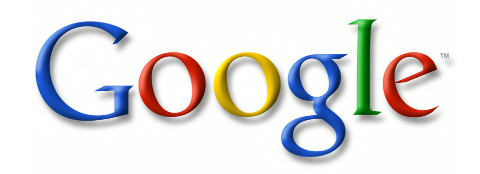
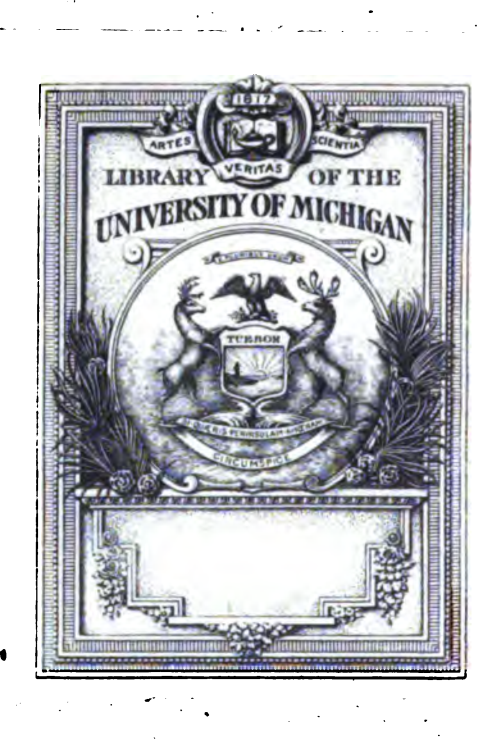

Google

A 474029 DUPL

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

Böhmisch-deutsch-lateinisches Wörterbuch,

mit Beyfügung
der
den Slowaken und Mähren
eigenen Ausdrücke
und
Redensarten,
zunächst
für Schulen durchaus neubearbeitet,
auch mit einem vollständigen
deutschen Wortregister
versehen,
und
auf eigene Kosten herausgegeben
von

Georg Palkowitsch,
Prof. der böhmisch-slawischen Sprache u. Literatur zu Preßburg.

Zweyter Band.

O—Ž.

Preßburg 1821.
Gedruckt bey den Belnayschen Erben.

Böhmisch-deutsch-lateinisches Wörterbuch,

mit Beyfügung

der

den Slowaken und Mähren

eigenen Ausdrücke

und

Redensarten,

zunächst

für Schulen durchaus neubearbeitet,

auch mit einem vollständigen

deutschen Wortregister

versehen,

und

auf eigene Kosten herausgegeben

von

Georg Palkowitsch,

Prof. der böhmisch-slawischen Sprache u. Literatur zu Preßburg.

Zweyter Band.

O—Ž.

Preßburg 1821.

Gedruckt bey den Belnayschen Erben.

Odewzdáwámť tobě také a ſynům twým (Dcerko má, Gednoto bratrſká!) ſnažnoſt w pulerowánj, wyčiſſťowánj a wzdě-lánj milého naſſeho a miloſtného otcowſkého gazyka; w čemž ſynů mých bedliwoſt známa byla čaſů předeſſlých.

J. A. Komenſký.

Seiner Excellenz,

dem

Hochgebohrnen Herrn

Herrn Franz Anton

Grafen von Kolowrat-Liebsteinsky,

Herrn der Herrschaften Reichenau, Czernikowitz und Wamberg, dann der Güter Borohradek, Horaliz und Schießeliz in Böhmen, Großkreuz des kais. österreichischen Leopold-Ordens (G. C. L. K.) Großkreuz des kön. sächsischen Ordens der Rautenkrone, und des kais. russischen Wladimirordens zweyter Klasse, Ritter des Maltheserordens, Seiner Kaiserlich-Königlichen apostolischen Majestät wirklichem geheimen Rathe und Kämmerer, Oberstburggrafen zu Prag, Präsidenten des k. k. Landesguberniums, Direktor des permanenten und des verstärkten landständischen Ausschusses, Protektor der patriotisch-ökonomischen Gesellschaft, des Vereins zur Beförderung der Tonkunst, und des böhmischen allgemeinen Wittwen- und damit verbundenen Taubstummeninstituts, erstem Kommissär des Theresianischen Domstifts auf dem Prager Schlosse, und perpetuirlichem Protektor des freyen adelichen Reichsstifts in der k. k. Neustadt Prag, wirklichem Mitgliede der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien, Ehrenmitgliede des landwirthschaftlichen Vereins in Baiern, und der großherzoglich-Weimarschen Societät für die gesammte Mineralogie in Jena,

Euer Excellenz!

An diesem Tage hat vor zweihundert und siebenzehn Jahren Abraham von Hinterrod, einer der besten vaterländischen Schriftsteller der damaligen Zeit, den zweiten Theil seines merkwürdigen und jetzt seltenen Werkes: CYRI PAEDIA einem der edlen Vorfahren Eurer Excellenz, dem kais. kön. Hofrathe und Kämmerer, Heinrich Liebsteinský von Kolowrat und zu Zichowicz, zugeeignet; an demselben widme ich Ew. Excellenz ehrfurchtsvoll den zweyten Theil des gegenwärtigen böhmischen Lexikons. Denn obgleich das erhabene und hochgefeyerte, ächtslawische Geschlecht Eurer Excellenz schon seit einem Jahrtausend vorzüglich die Heldenbahn wandelt, und nebst diesem erstaunlichen Alter durch glänzende heroische Thaten und ununterbrochen behaupteten hohen Rang sowohl das Vaterland, als auch das Ausland zur Bewunderung und Verehrung hinreißt; so war Dasselbe doch auch den Musen und ihren Priestern hold, gleichsam die bewaffnete Pallas vor Augen habend, und wohl merkend, daß selbst unter den Regenten jeder Nation der Welt und in jedem Zeitalter jene die besten, ruhmvollsten und göttlichsten waren, welche sich durch Vorliebe zu den Wissenschaften und durch die Beförderung derselben ausgezeichnet haben. Wassj Milosti, — schreibt Hinterrod in seiner erwähnten Dedikation, — tento druhý djl knihy této připisugi a odewzdáwám, na dokázanj wděčné památky, laskawé náchylnosti a přjwětiwosti od W. M. k emně w mnohých přjčinách prokázané.

Mit welchem Eifer Euer Excellenz, den großen väterlichen Vorbildern nachstrebend, ja sie übertreffend, von der obersten Stufe der Landesverwaltung herab, die vaterländische Litteratur befördern, und der Nationalsprache Sich annehmen, zeigt, nebst andern vielseitigen Wirken, Hochihre Schöpfung, das böhmische Museum. — Gepriesen ist Eurer Excellenz Humanität und huldvolle Herablassung gegen die Gelehrten, so wie die mächtigen

vielfältigen Aufmunterungen verliehen, und die entzückten Dichter brechen in Lobgesänge auf Ew. Excellenz aus. —

Mir geruheten Hochdieselben durch die hohe Würdigung und huldreiche Annahme des ersten Theils dieses Werkes zur schnellern und glücklichern Vollendung desselben Muth und Kraft zu verleihen, und das hohe für mich so ehrenvolle Belobungsschreiben Euerer Excellenz, demselben einverleibet, möge nicht nur den Zeitgenossen, sondern auch den spätesten Enkeln herzerhebend beurkunden, wie Euer Excellenz die gelehrten Arbeiten würdigten, die Schriftsteller aneiferten, und gegen die Nationalsprache gesinnt waren.

Möge Böhmens Genius noch lange Ew. Excellenz mit Ruhm und Glück gekrönt erhalten, und reichliche Früchte der großen patriotischen, über all mein Lob erhabenen Bemühungen sehen lassen! mögen noch die entferntesten Jahrhunderte blühende und segenreiche Zweige des edelsten Stammes der Kolowrate, in dem ihm eigenen Glanze, dem glücklichen Vaterlande zeigen!

Geruhen Euer Excellenz diesen öffentlichen, obwohl schwachen Beweis meiner innigsten Dankbarkeit und tiefer Verehrung nachsichtsvoll aufzunehmen, dieses Werk Hochihres hohen Schutzes und Beyfalls zu würdigen, und mich im gnädigsten Andenken zu behalten, der ich ehrfurchtsvoll verharre

Euerer Excellenz

unterthänig-gehorsamster Diener
Georg Palkowitsch.

Preßburg am 20. Jänner 1822.

Oben erwähntes Belobungsschreiben lautet wörtlich folgendermassen:

Euer Excellenz!

An diesem Tage hat vor zweihundert und siebenzehn Jahren Abraham von Ginterrod, einer der besten vaterländischen Schriftsteller der damaligen Zeit, den zweiten Theil seines merkwürdigen und jetzt seltenen Werkes: CYRI PAEDIA einem der edlen Vorfahren Eurer Excellenz, dem kais. kön. Hofrathe und Kämmerer, Heinrich Liebsteinský von Kolowrat und zu Zichowicz, zugeeignet; an denselben widme ich Ew. Excellenz ehrfurchtsvoll den zweyten Theil des gegenwärtigen böhmischen Lexikons. Denn obgleich das erhabene und hochgefeyerte, ächtslawische Geschlecht Eurer Excellenz schon seit einem Jahrtausend vorzüglich die Heldenbahn wandelt, und nebst diesem erstaunlichen Alter durch glänzende heroische Thaten und ununterbrochen behaupteten hohen Rang sowohl das Vaterland, als auch das Ausland zur Bewunderung und Verehrung hinreißt; so war Dasselbe doch auch den Musen und ihren Priestern hold, gleichsam die bewaffnete Pallas vor Augen habend, und wohl merkend, daß selbst unter den Regenten jeder Nation der Welt und in jedem Zeitalter jene die besten, ruhmvollsten und göttlichsten waren, welche sich durch Vorliebe zu den Wissenschaften und durch die Beförderung derselben ausgezeichnet haben. Wassi Milosti, — schreibt Ginterrod in seiner erwähnten Dedikation, — tento druhý djl knihy této připisugi a odewzdáwám, na dokázanj wděčné památky, laskawé náchylnosti a přjwětiwosti od W. M. kemně w mnohých přjčinách prokázané.

Mit welchem Eifer Euer Excellenz, den großen väterlichen Vorbildern nachstrebend, ja sie übertreffend, von der obersten Stufe der Landesverwaltung herab, die vaterländische Litteratur befördern, und der Nationalsprache Sich annehmen, zeigt, nebst andern vielseitigen Wirken, Hochihre Schöpfung, das böhmische Museum. — Gepriesen ist Eurer Excellenz Humanität und huldvolle Herablassung gegen die Gelehrten, so wie die mächtigen

vielfältigen Aufmunterungen derselben, und die entzückten Dichter brechen in Lobgesänge auf Ew. Excellenz aus: —

Mir geruheten Hochdieselben durch die hohe Würdigung und huldreiche Annahme des ersten Theils dieses Werkes zur schnellern und glücklichern Vollendung desselben Muth und Kraft zu verleihen, und das hohe für mich so ehrenvolle Belobungsschreiben Euer Excellenz, demselben einverleibt, möge nicht nur den Zeitgenossen, sondern auch den spätesten Enkeln herzerhebend beurkunden, wie Euer Excellenz die gelehrten Arbeiten würdigten, die Schriftsteller aneiferten, und gegen die Nationalsprache gesinnt waren.

Möge Böhmens Genius noch lange Ew. Excellenz mit Ruhm und Glück gekrönt erhalten, und reichliche Früchte der großen patriotischen, über all mein Lob erhabenen Bemühungen sehen lassen! mögen noch die entferntesten Jahrhunderte blühende und segenreiche Zweige des edelsten Stammes der Kolowrate, in dem ihm eigenen Glanze, dem glücklichen Vaterlande zeigen!

Geruhen Euer Excellenz diesen öffentlichen, obwohl schwachen Beweis meiner innigsten Dankbarkeit und tiefer Verehrung nachsichtsvoll aufzunehmen, dieses Werk Hochihres hohen Schutzes und Beyfalls zu würdigen, und mich im gnädigsten Andenken zu behalten, der ich ehrfurchtsvoll verharre

Euer Excellenz

unterthänig-gehorsamster Diener
Georg Palkowitsch.

Preßburg am 20. Jänner 1822.

Oben erwähntes Belobungsschreiben lautet wörtlich folgendermassen:

Herr Professor Sedláček in Pilsen hat mir vor einigen Tagen das böhmisch-deutsch-lateinische Wörterbuch, welches Euer Wohlgebohren herausgegeben haben, mit dem Bemerken übersendet, daß Dieselben dieses Exemplar für mich zu bestimmen beliebten. Ein Werk, welches nach dem einstimmigen Urtheile aller Kenner der slawischen Litteratur einen so entschiedenen Werth besitzt, und einen Mann zum Verfasser hat, der sich durch die Herausgabe mehrerer schätzbaren Schriften bereits manchfache Verdienste erworben hat, konnte mir nur angenehm seyn, und mit Vergnügen sehe ich meine Sammlung vaterländischer Werke durch dieses Wörterbuch vermehrt und geziert.

Obwohl ich mich nicht unter die tiefen Kenner der schönen slawischen Sprache rechnen darf; so weiß ich doch — als ein gebohrner Böhme — ihren Werth in vollem Maße zu schätzen, und bin vor allem von dem Gefühle durchdrungen, daß Nationalsprachen ein Vorzug sind, den Völker, die wahrhaft an ihrem Vaterlande hängen, treu bewahren sollten.

Indem ich Euer Wohlgebohren meinen Dank ausdrücke, füge ich die Versicherung der Hochachtung bey, mit welcher ich verharre

Eurer Wohlgebohren

ergebener Diener,
Fr. Gr. Kolowrat, m. p.
Oberstburggraf.

Prag am 25. April 1820.

O.

O, I. der bekannte Mitlauter o, der, außer in einigen fremden Wörtern, z. B. in Herodes, immer kurz ausgesprochen wird.

II. Vorwort od. Präposition.

1) mit dem Lokal, von, wenn man v. einer Sache od. Person handelt, redet, schreibet, höret ꝛc. de; oznamowati o něčem, v. etwas Nachricht geben, referre de re; naděge o wjtězstwj; pták o ssýdlu, dokud lapen nebude, newěřj; o tom potud, so viel davon, haec hactenus, *Vel.* o tom potom, dav. künftig, kommt Zeit, kommt Rath, de his olim.

b) Wegen, in Ansehung, intuitu: napomenut byl o swém powolánj.

c) Ueber, de, super: opowěd o swobodě swé budaucý včiniti.

d) an, circa; wjno, o němž sy pracowal, Wein, an dem du gearbeitet hast; dědiny a role, o kterýchž sami wlastnjma rukama dělagj; o čem kdo pracuge, z toho wyžiwenj swé mjti může.

e) Um, circa, auch in: o wánocých, an Weihnachten, feriis natalitiis, o letnicých, am Pfingsten, feriis pentecostes, o půlnocy; o Janě.

f) bey, von; o čtyřech nohách, quadrupes, stůl o třech nohách, Tisch v. drey Füßen, mensa tripes; o samém chlebě býti, bey Brod allein seyn; o chlebě a wodě, o rybách žiwu býti, bey Brod u. Wasser leben, sich mit Fischen nähren, *Vel.* o tom pokrmu, kterého sem požil, půgdu na cestu.

2) Mit dem Akkus. a) von, wegen, in Ansehung, in Betreff, de, intuitu; saud o králowstwj; saudy hlawnj o hrdlo, Kopf und Leben betreffende Gerichte, judicia capitalia; o čest, o hrdlo sauzenu býti; aučet o dluhy, Pr. o tauž wěc před nebo opět předstaupili; o sprawedlnosti swé kde se vtjrká, Pr. o weliké wěcy, o pokog gednati; zasaditi se o něco, s. zasazim se; pustiti o něco, s. pustjm; o to strány na odporu stogj, Pr. o něco se s někým snésti, wegen etwas sich mit jemand vereinigen.

b) Um: o málo, fast, tantum non; o wlas se nechybili. *K.* má o sto owec wjc, než gá; prosyti o něco, um etwas bitten, petere rem ab aliquo; wolati o něco, um etwas schreien, etwas fordern: mage o den napřed, dostižen nebyl: o statek, o laupež se s někým děliti, rozděliti, mit jemand das Vermögen, den Raub theilen, dividere bona, praedam cum aliquo; o to sem přissel, darum – o zákład, w záwod s nim běžjm, s. záwod, *Cyr.* wýpowěd o něco, Urtheilsspruch über etwas, sententia de re, něčjm o zem dáti, *Cyr.* wssemi rozpustilostmi o zem dáti, s. dám; kdyby o dussi nebylo, wenn es nicht um d. Seele zu thun wäre; běžj mu o žiwot, s. běžjm; o něco připrawiti někoho,

Herr Professor Sedláček in Pilsen hat mir vor einigen Tagen das böhmisch-deutsch-lateinische Wörterbuch, welches Euer Wohlgebohren herausgegeben haben, mit dem Bemerken übersendet, daß Dieselben dieses Exemplar für mich zu bestimmen beliebten. Ein Werk, welches nach dem einstimmigen Urtheile aller Kenner der slawischen Litteratur einen so entschiedenen Werth besitzt, und einen Mann zum Verfasser hat, der sich durch die Herausgabe mehrerer schätzbaren Schriften bereits manchfache Verdienste erworben hat, konnte mir nur angenehm seyn, und mit Vergnügen sehe ich meine Sammlung vaterländischer Werke durch dieses Wörterbuch vermehrt und geziert.

Obwohl ich mich nicht unter die tiefen Kenner der schönen slawischen Sprache rechnen darf; so weiß ich doch — als ein gebohrner Böhme — ihren Werth in vollem Maße zu schätzen, und bin vor allem von dem Gefühle durchdrungen, daß Nationalsprachen ein Vorzug sind, den Völker, die wahrhaft an ihrem Vaterlande hängen, treu bewahren sollten.

Indem ich Euer Wohlgebohren meinen Dank ausdrücke, füge ich die Versicherung der Hochachtung bey, mit welcher ich verharre

Euer Wohlgebohren

ergebener Diener,
Fr. Gr. Kolowrat, m. p.
Oberstburggraf.

Prag am 25. April 1820.

O.

O, I. der bekannte Mitlauter o, der, außer in einigen fremden Wörtern, z. B. in Heródes, immer kurz ausgesprochen wird.

II. Vorwort od. Präposition.

1) mit dem Lokal, von, wenn man v. einer Sache od. Person handelt, redet, schreibet, höret 2c. de; oznamowati o něčem, v. etwas Nachricht geben, referre de re; naděge o wjtězstwj; pták o osýdlu, dokud lapen nebude, newěřj; o tom potud, so viel davon, haec hactenus, *Vel.* o tom potom, dav. künftig, kommt Zeit, kommt Rath, de his olim.

b) Wegen, in Ansehung, intuitu: napomenut byl o swém powolánj.

c) Ueber, de, super: opowěd o sskodě swé budaucý včiniti.

d) an, circa; wjno, o němž sy pracowal, Wein, an dem du gearbeitet hast; děděiny a role, o kterýchž sami wlastnjma rukama dělagj; o čem kdo pracuge, z toho wyžiwenj swé mjti může.

e) Um, circa, auch in: o wánocých, an Weihnachten, feriis natalitiis, o letnicých, am Pfingsten, feriis pentecostes, o půlnocy; o Janě.

f) bey, von; o čtyřech nohách, quadrupes, stůl o třech nohách, Tisch v. drey Füßen, mensa tripes; o samém chlebě býti, bey Brod allein seyn; o chlebě a wodě, o rybách žiwu býti, bey Brod u. Wasser leben, sich mit Fischen nähren, *Vel.* o tom pokrmu, kterého sem požil, půgdu na cestu.

2) Mit dem Akkus. a) von, wegen, in Ansehung, in Betreff, de, intuitu; saud o králowstwj; saudy hlawnj o hrdlo, Kopf und Leben betreffende Gerichte, judicia capitalia; o čest, o hrdlo sauženu býti; aučet o dluhy, *Pr.* o tauž wěc před něho opět předstaupili; o sprawedlnosti swé kde se vtjká, *Pr.* o weliké wěcy, o pokog gednati; zasaditi se o něco, s. zasadjm se; pustiti o něco, s. pustjm; o to strany na odporu stogj, *Pr.* o něco se s někým snésti, wegen etwas sich mit jemand vereinigen.

b) Um: o málo, fast, tantum non; o wlas se nechybili. *K.* má o sto owec wjc, než gá; prosyti o něco, um etwas bitten, petere rem ab aliquo; wolati o něco, um etwas schreien, etwas fordern: mage o den napřed, dostižen nebyl: o statek, o laupež se s někým děliti, rozděliti, mit jemand das Vermögen, den Raub theilen, dividere bona, praedam cum aliquo; o to sem přissel, darum - o základ, w záwod s nim běžim, s. záwod, *Cyr.* wýpowěd o něco, Urtheilsspruch über etwas, sententia de re, něčjm o zem dáti, *Cyr.* wssemi rozpustilostmi o zem dati, s. dám; kdyby o dussi nebylo, wenn es nicht um d. Seele zu thun wäre; běžj mu o žiwot, s. běžim; o něco připrawiti někoho,

jemanden um etwas bringen, privare aliquem re; o hrdlo přigjti, ums Leben kommen, vitam amittere, o zapynutj něčj wyslowati, jemandes Verderben suchen, perniciem alicujus quaerere; o prsten hráti, einen Ring ausspielen, D. o zá-klad se cwičiti, bogowati, in d. Wette lernen, streiten, s někým o něco zakládati, um etwas wetten, Cyr. o ßtych wy-bjzegjcý sebe za bránu, Com. o málo, o mnoho nižšj od ně-koho, um wenig niedriger -; Herež o to! ey was ist daran! D.

c) an: o něco zawaditi, an etwas stoßen, impingere, illidi, offendere; o něco se opřjti, opj-rati, sich an etwas anstemmen, z.B. mit den Füßen, niti, conniti, inniti.

d) in, innerhalb, in: o tři roky bude welkým pánem, in drey Jahren ꝛc.

e) in der Zusammensetzung, er, be, auf, ab, um, aus; s. viele der folgenden Wörter.

III. Interjection ó! dann ist es lang: ó gaká nauze! ó Pane! auch mit dem Genit. ó mého pl-ného srdce! Neg.

Ob, 1) eine trennbare, selten vorkommende Partikel, um; přjloha, rolj, která wždy ob geden rok osýwána býwá, - ein Jahr um das andere - alternis annis; Cžechowé od Němcůw toliko ob geden přjkop leželi, Haj. ob den, einen Tag um den andern, alternis diebus; 2) eine untrennbare Partikel, um, be, er, ꝛc. circum, ob, amb (αμφι), re, &c. wie in obal, obálo, obcerstwjm, obdýlný, ꝛc.

Oba, m. obě, f. u. n. (verwandt mit bis, ambo, dem alten deutschen ba, bo, d. h. zwey, auch mit beyde,) ambo, æ, o, uterque &c.

Obabrám, al, ati, s. opiplám.

Obadám, al, ati, sl. (& polon.) & D. empfinden, wahrnehmen, inne werden, sentire, animadvertere, observare; obadala bjtě w sobě; nic sy neobadaly hast du nichts bemerkt? 2) sl. hören, audire.

Obad, s. d. Anm. zu Howadnice.

Obadwa, obědwě, s. oba.

Obadwogec, gce, m. sl. s. saurži-ce, Halbfrucht, hung. abajdótz.

Obahnjm se, fut. ex. il, iti, sl. werfen, v. Hunden ꝛc. parere.

Obak, u, obaky, sl. s. přebce.

Obal, u, m. (ob-wal,) 1) s. obálka 2) Umschweif, m.; tropisch, z.B. im Reden, ambages, circuitio, ambitus.

Obalek, lku, m. vorh. 1); 2) fig. Beschönigung, color, praetextus.

Obalenice, f. Kopfzeug der mährischen Bauerweiber, D.; sl. Nitr. Haarbänder.

Obalcugem, s. přeobalcugem se.

Obalenka, y, f. s. obalenice.

Obaljm (ob-waljm), fut. ex. il, iti, s. obalugi.

Obaljok, u, m. sl. das Besetzl am Hemdermel.

Obálka, y, f. Umschlag, m. was man umschlägt des Einhüllens wegen, involucrum.

Obalkugi, owal, owati, beschönen, beschönigen, praetexere, D - kowánj, n. verbale, D.

Obalowacý, 1. z. B. obalowacý papjr, Packpapier, n. charta emporetica, charta involucris apta.

alugi (ob-walugi), owal,
wati, umwickeln; něco okolo
něčeho, etwas um etwas, cir-
umvolvere; něčjm, mit et-
was, circumvolvere, obvol-
vere, w něco, circumligare. B.
anugem, owati, sl. s. ožeľjm
), hung. bánom.
apolný, 3. wechselseitig, mu-
uus, obapolná láska, wechsel-
eitige Liebe, f. amor mutuus,
bapolná powinnost; -ně (ol. o-
apol.) adv. mutuo, in vices,
n vicem: obapolně sobě za-
wázáni gsau. Vel. obapolně ge-
en na druhém přestáwagj, K.
ar, u, m. sl. Abbrühen, n.
erfusio ferventi aqua; - ro-
wý, z. B. obarowá poléwka,
w njž se droby ze swině obwa-
ugj, etwa Abbrühsuppe.
árám, al, ati, sl. folg.
arjm, fut. ex. il, iti (ob-wa-
jm) sl. abbrühen: s. boh. o-
ařjm; hung. abárlom.
arugem, owati, sl. s. obárám.
arwjm, fut. ex il, iti, anstrei-
hen, färben, incrustare, in-
ingere.
ásло, a, n. (v. obwázati) Wik-
elwerk, n. Flachswickel, n. pen-
um (coli).
auručnj, 1. der rechts u. links
st, ambidexter, Syl.
astrannj, u. obostrannj, zwey-
eitig, zweydeutig, anceps: o-
astrannj odpowěď, Cyr.
auljm se, il, iti, zahm werden,
nitescere, Ryb.
aut, obauti, s. obugi.
auwám, al, ati, reg. act. Schu-
e od. Strümpfe jemanden an-
iehen, induere alicui calce-
s, tibialia; näher bestimmt
agt man: někoho do střewic,
o punčoch obauwati, (sl. auch
někomu, sobě střewjce, žjžmy
obaut); - ánj n. verb.
II. rec. obauwati se, sich an-
ziehen, induere sibi calceos,
tibialia od. induere se calce-
is, tibialibus: gako opice w čy-
zý škorně se obauwati, prov. K.
Obauzým, el, eti, schmähen, an-
feinden, conviciari, maledi-
cere, infestare: nepomlauweg
a neobauzeg giných, Pr. - ně-
koho vtrhawými slowy, Cyr.
II. rec. obauzeti se, mit der
Präpos. s, sich abgeben, sich
scheren mit einer Person; (auch
scherzen?).
Obáwám se, al, ati, befürchten,
besorgen, metuere, timere,
vereri; že, daß, ne; aby ne, daß
nicht, ut od. ne non; 2) mit dem
Genit. befürchten, metuere,
timere z. B. rem: gest se obá-
wati, žeby, - es ist zu befürch-
ten, Vel. hlad gest k obáwánj,
Hungersnoth ist zu befürchten,
verendum est, ne fames ori-
atur.
Obběh s. oběh.
Obběhnu, fut. ex. obběhl, ob-
běhnauti, folg.
Obbjhám, al, ati, umlaufen, a)
z. B. das Rad ꝛc. circumagi,
circumire; b) einen Umgang
machen, circuitu uti.
Občáhnem, sl. s. obsáhnu.
†† Občan, a, m. (mor.) Landes-
bewohner, Staatsbürger, m.
civis, - stwj - n. Staatsbür-
gerschaft, f. civitas; - ský, 3.
Občerný, bess. náčerný.
Občerstwenj, n. Erfrischung, Er-
quickung, f. recreatio, refe-
ctio.
Občerstwjm, il, eti, erquickt, er-
frischt werden, refocillari.
Občerstwjm, il, iti, en, imper.

jemanden um etwas bringen, privare aliquem re; o hrdlo přigjti, ums Leben kommen, vitam amittere, o zapynutj někoho vsylowati, jemandes Verderben suchen, perniciem alicujus quaerere; o prsten hráti, einen Ring ausspielen, *D.* o zákład se cwičiti, hogowati, in d. Wette lernen, streiten, s někým o něco zakládati, um etwas wetten, *Cyr.* o stych wyhýzenicý sebe za bránu, *Com.* o málo, o mnoho nižšj od někoho, um wenig niedriger -; Herež o to! ey was ist daran! *D.*

c) an: o něco zawaditi, an etwas stoßen, impingere, illidi, offendere; o něco se opřjti, opjrati, sich an etwas anstemmen, z.B. mit den Füßen, niti, conniti, inniti.

d) in, innerhalb, in: o třj roky bude welkým pánem, in drey Jahren, ꝛc.

e) in der Zusammensetzung, er, be, auf, ab, um, aus; s. viele der folgenden Wörter.

III. Interjection ó! dann ist es lang: ó gaká nauze! ó Pane! auch mit dem Genit. ó mého milého srdce! *Neg.*

Ob, 1) eine trennbare, selten vorkommende Partikel, um; přjsloha, rolj, která wždy ob geden rok osýwána býwá, - ein Jahr um das andere - alternis annis; Čechowé od Němcůw toliko ob geden přjkop leželi, *Haj.* ob den, einen Tag um den andern, alternis diebus; 2) eine untrennbare Partikel, um, be, er, ꝛc. circum, ob, amb (ἀμφι), re, &c. wie in obal, obáleo, obcerstwjm, obdýlný, ꝛc.

Oba, *m.* obě, *f.* u. *n.* (verwandt mit bis, ambo, dem alten deutschen ba, bo, d. h. zwey, auch mit beyde,) ambo, æ, o, uterque &c.

Obabrám, al, ati, s. opiplám.

Obadám, al, ati, *sl.* (& *polon.*) & *D.* empfinden, wahrnehmen, inne werden, sentire, animadvertere, observare; obadala gsi w sobě; nic sy neobadal? hast du nichts bemerkt? 2) *sl.* hören, audire.

Obad, s. d. Anm. zu Howadnice.

Obadwa, obědwě, s. oba.

Obadwogec, gce, *m. sl.* s. saurzice, Halbfrucht, *hung.* abajdótz.

Obahnjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* werfen, v. Hunden ꝛc. parere.

Obak, u. obaky, *sl.* s. přědce.

Obal, u, *m.* (ob-wal,) 1) s. obálka 2) Umschweif, *m.*; tropisch, z.B. im Reden, ambages, circuitio, ambitus.

Obalek, lku, *m.* vorh. 1); 2) fig. Beschönigung, color, praetextus.

Obalenice, *f.* Kopfzeug der mährischen Bauerweiber, *D.*; *sl.* *Nitr.* Haarbänder.

Obalcugem, s. přeobalcugem se.

Obalenka, y, *f.* s. obalenice.

Obaljm (ob-waljm), *fut. ex.* il, iti, s. obalugi.

Obaljok, u, *m. sl.* das Besetzl am Hemdermel.

Obálka, y, *f.* Umschlag, *m.* was man umschlägt des Einhüllens wegen, involucrum.

Obalkugi, owal, owati, beschönen, beschönigen, praetexere, *D* - kowánj, *n. verbale*, *D.*

Obalowacý, i. z. B. obalowacý papjr, Packpapier, *n.* charta emporetica, charta involucris apta.

alugi (ob-wakugi), owal, ·wati, umwickeln; něco okolo ěčeho, etwas um etwas, circumvolvere; něčjm, mit et. vas, circumvolvere, obvolvere, w něco, circumligare. *B.*
anugem, owati, *sl.* f. ožeľjm ;), *hung.* bánom.
apolný, ž. wechselseitig, mutuus, obapolná láska, wechselseitige Liebe, *f.* amor mutuus, ·bapolná powinnost; -ně (*ol.* o·apol.) *adv.* mutuo, in vices, n vicem: obapolně sobě zawázáni gsau. *Vel.* obapolně ge·en na druhém přestáwagj, *K.*
ar, u, *m. sl.* Abbrühen, *n.* erfusio ferventi aqua; - rowý, z. B. obarowá poléwka, w njž se droby ze swině obwarugj, etwa Abbrühsuppe.
árám, al, ati, *sl.* folg.
arjm, *fut. ex.* il, iti (ob-wa·jm) *sl.* abbrühen: f. *boh.* o·ařjm; *hung.* abárlom.
arugem, owati, *sl.* f. obárám.
arwjm, *fut. ex* il, iti, anstreichen, färben, incrustare, inungere.
ášlo, a, *n.* (v. obwázati) Wickelwerk, *n.* Flachswickel, *n.* pensum (coli).
auručnj, 1. der rechts u. links ſt, ambidexter, *Syl.*
astrannj, u. oboſtrannj, zweyseitig, zweydeutig, anceps: o·astrannj odpowěd, *Cyr.*
auljm se, il, iti, zahm werden, nitescere, *Ryb.*
aut, obauti, f. obugi.
auwám, al, ati, *reg. act.* Schuhe od. Strümpfe jemanden anziehen, induere alicui calceos, tibialia; näher bestimmt agt man: někoho do střewic, o punčoch obauwati, (*sl.* auch

někomu, sobě střewjce, čižmy obaut); - ánj *n. verb.*
II. *rec.* obauwati se, sich anziehen, induere sibi calceos, tibialia od. induere se calceis, tibialibus: gako opice w čyžý ſkorně se obauwati, *prov. K.*
Obauzým, el, eti, schmähen, anfeinden, conviciari, maledicere, infestare: nepomlauweg a neobauzeg giných, *Pr.* - někoho vtrhawými ſlowy, *Cyr.*
II. *rec.* obauzeti se, mit der Präpos. s, sich abgeben, sich scheren mit einer Person; (auch scherzen?).
Obáwám se, al, ati, befürchten, besorgen, metuere, timere, vereri; že, daß, ne; aby ne, daß nicht, ut od. ne non; 2) mit dem Genit. befürchten, metuere, timere z. B. rem: gest se obáwati, žeby, - es ist zu befürchten, *Vel.* hlad gest k obáwánj, Hungersnoth ist zu befürchten, verendum est, ne fames oriatur.
Obběh f. oběh.
Obběhnu, *fut. ex.* obběhl, obběhnauti, folg.
Obbjhám, al, ati, umlaufen, a) z. B. das Rad ꝛc. circumagi, circumire; b) einen Umgang machen, circuitu uti.
Občáhnem, *sl.* f. obsáhnu.
†† Občan, a, *m.* (*mor.*) Landesbewohner, Staatsbürger, *m.* civis, - ſtwj - *n.* Staatsbürgerschaft, *f.* civitas; - ſký, 3.
Občerný, beſſ. náčerný.
Občerſtwenj, *n.* Erfrischung, Erquickung, *f.* recreatio, refectio.
Občerſtwjm, ěl, eti, erquickt, erfrischt werden, refocillari.
Občerſtwjm, il, iti, en, *imper.*

občerstwi, občerstwíme, občerstwéte, folg.

Občerstwugi, owal, owati, erquicken, erfrischen, reficere, recreare.

II. rec. Občerstwowati se, sich erquicken, erfrischen, se recreare, reficere od. refici, recreari.

Obchážka, y, f. Umgang, das Herumgehen, z. B. des Menschen, circuitus, ambitus.

Obcházým, el, eti, umgehen, a) herumgehen, circumire, ambire, okolo něčeho, etwas od. um etwas, rem; - něco, etwas umgehen, circumire, obire, D. obch. stráže (wogenské), Runden gehen, Wachten machen, obire vigilias; obcházeli s nimi tryhuny, (acc.) sie gingen herum - obibant tribunos, Vel. b) Umweg nehmen, circuitu uti, daleko obcházeti, viel umgehen, longo circuitu uti.

II. rec. Obcházeti se, (ol.) mit etwas umgehen, versari circa aliquid; se lži, Jer 23,14.

Obchod, u, m. 1) eigentlich, s. obchážka u ochoz a); 2) Handthierung od. Gewerbe, Metier, n. das Vortheil bringt, quaestus. b) Handel u. Wandel m. Verkehr, n. commercium; hospodářstwj gest neylepssj obchod, Cyr: obchod wésti, Handel treiben, quaestum exercere, D. po domjch obchod wésti, zbožj roznássetí, hausieren, merces ostiatim circumferre, institorem esse. c) od. konečnj střewo, Afterdarm, m. intestinum rectum; d) sl. Umgang, m. consvetudo; obchod s nečistými osobami, Leschka. e) Proceſſion? f) Periode (Rhetor.)?

Obchodilý z. abgetragen, z. B. ein Kleid, detritus.

Obchodjm, fut. ex. il, iti, reg. acc. abtragen, durch langes Tragen abnutzen, deterere.

Obchodjm, præs. il, iti, handthieren, Gewerbe treiben, negotiari, mercaturam facere, quaestum exercere, Syl.

Obchodnjk, a, m. Handelsmann, Gewerbsmann, negotiator, mercator, - nice, f. Handelsfrau, f. Handelsweib, negotiatrix, - nický, z. handelsmännisch; - ictwj, n. Handelschaft, f. mercatura.

Obchoz, s. ochoz.

Občina, y, f. Gemeinanger, m. od. Gemeinwiese, Hutweide, f. campus herbidus communis, Koppelweide, f. Gemeingut, n. D.

Občizna, s. občina, D. z. B. d. Gemeinwiese zu Pilsen.

Obcowánj, n. s. obecenstwj; obc. swatých, d. Gemeinschaft der Heiligen, communio sanctorum; tělesné obc., Beyschlaf, m. concubitus, D. 2) Wandel, Lebenswandel, m. vita, mores; 3) s ženau od. manželkau, s folg.

Obcugi, owal, owati, wandeln, leben, vivere; 2) umgehen, Umgang mit jemanden haben, uti aliquo; 3) Gemeinschaft haben, Eph. 6, 11.; 4) s ženau od. manželkau, einem Frauenzimmer ehelich beywohnen, Beyschlaf begehen, concumbere, B. nečádně a cyzoložně s nj obcowal; zdálo se mu we snách, žeby manželku swau obcowal, a s nj obcowal, B. b) Wollust treiben, buhlen, Ez. 16, 37. 3 Mach. 6, 4.; 6) cum dat. rei, a) sich theilhaftig machen,

heilnehmen; -cyzým hřjchům, B. -wtrpenjm mým ſe nelíknu-ge, Com. b) ergeben ſeyn, abwarten; ſlužbám Páně ſpaſytedlně obcowati, K. s gakau wážnoſtj ſkutkům B. obcowati ſlušj, K. -hodně tagemſtwjm ſwatým; gak tomu, co Bůh ſlibowal, aneb čjm hrozyl, lidé obcowali, K.

bdálečný, 3. sl. entfernt, weitſchichtig, remotus.

bdalekoſt, i, f. Abweite, f. diſtantia, D.

bdálný, 3. etwas entfernt?

bdank, u, m. obdankowánj, (abdankowánj, Syk.) n. Amtsentſagung, Abdankung, Dienſtesentlaſſung, donatio rude.

bdanka, y, f. sl. Preis, m. proemium.

bdankugi, fut. owal, owati, dem Amte entſagen, abdanken, rude donari: žoldnéř ſe obdankuge, Com.

Anm. Statt des vorherſtehenden Wortes, kann ſehr wohl propauſſtjm, propuſtjm, gebraucht werden.

bdařjm, fut. ex. il, iti, en, beſchenken, donare aliquem re; dlauhým wěkem ge obdařj; 2) mit etwas verſehen, inſtruere -řenj, n. verb.

bdarowánj n. (králowſké), Beſchenkung, Freyheit, f. libertas, privilegium, donatio Vel. obdarowánj wydáno geſt, Com.

bdarugi, fut. ex. owal, owati, někoho něčjm, beſchenken, donare aliquem re, od. alicui rem, dare alicui rem dono.

bděďjm, fut. ex. il, iti, erben, haereditate accipere: obděďj králowſtwj nebeſké, K.

Obdělám, fut. ex. al, ati, folg.

Obděláwám, al, ati, ummachen, einfaſſen, obducere: - ořechowé ſſkořepiny zlatem, Mand. 2) bearbeiten, kultiviren, colere: obdělawati ſtromy.

Obdělný, ſ. obdýlný.

Obden, ſ. ob.

† Obdiwenj, n. Bewunderung, f. admiratio? z tichého obdiwenj wyſoké myſſlénky wywodjš, Neg.

Obdiwugi, owati, bewundern?

Obdlauhlý 3. ablang, länglicht, oblongus, langwierig; - le, adv; - loſt, i f. ſubſt.

Obdlaužný 3. ſ. vorh. obdlaužné kopj, Vel. weitläufig, ziemlich lang, prolixus, diuturnus; knižka obdlaužná, nemoc obdlaužná; - ně adv. - noſt, i, f. Weitläufigkeit, Länglichkeit, Länge, f. longitudo, prolixitas, diuturnitas.

Obdruhý 3. s obdruhé ſtrany, jenſeitig: oſtrow s obdruhé ſtrany, jenſeitige Inſel, D.

Obdrženj, n. verb. v. folg. obdrženj žiwé, při zdánj ſpolečném ſtatků manželſkých, Erhaltung bey Lebenszeit, acquiſitio vita comite od. inter vivos.

Obdržjm, fut. ex. el, eti, erhalten, a) behaupten, z. B. ſein Recht, einen Platz, tenere, obtinere, ſervare, conſervare, tueri: pole obdržeti, das Schlachtfeld behaupten, ſiegen, vincere; při - od. při ſwau, den Prozeß gewinnen, cauſam lucrari, jure vincere, triumphare, Cyr. b) bekommen, erlangen, α) mit od. ohne Mühe, accipere, nanciſci, adipiſci, β) mit Mühe, conſequi, γ) durch bitten, precibus conſequi, precibus impetrare, auch

bloß impetrare, wo sich bitten verstehen läßt; žalobami održeti, ausklagen, *D.* -jwám, al, ati, *fr.*

Obdýlný 3. länglich, oblongus, obdýlná stopka třessnj, *Com.* 2) weitläuftig, prolixus: řeč obdýlnáː -nost, i, *f.* s. obdlauž-nost.

Obě, s. oba.

Obec; *gen.* obce, (ob-wěc), Gemeine od. Gemeinde, commune, communitas, publicum; insbesondere, 2) das Volk, d. Bürger, im Gegensatz des Raths od. der Vorgesetzten, populus, plebs: heytmanům y wssj obce města Domažlic. - Žižka: obce měst Pražských, *Vel.* kanownj-kům y obcy téhož města *Id.* obec se zběhla, *Com.* geden z obce *Id.* swssj obcý táborskau, *Vel.* obec držeti, eine Volksversammlung halten (bey den Römern), comitia celebrare; 2) nach einigen, Staat, civitas, regnum, 3) swobod. obec, Freistaat, *m.* respublica; obec Řjmská, die römische Rep., respublica Romana, *Com.* obec Řjmská s rádnjmi Pány gegich, *K.* 4) Gemeinde, Gemeinheit *f.* ein Eigenthum der Gemeinde, publicum; s gměnjm swým se před ginými neskrýwá, než má to gako na obec, *Com.* 5) Gemeinanger, *m.* campus herbidus communis, (seltene Bedeutung.)

Obecám, al, ati, *sl.* & *ol* s. Kibugi.

Obecenstwj, *n.* Gemeinschaft, *f.* communio, societas: krom hluku a obecenstwj lidského bydleti.

† Obecenstwo, *n.* Publikum?

Obecnj 1. gemein, publicus, 2) s. obecný: obecnj lid, plebs, vulgus, obecnj pjsař, Gemeinschreiber, scriba publicus; obbeyk, Gemeinstier, *m.* taurus publ. -ně *adv.* s. unter obecný.

Obecnj, jho, *m.* der Gemeinder, od. Gemeiner.

Obecnice, *f.* Gemeinde, Gemeinheit, *f.* ein Eigenthum der Gemeinde, publicum; 2) eine Person, d. d. Gemeinarbeit zur Strafe verrichten muß; 3) Gasthaus, Gemeinwirthshaus, *n.* deversorium: Krystus w obecnicy byl složen, když se narodil; 4) Gemeindehaus, *Huss.*

Obecnjk, a, *m.* der d. Gemeinarbeit zur Strafe verrichten muß.

Obecnjk, u, *m.* Gemeinde, *f.* publicum? *R.*

Obecnost, i, *f.* s. obecenstwj, obecnost lidu od. lidská, Gemeinschaft mit Menschen, mjsto od obecnosti lidské položeno; hlučná s ginými obecnost, *K.* wůli Božj w gistau a dobrau známost a obecnost lidem uwoditi, *K.*

Obecný 3. gemein, a) gemeinschaftlich, mehrern gemein, communis; wůbec obecný, gemeinschaftlich, vermischt, promiscuus, *Syl.* b) gemeinschaftlich, der Gemeine, dem Staate gemein, communis, publicus; c) überall bekannt, vulgaris, communis, publicus, domácý a swému národu obecnau řečj mluwj, *K.* schlecht, nicht sonderlich, vulgaris, publicus; e) gewöhnlich, vulgaris, solitus; wogácy w obecném a městském oděwu; *f.* pöbelhaft, den Pöbel betreffend, plebejus, vulgaris; obecný člowěk, der gemeine Mensch, homo de ple-

ne, plebs, vulgus; g) den Staat betreffend, publicus, communis, obecné dobré, s. dobrý; - adv. gemeinschaftlich, communiter, junctim; 2) gemeiniglich, plerumque, 3) insgemein, vulgo, plerumque.

Oběd, a, m. (ob-ged), loc. sing. ě, Mittagsmahl, n. Mittagsmahlzeit, f. coena meridiana, prandium; oběd na přiwjtanau, Bewillkommungsmahl; pl. oběby, Mittagszeit. meridies; w oběby, Vel. před oběby, ld. -bnj, 1. zum Mittagsmahl gehörig.

Obědnice, f. Tafelzimmer?

Obědugem, dowal, dowati, sl. folg

Obědwám, al, ati, zu Mittag essen, speisen, coenare, prandere; - wáwám, al, ati, fr.

Obegda, y, m. Schlankel, Herumstreicher, m. vagabundus.

Obegdu, fut. ex. obessel, obgjti, umgehen, a) herumgehen, circumire, ambire, něco, okolo něčeho, etwas, um etwas, rem: obegdu přátely mé, Vel. b) Umweg nehmen, circuitu uti: ten kausek cesty obegdu také, den kleinen Umweg kann ich auch machen; c) herumkommen zu etwas, zu jemand, divertere B. obegdeš k tobě kalich; 2) tropisch, z. B. hrůza mne obessla, ein Schauer überfiel mich, horror me incessit (occupavit.)

II. rec. obgjti se, mit o, selten mit w, gelangen, erlangen; obgjti se o penjze, o odpowěd; wjc se w pohana neznaboha, než w planého křestana obegjem; pakliby se přespolnj w žádné rukogmě při témž prawě obgjti nemohl, Pr b) sl. & mor. mit bez, entbehren, entrathen, carere: bez toho se obegdu, das kann ich entbehren.

Obegmu, fut. ex. obgal, obegmauti, umfassen, umarmen (umhalsen), complecti, amplecti, amplexari.

Oběh, u, m. Umlauf, Kreislauf, m. circuitus, ambitus.

Oběhám, fut. ex. al, ati, sl. folg. 2) hin auch zurücklaufen: oběhám gá to za hodinu.

Obehnati, s. obezenu.

Oběhnem, hnauti, sl. s. oběhám.

Oběhnu, fut. ex. oběhl, oběhnauti, bespringen, sich begatten, v. männlichen Thieren, salire, inire

Oběhugem, sl. s. objhám.

Obeknu, obemknu (ob-mknu), ul, auti, umfassen, D.

Obehrám, fut. ex. al, ati, abgewinnen, lusu lucrari ab aliquo krále o 2000 tolarů obehral.

Obelhám (obelhu), fut. ex. al, ati, 1) über einen Lügen reden, mentiri ficta ab aliquo, obelhati smyšleně někoho; byl obelhán, Syr. - áwám, al, ati, fr.

Obelhawjm, fut. ex. ěl, ěti, sl, lahm werden, claudum fieri.

Obelhawjm, fut. ex. il, iti, sl. lahm machen, claudum reddere.

Oběljm, fut. ex. el, eti, weiß werden, albescere.

Obelisk, u, m. Obelisk, m. obeliscus, Kram.

Oberač, e, m. Ableser, m. decerptor, Leser, vindemiator.

Oberačka, y, f. sl. Ableserin, decerptrix, Leserin, vindemiatrix; 2) sl. s. winobranj.

Oberám, sl. s. objrám; - se, z. B. z wssj, sich selbst abklauben, sich Läuse abklauben; sich mit

etwas od. jemand abgeben, beschäftigen, occupari re.

Oberu, *fut. ex.* obral, obrati, obrán, abklauben, deglubere, auch wenn es für pflücken stehet, decerpere. 2) berauben spoliare, diripere, compilare, privare; 3) (*ol.*) ausklauben, erwählen, auserkehren, seligere, deligere; co Bůh prosi obral; obral sobě čas; obrati sobě čas; obrati sobě krále.

Oběrušnj 1. s. oboruſnj, z. B: nůž, Wirkmesser, *n.* s. požjz.

Oberwu, *fut.* rwal, rwati, abrupfen, ausraufen, ausrupfen, evellere; oberwu se, sich d. Haare ausraufen; oberwalbych se, ich möchte mir die Haare ausraufen, *D.*

Obeslánj, *n. verb.* v. obeſſli, Vorladung, Beschickung, *f.* evocatio, citatio: obeslánj wzýti na někoho, s. obeſſli, *Syl.*

Obeslaný, 3. vorgeladen, beschickt, evocatus, citatus.

Oběšenec, nce, *m.* Gehenkter, Galgendieb, *m.* trifurcifer.

Oběšenj, *n.* Aufhängen, Erhängen, Aufhänkung, z. B. eines Diebes, suspendium.

Obeſſli, obeslal, obeslati, obeslán, vorladen, beschicken, citare, evocare; - k prawu od. před prawo, před saudce, vors Gericht, vor den Richter; citare, diem dicere; - k swědomj, - zum Zeugnißablegen, *Pr.* - k giſtému dni.

Obestřenj, *n.* Verdecken, *n.* obtectio; 2) Vorhang, *m.* Bedeckung, *f.* velamen, z. B. Kopfdecke, Schleyer, *m.* 1 Kor. 11, 10.

Obestru, *fut.* střel, střjti, verdecken, behängen, überdecken, obtegere; obestřel oponau swůg příbytek; 2) *fig.* obestřel se prosti nám hněwem, *Com.*

II. *rec.* obestřjti se, sich verdecken, obtegere se, *B.*

Oběšým, *fut. ex.* il, iti, (ob-wěšym), oběšen, aufhängen, z. B. einen Menschen, suspendere.

II. *rec.* Oběšyti se, sich hängen, erhängen, aufhängen, se suspendere.

Obět, i. *f.* (ob-wět, wět, altslawisch, Versprechen, Gelübde, n), Opfer, das man gelobet, u. dann überhaupt Opfer, *n.* sacrificium, sacrum; zápalná obět, Brandopfer, holocaustum, victima plane comburenda; obět za mrtwé, Todtenopfer, inferiae (arum).

Obetknu, *fut. ex.* kl, knauti; oběma rukama obetknauti (obegmauti), umklaftern, ulnis amplecti, *D.*

Obětnj 1. das Opfer betreffend, sacrificalis, sacrificus.

Obětnice, *f.* Opfertisch, *m.* mensa sacrificalis, ara.

Obětnjk, a, *m.* Opferpriester, *m.* sacrificulus. *Vel.*

Obětowánj, *n.* Opfer, *n.* sacrificatio; 2) Erbietung, *f.* oblatio.

Obětowáwám, al, ati *fr.* v. folg. *B.*

Obětugi, owal, owati, opfern, a) Opfer bringen, wenn das Opfer nicht genannt wird, sacrificare, sacrum facere; b) wenn das Opfer genannt wird, sacrificare; v. blutigen Opfern auch immolare; c) bieten, anbieten, offerre; nocleh obětuge, *R.* tropisch schenken, donare.

II. *rec.* Obětowati se, (podwoliti se, *mor.* pozwoliti se), sich anbieten, sich erbieten, offerre se, *D.*

Obezdjm, *fut. ex.* il, iti, um-

mauern, einmauern, muro cir-
umdare, muro cingere,
laj. D.
ežennu, *fut. ex.* obehnal, obe-
nati, obehnán, *imper.* obežeň,
herumtreiben, circumagere;
) umschließen, einschließen,
cingere; nepřátelé obehnali
rad; zdi obehnati město, mu-
o cingere; - plotem, umzäu-
nen, sepire; - hrázemi, ein-
deichen.
ežert, *adv. mor.* ohne Scherz,
m Ernst, serio.
ežernost, i, *f.* (opravdovost)
mor. Ernst, *m.*
eznám se, ati, *sl.* s někým, Be-
kanntschaft machen, notitiam
contrahere.
ežralec, s. obžera.
ežralý 3. gefräßig, edax, vo-
rax; - lost, i, *f.* - gkeit, edaci-
tas, voracitas.
bezřenj, *n.* Horizont, Gesichts-
kreis, *m.* horizon ? *D.*
ezrjem, *fut. ex.* el, eti, *sl.* s.
bhljdnu; - se, s. ohljdnu se.
ezřjm *fut. ex.* ol. s. opatřjm.
ežru, *fut. ex.* al, ati, umfressen,
anfressen, circumvorare.
II. *rec.* obežrati se, s. ožru se.
gasnjm, *fut. ex.* il, iti, erhel-
len, collustrare: obgasnilo
lunce chalaupku swětlem,
Veg. aufklären, illustrare, s.
bwešeljm, *D.*
geděm, *sl.* s. obgjdám.
gednám, *fut. ex.* al, ati, ver-
schaffen, conciliare, parare,
comparare: rukogmě hodné
bgednal, *Pr.* obgednáwati
pomoc pestrannau, *Vel.* dary
krwj Krystowau obgednané;
bgednám něco při někom.
gedu, *fut. ex.* obgel, obgeti,
umfahren, a) herumfahren, cir-
cumvehi; okolo něčeho, um et-
was, rem; b) einen Umweg neh-
men, vehi per ambages; 2)
umreiten, umfahren, umsegeln,
a) etwas, z. B. das Lager, cir-
cumequitare, circumvehi
curru, circum navigare: ob-
gel ge a pozadu na ně udeřil,
Cyr. b) einen Umweg reiten, fah-
ren, segeln, per ambages equi-
tare, vehi, navigare, circum-
equitare, circumnavigare, etc.

Obželjm, *sl.* s. obiljm u. obíljm;
2) s. olaupjm, z. B. Rübe, Aepfel.
Obgetj, *n.* s. obgjmánj.
Obgezd, u, *m.* Umfahren, *n.* Um-
ritt *m.*, Umsegeln *n.*, circum-
equitatio, circumvectio, cir-
cumnavigatio.
Obgjdám, al, ati, umnagen, cir-
cumrodere.
Obgjm, *fut. ex.* obgedl, obgjsti,
vorh.
II. *rec.* obgjsti se, sich umna-
gen; 2) *sl.* sich überessen.
Obgjmám, al, ati, umfassen, um-
armen, complecti, amplecti,
amplexari; -ánj *n.* Umfassung,
Umarmung, *f.* complexus,
amplexus.
II. *rec.* obgjmati se, einan-
der liebkosen, umarmen, am-
plexari; fig. Cžestá konfesý s
Augšpurskau se wlastně sro-
wnawagjcý a obgjmagjcý,
Krocyn.
Obgjždjm, ěl, ěti, s. obgedu; b)
(gezdjm a prohljdám), berei-
ten, circumequitare, *D.*
Obgjždec, dce, *m.* Roßbereiter,
equiso, domitor equorum, R.
Obhágce, *m.* Vertheidiger, Be-
schirmer, Beschützer, defensor,
tuitor, tutor, patronus.
Obhágenj, *n.* Vertheidigung, Be-
schützung, *f.* defensio.

Obhágjm, *fut. ex.* il, iti, f. obhagugi.

Obhagný 3. abwehrend, defensivus, obhagná wogna, Schutzkrieg, abwehrender Krieg, bellum defensivum, *R.*

Obhagowánj, *n. verb.* v. folg.

Obhagugi, owal, owati, mit dem Genit. vertheidigen, beschützen, beschirmen, defendere, defensare, tueri tutari.

Obhánjm, f. ohánjm.

Obhárám, al, ati, *sl.* obhořjm.

Obházým, el, eti, obhazugi, owal, owati, f. obmjtám.

Obhlaubný 3. etwas tief?

† **Obhled**, u, *m.* f. okolek obezřenj, *D.*

Obhlédnu, *fut. ex.* obhlédl, obhlédnauti, *reg. acc.* außersehen, explorare, Ez. 20, 6.; 2) f. wyřknu, *D.*

II. *rec.* obhlednauti se, sich umsehen, um sich herum sehen, circumspicere.

Obhljdnu, obhljdl, obhljdnauti, vorh. obhljdli mu Angelé mjsto, *Com.*

Obhljdnutj, *n. verb.* v. vorh.

Obhořelý 3. z. B. od slunce, abgebrannt, deustus, *D.*

Obhořjm, *fut. ex.* el, eti, anbrennen, verbrennen, ustulari, Ez. 16, 4.; 2) von der Sonne verbrannt werden, deuri, B.

Obhrubný 3. gröblich, f. auch holemý, *D.*

Obida, y, *f. sl.* (& *russ.*), unrecht, *n.* injuria; 2) Unwille, *m.* indignatio.

Objdek, dku, *m dim.* v. oběd.

Objdem, obissel, objti, *sl.* f. obegdu.

Obidugem, owal, owati *sl.* někeho, zum Unwillen reizen, stomachum movere.

Obigi, *sl.* obigem, *fut. ex.* obil, obiti, folg.

Objgjm, eti, *sl.* objgám, ati, umschlagen, beschlagen, *sl.* auch abschlagen, z. B. ořechy, decutere.

Objhám, f. obbjhám.

Obilář, e, *m.* překupnjk, f. obilný, *D.* Kornjude.

Obilé, *n.* bess. folg.

Obilj, *n.* Getreide, *n.* frumentum, fruges, auch in sofern es jährlich zu Markte gebracht wird, annona; těžké obilj, schwere Frucht, Weizen, Korn rc. *Vel.* obilj přistakuge, připlácý, na ob. přirážj, das Getreide schlägt auf, annona ingravescit; ob. spadá, das Getreide schlägt ab, annona laxat, ob. levatur, fit vilior; obchod w obilj, Getreide- od. Kornhandel, quaestus frumenti; -jčko, a, *n. dim.*

Obljm, *fut. ex.* il, iti, en, überweißen, dealbare, trulissare, tectorio obducere.

Obilné, ého, *n.* Korngeld, *n.* vectigal frumentarium, *D.*

Obilnice, *f.* f. sepyka u. stodola, Kornhaus, *n.* granarium.

Obilnjk, a, *m.* Fruchthändler, Getreidehändler, negotiator frumentarius, auch bloß frumentarius, *Syl.*

Obilný 3. das Getreide betreffend, frumentarius; ob. trh, Kornmarkt, *D.* ob. žid, (kdož obilj na drahó skupuge, a chowá), Kornjude, dardanarius, annonae flagellator, *Syl.* & *Schell.*; bohyně obilná, Ceres, Ceres, *Syl.*

Objmám, *sl.* f. obgjmám.

Obinu, auti, umwickeln, involvere, circumvolvere, f. obwinu.

Objrám, al, ati, abklauben, deglubere: ob kost, an einem Bein

klauben, auch wenn es für abpflücken steht, decerpere, z. B. Beeren; 2) abraupen, arbores ab erucis purgare, auch bloß abraupen, d. Raupen wegschaffen, erucas tollere; 3) berauben, spoliare; 4) s. oberu: někdy horssj za bisskupy objráni byli; 6) ob. sobě, ausklauben, ausklauben, auslesen, legere, deligere, eligere.

II. *rec.* objrati se s něčjm, sich mit etwas beschäftigen, befassen, occupari, re: - s domácy žiwnostj ꝛc. sich mit etwas amüsiren, unterhalten, beschäftigen, occupari, teneri re, tempus fallere.

Obhled, u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, *Neg.*

Obhrnu, *fut. ex.* ul, auti, umscharren, z. B. d. Erde um d. Bäume, radendo sternere.

II. *rec.* obhrnauti se, (wůkol něčeho), umschließen, einschließen, cingere: wůkol domu se obhrnauti.

Obitj (pobitj), *n.* Beschlag, *m.* z. B. v. Brettern, tegumentum, *D.*

Obklad, *m.* Parenthese?

Obkládám, al, ati, umlegen etwas, um etwas, belegen, umlagern, circumdare, circumponere; - dřjwjm, holzen; - djlo, d. Arbeiter im Bergb. zur Arbeit anweisen, operariis pensum designare.

Obkladek, dku, *m.* Umschlag, a) was man umschlägt, des Einhüllens wegen, involucrum; b) was man auflegt auf den kranken Theil, fomentum.

Obkljčjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Obklíčugi, owal, owati, umringen, cingere, circumdare, circumire, ambire; umschließen, umzingeln, circumcludere, circumclaudere: strach mne obkljčil; bjdau, těžkostj obkljčen.

Obkráčjm, el, eti, umschreiten, mit Schritten abmessen, ambire, gressibus dimetiri.

Obkročjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Oblák, e, *m.* insgemein, Klaub, ssuta, *mor.* klob, Kloben Flachs *D.* ein geflochtener Bogen v. gehecheltem Flachs, der ein ganzes Schock ausmacht.

Obláček, čku, *m. dim.* v. oblák; 2) *dim.* v. oblak, Wölkchen, *n.* nubecula.

Oblačjm se, il, iti, sich wölken, nubilare; s. auch mračj se.

Obláčjm, el, eti, (ob-wláčjm), ankleiden, anziehen, induere vestes, někoho, jemand, alicui, vestire aliquem; fig. někoho w zlau powěst, jemand verläumden, in übeln Ruf bringen, diffamare aliquem.

II. *rec.* obláčeti se, sich ankleiden, anziehen, d. h. im Ankleiden begriffen seyn, induere sibi vestem, od. se veste, vestire se.

Oblačka, y, *f.* s. obleženj, *D.*

Oblácnice, *f.* Toilettezimmer, Ankleidzimmer, P. Kleiderkammer, *f.* vestiarium, *D.*

Oblačný 3. (*abs.* oblačno), wölkig, nubilus.

Oblacynjm *fut. ex.* ěl, ěti, wohlfeil werden, vilescere; -něnj, *n. verb.*

Oblahnem, *sl.* s. oblehnu; 2) *sl.* krank werden.

Oblahoslawjm, *fut. ex* il, iti, en, beglücken, glücklich machen, beare, felicem reddere.

Oblahugem, *sl.* s. oblahnem.

Oblak, u, *m.* (ob-wlak), Wolke, *f.* nubes; 2) fig. Menge, *f.* multi-

tudo, caterva, nubes, (*volucrum nubem dixit Virg. Aeneid.* 7. 206.): patryarchů a proroků oblak weliký *K.* oblakowé studentů, *Com.* - mocných swědectwj, *Cyr.*; *pl.*(*irreg.*) oblaka, bess. oblakowé; - kowý, 3. von der Wolke, nubilus, oblakowý slaup, Wolkensäule, *f.* columna nubila, *B.*

† Oblakoshánič, e, *m.* Wolkenversammler (Zeus), νεφεληγερέτα & κελαινεφής, *P. Il.* (*Neg.* černomračník).

Oblamugem, *sl.* s. olomi, olomugi.

Oblásek, s. oblatek.

Oblasnost, i, *f. obs.* s. panowánj.

Oblásstnj, bess. obzwlásstnj.

Oblastnost, i, *f. obs.* s. obzwlásstnost.

Oblátek, átku, *m.* Kiesel, Kieselstein, *m.* silex.

Oblátka, y, *f.* hie u. da *sl.* s. oplatek.

Oblátkowý 3. aus Kiesel bestehend, siliceus, oblátkowá mauka, Kieselmehl, *n.* farina silicea, pulvis siliceus, *D.*

Oblaučeк, čku, *m. dim.* ein kleiner Bogen, arculus.

Oblaučný 3. bogenförmig, arcuatus.

Oblaučnost, i, *f.* d. Krümme des Gewölbes, curvatura od. curvamen fornicis, *D.*

Oblauk, u, *m.* (v. luk), Bogen, *m.* a) alles was bogenförmig gebaut ist, z. B. ein Schwibbogen, arcus; Bogengestell *n.* od. Wölbbogen; obl. wjtězný, Triumphbogen, arcus triumphalis, *Syl.* b) was sich bogenförmig krümmt, arcus: Bügel *m.* Bügel *f. D.*; *sl. Lipt.* der eiserne Ring, woran dem Rindvieh d. Glocke v. Halse hängt; c) Rebenlaube *f.* Weingeſenk ? mergus in vite, *Ryb.* s. auch oblok.

Oblaupám, al, ati, folg. from do kola oblaupati, kränzen, *D.*

Oblaupjm, *fut. ex.* il, iti, en, abschälen, z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, corticoe privare; 2) berauben, spoliare, compilare; - někoho z sláwy, dussstogenstwj obl. *K.*; s. auch oblupugi.

Oblázek, zku, *m.* Flinz (Stein), *D.* Kiesel *m.* silex, *D.*

Oblázkowý 3. v. Flinz; obl. kámen, vorh.

Obleč *mor.*, oblek, u, *m.* Anzug, *m.* Kleidung, s. oděw.

Oblečenj *n.* Einkleidung, vestitus; - eines Mönchs, inauguratio.

Oblečka, y, *f.* Unterhemde, *n.* indusium inferius; 2) *sl.* hie u. da s. sowek.

Oblečem, *fut.* ekl, ecy, *sl.* s. oblek u; 2) überziehen, z. B. das Bettgewand mit Überziehen.

Obledugem, *sl.* s. blednu.

Oblegi, *fut.* il, iti, begießen, perfundere: olowem obljti.

Oblehčjm, s. oblehčjm.

Oblehnu, *fut. ex.* oblehl, oblehnauti, oblehen, belagern, obsidere, circumsedere, circumsidere; umlagern, circumsedere, circumsidere, obsidere.

Oblek, u, *m.* s. obleč.

Oblekač, e, *m.* Anzieher, *m.* ; - čka, y, *f.* - inn, *f.* qui, quae induit.

Oblékám, s. obljkám.

Obleku, *fut. ex.* oblekl, oblécy (oblect), *part. pass.* oblečen, s. obláčjm; do zbroge se oblécy, *Cyr.* wýhrůzy se oblekla wogsko.

blemowánj, n. Staffirung, Ein-
assung, f. exornatio, instru-
ctio, circumdatio limbo.
blemugi, fut. owal, owati, be-
setzen (ein Kleid mit Tressen ꝛc.)
circumdare, limbo &c.
blenjm, folg.
blenjm se, fut. iti, träge wer-
den, pigrescere; - nénj, n. verb.
blepjm, fut. ex. il, iti, um-
schmieren, umkleben, oblinere
limo, glutine obducere.
lesknu, fut. kl, knauti, folg.
leskugi, owal, owati, bestrah-
len, irradiare, illustrare: o-
leskl mne swětlo, Com. oblo-
a obleskuge zemi, Id.
letugi, owal, owati, umflie-
gen, umflattern circumvolare.
lewa, y. f. Nachlaß, m. z. B.
er Kälte, remissio, languor.
éwacka, y f. sl. das Begießen,
esonders der Mädchen auf
stern, perfusio.
ewjm, fut. ex. il, iti, folg. -
enj, n. Nachlassung, remissio.
ewugi, owal, owati, nach-
ssen, z. B. d. Kälte, d. Hitze,
Krankheit läßt nach, zyma
blewuge ꝛc. remittere; 2) v.
enschen, nachlassen, müde
erden, laß seyn, remittere,
ngvescere, pigrescere: w
ánj pjsem neoblewug; oble-
owati w dobrém B. při swé
winnosti oblewowati, K.
žení, n. Belagerung, f. ob-
ssio, obsidio; Umlagerung,
circumsessio; b) im Stande
n zu liegen.
žjm, fut. ex. el, eti, im Stan-
seyn zu liegen, sustinere
ere.
zlina, y, f. kahler Fleck, gla-
itas, D. Glatze, f. calvitium.
lvities.

Oblezlý 3. kahl, calvus, glaber,
oblezlý kožich, kahler Pelz.
Oblezu, fut. ex. oblezl, oblézti,
herumkriechen, repere circa;
2) kahl werden, calvum fieri,
calvescere.
Oblibce, m. Liebhaber (einer Sa-
che), Puchm.
Oblibené, s. přigmu.
Oblibenj, n Lust, f. Behagen, n.
Gefallen, Geschmack, m. Belie-
ben, n. libitus; něco w oblibenj
mjti, an etwas Gefallen haben.
Oblibjm, fut. ex. il, iti, sich ge-
fallen lassen, an etwas Gefallen
haben, od. Geschmack, Belie-
ben finden, placet mihi: ně-
kde sobě byt oblibiti; gakákoli
odpowěd od Cýs. přinesena
bude, že gi oblibj; s. auch obli-
bugi.
Oblibka, y, f. s. oblibenj.
Oblibugi, owal, owati, verb.;
Lust, Neigung, Begierde haben,
cupiditate duci, studere, B.
Obličeg, e, m. (obě-lice, od. v.
oblý ?) Antlitz, Angesicht, Ge-
sicht, n. Miene, f. facies, os,
vultus: člowěk obličeg měnj,
twáři neměnj, K. obličeg twá-
ři, Miene, vultus, l'air, B.
Obligacý, f. zápis, Obligation,
obligatio; - zemská, Staats-
obligation, obligatio regni,
status, stawowská, ständische,
obligatio statuum.
Oblicky, f. pl. sl. s. ledwiny.
Oblik, u, m. sl. Göm. Rechnung,
f. rationes, computus.
Oblikám, al, ati, s. oblářjm.
Oblíknu, fut. oblikl, oblíknauti,
s. obleku.
Oblizám, sl. oblížem, fut. ex.
al, ati, án, s. oblizugi.
Oblizka, y, f. s. blizkost: w obliz-
ce s Izraelem bydlicý, K.

tudo, caterva, nubes, (*volucrum nubem dixit Virg. Aeneid.* 7. 206.): patryarchů a proroků oblak weliký *K.* oblakowé ſtudentů, *Com.* - mocných ſwědectwj, *Cyr.*; *pl.* (*irreg.*) oblaka, beſſ. oblakowé; - kowý, 3. von der Wolke, nubilus, oblakowý ſlaup, Wolkenſäule, *f.* columna nubila, *B.*

† Oblakoshánič, e, *m.* Wolkenverſammler (Zeus), νεφεληγερετα & κελαινεφης, *P. Il.* (*Neg.* černomračnjk).

Oblamugem, *sl.* ſ. olomi, olomugi.

Obláſek, ſ. oblatek.

Oblaſnoſt, i, *f. obs.* ſ. panowánj.

Oblášſtnj, beſſ. obzwláſſtnj.

Oblaſtnoſt, i, *f. obs.* ſ. obzwláſſnoſt.

Oblátek, átku, *m.* Kieſel, Kieſelſtein, *m.* silex.

Oblátka, y, *f.* hie u. da *sl.* ſ. oplatek.

Oblátkowý 3. aus Kieſel beſtehend, siliceus, oblátkowá mauka, Kieſelmehl, *n.* farina silicea, pulvis siliceus, *D.*

Oblauček, čku, *m. dim.* ein kleiner Bogen, arculus.

Oblaučný 3. bogenförmig, arcuatus.

Oblaučnoſt, i, *f.* d. Krümme des Gewölbes, curvatura od. curvamen fornicis, *D.*

Oblauk, u, *m.* (v. luk), Bogen, *m.* a) alles was bogenförmig gebaut iſt, z. B. ein Schwibbogen, arcus; Bogengeſtell *n.* od. Wölbbogen; obl. wjtězný, Triumphbogen, arcus triumphalis, *Syl.* b) was ſich bogenförmig krümmt, arcus: Bügel *m.* Bügel *f. D.*; *sl. Lipt.* der eiſerne Ring, woran dem Rindvieh d. Glocke

v. Halſe hängt; c) Rebenlaube *f.* Weingeſenk? mergus in vite, *Ryb.* ſ. auch oblok.

Oblaupám, al, ati, folg. from do kola oblaupati, kränzen, *D.*

Oblaupjm, *fut. ex.* il, iti, en, abſchälen, z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; 2) berauben, spoliare, compilare; - někoho z ſláwy, důſtogenſtwj obl. *K.*; ſ. auch oblupugi.

Oblázek, zku, *m.* Flinz (Stein), *D.* Kieſel *m.* silex, *D.*

Oblázkowý 3. v. Flinz; obl. kámen, vorh.

Obleč *mor.*, oblek, u, *m.* Anzug, *m.* Kleidung, ſ. oděw.

Oblečenj *n.* Einkleidung, vestitus; - eines Mönchs, inauguratio.

Oblečka, y, *f.* Unterhemde, *n.* indusium inferius; 2) *sl.* hie u. da ſ. ſowek.

Oblečem, *fut.* ekl, ecy, *sl.* ſ. obleku; 2) überziehen, z. B. das Bettgewand mit Oberziechen.

Obledugem, *sl.* ſ. blednu.

Oblegi, *fut.* il, iti, begießen, perfundere: olowem obljti.

Oblehčjm, ſ. odlehčjm.

Oblehnu, *fut. ex.* oblehl, oblehnauti, obležen, belagern, obsidere, circumsedere, circumsidere; umlagern, circumsedere, circumsidere, obsidere.

Oblek, u, *m.* ſ. obleč.

Oblekač, e, *m.* Anzieher, *m.* z - čka, y, *f.* - inn, *f.* qui, quae induit.

Oblékám, ſ. obljkám.

Obleku, *fut. ex.* oblekl, oblécy (oblécť), *part. pass.* oblečen, ſ. obláčjm; do zbroge ſe oblécy, *Cyr.* whrůzy ſe obleklo wogſko.

lemowánj, n. Staffirung, Einfassung, f. exornatio, instructio, circumdatio limbo.
lemugi, fut. owal, owati, besetzen (ein Kleid mit Tressen rc.) circumdare, limbo &c.
lenjm, folg.
lenjm se, fut. iti, träge werden, pigrescere; - nénj, n. verb.
lepjm, fut. ex. il, iti, umschmieren, umkleben, oblinere limo, glutine obducere.
lesknu, fut. kl, knauti, folg.
leskugi, owal, owati, bestrahlen, irradiare, illustrare: obleskło mne swětlo, Com. oblowa obleskuge zemi, Id.
letugi, owal, owati, umfliegen, umflattern circumvolare.
lewa, y. f. Nachlaß, m. z. B. der Kälte, remissio, languor.
lewačka, y f. sl. das Begießen, besonders der Mädchen auf Ostern, perfusio.
lewjm, fut. ex. il, iti, folg. - enj, n. Nachlassung, remissio.
lewugi, owal, owati, nachlassen, z. B. d. Kälte, d. Hitze, Krankheit läßt nach, zyma oblewuge rc. remittere; 2) v. Menschen, nachlassen, müde werden, laß seyn, remittere, languescere, pigrescere: w ...ánj pjsem neoblewug; oblewowati w dobrém B. při swé ...winnosti oblewowati, K.
ežení, n. Belagerung, f. obsessio, obsidio; Umlagerung, circumsessio; b) im Stande ...n zu liegen.
ežjm, fut. ex. el, eti, im Stande seyn zu liegen, sustinere ...cere.
ezlina, y, f. kahler Fleck, glabritas, D. Glatze, f. calvitium ...lvities.

Oblezlý 3. kahl, calvus, glaber, oblezlý kožich, kahler Pelz.
Oblezu, fut. ex. oblezl, oblézti, herumkriechen, repere circa; 2) kahl werden, calvum fieri, calvescere.
Oblíbce, m. Liebhaber (einer Sache), Puchm.
Oblíbené, s. přigmu.
Oblíbenj, n Lust, f. Behagen, n. Gefallen, Geschmack, m. Belieben, n. libitus; něco w oblíbenj míti, an etwas Gefallen haben.
Oblíbjm, fut. ex. il, iti, sich gefallen lassen, an etwas Gefallen haben, od. Geschmack, Belieben finden, placet mihi: někde sobě byt oblíbiti; gakákoli odpowěd od Cýs. přinesena bude, že gi oblíbj; s. auch oblibugi.
Oblíbka, y, f. s. oblíbenj.
Oblibugi, owal, owati, vorh.; Lust, Neigung, Begierde haben, cupiditate duci, studere, B.
Obličeg, e, m. (obě-ljce, od. v. oblý r) Antlitz, Angesicht, Gesicht, n. Miene, f. facies, os, vultus: člowěk obličeg měnj, twáři neměnj, R. obličeg twáři, Miene, vultus, l'air, B.
Obligacý, f. zápis, Obligation, obligatio; - zemská, Staatsobligation, obligatio regni, status, stawowská, ständische, obligatio statuum.
Oblicky, f. pl. sl. s. ledwiny.
Oblik, u, m. sl. Göm. Rechnung, f. rationes, computus.
Oblikám, al, ati, s. oblářjm.
Oblíknu, fut. oblízl, oblíknauti, s. obleku.
Oblizám, sl. oblížem, fut. ex. al, ati, án, s. oblizugi.
Oblizka, y, f. s. blizkost: w oblizce s Izraelem bydlicý, K.

tudo, caterva, nubes, (*volucrum nubem dixit Virg. Aeneid.* 7. 206.): patryarchů a proroků oblak weliký *K.* oblakowé studentů, *Com.* - mocných swědectwj, *Cyr.*; *pl.* (*irreg.*) oblaka, beſſ. oblakowé; - kowý, 3. von der Wolke, nubilus, oblakowý ſlaup, Wolkenſäule, *f.* columna nubila, *B.*

† Oblakoshánič, e, *m.* Wolkenverſammler (Zeus), νεφεληγερέτα & κελαινεφής, *P. Il.* (*Neg.* černomračnjk).

Oblamugem, *sl.* ſ. olomi, olomugi.

Obláſek, ſ. oblatek.

Oblaſnoſt, i, *f. obs.* ſ. panowánj.

Obláſſtnj, beſſ. obzwláſſtnj.

Oblaſtnoſt, i, *f. obs.* ſ. obzwláſſnoſt.

Oblátek, átku, *m.* Kieſel, Kieſelſtein, *m.* silex.

Oblátka, y, *f.* hie u. da *sl.* ſ. oplatek.

Oblátkowý 3. aus Kieſel beſtehend, siliceus, oblátkowá mauka, Kieſelmehl, *n.* farina silicea, pulvis siliceus, *D.*

Oblauček, čku, *m. dim.* ein kleiner Bogen, arculus.

Oblaučný 3. bogenförmig, arcuatus.

Oblaučnoſt, i, *f.* d. Krümme des Gewelbes, curvatura od. curvamen fornicis, *D.*

Oblauk, u, *m.* (v. luk), Bogen, *m.* a) alles was bogenförmig gebaut iſt, z. B. ein Schwibbogen, arcus; Bogengeſtell *n.* od. Wölbbogen; obl. wjtězný, Triumphbogen, arcus triumphalis, *Syl.* b) was ſich bogenförmig krümmt, arcus: Bügel *m.* Bügel *f. D.*; *sl. Lipt.* der eiſerne Ring, woran dem Rindvieh d. Glocke v. Halſe hängt; c) Rebenlaube *f.* Weingeſenk? mergus in vite, *Ryb.* ſ. auch oblok.

Oblaupám, al, ati, folg. ſtrom do kola oblaupati, kränzen, *D.*

Oblauxjm, *fut. ex.* il, iti, en, abſchälen, z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; 2) berauben, spoliare, compilare; - někoho z ſláwy, důſtogenſtwj obl. *K.*; ſ. auch oblupugi.

Oblázek, zku, *m.* Flinz (Stein), *D.* Kieſel *m.* silex, *D.*

Oblázkowý 3. v. Flinz; obl. kámen, vorh.

Obleč *mor.*, oblek, u, *m.* Anzug, *m.* Kleidung, ſ. oděw.

Oblečenj *n.* Einkleidung, vestitus; - eines Mönchs, inauguratio.

Oblečka, y, *f.* Unterhemde, *n.* indusium inferius; 2) *sl.* hie u. da ſ. ſowek.

Oblečem, *fut.* ekl, ecy, *sl.* ſ. obleku; 2) überziehen, z. B. das Bettgewand mit Oberziehen.

Obledugem, *sl.* ſ. blednu.

Oblegi, *fut.* il, iti, begießen, perfundere: olowem oblјti.

Oblehčjm, ſ. oblehčjm.

Oblehnu, *fut. ex.* oblehl, oblehnauti, obležen, belagern, obsidere, circumsedere, circumsidere; umlagern, circumsedere, circumsidere, obsidere.

Oblek, u, *m.* ſ. obleč.

Oblekač, e, *m.* Anzieher, *m.* z - čka, y, *f.* - inn, *f.* qui, quae induit.

Oblékám, ſ. oblјkám.

Obleku, *fut. ex.* oblekl, oblécy (obléct), *part. pass.* oblečen, ſ. oblácjm; do zbroge ſe oblécy, *Cyr.* whrůzy ſe obleklo wogſko.

[l]emowánj, n. Staffirung, Ein-
ssung, f. exornatio, instru-
:io, circumdatio limbo.
.emugi, fut. owal, owati, be-
ßen (ein Kleid mit Treßen ꝛc.)
ircumdare, limbo &c.
.enjm, folg.
.enjm se, fut. iti, träge wer-
:n, pigrescere; - nénj, n. verb.
.epjm, fut. ex. il, iti, um-
schmieren, umkleben, oblinere
mo, glutine obducere.
.esknu, fut. kl, knauti, folg.
.eskugi, owal, owati, bestrah-
n, irradiare, illustrare: o-
:esklo mne swětlo, Com. oblo-
z obleskuge zemi, Id.
.etugi, owal, owati, umflie-
n, umflattern circumvolare.
ewa, y. f. Nachlaß, m. z. B.
:r Kälte, remissio, languor.
éwačka, y f. sl. das Begießen,
sonders der Mädchen auf
stern, perfusio.
.ewjm, fut. ex. il, iti, folg. -
enj, n. Nachlassung, remissio.
ewugi, owal, owati, nach-
ssen, z. B. d. Kälte, d. Hitze,
Krankheit läßt nach, zyma
lewuge ꝛc. remittere; 2) v.
Menschen, nachlassen, müde
erden, laß seyn, remittere,
ngvescere, pigrescere: w
:ánj pjsem neoblewug; oble-
owati w dobrém B. při swé
winnosti oblewowati, K.
ežení, n. Belagerung, f. ob-
ssio, obsidio; Umlagerung,
circumsessio; b) im Stande
)n zu liegen.
ežjm, fut. ex. el, eti, im Stan-
seyn zu liegen, sustinere
cere.
ezlina, y, f. kahler Fleck, gla-
itas, D. Glaße, f. calvitium
lvities.

Oblezlý 3. kahl, calvus, glaber,
oblezlý kožich, kahler Pelz.
Oblezu, fut. ex. oblezl, oblézti,
herumkriechen, repere circa;
2) kahl werden, calvum fieri,
calvescere.
Obljbce, m. Liebhaber (einer Sa-
che), Puchm.
Obljbené, s. přigmu.
Obljbenj, n Lust, f. Behagen, n.
Gefallen, Geschmack, m. Belie-
ben, n. libitus; něco w obljbenj
mjti, an etwas Gefallen haben.
Obljbjm, fut. ex. il, iti, sich ge-
fallen lassen, an etwas Gefallen
haben, od. Geschmack, Belie-
ben finden, placet mihi: ně-
kde sobě byt obljbiti; gakákoli
odpowěd od Cýs. přinesena
bude, že gi obljbj; s. auch obli-
bugi.
Obljbka, y, f. s. obljbenj.
Oblibugi, owal, owati, verb.;
Lust, Neigung, Begierde haben,
cupiditate duci, studere, B.
Obličeg, e, m. (obě-ljce, od. v.
oblý ?) Antlitz, Angesicht, Ge-
sicht, n. Miene, f. facies, os,
vultus: člowěk obličeg měnj,
twáři neměnj, K. obličeg twá-
ři, Miene, vultus, l'air, B.
Obligacý, f. zápis, Obligation,
obligatio; - zemská, Staats-
obligation, obligatio regni,
status, stawowská, ständische,
obligatio statuum.
Oblicky, f. pl. sl. s. ledwiny.
Oblik, u, m. sl. Göm. Rechnung,
f. rationes, computus.
Obljkám, al, ati, s. obláčjm.
Obljknu, fut. obljkl, obljknauti,
s. obleku.
Obljzám, sl. obljžem, fut. ex.
al, ati, án, s. oblizugi.
Obljzka, y, f. s. bljzkost: w oblјz-
ce s Jzraelem bydljcý, K.

Oblizgnu, *fut. ex.* oblizl, oblizgnauti, ablecken (einmal), lambere (semel), lingere.

Obližný, mezugicý sauseb, Gränznachbar, *D.*

Oblizugi, owal, owati, ablecken, lambere, lingere.

Oblo, woblo, požjrati, hastig verschlucken, ligurire, *Com. D.* nenasycená ssełma wssecko oblo zžjrá, *K.*

Obločnice, *f. sl.* s. okenice.

Obloha, y, *f.* d. Feste des Himmels, Himmels-Feste, *f.* Firmament, *n.* firmamentum; 2) Himmelskörper? běh obloh nebeských; podewssemi oblohami nebeskými se děgj rodj; měbi krásné weliká obloha, *Haj.* (Seltene Bedeutung.)

Oblok, u, *m. sl.*, oblauk, bogenförmiges Fenster, *hung.* ablak, s. okno.

Oblomjm, *fut. ex.* il, iti, s. olámi; 2) gelenk machen, agilem, habilem facere; 3) beugen, erweichen, flectere, mollire, mitigare, lenire: dal se prosbau oblomiti, *K.* mysl gegich neohebnau oblomil, *K.*

II. *rec.* Oblomiti se, gelenk werden, agilem, habilem fieri.

Oblowati, *obs.* statt mocně wládnauti.

Obložení, *n.* Umlegen, *n.* Umschlag, *m.* circumdatio, obložení zlatem, *B.*

Obložjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. obkládám; 2) *obs.* für dlauho ležeti, zlenossiti.

Oblubugem, *sl.* s. oblibugi.

Oblud, *m. obs.* s. klam.

Obluda, y, *f.* Gespenst, *n.* Erscheinung, *f.* spectrum, larva, visum, phantasma; s. přjssera; b) Unhold, *m.* Scheusal, *n.*

Obludjm, *obs.* s. klamu.

Obludnjk, *a, m.* s. obluda b).

Obludný 3. s. přjsserný (fantastycký), scheußlich; - nost, i, *f.* scheußliche Beschaffenheit.

Oblupugi, owal, owati, abschälen z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; 2) s. laupjm, berauben, spoliare, *hung.* lopom.

Oblý 3. länglichrund, teres: wálec gest oblý, *Com.* oblá hůlka, Augenholz, (Bergb.) bacillum teres; - lost, i, *f.* länglichrunde Beschaffenheit.

Oblysenj, *n.* Glatze, *f.* calvitium.

Oblysý 3. etwas kahl, subcalvus, D.

Oblysým, *fut. ex.* el, eti, glatzköpfig werden, kahl werden, calvescere.

Obmantám, *fut.* al, ati, *sl.* übertölpeln, dementare.

Obmažem, obmazugem (*praes.*) *sl.* s. omaži.

Obměkčjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Obměkčugi, owal, owati, erweichen, a) weich machen, enthärten, mollire, emollire, mitigare; b) *trop.* biegsam, mitleidig machen; z. B. das Herz, den Menschen: - bezbožných národů obyčege; - čenj, *m.* - čowánj, *n.* Erweichen, *n.* emollitio: obměkčenj ortele rc.

Obměknu, *fut. ex.* kl, u. knul, knauti, weich, erweicht werden, mollescere.

II. *rec.* Obměkčiti se, sich erweichen lassen, molliri, mitigari, leniri.

Obmessený 3. bemoost, musco obductus: obmessený kámen, *Ryb.*

Obmesskám, *fut. ex.* al, ati, zuweilen mit Genit. versäumen,

ăumen, nachläßig seyn, cunc-
:ari, cessare; někoho, jemand
ufhalten, aliquem morari:
aby strana obmesskána neby-
la, Pr. obmesskáwati někoho,
Pr. obm. něco, negligere; -
kwám, al, ati, fr. dobré Pá-
ná swého obmesskáwati, - ver-
äumen, nachläßig treiben;
iwých wěcý mnohých obme-
skáwati; - cýrkewnj služebnost.

II. rec. obmesskati se, sich
verspäten, remoram pati: lod
e protiwnými wětry obme-
skala.

)meyssljm, s. obmýssljm.

)mezenj, n. verb. s. folg. und
:lamrowý.

)mezugi, owal, owati, ein-
chränken, mit Schranken od.
Gränzen umgeben, beschränken,
inibus includere, finire, cir-
umscribere: slunce obráce-
ním swým dny obmezuge,
Com. lidé gsau stwořenj obme-
zená, Leschka; moc obmezená;
zenj, n. Einschränkung: s tjm
obmezenjm, mit der Einschrän-
ung, Vel.

mezým, fut. ex. yl, yti, en, vorh.
mjtačka, s. ometačka.

mjtám, al, ati, tünchen, te-
torio inducere, trulissare.

mjtka, y, f. Anwurf, m. Tün-
e, f. Tünchwerk, n. opus te-
torium, auch bloß tectorium.

mygi, fut. ex. yl, yti, abwa-
schen, waschen, abluere: obmey
ne od nepravosti Bože! Com.

mysl u, m. List, f. dolus, ars;
wogenský, Kriegslist, strata-
ema (atis), n. 2) Vorwand,
. praetextus: statek swůg
od obmyslem prodal, Pr. 3)
inn, Anschlag, m. Speculá-
on, f. Plác. 3, 8. obmysl vči-
niti, invenire consilium; 4)
listiges Mittel, kluger Einfall:
tagným obmyslem a zálohami
wjtězstwj hledati

Obmyslim, fut. ex. il, iti, erden-
ken, ersinnen, sinnen, inveni-
re: obmyslil důwtipnau chy-
trost; für etwas sorgen, bedacht
seyn, spekuliren, prospicere;
obmeyssleti obecné dobré, K.
hned při začátcých toho zlého
lékařstwj obmyslil, Vel.

Obmyslnjk, a, m. ein Listiger,
fraude, dolo utens Pr.

Obmyslný, 3. s. chytrý. Vel.; -
člowěk, ein Mensch voller An-
schläge, ein spekulativer Kopf?
- ně, adv. dolose; - nost, i f. s.
chytrost, Dan. 8, 25.

Obmytj, n. Abwaschen, n. ablutio.

Obmýwám, ati fr. v. obmygi K.

Obnadjm, obs. für obwnadjm.

Obnássjm, el, eti, umtragen, her-
umtragen, circumgestare:
oči po swětě sem y tam obná-
sseti, hin u. her blicken, Com.
2) fälschlich angeben, deferre:
nepřjtomného a wzdáleného
krom očj a vssj tagně obnésti,
osočiti gest, (opp. obwiněnj);
Dhlass.; obnesseni byli bratřj
před králem od nepřátel.

Obnaženj, n. Entblößung, f. nu-
datio; b) Bloßstellung, expo-
sitio, nudatio, objectio; - ný,
3 entblößt, blosgestellt: obna-
žený gest w swětě pobožných
obor, Com.

Obnažjm, fut. ex. il, iti, en, folg.

Obnažugi, owal, owati, ent-
blößen, z. B. den Leib, Degen,
ic. Vel. nudare, retegere, a-
perire; b) bloßstellen, nudare,
objicere. c) berauben, priva-
re; - někoho z důstogenstwj, K.
z dobré pověsti, K.

Obnemuožem, mohl, moey, *sl.* erkranken.

Obnesu, *fut. ex.* obnesl, obnesti, obnesen s. obnássjm.

Obnosek, sku, *m.* Kappzaum? *D.* s. kawacon.

Obnosým, *fut. ex.* yl, yti, abtragen, z. B. Kleider, deterere gestando; - ssený, od. - sený, abgetragen, detritus.

Obnowa, y, *f.* Neuerung, Erneuerung, *f.* innovatio, renovatio.

Obnowenj, *n.* Erneuerung, a) Neumachen, renovatio, integratio, restauratio; obnowenj auradů, wrchnosti, rady městské rc. Magistratsrestauration, restauratio magistratus; - náboženstwj, reformatio; b) Wiederholung, z. B. des Treffens, Angriffs rc. instauratio, integratio, repetitio; auch iteratio, wenn es zum zweytenmahl geschieht.

Obnowjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Obnowugi, owal, owati, erneuen, erneuern, a) wiederum machen, in seinen vorigen Stand setzen, novare, renovare, innovare, integrare, restaurare: - aurady rc. s. obnowenj; rána se obnowuge, d. Wunde erneuert sich, vulnus recrudescit; b) wiederholen, z. B. das Treffen, den Aufruhr rc. integrare, instaurare, repetere; auch iterare, wenn es das zweytemal ist:

Obnožka, y, *f. sl.* was d. Bienen an den Beinen tragen.

Obočj, *n.* Augenbraunen, supercilium, supercilia.

Obodza, y, *f.* (v. ob-wodjm ?) *sl.* s. oprat.

Oboge, s. obogj: oboge zeď Babilonská, *B.*

Obogeček, čku, *dim.* folg. 2) Reißhader in der Mühle.

Obogek, gku. *m.* (ob-wjti), Halsband, *n.* (der Thiere), vinculum collare, auch bloß collare od. monile; psý obogek, Halsband, *n.* millus, *Syl.* 2) der Kragen am Hemde, limbus, obogek sukně, *K.* Job. 30, 18.

Obogetnj 1. oboručnj, z. B. obogetnj hrnec, ein zweyöhriger Topf, olla anceps; 2) Utraquista.

Obogetnjk, a, *m.* vorh.

Obogetný 3. zweydeutig, ambiguus, anceps; obmyslnými a obogetnými slowy přisahati; psýmo gest zatemnělé a obogetné, *Com.*

Obogetnice, *f.* d. rechts u. links ist, ambidextra; 2) d. Achselträgerinn, fautrix duorum hominum inter se dissidentium

Obogetnjk, a, *m.* der rechts und links ist, ambidexter; Achselträger, *m.* fautor duorum hominum inter se dissidentium, favens duobus inter se dissidentibus, od. v. zweyen, fautor utriusque, favens utrique.

Obogj 1. *plur.* obogj, *m.* obogj *n.* oboge, *f.* & *n.* beyderley, a) v. beyden Arten, utriusque generis; b) beyde, uterque.

††Obogugi, owal, owati, bekriegen, bello impetere, *D.*

Obogžiwelnj 1. (obožiwelnj), beydlebig, was zugleich im Wasser u. auf der Erden lebt, amphibius; - zwjře, Amphibie, amphibium; od. tworowé, amphibia.

Obohacugi, owal, owati, bereichern, ditare, locupletari,

vitem reddere; - cenj, n.
reicherung, f. ditatio, lo-
pletatio.
hatjm, fut. ex. il, iti, cen,
rh.
kugem, owati, sl. auf beyde
iten schlagen; 2) nur halb
sdreschen.
ndjwám se, al, ati, sl. blöde,
üchtern seyn.
r, u, m. Haufen, m. caterva;
ořanů obor; hlaupý lidu
or, Com. pobožných obor,
obor swěta slawných, K.
or wssech poddaných, K. obor
ěstanstwa, K. weliký obor
dlnjků; wssecken obor lidu
ecného; 2) Kreis, m. sphae-
D. obor swěta, auch bloß
r, Erdkreis, Erdball, m.
bus terrae; parnatý obor,
unstkreis, m. athmosphae-
D. Neg.
a, y, f. ein eingeschloßener
tz, wo das Vieh weidet; ü.
her. 2) Thiergärten, m. vi-
rium, leporarium; 3) Lust-
ten, viridarium, hortus
luptarius.
u, kal, kati, umackern, cir-
marare, R.
em, adv. haufenweise, cater-
tim; obořem k smrti běžeti,
er Knall u. Fall Ryb.)
jm, fut. ex. il, iti, nieder-
ßen, einreißen, z. B. ein Haus,
uere, dejicere, evertere,
noliri; - enj, n. Einreißen,
derreißen, n. Einsturz, m.
utio, dejectio, demolitio;
fahren, n. adgressio; na-
řenj, s. na 2) a).
I. rec. obořiti se, einstürzen,
fallen, einstürmen, ruere,
i, collabi, Vel. 2) na ně-
ho, na něco, anfahren, an-
greifen mit Waffen, Worten, Schriften, aliquem adoriri, irruere -: tuze se spisy obořiti na někoho; obořili se pohané na něj.

Obornjk, a, m. Thiergärtner, custos vivarii; Lustgärtner, topiarius.

Oborný, ého, m. vorh.

Oboručka, y, m. f. der od. d. links u. rechts ist, ambidexter, - tra.

Oboručnj 1. der rechts u. links ist, beyderhändig, ambidexter; 2) oboručnj sekera, Zwerchaxt, f. bipennis, s. auch oběručnj.

Obořugi se, owal, owat s. obořjm.

Obostrannj 1. beyderseitig, zweydeutig, doppelsinnig, anceps: podwodné a obostrannj odpowědi, Cyr. - ně, adv. utrimque, ambigue, Pr.

Obostřjm (obwostřjm), fut. il, iti, zuspitzen, acuminare; tyč obostřiti; obostřené kolj, Vel.

† Obpukawec, wce, m. bylina, cystanthe.

Obr, a, m. Riese, m. Heune, m. D. gigas, (antis.)

Obrábám, sl. s. obdělawám.

Obrácenj, n. Umkehrung, Umwendung, f. inversio, conversio; 2) Bekehrung, a) Besserung, eines Menschen, correctio, emendatio alicujus od. revocatio ad bonam frugem; b) Besserung seiner selbst, α) in Ansehung des Lebens, mutatio vitae, reditus ad bonam frugem; β) in Ansehung der Gesinnung, mutatio mentis pravae; obrácenj k užitku, Anwendung, f. applicatio, translatio.

Obracowánj, n. vorh.

Obracowatel, e, m. Bekehrer, m. conversor.

Obracugi, owal, owati, für v. obrátjm.

Obracým, el, eti, s. obrátjm; anwenden, zueignen: to pobožnostwj zbuchowněné na Galatské obracý, K. ta slowa na sebe obracel; verwenden, convertere, insumere: což nakradl, a nabral, to na wládařke obracel; obráceti na swé rozkoše a pýchu; obracel gméno ku potwrzowánj marných slow, Com. 2) s. poborówám. Obracet se okolo někoho, sl. um jemandes Gunst sich bewerben; s. auch obrátjm.

Obradjm, abscheeren?

Obradowánj, n. Erfreuung, f. f. exhilaratio.

Obradugi, fut. ex. owal, owati, erfreuen jemand, exhilarare, laetitia, od. gaudio adficere.

Obrameř, mku, m. Lypt. s prým 1)

Obrana, y, f. Beschützung, f. tutela, defensio, apologia; 2) Schutz, m. z. B. einer Person, praesidium, tutela; obrana cti, Ehrenrettung, defensio famae.

Obránce, m. Beschützer, Schirmer, m. tutor, defensor.

Obránj ꝛc., fut. ex. il, iti, ěn, s. obraňugi.

II. rec. obrániti se, sich erwähren, einer Sache od. jemand, servare se: wida, že se mu neobránj, Vel.

Obrannj 1. zum Schutze od. Bedeckung dienend, praesidiarius, defensivus; obrannj řeč, list, Schutzrede, Schutzschrift, f. apologia.

Obraňugi, owal, owati, beschützen, beschirmen, tueri, tegere, protegere, defendere; vor etwas, a re.

Obrastám, sl. s. obrostu, obrostám.

Obrat, m. ungewöhnlich statt obrácenj 1); na obrat, adv. schnell, confestim: dusse na obrat do nebe přestěhuge se, Com.

Obrátjm, fut. ex. il, iti, cen, umkehren, umwenden, vertere, invertere, convertere; w nic, od. w niwec obrátiti, redigere ad nihilum, abolere, sufferre, hřbet od. plece, den Rücken wenden, fliehen, tergum vertere, fugam capere; plášťěk na ruby, sich, seine Gesinnungen ändern, mentem mutare: obrátj na ruby vsta, že budau němá a pustá, Lomn. wssecko wzhůru na lic, alles umkehren, omnia pervertere, mutare; - kartu, aufwählen, im Kartenspiel, D. - k vžitku, anwenden, in usum convertere; - w dobré neb zlé, zum guten, besten, übel deuten, auslegen, in mitiorem, in bonam, in malam partem interpretari; 2; bekehren, a) auf andere Gedanken, ad aliam mentem adducere, b) v. den Sünden abziehen, ad meliorem frugem, vitam, reducere, revocare; c) zur wahren Religion bringen, ad vera sacra adducere, insgemein convertere, - zum Christenthum, ad sacra Christiana, s. auch obracým.

II. rec. obrátiti se, sich umkehren, a) v. Personen od. Thieren, se vertere, convertere, od. verti, converti; b) mit k, u. dat. pers. od. rei, sich wenden, invertere se; c) v. leblosen Dingen, verti, converti; wjtr se obrátil, der Wind drehte sich, ventus se convertit:

bráiiti se na odpočinutj, sich
ur Ruhe begeben, quieti (so-
nno) se dare; d) sich verwan-
eln, immutari; w nepřjtele
e mu obrátil; kragina w au-
ehlé obrácená; byžby se swět
neb na ruby obrátil, sich ganz
mkehren, K. 2) sich bekehren,
ommer werden, ad bonam,
neliorem frugem, od. vitam
edire, resipiscere, vitam
nutare; 3) sl. zur wahren Re-
igion übertreten, converti,
ergl. přewrátiti se.
ratliwý z. sich leicht umkeh-
end; d. Umkehrung betreffend,
ersatilis, tropicus.
ratnjk, u, m. der Wendstek-
en des Schusters, Handschuh-
machers, baculus versorius,
. obr. špičatý, d. Wendspin-
el desselben, baculus verso-
ius, cuspidatus.
ratný z. gewendig, gelenk, ge-
enkig, rege, behend, agilis,
abilis, promtus, expeditus;
bratný wzhled, reger Blick;
. gazyk. geläufige Zunge; - ně,
dv. agiliter, promte, expe-
ite; - nost, i, f. Gewendigkeit,
Gelenksamkeit, Regsamkeit,
gilitas, commoditas, prom-
tudo.
raubám, fut. ex. al, ati, s.
brubugi 2) D.
raubený z. gesäumet, randig,
mbriatus.
raubjm, fut. ex. il, iti, en, s.
rubugi 1): horu osadili, a tu
dřjwjm obraubili, Haj. fig.
lé giž město obraubil, er ist
jon in der ganzen Stadt he-
m gegangen, D.
aučka, y, f. kleiner Reif; 2)
Reifring, m. annulus.
aušek, šku, m. sl. s. obruč.

Obraušým, fut. ex. yl, yti, ab-
schleifen, cote polire, cotis
ope tollere.
Obraz, u, m. Bild, n. Aehnlich-
keit, f. Abdruck, m. imago, ef-
figies, simulacrum; b) in der
Seele, Vorstellung, Idee, f.
imago, idea; c) Bildniß, n.
es sey, α) gemahlt, imago od.
imago picta, pictura, auch
effigies, &c. β) aus Wachs od.
in Erz, Holz ꝛc. imago, icon,
effigies, simulacrum, signum;
obraz do kolenau, Kniestück,
n. imago genutenus; ob. pod
pás, Brustbild, Bruststück, m.
imago dimidiata, herma; ob.
rytý, s. rytina; ob. řezaný, ge-
schnitztes Bild, sculptile, Syl.
ob. dřewěný (maljřský), Glie-
dermann, ligneum hominis
simulacrum, in omnem ha-
bitum gestumque versatile;
ruffenj obrazů, Bilderstürme-
rey, f. iconoclasis, icono-
machia; litec obrazů, Bild-
gießer, toreuta, ae, m.; toreu-
tes, ae, m. caelator, rytec
obrazů, Bilderstecher, Bild-
graber, sculptor, scalptor -;
kniha s obrazy, Bilderbuch, li-
ber picturas continens; d) ob.
wypodobněnj, Abriß, m. ad-
umbratio, delineatio, D.
Obrazárna, y, f. Bildergallerie,
f. Bildersaal, m. poecile, es,
f. collectio tabularum pic-
tarum: Wjdeňská c. k. obra-
zárna, Pelc.
Obrazec, zce, m. schema, z. B.
der Deklinationen.
Obrázek, zku, m. dim. Bildchen,
imaguncula, icuncula.
Obráženj, n. das Zurückprallen
des Lichtes, Schalles, reflexio;

obr. zwuku, Wiederſchall, m. resonantia, echo.

Obraženina, y, f. Beſchädigung, f. Schaden, laesio: obraženina bokůw, Vel.

Obrážjm, el, eti, abſchlagen, decutere; 2) beleidigen, verletzen, laedere; plapolánj od bleſku zrak obrážj; ſlunce gaſnými paprſſky obrážj oči, B. wjce zrak obrážj, nežli oſwěcuge, K. 3) erſchüttern, quatere, concutere; (Ryb. verſchütten?): měſto ſe obrazylo zeměťřeſenjm; wſſecka Europa obrážena geſt.

Obrážjm ſe, el, eti, zurückprallen, abprellen, ſich brechen, reflecti, repercuti, z. B. zwuk, wiederſchallen, resonare, vocem reddere: ſwětlo ſe w ſwatyni obráželo, K. obrážj ſe paprſlek, weicht v. der graden Linie ab; deflectit a linea recta; wlny ſe o břeh obrážely, ſchlugen an das Ufer an, D. řeka o zdi měſta toho ſe obrážj.

Obraznj 1. Bild ſ.

Obraznjk, a, m. ſ. řezbář; 2) Bilderhändler, Bilderkrämer, negotiator effigierum, D. -ictwj, n. Bilderey, f. plastice, f.

† Obraznoſt, i, f. Einbildungskraft, Phantaſie? Ad. Neg. Ziegler.

Obrazný 3. bildlich, typicus, D. -ně, adv. typice, figurate.

Obrazoruſſec, ſſce, m. Bilderſtürmer, m. oppugnator imaginum, iconoclasta, D.

† Obrazotworný 3. z. B. moc, ſ. obraznoſt, P. D.

Obrazowý v ſ. obraznj.

Obrazým, fut. ex. yl, yti, zen, abſchlagen, wegſchlagen, zurückſchlagen, decutere, repercutere, repulsare: křjdla někomu, d. Flügel jemanden ſtutzen; 2), 3), 4), ſ. obrážjm 2) 3).

Obrepcy ob. obreptám, al, ati, obmurmurare; wſſeliké djlo obr.; dar obreptati.

Obřezák, a, m. Beſchneidehobel des Buchbinders, dolabra incisoria, D.

Obřezám, fut. ex. al, ati, ſ. obřezugi.

Obřezanec, nce, m. ob. obřezaný, Beſchnittener, circumcisus.

Obřezánj, n. Beſchneidung, f. circumcisio.

Obřezek, zku, m. ein beſchnittenes Stückchen.

Obřezowánj, ſ. obřezánj.

Obřezugi, owal, owati, umſchneiden, circumcidere; 2) beſchneiden (d. Vorhaut), circumcidere; pachole obřezati, einen Knaben beſchneiden.

Obřezým, fut. ex. el, eti, trächtig werden, v. Kühen, foetam fieri, Loma.

Obřichatjm, fut. ex. ěl, ěti, großen Bauch bekommen, ventrosum fieri; 2) ſchwanger werden, gravidam fieri.

†† Obřjm, il, iti, groß, rieſenmäßig machen? Ad. Neg.

Obřitný 3. Arſch-, obřitné lýce, Arſchbacken, m. nates, clunes ſ. řitnj.

Obřjzek, zku, m. der Schnitt am Buche, sectura.

Obřjzka, y, f. Beſchneidung, circumcisio, der Vorhaut, f. praeputium.

Obročenſký 3. z. B. auřad, Kaſtenamt, n. annonae praefectura; -pjſař, Kaſtenſchreiber, scriba annonarius (aerarii).

Obročenſtwj, n. Kaſtenamt, D. ſ. obročenſký auřad.

Obročjm, il, iti, konč, sl. Pferde füttern (mit dem Haber), pabulare.

Obročnj, jho, m., sl. kasnár, (f. -rka), Kastner, m. frumentarius.

Obročnj 1. z. B. auřad, Futteramt, n. annonae praefectura; - pjsař, Futterschreiber, scriba pabularis; (2) obročnj, zbytečný a gako w záloze, das Uebrige, der Hinterhalt, (Bergb.), superfluum, quod superest.

Obročnice, f. s. obilnice; 2) Kastnerinn, uxor frumentarii; 3) sl. Futtersäckchen, woraus d. Pferde fressen, capsula pabularis.

Obročnjk, a, m. s. obilnjk, Syl. b) Getreideherbeyschaffer, frumentator: k komornjku neb obročnjku, K.

Obročňowá, é, f. v ob. obročnice, f. Kastnerinn, f. D.

Obroda, y, f. Feldwachs, m. Früchte, f. procreatio: obroda obilj se zdařila, Lomn.

Obrodjm se, fut. ex. il, iti, gerathen, bene procreari: mnoho wjna se obrodj, K. obrodj se gegich obilj, K. hognost wjna dobrého se obrodilo, Vel.

Obrok, u, m. hartes Futter, zum Essen, (sl. nur vom Haber), pabulum; 2) obs. Jahrgeld, n. D. od. überhaupt Nahrung, victus;) obmeyssleti obroky swé; Papež obroky prodáwal.

Obrokugem, owati, sl. s. obročjm (boh. fouragiren?)

Obrostám, al, ati, bewachsen, (neutr.) mit etwas Wachsendem überzogen werden, vestiri, obduci, tegi, z. B. mit Grase, gramine, &c

Obrostlý 3. bewachsen, vestitus, obductus, tectus, z. B. trávau, mit Grase, gramine, masem, mit Fleische, carne &c.

Obrostu, fut. obrostl, obrůsti, s. obrostám.

Obrownám, fut. al, ati, gleich machen, in formam redigere, aequare; - střjhánjm wlasy.

Obrowský 3. riesenmäßig, riesenförmig, giganticus.

Obrowý 3. Riesen, giganteus: obrowý krok, Riesenschritt, m.

Obrsst, a, m. Obrist, m. tribunus, colonellus, -owá, é, f. inn, f. &c.

Obrtljk, u, m. (v. obwrtjm), gistá záworka dokola se obracugjcý, mor. & sl. Nitr. Drehriegel, m. obex, pessulus versando aptus, verticillus: gako na obrtlicých strogené stolice, Com. zdá se mi gazyk, oči, nohy, wsse na obrtljku mjti, Id. 2) d. Falle an der Thüre, D. z am Fenster, Reiber; 3) Wirbel am Steigbügel, stapedum verticulus; 4) obrtljk-udidla, das Klöblein od. Wirbel im Gebiß zur Schaumkette, verticillus lupati; 5) obrtljček k otěži, der Kloben zum Zügel, agina habenae; 6) Weltpol, n. Himmelsachse, axis coeli? Ryb.

Obruba, y, f. 1. eigentlich, Umbau, m. circumsectura (lignea): hrad s dwénásobnj obrubau, Haj. kázal sruby y obruby zbořiti, Id. obrubu zapálili, Id. 2) Saum, Rand, m. jeder Sache, Einfassung, f. ora: obr. studnice, Brunnengestelle, n. crepido, (inis), f. ambitus; obr. skel v wozu, Glasfutter, vitrorum integumentum, R. besonders eines Kleidungsstücks, fimbria, lim-

bus; obruby od oděwu gegich maukenjnowé klesstěney nesli.

Obrubugi, owal, owati, eigentlich umhauen, s. vorh.; 2) säumen, mit einem Saume besetzen, fimbriare, fimbriam circumducere; b) börteln (beym Klempner), plicare, marginare, *R.* 2) abästen, abstutzen, abhauen, amputare.

Obruč, e, *f.* Reif, *m.* der um ein Faß geschlagen wird, Faßreif, *m.* circulus, (orbis); čelnj obruč, Spannreif des Faßbinders, frontale, frontatus dolii circulus; obruč wnitřnj, der Futterreif des Siebmachers circulus internus; 2) obruč okolo měsýce, der Kreis um den Mond, halo.

Obrušek, čku, *m.* s. obraučka v obrušek obtlustný, *Ryb.*

Obručjm, *obs.* s. zaručjm.

Obručkugem se, owati, *sl.* d. Ringe beym Eheverbündniß auswechseln.

Obrus, u, *m.* *sl* viel richtiger als ubrus, (*hung.* abrasz), Tischtuch, mappa.

Obručj, *n.* *coll.* Reife; -ný, 3. Reif-; obručná tyč, Reifstock, *m.*

Obrwy, wů, *m. pl.* (*sl.*) Augenbraunen, cilia, supercilia, *pl.*

Obsadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, umsetzen, herumbesetzen, circumdare, cingere

Obsah, u, *m.* (obsazenj, *n.*) Inhalt, Inbegriff, *m.* a) körperlicher Dinge, z. B. eines Raumes, summa; b) v. allem, was geredet od. geschrieben wird, argumentum, sententia, (tenor.)

Obsáhám, al, ati, einnehmen, occupare; s. auch obsáhnu.

Obsáhlý 3. umgefaßt, comprehensus, complexus.

Obsáhnu, *fut. ex.* obsáhl, obsáhnauti, obsažen, umfassen, umgeben, complecti, amplecti, circumplecti; 2) umspannen, mit beyden Armen umfassen, complecti (amplecti) ambobus brachiis; 3) enthalten, in sich halten, in sich fassen, continere, complecti, comprehendere; 4) begreifen, in sich fassen, in sich enthalten, complecti, continere, comprehendere; rozkazem swým wssecky obsáhnauti; 5) s. obsáhám: Němcy w Čechách auřady předni obsáhli, Balan.

Obsahugi, owal, owati, vorh.

Obsaženj, *n.* Umfassung, 1) Umgebung, Faßung in sich, complexus, comprehensio; 2) Begriff; a) Umfang, *m.* ambitus; b) Inbegriff, *m.* complexio, summa.

Obsažitedlný 3. umfaßlich, faßlich, comprehensibilis -; nost, i, *f. subst.*

Obsedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sitzen bleiben; im Sitzen sich behaupten, persedere; 2) in Besitz nehmen?

Obsednutj, *n.* Belagerung, *f.* circumsessio, *Syl.*

Obsednu, *fut. ex.* obsednul, obsednauti, s. obsedjm; 2) belagern, circumsidere.

Obsegi, *fut. ex.* el, obseti, *ol.* & *K.* besäen, conserere: obseti rolj. *K.* s. osegi.

Obsekám, *fut. ex.* al, ati, behauen, z. B. wrby, koppen, putare, *D.* s. osekám.

†Obserwatornj 1. z. B. lodstwo, armáda, Observationsflotte, 2c exercitus vigil, (observatorius), *Kram.*

Obstakugi, owal, owati, umhü-

pſen, umſpringen, circumsilire; 2) *sl.* okolo někoho, ſchmeicheln, adulari.
bſtočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.
bſluha, y, *f.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio.
bſluhugem, owati, *sl.* bedienen.
bſſagtnjk, *a*, *m.* *sl.* ein abgeſchiedeter Soldat.
bſſjrný 3. weitläufig, ausführlich, weitſchichtig, copiosus, latus, (prolixus); - ně, *adv.* copiose, prolixe, - noſt, *i*, *f.* Weitläufigkeit, im Reden, Schreiben, copia, ubertas.
bſſit, u, *m.* *sl.* Abſchied des Soldaten, donatio rude, dimissio.
bſſjwám, *ati*, *sl.* ſ. oſſigjm.
bſſiwkář, *e*, *m.* *sl.* Flicker; 2) ſ. leckdo.
Dbſſupinec, nce, *m.* zroſtlina, telopea.
bſtarám, *fut. ex.* al, ati, ſ. oſtarám: chléb obſtarati.
bſtarný 3. ältlich, vetulus.
bſtarožný 3. (*Vel.* - nj), vorh.
bſtaupjm, *fut. ex.* il, iti, umringen, circumdare, cingere: Krysta žjdé obſtaupili; obſtupte mne, verſammelt euch um mich herum; ta bázeň a ſtrach ge obewſſad obſtupuge, *K.* - ergreiſt-; obſtupugjcý nás obewſſad ſtrach, *Com.*
bſtawek, wku, *m.* Pfänden, Konfisciren, *n.* detentio, confiscatio.
ſtawjm, *fut.* il, iti, ſolg.
ſtáwka, y, *f.* z. B. kſſaftu, djla, Inhalt, Verkümmerung, Verarreſtirung, *f.* Beſchlag, *m.* inhibitio, coërcitio, detentio.
ſtawugi, owal, owati, umſtellen, umgeben, cingere, circumdare; 2) verkümmern, erarreſtiren, inhibere, detinere: obſt. djlo ſauſedu ſwému, *Pr.* pro dluhy ho obſtawil, ceſtu konagjcýho, *Pr.* handlugjcý obſtawiti; obſt. ſtatek dlužnjka otecy dčjcýho, *Pr.*
Obſtawuňk, u, *m.* ſ. obſtáwka.
Obſtjrám, al, ati, ſ. obeſtru.
Obſtogjm, *fut. ex.* obſtál, áti, beſtehen, a) befunden werden, z. B. ſchlecht, gut beſtehen, z. B. dobře obſtál, er beſtand gut (bey der Prüfung rc.) inventus est peritus; nedobře, ſchlecht, imperitus; nemůže tam zy mau obſtát, er kann dort vor Kälte nicht beſtehen, ibi non potest frigus sustinere; 2) auskommen, subsistere: pohodlně mocy obſtáti.
Obſtogný 3. gültig, valens, validus, idoneus: platná, obſtogná přjčina, *D.* - ně, *adv.* valide tolerabiliter.
Obſtřebu ſe, *fut.* al, ati, zuviel ſaufen: obſtřebal ſe wody, gako ſkna, *prov. sl.*
Obſtrkám, *fut. ex.* al, ati, umſtecken, mit etwas, circumdare.
Obſtupugi, owal, owati, ſ. obſtaupjm.
Obſuſſjm, *sl.* ſ. oſuſſjm.
Obſyčám, *ati*, *sl.* ſ. oſchnu.
Obſýlám, al, ati, vorladen, beſchicken, citare, evocare; obſýlagjcý liſt, ſchriftliche Citation.
II. *rec.* obſýlati ſe (s někým), jemand oft citiren, saepius citare; obſýlati ſe s někym před prawo, *Pr.*
Obſýlka, y, *f.* Vorladung, Beſchickung, evocatio, citatio; Heiſchbrief, *m.* literae citatoriae, *D.*
Obtáčjm, el, eti, umwickeln, z. B. etwas um etwas, circumvolvere, mit etwas circumvolvere, obvolvere.

II. rec. Obtáčeti se, sich umwickeln, circumvolvi.
Obtáčka, y, f. Haarbändlein, zum Umwinden, Restel, redimiculum, religamen; Heftscharte, f.
Obtah, u, m. Abzug (in der Buchdruckerey) ?
Obtáhnu, fut. ex. hl, hnauti, (praes. obtahugi), umziehen, circumdare; přjkopem města obt. Vel. b) arch w tiskárně, einen Bogen abziehen, colorem mittere, D. c) streichen mit dem Streicheisen (Gärb.), ad mundum radere, R.
II. rec. obtahowati se, sich umziehen, circumdari, tegi: wytlačený arch se obtahuge, t. g. na giný arch barwu paušti, - zieht sich ab, D. (vielleicht besser wytlačuge se)
Obtahowacý 1 Abzieh-, obt. kosa, das schneidende Abzieheisen des Kürschners, ferrum rasorium.
Obtaulenj (ruky), n. mor. Handkuß, m. osculatio manus, D.
Obtažugem, owati, sl. beschweren, gravare, molestare, onerare.
Obtěžkám, fut. al, ati, beschlafen, (eine Weibsperson), schwängern, impregnare, reddere gravidam, Vel. 2) neutr. schwanger werden, concipere.
Obtjženj, n. Beschwerung, f. Beschweren mit etwas, gravatio; b) Beschwerniß, n. Belästigung, f. onus, gravatio; býti někomu k obtjženj, zur Last - esse oneri.
Obtjžený 3. belastet, oneratus, onustus, beschwert, belästigt, aggravatus; nebuď obtjžené рсho twé.
Obtěžugi, owal, owati, beschweren, gravare, premere; belästigen, behelligen, jemand beschwerlich fallen, onerare.
II. rec. Obtěžowati sobě, (z. B.) přigjti), sl. tažiti se, schwer an etwas gehen, gravari (venire) B.
Obtjžjm, fut. ex. il, iti, vorh. obtjžj se mi, es wird mir schwer, lästig fallen.
Obtjžný 3. beschwerlich, molestus, gravis, incommodus; -ně, adv. mit Beschwerlichkeit, moleste; nost, i, f. Beschwerniß, n. Beschwerde, Beschwerlichkeit, f. molestia, incommodum, Last, f. onus; obecné obtjžnosti, Gemeinlasten, onera publica, Com.
Obtjžnůstka, y, f. dim. kleine Beschwerlichkeit.
Obtkám, fut. al, ati, umweben, circumtexere, obtegere; obtká ti leytka názuwka, Puchm.
Obtlausstný 3. etwas dick, crassiusculus.
Obtlustný 3. vorh.
Obtočjm, fut. il, iti, en, s. obtáčjm.
Obtužný 3. hart, rauh, streng?
Obublám, fut. al, ati, s. obrepcy, bublám; třikrát obublaš penjz, než geg gednau dáš.
Obuch, u, m. malá sekerka na dlauhém topořišti nasazená, gako čekan, hung. fokos balta, d. Hacke der (mährischen) Walachen rc. 2) sl. Gömör. Axtöhre, der Rücken an der Axt, securis aversa, caput securis, (apud Nitr. tylec); 3) boh. eiserner Hammerballen ?
Obuda, y, f. sl. d. Werle? Ryb.
Obudjm, bess. probudjm.
Obudu se, obyl, obyti, verbleiben, manere, permanere;

neobudem se zde, hier werden wir nicht bleiben.

Obůg, s. obogi, uterque, *Com.*

Obugi, *fut. ex.* obul, obauti, *part. pass.* obut, s. obauwám.

Obulikugi, übertölpeln?

Obutj, *n.* Anziehen, *n.* s. obauwám.

Obutost, i, *f.* Tölpeley, Ocdheit, *f.* stupiditas, rusticitas: obutost lidská, *K.* ta ceremonye obutosti lidské nápomocna býti měla, *K.*

Obutý 3. *part.* v. obugi: obutj Augustynydni; 2) *K.* nesmyslný, hlaupý: Bůh gegich obutau a dřjmawau mysli pohnul, *K.* srdce w nesstěstj bázni a nesmyslnosti obutá, *K.*

Obuw, i, *f.* Strümpfe, Schuhe u. Stiefeln, Fußwerk, *n.* Fußbekleidung, *f.* calceamenta.

Obuwač, e, *m.* Anzieher.

Obuwák, u, *m.* (nástrog), Anzieher; -áček, čku, *m. dim.*

Obuwj, *n.* bess. obuw.

Obuwnjk, *a, m.* s. swec; -cký, 3. Schuhmacher-, sutorius; -ctwj, *n.* Schuhmacherhandwerk, *m.* opificium sutorium.

Obwádjm, ěl, ěti, anführen, vorführen, adduco: obwádj proti mně swědky, *Com.*

Obwal? u, *m.* s. obálka.

Obwařjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Obwařugi, owal, wati, abkochen, z. B. Milch, Fleisch rc. decoquere.

Obwazek, zku, (*sl.* powygáček, čku), *m.* Binde, *f.* (Umband?), fascia; -na žjlu, Aderbinde, Aderlaßbinde, *f.* fascia ad obligandam venam.

Obwázi, *fut. ex.* obwázal, obwázati, obwázán, s. obwazugi.

Obwázka, y, *f.* Wachterweizen, Kuhweizen? *m.* melampyrum arvense, *Lin.*

Obwazugi, owal, owati, umbinden, etwas mit etwas, circumdare rem rei.

Obwedu, *fut. ex.* dl, obwésti, herumführen, circumducere, obwésti zálohy; obwésti okolek z centrum, *Com.* 2) darthun, probare, docere; nesslechetnost přjsežnjmi obwedl *Pr.* škodu hodnowěrnými lidmi hnedky obwésti, *Pr.*

Obwěněnj, *n.* Gegenvermächtniß, *n.* antipherna, *pl. R.* (obwěněnj se manželce státi má, *Ryb*).

Obwěnjm, *fut. ex.* il, iti, d. Mitgift, das Heyrathsgut bestimmen, geben, dotem aut antidotem dare, dicere, dare: panně to obwěniti má, *Pr.* cýrkew gako zwlásstnjmi klénoty tjm obwěňuge, *K.*

Obwěňugi, owati, vorh.

Obweselenj, *n.* Erfreuung, *f.* exhilaratio, oblectatio; Ergötzung, *f.* delectatio, oblectatio.

Obweseljm, *fut. ex.* il, iti, en, erfreuen, exhilarare, laetitia, (gaudio) adficere; erlustigen, exhilarare, oblectare, ergötzen, delectare, oblectare.

II. *rec.* obweseliti se, sich ergötzen, se delectare (oblectare), od. delectari, oblectari; sich erlustigen, exhilarari, oblectari, delectari.

Obwěsek, sku, *m.* Vorhängchen?

Obweselugi, owati, s. obweseljm.

Obwěsým, *fut. ex.* yl, yti, behängen, obducere, *D.*

Obwjažem, zati, *sl.* s. obwjzi.

Obwjgjm, il, iti, s. obwiňugi.

Obwjňám, ati, *sl.* s. obwiňugi.

Obwiněnj, *n.* Beſchuldigung, *f.* Beſchuldigen, *n.* criminatio, accusatio, incusatio, insimulatio.

Obwiněný 3. angeklagt, accusatus

Obwinjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, ſ. obwiňugi.

Obwinu, *fut.* ul, auti, ſ. obwinugi.

Obwiňowatel, e, *m.* Beſchuldiger; accusator, actor, delator; -kyně, *f.* inn trix, -trix, -trix.

Obwinugi, owal, owati, umwickeln, umwinden, z. B. etwas, um etwas, circumvolvere, mit etwas, obvolvere, circumvolvere, einwickeln, (einhüllen), involvere, obvolvere

Obwiňugi, owal, owati, beſchuldigen, accusare, incusare, insimulare, aliquem rei; criminari, aliquem de re, od. aliquem fecisse, &c. dare alicui aliquid crimini.

Obwinuſſtj, *n.* Hülle, Wickler?

Obwinutý 3 umgewickelt, eingewickelt, obvolutus, involutus.

Obwláſſt, ſ. obzwláſſt, *K.*

Obwlaženj, *n.* Befeuchtung, *f.* madefactio, auch wenn es ſtark geſchieht, irrigatio.

Obwlažjm, *fut.* il, iti, folg.

Obwlažugi, owal, owati, befeuchten, humectare, madefacere, auch, wenn es durchbringend iſt, rigare, irrigare.

Obwoz, u, *m.* Umweg, *m.* circuitus, ambitus; ambages, *pl. f.*

Obwrh, u, *m.* Anwurf, ſ. obmjtka, *D.*

Obwrhnu, *fut.* hl, hnauti, bewerfen, tünchen, incrustare, *B.*

Obwrhugi, owal, owati, vorh.

Obwykám, al, ati, gewöhnen, gewohnt werden, adsvescere rei, consvescere; zůřiwoſti obwykati; - cyzýmu panſtwj.

Obwyklý 3. gewohnt, assvetus: ſkutkům dobrým obwyklé ſrdce; z obwyklé ſlepoty blauditi; 2) gewöhnlich, usitatus: obwyklý proſtředek.

Obwyknu, *fut.* kl, knauti, ſ. obwykám.

Obwyſſný 3. bergan, bergauf liegend, od. gehend, acclivis; -noſt, i, *f.* Berganliegen, *n.* Abdachung, Abhangung, *f.* Abhang, *m.* declivitas, *D.*

Oby, obýho, ſ. obogj: nad tjm obým, *Vel.*

Oby! *interj.* wollte Gott! ó si! utinam!

Obyčeg, (v. ob-wyk), e, *m.* (*sl.* auch *f.*), Gebrauch, *m.* Gewohnheit, Mode, *f.* usus, mos, consvetudo; způſoby a obyčege dobrého pána, - Charakter, *m.* *Vel.* 2) Art, Weiſe, *f.* modus: wſſjm obyčegem oſſkliwj opilſtwj, *K.* ženy omrzalé obyčege a powahy ſtřjſlawé a netreſné, *K.* obyčeg mjti, im Gebrauch haben, solere.

Obyčegjm, il, iti, in Gewohnheit bringen, zur Gewohnheit machen, consvescere: to ſobě lidé zobyčegili, *Vel.*

Obyčegný 3. gebräuchlich, üblich, usitatus; ſehr, tritus, vulgaris, gewöhnlich, solitus, consvetus; - ně, *adv.* usitate, ex more, more, ex consvetudine, od. consvetudine, usitate; plerumque, auch fere.

Obydlé, beſſ. folg.

Obydlj, *n.* Wohnung, *f.* domicilium, habitatio.

Obyt, u, *m.* vorh.

Obýwám, al, ati, wohnen, bewohnen, habitare, z. B. locum

n loco; auch incolere, co. e locum, u. in loco; - s že- u, bey einem Frauenzimmer gen, beschlafen, concumbe- B. - ánj, n. Wohnen, n. in- latus, habitatio; Beschlafen, concubitus.
watel, e, m. Bewohner, Ein- hner, inhabitator; - lkyně inn, f. - trix.
alowánj, n. Verklagung, An- age, f. actio in aliquem; a) gen eines Verbrechens, ac- usatio; b) wegen Ansprüche, eldforderung, petitio.
žalowaný 3. Verklagter, egen Verbrechen, reus, wegen orderungen, reus od. unde etitur.
žalugi, fut. owal, owati, wán, gerichtlich anklagen, no- en alicujus deferre, accu- are; verklagen, litem alicui ntendere, vocare in jus, re- m facere; a) eines Verbre- hens wegen, accusare, z. B. krádeže, wegen des Diebstahls, urti; b) wegen Ansprüche od. Geldforderungen, petere ab aliquo: ne otrpně, ale městsky obžalowán gest, Vel.
bženjem, sl. s. obeženu.
bženjk, u, m. sl. Lypt. Schnit- terschmaus nach geendigter Erndte; s. obžjnky.
bžera, y, m. sl. (& boh.), obe- žralec, lce, m. Fresser, Verfres- ser, Schlemmer, m. mando, gluto, heluo, asota, s. hltoň, D.
bžerám, ati, sl. s. oblždám.
bžerný 3. sl. auch pažrawý, mor. obžjrný, gefräßig, gulosus; - nost, i, f. Freßbegierde, f. vo- racitas; Freßerey, Völlerey, f. asotia: w těch týdnech ney- wětssj obžernost w mase gest.
Obžero, a, m. im Kozma, Viel- fraß, ein Thier.
Obžerstwj, n. Fraß u. Völlerey, gula.
Obžin, u, m. sl. folg.
Obžjnky, m. pl. Erndtefest, n. fe- stum messorium, D. s. obžinek.
Obžjrám, al, ati, umfressen, amb- edere.
II. rec. obžjrati se, Völle- rey treiben, gulae indulgere, ebriosum esse.
Obžjránj se, s. obžernost.
Obžjrawý 3. abfressend, edax, vorax.
†Obžiwa, y, f. Unterhalt, m. Er- nährung, f. sustentatio, Raut.
Obžiwenj, n. Ernährung, f. Un- terhalt, m. sustentatio; - jčko, a, n. dim.
Obžiwjm, fut. ex. il, iti, en, er- nähren, alere, nutrire, susten- tare, sustinere; 2) beleben, mit Leben versehen, animare.
II. rec. obžiwiti se, sich ernäh- ren, alere se, sustentare se.
Obžiwnu, fut. ex. obžiwl, ob- žiwnauti, wieder lebendig wer- den, aufleben, reviviscere; - nutj, n. Aufleben, n. reditus in vitam.
Obžiwugi, owal, owati, s. obži- wjm, B.
†Obzorný 3. umsichtig, (projektirt v. Jungm.)
Obzwlássť, s. obzwlásstně.
Obzwlásstěnec, nce, m. s. ob- zwlásstnjk.
Obzwlásstně, adv. besonders, a) abgesondert v. andern, allein, ohne andere, seorsim, separa- tim; auch solus, auch singula- tim (singillatim), wenns so- viel ist, als einzeln: každá čeled obzwlásstně kwjliti bude, B. b) vorzüglich, über andere, ins-

besondere, praecipue, unice, maxime; ists soviel als zumal, so steht praesertim.

Obzwlásstnj 3. besonder, besonderer, besondere, besonders, a) abgesondert, separatus, secretus; b) eigen, eigenthümlich, nicht mit andern gemein, proprius: obzwlásstnj obdarowánj, nadánj, *Com.* obzwlásstnj půst, (*opp.* obecnj); c) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis; d) sonderbar, wunderbar, selten, rarus, mirus, singularis; -nost, i, *f.* das Vorzügliche, Vorzüglichkeit, *f.* praecipuum, singulare; besondere Beschaffenheit, Eigenschaft, *f.* peculiare: stawwdowský má swé obzwlásstnosti; (Vorzug, Privilegium? *Harant.*)

Obzwlásstnjk, *a, m.* Sonderling, alienus a more recepto, -nice, *f.* -inn, *f.*

Oč (für o co), worüber, um was, de quo: oč se hádáte? worüber zankt ihr euch? de, od. super qua re litigatis? oč se sadjme, (*sl.* stawjme)? was wetten wir? z. B. wenn es nicht geschieht, od. es geschieht? quo pignore certamus, nisi fit? oč (*intell.* se sadjme), že nepřigde? was gilts? oč, že tam musým gesstě gednau (gjti)? was gilts, ich muß noch einmal hingehen?

Očadjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, räuchern, fumificare.

Očadlý 3. berußt, atratus ex fumo: očadlý a osmahlý gako mauřenjn, *Com.* očadlé kotly; -lost, i, *f.* berußte Beschaffenheit, atrata indoles.

Očadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, schwarz werden vom Rauche, atrari ex fumo: očadli od dýmu, *B.*

Očankám, ati, *sl.* s. ochláchoľjm.

Ocankugi, *fut.* owal, owati, w vzdu pogjti, *mor.* ocanugi, *sl.* zazubadljm, aufzäumen, ein Pferd, frenum dare, ori imponere.

Očarowánj, *n.* Bezauberung, Behexung, *f.* fascinatio, incantatio

Očarugi, owal, owati, bezaubern, behexen, fascinare, incantare: očarug ge, *K.* (*sl.* počar gim); očarowán gest ten člowěk, *Kram.*

Ocas, u, *m.*, *sl.* chwost, u, *m.* Schwanz, Schweif, *m.* cauda, coda; na ocas sslapati někomu, jemand zusetzen, urgere, premere; ocas podolka v sukně, Schleppe, *f.* syrma, (atis); lissčj oc. Fuchsschwanz, *m.* b) Traubenperücke, *f.* Fuchsschwanz, capillamentum racemosum.

Ocasné, ého, Trinkgeld (dem Knecht) v. Viehe, wenn es verkauft wird, Schweifgeld, *n.* etwa caudale.

Ocasatý 3. mit einem Schwanze versehen, caudatus.

Ocásek, sku, *m. dim.* Schwänzchen, codicula.

†Ocáskowec, wce, *m.* alopecurus.

†Ocasnokwět, *m.* anthocercis?

Ocaun, u, *m.* s. ocun.

Oceán, u, *m.* Ocean, *m.* oceanus: při moři oceánu bydlegj, *Vel.*

Ocedjm, *fut. ex.* il, iti, durchseihen, abseigen, percolare.

Očekáwám, al, ati, mit u. ohne Genit. (zuweilen mit na: očekáwá na cýsaře, *Vel.*); a) warten auf jemand, od. etwas, einer Sache gewärtig seyn, exspectare, manere aliquem, opperiri aliquem, praestolari ali-

1. aliquem; b) mit Hof-
g auf etwas warten, ex-
tare; c) mit Furcht auf et-
warten, exspectare, time-
.) sich versprechen v. ꝛc. ex-
tare; e) nöthig haben, ex-
tare, indigere, egere; f)
rstehen, exspectare, ma-
› aliquem, imminere;
, n. Erwartung, *f.* exspe-
io.
ı, *m.* u. ocel, e, *f.* Stahl,
halybs; Vorstenstahl des
stenbinders, chalybs; ocel
ptočenj, Drehstahl, tornus;
ocowičný, Linsenstahl, tor-
lenticularis; o. hladjcý,
ch richtstahl, tornus laevi-
orius; b) od. o. k hlazenj,
Gärbestahl zum Blankrei-
(Klempn.), chalybs laevi-
orius (s. hladidlo); o. k to-
i zhruba (hrubotok),
rottstahl, tornus inciso-
s; o. sspičatý, Spitzstahl,
n. acutus; o. k wydlabánj,
chstahl zum Ausstechen,
nus caelatorius.
m, il, iti, stählen, härten,
ucere chalybe, firmare.
wý 3. stählern, stahlähnlich,
hart, chalybaeus, Jz. 48, 4.
te, y, *f.* *sl.* Eisenstahl, *m.*
erstahl, chalybs.
owaný 3. s. unt. ocelugi.
owý 3. stählern, e chaly-
, chalybeus.
ugi, owal, owati, s. ocelim;
lowaná woda, Stahlwasser
welches glühendes Eisen ge-
rfen), aqua chalybea, *Vel.*
nerjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.*
Ekelkrankheit, (den Tsche-
r), bekommen.
ijm se, bess. ocerjm se.
ek, pku, *m.* s. očepky, *R.*

Očepjm, *fut. ex.* il, iti, en, hauben, z. B. eine Braut, vitta tegere, imponere vittam alicui; očepiti se, d. Hauben aufsetzen, *K.*

Očepky, ů, *m. pl.* Dreschflegelkappe, *f.* vitta flagelli, *D.*

Ocerjm, *sl.* s. osstěrjm.

Očerstwenj, s. občerstwenj, *B.*

Očerstwjm, *fut.* ěl, ěti, s. občerstwjm, *B.*

Očerstwjm, il, iti, s. občerstwjm, il, iti, *B.*

Očerstwugi, s. občerstwugi, *B.*

Ocerugem, *sl.* s. osstjrám.

Očesám, *fut. ex.* al, ati, abpflücken, abnehmen (Obst), decerpere, demere, auferre; s. auch očessi.

Očesánj, *n.* Abnehmen, des Obstes, Baumes, carptura; *B.* 2) Kämmen, *n.* pexus.

Očesno, *mor.* s. česno.

Očesky, ů, *m. pl.* Kämmlinge, *pl.*

Očessi, očesám, *fut. ex.* sal, sati, kämmen, abkämmen, pectere, depectere.

Ocet, *gen.* octa, (ὄξος, acetum), Essig, *m.* acetum; oc. winný, Weinessig, acetum vinarium; o. růžowý, Rosenessig, oxyrhodon; o. piwnj, Bieressig, ac. cerevisiarium; oc. medowý, Honigessig, oxymel, oxymellitis; o. fialowý, Feigelessig, ac. violaceum; o. rautowý, Rautenessig, ac. rutellum, o. perný, ostrý, guter, scharfer Essig, ac. mordax; ustalý, abgestandener Essig, ac. moriens; o. zkažený, verdorbener Essig, ac. mortuum; do octa dáti máso, ꝛc. od. w octě zmořiti, einbeitzen, macerare; kyselost octa, Essigsäure, *f.* aciditas aceti; co ocet kyselý, essigsauer acidus.

Ocetnj 1. Essig-, acetarius; ocetnj kyselina, Essigsäure, f. (Chemie), acidum aceticum; ocetnj džbán, Essigkrug, m. urceus acetarius.

Očež, s. oč.

Ocžon, (obžžon), a, m. sl. Vielfraß, m. gulo.

Och! interj. indignantis; 2) sl. condolentis.

Ochaba, y, m. abgespannter, kraftloser Mensch, (Schleppschwanz m.).

Ochablý 3. zemdlený, kraftlos, schlapp, schlaff, laxus, remissus, languidus, debilis.

Ochabnu, fut. ex. bnul, u. bl, bnauti, schlaff, kraftlos werden, languescere, debilitari, D. we swé zůkiwosti ochabli.

Ochabugi, owati, lappicht, schlapp, kraftlos zu werden anfangen, languescere.

Ochalebný 3. hintertückisch, verschmitzt (schmeichlerisch), subdolus, malignus: ochalebný, aulisný, nečistý, K. - ně, adv. subdole, malitiose: ochalebně se k Ssalomaunowi winuly, Com. (ochalebně, in textu: pokogně v K.)

Ochaunjm se, kl, kti, sl. s. lekugiv D. b) sl. Göm. laß seyn, torpere, (ist wohl dasselbe, was okaunjm se.)

Ochechule, f. Meerjungfer, Sirene, f. Siren, (nis), f. - lnj, 1. Sirenisch, Syreneu-, Sirenius, Sirenaeus.

Ochlácholjm, fut. ex. il, iti, besänftigen, durch Liebkosungen, bezaubern, delinire, demulcere: tobo ďábla sobě ochlácholili, Cyr. myst ochlácholená.

Ochlada, y, f. Abkühlung, f. refrigeratio.

Ochladjm, fut. ex. s. ochlazugi.

Ochlama, y, f. sl. Arv. Schimpfwort, gleichsam Affe!

Ochlasta, y, m. & f. ein Besoffener, - ne, Versoffener, - ne, Säufer, - inn, potor, potator, - trix.

Ochlastám, fut. ex. al, ati, sl. ostopem, besaufen, inebriare.

II. rec. ochlastati se, sl. ostopati se, sich toll u. voll saufen, sich besaufen, inebriari, se inebriare.

Ochlazugi, owal, owati, abkühlen, refrigerare, frigefactare.

II. rec. ochlazowati se, kühl werden, refrigerari, refrigescere.

Ochlebjm se, fut. ex. zum Brod gelangen, Brod finden, victu provideri.

Ochljpený 3. herabhangend, demissus.

Ochlipjm, fut. ex. pl, pti, herabsinken, hängen, flaccescere: krjdla nám ochlipěla, Com.

Ochljpjm, sl. ochlápjm D. fut. ex. il, iti, en, s. ochlipugi.

Ochljpka, y, f. Stülpe, Krempe?

Ochlipugi, owal, owati, herabhangen lassen, herablassen, demittere: ochlipiti klobauk, - niederkrampen, D. osel ochlipuge vssi, D.

Ochlupatjm, fut. ex. ěl, ěti, sich behaaren, pilosum fieri.

Ochmeljm, fut. ex. il, iti, mit Hopfen würzen, humulo condire (cerevisiam).

II. rec. ochmeliti se, scherzweise, s. opiti se.

Ochmelka, y, f. Süfling.

†Ochmet, u, m. (eigentlich illyr.) zrostlina, loranthus.

† Ochna, y, f. zrostlina, ochna.

Ochořjm, eti, s. chořjm.

Ochotný 3. hurtig, celer, velox.

peditus; willig, freudig, a;
er, promtus, libens: ochot-
ře wſſem ſaudce, Pr. auch
dem Dat. wſſechněm geſt
otný a hotowý, K. 2) was
n gethan wird: ochotný dar
ſ. oſtýblý; - ně, adv. cele-
er, velociter, promte, li-
iter, propense: k poſluſſen-
j Božjmu ochotněgi ſtogj,
ochotné ſe k prácy mjti, K.
oſt, i, f. Hurtigkeit, f. cele-
is, velocitas, Willigkeit,
udigkeit, f. propensio ani-
animus promtus: ochot-
k w ſlužbě, Aufwärtigkeit,
. poſlužitedlnoſt.
nowolný 3. v bereitwillig,
er, promtus; -noſt i, f. subſt.
, y, f. Umgang, m. a) z. B.
Menſchen, des Rades, ꝛc.
cuitus, ambitus; b) Kreis,
kreis, m. tractus, circulus;
é ochoze pod lebno gim dá-
c) Ort, wo man herumgeht,
beſondere Kreuzgang in Klö-
n, circuitus, ambitus, por-
is, Haj. d) Kreisweg der
zer, D.
ana, y, f. Schutz, f. z. B. ei-
Perſon, Schirm, m. prae-
ium, tutela; w ochraně ně-
áti, in jemandes Schutz ſte-
, in tutela alicujus esse.
nce, m. Schützer, Beſchü-
Beſchirmer, m. tutor, de-
sor; angel ochránce,
utzengel, angelus (genius)
laris, Com.
njm, fut. ex. il, iti, én, ſ.
aňugi: ochránil ho od ná-
, Vel.
nliwý 3. ſchützend, Schutz-,
laris.
nný 3. verb. ſ. držjm 3).
ňugi, owal, owati, mit u,

ohne Genit. K. ſchützen, z. B.
etwas beſchirmen, tueri, tuta-
ri, defendere.
Ochrapjm, fut. ex. il, ěti, heiſer
werden, irraucescere, W'rat.
od křiku ochrapěti, ſich heiſer
ſchreyen.
Ochrapt m, verb.
Ochraſtám ſe, fut. ati, ſich zuſam-
men nehmen, ſich faſſen? Ryb.
Ochraſtawjm, fut. ex. il, ěti, rau-
big, krätzig werden, scabrum
fieri.
Ochrkel, kle, m. (chrkel), mor.
wýhoz, boh. powrhel. Auswurf,
m. deterrimum quidquo.
Ochrknu, fut. kl, knauti, ſich ent-
rüſten, entſetzen?
Ochrnu, fut. ex. nul, nauti, ſchlaff,
unthätig werden, languesce-
re; aud ochrnul, K.
Ochrnulý 3 ſchlaff, krank, lan-
guidus; ochrnulý, ſlakem pora-
žený, K. ochrnulj audowé, Vel.
Ochromělý 3. zkřiwený, er-
krümmt, gelähmt, beſchädigt,
verſtümmelt, mutilus, clau-
dus, B.
Ochromjm, fut. ex. ěl, ěti, lahm
werden, erkrümmen, claudum
fieri, mutilari.
Ochromjm, fut. ex. il, iti, ver-
ſtümmeln, lahmen, mutilare,
claudum reddere.
Ochtáb (obs.) octava, feria,
festum: we čtwrtek po ochtá-
bu tř j králů, Vel.
Ochudjm, fut. ex. il, iti, zen, ſ.
ochuzugi.
Ochudnu, fut. ex. dl, dnauti, arm
werden, ad egestatem redigi.
Ochuzugi, owal, owati, arm ma-
chen, reddere aliquem pau-
perem (egenum), aliquem
ad inopiam (egestatem) re-
digere.

Ochwat, u, m. sl. Rohkrankheit des Viehes, s. folg.

Ochwátjm se, fut. ex. il, iti, roh werden, abgeritten werden, exhaurire equitando: kůň se pod nim neochwátj; 2) sich übereilen, übernehmen, modum excedere: w tom se snadno zmýliti, a přjliš ochwátiti mohau, Vel. 3) sl. Göm. sich durch zu gieriges Essen, Saufen, gierigen Beyschlaf ꝛc. schaden, erkranken.

Očernám, fut. s. černám.

Očernjm, fut. s. černjm.

Ocjedzam, sl. s. ocedjm.

Oči, s. oko; sokolowé oči, Falkenaugen, oculi lyncei, D. blýskawé oči, grelle Augen, lucidi, fulgidi oculi, D. sklenné, wsazecý oči, gläserne Einsetzaugen, vitrei, insititii oculi; sklenné oči, s. breyle, R. w oči chwáliti, ins Gesicht loben, in os laudare; do očj řjcy, ins Gesicht sagen, in faciem dicere, D. s očj gjti, aus dem Gesichte gehen, e conspectu, (ex oculis) abire; zmizeti s očj, sich aus dem Gesichte verlieren: to mu w oči wepleti chtěl; to se děge k dělánj bělma na očiSaskému kurfiřstu, Com. krom očj, s. podtagj; lékař očj, Augenarzt, m. medicus oculorum; utěssenj očj, Augentrost, deliciae oculorum; očiby ráda, huba nemůže, prov. d. Augen sind ihm größer, als der Bauch, D. prawda tuze w oči bode, prov. Zal. oči se mi mžnj, sl. s. slepnu; oči na stlpok, sl. erstarrte Augen, contenti oculi; oči wygebat někomu, sl. unverschämt seyn, impudicum esse.

† Očjsklo, a, n. s. breyle, D.

Očisko, n. augm. mor. & sl. ein großes Auge, Glotzauge, n.

Očissťenj, n. folg.

Očisskowánj, n. Reinigung, f. z. B. v. Schmutze, Fehlern, Sünden, ꝛc. purgatio, expurgatio; ist's v. Sünden, so steht auch expiatio; geschieht's durch ein Opfer, so steht auch lustratio; očisskowánj P. Marye, s. hromnice 2); dům očisskowánj, Contumazhaus, n. domus purgatoria

Očisskugi, owal, owati, reinigen, rein machen, z. B. v. Schmutz, Sünden, entsündigen, purgare, expurgare; geschieht's durch ein Opfer, so steht auch lustrare; ist's v. Sünden, so steht auch expiare; 2) absolviren, freysprechen einen Verklagten, absolvere: kdyžby žaloby swé půwod neprowedl, obeslaný bude očisstěn, byť pak nic neodwedl, Pr. Auch mit dem Genit. Gryspek na poctiwosti opatřen, a toho nářku očisstěn, Vel.

II. rec. očisskowati se, sich reinigen, se purgare; s. vorh.

Očista, y, f. Reinigung, a) v. Schmutz, purgatio, expurgatio; b) v. der Anklage, purgatio: rmaucenj se Zeródesowo na očistu a na bylo tolikobylo, K. očista horaucým železem, Feuerprobe, f. experimentum per ignem; ordialia D.

Očistcowý 3. v. Fegfeuer, purgatorius: očistcowý plamen.

Očistec, tce, m. Reinigungsort der Seelen, m. Fegfeuer, n. purgatorium.

Očjstjm, fut. ex. il, iti, ssťěn, s. očisskugi.

II. rec. očistiti se, s. očisskowa-

mit dem Genit.: chce se to-
winy) očistiti, *Vel.*
nky, *adv. Lypt.* s. na bjlo.
n, *fut.* al, ati, *sl.* abzählen.
3. Augen-, oculatus; očitý
ek, Augenzeuge, *m.* testis
latus; 2) sichtbar, augen-
nlich, evidens, intuitivus,
nifestus; očité gmění (co
a spatřiti lze), bonum
lens, visibile, *Pr.* dobrý
i gest lidem očité a widomé
wo, *Cyr.* očitý přjklad, ein
chendes Beyspiel; země za-
ená mohla gim vstawičně
ým, a gako makawým řá-
ym býti, *K.* - tě, *adv.* au-
scheinlich, zusehends, evi-
nter, aperte, manifesto:
raky očitě wjdáme, *Vel.*;
tě to widjme, man sieht es
t Augen; sám očitě se nań
val; tuť se očitě widěti může
smjrná láska Boží, *K.*
ěstwý 3. *obs.* s. zřegmý.
idomja, na očiwidomja,
v. sl. zusehends, manifesto,
erte.
kář, e, *m.* Okulist, oculista?
, a, *n. dim.* Äugelchen, *n.* o-
llus; 2) *sl.* das Aug am Ring,
ellus; po očku kaukat, schie-
n, limis tueri oculis; - na
co, auf etwas, adspicere
ntueri) aliquid oculis limis,
ch blos limis; někam po oč-
kaukati, od. se ohlédati, ad-
picere limis oculis; očko we
eycy (weyceti) Hagel, *D.* Hah-
entritt, *m.* *D.* straćj očko, *sl.*
pamětnjk 2).
obrusska, y, *f.* *sl.* s. osskerusse,
umn. Fl. P.
čkowanec, nce, *m.* Impfling?
noculatus, -nice, *f.* inn, *f.* - ta.
kowatý 3. folg. *B.*

Očkowitý 3. äugig, mit Augen,
od. etwas Augenähnlichem ver-
sehen, ocellatus.
† Očkownjk, a *m.* Okulist?
Očkugi, owal, owati, äugeln, oku-
liren, impfen, inoculare, oculos
inserere arbori; 2) vakziniren.
Oclonjm, s. odclonjm, odslonjm.
Očo, *sl.* s. oč.
Ocpám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* herum
verstopfen.
Očpuljm, *fut. ex.* il, iti, (viell.
bess. odsspuljm), folg.
Očpulugi, (viell. bess. odsspulugi),
owal, owati, z. B. hubu očpu-
lowat, das Maul hängen, ringi.
II. *rec.* očpulowat se, verb.
Octář, e, *m.* Essigbrauer, Essig-
mann, *m.* coctor aceti; - řka,
y, *f.* Essigweib, *n.* foemina a-
cetum vendens.
Octárna, y, *f.* ein Behältniß für Es-
sig, Essigkammer, *f.* acetarium.
Octjm, il, iti, mit Essig versäu-
ern, aceto perfundere.
Octnu se, *fut. ex.* octl se, octnau-
ti se, gerathen, gelangen, kom-
men, pervenire: kam se z swě-
ta octne, *Com.* sedjcý octl se na
zemi, *Id.* octl se na hlubinách,
w propasti; kde pakbych gá se
octl, abych tak měl hospodá-
řit, wo käme ich hin, wenn 2c.
Octowatjm, ěl, ěti, zu Essig wer-
den, acescere.
Octowatý 3. essigartig, acetosus.
Octowina, y, *f.* *sl.* Essigsuppe
(mit Milchrahm), eine beliebte
Speise der Slowaken, juscu-
lum acetosum.
Octowý 3. zum Essig gehören, a-
cetarius; octowá nádoba, -ky-
selost; b) v. u. mit Essig zube-
reitet: octowá polewka, omáč-
ka, 2c. c) zu Essig geworden,
acidum: octowé wjno, piwo.

Očuchám, al, ati, beschnauben, beschnaufen, beschnuppern, odorare, explorare naribus.
Očukřjm, fut. ex. il, iti, verzuckern, mit Zucker süß machen, sacharo condire.
Očukřugi, owal, owati, vorh.
Očugem, fut. očul, očauti, sl. hören; b) wahrnehmen.
Očun, u, m., sl. nahák, e, m. Zeitlose, f. colchicum: -nowitý 3. zeitlosenartig, colchicaceus.
Očúwám, sl. s. očugem.
Očýdjm, fut. ex. il, iti, ausputzen, purgare, D.
Očýlka, s. ocelka.
Od, zuweilen, besonders vor mehrern Mitlautern, ode, als: odedne, odemne, odewssad, odekryl, odebral, odehnati, ode Pána ic. præp. reg. genitivum, von, a, ab, abs, de: kaupit od někoho, kaufen v. jemand, emere ab aliquo, u. de aliquo; od Boha swůg rod máže prokázati, Cyr. od onud, aliunde, Id. to gest někdo odedwora, vom Hofe, m.; kněz z Slaného od sw. Walentjna, Vel. kurfirst od Reynu, Id. měsstan Giřjk od zlaté husy, Id. od ledakudz sobě přjčinu bráti; gest mdlý od přirozenj. od. z přirozenj, er ist v. Natur schwach, natura est debilis; coby od toho platiti měl; od sta kop pět grossů; od fůry, od. od wezenj zaplatiti, Fuhrlohn zahlen, solvere pro vectura, D.; od hospody platiti; od ruky malowati, s. malugi; nazwán gest od gména mého, B. od mědi a mosazy se třpytj, Cyr. dwéře od vlice, Gassenthür, f. B. nedaleko od oltáře Vel. to wsse giné gest od předesslých domnění, aliud ab -, Vel. odkud gster od Trenčjna, aus der Gegend von Trentschin. 2) seit, a, ex: od neděle v nás nebyl; od nynějssjka, v. jetzt an, ab hoc inde tempore, K. od starodáwna, v. Altersher; od času do času, od. od času až do času, v. Zeit zu Zeit B. slowo od slowa, v. Wort zu Wort, de verbo ad verbum, od. bloß ad verbum; den odedne, Tag für Tag; rok od roka, v. Jahr zu Jahr; od chlapa do chlapa, sl. Mann für Mann, viritim; od druh druha, sl. nach der Reihe, durch d. Bank, seriatim, singulatim; dům od domu žebrati, v. Haus zu Haus- ostiatim; 3) durch, per: od swého břemene vmřel, Com. od té rány vmřel, Vel. od geho rukau zahynul, Cyr. od meče fegdau; wjce gich od ozralstwj zcházý, než od hladu; od toho nestonal a nezemřel; od rány morowé lidé welice mřeli; od moru dobře třetj částka zhynula, Vel. od ohně woda wře; od ohně mizý olowo; od drýáku neduh ho pustiti a z smrti kwitowati musý; 4) aus, de, ex: nic nebylo od střjbra, es war nichts aus (v.) Silber; weliký poklad od čistého ryzýho zlata, Vel. stawenj od dřewa, od kamene; domy od kamene stawěti, Vel. řemeslnjk od železa, B. krásobarwjk od rozličných barew, R. wsseliké djlo od dřjwj a kowů K. wěcy od břemen a zbroge; postawec od hedbáwj, Mand. obruba od oděwu; od gjdla a od pitj něco s sebau přinesti; wjce mně od peněz přidal; gjdlo od masa; s. auch kredenc; 5) wegen, prop-

r: od radosti, od hněwu ne-
co činj; pole od weliké hoy-
sti obilj gako něgakým wy-
:nem země některé gmeno-
ati: od znamenitých darů a
rostj někoho chwáliti; 6) wi-
r, contra: lékařstwj od zy-
nice; od šibenice pomáhati
komu; od čeho ge prut y
:zu - y kepen od dážda (de-
ě), sl.: woda ge od ohně, sl.;
dawider, contrarius: od to-
nebude, er wird nicht dawi-
r seyn, er wird's thun, non
it contrarius; od toho býti,
wider seyn, - nebýti -; při-
menauti něco částečné nebu-
od wěcy, - abs re, *Com.* 8)
r, pro, od swé osoby (für
eine Person) nemám k tomu
dné chuti; sami od swých o-
b, pro wlastnj potřeby do
jma přigjžděli, - sie allein für
ch, für ihre Person, in Privat-
ngelegenheiten, *Vel.* gá od swé
soby toto prawjm, *Id.* 9) für,
att, loco: řečnjcy který od
dj pře wedau, Pr. mluwil od
ěho, - statt seiner, - loco, od.
omine et in persona -; slu-
wil od nich; 10) bey, apud:
ěl přjzeň od židů; od někoho
ástu mjti, bey jemand beliebt
eyn. Od čeho nedáš *sl.* un-
er welchem Preis willst du es
icht geben?

II. In der Zusammensetzung:
b, hinweg, zurück, de, ab, re.
a, y, f. Ode, *f.* oda.
aumrt, i, *f.* Absterben, *n.*
nors, *D.*; 2) Fallgut, *n.* bonum
aducum, od vacuum, od. in-
estabile; - tnj, 1. heimfällig,
aducus, *D.*
bawjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s.

odbudu; 2) verrichten, perfice-
re, finire.

II. *rec.* odbawiti se, s něčjm,
sl. verrichten, fertig werden,
perficere, absolvere.

Odbawugi, owal, owati, vorh.
služby Boží ledabylo odba-
wowati.

Odbednjm, *fut. ex.* il, iti, auf-
schlagen, das Faß, aperire.

Odbedňugi, owati, vorh.

Oděh, u, *m.* Ablauf, *m.* Flucht, *f.*
fuga.

Oděhám, *fut. ex.* al, ati, durch-
laufen, verrichten, currendo
perficere; roby sy odběhati,
t. g. nezbednost swau wlast-
nj škodau ztratiti, zkušenjm
zmaudřeti, zkrotnauti, sich d.
Hörner ablaufen, ferociam
deponere, *D.*

Odběhlec, lce, *m.* Überläufer,
Ausreißer, Deserteur, Heer-
flüchtiger, *m.* desertor, deser-
tor signorum; der zum Feinde
übergehet, transfuga, perfuga.

Odběhljk, a, *m.* vorh.

Odběhlý 3. ein Entflohener, Heer-
flüchtiger, transfuga, profugus

Odběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti,
hinweglaufen, cursu auferri;
ist's soviel als wegfließen, de-
fluere; (-někoho, übertreffen?)

Odberám, al, ati, *sl.* etwas v.
jemand übernehmen, recipere;
2) s. odbjrám a), b).

II. *rec.* odberati se, *sl.* sich
beurlauben, valedicere; 2) s.
gitřjm se, suppurare.

Odbeyt, odbýt, s. odbudu.

Odbeywám, s. odbýwám.

Odběžný 3. im Stiche gelassen, de-
sertus; odběžný statek, Gant-
gut, Auktionsgut *n.* domy, za-
hrady, pole za odběžné polo-
ženy, *Com.* - ně, *adv.* durch Da-

vonlaufen, per fugam; 2) hurtighin, in der Eile, obiter, tumultuatim: wsse tuto o tom odběžně pjsse.

Odbigi, *fut. ex.* odbil, odbiti, wegschlagen, mit Schlägen entfernen, z. B. den Feind, depellere, dejicere.

II. *rec.* odbiti se, abprellen, repercuti; 2) *sl.* s. nahrýnám se.

Odbigám, *ati, sl.* (*boh.* odbjgjm, *el, eti*), wegbrechen, decutere; 2) abhalten mit Zureden, retrahere, revocare; 3) vom Ufer abstoßen, ablegen, solvere.

Odbigem, odbiti, *sl.* s. odbigi.

Odbjhám, *al, ati*, hinweglaufen, eben jetzt, od. auch oft; s. odběhnu.

Odbjrám, *al, ati*, nehmen von etwas, auferre, demere, b) wegnehmen, adimere: kwaltem odbjrati.

II. *rec.* odbjrati se, s. odberati se.

Odbitj, *n.* Wegschlagen, *n.* depulsio.

Odbog, *e, m.* Rebellion, *f.* seditio; 2) Widerstand, *m.* renisus, repugnatio, *B.* odbog činiti někomu, Widerstand leisten, repugnare, opponere se; čjm wětssj odbog swět činj, tjm se gasněgi Božj moc wystytuge, *Com.*

Odbognjk, *a, m.* Rebell, Aufrührer, Aufwiegler, *m.* homo seditiosus, rebellis, detrectator imperii; odb. práwa, (který mocy swau práwu odpjrá), Pr. refragator juris.

Odbogný 3. rebellisch, a) aufrührerisch, seditiosus; b) widersetzlich, widerspenstig, z. B. Herz etc. seditiosus, rebellis, procax.

Odbogugi, *owal, owati, ol*, rebelliren.

Odboljm, *fut. ex.* el, eti, *cum accus. pers.* verschmerzen, den Schmerz endigen, dedolere: toto ku potěssenj gest, koho blauho bolelo, odbolelo, *Com.*

Odbrebencugi, *fut. ex.* owal, owati, s. brebencugi.

Odbřechám, *al, ati, sl.* folg.

Odbřechnem, *fut.* chl, chnauti, *sl.* widerbellen; b) folg.

Odbreptám, odbrepcy, *fut.* tal, tati, widersprechen, widerbellern, garriendo obmurmurare, contra obgannire, oblatrare alicui.

Odbreptáwám, *al, ati*, vorh. odbreptáwati ssafářům, *Com.*

Odbublám. *fut. al, ati*, widermurren, obmurmurare, *Syl.*

Odbudu, *fut. ex., sl.* odbawjm, odbyl, odbyti, *part. pass.* odbyt, *imper.* odbuď, mit dem Genit., selten mit dem Akus., abfertigen, fertig mit jemand (od. mit etwas) werden, machen, daß er v. uns gehen kann; abspeisen, absolvere: statkem swým wěřitelů odbyl, Pr. odbuďte mne honem; děwečka gi odbyla, že ho nenj doma; swadby odbyti; starosti odbyti, *Cyr.* penjze odbyti; - přjkrau odpowědj někoho; poselstwj odbudauce, *Com.* zprázdna odbyti někoho, mit leeren Worten u. mit eiteln Versprechungen abspeisen; daher 2) wegschaffen, v. sich lassen, verstoßen, dimittere, abdicare, *B.* připowěděl gi, že prwnj swé ženy odbude, a s nj se rozwede; syn djlem neodbytý; 3) verheurathen, verehlichen, maritare, matrimonio jungere;

cedha bo ráda odbyla deeki;
verſchleiſſen, divendere.
ignjk, ſ. odbognjk.
ugce, *m.* Widerſacher, Ge-
er, *m.* adversarius: odbůg-
ſobě mjti někoho.
yt, u, odbytek, tku, *m.* Ab-
, Verſchleiß, *m.* venditio:
brý odbyt mjti na něco; na
byt (ledabylo), nur um es
zufertigen, obenhin, obiter,
m. ledabylo a na odbyt opě-
wati lekcý, *Id.*
ytj, *n.* Abfertigung, Abſetz-
g, *f.* absolutio, venditio.
ytný 3. abſetzbar, verkäuflich,
gbar, vendibilis: odbytné
ij, gangbare Waare; leicht ab-
rtigen; -nost, i, *f.* Gangbar-
, Abſetzbarkeit, *f.* vendibili-
; Leichtigkeit abzufertigen.
ywám, al, ati, ſ. odbudu:
odlitby krikem odbýwati;
oha robotně, ceremonyemi
ob. *K.*; co lidé za mnoho let
abýwagj, to w malé chwjli
býwagj. 2) entgelten, luere,
uere (persolvere) poenam:
m ſme někdy zhřeſſili, tjm
aké zaſe odbýwati muſýme,
er quod quis peccat, per i-
em punitur et idem; daher
) gelten, paſſiren, angeſehen
erden, haberi: odbýwati za
obrého; Herodes také rád
tél odbýwati za žida; za o-
ecné lidi a měſſtany odbýwa-
i muſyli; 4) entrichten, solve-
e, reddere; ſ. auch odbudu.
cházenj, *n.* ſ. odchod.
cházým, el, eti, hinweggehen,
bire, discedere, decedere;
po něčem, nach etwas ſich wen-
den, etwas treiben, sequi, de-
ditum esse, studere rei, mit
dem Genit. ꝛc. ſ. odegdu.

Odchod, u, *m.* Hinweggehen, *n.* Abgang, *m.* abitus, discessus, decessio, decessus.
Odchodné, ého, *n.* Abſchieds-; na odchodné, zum Abſchied, *K.* pjſeň na odchodné, Abſchiedslied, *n.* cantilena valedictoria; 2) *ol.* Abgangsgeld, (Zoll auf der Elbe, bey Leutmeritz).
Odchodněgſſj 1. *sl.* vornehmer, praestantior.
Odchowám, *fut. ex.* al, ati. folg. - ánj, *n.* Auferziehung, *f.* educatio: odchowánj Cýra. *Cyr.*
Odchowáwám, al, ati, erziehen, auferziehen, educare, educere.
Odchoz, e, *m.* ſ. mark, *R.*
Odchrkánj, *n.* ſ. chrkánj.
Odchýljm, *fut. ex.* il, iti, en, wegwenden, abneigen, avertere, declinare.
II. *rec.* odchýliti ſe, ſich wegwenden, ſich abneigen, averti, declinari.
Odčeſnu, *fut. ex.* ſl, ſnauti, abſtoßen, abbrechen (mit Gewalt), abrumpere, avellere: zawadě, odčeſl ſobě pytljk, *Com.*
II. *rec.* odčeſnauti ſe, ſich losſpalten, avelli, abrumpi: rатoleſt od ſnětu ſe odčeſla, *Com.*
Odřjkám ſe, *fut.* al, ati, *cum gen. rei aut pers.* ſich losſagen, einer Sache entſagen; etwas verſtoßen, renunciare alicui, rei, abdicare se aliquo, re, *B.*; ſ. auch odeřku ſe.
Odcyzenj, *n.* Entfremdung, Entfernung, *f.* alienatio, abalienatio; 2) Ausſchließung, *f.* exclusio; ſ. folg.
Odcyzowánj, *n.* vorh.: aby nebylo odcyzowánj žen od ſpaſenj.
Odcyzugi, owal, owati, folg.
Odcyzým, *fut. ex.* yl, yti, entfremden, a) entfernen, v. ſich ſchaf-

sen, alienare, abalienare; b) entwenden, auferre; c) zurückhalten, v. etwas, abwendig, abspenstig machen, abalienare; retrahere: odcyzowati od obcowánj s lidmi; d) ausschließen, excludere: wymazal ho z kſſaftu, a odcyzyl od wſſj naděge nápadu ku králowſtwj; odcyzeni od cýrkwe Čeſſi, gako kacýři, *Com.*

Oddálený 3. abgelegen, dissitus.

Oddáljm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Oddalugi, owal, owati, entfernen, a) jemand, amovere, removere, amandare, amoliri; b) etwas, amovere, removere.

II. *rec.* oddalowati se, sich entfernen, discedere, abire.

Oddám, *fut. ex.* al, ati, s. odewzdám; üblicher 1) trauen, ehelich kopuliren, antrauen, copulare vinculo conjugali, jungere sacro ritu, *sl.* osobáſſjm: geſt pořádně s manželem swým oddaná, Pr. 3) s. dám napřed: ten mu w ukrutnosti zhola nic neoddal, *Vel.* 4) vereinigen, conjungere: nebe s zemj w hromadu oddati; 5) widmen, bestimmen, dicare, destinare: 4tý den oddán byl k slawenj beránka welik. *Vel.* ewangelium k památce Husa oddané; knihu wám za wlaſtnj oddati a připsati, *Vel.*

II. *rec.* oddati se s někým, sich verehlichen, (v. Weibe), nubere, *Com.* někomu, něčemu, k něčemu, jemand sich ergeben, hingeben, anhängen, devovere se alicui, rei; k neymiloſtiwěgſſj přizni a stálé miloſti se oddáwáme, Pr.; na něco, od. k něčemu, sich ergeben, sich

widmen, se tradere, se dedere, se addicere: na umřnj se oddati; k prácy se odd., na to se wſſecken oddal, aby, ꝛc. *Vel.* na pokánj, Buße wirken, poenitentiam agere; - w něčj ochranu, sich in jemandes Schutz begeben.

Oddanice, *f.* eine Verlobte, Braut, *f.* sponsa.

Oddaný 3. ergeben, deditus, gewidmet, bestimmt, dicatus, destinatus; getraut, copulatus; - noſt, i, *f.* Ergebenheit, Anhänglichkeit, *f.* devotio; s. oddám; 4).

Oddáwám, al, ati, s. oddám odáwati knihu, widmen, dare, dicare, Pr. 2) *sl.* verloben, desponsare.

Oddawky, *gen.* oddawek, *f. plur.* Trauung, Copulation, *f.* copulatio conjugalis.

Oddáwna, *adv.* seit langer Zeit, jam pridem, a longo tempore: ležj oddáwna.

Oddech, u, *m.* Athemholen, *n.* Athemzug, *m.* spiritus, respiratio: bez oddechu, a) in einem Athem, z. B. reden, uno spiritu; b) ohne Absatz, z. B. trinken, arbeiten, ꝛc. sine intermissione, continuo; 2) Ausruhen, *n.* Erholung, *f.* Rasten, *n.* respirium, requies; oddechu nedati někomu, jemand nicht einmal ausruhen lassen, nullum respirium concedere, *Cyr.* den oddechu, Rasttag, *m.* dies quietis

††**Oddechna**, y, *f.* Rastzimmer?

Oddechnu, *fut. ex.* oddechl oddechnauti, den Athem holen, schöpfen, athmen, respirare; 2) ruhen, rasten, quiescere.

II. *rec.* oddechnauti ſy, ausrasten, ausruhen, requiescere.

Oddechnutj, *n*, s. oddech 1), 2).

g, e, m. sl. s. odčw.
ělám, fut. ex. al, ati, án, ab-
achen, wegmachen, abthun,
lvere, demere; 2) abziehen,
rabziehen, z. B. das Fell, d.
ülse v. der Nuß ꝛc. detrahere,
eglubere; 3) wegrücken, amo-
ere: záwazj (na přezmenu)
centrum odděláti, neb při-
láti, Com. 4) arbeiten, durch
rbeit bezahlt machen, labo-
ndo pensare od. compen-
re aliquid; 5) cum dat. rei,
tzaubern, praestigia suffer-
e, A. Neg.
ělávám, al, ati, verb.
ěleni, n Abtheilen, n. Abthei-
ng, f. distributio, divisio,
otio.
ělenec, nce, m. Diffident,
btrünniger, m. apostata.
ěliti, fut. il, iti, en, folg.
II. rec. odděliti se, sich schei-
n, separari, avelli.
ělugi, owal, owati, abthei-
n, eintheilen, dividere, par-
ri, dispertire, od. disperti-
; b) absondern, secernere;
ośt od mědu odděliti, aussei-
en, D. - owánj, n. verb. Ab-
eilung, divisio; Absonde-
ng, secretio.
enek, s. odzemek, D.
ěrek, rku, m. Nietnagel, m.
beym Nagel sich ablösende
aut, reduvia.
eru, fut. ex. oddral, oddra-
, s. oddjrám.
ežmugi, fut. ex. owal, owa-
, sl. (desátek odbyti), abzehen-
n, decimam absolvere.
jl, u, m Abtheilung, f. ein
gethailtes Stück, Abschnitt,
. pars, membrum, Com.
jram, al, ati, abreissen, ab-
iben, devellere, deterere.

II. rec. oddjrati se, sich ab-
reissen, abreiben, develli, de-
teri.
Oddrápám, oddrápi, fut. ex. al,
ati, abkratzen, wegkratzen, ab-
radere, deradere.
Oddrbám, fut. ex. al, ati, abrei-
ben, defriare.
Oddychám, al, ati, Athemholen,
athmen, spirare, animam du-
cere, spiritum haurire od.
ducere: nemůžeš ani oddy-
chati; - ánj, n. Athemholen, n.
respiratio.
II. rec. oddychati sy, seufzen,
suspirare: co pak sy tak od-
dycháš?
Ode, s. od.
Odeberu, fut. ex. odebral, ode-
brati, odebrán, nehmen v. et-
was, demere, auferre.
II. rec. odebrati se, sich bege-
ben, sich wohin od. zu etwas
verfügen, se conferre.
Odečtu, fut. ex. odečetl (sl. odčjtal),
odčjsti, gezählt haben, abzählen,
numerare, annumerare, B.
II. rec. odečtu se fut. ex. od-
četl, odčjsti, s. odčjtám se: ode-
čtu se sebe samého, Com. Pán se
gich odečte, y ge od sebe zaže-
ne, K. oboru a společnosti božé
lidu odčjsti se chcete, K.
Odedwau, v. zweyen.
Odegdu, fut. ex. odessel, u. od-
ssel, odgjti; imper. odegdi, ab-
gehen, fortgehen, z. B. v. einem
Orte ꝛc.; hinziehen, decedere,
abire; abreisen, proficisci; b)
mit po, sich nach etwas wenden,
sequi: po wssech bludjch a tem-
nostech mohlásských odcházeti;
- po swých hlawách a rozumu,
K.; odessle geg (gj), sl. sie kam
um das Kind, abortum fecit.
2) act. mit dem Akkus. verlassen,

u. jemand weggeben, relinquere: w též lázni ho za mrtwého odſſel, er verließ ihn, in der Meynung, daß er todt ſey, *Vel.* P. h. *pag.* 614. & *sl.* *Nitr.*

Odègi, *fut.* odjl, odjti, ſ. odjwám.

Odegmu, *fut. ex.* odgal u. odňal, odgjti u. odnjti. *part. pass.* odňat, ſ. odgjmám; auch odnjti, ein Glied abnehmen, ablöſen, *D.*

Odehnánj, *n.* Wegtreiben, *n.* Abtreibung, *f.* abactio, depulsio: odehnánj nemocy.

Odehnati, ſ. odeženu.

Odehnu, *fut. ex.* hnul, hnauti, abneigen, wegneigen, deflectere, declinare.

Odehrám, *fut. ex.* al, ati, abſpielen, abſchieben ꝛc. durch Spielen (zurück) gewinnen, ludendo lucrari, compensare: prohrané odehrati, *D.* 2) aufhören zu ſpielen: oſobu ſwau odehrati, *Ryb.*

Odèlám, al, ati, ſolg.

Odèláwám, al, ati, ummachen, umthun, circumdare, circumjicere.

Odemjrám, ati, ſ. odemřu.

†Odemka, y, *f.* groſtline, glyceria.

Odemknu, *fut. ex.* odemkl, odemknauti, odemčen, *sl.* odemknut, aufſchließen, mit dem Schlüſſel öffnen, recludere, clave aperire, reserare; od. záworu, aufriegeln, entriegeln, pessulum removere, *D.*

Odemřu, *sl.* odemrem, *fut. ex.* el, eti, dahin ſterben, mori obire: z toho ſwěta odemřjti; 2) *cum gen.*, *raro cum dat. pers.* hinterlaſſen, relinquere; djtek odemřjti; rodičowé ho přjliš čaſné odemřeli; rodičowé malým djtkám odemřeli, *Vel.* hladem odemřjti, durch Hunger erlangen, genium fraudando acquirere; bohatſtwj hladem odemřjti, ſich reich hungern wollen? *D.*

Odemſſjm, *fut. ex.* il iti, (v. od u. mech), abmooſen, a musco purgare.

Oděnec, nce, *m.* ein bewaffneter, geharniſchter Reiter, armatus; 2) Waffenträger, *m.* armiger.

† Oděnek, ňku, *m.* djl kořene, das Dicke der Wurzel, rhyzoma, (*opp.* ocas, wlaſenjčko.)

Oděnj, *n.* Rüſtung, *f.* (Harniſch *m.*), armatura; lehké, od. leichte Rüſtung, levis arm. *R.* lehkého oděnj wogák, lehce oděný wogák, leicht gerüſteter Soldat, veles, (itis) *m.* levis armaturae miles, *R.*

Oděnic, *obs. dim.* v. vorh.

Oděný 3. angezogen, indutus; 2) gerüſtet, geharniſcht, armatus.

Odepnu *fut. ex.* odep'al, odepnauti, *imper.* odepni, aufknöpfen, z. B. ein Kleid ꝛc. solvere, od. resolvere vestem; ſo auch odepnauti ſe, ſich aufknöpfen; 2) aufſchnallen, losſchnallen; aufhäkeln, diffibulare; - nutj, *n. verbale.*

Odepřenj, *n.* Verſagung, Abſchlagung, *f.* denegatio; b) Widerſpruch, *m.* Dagegenreden, *n.* repugnatio, contradictio, oblocutio; Läugnen, *n.* negatio.

Odepru, (řu); *fut. ex.* odepřel, odepřjti, odepřen, *imper.* odepři, abſchlagen, verſagen, negare, denegare; b) läugnen, negare, abnegare: dlužnjk wěřiteli dluhu odepřel, - abnegavit, *Pr.* co ſe ſtalo, odepřjti ſe nemůže; c) widerſprechen, contradicere: odepřjti řečem něčjm, *B.*; d) ſich wider-

eniti, se opponere; ná-
mu násylj odepřeli, K.
epřel; s. opřu se; -řenj,
ale.
ec. odepřjti se, cum genit.
d. rei, verreden, geloben,
t zu thun, serio negare,
e facturum, adseveran-
non facturum; b) ver-
en, abnegare, B. swého
njho gména se odepřel.
ti, s. odpjssi.
ij, n. Verdammung, f.
tio, condemnatio, Syl.
fut. ex. odeslal, odeslati,
in imper. odessli, zurück-
n, m. remittere; 2) fort-
n, wegschicken, dimittere;
nau ceduli po někom ně-
, Pr. to swé panné w dar
l, Cyr.
u se, fut. ex. odestal se,
ti se, was geschah, unge-
n werden, factum infe-
reddi: co se stalo, odesta-
temůže, prov. zu geschehe-
achen muß man das Beste
, factum infectum red-
quit, D.
, fut. ex. řel, řjti, abdek-
aufdecken, losdecken, de-
re, retegere, D.
m, fut. ex. al, ati, zu Ende
n, abwirken, detexere, D.
, fut. ex. odťal, odtjti,
uen, absecare, amputa-
ecidere.
u, m. Kleid, n. vestis, vesti-
tum; Kleidung, f. das, wo-
an sich kleidet, vestimen-
, vestitus; oděw smutku,
erkleid, vestis lugubris;
erkleidung, vestitus lu-
is; swrchnj od. Oberkleid,
ulum, vestis superior,
; od. stkwostný, nádherný,
Prachtkleid, vestis splendi-
da, ornatus, mundus.

Oděwačka, y, f. sl. langes Tuch, d. Kinder auf dem Arm zu tragen

Oděwacý 1, Anzieh-, indutilis(?) oděwacý sukně, Oberkleid, amiculum, vestis superior, toga: ssaty oděwacý, opp. ssaty postelnj.

Odewdám, fut. ex. al, ati, unverheurathet seyn od. bleiben wollen, abstinere a nubendo: chtěl, aby se odewdala, - sie sollte auf das Heurathen Verzicht thun.

Oděwnjk, a, m. Kleidermacher, m. sartor; vgl. obuwnjk.

Odewru, (ru), fut. ex. odewřel, odewřjti, imper. odewři, odewřen, u. odewřjn, s. otewru.

Odewssad, adv. v. allen Seiten, od. Örtern, undique.

Odewstanu, fut. ex. wstal, wstati, sich los machen, sich ablösen, abstehen, nicht schließen, solvi, separari: maso okolo zubů odewstalo.

Odewstáwám, al, ati, verb. B.

Odewzdám, fut. ex. al, ati, übergeben, z. B. jemand ein Buch, Pfand, Brief etc. tradere; in d. Gewalt, tradere, dedere; etwas, das jemand gebührt, z. B. einen Brief, reddere, tradere. Ist's soviel als überlassen, anvertrauen, so steht auch permittere, committere.

II. rec. odewzdati se, sich übergeben, ergeben, überlassen, anvertrauen, se permittere, committere; - ánj, n. Übergabe, Überantwortung, f. traditio, deditio; Übergebung einer Sache od. eines Menschen, traditio, deditio.

Odewzdáwám, al, ati, verb.

Odežemu, fut. ex. odežnal, ode-

-hnati, odehnán, *impor.* odežeň, wegjagen, hinwegjagen, fugare, pellere; - moc mocý, Gewalt mit Gewalt vertreiben, vim vi repellere.

Odeznám, *fut. ex.* al, ati, prawné odsaudití, aberkennen, abjudicare.

Odezwu, *fut. ex.* zwal, zwati, abfordern, abrufen, avocare, *D.*

Odfauknu, *fut. ex.* kl, knauti, abwehen, deflare, *B.*

Odfrknem, *fut. ex.* kl, knauti, *sl.* wegspringen, wegprellen, absilire.

Odfukač, e, *m.* Schwingmühle, *f.* mola ventilans.

Odfukugi, owal, owati, vorh. 2) *sl. & mor.* schnaufen, schnauben, anhelare: ge tomu horko! gak odfukuge!

Odgedu, *fut. ex.* odgel, odgeti, s. odgjzdjm; 2) *act.* verlassen; vgl. odegdu, *Zerot.*

Odgebnem, *fut. ex.* bel, (bl,) bnauti, *sl.* s. zcepenjm.

†Odgem, u, *m.* Wegnehmung?

Odgetj, *n.* folg. 2) Wegnehmung, *f.* ablatio.

Odgezd, u, *m.* Abfahrt, Abreise, *f.* discessus, discessio, profectio.

Odgjdám, al, ati, abessen, a) v. etwas essen, edere de re; b) durch Essen sich bezahlt machen, edendo pensare od. compensare aliquid.

Odgih, u, *m.* s. gih.

Odgihnu, *fut. ex.* odgihl, odgihnauti, aufthauen, schmelzen, aufgelöst werden, liquescere, liquefieri, tabescere, solvi; - nutj, *n.* s. odgiženj.

Odgjm, *fut. ex.* odgedl, odgjsti, odgeden, s. odgjdám.

Odgjmám, al, ati, benehmen, adimere, demere, auferre, eximere; entreißen, eripere; subtrahiren, subtrahere (Arithm.) *Com.* berauben, spoliare, privare aliquem re; befreyen, liberare aliquem re u. a re; zbraň odg. entwaffnen.

Odginud, odginad, *adv.* anderswoher, aliunde.

Odgjti, *infin.* s. odegdu u. odegmu.

Odgitj, *n. verb.* Hinweggehen, *n.* Abgang, *m.* abitus, discessus, decessio, decessus.

Odgjzdjm, ěl, ěti, abfahren (*neutr.*), zu Wagen od. Schiffe fortfahren, avehi, auch v. Schiffen, solvere, 2) hinwegreiten, avehi equo; 3) abreisen, proficisci, abire, decedere, discedere; s. auch odgedu.

Odgiženj, *n.* Aufthauen, *n.* z. B. des Eises, Schnees, tabes, solutio, liquefactio nivium, glaciei.

Odhad, u, *m.* Schätzung, Abschätzung, *f.* (der Güter), aestimatio, taxatio: odhad wykonati; 2) Versteigerung, *f.* licitatio.

Odhádám, *fut. ex.* al, ati, wycenjm, *D.* abschätzen, aestimare, taxare; lauky braze odhádagj *Parad.*; někomu něco, abstreiten litigando auferre; b) od. odhodlám, připjsti, anweisen, adsignare, *D.* -ánj, *n.* Abschätzung, *f.* aestimatio; b) Anweisung, *f.* adsignatio; - atel, e, *m.* Schätzer, aestimator.

Odháljm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Odhalugi, owal, owati, aufdecken, enthüllen, detegere, retegere.

Odhanjm, *fut. ex.* ěl, ěti, zurückschelten, tadeln, recriminari, *Pr.* on gest zase odhaněl; - něnj, *n.* s. odhánka.

Odhánjm, ěl, ěti, s. odeženu.
Odhánka, y, *f.* Zurückschelten, *n.* recriminatio, Pr.
Odhanitel, e, *m.* Zurückschelter, recriminator; -lkyně, *f.* -inn.
Odhazugem, owati, *sl.* s. odhodjm
Odhliwjm se, *fut. ex.* (gleichsam odležeti, wležeti, obměkčiti se) sanft, milde werden, mitescere: Bůh se w sprawedliwém zůřenj swém odhliwj, *Com.*
Odhnetenj, *n.* Ausdrücken, Aufreiben, *n.* attritio, adstrictio.
Odhnetlý 3. aufgedrückt, attritus.
Odhnetu, *fut. ex.* tl, odhnjsti, z. B. nohu w obuwi, ausdrücken, aufreiben, atterere: odhnéten od paut, Zal.
II. *rec.* odhnjsti se ec. odhnésti se, aufgedrückt werden, zerschwellen, atteri.
Odhnéwám se, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu zürnen.
Odhodjm, *fut. ex.* il, iti, wegwerfen, abjicere.
Odhodlám, *fut. ex.* al, ati, wozu bestimmen, destinare.
Odhodlaný 3. bestimmt, destinatus; b) geeignet, proprius?
Odhon, u, *m.* Abtrieb, *m.* abactio, *D.*
Odhosspodářjm, *fut. ex.* s. dohospodářjm, *D.*
Odhowárám, *sl.* s. odmlauwám.
Odhrabám, odhrabi, *fut. ex.* al, ati, wegscharren, durch Scharren entfernen, radendo summovere, amovere; durch Rechen entfernen, wegrechen, pectine summovere, amovere,
Odhradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, aufmachen, öffnen, entdecken, z. B. ein Loch, aperire, patefacere, pandere; 2) den Zaun abbrechen, dissepire, sepimentum tollere, sufferre.

II. *rec.* odhraditi se, z. B. od sauseda, sich durch eine Mauer, Zaun ec. absondern.
Odhřbětjm se k den Rücken wenden
Odhřjmám, *fut. ex.* al, ati, abwettern, detonare.
Odhrnu, *fut. ex.* nul, nauti, wegstreichen, amovere, amoliri.
II. *rec.* odhrnauti se, sich wegbegeben (v. mehrern), discedere.
Odhrožugi, owal, owati, folg. *Com.*
Odhrozým, *fut. ex.* yl, yti, abschrecken, abdrohen, absterrere, deterrere a re.
Odjdem, *sl.* s. odegdu.
Odjerám, *sl.* s. odjrám.
Odjewám, *sl.* s. odjwám.
Odjrám, al, ati, z. B. raucho, abschleißen, s. odru.
Oditý 3. s. oděný 1): ssťkwostné odité, *Vel.*
Odiw, u, *m.* Wunder, Wunderzeichen, *n.* miraculum, mirum, res mira.
Odiwa, y, *f.* vorh.; üblicher 2) Schau, *f.* Spott, *m.* Schande, *f.* Abentheuer, Exempel, *n.* spectaculum: na odiwu wssechněm nosyli; na odjwu wodjn, -zur Schau, -ad spectaculum, -adspectus causa, *Com.*
Odjwám, al, ati, kleiden, bekleiden, vestire; 2) bedecken, verhüllen, tegere; 3) rüsten, bewaffnen, armare.
II. *rec.* odjwati se, sich kleiden, vorh. b) *sl.* sich umwickeln in ein Kleid, Tuch ec. involvere, obvolvere se.
Odjwka, y, *f.* (plachta), Bekleidung der Kinder.
Odkad, s. odkud.
Odkál, *sl.* vorh.

-hnati, odehnán, imper. odežeň, wegjagen, hinwegjagen, fugare, pellere; - moc mocý, Gewalt mit Gewalt vertreiben, vim vi repellere.

Odeznám, fut. ex. al, ati, vyáwně odsaubiti, aberkennen, abjudicare.

Odezwu, fut. ex. zwal, zwati, abfordern, abrufen, avocare, D.

Odfauknu, fut. ex. kl, knauti, abwehen, deflare, B.

Odfrknem, fut. ex. kl, knauti, sl. wegspringen, wegprellen, absilire.

Odfukak, e, m. Schwingmühle, f. mola ventilans.

Odfukugi, owal, owati, vorh. 2) sl. & mor. schnaufen, schnauben, anhelare: ge tomu horko! gak odfukuge!

Odgedu, fut. ex. odgel, odgeti, s. odgižďjm; 2) act. verlassen; vgl. odegdu, Zerot.

Odgebnem, fut. ex. bel, (bl,) bnauti, sl. s. zcepenjm.

†Odgem, u, m. Wegnehmung?

Odgetj, n. folg. 2) Wegnehmung, f. ablatio.

Odgezd, u, m. Abfahrt, Abreise, f. discessus, discessio, profectio.

Odgjdám, al, ati, abessen, a) v. etwas essen, edere de re; b) durch Essen sich bezahlt machen, edendo pensare ad. compensare aliquid.

Odgih, u, m. s. gih.

Odgihnu, fut. ex. odgihl, odgihnauti, aufthauen, schmelzen, aufgelöst werden, liquescere, liquefieri, tabescere, solvi; - nutj, n. s. odgižení.

Odgjm, fut. ex. odgedl, odgjsti, odgeden, s. odgjdám.

Odgjmám, al, ati, benehmen, adimere, demere, auferre, eximere; entreißen, eripere; subtrahiren, subtrahere (Arithm.) Com. berauben, spoliare, privare aliquem re; befreyen, liberare aliquem re u. a re; zbraň odg. entwaffnen.

Odginud, odginad, adv. anders-woher, aliunde.

Odgjti, infin. s. odegdu u. odegmu.

Odgitj, n. verb. Hinweggehen, n. Abgang, m. abitus, discessus, decessio, decessus.

Odgjžďjm, ěl, ěti, abfahren (neutr.), zu Wagen od. Schiffe fortfahren, avehi, auch v. Schiffen, solvere, 2) hinwegreiten, avehi equo; 3) abreisen, proficisci, abire, decedere, discedere; s. auch odgedu.

Odgiženj, n. Aufthauen, n. z. B. des Eises, Schnees, tabes, solutio, liquefactio nivium, glaciei.

Odhad, u, m. Schätzung, Abschätzung, f. (der Güter), aestimatio, taxatio: odhad wykonati; 2) Versteigerung, f. licitatio.

Odhádám, fut. ex. al, ati, wycenjm, D. abschätzen, aestimare, taxare; lauky bruze odhádagj Parad.; někomu něco, abstreiten litigando auferre; b) ad. odhodlám, připjsti, anweisen, adsignare, D. -ánj, n. Abschätzung, f. aestimatio; b) Anweisung, f. adsignatio; - atel, e, m. Schätzer, aestimator.

Odhaljm, fut. ex. il, iti, folg.

Odhalugi, owal, owati, aufdecken, enthüllen, detegere, retegere.

Odhanjm, fut. ex. ěl, ěti, zurückschelten, tadeln, recriminari, Pr. on gest zase odhaněl; - něnj, n. s. odhánka.

Odhánjm, ěl, ěti, s. odežen.

Odhánka, y, f. Zurückschelten, n. recriminatio, Pr.

Odhanitel, e, m. Zurückschelter, recriminator; - lkyně, f. - inn.

Odhazugem, owati, sl. s. odhodjm

Odhliwjm se, fut. ex. (gleichsam odležeti, vležeti, obměkčiti se) sanft, milde werden, mitescere: Bůh se w sprawedliwém zůřenj swém odhliwj, Com.

Odhnetenj, n. Ausdrücken, Aufreiben, n. attritio, adstrictio.

Odhnetlý 3. ausgedrückt, attritus.

Odhnetu, fut. ex. tl, odhnjsti, z. B. nohu w obuwi, ausdrücken, aufreiben, atterere: odhněten od paut, Zal.

II. rec. odhnjsti se rc. odhnésti se, ausgedrückt werden, zerschwellen, atteri.

Odhněwám se, fut. al, ati, sl. aufhören zu zürnen.

Odhodjm, fut. ex. il, iti, wegwerfen, abjicere.

Odhodlám, fut. ex. al, ati, wozu bestimmen, destinare.

Odhodlaný 3. bestimmt, destinatus; b) geeignet, proprius?

Odhon, u, m. Abtrieb, m. abactio, D.

Odhospodářjm, fut. ex. s. dohospodářjm, D.

Odhowárám, sl. s. odmlauwám.

Odhrabám, odhrabi, fut. ex. al, ati, wegscharren, durch Scharren entfernen, radendo summovere, amovere; durch Rechen entfernen, wegrechen, pectine summovere, amovere.

Odhradjm, fut. ex. il, iti, zen, aufmachen, öffnen, entdecken, z. B. ein Loch, aperire, patefacere, pandere; 2) den Zaun abbrechen, dissepire, sepimentum tollere, sufferre.

II. rec. odhraditi se, z. B. od sauseda, sich durch eine Mauer, Zaun rc. absondern.

Odhřbetjm se, den Rücken wenden

Odhřjmám, fut. ex. al, ati, abwettern, detonare.

Odhrnu, fut. ex. nul, nauti, wegstreichen, amovere, amoliri.

II. rec. odhrnauti se, sich wegbegeben (v. mehrern), discedere.

Odhrozugi, owal, owati, folg. Com.

Odhrozým, fut. ex. yl, yti, abschrecken, abdrohen, absterrere, deterrere a re.

Odjdem, sl. s. odegdu.

Odjerám, sl. s. odjrám.

Odjewám, sl. s. odjwám.

Odjrám, al, ati, z. B. raucho, abschleißen, s. odru.

Oditý 3. s. oděný 1): škwostně odité, Vel.

Odiw, u, m. Wunder, Wunderzeichen, n. miraculum, mirum, res mira.

Odiwa, y, f. vorh.; üblicher 2) Schau, f. Spott, m. Schande, f. Abentheuer, Exempel, n. spectaculum: na odiwu wšechněm nosyli; na odjwu wodjn, - zur Schau, - ad spectaculum, - adspectus causa, Com.

Odjwám, al, ati, kleiden, bekleiden, vestire; 2) bedecken, verhüllen, tegere; 3) rüsten, bewaffnen, armare.

II. rec. odjwati se, sich kleiden, vorh. b) sl. sich umwickeln in ein Kleid, Tuch rc. involvere, obvolvere se.

Odjwka, y, f. (plachta), Bekleidung der Kinder.

Odkad, s. odkud.

Odkál, sl. vorh.

hnati, odehnán, *imper.* odežeň, wegjagen, hinwegjagen, fugare, pellere; - moc mocý, Gewalt mit Gewalt vertreiben, vim vi repellere.

Odeznám, *fut. ex.* al, *ati*, prawně odsauditi, aberkennen, abjudicare.

Odezwu, *fut. ex.* zwal, zwati, abfordern, abrufen, avocare, *D.*

Odfauknu, *fut. ex.* kl, knauti, abwehen, deflare, *B.*

Odfrknem, *fut. ex.* kl, knauti, *sl.* wegspringen, wegprellen, absilire.

Odfukač, e, *m.* Schwingmühle, *f.* mola ventilans.

Odfukugi, owal, owati, *verb.* 2) *sl.* & *mor.* schnaufen, schnauben, anhelare: ge tomu horko! gak odfukuge!

Odgedu, *fut. ex.* odgel, odgeti, s. odgiždjm; 2) *act.* verlassen; vgl. odegdu, *Zerot.*

Odgebnem, *fut. ex.* bel, (bl,) bnauti, *sl.* s. zcepenjm.

†Odgem, u, *m.* Wegnehmung?

Odgetj, *n.* folg. 2) Wegnehmung, *f.* ablatio.

Odgezd, u, *m.* Abfahrt, Abreise, *f.* discessus, discessio, profectio.

Odgjdám, al, ati, abessen, a) v. etwas essen, edere de re; b) durch Essen sich bezahlt machen, edendo pensare od. compensare aliquid.

Odgih, u, *m.* s. gih.

Odgihnu, *fut. ex.* odgihl, odgihnauti, aufthauen, schmelzen, aufgelöst werden, liquescere, liquefieri, tabescere, solvi; - nutj, *n.* s. odgiženj.

Odgjm, *fut. ex.* odgedl, odgjsti, odgeden, s. odgjdám.

Odgimám, al, ati, benehmen, adimere, demere, auferre, eximere; entreißen, eripere; subtrahiren, subtrahere (Arithm.) *Com.* berauben, spoliare, privare aliquem re; befreyen, liberare aliquem re u. a re; zbraň odg. entwaffnen.

Odginud, odginad, *adv.* anders-woher, aliunde.

Odgjti, *infin.* s. odegdu u. odegmu.

Odgitj, *n. verb.* Hinweggeben, *n.* Abgang, *m.* abitus, discessus, decessio, decessus.

Odgjždjm, ěl, ěti, abfahren (*neutr.*), zu Wagen od. Schiffe fortfahren, avehi, auch v. Schiffen, solvere, 2) hinwegreiten, avehi equo; 3) abreisen, proficisci, abire, decedere, discedere; s. auch odgedu.

Odgiženj, *n.* Aufthauen, *n.* z. B. des Eises, Schnees, tabes, solutio, liquefactio nivium, glaciei.

Odhad, u, *m.* Schätzung, Abschätzung, *f.* (der Güter), aestimatio, taxatio: odhad wykonati; 2) Versteigerung, *f.* licitatio.

Odhádám, *fut. ex.* al, *ati*, wycenjm, *D.* abschätzen, aestimare, taxare; lauky braze odhádagj *Parad.*; někomu něco, abstreiten litigando auferre; b) *sl.* od. odhoblám, připjsti, anweisen, adsignare, *D.* -ánj, *n.* Abschätzung, *f.* aestimatio; b) Anweisung, *f.* adsignatio; - atel, e, *m.* Schätzer, aestimator.

Odhálim, *fut. ex.* il, iti, folg.

Odhalugi, owal, owati, aufdecken, enthüllen, detegere, retegere.

Odhanjm, *fut. ex.* ěl, ěti, zurückschelten, tadeln, recriminari, *Pr.* on gest zase odhaněl; - něnj, *n.* s. odhánka.

Odhánjm, ěl, ěti, s. oděženu.

Odhánka, y, *f.* Zurückschelten, *n.* recriminatio, Pr.

Odhánitel, e, *m.* Zurückschelter, recriminator; -lkyně, *f.*-inn.

Odhazugem, owati, *sl.* s. odhodjm

Odhliwjm se, *fut. ex.* (gleichsam obležeti, wležeti, oběrtiti se) sanft, milde werden, mitescere: Bůh se w sprawedliwém zůřenj swém odhliwj, *Com.*

Odhnetenj, *n.* Ausdrücken, Aufreiben, *n.* attritio, adstrictio.

Odhnetlý 3. ausgedrückt, attritus.

Odhnetu, *fut. ex.* tl, odhnjsti, z. B. nohu w obuwi, ausdrücken, aufreiben, atterere: odhněten od paut, Zal.

II. *rec.* odhnjsti se ec. odhnésti se, ausgedrückt werden, zerschwellen, atteri.

Odhněwám se, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu zürnen.

Odhodjm, *fut. ex.* il, iti, wegwerfen, abjicere.

Odhodlám, *fut. ex.* al, ati, wozu bestimmen, destinare.

Odhodlaný 3. bestimmt, destinatus; b) geeignet, proprius?

Odhon, u, *m.* Abtrieb, *m.* abactio, *D.*

Odhospodářjm, *fut. ex.* s. dohospodářjm, *D.*

Odhowárám, *sl.* s. odmlauwám.

Odhrabám, odhrabi, *fut. ex.* al, ati, wegscharren, durch Scharren entfernen, radendo summovere, amovere; durch Rechen entfernen, wegrechen, pectine summovere, amovere,

Odhradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, aufmachen, öffnen, entdecken, z. B. ein Loch, aperire, patefacere, pandere; 2) den Zaun abbrechen, dissepire, sepimentum tollere, sufferre.

II. *rec.* odhraditi se, z. B. od sauseda, sich durch eine Mauer, Zaun ec. absondern.

Odhřbětjm se, den Rücken wenden

Odhřjmám, *fut. ex.* al, ati, abwettern, detonare.

Odhrnu, *fut. ex.* nul, nauti, wegstreichen, amovere, amoliri.

II. *rec.* odhrnauti se, sich wegbegeben (v. mehrern), discedere.

Odhrožugi, owal, owati, folg. *Com.*

Odhrozým, *fut. ex.* yl, yti, abschrecken, abdrohen, absterrere, deterrere a re.

Odjdem, *sl.* s. odegdu.

Odjerám, *sl.* s. odjrám.

Odjewám, *sl.* s. odjwám.

Odjrám, al, ati, z. B. raucho, abschleißen, s. odru.

Odítý 3. s. oděný r): stkwostné odíté, *Vel.*

Odiw, u, *m.* Wunder, Wunderzeichen, *n.* miraculum, mirum, res mira.

Odiwa, y, *f.* vorh.; üblicher 2) Schau, *f.* Spott, *m.* Schande, *f.* Abentheuer, Exempel, *n.* spectaculum: na odiwu wssechněm nosyli; na odjwu wodjn, - zur Schau, -ad spectaculum, - adspectus causa, *Com.*

Odjwám, al, ati, kleiden, bekleiden, vestire; 2) bedecken, verhüllen, tegere; 3) rüsten, bewaffnen, armare.

II. *rec.* odjwati se, sich kleiden, vorh. b) *sl.* sich umwickeln in ein Kleid, Tuch ec. involvere, obvolvere se.

Odjwka, y, *f.* (plachta), Bekleidung der Kinder.

Odkad, s. odkud.

Odkál, *sl.* vorh.

Obkap, u, m. Traufe, Dachtraufe, f. stillicidium.
Obkapem, fut. ex. al, ati, sl. s. zcepenjm; 2) weggehen, (verächtlich), vadere: kedy guž obkape, ob. pokape?
Obkaupjm, fut. ex. il, iti, ablaufen, emendo ad se pertrahere.
II. rec. obkaupiti se, sich loskaufen, redimere se: bohatj se neobkaupj před saudcem nebeským.
Obkawad, s. odkad.
Obkauzljm, fut. il, iti, entzaubern, praestigia tollere, Neg.
Obkaz, u, m. Vermächtniß, n. was im Testamente vermacht wird, Legat, n. legatum: odkaz od obce, Achterklärung? 2) sl. s. wzkázanj.
Obkázanj, n. verb.
Obkáži, fut. ex. odkázal, odkázati, folg.
Obkazugi, owal, owati, vermachen im Testamente, legare; 2) verweisen, relegare: kpjsmu ge odkazuge, K. 3) sl. s. wzkazugi.
Obkeda, odkedy, sl. folg.
Obkedaysska, adv. sl. seit wann? a quo inde tempore?
Obkjal, sl. s. odkud; odkjal ruka, odkjal noha, Landläufer, vagabundus.
Obklad, u, m. 1) Aufschub, m. dilatio, mora, odklad gest zlo-dějem času; někomu dlauhé odklady wkládati, Cyr. pře gest na odkladu, - in pendenti, - in suspenso, Pr. bez odkladu od. odkladů, ohne Aufschub, sine dilatione, sine mora; 2) das Aufbewahrte, Zurückgelegte, conservatum, reconditum: neywětssj odkladowé bohatstwj
Obkladám, al, ati, weglegen, hinweglegen, ponere, seponere; 2) aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, auf den berüchtigten Nagel hängen, (Wieland), differre, proferre, prolatare, extrahere &c. neodkladey s tau wěcý, Vel. s něčjm dlauho odkládati, - aufschieben; na dlauhé lokty to ho (sic!) sobě odkládali, Vel. - ádánj, n. verbale.
Obkládawý, saumselig, tardus, K
Obklegi, eti, (obs.) für klatby zprostiti, Dal.
Obklidjm, fut. ex. il, iti, zen, wegräumen, hinwegräumen, wegschaffen, amovere, summovere, amoliri; 2) od. z swěta odkliditi, umbringen, sufferre, interficere, Syl.
Obklizenj, n. Wegräumen, Schaffen aus dem Wege, n. amotio, summotio, amolitio.
Obklonjm, fut. ex il, iti, en, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.
Obklsnám, fut. ex. al, ati, sl. abzäumen, defrenare.
Obkogjm, fut. ex. il, iti, odchowám, sl. wybogjm, aufsäugen, abstillen, absolvere lactationem.
Obkopám, fut. ex. al, ati, folg.
Obkopáwám, al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, fodiendo tollere: 2) mit dem Fuße, mit den Füßen wegstoßen, pede, pedibus amovere, summovere.
II. rec. odkopati se, sl d. Decke mit den Füßen wegstoßen, sich aufdecken, retegere se.
Obkorek, rku, m. mor. s. kragina 2)
Obkrágjm, frequ. el, eti, s. odkrogjm.

Odkragečky, *dim.* v. folg.
Odkragky, ů, *m. pl.* Schnitze, Abschnitzel, *m. pl.* segmenta, praesegmina, resegmina.
Odkragugi, owal, owati, wegschneiden, hinwegschneiden, abschneiden (mit dem Messer), abscidere, abscindere, praecidere; fig. gistý a sobě sprawedliwě odkrogený podjl, *K.*
Odkrautjm, *fut. ex.* il, iti, abdrehen, abwinden, detorquere, devolvere, 2) *sl.* zurückdrehen, (u. dadurch aufmachen), z. B. raurku na saudku.
Odkřjkačka, s. odřjkačka.
Odkřikám, al, ati, widersprechen, obgannire, reclamare, *Syl.*
Odkřiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.
Odkročjm, *fut. ex.* il, iti, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere.
Odkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. odkragugi.
Odkrsjm se, *fut.* il, iti, něčeho, *sl. Böhm.* s. odřjkám se, odzehnám se.
Odkrygi, *fut. ex.* odkryl, odkryti (odkreyt), *part. pass.* odkryt, *imper.* odkreg (odkry), s. odkrýwám.
Odkrywač, u, *m.* Entdecker, Enthüller, detector; - čka, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkrýwám, al, ati, entdecken, aufdecken, losdecken, abdecken, entlarven, detegere, retegere.
Odkud (odkuď), odkudž, *adv.* woher? unde; odkud gsy? woher bist du? aus welchem Lande, od. Stadt? od. was bist du für ein Landsmann? cujas es?
Odkudkoli, *adv.* woher nur, woher auch, woher nur auch, undecunque, unde unde.
Odkudžto, *adv.* woher denn, unde: odkud žto wygde, *B.*
Odkugem, *fut.* owal, owati, *sl.* v. Eisen losmachen, solvere compedibus.
Odkukljm, *fut. ex.* il, iti, demaskiren, entlarven, larvam detrahere, demere.
Odkup, u, *m.* Abkauf, *m.* emtio.
Odkupitel, e, *m.* Abkäufer, Abnehmer, *m.* Kunde, *f.* emtor; lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkupný 3. abkäuflich, emendus; - ně, *adv.* od. odkaupenjm, emtione, *D.*
† Odkurugi, owati, abdampfen?
Odkwetám, al, ati, folg. wsse dobré odkwetá.
Odkwetu, *fut. ex.* odkwetl, odkwesti, abblühen, verblühen, deflorere, florem amittere.
Odkwitowánj, *n. verb.* v. folg. odkwitowánjm statku a dědictwj se odřjcy, *Pr.*
Odkwitugi, *fut.* owal, owati, quittiren, apocham dare, *Pr.*
Odlahnem, *sl.* s. odlehnu.
Odlatugi, *fut. ex.* owal, owati, ablatten, asserculos decutere.
Odlaučenj, *n.* Absonderung, *f.* separatio.
Odlaučjm, *fut. ex.* il, iti, absondern, trennen, separare, segregare, dirimere; auch mit dem Genit. odlaučili ho wssehe swěta, für od swěta, *Vel.*
II. *rec.* odlaučiti se, sich absondern, trennen v. jemand, abstinere usu alicujus, separari.
Odlaudjm, *fut ex.* il, iti, zen, ablocken, weglocken, alliciendo abducere, abalienare.

Odkap, u, *m.* Traufe, Dachtraufe, *f.* stillicidium.

Odkapem, *fut. ex.* al, ati, *sl.* s. zcepenjm; 2) weggehen, (verächtlich), vadere: kedy guž odkape, od. pdkape?

Odkaupjm, *fut. ex.* il, iti, abkaufen, emendo ad se pertrahere.

II. *rec.* odkaupiti se, sich loskaufen, redimere se: bohatj se neodkaupj před saudcem nebeským.

Odkawad, s. odkad.

Odkauzljm, *fut.* il, iti, entzaubern, praestigia tollere, *Neg.*

Odkaz, u, *m.* Vermächtniß, *n.* was im Testamente vermacht wird, Legat, *n.* legatum: odkaz od obce, Achterklärung? 2) *sl.* s. wzkázanj.

Odkázanj, *n.* verb.

Odkáži, *fut. ex.* odkázal, odkázati, folg.

Odkazugi, owal, owati, vermachen im Testamente, legare; 2) verweisen, relegare: k pjsmu ge odkazuge, *K.* 3) *sl.* s. wzkazugi.

Odkeda, odkedy, *sl.* folg.

Odkedaysska, *adv. sl.* seit wann? a quo inde tempore?

Odkjal, *sl.* s. odkud; odkjal ruka, odkjal noha, Landläufer, vagabundus.

Odklad, u, *m.* 1) Aufschub, *m.* dilatio, mora, odklad gest zlodêgem časů; někomu dlauhé odklady vkládati, *Cyr.* pře gest na odkladu, - in pendenti, - in suspenso, *Pr.* bez odkladu od. odkladů, ohne Aufschub, sine dilatione, sine mora; 2) das Aufbewahrte, Zurückgelegte, conservatum, reconditum: neywětšj odkladowé bohatstwj

Odkladám, al, ati, weglegen, hinweglegen, ponere, seponere; 2) aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, auf den berüchtigten Nagel hängen, (Wieland), differre, proferre, prolatare, extrahere &c. neodkladeg s tau wěcý, *Vel.* s něčjm dlauho odkládati, - aufschieben; na dlauhé lokty toho (*sic!*) sobě odkládali, *Vel.* - ádánj, *n. verbale.*

Odkládawý 3. saumselig, tardus, *K*

Odklegi, eti, (*obs.*) für klatby zprostiti, *Dal.*

Odklidjm, *fut. ex.* il, iti, zen, wegräumen, hinwegräumen, wegschaffen, amovere, summovere, amoliri; 2) od. z swěta odkliditi, umbringen, sufferre, interficere, *Syl.*

Odklizenj, *n.* Wegräumen, Schaffen aus dem Wege, *n.* amotio, summotio, amolitio.

Odklonjm, *fut. ex* il, iti, ěn, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.

Odklsnám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* abzäumen, defrenare.

Odkogjm, *fut. ex.* il, iti, odchowám, *sl.* wydogčjm, aufsäugen, abstillen, absolvere lactationem.

Odkopám, *fut. ex.* al, ati, folg.

Odkopáwám, al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, fodiendo tollere: 2) mit dem Fuße, mit den Füßen wegstoßen, pede, pedibus amovere, summovere.

II. *rec.* odkopati se, *sl* d. Decke mit den Füßen wegstoßen, sich aufdecken, retegere se.

Odkorek, rku, *m. mor.* s. kragina 2)

Odkrágjm, *frequ.* el; eti, s. odkrogjm.

Odkragečky, dim. v. folg.

Odkragky, ů, m. pl. Schnitze, Abschnitzel, m. pl. segmenta, praesegmina, resegmina.

Odkragugi, owal, owati, wegschneiden, hinwegschneiden, abschneiden (mit dem Messer), abscidere, abscindere, praecidere; fig. gistý a sobě sprawedliwé odkrogený podjl, K.

Odkrautjm, fut. ex. il, iti, abdrehen, abwinden, detorquere, devolvere, 2) sl. zurückdrehen, (u. dadurch aufmachen), z. B. raurku na saudku.

Odkřjkačka, s. odřjkačka.

Odkřikám, al, ati, widersprechen, obgannire, reclamare, Syl.

Odkřiwjm, fut. ex. il, iti, en, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.

Odkročjm, fut. ex. il, iti, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere.

Odkrogjm, fut. ex. il, iti, en, s. odkragugi.

Odkršjm se, fut. il, iti, něčeho, sl. Göm. s. odčjtám se, odzehnám se.

Odkrygi, fut. ex. odkryl, odkryti (odkreyt), part. pass. odkryt, imper. odkreg (odkry), s. odkrýwám.

Odkrywač, u, m. Entdecker, Enthüller, detector; - čka, f. - inn, f. - trix.

Odkrýwám, al, ati, entdecken, aufdecken, losdecken, abdecken, entlarven, detegere, retegere.

Odkud (odkuď), odkudz, adv. woher? unde; odkud gsy? woher bist du? aus welchem Lande, od. Stadt? od. was bist du für ein Landsmann? cujas es?

Odkudkoli, adv. woher nur, woher auch, woher nur auch, undecunque, unde unde.

Odkudzto, adv. woher denn, unde: odkudzto wygde, B.

Odkugem, fut. owal, owati, sl. v. Eisen losmachen, solvere compedibus.

Odkukljm, fut. ex. il, iti, demaskiren, entlarven, larvam detrahere, demere.

Odkup, u, m. Abkauf, n. emtio.

Odkupitel, e, m. Abkäufer, Abnehmer, m. Kunde, f. emtor; lkyně, f. - inn, f. - trix.

Odkupný 3. abkäuflich, emendus; - ně, adv. od. odkaupenjm, emtione, D.

† Odkurugi, owati, abdampfen?

Odkwetám, al, ati, folg. wše dobré odkwetá.

Odkwetu, fut. ex. odkwetl, odkwesti, abblühen, verblühen, deflorere, florem amittere.

Odkwitowánj, n. verb. v. folg. odkwitowánjm statku a dědictwj se odřjcy, Pr.

Odkwitugi, fut. owal, owati, quittiren, apocham dare, Pr.

Odlahnem, sl. s. odlehnu.

Odlatugi, fut. ex. owal, owati, ablatten, asserculos decutere.

Odlaučenj, n. Absonderung, f. separatio.

Odlaučjm, fut. ex. il, iti, absondern, trennen, separare, segregare, dirimere; auch mit dem Genit. odlaučili ho wšeho swěta, für od swěta, Vel.

II. rec. odlaučiti se, sich absondern, trennen v. jemand, abstinere usu alicujus, separari.

Odlaudjm, fut ex. il, iti, zen, ablocken, weglocken, alliciendo abducere, abalienare.

Oblaupám, *fut. freq.* al, ati, s. oblupugi.

Oblaupim, *fut. ex.* il, iti, *imper.* oblup, folg.

Oblaupnu, *fut. ex.* oblaupl, oblaupnauti, *imper.* oblaupni, abschälen, abreißen, wegreißen, avellere.

II. *rec.* oblaupnauti se, sich abreißen, abschälen, avelli, abrumpi.

Oblegi, *fut. ex.* oblil, obliti, *part. pass.* oblit, *imper.* obli (obley), abgießen, etwas v. etwas, defundere.

Oblehčim, *fut. ex.* il, iti, erleichtern, leichter machen, levare, adlevare, reddere leviorem.

II. *rec.* oblehčiti se, *impersonaliter cum dat. pers.*; oblehčilo se mu, er verbesserte sich, in Hinsicht der Gesundheit, melior factus est (aegrotus).

Oblehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich weiterhin legen, longius, remotius decumbere; 2) oblehlo mu, es ist ihm leichter geworden, levamen nactus est, *Com.*

Oblewim, *fut. ex.* il, iti, ablösen, solvere.

Oblet, u, *m.* Hinstrich, *m.* Wegfliegen, *n.* avolatio.

Obletlý 3. (*ol.*) der Fortgeflogene, qui avolavit: obletlá dussička, *Rukop. Kr.* - *ð.*

Obletim, *fut. ex.* ěl, ěti, wegfliegen, fortfliegen, avolare; b) s. odskočim, náhle se otwřiti, auffliegen, z. B. d. Thür.

Oblezim, *fut. ex.* el, eti, *cum gen. rei*, abliegen, krank liegen, decumbere, jacere: něčeho obležiti, krank v. etwas werden, und es dadurch gleichsam büßen.

II. *rec.* obležeti se (w nemocy,) sich aufliegen, adteri jacendo, *D.* s. proležim se.

Oblitám, *fut. frequ.* al, ati, s. obletim.

Oblitnu, *fut. unit.* tl, tnauti, s. obletim.

Obliwaný 3. gegossen, fusus: obliwaný (ne bitý) groš, *Vel.*

Obložim, *fut. ex.* il, iti, s. obkladám: strach obložiti, sich entblöden, non vereri, *D.* strach obložiti, d. Furcht ablegen, audere.

Oblučitedlný 3. absonderbar, trennbar, z. B. eine Partikel, separabilis: oblučitedlné partykule, *Djurgala.*

Oblučowánj, *n.* Absonderung, Trennung, separatio.

Oblučugi, owal, owati, s. oblaučim.

Oblupugi, owal, owati, abschälen, ablösen, losschälen, deglubere.

II. *rec.* oblupowati se, sich schälen.

Odmak, odmaknu, *sl.* s. odměk 2), odměknu.

Odmaska, y, *f.* *sl. Lypt.* s. schlichta.

Odměkčim, *fut. ex.* il, iti, erweichen, weich machen, mollire, mitigare, (mitificare).

Odměk, u, *m.* s. oblewa; 2) *sl.* s. odgih.

Odměknu, *fut. ex.* odměkl, odměknauti, weich werden, molliri, mollem fieri, wieder weich werden, d. Härte verlieren; 2) *sl.* aufthauen.

Odměna, y, *f.* s. odplata.

Odmjeňam se, ati, *sl.* s. odměnjm se.

Odměnče, ete, *n. Nitr.* s. podwržče.

Oměnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, s. odměňugi: tak gim Pán odměnj, *K.* za tu lásku Bohu od-

měňme; 2) *sl.* a) odm. penjze, wechseln, permutare; b) někoho, jemandes Stelle vertreten, ablösen, vices agere.

II. *rec.* odměniti se, *verb.* 1): rowným za rowné se odměniti, gleiches mit gleichem vergelten, par pari referre, retribuere, *Syl.* dobrým za dobré se odměňowat; auch mit dem Genit.: čehož se wám wssjm dobrým přátelstwjm odměniti nepominu, *Zerot.* 2) *sl.* sich auslösen, am Namenstage, i. e. dem Gratulanten etwas geben.

Odměniteblný 3. vergeltbar, recompensabilis.

Odměnný 3. wechselseitig, gegenseitig, mutuus: odměnná láska, Gegenliebe, amor mutuus; odm. služba, Gegendienst, *m.* officium mutuum; 2) vergeltend, compensans: mysli odměnné dobrodinj wyhledáwá; pokuta odměnná (gednostegná), Wiedervergeltung, poena talionis, *Pr.* - ně, *adv.* mutuo: zase se odměnně a wděčně ke mně ukázal; - nost, i, *f.* wechselseitige Dienstleistung, mutua officia.

Odměňugi, owal, owati, s. odměnugi u. odplacugi; sskodnými skutky milost odměnowati.

II. *rec.* odměnowati se, *verb.*

Odměřjm, *fut. ex.* il, iti, folg. 2) aussetzen, bestimmen, destinare: neměl na tom dosti, což mu otec kssaftem odměřil a odkázal; Bůh mi dnů mých na dlaň odměřil.

Odměřugi, owal, owati, abmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) s. odměřjm 2).

Odměšťowánj, *n.* Absonderung, (auch d. natürliche im menschlichen Körper), secretio.

Odměšťugi, owati, s. odmjšým.

Odmetám, ati, *sl.* folg. 2) *fut.* wegwerfen, abjicere.

II. *rec.* odmetáwati se od někoho, *sl.* abalienari.

Odmetu, *fut. ex.* odmetl, odmesti, abkehren, wegkehren mit dem Besen, averrere.

Odmezým, *fut. ex.* yl, yti, d. Gränzen ausstecken; durch Gränze absondern: spolku s ginými nemagi, gsauce od nich odmezeni.

Odmjesým, *sl.* folg. 2) aufhören zu kneten.

Odmjšým, *fut. ex.* yl, ytj, absondern, secernere, segregare: ty knihy mezy apokryfy odmjšyli, *K.*

Odmjtám, al, ati, verstoßen, abwerfen, wegwerfen, remittere, abjicere: směle daufánliwosti k Bohu neodmjtagj; 2) abranken, abblättern, pampinare: rýwa, která se odmjtá, palmes, (itis), *m.*

Odmlad, u, *m. sl.* bieu. da, das Einsäuern des Teiges, s. kwasnice.

Odmladjm, *fut ex.* il, iti, *sl.* d. Hefen od. den Sauerteig einmachen, fermento inficere.

Odmladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, sich verjüngen, wieder jung werden, aufblühen (Job. 33, 26) reverti ad adolescentiam, reviviscere, reflorescere: odmladne tělo geho, *B.*

Odmládzám, ati, *sl.* s. odmladim.

Odmlátjm, *fut.* il, iti, das Dreschen endigen, trituraturam absolvere; 2) durch Dreschen abzahlen triturando persolvere, compensare.

Odmlauwám, *al, ati*, widersprechen, lose Worte geben, z. B. jemand, obloqui, contradicere, repugnare; b) s. odpjrám, *Syl.* c) *sl.* abrathen, dissuadere, dehortari.

Odmlčjm se, *fut. ex.* il, iti, verstummen, schweigen, obmutescere, mutum fieri: neodmlčug mi se, *B.*

Odmlknu se, knauti, vorh.

Odmluwa, *y, f.* odpjránj, *n.* Einrede, Widerrede, *f.* contradictio, *D.*

Odmluwač, *e*, Widersprecher, *m.* oblocutor, -čka, *y, f.* -inn, *f.* -trix; -čný 3. der gerne widerredet.

Odmluwjm, s. domluwjm 2).

Odmočjm, *fut. ex.* durch Näße los machen, wegbringen, humore solvere.

Odmodljm se, *fut. ex.* il, iti, *cum gen. rei aut pers.* wegbeten, durch Beten v. sich wegschaffen, orando, precando tollere.

Odmokám, *al, ati*, weich werden, molliri, mollem fieri.

Odmoknu, *fut. ex.* odmokl, odmoknauti, vorh.

Odmotám, *fut.* al, ati, abspulen, abweifen, abwinden, devolvere, *D.*

Odmrsstjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, wegschleudern, wegschnellen, wegwerfen, abjicere; 2) *trop.* abweisen, z. B. den Bittenden, rejicere, repellere, od. preces alicujus repudiare.

Odmrt, *u, m.* odmrtek, tku, *m.* odmrtky, *plur. sl.* s. odaumrt, Fallgut, *n.* bonum caducum.

Odmrzám, *ati*, s. odgjhnu; 2) *sl.* s. odměknu 2).

Odmrznu, *fut. ex.* nul, nauti, s. odgjhnu.

Odmu, *fut* se, odmul, odmauti se, schwellen, intumescere, *B.*

Odmyji, *fut ex.* odmyl, odmyti, abspülen, delavare, subluere: woda břeh odmyla, *D.*

Odmykadlo, *a, n. sl.* Holzschlüssel, od. Werkzeug zum Aufschließen, clavis.

Odmykám, *al, ati*, s. odemknu.

Odnássjm, *el, eti*, s. odnesu.

Odňat, s. odegmu.

Odnawčjm, *iti*, s. odwčjm.

Odnjti, s. odegmu.

Odnechám, *sl.* s. nechám: odnechala wsseckу oči, *sl.* sie hat alle Schaam verloren, omnem sensum pudoris exuit.

Odnechce se, *fut.* odnechtělo se, odnechtjti se, *imperson. cum dat. pers. & gen. rei. aut cum infin.* d. Lust verlieren, amittere libidinem.

Onedbám se, *fut. ex.* al, ati, mit dem Genit. verscherzen (etwas)?

Odněkud, odněkad, *adv* irgend woher, alicunde: odněkad ginud, od. odněkud ginud, anderswoher, aliunde, *D.*

Odnesu, *fut. ex.* odnesl, odnesti, odnesen u. odnessen, abtragen, wegtragen, davontragen, auferre, tollere, demere.

Odněkal, *sl.* s. odněkud.

Odnětj, *n.* Wegnehmung, *n.* Benehmen, *n.* demtio, ademtio.

Odnikud, *adv.* v. nirgendher; odnikud ginud, sonst nirgendsher, *K.*

Odnjt, s. odegmu.

Odnož, *e, f.* Schoß, Schößling, Ausläufer, *m.* palmes, flagellum; der Reiß zum Pfropfen, abgeschnittener Zweig, Satzholz, *n.* clavola, talea, germen.

Odnožjm se, *fut.* il, iti, folg.

Odnožugi se, owal, owati, ausschlagen, hervorsprossen, trei-

den, wachsen, sich bestauden, germinare, pullulare, fruticescere; 2) fig. sich ausbreiten, vermehren, repullescere, vires resumere: zase se odnožuge, a mocně powstáwá.

†Odnutjm, *fut.* il, iti, abzwingen? *D.* bess. wynutjm.

Odkrygem, *sl.* s. odkrygi.

Odolek, lku, *m. sl. Lypt.* s. podolek.

Odolám, *fut. ex* al, ati, *cum dat.* ausspariren, ictum avertere; 2) bestreiten, gewachsen seyn, es mit jemand aufnehmen, parem esse &c. z. B. d. Arbeit, labori parem esse, od. vincere laborem.

Odoláwám, al, ati, *verb.*

Odolen, u, *m. sl.* Baldrian, *m.* valeriana officinalis, *Lumn. Fl. P.*

Odomrem, *sl.* s. odemku.

Odorám, *fut. ex.* al, ati, abackern, arando demere.

Odonud, *adv.* v. dorten, dorther, illinc, isthinc.

Odopnem, *sl.* s. odepnu.

Odoprem, *sl.* odepru.

Odpad, u, *m.* Abfall, *m.* casus z. B. des Traufwassers, casus, delapsus: woda dessťowá s krowu odpad má; 2) Abtrünnigkeit, *f.* defectio.

Odpadám, al, ati, s. odpadnu; - áwám, al, ati, *fr.*

Odpadenj, *n.* s. odpad 2): weliké odpadenj lidu.

Odpadlec, lce, *m.* Abtrünniger, *m.* apostata, desertor religionis, defector; - dlkyně, *f.* - ge, *f.* defectrix.

Odpadlský 3. z. B. odpadlské a pokladacké včenj, Zal. *verb.*

Odpadlstwj, *n.* Abtrünnigkeit, *f.* apostasia, Zal.

Odpadlý 3. abgefallen, caducus; 2) abgebacken, abrindig, z. B. odpadlý chléb, abgebackenes Brod, wenn d. Krumme v. der Rinde absteht, s. folg.

Odpadnu, *fut. ex.* odpadl, odpadnauti, abfallen, a) hinwegfallen, decidere, delabi, defluere; b) abtrünnig werden v. jemand abfallen, deficere, desciscere ab aliquo, a re: 2) abbacken, z. B. chléb odpadne, odpadl (s. *verb.*), crusta panis solvitur, soluta est; - nutj, *n. verb.*

Odpárám, *fut.* al, ati, abtrennen, solvere, separare. *D.*

Odpásám, *fut.* al, ati, losgürten, aufgürten, recingere, des Gürtels berauben, entgürten, discingere.

II. *rec.* odpásati se, sich losgürten, recingere, discingere se: sám se odpásal.

Odpáššj, odpášši se, *verb.*

Odpasugi, - se, *verb.*

Odpaušstjm, *sl.* auch odpaušskam, ěl, eti, s. odpusstjm; odpausstěti sobě, sich erlauben, indulgere sibi, proterve agere: přjliš sobě odpausstěti, *Hist. pers.*

Odpautjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* abwenden, abtreiben (vom Vogel, der Junge hat), abalienare, abigere, vgl. odpudjm.

II. *rec.* odpautiti se, abwendig werden, abalienari.

Odpečetjm, *fut. ex.* il, iti, das Siegel erbrechen, aufbrechen, z. B. resignare, aperire; fig. Bůh mu smysl pjsem otwjrá a odpečeťuge, *K.*

Odpečeťugi, owal, owati, *verb.*

Odpeku se, kl, odpecy se, *sl.* odbugem sa, s. odpadnu 2).

Odpěnjm, iti, bess. opěňugi.

Odpjerám, *sl.* s. odpjrám.

Odpigi, *fut. ex.* il, iti, zum Theil austrinken: swého odpiti.

Odpigjm, el, eti, vorh.

Odpjljm, *fut. ex.* il, iti, s. odpilugi; 2) *sl.* absägen, serra abscindere.

Odpilky, ů, *m. plur.* Feilstaub, *m.* scobis, scobs.

Odpilugi, owal, owati, abfeilen, mit der Feile wegnehmen, lima tollere, auferre, deterere; 2) s. odpjljm 2).

Odpjnám, al, ati, s. odepnu.

Odpjrám, al, ati, abschlagen, läugnen, renuere, abnuere, detrectare; widersprechen, obloqui, contradicere, repugnare; 2) widerstehen, resistere, obsistere, reniti, adversari, opponere se; adversari, obluctari, repugnare; - ánj, *n. verb.*; s. auch odepru.

II. *rec.* odpjrati se, vorh. (wenig üblich).

Odpjrawý 3. abschlägig, abnegans, renuens, renitens, obsistens, &c. *D.*

Odpis, u, *m.* Abschrift, *f.* apographon, exemplar, (copia), *D.*

Odpisowánj, *n. verb.* v. odpisugi.

Odpjssi, *fut. ex.* odepsal, odepsati, s. přepjssi, *D.* 2) antworten, Antwort schreiben, zurückschreiben, respondere, 1 Kžbr. 2, 25. & *sl*

Odpláči, *fut. ex.* odplakal, odplakati, abweinen, durch Weinen abbüßen, fletu pro aliqua re satisfacere.

Odplacowánj, - se, *n. verb.* v. folg.

Odplacugi, owal, owati, s. odplatjm.

Odplácým, el, eti, vorh.

Odplata, y, *f.*, *mor.* záplata, Vergeltung, a) des Guten u. Bösen, redditio compensatio; b) des Guten, remuneratio; - tka, y, *f. dim.* půgčka za odplátku, *prov.* wie man einen lohnt, so wird man wieder belohnt.

Odplátce, *m.* s. odplatitel.

Odplatjm, *fut. ex.* (auch oplatjm, *D.*), il, iti, cen, belohnen, lohnen, a) für eine gute Handlung, proemio adficere, proemium dare, remunerari aliquem, od. rem; b) bestrafen, poena adficere; 2) vergelten, wiedervergelten, referre, reddere: odplatiti žjž za eš, Gleiches mit Gleichem vergelten, par pari referre, *Lom.* nelaskawě odplacugeš nám auprjmnau lásku? *Neg.*

II. *rec.* odplatiti se, vergelten, něčjm, mit etwas, referre, reddere; zlým za dobré, *Vel.* zle mi se odplacugete, *K.* rownym za rowné se odpl. *Cyr.* Gleiches ꝛc. s. vorh. auch mit dem Genit. gá se wám toho wrchowatě odplatjm, *Id.*

Odplatitedlný 3. vergeltbar, proemio adficiendus: skutkowé Božj přjgemnj a odplatitedlnj, *K.* - ně *adv.* něco sobě odplatitedlně konati, *Cyr.*

Odplatitel, e, *m.* Belohner, Vergelter, *m.* remunerator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Odplatný 3. vergeltend, remunerans: wěc odplatná.

† Odplaulý 3. abgesegelt.

Odplauti, s. odplugi.

Odplawjm se, *fut. ex.* il, iti, absegeln, abschiffen, navem solvere, auch blos solvere, portu exire, hinwegschiffen, avehi nave, od. navibus.

Odplawugi, owal, owati, abströmen, fluxu auferre: Rýn mnoho odplawuge z swých zemj, *D.*

Odpljwám, *al, ati*, ausſpeien, exspuere, despuere; - *ánj, n.* Ausſpeien, *n.* exspuitio.

Odplugi, *fut. ex.* ul *auti, sl.* auch odplowal, odplowati, ſchwimmen), abſegeln, solvere navem, nave; b) ſ. odplynu.

Odplynu, *fut. ex.* ul, *auti*, wegſchwimmen, hinwegſchwimmen, natando avehi.

Odpočinek, *nku, m. sl.* ſ. odpočinutj, unterm folg.

Odpočinu, *fut. ex.* ul, *auti, imper.* odpočiň, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere; b) ruhig ſeyn, unthätig ſeyn, quiescere; - *nutj, n.* Ruhen, *n.* Ruhe, *f.* quies, requies; Ruhetag, Raſttag, *m.* dies quietis.

II. *rec.* odpočinauti ſy, ausraſten, ausruhen, a) ruhen v. der Arbeit, *ꝛc.* requiescere; b) genug ruhen, satis quiescere.

Odpočjtám, *fut. ex.* al, *ati*, ſ. odpočtu; - *ánj, n.* Abrechnung, *f.* computus, *D.*

Odpočiwadlo, *a, n.* Ruheplatz, *m.* Ruheſtätte, Ruheſtelle, *f.* quietorium; Ruhebett, *n.* grabatus serviens quieti,

Odpočjwám, *al, ati*, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere, quiete uti; b) ruhig ſeyn, unthätig ſeyn, quiescere.

Odpočjwánj, *n.* Ruhen, *n.* quies; Ferien, *pl.* feriae, (vacationes), *D.*

Odpočjwka, *y, f.* kleine Raſtung, Pauſe, *f.* Abſatz, *m.*? pausa.

Odpočtu *fut. ex.* il, *iti*, ſcheiden, ablöſen, disjungere, solvere, *Syl.*

Odpogugi, *owal, owati*, verb.

Odpolednj, *n. mor. & sl.* Nachmittag, *m.* tempus pomeridianum: dobré odpolednj winſſugem, (Gruß).

Odpolu, *adv.* halb, semi: odpolu nahý, halbnackt, seminudus.

†† **Odpolukonj**, centauri?

Odpor, *u, m.* Widerſtand, *m.* renisus, ob. renixus, repugnatio; *na* odpor ſe ſtawěti, ſ. odporugi; *na* odpor mluwiti, ſ. odmlauwám; *na* odpor pak, dagegen aber, contra vero, *K.* odpor wéſti, držeti, widerſechten, repugnare; 2) Mißhelligkeit, *f.* Hader, Zwiſt, *m.* dissidium; 3) Einwurf, *m.* Einwendung, *f.* oppositio, objectio, exceptio: odpor odwéſti, d. Einwendung widerlegen, objectionem refutare; 4) der gerichtliche Widerſpruch, objectio, oppositio, (invalidatio): kſſaftu ob. zápiſu trhownjmu *ꝛc.* odpor činiti, ob. wčiniti, ob. wložiti, *Pr.* odpor kſſaftu neb kſſaftownj geſt gako nějaká obſtáwka, *Pr.* 5) überhaupt gerichtliche Vertheidigung, defensio: při žalobě neb odporu ſwém ſám čſobně ſtál; *Pr.* newěděl, coby na odporu mluwiti měl; odpor powedu; u. endlich 6) gerichtlicher Streit, lis, controversia, *Iz.* 45, 9. *w* odpory ſe dáti; *na* odpor wſtupowati s někým.

Odporca, *a, m. sl.* folg.

Odpornjk, *a, m.* Widerſteher, Widerſtreber, Gegner, *m.* Gegenpart, *m.* adversator, pars adversa: půwod a geho odpornjk, *Pr.*

Odporný 3. (*abs.* odporno), widerwärtig, fatal, a) zuwider, entgegen, adversus, contrarius: odporná ſtrana, Gegentheil, Gegner, *m.* adversarius; b) mürriſch, morosus, difficilis; c) widerſpenſtig, con-

gnans; widerstrebend, repugnans; -ně, adv. widerwärtig, adverse; -nost, i, f. Widerwärtigkeit, f. a) Beschwerlichkeit, z. B. des Geruchs, des Unglücks, gravitas, molestia; b) Unglück, n. malum, res adversa.

Odporugi, owal, owati, widerstehen, resistere, obsistere, reniti, occurrere, obviam ire, opponere se, repugnare, adversari; widerstreben, widerfechten, reniti, reluctari, adversari, repugnare; Einspruch thun, intercedere, *D.*

II. *rec.* odporowati se, mit dem Genit. widerstreben, adversari: odporowati se přirozeného pořádku; (selten.)

Odpowěd, i, *f.* Antwort, *f.* responsio, responsum; 2) Absagung, *f.* Aufkündigung der Freundschaft, Anbietung der Fehde, renunciatio: násylj, odpowědi, *Vel.*

Odpowědjti, s. odpowjm.

Odpowědnj 1. (v. odpowěd 2), z. B. nepřjtel, abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis, *D.* dwa staťj odpowědnj nepřátelé Smrt a Žiwot, *Com.*

Odpowědnjcký 3. z. B. list, (pjsebná odpowěd), Fehdebrief, *m.* litterae declarantes inimicitiam, *D.* -ctwj, *n.* Fehde, *f.* bellum, *D.*

Odpowědnjk, *a, m.* (v. odpowěd 2), abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis: odpowědnjk Pražanůw, *Vel.* 2) Rebell, *m.* rebellis, homo seditiosus, detrectator imperii.

Odpowědný 3. z. B. nepřjtel, üblicher odpowědnj.

Odpowjdám, *al, ati,* antworten, versetzen, respondere, reponere: o hubách mluwiti, *a* o slíwách odpowjdati, *prov.* ungeschickt antworten, mißverstehen, de alliis loqui, et de coepis respondere, *prov. Syl.* b) widerschallen: wrchy odpowjdagj, d. Berge geben Widerschall, saxa et solitudines voci respondent; c) entsprechen, respondere: slowo slowu wšfudy odpowjdá, *Com.* 2) widersprechen, obloqui, contradicere, repugnare: 3) verantworten, Rechenschaft geben, rationem reddere rei od. de re, ze skod odpowjdati (práw býti); z toho před Bohem wěrné a těžce odpowjdati bude, *Vel.* 4) aufsagen, entsagen, renunciare: čeledjn mu službu připowěděl, - odpowěděl, *Pr.*; s. auch odpowjm.

II. *rec.* odpowjdati se, mit dem Genit. zuweilen Infin. entsagen, renunciare, abdicare se: křtu se zase odpowjdali, *Haj.* odpowěděl se auřadu; odpowěděl se masa gjsti, *K.* - *ánj se, verbale.*

Odpowjdánj, *n.* Antworten, *n.* responsio; Verantwortung, Rechenschaftgebung, *f.* redditio rationis; Aufsagen, Absagen, *n.* renunciatio; odp. hlasu, Widerschall, *m.* echo; Entsprechung, *f.* responsio.

Odpowjm, *fut. ex.* odpowěděl, odpowědjti, antworten, respondere: odpowěděl gim chorus takto, *Vel.* 2) abschlagen, versagen, recusare, negare, denegare, abnuere: almužnu mu odpowěděl; 3) absagen, alle Freundschaft aufsagen, Was-

ser u. Weibe absagen, Krieg anbieten, renunciare, bellum denunciare, indicere, *Syl.*: odpowěděli králi Albrechtowi, *Vel.* Hrabeckým odpowěděl, nagjmage paliče, *Id.*; s. auch odpowjdám.

II. *rec.* odpowědjti, s. odpowědjti se u. odřjkám se.

Odpracem, *fut. atat, atati, sl.* wegräumen, weglegen, removere, seponere.

Odpratugem, *owati*, vorh.

Odprawjm, *fut. ex.* 1) eigentlich wegschaffen, wegräumen, amoliri, amovere; wegschicken, abfertigen, abweisen, v. sich thun, rejicere, repellere; 1 *Sam.* 18, 13.; 2) hinrichten, mit dem Tode strafen, supplicio adficere; s cesty odprawiti někoho, jemand aus dem Wege (aus der Welt) schaffen, räumen, *Vel.* s. odkljdjm; 3) *sl.* öfnen, aufmachen, aperire: co gest zaprawenó, odprawiti.

Odprawugi, *owal, owati*, vorh. auch halten, celebrare: masopůst odprawowati, *Com.*

Odprázdnjm se, *fut. ex. il, iti*, sich entledigen, liberare, exonerare se.

Odpřisahám, *hl, hnauti*, abschwören, abjurare: falešně wěcy k wěrné ruce přigatých odpřisahati, odswědčowati.

II. *rec.* odpřisahati se, mit dem Genit., vorh. odpřisahati se náboženstwj křesťanského.

Odpřisáhnu u. odpřisáhnu se, *fut. ex.* hl, hnauti, vorh.

Odprosa, *y, f.* Abbitte, *f.* deprecatio, Br.

Odprosenj, *n.* vorh.

Odprossowánj, *n.* vorh.

Odprossugi, *owal, owati, cum acc. pers. aut gen. rei*, abbitten, Abbitte thun, deprecari, deprecatione uti, petere veniam: odprossuge činů swých, *Com.*

Odprosým, *fut. ex. yl, yti*, vorh.

Odprowodčj, *jho, m. sl.* Begleiter, Reisegefährte, *m.* comes.

Odpuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, (*sl.*) d. Geschwulst verlieren, detumescere.

Odpudjm, *fut. ex. il, iti*, abwendig machen, abalienare; b) abtreiben, abigere, depellere.

Odpuditel, *e, m.* Abtreiber, *m.* abactor.

Odpůrce, *m.* s. odpornjk.

Odpusstěnj, *n.* Verzeihung, Vergebung, *f.* venia, remissio: s odpusstěnjm, mit Respekt zu melden, cum reverentia, salva venia: na potřebu přirozenau (s odpusstěnjm) nepowolil, *Com.* & *sl*; wšeobecné odpusstěnj winy (přestupnjkům), Amnestie, *f.* amnestia, *Vel. D.* b) Urlaub, *m.* Erlaubniß, Entlassung, *f.* Abschied, *m.* dimissio, (ablicentiatio); odpusstěnj wzýti od někoho, sich beurlauben: wzal odpusstěnj ode dwora; dal mu odpusstěnj, er hat ihn entlassen, beurlaubt, dimisit eum.

Odpust, *u, m.* Erlaubniß, *f.* venia.

Odpusstjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* odpausstjm, *cum dat. pers.* & *acc. rei*, verzeihen, vergeben, ignoscere alicui rem, veniam alicui dare rei alicujus, condonare alicui aliquid; verschonen, Mitleid haben, parcere, 1 Kor. 7, 28. 2) *cum acc. pers.* erlauben, concedere, ut &c. pati, sinere.

Odpusstitedlný 3. j. W. hřjch, ver-

zeihlich, remissibilis, condonabilis, K.

Odpustky, ů, m. plur. Ablaß, m. in der röm. Kirche, d. Erlassung der zeitlichen Strafe, indulgentiae, pl. 2) Erlassung, f. remissio, Judit. 11, 11. 3) od. dowolenj, Erlaubniß, f. venia.

Odpåtjm, s. odpautjm.

Odputnám, fut. ex. al, ati, sl. losmachen, (entfesseln), solvere, expedire.

Odpýtám, fut. ex al, ati, sl. abbitten, deprecari.

Odpytugem, owati, verb.

Odr, wodr, u, m. Pfahl im Weingarten, vallus, palus; 2) specula, aucupum? Dubrav. hist.

Odra, y, f. der Fluß Oder, f. Viadrus, Odera.

Odrábám, al, ati, sl. s. odrobjm.

Odrádce, odraditel, e, m. Abrather, m. dissuasor.

Odradjm, fut. il, iti, s. odrazugi.

Odrádzám, sl. s. odrazugi.

Odránka, y, f. Wisch, m. 1) ein Stückchen Papier, scida, scheda; 2) etwas Verächtliches, quisquiliae; Lumpenzeug, Stoppelwerk, n. nugae, pl., auch v. einer Schrift, Scharteke.

Odrastám, sl. s. odrostám.

Odrawka, y, f. Flickwerk, n. reparatio? Ryb.

Odraz, u, m. odražení, n. Abschlag, m. decussio; 2) eine gewiße große haarigte Raupe, Hundssattel, m. D.

Odrážám, sl. s. odrážjm.

Odraženice, f. ein Geschwür an der untersten Seite des Fußes, welches v. einem heftigen Stoße entsteht.

Odraženina, y, f. verb.

Odražení, n. verb. v. folg. dobytka a stáda odražení, n. diebisches Wegtreiben des Viehes, abigeatus, Pr.

Odrážjm, praes. el, eti, s. odrazým

Odrážjm, fut. freq. el, eti, s. odrazým; bess-zodrážjm.

Odrážka, y, f. s. srážka; 2) der Klippel, Anschlager in der Mühle, pulsabulum; 3) sl. Ableitung des Flußes, Baches (beym Fischen), derivatio.

Odrazugi, owal, owati, widerrathen, dissuadere: odrazowal ho od té cesty, K. od předsewzetj, ꝛc. odrabili mu(to) něktekj, Vel. odrazowal mu, aby negezdil, Id.

Odrazým, fut. ex. yl, yti, žen, abschlagen, a) z. B. ein Stück, decutere; b) zurückschlagen, z. B. d. Feinde, d. Attake, den Sturm, repellere; auch abschlagen, abprellen, repercutere: odrážeti stjn s obrázku na stěnu, den Schatten vom Bild auf d. Wand werfen; 2) abwendig machen, abhalten, abalienare, avocare, dejicere: v-krutnost; swau náchylnost libu od sebe odrazyl; od předsewzetj někoho odrazyti, B. mage ge od toho odrážeti, gesstě ge dostřjl, K. 3) absegeln, solvere navim, od. blos solvere: odrazyli od ostrowa; 4) abziehen, deducere: odměnu sy hned odrazyti může, Kram. 5) sl. wodu, potok, andämmen, ableiten, derivare; h) sl. & Pr. odraz. wola, woly, krávy ꝛc. (od stáda), wegtreiben, depellere, abigere.

II. rec. odrazyti se, abprallen, zurückprallen, resilire, resultare, reperouti; 2) abrücken, fortgehen, abire, discedere.

Odrbám, fut. ex, al, ati, abreiben,

z. B. Zähne, defricare, attere-re; b) durch Reiben vermindern, atterere, deterere; c) durch Reiben wegschaffen, deterere, terendo auferre; někoho, jemand derb durchhecheln, perstringere.

Odřeknu, *fut. ex.* odřeknauti u. odřjcy (odřjct), absprechen, z. B. das Leben (vom Arzte), abjudicare alicui vitam, desperare de alicujus vita, negare, aliquem vivere posse; b) antworten, versetzen, respondere? *P.* - nutj, *n.* Absprechen, Absagen, *n.* abjudicatio; Antworten, *f.* responsio.

II. *rec.* odřeknauti se, od. odřjcy se, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare: odřjcy se sebe samého, *Com.*

Odreptáwám, al, ati, widermurren, widerbellen, obgannire, obloqui, - ánj, *n. verb.*

Odřezám, odřezi, *fut.* odřezal, odřezati, abschneiden, abscindere, desecare, resecare.

Odřezanec, nce, *m.* s. odštjpenec: odřezanec od cyrkwe sw. *Vel.*

Odřezanost, i, *f.* Abfall, *m.* apostasia (?).

Odřezek, zku, od. odřezky, zě. *m. plur.* Abfall, *m.* Abschnitzel, *m. pl.* resegmina, *D.*

Odřezugem, owal, owati, *sl.* s. odřezám.

Odrhám, al, ati, 1) eigentlich, s. odrhnu, drhnu; dobře někoho drhnauti, cdrhati; 2) vorwerfen, verweisen, exprobrare; *B.* přjkrau řeči rebellii odrhal, *Com.* odrhá mu swědomj, das Gewissen macht ihm Vorwürfe; odrhati hřjchy lidu; wssetečně a zpurně židům nenawist k Samarytánům odrhagjc; důtkliwě gim gegich předesslý způsob odrhá, *K.* - áwám, al, ati, *fr.*

Odrhnu, *fut. ex.* nul, nauti, rausen, räufeln, z. B. den Flachs, abstreifen, z. B. d. Blätter eines Zweiges, destringere, detrahere; 2) aufscheuern, purgare, detergere.

Odřjekám, *sl.* s. odřjkám.

Odřihávám, s. řihám.

Odřjkačka, y, *f.* Gosche, *f.* Maul, *n.* bucca.

Odřjkám, *fut.* ati, s. odřjkáwám.

Odřjkám se, *praes.* al, ati, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare; 2) *sl.* über der Taufe halten, spondere in baptismo.

Odřjkáwám, al, ati, aufsagen, hersagen, z. B. d. Lektion, Buchstaben, &c. recitare.

Odřjtjm, *fut. ex.* il, iti, abwälzen, abbrechen, avellere, amoliri, z. B. ein Stück Mauer.

II. *rec.* odřjtiti se, abfallen, abgetrennt werden, z. B. ein Stück Wand, Mauer, avelli.

Odrobjm, *fut. ex.* il, iti, abfröhnen, angariis persolvere, compensare; 2) *sl.* abarbeiten, labore pensare.

Odrobinka, y, *f. sl. & mor.* s. drobeček.

†Odrodilec, lce, *m.* ein Ausgearteter, degener.

Odronjm, *fut.* il, iti, *sl.* v. dem Baume durch Werfen (Obst) abschlagen.

Odrost, u, *m.* Heranwachsen, *n.* succrescentia.

Odrostám, al, ati, folg. *B.*

Odrostlý 3. erwachsen, entwachsen; adultus: giž odrostlegssj osenj, *K.*

Obrostu, *fut. ex.* obrostl, obråsti, heranwachsen, adolescere, pubescere, succrescere; mit dem Genit. entwachsen, aetate excedere, rem, od. ex re: metly obråsti, der Ruthe entwachsen.

Obru (ku), *fut. ex.* obřel, obřjti, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere: tělo, ruku sobě obřjti: ein Vieh, glubere, deglubere, pellem detrahere

Obrubek, bku, *m. sl.* Rumpf, *m.* truncus.

Obřw, e, *f.* od. obřwj, *n.* (*D.*); *mezy stěnau a obřwj, Haj.* od. *mezy dweřmi a obřwjm býti, prov.* (newěděti co sobě počjti), zwischen Thür u. Angel stecken, inter sacrum et saxum stare, od. inter malleum et incudem esse, *D.*

Odsáčem, *fut.* folg.

Odsacugem, owati, *sl.* s. odsotjm.

Odsad, u. odsud, *adv.* v. hier, hinc: když odsad se odeberème; slowa odsad wzatá.

Odsadec, dce, *m.* der Griff am Hufeisen, etwa ansa soleae.

Odsadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, s. odsazugi; 2) absetzen, abspänen, ablactare: nemluwňátko od prs odsaditi.

Odsádzám, dzati, *sl.* s. odsazugi.

Odsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *praes.* odsuzugi, aburtheilen, judicare, decidere, *D.* s. odsauzený; verurtheilen, damnare, condemnare: odsaudili ho za takowého, talem eum judicarunt, *Pr.* někoho na prawaz, do wyhnanstwj, *rc.* b) *cum acc. pers. & genit. rei,* durch gerichtlichen Ausspruch aberkennen, absprechen, verlustig erklären, damnare aliquem rei, abjudicare rem; hrdla někoho odsauditi, zum Tode verurtheilen, capitis damnare; hrdla y statku odsauzen gest, *Pr. Haj.* odsaudil ho knjžetstwj geho.

Odsaustrugi, owal, owati, abdrechseln, detornare.

Odsauzenj, *n.* Verurtheilung, *f.* damnatio, condemnatio, *D.* - k smrti, na smrt, zum Tode, capitis: k něčemu ginému, zu sonst etwas, ad rem.

Odsauzený a. verurtheilt, damnatus, condemnatus; pře odsauzená, abgeurtheilter Rechtshandel, lis decisa, *D.*

Odsawad, *adv.* v. nun an, ab hoc tempore.

Odsazugi, owal, owati, absetzen, wegsetzen, amovere, removere; 2) büßen, etwas durch etwas wieder gut machen, luere; co we zlosti wděláme, to musýme střjzliwj odsazowat; s. auch odsadjm.

Odsedám, al, ati, s. odsednu.

Odsedjm, *fut. ex.* durch Sitzen im Gefängniße bezahlen.

Odsedlám, *fut. ex.* al, ati, absatteln, demere equo ephippium: koně odsedlati; -áwám, al, ati, *fr.*

Odsednu, *fut. ex.* odsedl, odsednauti, wegrücken, amoveri: odsedneme ho, (odwrátjme se od něho) *K.*

Odsekám, *fut. ex.* al, ati, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere.

Odsjál, odsjel, *adv. sl.* v. nun an, v. da an, abhinc.

Odskakugi, owal, owati, s. folg.

Odskočjm, *fut ex.* il, iti, abspringen, wegspringen, abprellen, zurückprellen, resilire.

Odskok, u, m. Absprung, m. desultura, resultus, D.

Odslaužjm, fut. ex. il, iti, abdienen, reservire; b) mssi odslaužiti. d. Messe zu Ende lesen, sacrum missae absolvere, Vel.

II. rec. odslaužiti se (někomu) sl. Gegendienst leisten, reddere officium; b) überhaupt s. odměnjm se.

Odslonjm, bess. als odclonjm, od. oclonjm, (v. alten solnce, slonce, vgl. opp zaslonjm,) il, iti, sl. & Com aus dem Lichte gehen: odslon, od. odslon mi, gehe aus dem Lichte, apage, noli officere lumini.

Odsluhugi, owati, s. odslaužjm.

Odsotjm, fut. ex. il, iti, sl. s. odstrčjm.

Odspjlám, al, ati, ol. statt, žert přetrhnauti.

Odspjm, fut. ex. al, ati, sl. reg. accus. verschlafen, od. etwas thuend entschlafen: odspal kajku w posteli.

Odstrabky, ů, m. pl. Gekrätze, n. D. detrimenta, pl.

Odstřjepjm, fut. il, iti, sl. abstreiten, verbis eripere.

Odstpuljm, s. otpuljm.

Odstůbzám, al, ati, sl. Góm. schonen, z. B. Kleid, (russ. sc'az'u, schonen).

Odstěbetám, odstěbecy, fut. ex. abschwatzen, garritu absolvere, perficere: odstěbece swé hodiny gako straka, K.

Odstěkám, al, ati, widerbellen, oblatrare, Syl.

Odstinoha, y, f. sl. Góm. Spottnahme der Weibspersonen.

Odstjpenec, nce, m. Abtrünniger, m. apostata, m. schismaticus, K.

Odstjpjm fut. ex. il, iti, abspalten, avellere, diffindere.

II. rec. odstjpiti se, abgespaltet werden, avelli, diffindi.

Odstjpnu, fut. ex. pnul, u. pil, pnauti, abzwacken, abzwicken, avellere, (forcipe, unguibus).

Odstanu se, odstal, odstati, werden, fieri: odestal se sprostým wogákem.

Odstaupenec, nce, m. s. odstjpenec, odpadlec.

Odstaupenj, n. Abtreten, n. abscessus; 2) Abfall, m. defectio, 2 Tym. 2, 3.

Odstaupjm, fut. ex. il, iti, imper. odstup, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere: odstup to od mne! es sey ferne v. mir: odstup to od nás, abychom vtjkati měli! Vel.; 2) mit dem Genit. abtreten, aufgeben, entsagen, renunciare, nuncium dare, resignare: odstaupil Poláků Lifandu, Vel. odstaupil mu kralowstwj, Id. těch měst musyli gim zase odstaupiti; s. postaupjm; bistup aby vřadu toho odstaupil; odstaupiti kalicha; hospodářstwj odstaupiti, d. Haushaltung aufgeben; 3) den wahren Glauben verlassen: kteřj odstaupiti nechtěli, morbowati kázal; 4) ol. mit dem akk. verlassen, deserere: odstaupj nade'gia wsse kr'est'any, Ruk. Kr. 5) sl. zastaupeného koně odstaupiti, dem Pferde den Ziehstrang od. Riemen zwischen den Füßen herausnehmen.

II. rec. odstaupiti se, sl. weichen, Platz machen, cedere.

Odstawče, ete, n. Abspänling, m. z. B. Kind, Ferkel rc. infans &c. ablactatus od. ablactandus.

Odstawjm, fut. ex. il, iti, en, absetzen, a) wegsetzen, amovere,

removere; od řemesla někoho *sl.* einem das Handwerk einstellen, inhibere ab opificio; b) v. der Mutter, z. B. ein Kalb, depellere a lacte, ab uberibus, ablactare.
Odstawugi, owati, verb.
Odstihnu se, (nach einigen), s. odstnu se,
†Odstjn, u. *m.* Schattirung, nuance ? ? *Jungm.*
Odstnu se, *fut. ex.* odstl se, odstnauti se, s. octnu se, *Vrbensky:* kam se z města odstl y ztratiw dobré, w zlém se odstl, *Id.* kde se w den hněwu odstně nesslechetnjk y
Odstonem, *sl.* s. odstůni.
Odstonati, s. odstůni.
Odstonáwám, al, ati, nach od. in der Krankheit durch wiederholtes Ach, wehklagen, seufzen.
Odstranjm, *fut. ex.* il, iti, auf d. Seite schaffen, beseitigen, s. odklidjm.
Odstrassjm, *fut. ex.* il, iti, en, abschrecken, absterrere, deterrere a re.
Odstrauhám, *fut. ex.* abschaben, abradere, deradere.
Odstrčenj, *n.* Verstossung, Absetzung, *f.* amotio ab officio &c.
Odstrčjm, *fut. ex.* il, iti, en, wegstossen, detrudere, removere, rejicere; děti od dědictwj odstrčiti, *Pr.*
Odstřižek, žku, *m.* z. B. papjru, Papierstreif, *m.* segmentum chartae, *R.*; *pl.* odstřižky, folg. b) Schawine, *f.* resegmina auri bracteati.
Odstřižečky, ů, *m. pl.* Abschnitzel, *pl.* praesegmina, resegmina *D.*
Odstrkugi, owal, owati, verb.
Odstrogjm, *fut. ex.* il, iti, koně, abschirren, loris, jugo liberare, *D.*
Odstrogugi, owal, owati, verb.
Odstruhugi, owati, s. odstrauhám
Odstružky, ů, *m. pl.* Abschnitzel, segmenta, resegmina, quae abraduntur.
Odstůni, *fut. ex.* odstonal, odstonati, mit dem Genit. wegen etwas krank werden, propter od. ob rem aegrescere, aegrotum (aegrum) fieri.
Odstupowánj, *n.* Wegtreten, *n.* secessio, decessus; odstup. moře, Ablauf des Meeres, Ebbe, *f.* refluxus maris, s. odtok.
††Odstupnjk, bess. odpadlec, odstjpenec, střžek *rc.*
Odstupugi, owal, owati, s. odstaupjm.
Odstydjm se, *fut. ex.* ěl, ěti, mit dem Genit. durch das Schämen befreyt werden, per pudorem liberari re, od. a re.
Odsud, s. odtud.
Odsudek, dku, *m.* s. odsauzenj, κρισις, *Apoc.* 18, 10.
Odsuzugi, owal, owati, s. odsaudjm.
Odswědčjm, *fut. ex.* iti, folg. s. odpřisahám.
Odswědčjm se, *fut. ex.* il, iti, bezeugen, darthun, erweisen, welikau přjsahau se toho odswědčil a očistil, že nic toho neměl; přjsaha aussnjm odswědčenjm k wykonánj přissla, *Pr.*
Odswatjm, *sl.* folg.
Odswětjm, *fut. ex.* il, iti, aufhören zu feyern, finem feriis imponere; slawnost odswětiti; (2) d. Weihe benehmen, z. B. der Kirche, dem Priester, exaugurare, damnare, chrám, kněze odswětiti y)
Odsyslám, al, ati, s. odessli; - k Bohu modlitby; - ánj, *n.* verbale.

Odſylatel, e, m. z. W zbožj, Spediteur, insgem. expeditor, qui mittit, *Kram.*

Odſyrkugi, owal, owati, ſyrnatoſt odniti, abſchwefeln, sulphure liberare, *D.*

Odtad, ſ. odtud.

Odtadto, *adv.* v. hieraus, isthinc.

Odtah, u, m. Verzug, m. mora, moratio, *K.* bez odtahů (*plur.*) ohne Verzug, sine mora, haud cunctanter; 2) ſ. odtažení b); *Cyr. R.* k odtahu traubiti, *Cyr.*

Odtáhnu, *fut. ex.* odtáhl, odtáhnauti, odtažen, a) etwas wegziehen, od. entfernen, abducere; b) fortgehen, ziehen, abire, abscedere, decedere; c) někomu něco, beſſ. ſrazým, vgmu.

Odtahugi, owal, owati, vorh.

Odtál, *sl.* ſ. odtud.

Odtamtud, od. odtamad, v. dorther, illinc.

Odtancugi (wytancugi, zwyſtakugi), abtanzen, saltando persolvere; *D.*

Odtažení, n. Abzug, a) Abziehen einer Sache v. der andern, deductio subtractio, detractio; b) Abzug des Heeres, decessus, decessio.

Odtekám, al, ati, folg.

Odteku, (ču), *fut. ex.* odtekl, odtecy (odtect, odtýct), abfließen, defluere.

Odteplení, ſ. otepljm, - ení, *Vel.*

Odteſky, ů, *m. pl.* ſ. třjſky, *K.*

Odtjnám, al, ati, ſ. odetnu.

Odtiſknu, *fut. ex.* ſkl, ſknauti, wegdrängen, wegſchieben, reprimere.

Odtiſkugi, owal, owati, vorh.

Odtlačjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. dotlačjm, 2) wegdrücken, reprimere.

Odtnu, odtal, odtjti, ſ. odetnu.

Odtok, u, m. Abfluß, m. defluxus: odtok a přjtok moře, Ebbe, u. Fluth, fluxus & refluxus (maris), *D.*

Odtrhnu, *fut ex.* odtrhl, odtrhnauti, odtržen, abreißen etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere: od modlářſtwj ge odtrhnauti chtěl, *K.* 2) abrücken, (*neutr.*), se amovere, recedere: odtrh. od měſta wegſto; - nutj, n. Abreißung, *f.* avulsio; Abrückung.

II. *rec.* odtrhnauti ſe, abreißen, abgeriſſen werden, abrumpi; b) ſich trennen v. etwas, v. jemand, separari, avelli; c) abtrünnig werden, deserere.

Odtrhugi, owal, owati, vorh.

II. *rec.* odtrhowati ſe, abrücken, wegrücken, recedere; b) u. c) ſ. vorh. b) u. c) 1 Sam. 25, 10.; od kalicha ſe odtrhowati.

Odtrženec, nce, *m.* ſ. odpadlec: održency od Boha, *Cyr.*

Odtržení, n. ſ. odtrhnutj.

Odtucha, y, *f.* ſ. odtuſſenj.

Odtud, *adv.* daher, dannen, v. dannen, inde; *tam* odtud, v. dort, illinc, istinc; odtud geſt, že-, daher kommt es, daß-, hinc est, fit, ut - *Com.* odtud až potud, *prov.* der Krug geht ſo lange zu Waſſer, bis er bricht, *D.*

Odtudto, *adv.* v. hier, hinc, v. da an, abhinc.

Odtudž, *adv.* eben daher, etiam inde: odtudž z Kunſtátu, *Vel.*

Odtuſſenj, n. Raſt, *f.* respirium, requies, *B.* odtuſſenj mjti.

Odtuſſjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Odtuſſugi, owal, owati, Friſt geben, Hoffnung machen, (od. vorherſagen)? dobře mi odtuſſug, neb ſyc ſamy wěcy na zlémſtogj

Odwčjm, *fut. ex.* il, iti, en, angewöhnen, z. B. einem etwas, ali-

quem desvefacere a re, dedocere aliquem aliquid.
II. *rec.* odwykiti se, sich abgewöhnen, desuescere, desvefieri, dediscere.
Odwykugi, owal, owati, verb.
Odugi se, odul, odauti, *part. pass.* odut, aufdunsen, aufschwellen, subinflari, intumescere: od. se gako puchyř; chléb se oduge, y člowěk; 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus.
Odulý 3. (odutý), z. B. chléb, s. odpadlý, *D.*
Odumrtj, *n.* s. odaumrt, 2).
Odmrtnj 1. das Fallgut betreffend caducus; b) ledig, keinen rechtmäßigen Besitzer od. Erben habend, z. B. haereditas, possessio; odaumrtnj grunt, ein angestorbener Grund.
Odvmku, s. odemku, *Vel.*
Odundám, *fut. ex.* al, ati, wegthun, removere.
Odurawělý 3. geschwollen, tumidus.
Odukawjm, *fut. ex.* il, ěti, s. opuchnu.
Odukilý 3. odukilá zlatá žila, *Vel.* Herb. 208.
†Odur, u. *m.* zrostlina, azalea.
Odúrka, y, *f.* Kahr, *f.* *D.*
Odutj, *n.* *verb.* v. odugi.
Odutý 3. bauschend, aufgeschwollen, aufgedunsen, turgens, turgidus; 2) *sl.* s. odpadlý: odutý chléb.
Odúwám se, ati, *sl.* s. odugi se.
Odvzdjm, *fut. ex.* il, iti, abzäumen, defrenare.
Odvzljm, *fut. ex.* il, iti, auflösen, losbinden, enodare.
Odwáděcý 1. Ableitungs-, derivativus, *Neg.*
Odwádjm, ěl, ěti, s. odwedu.
Odwádzám, ati, *sl.* verb. 2) *sl.* abrathen, retrahere, dissuadere.
Odwaha, y, *f.* bess. odwážliwost.
Odwálám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* s. odwalugi; 2) das Brod alles walken.
Odwaljm, *fut. ex.* il, iti, en, s. odwalugi.
Odwáljm, *fut. freq.* el, eti, folg. 2) s. odwálám 2) y
Odwalugi, owal, owati, abwälzen, wegwälzen, amoliri, devolvere; 2) *sl.* - kruh chleba, - herabschneiden, groß u. gewaltig: taký kus (kruh) chleba sy odwalil!
Odwar, u, *m.* Absud, *m.* decoctum.
Odwárka, y, *f.* Tunke, (Brühe) *f.* v. gedürrten Pflaumen; Frikassee, *D.* embamma (jus) pruneum; (eingemachtes Fleisch, caro conditanea, *R.*)
Odwáži, *fut. ex.* odwázal, zati, zán, s. odwazugi.
Odwážjm, *fut. ex.* il, iti, s. odwažugi.
II. *rec.* odwážiti se, *cum genit. rei*, wagen, sustinere: žiwota se odwážiti, *Com.*
Odwážjm, *praes.* odwážel, odwážen, s. odwezu.
Odwážka, y, *f.* Absuhr, *f.* devectio, *D.* b) *sl.* auch Vorspann, praejunctura.
Odwážliwý 3. verwegen, audax, temerarius, confidens; -wost, i, *f.* Verwegenheit, audacia, confidentia, temeritas.
Odwažugi, owal, owati, abwiegen, (abwägen), pendere, ad libram exigere.
Odwazugi, owal, owati, abbinden, losbinden, solvere.
Odwedu, *fut. ex.* dl, odwesti, odweden, abführen, a) wegführen, jemand, od. etwas, deducere, abducere; b) ableiten, z. B.

affer, derivare; auch in der
amm: slowo odwedené, ab-
eiteteś Wort, - derivati-
m, *Djurgàla*; bezahlen, ab-
gen, abführen, z. B. Zinsen
solvere, pendere, *Vel.*; 2)
ergeben, etwas das jemand
ört, reddere, tradere; na
ßo odwáděti, einliefern.
égi, odwál, odwjl, odwáti,
wjti, s. odfauknu; b) *sl.* aufhö-
d. Frucht zu würfeln.
ezu, *fut. ex.* odwezl, odwezti,
wezen, *imper.* odwez, abfüh-
, wegführen, mit dem Wa-
, avehere, devehere.
igi, *fut. ex.* odwil, odwjti,
dmotám.
igjm, el, eti, vorh., *sl.* auch
š odwjgeti, - remittere.
jrám, s. otwjrám.
islý 3. herabhangend, pen-
lus, dependens; - ost, i, *f.*
hángigkeit, *f.* dependentia.
isnu, *fut. ex.* sl, snauti, *sl.*
ängt; aufgehängt werden,
pendi; b) schlaff werden,
ccescere.
láčjm, *fut. ex.* il, iti, folg.
lečem, kl, wlecy, *sl.* folg.
leku, *fut. ex.* kl, odwlécy,
gschleppen, wegschleifen, weg-
hen, abstrahere, absporta-
(trabe), *B.*
lhám, ati, *sl.* folg.
lhnu, *fut. ex.* odwlhl, od-
hnauti, feucht werden, hu-
escere, humidum fieri.
lhugem, owati, *sl.* vorh.
od, u, *m.* Widerlegung, *f.* re-
atio, *Pr.* 2) Abführung, Be-
lung, *f.* Abtrag, *m.* solutio,
nsio, satisfactio; 3) Abga-
Abgebung, Übergebung, *f.*
dditio, traditio.
odjm, *praes.* iti, s. odwozugi.

Odwodjm, *fut. frequ.* il, iti, s. od-
wedu.
Odwodnjk, *a, m.* Entführer, *m.*
raptor, -nice, *f.* -inn, *f.* -trix. *D.*
Odwogjm, *fut. ex.* il, iti, verdop-
peln, zweymahl thun, begehen,
z. B. hřjch, duplicare, gemi-
nare.
II. *rec.* odwogiti se, verdop-
pelt werden, duplicari, *Troj.*
Odwolám, *fut. ex.* al, ati, s. od-
woláwám.
Odwolánj, *n.* Widerruf, *m.* revo-
catio; 2) k wyššjmu práwu,
Appelation, appellatio, pro-
vocatio.
Odwoláwagjcý se, Apelant, *m.*
Appellant, *D.*
Odwoláwám, al, ati, widerru-
fen, revocare; 2) *sl.* abrufen,
avocare.
II. *rec.* odwoláwati se, sich
berufen auf -, provocare ad
hominem od. rem; 2) sich durch
jemandes Beyspiel entschuldi-
gen, se defendere (excusare)
alicujus exemplo; 2) einen
zum Zeugen anführen, uti te-
stimonio alicujus.
Odwolenj, *n.* wlastnj wůle od-
loženj a na cyzý se oddánj, Re-
signation, *f.* resignatio, *Com.*
Odwoljm, *fut. ex.* il, iti, gewählt
haben, ? *Huss.*
II. *rec.* odwoliti se, *cum dat.*
rei, absagen, abstehen, nunci-
um mittere: odwoliti se hřj-
chům.
Odwozugi, owal, owati, abmah-
nen, abducere, dehortari ali-
quem, dissuadere alicui; 2)
ablehnen, tropisch, abwenden;
z. B. d. Schuld, amovere, re-
movere, avertere; einen Ein-
wurf, refutare, widerlegen etc.

wat, confutare, diluere, convincere.

Odwozým, fut. ex. yl, yti, s. odwezu.

Odwrácenec, nce, m. Abtrünniger m. desertor, apostata: Julián odwrácenec od wjry. Kr. Cyr.

Odwracugi, owal, owati, s. odwrátjm.

Odwracým, el, eti, verb.

Odwrátjm, fut. ex. il, iti, cen, abwenden, abkehren, z. B. Unglück, Gefahr ꝛc. avertere, depellere, propulsare, d. Augen, avertere, deflectere, declinare, dejicere; sein Gemüth, avertére, deflectere.

Odwrhu, sl. odwrhnem, fut. ex. odwrhl, odwrcy, odwržen, wegwerfen, abjicere; wjno se odwrhlo, sl. der Wein ist abgestanden,

Odwrhugi, owal, owati, verb.

Odwrkáwám, ati, sl. s. odbrepáwám.

Odwykám, al, ati, folg.

Odwyknu, fut. ex. odwykl, odwyknauti, mit u. ohne Dativ, entwöhnen, sich abgewöhnen, desuescere alicui rei, desvefieri a re.

Odzáblina, y, f. sl. s. odznobenina.

Odzábnu, fut. odzábl, odzábnauti (odzábsti), abfrieren, frigore solvi, D.

Odžehnám, fut. ex. al, ati, durch Segensprechen vertreiben, z. B. d. Krankheit, sortilegio tollere.

Odžehnám se, fut. ex. al, ati, mit dem Genit. eigentlich durch zauberische Segensprecherey v. sich abwenden, sortilegió tollere: bjdy se odžehnati, Jz. 47, 11. coll. 12. b) überhaupt v. etwas sich befreyen, lossagen, auch durch Gebet, ꝛc.

Obzemek, mku, m. (stånek), Erdstamm, truncus, D.

Obzhon, s. ocžon.

Obznobenj, n. folg.

Obznobenina, y, f. Frostbeule, f. pernio.

Obznobjm, fut. ex. il, iti, z. B. nohy, ruce sy obznobil, d. Füße, d. Hände sind ihm erfroren, (er hat sich d. Füße, d. Hände erfroren).

II. rec. obznobiti se, s. oznobiti se.

Obzowjem, fut. sl. zwal, zwati, abrufen, avocare.

††† Obzpomohu, das knechtisch übersetzte abhelfen, s. pomohu.

Obzubadljm, fut. sl. iti, s. odklsnám.

Obzwonjm, fut. iti, s. zwonjm; fig. obzwoniti někomu za něco, züchtigen: tent wám strasliwě obzwonj! A. Neg.

† Oedmanka, y, f. zrostlina, Oedmania.

Ofauknu, ofuknu, fut. ex. kl, knauti, anblasen, adflare, D.

II. rec. ofauknauti se, anfahren (im Zorne), anschnarchen, increpare: kekl, ofukna se, tlumočnjk, Com.

Oféra, y, f. Opfer, n. Opfergang, m. sacrificium, sacrum; 2) sl. Opfergeld in der Kirche, donum, (offertorium).

Ofermežugi, fut. ex. owal, owati, s. fermežugi; fig. beschönigen.

Ofěrnj 1. z. B. oférnj pytljk, s. pytljček.

Ofěrugi, praes. & fut. owal, owati, opfern, darbringen, sacrificare, immolare.

II. rec. ofěrowati se, sich anbiethen, se offerre: ofěruge se ku poslaužení, Com. & sl.

‡ Oficýr, a, m. Offizier beym Mi-

itár, praefectus militaris, nsgemein officialis; -ŕka, y, : Offiziersfrau, conjux officialis, -ůw, owa, owo, adj. poss. dem Offizier gehörig; -ćin, a, o, adj poss. der Offiziersfrau gehörig; -řſtý š Offizier-ſtá vnyforma; -ſky, adv. nach Art der Offiziere, more praefectorum militarium; ſtwj, n. Offiziersrang, Würde, dignitas, officium, munus, praefecti militaris, Kram. P. ka, y, f. Euphemia, (Nahme) el.

inek, nku, m. sl. flink, boh. s. olíček.

inkugem, owati, sl. s. polawkugi.

kám, al, ati, beschnarchen;) sl. anspritzen, conspergere.

II. rec. ofrkati se, s. ofaunauti se.

knu se fut. ex. anschnarchen, increpare, vorh. Ryb. D.

ıknu, s. ofauknu: ofuklo ho, sl. er Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est.

, folg.

gaſňugi. owal, owati, erhellen, illustrare, Raut.

e, n. sl. & mor. og, wog, boh. Deichsel, f. temo; obrátiti oge rov. das Fersengeld geben, fugam capessere: obrátili oge pátkem a vtjkali, Cyr.

njm, fut. ex. il, iti, gjnjm otáhnauti, bereifen, pruina obducere, D.

ko, a, n. dim. v. oge, Cyr.

ıice, f. Klobendeichsel, f.

:, u, m. zeme připálená žlu-, Berggelbe, n. ochra; ogr owěnné barwy, Bleygelb, ochra plumbaria, factitia; ır modrý, Bergblau, n. sit

caeruleum od. montanum, R.

Oháņjm, il, eti, z. B. oh. někoho, něco, d. Fliegen v. jemand, od. etwas abwehren; -prohibere, arcere, avertere, wegtreiben, pellere, depellere; 2) fächeln, fächern, Wind machen (durch den Fächer ꝛc.), ventulum facere alicui.

II. rec. oháněti se, fechten, z. B. mit den Händen, d. Hände bewegen, agitare manus; 2) sich fächeln, fächern, ventulum sibi facere; 3) sich wehren, bemühen, sich zu erhalten, pracně se oháněti, sich kümmerlich hinhelfen; má se co oháněti, er muß sich kümmerlich behelfen, oháņj se gak může.

Oháňka, y, f. Schwanz, m. cauda; 2) Fliegenwedel, n. muscarium; 3) mor. & sl. s. focher (flabellum).

Ohaňkář, e, m. Fliegenwedelmacher.

Ohař, e m. (v. alten ohar), Jagdhund, m. (wohl nicht Schafhund) canis venaticus, hung, agár, d. h. Jagdhund, m.

Ohárám, ati, sl. s oborjm.

Oharek, rku, m. 1) überhaupt, s. opalek: nádoby k oharkům, thymia materia, Jer. 52, 19; 2) der Butzen v. der Kerze, myxus; 3) ein Endchen Licht, D. 4) mor. (& sl.) s. okurka.

Ohawa, y, f. Gräul, m. a) Abscheu, m. horror, abominatio, b) abscheuliche Sache, res horrenda, abominatio; ohawa lidského pokolenj, vulgo mrcha člowěk, Abschaum des menschlichen Geschlechts, foedus, abominabilis homo.

Ohawjm, il, iti, verunstalten, deformare, turpare; na těle

někoho ohawiti, raniti, kosti polámati, Pr.

Ohawnjk, *a, m.* ein gräulicher Mensch, homo foedus.

Ohawný 3. gräulich, a) gräßlich, erschrecklich, horrendus, terribilis: ohawná smrt; b) abscheulich, garstig, foedus: ženy ohawnými wěcmi okydány, *K.* ohawné gméno, Ekelnahme, appellatio ignominiosa, *D.* -ně, *adv.* horrendum, horrifice; foede; -nost, i, *f.* s. ohawa.

Ohbj, *n.* Bug, *m.* Biegung, *f.* flexus; 2) Abweg, *m.* diverticulum.

Ohbitý 3. gewandt, geschickt in Bewegung, agilis, flexilis, *Har.*

Ohebný 3. biegsam, beugsam, flexibilis, flexilis: ohebné srdce, *Com.* -nost, i, *f.* -keit, *f.* -bilitas.

Oheň, hně, *m.* Feuer, a) das brennt, leuchtet, ignis, auch flamma, wenns so viel ist als Flamme; auch ardor: oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, ignis flammabundus, *D.* prwnj, druhý, třetj oh. erstes, zweytes, drittes Feuer (Bergb.) primus, secundus, tertius ignis; strogený, dělaný oheň, rozkossné ohně, Feuerwerk, Kunstfeuer, *n.* ignes festivi, *D.* oheň vdělati, rozdělati, roznjtiti, Feuer anmachen, anzünden, ignem accendere, facere, excitare; ohněm a mečem ge hubil, *Com.* b) Feuerbrunst, *f.* incendium; oh. z domu wysskočil, *Vel.* oh. w zemi, Erdbrand, *m.* incendium terrae, *D.* c) Schlacht, *f.* pugna; oheň pekelný, od. studený oh. od. oh. sw. Antonjna, (auch červený oh. γ) *boh. & sl.* (*sl.* auch pokolwár), Höllenbr. eine Höllenraude, Brandbarke, *f.* eine große Entzündung, v. welcher d. Glieder gleichsam absterben: Zykm. cýsaři oh. pek. nohu zapálil, y umřel, *Vel.* s. auch pekelný; c) Hitze, *f.* ardor, ignis, d) Hitze, Heftigkeit, *f.* z. B. des Brandweins, der Affekten 2c. ardor, ignis: ssjpy gedowaté, které ohněm zlosti kugj, Bůh na hlawy gegich obracý, *K.* oheň turecké vkrutnosti, *Vel.* e) Röthe, *f.* ignis, flamma; f) das Funkeln, z. B. der Augen, Edelsteine 2c. ardor, ignis, flamma, fulgor; g) Feuer der Kanonen, Musketen 2c. emissio; h) Lebhaftigkeit, vigor. i) *sl.* Rothlauf, *m.* erysipelas: před dymem vtjkage, w ohnj se octne *K. prov.* aus dem Regen in d. Traufe, incidit in scyllam &c.

Oheňpara, *y, f. sl.* s. aurokky.

Oheybám, s. ohýbám.

Oheybadlo, s. ohýbadlo.

Oheybnu, bess. ohnu.

Ohkám, *ati, sl.* seine Unzufriedenheit durch Wiederholung das oh, oh! zu erkennen geben.

Ohladjm, *fut. ex.* il, iti, polieren, levigare; 2) abstreicheln (mit der Hand), demulcere.

Ohlas, *u, m.* Widerschall, *m.* resonantia, imago vocis, echo; 2) *sl.* Nachricht, *f.* Bericht; *m.* nuncium: ohlas dati někomu.

Ohlássenj *n.* Ankündigung, Bekanntmachung, *f.* nuncium, promulgatio; 2) od. ohlássenj se, Erklärung, *f.* declaratio: Insinuation, *f.* insinuatio: toto mé sprostné k Wassj Milosti ohlássenj, *Cyr.*

Ohlásska, *y, f.* d. Aufbietung neu-

r Eheleute, renuntiatio, pro-
ıulgatio.

lassugi, owati, folg.

lásym, fut. ex. yl, yti, ssen, an-
indigen, a) bekannt machen
ls Nachricht, nuntiare, signi-
care, indicare; b) bekannt
achen zur Nachachtung, be-
hlen, denuntiare; 2) aufbie-
n, öffentlich bekannt machen,
B. Verlobte auf der Kanzel,
nuntiare, promulgare ali-
uem.

II. rec. ohlásyti se, někomu,
m rufenden Antworten, re-
ondere; - w něčem, (was
cht immer ausgedrückt wird),
h erklären, äußern, contesta-
, se declarare; w tom se
ed práwem ohlásyl; ohlá-
l se před práwem, že -, Pr.
wůli mé, w kteréž sem se
wno ohlassowal, ochotné
íti budau, K. k wůli Božj že
ti chce, se ohlásyl, K. w čem
tuto předewssjm swětem o-
assugi, Vel. - k někomu, od.
ěkoho. sich melden, insinu-
e se: s. ohlássenj; 3): ohlá-
ı se v wás, když tady půjdu.

rw, i, f. Halfter, capistrum;
ni ohlaw dáti, ein Pferd hal-
rn, equo capistrum impo-
re, D.

rwek, wku, m. sl, der obere
eil des Schuhes, superior
rs calcei; 2) s. folg.

lwka, y, f. dim. v. vorh.; 2)
r. s. vorh.

rwně f. sl. s. skub, n. opra-
na skudni.

rwnjk, u, m. Kappenring, m.

zugi, owal, owati, s. hladjm
! sl. interj. mirandi.

chlý 3 taub, surdus: lidé
chem ohlechlj.

Ohlechnu, chnauti, s. ohluchnu, Haj. swět ke wssemu, což mu se koli prawj, káže, zpjwá neb pjsse ohlechl, Syr.

Ohled, u, m. Rücksicht, f. Augenmerk, n. respectus, ratio, ohled mjti, ansehen, respicere; 2) pl. ohledy, sl. Beschau, f. w ohledy gjti, auf d. Beschau, (des Frauenzimmers) gehen.

Ohlédám, fut. ex. al, ati, án, s. ohledáwám.

Ohlédám se, s. ohljdám se.

Ohlédnu, m. ohlednu se, s. ohljdnu, ohljdnu se.

Ohledaná, e, f. na ohledanau tu cástku knjhy wen pustil. Com.

Ohledánj, n. verb. v. ohledám.

Ohledatel, e, m. z. B. zbožj, Waarenbeschauer, D.

Ohledáwám al, ati, mit dem Genit. untersuchen, besehen, quaerere, exquirere, perquirere, inquirere, scrutari, cognoscere, investigare, explorare: ohledáwal gegich ussj, nosu, Com.; - wánj, n. verb.

Ohledčj, jho, m. sl. Böm. ein Beschauer der zu heirathenden: ohledčj gi přissli!

Ohledugi, owati, s. ohledáwám: wjna ohledáwána byla, Vel.

Ohlezeni, ohlézým se, Wrbensky.

Ohljdám se, al, ati, s. ohližjm se na něco: etwas berücksichtigen, respicere, spectare, considerare: slussj se wám na to bedliwě ohlédati

Ohljdnu, fut. ex. dl, dnauti, besehen, untersuchen (einmal) explorare, cognoscere, perquirere.

Ohljdnu se fut. ex. ohljdnu, ohljdnauti, folg. dříwe než se ohlednau, rikwacj ge, Vel.

Ohljžjm se, el, eti, sich umsehen,

a) um sich herumsehen, circumspicere se, circumspectare se, auch blos circumspicere, circumspectare; stehet dabey noch etwas, so bleibt se weg, z. B. po někom, nach jemand, circumspicere od. circumcircumspectare aliquem; b) zurücksehen, respicere, respectare; po něčem, nach etwas, rem u. ad rem, s. auch ohlídám.

Ohlodám, al, ati, benagen, adrodere: ohlodá pupence na stromě, K.

Ohlodek, dku, m. sl. s. ohryzek, 1), 2).

Ohluchnu, fut. ex. ohluchl, ohluchnauti, taub werden, surdum fieri, auditum amittere, s. auch oblechnu.

Ohlussjm, fut. ex. il, iti, betäuben, taub machen, surdum reddere; 2) s. hlussjm; -ssenj, n. verb.

Ohlussugi, owal, owati, vorh.

Ohmatám, al, ati, s. omakám, D.

Ohnauti, s. ohnu.

Ohnautka, y, f. Fischangel, f. Fischhamen, m. Kesser, m. hamus, D.

Ohnem, sl. s. ohnu.

Ohnetený, s. obhnetlý: ohnetený hrbet.

Ohneta, s. obhnetu.

Ohnice, f. mor. řepice, sl. horčice pland, boh Ackerrettig, Ackersenf, n. sinapis arvensis, L. D. s. ohniwa.

Ohníček, čku, m. dim. ein kleines Feuer, Feuerchen, n. igniculus; 2) s. mák wlčj.

Ohnjem (ohnjm), něl, ohniti, sl. feurig seyn, Feuer v. sich geben.

Ohnigi, fut. nil, njti, ringsherum abfaulen, putrescere, putrefieri.

Ohnipal, u, m. Entzündung, f. inflammatio, D. (nach Leschka dasselbe was ohinpara).

Ohnipara, s. auročky.

Ohnisko, a, n sl. folg.

Ohniště, n. mor. & sl. auch ohnisko, a, n. Feuerherd, m. focus.

Ohništko, a, n. dim. eine kleine Feuerstätte, Kohlpfanne, f. foculus.

Ohniwa, y, f. (auch ohnicey D), Hederich, m. raphanus raphanistrum, Lin. D.

Ohniwáček, čka, m. Phönix, ein fabelhafter Vogel, phoenix.

Ohniwjm, ěl, éti, feurig werden, glühend werden, candescere.

Ohniwo, a, n. sl., kraužek boh., Kettenglied, n. annulus catenae.

†† Ohniwow, u, m. (pl. ohniwowowé!) Feuerspeyender Berg, mons ignivomus? Neg.

Ohniwý, 3. feurig, igneus, ardens; 2) feuerroth, igneus: ohniwý (krwawý) praporec, Blutfahne, velum flameum, D. ohniwá kaule, Feuerballen, m. Feuerkugel, f. ohniwý ssjp, Feuerpfeil, m. telum igneum, D. ohniwý kleg, Weinöhl, n. naphtha; -wost, i, f. das feurige Wesen, conditio ignea.

Ohnižil, a, m. Molch, Salamander, m. stellio, salamandra.

† Ohňostroj, e, m. Feuerwerk, n. ignes artificiosi, festivi, Kram.

Ohnu, fut. ex. ul, nuti, ut, biegen, krümmen, z. B. einen Ast etc. flectere, inflectere, curvare, incurvare, inclinare; 2) fig. beugen, bewegen, flectere, k dobrému každu ge ohnul, K. ohnauti ho k tichým obyčegům, K.

II. rec. ohnauti se, sich biegen, flecti &c. incurvescere.

)o! *sl. interj. admirandi.*
oblugi,*fut.ex.*owal,owat, ab-
)beln,runcinare,dolabra ab-
dere, polire, ded::lare.
)olj̃m,*fut. ex* il, iti, en, absche-
:en, enthaaren, tondere, de-
tondere.
)oř)m,*fut. ex.* il, iti, abbren-
nen, (*Neutr.*) aduri.
)owárám, ati, *sl.* s. omlau-
vám; 2)
)oworjm,*fut.* iti, vorh.
)rabám,*fut.* al, ati, umschar-
'en, herumscharren, circum-
'adere.
)rabky, *pl.* s. auhrabky.
rablo, *n. sl* s. hřeblo.
)rada, y, *f.* überhaupt Verwah-
ung, Befestigung *f.* od. womit
nan etwas in dieser Absicht
imgiebt, cinctura, munimen-
um; daher b) der befestigte Ort
elbst, Festung, *f. B.* Boha za
)ewnau ohradu mjti; předni
hrada pewnosti, Außenwerk,
. propugnaculum exterius,
). c) Zaun, *m.* Umzäumung, *f.*
Beschräge, *n.* sepes, sepimen-
um; ohrada owcj, Pferche, *f.*
eptum.
radjm, *fut. ex.* il, iti, zen, u.
en, überhaupt mit etwas um-
:ben, bezirken, der Verwah-
ıng, Befestigung wegen, mu-
iret also a) verwahren, befe-
igen, in Sicherheit setzen, z. B.
nen Ort, munire, commu-
ire, firmare; auch fig. ohra-
:ti pobožna srdce před tjm
[udným mudrowánjm, *Com.*
ředěwssjm nebezpečenstwjm
- poctiwost, děwečky, *K.* b)
nzäumen, circumsepire, se-
re; mezemi ohraditi, s. oh-
ezyti: gisstymi mezemi ohra-

dil Bůh moc králowstwau, *Vel.*
s. auch oplotec.
II. *rec.* ohraditi se, sich ver-
wahren, befestigen rc. se com-
munire &c. 2) fig. sich sicher-
stellen, verwahren, munire se,
Listem se ohraditi, *Pr.*
Ohradnj 1. Festungs-, ohradnj
koš, Schanzkorb, *m.* etwa cor-
bis serviens munitioni.
Ohrádzám, ati, *sl.* vorh.
Ohrazenice, *f. pl.* ein Dorf im
Bunzl. Kr.
Ohrazugi, owal, owati, s. ohra-
djm.
II. *rec.* ohrazugi se, s. ohra-
diti se.
Ohře, *f.* ein Fluß in Böhmen,
Eger, *f.* Egra.
Ohřebjm se, *fut. ex.* ila, iti, ab-
füllnen, füllnen, Füllen werfen,
pullum (hinulum) parere,
od. blos parere.
Ohřeblo, *sl.* s. hřeblo.
Ohřegi, *fut. ex.* ohřil (ohřál) o-
hřjti (ohřáti), *part. pass.* oh-
řit, wärmen, calefacere, fo-
vere; erwärmen, calefacere,
tepefacere, fovere; 2) auf-
wärmen, z. B. Speise, Wasser
rc, recalfacere, denuo cale-
facere, auch recoquere, wenns
zugleich wieder gekocht wird.
II. *rec.* ohřjti se, sich wärmen,
erwärmen, se calefacere, ca-
lefieri, calescere.
Ohřiwádlo, a, *n.* Feuerpfanne,
Gluthpfanne, Bettpfanne, *f.*
Kohlenbecken, *m* foculus.
Ohřjwám, al, ati, s. ohřegi: ruky
za ňadry ohřjwati, d. Hände
in Schooße haben, faulenzen,
manum habere sub pallio.
Ohrňám, ati, *sl.* s. ohrňugi.
Ohrnu, *fut. ex.* ul, auti, aufschür-
zen, succingere, z. B. das Kleid,

vestem: b) ob, wykasati, auf-streifen: Lokty ohrnuge, Com.

II. rec. ohrnauti se, sich aufschürzen, succingere se, succingere vestem, succingi.

Ohrnugi, ohrnugi se, owal, owati, verb.

Ohromjm, fut. ex. il, iti, en, (gako hromem ohlussiti), der Empfindung berauben, attonare, stupefacere, abstupefacere; bestürzen, percellere; (attonitum reddere, Com.: hlasem swým nepřátely ohromuge, K. ohukne, ohromj, (in textu okřikne), K.

II. rec. ohromiti se keč, rasch anfahren, asperius appellare, Syl.

Ohromný 3. gewaltig, erschrecklich, horrendus, percellens; - ně, adv. horrende, K.

Ohromugi, owal, owati, s. ohromjm.

Ohrossilý 3. (člowěk), derb, massiv, gestalt, solidus (indolatus), crassus, Lomn.

Ohrozým se, fut. ex. yl, yti, Muth fassen, sich ermannen, animum capere: ohrozyl se předce, á ssel k králi, Cyr. ohrozyl se a opřel nepřjteli, Plac.

Ohrubný 3. s. obhmbný.

Ohryzek, zku, m. Krobs, m. ein abgenagter Apfel, pomum circumrosum, praerosum: gest y něho gako smětí a ohryzek, K. to za smětí a za ohryzek pokládá, K. 2) Adamsbissen, Krobs, Griebs, Grobs (im Halse), m. Drossel, f. Kehlkopf, m. guttur, jugulum.

Ohrýzám, al, ati, folg.

Ohryzu, fut. ex. ohryzl, ohryzti, umnagen, circumrodere.

Ohuknu, fut. ex. kl, knauti, s. o-křiknu: okřiknj, ohuknj, K. s. auch ohromjm.

Ohyb, u, m. Bug, m. Biegung, f. flexus; 2) Hutkrempe, etwa fulcrum pilei.

Ohýbadlo, a, n. Biegscheibe, f. beym Büttner, D.

Ohýbám, al, ati, s. ohnu: zlé náklonnosti ohýbati, K. 2) dekliniren (Gramm), declinare, Com. - ánj, n. Dekliniren, n. declinatio.

Ohybký, sl. s. hybký.

Ohybný 3. beugsam, biegsam, flexibilis, flexilis.

Ohýnám, ati, sl. s. ohýbám.

Ohyzda, y, f. Gräuel, a) Abscheu, m. horror, abominatio; b) abscheuliche Sache, res horrenda, foeda, (abominatio, Tertull.) 3) Schande, f. macula ignominiae, (s. hanba?)

Ohyzdjm, il, iti, verunstalten, deformare, dehonestare, turpare.

Ohyzdný 3. gräulich, a) gräßlich, erschrecklich, horrendus, terribilis; b) abscheulich, garstig, foedus; - ně, adv. horrendum, horrifice; foede; - nost, i, f. s. ohyzda.

Ohyzdugi, owati, s. ohyzdjm.

Oka, y, f. sl. ein Maaß, 2 1/2 Pf. od. 2 1/4 Halbe.

Okáč, e, m. Glotzer, m. großäugiger Mensch, D.

Okadjm, s. folg.

Okádzám, al, ati, sl. beräuchern.

Okaga, y, f. sl. Name der Ziege.

Okále, m. pl. sl. die u. da große Augen, (verächtlich).

Okalicjm, fut. il, iti, sl. Göm. jemand verstümmeln, verwunden, mutilare, vulnerare.

Okaljm, iti, sl. s. obiljm.

Okamženj, n. Augenblick, m. sehr

ırze Zeit, punctum tempo-
is, momentum: w tom okam-
ženj, diesen Augenblick, hoc
momento; w okamženj, Au-
genblicklich.
kamžilý 3. augenblicklich, v.
rzer Dauer, momentaneus(?)
kamžliwý 3. verh. kde okam-
žiwých wěků nenj wjc, Neg.
ıp. s. obkap, D.
ısám se, fut. al, ati, sl. kasa-
icy ec. sy wzhůru wyzdwi-
nauti, ohrnauti, a připnauti,
ch aufschürzen, succingere se.
atice, f. ostráč, Neunaugen, f.
etromizon fluviatilis, Lin.
ımpetra minor, caecilia,
culata, Syl.
atý 3. großäugig, magnos
culos habens; 2) löchricht,
it vielen Vertiefungen u. Lö-
ern versehen, ocellatus: oka-
é bylo, K. testo okaté od chmele
aunjm se, il, iti, ungern da-
an gehen, sich weigern, cun-
tari, tergiversari, Hl. K. I,
. 461. regl. ochaunjm se.
aukjm, fut ex. il, iti, beräu-
ern, mit Rauch erfüllen, fu-
o implere, suffumigare.
ausám, okaussi, fut. ex. okau-
al, okausati, okausán, praes.
kusugi, umnagen, circumro-
ere.
aussjm, el, eti, s. okusým.
autkugi, owal, owati, in Win-
el kriechen, sich verbergen, ver-
ecken, correpere in late-
ram, delitescere.
auwám, ati, sl. s. okugi.
auzlenj, n. s. okarowánj.
auzljm, fut. ex. il, iti, en, s.
awugi: okauzlený chrám; Har.
iži, fut. ex. okázal, okázati,
kázán, zeigen, weisen, deuten,
stendere, monstrare; a) se-

hen lassen, se conspiciendum
dare.
II. rec. okázati se, sich sehen
lassen, se conspiciendum dare
Okázka, y, f. Zeugung, Darzei-
gung, Vorzeige, f. ostensio:
na okázku to přinesl, er brachte
es zum Vorzeigen (als Muster),
ostendendi causa (specimi-
nis loco) tulit; 2) Anzeige, f. ? D.
Okénce, okénečko, dim. s. okénko.
Okenice, f. sl. auch oblocnice,
Fensterladen, m. valvae li-
gneae fenestrales; 2) ein ins
Gevierte gehaunes Stück Eis, D.
-čka, y, f. dim. auch Deckel, z.
B. des Ventils in der Orgel,
auch das Ventil selbst, valvula,
Okenko, a, n. dim. Fensterchen, n.
fenestella; okenko we zdech,
(bsjta k střjlenj), Schießloch, n.
cavum cubitale, R.
Oklamám, fut. ex. al, ati, s. o-
klamáwám.
Oklamánj, n. Betrügerey, f.
fraudulentia.
Oklamáwám, al, ati, betrügen,
hintergehen, fallere, decipe-
re, inducere aliquem, impo-
nere alicui, verba dare alicui.
Oklamawatedlný 3. betrüglich,
fallax in errorem inducens,
B.; -ně, adv. do někým činiti, K.
Oklasým, fut. yti, Lyp. s. obo-
kugem, 2).
Oklátjm, fut. ex. il, iti, erschüt-
tern, mankelnd, wackelnd ma-
chen, labefactare; B.
Oklegugi, fut. ex. owal, owati,
beleimen, glutine obducere.
Oklep, u, m. sl. (oklepaný snop),
s. oklep.
Oklepám, fut. al, ati, folg.
Oklepáwám, al, ati, abklopfen;
a) herab od. herunter klopfen,
decutere, excutere; b) klopfen,

prügeln, verberare, palsare; fig. pauhé oklepané a zopálané tlachání a klampání, lauter abgedroschenes Zeug, *D.*

Oklepechlý 3. herabhangend, flaccus, *Ryb.*

Oklepek, pku, *m. sl.* folg.

Oklépka, y, *f. mor.* s. oklep.

Oklepkugem, *fut.* owati, *sl.* s. obokugem 2); trop. s. omlauwám.

Oklesnjm, *sl.* folg.

Oklestjm, *fut. ex.* il, ici, behauen, d. Zweige abhauen, z. B. einen Baum, putare.

Oklesstek, ssťku, *m.* klacek, konek, kep, Knüttel, truncus fustis, *D.*

Oklesstky, ů, *m. pl.* das Reis vom Baume, Hochholz, *n.* sarmenta, Knüttelholz, *n. D.*

Oklicauň, u, *m.* s. oklesstek, tku, *D.*

Oklika, y, *f.* Umschweif, *m.* a) Umweg, *m.* d. Krümmung, des Weges, ambages, *pl.* circuitus, dispendium, anfractus; b) trop. z. B. in Reden, ambages, circuitus, ambitus.

Oklikowatý 3. gewunden, Krümmungen habend, tortus, habens sinus od. flexus, curvus; oklikowaté perspicylle, trauby, *Com.*

Oklikugi, owal, owati, winden, Krümmungen beybringen, sinuare: řeku oklikowati a stočiti, *Cyr.*

Okno, *a, n. sl.* auch oblok, u, *m.* Fenster, *n.* fenestra; 2) *sl.* der Eingang der Erzgrube, *hung.* akna; sklepowé okno od. bess. okno na sklepě, Kellerfenster, mřížowané okno, Gitterfenster *m.* fenestra clathrata; falessné okno, blindes Fenster, ficta fenestra.

Oko, *a, n.* (οκκος, oculus), *dual.* *nom.* oči; *f. gen.* očj, *dat.* očjma, *acc. & voc.* oči, *loc.* očjch, *instr.* očima, *pl. nom.* oka, *gen.* ok, *dat.* okům &c. Auge, *n.* a) womit man sieht, oculus. In diesem Falle muss immer der Dual, anstatt des Plurals gebraucht werde; wywalené weliké oko, Glotzauge; očj pozdwihnauti, d. Augen aufheben, oculos tollere, levare, allevare; očj sklopiti, d. Augen niederschlagen, oculos demittere; po wssech geho wěcech oko nesl, s. nésti na oko, zum Schein, dicis causa: na oko se stawěti, heucheln, simulare: takowý se na oko zdá býti, *Vel.* na oko ukázati, augenscheinlich zeigen, vor d. Augen legen, obtutu exponere: každá wěc na oko ukázána gest, Pr. na oko wjdáme, že - i. e. očitě, Pr to mi gest na oko, *Cyr. III.* 11. gakoby geden druhému z oka wypadl, toték wjdj, cýtj rc *Com.* má ten oko na něho, *sl.* - račj oko, Krebsauge, *n.* Krebsstein, *ol.* zernowky rakowé, rakowky, *mor.* zernáwky, *sl.* [illegible], rakowiny, *D.* wranj oko, Einbeere, *f.* paris quadrifolia, *Lin*; wranj oka, s. čičorjtka, *Vel. Har.* zagečj oko, Heil aller Welt, s. zagečj, kuřj oko, s. kuřj rit; psý oko, Schaamloser, pudoris expers, [illegible]; *Neg. P. II.* wolowé oko, *sl.* eine Art Weintrauben; b) was einem Auge ähnlich ist, (*pl.* oka); α) Auge, Knospe, *f.* oculus gemma; β) Auge, ein augenfärbiger Fleck, z. B. des Pfauenschwanzes rc. oculus; γ) Auge, d. Masche im Stricken, macula, (tibialis): δ) ein Loch, Schleife,

...linge, lemniscus, *B.* Auge
den Würfeln, Punkt, pun-
...m: ε) Loch, n. Vertiefung in
...se, Zeige, ocellus; ζ) Dohne,
gelschlinge, *f.* Gericht, n.
...dicula laqueus; η) d. Nar-
m Ey, cicatricula; θ) oko
...diwa, das Auge des Ham-
...s, oculus mallei; ι) das
...h, wodurch sich der Faden
...ym Weber) abwindet, Aug,
...lus; λ) das Öhr des Seifen-
...ers, ansula, ae, *f.* gedno
..., eš, Eß, n. eins, unio; dwě
..., dwa esse, Alleiß. u. canis,
...io, tři oka, drye, Tres, drey,
nio, čtyři oka, quater, Qua-
..., n. vier, quaternio; pět ok,
...k, Zinck, fünf, quinio; ssest
...zjk, Ses, sechs, senio; sedlo
... ssest ok; auch auf den Spiel-
...ten: gedno oko, eš, Eß, n.
io, dwě oka, tauš, Tauß, m.
...io; tři oka, trogák, dreyer,
...nio; čtyři oka, čtwerák, vie-
quaternio; pět ok, paták,
...fier, quinio, ssest ok, ssesták,
...ser; senio, sedm ok, sedmák,
...ener, septenio; osm ok, o-
...ák, achter, octinio; dewět
neuner, m. novenio; deset
kněžna, *sl.* králka, zehner,
cennio, decas; s. auch oči.
...jm se, *fut. ex.* il, iti, s. okogimy
...áci okogili se panowánjm.
..., e, *m. obs.* s. okrssek; b)
...nnbahn, *f.* der Kreis bey den
...tterspielen, stadium. *D.*
...ečný v v. okolek, *D.*
...ek, klu, m. Umkreis, m. a)
...kellinie, z. B. eines Rades
peripheria, perimetros,
...cumferentia, *Com.* b) Um-
...g, m. ambitus, circuitus;
...lek obezřenj, s. obhled
...lek, (okolj) studenj, kalter

Luftkreis, regio frigida, *Neg.* - teplý rc. c) fig. s. oklika: okolků vžjwati; okolky a okliky obcházela koruna; s. auch okolkugi; 2) der Hof um dem Mond, halo, area lunae, od. blos area; 3) *plur.* okolky, das Umschweifel des Riemers, ligamenta, quibus fimbria superinducitur.

†Okolesk, *a, m.* s. herynk, *R.*

Okolj, n. Umgebung, Gegend, *f.* regio peripheria; 2) Bezirk, Kreis, m. circulus: okolj zábunagské rc. w obřjch; 3) s. okolek; c): skrz okolj a zápolj.

Okoličnost, i, *f.* Umstand, m. Beschaffenheit, *f.* Zustand, m. conditio, (circumstantia), *Com.*

Okoličný 8. *sl.* auch okolitý, s. okolnj.

†Okoljk, u, m. umbella, bey den Pflanzen.

Okolkugi, owal, owati, umschweifend werden, ambagibus uti in loquendo: okolkowala řečj. - zápolj dělala, *K.* - kowánj n. *verb.* bezewsseho okolkowánj prostě mluwiti, *K.*

Okolnj 1. *mor.* okoličný 8. benachbart, nahe herum liegend, vicinus: nepřátelé wássi okolnj, *B.* národowé lidu Božjmu okolnj, *K.*

Okolo, *praep.* u. *adv.* mit u. ohne Genit. umher, herum, circa, circum; kolem, okolo, ringsumher, circa circum; okolo toho, okolo něho, darum, um dieses, *D.* 2) vorbey, vorüber, z. B. vor einem Hause vorbey, praeter, trans, d. mit andern Wörtern sich vereinigen; 3) um, herum, circiter: okolo dewáté hodiny, okolo welké nocy; 4) in der Gegend, wenn sie gleich

nicht rund ist, *sl.* okolonás *sl.* okolo chleba, wjna, sena ꝛc. robiti, *sl.* sich mit dem Acker-, Weinbau beschäftigen.

Okolostogičnost, i, *f.* da dieß Wort das ganz buchstäblich übersetzte, circumstantia ist, so erklärt sich, *D.* laut dagegen; freilich aber gilt das auch v. dem allgemein üblichen deutschen Umstand; usus tyrannus -; bess. okoličnost.

Okolowánj, *n.* Umschweif, *m.* ambages, *Com.*

Okombnutje, *n.* *sl.* s. okamženj.

Okopám, *fut. ex.* al, ati, behacken mit der Hacke, pastinare.

II. *rec.* okopati se, sich verschanzen, se circumvallare, *Haj.* *Vel.*

Okopáwač, e, *m.* Behacker, *m.* Umgraber, pastinator; - ačka, y, *f.* -inn, *f.* - trix; 2) Krauthacke, *f.* s. kwace, *D.*

Okopáwám, al, ati, s. okopám, okopati se.

Okoralý 3. z. B. chléb, země, v. kůra, harsches Brod, sprödes Brod, panis asper, durinsculus.

Okorawělý 3. vorh.

Okorawjm, *fut.* ěl, ěti, Rinde, Haut bekommen, rindig werden wie Brod, Erde, ꝛc. indurare.

Okořenjm, *fut. ex.* il, iti, s. kořenjm.

Okořjm, rindig werden? *Leschka.*

Okorowánj, *n.* Umschweife, *pl.* ambages.

Okorugi, owal, owati, s. okolkugi: nemnoho okorowati, kurz reden, *Syl.*

Okotjm se, *fut. ex.* s. kotjm se.

Okow, a, *m.* Schöpfeimer, *m.* Ahm, *f.* urna, (modiolus, *D.*); 2) *sl.*

Eimer *m.* (Maas), urna, (amphora *D.*), *boh.* wědro; - wek, wku; - weček, wečku, *m.* *dim.*

Okowám, *fut. ex.* al, ati, beschlagen, mit Eisen befestigen od. verwahren, z. B. Thür, Rad, ꝛc. firmare, od. munire rem, z. B. kolo okowati, ein Rad beschlagen, munire (firmare) rotham canthis; koně okowati, ein Pferd beschlagen, munire pedes equi soleis. Oft ist es so viel als bedecken, tegere, inducere, z. B. ein Rad, mit Schienen, tegere (inducere) canthis, ein Pferd, equi pedes inducere (tegere) soleis; 2) fesseln, compedibus includere, *Mark.* 5, 4. & *sl.*

Okowánj, *n.* Beschläge, *n.* munimenta, *pl.* *D.*

Okowina, y, *f.* *sl.* *mor.* s. okuge; okuge z mědi, s. měď.

Okownák, u, *m.* *sl.* s. okownjk.

Okownj 1. *sl.* eimrig.

Okownjk, u, *m.* ein eimeriges Fäßchen, urna.

Okowy, ů, *pl.* Eisen u. Bande, vincula, compedes; w okowách přiwezen.

Okozljm se, *fut.* il, iti, s. kozljm se.

Okračugi, owal, owati, 1) koně, aufsitzen, insidere; 2) um etwas herum treten, hinzugehen meiden, sich beugen, wegbeugen, declinare gressum: chytře okračowati něco, herum gehen um etwas (wie die Katze um den heißen Brey), nicht grade zu vermeiden suchen, subdole declinare, circumire, s. auch okročjm.

Okrádám, al, ati, folg.

Okradánj, *n.* *verb.* v. folg. okradánj obce, Diebstahl der öffentlichen Gelder, peculatus, *Com.*

Okradomky, *sl.* s. kradmo.

Okradu, *fut ex.* okradl, okrásti, okraden, bestehlen, z. B. jemand. od. jemandes Haus rc. compilare, expilare, depeculari.

Okragček, čku, *m. dim.* v. folg. linteolum.

Okragek, gku, *m.* Borte, *f.* der Rand, z. B. des Ufers, margo; 2) od. *plur.* okragky, Borte am Tuch, Anschrote, *f.* extremitas panni, linter; 3) das erste abgesägte Stück v. einem Block, (s. kragina 2. 4); 4) kragic, krogek chleba.

Okrágjm, *fut. ex.* il, iti, s. Lokezám.

Okrasa, y, *f.* Schmuck, a) Putz, verschönerte Gestalt einer Person od. Sache, cultus, ornatus; b) das, wodurch etwas schöner wird, z. B. Kleider, ornatus, ornamentum; c) der Frauenzimmerschmuck, mundus muliebris, u. bloß mundus; d) Aufsatz, *m.* z. B. auf den Tisch, Kopf rc. *D.*

Okrásljm, *fut. ex* il, iti, schmücken, zieren, verschönern, ornare, exornare, *B. K.*

Okrásnjm, bess. okrásljm.

Okrassugi, owal, owati, s. okrásljm.

†**Okrat**, u, *m.* (eigentlich *illyr.*) zrostlina, atraphaxis.

Okraucám, al, ati, *sl.* umwickeln, umwinden, obvolvere.

Okrauhlice, *f.* wodnice, řepa bjlá, runde Wasserrübe, rapum rotundum, sive album, *K.* 2) eine Art runder Pflaumen.

Okrauhljček, čku, *m. dim.* Milchtöpfchen, n. auch Krügchen zum trinken, urceolus.

Okrauhljk, u, *m.* Milchnapf, *m.* sinum; Krug, *m.* urceus; 2) der Stabhobel beym Tischler, dolabra rebus rotundandis *R.*

Okrauhlý 3. rund, kreisförmig, rotundus; le, *adv.* rotunde; -lost, i, *f.* Ründe, Rundheit, *f.* rotunditas.

Okraužený 3. abgezirkelt, circinatus; 2) abgehobelt, abgestutzt, runcinatus, truncatus, *Ryb.*: okraužený holobrádek, *Wrat.*

Okraužjm, *fut. ex.* il, iti, abzirkeln, circino describere, circinare; 2) um jemand einen Kreis schließen, in Kreis schließen, cingere circum circa; *Plac.* 3) abhobeln, runcinare, truncare, abstutzen.

Okřegi, *fut. ex.* okřal, okřáti u. okřjti, sich erfrischen, se recreare, recreari; sich erquicken, se reficere, recreare, refici, recreari; 2) genesen, convalescere, consanescere: z toho okřál, *Vel.* okřjwagjcý z nemocy. *Com.*

Okřehký, ů, *m. pl.* (auch okřehek, *sing.*?) Meerlinsen, Antengrün, *n.* lemna minor, *Lin.*

Okřidlj, *n.* (v. křjdlo), Landenge, Erdenge, *f.* isthmus; 2) Flügel, *m.* (Soldaten), ala militaris, cornu.

Anm. Nach *Leschka* soll es einen flügelförmigen Theil einer Insel, der sich in die See ausdehnt, bedeuten. In *B.* ist okřjdlj, was in Luthers Uebersetzung Anfurth (statio, locus appellendi), u. in der lat. Übersetzung sinus heißt.

†**Okřidlice**, *f.* zrostlina, biraea.

†**Okřjdljm**, *fut. ex.* il, iti, křjdla dáti, beflügeln, *D.*

Okřik, u, *m.* Geschrey. n. clamor.

Okřiknu, *fut. ex.* okřikl, okřiknauti, okřiknauti, anschreyen.

gemand od. etwas, clamare, acclamare aliquem, rem: okřiknut gest, aby neskřjlel, nehdzel, Pr. okřikl wětry (Krystus), K.; b) schelten, increpare, acclamare, Com. Js. 30, 17.; -nutj, n. Ausschreyen, n. acclamatio, Schelten, n. increpatio.
Okřikugi, owati vorh.
Okřjn, u, m. Napf, m. catinum, catinus; b) (welika mjsa, -sl. Nitr. dřewená mjsa,) Abraumschüssel, f. D. Ryb. auch hölzerne Backschüsse'; D. sl. s. ieren, Kelterkasten, m. Trotte, f. lacus torcularius, D.
Okřjwám, al, ati, s. okřegi.
Okřiwjm, fut. ex. il, ěti, krum werden, claudum fieri.
Okrocený 3. zahm, gezähmt, krotke, cicur, mansvetus.
Okrocený 3 umschritten, folg.
Okročjm, fut. ex. il, iti, umschreiten mit beyden Füßen umfassen, pedibus divaricatis complecti.
Okročně, adv. mit abgespreizten Füßen, wie ein Reuter zu Pferde, divaricatis pedibus: okročně na koni gezdily děwky, Haj
Okrom, s. krom.
Okrotjm, fut. ex. il, iti, cen, zahm machen, cicurare, mansuefacere, cicurem reddere, domare.
Okrotlý 3. zahm geworden, cicuratus: okrotlá opice.
Okrotnu, fut. ex. okrotl, okrotnauti, imper. okrotni, zahm werden, mansvescere, mansvefieri, cicurem reddi.
Okrsáwám, al, ati, s. zakrsám.
Okršlek, šlku, m. (v. okresť), Kreis, m. orbis, gyrus, circulus: ženy w swých okršlcých tancowaly, K. b) od. okršlek země, zemský, Erdball, m. Erdenrunde, n. orbis, splaera, Com. okršlek horký, regio calida, (athmosph.) K. Umfang, m. ambitus: okršlek toho stawenj, Cyr. c) Zauberkreis, m. den d. Zauberer machen, circulus praestigiatorum, K.
Okršjm, sl. folg.
Okrtjm, fut. ex. il, iti, s. krtjm.
Okruh, u, m. s. okrogek; 2) s. kragjc; 3) sl. circaHolicsium, 1/4 sessionis colonicalis.
Okrucjm, fut. iti, sl. s. okraucám.
Okrauží, n. Gekröse, Geschlinge, n. z. B. telecý okruží: Kalbgekröse, intestina, (orum); 2) Krause am Hembe, Laße, f. D. limbulus, patagium indusii R.
Okružky, k, m. pl. Abdraht, Drähspäne, ramenta, R. D.
Okružjje, n. sl. Kalbsgekröse, n. Geschlinge, n. mesenterium.
†Okružniwka, y, f. hauba, mesenterica.
Okrwácým, fut. ex. el, eti, někoho, blutig machen, blutrinstig schlagen, cruentare, cruentum reddere; 2) bluten, Blut v. sich fließen lassen, sanguinem mittere; od. voller Blut seyn, sangvine madere, cruentum esse.
Okrwawjm, fut. ex. il, ěti, bluten, Blut v. sich fließen laßen, sanguinem mittere, od. voller Blut seyn, sanguine madere, cruentum esse.
Okrwawjm, fut. ex. il, iti, blutig machen, cruentare, cruentum reddere.
Oktáwa, y, f. Oktawe, f. (Musik), octava, R.
Okuge, j, f. pl. sl. okuliny, Eisenschlag, m. z. B. des Erzes, recrementum, scoria, retrimentum.
Okugi, fut. ex. okul, okauti, sl. okowal, okowati, s. okowám.
Okukljm, fut. ex. il, iti, einhül-

len, involvere, obducere; fig. wáſſněmi a nákłonnoſtmi okuklený.

Okuláre, ů, m. pl. acc. okuláry, sl. & Com. ſ. breyle.

Okulatjm, fut. ex. il, iti, kugelrund machen, rotundum reddere.

Okulhawjm, fut. ex. kl, ěti, lahm werden, claudum fieri, B.

Okuliny, f. pl. sl ſ. okuge.

Okurčina, y, f. Gurkenkraut, n. herba cucumeris.

Okurčiſſtě, n. Gurkenfeld, n. cucumerarium.

Okurka, y, f. sl. ogorka, y, f. Gurke, f. cucumis, (eris).

Okurkowý 3. d. Gurke od. Gurken betreffend: okurkowý ſalát, Gurkenſalat, acetaria é cucumeribus.

Okurtawjem, ěti, sl. den Schwanz verlieren, decurtari.

Okuſatjm, fut. ex. il, iti, abſtutzen, detruncare, (cauda privare), Kyb. D.

Okuſſenj, n. Koſten, n. einer Speiſe, gustatio.

Okuſugi, owal, owati, umnagen, circumredere.

Okuſým, fut. ex. yl, yti, oraules. okauſſjm, koſten, etwas weniges v. einer Speiſe od. Tranke zu ſich nehmen, gustare; beſonders um den Geſchmack einer Sache zu unterſuchen, gustare od. gustando experiri; b) verſuchen, probiren, tentare: okuſyti ſwého ſſtěſtj, ſein Heil verſuchen, fortunam tentare; D. 2) erfahren, ertragen, experiri: polehčenj wětſſjho okauſſel, K. doſti okauſſjm boleſtj, K. toho citedlně okauſſjme, že Bůh nás miluge, K.

Okwětj, n. ſ. kwět.

Okwetu fut. ex. tl, okwéſti, umblühen, flore circumdari, P.

Okydnu, fut. ex. dl, dnauti, bewerfen, bedecken mit etwas Unflätigen, tegere, consperpere: - praſſiwinau wrch hlawy, B. ſ. kydám.

Okylawjm, ěl, ěti, sl. einen Bruch bekommen, rumpi, herniacum fieri.

Okýnko, ſ. okénko.

Olách, a, m. sl. Walach, m. Vallachus.

Oláchy, pl. sl. Walachin, n. Valachia.

Olámi fut. ex. mal, mati, abbrechen, defringere; - liſtj, abblättern, pampinare.

Olamugi, owal, owati, vorh.

Olaupjm, fut. ex. il, iti, en, abſchälen, z. B. Äpfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; auch deliberare, v. Bäumen; 2) bevortheilen, fraudare, defraudare.

Olauſkám, fut. al, ati, enthülſen, desquamare, desiliquare.

Olauſſtjm, fut. iti, sl vorh.

Oldřich, a, m. Ulrich, Ulricus.

Oleander, od. Olander, dru, m. ſ. růžebobkowá, Vel.

Oleg e, m. Öhl, n. oleum; borowý oleg, Kienöhl, oleum pineum, D. zwonečkowý oleg, Johannisöhl, oleum ribes? D. žlautkowý oleg, Eyeröhl, ol. ex vitellis ovorum, D. ſemenečnj oleg, Hanföhl, ol. cannabinum, D. dřewěnný ol. ſ. dřewěný; ořechowý, Nußöhl, ol. nucis moschatae; - terpentýnowý, Terpentinöhl, ol. terebinthinae; přilévati oleje na oheň, K. prov. das Übel ärger machen, někomu záda (zadek) dřewěnym olegem (t. g.

holi) namastiti, *prov.* s. auch krumholcowý, kmjnowý, lnkný ꝛc.

Olegen, *a, m.* s. losa, *m.*

Olegkák, *e, m.* Öhlmann, *m.* der das Öhl zum verkaufen herumträgt, olearius.

Anm. In Ungarn heißen olegkáři d. allgemein, auch im Auslande bis nach Holland bekannten Thuroßer Slawaken (Turčané), welche verschiedene (mitunter vielleicht auch verdächtige) Wässer od. Öhle, (d. sie olegky heißen, u. zum Theil selbst bereiten), als Arzneymittel herumtragen, u. hausirend verkaufen.

Olegna, *y, f.* folg.

Olegnice, *f.* Öhlmühle, *f.* mola olearia, (ein neuer Botaniker will auch d. Pflanze Elais, Ölgaster so heißen).

Olegnjk, *a, m.* Öhlmüller, *m.* molitor olearius; Öhlmann, *m.* olearius; 2) s. nadymak vssj, *Com.* u. zrádce.

Olegný 3. v. Öhl, olearius; olegný kal, olegné kwasnice, Öhldrusen, Öhlhefen, *n.* fraces, amurca; olegný kámen, s. kámen; der Öhlstein des Kupferstechers, lapis olearis, *R.*

Olegowý 3. s. vorh.

Olessnjk, *u, m.* der wilde Pastinake, daucum od. daucon. (*Berckt.* will überhaupt selinum so heißen; Verwirrung!)

† Oliban, *u, m.* bess. kadidlo.

Oljwa, (*K.* oliwa), *y, f.* Öhlbaum, *m.* oliva, olea; oljwa česká, (mé listj gako drmek, a owoce gako prawá oljwa), ol. mirysná, ol. fragrans? ol. bohemica, sive elaeagnus (Theophrasti), *Vel. Herb.* oljwa lesnj, wilder Öhlbaum, oleaster, *Vel. sl.* 2) Symbol des Friedens.

Oliwetský 3. v. Öhlbaum, olivarius: hora Oliwetská, Öhlberg, mons olivarius od. olivarum, *B.*

Oliwierka, *y, f.* zrosslina, Oliviera.

Oljwka, (*K.* oliwka), *y, f. dim.* ein kleiner Öhlbaum; 2) Öhlbeer, Olive, oliva, radiolus.

Oliwowi, *n.* eigentlich eine Menge v. Öhlbäumen, Öhlgarten, olivetum.

Oliwowý 3. v. Öhlbaum, oleagineus, oleaginus; oleg oliwowý, s. oleg dřewěný; zahrada oliwowá, Öhlgarten, olivetum; dem Öhlbaum ähnlich: oliwowá barwa.

Oljzám *fut. ex.* al, ati, ablecken, lambere, lingere.

Olizugi, owati, vorh.

Olm, *a, m.* Olm, *m.* (mit hand u. fußförmigen Gliedern versehenes Fleisch; farbet, amphibienartiges Fischchen, im See der Magdalenen-Grotte in Krain,) proteus anguinus, *P.*

Oločem od. oločám se, al, ati, *sl.* sich besaufen, inebriari.

Olomauc, *e,* s. Holomauc.

Olomugi, owal, owati, beklauben, defringere, glubere, carpere; *D.*

† Olowěnka, *y, f.* Bleystift, *m. D.*

Olowěnný 3. bleyern, aus Bley, plumbeus, e plumbo.

Olowina, *y, f.* olowěnná ruda, Bleyerz, Glanzerz, *n.* plumbum minerale, galena, *B.* wýpalná olowina, čerwený präcipitat, kalimirtes Bleyweiß, rothes Pulver, sandix.

Olownice, *f.* Senkbley, *n.* Bley-

Loth, Senkbley, n. Bleywurf, m. bolis (idis), f.

Olownjk, a, m. Bleygießer, m. plumbarius: D.

Olowo, a, n. Bley, n. plumbum; wáhy na olowo, Bleywage; točené olowo, gewundenes Bley, plum. tortille; olowo tabulnj; Tafelbley, plum. quadraturarum.

Olowrant, u, m., sl. (Lypt. owrant), s. swačjna; -ty, ú, pl. Vesperzeit, f. tempus pomeridianum.

Olowrantugem, owal, owati, sl. Vesperbrodessen, merendam sumere.

Olſſe, s. wolſſe.

Olſſj, m. olſſina, y, f. mor. s. wolſſowj.

Oltář, e, m. Altar, m. altare, ara; meliký oltář, mor. hrubý oltář, Hochaltar, Hauptaltar, Frohnaltar, altare majus, principale; -řjk, -řjček, řku, m. dim. Altärchen, n. arula, D.

Oltárnj 1. den Altar betreffend: swátoſt oltárnj, das Sakrament des Altars, sacramentum altaris, eucharistia, sacra coena.

Oltářnjk, a, m. Altarist, m. altarista, Vel. D.

Oltárowý 3. s. oltárnj.

Olupugi, owal, owati, s. olaupjm 1): b) s. laupjm 2): olupowati koſtely.

Olůwko, a, n. Bleystift, m. Bleyfeder, f. stylus cerussatus, insgemein, cerussa.

†Olyra, y, f. zroſtlina.

Olyſým, fut. ex. el, eti, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Omáčený 3. part. v. folg.; fig. Schein, fucatus falsus: -čené křesťanſtwj, (bez prawdy twárné), K.

Omáčjm, el, eti, s. omočjm.

Omáčjwám, ati, fr. v. vorh.

Omáčka, y, f. Tunke, Brühe, f. embamma (atis), jus; tenká omáčka, Klare, f. D.

Omakám, fut. ex. ati, folg.

Omakáwám, al, ati, betasten, contrectare, attrectare.

Omakám, ati, sl. mit Beschwerde kauen, wie die alten zahnlosen Leute.

Omakjewám, sl. s. obměknu.

Omal, s. omnjem.

Omalomocnjm, fut. ex. el, eti, den Aussatz bekommen, lepra corripi, affici.

Omama, y, f. mor., mámenj, n. Gespenst, n. spectrum.

Omámený 3. wahnsinnig, verblendet, bethört, dementatus, infatuatus, stupefactus, B. K.

Omámjm, fut. ex. il, iti, bethören, in stuporem conjicere, infamare.

Oman (woman), a, m. Alant, inula od. inula helenium, Lin.

Omanowý 3. z. B. omanowé pjwo, wino, Alantbier, Wein.

Omancem od. omantám, al, ati, sl. einnehmen durch eine Zauberkraft, praestigiis demulcere.

Omarený 3. sl. laß, languidus,

Omarjewám, ati, sl. laß werden, languescere.

Omaſta, y, f. sl. s. maſtné; 2) womit man das Viehfutter fetter macht, polenta.

Omaſtek, ſtku, m. Milchwerk, n. etwas Geschmolzenes, Fettes; 2) sl. vorh.

Omaſtjm, fut ex. il, iti, fett machen, v. Speisen, pinguefacere-

re; hnogem zemi omastiti, den Acker düngen, - stercorare.

II. *rec.* omastiti se, fett werden, pingue fieri, Iz. 34, 7.

Omat, u, *m.* Betasten, *n.* tactus: omatem gako slepý wssecko dělá, *Com. D.*

Omatám s. omakám.

Omazi *fut.* zal, zati, umschmieren, beschmieren, circumlinire.

Omdlenj, *n.* s. omdljwánj.

Omdléwám, s. omdljwám.

Omdléwánj, s. omdljwánj.

Omdljm, *fut. ex.* el, eti, u. jti, folg.

Omdljwám, al, ati, in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden, animi deliquium (syncopen) pati.

Omdljwánj, *n.* Ohnmacht, *f.* deliquium.

Omeg, e, *m.* zrosslina, ammi, *Bercht.*

Omég, s. womég.

Omelj, *n.* auch omelina, *sl. Lypt.* Tannenzweige, (zum Besen).

Omelje, *n. sl.* s. melj.

Omelina, y, *f. sl.* s. drobeček.

Omelka, y, *f.* s. kassnjk, *D.*

Omelo, a, *n. sl.* s. omelje; 2) *sl. Lypt.* Reisbesen, *m.* v. Tannenzweigen.

Omeluch, a, *m.* Mistelbrossel, Schnarrdrossel, Mistelzimmer, *m.* turdus viscivorus, *Lin.*

Ometačka, y, *f.* Mauerkelle, Tünchkelle, *f.* trulla, ae, *f.*

Ometal, *m.* Abkehrinstrument?: kropáč, swjce, ornát, ometal, *Zal.*

Ometám, s. omjtám.

Ometám se, tal, tati, sich herum machen um etwas, circumcursare: ometali se chutně okolo těch kontrfektů, *Com.*

Ometlo, a, *n. sl.* s. pometlo.

Ometu, *fut. ex.* ometl, omesti, ometen, abkehren, mit dem Besen wegschaffen, z. B. den Staub, averrere, scopis auferre.

II. *rec.* omesti se, tropisch, sich betrügen, defraudare se.

Omey, e, *m.* panský kmjn, čerňý kmjn, Ammey, *m.* melanthium, nigella, *D.*

Omeyljm, *fut. ex.* il, iti, s. omýljm: on gest omeylen, *Pr.*

II. *rec.* omeyliti se, s. mýliti se.

Omezym, *fut. ex.* yl, yti, begrenzen, limitibus circumscribere.

Omhljem, *fut.* el, eti, *sl.* von Nebel naß werden.

Omhljm, *fut.* il, iti, *sl.* v. Nebel naß machen.

Omjnám, al, ati, *sl.* hnetu, drücken, adterrere: ťjžma mne omjna.

Omjtám, al, ati, *freq.* v. ometu.

Omknem, *fut.* kl, knauti, *sl.* d. Haut abstreifen.

II. *rec.* omknauti se, d. Haut durch abstreifen verlieren: dobře se neomknu, er hätte mögen aus der Haut springen.

Omkýnám, ati, *sl.* vorh.

Omládj, *sl.* s. mládj.

Omladjm se, *fut. ex.* il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.

Omladky, ů, *m. pl.* Kindbett, *n.* puerperium.

Omladnice, *f.* (*boh.*) s. flest ine dělka.

Omladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, s. slehnu; 2) *sl.* s. omladnu.

Omlazenj, *n.* s. omladký.

Omlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, dreschen, abdreschen, flagellare fruges.

Omlatnjk, u, *m. sl. Lypt.* Drescherschmaus nach geendigtem Dreschen.

Omlauwám, al, ati, vorwerfen,

vorrücken, objicere, exprobrare: omlauwati dobrodinj někomu, - vorrücken, vorhalten; - objicere, *Cyr.* 2) - někoho, s. pomlauwám: oml. někoho lžmi a nepráwými powěstky, *Vel.* omlúwen byl w cýsaře; 3) *ol.* s. wymlauwám.

II *rec.* omlauwati se, s. omluwiti se.

Omljem, *fut. ex.* eti, *sl.* betrügen.

Omluwa, y, *f.* Nachrede, Verläumdung, *f.* calumnia, obtrectatio; křiwé postrannj omlúwy; newinné zrádnými a křiwými omluwami před někym sočiti; 2) (*ol.*) Entschuldigung, *f.* excusatio, *K.*

Omluwjm, *fut. ex.* il, iti, s. omlauwám.

II. *rec.* omluwiti se, sich entschuldigen, sich ausreden, se excusare: vctiwě se w tom omluwil.

Omluwný 3. der zu entschuldigen ist, excusabilis, *Vel.*

Omlzek, zku, *m.* s. mlzek; 2) ein schon ausgesogener Schlözer.

Omnjem, *fut.* omál, omáti, *sl.* s. omjnám.

Omnožjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* Junge werfen, parere.

Omočjm, *fut. ex.* il, iti, *praes. iterat.* omáčjm, eintunken, eintauchen, mergere, immergere, - péro, - d. Feder, pennam immergere, inserere in atramentum.

Omok, u, *m.* Farbwisch, Eisenschwämmwisch, *m.* des Lohgerbers, aspergimen? *R.*

Omoklý 3. befeuchtet, durch Regen kothig geworden.

Omoknu, *fut ex.* kl, knauti, feucht, naß, kothig werden, z. B. der Weg.

Omráčjm, *fut. ex.* il, iti, en, niederschlagen, zu Boden schlagen, percellere: powolil napoly omráčený mukami, *Com.* hromem byl omráčen, er ist vom Blitze getroffen; 2) někomu omráčiti, d. Augen blenden, praestringere oculos, *D.*; b) s. předěšjm, *Ij.* 61, 20.

Omrzený 3 *sl.* aufgeblasen, verdrießlich, iratus, morosus.

Omrknu, *fut. ex.* kl, knauti, benachten, vom Dunkel überfallen werden; advesperari: hospodu má, kdekoli omrkne, *B.*

Omrskám, *fut. ex.* al, ati, abstäupen, stäupend abnutzen: metlu o dětky swé omrskati.

Omrwina, *sl.* s. omelina.

Omrzalý 3. *K.* folg.

Omrzelý 3. verdrießlich, mürrisch, taediosus; - lost, i, *f.* - keit, *f.* - sitas.

Omrzenj, n. Überdruß, *m.* taedium: omrzenj wšeho, *Com.*

Omrzlý 3. umfroren; 2) *sl.* s. omrzelý.

Omrzým, *fut. ex.* yl, ytí, zu Eckel, zur Abscheu werden, nauseari, abominationi esse, *Syr.* 20, 6. žena muži omrzela; omrzým manželka; quch: ta rada měšťká, již ge omrzela. *Vel.* 2) (nach den Neuern) *act.* Abscheu, Eckel verursachen, nauseam movere: omrzel mne, wyprawuge, rc *Dlabač.*

Omssa, y, *f. sl.* s. mše.

Omyčné, ého, *n. sl.* d. Werk, stupeus: kossile z omyčného.

Omyjm, *fut. ex.* omyl, omyti, *part. pass.* omyt, abwaschen, abluere, s. myjm.

Omykacý 1. z. B. kosa, s. myzdrjcý.

Omykám, al, ati, rupfen, s. my-

kám: swini, kůži ec. omykati, - abhaaren, - depilare.

II. rec. omykati se, einander rupfen, zausen, vellere, vellicare se; 2) sl. betroffen seyn, sich betroffen fühlen, confundi.

Omyl, u, m. Irrung, f. Irrthum, m. Versehen, n. error, peccatum; na omylu býti, ungewiß seyn, zweifeln, dubium haerere: dlauho na omylu byl, newěda, kteraū má wzýti, *Vel.*

Omýljm, fut. ex. il, iti, irren, in Irrthum führen, in errorem inducere, deludere: on gest omýlen, *Pr.*

II. rec. omýliti se, sich geirrt haben, errasse.

Omylný 3. irrig, nicht richtig, erroneus, falsus, fehlbahr, fallibilis, *D.* - ně, adv. falso, perperam, per errorem; - nost, i, f. Fehlbarkeit, Betrüglichkeit, (*D.*) errandi facilitas.

Omýwám, al, ati. frequ. v. omyti.

On, ona, ono, (vergl. das Wallische hwn, hon, hyn, yn, dänisch, han, er, Adel.) genit. geho, u. ho, něho, gj, nj, er, sie, es, is, ea, id, ille, illa, illud, iste, ista, istud. Der plur. nom. Oni u. Ony wird in Slowaken durchgängig, in Mähren großentheils, auch in Briefen statt des sonst, besonders in alten klass. Schriften üblichen Wy, welches auch der größte Theil der heutigen gelehrten Böhmen beybehalten, (wykati), gebraucht, (onikati): Oni gsau dobrý pán, Sie sind ein guter Herr, tu es bonus Dominus, u. s. w. dieß Oni u. Ony, bedeutet sonst auch Höchste, Hochdieselben. Es wird auch vor dem Nomen gesetzt: poněwadž on kněz Kessel, *Syr.*; ale ay on každý těmě w pláč! *Com*; aby ona Johanna w tom we wssem statku po něm Pawlowi zůstalém byla, ec. *Pr.* Das emphatische on s. man *P. II.*; on týž, ona též, ono též, er derselbe, sie dieselbe, es dasselbe, idem ille, eadem illa, idem illud: gako Bůh zdělal oděw Adamowi, a Ewě, tak y on týž přioděl ge; on sám, ona sama, ono samo, er selbst, sie selbst, es selbst, ipse, od. ipsemet, ipsamet, ipsummet.

Onaby, s. onuby.

Onak, s. ginák (vgl. onen): ginj chtěli tak, a ginj onak, *Com.*

Onakwěgssj, sl. s. odchodněgssj.

Onakwý 3. sl. s. odchodněgssj.

Onaký 3. comp. onakegssj, superl. neyo-ssj, s. ginaký: neyonakegssj a neypředněgssj, *Zal.*

Onam, adv. dorthin, illuc, auf d. Frage: wohin?

Onda, sl. s. ondy.

Onde, obs. s. tam.

Onde, y, onde, adv. hie u. da, hic et illic, passim, *Vel. K.*

Ondjm, sl. il, iti, s. onikámy *D.*

Ondjem, al, ati, sl. etwas zu unrechter Zeit thun? *Ryb.*

Anm. Ondjm, (ondjem), braucht man, wenn jemand das rechte Wort nicht einfällt: ondjal mna, hřessil mna, ec.

Ondřeg, e, m., sl. Ondro, a, Andreas, Andreas; -ček, ška, dim.

Ondy, sl. s. onehdy.

Onécý, onácý, onócý, sl. ein gewisser, unbekannter.

Onehda, folg.

Onehdy, adv. neulich, jüngst, nuper.

Oněkdy, sl. vorh.

Oněmjm, sl. oněmjem, fut. ex. ěl, ěti, verstummen, stumm wer-

den, obmutescere, a) sprachlos werden, mutum fieri; b) stillschweigen, conticescere: k těm řečem Cynna oněměl, *Vel.*

Oněmjm, *fut. ex.* il, iti, stumm, sprachlos machen, mutum reddere; ad silentium redigere: to člowěka toho oněmilo, *K.*

Onemocnjm, *fut.* čl, čti, erkranken, in morbum incidere.

Onen, ona, (onna), ono, (onno), *gen.* onoho, oné, onoho, jener, jene, jenes, ille, a, ud; na onom swětě, in jener Welt, in vita futura, s oného strany, jenseitig, jenseits, ultra, trans; za onoho času, in jener Zeit, quondam, prisco tempore: onen-onen, jener, dieser, ille-hic, *Com.* 2) w onen teyden, vorige Woche (*acc.*), priore hebdomada; wynes onu misu wen, trage mir d. andere Schüssel heraus.

Onenkrát, *adv.* damals, tunc, tum, eo tempore, illo tempore, (vgl. tenkrát).

Onezdrawjm, *fut.* čl, čti, *sl.* s. onemocnjm.

Onikám, al, ati, *sl.* sie sagen zu jemand, (erzen), in 3ia persona compellare aliquem: on gi tyká, a ona mu oniká.

†Onkoba, y, *f.* zrostlina, oncoba.

Onuce, *f.* Hader, *f.* lacinia; a) Fußhader, in d. Stiefel, Tschismen; b) Wischhader, Wischlappen, lacinia abstersoria, od. ad abstergendum.

Onudy, *adv.* dorthin, illac; 2) *obs.* s. tudy.

Onudyno, vorh.

Onuocý 3. *sl.* s. onécý.

Oný, ona, ono, *sl.* s. onen.

Onych, u, *m. Com.* u. onychl, -e, *m.* Onichel, ein Edelstein, onyx, (ychis), mex, *f. R.*

Onychyn, u, *m.* nebst, Nagelstein (Edelstein), onychinus, *R.*

Opáčenj, *n.* Wiederhohlung, *f.* repetitio

Opáčený 3. wiederhohlt, repetitus.

Opáčjm, *fut. ex.* il, iti, s. opakugi; 2) *sl.* erfahren, nachforschen durch Betasten, Greifen, (*cum dat. pers.* auch im unzüchtigen Sinn), tactione, contrectatione cognoscere; b) überhaupt erfahren, schauen: opáč, či giž odešel ten žebrák, schau doch, ob etc. 3) *sl.* besuchen, invisere: přišli sme wás opáčit.

Opačina, y, *f.* (*sl.*) Steuerruder, Kehrruder, *n.* gubernaculum, *hung.* kormány.

Anm. Das Ungrische apacsó, (*sl.* apačow), d. h. eine hölzerne Holzstange, mit einem am untern Ende angebundenen Stein, woran d. Fischer d. Wassertiefe erkennen, scheint aus opačina od. zunächst aus opáčjm b) entstanden zu seyn.

Opačitý 3. s. folg.; perversus, *Syl.*

Opačnj 1. (vorh.) verkehrt, a) entgegengesetzt, contrarius, inversus: slowa ta opačnj smysl magj, - inversum, contrarium sensum, *K.* opačnj mluwenj, ironia, *K.* 2) schlecht, verkehrt, perversus, praeposterus: opačnj maudrost.

Opačnost, i, *f.* verkehrtes Wesen, inversa, perversa res, indoles.

Opačný 3. s. opačnj, *R.*

Opačugem, owati, *sl.* s. opáčjm.

Opadalky, lek, *f. pl.* s. pádel, *D.*

Opadám, *fut.* u. *praes.* al, ati, s. opadnu.

Opadáwám, *al*, *ati*, folg.

Opadlý 3. abgefallen, eingefallen, opadlegšj twář, *D.*

Opadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, abfallen, a) herabfallen, z. B. Obst, Blätter ꝛc. decidere, delabi; b) sinken, abnehmen, vermindert werden, subsidere, decrescere, minui; woda opadla, moře opadlo, - hat sich gelegt, *Huss.*; chaulostiwý opadá, - sinkt, - subsidet, *Com.*

Opágám, (jm), *ati*, *sl.* s. opogugi.

Opak, *u*, *m.* Widerspiel, *n.* contraria res, factum contrarium, Ez. 16, 34.; 2) *sl.* ábichte, verkehrte Seite, s. rub.

Opak, *adv.* verkehrt, hinterwärts, perverse, inverse, retrorsum: oblečen gsa opak w kuklu, w nocy přeneſſen, *Vel.* posadiw ho opak na oſlicy, *Vel.* na opak, auch blos opak, od. wopak, umgekehrt, viceversa: wopak synowé swěta činj, *Syr.* wopak swázané ruce, rückwärts gebundene Hände, ligatae post tergum manus, *K.*

Opakowánj, *n.* Wiederholung, *f.* iteratio, repetitio.

Opakugi, owal, owati, wiederholen, repetere.

Opalacý 1. z. B. lopata, Wurfschaufel, *f.* ventilabrum.

Opálám, *al*, *ati*, schwingen, auswannen, *D.* Wind auf etwas erregen u. dadurch reinigen, z. B. Getreide, ventilare, vannare, z. B. frumentum; 2) fig. s. opětugi: gedny a též wěcy (obzwlášť modliteb) až do oſſklivosti opálá, *K.* z posměchu a potupy ta slowa opětugj a opálagj, *K.* něco sobě w swém mozku opálati a kaláceti, - animo volvere, *Zal.* 3) *sl.* hin u. her bewegen, ultro, citroque agitare.

II. *rec.* opálati se, *sl.* schlenkern, sich hin u. her bewegen, agitare.

Opalek, lku, *m.* Löschbrand, *m.* titio exstinctus, torris exstinctus.

Opálený 3 abgebrannt, deustus.

Opáljm, *fut. ex.* il, iti, en, anbrennen, verbrennen, versengen, adurere, amburere; - kolo, d. Pfähle anflammen, - praeurere, *D.*

Opálka, *y*, *f.* Schwinge, *f.* Futterschwinge, Futterwanne, *f.* vannus pabularis, od. blos vannus, ventilabrum, s. pálka.

Opalugi, owal, owati, s. opáljm; - pražmu, s. pražma.

Opanowánj, *n. verb.* v. folg. opanowánj města, - Bezwingung, *Com.*

Opanugi, *fut. ex.* owal, owati, d. Herrschaft erlangen über -, potiri.

Opar, *u*: *m.* Dunst, *m.* vapor.

Opařjm, *fut. ex.* il, iti, en, verbrühen, z. B. mit Wasser, nimio calore aquae laedere; ist's etwas anders als Wasser; so steht der Genit. desselben statt aquae; ist's so viel als mit heißen Wasser begießen, so steht perfundere aqua ferventi; 2) abbrühen, z. B. ein Schwein, pilos porci aqua fervida tollere, od. auferre; ein Geflügel, pennas avis aqua &c.

II. *rec.* opařiti se, sich mit heißem Wasser verbrennen.

Opášám, *fut. ex.* al, ati, án, umgürten, etwas mit etwas, cingere, accingere, succingere.

II. *rec.* opášati se, sich umgürten, se cingere, accingere,

succingere, od. cingi, accingi, succingi.

Opasek sku m. Gürtel, Geldbeutel, m. den man um den Leib gürtet Geldkatze, f cingulum, zona, crumena.

Opásti, fut. ex. sal, sati, s. opásám.

Opasugi, owal, owati, s. opásám, B.

Opat, a, m. Abt, m. abbas.

Opatek, tku, m. der Theil der Fußbekleidung, worinn d. Ferse ist, Hinterleder, n. an den Schuhen, Hinterquartier, n. Absatz, m. calx calcei, B.

Opathawjm, fut. ex. kl, kti, grätschelnd werden, auswärts gebogene Füße bekommen, varum fieri.

Opatkář, e, m. Absatzschneider, D.

Opatřenj, n. Besichtigung, f. inspectio, contemplatio; 2) Versorgung, provisio: mohl by lepssj opatřenj mjti, - Unterhalt, - K. opatřeni mládenců z stolu králowského, K.; Besorgung, f. curatio: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, Pr. do dalssjho opatřenj, provisorisch, interim, Vel.

Opatřjm fut. ex il, iti, en, besichtigen, inspicere, contemplari; 2) verschaffen, conciliare, adferre, parare, comparare; 3) versorgen od. versehen mit etwas, prospicere alicui de re od. rem, od. instruere aliquem re; sstoly mistry opatrowali, K. krážj opatřiti někoho; 4) zu Wege bringen, besorgen, curare, efficere, procurare: opatřil, aby předsaudem státi nemusyl, Vel. že to při wládaři opatřj; ať gest na poctiwosti opatřen od saudce, - für seine Ehre Sorge tragen, - prospiciat honori ejus; nepopatřenégssj kraginy, K

II. rec. opatřiti se, il, iti, něčjm, sich versorgen, versehen, prospicere sibi: pewnostmi se opatřj, K.

Opatřitel, e, m. Verschaffer, Versorger, m. curator, procurator, K. 2) episcopus?? ἐπίσκοπος? Proch. B. 1 Pet. 2, 26. - lkyně, f. - inn, f. - trix.

Opatrný 3. vorsichtig, bedächtig, bedachtsam, providus, cautus, circumspectus; klug, prudens; - ně adv. provide, caute, circumspecte, prudenter; - nost, i, f. Vorsichtigkeit, Bedächtlichkeit, Bedachtsamkeit, f. providentia, provisio, cautio, prudentia; Klugheit, f. prudentia.

Opatrowánj, n. Wartung, f. curatio; 2) Behütung, Bewahrung, Beschützung, f. custodia, tutela, defensio, conservatio; opatrowánj Božj, d. Vorsehung, providentia, administratio rerum creatarum.

†Opatrownj, jho, m. Beschauer, m. lustrator? K.

Opatrownjk, a, m. Wärter, Pfleger, m. curator; opatrownjk wčel, Bienenmann, Bienenwärter, curator apum; 2) Behüter, Beschützer, m. custos, tutor, servator, defensor; - nice, f. curatrix; 2) Schützerinn, f. tutrix.

Opatrugi, owal, owati, warten, abwarten, pflegen, curare, 2) behüten, bewahren, beschützen, bewachen, custodire, tueri, servare, custodire; opatrowat někoho na zámku, - custodire; opatrug tě P. Bůh! Gott behüte dich, beym Abschied

nehmen, vale od. auch Deus te tueatur.

II. *rec.* opatrowati se, sich versorgen, pflegen, curare; 2) Vorsicht brauchen, vorsichtig seyn, cavere, providere: před aukladys se opatrowati.

Opatský 3. äbtlich, abbatialis.

Opatstwj, *n.* Abtey, *f.* abbatia; 2) Abtwürde, *f.* dignitas abbatialis.

Opaučám se, al, ati, *sl.* zerlechzen, d. Reife verlieren, wie ein Faß.

Opausstám, ati, *sl.* s. opausstjm.

II. *rec.* opausstati se, *sl.* verzogen, nachläßig seyn, animum despondere.

Opausstěnj, *n.* s. opusstěnj.

Opausstjm, ěl, ěti, s. opustjm.

Opautám, al, ati, fesseln, vincire, s. folg.

Opautánj, *n.* Fessel, *pl.* vincula, w opautánj swém se kochá Bohač, *Com.*

Opaženj, *n.* Tafelwerk, *n.* tabulatum, *Ex.* 96, 29. *B. cath.*

Opážjm, *fut. ex.* il, iti, täfeln, tabulare, *ibid.* s. taflugi, *B. K.* 2 *Par.* 3, 6

Opečugi, owati, s. ostarám, *Syl.*

Opekám, al, ati, s. opeku.

Opekanec, nce, *m.* *sl* in der Nähe der Gluth od. Flamme gebackene länglichrunde Klöschen (Nockeln), eine Weihnachtsspeise, *f.* etwa pastilli usti: makowé(a medowé) opekance

Opeku, (ču), *fut. ex.* opekl, opecy (opect, opyct), opečen, abbacken, anbacken, z. B. Brod, coquere; b) backen, dörren, z. B. Obst, torrere; 2) abbraten, braten, assare.

Opelichám, *fut. ex.* al, ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.

Opelichawost, i, *f.* Kahlheit, *f.* calvitium, calvities.

† Opelka, y, *f.* zrostlina, opelia.

Openec, nce, *m.* wopenec, (v. opnu), *mor.* & *sl.* oponka, y, *f.* *sl.* auch zádussnjk, a, *m.* Gundermann, *m.* Gundelreben, glecoma hederacea, *Lin.*, *hung.* földi borostyán, kereknádra fű, *Lumn. F. P.*

Opěnjm, *fut. ex.* il, iti, auch offumugi, abschäumen, absäumen, despumare.

Opěnka, y, *f.* ein gewisser Schwamm.

Opěnowačka, y, *f.* (*sl.* auch zufánek, nku, *m.*) Schaumkelle, *f.* Schaumlöffel, *m.* trulla, ligula, (spatha, *Syl.*)

Opentljm, *fut. ex.* il, iti, s. přewedu; beschummeln, beschuppen, hintergehen, inducere, decipere.

Opěnugi, owal, owati, s. opěnjm.

Opepřený 3. mit Pfeffer gewürzt, gepfeffert, piperatus.

Opepřjm, *fut. ex.* il, iti, en, pfeffern, piperare, pipere condire; fig. opepřené maso hrozným hněwem Božjm, *K.*

Opera, y, *f.* Oper, *f.* drama musicum (melicum), směssná opera, komische Oper.

Operacy, *f.* Operation, *f.* operatio, e. g. medicinae, *Com.*

Operadlo, a, *n.* *sl.* Lehne, *f.* fulcrum, reclinatorium.

Operu, *sl.* operem, *fut.* waschen, abluere, emundare.

Opeřenj, *n.* Befiederung, *f.* provisio pennis.

Opeřený 3. befiedert, pennatus od. pinnatus, z. B. Vogel, opeřená střela, gefiederter Pfeil, telum pennatum, sagitta

pennigera; 2) hustým taslowánjm opeřeno? *B.*

Opeřjm, *fut. ex.* il, iti, befiedern, mit Federn versehen, z.B. einen Vogel, bekielen, pennis (plumis) instruere avem, pennas (plumas) addere avi; so auch Pfeile.

II. *rec.* opeřiti se, Federn bekommen v. Vögeln, sich bekielen, plumescere.

Operugi, owal, owati, operiren, operare, *Com.*

Opěssalý 3. zu Fuß, ohne Pferd, equo privatus, pedes (itis)

Opěssám, *fut. ex.* al, ati, od. el, eti, zu Fuß werden, peditem fieri: s konj ssedali a opěssali, *Troj.*

Opět, *adv.* wieder, wiederum, iterum; opět y opět, zu wiederholten malen, iterum iterumque, iteratis vicibus.

Opěti se, *sl.* s. opnu.

Opětně, *adv.* wiederhohlt.

Opětowánj, *n.* s. opakowánj.

Opětugi, owal, owati, s. opakugi.

Opěty, bess. opět.

Opičák, *a, m.* ein Affe männlichen Geschlechts, simius.

Opice, *f.* der weibliche Affe, simia; 2) ein Affe weiblichen, od. männlichen Geschlechts; na opice wynesti někoho, jemand für einen Narren halten, äffen, ludibrio habere, illudere; chytiti od. mjti opicy, s. unter mám; 3) verächtlicher Nachahmer: Izraelsstj byli Ammonytských opice, *K.* - čka, y, *f.* od. - čátko, *a, n. dim.* Äffchen, *n.* simiolus, simiola.

Opichám, al, ati, stampfen, zerstampfen, tundere, pinsere.

Opichá na, y, *f.* Stampfmühle, *f.* pistrinum, mola tudicularia.

Opičj 1. v. Affen, simininus; opičj nos, Affennase, nasus simus; opičj twář, lássa 2c. *D.*

Opjerám, *sl.* s. opjrám.

Opjgenj se, *verb.* v. folg.

Opigi, *fut. ex.* opil, opiti, betrinken, inebriare.

II. *rec.* opiti se, sich betrinken, se inebriare od. inebriari.

Opjgjm, el, eti, *freq.* v. verb.

Opilec, lce, *m.* Trunkenbold, *m.* potor, potator; 2) od. stoklas, ssmatúch, Schwindelhaber, *m.* Schwindelkraut, *n.* Dollrich, Lolch, lolium temulentum, *Lin.*

Opilka, y, *f.* Trunkenboldin, *f.* potatrix; 2) s. opilec 2)?

Opilky, s. odpilky.

Opilstwj, *n.* Trunkenheit, ebrietas.

Opilugi, owal, owati, ohobługi, bestoßen, s. pilugi.

Opilý 3. betrunken, ebrius.

Opjnám, al, ati, umhängen, velare: zasstřenj koltrami se opjná; b) s. okasám.

II. *rec.* opjnati se, sich umheften, umgürten, cingi, cingulo muniri, *B.* 2) s. okasám se.

Opiplám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* obabrám, betasten, contrectare; - prsy, *Ez.* 23, 3.

Opjrám se, al, ati, *fr.* v. opru.

Opjssi, *fut.* opsal, opsati, beschreiben, bess. wypjssi.

Opjssky, ů, *m.* Hülsen, d. sich beym Stampfen ablösen, canicae, quisquiliae.

Opjtám se, *fut. sl.* s. ptám se.

Opiti, s. opigi.

Opitj, *n.* Trunkheit, *f.* inebriatio: pád aneb hřjch z opitj posslý.

Opitugem se, *sl.* s. ptám se.

Opláceni, *n.* Zurückzahlen, *n.* restitutio, *B.*

Opláči, *fut. ex.* oplakal, oplakati, beweinen, flere deplorare, deflere, lacrymare, lacrymis prosequi, rem.

Oplacugi, owati, s. oplatjm.

Opláčjm, el, eti, vorh.

Oplakáwám, al, ati, *freq.* v. opláči.

Oplákmu, s. wyplákmu.

Oplan, a, *m.* *sl.* Taugenichts, nauci homo.

Oplanjm, *fut. obs.* s. obnažjm, oholjm.

Oplaskugi, owal, owati, sich setzen, (v. Geschwulst u. dergl.) subsidere, detumescere: otok oplaskuge.

Oplatek, tku, *m.* Oblate, *f.* orbiculus farinaceus, crustulum farinaceum, insgemein hostia: swalený oplatek, trubička. Hohlhipre, *f.* *D.*

Oplátka, y, *f.* Erwiederung, Vergeltung, *f.* remuneratio, relutio.

Oplatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, eigentl. zurückzahlen, solvere debitum, restituere, Syr. 29, 2; b) erwiedern, vergelten, referre aliquid, remunerari, reddere.

Oplatkář, e, *m.* Pastetenbäcker, *m.* crustularius.

Oplchalý 3. kahl, calvus, glaber; -lost, i, *f.* Kahlheit, calvitium, calvities.

Oplchám, *fut. ex.* al, ati, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Oplchawost, i, *f.* lezenj wlasů, das Ausgehen, Ausfallen der Haare, defluxus capillorum.

Oplečko, a, *n.* *sl.* ein kurzes Frauenzimmerhemd, Brust- od. Achselhemd.

Oplem, *fut. ex.* eti, *sl.* schnellen, betrügen, defraudare.

Oplegi se, *fut. ex.* oplel, opleti, *sl.* s. omesti se (ometu se).

Oplen, u, *m.* *sl.* (woplјn *boh.*), das Kopfstöckel, am Wagen, worauf d. Leitern liegen, sustentaculum capitatum.

Oplesstwjm, *fut.* kti, *sl.* s. oplchám.

Opletám, al, ati, s. opletu.

Opletám se, knaupeln, *fig.* *D.*

†**Opletnjk**, u, *m.* zrostlina, calystegia.

Opletu, *fut. ex.* opletl, oplesti, opleten, umflechten, circumplectere.

Oplotec, tce, *m.* Krippe, *f.* Flechtwerk, *n.* crates, *D.* oplotcem ohraditi, krippen.

Oplotení *f.* v pažení, d. Tennewand, praesepia, i. e. septa horrei, *R.*

Oplotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, umzäumen, circumsepire, *Syl.*

Opluhawjm, *sl.* s. pluhawjm.

Oplýwám, al, ati, mit dem Instrument der Sache, eigentlich überfließen, redundare: kalich můg nalévwáš, až oplýwá, *B.*; 2) Überfluß haben an etwas, abundare, redundare; 2) mit der Präposit. w, u. dem Lokal z. B. oplýwati w rozkossech, äußerst schwelgerisch seyn, luxuria diffluere.

Oplzlý 3. unfläthig, unzüchtig, z. B. Worte, rc. obscoenus, sparcus, *K.* -ně, *adv.* spurce, -lost, i, *f.* -gkeit; -gkeit, *f.* obscoenitas.

Oplznem, *fut.* zl, znauti, *sl.* s. oplchám.

Opnu, opnu se, *fut.* opal, opnauti (*sl.* opěti), s. opjnám

Opodál, *adv.* fern, weit, in einiger Entfernung, procul, lon-

ge, longinque, auch mit od. opodál od města, *Vel.*

Opogený 3. betrunken, potulentus, vinolentus, temulentus: fig. swětem opogený člowěk, *Com.*

Opogjm, *fut. ex.* il, iti, betrinken, inebriare.

Opogný 3. berauschend, vi inebriandi praeditus; opogný nápog.

Opogugi, owal, owati, s. opogjm: opoguge ge dobrými wěcmi swými, *B.*

II. *rec.* opogowati se, sich betrinken, überfüllen, inebriari, *B.*

Opominám, *ati*, *sl.* s. připomjnám.

Opominu, *fut. ex.* nul, nauti, unterlassen, stehen lassen, intermittere, differre.

Opomjtám, al, ati, verwerfen, verachten, rejicere, contemnere; -ánj, *n. verb.*

Opona, y, *f.* Vorhang, *m.* velum, plaga; b) Bettvorhang, velum lecti, *Com.* c) plachta ssjfowá, Segel, *n.* velum, (seltene Bedeutung, s. plachta); oponu roztáhnauti, vela pandere; 2) Zwerchfell, *n.* diaphragma, (atis).

Oponka, y, *f. dim.* v. vorh. kleiner Vorhang; 2) *mor.* & *sl.* s. openec, *Lumn F. P.*

Opotjm se, *fut. ex.* il, iti, schwitzen, sudare.

Opowážjm, se, *fut. ex.* il, iti, sich unterstehen, sich entblöden, sich erwinden, audere, sustinere, sich erkühnen, audere; 2) *cum genit. rei* od. *pers.* wagen, der Gefahr aussetzen, in discrimen adducere, periculo objicere: opowážiti se žiwota swého, *B. Cyr.* opowážil se toho nebezpečenstwj, er wagte sich an d. Gefahr, *Cyr.* opowážil se smrti pro někoho; desýti osob z woyska swého se opowážil, - setzte der Gefahr aus, *Vel.* vgl. odwážjm se.

Opowážliwý 3. verwegen, frech, audax, temerarius, confidens; -wě, *adv.* audacter, confidenter, temere; -wost, i, *f.* Verwegenheit, Frechheit, *f.* audacia, confidentia, temeritas.

Opowažugi se, owal, owati, s. opowážjm se.

Opowěd, i, *f.* Melden, Ansagen, *n.* indicatio (insinuatio) praevia, bez opowědi ohne sich zu melden; s opowědj něco činiti.

Opowjdač, e, *m.* Ansager, *m.* indicator, insinuator, nunciator.

Opowjdám, al, ati, s. opowjm.

Opowjdatel, e, *m.* s. opowjdač.

Opowjdka, y, *f.* bess. opowěd.

Opowjm, *fut. ex.* opowěděl, opowěditi (opowěděti), jemand melden, insgemein insinuare, jemands Gegenwart od. Ankunft anzeigen, nunciare alicujus praesentiam, adventum; k králi ho opow. *Cyr.* b) überhaupt ankündigen: opowjdati shromážděnj zwučným troubenjm, *K.*

II. *rec.* opowěditi se, sich melden, seine Gegenwart bekannt machen, indicare praesentiam suam; 2) melden anzeigen, bekannt machen, significare, indicare, aperire.

Opowrhlý 3. s. opowržený.

Opowrhnu, *fut. ex.* opowrhl, opowrhnauti, opowržen, s. opowrhugi.

II. *rec.* opowrhnauti se, s. opowrcy se.

Opowrhu, *fut. ex.* opowrhl, opowrcy, opowržen, verb.

II. *rec.* opowrcy se, sich zu sehr erniedrigen, muthlos seyn, niederträchtig handeln, se abjicere, animum abjicere, abjectum esse, *B.*

Opowrhugi, owal, owati, verachten, (verwerfen), contemnere, despicere, aspernari, spernere.

II. *rec.* opowrhowati se, s. opowrcy se.

Opowrženec, nce, *m.* ein niederträchtiger Mensch, Auswürfling, abjectus homo.

Opowrženj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio; 2) Niederträchtigkeit, animus abjectus.

Opowrženliwost? - *f.* Niederträchtigkeit, *f.* animus abjectus; illiberale turpe facinus: *nižádné opowrženliwosti se nedopausstěti.*

Opowržený 3. verachtet, verwerflich, contemtus, despectus; 2) muthlos, niedergeschlagen, abjectus: to *mne činj mnohem* opowrženěgssjho, das macht mich viel muthloser, abjectiorem me reddit; - nost, i, *f.* s. opowrženj: tisýcerým opowrženostem se podrobiti; 2) Muthlosigkeit, Niedergeschlagenheit, Fassungslosigkeit, abjectus animus.

Opozdjm se, *fut. ex.* il, iti, sich verspäten, morari; - děnj *n.* Verspätung, *f.* *K.* moratio, cunctatio.

Opřahám, al, ati, s. opřáhnu.

II. *rec.* opřáhati se, folg.

Opřáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wztáhnauti, *sl.* zahnati, mit dem Instr., ausholen, auf, in d. Höhe heben, intendere, efferre, tollere: opřáhl rukau swau, aby vbeřil, *K.* opřáhl rukau, *B.* - holj. *B.* mečem na město *B.* b) mit dem Akkus. opřáhali mne, sie schlugen, hauten mich? *Com.*

Opřáhám se, üblicher opřahám: *byt se nepřátelé na wás opřáhali, nic wám neusskodj.*

Opřáhnu se, s. opřáhnu.

Oprený 3. ausgewaschen, lotus.

Opřaskowaný 3. opatý (opiatý) (v. přeska, přaska), gegürtet, (eigentlich geschnallt), gerüstet, cinctus: opřaskowánj gsauce vkrutnostj, *K.*

Opřaskugi, owal, owati, umschnallen, umgürten, cingere; vgl. verb.

Oprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, abstauben, z. B. ein Buch; 2) pulvere purgare, auch pulverem excutere libro.

Oprasstiwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d. Krätze bekommen, scabie infici, *K.*

Oprassnice, *f.* s. prasnice.

Oprassugi, owati, s. oprássjm.

Oprasým se, *fut. ex.* yl, yti, ferkeln, parere.

Oprat, oprať, i, *f.*, *mor.* oprata, (viell. obrata?) Lenkseil, Leitseil, *n.* versoria, ae, *f.* funis versorius.

Oprátka, y, *f.* *dim.* ein kleines Lenkseil, kleines Seil, funiculus versorius, resticula.

Opratnj 1. z. B. opratnj kůň, Leitseilpferd, *n.* equus versorius.

Oprawa, y, *f.* Verbesserung, a) Befreyung v. Fehlern, emendatio, correctio; b) wenn man etwas noch besser macht, mutatio in melius; 2) Ausbesserung,

f. reparatio, z. B. chrámu, B. 3) oprawa na studni, Einfassung des Brunnes, crepido, (inis), f.

Opráwce, m. Flicker, plicator, D. 2) ol. s. zpráwce.

Oprawdiwý 3. ächt, authentisch, genuinus, D. -wě, adv. wahrhaftig, vere; -wost, i, f. Ächtheit, Wahrhaftigkeit, f. genuina indoles, sinceritas, veritas.

Oprawdowý 3 wahrhaftig, verus, (bess. vorh.); 2) ernstlich; a) nicht scherzhaft, severus, gravis, serius: od oprawdowých wěcý něktdy přestati, Com. b) nachdrücklich, gravis, severus, acer; c) nicht erdichtet, serius, verus; - wě, adv. vere; a) severe, graviter serio: o stawenj chrámu se oprawdowě přičinili, K. b) graviter, severe, acriter: oprawdowě ge k tomu probuzuge, K. c) serio, vere: oprawdowě sme audowé Krysta P. Kons.; - wost, i, f. Ernst, m. Ernsthaftigkeit, severitas, gravitas.

Oprawdu, adv. im Ernst, wahrhaftig, wirklich, revera, vere, sane, profecto, buď žertem, aneb oprawdu, Vel. oprawdu to mjnjm, ich meyne es im Ernst; oprawdu ge tu zyma; oprawdu nic newjm, gá nebudu pjti, oprawdu nebudu pjti.

Oprawenj, n. Verbesserung, f. a) Befreyung v. Fehlern, emendatio, correctio; b) wenn man etwas noch besser macht, mutatio in melius: oprawenj wjna; 2) Ausbesserung, reparatio, refectio; Flicken, n. refectio, reparatio; 3) sl. obrada, Einfassung, Umgebung, rc. cinctura.

Oprawjm, fut. ex. il, iti, en, verbessern, a) v. Fehlern befreyen, emendare, corrigere: b) besser, od. vollkommener machen, mutare in melius; wjno gednostegné a neoprawowané; 2) ausbessern, reparare, Kleider flicken, sarcire, reficere, reparare; 3) sl. s. obradjm, einfassen, umzäunen, rc.

II. rec. oprawiti se, gesund werden, gut werden, verbessert werden, curari, restitui, Ez. 47, 8.; 2) besser thun, berichtigen: opraw se w swých slowjch.

Oprawitel, e, m. Verbesserer, m. emendator, corrector; 2) der umfaßt, umzäunt, rc.

Opráwka, y, f. Flickerey, f. Flickwerk, n. refectio, reparatio; 2) Feile, Verfeinerung, f. lima: to opráwky potřebuge, lima opus habet.

Oprawugi, owal, owati, s. oprawjm.

Opřchlý 3. entblößt, v. dem etwas abgefallen ist, nudatus, z. B. hlawa, strom, ein entblätterter Baum, rc.

Opřchnu, fut. ex. chl, chnauti, entblößt werden, nudari, s. vorh.

Opreyskám se, fut. ex. s. rozpuknu se, disrumpi, D.

Opřský od. opřstky, ů, m. pl. sl. das zurückgelassene beym Essen od. Trinken.

Opru, (řu), opřeš, fut. ex. opřel, opřjti, stemmen, imponere.

II. rec. opřjti se, sich stemmen, inniti; 2) cum dat. sich widersetzen, resistere: gim se opřeli, a o to se zasadili, Vel. někomu se zmužile opřjti; zgewné mocy se opřeli a bránili; opři se sám sobě.

Opřſſjm, fut. eti, s. opřchnu.

Oprużugi, owal, owati, bess. zprużugi: stané wěcy oprużugi cesty moře.

Opsáni, n. Beschreibung, bess. wypsánj.

Opsati, s. opjssi.

Opspolý, ol 3. s. nestybatý? Hr. z. G

Opsugi, fut ex. owal, owati, sl. & ol. d. h. lzhaněti, osočiti, co psa.

Opsy (u) se, fut. ex. el, eti, hündisch werden, cani similem fieri, D.

Optám se, fut. ex al, ati, mit u. ohne Genit. befragen, fragen, quaerere ex aliquo, percontari ex od. ab aliquo auch aliquem; interrogare od. rogare aliquem.

Optykus, a, m. Optiker, opticus, Com.

Opučam se, s. opaučam se.

Opuchám, ati, s. opuchnu.

Opuchlina, y, f. s. otok.

Opuchlý 3. s. oteklý.

Opuchnu, fut. ex. chl u. chnul, nauti, aufschwellen, intumescere.

Opučim se, fut. iti, s. opaučám.

Opuka, y, f. Tof od. Toffstein, tofus, tophus, op. zemlená, zermahlener Toffstein, coementum.

Opuštěnj, n. Unterlassung, f. intermissio, omissio; 2) Verlassung, a) das im Stiche Lassen, relictio, desertio; b) wenn man davon gehet, relictio; c) wenn man jemand ohne Hilfe läßt, desertio.

Opuštěný 3. unterlassen, omissus; 2) verlassen, im Stiche gelassen, ohne Hilfe gelassen, hilflos, desertus.

Opuštjm, fut. ex, il, iti, unterlassen, intermittere, omittere; 2) verlassen, a) im Stiche lassen, relinquere, deserere, b) ohne Hilfe lassen, deserere, c) v. etwas fortgehen, relinquere; 3) z. B. wobau, mit Wasser ringsherum einschließen, aqua circumdare, aqua circumfundere: wodami wssudy opuštěn byl, K. B. 4) nicht achten, nicht befolgen, non observare, Žal. 119, 53.

Opyřám, fut. ex. al, ati, boh. (nicht sl.). bereuen, poenitere.

Opýtám se, fut. ati, sl. s. optám se.

Opytugem se, owati, sl. vorh.

Oř, e, m. bogowný kůň, Kriegspferd, n. Gaul, m. Kriegspferd, n. dextrarius, caballus.

Oráč (wbráč), e, m. Ackermann, Ackersmann, Pflüger, arator, B. 2) Ackerknecht, Kleinknecht, m. servus ad aratrum.

Oračka, y, f. s. oránj; w oraččku se dáti, K.

Orach, f. Oration, Rede, f. oratio; 2) sl. adj. 1. term. s. orný.

Oracyna, y, f. sl. Ackerfeld, geackertes Feld, n. arvum.

Orakulnj 1. das Orakel betreffend: orakulnj duch, Cyr.

Orakulum, n. Orakel n. oraculum, (gen. pl. orakul u. orakulj, Cyr.)

Orám, od. oři (oru, -αρῶ, arare, ären, (im Elsaß), angl. ear, holl. aeren), oral, orati, pflügen, ackern, arare; lenochem orati s. lenošjm, Cyr.

Oránj, n. Ackern, Pflügen, n. aratio.

Oranina, y, f. s. oracyna.

Orant, u, m. s. hledjk, Vel.

Orawa, y, f. der Fluß Orawa, Arva; 2) Bergschloß, Orawa, Arva; 3) d. Landschaft, Orawa od. Arva, jetzt das Arwaer Comit. in Ungarn, Comitatus Arvensis.

Orawec, wce, m. ein Arwaer od. Arwer, Arvensis.

Orawka, y, f. Arwaerinn, f. Arvensis, f.

Orawſký 3. Arwaer, Arvensis; -ſký od. po-ſku, adv.

Orba, y, f. ſ. oránj, Ackerwerk, n. aratio, Syr. 7, 16. 3 Mach. 12, 1. Landwirthſchaft, f. agricultura.

Orbonanka, y, f. ? Ryb.

Orda, y, f. ſtádo, Horde, f. caterva, D.

Ordunk, u, m. (obs.) Schlachtordnung, f. acies.

Ordynugi, owal, owati, ordinieren, zum Geiſtlichen weihen, consecrare,(ordinare), Kroc. -nowánj, verb.

Ořech, u, m. Nuß, f. nux; wlaſký ořech, welſche Nuß, nux juglans, auch blos juglans, (ndis); ljſkowý oř. ſ. leſkowec; králowſký od. wlaſký oř. Haſelnuß v. der rothen Art, Vel. Herb. panenſký oř. Bartnußbaum, corylus sativa (fructu maximo, rotundo); b) d. Frucht dav. ořech Indyanſký aneb mořſký, Indiſche od. Meernuß, f. nux Indica, Vel. 3) oř. ſwinſký, Saubrod, Erdrübe, Waldrübe, f. cyclaminus, panis porcinus, Vel.; wodnj oř. ſ. kotwice 3), zemſký oř. sl. ſ. ořjšſek zemſký; 2) Nußbaum, m. nux; 3) na lu u na kuſſi, (kuſſ, na kterauž ſe ſtřela nakládá), d. Nuß am Bogen, astragalus, epitoxis, fibula ossea, na ořech přiložiti, ſ. napnu, Syl. 4) Arſchei̇len, n. Arſſlöffel, m. specillum ani, Syl. 5) d. Nuß am Feuerſchloß, capitellum, 6) d. Nuß beym Schloße, foramen excussorii, R.

Ořechowec, wce, m. ſ. kriwatec; 2) sl. ſ. oſſleych.

Ořechowý 3. nußbäumen, aus Nußbäumen, nuceus.

Orel, gen. orla, m. (vgl mit) Adler m. (adel - aar, großer Vogel), aquila mas, mořſký orel, ſoll nach D. daſſelbe, was koſtilomec ſeyn.

†Orelánjk, u, m. zroſtlina, bixa.

Orem, sl. ſ. oru.

†Ořeſſák, u, m. juglans, Nußbaum?

Ořeſſec, ſſce, m. sl. ſ. oſſleych.

Ořeſſj, n. od. ořeſſina, y, f. Nußwäldchen, n. nucetum; b) zroſtlina zemſkých ořechů, z njž y kwjtj ořeſſjm ſlowe, herbæ et flores lathyri tuberosi, bunii, ornithogali.

Ořeſſina, y, f. Haſelſtaude, f. corylus.

†Ořeſſnjwka, y, f. zroſtlina, pyrenula.

Ořezám u. ořeži, fut. ex. ořezal, ořezati, beſchneiden, circumscindere.

Ořgan, u, m. sl. ſ. warhany; -ář, a, m. Orgelmacher, organarius; -řka, y, f. -inn, -ria, -řůw, -řčin, ꝛc. wie bey mlynář; -nyſta, y, m. ſ. warhanjk.

Ořganugem, owal, owati, sl. a. f der Orgel ſpielen, organum tangere.

Ořgowán, u, m. sl. Göm. ſ. bez wlaſký.

Ori, ſ. orám.

Orientſký 3. orientalis; orient. perla, Syl.

Ořjšſek, sl. orješſok, ſſku, m. dim. Nüßchen, n. nucula; ořjšſek zemſký, nach einigen, kaſtan zemſký, sl. zemſký ořech, Erdnuß, u. zwar, a) Erdeichel, Erdfeige, f. lathyrus tuberosus,

Lin. D. b) Erdkastanie *f.* bunium, *Lin.* c) Trüffel, *f.* tuber; d) Vogelmilch, *f.* ornithogalum; 2) *sl.* hie u. da, s. muškátowý ořech; 3) oříšky weliké y malé, große u. kleine Pfeffernüße (Zuckerbeck.), dulcia piperata.

Orkáš, u, *m. mor. & Lomn.* s. kaupě 2); orkáš zaplatiti, *Lomn.*

Orljčátko, a, *n dim.* junger Adler, pullus aquilae.

Orlice, *f.* das Weibchen des Adlers, der weibliche Adler, aquila femella; (es wird auch oft überhaupt für orel gesetzt); 2) - Orlitz, *f.* Adlerfluß, *m.* im Königgr. Kr. Aquila.

Orljče, ete, *n.* s. orljčátko.

Orljček, čka, *m. dim.* v. orel; 2) *gen.* čku, *m.* Leberkraut, Balsamkraut, *n.* aquilegia, (nach *D.* s. gatrnjk.)

† Orličenec, nce, *m.* zrostlina, aquilaria?

Orljčj 1. Adler-, Adlers- od. vom Adler, aquilinus; orljčj kámen, Adlerstein, *m.* aetites; orljčj nos, Habichtsnase, *f.* nasus aquilinus od. aduncus; orljčj kapradj, Adlerkraut, *n.* pteris aquilina.

† Orličnice, *f.* zrostlina, aquilicia.

Orlog, e, *m. obs.* horologium.

Orlowý 3. s. orljčj: orlowý řád, Adlerorden, ordo equester aquilae.

Ornát, u, *m.* Meßgewand, *n.* vestis liturgica, stola.

Orné, ého, *n.* Ackerlohn, *m.* merces pro agricultura, *D.*

Ornice, *f.* d. h. orna země, *Puchm.*

Orný 3. pflügbar, was gepflügt werden kann, arabilis.

Orobanka, y, *f.* Erwenwürger, *m.* (Pflanze), orobanche, *D.*

† Orobinec, nce, *m.* zrostlina, typha.

Orodowánj, *n.* Fürbitte, *f.* deprecatio, intercessio.

Orodownjk, *a, m.* Fürbitter, deprecator, Fürbitter bey Gott, intercessor, interpellator; - nice, *f.* - inn, *f* deprecatrix, interpellatrix.

Orodugi, owal, owati, (v. orare?) Fürbitte einlegen, intercedere, deprecari.

Orsácký 3 *sl.* (im gem. Leben, vom Ungr. ország, Reich, Land), gemein, Land-, publicus, orsácká cesta, s. sylnice; 2) vorzüglich, praecipuus: o - á zyma, grimmige Kälte, orsácký pacholek, egregius masculus.

Orscy, e, *m.* Schmalzblume, *f.* ficaria.

Orseyl, z čeho lakmus dělagj.

Ort, u, *m.* (viell. v. quart, quert?) der vierte Theil v. etwas, z. B. v. Thaler, Ort, quadrans, 4ta pars, ferton: ort ferton gedné hřiwny, 16 grossů Pražských, *Vel.*

Ortel, e, *m.* Urtel, *n.* gerichtlicher Ausspruch, Urtheil, *n.* sententia, judicium, posledný ortel, Endurtheil, *n.* sententia finalis, slepý ortel, gerichtliche Meynung auswärtiger Rechtsgelehrten? na nawčenj a slepé ortele do Magdeburku posýlá, *Vel.* ortel wynášeti, sententiam ferre.

Ortelnj 1. das Urtel betreffend.

Ortelugi, owal, owati, Urtheil sprechen, verurtheilen, sententiam ferre, damnare; *K.* kniby k sudlenj -; neposlušné k zlořečenstwj.

Ortutjm, *fut. ex.* il, iti mit Quecksilber bestreichen, belegen, insbesondere verquicken, amalgiren, metalla mercurio friare et in massam redigere.

Oru, s. orám.

Orudj, *n. obs.* folg.

Oružj, *n. obs.* s. zbraň; nach *Leschka* s. nádobj, náradj.

Orwu, *fut ex.* orwal, orwati, raufen, (beraufen), vellere.

Orwu, *fut. ex.* oŕwal, oŕwati, umbrüllen, circummugire, circumrudere.

Orygináľ, u, *m.* Original, *n.* Urschrift, originale, - lnj 1. Original- , originalis: oryginálnj exempláŕ, *Cyr.* oryginálnj kniha, *K.*

Oryon, *a, m.* s. koſa 2), *B.*

Os, *y, f.* Achse, *f.* am Wagen, axis, os nebes od. swěta, Himmelsachse, *f.* axis coeli, *D.* 2) od. wos, *a, m.* (*boh.* nicht *sl.*), Wespe, *f.* vespa.

Osa, *y, f.* vorh. 2) (*sl.*), Wespe, *f.* vespa.

Osáchnu, *fut. ex.* chl, chnauti s. osáknu: osáchli lidé; hned osáchnauti, a meč swág zas schowati.

Osada, *y, f.* kolonye, Kolonie, *f.* colonia; 2) Kirchspiel, *n.* ecclesia; 3) Kirchsprengel, *m.* dioecesis ecclesiastica: arcybiskup w zemjch swé osady *rc.* *Vel.* 3) *sl.* s. dědina, wes.

Osadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, besetzen, occupare, praesidium imponere: osaditi bránu strážnými, *Com.* strážnými někoho; lidem osaditi lod, ozbrojiti, - bemannen; 2) besetzen, bestellen, einsetzen, constituere: auřad někým osaditi, *Pr.* osazowali auřady, kým se gim widělo; osadicí jsau proti někomu; 3) ansiedeln, Wohnung verschaffen, illocare, *B.*

II. *rec.* osaditi se, sich ansäßig machen, sich ansiedeln, sedem ponere, domicilium figere, illocare se.

Osadnj 1. das Kirchspiel, den Kirchsprengel betreffend, dioecesanus; d. Kolonie betreffend, colonialis.

Osadnjk, *a, m.* Kolonist, Anbauer, Ansiedler, neuer Einwohner, Fremdling, Eingezogener, *m.* (sonst auch nowý osadnjk); 2) Kirchkind, *n.* attributus templo, consors templi; - *ice, f.* Ansiedlerinn, Kirchkind, *n.* colona; consors templi, dioecesana, 3) s. dědinčan, wesnjk.

Osáknu, *fut. ex.* kl, knauti, langsam durch abträufeln trocknen, trocken werden, sensim siccari, exarescere; versiegen, vertrocknen, exarescere: osákly wody potopy; řeka osákne, - wird allmählig versiegen, vertrocknen, *B.*; fig. schwinden, evanescere: oni tak s chrámem, oběťmi a ceremonyemi osáknau, i. e. pomalu gich vbýwati bude, *Com.* vgl. sáknu, sákám, osýknu.

Osamělý 3. einsam geworden, einsam, solitarius, - le *adv.*

Osamjm, *fut ex.* ěl, ěti (sám zůstanu), einsam werden, solitarium fieri: osaměl a o ýrel, *Com.* - jwám, al, ati, *fr.*

Osamotě, *adv.* s. samotně.

Osamotnjm, *fut.* ěti, s. osamjm.

Osapjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, mit Worten anpacken, anfahren, increpare aliquem, invehi in aliquem.

Osatý 3. besäet, inseminatus, *K.* osatá země.

Osauch, u, *m.* podplamenice, *f. sl.* posuch, Kuchen v. Kornmehl, *D.*

Osaussek, ssku, *dim.* verb.

Osazenj, *n.* Besatzung, *f.* praesidium; 2) Besetzung, occupatio; 3) Einsetzung, Bestellung, *f.* constitutio; 4) Ansiedelung.

Osazený 3. besetzt, munitus; 2) bestellt, eingesetzt, constitutus; 3) angesiedelt, illocatus.

Osazugi, owal, owati, s. osadjm. II. *rec.* osazowati se, s. osaditi se.

Osázým, el, eti, u. osázeti se, verb. wssecka mjsta swými přátely osázel.

†**Osbekowa**, bess. Osbekowka, y *f.* zrostlina, Osbekie, Osbekia.

Oschnu, *fut ex.* oschl u. osechl, oschnauti, abtrocknen, trocken werden, siccescere, siccum fieri: od krwe osechl, *Vel.*

Osebe, *adv. sl.* absonderlich, seorsim; singillative, privatim, particulariter: každý osebe, jeder besonders (aparte), singulus.

Oseč, i, u. e, *f.* d. Weinbeere, d. schon abgetropft u. nun in d. Presse zum Keltern gelegt wird; wjno zoseče, Preßwein, Kelterwein, *m. sl.* auch pressowanec, vinum tortivum, Tresterwein, *m.* lora, lorea; 2) Umhau, s. zásekа: oseči ty rychle zapálili, *Haj.*

Oseček, čku, *m.* (osečka, y, *f.* ? - v. osekám), Span, *m.* v. Holz, ramentum, segmentum (recisamentum, *R.*) osečky, *Com.*

Osedám, al, ati, s. osednu.

Osedjm, *fut ex.* el, eti, sitzen bleiben, persedere, z. B. in equo; 2) *act.* brüten, incubare: óseděti weyce.

Osedlám, *fut. ex.* al, ati, z. B. koně, satteln, sternere equum, ephippium imponere equo; 2 besetzen, sich bemeistern, obsidere: čert lstj lidi osedláwá, *Cyr.* Lakomstwj dáti se osedlati, *Syl.* - áwám, al, ati *fr.*

Osedlost, i, *f.* Ansäßigkeit, Haus, Acker, *rc.* domicilium, immobilia: ze swých osedlostj wytisknut gest, *Com.*

Osedlý 3. angesessen, ansäßig, angesiedelt, sedem, domicilium habens, insgemein, domiciliatus; a) Acker od. liegende Gründe habend, possessionem od. possessiones habens; b) ein Haus habend, haussäßig, domum habens.

Osednu, *fut ex* dl, dnauti, osezen, einnehmen, occupare, implere, Jz. 34, 11. osedli a opanowali tu zemi, *Syr.*

Osegi, *fut. ex.* osál u. osel, seltener osýl, osýti, osát, oset, osyt, besäen, conserere, inseminare, *B.*

Osek, u, *m.* eigentlich Behau, etwas Behauenes, od. auch Abgehauenes, segmentum, wovon *dim.* oseček; üblicher 2) der Weinstock, so beschnitten wird, pes vinaceorum, *R.*; 3) *gen.* Ossegg, ein Kloster im Leutmer. Kr. Osseca. Vgl. osekáwám.

Osekám, *fut. ex.* al, ati, s. obraubám, u. folg. osekati sudy (obruče) wjna wlačkowitého, *Vel.* osekati mu dal ruce, y nohy, *Id.* nehodná wjna osekáwati, *Id.* - ánj, *n. verb.*

Osekanec, nce, *m. sl.* s. key.

Osekáwám, al, ati, behauen, a) durch hauen bearbeiten, z. B. Bauholz, s. axasciare, ascia dolare, dedolare; b) d. umb

thigen Zweige abhauen, z. B. einen Baum, putare; 2) freq. v. oſekám; -wánj, n. Behauen; Bearbeiten, durchhauen, exasciatio; b) Abhauen, Behauen, n. öfteres Abhauen, putatio, frequentior putatio.

Oſel, gen. oſla, m. (As, os, bedeutete urſprünglich jedes große Thier, Adel.), Eſel, m. asinus; 2) ein Geſtell des Seilers, der Eſel, asinus machinarius; 3) oſtré prkno pro ztrocenj wogáků, na čtyřech nohách wyzdwižené, das hölzerne Bild eines Eſels, auf welchem Soldaten zur Strafe reiten müſſen, asinus, Adel.; 4) niedriges Scheltwort: Eſel, asinus.

Oſem, ſ. oſm.

Oſemokownj, sl. ſ. oſmiokownj.

Oſenj, n. Saat, f. a) Saatfeld, n. seges; b) das emporgewachſene Getreide, seges (etis), sementis.

Oſet, u, m. Ackerdiſtel, f. Schartenkraut, n. serratula arvensis, Lin. ſ. ſtpek.

Oſeti, n. ſ. oſenj.

Oſetý 3. ſ. oſatý, oſetá miſſa, B.

Oſeypám (oſýpám), al, ati, herumſchütten, passim spargere (fundere); vergl. oſypám.

II. rec. oſeypati ſe, blattern, d. Blattern haben, variolis laborare.

†Oſeypček, pčka, m. zroſtlina, variolaria.

Oſeypka, y, f. d. Blatter, Pocken, variola.

Oſjaknem, sl. ſ. oſáknu.

Oſjewám, sl. ſ. oſywám.

Oſkočjm, ſ. obſkočjm, Haj.

Oſkoruſſe, ſ. woſkeruſſe.

Oſla, y, f. sl. Wetzſtein (der Mä-

her) in länglichter, platter Geſtalt, cos; 2) ein Wecken Butter.

Oſlabjm, fut. ex. il, iti, en, ſchlaff machen, laxum reddere, solvere, remittere, laxare, (debilitare), -jowám, al, ati, fr.

Oſlebly 3. geſchwächt, debilitatus, B.

Oſlabnu, fut ex. oſlabl, oſlabnauti, erſchlaffen, ſchlaff werden, erſchlappen; ſchwach werden, laxum fieri, laxari, solvi, remitti, debilitari.

Oſlabugi, owati, ſ. oſlabjm.

Oſladčugi, owal, owati, verſüßen, reddere dulcem; -čowánj, n. verb. K.

Oſladič, u. oſladyč, e, m. Engelſüß, n. polypodium.

Oſladjm, fut. il, iti, ſ. oſladčugi.

Oſladnu, fut ex. dl, dnauti, ſüß werden, dulcescere.

Oſlák, e, m. Eſeltreiber, m. asinarius; 2) sl. Wetzſteinmacher od. Verkäufer, ſ. oſla.

Oſláčko, a, m. dim. Eſelchen, asellus.

Oſlawenec, nce, m. der Glorreiche, Verherrlichte, glorificatus, gloria splendens, A. Neg.

Oſlawenj, n. Verherrlichung, Herrlichkeit, f. Verklärung, f. illustratio, gloria, glorificatio.

Oſlawený, 3. verherrlicht, illustratus; 2) hochgeprieſen, celebratus; 3) sl. verklärt, ſeelig, glorificatus, defunctus: má oſlawená dcera.

Oſlawjm, fut. ex. il, iti, en, ſolg.

Oſlawugi, owal, owati, verherrlichen, illustrare, decorare; 2) lobpreiſen, preiſen, celebrare, laudibus celebrare: oſlawowati tě budu, Hoſpodine, B. 3) verklären, ins beſſere Leben

abrufen, glorificare, ἀeterna gloria donare.

Oslazugi, owal, owati, s. oslawugi.

Osle, ete, n. dim. v. osel, junger Esel, asellus.

Oslebjm, fut. ex. obs. s. oděhání, obromážďim, Dalem.

Oslepenec, nce, m. mit Blindheit Geschlagener, Verblendeter, excoecatus. coecus.

Oslepjm, fut. ex. il, iti, blenden, verblenden, des Gesichtes berauben, excoecare, B. s. zaslepjm.

†Oslepnjk, u, m. zrostlina, excoecaria.

Oslepnu, fut. ex. nul, nauti, erblinden, blind werden, visu privari, excoecari.

Oslepugi, owati, s. oslepjm.

Oslička, y, f. dim. v. oslice; 2) dim v. osla.

Oslice, f. Eselinn, f. asina.

Osljček, čka, m. s. oslátko.

Oslicj 1. v. Esein, Esels-, oslicj mléko, Eselsmilch, n. lac asinae; oslicj mlýn, eine Mühle, d. durch Esel getrieben wird; osličj hřbet, s. hřbet.

Oslik, a, m. s. osljček; mořský oslik, Stockfisch, m. asellus.

Oslinjm, fut. ex. il, iti, mit Speichel benetzen, sputo madefacere.

Oslizlý 3. schlüpfrig (schmierig) werden durch das Angehen v. Schimmel, (ist fast nur vom Fleische gebräuchlich), lubricus ex mucore; angegangen, putridus, mucidus.

Oslizuu. fut. ex. il, iti, oslizuauti, schlüpfrig (schmierig) werden, wie das angegangene Fleisch, s. verb.

Oslnu, fut. ex. nul, nauti, blind werden, s. oslepnu; oslnul ob blesku, B. Com. na obě oči oslnul, Pelz.

Oslnutj, n. Blindwerden, n. amissio visus.

Oslobeyk, a, m. onocentaurus B.

Oslobodjm, iti, sl. s. oswobodjm.

Oslohonec, beſſ. oslák 1).

Oslona, y, f. zatměnj zraku, Blindheit, f. coecitas.

Oslopem, fut. ati, sl. s. ochlastám. II. rec. oslopati se, s. ochlastati se.

Oslopyd, u, m. zrostlina, Eselskurz, m. onopordon.

Oslowatjm, ěl, ěti, eseldumm werden.

Oslowice, f. Eselshaut, f. pellis, cutis asinina.

Oslowina, y, f. s. oslowstwj.

Oslowý 3. v. Eseln, asininus; oslowá kůže, s. oslowice, - zum Schreiben, palimpsestus; - hlawa, Eselskopf, m. caput asininum; oslowská palice, Eselskopf (Schimpfwort).

Oslowský 3. eselhaft, asininus, asino similis; oslowské bjtek milowánj, Com.

Oslowstwj, n. Eselcy, f. stoliditas asinina.

Osláw, owa, owo, adj. poss. dem Esel gehörig, asini, asininus.

Oslýchám, al, ati, folg.

Oslyším, fut. ex. il, iti, nicht erhören, versagen, negare, denegare, abweisen, rejicere, oslyšeti někoho w geho žádosti.

Oslyšugi, owal, owati? beſſ. oslýchám.

Osem, s. osm.

Oslzlý 3. s. oslizlý: oslzlé maso, angegangenes Fleisch, Ryb.

Osm, sl. osem, mor. osum, gen. osmi, acht, octo; po osmé, achtens, octavo; po osmi, je acht,

zu acht, octoni; po osmi sto, je achthundert, octingeni.

Osmahlý 3. (vgl. smaha, smahnu,) abgebrannt v. der Sonne, v. dem Rauch, adustus.

Osmahnu, *fut.* hl, hnauti, abbrennen v. der Sonne, vom Rauche, gebräunet werden, aduri.

Osmahugi, owal, owati, verb.

Osmák, u, *m.* Achter, *m.* octonio; 2) s. unter oko.

Osmdesát, osmdesáte, *gen.* osmdesáti, achtzig, octoginta; po osmdesáti, je achtzig, octogeni.

Osmdesátekrát, *adv.* achtzigmal, octogies; osmdesátkrát opětowaný (osmdesaternásobný?), achtzigerley, octogesies repetitus.

Osmdesatiletý 3. achtzigjährig, octogenarius, octoginta annorum.

Osmdesátnjk, a, *m.* Achtziger, *m.* Achtzigjähriger, octogenarius; -nice, *f.* Achtzigerinn, *f.* -ria.

Osmdesátý 3. achtzigste, octogesimus.

Osmeljm se, *fut. ex.* il, iti, sich erkühnen, ermannen, audere: gen. se osmél, a řekni mu.

Osmělugi se, owal, owati, verb.

Osmerka, y, *f.* achteimriges Faß, *D.*; 2) *sl.* s. osmička.

Osmernásobný 3. achtfach, achtfällig, octuplus, -ně, *adv.* octuplo.

Osmernitenná drátew, achtfädiger Pechdrath, *m.* octuplum cheleama.

Osmerý 3. (*abs.* osmero) achterley, v. acht Arten, octo generum.

Osmidenný 3. achttägig, von acht Tagen, acht Tage dauernd, octo dierum, octiduus.

Osmička, y, *f.*, *sl.* osmerka, y, *f.* Achter, *m.*, eine Zahl v. achten, octans, octonio; Achttheil, Achtel? *D.* s. osmina.

Osmidjlný 3. achttheilig, octo partium.

Osmihodinný 3. achtstündig, octo horarum.

Osmihrannjk, u, *m.* Achteck, *n.* octangulum, *D.*

Osmihranný 3. osmihraný, achteckig, octangulus.

Osmjk?

Osmiletý 3. achtjährig, octennis, octo annorum.

Osmiměsýčný 3. achtmonathlich, octo mensium.

Osmina, osminka, y, *f.* Achtel, *n.* octava pars, octans; 2) *sl.* s. osmička.

Osminohý 3. achtfüßig, octipes.

Osmiokowný 1. *sl.* s. osmiwěderný; osmiokowný sud, s. swidnický sud.

Osmiřadý 3. achtreihig, octo ordinum.

Osmiročný 1. *sl.* s. osmiletý.

Osmispogený 3. achtspännig, octojugis.

Osmisprežený 3. verb.

Osmistranný 3. achtseitig, octagonus.

Osmistý 3. achthundertste, octingentesimus.

Osmitisýcý 3. achtzigtausendste, octies millesimus.

Osmiuhelnjk, s. osmihrannjk.

Osmiuhelný 3. s. osmihranný.

Osmjwám, al, ati, *sl.* auslachen, deridere.

Osmiwěderný 1. achteimrig, octo urnarum.

Osmkrát, -te, *sl.* osemráz, *adv.* achtmal, octies; po osmkrát opětowaný, achtmalig, octies repetitus (factus), *D.*

Osmmecýtma (osm mezy (dwěma) desýtma), acht u. zwanzig,

abrufen, glorificare, nesmrtna glorin donare.

Oslazugi, owal, owati, s. osladugi.

Osle, ete, n. dim. v. osel, junger Esel, asellus.

Oslebjm, fut. ex. oba, s. oddělánj, shromážďjm, Dalem.

Oslepenec, nce, m. mit Blindheit Geschlagener, Verblendeter, excoecatus. coecus.

Oslepjm, fut. ex. il, iti, blenden, verblenden, des Gesichtes berauben, excoecare, B. s. zaslepjm.

†Oslepnjk, u, m. zrostlina, excoecaria.

Oslepnu, fut. ex. nul, nauti, erblinden, blind werden, visu privari, excoecari.

Oslepugi, owati, s. oslepjm.

Oslička, y, f. dim. v. oslice; 2) dim. v. osla.

Oslice, f. Eselinn, f. asina.

Osljček, čka, m. s. oslátko.

Oslij 1. v. Esein, Esels-, oslij mléko, Eselsmilch, n. lac asinae; oslij mlýn, eine Mühle, d. durch Esel getrieben wird; oslij hřbet, s. hřbet.

Oslik, a, m. s. osljček; mořský oslík, Stockfisch, m. salpa, asellus.

Oslinjm, fut. ex. il, iti, mit Speichel benetzen, sputo madefacere.

Oslizlý 3. schlüpfrig (schmierig) werden durch das Angehen v. Schimmel, (ist fast nur vom Fleische gebräuchlich), lubricus ex mucore; angegangen, putridus, mucidus.

Osliznu. fut. ex. il, iti, osliznauti, schlüpfrig (schmierig) werden, wie das angegangene Fleisch, s. verb.

Oslnu, fut. ex. nul, nauti, blind werden, s. oslepnu; oslnul ob blesku, B. Com. na obě oči oslnul, Pelz.

Oslnutj, n. Blindwerden, n. amissio visus.

Oslobeyk, a, m. onocentaurus B.

Oslobodjm, iti, sl. s. oswobodjm.

Oslohonec, bess. oslák 1).

Oslona, y, f. zatměnj zraku, Blindheit, f. coecitas.

Oslopem, fut. ati, sl. s. ochlastám. II. rec. oslopati se, s. ochlastati se.

Oslopřd, u, m. zrostlina, Eselsfurz, m. onopordon.

Oslowatjm, ěl, ěti, eseldumm werden.

Oslowice, f. Eselshaut, f. pellis, cutis asinina.

Oslowina, y, f. s. oslowstwj.

Oslowý 3. v. Eseln, asininus; oslowá kůže, s. oslowice, - zum Schreiben, palimpsestus; -hlawa, Eselskopf, m. caput asininum; oslowská palice, Eselskopf (Schimpfwort).

Oslowský 3. eselhaft, asininus, asino similis; oslowské dítek milowánj, Com.

Oslowstwj, n. Eseley, f. stoliditas asinina.

Oslůw, owa, owo, adj. poss. dem Esel gehörig, asini, asininus.

Oslýchám, al, ati, folg.

Oslyssjm, fut. ex. il, iti, nicht erhören, versagen, negare, denegare, abweisen, rejicere, oslyšeti někoho w geho žádosti.

Oslyssugi, owal, owati ? bess. oslýchám.

Osem, s. osm.

Oslzlý 3. s. oslizlý: oslzlé maso, angegangenes Fleisch, Ryb.

Osm, sl. osem, mor. osum, gen. osmi, acht, octo; po osmé, achtens, octavo; po osmi, je acht,

zu acht, octoni; po osmi stech, je achthundert, octingeni.

Osmahlý 3. (vgl. smaha, smahnu,) abgebrannt v. der Sonne, v. dem Rauch, adustus.

Osmahnu, fut. hl, hnauti, abbrennen v. der Sonne, vom Rauche, gebräunet werden, aduri.

Osmahugi, owal, owati, vorh.

Osmák, u, m. Achter, m. octonio; 2) s. unter oko.

Osmdesát, osmdesáte, gen. osmdesáti, achtzig, octoginta; po osmdesáti, je achtzig, octogeni.

Osmdesátekrát, adv. achtzigmal, octogies; osmdesátkrát opětowaný (osmdesaternásobný), achtzigerley, octogesies repetitus.

Osmdesatiletý 3. achtzigjährig, octogenarius, octoginta annorum.

Osmdesátnjk, a, m. Achtziger, m. Achtzigjähriger, octogenarius; - nice, f. Achtzigerinn, f. - ria.

Osmdesátý 3. achtzigste, octogesimus.

Osmeljm se, fut. ex. il, iti, sich erkühnen, ermannen, audere: gen. se osmél, a řekni mu.

Osmělugi se, owal, owati, vorh.

Osmerka, y, f. achteimriges Faß, D.; 2) sl. s. osmička.

Osmernásobný 3. achtfach, achtfällig, octuplus, -ně, adv. octuplo.

Osmernitenná drátew, achtfädiger Pechdrath, m. octuplum cheleama.

Osmerý 3. (abs. osmero) achterley, v. acht Arten, octo generum.

Osmidenný 3. achttägig, von acht Tagen, acht Tage dauernd, octo dierum, octiduus.

Osmička, y, f., sl. osmerka, y, f. Achter, m. eine Zahl v. achten, octans, octonio; Achttheil, Achtel? D. s. osmina.

Osmidjlný 3. achttheilig, octo partium.

Osmihodinný 3. achtstündig, octo horarum.

Osmihrannjk, u, m. Achteck, n. octangulum, D.

Osmihranný 3. osmihraný, achteckig, octangulus.

Osmjk?

Osmiletý 3. achtjährig, octennis, octo annorum.

Osmiměsýčný 3. achtmonathlich, octo mensium.

Osmina, osminka, y, f. Achtel, n. octava pars, octans; 2) sl. s. osmička.

Osminohý 3. achtfüßig, octipes.

Osmiokowný 1. sl. s. osmiwěderný; osmiokowný sud, s. swidnický sud.

Osmiřadý 3. achtreihig, octo ordinum.

Osmiročný 1. sl. s. osmiletý.

Osmispogený 3. achtspännig, octojugis.

Osmisprežený 3. vorh.

Osmistranný 3. achtseitig, octagonus.

Osmistý 3. achthundertste, octingentesimus.

Osmitisýcý 3. achtzigtausendste, octies millesimus.

Osmiwhelnjk, s. osmihrannjk.

Osmiwhelný 3. s. osmihranný.

Osmjwám, al, ati, sl. auslachen, deridere.

Osmiwěderný 1. achteimrig, octo urnarum.

Osmkrát, - te, sl. osemráz, adv. achtmal, octies; po osmkrát opětowaný, achtmalig, octies repetitus (factus), D.

Osmmecýtma (osm mezy (dwě-ma) desýtma), acht u. zwanzig,

duodetriginta, - tmý 3. der acht u. zwanzigste, duodetricesimus.

Osmnáct, - te achtzehn, octodecim, duodeviginti: osmnácte set tisýců, achtzenmahl hundert tausend, duodevicies centum mil

Osmnáctka, y, f. eine Zahl von achtzehn.

Osmnáctkrát, sl. osemnáctrás, adv. achtzehnmal, duodevicies, deciesocties.

Osmnáctnjk, a, m. Achtzehner, m. achtzehnter Theil, Achtzehntel, n. duodevicesimarius, D.

Osmnáctý 3. der achtzehnte, duodevicesimus.

Osmradjm se, sl. s. ošténjm se.

Osmudjm, fut. ex. il, iti, anbrennen beym Kochen, aduri.

Osmý 3. der achte, octavus.

Osnowa, y, f. Weberzettel, Anzettel, m. Anschere, f. stamen; 2) Flechtband, n. textura.

Osnowánj, n. verb. v. osnugi.

Osnowak, e, m. Anzettler, m. (bey den Webern) (staminarius?)

Osnugi, fut. ex. owal, ati, anzetteln, ordiri, exordiri telam, s. nasnugi; 2) anlegen, anzetteln, anspinnen, struere, moliri, machinari: spolu to osnowali, D. 3 ol. gründen, befestigen, fundare, firmare: čest osnowal, Dalim. s. auch nasnugi.

Anm. Einige Neuern treiben auch mit diesem Worte, in der letzten veralteten Bedeutung (wofür založiti seit Jahrhunderten üblich ist), einen wahren Unfug.

Osoba, y, f. Person, f. persona, osoba mužská ženská, Manns-, Weibsperson, f. mas, femella, přjsežná os., beeidete Person, jurata persona; zástawná os. Geisel, m. obses, Com. po osobách něco činiti, nach Ansehung der Person -, cum respectu personarum -.

Osobenj, n. Anmaßung, f. arrogantia.

Osobjm se, fut. ex. il, iti, sich zueignen, sich anmaßen, Anspruch machen, behaupten, vindicare, arrogare sibi.

Osobitný, 3. sl. abgesondert, separatus, specialis; vorzüglich, praecipuus; - tně od. tě, adv. s. osebe.

Osobnj 1. was man in eigener Person thut; hlásanj osobnj; osobnj opatrowánj dobytka; b) privat, privatus: přjhody osobnj y obecnj, Vel.

Osobnost, i, f. Persönlichkeit, f. insgemein personalitas: Krystus w swé osobnosti nás wykaupil.

Osobný 3. persönlich, d. Person betreffend, personalis: zlost a nenáwist osobná K.; 2) groß v. Person, wohlgestalt, (sl. držný): Člowěk osobný; 3) viell. ansehnlich, groß, insignis, magnus; to město gest osobné, Mand. - ně, adv. persönlich, a) selbst in eigener Person, ipse; b) gegenwärtig, praesens, coram.

Osobolib, a, m. der (als Richter) Ansehen der Person berücksichtiget, (Com. scheint es nur scherzweise gebildet zu haben).

Osobugi se, owal, owati, s. osobjm se.

Osoh, u, m. sl. (v. sáhati, dosáhati?) s. užitek: osoh mu bere, zieht Nutzen dav.; nenj to bez osohu; osoh robit někomu; rozbj to pre swog osoh, sl.; 2) Interesse, Zins vom Capital, census, usura, interusurium: osoh dáwat, platit.

Osohugi, owal, owati, sl. Nutzen

haben, Vortheil geniessen, fructum percipere.

Osočjm. *fut. ex* il, iti, angeben, deferre, 1 Sam. 19, 27, falsch anklagen, anfeinden, calumniari, traducere; v saudcům někoho osočiti. *Vel* někoho před někým; s. obnášjm.

Osočitel, e, *m.* Angeber, falscher Kläger, Anfeinder, delator, calumniator, traductor, obtrectator; -lkyně, *f.* -inn, *f.* -trix.

Osočowánj, *n.* - *verb.* u. folg.

Osočugi, owal, owati, s. osočjm.

Osoljm, s. posoljm.

Osožjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* Nutzen bringen, prodesse; heilsam seyn, z. B. Arzney, salubrem esse.

Osožný 3. *sl.* nützlich, utilis, heilsam, salutaris.

Ospa, y, *f.* Haferschrot, *m.* far avenaceum, *D.*

Ospalec, lce, *m.* Schläfer, *m.* dormitor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Ospalý 3. schläfrig, a) schlafbegierig, somniculosus, somnolentus, somni cupidus, b) unthätig, träumerig, langsam, somniculosus, segnis, veternosus, tardus: wrchnost ospalá procyzj a bohe, *K.* - le, *adv.* schläfrig, *rc.* somniculose, somnolenter, tarde, segniter: ospale pracowati; - lost, i, *f.* Schläfrigkeit, *f.* a) Schlafbegierde, *f.* cupiditas dormiendi, somnolentia; ist's so viel als Schlafsucht *f.* veternus; b) Unthätigkeit, Langsamkeit, *f* veternus, segnities, tarditas somnolentia.

Ospánliwý 3. - wě, *adv.* - wost, i, *f.* verb.

Ospati, *ol.* s. ospati.

Ospice, *f.* s. osutiny.

Ospraweblnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, rechtfertigen, gerecht machen, justificare; b) absolviren, lossprechen, einen Verklagten, absolvere, *D.* - něnj, *n.* Rechtfertigung, *f.* justificatio, Absolviren, *n.* absolutio.

Ospraweblňugi, owal, owati, verb.

Osrdj, *n.* wnitřnosti okolo srdce, praecordia, Geschlinge, *n.* Eingeweide, *n.* z. B. Herz, Lunge, viscera, exta.

Osrkám, al, ati, folg.

Osrkugi, owal, owati, zischenden Laut v. sich geben, wenn es einen brennet, u. überhaupt weh thut: s nim rowně osrkowati a plakati musyl, *Com.*

Ossacenj, *n.* Kleiden, *n.* vestitus; - ný 3, s. ossatjm.

Ossacugi, *fut. ex.* abschätzen, aestimare, taxare.

Ossala, y, *f. mor.* Blendwerk, *n.* s. mámenj.

Ossáljm, *fut. ex.* il, iti, betrügen, übersetzen, circumvenire, dementare.

Ossancugi, *fut.* owal, owati, umschanzen, z. B. eine Stadt, circumvallare, *Syl.* - cowánj, *verb.*

Ossarpaný 3. *sl.* s. otrhaný.

Ossatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, kleiden, bekleiden, vestire.

Ossauchám, *fut.* al, ati, *sl.* abwetzen, deterere.

II. *rec.* ossauchati se, sich hin u. her wetzen, adterere se.

Ossatka, y, *f.* Backschüßel, *f.* mactra, ae, *f.*

Ossaustám, *fut.* al, ati, abwetzen, abstreifen, abreiben, atterere, abradere: ossaustané a oblá-

mané obrázky, *Com.* - aný 3. abgerieben, abgestreift, abrasus, nudatus, attritus: neypossaustanégssi mossna, i.e. kurwa, *Syr.*

Osstjm se, *fut. ex. sl*, sich bebrunzen: sol se osskala, das Salz ist naß geworden, sal humorem contraxit.

Ossedìwjm, *fut. ex.* wěl, wěti, ergrauen, grau werden, canescere.

Ossem, u, *m.* Betrug, *m.* dolus, fraus, *Kyb.*

Ossemetjm, *fut. ex.* il, íti, betrügen, fallere, fraudare, *Ryb.*

Ossemetný 3. hinterlistig, insidiosus, dolosus, fraudulentus; verschlagen, vafer; - tně, *adv.* insidiose, per insidias, dolose, fraudulenter; - tnost, i, *f.* Hinterlist, insidiae, *f. pl.* dolus; Verschlagenheit, *f.* vafrities.

Ossetřjm, *fut. ex.* il, íti, pflegen, warten, besorgen, curare aliquem aut rem.

Ossetrugi, owal, owati, vorh.: ossetrowati w nemocy.

Ossidjm, *fut. ex.* il, iti, zen, bevortheilen, fraudare, defraudare; - někoho o něco, - jemand um etwas, - aliquem re.

Ossigi, *fut. ex.* ossil, ossiti, nähen, umnähen, circumsuere.

Ossigjm, el, eti, vorh.

Ossinjem, *fut. ex.* nul, nauti, *sl.* schlagen, percutere.

Ossinugem, owati, *sl* vorh.

Ossipaná, é, *f.* hie u. da, *sl.* s. swině.

Ossitj, *n.* Umnähen, *n.* 2) d. Einflechtung am Schlegel, *D.*

Ossitka, y, *f.* Brodkorb, *m.* panarium, corbis panarius, *Ryb.* 2) Kästlein, *n.* arca, (*R.* fiscella), *B.* chatrná ossitka Mogžísse zachowala.

Anm. *B. Exod.* 2. steht für ossitka, im lat. (richtig) fiscella scirpea; im deutschen hingegen Kästlein.

Osskapjm, *fut. ex.* ěl, ěti, schlaff werden, den Kopf hängen, flaccescere, *Lom.*

Osskeřjm, il, íti, s. ossteřjm.

Osskeřjm se, *ol.* s. osskljbnu se u. osstjrat se: chléb se osskeřil, *sl.* d. Rinde ist v Brod abgestanden

Osskeruſſe (wosskeruſſe), *f.* Spierlingbaum, Sperberbaum, *m.* (*Tomsa*), Eschrose, *f.* Eschröſl, *n.* sorbus domestica, *D. hung.* barkótza, berkenye, 2) Escheritzen, *pl. D.* Arschitzen, *Lum.* Speerling (d. Frucht), sorbum.

Osskeruſſowý 3. v. Sperlingsbaum, Speerlings: wosskeruſſowý strom, vorh. 2)

Osskjrám, osskjeram, al, ati (zuby), *sl.* s. osstjrám u. *recip.*

Osskldám, *sl.* s. osskubám.

Osskldaný 3. *sl.* abgerupft, deplumatus, 2) abgerissen, zerlumpt, rancidus.

Osskľebjm, *fut. ex.* il, iti, z. B. zuby, na někoho, blöcken, exserere.

II. *rec.* osskľebiti se, sich aufthun, hiare.

Osskľebugi, owal, owati, s. osskľebjm.

II. *rec.* osskľebowati se, folg.

Osskljbám se, al, ati, od. osskľebugi se, owal, owati, folg.

Osskljbnu se, *fut. ex.* osskljbl se, osskljbnauti se, (*ol.* osskeřjm se, *D.*) sich v. einander thun, sich öffnen, hiare, das Maul fletschen, es breit auseinander ziehen, Zähne fletschen, d. Zähne blöcken, Gesichter schneiden; dentes nudare, ringi; na někoho se osskľebowati; - anblöcken, *K.*

Osskliwě, *adv.* garstig, häßlich,

abscheulich, foede, turpiter; 2) eckelhaft, fastidiose.

Osskliwec, wce, *m.* ein garstiger, unflätbiger, eckelhafter Mensch, homo turpis.

Osskliwenj, *n.* s. osskliwost.

Osskliwjm, il, iti, s. ohawjm 2), Eckel machen, movere (creare) fastidium, nauseam, taedium; 3) - někoho, verhaßt machen, verunglimpfen, obtrectare; někoho v giných osskliwiti, Pr. osskliwiti někoho v lidj, *K.*

II. *rec.* 1) osskliwiti se, *cum dat. personae*, Eckel erregen, eckelhaft werden, esse fastidiosum. osskliwj se mi, (*sl.* hnusý se mi), z. B. pokrm, es eckelt mir vor der Speise, nauseo cibum; 2) osskliwiti sobě, eckelhaft seyn, thun, fastidire. nauseare, b) *sl.* verabscheuen, abominari.

Osskliwost, i, *f.* Abscheu, *f.* aversatio; 2) Eckel, *m.* fastidium, nausea; w osskliwosti mjti, verabscheuen, aversari, detestari, z. B. rem, auch abhorrere.

Osskliwůstka, y, *f. dim.* eine kleine Übelkeit, nauseola.

Osskliwý 3. (*abs.* osskliwo), garstig, häßlich, turpis, deformis; 2) s. ohawný; 3) eckelhaft, a) Eckel erweckend, fastidiosus, nauseam creans, nauseosus, *D.* b) Eckel empfindend, fastidiosus: osskliwým býti na něco, eckelhaft seyn, fastidire, nauseare; osskliwo přigjti, einen Eckel bekommen, nauseare aliquid; mně ge tak osskliwo, *sl.* tak se mi hnusý, mir ist so eckel, habeo nauseam, *D.*

Osskubám, osskubi, *fut. ex.* al, ati, berupfen, deplumare, bezwicken, vellere, *D.*

Osskodugem, owati, *sl.* Schaden verursachen, damnificare.

Osskrábám, osskrábi, *fut. ex.* al, ati, abkratzen, abradere, deradere; 2) betrügen, decipere: o penjze osskrábati někoho, *Vel.*

Osskrabugi, owal, owati *verb.*

Osskrd, u, *m* Bille, *f.* d. Bille der Müller, Spitzhammer, Mühleisen, *n.* malleus molaris, *Lesch.* nach andern Beil, *n.* subscus ferrea.

Osskrdisstě, *n.* Beilenstiel, *m.* macheirium.

Osskrjem, *fut. ex.* el, eti, *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.

Osskrobjm, *fut. ex.* il, iti, (d. Wäsche) aussteifen, stärken, corroborare lintea.

Osskubám, *bess.* osskubám.

Osskulawjem, *fut. ex.* ěl, ěti, scheel werden, eluscor.

Osskwarek, s sskwarek, *D.*

Osskwrčjm, *fut. sl.* iti, ansengen, absengen, adurere.

Osslechtjm, *fut. ex.* il, iti, zieren, exornare: dary Božjmi osslechtěn; -těnj, *n.* Zieren, *n.* exornatio.

Osslechťowánj, *n. verb.* v. folg.

Osslechťugi owati, s. osslechtjm.

Osslepch, u, *m. sl.* ořechowec, ořessec, Aschlauch, Äschlauch, *m.* Schallote, *f.* allium porrum, allium ascalonicum; osslepch menssj, *sl.* pažitka, y, *f.* Schnittlauch, allium schoenoprasum, *B. Lin.*

Ossmátrám, al, ati, *sl.* antasten, antappen, attrectare.

Ossmůl, *od.* ossmalam?

Ossmrda, y, *m. & f.* Klepper, Kleppermensch, Klepperinn, concur-

ſens, ſimulans ſpeciem ſeduli, *D.*

Oſſmrdám ſe, *al*, *ati*, geſchäftig thun, ſimulare ſpeciem ſeduli.

Oſſmrdawý 3. potočitý, ochotný, geſchäftig, ſimulans ſpeciem ſeduli, ſedulus; - woſt, i, *f.* - keit, *f.* - litas.

Oſſpičatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ſpißig werden, peracui.

Oſſpičatjm, *fut. ex.* il, iti, abſpißen, ſpißig machen, acuminare, peracuere.

Oſſpice, oſſpička, y, *f. mor.* ſ. půlčiwá neſſtowička.

Oſſpicugi, *fut. ex.* owal, owati, ſ. oſſpičatjm, il, iti.

Oſſtábla, y, *f. sl.* Damenbret, *n.* abacus, alveus luſorius.

Oſſtara, y, *f. sl.* Unannehmlichkeit, Ungelegenheit, moleſtia.

Oſſtárám ſe, ati, *sl.* mit etwas Ungelegenheit haben.

Oſſtarný 3. *sl.* unangenehm, widerlich, ingratus, moleſtus.

Oſſtěnjm ſe, *fut ex.* il, iti, werfen (gebären), v. Hunden, parere.

Oſſtěpáčka, y, *f.* Zimmeraxt, *f.* Zimmerbeil, Breitbeil, *n.* aſcia.

Oſſtěpek, pka, *m. sl.* ein runder, in verſchiedene (ſchöne) Formen gepreßter, gefärbter, u. ſehr ſchmackhafter Käſe, bey den Berg-Slowaken, caſeus preſſus.

Oſſtěpjm, *fut. ex.* iti, ſ. ſſtěpjm.

Oſſtěpiſko, a, *n.* folg. *K.*

Oſſtěpiſſtě, *n.* der Schaft des Spießes, haſtile.

Oſſtěpugi, owati, ſ. oteſáwám; b) dielen, mit Dielen belegen, ſternere tabulis, contabulare.

Oſſtěrjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* auch ocerjm, ſ. oſſtjrám.

II. *rec.* oſſtěriti ſe, ſ. oſſtjrati ſe.

Oſſtjp, u, *m.* Spieß, *m.* haſta; oſſtjp lowecký, Fangeiſen, *n.* Knebelſpieß *m.* venabulum, -pček, ečku, *m. dim.* Spießchen, *n.* haſtula.

Oſſtjpám, oſſtjpi, *fut. ex.* al, ati, bekneipen, vellicare.

Oſſtjpcoházeč, e, *m.* Lanzenträger, haſtarius (miles), *Cyr.*

†Oſſtjpcolomič, e, *m.* Lanzenkundiger, haſtatus, αιχμητης, *P. II.*

Oſſtjpec, pce, *m.* ſ. oſſtjp; 2) kobjrání jablek, Apfelbrecher, Apfelpflücker, beſſ. *sl.* rozſſtěp.

Oſſtjpiſko, a, *n.* ſ. oſſtěpiſſtě: dřewce a oſſtjpiſka, *K.*

Oſſtjpusſkl a, *m.* Harpunier, etwa jaculator cetarius.

Oſſtjrám, al, ati, das Maul, d. Zähne fletſchen, ringi, dentes nudare.

II. *rec.* oſſtjrati ſe, na někoho, lachen, lächeln auf jemand (in verächtlichem Verſtande); 2) ſich öffnen, v. Flachshäuptlein, Samenkapſeln, u. drgl. ringi, aperiri.

Oſſtrbawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *sl.* Zähne verlieren, Zahnlöcher bekommen; 2) Scharte bekommen, findi, (fiſſuram accipere).

Oſſuchám, ſ. oſſauchám.

Oſſuchnem, *fut. ex.* chol, chnauti, *sl.* ſtreifen, ſchlagen, percutere; 2) mit Waſſer übergießen, aqua ſuperfundere, *Ryb.* ſ. oſſuſſnem.

Oſſudjm, *sl.* ſ. oſſidjm.

Oſſuljm, *fut.* il, iti, ſ. oſſidjm, *D.*

Oſſumělý á. abgenußt, detritus, ſ. otřelý, *D.* oſſumělá kytlice, oſſumělý kabát, kahler Rock, detrita tunica; a) ohne Schönheit, verblüht, flore privatus.

Oſſumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d. Schönheit verlieren, privari forma: po winobraní na winicých wſſecko napořád oſſumj, *K.*

Oſſumugi, owati, ſ. opěnjm.
Oſſuſt, a, m. sl. Narr, m. morio, stultus.
Oſſuſtnem, fut. ſtol, ſtnauti, sl. ſ. oſſuchnem 1) 2); b) od. oſſuſſjm, ſ. opentljm.
Oſſuzdjm, fut. sl. verb. 1);
Oſſwáčjm, fut. il, iti, Nitr. ſ. očiſtjm 1).
Oſt, i, f. sl. ſ. oſyna; 2) Fiſchgräte, f. spina piscis.
Oſtanu, fut ex. oſtal, oſtati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurück bleiben, a) nicht mitgehen, remanere, restare; b) zurück gelaſſen werden, remanere, relinqui, oſtaňte s Bohem, sl. lebet wohl! c) übrig bleiben, reſtiren, z. B. Geld, das noch zu bezahlen iſt, ꝛc. remanere, relinqui, restare, residere; d) nicht folgen od. folgen können, z. B. aus Müdigkeit, remanere; 3) werden, fiere: kliſna oſtala hřebná, d. Stutte hat angeſetzt, equa concepit, D. 4) alt. verlaſſen, deserere: nynj ho geſſtě ta pýcha neoſtala.
Oſtarám, fut. al, ati, verſorgen, mit etwas verſehen, prospicere alicui de re, od. rem: obecné dobré oſtarati, Vel. ſ. auch oſtarávám; -ánj, n. verb.
Oſtarám ſe, fut. al, ati, alt werden, senescere.
Oſtarávám, al, ati, ſ. oſtarám: wrchnoſti ſluſſj obmeyſſleti a oſtarávati wſſecko dobré wlaſti; Bůh cýrkew včiteli dobrými oſtarává.
II. rec. oſtarávati ſe, ſ. oſtarám ſe.
Oſtarek, rku, m. Kalbfell, Kalbleder, n. v. einem größern Kalbe, Blütling?

Oſtatjm, fut. ex. il, iti, ſ. oſtarám ſe.
Oſtatjwám, al, ati. verb.
Oſtaružný, ſ. obſtarožný.
Oſtatek, tku (tka), m. Überſchuß, m. residuum, reliquum; ſwaté oſtatky, heilige Überbleibſel, Reliquien, reliquiae sacrae; oſtatky z těla, Cyr b) das Letzte, übrige, ultimum; do oſtatka, gänzlich: geď ho do oſtatka vmořil; wálka ten národ do oſtatku k záhubě přiwedla; až do oſtatka a do čiſta ten zeď wyhladil a wykořenil.
Oſtatnj 1) übrig, a) was noch vorhanden iſt, reliquus, b) ander, reliquus, ceterus; 2) al. ſ. poſlednj; -tně, adv. übrigens, ceterum; de reliquo, quod reliquum est, quod superest.
Oſtauzým, eti, ſ. oſtuzugi?
Oſtauzým ſe, el, eti, s někým, s něčjm, mit jemand, mit etwas ſich abgeben, ſich ſcheren, Verdruß haben, K. Com. & sl. Nitr. s tjm lidem čaſto oſtauzeti ſe, a pàtky míwati muſyl, K. vgl. auch oſtudjm ſe.
Oſtáwám, al, ati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurückbleiben, remanere, relinqui; 3) wohnen, habitare.
Oſtawče, ete, n. entwöhntes Kind, ablactatus infans, D.
Oſtawjm, fut. ex. il, iti, m. hinterlaſſen, zurücklaſſen, beym Sterben, relinquere; 2) abſetzen, v. der Mutter, z. B. ein Kalb ꝛc. depellere a lacte, ab uberibus &c.; entwöhnen ein Kind, lacte depellere, ablactare; 3) obs. ſ. opuſtjm.
Oſtawugi, owal, owati, verb.
Oſten, gen. oſtnu, m. Stachel, Treibſtachel, m. stimulus acu-

sans, simulans speciem seduli, *D.*

Osmrdám se, *al, ati,* geschäftig thun, simulare speciem seduli.

Osmrdawý 3. potočitý, ochotný, geschäftig, simulans speciem seduli, sedulus; -wost, i, *f.* -keit, *f.* -litas.

Osspičatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, spitzig werden, peracui.

Osspičatjm, *fut. ex.* il, iti, abspitzen, spitzig machen, acuminare, peracuere.

Osspice, osspička, y, *f. mor.* s. pálčiwá nesstowička.

Osspicugi, *fut. ex.* owal, owati, s. osspičatjm, il, iti.

Osstábla, y, *f. sl.* Damenbret, *n.* abacus, alveus lusorius.

Osstara, y, *f. sl.* Unannehmlichkeit, Ungelegenheit, molestia.

Osstárám se, *ati, sl.* mit etwas Ungelegenheit haben.

Osstarný 3. *sl.* unangenehm, widerlich, ingratus, molestus.

Osstěnjm se, *fut ex.* il, iti, werfen (gebären), v. Hunden, parere.

Osstěpáčka, y, *f.* Zimmeraxt, *f.* Zimmerbeil, Breitbeil, *n.* ascia.

Osstěpek, pka, *m. sl.* ein runder, in verschiedene (schöne) Formen gepreßter, gefärbter, u. sehr schmackhafter Käse, bey den Berg-Slowaken, caseus pressus.

Osstěpjm, *fut. ex.* iti, s. sstěpjm.

Osstěpisko, *a, n.* folg. *K.*

Osstěpisstě, *n.* der Schaft des Spießes, hastile.

Osstěpugi, owati, s. otesáwám; b) dielen, mit Dielen belegen, sternere tabulis, contabulare.

Osstěrjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* auch ocerjm, s. osstjrám.

II. *rec.* osstěriti se, s. osstjrati se.

Osstjp, u, *m.* Spieß, *m.* hasta; osstjp lowecký, Fangeisen, *n.* Knebelspieß *m.* venabulum; -pček, ečku, *m. dim.* Spießchen, *n.* hastula.

Osstjpám, osstjpi, *fut. ex.* al, ati, bekneipen, vellicare.

Osstipcoňazeč, e, *m.* Lanzenträger, hastarius (miles), *Cyr.*

†Osstipcolomič, e, *m.* Lanzenkundiger, hastatus, αιχμητης *P. II.*

Osstjpec, pca, *m.* s. osstjp; 2) kobjrání yablek, Apfelbrecher, Apfelpflücker, besser *sl.* rozsstěp.

Osstipisko, a, *n.* s. osstěpisstě: dřewce a osstipiska, *K.*

Osstjpuššk l a, *m.* Harpunier, etwa jaculator cetarius.

Osstjrám, al, ati, das Maul, d. Zähne fletschen, ringi, dentes nudare.

II. *rec.* osstjrati se, na někoho, lachen, lächeln auf jemand (in verächtlichem Verstande); 2) sich öffnen, v. Flachshäuptlein, Samenkapseln, u. drgl. ringi, aperiri.

Osstrbawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *sl.* Zähne verlieren, Zahnlöcher bekommen; 2) Scharte bekommen, findi, (fissuram accipere).

Osuchám, s. osauchám.

Osuchnem, *fut. ex.* chol, chnauti, *sl.* streifen, schlagen, percutere; 2) mit Wasser übergießen, aqua superfundere, *Ryb.* s. osussnem.

Osudjm, *sl.* s. ossidjm.

Osulјm, *fut.* il, iti, s. ossidjm, *D.*

Osumělý 3. abgenutzt, detritus, s. otřelý, *D.* osumělá kytlice, osumělý kabát, schäbiger Rock, detrita tunica; 2) ohne Schönheit, verblüht, flore privatus.

Osumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d. Schönheit verlieren, privari forma: po winobraní na winicých wssecko napořád osumj, *K.*

Osstumugi, owati, s. opěnjm.

Ossust, a, m. sl. Narr, m. morio, stultus.

Osstustnem, fut. stol, stnauti, sl. s. osstuchnem 1), 2); b) od. osstustjm, s. opentljm.

Osstuzbjm, fut. sl. verb. 1):

Osswáčjm, fut. il, iti, Nitr. s. očistjm 1).

Ost, i, f. sl. s. ostna; 2) Fischgräte, f. spina piscis.

Ostanu, fut ex. ostal, ostati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurück bleiben, a) nicht mitgehen, remanere, restare; b) zurück gelassen werden, remanere, relinqui, ostaňte s Bohem, sl. lebet wohl! c) übrig bleiben, restiren, z. B. Geld, das noch zu bezahlen ist, rc. remanere, relinqui, restare, residere; d) nicht folgen od. folgen können, z. B. aus Müdigkeit, remanere; 3) werden, fiere: klisna ostala břebná, d. Stutte hat angesetzt, equa concepit, D. 4) alt. verlassen, deserere: nynj ho gesstě ta pýchá neostala.

Ostarám, fut. al, ati, versorgen, mit etwas versehen, prospicere alicui de re, od. rem: obecné dobré ostarati, Vel. s. auch ostarawám; - anj, n. verb.

Ostarám se, fut. al, ati, alt werden, senescere.

Ostaráwám, al, ati, s. ostarám: wrchnosti slussj obmeyssleti a ostarawati wssecko dobré wlasti; Bůh cýrkew učitelj dobrými ostarawá.

II. rec. ostarawati se, s. ostarám se.

Ostarek, rku, m. Kalbfell, Kalbleder, n. v. einem größern Kalbe, Bütling?

Ostačjm, fut. ex. il, iti, s. ostarám se.

Ostatjwám, al, ati. verb.

Ostaružný, s. obstarožný.

Ostatek, tku, (tka), m. Überschuß, m. residuum, reliquum; swaté ostatky, heilige Überbleibsel, Reliquien, reliquiae sacrae; ostatky z těla, Cyr. b) das Letzte, übrige, ultimum; do ostatka, gänzlich: ged ho do ostatka vmořil; wálka ten národ do ostatku k záhubě přiwedla; až do ostatka a do jista ten rod wyhladil a wykořenil.

Ostatnj 1) übrig, a) was noch vorhanden ist, reliquus, b) ander, reliquus, ceterus; 2) al. s. posledni; -tně, adv übrigens, ceterum; de reliquo, quod reliquum est, quod superest.

Ostauzým, eti, s. osauzugi?

Ostauzým se, el, eti, s někým, s něčjm, mit jemand, mit etwas sich abgeben, sich scheren, Verdruß haben, K. Com. & sl. Nitr. s tjm lidem často ostauzeti se, a pátky mjwati musyl, K. vgl. auch ostudjm se.

Ostáwám, al, ati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurückbleiben, remanere, relinqui; 3) wohnen, habitare.

Ostawče, ete, n. entwöhntes Kind, ablactatus infans, D.

Ostawjm, fut. ex. il, iti, an, hinterlassen, zurücklassen, beym Sterben, relinquere; 2) absetzen, v. der Mutter, z. B. ein Kalb rc. depellere a lacte, ab uberibus &c.; entwöhnen ein Kind, lacte depellere, ablactare; 3) obs. s. opustjm.

Ostawugi, owal, owati, verb.

Osten, gen. ostnu, m. Stachel, Treibstachel, m. stimulus acu-

Ostrowtipný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; - ně, adv. te, - acriter, + se; - nost, i, f. Scharfsinn, m. Scharfsinnigkeit, f. acumen, sagacitas, ingenium.

Ostrožka, y, f. dim. v. ostroha; 2) Ritterspern, s. stracka.

† Ostrožnatka, y, f. zrostlina, centranthera.

Ostrožnjk, a, m. Sporer, m. opifex calcarium.

Ostrozubý 3. scharfzahnig, acrium dentium (acridens): ostrozubá tlama twá, Roz'nay.

‡ Ostroswazka, y, f. zrostlina, oxystelma.

‡ Ostrozwučná hudba, Spinet? R.

Ostruha, y, f. Sporn, m. des Reiters, calcar; 2) (v drátnjka kde se kotaue drátu přiwesy), Sporn des Drathmüllers, calcar; 3) sl. das Schlüsselbein der Vögel, clavicula; 3) fig. Anreiserung, f. incitamentum: ostrohy potřebuge, ne vzdy, K. ostruha mocně pobádagjcý nás; ostruha rýtjřská, s. swalný králowský, Vel.

Ostruhowý, s. ostružný.

Ostruhugi, fut. ex. owal, owati, s. ostrauhám.

Ostružina, y, f. Brombeere, Ackerbeere, f. a) Brombeerstaude, f. rubus caesius, (D.), rubus fructicosus Lin.; b) (üblicher im pl. ost - y), d. Frucht, Brombeere, mora rubi; a) sl. Obstschale, f. cortex.

Ostružinowý 3. Brombeeren-, z. B. o - wý keř, Vel.

† Ostružka, s. ostrožka.

Ostružky, ů, pl. Abschnitzeln. (mit einem Messer gemacht), praesegmenta, segmina; pl.

Ostružiny, pl. sl. woch. 2) s. ostružina 2).

Ostružný 3. Sporn-, calcarius; ostružné (ostruhowé) kolečko, Spornrädlein, n. rotula calcaria.

Ostrw, e, f. s. folg.? mjsto ostrwe, Vel.

Ostrwa, y, f. (ol.), osekané ratolesti kmene, vom Stamm abgehauene Zweige.

Ostrý 3. (abs. ostro) scharf, a) nicht stumpf, z. B. Spitze, Messer, Degen, acutus; b) v. Sinnen, z. B. ostrý zrak, scharfes Gesicht rc. acutus; c) vom Verstande, acutus, subtilis: ostrý rozum, durchdringender Verstand; d) heftig, empfindlich, stark, groß, streng, z. B. Geruch, Kälte, rc. acer, acutus, vehemens; e) strenge gegen andere, z. B. Gesetz, Mensch rc. acer, severus, acerbus; ostrý muž, Com. ostrý a přjkrý kazatel zákona, Vel. f) munter, lebhaft, z. B. Gedächtniß, acer, vegetus; g) hell, durchdringend, z. B. Schall, acutus; h) rauh, uneben, asper, Luk. 3, 5.

Ostuda, y, f. Schererey, f. Plagen, n. vexatio; s. ostauzým se; 2) Plage, Noth, Mühe, f. molestia, negotium; 3) der [illegible] d. es uns macht; daher 4) Fratzengesicht, n. häßliches Muster, häßlicher Mensch (Schandbalg, m. D.) turpis, s. potwora; 5) finsteres, mürrisches, fatales Gesicht, importunus vultus.

(Ostudám, ati, s. ostudjm? Ryb.)

Ostudenjewám, ati, sl. s. ostydnu.

Ostudjm, fut. ex. il, iti, um d. Ehrebringen, privare aestimatione, anfeinden, exosum reddere, Ryb.

II. *rec.* ostuditi se, sich um d. Ehre bringen, sich Geringschätzung zuziehen, exosum fieri, contemtui esse, *Id.* to se mi giž ostudilo, ich bins überdrüßig worden, *Cyr.* Přjb. 7. 101. 2) ostuditi sobě, někoho, něco, etwas überdrüßig werden, fastidire, myst sobě tu wěc ostudj a zošklíwj, *Com.* ostudj sobě babicy, wezme w aumysl mladicy, *Lomn.* Vrgl. ostauzým se (u. ostydnu ?).

Ostuzugi, owal, owati, verb. -zowánj, *n. verb.* ostuzowánj newinných, *Plac.*

Ostýchám se, s. osteychám se.

Ostydám, ati, s. ostudenjewám.

Ostydlý 3. ungestümm, ungeschliffen, mürrisch, fatal, überdrüßig, difficilis, importunus, fastidiosus; 2) mißfällig, fastidiosus: neochotný dar gest ostydlý, *Syr.*

Ostydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, überdrüßig, mißfällig, gleichgültig werden, fastidiosum esse: to gim wsseckо w čas božských pomst ostydne, *K.* ostydla mu freyjrka, *Plac.* 210. Vgl. ostuditi se ?

Osud, u, *m.* Schicksal, *n.* Verhängniß, Geschick, *n.* fatum, sors; osud Božj, das Verhängniß Gottes, fatum divinum.

†Osudenka, y, *f.* Fee, *f.* ? *Jungm.*

Osudj, *n.* s. nádoba: osudj popelnj, Aschenkrug, Aschentopf, *m.* urna, *D.* fig. für Leib od. insbesondere für Geschlechtstheile: swým osudjm wládnauti, 1 Tes. 4, 4. -jčko, a, *n. dim.*

Osudnj 1. vom Schicksale bestimmt, verhängt, fatalis: na koho osudnj pokuty dogjti magj; 2) s. nesstastný, fatal, fatalis, *D.* osudnj moc, Fatalität, *f.* insgemein fatalitas, *D.*

Osudný 3. s. osudnj 1): osudné vloženj.

Osugi, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* osut, (osypám); umschütten, überschütten, vollaufschütten, (mit trocknen Sachen), circumfundere, offundere; b) fig. welikými sliby ho osuwsse, s sebau do Uher potáhli.

II. *rec.* osauti se, s osypati se, Ausschlag bekommen, pustulis obduci; b) bess. sugi se, sauti se, herab od. zusammen fallen in einen Schutt, corruere.

Osuhel, hli, *f.* *sl.* *Lypt.* ein dichter Winternebel.

Osuhlost, i, *f.* Hang zum Zorn, zur Bosheit ? *Lesch.* nach *B.* vgl. folg.

Osuhlý 3. armselig ? Jana Křtitele žiwot utrpný, a způsob osuhlý.

Osum, s. osm.

Osupjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, anfahren, anschnarchen, beschnarchen, belfern, derb anrennen, invehi in aliquem, increpare aliquem.

Osuplíwý 3. wadiwý, kausawý, bärbeißig, asper, *D.* -wost, i, *f. subst.*

Osupugi se, owati, verb. *Huss.*

Osussjm, *fut. ex.* il, iti, abdörren, siccare; b) versiegen, austrocknen, arefacere, *Ps.* 74, 16. (Ez. 18, 16).

Osutj, a osutina, y, *f.* (v. osugi), Ausschlag, *m.* pustulae, 2) *pl.* osutiny, Masern, Flecken auf der Haut, eine Krankheit, morbilli, os. dětinské, Kinderflecken.

Osutý 3. (v. osugi), ausgeschlagen, der Blattern, Masern hat, morbillis obductus: osutý dě-

orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata; 3) kinderlos, der Kinder beraubt, improlis.

Osyřjm, *fut. ex.* el, eti, verwaisen, zur Waise werden, orbum (orphanum) fieri; 2) verwittwen, Wittwe werden, fieri viduam, viduari; 3) kinderlos werden, prolibus privari.

Osyti, s. osegi.

Osyty 3. s. osatý.

Osýwám, *al, ati*, s. osegi, *B.* 2) ésýwám mauku, popel ꝛc. sieben, sichten, cribrare; s. prosýwám.

Otáčjm, el, eti, otáčjn, s. otočjm: nástrahami otáčjn.

Otáčjm se, s. ošimowám se, *D.*

Otáčiwý 3. geschäftig, sedulus; -ost, i, *f.* -keit, *f.* -itas, concursatio.

Otáčka, y, *f.* wosečko, čjm se něco otáčj, womit man umwickelt, umwindet; 2) das Stroh, welches d. böhm. Bauern um den Plattfuß wickeln, wenn sie d. Stiefel anziehen, etwa obvolucrum.

Otáčný 3. drehbahr, versatilis, versabilis; -ost, i, *f.* keit, -litas.

Otaflugi, *fut. ex.* owal, owati, täfeln, contabulare, *B.*

Otagi, *fut. ex.* otál, otati, geschwöllen, intumescere: otál žaludek, *Wrat.* (selten).

Otáhlice, *f.* Bogenrock, Rundrock des Frauenzimmers, etwa rotunda tunica.

Otáhlý 3. knapp, eng, angustus: otáhlé kuknický, *Huss*, *Pelz.*

Otáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, umgeben; mit etwas langem od. breitem, obvolvere, *B.*

Otahugi, owal, owati, vorh.

Otalugi? s. ochaunjm se?

Očápek, pka, *m.* Stralaup, d. Haut auf der Milch, crusta, *D.*

Otarasugi, *fut.* owal, owati, umschanzen, circumvallare, *Hnj.*

Otawa, y, *f.* Grumet, Afterheu, Herbstheu, *n.* foenum chordum, od. blos chordum; *russ.* auch otawa.

Otawjm se, *fut. ex.* il, iti, znowu zrůsti, wieder ausschlagen, hervor sprossen, gemmescere, pullulare, frondescere: pařez se otawuge, *K.* 2) fig. sich erholen, zu Kräften kommen, refici, vires resumere.

Otawugi se, owal, owati, vorh.

Otažjem, *fut. ex.* žel, žeti, *sl.* s. otažjewám.

Otázi se, *fut. ex.* otázal se, otázati se, mit u. ohne Genit. der Person, jemand fragen, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo.

Otažjewám, al, ati, *sl.* schwer werden, graviorem fieri, gravescere.

Otázka, y, *f.* Frage, a) auf d. eine Antwort erwartet wird, quaestio, interrogatio; b) auf d. keine Antwort verlangt wird, od. eine Materie zur Untersuchung, Fragestück, Problem, *n.* Aufgabe, *f.* quaestio, problema (atis,) *n. D.*

† **Otaznj** klanek, Problem? vorh.

Otazowacý 1. fragend, Frag-, interrogativus: otazowacý mjstogméno.

Otazowánj, *n.* Fragen, Befragen, *n.* Fragerey, *f.* interrogatio, sciscitatio.

Otazugi se, owal, owati, s. otáži se.

Otčenáš, e, *m. sl.* Vaterunser, *n.* oratio dominica.

Otčenášek, ška, *m.* s. náhožnjček.

Otčjm, *a*, *m.* Stiefvater, *m.* vitricus.

†Otčina, *y*, *f.* Heimath, *f.* patria? *Rautenk.*

Otčizna, *y*, *f.* väterliches Erbtheil od. Gut, väterliches Erbe, patrimonium.

Otcow, *sl.* s. otcůw.

Otcowrah, *a*, *m.* Vatermörder, *m.* parricida, patricida.

Otcowský 1. väterlich, paternus, patrius; 2) nach Vaterart, paterni moris; 3) v. Vater herstammend od. geerbt, patrius; otcowské kralowstwj; -sky, *adv.* patrie, paterne, more paterno.

Otcowstwj, *n.* Vaterschaft *f.* insgem. paternitas; b) Väterlichkeit, *f.* amor, affectus paternus: Boha a geho mnohého otcowstwj sobě newážili *K.* Lidé otcowstwjm Božjm se chlubj.

Otcůw, otcowa, otcowo, *adj poss.* dem Vater gehörig, paternus, patris.

Otec, otce, *m.* (*ἄττα*, *rom.* Atta (nach *Festus*), *hung.* atya, *turc.* ata & dada, *angl.* dada), Vater, pater; otec čeledný, Hausvater, paterfamilias; ot. duchowný, s. kmotr, *Syl.* b) w klášteře panenském, Vater im Frauenkloster, praefectus monialium; otec wlasti, pater patriae, *Vel.* otcowé nižšjch rodů, patres minorum gentium, *Id.* otec akademie, fundator, *Vel.*

Otečenj, *n.* Schwellen, Aufschwellen, Anlaufen, *n.* tumor.

Otěhotnjm, *fut. ex.* ěla, ěti, schwanger werden, concipere, impregnari.

Otěhotnjm, *fut ex.* il, iti, schwängern, ein Frauenzimmer, impregnare, reddere gravidam.

Otekám, (otýkám) al, ati, s. oteku.

Otekljna, *y*, *f.* s. otok.

Oteklý 1. geschwollen, angeschwollen, tumidus, turgidus.

Oteku (ku), *fut. ex.* otekl, oteky (oteci, schwellen, anschwellen, aufschwellen, z. B. Fuß, Brust, rc. tumescere, turgescere.

Oteljm se, *fut. ex.* il, iti, kalben, parere od. parere vitulum.

Otelugi se, owati? *K.*

Otemnjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s. oslepnu; - jwám, al, ati, *fr.*

Otenčjwám, al, ati, *sl.* dünn werden, attenuari, emaciari.

Otenčjm, *fut ex.* il, iti, dünn machen, attenuare.

Otep, i, *f.* Bund, *m.* z. B. Heu, Stroh, fascis, sarcina.

Otepice, *f.* *sl.* (bochowice), s. bossek.

Otepjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* *Nitr.* obilnj gámu slamau (otýpkami) wysslati, d. Getreidegrube mit Stroh belegen.

Otépka, *y*, *f.* s. otep.

Oteplјm se, *fut ex.* il, iti, folg.

Oteplugi se, owal, owati, warm werden, erwärmen, calescere, calefieri; otepluge se, es wird warm, v. der Witterung, tempestas calescit.

Oterkugi, owal, owati, *sl.* *Nitr.* s. obokugem 2).

Otesám, *fut. ex.* al, ati, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz, exasciare, ascia dolare, dedolare.

Otesáwám, al, ati, verb. *B.*

Otesek, sku, *m.* behauenes, abgestumpftes Stück Holz; b) fig. unförmlicher, gleichsam abgestumpfter Mensch, deformis.

Otessem, fati. sl. s. otesám.
Otewřenj, n. Öffnen, Aufmachen, n. Öffnung, f. apertio; otewřenj těla, Anatomie des Körpers, dissectio; 2) Öffnung, Spalte, f. z. B. am Kleide, apertura: swrchnj otewřenj suknĕ, K.
†Otewřenka, y, f. zrostlina, anarrhinum.
Otewřenost, i, f. Offenherzigkeit, candor, ingenuitas: gich k sobĕ domácnost a otewřenost, Com.
Otewřený S. geöffnet, aufgethan, apertus, patens, patulus, otewřený list, Patent, n. edictum, litterae patentes, Vel. 2) offenherzig, ingenuus, candidus: otewřený člowěk, Cyr. otewřená a wysoká mysl, Vel. offenbar, öffentlich, manifestus, apertus: otewřenau wálku začal, Cyr. otewřená bitwa, Id. otewřenau mocý nic nemohauce rc. Zal. otewřený nepřjtel swobody gegich, Vel.
Otewřhuba (Ryb. otwřhuba), y, m. Gähnaffe, Maulaffe, m. stultus, stolidus, D.
Otewru (řu), fut. ex. otewřel, otewřjti, otewřen u. otewřjn, aufmachen, öffnen, aufschließen, aperire, patefacere, pandere.
II. rec. otewřjti se, aufgehen, sich öffnen, v. Fenstern, Thüren rc. aperiri, patescere; otewřjti se někomu, sich entdecken, sensa sua pandere; s. auch otwjrám se.
Otginowad, obs. s. odginud.
Otjk, a, m. dim. v. Otta.
Otjnám, al, ati, umhauen, circumsecare.
Otiptawjm, schleimig werden?
Oteykám, al, ati, ringsherum bestecken, occupare, distinguere.
Otěž, i, f., sl. Kabel, a, m., mor. fiblo, a, n. u. Fjbel, a, m. Zügel, f. habena, frenum.
Otjrám, al, ati, s. otru.
Otjži se, s. otáži se, B.
Otka, y, f. Reute, Pflugreute, Pflügscharre, f rallum; 2) podawač při pile, eine Reute bey der Sägemühle, rallum serratorium.
Otkám, fut. ex. al, ati, abweben, detexere.
Otlačjm, fut. ex. il, iti, en, durch Drücken beschädigen, verwunden, premendo laedere, sauciare; otl. koně, - aufreiben, atterere; 2) sl. austreten, calcaturam frumenti absolvere.
Otlak, u, m. sl. eine aufgedrückte Wunde.
Otlaukám, al, ati, sl. otlkám, s. otluku.
Otlkem, sl. s. otluku.
Otlučený S. abgestoßen, detusus: otlučený pařez.
Otluku, fut. ex. otlaukl, otlaucy (otlauct), otlučen, abschlagen, herabschlagen, z. B. Nüsse rc. decutere; 2) abstoßen, durch Stoßen abnutzen, tundendo deterere; o wssi někomu něco otlaukati, vorwerfen, objicere, oggerere: wždy nám tjm wssi otlaukagj, že rc. - nobis oggerunt, Zal.
Otnad, obs. s. otkad.
Otňuž, obs. s. odkudž.
Otobuož, adv. sl. um destomehr, eben darum, eo magis, recte ideo.
Otočenj, n. verb. v. folg. b) s. okolek 1), peripheria circuli.
Otočjm, fut. ex. il, iti, cen, umwickeln, z. B. etwas um etwas,

circumvolvere; 2) umdrehen, intorquere, circumagere; 3) um u. um besetzen, umgeben, umzingeln, cingere, circumdare, *B.* město horami otočeno bylo.

II. *rec.* otočiti se, sich umdrehen, se circumagere, invertere; 2) sich umwickeln, etwas um sich wickeln, umgeben, obvolvi, *B.*

Otočnjk, u, *m.* Vergißmeinnicht, flores teucrii, trissago; *Vel.* myosotis scorpioides, *Linn.* (Einige Neuern wollen so heliotropium heißen!) 2) Turban, *m.* Gewinde, *n.* Kopfbinde, Türkischer Bund??

Otočugi, owal, owati, s. otočjm; otočowala a roztočowala se kniha, *K.*

Otok, u, *m.* Geschwulst, *f.* tumor; twrdý otok, verhärtete Geschwulst, scirrhus; otok ďásnj, s. pogeb, *Vel.* čerwený otok, s. unter oheň.

Otrapa, y, *f.* Drangsal, *n.* Plage, Rackerey, *f.* adflictio, malum; 2) *ol.* Behexen, *n.* incantatio (od. Extase?)

Otrapjm. *fut. ex.* il, iti, behexen, (entzücken od. in Extase bringen?), infascinare: sladkost zpjwánj ge otrapila.

Otřásám, al, ati, s. otřesu.

Otřasu, otřásti se, s. otřesu.

Otrautjm, u. -se, *fut.*, *ol.* & *sl.* s. obřjtjm u. -se, obrazým, -se.

Otrawa, y, *f.* Gift, *n.* venenum, (Arsenik, s. vtreych, *Leschka.*)

Otráwjm, *fut. ex.* il, iti, vergeben, vergiften, mit Gift vergeben, veneno necare.

Otrawný 3. giftig, venenatus; 2) od. otrawowý, arsenikalisch, arsenicalis, *Lesch.*

Otrčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* herrecken, exporrigere: otrčiw mu kit.

Otřelý 3. abgeschabt, abgetragen, detritus, z. B. Kleid; abgewischt, detersus.

Otřepky, *f. pl.* Trister, *m.* retrimenta, *Syl.*

Otřesu, *fut. ex.* otřásl, otřásti, abschütteln, excutere (pulverem); 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.

Otrhám, *fut. ex.* al, ati, án, abreißen, ringsherum, wie Kleider, circumlacerare; 2) abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst, demere; 3) abflücken, a) z. B. Blumen, decerpere; b) d. Federn, avellere; list, otrhati, entblättern, folia decerpere.

II. *rec.* otrhati se, sich d. Kleider abreißen, abnützen, detere re vestes.

Otrhanec, nce, *m.* Lump, Lumpenkerl, *m.* zerlumpter Mensch, Bursch, Kahlarsch, *m.* pannis obsitus, nauci, pannosus.

Otrhaný 3. zerlumpt, abgerissen, lacerus, pannosus: chodj otrhaný, er geht zerlumpt daher, vestibus est laceris; otrhaný kabát, abgerissener Rock, lacera tunica.

Otřjsstěný 3. s. ztřjsstěný: otřjsstěný welikým strachem, *K.*

Otrlý 3. otužený, zatwrdlý, abgehärtet, induratus: zmužilých a otrlých lidj zřazenj, *K.* k snássenj křiwd otrlý, *Com.* soldát musý býti otrlý, *Id.* otrlý w Bohu, *Id.* - lost, i, *f.* Abhärtung, *f.* induratio, durities.

Otrnjm, *fut. ex.* il, iti, mit Dornen vermachen, umzäunen, sepire sentibus.

Otrokice, s. otrokyně?

Otroči, jho, n. *obs.* Schiffergeld, Knechtgeld, n.

Otročjm, il, iti, býti otrokem? *Puchm.*

Otročina, y, f. sklavisches Gesindel, servum pecus.

Otrocký, 3. *com.* otročtěgšj, *superl.* negotročtěgšj, *Com.* sklavisch, knechtisch, servilis: otrocká bázeň; - cky, po otrocku, *adv.* serviliter.

Otroctwj, n. Sklaverey, Knechtschaft, f. servitus, mancipatus.

Otrok, a, m. Sklave, Leibeigner, Knecht, mancipium, servus; - kyně, f. Sklavinn, Leibeigene, f. mancipium, serva, otrok bachora, Sklave seines Bauches, gulosus, *Com.*

Otrowa, *sl.* bess. otrawa.

Otru (tu), *fut. ex.* otřel, otřjti, otřen, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen 2c. abstergere, detergere; b) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere.

II. *rec.* otřjti se, sich abwischen, se abstergere; 2) *trop.* sich an jemand reiben, aliquem lacessere: otjrati se někomu o oči, o vši, gazyk, jemand stets unter d. Augen kommen, sich hören lassen, zum Gegenstand des Geschpräches sich machen, *Com.*

Otrubnjk, a, m. Kleyenhändler, m. furfurarius.

Otruby, f. *pl.* (v. otru), Kleye, f. furfur, canica, - bný, 3. aus Kleye, furfureus: otrubný chléb, Kleyenbrod, n. panis furfureus, - bowý 3. bess. otrubný.

Otrus, u, m. eigentlich trus, co se natrausý, s. otrusyna; üblicher 2) od. otrus hlawy, Hauptgrind, m. porrigo.

Otrusky, m. *pl. sl.* Schlacken, m. recrementum, scoria.

Otrusyna, y, f. *mor.* Brocken, m. mica; - nka, y, f. *dim.*

Otrutjm, *fut.* iti, *Nitr.* s. owalim.

Otta, u. Otto, m. *gen.* Otty, *dat.* Ottowi, *acc.* Ottu 2c. Otto, Otto, *Vel.*

Otupný 3. *sl.* schauerhaft. schauderhaft einsam, ängstlich, bang, unbehaglich, anxius: srdz otupnau paušt gjti; w těchto pustých gizbách ge otupno; otupno mi ge samotné w domě; otupný mi ga čas, 2c.

Otužjm, *fut. ex.* il, iti, befestigen, fest machen, od. machen, daß etwas feststehe od. bleibe, nicht wanke; aussteifen, firmare, confirmare, stabilire; geschieht's durch binden, adstringere; otužiti obruče na sudě; durch Einschlagen od. Einstechen, figere; 2) abhärten, durare, indurare, firmare.

II. *rec.* otužiti se, sich abhärten, se durare, indurare, firmare.

Otužuji, owal, owati, *verb.*

Otwjrám, al, ati, s. otewru.

Otwjránj, n. Aufmachen, Öffnen, Aufschließen, n. aperitio; otwjránj nebe, Himmelspaltung, f. Glanz in der Luft, da es scheint, als öffne sich der Himmel, chasma (atis), *R.*

II. *rec.* otwjrati se, aufgehen, geöffnet werden, aperiri; 2) *cum dat. pers.* sich einem entdecken, zu erkennen geben, indicare, mentem suam aperire; s. otewru.

† Otwor, bess. otewřenj.

Otwořjm, *fut.* il, iti, *sl.* & *ol.* s. otewru.

Otýkám, s. oteykám.

Otypka, y, *f. dim.* Bund, *m.* Bändchen, z. B. Heu, Stroh, Reiser, fascis, fasciculus; dřjwj w otypkách, od. otypky, Bundholz, *n.*

Owa, *ol.* für tato.

Owad, s. d. Anmerk. zu howadnice.

Owaljm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* einem derben Schlag versetzen, valido ictu ferire.

Owanu, *fut. ex.* owanul, owanauti, anwehen, adflare, *D. Ryb.*

Owčák, a, *m.* Schäfer, Schafhirt, *m.* opilio, (upilio), pastor ovium; -čáka, y, *f.* -inn, *f.* uxor, opilionis; -čácký 3. den Schafhirten betreffend, pastoralis, pastoricius; owčácký pes, Schafhund, *m.* canis oviarius.

Owčárna, y, *f.* Schäferhaus, *n.* Schäferhütte, *f.* tugurium; 2) *sl.* owčinec.

Owce, *f.* Schaaf, *n.* ovis; owce dwauzubá, zweyjähriges Schaf, bidens.

Owčj 1. v. Schafe, ovillus, oviarius; owčj kožich, Schafpelz, *m.* pellis ovilla, rheno ovillus; owčj kůže, Schaffell, *n.* pellis ovilla; o. maso, Schaffleisch, *n.* caro ovilla; o. mléko, Schafmilch, *n.* lac ovillum; o. sýr, Schafkäse, *m.* caseus ovillus; o. hnůg, Schafmist, *m.* fimus ovillus; o. nůžky, Schafschere, *f.* forfex ovinaria; o. stočowice, Schaaflinse, *f.* colutea, *Vel.*

Owčička, y, *f. dim.* Schäfchen, *n.* ovicula.

Owčjn, a, *m.* Schafstall, *m.* ovile.

Owčinec, nce, *m.* vorh.

Owdowělý 3. Verwittweter, zum Wittwer, zur Wittwe geworden, viduus, viduatus, vidua, viduata.

Owdowjm, *fut.* ěl, ěti, verwittwen, zum Wittwer, zur Wittwe werden, viduum, viduam fieri.

Owečka, y, *f.* s. owčička; 2) od. berušška, Kellerwurm, *m.* asellus, oniscus, *Lin.*

†**Owěnčenec**, nce, *m.* zrosstina, crossostylis.

†**Owěnčjm** *fut. ex.* bess. owěncugi.

Owěncowánj, *n.* Bekränzung, *f.* sertis redimitio, *K. ad.* 1. *Mach.* 7, 14.

Owěncugi, *fut. ex.* owal, owati, kränzen, bekränzen, serto, corona redimere, *K.*

Owes, *gen.* owsa, *m.* Haber, Hafer, *m.* avena.

Owesnice, *sl.* owsenice u. owsenka, *f.* Muskatellerbirne, pirum muscatum od. superbum.

Owesnička, *sl.* owsenička, y, *f.* Haberfischlein, *n.* Grüße, *f.* Mütterlos, *n.* apua; minutissimus pisciculus, *graece* ἀφυα, *hung.* téjhal, ökle; 2) Haberbirne, *f. D.* s. vorh.

Owesnjk drnowý, Rasenschmerle *f.* ?

Owesniště, *sl.* owseniště, *n.* Haberacker, *m.* Haberfeld, *m.* ager avenarius; 2) Haberstoppel, *m.* stipula avenacea.

Owesný 3., *sl.* owsený, aus Haber, avenaceus; owesná mauka, Habermehl, *n.* farina avenacea; owesné piwo, Haberbier, *n.* cerevisia avenacea; owesná sláma, Haberstroh, *n.* stramentum avenaceum; owesná kaše, Haberbrey, *n.* puls avenacea.

†**Owitokwět**, u, *m.* hypoestes.

Owěšým, *fut. ex.* yl, yti, hängen lassen, demittere; hlawu, nos, křjdla owěšyti.

Owládam od. owládzem, *fut. ex.*

al, eti, *sl.* überwinden, superare.

Owoce, *sl.* auch owocje, *n.* Obst, *n.* Obstfrüchte, *plur.* poma; sstěpné owoce, gepfropftes Obst, poma insiticia; plané o., ungepfropftes O., rané (raučj) o., Frühobst, poma praecocia; pozdnj (ležaté) o., Spätobst, poma serotina; padané o., das abgefallene O., poma cadiva; owoce pochybilo, das Obst gerieth nicht, *B.* 2) *fig.* s. požitek.

Owocenosný 3.? fruchttragend, s. owocný 2).

Owocnice, *f.* Obstkammer, *f.* cella pomaria, pomarium, 2) *foemin.* v. owocnjk.

Owocnjk, a, *m.* Obsthändler, Obstmann, Öbster, Öbstler, *m.* negotiator pomarius.

Owocný 3. das Obst betreffend; owocný trh, Obstmarkt, *m.* forum pomarium; owocný Klep, Obstkeller, *m.* cella pomaria; owocné krmě, Obstspeisen, fercula e fructibus; 2) obstbringend, obsttragend, z. B. Herbst, Baum, pomifer; owocný strom, Obstbaum, *m.* pomus, *f.*

Owoctjm (ooctjm), *fut. ex.* il, iti, säuern, mit Essig sauer machen, acidum reddere aceto.

Owolatjm, *fut. ex.* čl, čti, čn, einen Kropf bekommen, strumam contrahere, *D.*

Owonjm, *fut. ex.* čl, čti, durch Riechen abnützen, den Geruch benehmen, odore privare.

Owrant, s. olowrant.

Owrazdjm, *fut. ex.* il, iti, s. rozzlobjm se, entbrennen, excandescere, *Plac.* (od. einen Mord begehen?): když se welicý páni a wrchnosti gednau owrazdj, potom wčiněni bywagj tyranowé.

Owosřený 3. *sl.* gewichst, cera illitus.

Owosřugi, *fut. ex.* owal, owati, mit Wachs überziehen, cerare, *R.*; *sl.* auch wichsen, cera illinere.

Owrhugi, owati, s. obmjtám.

Owsař, e, *m.* Haberhändler, *m.* avenarius.

Owsenák, u, *m.* *sl.* Haberbrod, *n.* panis avenaceus.

Owsenka, s. owesnice.

Owsený, owsenissté, owsenice rc. *sl.*, s. owesný, owesn. rc.

† Owsowitý 3. z. B. zrostlina, haberartig, avenaceus.

Owssednjm, *fut. ex.* čl, čti, gemein werden, vilescere, quotidianum fieri, *D.*

Owssem, *adv.* allerdings, freilich, utique, (omnino), scilicet, nempe; 2) geschweige denn, viel weniger, nedum: nedbalcy neljbj se mistru zemskému, owssem teprw nebeskému; nenj podobné, aby tehdáž práchod mjti, owssem před krále předstaupiti a sauditi se měli; 3) durchaus, penitus: žádného owssem nestanowal, *Vel.*

Owssiwawjm, *fut. ex.* čl, čti, *sl.* lausig werden, Läuse bekommen, pediculis infici.

Owsyha, y, *f.* *mor.* folg.

Owsyna, y, *f.* tauber od. wilder Haber, Flughaber, Windhaber, *m.* avena fatua.

Owsýř, e, *m.* Gerstenwalch?

Owýsek, ſku, *m.* *dim.* v. owes.

Owýsták, e, *m.* Haberbauer, *m.* colonus avenarius, *D.*

Ozáblina, y, *f.* Frostbeule, *f.* pernio.

Ozáblý 3. zymau zkřehlý, er-

ſtoren, frigore correptus, rigens.

Ozábnu, *fut. ex.* ozábl, ozábnauti, obfrieren, sehr frieren, erstarren, frigore derigere.

Ozag od. naozag, auch naozagiſt (v. o zagiſto), *adv. sl.* im Ernſt, ernſtlich, serio; wirklich, in der That, actu.

Ozagſtně, *adv. sl.* gewiß, certo.

Ozagſtný, ozagſtný 3. *sl.* (*russ.* ozagic'ny), s. opprawdowý.

Ozahawoſt hrobu? *Com. Prax. piet.* 366.

Ozanka, y, *f.* Bethungel, *m.* Gamander, Erdweihrauch, *m.* chamaedrys: ozanka menſſj, Gamenderlein, Katzenkraut, *n.* teucrium, chamaedrys, *Lin. Lesch. Lumn hung.* kis sarlófű, gamándor fű, oz. wlnitá, teucrium scordioides. S. d. Anmerk. zu zelenec.

Ozant, u, *m.* (*vulgo*), *sl.* ozon, auch čertowo howno, Alant, assa foetida.

Ozbrogjm, *fut. ex.* ił, bewaffnen, armare, armis instruere; bemannen z. B. ein Schiff, implere viris, armis.

Ozdoba, y, *f.* Zierde, Verzierung, *f.* Schmuck, *m.* decus, ornatus, decor, ornamentum; ozdoba hlawy, Kopfputz, *m.* ornatus capitis; 2) bey der Kanone, od. beym Stück, d. Friesen; *pl.* ozdoby, d. Fileten des Buchbinders, ornamenta.

†† **Ozdobilka**, Figur? (*Rhet.*)

Ozdobjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. ozdobugi.

Ozdobný 3. zierlich (schmuck), ornatus, pulcher, venustus, elegans, concinnus; - ně, *adv.* - te, - chre, - ste, - anter, - ne; - noſt, i, *f.* Zierlichkeit, *f.* ornatus, pulchritudo, venustas, elegantia, concinnitas.

Ozdobugi, owal, *owati*, zieren, verzieren, schmücken, ornare, exornare, decorare, condecorare.

Ozdrawjm, *fut. ex.* ił, ěti, gesund werden, convalescere; - enj, *n. verb.* Genesung, *f.* recuperatio sanitatis, restituo.

Ozdrawjwám, *al, ati, verb.*

Ozebráčjm, s. ozobráčjm.

Ozeh, u, *m.* (hlaweň?) Feuerbrand, *m.* titio? *D.*; 2) *sl.* der Stiel der Feuerkrücke, manubrium rutabuli; 3) *sl.* s. papek.

Ozehám, al, ati, z. B. hrnce, *sl.*, s. wypáljm; (*ol.* zehám, zehl, soviel als páljm, wypalugi).

Ozehnu se, ozehnauti se, soviel als opálit se, *Huss.*

Ozelenj, *n. verb.* Verschmerzung, *f.* oblivio; Bereuung, poenitentia.

Ozelenjm, *fut. ex.* ił, ěti, *sl.* grün werden, viridem fieri: od gedu ozelenil, *sl.*

Ozeljm (*sl.* auch ozeljem), *fut. ex.* el, eti, mit dem Genit. verschmerzen, aufopfern, verlieren, resolvere (immolare), oblivisci (superato dolore): aby gen žiw byl, by ho (syna) měla y ozeleti, *K.* wſſeho ſwěta ozeleti, *Com.* raděgi wſſeho ozeleti; na to několik zlatých ozeljm; 2) bereuen, poenitere: ozeljš ty to, gestli tak uděláš.

II. *rec.* ozeleti se, sich resolviren, sich entschließen mit Resignation, se resolvere, periculum facere, adire, *hung.* elszánni magát; *sl.* auch verzagen.

†**Ozemanjm**, *fut. ex.* il, iti, adeln?

Ozembuch, a, *m. sl.* Stocknarr,

m. stultus, stipes: 2) ein dicker u. kurzer Mann; 3) sylné wjno, ein stark berauschender Wein.

Oženjm, *fut. ex.* il, iti, verehelichen, verheurathen, nur v. Mannspersonen, maritare.

II. *rec.* oženiti se, heurathen, sich verheurathen, sich verehlichen, ducere in matrimonium, ducere uxorem, auch blos ducere.

Ožeru, *fut. ex.* ožral, ožrati, umnagen, circumrodere; 2) besaufen, besoffen machen, inebriare, wjnem, mit Wein, vino inebriare, vino obruere aliquem, ebrium reddere; ožral stražné páleným, *W'rat.*

II. *rec.* ožrati se, sich besaufen, se inebriare, vino inebriari, se vino obruere, vino obrui.

†**Ozew**, zwu, *m.* Widerschall, *m.* echo?

Ozeywám se, s. ozýwám se.

Ozgon, s. ochon.

Ozher, bess. wozher.

Ozhřiwka, bess. wozhřiwka.

Ozhřiwý, bess. wozhřiwý.

Ozjabnem, *sl.* s. ozábnu.

Ožidlj, *n. obs.* s. okruží, Halskrause, *f.* collare plicatile, *D.* (bey *Dalem.* jedlo).

Ozjeram se, *sl.* s. ozřjm se.

Ozjewám se *sl.* s. ozýwám se.

Ožjerám, *sl.* s. ožjrám.

Ožigi u. ožiwu, *fut. ex.* il, iti, *sl.* & *K.* aufleben, lebendig werden, reviviscere, *B.* ožiwme, *K.*

Ožjhám, *sl.* s. ožehám.

Ožinek, nku, *m.* folg. ein altes Erndtefest, nach beendigter Ernd e, noch bey den heidnischen Slawen, z. B. im Preussischen; vgl. zážinek; ožinek slawiti, *Kram.*

Ožinky, s. obžinky, *D.*

Ožjrám, al, ati, s. ožeru.

Ožjrání se, s. ožralstwj.

Ožjwám, al, ati, s. ožigi; 2) b. o u. žwu, *sl.* ožůwám, s. omlauwám.

Ožlkel, e, *m. sl.* Gelbsucht, *f.* icterus, morbus arquatus, morbus regius.

Ožlknem, *fut. ex.* kel, knauti, *sl.* s. ožlutnu.

Ožlutjm, *fut. ex.* il, iti, gelb machen, flavum reddere, *D.*

Ožlutnu, *fut. ex.* tl, tnauti, gelb werden, flavescere.

Oznámenj, *n.* Ankündigung, a) Bekanntmachung ohne Befehl, *w.* nuntiatio, denuntiatio; b) Bekanntmachung mit Befehl, denuntiatio; 2) Verkündigung, *f.* nuntiatio, denuntiatio.

Oznámjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. oznamugi.

II. *rec.* oznámiti se, w něčem, sich erklären, declarare: w tom se mu sám oznámil, *Vel.*

Oznamowatel, e, *m.* Anzeiger, Ankündiger, Verkündiger, nuntius, indicator, denuntiator; 2) † Intelligenzblatt, *n.* Anzeiger, *n.* indicator.

Oznamugi, owal, owati, ankündigen, a) bekannt machen, als Nachricht, nuntiare, significare, indicare, denuntiare: o pomstě nad nepřáteli gim oznamowal, *K.* b) bekannt machen zur Nachachtung, befehlen, denuntiare; 2) verkündigen, nuntiare, significare, denuntiare, auch certiorem facere aliquem; z. B. de re, od. mit dem Akkus. u. Infin. 3) o něčem, v. etwas schreiben, handeln, reden, scribere, disserere de re: o tom swým mjstem obšjrněgi oznamjm, *Vel.*

Oznobenina, y, f. s. odznobenina.
Oznobjm, s. odznobjm.
II. rpc. oznobiti se, abfrieren, derigere frigore, *D.*
Ozobráčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* zum Krippel machen, mutilare.
Ozon, u, *m. sl.* s. ozant.
Ozorný 3. *sl.* streng, hart, durus, severus, austerus, inclemens; 2) s. osobný, 3).
Ozralec, lce, *m.* Säufer, Versoffener, Trunkenbold, *m.* potor, potator; - lkyně, *f.* Säuferinn, *f.* potrix, potatrix.
Ozralstwj, *n.* Besoffenheit, Versoffenheit, Trunkenheit, *f.* ebrietas.
Ozralý 3. besoffen, inebriatus, ebrius.
Ozren, a, *m. sl.* s. ozralec.
Ozranica, y, *f. sl.* s. ozralkyně.
Ozrati se, s. ozeru.
Ozřebjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s. obřebjm se.
Ozrem od. ozrjem se, *sl.* folg.
Ozřjm se, *fut. ex.* ozřel, ozřjti, *al.* (*sl.* ozrjem sa), s. ohljdnu se.
Ozub, u, *m.* (ocelowý na podkowě), der Stollen, od. d. Spitze am Hufeisen, dens, auricula soleae equinae.
Ozubec, bce, *m.* Zacken, *m.* Zäckchen, *n.* denticulus; Zünglein, *n.* Dorn, *m.* in der Schnalle, infibula.
Ozwánj, *n.* Antwort, *f.* responsio: k gegich wolánj včinils ozwánj.
†Ozwěna, y, *f.* echo?
Ozwu se, *fut. ex.* ozwal, ozwati, sich melden, antworten, sonum edere, respondere: musým na něg desetkrát wolati, než se mi ozwe; k tomu se hned on ozwal, *Cyr.*; 2) s. opomjnu se: otčy sám se ozwal; 3) laut widersprechen, einwenden, dawiderschreyen, reclamare.
†Ozýrka, y, *f.* zrostlina, osyris.
Ozywám se, al, ati, *verb.* choti swé se ozýwati; ozýwati se k žalobám, - laut widersprechen, - reclamare; - ánj, *n. verb.*
Ozýbnu, *mor.*, s. ozábnu.
Ozym, u, *m.* (*sl.*), Winterfrucht, *f.* fructus hybernus, hyemalis; 2) Wintergetreide, *n.* frumentum hybernum; 3) Wintersaat, *f.* sementis hyberna, hyemalis, *Laschka.*
Ozymina, y, *f. sl.* verh. 2).
Ozymnj 1. folg.
Ozymý, 3, Herbst-, od. Winter-, autumnalis, hyemalis: ozymý gečmen, ozymé obilj, *Vel.* ozymé y garé osenj, *Id.* k. h.

P.

Pa, eine untrennbare Partikel, d. nur in wenigen Zusammensetzungen für po vorkommt, u. v. derselben Bedeutung ist.
Paběrek, rku, *m.* Nachlese des Weins, auch des Obstes auf den Bäumen, racematio, der Ähren, spicilegium.
Paběrkowánj, *n. verb.*
Paberkugi u. paběrugi, owal, owati, nachlesen, Nachlese halten, des Weines 2c. racemari, der Ähren, spicas legere.
Paberujk, a, *m.* Nachleser, Ährenleser, racemator; spicas legens; - nice, *f.* inn, - inn, *f.* trix.
Paběrugi, s. paberkugi.
Pác, u, *m.* Beitze, s. mořenj.
Páč, e, *m.*? železný sochor, Brechstange, *f.* Hebeisen, Brecheisen,

m. vectis ferreus, frangibulum ferreum.
Pakech. u, m. wápno pjskem rozdělané, Ryb
Pačesky, ů, pl. s. pačesy.
Pakesný 3. v. schlechtem Flachse, stupneus, folg.
Pakesy ů, pl. Werg, n. stupa. Das erste bey Hecheln heißt Taudel (sl. auch Tlky), das zweyte, welches feiner u. besser ist, pačesy u. pačesky, v. pa od. po u. česám; 2) im verächtlichen Verstande Kopfhaare, Schopf, m. capilli; popadnutě za pakesy; za pakesy se chytiti, sich einander in d. Haare fahren.
Pach. u, m. v. páchnu, s. puch.
Páchám, al, ati, begehen, thun, ausüben, im nachtheiligen Sinn, v. bösen Handlungen, z. B. einen Mord, Laster, Sünden, patrare, committere; 2) sl. Lypt. folg.
Páchnu, páchl, páchnauti, riechen, einen Geruch v. sich geben, olere: rakinau páchnauti, krebseln, canorum olere; fig. wěcy tasné smrti páchnaucy, K. wásse gjdla lidskými mozoly páchnau, K. swětem páchnaucý člowěk, Com. 2) ol. verb. 1); 2) sl. riechen, act. odorare: či nepáchneš? riechst du nicht? on tam nesmi ani páchnaut, er darf nicht einmahl hin riechen, (keinen Schritt hin thun.)
Pacholátko, a, n. Knäbchen, Knäblein, n. puerulus, puellus; 2) Stange, f. zum Bierziehen, pertica.
Pacholčj. 1. s. pacholský.
Pacholčjm, il, iti, als Knecht dienen, famulari.
Pachole, ete, n. Knabe, m. puer; 2) Keil, m. z. B. des Binders, cuneus, (nach R. Kloben des Binders, retinaculum); 3 der Knecht, der Hackel an der Hobelbank (Tischl.) scrinarii plutei uncus; 4) zubaté pachole od. hospodářjček, Lichtknecht, Lichtstecher, m etwa sustentaculum candelarum aculeatum; 5) das Knechtel bey der Mühle; 6) s. zauwák; pacholátka, pl. Ballenknechte (Buchdr.) paxilli sustinendis pilis.
Pacholectwj, n. Knabenalter, n. aetas puerilis, pueritia.
Pacholecý v. Knaben-, puerilis.
Pacholek, lka, m. (viell. bess. paholek (sl.); vgl. holek, holka, pa-robek), Knecht, m. famulus, auch servus; domácý pach. s. domácý; plawecký pacholek, Bothsknecht, nauta.
Pacholjček, čka, m. s. pacholátko.
Pacholjk, a, m. Knabe, m. puer.
Pacholjško, a, n. verb. malé pacholjško, Cyr.
Pacholský 3. s. otrocký, D.
Pachorjm se, il, iti, sl. stolzieren, dick thun, superbire.
Pachtjm, il, iti, za něčjm, sl. s. bažjm.
Pachtowánj, n. verb. v. folg.
Pachtuji se, owal, owati, sich stark, gewaltsam anstrengen, intendere, contendere se, auch ohne se.
Pačjm, il, iti, winden, brechen, torquere: páčiti wesť něčj; aus den Angeln heben, emovere cardine (postes); 2) sl. s. hledjm: páč, páč!
II. rec. páčiti se, sich werfen, z. B. d. Thüre, sich zurückwerfen, nicht anschließen, se rejicere, resilire; 2) sich weigern, tergiversari; 3) sl. s. ljbjm se.
Paišám, al, ati, auszausen,

aushecheln, pectinare, carminare.
Páčisky, á, m. Hede, f. D. Kratzelpfucken, flocci lini vel stupae, R.
Páčka, y, f. sl. Pagl, ferula.
Páčkám se, ati, sl. s. máchat se.
Pacydlo, a, n. K. (in textu cýl: wystawjš ge za cýl, střely swé protj nim), Ps. 21, 18.
Pacyent, a, m. Patient, Com.
Pád, u, m. Fall, m. Fallen, n. casus, lapsus: wzal pád až k smrti, Vel. těžký pád wzal ten člowěk, fig. Id.; 2) Endung, f. (Gramm.) casus, D.
††Pada, y, f. Vers? Jungm.
Padák, u, m. s. poklopec 1), D.
Padalec, lce, m. Kupfereidexe, f. seps, (od. viell. soviel als wřjtenice, Aaleidexe, lacerta anguina?)
Padám, al, ati, fallen, a) z. B. auf d. Erde vom Baume, Himmel, Pferde etc. cadere, decidere, labi; k nohám, sich zu den Füßen werfen, projici, prosterni ad genua; snjh padá, es schneit, ningit; kraupy padagj, es hagelt, grandinat; b) hinein fließen, incidere, illabi, c) einstürzen, cadere, ruere, labi; d) fehlen, labi, peccare; e) geworfen werden, cadere; z. B. v. Würfeln; f) sterben, gewöhnlich vom Viehe, aber auch v. Menschen, cadere, mori, perire, interire, occumbere: nikdež pěkněgi nepadá wogák, gako když padá w bogi; g) sich vermindern, abnehmen, minui: woda padá; h) gerathen, darein fallen, incidere, z. B. do neštěstj, do nemocy padati; i) auffallen, fallen, incidere: do očj padati; k) sl. sich ereignen, eintreffen, necidere, contingere: mrcha čas padl na nás; zlý rok padl.
II. rec. padati se, klaffen, zerlechzen, wie Erde, Wand etc. hiare, s. pukám se.
Padánky, á, pl. s. pádel, Neg.
Padaný 3. z. B. padané owoce, das abgefallene Obst, cadiva poma.
Padauch, a, m. Bösewicht, m, nebulo, nequam; Lotterbube, Galgenschwengel, m. ein Schimpfwort, nebulo, scelestus, sceleratus, scelus.
Padauenjk u. padaussnjk, viell. dasselbe was padauch.
Padaucý 1. s. paducý.
Padáwám, ati, fr. v. padám.
Padawý 3. oft fallend, caducus.
Pádel, u, m. s. padané owoce.
Pádem, adv. schnell, in Galopp, über Hals u. Kopf, celeriter, cursu citato.
Paděra, y, m. Racker, Pogenklippel, m. (Schimpfw.) nequam;
Padesát, padesáte, gen. padesáti, fünfzig, quinquaginta.
Padesátek, tku, m. der fünfzigste Theil, pars quinquagesima.
Padesátka, y, f. d. Zahl fünfzig, Fünfziger, m.
Padesátiletý 3. fünfzigjährig, quinquaginta annorum, auch (insgemein nur v. Menschen) quinquagenarius.
Padesátkrát, adv. fünfzigmal, quinquagies, quinquagesies.
Padesátnjk, a, m. Fünfziger, a) einer v. den fünfzig Herrn (im Kollegio), quinquagintavir; b) fünfzig Jahre alt s. padesátiletý; c) der über 50 gesetzt ist, praefectus 50.
Padesátý 3. fünfzigste, quinquagesimus.

Pádeż, beſſ. pádel, *D.*

Pádjm, il, iti, ſ. ewálám.

Padla, y, *f.* liſſčj, Fuchsſcheide, *f.* aus drey flachen Hölzern, beym Kirſchner, pyramis (idis), *f. R.*

Padláš, e, *m. sl.* ſ. hůra 2).

Padli, a. *mor.*, medowice *boh.*, Honigthau, *m.* melligo, *f.*

Padlina, y, *f.* Klaffung, *f.* hiatus, *D.*

Pádlo, a, *n.* Falle, *f.* an der Thüre.

Padlý 3. gefallen, herabgefallen, deciduus; padlý mraz, ſ. gjnj; padlá oſoba, gefallene Perſon, *fig.*

Padnu, *fut.* padl, padnauti, ſ. padám: ta wěc zle padnauti nemůže; pakbykoli ty orakulnj odpowědi padly, *Cyr.* padna k nohaum, kleče, fußfällig, genubus flexis; w při padnauti, den Proceß verlieren, causa cadere, *Pr.*

Padný 3. was ſchwer auffällt, gravis: padná ruka.

Padrty, padrtky, á, *m. pl.* Fetzen, ſ. Hac, *D.*

Paducnice, *f.* Fallſucht, fallende Sucht, *f.* epilepsia, morbus caducus (comitialis).

Padučý 3. fallend, z. B. padučý nemoc, ſ. dorh.

Páy, e, *m.* ſ. pay.

Pagáč, e, *m. mor.* & *sl.* eine Art kleiner runder Kuchen, Pagatſchl *n.* (nach Adel. unrichtig Aſchenkuchen, - auch im *vocab.* *n.* 1482. ſteht: Aſchenkuchen od. pogatz).

Pagamenty, á, *pl. ol.* wſſelijaké ſtaré dělané ſtříbro, jako lžjce, knofljky *2c.* Pagamentſilber, *n.* argentum laboratum.

Paged, u, *m.* žjwý wlas aneb červ, který až do koſti zžjrá, der Wurm am Finger, paronychia, phagedaena, *Com.*

Pagedjm se, iti, *sl.* erboſt ſeyn, excandescere.

Pagedný 3. *sl. Lypt.* ſ. hlewý.

Pagoda, y, *f.* Götzentempel, *m.* Pagode, fanum.

Paheyl? *D.*

Pahnoſt, *Nitr.* ſ. nehet (paznehet.)

Pahola, ata, *n. sl.* ſ. pachole.

Paholek, *sl.* ſ. pacholek.

Pahorek, rku, *m.* ſ. pahrbek, *D.*

Pahrbčitý 3. ſ. kopcowitý.

Pahrbek, bku, *m.* Hügel, *m.* auf der Erde, collis, tumulus, clivus.

Pahrbkowatý 3. ſ. kopcowitý.

Pahrbkowý 3. Hügel-: zem k způſobu pahrbkowému zhůru wywržená, *Pr.*

Pahreba, y, *f. sl.* ein Haufen glühender Kohlen.

Pahrom, insgemein Parom, a, *m. sl.* ſ. Peraun, *Leschka.*

Pajtáš, e, *m. sl.* (v. Beute, *hung.* pajtás), Kamerad, *m.* socius, consors; - ſſka, y, *f.* - inn, *f.* socia.

Pajtáſſjm se, *sl.* ſ. towaryſſjm se.

Pak, *conj.* denn, bey einer Frage, a) bey den Fragwörtern, quis, quid, ubi, unde &c. nam, welches dieſen Wörtern angehängt wird, z. B. kdo pak? wer denn? quisnam? co pak? was iſt's denn? quidnam est? b) bey andern bleibt's weg, z. B. co pak neni doma? iſt er denn nicht zu Hauſe? nonne est domi? 2) aber, at, sed, verum, vero, autem; předewſſjm pak ſmatenau tu ſměſycy, podlé huſtoſti a řjdkoſti ſtupňů na čtyři twárnoſti rozdělil, *Com.*

II. *adv.* hernach, ſ. potom.

Paka, y, f. ſochor, Hebebaum, m. vectis, D.

Pakáž, e, f. zawazedla, Bagage, f. (vom altfranz. bague, Reiſemantel), impedimenta, n.

Paket, u, m. Paquet, m. fasciculus.

Pakli, conj. ſ. jeſtli.

Pakljk, u, m. Päckchen, n. fasciculus.

Pakoſt, ol. ſ. ſſkoda; pakoſt, i, f. Bein od. beinartiger Überzug, m. crusta ossea: zubowé yſtau twrdau pakoſtj potaženi.

Pakoſta, y, m. ol. eine Gattung Krieger, Cant. mil. Tab. 2) heilloſer, gefährlicher Menſch?

Pakoſtjm, il, ici, gliederreißen, arthritidem conciliare, Ryb. 2) ſ. ſſkodjm.

Pakoſtnice, f. Gliederkrankheit, f. Gliederwehe, n. Gicht, f. arthritis, (tidle) f. morbus articularis.

Pakoſtný 3. ol. ſ. zlý, ſſkodný.

Pakowánj, n. verb. v. folg.

Pakugi, owal, owati, packen, colligare, componere.

Palác, e, m. Pallaſt, m. palatium; 2) Saal, m. conclave, triclinium, Syl. († oecus ? ?)

Paladráně, ol. wſſeliký oděw proti zymě, aneb pro deſſť, Wettermantel, m paludra, R.

Paladyum, n. Palladium, Palladium; 2) ein neues Erz, Palladium, palladium.

Pálám, al, ati, ſtammen, edere: oheň pálá, K.

Palanda, y, f. lehacý lawice, Britſche, f. lectus robureus, D.

Palaš, e, m. plaſtý kord, Puchtel, f. ensis latus, D.

Palatýn, a, m. der Palatinus (in Ung.) Palatinus (comes): palatýn aneb wýwoda Walaſſký, Vel. -owá, é, f. (edler als -nka), d. Gattinn des Palatinus, conjux Palatini.

Palaunek, ſku, m. dim. v. folg.

Palauk, u, m. eine ſchlechte Wieſe, auch überhaupt Wieſe, pratum.

Palcát, u, m. Streitkolben, m. clava.

Palczym, ol. caesaries, D.

Pálčiwý 3. hitzig, calens, fervens, fervidus, calidus, ardens; pálčiwá neſſtowička, Hitzblatter, f. phlyctena; p-wý nežit, Haraut.; -wě, adv. ardenter, ferventer, fervide; -woſt, i, f. Hitze, f. aestus, calor, fervor, ardor: má pálčiwoſt w žiwotě.

Palec, lce, m. Daumen, m. pollex; palec zſſirj, ztlauſſtj, daumdick, pollicaris; 2) d. große Zehe, hallex, pollex; palce, pl. Däumlinge, Kämme im Kammrade, dentes tympani.

Paleček, čku, m. dim. v. vorh. 2) der Däumling in der Mühle, Lesch. paleček kožený, lederner Daumring, digitale loreum, R.

Palečkugi, owal, owati, fuchſeln, betrügen, im Spiele, mit Hilfe des Daumes, imposturam facere, Ryb.

Palečnj 1. Daumen-, pollicaris; palečnj kolo, Kammrad, n. rota pectinata, tympanum.

Palečnice, f. Daumſtock, m. Daumenſchraube, f. in der Tortur, D. Handfeſſel, Com. Handſchelle, f chiropedia, Ryb. instrumenta ad comprimendos pollices.

Palečnjk, u, m. Däumling, m. ein Überzug über dem Daumen; p. chocholatý, Knaulgras? n.

Pálené, ého, n. od. pálené (Zen-

ná) wino, Brandwein, m. crematum; pálené z wjna, Franzbrandwein, D.

Pálenj, n. Brennen, n. ustio.

Pálenice, f. sl. s. winopalna, -etwo, a, n. sl. Brandweinbrennerey, f.

Pálenjk, a, m. s. winopal; -jčka, y, f. -inn, f.

Pálenka, y, f. sl. s. pálené.

Pálenkář, e, m. sl. Brandweinverkäufer, venditor cremati (sicerae); -řka, y, f -inn, f. cremati venditrix.

Palerugi, owal, owati, poliren, polire, laevigare: ossčipec palerowati (brusem, rasspلem), Cyr.

Palestra, y, f. lopatka, Balaster, f. ferula.

Paleta, y, f. Pallete, f. segmentum: stříbrné pljšky na palety rozřezáwá treyčj, R.

Palič, e, m. Brenner, der jemand brennt, ustor; a) Mordbrenner, der Feuer anlegt, incendiarius; palič piwa, s. páljm; 3) der Palitscher See in Ung. P.

Palice, f. (vgl. Bolzen?), Kolbe, Keule, f. (zum Schlagen), clava; proti palicy nenj ssermu, prov. viele Hunde sind des Haasen Tod, nec Hercules contra duos; 2) Schlägel, m. zum Einschlagen, fistuca; 3) Formkopf, Hirnschädel, m. forma capitis, D. 4) der Besetzschlägel des Maurers, pavicula rotunda ad complanandum solum, K. 5) sl. Stock, m. zum Tragen, s. hůl; 6) sl. Stockstreich, m. ictus baculi: dali mu 20 palic; 7) sl. Gewalt, f. potestas: pod geho palicau sem; dřewěnná palice, Holzschlägel, Hoge, f. tudes; pal. na dno, Bodenschlägel, D. p. na čepce (čepečnjk?) Haubenstock, m. caput ligneum (vittalo); pal. na klobauk, Hutstock, m. pal. od. bochnjk sýra, Käseleib, m. libo casei; p. na hlinku (v hrnčjře), Thonschlägel, volgiolum, R.

Palička, y, f. dim. Stößel, m. pistillum; b) Klöppel, Spitzenklöppel, m. claviculus ad conficiendos denticulos; 2) Schlagholz des Hutmachers, tornabilis tudes; c) Pistlichen, n. (Seifens.) tudicula; d) Klopfholz, n. tudes; e) pěstnj palička, Fausteisen des Klempners, pugnus ferreus; f) p. k letowánj, Lötkolbe, f. clava ferruminatoria; g) Kolbe, f. d. büschlige Samenähre einiger Gewächse, arista, od. panicula, od. umbella; h) Narrenkolbe, Wasserkolbe, Rohrkolbe, f. typha, Lin. 2) Brennerinn, Mordbrennerinn, ustrix, incendiaria; 3) sl. kleiner Stock, bacillus; 4) pl. paličky, d. Döcklein, od. Tangenten am Klavier, plectra:

Paličné, ého, n. Brandschatzung, f. tributum incendiarium.

Paličnjk, a, m. Keulenträger.

Palicowatý 3. kolbicht.

Palicugem, owati, sl. Stockschläge geben, baculo verberare.

Paljk, u, m. Ballen, m. fasciculus; w paljk swázati, einballen, in fascem colligare, D.

Páljm, il, iti, brennen, a) durch Brennen verletzen od. doch beschwerlich fallen, od. erhitzen, urere aliquem od. aliquid, z. B. slunce mě pálj, d. Sonne brennt mich; auch ohne Akkus. z. B. slunce tuze pálj, d. Sonne brennt sehr, kopřiwa pálj (bess. sl. pyhlj, daher pyhlawa), die

Nessel brennt rc. urere; auch fervere, vom Feuer od. v. der Sonne; b) durch Brennen verzehren, z. B. Wachslicht, Oehl rc. brennen, urere; c) durch Brennen zubereiten, od. hervorbringen, excoquere od. coquere; wápno páliti, Kalk brennen, calcem coquere od. excoquere; cyhly, hrnce páliti rc. Ziegel, Töpfe brennen rc. lateres &c. coquere; páliti piwo na ženné wjno (piwo pálené) *Vel.* distilliren, destillare, cremare; pálené páliti, Brandwein brennen; traud páliti. Zunder brennen, linten in fomitem comburere; d) feuern, Feuer machen, ignem facere, sustentare: leyny dobytčjmi pálj místo dřjwj *Mand.*

II, *rec.* páliti se, sich brennen, uri, aduri.

Paljňa, *n. sl.* s. pelyněk.

Paljrna, *y, f.* wjnopalna, *D.*

Palirugi, owati, poliren, polire, laevigare: na modro wypalir owaná zbrog, *Cyr.*

Palita, *y, f.* barwjřské prkno, na němž se barwy mjchagj, Palette, *f.* abacus pictorius.

Páljwám, *al, ati, fr.* v. páljm.

Paliwo, *a, n., sl.* kukiwo, Brennmaterial, *n.* als: Brennholz, Brennstroh, Brennrohr, Steinkohlen, rc. b) Walddosten?

Páliwý 3. hitzig, fervens, fervidus, - wost, i, *f.* Hitze, *f.* aestus, fervor, ardor.

Pálka, *sl.* s. opálka.

Palko, *a, m. sl. dim.* v. Palo.

Pallas (Pallada), *gen.* Pallady, *Com.* Pallas, Pallas, Minerva.

Palleta, *y, f.* Ballete, *f.* scheda, *R.*

Palma, *y, f.* Palme, *f.* Palmbaum, *m.* palma; b) Siegeszeichen, Palme, Preis um den man siegt, palma, *P.* má palmy wjtězné, *Com.* bodlawá palma, Christdorn, *m.* d. stechende Palme, Stechpalme, Stechbaum, ilex aquifolium.

Palmowj, *n. coll.* Palmenzweige, frondes palmae, *B.* weliký swátek palmowj (v židů), *Vel.* 2) Palmenwald, *m.* palmetum, *Cyr.*

Palmowý 3. Palmen-, aus Palmen, palmeus.

Palo, *a, m. sl.* s. Pawel.

Paloš, *e, m. sl.* Pallasch, *m.* ensis: na paloše se wywolati.

Palota, *y, f. sl.* Saal, *m.* in herrschaftlichen Häusern, *hung.* & *russ.* palota.

Palub, *u, m. ol.* ein gewisses Wasserstück, *Haj.*

Palugi, owati, *ol.* fliehen, traben, fugere, *Kuk. Kr.* čert palowal ze zámku, *Puchm.*

Palubice, *ol.* s. pauta, *Id.*

Památka, *y, f.* Andenken, *n.* Erinnerung, *f.* recordatio, memoria; památku swětiti, das Gedächtniß feyern, memoriam celebrare; 2) Gedächtnißtag, *m.* dies memorialis, memoria annua; *D.* stoletá památka, Jubelfest, *n.* jubileum, *D.* 3) Denkmal, Monument, *n.* monumentum; 4) ständische Obligation in Mähren.

Pamatné, ého, *m.* při saudjch, quid? *Vel.* kal. h. 437.

Pamatný 3. (v. památka), denkwürdig, merkwürdig, memorabilis; 2) (v. pamatugi 3), feierlich, solennis: den pamatný narozenj Faraonowa, *B.*

Pamatugi, owal, owati, gedenken, an etwas sich erinnern, reminisci, recordari, memi-

-né) wjno, Brandwein, m. crematum; pálené z wjna, Franzbrandwein, *D*.

Pálenj, *n*. Brennen, *n*. ustio.

Pálenice, *f*. *sl*. s. winopalna, -etwo, a, *n*. *sl*. Brandweinbrennerey, *f*.

Pálenjk, a, *m*. s. winopal; -jčka, y, *f*. -inn, *f*.

Pálenka, y, *f*. *sl*. s. pálené.

Pálenkář, e, *m*. *sl*. Brandweinverkäufer, venditor cremati (siceræ); -řka, y, *f* -inn, *f*. cremati venditrix.

Palerugi, owal, owati, poliren, polire, laevigare: ostřjpec palerowati (brusem, rassplem), *Cyr*.

Palestra, y, *f*. lopatka, Balester, *f*. ferula.

Paleta, y, *f*. Pallete, *f*. segmentum: střjbrné pljšky na palety rozřezáwá krejčj, *R*.

Palič, e, *m*. Brenner, der jemand brennt, ustor; 2) Mordbrenner, der Feuer anlegt, incendiarius; palič piwa, s. páljm; 3) der Palitscher See in Ung. *P*.

Palice, *f*. (vgl. Bolzen?), Kolbe, Keule, *f*. (zum Schlagen), clava; proti palicy nenj ssermu, *prov*. viele Hunde sind des Haasen Tod, nec Hercules contra duos; 2) Schlägel, *m*. zum Einschlagen, astuca; 3) Formkopf, Hirnschädel, *m*. forma capitis, *D*. 4) der Besetzschlägel des Mauvers, pavicula rotunda ad complanandum solum, *K*. 5) *sl*. Stock, *m*. zum Tragen, s. hůl; 6) *sl*. Stockstreich, *m*. ictus baculi: dali mu 20 palic; 7) *sl*. Gewalt, *f*. potestas: pod geho palicau sem; dřewěnná palice, Holzschlägel, Hoge, *f*. tudes; pal. na dno, Bodenschlägel, *D*. p. na čepce (čepečnjk?) Haubenstock, *m*. caput ligneum (vittale); pal. na klobauk, Hutstock, *m*. pal. od. bochnjk sýra, Käselaib, *m*. libo casei; p. na hlinku (v hrnčjře), Thonschlägel, volgiolum, *R*.

Palička, y, *f*. *dim*. Stößel, *m*. pistillum; b) Klöppel, Spitzenklöppel, *m*. claviculus ad conficiendos denticulos; 2) Schlagholz des Hutmachers, tornabilis tudes; c) Pistlichen, *n*. (Seifens.) tudicula; d) Klopfholz, *n*. tudes; e) pěšnj palička, Fausteisen des Klempners, pugnus ferreus; f) p. kletowánj, Lötkolbe, *f*. clava feruminatoria; g) Kolbe, *f*. d. büschlige Samenähre einiger Gewächse, arista, od. panicula, od. umbella; h) Narrenkolbe, Wasserkolbe, Rohrkolbe, *f*. typha, *Lin*. 2) Brennerinn, Mordbrennerinn, ustrix, incendiaria; 3) *sl*. kleiner Stock, bacillus; 4) *pl*. paličky, d. Döcklein, od. Tangenten am Klavier, plectra:

Paličné, ého, *n*. Brandschatzung, *f*. tributum incendiarium.

Paličnjk, a, *m*. Keulenträger.

Palicowatý 3. kolbicht.

Palicugem, owati, *sl*. Stockschläge geben, baculo verberare.

Paljk, u, *m*. Ballen, *m*. fasciculus; w paljk swázati, einballen, in fascem colligare, *D*.

Páljm, il, iti, brennen, a) durch Brennen verletzen od. doch beschwerlich fallen, od. erhitzen, urere aliquem od. aliquid, z. B. slunce mě pálj, d. Sonne brennt mich; auch ohne Akkus. z. B. slunce tuze pálj, d. Sonne brennt sehr, kopřiwa pálj (bess. *sl*. pchlj, daher pchlawa), die

Nessel brennt ꝛc. urere; auch fervere, vom Feuer od. v. der Sonne; b) durch Brennen verzehren, z. B. Wachslicht, Oehl ꝛc. brennen, urere; c) durch Brennen zubereiten, od. hervorbringen, excoquere od. coquere; wápno páliti, Kalk brennen, calcem coquere od. excoquere; cyhly, hrnce páliti ꝛc. Ziegel, Töpfe brennen ꝛc. lateres &c. coquere; páliti piwo na ženné wjno (piwo pálené) *Vel.* distilliren, destillare, cremare; pálené páliti, Brandwein brennen; trauď páliti. Zunder brennen, linten in fomitem comburere; d) feuern, Feuer machen, ignem facere. sustentare: leyny dobytčjmi pálj místo dřjwj *Mand.*

II. *rec.* páliti se, sich brennen, uri, aduri.

Paljňa, *n. sl.* s. pelyněk.

Paljrna, *y, f.* winopalna, *D.*

Palirugi, owati, poliren, polire, laevigare: na modro wypalir owaná zbrog, *Cyr.*

Palita, *y, f.* barwjřské prkno, na němž se barwy mjchagi, Palette, *f.* abacus pictorius.

Páljwám, *al, ati, fr.* v. páljm.

Paliwo, *a, n., sl.* kuřiwo, Brennmaterial, *n.* als: Brennholz, Brennstroh, Brennrohr, Steinkohlen, ꝛc. b) Waldbosten?

Páliwý 3. hitzig, fervens, fervidus, - wost, *i, f.* Hitze, *f.* aestus, fervor, ardor.

Pálka, *sl.* s. opálka.

Palko, *a, m. sl. dim.* v. Palo.

Pallas (Pallada), *gen.* Pallady, *Com.* Pallas, Pallas, Minerva.

Palleta, *y, f.* Ballete, *f.* scheda, *R.*

Palma, *y, f.* Palme, *f.* Palmbaum, *m.* palma; b) Siegeszeichen, Palme, Preis um den man siegt, palma, *P.* má palmy wjtězné, *Com.* boblawá palma, Christdorn, *m.* d. stechende Palme, Stechpalme, Stechbaum, ilex aquifolium.

Palmowj, *n. coll.* Palmenzweige, frondes palmae, *B.* weliký swátek palmowj (v židů), *Vel.* a) Palmenwald, *m.* palmetum, *Cyr.*

Palmowý 3. Palmen-, aus Palmen, palmeus.

Palo, *a, m. sl.* s. Pawel.

Paloš, *e, m. sl.* Pallasch, *m.* ensis: na paloše se wywolati.

Palota, *y, f. sl.* Saal, *m.* in herrschaftlichen Häusern, *hung.* & *russ.* palota.

Palub, *u, m. ol.* ein gewisses Wasserstück, *Haj.*

Palugi, owati, *ol.* fliehen, traben, fugere, *Kuk. Kr.* čert palowal ze zámku, *Puchm.*

Palubice, *ol.* s. pauta, *Id.*

Památka, *y, f.* Andenken, *n.* Erinnerung, *f.* recordatio, memoria; památku swětiti, das Gedächtniß feyern, memoriam celebrare; 2) Gedächtnißtag, *m.* dies memorialis, memoria annua; *D.* stoletá památka, Jubelfest, *n.* jubileum, *D.* 3) Denkmal, Monument, *n.* monumentum; 4) ständische Obligation in Mähren.

Pamatné, ého, *m.* při saudjch, quid? *Vel.* kal. h. 437.

Pamatný 3. (v. památka), denkwürdig, merkwürdig, memorabilis; 2) (v. pamatugi 3), feierlich, solennis: den pamatný narozenj Faraonowa, *B.*

Pamatugi, owal, owati, gedenken, an etwas sich erinnern, reminisci, recordari, memi-

nė) wjno, Brandwein, m. crematum; pálené z wjna, Franzbrandwein, D.

Pálenj, n. Brennen, n. ustio.

Pálenice, f. sl. s. winopalna, -etwo, a, n. sl. Brandweinbrennerey, f.

Pálenjk, a, m. s. winopal; -jčka, y, f. -inn, f.

Pálenka, y, f. sl. s. pálené.

Pálenkář, e, m. sl. Brandweinverkäufer, venditor cremati (sicerae); -řka, y, f -inn, f. cremati venditrix.

Palerugi, owal, owati, poliren, polire, laevigare: ossjpec palerowati (brusem, rassplem), Cyr.

Palestra, y, f. lopatka, Balester, f. ferula.

Paleta, y, f. Pallete, f. segmentum: střjbrné pljšťky na palety rozřezáwá kreyčj, R.

Palič, e, m. Brenner, der jemand brennt, ustor; 2) Mordbrenner, der Feuer anlegt, incendiarius; palič piwa, s. pálim; 3) der Palitscher See in Ung. P.

Palice, f. (vgl. Bolzen?), Kolbe, Keule, f. (zum Schlagen), clava; proti palicy nenj ssermu, prov. viele Hunde sind des Hasen Tod, nec Hercules contra duos; 2) Schlägel, m. zum Einschlagen, fistuca; 3) Formkopf, Hirnschädel, m. forma capitis, D. 4) der Besetzschlägel des Mauvers, pavicula rotunda ad complanandum solum, K. 5) sl. Stock, m. zum Tragen, s. hůl; 6) sl. Stockstreich, m. ictus baculi: dali mu 20 palic; 7) sl. Gewalt, f. potestas: pod geho palicau sem; dřewěná palice, Holzschlägel, Hoge, f. tudes; pal. na dno, Bodenschlägel, D. p. na čepce (čepečnjk?) Haubenstock, m. caput ligneum (vittalo); pal. na klobauk, Hutstock, m. pal. od. dochnjk syra, Käseleib, m. libo casei; p. na hlinku (v hrnčjře), Thonschlägel, volgiolum, R.

Palička, y, f. dim. Stößel, m. pistillum; b) Klöppel, Spitzenklöppel, m. claviculus ad conficiendos denticulos; 2) Schlagholz des Hutmachers, tornabilis tudes; c) Pistlichen, n. (Seifens.) tudicula; d) Klopfholz, n. tudes; e) pěstnj palička, Fausteisen des Klempners, pugnus ferreus; f) p. k letowánj, Lötkolbe, f. clava feruminatoria; g) Kolbe, f. d. büschlige Samenähre einiger Gewächse, arista, od. panicula, od. umbella; h) Narrenkolbe, Wasserkolbe, Rohrkolbe, f. typha, Lin. 2) Brennerinn, Mordbrennerinn, ustrix, incendiaria; 3) sl. kleiner Stock, bacillus; 4) pl. paličky, d. Döcklein, od. Tangenten am Klavier, plectra:

Paličné, ého, n. Brandschatzung, f. tributum incendiarium.

Paličnjk, a, m. Keulenträger.

Palicowatý 3. kolbicht.

Palicugem, owati, sl. Stockschläge geben, baculo verberare.

Paljk, u, m. Ballen, m. fasciculus; w paljk swázati, einballen, in fascem colligare, D.

Pálim, il, iti, brennen, a) durch Brennen verletzen od. doch beschwerlich fallen, od. erhitzen, urere aliquem od. aliquid, z. B. slunce mě pálj, d. Sonne brennt mich; auch ohne Akkus. z. B. slunce tuze pálj, d. Sonne brennt sehr, kopřiwa pálj (bess. sl. pyhlj, daher pyhlawá), die

Nessel brennt rc. urere; auch fervere, vom Feuer od. v. der Sonne; b) durch Brennen verzehren, z. B. Wachslicht, Oehl rc. brennen, urere; c) durch Brennen zubereiten, od. hervorbringen, excoquere od. coquere; wápno páliti, Kalk brennen, calcem coquere od. excoquere; cyhly, hrnce páliti rc. Ziegel, Töpfe brennen rc. lateres &c. coquere; páliti piwo na žennê wjno (piwo pálené) *Vel.* distilliren, destillare, cremare; pálené páliti, Brandwein brennen; trawu páliti. Zunder brennen, linteum in fomitem comburere; d) feuern, Feuer machen, ignem facere. sustentare: lewny dobytčjmi pálj misto drjwj *Mand.*

II. *rec.* páliti se, sich brennen, uri, aduri.

Paljňa, *n. sl.* s. pelyněk.

Paljrna, *y, f.* winopalna, *D.*

Palirugi, *owati*, poliren, polire, laevigare: na modro wypalir owaná zbroj, *Cyr.*

Palita, *y, f.* barwjřské prkno, na němž se barwy mjchagj, Palette, *f.* abacus pictorius.

Páljwám, *al, ati, fr.* v. páljm.

Paliwo, *a, n., sl.* kuřiwo, Brennmaterial, *n.* als: Brennholz, Brennstroh, Brennrohr, Steinkohlen, rc. b) Waldbosten?

Páliwý 3. hitzig, fervens. fervidus, - wost, *i, f.* Hitze, *f.* aestus, fervor, ardor.

Pálka, *sl.* s. opálka.

Palko, *a, m. sl. dim.* v. Palo.

Pallas (Pallada), *gen.* Pallady, *Com.* Pallas, Pallas, Minerva.

Palleta, *y, f.* Ballete, *f.* scheda, *R.*

Palma, *y, f.* Palme, *f.* Palmbaum, *m.* palma; b) Siegeszeichen, Palme, Preis um den man siegt, palma, *P.* má palmy wjtězné, *Com.* boblawá palma, Christdorn, *m.* d. stechende Palme, Stechpalme, Stechbaum, ilex aquifolium.

Palmowj, *n. coll.* Palmenzweige, frondes palmae, *B.* weliký swátek palmowj (v Židů), *Vel.* 2) Palmenwald, *m.* palmetum, *Cyr.*

Palmowý 3. Palmen-, aus Palmen, palmeus.

Palo, *a, m. sl.* s. Pawel.

Paloš, *e, m. sl.* Pallasch, *m.* ensis: na paloše se wywolati.

Palota, *y, f. sl.* Saal, *m.* in herrschaftlichen Häusern, *hung. & russ.* palota.

Palub, *u, m. ol.* ein gewißes Wasserstück, *Haj.*

Palugi, *owati, ol.* fliehen, traben, fugere, *Kuk. Kr.* čert palowal ze zámku, *Puchm.*

Palubice, *ol.* s. pauta, *Id.*

Památka, *y, f.* Andenken, *n.* Erinnerung, *f.* recordatio, memoria; památku swětiti, das Gedächtniß feyern, memoriam celebrare; 2) Gedächtnißtag, *m.* dies memorialis, memoria annua; *D.* stoletá památka, Jubelfest, *n.* jubileum, *D.* 3) Denkmal, Monument, *n.* monumentum; 4) ständische Obligation in Mähren.

Pamatné, *ého, n.* při saudjch, quid? *Vel.* kal. h. 437.

Pamatný 3. (v. památka), denkwürdig, merkwürdig, memorabilis; 2) (v. pamatugi 3), feierlich, solennis: den pamatný narozenj Jaraonowa, *B.*

Pamatugi, *owal, owati*, gedenken, an etwas sich erinnern, reminisci, recordari, memi-

misse; 2) erinnern, jemand, monere, admonere, commonere; žádného nepamatowal, Com. dáti se w bludu y nižšjmu pamatowati, K. 3) das Gedächtniß feyern, auch schlecht hin feyern, celebrare: každes obyčeg měl, den narozenj swého slawně pamatowati; weliko panoc pamatowati; když se pamatuge hod narozenj P. Krysta, Vel.

II, rec. pamatowati se, sich erinnern, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci; 2) sich fassen, se colligere, se recipere; animum colligere, recipere; sich fassen, mäßigen, moderare se: aby se pamatowali, a mjrněgi sobě počjnali, Com.

Pamberk, a, m. Bamberg, eine Stadt in Bayern, Bamberga.

Pamět, i, f. Gedächtniß, n. memoria; to mu w čerstwé paměti zůstalo, Cyr. za paměti našich předkůw, Wrat. od paměti swěta, bey Menschengedenken, post hominum memoriam; za paměti lidské, nostra memoria, Vel.; z paměti, nazpamět, auswendig, memoriter; nenj paměti lidské, aby který sněm tak dlauho trwal, Vel. slawné paměti, glorwürdigen Andenkens, gloriosae memoriae; wysoce slawné a swaté paměti cýsaři Římsstj, Pr. swaté paměti, seeligen Andenkens, piae memoriae; 2) Geschichte, f. historia, memoria scripta: w pamět gest uwedeno, memoriae proditum est; pamět dáti někomu o něčem; o tom mužj tu pamět nacházýme, že ec. Vel. 3) paměti plur. Denkwürdigkeiten, memoires, Geschichtbücher, historia: w pamětech hystorických zapsané; z pamětj od předků zaznamenaných; nalézáme to w pamětech; w lidských hystoryjch a pamětech.

Pamětliwý a. (obs. pamětliw), eingedenk, memor; -wost, i, f. gutes Gedächtniß, memoria felix.

Pamětnj 1. selten, -ný, v. pamět, dem Gedächtnisse od. Andenken dienend, memorialis; pamätnj list, Erinnerungszettel, m. libellus memorialis; p. penjz, Denkmünze, f. numus memorialis; p. knjžka, Handbuch, Handbüchlein, Merkbuch, n. enchiridion; p. knihy, commentaria, Com. pamětné znamenj; pamětná kniha, Mal. 3, 16.

Pamětnjk, a, m. der etwas gedenkt, qui recordatur, meminit: nebylo pamětnjkůw, aby kdy Čechowé tak hrdinské tažený učinili; der sich erinnern kann, bey dessen Andenken etwas geschehen, memor; ani pamětnjka nenj, kterýby to swědčil, že ec. K.

Pamětnjk, u, m. Vergißmeinnicht, n. myosotis (idis) palustris, f. Lin. 2) Erinnerungsschrift, Zeitung, f. pamětnjk Lwowský, (ist eigentlich pohlnisch).

Pamlsky, ů, m. pl. Leckerbissen, m. Leckerbißchen, n. cupedia (orum), u. cupediae (arum).

Pammasyn, u, m. Wezelský barchan, Bombasin, Wesler Barchet, pannus xylinus Vesoliensis, R.; -nowý a. Bombasin-.

Pampaušky, ů, m. pl. sl. eine Art Krapfen, Pfannkuchen,

Pamuk, u, *m. sl.* (*turc.* pambuk, *graece* παμβος), s. bawlna.

Pán, a, *m.* (vgl. das gothische Fan u. βανος, Gipfel, hoch, Oberherr; daher Bann, Bannerherr, Panier, Banneretus, (Dufresne) &c.), *voc. sing.* pane, *genit. pl.* pánů, *dat.* pánům, Herr, a) Gebieter, Befehlshaber, dominus; pán těla cýsař, pán ducha Bůh, *Vel.* Herr in Rücksicht seiner Bedienten, herus; ein großer Herr, Fürst, princeps; b) domácý pán, Hausherr, herus, paterfamilias od. familiae, *D.* c) Eigenthümer, dominus, z. B. eines Ackers, Hauses, Buches 2c. auch possessor, besonders v. liegenden Gründen; d) pán gruntu, statku, *sl.* zemský pán, Grundherr insgemein, dominus terrestris; e) Edelmann, nobilis, *D.* pán od stawu, od. stawowský, Standesherr, dominus e statibus, *P.* pán wálky, der Krieg führt, od. führen läßt, *Vel.* tři páni (trimiſſtj), triumviri (Anton. &c.) *Vel.* pan přjtel, *Id.* g) Ehemann, maritus, conjux, vir; h) Gott, Deus, z. B. gméno Páně, der Name des Herrn; i) s. hrdina; k) Herr, als ein Titel, dominus, vir amplissmus &c. Waſſnost Pane, Euer Gestrenge, *D.* l.) Mensch od. Mann, homo, vir, u. v. jungen Leuten adolescens; na welikého pána hráti, od. na pány hráti, großherrisch thun, groß thun, jactare se, superbire; gá pán, ty pán, kdo bude swiné pásti? *prov. sl.* wir können nicht sämmtlich große Herrn seyn; gaký pán takowá čeládka, gaký farář, takowá osádka, *prov. Syl.* 2) der Hirtengott Pan, Pan, *Vel.*

Anm. Wenn das Wort pán einem andern Substantiv (außer Bůh, Gežjš, Krystus), vorgesetzt wird; so verliert es den Akzent, z. B. pan kmotr (nicht pán kmotr), pan Jan, pan Petr 2c. Auch sagt man, ehrenvoll, Cýsař pán, cýsařowna paní, (nicht pan cýsař, panj 2c.)

Pandček, čka, *m. dim.* Herrchen.

Paňátko, a, *n.* s. páně 2).

Panauſſek, ſſka, *m.* s. pandček; 2) *mor.* ein Pfaffe.

Panax, a, *m.* Heilkraut, *n.* panax; -xowý 3. z. B. p-wé gummi, Saft des Heilkrauts, opopanax, *R.*

Panchart, s. pankhart.

Pančucha, *sl.* s. punčocha.

Pancýř, e, *m.* Panzer, *m.* lorica.

Pancýřnjk, a, *m.* Panzermacher.

Pancýřowý 3. pancýřowá koſſile, Panzerhemd, *n.* indusium hamis ferreis consertum; p-wý řetěz, Panzerkette, torques squammatus.

Panbrák, a, *m. sl.* s. konrád.

Páně, der veraltete, nur noch in der Bedeutung, Gott, (Christus) üblicher Genit. des Subst. pán, z. B. léta Páně, im Jahre des Herrn; ruka Páně 2c. (doch schreibt noch *Vel.* k. h. 629. Páně Zdeňkůw syn); 2) *gen.* ěte, *n.* Herrchen.

Pánek, nka, *m. dim.* s. pandček; 2) ein böhmischer Zunahme.

Panenka, y, *f. dim.* Jungferchen, virguncula; panenka Marya, Jungfrau Maria; 2) Docke, *f.* s. lautka.

Panenský 3. jungferlich, virgineus, virginalis; po panensku, *adv.* jungfräulich, more virgi-

nis; 2) Nonnen-, nonalis; panenská ulice (w Presspurku), Nonnenbahn, *f.* platea monialium, p-ský klásster, *Vel.*
Panenstwj, *n.* Jungferschaft, *f.* virginitas; Jungferstand, *m.* status virgineus.
Pánew, nwe, *f*, *sl.* pánwa, y, *f.* Pfanne, *f.* trulla.
Panj, *f.* Frau, a) Frauensperson, femina, mulier; b) verheurathete Frauensperson od. Ehefrau, *α)* überhaupt, nupta, marita, v. angesehenen Frauen, matrona; *β)* d. Gattinn jemandes, uxor, conjux, marita; c) Frau vom Hause, Hausfrau, materfamilias, auch domina, hera, s. auch domácý; d) Gebieterinn, Herrinn, z. B. in Rücksicht des Gesindes, hera, domina &c. krásné panj, Aktricen od. Gauklerinnen, (bey Hofe) *Vel.*; s. auch pán.
Panic, e, *m.* Junggesell, a) eine unverheurathete Mannsperson, caelebs; b) der noch kein Frauenzimmer erkannt hat, expers concubitus, -cký 3. junggesellig, caelibeus; - ctwj, *n.* Junggesellenstand, *m.* caelibatus.
Panicka, y, *f.*, *sl.* s. panenka; panjčka, y *f. dim.* v. panj; panjčko! liebe Frau!
Pánjk, u, *m.* *sl.* s. panáček.
Panjmama, y, *f.* Mama, *f.* mater; stará panjmama, Ahnfrau, *D.*
Pankét, u, *m.* (*ol.*) Banket, *m.* (aus dem ital. Banchetto, feyerlicher Schmaus), convivium, epulae; - tnj 1. z. B. hry, *Cyr.*
Panketugi, owal, owati, gastiren, banketiren, convivari, prodige vivere; - towánj, *n. verb.*
Pankhart, a, *m.* (v. Bank, *opp.* Ehebette? Adel.) cyzoložné; Hurensohn, Kotzensohn, uneheliches Kind, nothus, spurius; - tice, s. Hurentochter, *f.* spuria: 2) Mittelseide, *f.* sericum mediocre.
Panna, y, *f.* Jungfer, *f.*; a) dem Alter nach, virgo, virago, b) dem Stande nach, lediges Mädchen, innupta; 2) s. lautka; 3) das Himmelszeichen, Jungfer, virgo; stará panna, *α)* Hagestolze, - inn, *f.* misogama; *β)* s. kozenka; domácý panna, s. domácý.
Pannák, a, *m.* s. lautka.
Pannár, e, *m.* Hurenjäger, der den Jungfern nachjaget, scortator.
Panoha, y, *f.* (*ol.*) s. wětew.
Panoš, e, *m.* (panosska? y, *m.*) eigentlich ein Edelmann in Diensten eines Herrn, Edelknecht, Knappe, Junker, *m.* adolescens nobilis; - sstwj, *n. subst.*
Panosse, *ol.* s. towaryš.
Panost, *f. obs.* Herrlichkeit.
Panowánj, *n.* Herrschaft über andere, imperium, ditio, potestas.
Panowitý 3. herrisch, herrschsüchtig, imperiosus, imperandi cupidus; - tost, i, *f.* - gkeit, Herrschsucht, *f.* - sitas.
Panownjk, a, *m.* Herrscher, dominus, moderator, potens, z. B alicujus &c.; Beherrscher, dominator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, potens; - trix.
Panožitý 3. ästig, ramosus, *D.*
Panská, é, *f.* (*int.* služka), Kammermädchen, *n.* Kammerjungfer, virgo cubicularia, ornatrix.
Panské, ého, *n.* *sl.* Frohnarbeit, *f.*

Herrendienst, *m.* angaria, (robotta): na panské choditi.

Panský 3. herrschaftlich, d. Grundherrschaft betreffend, dominicus, dominicalis: panská hruška, Kaiserbirn? - ský, po pansku, s. po.

Pansskár, *a, m. sl.* Frohnarbeiter, - rka, *y, f.* - inn, *f.*

Pansstina, *y, f. sl.* das herrische Wesen: pansstina se ho chytá; giž pansstinau páchne; 2) s. panské.

Panstwj, *n.* Grundherrschaft, Herrschaft, *f.* dominium.

Panstwo, *a, n.* Adel, *m.* d. Adelichen, nobilitas, nobiles.

Pant, *u, m.* (mittellat. banda, bandum, *pers.* bend). das eiserne Band, z. B. an der Thür, vinculum (?); 2) *sl.* hie u. da s. hambálky; panty, *pl.* Thürbänder od. Gesperr an Kutschwagen, antepagmenta, (orum), *R.*

Pantáta, *gen.* pantáty, *dat.* pantátowi rc. *m.* Herr Vater, Vater, pater.

Pantaljr, *u, m. sl.* (vom ital. bandeliera), Bandelier, balteus.

Pantel, pantlika rc. *sl.* s. pentle rc.

Pantofel, *fle, m.* Pantoffel, *m.* solea, crepida, sandalium.

Pantoflowý 3. Pantoffel-; p-wý strom, Pantoffelholz, *n.* Korkbaum, *m.* suber.

Pantok, *u, m.* kladnj sekera, Holzaxt, *f.* securis lignaria, *D. & sl.*

Panugi, owal, owati, herrschen, a) Herr od. Oberherr seyn, regieren, dominum esse, imperium tenere, dominari, imperare, z. B. an einem Orte, in loco: panugjcý knjže Braunšwjcké, der regierende rc. *Vel.* nad někým, něčjm, zuweilen auch mit dem Dat. über jemand, imperare alicui, dominari in aliquem: panugj mysli geho wássně, *Com.* b) herrschen, z. B. an einem Orte od. in einer Sache, alles darinn vermögen, regnare, dominari; c) Oberhand haben, vorzüglich vermögen, im Schwange gehen, regnare, vigere; d) bändigen, z. B. über seine Begierden herrschen rc. dominari, imperare, moderari; e) *sl. cum dat pl.* gelten, valere: nebude ti to dlauho panowat.

Panůžka, *y, f. dim.* v. panoha.

Pánwice, *f., sl* auch pánwa, Pfanne, a) d. Zapfenpfanne, armilla, *Syl.* b) d. Zündpfanne, *f.* trulla incendiaria.

Pánwička, *y, f. dim.* Pfanne, f a) d. Zündpfanne, trulla incendiaria; b) d. halbkugelige Vertiefung in den Knochen zu den Gelenken, acetabulum.

Pánwičkář, *e, m.* Kesselflicker, refector ahenorum.

Papa, s. papinka.

Papáček, *čka, m.* s. gjdce.

Papám, *al, ati,* pappen, essen (Kindersp.), papare, pappare.

Papaussek, *sska, m.* Papagey, *m.* psittacus; ssková 3. Papagey-, psittaceus; p-wá lázeň, Paperlbad, ein Ort in Prag.

Papek, *u, m.* Ofenstange, *f.* pertica fornacalis; *illyr.* z'aridlo.

Páper, *u, m.* (auch pápero), *sl.* Flaum, wolliges Wesen, lanugo; *pl.* pápery, s. prach, 2).

Paperj, *n. coll. boh.* Kiele v. geschliffenen Federn, *D.* caules; 2) nach *Lesch.* nicht Kiele, sondern Flaumfedern; Kiel heißt kostonek.)

Paperka, *y, f.* Kiel, *m.* v. geschlief-

senen Federn, caulis; 2) ein mit dergleichen Kielen gefülltes Bett. (Nach *Lesckka* wohl richtiger Flaumfeder u. mit Flaumfedern gefülltes Bett; s. prach, prachowka.
Páperkowý 3. z. B. páperkowá peřina, vorh. 2)
Papež, e, *m.* Pabst, *m.* papa, pontifex maximus; p. nepravý, neřádný, Gegenpabst, antipapa, *D.* dělati se papežem a nemjti Řjma, *prov.* Ohlass. 2) *sl.* Päbstler, Katholik, catholicus, papista; - žka, - inn, *f.*
Papežence, nce, *m.* *Com.* s. papež 2).
Papeženka, y, *f.* s. papežka.
Papeženský, 3. s. papežský, - ský kostel, - ská wjra, *Com.*
Papežnjk, a, *m.* Papist, *m.* papista.
Papežský 3. päbstlich, pontificius, papalis; p-ské země, Kirchenstaat, *m.* patrimonium Petri.
Papežstwj, *n.* Pabstthum, papatus, pontificatus.
Papičkám, papkám, *sl.* *dim.* v. papám.
Papičko, a, *n.* s. papinka.
Papjer, *sl.* s. papjr.
Papinka, y, *f.* *sl.* Essen, *n.* (Kindersp.) cibus.
Papjr, u, *m.* Papier, *n.* charta; psacý papjr, Schreibpapier, charta scriptoria; p. k tlačenj, tlačitelský (tiskařský), Druckpapier, ch. impressoria; prorážegjcý od. prosakugjcý pap. Fliesspap. Löschpapier, charta transmittens litteras, notas; regálnj p., Regalp., ch. Claudiana, regia, regalis, p. kancelářský, Kanzleyp. ch. epistolaris; - p. tenký, pošstowský, Postp. ch. augusta, veredaria, (postalis); p. weljnský, od. weljn, welén, Velinp. ch. velinensis? p. obalowacý, obálkowý, Packp. segestre, (is), *n.* ch. emporetica, &c.
Papjrek, rku, *n.* *dim* Papierchen, *n.* ein Stückchen Papier, chartula, scida, scheda.
Papjrna, y, *f.* Papiermühle, *f.* mola chartaria, officina chartaria.
Papjrnj, Papier-, chartarius, p. trubla, nůžky *rc.*
Papjrnjk, *a*, *m.* Papiermacher, Papierer, Papiermüller, opifex chartarius, molitor chartarius; 2) Papierhändler, negotiator chartarius; - nice, *f.* Papiermacherinn, *f.* conjux, uxor, opificis chartarii; Papierhändlerinn, negotiatrix chartaria; - ctwj, *n.* Papiermacherey, *f.*; Papierhandel, *m.*
Papjrowý 3. papieren, aus Papier, chartaceus, charteus.
Paplauch, a, *m.* *sl.* Rotzbube, *m.*
Paplon, u, *m.* *sl.* Decke, *f.* s. deck, stragulum alexandrinum, parapetasma, (atis), *n.*
Paprček, čku, *m* *sl.* Klaue, *f.* der kleinern Thiere, wie der Schweine, Schafe, Rehen, *rc.* ungula; fig. dám ti po paprčkách, ich werde dir auf d. Finger (Pratzen) klopfen.
Paprjm se, il, *iti*, *sl.* herumstochern, ruere, excutere.
Paprsek, sku, *sl.* Weberkamm, *m.* s. paprslek.
† Paprskowka, y *f.* radiaria, *Ber.*
Paprslek, paprsslek, slku, sslku, *m.* Strahl, *m.* z. B. der Sonne, des Lichtes, auch des Wassers, radius; 2) od. rür, Weberkamm, *m.* Blatt, *n.* pecten textorum; s. auch nitenice; 3)

od. paprſſek, *D.* v brány, Egebalken, *m.* 4) Nitt, *m.* (über tauſend Zähne habend, - Tuchmach,) pecten, *R.*

Paprſſkowý 3. Strahlen-.

Paprſſkugi, u.paprſſlkugi, owal, owati, ſtrahlen, radiare.

†Paprſſlitec, tce, zroſſlina, actinophyllum.

Paprryce, *f.* d. Stange, um welche ſich der Mühlſtein drehet.

Papryka, y, *f.* *sl.* & *hung.* ſ. pepř.

Papuce, *f.* *pl.* *sl.* eine Art Pantoffeln.

Papule *f.* *sl.* & *mor.* niedrig, ſ. vſta.

Papulugem, owati, *sl.* ſ. hubugi.

Par, u, *m.* *sl* čjm ſe těſto zaparuge, Sauerteig v. Hopfen.

Pár, a, *m.* ein Pair in Frankr., magnas, (Par), *P.*

Pár, u, *m.* Paar, *n.* par; po páru, po dwau, paarweiſe, immer zwey u. zwey, bini; pár nožů, Beſteck, Geſteck, *n.* *D.*; 2) *sl.* Ehepaar; pár ſſjat, *sl.* ein Anzug Wäſche: to ge k tomu pár, *sl.* das iſt zu dem das Seitenſtück.

Pára, y, *f.* Dunſt, *m.* z. B. vom Waſſer, ꝛc. vapor, halitus, nebula; 2) *sl.* anima sensitiva, anima brutorum: pes nemá duſſe, gen páru.

Paráda, y, *f.* Parade, *f.* pompa, pompa militaris; Pracht, Üppigkeit, *f.* splendor, magnificentia; p-dy robit, *sl.* Muthwillen treiben, lascivire; - dnj 1. z. B. ſwětnice, plac, wůz ꝛc. Parade-, solennis.

Parádko, a, *n.* *dim.* v. folg. ſ. auch parátko.

Paradlo, a, *n.* Spielwerk, Spielzeug, *n.* (der Kinder), crepundia, (orum), res lusoriae; v-ſſnj paradlo od. üblicher parádko, Ohrlöffel, *m.* auriscalpium; zubj parádko, Zahnſtocher, dentiscalpium; ſ. auch parátko.

Paragok, gka, *m* *sl.* ein Schwarm von heurigen Schwarm, Jungferſchwarm.

Paragraff, u, *m.* Paragraph, *m.* paragraphus, *Vel.*

Parallela, y, *f.* Parallele (math. Geogr.), parallela, *Com.*

Páram, pári, páral, párati, auftrennen, überhaupt, solvere, dissolvere; etwas Genähtes, dissuere, etwas Gewirktes, retexere; zuby párati, d. Zähne ausſtochern, dentes scalpere; rowně mu párat yako ſſjt, *prov.* es nützt ihm gleichviel, ob er dieß od. jenes thut.

II. *rec.* párati ſe, ſich auftrennen, solvi, dissolvi; 2) ſpielen, etwas zum Zeitvertreibe thun, (v. Kindern), ludere; 3) verweilen, ſich lange aufhalten, verziehen, (tandeln u. handeln,) morari, commorari; kdož ſe bude s tjm párati? wer wird ſich damit abgeben? párati ſe w noſe, d. Naſe klauben, *D.* páragj ſe klowěku we wnitřnoſtech, *Com.*

Parát, u, *m.* pazaur, Klaue, *f.* unguis.

Parato, a, *n.* eine lange Stange, das Obſt abzuſchlagen.

Parátko, ſ. parádko; parátko ručničné, Kugelzieher, virga hamata, *R.*

Paratugem, owati, *sl.* ſſantugem.

Párawý 3. tändelnd; párawé práce, Hl. Ceſty.

Paráž, u, *m.* *sl.* *Lypt.* glühende Kohlen.

Parchám, al, ati, *sl.* mit den Fingern wühlen.

Pardon, u, *m.* Pardon, *m.* indulgentia, venia, *D.*

Pard, a, m. folg.

Pardus, a, m. Pard, Pardel, Parder, m. Pantherthier, n. pardalis, pardus.

Pardus, u, m. Schilling, Fetzer, m. pardus dáti, Schilling geben, castigare, pardusem za smilstwo trestánj, *Vel.* djtěti metlau pardus dal, *Id. Syl.* s. chlost.

Páreк, rku, *m. dim.* v. pár.

Pařenj, n. Bähen, n. Bähung, f. fotus; 2) Dampfbad, n. fomentatio, *Com.* 3) das Gebrühte, Brühfutter, n. *D.* 4) *sl.* s. pýřenj.

Pařenice, *f. sl.* eine Gelte zum Käse; - čka, y, *f. dim.* b) hölzerne Schöpfkanne, bey der Schäferey.

Pařenina, y, *f. sl.* s. pára 1).

Pařez, u, m. der Stock v. einem Baume, caudex, codex, truncus; - zný, 3. Stock-, p-né dřjwj, Stockholz n.

Parğamén u. parğament, u, m. Pergament, n. charta pergamena, membrana; - tka, y, f. Pargamentbirn, f. pyrum pergamenum; - tnjk, a, m. Pergamentmacher, Pergamenter, membranarius, - nice, f. inn, f. - ria; - towý 3. aus Pergament, e pergamená.

Perğaména, y, *f. sl.* Schreibbüchlein, n. pugillares; 2) Tafel, f. od. Deckel, m. am Buche: kniha bez parğamén.

Parğamutky, tek, *pl. f. sl.* Bergamotten, (Birne).

Pařjm, il, iti, en, bähen, fovere; 2) brühen, z. B. Hühner, Schweine ꝛc. aqua fervida perfundere; 3) dunsten, vaporare; 4) *sl.* heiß machen, ängstigen: tak rfou parja!

II. *rec.* pařiti se, sich bähen, se fovere; 2) sich erhitzen, z. B. Mehl, Heu, ꝛc. calefieri, fervefieri.

Pářjm se, il, iti, sich paaren, a) sich vereinigen, se copulare, se componere, se jungere, od. copulari, jungi &c. b) sich begatten (v. Vögeln), coire.

Pařjwám, ati, *fr.* v. pařjm.

Pařjž, e, f. d. Stadt Paris, Parisii od. Lutetia Parisiorum, auch blos Lutetia; - žan, a, m. Pariser, m. Parisius, Parisiensis, - nka, y, f. inn, f. - ensis; žský 3. Pariser, Parisiensis.

Párky, u, m. *pl.* Handknöpflein, globuli (noduli) manicales.

Parkamečice, *f. ol.* eisenbeschlagener Streitkolben, clava praeferrata.

Parkan, u, m. plac mezy městskými zdmi, Zwinger, Platz an der Mauer, pomoerium; 2) *sl.* ein starker Zaun v. Pfosten, Brettern.

Parkán, u, m. šamlat, Kamelot, m. camelotum, *D.*

Parlament, u, m. Parlament, n. parlamentum, (senatus).

Parma, y, f. Barbe, Barme, f. ein Fisch, a) Flußbarbe od. Barbe schlecht hin, barbus od. cyprinus barbus; b) mořská parma, See- od. Meerbarbe, mullus barbatus; 2) Parma, a) eine Stadt, Parma; b) Land, n. ducatus Parmensis.

Parmazan, a, m. Parmesankäse, m. caseus Parmensis, *Vel.*

Párna, y, f. Schweißbad, (Dampfbad? *D.*) n. balneum sudatorium; Schwitzstube, f. vaporarium, *K.*

Parnatost, i, f. Dampf, Dunst, m. vapor.

Parnatý 3. dünstig.

Parnj 1. Dampf-, vaporarius; parnj lod, Dampfschiff.
Párnice, f. Dampfbad, Schweißbad, n. vaporarium, balneum sudatorium; 2) sl. Dorfnahme.
Parnjk, u, m. Dampfloch im Bräuhause, vaporarium, R. 2) Dampfboot, n. navis vaporaria?
Parno, a, m. Schwühle, Hitze, f. schwühles Wetter, tempestas fervida.
Parnost, i, f. Dampf, m. exhalatio: parnosti neb mráčky wyzdwihugjcý se (k obloze), K.
Parný 3. (abs. parno), heiß (v. der Witterung), calidus, fervidus; dnes ge parno, es ist heute heiß, hodie sol urit. tempestas est fervida; 2) schwühl, aestuosus, fervidus; ge parno es ist schwühl, tempestas est fervida; -ně, adv. fervide.
Párný 3. (abs. párno.) sl. in ein Paar zusammen gehörend: párné nože, Messer u. Gabel zusammen gehörend, gepaart; ty dwě děti párno spolu chodj.
Parob, a, m. ol. s. ginoch.
Parobek, bka, m. sl. & pol. s. ginoch, mládenec; - bstwj, n. s. mládenectwj, panictwj.
Parocha, -chna, y, f. sl. s. paroka.
Parog, e, m. sl. Jungferschwarm.
Paroh, u, m. Zinken, m. besonders am Horn, am Hirschgeweih, ramus; pl. parohy, Hirschkolben, (Gehörn, n.) cornu cervinum tenerius, D.
Paroka, y, f. wlasenka. Perücke, capillamentum, coliendrum, K. - ák, e, m. Perückenmacher, insgemein capillamentarius.
Parola, y, f. sl. s. slib.
Parom, u, m. sl. & D. s. Peraun; 2) Donnerkeil, m. tonitru, fulmen; paromowá kúla (střela), sl. K. Honth. Donnerkeil, m. eigenlich Krystall, crystallum.
Parostlina, obs. s. porostlina.
Parowec, wce, m. sl. Göm. kyselá polewka z paru chlebowého, Sauersuppe, Gährsuppe, f.
Parožek, parůžek, žku, m. dim. Zinkchen, n. ramulus; -žky, pl. Arme am Leuchter, brachia.
Parožkowý 3. z. B. swjcen, Armleuchter, candelabrum brachiatum.
†Parožnátec, tce, zrostlina, chara.
Parožnatý 3. Arm-, brachialis; parožnatý swjcen, Armleuchter, wie die Juden haben, candelabrum brachiatum.
Parožné, ého, n. Geweihgeld, n.
Paršún, u, m. sl. Gesichtsbildung, f. facies: gakého ge paršunu?
Párta, y, f. sl. Kopfputz, m. (gewöhnlich v. Borte), des Dorfmädchens, corona puellaris.
Partesy, ů, pl. sl. d. musikalischen Noten, Musikalien, chartae musicae.
Partýka, y, f. s. krajíc chleba, Syl. 2) od. partéka, sl. s. kaupě 2)
Partykulárnj 1. opp. weřegný, Com.
Partýta, y, f. praktyka? praktykami a partýtami, Vel.
Partytura, y, f. sl. Choralbuch, Notenbuch, n. liber melodiarum choralium.
Paruba, y, f. s. paseka 1).
Párugi, owati, paaren: páruge kože, paaret zusammen, aequales alutas copulat, R.
Paruňkowý 3. s. wosk.
Paruk, i, f. sl. was man zwischen 2 Finger fassen kann; - čka, y, f. dim. degte mi gen s (za) parůčku soli.
Páry, ol. s. máty.

Parypa, y, *sl.* ſ. oř; wčený kůň, equus instructus, caballus, *Ryb.*
Parypſka, y, *f. sl.* eine rothe länglichte Birne, pyrum crustuminum, *Syl.*
Pás, *gen.* páſu, Gürtel, Gurt, *m.* cingulum, zona; průtržnj pás, Bruchband, *n.* subligaculum herniosi; pás ke korbu, ſ. khynk; auf der Kanone, přednj, proſtřednj ꝛc. pás, - Gürtel, zona, *R.* nebeſký pás, clima, *Com. Kram.*
Pas, u, *m.* Paß, Paßport, *m.* syngraphus, insgemein litterae passuales, salvus conductus; b) zuweilen, enger Paß, fauces, angustiae.
Paſačka, y, *f.* Hirtenmädchen, *n.* puella pastrix; auch blos pastrix.
Paſák, a, *m.* Hirtenknabe, Hirt, *m.* pastor: - čký 3. ſ. paſtuſſj.
Páſám, al, ati, *fr.* v. paſu.
Páſáwám, ati, *fr.* 2. v. paſu.
Páſek, ſku, *m. dim.* ein kleiner Gürtel, cingulum, zonula; b) Handbinde, *f.* fascia, zonula manualis; páſek v kolen, Knieriem, Kniegürtel, *m.* cingulum genuale; c) ſ. podwlaky, *D.*
Paſek, *sl.* ſ. poſek.
Paſeka, y, *f.* Hau, Gehau, *n. D.* sylva caedua; 2) Abholz, *n.* sarmenta; 3) Abholzung, *f.* sylvae caesio; 4) *sl.* Weide, Steppe, *f.* locus desertus, tesqua.
Páſemnice, *f.* Fitze, *f.* Fitzband, *n.* Fitzfaden, *m.* forago, (inis), *f.* 2) zostera, herba?
Paſenj, *n.* Hüten, Weiden, *n.* pascuatio.
Paſka, ſ. paſačka, *D.* 2) *sl.* großer geflochtenes Kuchen, wie der Oſter-Weihkuchen der Rußnäken.
Paſkala, y, *f. sl.* Getös, Getümmel, *n.* strepitus: nerob paſkalu.
Paſkalugem, *sl.* Getös machen.
Paſkawa, y, *m. Lypt.* ſ. nezdobnjk.
Paſkonný, ſ. poſkonný.
Paſkuda, y, *m. & f. sl.* ein Schimpfnahme, gleichſam paſſkuda od. ſſkůdce, ſſkudnjk; - nice, der, die Schaden thut.
Paſkudnjk, a, *m.* vorh.; - nice, *foemin.* dav.
Paſkudnjk, u, *m. sl.* ſ. hoſtec.
Páſmenka, y, *f.* zroſtl., taenitis.
Páſmo, a, *n.* Gebinde, *n.* eine Zahl v. zwanzig, an einigen Orten auch v. 40 Fäden.
††Paſmo nebe, Himmelsſtrich? *D.*
Paſmýnka, y, *f. mor.* ſ. páſemnice, *D.*
Paſnice, *f.* Schürze, *f.* praecinctorium; - čka, y, *f. dim.*
Paſowánj, ſ. paſugi.
Paſowka, y, *f.* Zapfenbirne, Taſelbirne, *f.* etwa epistomopyrum.
Pasport, u, *m.* ſ. pas, *Syl.*
Paſſa, y, *f. sl.* ſ. paſtwa.
Pasſát, u, *m.* der Paſſatwind, *m.* ventus certus, status.
Páſſi, páchal ſ. páchám.
Paſſige, *f. sl.* Paſſionsgeſchichte; *pl.* paſſige, derſelben Geſang, passionis Christi cantus.
Paſſigowý 3. Paſſions-, z. B. týden, Charwoche, *f.* hebdomas antepaschalis; p-wý kwět, Paſſionsblume, *f.* passiflora, *Linn.*
Paſſkljn, u, *m.* Kappkeil, *m.* cuneus capitatus.
Paſſkřiwec, wce, *m.* ſ. oſtuda 2) *D.*
Paſſkrta, y, *f.* - tný, - tnoſt, *sl.*, ſ. mlſný, -nost; -tjm, ſ. maſſkrtjm.
Paſſkwil, e, *m.* Paſquill, *m.* li-

bellus famosus: - ant, a, m. Paſquillant, autor lib-i f-i.

Paſſow, e, m. d. Stadt Paſſau, n. Passavia.

Paſſowánj, n. Einſchwärzung der Waaren, illatio clandestina (mercium), D.

Paſteta, ſ. paſſtyta, R.

Paſſtrnák, a, m. Paſtinake, f. Paſtinak, Paſternak, m. Paſtinakwurzel, f. pastinaca, Lin.

Paſſtyka, y, f. Paſtete, f. artocreas; -ák, e, m. Paſtetenbäcker, Cyr. - ſka, y, f. - inn, f. čka, y, f. dim. p-čky nadjwané, gefüllte Paſtetlein, artolagani, R.

Paſſ, hie u. da sl. ſ. pěſſ.

Páſt, páſti, ſ. paſu.

Paſt, paſt, i, f. (v. padnauti, wie wlaſt v. wládnauti,) d. Falle, z. B. der Mäuſe, ꝛc. decipula, ſ. auch přehljdám.

Paſtauſſek, ſſka, m. ſ. paſtucha? Ryb.

Paſtauſſka, y, f. ſ. paſtuſſina, D.

Paſtca, y, f. sl. ſ. paſt, Falle.

Paſtewnjk, u, m. mor. ſ. paſtwa.

Paſtewný 3. zur Weide gehörig; p-ný dobytek, Weidevieh, n.

Paſtorálka, y, f. Paſtoraltheologie, f. theologia pastoralis.

Paſtorčence, pl. sl. Stiefkinder, privigni.

Paſtorek, rka, m. Stiefſohn, m. privignus; 2) das Getriebe in der Mühle, tympanum e fusis constans, R.

Paſtorkyně, f. Stieftochter, f. privigna.

Paſtornj 1. Stief-, z. B. paſtornj ſyn, Stiefſohn, privignus; 2) ſtiefväterlich, novercalis: paſtornj rodičowé.

Paſtucha, y, m. Gemeinhirt, m. pastor communis, (publicus).

Paſtuſſj 1. den od. d. Hirten betreffend, pastoralis, pastorius, pastoricius.

Paſtuſſina, y, f. Hirtenhaus, n. casa pastoricia.

Paſtwa, y, f. Weide, Futter, n. pabulum.

Paſtwec, gen. paſtewce, Hirt, m. pastor.

Paſtwina, y, f. ſ. paſtwiſſtě.

Paſtwiſko, a, n. folg.

Paſtwiſſtě, n. Hut, Hutung, Weide, Viehweide, f. pascuum u. pl. pascua; - ný 3. z. B. p-ná rolj, Weid-, pascuus, R.

Paſtýř, e, m. Hirt, m. pastor; - řka, y, f. - inn, f. uxor pastoris, pastrix.

Paſtýrna, sl. ſ. paſtuſſina.

Paſtýřſký 3. ſ. paſtuſſj: - ſká hůl, piſeň, piſſťala ꝛc. - ſtwj, n. Hirten-Gewerb, beym Viehe, officium pastoris, officium pastoricium; b) bey der Gemeinde, munus pastoris, auch pastoratus.

Paſu, páſl, páſti, imper. pas, hüten, weiden, pascere, fig. rozkoſſi páſti, Syl. břicho ſwé páſti, K. po něčem páſti, gaffern, ſ. žjhati; páſti po newěſtkách očima; paſau očima protulujíce ſe, ꝛc. B.

II. rec. páſti ſe, weiden, auf der Weide freſſen, pasci; fig. ſami ſebe páſſli, K. při tom ſe kněžj gegich žiſtě paſau, K.

Paſugi, owal, owati, z. B. na rytjřſtwo, zum Ritter ſchlagen, in ordinem equestrem recipere; - owánj, n. verb.

II. rec. paſowati ſe, sl. ringen, luctari.

Paſýnek, nku, m. sl. ſ. paſtwiſſtě.

Paſynka, y, f. ſ. paſnice.

Paſýř, e, m. Gürtler, zonarius;

- kka, y, f. - inn, f. -na, -kský 3. - kstwj, n. wie bey pekař.

Pata, y, f. Ferse, f. am Fuße, calx; 2) der unterste Theil, pars infima; pata hory, der Fuß eines Berges, radix, auch pes; pata w slaupu, Säulenfuß, m. basis; (3) Hamme? D.) paty ukázati někomu, fliehen, tergum vertere, D. w patách za někym gjti, einem auf dem Fuße nachfolgen; nemá to ani hlawy ani paty, s. hlawa; kdo nemá w hlawě, musý mjt w patách, d. Vergeßlichkeit büßen oft d. Füße, *prov. sl.* od wrchu hlawy až do paty nohy, a capite ad calcem, *Syl.*

Patáček, *sl.* s. paták 2).

Patáčky, ů, m. *pl. mor.* s. zagečj slez.

Paták, u, m. Fünfer, Zahl v. fünfen, pentas, (adis), *f.*; 2) *mor.* s. greßle; 3) *sl.* hie u. da Siebner, Siebenkreuzerstück, septenarius; 4) s. oko λ); paták bez oka (*gen.* a) quadruplator: čtweráci, aneb gakž řjkáme patácy bez oka (i.e. sspehýři), *Vel.*

Patalion, u, m. (πατασσω, schlagen, streiten, mittellat. battuo, franz. battre), Batalion, (Soldaten), cohors, *Kram.*

Patchám se, al, ati, krumm gehen, varum esse, claudicare, *D.*

Patchawjm, ěl, ěti, anfangen krummbein zu werden.

Patchawý 3. Krummbein, grätschelnd gehend, loripes, varus. - wost, i, *f.* Krummgehen, *n. D.*

Páteční 1. Freytag-; páteční den.

Pátek, tku, m. Freytag, m. dies Veneris; weliký pátek, Charfreytag (der stille Freytag, dän. u. angels. der große Freytag, *gr.* παρασκευη μεγαλη), dies parasceves, dies mortis Christi, passio Domini, (d. vorhergehende Nacht: nox passionis).

Pátek, tka, m. ein böhmischer Zuname,

Patelat, s. patolat.

Patent, u, m. s. otewř. list, *R.*

Páteř, e, m. Rückgrath, n. spina dorsi; páteř hory, Bergrücken, m. clivus, *Syl.* 2) Reihe, *f.* (zuweilen verächtlich), series; páteř dětj; páteř se wyčjtá wěcý welikých, *Com.* tytule a sýdel geho páteř wyčjtá, Oblást.; (daher viell. auch selbst Rückgrath -); 3) Rosenkranz, m. rosarium, corona globulorum precatariorum; 3) eine Schnur voll Kügelchen, Steine, Perlen, funiculus, linea: má páteř na swém hrdle, na kterémžto gest sto welikých perel oryentských.

Páterky, s. pátryky.

Paternásobný 3. fünffach, quintuplex.

Paterný 3. z. B. paterná zymnice, quintana febris: w zymnicy paternau upadnauti.

Patero, a, n. patero přikázanj cýrkewnj, d. fünf Gebote der Kirche, *D.*

Paterý, á, é, (*abs.* patero), *adj. nom.* u. *acc. pl.* patery, fünferley, quinque generum: patery knihy Mogžjssowy, d. fünf Bücher Mosis, pentateuchus, *D.*

Patěsky, ů, m., *pl.* Lauer, m. Tresterwein, m. lora, lorea, posca (pusca), oxycraton.

Pakha, y, m. pakhaun, a, m. krummgehender, Krummbein, claudus.

Pakhám, - hawý, s. patchám se.

Patička, y, *f. dim.* v. pata.

Patka, y, *f.* vorh., 2) *sl.* od. násy-

řek, ein kleiner Herd, bey dem Hause, aggestus; 3) *sl.* s. pětka.

Patnáct, patnácte, *gen.* patnácti, fünfzehn, quindecim.

Patnáctiletý 3. fünfzehnjährig, quindecim annorum.

Patnáctka *y, f.* d. Zahl fünfzehn.

Patnáctkrát, *adv.* fünfzehnmal, quindecies.

Patnáctník, *a, m.* Fünfzehner, eine Münze, *D.*

Patnáctý 3. fünfzehnte, quintus decimus, od. decimus quintus.

Patník, *u, m.* Eckstein, *m.*

Patočka, *y, m.* böhm. Zuname.

Patokář, *e, m.* Frischbiermann.

Patoky, *f. pl.* Kofent, Afterbier, Nachbier, Mittelbier, Frischbier, *n.* cerevisia secundaria.

Patělat, *u, m.* -towý 3. *sl.* s. fátěl.

Patoprstica, *sl.* s. pětilístek.

Patorastý, *sl.* s. paternásobný.

Patoročný, *sl.* s. pětiletý.

Patřenj, *n.* Ansehen, *n.* das Sehen auf etwas, adspectus, intuitus, spectatio.

Patřjm, *il, iti,* ansehen, sehen nach etwas, anschauen, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) s. náležjm: *komu patřj tá zahrada? čí muže gak patřj; ona má gjt, kam patřj; gak sluššj a patřj,* wie es sich gehört, und gebührt, prout decet.

Patrný 3. augenscheinlich, manifestus, evidens; 2) kenntlich, ausgezeichnet, facile noscendus, insignis, notabilis: *patrný gest manžel gegj w bránách, B.* 3) deutlich, perspicuus, clarus, luculentus, planus; *wěc nad swětlo polednj patrněgšj, - nad slunečnj swětlo,* res luce meridiana clarior; - ně, *adv.* manifeste, evidenter, insigniter, notabiliter; perspicue, clare, plane.

Patro, *a, n., sl.* lessenj w stodole, Emporscheune, Vorscheune, *f.* Gerüst in der Scheuer, *n.* pars superior horrei; (*Ryb.* d. Oberdecke eines Zimmers, tegumentum; das ist aber strop); co s patra, unversehens, plötzlich, de repente, ex abrupto, *Syl.* hněw B. na wás co s patra spadne, *K.* co s patra spadlý, *Syl.*

Patron, *a, m.* Patron, Gönner, patronus, fautor, *K.* adjutor, *Syl.* sw. Floryán, patron národu Polského, *Vel.* drží geg za patrona a pomocnjka wězňůw, *Vel.* 2) Schiffseigenthümer, Schiffsherr, nauclerus, navicularius; -nka, *y, f.* -inn, *f.* - na.

Patron, *u, m.* s. modla 2), *Syl.*; 2) Patrone, *f.* zum Schuß, etwa embolus igniarius, *R.*

Patrykár, *a, m. sl.* der Rosenkränze u. dergl. verkauft.

Patryky, *ů, m. pl. sl.* s. páter 2).

Patrye, *f.* (v. battre, was auch schießen bedeutet, vgl. patalion), wyšoké místo pro děla; *y samo ta děla k střjlenj přistrogená,* Batterie, *f.* agger tormentarius, et ipsa tormenta.

Patržel, petružlen, *m. sl.* s. petržel.

Pátset, *ol.* s. padesát.

Patuch, *u, m. obs.* Badtuch, Badeschürze, *f.* castula, *Com.*

Pátý 3. der fünfte, quintus; po páté, fünftens, zum fünftenmal, quinto; pátá částka, s. pětina; půl páta, půl páty, fünfthalb *D.*

Pauteo, unrichtig für půgčec.

Paukek, čku, *m. dim.* v. puk, pupenec; 2) s. puchýřek.

Pauch, u, m.? Holbe, f. in der Mühle, D. Vorschützbaum in der Mühle, Lesch. 2) Holm, m. bey Gerüsten, jugum, D.

Pauchle, bess. folg.

Pauchně, n. plané gablko, Hagapfel, Holzapfel, m. malum sylvestre, D.

Pauchnu, s. puchnu.

Paučnjk, u, m. raucha s ýtkowaná, gako pawučina, gakoby pawaučnjk, Kopftuch, n. (Schleyer, m. R.) flammeum, flammeolum, B.

Paudrusska (půldrusska?) y, f. sl. Nitr. leinenes Tuch, wie Tischtuch, etwas darinn zu tragen; auch Kopftuch.

Pauhý 3. lauter, Stock-, merus, purus, putus, od. purus putus: pauhý Čech, Stockböhme, purus putus Bohemus; pauhá prawda; od pauhého rána až do weřera; - host, i, f. Lauterkeit: pauhost dusse.

Pauk, sl. s. pawauk.

Paukle, s. pauchně, D.

Paupátko, a, n. dim. Knöspchen, Knöslein, n. calyculus; 2) folg. 2).

Paupě ete, n., nom. pl. paupata, Knospe an Blumen, z. B. Rosen ꝛc. calyx; 2) Puppe, a) ein Mädchen, pupa, pupula, b) Docke, s. lautka 1); c) ein Liebkosungswort, α) gegen Mannspersonen, pupus, pupulus, pusio; β) gegen Weibspersonen, pupa, pupula.

Pausa, y, f. Pause, f. pausa, Syl.

Paussť, tě, f. Einöde, f. locus desertus, solitudo; 2) Einsiedeley, f. sedes eremitae.

Paussténj, n. Lassen, n. paussténj krwe, Aderlaß, f. Aderlassen, n. sectio venae: paussténj bańkami, Schröpfen, n. scarificatio.

Paussťjm, ťl, ťti, s. pusťjm; 2) zugeben, concedere: to ze gest, paussťjm, Com. žilu paussťěti, auch blos paussťěti, aderlassen, venam incidere; o někom z hola paussťěti, verzweifeln, desperare; klasy paussťěti, Ähren bekommen, aristas emittere; swětlo od sebe p. ꝛc. -oči po pannách; Com. dussi r. Id.; -jwám, al, ati, fr. B. racy klepeta paussťjwagj, - pflegen sich d. Scheren abzusprengen.

Paussťka, y, f. domus deserta, D.

Paustenjk, a, m. Einsiedler, m. Einsamlebender, solitarius, vitam solitariam degens; besonders im Walde, Waldbruder, Eremit, m. eremita, anachoreta; - nice, f. Einsiedlerinn, eremita, D. - jčký 3. einsiedlerisch, solitarius; - ctwj, n. subst.

Paustewnjk, vorh.

Paustka, y, f. Verwüstung, f. das Leere, d. Wüste, locus desertus, vastus: sskoly paustkau ležj, - vacuae sunt; -unbesetzt; domu Božjho paustkau zanechawagj, K. služby Božj paustkau ležj, K.

Paut, pauť, i, f. Wallfahrt, Kirchfahrt, f. peregrinatio; na pauti choditi K. 2) ol. überhaupt Weg, via, iter; daher folg.

Pautec, tce, m. d. Abtheilung der Kopfhaare, oben am Scheitel, od. vielmehr der Weg dazwischen der spottweise auch d. Lausallee heißt, via comae discriminatae: pautců neb wrkočů, K.

Pautko, a, n. dim. v. pauto; 2) der Bund an der Geige, ligamen, R.

Pautnice, *f.* Pilgerinn, *f.* peregrinans foemina.

Pautničj 1. auswärtig, fremd, extraneus, peregrinus: rozličným pautničjm včenim swe-denj.

Pautnjk, *a, m.* Pilger, Pilgrim, Wallfahrter, *m.* peregrinator religiosus, od. tendens in locum sacrum; - cký 3. zur Pilgerschaft gehörig; - p-cký klobauk, Reisehut, petasus, pileus viaticus.

Pauto, *a, n.* Eisen, *n.* Fessel, vinculum: pauto na ruku, Handeisen, Handfessel, Handschelle, *f.* manica; p. na nohu, Fußeisen, Fußschelle, compes.

Pauz, hie u. da *sl.* s. pawúza.

Pauzderko, *a, n. dim.* v. folg.

Pauzdro, *a, n.* Futter, Futteral, *n.* theca; p. na patrony, Patrontasche, pera embolorum igniariorum; p. na pistole, Holster, Hulster, *f.* theca; núž a widličky w gednom pauzdru, Besteck, *n. D.* -na flaše, s. ploskopauzdro.

Pauze, *adv.* lediglich, pure, pute, a) gänzlich, prorsus, plane; b) nur, tantummodo.

Páw, *a, m.* Pfau, *m.* pavo.

Pawaučj 1. v. Spinnen, z.B. pawaučj přjze, s. pawučina.

Pawaučina, s. pawučina.

Pawauk, *a, m.* Spinne, *f.* ein Insekt, a) d. ein Gewebe macht, aranea; b) d. langbeinige, phalangium; páw morský (černokrewka? *D.*), Blackfisch, (loligo *R.*) Dintenfisch, *m.* sepia, *R. D.*

Pawaukowý 3. Spinnen-, araneus: pawaukowé plátno, bess. pawučina, *B.*

Pawel, *wla, m.* Paul, Paulus.

Paweza, *y, f.* Schild, *m.* eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum; b) runder, clypeus, clypeum; (Tartsche, *f.* pelta); - zka, *y, f. dim.*

Paweznj 1. zum Schilde gehörig, scutarius, *R.*

Pawezenka, *y, f.* zrostl. clypeola.

Pawezník, *a, m.* mit einem Schilde versehen, scutatus, clypeatus; 2) Schildmacher, scutarius, *R.*

Pawian, *a, m.* der Affe Pavian; insgemein papio, *m.*

Páwice, *f.* Pfau, (weibl.)

†**Pawiznice** *f.* zrostl., lecanora

Pawlač, *e, m.* Altan, Gang, *m.* an einem Gebäude, Gallerie, (*D.*), solarium, subdiale, maenianum; - čka, *y, f. dim.*

Pawlaka, *f.* Schafot?

Pawlína, *y, f.* Pauline, *f.* Paulina.

Pawowánj, *n.* Bergbau, Bauung, *f.* cultura fodinarum, *D.*

†**Pawonka**, *y, f.* zrostl., pavonia.

Páwowý 3. v. Pfauen, pavoninus.

Pawrba, *y, f.* s. zlatoleyčj, *D.*

Pawučina, *y, f.* Spinnengewebe, *n.* aranea, araneum, od. rete araneae; pawučiny přetkáwati, *prov.* vergebliche Arbeit verrichten, Aethiopem lavare; - nka, *y, f. dim.*

Pawučnjk, *u, m.* Florkappe?

Pawugi, *obs.* bauen.

Pawúza, *y, f., sl.* pawúz, pauz, *a, m.* (vgl. palus ?), Heubaum, Wiesbaum, *m.* pertica foenaria

Pawúznjk, *a, m.* langer Mann, longurio, trabalis homo.

Pawúznjk, *u, m.* Heubaumstrick, um ihn anzubinden, restis.

Pawúzný 3. Heubaum-; p-zný prowaz, vorh.

Pay, *e, m.* chlupaté hrubé sukno,

Hepa, Bey, Bey, Fris, m. pannus crispus, villosus, R.

Paychowen, wně, f. sl. Sechtelschafft, n. worinn d. Wäsche gelangt (gesechtelt) wird.

Payr, u, m. sl. s. peyk.

Pazauch, u, m. Nebenzweig, Nebenschoß, m. stolo.

Pazaur, u, m. Klauen, a) der Nagel od. das Hornige an der Zehe der Thiere u. Vögel, unguis; b) verächtlich v. Menschen, statt Hände od. Finger, ungula od. unguis; c) s. pazaurek 2).

Pazaurek, rku, m. dim. v. vorh. 1) Flintenstein, Feuerstein, m. pyrites, ae, m. silex.

Pazaurowatý 3. mit Klauen versehen, K.

Pazdeřj, sl. pazderje, n. coll. d. Flocken des Flachses, Hanfes, flocci, hung. pozdorja.

Pazderna, y, f. Brechhaus, n. domus ubi linum vel canabis frangitur?

Pazdero, a, n. d. Flocke des Flachses, Hanfes, floccus.

Pažděj, a. u. f. d. Achsel, ala, axilla; 2) bess. podpažděj, Achselhöhle, cavum alae, R. pod paždj Ewu wedl, Neg.

Paždjk, u, m. Reiber, kleiner Riegel, m. pessulus.

Paže, a. s. paždj 1), Jer. 38, 12; 2) Arm des Mannes, humerus; 3) Ranke, f. claviculus, s. pazauch.

Páže, ete, n. Page (Pasche), z. B. bey einem Fürsten, Edelknabe, m. puer nobilis aulicus.

Pažený, n. s. oploteň; b) Pfählen, n. palatio.

Pažerák (požerák), u, m. sl. s. požeradlo, a).

Pažjm, il, iti, pfählen, einpfählen, Pfähleeinschlagen, pedare, impedare; 2) Ryb. mit Dach versehen?

II. rec. pažiti se, fest werden, vom Erdreiche, solidar i.

Pažjk, e, m. Büchsenschäfter, m.

Pažit, i, f. sl. grüner Wasen, Grasfleck, m. cespes.

Pažitka, y, f. sl. s. ossleyck menssi, D.

Pažitnjk, a, m. s. trpělka.

Pazneht (paznoht), u, m. d. Klaue an vierfüssigen Thieren, Huf, m. ungula; nedwědj pazneht, Bärenklau (Pflanze), acanthus.

Pažrawec, wce, m. sl. s. hltoň; - wice, f.

Pažrawý 3. sl. s. hltawý, obžerný.

Pazucha, y, f. sl. s. paždj.

Pcháč, e, m. pcháčj, n. mor. s. oset, bodlák, D.

Pchám, (pichám), pchal, pcháti, s. pichám; 2) sl. einstopfen.

Pec, y, f. Ofen, m. fornax, zum Heitzen, Backen rc. fornax, furnus; chladicý pec, Kühlofen, fornax refrigeratorius; wětrná pec, Windofen, furnus anemicus, R. kdož w pecy býwal, giného tam ožehem hledj, prov. Vel. wie der Schelm, so denkt er.

Pecanka, y, f. Ofenmäuerl, n.

Pečárka, pečirka, y, f. sl., hauba, Champignon, fungus pileolo lato orbiculari, candicante; a) wild, agaricus campestris, Lin. b) Mistpilz, Mistschwamm, m. agaricus fimetarius, Lin.; s. cýkánka 2).

Pecauch, a, m. sl. s. pecywálek.

Péče, f. Sorge, f. für etwas, cura, curatio; péči míti (wésti), Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.

Pečem, sl. pekl, pécy, s. peku; slunce peče, d. Sonne sticht.

Pecen, cnu, *m.* ein Laib (Brod), panis.

Pečenář, e, *m.* Bratkoch, *m.* coquus assorum (assarius); -řka, y, *f.* ein Weib welches Gebratenes verkauft, od. auch bratet, Bratenweib, femina assa-veniens.

Pečeně, *f.* Braten, *m.* assum, caro assa; elecý pečeně, Kälberbraten assum vitulinum; skopowá p. Schöpsenb. assum vervecinum; ledwjnkowá p., Nierenb., assum renum; weprowá p., Schweinb. offa (assa) suilla.

Pecenec, s. pecen.

Pečenj, *n.* Backen, *n.* 2) Braten.

Pečenka, y, *f. dim.* v. pečeně.

Pečený 3. *part. constr.* v. peku.

Pečeť, i, *f.* Siegel, Insiegel, *m.* sigillum, signum: pečeť wisutá, bulla, *Vel.*; papežská p. od. rybářský prsten, Fischerring, *m.* annulus piscatoris, *D.*

Pečetjm, il, iti, siegeln, signare, obsignare.

Pečetnj 1. zum Siegel gehörig; pečetnj prsten, Siegelring, *m.* annulus signatorius; pečetnj wosk, Siegelwachs, *n.* Siegellack, *m.* lacca signatoria.

Pech, a, *m.* Petr, Petrus, *Klat.* -chowá, é, *f.* Peters Weib, uxor Petri.

Pechorjm se, il, iti, *sl.* streben, (lächerlich), contendere.

Pěchota, y, *f.* Fußvolk, *n.* peditatus, copiae pedestres, pedites; 2) zu Fuß seyn, *n.* pěchotau choditi y běhati.

Pěchowatka, y, *f.* Pflasterschläger (Werkzeug), *m.* tudes.

Pěchugi, owal, owati, stampfen, tundere, *D.*

Pechůr, (pěchaun *boh.*?) a, *m. sl.* Infanterist, miles pedestris; 2) Fußgänger, pedes.

Peči (peku) se, *obs.* s. pečugi tuze.

Pečjrka, *mor.* s. pečárka.

Pečitý 3. gebraten, z. B. pečité gjdlo, auch blos pečité, Gebratenes, *n.* assum.

Pečiwo, a, *n.* Back, *m.* Gebäcke, *n.*; s. pečenj 1).

Pecka, y, *f.* Stein, *m.* der harte Kern im Obste, ossiculum; slimowá pecka, Pflaumenstein, ossiculum pruni; 2) Felsen im Acker, *D.* 3) vzel rudy, fester Kern im Erz, centrum metalli; *pl.* pecky, Blumenkelch, *m.* calices florum.

Pécka, y, *f.* s. pjcka.

Peckowitý 3. z. B. peckowité owoce, Steinobst, poma ossuosa.

Peklivý 3. sorgfältig, diligens, curam gerens; -wě, *adv.* diligenter, accurate; -wost, i, *f.* Sorgfalt, *f.* diligentia, cura.

Pecnář, e, *m.* Brodbecker, *m.* pistor panarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -trix -ria, &c. kůw-; stwj *zc.* wie bey pekař.

Pecnec, ence, *m.* s. pecnjček.

Pecnj, Ofen-.

Pecnjček, čku, *m. dim.* Laibchen, (Brod).

Pečowánj, *n.* Sorgen, *n.* curatio; 2) Kummer, sollicitudo, *D.*

Pečowitý 3. sorgenvoll, sollicitus, curis distentus: pečowitj lidé; -tost, i, *f. subst.*

Pecowka, y, *f.* ein gewisses Getränk (aus Obstkernern) der alten Böhmen, *Haj.*

Pecuch, a, *m. sl.* Ofensitzer.

Pečugi, owal, owati, sorgen, für etwas Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.

Pécy, s. peku.

Pecyčka, *f. dim.* Steinchen im Obste, ossiculum.

Pecyna, y, *f.* der Schutt v. einem alten Ofen.

Pecywál, a, *m.* folg.

Pecywálek, lka, *m.* ein liederlicher Bube, der auf Öfen od. auf den Feuerherde sich zu wälzen pflegt, Ofenhocker, Bärenhäuter, *m.*

Pecywálka, y, *foemin.* v. vorh.; 2) eine Art Mehlspeise, *sl.* podpopelnjk, *mor.* poplanauch.

Pedál, a, *m.* warhanjcké podnožky, Pedal, Fußklavier, *n.* pedale, *R.*

Pedesjat, *sl.* s. padesát.

Pěgi, pěl, pěti, krähen, vom Hahne, cucurrire, canere, cantare; 2) *ol.* s. zpjwám v. Menschen: páter pěti, den Rosenkranz singend beten. (D. Neuern gebrauchen es auch vom Dichtergesang)

Pěhy, ů, *sl.* Leberflecken, vitiligo.

Pěhawý 3. *sl.* leberfleckig, vitiliginosus; pěhawý kůň, *hung.* pej?)

Pek, u, *m. sl.* Hitze, *f.* aestus.

Pekáč, e, *m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium, *Syl.*; -ček, čku, *m. dim.*

Pekař, e, *m.* Bäcker, *m.* pistor; -řka, y, *f.* -inn, *f.* uxor, conjux, marita pistoris, pistrix: -řůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Becker gehörig; -řčin, a, o, *adj. poss.* der Beckerinn gehörig; -řský, 3. den od. d. Becker betreffend, Becker-, pistorius; p-ský chléb, Beckerbrod; -řstwj, *n.* Beckerhandwerk, *n.* opificium pistorium.

Pekárna, y, *f.* Backhaus, *n.* officina pistoria.

Pekáwám, al, ati, *fr.* v. peku.

Pekelec, lec, *m.*, *mor.* pekélce, *n.* *sl.* kautkow, (v. kaut u. skowati, schowati), Hölle, *f.* der enge Raum zwischen dem Ofen, u. der Wand, *D.* hořegšj pekelec, d. Oberplatte am Ofen, abacus fornacis.

Pekelnj 1. s. pekelný.

Pekelnjk, a, *m.* Höllengott, bey den Alten deus infernus, od. inferorum, Pluto; 2) der sich in der Hölle als verdammt befindet, Höllenbraten, *m* Höllenkind, *n.* s. přisaudjm 3); -nice, *f.* Höllengöttinn, bey den Alten, dea inferorum, Proserpina, Hecate; 2) d. sich in der Hölle befindet.

Pekelný 3. höllisch, in der Hölle befindlich, infernalis, stygius: pekelné bolesti, auzkosti, křiwdy, pekelný oheň, Karfunkel, *m.* ignis sacer, (morbus), *Ryb.* oheň pekelný mu nohy zapálil; s. auch oheň.

Peklo, a, *m.*, *ol.* poklo, pokolo, v. *obs.* poku, jetzt peku; *hung.* pokol), d. Hölle; a) d. Hölle hinter dem Ofen, caverna post fornacem, angulus post fornacem; b) der Ort der Verdammten nach dem Tode, tartarus, tartara, (orum), orcus improbis destinatus, infernus; 2) unter dem Weberstuhl, fovea sub textrina, od. sub machina textoria; 3) *ol.* s. oheň studený; 4) in *B.* s. hrob.

†Pěknénka, y, *f.* zrostlina, cosmus.

†Pěknička, y, *f.* zrostl., agathaea.

†Pěknolist, u, *m.* zrostlina, calophyllum.

†Pěknomázdřec, rce, *m.* zrostlina, Nicandra.

†Pěknortec, rtce, *m.* zrostlina, calopogon.

† Pěknosenec, nce, m. zrostlina, calochortos.

† Pěknostwol, u, m. zrostlina, doryanthes.

Pěknický 3. dim. v. pěkný, sehr schön, allerliebst, bellulus; pěknicce, adv. bellule, K.

Pěkný 3. (vgl. φαεινος, venustus, fein?), schön, a) v. Ansehen od. Gestalt, pulcher, formosus, z. B. Mensch, Gesicht, Gestalt, Farbe, rc.; pěkná uměnj, schöne Wissenschaften, artes elegantiores; pěkná mauka, feines Mehl, farina tenuis; vortrefflich, herrlich, rühmlich, z. B. Stimme, Gesang, Wetter, Buch rc. pulcher, praestans, praeclarus; e) sanft, gütig, lenis; pěkné předkladánj, Har. pěknými slowy namluweni, Vel. - ně, adv. pulchre, praeclare, bene, leniter; pěkně krásně, sl. gar schön: ty hrussky ona wěru pěkně krásně wogedla; - nost, i, f. Schönheit, f. pulchritudo.

Peku, peču, pekl, pécy, (péct, u. pyct,) peken, imper. pec (peč), (phöniz. bek, Brod, hebr. bag, jede Speise, βῶ, erwärmen, Bajae, &c.) backen, z. B. Brod, Kuchen rc. coquere, pinsere; 2) braten, z. B. Fleisch, assare, torrere.

Pelech, u, m. s. brloh, u. folg. swůg pelech někde mjti, Wrat. 2) Hurennest n.? D.

Peleš, e, f. Lager, n. der Thiere, cubile, K. d. Höhle, spelunca; peleš kurewská, vorh. D. peleš lotrowská, spelunca latronum, B. pelesse raubánj machometského, Vel.

Pelessim se, il, iti, Unzucht treiben, Schandthaten verüben, turpia agere.

Pelest, i, f. Leiste, f. Brett, n. asser: k lawickám (pelestém) na lobech přibiti gsau za hrdla, K. 2) Bettleiste, Bettseite, f. pars spondae, Lesch.; Fußbrett eines Bettes, D.

Pelhřimow, a, m. kön. Stadt, im Bechiner Kr. Pilgramium.

Pelichám, al. ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.

Pelikán, a, m. Pelikan, m. Vogel, pelicanus, pelecanus; 2) Pelikan, Zahnzange, ein chir. Instrument, pelicanus, volsella, dentiducum.

Peltram, u, m., sl. auch tarkan, Bertram (Pflanze), f. pyrethrum.

Pelyněk, ňku, m. Wermuth, m. absinthium, apsinthium; v. mořský, Wurmsaamen, m. absinthium, seriphium (marinum), R. s. auch polyněk.

Pelyňkowý 3. v. Wermuth, z. B. pelyňkowé wjno, Wermuthwein, vinum absinthiatum, od. absinthites.

Pemrlice, f. Stockhammer, m. (Steinm.) malleus mollaris; Hammer der Bergknappen, malleus fossorum; pemrlice zubatá, Stockhammer des Marmorpolierers, malleus dentatus

Pemzljk, s. penzljk.

Peň, gen. pně, der Stamm eines Baumes, truncus, stips, stipes.

Pěna, y, f (zábkl), Schaum, m. Fäscht, Fescht, m. spuma; 2) Schlacken, m. z. B. des Erzes rc. recrementum, scoria, retrimentum, v. střjbra od ostřjbra, Silberschlacken, scoria argenti, helcysma; 3) mořská pěna, Bimstein, m. pumex; př.

ná sklo, Glasgalle, *f.* Glasschlacken, fel vitri, anatron.

Penjšek, u, *m. sl.* s. Kryptoráček.

Pěnawý 3. schäumig, spumeus, spumosus.

Penáz, *sl.* s. penjz.

†Pěnavka, y, *f.* zrostlina, cardamine.

Penězáč, a, *m.* reicher Kauz, s. bohác.

Penězjm, il, iti, zu Gelde machen, s. zpenězjm.

Penězitý 3. Geld betreffend, pecuniarius, numarius, penězité pokuta, Geldstrafe, *f.* mulcta numaria, auch blos mulcta; pen. pomoc, Geldhilfe, *f.* penězitá summa; penězité aneb měšťské pře, *Vel.* 2) geldmachend, pecuniosus: penězité zpowěd; 3) geldreich, pecuniosus: lakomý, skaupý penězitý bláznj penězitj boháči, *Com.*

† Peněžna, y, *f.* Bank, *f.* casa, *f.* aerarium, s. penězníce.

Peněžný 3. Geld-, geldreich, pecuniosus; peněžný měšec, skład, Geldbeutel, *m.* xc.

Penězoměnec, nce, s. měnec, *B.* Geldhändler, nummularius.

Penězstwo, a, *n. sl. coll.* Gelder.

Pěnj, *n.* (kur od. kohautů, auch kuropěnj), *n.* Hahnengeschrey, *n.* cantus galli; daher als eine Zeit, gallicinium.

Pěnice, *f.* Grasmücke, *f.* curruca, luscinia altera, *Klein*, motacilla luscinia, *Lin.* p. hluchá, taube Grasmücke, curruca surda, *R.* p. weliká, große Grasmücke, curruca major, *R.* -čka, y, *f. dim.*

Pěnjm, il, iti, schäumend machen, spumare.

II. *rec.* pěniti se, schäumen, jäschen, schaumen, spumare, spumas agere.

† Pěnjšnjk, u, *m.* zrostlina. (eigentlich *russ.*), rhododendron; -witý 3. rh-dendreus.

†Pěnitý 3. s. pěnawý, *P.*

Penjz e, *m.* (v. pensa? *hung.* pénz), ein Stück Geld, a) eine Münze, numus; památnj penjz, od. penjz pocty, Denkmünze, Ehrenmünze, numus memorialis, numus honoris; b) eine Summe, pecunia; penjz přjwozný, s. přjwozné, *Syl.* p. od lázně, Badegeld, balneaticum, Božj penjz, s. záwdawek; 2) Pfennig, *m.* denarius: p. sw. Petra, Abgabe an den Pabst; *pl. nom. acc & voc.* penjze, *gen.* peněz, *dat.* penězům, *loc.* penězých, *instr.* penězy, seltener penězmi, Geld, pecunia numi, aes; střjbrné penjze, hartes Geld, drobné p., klein Geld, pecunia minuta; hotowé, auch wyčtené p, baares Geld, pecunia praesens, numerata; ražené, bité p., klingende Münze, aes paratum; střjbrné penjze, Silberg., měděnné p. s. měďáky; papjrowé p., Papierg. p. chartacea; obřezané, zlehčené penjze, Kippergeld, Wippergeld, aes circumcisum, adulteratum; wcepnj p., das Geld, welches nach Bergwerksunkosten wöchentlich übrig bleibt; konwencyonálnj p., Conventionsg., p. conventionalis, wážné, neważné, dobrého zrna p., vollwichtiges, ungewichtiges G. v. gutem Korn u. Schrott, justi, injusti ponderis, bonae ligae, p. zapůjčené penjze, Aktivschuld, *f.* creditum, pecunia credita; slože·

né penjze, Darlage, *f.* aes depositum; welikými penězmi to přeplatil, *Vel.* týmž to za čtwery penjze y wýsse prodáwali. *Id.* penězy se přelstiti dáti, *B.* dluh na penězých, Geldschuld, *f.* nomen, a) zu zahlende, passive, pecunia debita, aes alienum; b) einzunehmende, active, creditum, pecunia credita; měssec na penjze, Geldsack, *m.* crumena, marsupium; peněz žádostiwý, geldgierig, cupidus aeris, avarus; kdo má penjze, má poctiwost, *prov. sl.*

Penjžek, žku, *m.* (auch penjžtek), *dim.* v. penjz; 2) Bisamkorn, Bisamkraut, *n.* hibiscus abelmoschus; 3) p. menssj, s. stěnjčnjk; 4) p. (winutý), Egelkraut, Pfennigkraut, *n.* lysimachia numularia, *Lin.*, *hung.* pénzlevelü fü.

Penjžek, žka, *m.* Pfennigfüchser?

Pěnka, y, *f.* *dim.* v. pěna; 2) *sl.* *Lypt.* Stüße des Steges, im Wasser.

Pěnkawa, y, *f.* Fink, *m.* fringilla, humenečnj p., Heerdfink, *D.*

Pennál, e, *m.* Federbüchse, *f.* theca pennaria, *D.*

Pěnokrewný 3. s. horkokrewný.

†Pěnowěnka, y, *f.* zrostlina, spumaria.

Pentle, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia; -lička, y, *f.* *dim.* Bindchen, Bändchen, *n.* taeniola.

Pentljk, u, *m.* Haarband (v. Seide, *D.*) vinculum crinale; -ák, e, *m.* Bandmacher, effector taeniarum; -kka, -kský, 3. -kstwj, Bandmacherey, *f.* rc. wie bey pekař.

Penycýl, u, *m.* *sl.* ssrybtorálek.

Penzljk, u, *m.* Pinsel, *m.* zum Mahlen od. Anstreichen, penicillum, penicillus, peniculus; penzljk k čárkám, Liniepinsel, penicillus linearis; p. wlasowý, Haarp., p. capillaris.

†Penzý, *f.* Pension. *f.* stipendium; pensio, *Kram.*

Penzyonista, y, *m.* Pansionár; Pensionist, *m.* stipendiatus, (pensionatus).

Pepjch, a, *m.* *sl.* s. tepělka; 2) ein Schimpfname.

Pepjška, y, *f.* *sl.* vorh 1).

Pepř, e, *m.* Pfeffer, *m* piper; pepř potočný, Flohkraut, *n.* Flohpfeffer, Wasserpfeffer, polygonum hydropiper, *Lin.* pepř myssj, s. wssiwec; pepř turecký (Indyanský), *sl.* auch čerwený u. paprika, türkischer rother Pfeffer, siliquastrum, piper Indicum, *Herb.* capsicum annuum, *Linn.*

Pepřjm, il, iti, pfeffern, piperare, pipere condire.

†Peprnec, capsicum? s. pepř tur.

Peprný 3. *sl.* s. perný.

†Pepřowec, wce, *m.* zrostlina, schinus.

Pepřowý 3. v. Pfeffer; p-wý strom, Pfefferbaum, *m.* piperis arbor, *R.*

Pěra, y, *f.* *mor.* & *Nitr.* s. pýroh.

Perassin, u, *m.* *sl.* *Lypt.* s. petržel.

Peraun, *ol.* Perun, a, *m.* (v. peru), Jupiter, Donnerer, Jupiter, Zeus; -nowý 3. Jupiters., Jovis; p-wá skála, střela, s. paromowá skála.

Perautka, y, *f.* *dim.* v. peruť.

Pekawka, y, *f* s. pepřj.

Pěrce, *n.* s. pýrko.

Perchta, y, *f.* ? *Lomn.*

Percoch, u, *m.* hutnj nemoc, dussnost hawjřská, Hüttenkaße,

Bergsucht, *f.* morbus metallicorum.

Peregrýn, u, *m.* Berggrün, *n.* chrysocolla.

Peřený 3. s. pernatý: peřená a křjdlatá zwěř, *Com.* nepeřené ptactwo, *Id.*

Peřest, i, *f.* bunte Beschaffenheit.

Peřestý 3. (v. péro), bunt, was mehr als eine Farbe hat, buntfleckig, (besonders v. Federn), varius; peřestá wolawka, Rohrdommel, ardea stellaris, *Linn.*

Pergament, 2c. s. pargamén.

Pergamutky, s. pargamutky.

Perja, perje, *n. sl.* so'g.

Peřj, *n. coll.* Federn, pennae; peřj po obau stranách brku, Fahne, *D.* 2) od. kytka z peřj, Federbusch, *m.* crista, s. chochol; -jčko, *a*, *n. dim.*

Peřjm, il, iti, federn, Federn v. sich fahren lassen, z. B. Betten, plumas emittere.

II. *rec.* peřiti se, brky pausstěti, kielen, caules pennarum accipere, *D.*

Peřina, *y*, *f.* Federbett, *n.* culcita plumea; swrchnj, spodnj p. s. swrchnice spodnice: peřiny žabj, s. žabokřeky (žabosskřeky), Froschlaich; -nka, *y*, *f dim.* Federbettchen, Federküssen, *n.* culcita plumea; zum Kopfe, cervical; b) Bäuschlein, *n.* (Arzneyk.) plumaceola.

†**Peřinnjk**, u, *m.* Bettsack, etwa stragularium, *P.*

Peřjtworce, *m.* Federschmücker, plumarius, *R.* -řenj, *n.* Federschmückerkunst, plumaria textura, od. ars plu-ae t-ae, *R.*

Perk, u, *m.* galowá skála, unfruchtbarer Felsen (Bergb.), sterile metallum, purum saxum.

Perkán, u, *m* Perkan, *m.* textile laneum, trium liciorum, *R.*

Perkmistr, *a*, *m*, zprávce hor, Bergmeister, magister metallicorum; 2) Bergmeister im Weingebirge, magister montium vitiferorum: pergmistr (w Praze) měl y swé konssely, *Vel.*

Pérko, pýrko, *a*, *n. dim.* eine kleine Feder, pennula, pinnulla, eine kleine Flaumfeder, plumula; 2) s. peřj 2) und péro 3): bez pýrka neodegdeš, *Lomn.*

Perkowj, *n.* drobná galowá skála, Bergschutt, *m.* Stücke eines unfruchtbaren Felsens, fragmenta sterilis saxi.

Perkowice, *f.* Berghaut, Erz u. Bergschutt aus der Grube zu ziehen, corium extrahendis metallis.

Perkytle, *f.* hawjřská káwě, Bergkappe, *f.* bardocucullus.

Perla, *y*, *f.* Perle, *f.* unio, margarita; -ička, *y*, *f. dim.* Perlchen.

Perljček, čku, *m.* s. konwalinka; (*hung.* gyöngy-virág, d. h. Perlenblume), *Leschka.*

Perljk, u, *m.* Hammer zum Schlagen, malleus; 2) Vorschlaghammer des Sporers, malleus dissecans; perla k prowrtánj, eiserner Schlägel, zum durchbohren (Maur.), tudes ferrea, *R.* 4) *mor.* s. nebozyzek, *D.*

Perlokwět, u, *m.* s. perljček, *Lesch.*

Perlowec, Diadem, Perlenschmuck?

† **Perlowka**, *y*, *f.* s. unter folg.

Perlowý 3. Perlen-, z. B. perlowá matka, Perlenmutter, matrix margaritae; perlenfarbig, colore margaritarum; točenice perlowá, *K.* perlowá

kořalka (perlowka), Perlenbrandwein.
Perna, y, f. Barn, m. Banse, Banze, f. D. 2) Futteral für d. Federn ? ?
Perňa, sl s. pýřenj.
Pernactwo, a, n. s. ptactwo; p. zemské, Erdgeflügel, n. aves terrestres, D.
Pernař, e, m. s. pennál, D.
†Pernatice f. zrostlina, trichinium.
Pernatjm, ěl, eti, flück werden, Federn bekommen, plumis obduci.
Pernatý 3. Feder tragend, penniger, pennatus, pinnatus, federig, plumeus, plumosus, z. B. pernatý prach, Flaumfeder, pluma.
Perně, f. s. přjstodolky, R. 2) adv. v. perný.
Pernice, f. ein gewißes Gefäß zum Distilliren.
Pernjk, u, m. (v. perný), sl. medownjk, Lebkuchen, Pfefferkuchen, m. placentula, placenta mellita, libum mellitum.
Pernjkář, e, Lebküchler, Pfefferküchler, Lebzelter, pistor libarius; -řka, -řků, -řowic, -řkin, -řský, -stwj, wie bey pekař od. Abraham.
Pernjkowý 3. v. Pfefferkuchen.
Perný 3. (für peprný), Pfeffer-, piperatus; scharf, beißend, pikant, vom Geschmacke, Speise, Trank, acer; perná hořčice, Vel. perná wůně, scharfer Geruch, odor acer; perná gjcha, Pfefferbrühe, f. jus piperatum; perná práce 2c.; 2) mit Federn gefüllt, v. Federn, plumeus: perných statů nemagj, Com. -ně, adv. acriter; b) herb, hart, acerbe: to welmi perně wlastnjmi žiwoty zaplatiti musyli, Vel. to děti a wnukowé perně platiti musegj, Id. perně zažiti něčeho, Cyr. z toho před Bohem perně a těžce odpowjdati bude, Vel; nost, i, f. Schärfe, f. das Pikante, acrimonia, acumen.
Péro, a, n. Feder, f. a) an geflügelten Thieren, penna, pinna; b) od. psacý péro, Feder, Schreibfeder, penna, penna scriptoria; c) něco w péru zadržeti, - verschweigen, v. etwas nicht schreiben, Vel. d) d. Feder in der Uhr, in Schlößern, elater; péro wlasowé, Haarfeder, elater capillaris; e) péro k reysowánj, Reisfeder, graphium; f) s. peřj 2), 3); sl. auch Blumenstraus, m. Bouquet, fasciculus florum.
Perořjzek, zku, s. ssrryptořjzek.
†Pérownjk, u, m. zrostlina, struthiopteris.
Perpendykul, u, m. Perpendikel, m. perpendiculum; - lárnj, p-lár, p-laris; -ně adv p-lariter;
Persán, u, m. Reinfarn, (d. weiße Reinfarn), tanacetum, R. ptarmica, Com.
Perský 3. persisch, persicus; Perská země, Persien, n. ein Land, Persia, Persis, (idis).
Perspektyw, u, m. Fernrohr, n. telescopium, D.
†Persoonka, (Persůnka), y, f. zrostlina, persoonia.
Perssan, a, m. Perser, Persa.
Persye (u. Persy, K), Persien, n Persia.
Pertrom, s peltram.
Peru, (vgl. ferio), pral, prati, imp. per, schlagen (derb), z. B. jemand; daher 2) waschen, d. Wäsche, a) eigentlich mit dem

Waschbläuel, (pjštem); b) überhaupt waschen, auch Geräthschaften, Obst, Getreide rc. lavare; von festen Körpern ist mygi üblich; 2) Strahlen schießen, werfen, v. der Sonne, radios vibrare: nynj zem slunce pere; nynj mi neywjc slunce pere do Klepa.

II. *rec.* práti se s někým, sich raufen, sich schlagen mit jemand, pugnare cum aliquo; s Kantorem se práti (bljti se), *prov.* ein Kalb machen, vomere, *D.*

Perut, i, *f.* eine Feder aus dem Gansflügel, Schwinge; *fig.* plamenná perut; 2) Flossfeder, *f.* pinna.

Perutj, *n. coll.* pérka na křjdle, Flügelfedern, pennae: křjdla twá hrozná a perutj twé neyhoršj, 2 *Esd.* 11, 45.; b) Flossfedern, pinnae.

Peryod, u, *m.* Period, *m.* periodus.

Peryoda, y, *f.* Periode, *f.* Zeitraum, *m.* periodus.

Pes, *gen.* psa, *m.*, *nom. pl.* psy, Hund, *m.* canis; pes slawjcý, Wachtelhund, canis indagator, canis coturnicum aucuparius, *D. R.* pes honjcý, Bürschhund, *D.* pes na yezewce, Dachsh., pes weliký englický, Dogge, pes mořský, Meerh. canis marinus, *R.* pes mořský weliký, großer Meerh., canis carcharias, ae, *m.* p. bodlawý, Stachelh., mustelus spinax, *R.* p. hladký, glatter Seeh. mustelus levis, *R.* p. mořský perestý, Sternh., galeus asterias, *R.* p. mořský sywý, blauer Hundfisch, galeus glaucus, p. masařský, Fleischhackerh., Bullenbeißer, (engl. Dogge), canis molossus, p. wesský chlupatý, zottigter Dorfh., c. villosus; p. wzteklý, *sl.* běsný, wüthender H., c. rabidus, s. auch ohař, wěžnjk, sljdnjk rc. 2) niedriges Schimpfwort, Hund, Hundsvolk; p. po něm, *sl.* hohl ihn (es) der Geyer! dá mi psa! *sl.* den Geyer gibt er mir! zažige toho, co pes nydla, es wird ihm bekommen, wie dem Hunde das Grasfressen; dwau dworů pes, *sl. prov.* Schmeichler beyder Partheyen; pes psu brat, *prov. sl.* s. druh druha hledá, semper graculus assidet graculo; nebude ze psa slanina, ani z wlka beranina, *prov. sl.* nehleď na psa, ale čj pes, *prov. sl.* &c. suchý yako pes, hundsmager.

Pesak, a, *m.* Meersaufisch, *m.* squalus?

Pěseň, sni, *sl.* s. pjseň.

Peskugi, owal, owati, hunzen, herunter machen, objurgare, increpare.

Peský *a.* hündisch, hundsvöttisch, nequam; pesky, po pesku, *adv.* nequiter, *u.*

Pesswj, *n.* s. šelmowstwj, Hundsvötterey.

Pěšák, a, *m. sl.* & *mor.* Infanterist, Fußknecht, *m.* miles pedester, pedes; 2) Handrobotter, (*opp.* Fuhrrobotter, mit Gespann), operarius manualis.

Pěšec, šce, *ol.* vorh.

Pešek, ška, *m. dim.* v. Pech, kleiner Peter, *Klat.*

Pěšj *a.* zu Fuße, pedester, z. B. pěšj lid, s. pěchota; pěšj dráb, s. pěšák 1); p. mlýnek, *mor.* Handmühle, *f.* mola manuaria; p. robota, Fußfrohne, *f.*

Pěšina, y, *f.* Fußsteig, Fußweg,

m. semita; -nka, y, f. dim. ein schmaler Fußsteig, f.

Pěšky, adv. zu Fuße, z. B. gehen, pedibus, auch pedes, (itis), z. B. přišel pěšky.

Pěšt, u, m. (hie u. da sl. Pešt, i, f.) d. berühmte Stadt Pest in Ung. Pestinum, Pesthum, Vel.; -an, a, m. ein Pester, Pestiensis; -nka, y, f. -inn, f. P-sis; -nský d. Pester, Pestiensis, Pestanus.

Pěst, i, f. Faust, f. zusammengeballte Hand, pugnus; zaťatá pěst, geballte Faust, pugnus, D. železná p., Fausteisen, n. des Hutmachers, pugnus ferreus; udeřenj pěstj, Faustschlag, m. ictus pugni.

Pěstaun, a, m. Pfleger, Erzieher, educator: pěstaun a učitel geho syna. Vel.; 2) Zuchtmeister, m. disciplinam exercens; -nka, y, f. mor. et al. s. chowačka.

Pěstaunstwj, n. Pflege, Erziehung, f. auch das Amt; b) Zucht, f. disciplina: gak pěstaunstwj přestalo, wolnost dila se k dokonalé swobodě a prostopášnosti; nad čtwrtý tyranstwj, misto pěstaunstwj promodili, K.

Pěstec, u, m. s. folg. u. vgl. pestřec.

Pestřec, řce, m. ein auf den Bäumen wachsender, weicher, eßbarer Schwamm, manchmal v. der Größe eines Topfes od. Hutes, tuber lignarius esculentus, der große Holzschwamm.)

Pěstka, y, f. dim. Fäustchen, n. pugillus.

Pěstnj 1. Faust-, pěstnj palička, s. železná pěst, p. prawo, Faustrecht, n. jus fortioris, D.

Pěstnice, f. rukawice bez prstů, Fäustling, m. D.; 2) pl. pěstnice, Faustschläge, ictus, verbera pugni., Ryb.

Pěstnjk, a, m. Faustfechter, m. pugil.

Pěstownjk, a, m. sl. s. pěstaun.

†Pestřec, ecce, m. prostlina, lycoperdon, Berchth.

Pěstugi, owal, owati, mit den Händen oft anrühren, attrectare, tractare, Syl. 2) mit der Faust, od. auch sonst schlagen, pugnis verberare, Com. 3) das Kind auf dem Arm tragen, pflegen, fovere, nutrire.

II. rec. pěstowati se, einander (mit der Faust) schlagen: pěstugj se owjsta pjšťalkami -; 2) sich amüsiren, vergnügen, delectari, oblectari: bedliwě se s žalmy pěstowati, K. matky se s nemluwňátky na dlaních neb na rukau rozkošně a milostně pěstugj, K.

Pěstáwám, atí, sl. fr. v. verb.

Pestwj, n. Muthwillen, m. Schelmerey, f. petulantia.

Pestwo, a, n. sl. verb.

Pět, gen. pěti, fünf, quinque; Pět kostelů, Fünfkirchen, eine bischöfl. Stadt im Baraner Komitat, Quinque-Ecclesiae.

Peta, sl. s. pata.

Pěták, u, m. sl. s. pěták 3).

Petéče, f. pl. Fleckfieber, f. Petetschen, petechiae, (arum), febris petechialis, D.

Pěti, (pieffe), ol. s. vpjm.

Pětidcat, ol. s. padesát.

Pětidennj 1. fünftägig, quinque dierum.

Pětigrossák, a, m. s. patnáctnjk, D.

Pětihranatost, i, f fünfeckige Beschaffenheit, pentagonum.

Pětihranatý 3. s. pětihraný.

Pětihranjk, u, m. Alpfuß, m. Alpkreuz, n. signum pythagori-

cium, pentaphylla, *D.*; 2) Fünfeck, *n.* pentagonum, *D.*
Pětihraný 3. fünfeckig, pentagonus; - ně, *adv.*
Pětiletý 3. fünfjährig, a) fünf Jahr alt, z. B. Mensch, Wein, rc. quinquennis; b) alle 5 Jahre geschehend, quinquennalis; c) fünf Jahre dauernd, quinquennalis.
†Pětilist, u, *m.* zrostlina, pentaphyllum.
Pětilistek, stku, *m.*, *sl.* pětiprstice, Fünffingerkraut, Fünfblatt, *n.* potentilla reptans, *Lin.*
Pětjm se, il, iti, (*sl.*) den Schritt zurückhalten, gradum retinere, cunctari.
Pětiměsýčný 3. fünfmonatlich, quinquemestris.
Pětina, y, *f.* *sl.* Fünftel, *n.* quinta pars.
Pětinásobný, s. pateronásobný.
Pětipán, a, *m.* Fünfherr, quinquevir; - nský 3. z. B. auřad, Fünfherrenamt, *n.* quinquevirátus.
Pětiprstek, stku, *m.* s. petilistek.
Pětiprstice, *f.* wstáwač, Wunderbaum, *m.* Kreuzblume od. Wurz, Stendelwurz, *f.* testiculus, palma Christi, *R. Herb.*
Pětirohý, 3. fünfzackig.
†Pětirožec, žce, *m.* zrostlina, penthorum.
†Pětirožník, u, *m.* fünfzackige Gabel, *Neg. Il.*
Pětistý 3. fünfhundertste, quingentesimus.
Pětiuhelný 3. s. pětihraný.
†Pětizubý 3. s. pětirohý, *P. Il.*
Pětka, y, *f.* d. Zahl fünfe, quinio, pentas, *f.* *D.* 2) *sl.* Fünfguldenbankozettel.
Pětkrát, fünfmahl, quinquies.
Petlice, *f.* d. Klammer, an einer Thüre, fibula, d. Haspe, Häspe am Schlosse, cardo, *D.* 3) d. Anlegkette, Kettel, Anlage, *f.* Narb, *f.* Klampe, *f.* *omnia D.* (Exod. 26, 6. fibula, *B. a.* 1488.)
Pětmecýtma, *adv.* fünf u. zwanzig, viginti quinque; - tmý 3. 25ste, vicesimus quintus.
Pětnáct, *sl.* s. patnáct.
Pětnjk, u, *m.* Fünfer, eine Münze welche 6 Kreuzer gilt.
Pětoraký 3. *sl.* s. pateronásobný.
Petrenec, nce, *m.* *sl.* *Göm.* ein kleiner Heuschober.
Petr, a, *m.* Peter, Petrus; den sw. Petra w okowách, Kettenfeyer, *f.* *D.*
Petřjn, u, *m.*, *loc. sing.* Petřjně, Lorenzberg in Prag, mons Petrinus.
Petrljk, u, *m.* Krebsreuse, *f.* nassa cancrina, *D.*
Petrow, a, *m.* Petersburg, Rußlands Hauptstadt, Petropolis; - wan, a, *m.* ein Petersburger, Petropolitanus; - nka, y, *f.* - inn, *f.* - naz - wský 3. P-ger, Petropolitanus.
Petrowina, y, *f.* s. holota, zběř, *D.*
Petrowský 3. Bandit, *m.* sicarius, latro, *D.* 2) s. unter Petrow.
Petružka, y, *f.* *sl.* folg.
Petržel, petruzel, e, *f.* Petersilie, *f.* petroselinum, (od. apium petroselinum, *Lin.* 2) eine Art Weinrebe, am Laube der Petersilie ähnlich; - lnj 3. Petersilie-.
Petrželnjk, a, *m.* s. zelnjk (zahradnjk).
†Petunka, y, *f* zrostl., petunia.
Pewám, ati, *sl.* (vgl. pěgi), singen, (Kinderspr.)
Pewnjm, il, iti, ěn, befestigen; a) festmachen, firmare, confirmare, stabilire; geschicht's durch Binden, adstringere;

durch Einschlagen od. Einstechen; figere; b) verwahren, in Vertheidigungsstand setzen, z. B. einen Ort, durch d. Mauern, Palisaden, Graben rc.

II. *rec.* pěwniti se, sich befestigen, se munire, *Harant.*

†Pewnodrn, u, *m.* zrostlina, maba

†Pewnonitka, y, *f.* zrostlina, holostema.

†Pewnopenec řice, *m.* zrostlina, stereocaulon.

pewný 3. fest, a) dicht, derb, nicht locker, z. B. Erde, rc. solidus; so auch v. Knoten, solidus, adstrictus; fest anliegend, knapp, adstrictus, arctus; b) dauerhaft, klemmig, firmus, stabilis; c) nicht nachgebend, fest stehend, firmus, stabilis, solidus; d) beharrlich, stabilis, firmus, obstinatus, obfirmatus, pertinax; e) verwahrt, sicher, z. B. ein Ort, tutus, munitus; - ně, *adv.* solide; arcte, adstricte; firme, firmiter, stabiliter; - solide, obstinate, obfirmate, pertinaciter; tuto; - nost, i, *f.* Festigkeit, α) Dichtheit, soliditas; β) Dauerhaftigkeit, firmitas; γ) Beharrlichkeit, firmitas, constantia, stabilitas; δ) Sicherheit, firmitas: 2) Festung, Feste, *f.* arx, castrum.

Peycha, - chám, s. pýcha.

Peychawka, y, *f.* Bofist, *m.* Bubenfist, *m.* lycoperdon bovista, *Lin.*

Peychowek, s. paychowek.

Peychugi, owati, *mor.* s. naměčjm.

Peyr, u, *m.* s. pýřenj; 2) folg.

Peyř, e, u. peyr, u, *m.* Quecke, Wurzel des Queckengrases, radix tritici repentis; 2) Queckengras, *n.* Hundsgras, Staswurz, *f.* triticum repens, *Lin.*

Peyřj, *n. coll.* s. pýřj, pýřenj *K.*; 2) Milchhaar, *n.* Gauchbart, *m.* d. ersten Barthaare, lanugo.

Peyřjčko, a, *m. dim.* vorh. p. na kwětu, pappus, lanugo.

Peyřjm se, il, iti, erröthen, schamroth werden, rubescere, rubere, erubescere.

Peyřowý koken, s. peyřj 1).

Peysek, bess. pšýček.

Peyssek, sska, *m.* ein Stolzer, homo superbus.

Peysska, y, *m.* *f.* vorh.

Pezýnek, nku, *m.* Pösing, königl. Freystadt im Preßb. Komitat, Bazinium, Bazinga.

Pfa! *interj.* pfi! phi!

Pfuy, pffy! vorh. *Com.* *D.*

Pjad, i, *f.* *sl.* s. pjď.

Pjark, u, *m.* *sl.* *Lypt.* s. ssterk, grober Sand, glarea.

Pjatek, *sl.* s. pátek.

Picawa, picawka, y, *f.* Kolmeise, Hanfmeise, Graumeise, *f.* parus minor, *D.*

Pjce, *f.* Futter zum Essen, für Vieh, pabulum; pjce pařená, Brühfutter, suchá p., rauhes Futter, *D.*

Pjch, u, *m.* Stampfschlägel, Fallbock, *m.* fistuca, pavicula.

Pjchač, e, *m.* Kneiper, Stecher, punctor; 2) Kneipwurm, *m.* *D.* -čka, y, *f.* a) K-rinn, *f.* punctrix; b) Stecherey, Kneiperey, *f.* punctio.

Pjchák, u, *m.* Stampfmühle, *f.* s. opichárna.

Pjchám, al, ati, stechen, a) mit der Nadel rc. pungere; b) empfindlich kränken, stechen, beißen, pungere, mordere; c) do očj pjchat (fig.), in d. Augen stechen, arridere, placere;

d) pjchá mě, mich sticht's, sentio punctionem, od. dolorem acutum, pungor; na prsech, in der Brust, in pectore; 2) durchziehen, perstringere: pjchal nás často důtklivými slowy; dobré bydlo ho pjchá, prov. das Futter sticht ihn; pjchagj tě rauby, hledáš wýpraţku, dich juckt's gewiß, D.

Pjchánj, n. a) Stechen, n. z. B. mit der Nadel, punctio; b) auf der Brust, im Halse, punctio, auch dolor acutus; pjchánj w bocých, Seitenstechen, n. pleuritis; p. v srdce, Herzweh, n. dolor cordis, cardialgia.

Pich, üblicher pl. pichowé, m. Sprengbänder, welche einen stehenden Dachstuhl halten, subscudes, f. pl. R.

Pichawý 3., sl. auch pichlawý, stachelig, z. B. Gewächs, Worte, aculeatus.

Pichnu fut. chl. chnauti, s. pjchám.

†Pichlokwět, u, m. zrostl. ardisia.

Picka (nicht pýcka, sl. piecka) y, f. dim. Öfchen, n. fornacula.

Pickám, áti, bess. žičám, Syl. Siehe auch d. Anm. zu pebu.

Pickowina, y, f. schweinener Rippenbraten, m. potaso, (onis), m. R.

Pickugi se, owal, owati, al. sich füttern, Huss.

Picnatý 3. feist, ausgefüttert, saginatus.

Picnj 1. zur Fouragierung gehörig, pabulatorius, R.

Picnjk, a, m. ol. wogák na picowánj, Dal. Fouragirer.

Picnjk, u, m. Futterboden, m. tabulatum pabulare, D.

Picowánj, n. Furagirung, f. pabulatio; 2) od. ťljzenj obilj, frumentatio.

Picugi, owal, owati, Futter holen, fouragiren, pabulari.

Picý, zum trinken, Trink-, z. B. picý med, s. medowina; picý nádoba, Trinkgeschirr, n. vas potorium, poculum.

Picým, yl, yti, füttern, mästen, saginare, (impinguare), K.

Pjd, i, f. Spanne, f. spithama.

Pjdjm, il, iti, spannen, mit der Spanne messen, spithama metiri; 2) mit der Spanne umfassen, spithama amplecti; † (werfse), scandiren?

II. rec. pjdjm se? (po něčem), A. Neg. (Weil man dopjdjm se sagt, folgt nicht gleich, daß man auch pjdjm se sagen könne –. Nach Tomsa cum gen. sich sehnen??)

Pjdimuzjček, čka, dim. folg.

Pjdimuzjk, a, m. s. křpaţljk.

Pjdimuzný 3 Zwerg: pjdimuznj hospodářjčkowé, Cyr.

Pjdlo, a, n. Trunk, m. Trinken, n. potio, potus, Lomn. (Selten).

Pjdnj 1. spannenlang.

Pjdrmášek, ška, s. křpaţljk, Syl.

Pjera, y, f. s. piroh, pěra.

Pjero, rko, sl. s. péro.

Pjesek, sl. s. pjsek.

Pjesok, sl. s. pjsek.

Pješ, sl. s. pjš a)

Pigák, a, m. Trinker bibax, a) der trinkt, potor; malý pigák, ein schlechter Trinker, malus potor, homo potus exigui; b) Säufer, potor, potator.

Pigán, a, m. Säufer, potor, B.

Pigawice, f. Blutigel, f. hirudo, sanguisuga.

Pigawka, y, f. verb. D.

Pigi, pil, piti, pit, part. pass. pit, imp. pi, trinken, bibere; zdrawi, od. zázdrawj piti, Gesundheit trinken, salutaria bibe-

re, R. na bratrstwj pjti, Brüderschaft trinken, jus fraternitatis sancire poculis, R. pil bych 2c. ich möchte trinken, ich habe Durst, sitio; 2) einsaugen, imbibere: zem wčelau krew pige, Rukop. Králodw.

II. rec. impers. pige se, pilo se mi 2c. sl. dursten: w nocy se mi welmi pilo, ich durstete sehr (u. trank viel.)

Pigjm, el. eti, fr. v. pigi, B.

Pigjwám, al, ati, fr. v. verb. wjno dobré rád pigjwám.

Pjha, y, f. Sommerflecken, m. Sommermal, n. Sommersprosse, f. lentigo, lenticula.

Pjhawý 3. leberfleckigt, maculis hepatitis figuratus, Ryb. pjhawé gablko.

Pjhowatý 3. sommerfleckig, sommersprossig, lentiginosus.

Pjka, y, f. Pike, f. hasta.

Pikaus, e, m. Kabalist, Ränkeschmied, Komplotist, m.

Pikel, m. K-balle, f. Komplot?

Piklet, u, m. sl. s. pjklet.

Piklink, a, m. Bückling, geböckelter Hering, m. halec fumo siccatum, halec fumosum.

Piknosý od. pikonosý, 3. der eine platte, aufwärts gebogene, aufgeworfene Nase hat, Stumpfnäschen, simus, Cyr. VIII. 572.

Pikulik, a, m. sl. Obrraundel, Alraun, m. hilfreicher Hausgeist; ein, in einem Gefäße eingeschlossener dienstbarer Geist, Spiritus, boh. hospodáříček; 2) Hanswurst, Bajazzo, m. histrio, scurra.

Pila, y, f. Säge, f. serra; rozwrhowacý pila, Spaltzeug des Zimmerm., serra fissoria; p. k zipkám, Schließsäge, serra pro clausulis; p. ostrá k prknům, Stichs. serra acutior; p. s oblaukem, Laubs. s. frondenti ornatui accommoda; p. k děrám (děrawka?) Lochsäge, Stoßs., s. ampliandis foraminibus; pilau třjti, řezati, sägen, serra scindere, Iz. 10, 15; 2) ryba mořská, Sägfisch, m. serra, monstrum marinum, serratam cristam habens, R. s. pilowec; 3) Bretmühle, Sägmühle, f. mola serraria.

Pilař, e, m. Sägenschmied, faber serrarius; 2) Bretmüller, Bretschneider, m. sector tabularum, od. molitor serrarius; -řka, y, f. -inn, f. uxor fabri serrarii; 3) -inn, -inn, f. sectrix, uxor s-ris tab.

†Pilát, u, m. wostlina, anchusa.

Pilaus, s. filaus, D.

Pile, f. ol. s. pilnost.

Pjljm, il, iti, sl. sägen, serram ducere, serram reciprocare, serrare; 2) s. pilugi; 3) † s. pospjchám?

Piliny, f. pl. sl. Sägespäne, pl. serrago.

Piljř, e, m., sl. Pfeiler, m. pila, columella, columen.

Pilka, y, f. dim. eine kleine Säge, Handsäge, serrula.

Pilnjk, u, m. Feile, f. lima; hrubý pilnjk, Raspel, f. radula; drobný p., feine F., tenuis l., wydlabacý p., Hohlf., l. cavatoria; p. na cjn, na ocel, Zinn-, Stahlf., lima limando stanno, chalybi; hladký p., Schlichtf., l. subtilior; p. s oblaukem, Bogenf., l. arcuata; p. gehlowý, Nadelf., l. acuta; p. křiwý, Rüffelf., l. inflexa; p. plosťatý, Bestoßf., l. decussoria.

Pilnikář, e, m. Feilenhauer, m.

faber limarius; -čka, -čký ꝛc. wie bey pekař.

Pilnugi, owati. *sl.* fleißig seyn, abwarten, industrium esse, curare: pilňowati robotu.

Pilný 3. (*abs.* pilen, pilno), fleißig, a) sehr geschäftig, industrius, auch sedulus, wenn's so viel ist, als ämsig; b) sorgfältig, diligens, accuratus; öfter, häufig, creber, frequens; d) wichtig, nothwendig, gravis, necessarius: w neypilnégšj čas ho opustili, *K.* w neypilnégšj čas mu přispjwal, *K.* o neypilnégšjch wěcech swých budu mluwiti, *B.* pilno mi ge, *sl.* es ist (mir) dringend (pressant); e) genau, accuratus: sami s sebau w pilný a bedliwý saud wegděte, *K.* -ně, *adv.* industrie, diligenter; crebro, frequenter; accurate: když neypilněgi se djwali na hry, *Vel.* zewrub pilně počjtati, *K.* to welmi pilně wypisuge, *K.* -nost, i, *f.* Geschäftigkeit, Thätigkeit, *f.* industria; pilnost k něčemu přiložiti, na něco pilnost wynaložiti, Fleiß anwenden, adhibere &c. ist er anhaltend, assiduitas; b) Bemühung, Geflissenheit, *f.* studium: pilnost má o swé y Boží wěcy, *K.* c) Sorgfalt, *f.* diligentia; d) Wichtigkeit, gravitas; e) Genauigkeit, Bestimmtheit, Präcision, diligentia, acribia.

Pilorožec, žce, *m.* Sägethier, *n.* calopus? *R.*

Pilowec, wce, *m.* Sägefisch, *m.* squalus pristis, *Sl.* Český.

Pilugi, owal, owati, feilen, limare, lima polire.

Pilule, *f* Pille, *f.* pilula; -lka, y, *f.* *dim.*

Pjm, selten für pigi: pjme, bibimus, *Vel.*

Pinetnj 1. was ein Pint enthält.

Pinka, y, *f.* (Jozefinka), insgem. für Pepi, Josephina; 2) *sl.* s. pěnkawa.

Pinkus, ein jüdischer Name, Pineas.

Pint, u, *m.* *sl.* *Nitr.* Arbeiter-Mahl nach vollbrachter Arbeit z. B. Schnitte, (Erndte).

Pinta, y, *f.* Pint, Pinte, 4 Seidel, od. 2 ungr. Halben, größer als jetzige böhm. Maaß. pinta; 2) *obs.* Binde, *f.* fascia: pinty na hlawě neb na plecých, *K.* černé pinty na klobaucých nosý, *Vel.*

Pintljk, u, *m.* Halsbinde, *f.* collare, fascia collaris.

Pipa, y, *f.* speklý wozher, der Butzen in der Nase, *D.* 2) *sl.* s. fajfka.

Pjpec, pce, *m.* *mor.* & *sl.* auch pjpeť, Phipps, Pipps, *m.* (der Hühner), etwa coryza.

Piperát, u, *m.* Pfefferkraut, Senfkraut, *n.* lepidium piperitis, (idis), *R.* *Herb.* *Com.*

Pipjška, s. pepjška.

Pipkám, ati, *sl.* *dim.* v. pigi; 2) saufen, heluari.

†Pipla, y, *f.* zrostlina, lycopsis.

Piplám, al, ati, *sl.* babrati, *mor.* pýškati, *Com.* u. piplati se, babrati se, pýškati se, w něčem, betasten, palpare; s. opiplati.

†Piplowitý 3. boragineus.

Piprem, *sl.* s. paprjm se.

Piptjm, il, iti, pipen, v. (jungen) Vöglein, Küchlein, pipire, pipiare, pipare.

Pjrkonoška, y, *f.* zrostlina, pennisetum, *Bercht.* *l.* 264; papphorum?? *Id.* *p.* 266.

†Pjrnatice, *f.* zrostlina, perotis.

†Pjrnatka, y, f. zrostlina, lagoecia; - kowý 3. lagoecius.

†Pjrnohlawka, y, f. zrostlina, pterocephalus.

Piroh, u, m. u. piroha, y, f. insgemein Zwetschken- od. Kästäschlein, eine Mehlspeise, russ. pirog, artocreas? Durich.

Pirol, a, m. čerwenokřjdlatý, oriolus phoeniceus, Lin. Slaf.

Pirta, y, f. eine am Rücken weiße Kuh.

Pjsačka, y, f. sl. s. psanice.

†Pjsadlo, a, n. Schreibgriffel, m. stylus.

Pjsák, a, m. folg.

Pjsař, e, m. Schreiber, m. a) der etwas schreibt, scriptor; b der für Lohn schreibt, od. in Diensten ist, Kancellist, m. scriba; 2) Notár, Notarius, (jetzt üblicher Notarius; - řka, y, f. a) Schreiberinn, f. scriptrix, scriba; b) od. pjsařowá, é, f. d. Frau des Schreibers, auch des Notárs, Notárinn, f. uxor scribae, Notarii; - řský, 3. - stwj; ec. wie bey pekař; pjsař zemský; teyný pjsař, s. sekretář; městský p. Stadtschreiber, scriba civitatis, scriba populi, Syl. (nach Ryb. Rentschreiber, scriba in exigendis vectigalibus; p. rádnj, Rathsschr., amanuensis curiae, Id. krewnj p., Gerichtsschreiber, Laterculensis, Id. p. početnj, Rechnungsschreiber, scriba rationum, Id. neywyžšj pjsař, Kanzler, scribarum praefectus, Id.

Pjsařjk, a, m. Unterschreiber, Substitut, m. subscriptor, Syl.

†Pjsarna, y, f. Schreibstube, f. (Bureau, n.), conclave scriptorium, (cancellaria).

Pjšťany, f. pl. gen. Pjšťan (v. pjsek), Pistschan, ein berühmtes Bad, u. Dorf im Trentsch. Kom. an der Waag, Pöstyinium, hung. Pöstyén.

Pjščitý 3. sandicht, voller Sand, arenosus; pjščitá půda, Sandboden, m. solum arenosum; pjščité moře, Sandwüste, f. eremus sabulosa, Harant. pjščitá ryba, Sandfisch, piscis arenarius, Syl.

Pjsebný 3 schriftlich, scriptus; pjsebná žaloba, Klagschrift, f querela scripta; - ně, adv scripto.

†Pjsečnice, f. zrostlina, arenaria.

†Pjsečnjk, u, m. zrostlina, hydrophylax.

Pjsečný 3. sandig, sandartig, arenaceus; 2) s. pjščitý.

Pjsek, sku, m. Sand, m arena; zum Schreiben, arena scriptoria; p. na formu, Formsand, arena formarum; 2) gen. -ska, (od zlatého pjsku), Pisek, eine Stadt im Prachiner Kr. Pisecu, (Arenaria).

††Pjsemný, eine unnütze Neuerung für das seit Jahrhunderten übliche pjsebný. Gegen einen solchen usum, (penes quem arbitrium! &c. Hor.) vermag d. Etymologie nichts: Hunderte v. Beyspielen, auch in andern Sprachen, beweisen es. - So auch pjsemnost, welchem man d. Bedeutung v. schriftlichen Urkunden ec. aufbürdet, für pjsmo, pjsma, pjsebné důkazy, swědectwj ec.

Pjseň, sně, f. Lied, n. Gesang, m. carmen, canticum, cantio, cantilena; pjseň na poděkowánj, Danklied, hymnus, cantio testandae gratiae; p. pokoge, Friedenshymne, f. hy-

manus pacis, *P.*; pjsně Šalomaunowy, das hohe Lied, canticum canticorum, *D.* pjseň žalostiwá, Klaggedicht, *n.* elegia, *D.* p. chwály od. chwalitebná, *K.* s. chwalitebný; p. swětská, *sl.* auch pochabá, Liebeslied, carmen amatorium, *Syl.*

Pjsk, (od pěra) u, *m.* Kiel, Federkiel, *m.* caulis pennae.

Pjskač, e, *m.* Pfeiffer, der pfeifet, tibicen, fistulator; 2) Hoboist, tibicen, *R.* -kka, y, *f.* -inn, *f.* -cina.

Piskáček, kka, *m.* hwizdáček, Grieshuhn, *n.* glareola, *Kl. D.*

Pjskám, al, ati, pfeifen, z. B. mit dem Munde, wie der Wind, d. Schlangen, auf der Flöte etc. sibilare; ists auf einer Pfeife, so steht auch tibia canere; 2) s. piptjm; 3) *sl.* beflecken, s. pjšti; -ánj, *n.* *verb.* Pfeifen, *n.* des Windes etc. sibilum, sibilus; cantus fistulae (tibiae); Pipen, *n.* pipitus.

II. *rec.* pjskati se (w něčem), in etwas stöbern, wühlen.

Pjskle, ete, *n.* (v. pjskati), ein junger pipender Vogel, Piperling, *m.* pipio.

Pjsknu, *fut.* pjskl, pjsknauti, pfeifen (einmal), sibilare; 2) s. piptjm; 3) mucken, mucksen, mutire: proti tomu ani pisknauti nesměl, *Com.*

Piskoř, e, *f.* (v. Beißker?) Aalraupe, Aalquappe od. Quappe, *f.* gadus lota, *L.* 2) Beißker, (weil er sich mit den Zähnen an d. Steine anhängt), mustela varia? *D.* Fischguren? *m.* *D.* 3) *sl.* gen. a, *m.* Pfeifröhrchen, v. Federkiel, v. Rohr etc. auch beym Dudelsack.

Piskoťa, y, *f.* čjk, Schleimbeißer, Wetterfisch, *m.* (in Ung. auch (Tschikke), cobitis fossilis, *Ryb.* -kka, y, *f.* vorh. 1); 2) eine Art Mehlspeise.

Piskot, u, *m.* Gepfeife, *n.* fistulatus, *Com.* 2) s. pisskot.

Piskowatý *a.* s. pjsčitý.

Pjskowý *a.* s. pjsečný; pjskowý kámen, Sandstein, *m.* lapis arenaceus.

Pjsmák, a, *m.* der viel liest, besonders d. Bibel.

Pjsmě, ene, *n.* folg.

† Pjsmena, y, *f.* best. litera. Es sollte nach dem Slaw. Pjsmja, welches nach dem griech. γράμμα gebildet ist, pjsmě, od. pjsmeno heißen, aber nicht pjsmena, *fem. sing.*

Pjsmo, a, *n.* Schrift, a) Buchstaben, literae, typi, formae literarum; pěkné pjsmo, schöne Schrift, pulchrae literae; b) Schreiben, *n.* scriptura, c) etwas geschriebenes, scriptum; auch schriftliches Instrument, Dokument, instrumentum, documentum scriptum; *pl.* pjsma, Briefschaften etc. *D.* swaté pjsmo, (nach *K.* unterschieden v. spisy: - něgaké spisy lidské), d. heilige Schrift, d. Bibel, Biblia, (orum), libri sacri, divini, codex sacer.

Pjsmolitec, tce, *m.* Schriftgießer.

Pjsnička, y, *f.* *dim.* Liedchen, *n.* cantiuncula; pochabá od. swětská pjsnička, *sl.* weltliches Liedchen: nesskodj pěknau pjsničku po druhé zazpjwati, *prov.* non nocebit bis dicere, quod bene dicitur, *Plato.*

Pjsničkář, e, *m.* Bänkelsänger, cantor, cantator circumforaneus; - kka, y, *f.* -inn, *f.* - trix - nea.

† Pjsonka, y, *f.* zrosslina, pisonia.

Pissťák, a, *m.* ein junges Huhn.

Pisskala, *sl.* s. pjsskala.

Pjssek, sska, *m.* der Bauer im Schachspiele, latro, latrunculus

Pjssi, psal, psáti, *sl.* pjsal, pjsati, schreiben, scribere, 2) *ol.* mahlen, zeichnen; daher noch jetzt *sl.* gak ho blechy zapjsaly! v. Flöhflecken; (u. zapýskati, beflecken? wssecek gsy zapjskaný (w twáři), - befleckt, beschmutzt.)

II. *rec.* psáti se, sich schreiben, sich nennen: psal se toliko pán z Kunstátu, *Vel.*

Pisskot, u, *m.* Zuckerbrod, *n.* Pistolete, *f.*? copta, ae, *f.* copta sacharo condita, crustula dulciaria, *R.*

Pjsstala, y, *f.* (vgl. mit fistula), Pfeife, *f.* eine Röhre, darauf zu pfeifen, fistula, tibia; aus Rohr, calamus, arundo, *f.* pjsskala sladce zni, když ptácnjk ptáčata wábj, *prov. Com.*; - lka, y, *f.* *dim.*

Pjsskalnj 1. Pfeifen-, *R.*

Pjsskalnjk, a, *m.* Pfeifenmacher, Flötenbohrer, tibiarius; - cký, 3. Pfeiffenmacher-, *R.*

Pjsskalnisstě, *n.* Pfeifenstock, Windstock, *m.* in der Orgel, abacus fistulatorius.

Pissdba, y, *f.* Pfeifen, *n.* cantus tibiae, fistulatio.

Pisstěc, sstce, *m.* Pfeifer, der da pfeifet, tibicen, fistulator.

Pisstjm, ěl, ěti, pfipen, pipen, den Laut: pip, v. sich geben, pipire, pipiare, pipulare; 2) überhaupt schreyen (pfeifen,) v. Vögeln, *R.* hladem pisstět, vor Hunger pfeifen; 3) hervorquellen, scaturire: sskáwa z zelených zapálených dřjnek wen pisstj, *Vel.*

Pjsstitý 3. s. pjsstitý.

Pist, u, *m. loc. sing.* u, it. Nabe am Rade, modiolus; 2) Schlägel, Bläuel, *m.*, *mor.* kyganka, pavicula, tudicula lotricis, s. peru; 3) (selten) s. tlauček.

Pistacý, *f.* klokočka, welsche Pimpernuß, Pistacienbaum, pistacia, pistacia vera, *Lin.* 2) d. Frucht davon, Pistacie, pistacium, *R.*

Pistol, e, *f.*? Pistole, *f.* etwa pistola, insgem. pistoleta, *f.*

Pjt, pjti, s. pigi.

Pjtač, e, *m. sl.* Brautwerber.

Pjtám, al, ati, *sl.* petere, verlangen; to nepjtá gest, *fig.* die Aufbewahrung dieses Dinges kostet nichts; pitám se, s. ptám se.

Pitedlný 3. Trink-: kwasy pitedlné, *Isocr.*

Pitel, e, *m.* Trinker, Zechbruder, potor, *Com.*

Pitelna, y, *f.* Trinkstube, caupona, conclave potorium, *Lesch.*

Piterna? y, *f.* Trinkhaus, *n.* oenopolium, cella vinaria; *Vel.* (viell. eins mit dem vorh.)

Pitj, *n.* Trinken, *n.* potio, *B.* 2) Trunk, *m.* Getränk, *n.* potus: sladká pitj.

Pitka, y, *f.* Trinken, Saufen, *n.* potatio: do pitek se dáwagj, *Com.*

Pitný 3. trinkbar, potabilis, potulentus: pitná woda, Trinkwasser, aqua potoria.

Pitomec, mce, *m.* s. hlh, *D.*

Pitomý 3 (vom *obs.* pitati), zahm, kirre, (heimlich), v. Thieren, cicuratus, mansvefactus, z. B. pitomá kachna, einheimische Ente, anas domestica; 2) v. Menschen, dumm, betäubt, stupidus, exsurdatus.

Pitrusse, *f.* s. pražma, *D.*

†**Pitulnjk**, u, *m.* (ist eigentlich *russ.*) zrostlina, galeobdolon.

Pitwám, al, ati, *sl.* hie u. da auch

pitwám, ausnehmen, der Eingeweide berauben, z. B. Fische, exenterare.

Pitwor, u, m. sl. Vorhaus, n. atrium.

Pjwám, (v. pjm), s. pigim.

Pjwáwám, s. pigjwám.

Piwec, wce, m. Bierwirth?

Piwičko, bess. sl. piwečko, a, n. dim v. piwo.

Piwko, a, n. vorh.

Piwné, ého, n. Biergeld, n. vectigal cerevisiae.

Piwnj 1. das Bier betreffend, cerevisiarius; piwnj sud, Bierfaß, n. vas cerevisiarium.

Piwnice, f. Bierkeller, m. cella cerevisiaria; 2) sl. überhaupt Keller, auch Weinkeller, (hung. pincze), weil piwo (v. pigi) ehedem überhaupt ein Getränk bedeutet haben mag.

Piwnjk, u, m. Bierkeller?

Piwný 3. s. piwnj: - ná polewka.

Piwo, a, n. Bier, n. cerevisia, cervisia; piwo bjlé, Weißbier, Weitzenbier, n. cer. triticea; p. bledé, lichtes, bleiches B., c. sublucida; p. zečné, staré, Gerstenb., c. hordencea; p. hořké (hořčák), Bitterb., c. amara; p. kořeněné, Kräuterb. Bitschkauer B., c. medicata; p. marcownj (březnowé), Merzenb., c. martia; p. popenežnj, Prager Landb., c. Pragensis ex tritico et hordeo, numularia; p. omankowé, Alantb., c. enulata; p. Borecké, Görkauer B., c. Görkaviensis; piwo pálené, od. wjno zenné, gebranntes B., Vel. s. auch bába, barewný, ležák; wařenj piwa, Bierbrauen, n.

Piwodus, a, m. s. čeřpiwo.

Piwoňka, y, f. Pöonie, Pfingstrose, f. paeonia.

Pjwowár, u, m. Brauhaus, braxa, ae, f. officina cerevisiaria.

Piwowárčj, jho, sl. folg.

Piwowarec, rce, m. sl. s. sládek.

Piwowarné, ého, n. Abgabe vom Brauhause, vectigal braxatorium, Vel.

Piwowarnjk, a, m. sl. s. sladek.

Piwůňka, s. piwoňka.

Pizacý, pl. Satteltasche, f. pera sellaris, hippopera, Klat.

Pjzda, y, f. D.; sl. d. weibliche Schaam, cunnus, vulva.

Pjzdjm, iti, husariren? chudoba nauzy pjzdj, d. Noth verfolgt Armuth?

Pjžmo, a, n. Bisam, m. moschus, muscus; 2) sl. pjžma, y, f. Bisamblume, f. centaurea moschata.

† Pjžmowěnka, y, f. zrostlina, adoxa.

Pjžmowý 3. v. Bisam; p-wý srnec, Bisamthier, n. moschus moschifer, Linn.; p. wá kočka, Bisamkatze, f. felis moschelina; p-wá myš, Bisammaus, f. guessella, resellula, R.; p-wý kwjtek, Bisamblume, f. p-wá kulička, Bisamkugel, f. Bisamknopf, m. globulus moschatus; p-wý česnek, Bisamknoblauch, m. allium moschatum, Lin. p-wý chraust, (pjžmowec?) Bisamkäfer, m. cerambyx moschatus, Lin.; p-wý čapjnůšek, Bisamkraut, n.?

Plac, u, m. Platz, m. locus, spatium: pochlebnjcy neywětšj plac magj při dwořjch; na plac s tjm (zbaukenjm) wyšel, aby na slowo wzat byl, Vel. 2) Ring, m. forum; šermjřský plac, Fechtplatz, Fecht-

boden, *m.* palaestra, ludus gladiatorius; zápowodnj pl., turnagský pl. rc. *D.* něco (důwody) na plac přiwesti, - aufstellen, anführen, in medium adducere; 3) s. bogisstě: wssičkni na placy zůstali, - gefallen, *Cyr.*

Plác, e, *m.* Weinen, *n.* ploratus, fletus; ist es Wimmern, Quäken, z. B. der kleinen Kinder in der Wiege, vagitus: toho mi do pláče lito, - bis zum Weinen, *Com.*

Plácač, e, *m.*, *sl.* latač, *mor.* latač, Flicker, *m.* refector, reparator; 2) Plauderer? - čka, y, *f.* - inn, - trix; 2) s. plácačka; 3) s. plácanina.

Placák, u, *m.* Stampfklotz, Tennebár, *m.* tudicula.

Plácanj, *n.* Flicken, *n.* refectio.

Plácanina, y, *f.* Geflicke, *n.* refectio, *D.* Flickerey, *f.* Flickwerk, *n.* reparatura; beym kränklichen Körper, curatio temporaria.

Placatý 3. flach? - tý kragek, flacher Kragen?

Pláce, *f.* *sl.* s. plat: gaká prace, taká place, *prov.*

Placek, čku, *m.* Kuchen, *m.* aus Korn, Platz, *m.* farreum, *R.*

Plaček, čka, *m.* Weiner, Greiner, *m.* der weint, plorator.

Placenj, *n.* Zahlen, *n.* pretii numeratio, *B.*

Plácet, s. plácým.

Placetnjk, *m.* s. placač 1)?

Placha, y, *f.* (plocha) s. kragina.

Plachetka, y, *f.* das Kopftuch der Bauerweiber, linteum velamen capitis; 2) überhaupt *dim* v. plachta, Tüchelchen auch Grastüchelchen, rc.

Plachetnjk, *a*, *m.* Segeltuchmacher, *m.* confector carbasorum.

Plachost, i, *f.* Wildheit, feritas.

Plachta, y, *f.* Tuch. *n.* pannus linteus; 2) Leilaken *n.* Bettuch, *n.* lodix; 2) das Segel am Schiffe, velum; plachtu natáhnauti, natahowati, spustiti, Segel aufziehen, herablassen, velum subducere, demittere; 3.) *sl.* d. Vorhänge bey einer Sechswöchnerinn: za plachtau ge, sie ist in 6 Wochen; 4 pl. oděwacý (šál, u, *m.*) Shaal, *m* velamen (persicum), shaal; 5) trávnj pl., Grastuch, s. trávnice; 6) wozowá od. woznj p., *sl.* pošiwa, y, *f.*

Plachtice, *f.* *dim.* v. vorh.

Plachý 3. scheu, ängstlich, voller Furcht, pavidus, timidus; v. Thieren, z. B. Pferden, consternatus; 2) wild, ferus; - ost, i, *f* Wildheit, feritas.

Plákati, plakal, plakati, *imper.* plač, mit dem Genit. zuweilen mit nad u. na, weinen, flere, plorare, lacrymare: plakal sem na swau bjdu. Ists so viel als weinen, quäken, z. B. der Kinder in der Wiege, so steht auch vagire.

Placka, y, *f.* s. placek.

Plačko, a, *m.* *sl.* der gern, od. viel weint.

Plačka, y, *f.* s. plačnice.

Pláčky, ů, *m.* *pl.* s. pláč.

Plačnice, *f* Klageweib, *n.* Klagefrau der Alten, praefica.

Plačtiwý 3., weinend, flens, plorans, lacrymans, lacrymabundus; 2) weinerlich, flebilis; - wě, *adv.* flebiliter.

Plácým (plácým), plácel, pláceti, *mor.* látám, flicken, reficere; zdrawj pláceti, kränkeln u. mediciniren; ledacos p., piestati, schwätzen, garrire.

-eder, pentadpha, *D.*; 2) Fünfeck, *n.* pentagonum, *D.*
Pětihraný 3. fünfeckig, pentagonus; - ně, *adv.*
Pětiletý 3. fünfjährig, a) fünf Jahr alt, z. B. Mensch, Wein, *x.* quinquennis; b) alle 5 Jahre geschehend, quinquennalis; c) fünf Jahre dauernd, quinquennalis.
†Pětilist, a, *m.* zrostlina, pentaphyllum.
Pětilistek, stku, *m.*, *sl.* pětiprstice, Fünffingerkraut, Fünfblatt, *n.* potentilla reptans, *Lin.*
Pětjm se, il, iti, (*sl.*) den Schritt zurückhalten, gradum retinere, cunctari.
Pětiměsýčný 3. fünfmonatlich, quinquemestris.
Pětina, y, *f.* *sl.* Fünftel, *n.* quinta pars.
Pětinásobný, s. paternásobný.
Pětipán, a, *m.* Fünfherr, quinquevir; - nský 3. z. B. auřad, Fünfherrenamt, *n.* quinqueviratus.
Pětiprstek, stku, *m.* s. petilistek.
Pětiprstice, *f.* wstáwač, Wunderbaum, *m.* Kreuzblume od. Wurz, Stendelwurz, *f.* testiculus, palma Christi, *R. Herb.*
Pětirohý, 3. fünfzackig.
†Pětirožec, žce, *m.* zrostlina, penthorum.
†Pětirožník, u, *m.* fünfzackige Gabel, *Neg. Il.*
Pětistý 3. fünfhundertste, quingentesimus.
Pětiuhelný 3. s. pětihraný.
†Pětizubý 3. s. pětirohý, *P. Il.*
Pětka, y, *f.* d. Zahl fünfe, quinio, pentas, *f.* *D.* 2) *sl.* Fünfguldenbankozettel.
Pětkrát, fünfmahl, quinquies.
Pětlice, *f.* d. Klammer, an einer Thüre, fibula, d. Haspe, Häspe am Schlosse, cardo, *D.* b) d. Anlegkette, Kettel, Anlage, *f.* Mark, *f.* Klampe, *f.* omnia *D.* (Exodus, 5. fibula, *B. a.* 1488.)
Pětmecýtma, *adv.* fünf u. zwanzig, viginti quinque; - tmý 3. 25ste, vicesimus quintus.
Pětnáct, *sl.* s. patnáct.
Pětnjk, u, *m.* Fünfer, eine Münze welche 6 Kreuzer gilt.
Pětoraký 3. *sl.* s. paternásobný.
Petrenec, nce, *m.* *sl.* *Göm.* ein kleiner Heuschober.
Petr, a, *m.* Peter, Petrus; den sw. Petra w okowách, Kettenfeyer, *f.* *D.*
Petřjn, u, *m.*, *loc. sing.* Petřjně, Lorenzberg in Prag, mons Petrinus.
Petrljk, u, *m.* Krebsreuse, *f.* nassa cancrina, *D.*
Petrow, a, *m.* Petersburg, Rußlands Hauptstadt, Petropolis; - wan, a, *m.* ein Petersburger, Petropolitanus; - nka, y, *f.* - inn, *f.* - na; - wský 3. P-ger, Petropolitanus.
Petrowina, y, *f.* s. holota, zběř, *D.*
Petrowský 3. Bandit, *m.* sicarius, latro, *D.* 2) s. unter Petrow.
Petružka, y, *f.* *sl.* folg.
Petržel, petružel, e, *f.* Petersilie, *f.* petroselinum, (od. apium petroselinum, *Lin.* 2) eine Art Weinrebe, am Laube der Petersilie ähnlich; - lnj z. Petersilie.
Petrželnjk, a, *m.* s. zelnjk (zahradnjk).
†Petunka, y, *f* zrostl., petunia.
Pěwám, ati, *sl.* (vgl. pěgi), singen, (Kindersp.)
Pewnjm, il, iti, ěn, befestigen; a) festmachen, firmare, confirmare, stabilire; geschieht's durch Binden, adstringere;

durch Einschlagen od. Einstechen; figere; b) verwahren, in Vertheidigungsstand setzen, z. B. einen Ort, durch d. Mauern, Palisaden, Graben ꝛc.

II. *rec.* pewniti se, sich befestigen, se munire, *Harant.*

†Pewnodrn, u, *m.* zrostlina, maba

†Pewnonitka, y, *f.* zrostlina, holostema.

†Pewnopenec ňce, *m.* zrostlina, stereocaulon.

pewný 3. fest, a) dicht, derb, nicht locker, z. B. Erde, ꝛc. solidus; so auch v. Knoten, solidus, adstrictus; fest anliegend, knapp, adstrictus, arctus; b) dauerhaft, klemmig, firmus, stabilis; c) nicht nachgebend, fest stehend, firmus, stabilis, solidus; d) beharrlich, stabilis, firmus, obstinatus, obfirmatus, pertinax; e) verwahrt, sicher, z. B. ein Ort, tutus, munitus; - ně, *adv.* solide; arcte, adstricte; firme, firmiter, stabiliter; - solide, obstinate, obfirmate, pertinaciter; tuto; - nost, i, *f.* Festigkeit, *a*) Dichtheit, soliditas; β) Dauerhaftigkeit, firmitas; γ) Beharrlichkeit, firmitas, constantia, stabilitas; δ) Sicherheit, firmitas: 2) Festung, Feste, *f.* arx, castrum.

Peycha, - chám, s. pýcha.

Peychawka, y, *f.* Bofist, *m.* Bubenfist, *m.* lycoperdon bovista, *Lin.*

Peychowen, s. paychowen.

Peychugi, owati, *mor.* s. namčjm.

Peyr, u, *m.* s. pýřenj; 2) folg.

Peyř, e, u. peyr, u, *m.* Quecke, Wurzel des Queckengrases, radix tritici repentis; 2) Queckengras, *n.* Hundsgras, Graswurz, *f.* triticum repens, *Lin.*

Peyřj, *n. coll.* s. pýřj, pýřenj *K.*; 2) Milchhaar, *n.* Gauchbart, *m.* d. ersten Barthaare, lanugo.

Peyřjčko, a, *m. dim.* vorh. p. na kwětu, pappus, lanugo.

Peyřjm se, il, iti, erröthen, schamroth werden, rubescere, rubere, erubescere.

Peyřowý kořen, s. peyř 1).

Peysek, bess. pýček.

Peyssek, ška, *m.* ein Stolzer, homo superbus.

Peysska, y, *m. f.* vorh.

Pezýnek, nku, *m.* Pösing, königl. Freystadt im Preßb. Komitat, Bazinium, Bazinga.

Pffa! *interj.* pfi! phi!

Pfuy, pffy! vorh. *Com. D.*

Pjad, i, *f. sl.* s. pjd.

Pjark, u, *m. sl. Lypt.* s. ſſtěrk, grober Sand, glarea.

Pjatek, *sl.* s. pátek.

Picawa, vicawka, y, *f.* Kolmeise, Hanfmeise, Graumeise, *f.* parus minor, *D.*

Pjce, *f.* Futter zum Essen, für Vieh, pabulum; pjce parená, Brühfutter, suchá p., rauhes Futter, *D.*

Pjch, u, *m.* Stampfschlägel, Fallbock, *m.* fistuca, pavicula.

Pjchal, e, *m.* Kneiper, Stecher, punctor; 2) Kneipwurm, *m.* *D.*-lka, y, *f.* a) K-rinn, *f.* punctrix; b) Stecherey, Kneiperey, *f.* punctio.

Pjchák, u, *m.* Stampfmühle, *f.* s. opichárna.

Pjchám, al, ati, stechen, a) mit der Nadel ꝛc. pungere; b) empfindlich kränken, stechen, beißen, pungere, mordere; c) do očj pjchat (fig.), in d. Augen stechen, arridere, placere;

d) pjchá mě, mich sticht's, sentio punctionem, od. dolorem acutum, pungor; na prsech, in der Brust, in pectore; 2) durchziehen, perstringere: pjchal nás často důtklivými slowy; dobré bydlo ho pjchá, *prov.* das Futter sticht ihn; pjchagj tě rauby, hledáš wýpraku, dich juckt's gewiß, *D.*

Pjchánj, *n.* a) Stechen, *n.* z. B. mit der Nadel, punctio; b) auf der Brust, im Halse, punctio, auch dolor acutus; pjchánj w bocých, Seitenstechen, *n.* pleuritis; p. v srdce, Herzweh, *n.* dolor cordis, cardialgia.

Pich, üblicher *pl.* pichowé, *m.* Sprengbänder, welche einen stehenden Dachstuhl halten, subscudes, *f. pl. R.*

Pichawý 3., *sl.* auch pichlawý, stachelig, z. B. Gewächs, Worte, aculeatus.

Pichnu *fut.* chl, chnauti, s. pjchám.

†Pichlokwět, u, *m.* zrostl., ardisia.

Pjcka (nicht pýcka, *sl.* piecka) y, *f. dim.* Öfchen, *n.* fornacula.

Pickám, ati, *beß.* ťickám, *Syl.* Siehe auch d. Anm. zu pebu.

Pickowina, y, *f.* schweinener Rippenbraten, *m.* petaso, (onis), *m. R.*

Pickugi se, owal, owati, *al.* sich füttern, *Huss.*

Picnatý 3. feist, ausgefüttert, saginatus.

Picnj 1. zur Fouragirung gehörig, pabulatorius, *R.*

Picnjk, a, *m. ol.* wogák na picowánj, *Dal.* Fouragirer.

Picnjk, u, *m.* Futterboden, *m.* tabulatum pabulare, *D.*

Picowánj, *n.* Furagirung, *f.* pabulatio; 3) od. kljzenj obilj, frumentatio.

Picugi, owal, owati, Futter holen, fouragiren, pabulari.

Picý, zum trinken, Trink-, z. B. picý med, s. medowina; picý nádoba, Trinkgeschirr, *n.* vas potorium, poculum.

Picým, yl, yti, füttern, mästen, saginare, (impinguare), *K.*

Pjd, i, *f.* Spanne, *f.* spithama.

Pjdjm, il, iti, spannen, mit der Spanne messen, spithama metiri; 2) mit der Spanne umfassen, spithama amplecti; f -(wersse), scandiren?

II. *rec.* pjdjm se? (po něčem), *A. Neg.* (Weil man dopjdjm se sagt, folgt nicht gleich, daß man auch pjdjm se sagen könne -. Nach *Tomsa cum gen.* sich sehnen ??)

Pjdimužjček, čka, *dim.* folg.

Pjdimužjk, a, *m.* s. třpasljk.

Pjdimužný 3. Zwerg: pjdimužnj hospodářjčkowé, *Cyr.*

Pjdlo, a, *n.* Trunk, *m.* Trinken, *n.* potio, potus, *Lomn.* (Selten).

Pjdnj 1. spannenlang.

Pjdrmásek, ska, s. třpasljk, *Syl.*

Piera, y, *f.* s. piroh, péra.

Piero, rka, *sl.* s. pero.

Piesek, *sl.* s. pjsek.

Piesok, *sl.* s. pjsek.

Piest, *sl.* s. pjst a)

Pigák, a, *m.* Trinker bibax, a) der trinkt, potor; malý pigák, ein schlechter Trinker, malus potor, homo potus exigui; b) Säufer, potor, potator.

Pigán, a, *m.* Säufer, potor, *B.*

Pigawice, *f.* Blutigel, *f.* hirudo, sanguisuga.

Pigawka, y, *f.* vorh. *D.*

Pigi, pil, piti, pit, *part. pass.* pit, *imp.* pj, trinken, bibere; zdrawj, od. zázdrawj piti, Gesundheit trinken, salutaria bibo-

ro, *R.* na bratrſtwj pjti, Bruderſchaft trinken, jus fraternitatis sancire poculis, *R.* pil bych ꝛc. ich möchte trinken, ich habe Durſt, sitio; 2) einſaugen, imbibere: zem wčelau krew pije, *Rukop. Králodw.*

II. *rec. impers.* pige ſe, pilo ſe mi ꝛc. *sl.* durſten: w nocy ſe mi welmi pilo, ich durſtete ſehr (u. trank viel.)

Pigjm, el. eti, *fr.* v. pigi, *B.*

Pigjwám, al, ati, *fr.* v. verb. wjno dobré ráb pigjwám.

Pjha, y, *f.* Sommerflecken, *m.* Sommermal, *n.* Sommerſproſſe, *f.* lentigo, lenticula.

Pjhawý 3. leberfleckigt, maculis hepatitis figuratus, *Ryb.* pjhawé geblko.

Pjhowatý 3. ſommerfleckig, ſommerſprößig, lentiginosus.

Pjka, y, *f.* Pike, *f.* hasta.

Pikauš, e, *m.* Kabaliſt, Ränkeſchmied, Komplotiſt, *m.*

Pikel, *m.* K-balle, *f.* Komplott?

Piklet, u, *m. sl.* ſ. přjklet.

Piklink, a, *m.* Böckling, gebböckelter Hering, *m.* halec fumo siccatum, halec fumosum.

Piknoſý od. pikonoſý, 3. der eine platte, aufwärts gebogene, aufgeworfene Naſe hat, Stumpfnäschen, simus, *Cyr. VIII.* 57a.

Pikuljk, a, *m. sl.* Ohrraundel, Alraun, *m.* hilfreicher Hausgeiſt; ein, in einem Gefäße eingeſchloſſener dienſtbarer Geiſt, Spiritus, *boh.* hoſpodářjček; 2) Hanswurſt, Bajadzo, *m.* histrio, scurra.

Pila, y, *f.* Säge, *f.* serra; rozwrhowacý pila, Spaltzeug des Zimmerm., serra fissoria; p. k zjpkám, Schließſäge, serra pro clausulis; p. oſtré k přjnům, Stichſ. serra acutior; p. s oblaukem, Laubſ. s. frondenti ornatui accommoda; p. k děrám (děrawka?) Lochſäge, Stoßſ., s. ampliandis foraminibus; pilau třjti, řezati, ſägen, serra scindere, Iz. 10, 15; 2) ryba mořská, Sägfiſch, *m.* serra, monstrum marinum, serratam cristam habens, *R.* ſ. pilowec; 3) Bretmühle, Sägmühle, *f.* mola serraria.

Pilař, e, *m.* Sägenſchmied, faber serrarius; 2) Bretmüller, Bretſchneider, *m.* sector tabularum, od. molitor serrarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* uxor fabri serrarii; 3) -inn, -inn, *f.* sectrix, uxor s-ris tab.

†**Pilát**, u, *m.* woſtlina, anchusa.

Pilaus, ſ. filaus, *D.*

Pile, *f. el.* ſ. pilnoſt.

Pjljm, il, iti, *sl.* ſägen, serram ducere, serram reciprocare, serrare; 2) ſ. pilugi; 3) † ſ. poſpjchám?

Piliny, *f. pl. sl.* Sägeſpäne, *pl.* serrago.

Piljř, e, *m.*, *sl.* Pilr, Pfeiler, *m.* pila, columella, columen.

Pilka, y, *f. dim.* eine kleine Säge, Handſäge, serrula.

Pilnjk, u, *m.* Feile, *f.* lima; hrubý pilnjk, Raſpel, *f.* radula; drobný p., feine F., tenuis l., wydlabacý p., Hohlf., l. cavatoria; p. na cýn, na ocel, Zinn-, Stahlf., lima limando stanno, chalybi; hladký p., Schlichtf., l. subtilior; p. s oblaukem, Bogenf., l. arcuata; p. gehlowý, Nadelf., l. acuta; p. křiwý, Rüffelf., l. inflexa; p. ploſkatý, Beſtoßf., l. decussoria.

Pilnikář, e, *m.* Feilenhauer, *m.*

faber limarius; - kka, - kký &c. wie bey pekak.

Pilnugi, owati. *sl.* fleißig seyn, abwarten, industrium esse, curare: pilňowati robotu.

Pilný 3. (*abs.* pilen, pilno), fleißig, a) sehr geschäftig, industrius, auch sedulus, wenn's so viel ist, als ämsig; b) sorgfältig, diligens, accuratus; öfter, häufig, creber, frequens; d) wichtig, nothwendig, gravis, necessarius: w neypilnégssj čas ho opustili, *K.* w neypilnégssj čas mu přispjwal, *K.* o neypilnégssjch wěcech swých budu mluwiti, *B.* pilno mi ge, *sl.* es ist (mir) dringend (pressant); e) genau, accuratus: samí s sebau w pilný a bedliwý saud wegděte, *K.* - ně, *adv.* industrie, diligenter; crebro, frequenter; accurate: Když neypilněgi se djwali na hry, *Vel.* zewrub pilně počjtati, *K.* to welmi pilně wyppisuge, *K.* -nost, i, *f.* Geschäftigkeit, Thätigkeit, *f.* industria; pilnost k něčemu přiložiti, na něco pilnost wynaložiti, Fleiß anwenden, adhibere &c. ist er anhaltend, assiduitas; b) Bemühung, Geflissenheit, *f.* studium: pilnost má o swé y Božj wěcy, *K.* c) Sorgfalt, *f.* diligentia; d) Wichtigkeit, gravitas; e) Genauigkeit, Bestimmtheit, Präcision, diligentia, acribia.

Pilorožec, žce, *m.* Sägethier, *n.* calopus? *R.*

Pilowec, wce, *m.* Sägefisch, *m.* squalus pristis, *Sl.* Český.

Pilugi, owal, owati, feilen, limare, lima polire.

Pilule, *f.* Pille, *f.* pilula; - lka, y, *f.* *dim.*

Pjm, selten für pigi: pjme, bibimus, *Vel.*

Pinetnj 1. was ein Pint enthält.

Pinka, y, *f.* (Jozefinka), insgem. für Pepi, Josephina; 2) *sl.* s. pěnkawa.

Pinkus, ein jüdischer Name, Pinens.

Pint, u, *m.* *sl.* *Nitr.* Arbeiter-Mahl, nach vollbrachter Arbeit z. B. Schnitte, (Erndte).

Pinta, y, *f.* Pint, Pinte, ¼ Seidel, od. a ungr. Halben, größer als jetzige böhm. Maaß. pinta; 2) *obs.* Binde, *f.* fascia: pinty na hlawě neb na plecých, *K.* černé pinty na klobaucých nosý, *Vel.*

Pintljk, u, *m.* Halsbinde, *f.* collare, fascia collaris.

Pipa, y, *f.* speklý wozher, der Butzen in der Nase, *D.* 2) *sl.* s. fagfka.

Pipec, pce, *m.* *mor.* & *sl.* auch pipet, Phipps, Pipps, *m.* (der Hühner), etwa coryza.

Piperát, u, *m.* Pfefferkraut, Senfkraut, *n.* lepidium piperitis, (idis), *R.* *Herb.* *Com.*

Pipjška, s. pepjška.

Pipkám, ati, *sl.* *dim.* v. pigi; 2) saufen, heluari.

†Pipla, y, *f.* zrostlina, lycopsis.

Piplám, al, ati, *sl.* babrati, *mor.* pýštati, *Com.* u. piplati se, babrati se, pýštati se, w něčem, betasten, palpare; s. opiplati.

†Piplowitý 3. boragineus.

Piprem, *sl.* s. paprjm se.

Piptjm, il, iti, pipen, v. (jungen) Vöglein, Küchlein, pipire, pipiare, pipare.

Pjrkonoška, y, *f.* zrostlina, pennisetum, *Bercht.* *I.* 264; pappophorum?? *Id.* *p.* 266.

†Pjrnatice, *f.* zrostlina, perotis.

†Pjrnatka, y, f. zrostlina, lagoecia; - kowý 3. lagoecius.
†Pjrnohlawka, y, f. zrostlina, pterocephalus.
Piroh, u, m. u. pirohha, y, f. insgemein Zwetschken - od. Kästarschkeln, eine Mehlspeise, russ. pirog, artocreas? Durich.
Pirol, a, m. čerwenokřjdlatý, oriolus phoeniceus, Lin. Slaf.
Pirta, y, f. eine am Rücken weiße Kuh.
Pisacka, y, f. sl. s. psanice.
†Pjsadlo, a, n. Schreibgriffel, m. stylus.
Pisák, a, m. folg.
Pjsař, e, m. Schreiber, m. a) der etwas schreibt, scriptor; b der für Lohn schreibt, od. in Diensten ist, Kancellist, m. scriba; 2) Notár, Notarius, (jetzt üblicher Notarjus; - řka, y, f. a) Schreiberinn, f. scriptrix, scriba; b) od. pjsařowá, é, f. d. Frau des Schreibers, auch des Notárs, Notárinn, f. uxor scribae, Notarii; - řský, 3. - ſtwj; ic. wie bey pekař; pjsař zemský; teyný pjsař, s. sekretář; městský p. Stadtschreiber, scriba civitatis, scriba populi, Syl. (nach Ryb. Rentschreiber, scriba in exigendis vectigalibus; p. rádnj, Rathsschr., amanuensis curiae, Id. krewnj p., Gerichtsschreiber, Laterculensis, Id. p. počtnj, Rechnungsschreiber, scriba rationum, Id. neywyšſj pjsař, Kanzler, scribarum praefectus, Id.
Pjsařjk, a, m. Unterschreiber, Substitut, m. subscriptor, Syl.
†Pjsarna, y, f. Schreibstube, f. (Bureau, n.), conclave scriptorium, (cancellaria).

Pjšťany, f. pl. gen. Pjšťan (v. pjsek), Pistschan, ein berühmtes Bad, u. Dorf im Trentsch. Kom. an der Waag, Pöstyinium, hung. Pöstyén.
Pjščitý 3. sandicht, voller Sand, arenosus; pjščitá půda, Sandboden, m. solum arenosum; pjščité moře, Sandwüste, f. eremus sabulosa, Harant. pjščitá ryba, Sandfisch, piscis arenarius, Syl.
Pjsebný 3 schriftlich, scriptus; pjsebná žaloba, Klagschrift f querela scripta; - ně, adv scripto.
†Pjsečnice, f. zrostlina, arenaria.
†Pjsečnjk, u, m. zrostlina, hydrophylax.
Pjsečný 3. sandig, sandartig, arenaceus; 2) s. pjščitý.
Pjsek, ſku, m. Sand, m arena; zum Schreiben, arena scriptoria; p. na formy, Formsand, arena formarum; 2) gen. -ſka, (od zlatého pjsku), Pisek, eine Stadt im Prachiner Kr. Piseca, (Arenaria).
††Pjsemný, eine unnütze Neuerung für das seit Jahrhunderten übliche pjsebný. Gegen einen solchen usum, (penes quem arbitrium! &c. Hor.) vermag d. Etymologie nichts: Hunderte v. Beyspielen, auch in andern Sprachen, beweisen es. - So auch pjsemnoſt, welchem man d. Bedeutung v. schriftlichen Urkunden ic. aufbürdet, für pjsmo, pjsma, pjsebné důkazy, swědectwj ic.
Pjseň, sně, f. Lied, n. Gesang, m. carmen, canticum, cantio, cantilena; pjseň na poděkowánj, Dankl ied, hymnus, cantio testandae gratiae; p po- koge, Friedenshymne, f. hy-

manus pacis, *P.*; pjsně Šalomaunowy, das hohe Lied, canticum canticorum, *D.* pjseň žalostiwá, Klaggedicht, n. elegia, *D.* p. chwály od. chwalitebná, *K.* s. chwalitebný; p. swětská, *sl.* auch pochabá, Liebeslied, carmen amatorium, *Syl.*

Pjsk, (od péra) u, *m.* Kiel, Federkiel, *m.* caulis pennae.

Pjskač, e, *m.* Pfeiffer, der pfeifet, tibicen, fistulator; 2) Hoboist, tibicen, *R.* -čka, y, *f.* -inn, *f.* -cina.

Pjskáček, čka, *m.* hwizdáček, Grieshuhn, n. glareola, *Kl. D.*

Pjskám, al, ati, pfeifen, z. B. mit dem Munde, wie der Wind, d. Schlangen, auf der Flöte rc. sibilare; ists auf einer Pfeife, so steht auch tibia canere; 2) s. piptjm; 3) *sl.* beflecken, s. pjssi; -ánj, n. *verb.* Pfeifen, n. des Windes rc. sibilum, sibilus; cantus fistulae (tibiae); Pipen, n. pipitus.

II. *rec.* pjskati se (w něčem), in etwas stöbern, wühlen.

Pjskle, ete, n. (v. pjskati), ein junger pipender Vogel, Piperling, *m.* pipio.

Pjsknu, *fut.* pjskl, pjsknauti, pfeifen (einmal), sibilare; 2) s. piptjm; 3) mucken, muckfen, mutire: proti tomu ani pjsknauti nesměl, *Com.*

Pjskoř, e, *f.* (v. Beißker?) Aalraupe, Aalquappe od. Quappe, *f.* gadus lota, *L.* 2) Beißker, (weil er sich mit den Zähnen an d. Steine anhängt), mustela varia? *D.* Fischguren? *m. D.* 3) *sl.* gen. a, *m.* Pfeifröhrchen, v. Federkiel, v. Rohr rc. auch beym Dudelsack.

Pjskora, y, *f.* čjk, Schleimbeißer, Wetterfisch, *m.* (in Ung. auch (Tschike), cobitis fossilis, *Ryb.* -rka, y, *f.* vorh. 1) 2) eine Art Mehlspeise.

Pjskot, u, *m.* Gepfeife, n. fistulatus, *Com.* 2) s. pjstot.

Pjskowatý 3. s. pjsčitý.

Pjskowý 3. s. pjsečný; pjskowý kámen, Sandstein, *m.* lapis arenaceus.

Pjsmák, a, *m.* der viel liest, besonders d. Bibel.

Pjsmě, ene, n. folg.

† Pjsmena, y, *f.* bess. litera. Es sollte nach dem Slaw. Pjsmja, welches nach dem griech. γράμμα gebildet ist, pjsmě, od. pjsmeno heißen, aber nicht pjsmena, *fem. sing.*

Pjsmo, a, n. Schrift, a) Buchstaben, literae, typi, formae literarum; pěkné pjsmo, schöne Schrift, pulchrae literae; b) Schreiben, n. scriptura, c) etwas geschriebenes, scriptum; auch schriftliches Instrument, Dokument, instrumentum, documentum scriptum; *pl* pjsma, Briefschaften rc. *D.* swaté pjsmo, (nach *K.* unterschieden v. spisy: -něgaké spisy lidské), d. heilige Schrift, d. Bibel, Biblia, (orum), libri sacri, divini, codex sacer.

Pjsmolitec, tce, *m.* Schriftgießer.

Pjsnička, y, *f. dim.* Liedchen, n. cantiuncula; pochabá od. swětská pjsnička, *sl.* weltliches Liedchen: neškodj pěknau pjsničku po druhé zazpjwati, *prov.* non nocebit bis dicere, quod bene dicitur, *Plato.*

Pjsničkář, e, *m.* Bänkelsänger, cantor, cantator circumforaneus; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -trix -nea.

† Pjsonka, y, *f.* zrostlina, pisonia.

Pjsskák, a, *m.* ein junges Huhn.

pisskala, sl. s. pisskala.

Pisser, sska, m. der Bauer im Schachspiele, latro, latrunculus

Pjssi, psal, psáti, sl. pjsal, pjsati, schreiben, scribere, 2) ol. mahlen, zeichnen; daher nach jetzt sl. gak ho blechy zapjsaly: o Flöhflecken; (u. zapjssati, beflecken? wssecek gsy zapjssaný (w twáři), - befleckt, beschmutzt.)

II. rec. psáti se, sich schreiben, sich nennen: psal se toliko pán z Kunstátu, Vel.

pisskot, u, m. Zuckerbrod, n. Pistolete, f.? copta, ae, f. copta saccharo condita, crustula dulciaria, R.

Pjssťala, y, f. (vgl. mit fistula), Pfeife, f. eine Röhre, darauf zu pfeifen, fistula, tibia; aus Rohr, calamus, arundo, f. pjssťala sladce znj, když ptácnjk ptáčata wábj, prov. Com.; - lka, y, f. dim.

pjssťalnj 1. Pfeifen-, R.

Pjssťalnjk, a, m. Pfeifenmacher, Flötenbohrer, tibiarius; - cký, 3. Pfeiffenmacher-, R.

pjssťalnisstě, n. Pfeifenstock, Windstock, m. in der Orgel, abacus fistulatorius.

Pissťba, y, f. Pfeifen, n. cantus tibiae, fistulatio.

Pisstěc, sstce, m. Pfeifer, der da pfeifet, tibicen, fistulator.

Pissťjm, ěl, ěti, pfipen, pipen, den Laut: pip, v. sich geben, pipire, pipiare, pipulare; 2) überhaupt schreyen (pfeifen,) v. Vögeln, R. hladem pisstět, vor Hunger pfeifen; 3) hervorquellen, scaturire: sstáwa z zelených zapálených očnek wen pisstj, Vel.

Pjsstitý 3. s. pisstitý.

Pist, u, m. loc. sing. u, st. Nabe am Rade, modiolus; 2) Schlägel, Bläuel, m., mor. kyganka, pavicula, tudicula lotricis, s. peru; 3) (selten) s. tlauček.

pistacý, f. klokočka, welsche Pimpernuß, Pistacienbaum, pistacia, pistacia vera, Lin. 2) d. Frucht davon, Pistacie, pistacium, R.

pistol, e, f.? Pistole, f. etwa pistola, insgem. pistoleta, f.

pjt, pjti, s. pigi.

Pjtač, e, m. sl. Brautwerber.

pjtám, al, ati, sl. petere, verlangen; to nepjtá yest, fig. die Aufbewahrung dieses Dinges kostet nichts; pitám se, s. ptám se.

pitedlný 3. Trink-: kwasy pitedlné, Isocr.

pitel, e, m. Trinker, Zechbruder, potor, Com.

pitelna, y, f. Trinkstube, caupona, conclave potorium, Lesch.

piterna? y, f. Trinkhaus, n. oenopolium, cella vinaria; Vel. (viell. eins mit dem vorh.)

Pitj, n. Trinken, n. potio, B. 2) Trunk, m. Getränk, n. potus: sladká pitj.

pitka, y, f. Trinken, Saufen, n. potatio: do pitek se dáwagj, Com.

pitný 3. trinkbar, potabilis, potulentus: pitná woda, Trinkwasser, aqua potoria.

Pitomec, mce, m. s. blb, D.

pitomý 3 (vom obs. pitati), zahm, kirre, (heimlich), v. Thieren, cicuratus, mansvefactus, z. B. pitomá kachna, einheimische Ente, anas domestica; 2) v. Menschen, dumm, betäubt, stupidus, exsurdatus.

Pitrusse, f. s. prazma, D.

†Pitulnjk, u, m. (ist eigentlich russ.) zrostlina, galeobdolon.

Pitwám, al, ati, sl. hie u. da auch

pitwám, ausnehmen, der Eingeweide berauben, z. B. Fische, exenterare.

Pitwor, u, m. sl. Vorhaus, n. atrium.

Pjwám, (v. pjm), s. pigim.

Pjwáwám, s. pigjwám.

Piwec, wce, m. Bierwirth?

Piwičko, bess. sl. piwečko, a, n. dim. v. piwo.

Piwko, a, n. vorh.

Piwné, ého, n. Biergeld, n. vectigal cerevisiae.

Piwnj 1. das Bier betreffend, cerevisiarius; piwnj sud, Bierfaß, n. vas cerevisiarium.

Piwnice, f. Bierkeller, m. cella cerevisiaria; 2) sl. überhaupt Keller, auch Weinkeller, (hung. pincze), weil piwo (v. pigi) ehedem überhaupt ein Getränk bedeutet haben mag.

Piwnjk, u, m. Bierkeller?

Piwný 3. s. piwnj: -ná poléwka.

Piwo, a, n. Bier, n. cerevisia, cervisia; piwo bjlé, Weißbier, Weitzenbier, n. cer. triticea; p. bledé, lichtes, bleiches B., c. sublucida; p. gečné, staré, Gerstenb., c. hordeacea; p. hořké (hořčák), Bitterb., c. amara; p. kořeněné, Kräuterb. Bitschkauer B., c. medicata; p. marcowné (březnowé), Merzenb., c. martia; p. popenežnj, Prager Landb., c. Pragensis ex tritico et hordeo, numularia; p. omankowé, Alantb., c. enulata; p. Gorecké, Görkauer B., c. Görkaviensis; piwo pálené, od. wjno zenné, gebranntes B., Vel. s. auch bába, barewný, ležák; waření piwa, Bierbrauen, n.

Piwobus, a, m. s. češspiwo.

Piwońka, y, f. Pönie, Pfingstrose, f. paeonia.

Pjwowár, u, m. Brauhaus, braxa, ae, f. officina cerevisiaria.

Piwowárčj, jho, sl. folg.

Piwowarec, rce, m. sl. s. sládek.

Piwowarné, ého, n. Abgabe vom Brauhause, vectigal braxatorium, Vel.

Piwowarnjk, a, m. sl. s. sládek.

Piwůňka, s. piwońka.

Pizacý, pl. Satteltasche, f. pera sellaris, hippopera, Klat.

Pjzda, y, f. D.; sl. d. weibliche Schaam, cunnus, vulva.

Pjzdjm, iti, bufariren? chudoba naužy pjzdj, d. Noth verfolgt Armuth?

Pjžmo, a, n. Bisam, m. moschus, muscus; 2) sl. pjžma, y, f. Bisamblume, f. centaurea moschata.

† Pjžmowěnka, y, f. zrostlina, adoxa.

Pjžmowý 3. v. Bisam; p-wý srnec, Bisamthier, n. moschus moschifer, Linn.; p. wá kočka, Bisamkatze, f. felis moschelina; p-wá myš, Bisammaus, f. guessella, resellula, R.; p-wý kwjtek, Bisamblume, f. p-wá kulička, Bisamkugel, f. Bisamknopf, m. globulus moschatus; p-wý česnek, Bisamknoblauch, m. allium moschatum, Lin. p-wý chraust, (pjžmowec?) Bisamkäfer, m. cerambyx moschatus, Lin.; p-wý čapjnůšek, Bisamkraut, n.?

Plac, u, m. Platz, m. locus, spatium: pochlebnjcy neywětšj plac magj při dwořjch; na plac s tjm (zbauřenjm) wyšel, aby na slowo wzat byl, Vel. 2) Ring, m. forum; šermjřský plac, Fechtplatz, Fecht-

boden, *m.* palaestra, ludus gladiatorius; záwodnj pl., turnagský pl. rc. *D.* něco (důwody) na plac přiwesti, - aufstellen, anführen, in medium adducere; 3) s. bogisstě: wssickni na placy zůstali, - gefallen, *Cyr.*

Plač, e, *m.* Weinen, *n.* ploratus, fletus; ist es Wimmern, Quäken, z. B. der kleinen Kinder in der Wiege, vagitus: toho mi do pláče ljto, - bis zum Weinen, *Com.*

Plácač, e, *m.*, *sl.* latač, *mor.* latař, Flicker, *m.* refector, reparator; 2) Plauderer? - čka, y, *f.* - inn, - trix; 2) s. pláskačka; 3) s. plácanina.

Placák, u, *m.* Stampfklotz, Tennebár, *m.* tudicula.

Plácanj, *n.* Flicken, *n.* refectio.

Plácanina, y, *f.* Geflicke, *n.* refectio, *D.* Flickerey, *f.* Flickwerk, *n.* reparatura; beym kränklichen Körper, curatio temporaria.

Placatý 3. flach? - tý kragek, flacher Kragen?

Pláce, *f.* *sl.* s. plat: gaká prace, taká place, *prov.*

Placek, čku, *m.* Kuchen, *m.* aus Korn, Platz, *m.* farreum, *R.*

Plaček, čka, *m.* Weiner, Greiner, *m.* der weint, plorator.

Placenj, *n.* Zahlen, *n.* pretii numeratio, *B.*

Plácet, s. plácým.

Placetnjk. *m.* s. placač 1)?

Placha, y, *f.* (plocha) s. kragina.

Plachetka, y, *f.* das Kopftuch der Bauerweiber, linteum velamen capitis; 2) überhaupt *dim* v. plachta, Tüchelchen auch Grastüchelchen, rc.

Plachetnjk, *a*, *m.* Segeltuchmacher, *m.* confector carbasorum.

Plachost, i, *f.* Wildheit, feritas.

Plachta, y, *f.* Tuch. *n.* pannus linteus; 2) Leilaken *n.* Bettuch, *n.* lodix; 2) das Segel am Schiffe, velum; plachtu natáhnauti, natahowati, spustiti, Segel aufziehen, herablassen, velum subducere, demittere; 3.) *sl.* d. Vorhänge bey einer Sechswöchnerinn: za plachtau ge, sie ist in 6 Wochen; 4 pl. oděwacý (šál, u, *m.*) Shaal, *m* velamen (persicum), shaal; 5) trávnj pl., Grastuch, s. trávnice; 6) wozowá od. woznj p., *sl.* pošiwa, y, *f.*

Plachtice, *f.* *dim.* v. vorh.

Plachý 3. scheu, ängstlich, voller Furcht, pavidus, timidus; v. Thieren, z. B. Pferden, consternatus; 2) wild, ferus; - ost, i, *f* Wildheit, feritas.

Plakati, plakal, plakati, *imper.* plač, mit dem Genit. zuweilen mit nad u. na, weinen, flere, plorare, lacrymare: plakal sem na swau bjdu. Ists so viel als weinen, quäken, z. B. der Kinder in der Wiege, so steht auch vagire.

Placka, y, *f.* s. placek.

Plačko, a, *m.* *sl.* der gern, od. viel weint.

Plačka, y, *f.* s. plačnice.

Pláčky, ů, *m.* *pl.* s. plač.

Plačnice, *f* Klageweib, *n.* Klagefrau der Alten, praefica.

Plačtiwý 3., weinend, flens, plorans, lacrymans, lacrymabundus; 2) weinerlich, flebilis; - wě, *adv.* flebiliter.

Plácým (plátcým), plácel, pláceti, *mor.* látám, flicken, reficere; zdrawj pláceti, kränkeln u. mediciniren; ledacos p., plesk ati, schwatzen, garrire.

Plahočjm se, potlaukám se, herumschlenkern, herumschweifen, vagari; 2) *sl.* im Koth herum gehen, serpere, volutari.
Plaghas, u, *m. sl.* s. plewey8.
Plága, y, *f. sl.* ferula, plaga; 2) der Schlag damit; 3) Plage, *f.*
Plákám se, *sl.* s. máchati se.
Plakáwám, al, áti, *fr.* v. plácí, *Ps.* 137.
Plám, ál, áti, flackern, lodern, etwa micare, od. flammare, *russ.* pilat'.
Plamen, (vgl. flamma), Flamme, *f.* flamma; střelčj plamen, Sternbutz, *m.* acontia, ae, *f.* stellae trajectio, *R.*
Plamenitý 3. flammicht, flammig, flammeus, flammatus, *D.* b) flammend, flammabundus.
Plamenný 3. vorh.
†**Plamenowka, y,** *f.* zrostlina, phlox.
Plamjnek, plamýnek, nku, *m. dim.* Flämmchen, *n.* flammula; 2) Brunnkraut, *n.* Blatterwurz, *f.* clematis flammula, ranunculus flammula.
Plamjnkowý, 3. z. B. wěnec, ze zlatých neb střjbrných pljšků uděláný, Flammelkranz, *m.* corona e bracteolis aureis vel argenteis, *R.*
Plampak, e, *m.* Hochzeitredner, *m.* etwa orator nuptialis; 2) Schwätzer, garrulus, blatero.
Plampám, al, ati, schwatzen, garrire.
†**Plán, u,** *m.* Entwurf, Grundriß, *m.* descriptio, delineatio; 2) *trop.* Entwurf einer Sache, Plan, *m.* ratio, modus, ordo agendae rei, insgemein planum; podlé plánu, planmäßig.
Plań, e, *f.* Wildling, *m.* ein junger wilder Obstbaum, pomus sylvestris tenera, (auch pláně); 2) s. planisstě? ? *Ryb.*
Plań, i, *f.* Ebene, z. B. der Erde, planities, aequor, aequum; auch campus, wenn es ein ebenes Feld od. Gefilde ist; 2) Halsreifen beym Binder, *D.* am Bierfasse, *R.* circulus anterior.
Planda, s. flanda, *Ryb.*
†**Planerka, y,** *f.* zrostl. planeria.
Planéta, y, *f.* u. *m.* Planet, *m.* planeta od. planetes, *m.* planéty lidem čjsti, Nativität stellen, prognosticen exercere? *Syl.*
Planétář, e, *m.* folg.
Planétnjk, a, *m.* Planetenleser, Zeichendeuter, *m.* astrologus, planetarius.
Planšjer, *sl.* s. planýř.
Planička, y, *f.* s. pláňka.
Planjm, il, iti, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere; b) lesy planiti, ausrotten, ausstocken, exstirpare, eradicare.
Planjm, ěl, ěti, planým býti, schlechter werden, ausarten, degenerare: patronowé planj a chladnau, *Com.*
†**Planina, y,** *f.* Fläche, *f.* superficies: hutá kaulowá planina, *Neg.*
Planisstě, *n.* Pflanzgarten, *m.* Baumschule, *f.* plantarium.
Pláňka, y, *f. dim.* ein kleiner Wildling; 2) *sl. & mor.* a) ein wilder Apfelbaum, pomus sylvestris; b) dessen Frucht, Hagapfel, (auch Holzbirn? *Lesch.*)
Plaňka, y, *f.* Planke, *f.* planca, tabula; -ky, *pl.* Zaun v. Planken, Stangen, Brettern, planca
Plaňkugi, owal, owati, umzäunen, verpallisaden, sepire, circumvallare; vgl. vorh.

II. *rec.* plaňkowáti se od někoho, sich durch einen Zaun, durch Planken, v. jemand absondern, *Vel.*

Planta, y, *f. mor.* Mannskittel, *m.* s. halena, *D.* 2) *sl. Nitr.* s. přjsada 2).

Plantawý 3. *sl.* lahm, claudus.

Plantám se, ati, *sl.* s. kulhám.

Planý 3. wild, auf dem Felde wachsend, agrestis; od. im Walde wachsend, sylvester; 2) *sl. Göm.* schlecht, z. B. planý člowěk, planý papjr, plané wjno ꝛc.; auch *K.* plané wjno wydáwá; země planá wyprahlá, *K.*

Planýk, s. pranýk.

Planžet, u, *m.* Blankscheit, *n.* etwa regula muliebris, blankschitum.

Plápol, u, *m.* Flamme, *f.* Flackern, *n.* ardor: plápolem wjno rozpaluge.

Plápolám, al, ati, flackern, lodern, brennen, aufflammen, ardere, flagrare: plámen plápolá, *B.*; w milosti plápolati, vor Liebe brennen, amore ardere; oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, *n. B. D.* 2) sich (schnell) bewegen, fliegen, wehen, volitare: praporec plápolagjcý, *Wrat.* - ánj, *n. verb.*

Plapolawý 3. lodernd; fliegend, ardens; volitans.

Plasknem od. plasnem, kl, knauti, *sl.* detumescere.

Plaskonohý 3. breitfüßig, latipes, *D.*

Plaskonosý 3. breitnasig, simus.

Plassjm, il, iti, scheu machen, pavidum reddere, pavorem (timorem) incutere alicui; auch v. Pferden, consternare; 2) scheuchen, a) in Furcht jagen, pavorem alicui incutere; b) jagen, fugare.

II. *rec.* plassiti se, scheu werden, pavescere, pavidum fieri; auch v. Thieren, z. B. Pferden, consternari; 2) sich entsetzen, horrescere: plassiti a děsyti se.

Plássť, ě, *m.* Mantel, *m.* pallium, mantellum; plássť nosyti, einen Mantel tragen, gestare (deferre) pallium; fig. Schuld, *f.* culpa; pobožnj w ten plássť oblácžjni býwagj, že gsau nepokognj; pod plássť něčj lézti, - Schutz; - sstek, sstka, *m. dim.* ein kleiner Mantel, palliolum; plásstěk z hliny v zwonáře, Mantel, *m.* pallium proplasmatis; - sstjček, čku, dasselbe.

†Plásstkugi, owal, owati, bemänteln?

Plást, u, *m.* Waben, *m.* im Bienenstocke, favus.

Plástew, twe, s. plástwa, y, *f.* Honigscheibe, Honigtafel, *f.* favus, *D.*

Plastnice, *f.* Honigbiene Arbeitsbiene, *f.* apis mellifera, *D.* fictrix.

Plastowánj, *n.* Honigmachen, *n.* mellificium; b) Honiglese, *f. D.*

Plastugi, owal, owati, z. B. med, Honig machen, mel facere, mel conficere, mellificare.

Plat, u, *m.*, *loc. pl.* jch, Sold, *m.* stipendium, merces; plat ročnj, Jahrgeld, *n.* Jahrgehalt, *m.* pecunia annua, stipendium annuum; plat na měsýc, od. měsýčný, Monatsgeld, pecunia menstrua; pl. od. včenj, Lehrgeld, didactrum, minerval; p. za robotu, Dienstgeld, pecunia, qua operae redimuntur; p. aurožnj, Gülte; p. za

wezenj ec. od fáry, Frachtgeld, merces vecturae, *D.* platy, *pl.* z. B. z winic, Steuer, Abgabe, *f.* tributum; to nenj nic na plat, das nützt nichts.

Plát, u, *m.* Platte, *f.* a) ein dickes Blech, lamina; b) Münzstück, *m.* lamella, *R.* c) flache Schüssel, patina, patera; pláty, *pl. ol.* s. brnění.

Plátám, al, *ati*, s. plácým.

Plátce, *m.* Zahler, Bezahler, *m.* solvens.

Platec, tca, *m.* *sl.* vorh.

Plátek, tku, *m.* *dim.* ein Blättchen v. Metall, lamella, bracteola; pl. ocelowý, d. stählerne Scheibe des Buchbinders, orbis chalybeus; 2) kleine flache Schüssel, patella.

Plátenjk, *a, m.* Leinwandhändler, negotiator lintearius, od. blos lintearius; -nice, *f.* -inn, *f.* -ria; -nictwj *sc.*

Plátenka, y, *f.* leinenes Weiberkleid, *n.*

Plátenkár, *a, m.* *sl.* *Nitr.* s. pytlikář.

Plátenný 3. leinwanden, linteus.

Plateysa, y, *f.* (*R.* plateysek, *m.*) Platteiß, Plattfisch, *m.* platessa, od. pleuronectes platessa, *Lin.*

Platil, (platjk?) *a, m.* s. plátce.

Platjm, il, iti, cen, zahlen, solvere, pendere, numerare; hotowými penězy, baar, solvere numerato, repraesentare, solvere pecunia praesenti; napřed, voraus, ante solvere, repraesentare; 2) büßen, entgelten, luere: hořce platiti, *Vel.*

II. *neutr.* gelten, a) einen Werth haben, in Achtung seyn, in pretio esse, pretium habere; b) kosten, esse, licere, vendi, constare, stare. z. B. Getreide gilt 2 Gulden, est (licet &c.), constat magno &c. zač platj obilj? was gilt das Getreide? platj tuze, málo, gilt viel, wenig, est magni, parvi &c. constat magno &c. pssenice platj dwa zlaté, der Weizen wird zu 2 fl. verkauft, mandel žita platil za 6 kop, *Vel.* strych žita platil půltřetjho grosse, *Id.* c) passiren, z. B. in der Rechnung, *sc* procedere, auch adnumerari: to platj, das lasse ich gelten, concedo, *D.* d) Kraft haben wirksam seyn, vermögen, pollere, valere; e) einen gewissen gleichen Werth haben mit etwas, aequare, valere pro; zwědj, po čem to hoře platj, *prov.* sie werden dafür büßen, *Vel.*

Impers. platj, nicht wahr? gelt? itane: platj, žes ty dala rozděliti? *Cyr.*

Platiwý 3. der gut od. schlecht zahlt.

Platně, *adv.* gültig, brav, valide, solide, eximie: wlast swau platně wyswobodil, *Vel.*

Plátno, *a, n.* Leinwand, *f.* linteum; pl. rowné, ebendrähtige Leinwand, pl. klížené, Steiffleinwand, Schelte, *f.* pl. klížené s wodau, gewässerte Steifleinwand, etwa linteum crasse gummitum; pl. klížené měkké, weiche Steifl., tela leviter gummita, pl. tenké, s. kment; s. auch pohanský.

Platno, *adj. abs.* s. platný.

Platnost, i, *f.* Gültigkeit, a) der Münze, bonitas, pretium; b) Festigkeit, stabilitas, firmitas; c) Glaubwürdigkeit, fides au-

ctoritas; d) Stattfindung, Rechtmäßigkeit, jus; ten slib žádné platnosti nenese, i e. nemá, Pr.; e) Einfluß, Ausschlag, m. momentum: rada geho žádné platnosti w žiwů neměla; 2) Nutzen, Vortheil, m. commodum, utilitas: to mu žádné platnosti nepřinássj.

Platnůstka, y, f. dim. v. vorh. Vel.

Platný 3. (abs. platen, platno), gültig, a) geltend, seinen Werth habend, valens, idoneus, bonus: platnj prostředkowé; b) fest, unveränderlich, z. B. Friede 2c. ratus, firmus; c) glaubwürdig, tauglich, z. B. Zeugniß 2c., bonus, fide dignus; auch v. Personen, locuples; d) stattfindend, valens, locum habens; 2) nütze, utilis: platnu býti, frommen, prodesse, D. platnj a oprawdowj otcowé wlasti zahynuli, Wrat. cos tu platen? was bist du hier nütze; co ge mi to wssecko platno?

Platnýř, e, m. Klempner, faber bractearius; Blechschmied, Plattner, faber laminarius; -řka 2c. wie bey pekař.

Platwa, y, f. sl. der Balken, an welchem d. Sparren befestigt sind.

Plautew, s. pleytwa.

Plautwám, s. pleytwám.

Plauti, s. plugi.

Plawba, y, f. Schiffahrt, Fahrt, f. navigatio, cursus.

Plawca, sl. s. plawec.

Plawčj, n. den Schiffer betreffend: plawčj weslo.

Plawec, wce, m. Schiffer, nauta; -cký 3. Schiff=, nauticus: plcký pacholek, Schiffknecht 2c. -ctwj, n. Schiffahrt, d. Kunst, f. ars navalis.

Plawek, wka, m. s. penice, D.

†Plawenka, y, f. zrostl., nectris.-

Plawidlo, a, n Flöße, f. Floßgraben, m. canalis lignis demittendis, D.

Plawjm, il, iti, schiffen, schiffend wohin schaffen, z. B. Waaren, nave portare; 2) flößen, Holz 2c. demittere per aquam (fluvium); 3) schwemmen, z. B. Pferde, Schaafe 2c. proluere, lavare.

II. rec. plawiti se, schiffen, segeln, navigare; 2) fließen, diffluere, defluere; swjčka se plawj, d. Kerze rinnt.

Plawka, y, f. strohgelbe (od. gelbrothe?) Kuh, D.

Plawnice, f. Schwemme, f. der Ort dazu, locus lavationis.

Plawný 3. schiffbar, navigabilis.

†Plawuň, ě, m. (ist eigentlich russisch), lycopodium.

†Plawuňowitý 3. lycopodius.

Plawý 3. (vgl. flavus), gelbroth, falb, fulvus, (Com. bleichroth, gilvus, helvolus), plawý kůň, fahles od. falbes Pferd, der Falbe, equus gilvus, D.

Plaz, u, m. Pflughaupt, n. dentale.

Plazenj, n. Kriechen, n. reptatio, reptatus; Schleppen, Schleifen, n. raptatio.

Plazým se, yl, yti, kriechen, a) v. Schlangen, Würmern, serpere, repere, reptare; b) v. Menschen, Thieren, Gewächsen od. andern Dingen, repere, reptare.

Plazým, yl, yti, schleppen, schleifen, auf der Erde, raptare: slepky po zemi plazyl, Mand. (selten).

Plch, a. m. Bilchmaus, f. glis; (2) s. norice? Lesch.)

Plchák, s. plechák.
Plchám, ati, sl. s. welichám.
Plchatý 3. sl. s. plechatý.
Plchawý 3. s. plechatý, D.
Plchnu, chl, nauti, s. welichám, ljnám, plechatjm: wlasy mi plchnau, sich hären, mausen, capillos, pilos amittere.
Plchý, 3. ol. s. plechatý.
† Plchokwět, u, m. zrostlina, ilianthus.
† Plchoplod, u, m. zrostlina, calotropis.
Plec, e, m. krátký tesáček (zapásem), Stoßdegen, m. ensis ad punctim pugnandum, Syl.
Plek, e, m. -čka, y, f. s. plewak.
Plece, f. pl. (vgl. πλαται, D.), d. Schulter am Viehe, armus; 2) sl. R. les. 49, 22. &c. sing. plece, n. rameno swrchnj, (am Menschen), Schulter, Achsel, f. humerus: kdo má ssiroká plece, ten mnoho vnese, prov. Vel.
Plech, u, m. (πλαξ, πλακος, franz. plague), Blech, n. lamina; železný p., Eisenbl, l. ferrea; zlatý plech, K. stolnj plechy, Schenkblechen, laminae mensales, R. ohnutý plech, Schellchen (Berg.), lam. curvata, R. namáčjcý plech, Hellpfannel, n. Erhellungsblech des Gürtlers, lanx pertusa, tribus filis ferreis retenta; p. ssraubowý, Schraubenbl., lamina chalybea formandis cochleis.
Plechác, e, m. Kahlkopf, m. ein Mensch mit einem kahlen Kopfe, calvus, recalvus; 2) sl. s. plechowka; 3) pl. plecháče, Geld, Blech, n.
Plecháček, čka, dim. v. vorh. 1).
Plecháček, čku, m. sl. Nitr. ein Gefäßchen v. Blech, z. B. zum Pfeffer, vasculum lamineum.
Plechár, e, m. s. platnýř.
Plechárna, y, f. Blechhütte, f.
Plechatjm, ěl, ěti, s. lysým.
Plechatý 3. kahl, ohne Haare, calvus.
Plechota, y, f. s. čistotnost, u. plechý; 2) Kahlheit, f. calvities.
Plechowice, f. s. plechowka; 2) Beinharnisch, m. tibialia laminea vel ferrea, 1 Sam. 17, 6. 3) od. plechowá, brněná rukawice, Blechhandschuh; 4) Handleder beym Schuster, manica sutoria, R. D.
Plechowička, y, f. dim. v. vorh.; plechowička na sstemssjky, d. Bunzenbüchse, pyxis reponendis scalpris.
Plechowka, y, f. blecherne Kanne, cantharus lamineus.
Plechowina, y, f. Blech, n lamina; měděnná plechowina, aes coronarium, fors & Blechmünze, f. numus bracteatus.
Plechowý 3. blechern, lamineus.
Plechý 3. sauber, reinlich, nett, mundus; Reinlichkeit liebend, amans munditiei: sswárný a plechý oděw, K.
Plecnatý 3. s. ramenatý.
Plecytý 3. sl. vorh.
Plegi, plel, pléti, jäten, runcare; mit der Hacke, sarrire.
Plekno, a, n. ol. Schlachtschwert, n.
Pléme, (sl. plema, n.), gen. plemene, s. plemeno.
Plemenice, f. Heckmutter, mater fecunda: to ge dobrá plemenice! (žena welmi plodná).
Plemenjm, il, iti, gebähren, hecken, foetificare, procreare, parere; 2) pflanzen, plantare.
II, rec. plemeniti se, sich vermehren, augeri.
Plemenitý 3. sl. folg.; -tost, i, f. Fruchtbarkeit, f. fecunditas.
Plemenný 3. fruchtbar, fetifer,

fetificus, sobolifer; - nný dobytek, Faselvieh, n. pecus serviens feturae.
Plemeno, a, n. d. gebohrne, geheckte Frucht, fetus, fetura; Fasel, f. Gezücht, Geschlecht, n. genus, (hung. fajta).
Plen u, m. (od. i, f?) Beute, f. praeda, D. 2) ol. d. Einziehung der Güter, publicatio, (confiscatio) bonorum, D.
Plena, y, f. sl. & russ. Sprung im Eisen, ruptura in ferro.
Plena, y, f. Windel, f. fascia; plena mozkowá, Gehirnhäutchen, Vel.; 2) Kopftuch der Weiber?
Plénjm, il, iti, verwüsten, vastare, pervastare, populari, depopulari: plénil z kostela obrazy, Vel.
Plenka, y, f. diminut. v. plena, kleiner Sprung im Eisen.
Plénka, plénečka, y, f. dim. Windelchen n. fasciola.
Plent, u, m. ruda chudá černo-nofwětlá, Blende, f. eine leere Bergart, metallum sterile nigricans.
Plenta, y, f. Blende, f. Blendleder, n. f. klapka, D.
Ples, u, m. f. plésání; 2) f. tanec? Siehe d. nachstehende Anm.
Plésám, al, ati, (dim. plésкám), eigentlich frohlockend d. Hände zusammenschlagen, klatschen, plaudere: rukama plesati, B. üblicher 2) frohlocken überhaupt, ovare, exsultare laetitia efferri, triumphare; 3) tanzend springen, hüpfen vor Freude, exsultare, tripudire, Ps. 84, Jer. 50, 11. (seltene Bedeutung); - ánj, n. Frohlocken, Jubel, m. ovatus.
Anm. Einige Neuere wollen durchaus, daß dieß Wort tanzen bedeute, weil pljesat' im Russ. tanzen heißt. u. tanec ein deutsches Wort ist; allein d. bisherige Bedeutung ist zu bestimmt u. fest, u. tanec, tancugi, zu einheimisch u. üblich, als daß diese Neuerung statt finden könnte; usus! -.
Plésen, sné, f. Schimmel, m. mucor; 2) Kahm, m. z. B. auf dem Biere, mucor.
Plesk, u, m. Klitsch, m. f. pleskot: plesk, třesk; 2) interj. klacks: gedny dwéře plesk, druhé dwéře třesk!; třesk plesk robit, sl tumultuari.
Pleskač, e, m. Plauderer, Schwätzer, m. Klatschmaul, garrulus, D. pleskač nevčený, - ačka, y, f. a) Schwätzerinn, garrula; b) f. pleskačka.
Pleskačka, y, f. f. pleskač; 2) Fliegenklappe, f. muscarium; 3) Zeugpritsche, f. in der Papiermühle, ferula contundendae massae, R.
Pleskám, al, ati, klatschen, a) einen klatschenden Schall machen, z. B. mit der flachen Hand, plaudere: pleská rukama, Cyr. Com.; prssi gen pleská, - daß es klatscht; 2) schwatzen, plaudern, garrire, confabulari; 3) někoho, jemand einen Klätsch geben, ferire; něco, něčjm, z. B. o zem, werfen.
Pleskanec, nce, sl. f. mák wlčj.
Pleskanice, f. Platzregen, m. Ryb. od. kothiges Wetter, T.
Pleskatý 3. (vgl. plaskném), flach, breit, latus: pleskatý nos.
Pleskawý 3. f. žwawý.
Plesknu, fut. pleskl, plesknauti, f. pleskám; po lícy někoho p., f. polickugi.

Pleskonohý 3. flachfüßig, palmipes, plancus; nach *Lesch.* breitfüßig, ssirokonohý pansa, ae, *m.* mit Schwimmfüßen versehen, *R.*

Pleskonosý 3. der eine breite Nase hat, Affennase, simo (onis), simius, *R.*

Pleskot, u, *m.* Klatschen, *n.* Geklatsche, *n.* plausus, sonitus, crepitus.

Plesnjk, a, *m. mor.* s. porybný.

Plesniwec, wce, *m.* Rainblume, *f.* stoechas, *Lin.*; 2) s. auplawičnjk? *Ryb.* 3), nach *Lumn.* gelbe Strohblume, gnaphalium arenarium, *Lin.* sárga gyopár; starý plesniwec, alter Geck, canus stultus.

Plesniwjm, ěl, ěti, schimmeln, mucescere, mucorem ducere.

Plesniwina, y, *f.* Schimmel, *m.* z. B. auf dem Brode etc. mucor, situs.

Plesniwý 3. schimmlicht, mucidus; p-ý kůň, *ol.* ssedý, Apfelschimmel, Schimmel, *m.* equus albus; - wost, i, s. vorh.

Pleso, a, *n. sl. & siles.* See, *m.* Sumpf, *m.* lacus, ein gutes altes, auch jetzt noch besonders v. den karpatischen Seen übliches Wort: Štrbské (bezedné) pleso, rybj p.; rozlil mleko, a celé pleso vrobil, *sl.*

† Plesowna, y, *f.* Tanzboden, Tanzsaal, *m. Leschka.*

Pleš, e, *f.* nach andern *m.* Glatze, *f.* calvities; b) d. Platte des Geistlichen, tonsura, *D.*

Plessák, a, *m.* s. plechák; 2) s. unter plissek.

Plessatý, s. plechatý.

Plesscooký, 3. *sl.* s. okáč.

Plesse, *adv.* v. plechý, munde, pure.

Plessi, plesses, - plesáme, plesal, plesati, s. plesám 2): dusse má plésse k tobě Bohu, *B Com.*

Plessina, y, *f.* s. pleš 1).

Plessiwec, wce, *sl.* s. plecháč 1). 2) ein Marktfl. im Gömörer Komitat, Pelsőtzinmu.

Plessiwina, *f.* vorh.

Plessiwý 3. s. plechatý.

Plesska, y, *f.* Apostemröhrlein, Apostemröslein, Pfaffenröhrlein, *u.* Löwenzahn, *m.* taraxacum.

Plesstjm, *fut.* iti, s. pleskám 8).

Plet, i, *f.* (*ol.*) d. (gesunde) Gesichtsfarbe, *f.* color faciei, *D.* krásná plet, schönes Fleisch, *D.* (*sl.* plt, *russ.* plot).

Pletánek, nku, *m.* runder, meist geflochtener Kuchen, wie ein Bretzel.

Pletenec, nce, *m.* ein geflochtener größerer Kuchen; 2) pletenec z klasů, Ährenkrone, *f.* corolla, *R.* 3) Korb, *m.* bess. koš.

Pletenj, *n.* Flechten, *n.* nexus, textus.

Pletenice, *f.* Gewirre, Wirrwar, *n.* perturbatio; 2) Deckfisch, *m.* stromateus.

Pletenina, y, *f.* Flechtwerk? Geflechte, *n. D.*

Pletj, *sl.* pletje, *n.* Jäten, *n.* Kraute, *f.* runcatio, s. plegi.

Pleticha, y, *f.*, pletka, *R. & sl.*, Finte, *f.* nugae; 2) Intrigue, Wickierey, *f.* machinatio, dolus; *D.* 3) s. pletenice; 4) Schwank, *m.* etwas Drolliges, ridiculum? *Ryb.*

Pletichář, e, *m.* Schwätzer, läppischer Mensch, homo fabulosus, nugator; negedni pletichári ten smysl odtud táhnau, *K.* 2) Krummacher, Intriguenmacher, machinator; 3) verworrener Mensch, Phantast, *m.* conturbatus nugator, *Ryb. & sl.*: - ský 3. läppisch, fabu-

losus, verwirrungsvoll, perplexuosus, turbulentus, ränkevoll, dolosus

pletikoš, *e, m. mor.* s. kossař, kossinař.

pletinoh, *a, m.* ein Scheltwort, *Haj.*

pletiwo, *a, n.* s. pletenina, *D.*

pletka, *y, f.* Schlinge, d. man jemand legt, laqueus, pedica? -ky, *pl.* a) Fitzgarn, *n.* an den Hühnerfüßen, tricae, *R.*; b) Geschneide? (Geschmeide? Barden?) *n. D.* c) s. pleticha, 1): smyssléńka neb pletka, *K.* 2) *sl.* Flechte: prowaz ze dwau, ze trj pletek, (we dwé, tré) pletený.

pletkář, *m.* s. pletichář, *D.* & *sl.*; -*ářka, y, f.*

pletle, *f.* ein mit kupfernen Tropfen besprengtes Erz, metallum aereis guttis respersum, *R.*

pletu, pletl, plésti, pleten, flechten, plectere, nectere, stricken, acubus texere, *D.*; kraužky plésti; klöppeln, denticulos conficere; 2) *K.* & *sl.* schwatzen, nugari: nepleť! noli blaterara! noli nugari! tento plete wsse w hromadu, ačkoli weleblné a důstogné zápolj sobě k řeči strogj, *K.* s. auch kolo.

II. *rec.* plésti se, sich flechten, sich mengen in etwas, immiscere se: nepleť se do toho, od. w to; on se do wsseho plete; 2) irren, herumirren, oberrare, obversari; schweben, z. B. před očima, na gazyku, na mysli se plésti, vor Augen, in Gedanken *rc.* schweben, versari ob oculos, in mente, obversari animo: kde se gen plete celý den? pořád se mi tu plete; 3) w něčem se diwně plésti, verwirren, confundere aliquid, *K.*

plewa, *y, f.* Spreu, *f.* palea, acus, (eris); plewa lidj, Pöbel, *m.* faex hominum.

plewač, *e, m.* Jäter, Gäter, *m.* runcator; mit der Hacke, sarritor; -*čka, y, f.* inn, *f.* -trix, -trix.

plewel, *i, f*? Gätgras, *n.* erunçata herba, *D.* 2) *Berckt.* will hollosteum so heißen.

plewen, *m.* s. plewnice?

pleweys, *u, m.* Bleyweiß, *n.* cerussa; -*snjk, a, m.* Bleistift.

plewinec, *nce, mor.* s. plewnice.

†**plewnatěnec**, *nce, m.* zrostlina, palaeolaria.

plewnatý 3. voller Spreu, acerosus.

†**plewnatyně**, *f.* zrostlina, achyranthes.

plewnice, *f.* Spreuboden, *m.* palearium.

plewnjk, *u, m.* vorh.

†**plewnoměssnjk**, *u, m.* zrostlina, xysmalobium.

pleytwa, *y, f. pl. gen.* pleytw, u. pleytew, Fischohr, *n.* Fischkiefe, Fischkieme, *f.* branchia; 2) *pl.* Floßfedern, pennae piscium, quibus natant.

pleytwám, *al, ati,* verschwenden, disperdere: abys nepleytwal marně, *Com.* ožralcy dary Božjmi pleytwagj nenáležitě, *Vel.* nemrhati obilj, a nepleytwati w něm, *K.*

pleytwowý 3. Kiemen-, p-wá kožka, Kiemenhaut, *f.*

pleywám, *dur.* v. plowám.

plice, *f. pl.* Lunge, *f.* pulmo; plíce mořské, Meerling, pulmo marinus, (zoophyton), *Syl.* chlubné plíce, Prahler, ma-

gniloquus, *Cyr*. nestané pljce, Lümmel, *m*. rusticus.
Plichta, y, *f*. gleiche Würfe im Spiele, wo andere zusetzen müssen; 2) *sl*. (*mor*. pljsstěnice), garstiges regnerisches Wetter.
Plichtjm se sich mengen in etwas, se immiscere rei.
Pljčko, a, *n*. *dim*. eine kleine Lunge, pulmunculus.
Plicky, *f*. *pl*. *gen*. plicek, das Lungenmuß, -zsekané, minutal, *n*. *R*.
Plicnj r. d. Lunge betreffend, z. B. plicnj neduh, Lungenkrankheit, morbus pulmonum, morbus pulmonaris.
Plicnjk, u, *m*. Lungenkraut, *n*. a) jedes Kraut für Lungenkrankheiten, herba pulmonacea; b) Lungenflechte, *f*. lichen pulmonarius; c) Hirschkohl, Hirschmangold, Brustlattich, *m*. pulmonaria officinalis, *Linn*. - kowý 3. z. B. prach.
Pljcownjk, *sl*. s. pljcnjk, b)
Pljcowý 3. z. B. pljcowá polewka, barwa, Lungen-, pulmoneus.
Pljenný 3. *sl*. s. plemenný.
Pligi, plil, plji, speien, Speichel auswerfen; za někým plji, jemanden nachspucken, aus Schimpf, Verachtung, *K*. kdo proti nebi plige, na twář geho se slina wracý a padá, *prov*. wer Höhere, od. das Heilige verunglimpft, beschimpft, ꝛc. der verumglimpft, beschimpft sich selbst.
Plihám se, *sl*. pluhám se, sich besudeln, inquinari: giné kaffeš, a sama se plihaš, *Klat*.
Plihanice, *f*. s. nečas.
Plihawec, wce, Barbe, Barme, *f*. ein Fisch, mullus, trigla; 2) unflätiger, abscheulicher Mensch, fastidiosus, foedus, *sl*. pluhawec.
Plihý 3., *sl*. pluhawý, abscheulich, garstig, turpis: plihé powětřj a mha, (*vend*. ploha, Platzregen): tělo mlátowité, plihé a welmi nestatečne, *Vel*.
Plik, u, *m*. bochnjk střjbra neb y zlata w hutnj pecy sehnaného, Silberlaib, massa argenti, *R* ein Blick Silber, panis argenteus, *Syl*. 2) 26 tisyc zlatých cyhel neb plikům, *Vel*.
Pljna, y, *f*. bess. pléna, plénka -čka.
Pljnečka, pljnka, bess. plénka.
†Plinyowka, y, *f*. zrostlina, Plinia.
Plinu, *fut*. *ex*. nul, nauti, s. plyti, *Deut*. 26, 9. *Vel*.
Pljsen, bess. plésen.
Plíska, y, *f*. Bachstelze, Bachamsel, *f*. motacilla.
Anm. Nach *Com*. u. *D*. soll plíska u. trasořitek eines seyn; allein *sl*. sind es zwey verschiedene Vöglein, das eine mit gelbem, das andere mit weißem Bauch; dieß letztere ist vielleicht plíska.
Plískač, bess. pleskač.
Pljskám, bess. pleskám 2).
Pljskanice, bess. pléskanice.
Pljsnjm, il, iti, en, schelten, z. B. jemand, objurgare, increpare aliquem; -jwám, al, ati, *fr*.
Pliš, e, *m* akšamjt pla..ý, Plüschsammet, *m*. heteromallum sericum, *R*.
Pljssek, bess. pléssek, sku, *m*. *dim*. Blättchen, v. Metall, lamella; pljssek strauhacý, Schabklinge, *f*. des Geigenmachers, u. Zinngießers, lamina rasoria; pl. tážnj, Ziehklinge desselben, l. tractoria; p. k hlazenj, Ziehklinge des Tischlers, l. tractilis; penjz z pljssku, Blechmünze,

numus bracteatus; 2) Pelz, rock, Unterrock, *m.* tunica pelle munita; 3) fig. *pl.* pljssky, Geld: má plissky, plesstáky, er hat Blech (Geld).
Plissta, s. plesska.
Plissk, plesst, e, *f.*, *Mor.* plisstenice, Regenzeit, *f.* tempestas pluviosa.
Plisstjm, *fut.* il, iti, plaudern, plappern, effutire.
Pljt, pljti, s. plegi u. pligi.
Pliwadlo (wpliwadlo, *R.*) a, n. Spucktästchen, sputorium.
Pljwám, al, ati, s. pligi.
Pliwatko, s. pliwadlo.
Plíwnu, nauti, s. plinu, *Wrat.*
Pljž, e, *m.* s. plž u. slimák.
Pljžjm se, il, iti, kriechen (v. Schnecken), serpere, repere, reptare.
Pln, s. plný; plň, s. plnjm.
Plně, *adv.* völlig, plene: týden giž pryč, plně týden.
Plnič, e, *m.* der Aufschläger in den Bergwerken, der das Erz in d. Kübel füllt.
Plničký 3. *dim.* ganz voll: plničkau sklenicy wypiti.
Plnjm, il, iti, *imp.* plň, füllen, voll machen, complere, implere; 2) erfüllen; a) Genüge thun, z. B. sein Versprechen, einen Befehl, das Verlangen ꝛc. satis facere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, das Gesetz ꝛc. satisfacere, implere.
Plnitel, e, *m.* Vollbringer, confector, perfector.
Plnomocenstwj, *n.* Vollmacht, *f.* a) völlige Macht etwas für jemand zu thun, plena potestas; b) d. Schrift dazu, s. list.
Plnomocnjk, a, *m.* Bevollmächtigter, plena potestate instructus, auch blos procurator.
Plnomocný 3 verb.
Plnost, i, *f.* Fülle, *f.* a) Vollseyn, *n.* plenitas, plenitudo; b) Überfluß, *m.* abundantia; c) Menge, *f.* copia.
†Plnovstnjk, u, *m.* zrostlina, metastelma.
Plný 3. (*abs.* pln, plna, plno), voll, plenus; plná tři léta, plná rada; po wssj rowině plno konj, wozůw a lidj sem y tam běhá, *Cyr.* plno lidu bylo wssudu po poljch, *Id.* wssudy plno na swětě neossemetnosti, *K.* přigjt někomu na plnau, einem grade recht (unrecht) kommen.
Ploce, Plötze, s. plech, *Syl.*
Plocha, y, *f.* Fläche eines Körpers, superficies, *D.* spodnj plocha, Grundfläche, *D.* železo na plochu, Flacheisen, *n.* ferramentum pro plano, *R.*
Plochoklenutý 3. z. B. knoflík, flachgewölbt, plane arcuatus, *R.*
†Plocholistný 3. homalophyllus.
†Plochossťjtka, y, *f.* zrostlina, solorina.
Plod, u, *m.* Frucht, Leibesfrucht, *f.* fetus; rybj plod, Fischbrut, *f.* 2) p. zemský, Erzeugniß (der Erde), Produkt, *n.* procreatio (productum), *Ryb.*
Plodjm, il, iti, zeugen, hervorbringen, z. B. Kinder (meistens nur v. Thieren), progenerare, procreare, gignere, progignere; fig. erzeugen, stiften, parere, gignere.
†Plodina, y, *f.*? s. plod zemský.
Plodistwost, s. plodnost.
Plodistwý 3. s. plodný.
Ploditedlný, bess. folg.

plodný 3. fruchtbar, (meistens nur v. Thieren), foecundus, fructuosus, fertilis, frugifer. - ně, adv. foecunde, fertiliter; - nost, i, f. Fruchtbarkeit, f. foecunditas, fertilitas.

Plosk. u m. sl. Göm. ein ächt slawisches Wort; vgl. plosky; hung. palaczk, eigentlich eine auf zwey Seiten flache Flasche, f. lagena; Blutzer, urceus.

Ploska, y, f. Fläche, Oberfläche, f. auch eines Degens, superficies; ploskau bjti, fuchteln, latere ensis percutere; ploska nohy, Fußsohle, f. planta.

Ploskáč, e, m. zweizeilige Sommergerste, f. hordeum distichon.

Ploskatý 3. sl. s. plosky.

†Ploskolusk, u, m. zrostlina, platilobium.

Ploskonohý 3. plattfüßig, plancus.

Ploskopauzdro, a, n. Flaschenfuteral, n. Flaschenkeller, m. theca lagenaria, Leschka.

†Ploskoplodnjk, u, m. zrostlina, polycarpia.

†Ploskosýmka, y, f. zrostlina, drusa.

†Ploskowěnka, y, f. flustrum, Brrchth.

Plosky 3. flach, platt, planus, compressus; plosky nos, eine platte Nase, nasus simus; -ost, i, f. s. ploska.

Plosska, y, f. folg.

Plossttice, f. (v. plosky) s. stěnice.

Plosstičnjk. a, m. Wanzenkraut, n. cimicifera, od. cimicifuga.

Plot, u, m. (v. pletu), Zaun, m. sepes, sepimentum; p. samorostlý, lebender Zaun, sepes viva, R.; - Flechtwerk, n. D.

Plotnj 1. zum Zaun gehörig, z. B.

plotnj kůl, Zaunpfahl, vallus, sudes, palus.

†Plotnice, f. zrostlina, anthericum.

Plowáč, e, m. Schwimmer, natator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.

Plowačký 3. Schwimmer-.

Plowacý 1. Schwimm-; plowacý sskola, od. plowacká sskola, s. plowárna.

Plowám, al, ati, schwimmen, nare, natare: koráb na wodách plowal, Vel. - ánj, n. Schwimmen, n. natatio, natatus; - dwám, al, ati, fr.

†Plowárna, y, f. Schwimmschule, schola natatoria.

Plowatedlný 3 s. plawný. K.: zemi plowatedlnau včiniti nemůžeš.

Plowu, plowes, plaul, plauti, s. plowám.

Plozenj, n. das Zeugen als Vater, procreatio, generatio.

Plssice, f. Spitzmaus, f. mus noricus, Gram. ling. boh. a. 1716.

Plsť, i, f. Filz, m. verdichtete Wolle, coactile, lana cocta.

Plsta, y, f. Filzstiefel, m. ocrea, calceus e coactilibus.

Plstěk na gehly, Nadelfilzel, n. aciarium?

Plstěnice, f. Kopfbedeckung der alten Krieger, dicker Filzhut, cudo, (onis), m. Haj.

Plstěný 3. v. Filz.

Plstka, y, f. Filzschuh, m. udo, m. calceus e coactilibus.

†Plstniwka, y, f. zrostlina, byssus jolithos.

Plť. i, f. s. wor, D. & sl.

Pltj, f. boh. vorh.

Pltnjk, a, m. Flößer, Floßknecht, m. insgemein, ratiger, D. & sl. s. plawec.

Plúca, n. sl. s. pljce.

Plucar, u, m. Pfebe, f. pepo od. cucurbita pepo, *Linn.* Nach *Ryb.* Kürbiß, *f.* was richtiger seyn mag.

Pludrhozny, *f. pl.* Pluderhosen, *Vel.*

Plugem, *sl.* s. pligi u. plugi.

Plugi, plaul, plauti, schwimmen, schiffen, natare, navigare; 2) fließen, fluere: w rági plowau potokowé mléčnj a středni; sig pluges w chudobě, *Syr.* chcessli maudrým mužem slauti, deg řečem (wtrhawým) mimo se plauti, *prov. Vel.*

Pluh, u, *m.* Pflug, Ackerpflug, *m.* aratrum; k pluhu město odsauditi; - zum Schleifen, *Vel.* 2) *sl.* s. žiwnost: to ge můg pluh.

Pluha, y, *f. sl.* grausliches Weibsbild.

Pluhák, a, *m. sl.* s. plihawec, 2).

Pluhám, ati, *sl.* s. pluhawjm.

II. *rec.* pluhati se s někým, s něčjm, *sl.* sich abgeben, verunreinigen, maculare se.

Pluhař, e, *m.* der Pflüge verfertigt.

Pluhawjm, il, iti, *sl.* verunreinigen, maculare.

Pluk, u, *m.* Trupp, *m.*, Regiment Soldaten, *n.* insgemein regimen, regimentum, *russ.* polk.

Pluko, *obs.* Haufen Reiter, *D.*

†**Plukownjk**, *a, m.*? Obrist, *m.* tribunus, praefectus, chiliarchus, insgemein colonellus, *russ.* polkownjk.

Plundrák, *a, m. sl.* der deutsche weite Hosen trägt.

Plundrugi, owal, owati, plündern, wüste machen, praedari, vastare, *B.* 2) lästern, schänden, proscindere conviciis: welmi haněti a plundrowati, (selten); - owánj, *n. verb.*

Anm. Pléniti (hubiti, laupiti), könnte dieß Wort ersetzen.

Plundry, *f. pl.* s. unter nohawice. *Syl.*

Plurál, a, (*sl.* le), *m.* der Plural, (Gramm.) pluralis, (numerus).

Plusğjer, *m. sl.* Blutgeschwür.

Plusk, u, *m.* Ohrfeige, *f.* colaphus, *croat.* plyuszka.

Pluskám, al, ati, *mor.* & *sl.* s. tančjm, swinjm.

Plusknem, *fut. sl.* ohrfeigen.

Plússť, *sl* s. pljssť.

Plůte, y, *f* s. nečas, slota, *D.*

Plůtek, (plotek), tku, *m. dim.* Zaunchen, *n.* sepicula.

Plutj, *n.* Schwimmen, natatio, natatus; 2) Schiffen, *n.* navigatio.

Pluwanje, *n. sl.* verb.

Plužný 3., plužnj 1. zum Pfluge gehörig; p-ný dobytek, Ackervieh, *n.* pecus ad aratrum, *D.*

Plwač, e, *m.* Spucker, *m. Vel.*

Plwám, al ati, s. pligi.

Plymut, a, *m.* d. Stadt Plymouth, *Kram.*

†**Plyn**, u, *m.* azotum, *Berchth.*

Plynný 3. fließend, fluidus; plynný gazyk (řeč), *Neg.* - nost, i, *f.* das Fließende, z. B. einer Rede, flumen orationis.

Plynu, ul, auti, schwimmen; 2) *trop.* fließen, fluere: plyne w slzých, *Neg.* plynaucy oblak, *Id.* sladká mu z vst plynulá slowa, *P.*

†**Plynutý** 3. s. plynný.

Plytký *sl.* s. mělký.

Plýtwám, s. pleytwám.

Plž, e, *m.* Wegschnecke, Gartenschnecke, *f. D.* limax, *Linn.*; 2) plž u. plžek, plížek, *mor.* & *sl.* slíž, slížek, Schmerle, *f.* cobitis barbatula, *Linn. D.* (*boh.*

auch mřeň, mřeněk?); 3) eine Mehlspeise, *mor.* šiž, *sl.* auch žjk, fundulus; (3) *sl.* gewisse den Tschiken ähnliche Fischlein?)
plzeň, zně, (v. plž?), Pilsen, *n.* kön. St. in Böhmen, Pilsna, Plsna.
plzensko, *a, n.* der Pilsner Kreis, circulus Pilsnensis, *ol.* Voitlandia.
plzenský 3. Pilsner, Pilsnensis.
plžjk, *a, m. sl.* Gründling, *m.* ein Fisch; - ky, *pl.* s. nudle.
plzký 3. schlüpfrig, lubricus, *Ps.* 73, 18. od smilstwj tělesného plzký stupeň gest k duchownjmu; na mjstech plzkých státi; plzká cesta, *K*, schlüpfrig, im moral. Verstande, lubricus: plzkost saudu lidského, *Com.* - kost, i, *f.* lubricitas: plzkost střew; - wjry, *Com.*
plzno, *ol.* s. vžitečno, *russ.* polezno.
plznu, plznem, nul, nauti, *sl.* s. linám se: plzne, er verlieret d. Haare; plzne mu srst.
pněwj, *n. obs. coll.* v. peň.
pnjček, čku, *m.* folg.
pnjk, u, *m. dim.* v. peň, *m.* Rumpf, *m.* truncus; 2) odřezek, Stürzel, *m.* resex; s. auch špalek.
pnjm, pněl, pnjti (na křjži), hängen, am Kreuze, pendere, *K.*
pnu, p'al, (pial), pnauti, (alt pjti), *part. pass.* p'at (piat), knüpfen, heften, zusammenfügen, nectere, constringere, oči na někoho pnauti, d. Augen auf jemand heften, oculos defigere; 2) ausdehnen, ausstrecken, tendere, extendere. S. d. composita: rozepnu, zapnu, napjnám.
II. *rec.* pnauti se, sich dehnen, strecken, se extendere, extendi; 2) hinauf klettern, eniti, ascendere; sich erheben, empor heben, vergere sursum: wěže, wlasy se w zhůru pnau; 3) sich brüsten, stolzieren, efferre se. S. auch wypjnám se.
po, *praepos.* (vgl. post, be, alt preussisch po, i. e. bey; daher Preussen (Poreussen), Porussia, Borussia).
I. mit dem Akkus. 1) bis, (Maaß anzeigend), tenus, usque: dál nemohl, gen po Dunag; po kolena, po pás, po vssi byl v wodě; 2) durch, hindurch, v. der Zeit, per, intra: po wssecken čas žiwota swého; časy po wssecky se Boha báti máme; po dwě nocy, zwey Nächte hindurch, duabus noctibus; 3) von, seit, a, ab: dnes mu dám wečeři, a po dnessnj den, (v. heute an), nic; nenj na tom, aby se po dnessnj den wjce s kým w něgaké sauby dáwati měl; 4) nach, pro: po někoho poslate, nach, um jemand schicken, pro aliquo mittere; aby posláno bylo po sedláka do Stádic, *Vel.*
II. mit dem Lokal, 1) nach, an, vermöge, ex, secundum, juxta: po hlase, po řeči, po peřj poznati, an der Stimme, - ex voce -; po kladiwu porozuměti, gaký gest kámen; po tom se domeyšljm; po zpráwách a domněnjch lidských nesauditi; dáno mu gméno po dědu, *Vel.* po osobách (partheyisch), náchylnostech a wássnjch swých, anobrž y po darjch nic nečiniti; po geho hlawě wssecko činj, *Vel.* po prawdě powěděti, - vere; po rodičjch a přá-

telých swých bohatstwj dostati; po manželu to zdědila, (d. i. eigentlich vermöge, nach, juxta, per, nicht: nach, post; so auch:) po kněžy modlitbu ržjkati, nachbeten; po giných něco mluwiti, nachsagen, das Gehörte; s. auch saudjm; žena po manželu owdowělá; mast, po které wlasy rostau; po rybách nebugnj tak tělo gako po mase; po domácku, häuslich, familiariter; po lidsku, menschlich, humanitus; po zemansku, nach Art der Adelichen, dem Adel gemäß, more nobilium; po zpátku odssel, rückling, Kram. po čtwermo leze, Id. po slowensku; po nahu hogowati, als nackend -; po nahu mezy meči běhati; po listech, po poslech málo se působj, durch Briefe, Bothen-, per epistolas, nuncios -; po něgaké potřebě ho poslal, Vel. to se po příčině stalo, sl.; po dobrém ti prawjm, ich sage dirs im Guten, D. po wůli býti někomu, in jemandes Willen sich fügen; weliké pány po swé ruce, od. po swé straně mjti, - auf seiner Seite, zum Beystand; nenj mi po ruce, musým sy ginák stát, - nach der Hand; 2) nach, (post), a) po někom bjti, tlaucy, vhoditi, vdeřiti, nach jemand schlagen, petere aliquem ictu; po něčem sáhati, nach etwas greifen, petere rem manibus; po někom, od. po něčem se ptáti, s. ptám; kaukati, djwati se po někom, nach jemand sehen, adspectare aliquem; po něčem dychtiti, mřjti, nach etwas trachten, sich sehnen, appetere, desiderio alicujus vel rei teneri -; po swé cti státi, s. stogjm; po sobě hnauti lid; wssickni lidé po bludjch a temnostech odessli, s. odegdu; b) hinten nach od. hinter, od. wenn es dem vor entgegenstehet, α) bey Sachen, Personen, u. Thieren, secundum, post, z. B. přissel po mně, er kam nach mir, post me venit; gdi po swých, gehe hinweg, abi! po sobě zanechati něco; po smrti; dům po domu, čeleď po čeledi gazykem sstárati; β) bey einer Zeit, secundum, post, ex, z. B. po třech letech, nach 3 Jahren, post tres annos; když bylo po stwořenj, - Beendigung; rok po roku, v. Jahr zu Jahr; hodinu po hodině, den po dni; 3) in, über, auf, zu, - längst, per, in: gábych negedl po vlicy nic, - auf der Gasse ꝛc.; po wssem swětě se to děge; po městě, po městě běhati, hwjzdati ꝛc., po Dunagi gel; po zemi y po wodě, zu Land u. zu Wasser, terra marique; po břehu, längs, längst dem Ufer; padne gich po boku twém tisýc, - an deiner Seite ꝛc., mně po boku stogj; po lewé ruce, rechts, rechter Hand, a dextris; po prawé straně gjti, po schodech dolů sgjti; po domjch chodj (žebře); po sskolách syna dáti, - studieren lassen; lámagjce po domjch chléb, - hin u. her in Häusern, domatim; po tmě, po swětle, im Finstern, beym Licht; po nocy se taulati, bey der Nacht, Cyr. po střjzwu to včinil, - in der Nüchternheit, Syr.; po zadu, a ne w twář ho widěl; po těle někomu rány zdělati; 4) zu, à, per, per, distributive; po

čtyřech twářjch měli, Cž. 10, 21.; po hausých, rottenweise, po kusu, stückweise; dal gjm po gablku, po penjzy, dedit singulo singulum pomum, &c. po gednom oku měli; wjno po čtyřech bjlých penězých; platili dělnjkům po bjlém penjzy na den, ale ke strawě, *Vel.*; ta knjžka prodáwá se po zlatém, - zu od. à 1 fl.; zwjš, po čem to platj; po gednom, po dwau, zwey u. zwey, immer zwey u. zwey, zu zwey u. zwey, bini; po půl hodinách, po půlhodině, zu halben Stunden; gednomu každému po giste summě odkázala; po nossi dřjwj nosý; 6) längs, nach, über, tenus: po hlawách létati, s. letjm; po hlawě se swrcy; po hlawě do studnic skákali, *Com.* po hlawě házeti někým; po nohách se ze žiwota matky narodil; spusť ho po koncy; b) mit gsem, a) gar seyn, aus seyn, zu Ende seyn, hin seyn, finiri, evanescere, praeterire, interire: do rána bude po mně, bis Morgen wirds mit mir aus seyn; brzy bude po té zymě; gest po pjsni, das Lied ist aus, - finita est; b) s. o, u. do: mně po tom nic nenj, es gehet mich nichts an, nihil ad me pertinet, od. attinet; co gest po bohatstwj, když zdrawj nenj! co po něm, laß man ihn gehen, es liegt nichts an ihm.

Besondere Redensarten: po chwjli mjti, Muße, Zeit haben, otium habere, vacare; po oku hleděti, schielen, limis adspicere; po hřjchu, leider! proh dolor! malum! po žiwotu, po zdrawj něčjm pochybowati, - zweifeln an, - dubitare de &c.

III. in der Zusammensetzung, an, be, alles, viel, ein wenig, z. B. pobyti, ein wenig seyn, dauern, sich aufhalten, popracowati, ein wenig arbeiten, pogměl rozkossj, *Com.* ꝛc. (schätzbare Eigenheit der slawischen Sprache!). - Dieß po wird in pů verändert, wenn das o lang werden sollte, z. B. průchod, půgdu, půwod ꝛc.

Pobádač, *e, m.* Antreiber, impulsor; - *čka, y, f.* - inn, *f.*

Pobádám, *al, ati,* antreiben, ermuntern, anreizen, impellere, incitare, concitare, instigare.

Pobaucým se, *mor.* s. plachočjm se.

Pobaurám, *fut.* s. rozbaurám, *D.*

Pobawjm se, *fut.* s. pobudu, *D.*

Poběhal, poběh, *a, m., sl.* poběhag, *e, m.* s. poběhlec, wssudybud.

Poběhám, *fut. ex. al, ati,* ein wenig herum laufen, paululum, (paulisper), circumcursare, concursare; ein wenig herumstreichen, paulisper vagari, p. circumvagari; b) mit po, z B. po wssech poběhal, s. sběhám.

Poběhánj, *n.* Abtrünnigkeit, *f.* defectio, apostasia; - od prawé wjry.

Poběháwám, *al, ati,* ein wenig, oft laufen, cursitare.

Poběhlec, lce, *m.* Verlaufener, fugitivus; Landflüchtiger, profugus, *Com.* poběhlec z wogny, s. odběhlec; p. od wjry, s. odstjpenec.

Poběhlost, *i, f.* s. poběhánj.

Poběhlý 3. entflohen, fugitivus; 2) s. odstjpenec

Poběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. běžjm; 2) mit dem Genit. abtrünnig werden, verlassen, desere-

re: wssebo, coz sprawedliwého gest, poběhli, K. Boha swého poběhli. K. 3) verwerfen, tadeln, rejicere; p. skutků Božjch; opatrowánj Božjho, Cyr. S. auch pobjhám.

Poběláwjm, ěl, ěti, weißlich werden, albidum fieri.

Pobělawý, á. weißlich, subalbus, albidus; -wost, i. f. weißliche Farbe, f. color albidus.

Poberu, fut. ex. bral, ati, (alles) nach u. nach wegnehmen (omnia) accipere, auferre, tollere.

Pobeyt, s. pobudu.

Pobeywám, pobýwám, al, ati, sich aufhalten, degere: pannám neylépe doma pobýwati.

Pobjdka, y, f. Aufforderung, f.

Pobjdnu, fut. dl, dnauti, s. pobjzým: ti dwa se k bitwě pobjdli, - aufgefordert, Vel.

Pobjeljm, sl. s. pobjljm.

Pobjgám, sl. s. pobjgjm.

Pobigeč, e, m. der hölzerne Gefäße mit Reifen befestigt, vietor; 2) Schindeldecker, Dachdecker, tector scandularius.

Pobigečka, y, f. ein kleines Beil, womit die Schindelnägel eingeschlagen, od. d. Reife um ein Faß geschlagen werden, Schlägel, Böttcherschlägel, m.

Pobigecý i. zum Beschlagen, zum Decken dienlich.

Pobigi, fut. ex. pobil, pobiti (pobit), part. pass. pobit, (viele od. alle) erschlagen, (multos vel omnes) occidere, sternere, exanimare: ptactwo kraupy pobily; 2) beschlagen, mit Reifen befestigen, munire circulis; 3) decken, ein Dach mit Schindeln, Kupfer rc. scandulis, aere tegere: mědj pobitá wjžka, Bal. 4) verschlagen v. Hagel, concutere; so auch mráz pobil winice, Vel.

Pobjgjm, el, eti, fr. v. vorh.

Pobjhám, al, ati, oft laufen, cursitare; 2) mit dem Genit. abweichen, recedere: pořádku pobjhati, Pr. maudrosti pobjhá, K. nestihlá dobrota Božj nepobjhá půbonů a rozsudků, K. netopýři swětla prawdy B. pobjhagjcý, K. chrámu a města Geruzaléma wssetečně pobjhagi, K. 2) verwerfen, tadeln rejicere, improbare; s. poběhnu.

II. rec. pobjhati se, zum zweytenmahl rindern, sich belaufen, iterum (secundo) appetere venerem, subare.

Pobjljm, fut. ex. il, iti, en, weiß machen, dealbare; 2) alles od. viel weiß machen.

Pobjrám, al, ati, nach u. nach nehmen, sumere, accipere: kolowrátek, (na němž se přede), zle pobjrá.

II. rec. p-ti se, sich aufmachen, auf den Weg machen, se auferre: p-reyme se, laßt uns gehen.

Pobitj, n. verb. v. pobigi.

Pobjzým, el, eti, nöthigen, a) zwingen, durch Schläge, Drohungen, Gründe, Bitten rc. cogere; b) einladen, auffordern, invitare; od. bitten, petere, contendere ab aliquo; rogare aliquem &c. -zenj, n. verb.

Poblatjm, fut. ex. il, iti, cen, mit Koth beschmieren, besudeln, beschmutzen, luto foedare, inquinare, maculare.

Poblaudilý á. der sich verirrt hat, qui abberravit: poblaudilá od prawdy mysl, K.

Poblaudjm, fut. ex. il, iti, irren; fehlen, errare; peccare.

Poblauzenj, n. Vergehen, n. Ir-

rung, *f.* Irrthum, *m.* error, lapsus, peccatum.

Pobledlý 3. etwas blaß, subpallidus: pobledlé zlato, *Cyr.* (*opp.* ryzý zlato).

Pobočnj 1. u. pobočný 3. d. Seite betreffend, Neben-, lateralis, collateralis; pobočný průchod, s. přjstawek; pobočným způsobem; - nj djtě, *Com.* i. e. pankhart; - p. krewnj přátelé, collaterales; - ně, *adv.* seitwärts, a) v. der Seite, ex obliquo; b) gegen d. Seite, in latus, versus latus; c) neben bey, collateraliter.

Pobočnice, *f.* Strangtasche, *f.* 2) s. towaryšska (při boku), manželka, *Com.*

Pobočnjk, *a, m.* s. towaryš pobočnj, manžel, *Com.*

Pobočnjk, *u, m.* Dolch, *m.* (Seitengewehr, *n.*), pugio, sica; 2) plechowé pobočnjky, blecherne Seitenbedeckung der Pferde, *Cyr.*

Pobodec, Treibstachel, s bodec.

Pobodu, *fut.* dl, podůsti, einmal stechen, spornen, pungere.

Pobogugi, *fut.* owal, owati, bekämpfen, besiegen, z. B. Feinde, vincere, superare; b) kleinen Krieg führen, ein wenig streiten.

Pobonek, ňku, *m.* (auch pobonka, *y, f.* - *Ryb.*, vgl. *polon.* bóbon, zabobon, *hung.* babona, superstitio), Fabel, *f.* Aberglaube, *m* fabula, superstitio: pobonky swými diwně lid mámil; pobonky a powěry prowozowati, *Cyr.*; *pl.* pobonky, Fabelwerk, *n.* *D.* lžmi a neprawými pobonky lidi omlauwá, *Vel.*

Pobonkář, *e, m.* Abergläubiger.

Pobořim, *fut.* il, iti. alles einreißen, niederreißen, z. B. Häuser, disturbare, diruere, destruere, disjicere.

Pobožnjček, - jčka, *f.* s. nábožnjček, - jčka, *y, f.*

Pobožnůstka *y, f.* s. nábožnůstka; - ář, - ářka, s. nabožnůstkář, - kka, - Andächtlerinn.

Pobožný 3. andächtig, a) aufmerksam, attentus; b) fromm, Gott ergeben ꝛc. pius, studiosus Dei, religiosus; - ně, *adv.* attente, cum attentione; pie, religiose; - nost, *i, f.* a) Aufmerksamkeit in Anhörung od. Lesung ꝛc. geistlicher Dinge, attentio; b) eine besondere Uebung der Religion, z. B. Beten, Singen, exercitium religionis.

Pobrat, - ti, s. poberu.

Pobřjslo, *a, m* Strohband, *n.* Strohseil, *n.* womit man d. Garben, Strohbunde ꝛc. zusammen bindet, funis stramineus (napura, nepura, *f. R.*); 2) fig. zweydeutig, anceps, a) doppelsinnig: slowa na pobřjsljch zawěšsená, auf Schrauben gesetzte Worte, in dubio, ambiguo posita verba; b) doppelt dem Ausgange nach, ungewiß, anceps: wálka gest gako na wáze a na pobřjsle, *Cyr.* toho negisti, nýbrž toho na pobřjsle zanechává, *Cyr.* c) bedenklich, mißlich, anceps.

Pobrunátnělý 3 dunkelröthlich, rubellus, subruber: listj pobrunátnělé, *Vel.*

Pobuda, *y, m. f.* s. tulák, (viell. auch pobudák; *hung.* bitang): ty gsy zde pobuda, gá pak gsem zde zrozený, *K.* nadělег z njch pobud neb tuláků *K.* 2) *part. fut.* v. pobudu: pobuda,

(pobudauc) nebudem, swěta nepřebudem, prov. mor. alle sind wir sterblich, alles Irdische nimmt ein Ende.

Pobudu, fut. ex. pobyl, pobyti, lange, od. kurze Zeit seyn, dauern, verbleiben, sich aufhalten, diu, vel paulum (paululum) durare, manere, morari. So auch pobyti (pobeyti) sy: ta sy tam dnes pobyla; málo sem sy tam pobyl.

Pobášti, f. pobudu.

Pobyci, n. verb. v. pobudu.

Počapky, sl. s. počepky; b) Mir. Überbleibsel v. Gastmahl.

Počas, u. m. mračný počas, R. dobrých počasů, zdrawého počasý. Vel. wohl richtiger počasý

†Počasenka, y, f. zrostlina, meteorus.

†Počasnice, f. zrostlina, meteorina.

†Počasowec, Barometer? ?

Počastugi, s. častugi.

Počasý, n Wetter, n. Witterung, f. tempestas; rozdjlnost počasý, Maud. 7, 19. Es ist sing. s. auch nepočasý.

Počátečnj 3. den Anfang od. die Anfangsgründe betreffend.

Počátečnjk, a, m. Anfänger, m. tyro, initians; -nice, f. - inn, f. initians.

Počátečný 3. ursprünglich, principalis, primigenius, primus; -ně, adv. anfänglich, anfangs, ursprünglich, initio, principio, ab initio, a primo.

Počátek, tku, m. Anfang, m. initium, principium, exordium; z počátku, s. vorh. počátečně; od počátku swěta, seit Entstehung der Welt; Ursprung, m. origo; 3) Anfänger, der etwas anfängt, Urheber, inceptor, auctor; 4) od. Grundursache, f. causa ... ria; pl. počátkowé, ... gründe, principia; po... čátkowé mudrctwj, ... fangsgründe der Welt... D. pl. Počátky, Potsch... Stadt im Bechiner Kr... teczium; 5) gen. - tka, ... tek, ein Städchen in ...

Počekám, fut. ati, s. poč...

Počelugi, s. celugi.

Pocenj, n. Schwitzen, n. ...

Počepj, n. Neige, f. ext...

2) s. náklonek: žjste k... gjž gest na samém poč...

Počepky, bess. podčepky.

Počernjm, fut. il, iti, schw...chen a) einer Sache ein... ze Farbe geben, nigr... rum) reddere, nig... b) besudeln, foedare, ... re; russig machen (d. W...

II. rec. počerniti ... schwarz machen; a) ... schwarze Farbe geben ... grum reddere, nig... b) sich besudeln, se f... maculare.

Počernalý 3. folg.

Počerný, sl. v. Menschen... černý.

Počesám, (pačesám) u. fut. sal, sati, s. česám.

Počestný 3. ehrbar, h... honestum; 2) bescheid... gezogen, modestus, ... tus, pudens; - ně, ad... sto, - te, - nter; - n... -keit, -nheit, f hone... nestum; modestia, ... společného milowánj a počestnost, K. Ehre, ... ku počestnosti a sláwě ... stupuge, (selten).

Pocestný, ého, m. R...

Wandersmann, m. viator; -pocestná, é, f. Reisende, f. viatrix.

Pocestný 3. fremd, auswärtig geboren, peregrinus; -ost, i, f. sl. Wanderschaft, s. cesta.

Počesugi, owati, bess. počesám.

Počet, čtu, m. Zahl, f. a) Anzahl, f. numerus; počet let, Jahrzahl, numerus annorum; aera, ae, f.; počet křestanský, aera Christiana: w sedmém stoletj křestanského počtu, Kram. b) das Kennzeichen, d. Figur einer Zahl, nota numeri, auch numerus; 2) Rechnung, f. Conto, m. ratio, D.; Rechenschaft, Rechnungen, f. ratio: wyděg počet z wládařstwj swého; počet přigjmati od nich měli, Vel. poručnjcy počet syrotkům čińte, Pr. počet klásti, držeti, Rechnung stellen, abrechnen, computare; bez počtukrát, unzähligmal, innumeris vicibus, Com.

Početj, n. Anfang, m. initium, principium, exordium; 2) Empfängniß, f. conceptio, conceptus.

Početnj 1. d. Zahlen od. d. Rechenkunst betreffend, arithmeticus; početnj uměnj, Rechenkunst, f. arithmetica; p-nj gméno, Zahlwort, n. (Gramm.) numerale.

Početnice, f. Rechenbrett, n. Rechentafel, f. tabula arithmetica.

Početnjk, u, m. Zähler, m. in der Rechenkunst, eine Zahl bey den Brüchen, numerator od. numerus numerans.

Poceytjm, s. pocýtjm.

Pochábel, a, m. sl. Narr.

Pochabjm se, iti, sl. s. possetim se.

Pochabý 3. sl. s. possetilý, s. auch pjšnička: pochabé sypanice, sl. Brandblattern.

Pochautka, y, f. od. pochautky, -tek, f. pl. s. pochůtka.

Pochawina, y, f. mor. s. přichlimost.

Pochawý 3. -ost, i, f. mor. verb.

Pocházým, el, eti, entstehen, entspringen, seinen Anfang nehmen, oriri, nasci, existere, proficisci, originem trahere, descendere; 2) abnehmen, sich vermindern, minui: zrak mi pochází; gen pocházeti, müssig herumgehen; wždy dále pocházeti, weiter gehen, sich verbreiten, K. -někoho, jemand überlaufen? -zenj, n. verb. -zýwám u. zýwáwám, fr. 1. 2.

Pochlaubám se, al, ati, s. pochlubjm se.

Pochleba, y, m. s. pochlebnjk.

†Pochleba, y, f. folg. P.

Pochlebenstwj, n. Schmeicheley, f. Schmeicheln, n. adulatio, assentatio.

Pochlebnjk, a, m. Schmeichler, adulator, assentator; -nice, f. -inn, f. -trix; -njček, čka, m. dim. so viel als pochlebnjk.

Pochlebný 3. schmeichlerisch, adulatorius, assentatorius, blandus; schmeichelhaft? z. B. slowa.

Pochlebowánj, n. Schmeicheln, n. adulatio, assentatio.

Pochlebugi, owal, owati, schmeicheln, überall beypflichten, adulari, assentari, blandiri; -sobě, sich, -K. w tom sobě pochlebugem, že s wás mocy mjti nebude, Vel.

Pochlpčjm, fut. il, iti, sl. raufen, zausen, vellicare.

Pochlubjm se, fut. ex. il, iti, mit u. ohne Instrum. sich rühmen, z. B. einer Sache, gloriari re, se jactare, jactare rem.

Pochodjm, *fut.* il, iti, eine Zeit lang gehen, aliquandiu incedere, ingredi, ire; b) mit po od. dem Akkus. herumgehen, umgehen, obire, circumire: po wssech tiech kragjch od. wssecky krage pochodil; dobře, zle pochoditi, od. zchoditi, pogezditi, gut, übel ankommen, anlaufen, *D.* 2) *praes.* s. pocházým 1): pochodj od druhého syna; - jwám, al, ati, *fr.* ze ženských panowánj a rozkazowánj mnoho zlého pochodjwá, pflegt zu entspringen, - solet nasci.

Pochodně, *f.* Fackel, *f.* Windlicht, *n.* fax, facula.

Pochodnjk, *a*, *m.* Fackelträger, gestator facis.

†**Pochodnownjk**, *u*, *m.* zrostlina, cereus.

Pochop, *a*, *m.* Häscher, Gerichtsdiener, *m.* lictor.

Pochop, *u*, *m.* z. B. pochop bráti, rozběhnauti se, Anlauf nehmen, *D.* 2) s. pochopenj, *Ryb.* obzwlásstě? k takowému přemyšlowánj pochop wzal, *Com.*

Anm. Einige der Neuern wollen damit den Begriff (Logik) ausdrücken; s. folg.

Pochopenj, *n.* Begreifung mit der Seele, intelligentia, comprehensio; Begriff, *m.* (Logik), notio, *D*; Griff, *m.* captus.

Pochopený 3. gefaßt, mit dem Verstande, comprehensus.

Pochopjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. popadnu: pochopiti zbrog zum Gewehr greifen; üblicher 2) fassen, mit der Seele, begreifen, verstehen, capere, intelligere, assequi, perspicere.

Pochopitedlný 3. begreiflich, quod intelligi, capi potest, -nost, i, *f.* -keit, *f.* 2) folg. poch-nost kněžj, *K.*

Pochopnost, *i*, *f.* Faßungskraft, *f.* captus.

Pochopný 3. s. pochopitedlný.

Pochopugi, *owati*, s. pochopjm.

Pochotný 3. anmuthig, svavis; pochopná wůně, angenehmer, delikater Geruch; 2) s. chutný: pochotněgssj chléb, *K.* což ssenkugi, wsseligak pochotn* gest, *K.* -nost, i, *f.* Anmuth, *f.* Wohlgeschmack, *m.* amoenitas, svavitas, *D.*

Pochowám, *fut. ex.* al, ati, begraben, beerdigen, zur Erde bestatten, humare, sepelire, tumulare; 2) ein wenig pflegen, auf den Schooß, auf d. Arme nehmen, z. B ein Kind, paululum fovere; 3) ein wenig zu essen gegeben haben; -áwám, *fr.*

Pochramjm, *sl.* folg.

Pochromjm, *fut. ex* il, iti, někoho, *Com.* jemand lahm, zum Krippel machen, zerstümmeln, mutilare.

Pochůtka, *y*, *f.* Leckerbissen, *m.* scitamentum; 2) Konfekt, *n.* opus dulciarium; něco na pochůtku dáti, - sy nechati, *rc.*

Pochutnáwám sy, al, ati, gelüsten nach etwas, adpetere, concupiscere, sich Lust, Gout machen: před wečerem giž odtud vhljdage Syon, pochutnáwati sobě bude proti němu, *K.*

Pochwala, *y*, *f.* Lob, *m.* Beyfall, *m.* laus.

Pochwáljm, *fut.* mit u. ohne Gen. il, iti, en, beloben, laudare: pochwálime gich král, *B.*

Pochwilé, *obs.* recreatio.

Pochwist, *f.* Mißwitterung?

Pochwy, (ů? *Ryb.*) *f.* Pferde-

schmuck, *m.* Geschirr, *n.* phalerae.

Pochyba, y, *f.* bess. pochybnost.

†Pochybek, bku, *m.* zrostlina, androsace.

Pochybjm, *fut ex.* il, iti, fehlen, einen Fehler machen, etwas versehen, peccare; 2) mangeln, deesse, deficere, Oz. 9, 2. 3) d. Frucht nicht bringen, abgehen, carere fructu, Mat. 3, 4. mest pochybj gim, *B.* owoce oliwy pochybilo, *B.* pochybj wám winný kmen, *B.* - o někom, o něčem, s. zaufám, *B.* gniž o Božjch zaslibenjch pochybjm, *K.* sám o swém žiwotu (auch o sobě) pochybil (w nemocy), *K.* -běnj, *n.* Versehen, *n.* Fehler, *m.* peccatum, lapsus; Mangeln ꝛc.

Pochybnost, i, *f.* Zweifel, *m.* dubitatio, dubium; 2) Zweifelhaftigkeit, z. B. einer Sache, Bedenklichkeit, *f.* *D.* conditio dubia.

Pochybný 3. zweyfelhaft, z. B. Sache, dubius, incertus: nenj pochybné, že Astyages, otec Daryáw, slaul také Aswerus, *K.* - ně, *adv.* dubie, dubitanter.

Pochybowánj, *n.* Zweifeln, *n.* dubitatio.

Pochybugi, owal, owati, zweifeln, dubitare, dubium esse.

Pochytjm, il, iti, s. popadnu; b) etwas auffangen (erlernen), sich merken.

Počjtám, al, ati, s. postjm.

Počigi *fut* počil. počjti, s. r c cýtjm.

Počjnagjcý 1. *partic.* v. folg. b) ein Anfänger, tyro, *K.*

Počjnám, al, ati, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere; c) s. počnu 2), *B.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* počjnati sobě, sy, sich betragen, verfahren, gerere se: maudře, udatně, rozkošně ꝛc. sobě počjnati, sich weise ꝛc. tapfer betragen; nad stádem ukrutně sobě počjnagj, *K.* (ausgezeichnete Slavonismen!); 2) Muthwillen treiben, petulantem (lascivum) esse, lascivire.

Počjnatel, e, *m.* Anfänger, Urheber, auctor; - kyně, *f.* inn, *f.*; 2) s. počátečnjk.

Počinek, nku, *m.*, bess. počátek, *D.* 2) Handkauf, *m.* das erste gelösete Geld, primus quaestus, *D.*

Počjslo, a, *n.* s. čjslo, Anzahl? *D.*

Počjstěnj, *n.* Abführung, *f.* Purgiren, *n.* purgatio; 2) Purganz, *f.* abführendes Mittel, purgans, medicamentum purgativum.

Počjsti, s. počtu.

Počjtám, al, ati, rechnen, a) überhaupt, ohne zu sehen, ob man zusammenrechnet, od. abziehet ꝛc. ratiocinari, numeros tractare: učj se počjtat, er lernt rechnen ꝛc. b) zählen, numerare: počjtati dukát 1 zl. 52 kr. zu rechnen, *Kram.* c) mit in Rechnung bringen, computare, rationem habere od. ducere: to mi Bůh nepočjtá, *Com.* d) zusammen rechnen, computare, z. B. res od. numerum inire z. B. rerum &c. auch rationem putare; s někým počjtati, mit jemand abrechnen, Rechnung mit ihm halten, rationem cum aliquo putare, inire; 2) achten, schätzen, rechnen, aestimare, ponere, reputare, *B.* střjbro za bláto,

zlato za wjšek počjtati; - ánj, n. Rechnen, Zusammenrechnen, Zählen; Achten, n. ratiocinatio, computatio; numeratio; aestimatio.

II. rec. počjtati se, gerechnet werden, gelten, aestimari; Maud. 7, 9.

Počitář, e, m. Rechner, ratiocinator; 2) Rechenmeister, Lehrmeister in der Rechenkunst, magister (doctor) arithmeticae; 3) Rechnungsführer, m. ratiocinarius; - řstwj, n. Rechenkunst, f. arithmetica.

Počkay! sl. interj. minandi; 2) insultandi.

Počkám, al, ati, cum praep. & acc. warten, auf jemand, od. etwas, erwarten, exspectare, z. B. aliquem, praestolari aliquem et alicui, manere aliquem; 2) ohne Akkus. warten, bleiben, verziehen, manere exspectare, praestolari, opperiri.

II. rec. počkati se, lange warten müssen, diu exspectare debere.

Počnu, fut. ex. počal, počjti, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere; c) machen, z. B. co mám počjti, od. co sobě (sy) mám počjti? was soll ich anfangen? quid faciam? co s tjm člowěkem počnu? od. co sy s tjm člowěkem počnu? was soll ich mit diesem Menschen anfangen? quid hoc homine faciam; v) empfangen, schwanger werden, concipere.

Pocta, y, f. Verehrung, f. a) Ehren, n. cultus, veneratio; pocta Božj, cultus divinus; b) Schenken, n. donatio; c) Geschenk, n. donum, K. d) s. přjpigenj: poctu wzýti, přigmauti, newzýti, Bescheid thun, nicht thun, respondere, compotori imponere, fallere compotorem, R. e) sl. ein Geschenk, welches d. Gäste zur Hochzeit schicken, donum nuptiale.

Pošta, y, f. sl. s. posſta.

Poctjm, fut. ex. il, iti, mit dem Akkus. verehren, colere, venerari; b) schenken, donare, dono dare; někoho darem nesmrtedlnosti ic. poctiti; zuweilen mit dem Genit.: kdo ho ctj, těch on také poctj, K. Hostě pocititi, - bewirthen, Vel.

Poctiwice, f. pl. Beinkleider, braccae, feminalia.

Poctiwý 3. ehrlich, a) ehrbar, honestus; poctiwé slowo, Ehrenwort, n. fides, promissum: na poctiwé slowo propuštěn, Kram. b) rechtschaffen, bonus, probus, integer, sanctus; c) keusch, züchtig, pudicus, castus; d) ehrbringend, ehrenvoll, honorificus: gemu y ginym poctiwé gest to, Vel. - wě, adv. honeste, probe, integre, sancte, honorifice: poctiwě mluwj o sformowánj člowěka w žiwotě matky, K. poctiwě zaplatiti, ehrlich bezahlen, solvere diligenter, cum fide; pudice, caste; - wost, i, f. Ehrlichkeit, f. a) Ehrbarkeit, f. honestas; b) Rechtschaffenheit, f. probitas, sanctitas, integritas, fides.

Počtowý 3. s. početnj, Syl.

Počtu, fut. počtl, počjsti, warunter zählen od. rechnen, nume-

rare, referre; počjsti za gjdlo, für das Essen rechnen, imputare; draho gim oběd počtl hospodář, *Vel.* něco za něco někomu, anrechnen, imputare; achten, halten, erklären, habere, reputare, declarare; za kacýře někoho počjsti; - erklären, - declarare; počten gest mezy boby; f. auch počjtám.

II. *rec.* počjsti se, f. počjtati se; b) s někým, zusammen rechnen, abrechnen, Rechnung halten, rationes inire, computare.

Počtugem, owati, *sl.* f. počjtám.

Počtwermo, *adv.* auf vieren, (z. B. kriechen), quadrupedum more.

Počty, ů, *m. sl.* d. Zahlen, numeri: 2) Rechnung, *f.* arithmetica; 3) Berechnung, *f.* rationes, computus.

Počůrám, *fut.* al, ati, beharnen, bepissen, commingere.

Počykám, al, ati, *fut. sl.* vorh.

Počynugi, *fut.* owal, owati, verzinnen, stanno obducere.

Pocýtjm, *fut ex.* il, iti, mit dem Genit. empfinden, fühlen, sentire, 2) viel ausstehen, erdulden, leiden, pati, perpeti, perferre tolerare; zymy strachu, auzkosti, bolesti pocýtiti; - bolesti nepohodlj, *Com.*

Pocyťugi, owal, owati, vorh.: wnitřně něco -; po tři dny bolest pocyťowal; po tři dny pocyťowalo wogsko moru hubjcýho.

Pod, vor mehrern Mitlautern pode, z. B. podemnau, unter mir, *praep.* auf d. Frage wohin? mit dem Akkus. u. auf d. Frage wo? mit dem Lokal, unter, a) in Rücksicht einer höheren Sache, d. darüber ist od. stehet, z. B. pod stromem seděti, unter dem Baume sitzen; pod strom wstaupiti, unter den Baum treten 2c. sub, subter; auch menssi, nižssi pod giné; hlawu pod meč, někoho pod stráž dáti; pod pečetj, mit Siegel versehen, sub sigillo; list pod dátum w Praze 19. září, 1462. pod swau mocý a ctj králowstau slibowal; gest pod trunkem, er hat einen Rausch, est ebrius; pod rukau, unter der Hand, f. podtagi, *D.* pod nos mluwiti, leise, unvernehmlich sprechen; b) unten an, unten bey, z. B. pod wrchem, unter dem Berge 2c. sub, infra; c) wenn es eine Unterthänigkeit, Subordination, Unterwerfung, 2c. anzeigt, sub; pod platy cýsařů zůstáwati; pod plat sobě uwesti někoho; žena pod mocý muže stogjcý; statek nezáwadný pod tjm práwem mjti, pod práwu náležegjcý; d) unter (unter der Strafe), sub: pod hrdlem od. pod ztracenjm hrdla, f. hrdlo 2); pod wěčným zatracenjm 2c., pod utopenjm mu zapowěděl, *Vel.* e) f. za: pod Jozefem II., pod Pontským Pilátem, unter Joseph II. 2c. So auch: pod hrau, pod prácý, pod kázanjm spal, pod mssj klekel 2c. während, - durante - ; pod dobrým přátelstwjm ge k sobě pozwal, unter dem Vorwand 2c. *Vel.*

Poď, komm, veni.

Podacý 1. (v. podati), od. podacý práwo, Kirchensatz, *m.* Patronatsrecht, *n.* jus patronatus, *D.* pán podďácý (sic!) ss fáry, *Vel.*

Podacye, *f.* s. kmetcý statek, *R.*

Podagra, y, *f.* dna, Podagra, *n.* podagra.

Podagrycký 3. podagrisch, podagricus, *Com.*

Podál; *adv.* s. opodál.

†Podalirka, y, *f.* zrostlina, podaliria.

Podám, *fut. ex.* al, ati, án, bey den Schriftstellern mit dem Genit. im gemeinen Leben bald mit dem Genit., bald mit dem Akkus., reichen, darreichen, z. B. die Hand, porrigere, praebere: podal mu ruky, *Cyr.* - hlawy, krku do wazby, *Vel* pomocy nám štědře podáwá Bůh; zulangen, zureichen, hinlangen, darreichen, suppeditare, subministrare, praebere, porrigere: gáďro celé Biblj ostatkům cýrkwe České podané, - dargereicht, im Drucke herausgegeben, *Com.* b) aufgeben, aufwerfen, vorlegen, z. B. zur Berathschlagung, proponere: podal toho na swé rady, *K.* přjmluw na konssely p-ti, Pr. c) verweisen: stran neyprwé na smlauwu přátelskau podáwati, Pr. k otrpnému práwu, *Vel.* mezy gizdné cýsařské podán, *Id.* podali se o tu při na saud, *Id.* 2) bieten, v. Käufern, antragen, liceri, od. licitari rem (pretio).

II. *rec.* podati se, sich geben, remittere, tendi: sukno se podáwá, das Tuch gibt sich.

Podánj, *n.* Darreichung, *f.* porrectio; b) Aufgabe, *f.* Antrag, propositio, (problema): podánj nějaké někomu učiniti, *Cyr.* gakoby to podánj přigjti pomyslel, *Com.* c) Thema, *n.* thema, *Cyr.*

Podatilý 3. wohlgerathen, felix, qui spei respondet: podatilé djtě, podatilý manžel.

Podatjm se, *fut ex.* il, iti, gerathen, a) gut v. Statten gehen, succedere, provenire; b) v. Gewächsen, provenire; c) gelingen, cedere, procedere, succedere.

Podarkugi se, owati, s něčjm, *sl. Lypt.* wem immer anbieten.

Podauročný 3. od vodplatný, z. B. lán, Zinshube, *f.* laneus vectigalis, *R.*

Podaw, u, *m.* Nothzucht, *f.* stuprum violentum, Pr.

Podawak, e, *m.* Handlanger, *m.* ministrator; 2) eine Reute bey der Sägmühle, rallum; - kka, y, *f.* H-inn, *f.* ministratrix.

Podáwám, al, ati, *fr.* v. podám: podáwati wečeři Páně, das h. Abendmahl austheilen; posměwačné otázky na někoho p.; podáwagj ho sobě, s. melj ho, *D.* ty konfessý sobě swatě swatých rukau podáwagj, *Kroc.* p. přjčin, - angeben, Pr.; s. auch slowo; 2) ertheilen, geben, tribuere: čest Bohu náležitau někomu podáwati a činiti; wědlíček p., reizen, höhnen, *Com.* s. wiblicky.

II. *rec.* podáwati se, s. podati se; b) sich erbieten, offerre (se); c) nacharten, gleich thun, similem esse; obcowánjm na giné se nepodáwá, - gleich seyn, nacharten, gleich thun -; podal se na otce.

Podáwánj, *verb.* v. verh. Anbot, *n.* & *m.* oblatio.

Podáwjm, *fut. ex.* il, iti, mit dem Genit., viele, mit dem Akkus. alle erwürgen, multos, omnes suffocare; b) s. dáwjm: podáwil ho hýř.

II. *rec.* dáwiti se, bess. wracým.

Podawky, wek, *f. pl.* Reichgabel, *f.* zum Heu, od. Getreide, furca, furca foenaria.

Podbahnjm, iti, benebeln?

†Podbanka, y, *f.* Filialbank, (Unterbank), *f* ? *P*

Podběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. poběhnu: podběhl mu ten omyl.

Podběl, u, *m.*, *sl.* auch podbělek, lku, *m.* Huflattig, *m.* tussilago farfara; nach *Lumn* dasselbe, *hung.* marsilapu, kis édes lapu.

Anm. *D.* hat sowohl unter Huflattig, als auch unter Anblatt, squamaria, (hier wohl irrig,) podběl; nach *Bercht.* soll poběl, petasites seyn.

Podberem, *sl.* s. podeberu.

Podbigi, *fut.* il, iti, folg.

Podbjgjm, el, eti, unterschlagen, beypfählen, mit Pfählen unterstützen, befestigen, palare, fistucare; kolјm podbjgeti; grunt kolјm dřewěným podbjgený; (auch soviel als pod sebe sy podmanјm?)

Podbjl, u, *m. mor.*, *sl.* podbjlek, lku, *m.* s. podběl u. podkowka, Huflattig? (Nach *Bercht.* podbjlek, lathraea, Schuppenwurzel, *f.*)

Podbiskupj, jhoł *m.* Chorbischof, suffraganeus; podbiskupj dwa aneb suffragáni, *Vel.* 2) minores pontifices, im alten Rom, *Vel.*

Podbjrám, al, ati, s. podeberu; b) *sl* zeideln, favum eximere (demetere) *K* wčely podbjrati.

Podbjrám se, al, ati, geschwürig werden, schwären, eitern, suppurare, in pus abire.

Podborowniky, ů, *m. pl.* eine Art eßbarer Schwämme, *Herb. Wiell.* dasselbe was podburky; ryzce sind es nicht.

Podbradek, dku, *m.* s. lalok; 2) Kinnkette, Schaumkette, *f.* am Pferdegebiß, (Kinnreif, *m.*) lupati catenula cum uncis.

Podbřemenj, *n.* když gest kdo pod břemenem porobý, Unterwürfigkeit, Last, *f.* servitus, onus, *K.*

Podbřjšek, šku, *m.* Unterbauch, Schmerbauch, *m.* venter infimus, abdomen; 2) Bauchfleck, Bauchstück, *m.* etwa caro abdominalis, *D.* 3) z. B. lissčj, Fuchswammen, *n.* lacinia.

Podbřjškowý, *A.* Unterbauch., lissčj p-ý, mit Fuchswammen; šuba lissčj podbřjškowá, *Vel.*

Podbrussina, y, *f.* *sl* s. podbřjšek.

Podburky, ů, *m. pl.* *sl.* *Nitr.* (že pod burjm, borowjm, rostau), *Lypt.* rynzyky, *boh.* ryzce, *Vel.* Reißken, eine Art Schwämme.

Podbůžek, žka, *m.* s. půlbůh, *D.*

Podčepky, ů, *m.* Tropfwein, *m.* Tropfbier rc. was beym Zapfen in das Untersätzel tropft, vinum &c. stillatitium.

Podchwátjm, *fut.* iti, s. podchytjm.

Podchwostina, y, *f. sl.* s. farkaš.

Podcházým, el, eti, s. podegdu.

Podchycugi, owati, folg.

Podchytám, ati, folg. - áwám rc.

Podchytjm, *fut. ex.* il, iti, cen, unterstützen, etwas mit etwas, z. B. das Haus, suffulcire, auch fulcire, sustentare, adminiculari; - w řeči, subsumere.

Podcudky, ů, *m. pl.* (*boh.* wäre es podcydky, v. cýdjm, *sl.* cúdjm). Ausreiterig, *n.* Gerödel, *n.* (schlechtes Korn).

†Podcybulj, *n.* lecus, (pars bulbi), *Berchi*.
Podďacý, s. podacý.
Poddám, *fut. ex.* al, ati, ergeben, übergeben, tradere, dedere; 2) unterthan machen, subjicere potestati alicujus.
II. *rec.* poddati se, sich ergeben, se tradere, se dedere; 2) unterthan werden, subjici imperio (potestati) alicujus.
Poddaná, é, *f.*, *foem.* v. folg.
Poddaný, ého, *m.* Unterthan, *m.* a) überhaupt, civis; b) in Rücksicht des Fürsten od. der Obrigkeit, subjectus potestati alicujus; c) in Rücksicht des Grundherrn (in Ungarn), subditus; 2) Leibeigener, *m.* mancipium; -ná, é, *f.* -inn, *f.* Leibeigene, *f.* subdita, mancipium, serva.
Poddaný 3. unterthänig, unterworfen, subjectus alicui, subjectus potestati (imperio) alicujus; 2) leibeigen, servus, a, um; -nost, i, *f.* Unterthänigkeit, in Rücksicht der Leibeigenschaft u. Frohndienste, servitus.
Poddaudnjk, u, *m.* s. Lotrk.
Poddáwám, al, ati, s. poddám.
Podděkan, a, *m.* Unterdechant, *m.* specialis, visitator, subdecanus. *Syl.*
Podďělám, *fut.* ati, untersetzen, subjicere: pod střáky podďělaná kola, *Com.*
Poddutý 3. hohl, concavus.
Poddymný 3. (v-j, 1.) zahm, cicur: poddymnj holubowé, (co se w dymnjku, t. g. w pokloně na střeše chowagj); b) gewöhnlich, s. obecný, i. W. hrjch.
Podeberu, *fut. ex.* podebral, ati, unten wegnehmen, infra demere, tollere; sich. Mám podebrati (wjnem), i. ovigi se, *Syl.*
II. *rec.* podebrati se, s. podbjrám se.
Poděbrady, *f. pl.* Stadt (u. Schl.) im Königgr. Kr. Podiebrad, *n.* Podiebradum: král Girzj z Poděbrad, nesmrtedlné paměti!
Podebnj, *n.* das Dicke v. Biertrebern, so sich unten am Boden setzt, sedimentum siliquarum, *R.*
Podegdu, *fut. ex.* podessel, podgjti, unterlaufen, subire; sich ereignen, accidere, intervenire: nepodessstali něgaká pohorssenj; podegde nedbalstwj, nesworuost, *Com.*
Podégi, *fut. ex.* poděl, podjti, hinthun, hinlegen, redigere, amovere, ponere; -jwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* podjti se, poděl se el. hinkommen, sich hin wenden, redigi, vertere se, *B.* newjm kam se mi klobauk poděl; kam se poděgi? 2) s. děgi se, dál se: gak se nám gesstě poděge! uns ergehen?
Podegmu, *fut. ex.* podgal, podgjti, hinreißen, fesseln, capere: nedal se podgjti wsslechtilé kráse a wýtečnosti gegj; dany podgatý; 2) befallen, occupare: hrůza podgala pokrytcé, *Is.* 33, 14. bázeň weliká podgala wssecko; záwrat ho podgjmá, *Com.* wášte ho podgala, durchdrang ihn; 3) in d. Höhe winden, subducere, elevare.
Podekrj, *n.* kleine Staude, suffrutex.
Poděkugi, *fut.* owal, owati, danken, sich bedanken, gratias agere; někomu, jemand, bey jemand, alicui; za něco, für

etwas, pro vo; - kowánj, n. Dank, m. Danksagung, f. grates, pl., gratiarum actio; poděkowánj učiniti, - abstatten, - dochàzeti sc.

II. rec. poděkowati se, verb. p-ti se z auřadu, dem Amte entsagen, munere se abdicare.

Poděkám, fut ex. al. ati, mit dem Genit. viel fertig (zu Ende) machen, multum absolvere: 2) mit dem Akkus., a) alles fertig machen, omnia absolvere; b) in der anständigern Sprechart für posrat.

II. rec. poděkati se, in der anständigern Sprechart für posrati se; - do kalhot, in d. Hosen hofiren, D.

Podělim, fut. ex. il, iti, cum gen. pers. & instrum. rei, viele betheilen, multis impertire, multos participes reddere; 2) mit dem Akkus. alle betheilen, omnibus impertire; poděliti strany rozsudkem, Pr.

II. rec. poděliti se (o něco), sich theilen, divisionem instituere: poděliti se o to dědicowé, Pr.

Poděluji, owati, s. verb. u. zděliim se, Cyr.

Podemeli, fut. podemlel, podemljti, unterwühlen, subruere.

Poden, für pod něho, pod něj.

Podepru, (ku), fut., podepřel, podepřjti, praes. podpjrám, unterstützen; a) etwas unter etwas, z. B. den Arm unter den Kopf, suffulcire; b) etwas mit etwas, z. B. das Haus, den Kopf sc. auch fig. mit Worten, Gründen sc. suffulcire, fulcire, sustentare, adminiculari.

II. rec: podepřjti se, sich anlehnen, z. B. an einen Baum, se ad arborem, arbori acclinare.

Podepsat, - ati, s. podpjsi.

Podeschnu, fut. schl, nauti, abtrocknen, siccescere: osýpky podeschly.

Podesskjm od. podsstjm, fut. sskal, sskati, sl. unterdrunzen.

Podesswa, y, f. sl. s. podssew; 2) Fußsohle, f. planta pedis.

Podesteli, fut. ex. podestlal, podestlati, unterstreuen, substernere.

Podestlánj, n. verb. v. verb. b) Streu, f. stramentum, s. spodnj peřina, Com.

Podestru, fut. střel, střjti, s. podstjrám.

Poděsým, fut. yl, yti, viele od. alle erschrecken, terrere.

Podetnu, s. podtnu.

Podeyzny, f. pl. Schwellen, (Bergb.) limina, Syl.

Podezdjm, fut. ex. il, iti, zděn, mit Mauer unterstützen, muro fulcire; - zdjwám, al, ati, fr.

Podežeru, fut. podežrati, unternagen, unterfressen, subrodere; - žránj, n. verb.

Podezřelý 3. verdächtig, suspectus; - le, adv. - cte; lost, i, f. s. podezřiwý u. postrannj.

Podezřenj, n. Argwohn, Verdacht, m. suspicio.

Podezřiwý 3., sl. potwárawý, argwöhnisch, suspicax, suspiciosus; - wost, i, f. argwöhnisches Wesen.

Podgahen, s. podjahen.

Podgarnj 1. was im Frühling erscheint, geschieht od. wächst, Frühlings-, vernalis: čas podgarnj.

Podgedenj, n. verb. v. podgjm.

Podgedu, fut. ex. podgel, podge-

ti, zufahren, (v. unten), subvehi: podgeli ſme Cypr, *K.*

Podgedy, ů, *m. pl. mor.*, *boh.* Kurděg, Scharbock, *m.* scorbutus.

Podgem, u, *m. sl.* Wagenwinde, *f.* trochlea, sucula; 2) † Unternehmung??

Podgeſen, *ol.* ſ. podzym.

Podgetj, *n. verb.* v. podegmu.

Podgezd, u, *m.* Unterweg?

Podgjm, *fut. ex.* podgedl, podgjſti, ſ. podežeru.

Podgima, y, *f.* ſ. podgem; 2) od. podyma, *sl.* Reibſcheit, Richtſchnur, *f.* amussis, regula.

Podgjmám, ati, ſ. podegmu.

Podgitj, *n. verb.* v. podegdu.

Podhazugem, owati, *sl.* ſ. podhodjm.

Podheytman, a, *m.* Unterhauptmann, *Vel.*

Podhlawnice, *f.* ſ. poduſſka; -ka, y, *f. dim.*

Podhlawnj 1. was unterm Kopf iſt.

Podhljdak, e, *m.* ein argwöhniſcher Menſch, suspicax, *Cyr.*

Podhljdám, al, ati, někoho, argwöhnen, Argwohn haben, in Verdacht haben, suspicari, subdole observare; - bližnjho ſwého, *B.*

Podhljdawý, ſ. podezřiwý.

Podhodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, unterwerfen, etwas unter etwas, subjicere; 2) unterſchieben, etwas an d. Stelle eines andern, subdere, subjicere, supponere; 3) das Geſtohlene heimlich hinlegen, clam restituere, *B.*

Podholjm, *fut.* il, iti, unterraſiren, subtondere: Arabſſtj wlaſy ſwé podholowali, *K.*

Podhončiſtý 3. *sl.* gut ſcheſelnd, gut in Körnern ausgebend, z. B. owes, gečmen.

Podhorec, rce, *m.*, *pl.* podhorcy, *sl.* Bewohner der Gegenden unter dem Gebirge.

Podhořj (-řje), *n. sl.* der Fuß des Berges, pes montis.

†Podhornj, alpestris, subalpinus, z. B. herba, *Berchk.*

Podhradj, *n.* der untere Schloßgrund, plaga subarcensis; 2) der Nahme einiger Städtchen in Ungarn.

Podhrdlek, lku, *m.* der Vordertheil des Halſes, *m.* jugulum; 2) Kehlriemen, *m.* subjugulare, subjugularis capistri catenula.

Podhubek, bku, *m.* vorh. *D.*

Podhuckám, al, ati, *sl.* anhetzen.

Podjahen, hna, *m.* subdiaconus.

Podjem, ěl, ěti, *sl.* ſ. podégi.

Podjl, u, *m.* Erbtheil, *m.* Theil der Erbſchaft, pars (portio) haereditatis; za podjl býti od. ſe doſtati, zu Theil werden, obtingere: hlubinám, zadnjm kautům, za podjl ſe doſtati, *Com.*; ſ. gſem.

Podjlný 3. abgetheilt, in partes divisus; b) betheilend: ſprawedlnoſt podjlná, justitia distributiva, *Com.*

Podiw, u, *m.* in der Redensart: ku podiwu, z. B. kráſné měſto, *Vel.* zur Verwunderung, zum Erſtaunen, - wunderſchön, ad stuporem -.

Podjwám ſe, *fut. ex.* al, ati, na něco, anſehen, ſehen nach etwas, anſchauen, d. Augen auf etwas richten, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) ſehen, wohin ſehen, nach etwas ſehen, spectare; podjwám ſe do ſwé zahrady, ich

will in meinen Garten sehen, visam, invisam, videbo hortum meum; 3) cum dat. rei, betrachten, considerare; - ánj se, n. verb.

Podiwaná, é, f. Schau, f. spectaculum; pro podiwanau strcomážděný lid.

Podiwenj, n. Verwunderung, f. admiratio.

Podiwjm se, fut. ex. il, iti, mit u. ohne Dativ, sich verwundern, mirari, admirari, z. B. hominem, rem, auch de homine, de re.

Podiwný 3. wunderbar, admirabilis, mirus, mirabilis: podiwné djlo Božj, hřjmánj, Žal.; - ně, adv. admirabiliter, mirandum in modum, mire, mirabiliter.

Podkabátek, tku, m. kamizola, y, f. Kamisol, n. Unterröckchen der Mannspersonen, camisia, ae, f. R.

Podkám, al, ati, sl. abrufen, avocare.

Podkamnj n. der Ort unter dem Ofen.

Podkalim, fut. unterschwämmen: litina lauka podkalj neb zanese.

Podkasaly, 3. aufgeschürzt, succinctus, expeditus, fig. verschmitzt, vafer, versutus: podkasalý lotr, B.

Podkasám, fut. al, ati, pod se, unter sich bringen, subjicere sibi: podkasati pod se a podmaniti lidi, Vel. swět mne sobě nepodkasal, Com.

II. rec. podkasati se, sich aufschürzen, succingi.

Podkassem, sati, sl. verb.

Podkaukjm, fut. il, iti, en, praes. podkuřugi, beräuchern, a) mit Rauch erfüllen, fumo implere, fumigare; b) mit Rauchwerk, z. B. Blumen, Weihrauch, zur Gesundheit, od. Reinigung, suffire, auch suffumigare; hlawu podkaukiti (wjnem), s. opiti se, Syl. c) sl. den Ofen heitzen, calefacere; - kenj, n. Beräucherung; Reinigung ꝛc. Heitzen, n. suffumigatio, suffitus; calefactio.

Podklad, u, m. Brandbock, m. Brandreite, f. Brandeisen, n. fulcrum focarium, R. 2) s. posklánj na koně, beža, R.

Podkládám, ati, s. podložjm.

II. rec. podkládati se, sich unterlegen; 2) sich erbieten, se offerre; podkládal se, že to může vkázati; 2) sl. schmeicheln, adulari.

Podkladek, dku, m. Unterlage, f. subiculum, statumen; 2) sl. das Ey, so man den Hühnern im Neste zurückläßt, ovum index; pl. podkladky, kleine Brandreiten, s. podklad.

Podklesstjm, fut. il, iti, v unten abstutzen, (einen Baum).

Podklonjm, fut. ex. il, iti, beugen, unter etwas, inflectere; - ffiji swau pod yho, K. hřbet pod metlu, K.

Podkolenj, sl. podkolenje, n. Kniebeuge, Kniekehle, f. poples, (itis); 2) Kniekehle am Strumpfe, poples; 3) sl. der untere Schenkel, crus.

Podkomořj, jho, m. auředník zemský w Čechách, Unterkämmerer, subcamerarius; - stwj, n. d. Würde, Amt desselben.

Podkoně, obs. s. marsstalík.

Podkopač, e, m. Minirer, cunicularius.

Podkopám, fut. ex. al, ati, án, untergraben, z. B. ein Haus,

Berg ꝛc. suffodere; - ánj, n. - Untergrabung, suffossio; - áwám, al, ati, fr.
Podkopáwač, s. podkopač; Untergräber; - čka, - inn, f. zrád-ná podkopáwačka smrt, *Neg.*
Podkowa, y, f Hufeisen, n. solea ferrea; podkowu přibiti, ein Hufeisen aufschlagen, soleam impingere ungulae (z. B. equi), - bey den Alten. inducere soleam; fig. wſſetečná dě-wečka brzy podkowu odwrže, zgiſſknatj a w bříſſe oteče, a za to ſebrance ſobě vhonj, *Syr.* 2) das Eisen auf der Sohle des Stiefels, solea; s. auch folg.
Podkowám, al, ati; s. vorh. pod-kowu přibiti; auch čižmy pod-kowati ꝛc. *sl.*
Podkowář, e, m. Hufschmied, faber ferrarius.
Podkowka, y, f. *dim.* v. podkowa. 2) Huflattig, m. tussilago.
†Podkowěnka, y, f. zroſtlina, hyppocrepis.
Podkowný 1. das Hufeisen betreffend, z. B. podkowný hřebjk, s. folg.
Podkownjk, u, m. Hufnagel, m. clavis solearis.
Podkožnj, s. zákožnj.
Podkragugi, owal, owati, s. pod-krogim.
Podkragj, n., *sl.* chotár, u, m. Gebiet, n. Bezierk, m. z. B. einer Stadt, territorium, ager; iſt es ein Land, terra.
†Podkrál, e, m. Unterkönig, pro-rex, *Kram.*
Podkřjdlj, n. Nebenaſt, m. stolo, *Herb.*
Podkřjdlnice, f Nebenflügel, m. penna alis subjecta, *B*
Podkrogim, *fut. ex.* il. iti, en, unten abſchneiden (mit dem Meſſer), subter abscindere.
Podkrokewnice, f. *sl.* i. e. trám pod krokwe? s. krokewnice?
Podkrowj, n. (*R.* podkrowy, Dachboden, m. locus subtegulanus, pavimentum.
Podkugi, ul, auti, s. podkowám.
Podkurážjm se, *fut.* il, iti, *sl.* s. podnapigi se.
Podkukugi, owal, owati, s. pod-kaukjm.
Podkůwám, al, ati, *sl.* s. podkugi.
Podkytle, Unterkittel? *Haj.*
Podla, *sl.* s. podlé.
Podlaha, y, f. Eſtrich, Boden, Fußboden, m Diele, f. pavimentum, solum; b) podlaha chrámu mramorem podlážděná, der obere Boden, tabulatum supremum; podlahu kláſti, dělati, dielen, sternere tabulis; s. auch dlažba, dlážka, dlažjm.
Podlahnem, hl, *sl.* s podlehnu.
Podlámi, *fut.* ati, s. podlamugi.
Podlamowač, e, m. Abblatter, pampinator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.
Podlamugi, owal, owati, v. unten einreißen, z. B. d Mauer, murum ab imo subruere; 2) abblatten, der Blätter berauben, z. B. den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.
Podlátám, al, ati, *sl. Szakolcz.* einen Fleck unternähen, flicken.
Podlaubj, n. bedeckter Gang, Bogengang, m. Bogenlaube, f. porticus.
Podláwjm, *fut.* iti, durch Drücken verderben, premendo vitiare.
Podlážděný 3 gepflaſtert, stratus, s. pod aha.
Podláždjm, *fut.* iti, s. dlažjm.
Podlažený, s. podlážděný, *B.*
Podlažjm, *fut.* s. dlažjm.
Podlážka, y, f. *dim.* v. podlaha.

will in meinen Garten sehen, visam, invisam, videbo hortum meum; 3. cum dat. eti, betrachten, considerare; - ánj se, n. verb.

Podjwaná, é, f. Schau, f. spectaculum; pro podjwanau shromážděný lid.

Podjwanj, n. Verwunderung, f. admiratio.

Podiwjm se, fut. ex. il, iti, mit u. ohne Dativ sich verwundern, mirari, admirari, z. B. hominem, rem, auch de homine, de re.

Podiwný 3. wunderbar, admirabilis, mirus, mirabilis: podiwné djlo Božj, bčjmánj, Žal.; - ně, adv. admirabiliter, mirandum in modum, mire, mirabiliter.

Podkabátek, tku, m. kamizola, y, f. Kamisol, n. Unterröckchen der Mannspersonen, camisia, ae, f. R.

Podkám, al, ati, sl. abrufen, avocare.

Podkamnj n. der Ort unter dem Ofen.

Podkaljm, fut. unterschwämmen: litina lauku podkalj neb zanese.

Podkasalý, 3. aufgeschürzt, succinctus, expeditus, fig. verschmitzt, vafer, versutus: podkasalý lotr, B.

Podkasám, fut. al, ati, pod se, unter sich bringen, subjicere sibi: podkasati pod se a podmaniti lidi, Vel. swět mne sobě nepodkasal, Com.

II. rec. podkasati se, sich aufschürzen, succingi.

Podkessem, sati, sl. verb.

Podkaukjm, fut. il, iti, en, praes. podkuřugi, beräuchern, a) mit Rauch erfüllen, fumo implere, fumigare; b) mit Rauchwerk, z. B. Blumen, Weihrauch, zur Gesundheit, od. Reinigung, suffire, auch suffumigare; hlawu podkaukiti (wjnem), s. opjgi se, Syl. c) sl. den Ofen heitzen, calefacere; - kenj, n. Beräucherung; Reinigung ꝛc. Haitzen, n. suffumigatio, suffitus; calefactio.

Podklad, u, m. Brandbock, m. Brandreite, f. Brandeisen, n. fulcrum focarium, R. 2) s. posklánj na koně, beka, R.

Podkládám, ati, s. podložjm.

II. rec. podkládati se, sich unterlegen; 2) sich erbieten, se offerre: podkládal se, že to může vkázati; 2) sl. schmeicheln, adulari.

Podkladek, dku, m. Unterlage, f. subiculum, statumen; 2) sl. das Ey, so man den Hühnern im Neste zurückläßt, ovum index; pl. podkladky, kleine Brandreiten, s. podklad.

Podklestjm, fut. il, iti, v unten abstutzen, (einen Baum).

Podklonjm, fut. ex. il, iti, beugen, unter etwas, inflectere; - sigi swau pod gho, K. hřbet pod metlu, K.

Podkolenj. sl. podkolenje, n. Kniebeuge, Kniekehle, f. poples, (itis); 2) Kniekehle am Strumpfe, poples; 3) sl. der untere Schenkel, crus.

Podkomořj, jho, m. auředník zemský w Čechách, Unterkämmerer, subcamerarius; - stwj, n. d. Würde, Amt desselben.

Podkoně, obs. s. marssaljk.

Podkopač, e, m. Minirer, cunicularius.

Podkopám, fut. ex. al, ati, án, untergraben, z. B. ein Haus,

Berg &c. suffodere; - ánj, n. - Untergrabung, suffossio; - áwám, al, ati, fr.
Podkopáwač, s. podkopač; Untergräber; - čka, - inu, f. zrádná podkopáwačka smrt, Neg.
Podkowa, y, f Hufeisen, n. solea ferrea; podkowu přibiti, ein Hufeisen aufschlagen, soleam impingere ungulae (z. B. equi), - bey den Alten. inducere soleam; fig. wssetečná děwečka brzy podkowu odwrže, zgißkrnatj a w břisse otele, a za to sebrance sobě vhonj, Syr. 2) das Eisen auf der Sohle des Stiefels, solea; s. auch folg.
Podkowám, al, ati; s. vorh. podkowu přibiti; auch čižmy podkowati &c. sl.
Podkowáč, e, m. Hufschmied, faber ferrarius.
Podkowka, y, f. dim. v. podkowa. 2) Huflattig, m. tussilago.
†Podkowénka, y, f. zwestlina, hyppocrepis.
Podkowný 3. das Hufeisen betreffend, z. B. podkowný hřebjk, s. folg.
Podkownjk, u, m. Hufnagel, m. clavis solearis.
Podkožný, s. zákožný.
Podkragugi, owal, owati, s. podkrogjm.
Podkragj, n., sl. chotár, u, m. Gebiet, n. Bezierk, m. z. B. einer Stadt, territorium, ager; ist es ein Land, terra.
†Podkrál, e, m. Unterkönig, prorex, Kram.
Podkřjdlj, n. Nebenast, m. stolo, Herb.
Podkřjdlnice, f Nebenflügel, m. penna alis subjecta, B
Podkrogjm, fut. ex. il, iti, en, unten abschneiden (mit dem Messer), subter abscindere.
Podkrokewnice, f. sl. i. e. trám pod krokwek s. krokewnice?
Podkrowj, n. (R. podkrowy, Dachboden, m. locus subtegulanus, pavimentum.
Podkugi, ul, auti, s. podkowám.
Podkurážjm se, fut. il, iti, sl. s. podnapigi se.
Podkukugi, owal, owati, s. podkaukjm.
Podkůwám, al, ati, sl. s. podkugi.
Podkytle, Unterkittel? Haj.
Podla, sl. s. podlé.
Podlaha, y, f. Estrich, Boden, Fußboden, m Diele, f. pavimentum, solum; b) podlaha chrámu mramorem podlážděná, der obere Boden, tabulatum supremum; podlahu kláſti, dělati, dielen, sternere tabulis; s. auch dlažba, dlážka, dlažjm.
Podlahnem, hl, sl. s podlehnu.
Podlámi, fut. ati, s. podlamugi.
Podlamowač, e, m. Abblatter, pampinator; - čka, y, f. - inu, f. - trix.
Podlamugi, owal, owati, v. unten einreißen, z. B. d Mauer, murum ab imo subruere; 2) abblatten, der Blätter berauben, z. B. den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.
Podlátám, al, ati, sl. Szakolcz. einen Fleck unternähen, flicken.
Podlaubj, n. bedeckter Gang, Bogengang, m. Bogenlaube, f. porticus.
Podláwjm, fut. iti, durch Drücken verderben, premendo vitiare.
Podlážděný 3 gepflastert, stratus, s. pod aha.
Podlážđjm, fut. iti, s. dlažjm.
Podlažený, s. podlážděný, B.
Podlažjm, fut. s. dlažjm.
Podlážka, y, f. dim. v. podlaha.

Podlažnice, *f.* Dielenkopf, *m.* pseudomutulus, *.D.*

Podlé, *praep. reg. gen.* nach, gemäß, nach Beschaffenheit, vermöge, secundum, ex, pro: podlé swých mjst wssickni dobře činjti máme; podlé slowa Božjho ortelowati; b) zu jemandes Vortheil: podlé někoho státi, býti; podlé wás stogj kronykáři; slowo Božj podlé mé strany gest, - ist auf meiner Seite; podlé někoho ortel wynesti, a pře geho že gest dobrá, potwrditi.

Podlegi, *fut. ex.* podlil, podljti, *part. pass.* podlit, untergießen, suffundere.

Podlehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, unterliegen, succumbere.

Podlémořský, s. pomořský, Žal.

Podlesák, *a, m.* Holzbauer, rusticus lignarius; - ška, *y, f.* - inn, *f.* - ca lignaria.

Podlesska, *y, f.* Schlüsselblume, *f.* primula veris, *Vel.*

Podlesý, *n.* d. Gegend unter dem Walde, ora subsylvana; 2) *ol.* eine Gegend unweit Prag, *Vel.*

Podlezj, *n.* s. garo.

Podlezáček, čka, *m.* Kriecher, Schmeichler, Fuchsschwänzer, *m.* adulator, - čka, *y, f.* - inn, *f.* - trix.

Podlézám, al, ati, s. podlezu.

Podlezu, *fut.* podlezl, podlezti, unterkriechen, subrepere, subterrepere.

Podlepjm, *fut.* il, iti, en, unten anpappen, ankleben, subter adglutinare.

Podlhowatý, *sl.* s. podluhowatý.

Podlinky, *ol.* oblemowánj sukně.

†Podlistný 3. hypophyllus, *Bey.*

Podlizač, e, *m. sl.* Schmarozer, *m.* parasitaster, assentator.

Podljzám, s. podlézám.

Podlizawý 3. *sl.* schmeichlerisch.

Podlizugem se, owati, *sl.* schmeicheln, schmarotzen, vulpinari, adulari.

Podloha, *y, f.* z. B. kusu, Untergestelle, *n.* podamentum, *R.*

Podlom, *u, m.* s. smjčka.

Podlomjm se, *fut.* iti, sich beugen: podlom se někdy pokorně, *Lom.*

Podložjm, *fut. ex.* il, iti, en, unterlegen, a) etwas unter etwas, supponere, subdere, subjicere, substernere; b) etwas mit etwas, substernere.

Podložek, žku, s. podkladek, 2).

Podluhowatý 3. länglicht, oblongus.

Podlup, *u, m.* podlupek, pku, *m.* Krautblatt, *n.* folium recentius brassicae capitatae, *pl.* podlupky, ů, *m.* eine gute Speise davon, Prokuli; *hung.* polugyka.

Podlužný 3. (*abs.* podlužen), s. powinný.

Podlý 3 s. chatrný, sspatný, *Com.* 2) *sl.* & *russ.* (p. člowěk) ein Niederträchtiger, turpis homo; - lost, i, *f. sl.* Geringfügigkeit, schlechte Beschaffenheit, exilitas.

Podlýzám, bess. podlézám.

Podmanjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, unterwerfen, unterwürfig machen, subjicere.

Podmaňugi, owati, *verb. B.*

Podmáslj, *n., sl.* cmár, cmer, Buttermilch, (Kernmilch *D.*), *f.* oxygala, ae, *f.* oxygalum, *R.* lac quod restat post butyri confectionem; (podmáslj ist *sl.* der Brey, (Satz), der nach dem Schmelzen (Auskochen) der Butter bleibt.)

Podmásnjk, u. *m.* Butternapf am Butterfasse, *n.* *D.*

Podmazi, *fut.* iti, unterschmieren; nedal sobě palce podmazati, er ließ sich nicht bestechen, *Syr.* podmazuge Egyptskému (t. dary), *K.*
Podměstčák, *a, m.* Unterstädter.
Podměsyčný 3. sublunarisch, sublunaris: žiwly poměsyčné.
Podměstj, *n.* Baufeld, Bauland, *n.* arvum; Unterstadt, *f.*
Podměstský 3. was hinter der Stadt ist, z. B. popluzj podměstská, vorh.
Podmět, u, *m.* Unterschleif, *m.* defraudatio, suppressio.
Podmětek, tku, *m.* vorh.
Podmetu, *fut. ex.* podmetl, podmésti, podmeten, unter etwas kehren, mit dem Besen, subterverrere.
Podmjlám, al, ati, unterwühlen, subruere.
Podmistrj? Untermeister.
Podmjtám, al, ati, s. podmetu; 2) s. podorávám.
Podmol, u, *m.*, *st.* podmola, y, *f.* v. Wasser unterwühltes Ufer.
Podmrskugi, owal, owati, züchtigen, castigare: mnohými metlami nás podmrskowati ráčj.
Podnapigi se, il, iti, etwas mehr trinken, einen Spitz bekommen, paululum inebriari.
Podnapilý 3. betrunken, ebrius.
Podnapitý 3. vorh.
Podnebe, *n. sl.* Baldachin, *m.* s. podnebj 2).
†Podnebj, *n.* Himmelstrich, *m.* Klima, *n.* clima, (atis), *n. P. D.* (dasselbe auch *croat.* nach *Ryb.*) 2) w ustech, Gaumen, *m.* palatum; 3) der Himmel oder dem Bette, coelum.
Podněcugi, owal, owati, s. podpalugi.

Podnes, *adv.* bis heute, hodiedum.
Podnesek, sku, *m.* Gänseküchlein, v. der zweyten Brut, foetus serotinus, *D.*
Podnesu, *fut.* nesl, nesti, v. unten heben, aufheben, (tragen), podnesla woda lodj, *Com.* zrasku podnesti, *Id.* 2) v. Hühnern, d. zu den Brüteyern, worauf d. Bruthenne sitzt, Eyer legen: podnássj, podnesla, podnásséla kwočku.
II. *rec.* podnesti se, zu Falle kommen, vitiari, stuprari, *D.*
Podnět, u, *m.* Zunder, *m.* fomes; k tomu ohni podněty zakládali, *Com.* podnět hřjchu, *K.* 2) Trieb, Antrieb, *m.* Reizung, *f.* instinctus, stimulus.
Podnětliwý 3. erregend, reizend, irritans, stimulans: podnětliwé tance.
†Podnik, u, *m.* Unternehmung?
Podnikám, al, ati, folg.
††Podnikatel, Unternehmer?
Podniknu, *fut. ex.* podnikl, podniknauti, *reg. accus.* sich unterziehen, z. B. einer Arbeit, Sache, Gefahr ꝛc. suscipere, subire, auch sustinere; obrjzku w wssecko náboženstwj žid. podnikl; - služby krále, břemena městská ꝛc.
Podnjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. podpáljm.
Podnjžka, y, *f.* přjčnj dřewo, na němž hřjdel ležj, das Stöckel, worauf der Gründel ruht, sustentaculum scapi; 2) das Reibscheit, ein Querholz über d. Deichselarmen, terma, (atis), *n.* vibia, ae, *f. R.*
Podnož, e, *f.* Schemmel, *m.* scabellum, scabillum, -žka, y, *f. dim.* -žnj, 1. Schemmel. u. drgl.

Podnožek, žku, *m.* der Tritt des Blasenbalgs beym Glasblaser, insile.

Podnožj, *n.* s. podnož, *D.*

Podnožky, *f. pl.* Weberschemmel, Trittschemmel, *m.* d. Tritte, insilia, (ium) calcatoria, (orum), *R.*

Podob, u, *m.* bess. folg.

Podoba, y, *f.* Ansehen, *n.* d. äußere Gestalt, species: *on gest celá podoba otcowa*, - der ganze Abdruck; b) Gestalt: *nad njmi se stkwjcý podoba wznássela*, *Neg.* *blesk a giné ohniwé podoby*, *Id.* 2) Art, *f.* species: *přirozenau náklonnost každá podoba swau podobu widěti žádá.*

Podobám se, *al*, *ati*, *k něčemu*, das Ansehen haben, als ob ꝛc. videri; *wssecko se k tomu podobá*, es hat allen Anschein dazu; 2) *cum dat. pers.* gefallen: *ne wssecko se mi y tu podobá*, *Com.*

Podobenstwj, *n.* Gleichniß, *n.* similitudo, simile.

Podobjm, *il*, *iti*, vorstellen, abbilden; a) v. Personen, exprimere, repraesentare, fingere, effingere; b) v. Gemählden od. Zeichen, repraesentare, exprimere, indicare, significare.

II. *rec.* *podobiti se*, sich stellen, so thun als ob man etwas wäre, oder thäte, da es doch nicht Ernst ist; s. přetwářjm se, *Syl.* 2) *cum praepos. & instr.* ähneln, Aehnlichkeit haben, similem esse: *učenj saducegské podobj se s wěrau Samarytanů; podobily se welikému moři*, *Vel.*

Podobjzna, *y*, *f.* Bildniß, *n.* effigies, imago, simulacrum; b) Idee, *f.* idea, *D.*

Podobnjček, *čka*, *m.* sehr ähnlich, persimilis; *celý podobnjček otce swého*, der ganze Abdruck seines Vaters.

Podobnjm, *il*, *iti*, vergleichen, comparare cum - : *něco k něčemu podobniti*; 2) ähnlich machen, adsimilare; *Kolami swými k národům cyzým se podobnili*, *K.*

Podobný 2.) *abs.* podoben, podobno), gleich, ähnlich, similis; 2) wahrscheinlich, verisimilis: *gest také dosti podobné*; *podobněgssj gest ten smysl*; *to se widj býti podobné*, *K.* s. auch sy:ný; 3) schicklich, conveniens: *podobná wěc gest*; - *ně*, *adv.* similiter; - *nost*, *i*, *f.* Aehnlichkeit; Wahrscheinlichkeit, similitudo; verisimilitudo.

Podobrotky, od. podobroty, *adv.* *sl.* gütlich, gutwillig, sponte.

Podobogj, (*int.* způsobau), sub utraque; 2) podobogj, *adj.* 1. utraquistisch, *m.* Utraquisticus: *předněgssj z podobogjch měssťanů*, *Com.*

Podobugi, *owal*, *owati*, s. podobjm, - se: *k Bohu se podobowati.*

Podocasnjk, *u*, *m.* s. farkas.

Podogjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, abmelken, mulgere.

Podogna, *y*, *f.* *sl.* das Querholz bey der Deichsel, wodurch sie grade steht; s. podnjžka 2).

Podol, *a*, *m.* i, *f.* Ortsnamen.

Podolec, *lce*, *m.* eine Vorstadt in Jungbunzlau.

Podolek, *lku*, *m.* überhaupt jedes Kleides Saum, *m.* Gebräme, *n.* limbus: *podolek raucha, plásstě*, *B.* b) Hemdstock, *m.*, *sl.* auch

stan, i, f. pars inferior indusii; c) sl. auch Weiberhemd, n.

Podolsko, a, m. Podolien, n. Podolia.

Podopjerám, al, ati, sl. unterstützen, alle, fulcire.

Podoprem, sl. s. podepřu.

Podorám, fut. al, ati, folg.

Podorávám, al, ati, unterpflügen, brachen, stürzen, felgen, subarare, vervagere, proscindere.

Podosstjm se, fut. čati, sl. unter sich im Bett brunzen.

Podosswa, y, f. sl. s. podesswa.

Podotknu, s. dotknu, berühren.

Podowádjm, fut. dl, ěti, ein wenig Muthwillen treiben, paululum lascivire; ein wenig Scherz treiben, paululum jocari; 2) ein wenig zanken, poltern, paululum jurgare.

Podowázám, fut. al, ati, sl. alle herben führen, adducere.

Podowážám, fut. al, ati, alles herbey fahren.

Podpal, u m. was zum Unterzünden dient, fomes; b) im mor. Verstande, Anreizung, f. Anreizungsmittel, n. incitamentum, irritamentum: podpal k hřessenj někomu činiti, Har. podpalů lidským přem nedáwati, Pr.

Podpalak, sl. s. palik.

Podpáljm, fut. ex. il, iti, s. podpalugi.

Podpalisstá, é, f. Nahme einer (am Bauche dunkelbraunen?) Ziege.

Podpalka, y, f ein Nahme der dunkelbraunen Kühe.

Podpalugi, owal, owati, unterzünden, succendere; 2) trop. entzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare, auch irritare, excitare: k wssemu zlému někoho p. ; k nessleſchetnostem nesstydatými sſperky, K.

Podpasek, sku, m. s. podwazek.

Podpasugi se, owal, owati, sich umgürten, cingi, succingi.

Podpatkář, e, m. Absatzschneider.

Podpatek, tku, m. Absatz, m. am Schuh, fulcrum calcei, calx calcei.

Podpausstjm, ěl, ěti, s. podpusstjm.

Podpausska, y, f. Eingeschnittenes, Eingelassenes, Fricassee, f. cibus collectitius, R. carnes concisae atque frixae, Schell.

Podpaždj, s. paždj.

Podpaždnjček, podpažnjček, čka, m. Schoosshündchen, catellus gremialis.

Podpaždnjk, u, m. Kreuzgespanne am Thore, D.

Podpeřjm, fut. il, iti, mit einem Federbusch od. Blumenstrauß schmücken: podpeřená hlawa, Com. přissel podpeřený, sl.

Podpjrám, sl. podpjerám, ati, s. podepru.

Podpis, u, m. Unterschrift, f. subscriptio.

Podpjsařj, jho, m. s. pjsařjk, Syl.

Podpjssi, fut. ex. podepsal, podepsati, folg.

Podpisugi, owal, owati, unterschreiben, a) etwas unter etwas, subscribere, z. B. den Nahmen, nomen; b) etwas mit seinem Nahmen, z. B. eine Rechnung, subscribere, z. B. rationes: podpisowali se k gegich nowým artykulům, Com. podepsal se w konfessý, Vel. podpisowáni listů, Id.

Podplamenice, f. Brodkuchen, m. placenta panaria.

Podplamenjk, u, m. sl. s. podpepelnjk.
Podpkásstj, n. der Raum unter dem Mantel: wytáhl z podpláštj knihu rc.
Podpopelnjk, u, m. Aschenbrod, n. panis subcinericius, D. s. pecywálka.
Podpopelný, 3. Aschen-, subcinericius: p-ná placka, Aschenkuchen, m. focacia, B.
Podpora, y, f. Stütze, z. B. des Baumes, Hauses rc. fulcrum, statumen; fig. Stütze, praesidium, fulcrum.
Podprazj, n. der Ort unter der Schwelle, D.
Podprsý, n. der Theil unter der Brust.
Podpruh, s. popruh.
Podpůrce, m. Unterstützer, sustentator, fulcrum; 2) Kavent, Sicherstellér, m. praes; -ctwj, n. Versicherung, f. cautio, s. pogisstěnj, Syl.
Podpusta, y, f. d. auf dem Weinstock beym Beschneiden, einen Daum hoch gelassene Rebe, d. künftig tragen soll, Stürzel, m. resex, m. suffrago, custos, praesidiarius palmes.
Podpustjm, fut. il, iti, sstěn, v. unten lassen, subter mittere; země se wssech stran wodami obwlažená neb podpusstěná; zahrady podpausstěti (wodau); b) schmoren, z. B. Fleisch, dämpfen, carnem in testa tecta vapore suo mollire, auch bloß mollire vapore; mléko podp., s. syřjm; c) p. piwo, sl. den Gährstoff in das Bier thun.
Podrahnim se, il, iti, s. pozdrawjm se?
Podramenice, f. Achselkässen, m. pulvinus axillaris, B. D.

Podrápem, fut. al, ati, sl. ritzen, kratzen, scindere, scarificare; 2) schleißen, alle, z. B. Federn.
Podrostem, sl. s. podrostu.
Podraussjm se, iti, s. podnapigi se, Cyr.
Podražec, žce, m. sl. wlkowé gablko, Osterluzey, aristolochia od. aristolochia clematis, Linn.
Podražek, žku, m. Holzwurmkraut, n. Tham, Lesch.
Podrážjm, praes. eti, s. podrazým.
Podrážka, y, f. Doppeln od. Besohlen der Schuhe, soleatio.
†Podražnice, f. zroštlina, diodia.
Podrazyl, a, m. ein böhmischer Zunahme.
Podrazým, fut. ex. yl, yti, žen, imper. podraz, praes. podrážjm, umstoßen, subvertere: hněw pod sebe p. MS.; 2) doppeln, besohlen, d. Schuhe, sie versohlen, besohlen, soleare, soleas suppingere (subdere) calceis; wjnem se dobře podrazyti, ziemlich tief ins Glas schauen, sich betrinken, Val. mysl člowěka wjnem se podrazý, Isocr.
Podrbám, fut. ex. al, ati, ein wenig reiben, krauen, kratzen, paululum fricare, scabere, scalpere; 2) sl. den Beyschlaf verrichten, coitum absolvere; -dwám, al, ati, fr.
II. rec. podrbati se, ein wenig krauen, sich ein wenig reiben, kratzen, paululum fricare, scabere, scalpere.
Podregent, ta, m. Unterregent, Com.
Podřeknu se, fut. ex. podřekl se, podřeknauti se, u. podřjcy se, sich versprechen, sich verreden, nicht das sagen, was man sa-

gen wollte, labi in loquendo.
Podřeywám, ati, f. podřýwám.
Podřez, u, m. Unterschneiden, n. succisio; podřez wčel, Nehmen des Honigs, mellificium, *Syl.*
Podřezák, u, m. *sl.* Messer, d. Honigwaben zu unterschneiden.
Podřezám, podřeži, *fut. ex.* al, ati, folg. gazyk podřezati, d. Zunge lösen, linguam solvere; *Syl.* hrdlo p. dřezati někomu, fig. s. zřazyti. podřeže lotrům hrdlo, *Vel.*
Podřezáwám, al, ati, unten od. v. unten abschneiden mit dem Messer, mit der Säge, succidere, subcidere; s. vorh.
Podřjdjm, bess. podzřjdjm.
Podřjmám, s. dřjmám.
Podřitek, tku, m. Arschleder, Bergleder u. der Bergleute, subligaculum (tegens nates); 2) Sitz, m. Polster, n. u. dergl. 3) nach D. Arschbacken, Hinterbacken, nates.
Podřjznu, *fut.* zl, s. podřezám.
Podroběnj, n. *verb.* v. folg.
Podrobjm, *fut.* iti, en, v. pod, u. rob, rab, roba, robim, unterwerfen, unterwürfig machen; 2) v. po u. drobjm, bröckeln, terere, friare, s. drobjm.
Podrobugi, owal, owati, vorh. 1)
Podrostám, al, ati, s. podrostu.
Podrostlý 3. unterwachsen, z. B. mit Fleisch, passim tectus carne, vestitus carne.
Podrostu, *fut. ex.* podrostl, podrůsti, unten, od. unter etwas wachsen, succrescere, subcrescere.
†Podrownjkowý 3. unterm Aequator gelegen, wachsend.
Podrtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, alles zerbröckeln, omnia comminuere, friare, conterere; 2) zerschmettern, contundere, disjicere, conterere.
Podrucj, n. Unterordnung, Abhängigkeit? z podrucj Židowa, *K.* (*in textu*: aby nebyli poddáni Židowi); z podrucj někého odstaupiti.
Podruh, a, m. Häusler, Einlieger, m. a) ohne eigenes Haus, inquilinus, ohne Acker, Einlieger, rusticus rure carens; 2) Pilgrim, m. hospes, peregrinus, *Ps.* 39, 13.
Podruhyně, f. des Häuslers Weib, inquilina.
Podružj, f. Miethe, f. gemiethete Wohnung, od. das Wohnen zur Miethe, conductum; na podružj býti, zur Miethe wohnen, habitare in conducto; wohnen in fremden Ländern, hospitatio: podružj cyzokragným nedowolowati.
Podružstwj, n. Bewohnung ohne Eigenthumsrecht, Miethung, Häuslerey, f. inquilinatus, *B.*
Podrychtář, e, m. Unterrichter, subjudex, *Vel.*
Podrygi, *fut. ex.* podryl, podryti (podreyti), s. podrýwám.
†Podrymek, mku, m. die 2 letzten sich reimenden Sylben im weiblichem Reime, wie: žala, - dala; - mkowý, 3. diese Reimsylben betreffend, z. B. p-wá hlásnice, *Puchm.*
Podrýwám, al, ati, untergraben, unterwühlen, suffodere: stolice podrýwati; tichá woda břehy podrýwá, *prov.* stille Wässer sind tief (betrüglich).
Podržjm, *fut. ex.* el, eti, ein wenig halten, a) z. B. in der Hand, auf dem Schoße ic. paululum tenere, retinere; b) erhalten,

aufrechthalten od. zurückhalten, z. B. daß etwas od. jemand nicht falle ꝛc. paululum tenere, retinere, sustinere; 2) eine lange Weile halten, dauern, z. B. das Kleid, longo tempore durare.

Podsadek, dku, m. Untersatz, m. suppositum.

Podsadjm, *fut. ex.* untersetzen, besetzen, supponere, subter collocare; podsaditi punčochy, Strümpfe besetzen, tibialia reparare.

Podsádka, y, *f.* Besetz n. etwa circumdatio.

Podsazenj, *n.* Untersetzen, *n.* suppositio: b) Beleg eines Weiberrocks, circumdatio limbo, limbus, *D.*

Podsebitj, *n. ol.* Knebelbart, Schnurbart, *m.* mystax, barba superior.

Podsebytj, *n.* Fußboden, *m.* Diele, *f.* z oken a z podsebytj kamenjm házeli? *Haj.*

Podsedek, dka, *m.* Hintersaß, *m.* s. chalupnjk, *D.* 2) s. pjsařjk, *Syl.*

Podsedlnjk, a, *m.* Sattelpferd, *n.* equus sellaris od. subsellarius.

Podsednj 1. z. B. p. kůň, vorh.

Podsekám, *fut.* al, ati, unten od. v. unten abhauen, succidere.

Podsekřiwonohý 3. einwärts gebogene Schenkel habend, varix.

Podsjena, *n. sl.* s. podsynj.

Podsjerám, *sl.* s. pod-seru.

Podskočjm, *fut. ex.* il, iti, unterspringen, subtersilire; 2) *akk.* někoho, überlisten, überschnellen, circumvenire: podskočiti nepřjtele. *Cyr.* (ὑποτεμνειν).

Podsladjm, *fut. ex.* il, iti, aussüßen, subdulce reddere.

†Podslunečnjk, u, *m.* zošťkina, sida (ist eigentlich russisch).

Podspodek, *adv. sl.* hinunter, subtus.

Podspodnjcy, ků, *m. pl.* Gegenfüßler, antipodes.

Podssew, ssewu, *m.* d. Sohle an den Schuhen, solea.

Podssigi, *fut. ex.* ssil, ssiti, (ssit), *part pass.* podssit, s. podssjwám; wětrem podssitý, s. postřelený, *D.* Lotrem podssitj blázni, *Syr.* Issj podssitj lidé, *K.*

Podssitý 3. s. unter dem vorh.

Podssjwám, al, ati, unternähen, subsuere, subtersuere; boty p., Stiefel beschuhen, ocreas subducere, *D.*

Podssiwka, y, *f. sl.* Unterfutter, *n.* pannus subdititius; 2) das Beschuhen der Stiefel, subductura.

Podsskubám, p-sskubi, *fut.* al, ati, berupfen, vellere:) -áwám, al, ati, *fr.* fig. každý nás podsskubáwá, es rupft, zupft uns jederman.

Podsskubám, vorh.

Podsskubugi *praes.* owati, vorh.

Podstarssj, iho, *m.* der Altgesell im Bräuhause.

Podsstěwač, e, *m.* -čka y, *f.* folg.

Podsstěwáček, čka, *m.* Hetzer, Anhetzer, *m.* concitator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Podsstjwaček, vorh.

Podsstjwám, al, ati, hetzen, concitare, irritare.

Podstata, y, *f.* Wesen, *n.* worinn eine Sache besteht, substantia, essentia; 2) Masse, *f.* massa: hustá podstata, v. dichten Soldatenhaufen in Schlachtordnung; zůstali předce w swých podstatách wogácy, *Cyr.* 3) Ansehen, *n.* auctoritas: co on ná-

žjdj, to takowau wázznost a podstatu, gako slowo B., mjti musý; podstatu lásku v poslussenstwj při lidu walečném měl, *Vel.*

Podstatný 3. wesentlich, essentialis; 2) ansehnlich, wichtig, nachdrücklich, gravis: podstatná pomoc proti Turku, *Vel.* podstatněgssj gest ten, který od někoho nossen býwá; -ně, *adv.* liter, -niter: dosti podstatně toho dowodil: p-ně ho zastál, *Cyr.* Karel IV. kralowal w řjssi podstatně a mocně 39 let, *Vel.* -nost, i, *f.* Nachdruck *m.*; Ansehen, *n.* Auctorität, gravitas, auctoritas, *Cyr.*

Podstaupjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* sich unterziehen, unterwinden, z. B. einer Arbeit, Gefahr ꝛc. suscipere, subire, auch sustinere; unternehmen, occipere.

Podstaw, u, *m.* folg. *R.*

Podstawek, wku, *m.* Fuß, *m.* Gestell, *n.* Postament, *n.* basis, stylobata.

Podstawjm, *fut. ex.* iti, folg.

Podstawugi, owal, owati, unterstellen, untersetzen, etwas unter etwas, supponere, subdere, subjicere.

Podstjlám, *sl.* podstjelám, *al, ati,* s. podestelí.

Podstjrám, *al, ati,* unterbreiten, substernere.

Podstolj, *n. mor.* Tischgestell, *n.* pedes mensae; 2) *sl.* s. stolowna, stolownice.

Podstrčjm, *fut.* iti, s. podstrkugi.

Podstřel, u, *m. sl.* cardus Mariae.

Podstřeljm, *fut.* iti, *sl.* s. postřeljm; 2) verhexen, mit der Hexerey schaden.

Podstřessj, *n. sl.* s. podsynj.

Podstrk, u, *m. fors* Vorwurf, *m.* Beschuldigung, *f.* criminatio: vspokogte se a nechegte těch podstrkůw, *Solf. p.* 178.

Podstrkugi, owal, owati, unterstecken, hinuntersteсken, subjicere, subdere, supponere; 2) unterschieben, a) etwas unter etwas, subdere, subjicere, supponere, submittere; dárky podstrkowati, *Com.* b) etwas an d. Stelle eines andern, besonders etwas Unrechtes, subdere, subjicere, supponere.

Podswinče, ete, *n.* Spanferkel, *n.* porcellus subrumus.

Podsynj, *n.* Schutzdach, Wetterdach, *n.* porticus.

Podsýpky, *f. pl. sl.* folg.

Podsyp, u, *m.* s. podsypánj; b) was gestreut wird.

Podsýpám, al, ati, unterschütten, (trockne Sachen), suffundere, fundere: gečmen dobře podsýpá; - gibt gut aus (beym Dreschen); podsѕ. humence, s. nastrazim; - ánj, *n. verb.*

Podsýwám, *al, ati,* sieben, cribrare: podsýwati mauku.

Podtagj, *adv.* heimlich, ingeheim, occulte, clam, secreto, tecte.

Podtal, s. podtnu.

Podtatranský 3. Unterkarpatisch, subcarpaticus.

†Podtaženec, nce, *m.* (podtažený rým), eine Art Reim, wie: wssudy - chudý, *Puchm.*

Podtinač, e, *m.* Umhauer; folg. *K.*

Podtjnám, al, ati, s. podtnu.

Podtkám, *fut.* al, ati, unterweben, subtexere.

Podtlaukáwám, *al, ati,* unterschlagen, succutere; - drát, einbecken, unterschlagen, filum ferreum substringere.

Podtnu, *fut. ex.* podťal, podtjti, unten abhauen, succidere, subcidere; - strom w korábu, den Mast kappen; fig. naděgi podtjti, incidere spem, abscare spem.

Podtrausým, *fut.* yl, yti, unterstreuen, substernere.

Podtrhnu, *fut. ex.* trhl, hnauti, folg.; sýtě podtrh. d. Netze zuziehen, zuschlagen, retia concludere; p. pod meč, unter das Schwerd bringen, ensi subjicere; p. nohy někomu sseredně, durch List zum Falle bringen, *Sol.* 2) hintergehen, fallere: swau lest gjných ku podtržený a oklamánj prowedl, *K.*

Podtrhugi, owal, owati, niederwerfen, sternere, dejicere, fig. někoho pod swé sýti podtrhowati, *Cyr.* 2) unterstreichen, linea subnotare, auch blos subnotare; s. auch verb.

Podtýčjm, unterstützen, s. týčjm.

Podubaný 3. s. pozobaný, *D.*

Podučjm (podučám), *sl.* bereden, überreden, persvadere; 2) belehren, condocefacere; - se, ein wenig begreifen, exercitari.

Podusska, *y, f., sl.* auch hlawnice, Küssen, *n.* worauf man sitzt od. liegt, ꝛc. pulvinus, pulvinar, culcita; zum Kopfe, Haupt- od. Kopfküssen, pulvillus, pulvinus capitis, od. blos pulvinus, pulvinar; p k pletenj, Klöppelpult, *n.* pluteus texendis denticulis; trunk na podussku vdělati, einen Schlaftrunk thun, potum aute somnum bibere.

Podusstička, *y, f. dim.* Küßchen, pulvillus, pulvinulus.

Podusta, podustwa, *y, f. sl.* Näsling, *m.* Nase, *f.* ein Fisch, cyprinus nasus.

Podwážjm, il, iti, s. podwedu.

Podwal, *u, m.* das Untergestell in der Mühle, od. der Klotz, worauf sich der Wellbaum dreht; 2) s. základ.

Podwala, *y, f.* verb. 2) podwalami a podporami utwrzená (Lod), *Com.*

Podwaz *u, m. sl.* ein Werkzeug beym Büffelwagen.

Podwazek, zku, *m.* Knieband, *n.* vinculum genuale, auch blos genuale; Kniegürtel, *m.* obstrigillum, *R.*

Podwáži, *fut. ex.* podwázal, podwázati, podwázán, folg.

Podwazugi, owal, owati, unterbinden, unten binden, subligare.

Podweter, *adv. sl.* abends, sub vespere.

Podwedu, *fut. ex.* wedl, wésti, weben, hintergehen, betrügen, fallere, decipere, inducere aliquem, imponere alicui, verba dare alicui.

Podweseljm se, *fut.* il, iti, sich guten Muth trinken, *Vel.*

Podwička, *y, f. sl.* s. náčelnjk.

Podwiky, *f.?* smutkowé ženské rauchy, Flerkappe, *f.* Trauerschleyer, *m.* pepla, (orum), *R.*

Podwinek, nku, *m.* Papierchen, worauf der Zwirn aufgerollt wird.

Podwjwám, al, ati, dreschen nach Art der Römer?

Podwlačky, *pl. f.* Unterziehhosen, perisomata, caligae.

Podwlaky, *f. pl.* Gesimse, *n.* antes; Unterzug im Gebäude, substructum, *R.*

Podwlјkačy 1. unterzieh-: p. čy spodky, s. podwlačky.

Podwod, *u, m.* (v. pod-wedu, wie Verführen), Betrug *m.* dolus, fraus.

Podwedjm, iti, s. podwozugi.
Podwodnjk, a, m. Betrüger, m. fraudator, impostor; - nice, f. - inn, f. - trix, - trix.
Podwodný 3. betrüglich, dolosus, fraudulentus; p. hráč, falscher Spieler, dolosus lusor; - ně, adv. - se, - nter.
Podwog, e, Oberschwelle, f. limen superius, limen superum.
Podwogný groš (14 peněz), podwogný peníz? Vel.
Podwoljm se, fut. sich verpflichten; verbinden, se obligare, se obstringere: podwolil se táhnauti do Uher, Vel. - w něco, sich erbieten, offerre, Pt. - lenj, n. Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.
Podwolugi se, owati, vorh.
Podworám, ±wám, bess. podorám
Podworný 3. sl. zum Hof gehörig, podworný grunt, intravillanus fundus.
Podwozky, ů, m. plur. das unter den Wagen, beym Zusammenführen in d. Scheuer, gefallene Getreide.
Podwozugi, owati, s. podwedu.
Podwracugi, owati, folg.
Podwracým, el, eti, umkehren, subvertere; 2) stürzen, umstürzen, vernichten, zu Grund richten, evertere; - cenj, n. verb.
Podwrat, u, m. Sturz, Umsturz, ruina, bess. podwrácenj.
Podwrátjm, fut. il, iti, vorh.
Podwrhnu, fut. ex. podwrhl, podwrhnauti, folg.
Podwrhu, podwrzeš, fut. ex. podwrhl, podwrcy, podwrzen, unterschieben, s. podstrkugi, 2) b).
Podwrhugi, owati, vorh.
Podwrknu, fut. verrenken?
Podwrší n. Berggrund, m. plaga submontana.
Podwrtliwý 3. das leicht umstürzt, versatilis: faule střewjce bla a podwrtliwá.
Podwrtnu se, fut. wrtl, wrtnauti, gleiten, stürzen, subverti, ruere: podwrtnau se nohy gebe, B.
Podwržče, čete, n. Wechselbalg, m. Wechselkind, n. infans subdititius. (Aberglaube! doch wird es zuweilen v. einem ungerathenen Kinde, z. B. welches einen großen Kopf, großen Bauch rc. hat, gesagt).
Podwrženec, nce, m. s. podwržče, ut pankhart, Cyr.
Podwržený 3. unterschoben, subditus, subdititius, subdititivus, suppositus.
Podymné, ého, n. Herdgeld, Kamingeld, (Abgabe), fumale, D.
Podymný 3. z. B. podymný bekstek, Pt.
Podzámčj, n. sl. Schloßberg (in Preßburg,) plaga suburbensis.
Podzumnau, ind. Liebestrank, potio amatoria, philtrum, Syl.
Podzebnice, wohl richtiger pozednice, f. ein Balken, der ganz auf der Mauer liegt.
Podzemnj 1. unterirdisch, subterraneus; p. oheň, Erdfeuer, n. ignis subterraneus.
†Podzemnice, f. zrostl., arachis.
Podzemský 3. vorh.
Podzjnám, s. přizjnám.
Podznjem, fut. sl. vorh.
Podzřjzený 3 untergeordnet, subordinatus: práce giným podzřjzené; p-né wrchnosti.
Podzym, u, m. Herbst, m. autumnus, auctumnus.
Podzymáčko, a, n. Herbstling, m. ein Schaaf, D.

[illegible], m. s. podzym:
[illegible] r. den Herbst betref-
[illegible] Herbst-, autumnalis.
[illegible], m. Dichter, m. poeta,
[illegible], n. Dichterey, Com.
[illegible] 3. folg. Vel.
[illegible] 3. poetisch, poeticus; [illegible], adv. -ce.
Pofardm, sl. sich fort packen.
Pog[illegible]l, s. paždě.
Pogachám, sl. stark gehen, s. pogechám.
Pogatý 3. part. constr. v. pogmu.
Pogdu, fut. ex. possel, pogjti, praes. pochdzým, folgen, entstehen, sich entspinnen, oriri, nasci, sequi; prawě pogde, nezůstane nic, es geht gerade auf, D. 2) vergehen, zu Grunde gehen, perire, interire; strom pogde, – erstirbt; hladem pogjti; oči mrákotau pogssly, – erblindet; 3) sl. s. pågdu.
Pogechám, fut. al, ati, gehen, ziehen, vadere: - cwalem pogechåte, Puchm.
Pogeb, u, m. s. otpkodsun, Vel.
Pogedám, -dati, sl. zuweilen essen.
Pogednám, fut. ex. al, ati, ausrichten, ausführen, exsequi; 2) vergleichen, conciliare; -ánj, n. - A-ung, A-rung, V-chung, f. exsecutio; c-tio; nach den Neuern auch (schriftliche) Abhandlung, dissertatio; -áwám, al, ati, fr. různjcý se pogednáwáni býti magi, Com.
II. rec. pogednati se, einig werden im Kaufe, convenire.
Pogednau, adv. auf einmal, gleich, sogleich, illico; 2) bald, leicht, facile.
Pogedu, fut. s. gedu.
Pogem, sl. s. pogjm, essen.
Pogetj, n. verb. v. pogmu.
Pogezd, u, m. Hinfahrt, f. Hinritt, m. profectio curru, equo, equitatio: pogezdy wrchnosti činiti; pogezd daleký do Frankreychu, Vel.
Pogezdjm, iti; zle, s. pochodjm.
Pogezdný, ého, m. Wirthschaftsbereiter, m. obequitator (inspector) oeconomicus.
†Pogezerný 3. z. B. zrostlina, See-, Sumpf-? lacustris?
Pogjdánj, n. Essen, n. s. hody, K.
Pogjm, fut. ex. pogedl, pogjsti, mit dem Genit. viel aufessen, multum exedere, consumere edendo; 2) mit dem Akkus. alles aufessen, omnia exedere, consumere, edendo; 3) essen, edere.
Pogim, pogjš, 3. pl. pogj, praes., pogil, pogiti, pogen, verbinden, vereinigen, zusammenfügen, conjungere, coadunare, B. 2) s. napogjm, (wenig üblich).
II. rec. pogiti se, sich vereinigen, jungi; dobrá přjzeň se gednomyslnostj pogj a wjže: ty wersse se příhodně spolu pogj, K. s njm se mjsý a pogj, K.
Pogimám, al, ati, s. pogmu; - ánj, n. verb.
II. rec. pogjmati se, sl. sich begatten, treten, nur v. Vögeln, coire; - sy, zum Weibe nehmen, ducere.
Pogisstěnj, n. Versicherung, f. durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, Caution, f. cautio, satisdatio: pogisstěnj dluhů na statcých, hypotheca, Pr.
Pogisstjm, fut. iti, sstěn, folg.
Pogisstugi, owal, owati, versichern etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel rc. cavere alicui de re, satisdare

alicui; beſcheinigen, apocha testari, recognoscere, D. pogiſſt'ge neobſáhlé Boži moċy (gen.) K. toho ſkutku y Ä. p-ne, K. základowé a pogiſſťowánj na ſtatcých, Vel.

Pogitj, n. Entſtehung, f. Urſprung, m. ortus, origo.

Pogměl, ſ. poměgi.

Poginu, fut. ex. pogal, pogjti, (pogmauti), part. pass. pogat, praes. pogjmám, nehmen, mitnehmen, mitbegreifen, faſſen, sumere, ducere: w gednu ſpřež ge pogal; w neykratſſj ſlowa pogaté důwody, Com. w počet pogjmá wſſecko; pogmauc w počet y ten rok, mitrechnen, connumerare, computare; pogjmá w ty dobré a rozumné lidi; ženu, manželku, auch manžela pogjti, pogjmati, ſich eine Frau, einen Mann nehmen, ducere uxorem, nubere; 2) ergreifen, occupare: blud ho pogal, der Irrthum ergriff ihn, hat ſich ſeiner bemächtiget, eum occupavit; lakomau žádoſtj pogat, Cyr. prorockým duchem pogat, Id. pogal ho náhlý neduh, Vel. hněw ho pogal, der Zorn ergriff ihn; koně w uzdu p. einzäumen, infrenare; pogatý bludem člowěk, B. 3) einnehmen, fig. capere: to auplně wyprawowánj pogme Leona; 4) faſſen, begreifen, intelligere, capere.

II. rec. pogjti, pogjmati ſe, ſich einander heurathen; b) ſich gatten, ſ. pářiti ſe, D.

Pogjždjm, ěl, ěti, ſachte fortreiten, equitare lente; b) hinfahren, hinreiten, ſ. pogezd.

Pognačkám, fut. sl. zerquetſchen.

Pogſlowce, w. Nebenwort? (Gramm.) conjunctio.

Pohabem, fut. al, ati, sl. zuſammen raffen, corradere.

Pohádám, fut. ex. ati, eine Weile od. Zeit rathen, muthmaſſen, conjectare.

II. rec. pohádati ſe, zanken, in einen Wortwechſel gerathen, altercari.

Pohádka, y, f. Räthſel, n. a) etwas zu errathen; p-ka ſlownj, Worträthſel, Charade, f. logogryphus, P; b) Mährchen, Hiſtörchen, n. fabella; c) problema, n. Com.

Pohadrugi ſe, ſ. pohádati ſe.

Pohan, a, m. Heide, m. ignarus veri Dei; ob. mit den Kirchenſcribenten, paganus, ethnicus, gentilis; -nka, ſ. unten.

Pohánám, ati, sl. ſ. pohánjm.

Pohanbjm, fut. ſ. pohanjm; 2) ? pod nos někoho, einen Naſenſtieber geben.

Pohánkený s. sl. ſ. pohánkowý.

Pohaněnj, n. Beſchimpfung, f. ignominia, contumelia, opprobrium, B.

Poháněnj, n. Treiben, Forttreiben, n. pulsus.

Pohanjm, fut. ex. ěl, ěti, ěn, beſchimpfen, ignominia, contumelia adficere aliquem, ignominiam alicui injungere; panny, ženy něčj, poh. ſchänden, stuprare, Vel. 2) ein Heide werden, ſ. zpohanjm.

Pohánjm, praes. ěl, ěti, forttreiben, weiter treiben, propellere; Pferde ꝛc. am Wagen treiben; b) fordern, beſonders vors Gericht, citare, evocare, in jus vocare.

Pohanina, y, f. nach einigen (auch nach Brcht.) ſ. mák polnj.

[illegible]; nach *Ryb.* s. pohánka.

Pohanka, y, *f.* Heidinn, *f.* ethnica, pagana, ignara veri Dei.

Pohánka (langes á), y, *f. al. Es mor.* (*boh.* sollte das a auch lang seyn), v. pohan, fran. blé sarrasin, Buchweitzen, *m.* Heidekorn, *n.* Heidel, *m.* (Hade), polygonum fagopyrum, *Linn.*

†**Pohánka**, y, *f.* zwostline, cynosura, *Berchthold.*

Pohánkowý 3. v. Heidekorn; pohánkowá (*sl.* pohánecná) kaše, Heidelbrey, *m.* puls e polenta polygoni fagopyri; p-wé krupky, Heidelgrütze, *f.* polenta polygoni fagopyri.

Pohanský 3. heidnisch, paganus; pohanské plátno, Zwillich, *m.* pannus lineus bilix; - nsky, po p-sku, *adv.* more pagano; - stwj, *n.* Heidenthum, *n.* (Heidenschaft); Mangel der Erkenntniß des wahren Gottes, od. Mangel der christl. Religion, ethnicismus, paganitas; - stwo, a, *n. coll.* d. Heiden, pagani, ethnici.

Pohár, u, *m. sl.*, *boh.* pohár, e, *m.* (*ital.* bicchiere, *angl.* beaker, mittellat. bicarium, picarium; βικος, vom alten back, bohl), Becher, *m.* Trinkglas, *n.* poculum.

Pohladám, *sl.* s. pohledám.

Pohladjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig glätten, paululum levigare; 2) ein wenig streicheln, paululum mulcere.

Pohleuplý 3. blödsinnig?

Pohlawě, s. po: Střela njm Tymeklea tam pohlawě, *Vel.*

Pohlawek, wku, *m.* Ohrfeige, *f.* colaphus; pohlawek dáti, eine Ohrfeige geben, colaphum infringere.

Pohlawj, *n.*, *sl.* pohlawa, y, *f.* Geschlecht, *n.* Inbegriff derer, d. wegen der Fortpflanzungsart zusammen gehören, z. B. das männliche u. weibliche Geschlecht; pohlawj mužské, ženské, sexus masculinus, femininus; náklonnost pohlawj, Geschlechtstrieb, *m.* instinctus sexus; *Leschka.*

Pohlawkugi, owal, owati, Ohrfeigen geben, colaphizare.

Pohlawné, ého, *n.* Kopfgeld, *n.* Kopfsteuer, *f.* census in capita, exactio capitum.

†**Pohlawnj** 1. slowce, Geschlechtswort, *n.* *Kautenk.*

Pohlazugi, owati, s. pohladjm.

Pohleugi, owal, owati, s. pohlejm.

Pohled, u, *m.* Ansehen, äußere Gestalt, species; *na* pohled (*na* oko) *mrtwý*, scheintodt.

Pohledám, *al*, *ati*, mit u. ohne Genit. ein wenig oder lange suchen, paululum od. diu quaerere; b) suchen, aussuchen, quaerere, inquirere, *B.* - dáwám, *al*, *ati*, *fr.* suchen, quaerere; - něčeho, ansuchen um etwas.

Pohledění, *n.* Ansehen, *n.* Sehen auf etwas, adspectus, intuitus.

Pohledjm, *fut.* ěl, ěti, eine Weile nachsehen, sehen nach etwas, anschauen, aliquamdiu intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; b) s. auch pohljdnu.

Pohljadnem, *fut.* dol, *sl.* folg.

Pohljdnu (pohlédnu), *fut. ex.* pohljdl, pohljdnauti, blicken, wohin sehen, den Blick wohin werfen, adspectum conver-

tere in aliquem, intueri; oculos conjicere in-, conspicere.

Pohlodek, dku, m. Kuchen für d. Dienstmägde.

Pohltjm, fut. ex. il, iti, cen, praes. pohlcugi, verschlingen, verschlucken, glutire, deglutire, devorare: oheň pohltj wsse-cko, Vel.

Pohlubugi, owati, sich tiefer gründen? pohlubugj t přebýwánj. K. (in textu: něwstupnégi se sadj w přjbytcých swých, Ger. 49, 8.

Pohnaný, part. v. poženu.

Pohnat, - ti, infin. v. poženu.

Pohnjem, sl. s. pohnu.

Pohnogjm, fut. il, iti, en, bedüngen, stercorare.

Pohnu, fut. ex. ul, auti, imper. pohni, mit dem Instrum. bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen, rühren, movere; 2) mit dem Akkus. bewegen, rühren, einen Eindruck machen, movere, commovere.

II. rec. pohnauti se, u. sebau, sich bewegen, sich rühren, regen, movere se, moveri: gak se pohnu, tak ge mi zyma; nedal sebau nikam od sprawedlnosti pohnauti, Vel. 2) aufbrechen v. einem Orte, proficisci; - na někoho, aufgebracht werden, commoveri: welmi se na něho pohnul, Vel.

Pohnutedlný a. beweglich, a) was sich leicht bewegt, od. bewegen läßt, z. B. ein Stein, mobilis; b) was andere leicht bewegt, z. B. eine Rede, ad movendum aptus, facile movens, auch gravis; - ně, adv. 1) mit schneller Bewegung, mobiliter; 2) mit Rührung, cum gravitate, od. ita, ut animum movent; - nost, i, f. Beweglichkeit, α) eines Körpers, mobilitas; β) einer Rede, facultas movendi animum.

Pohnutj, n. Bewegung, f. a) des Leibes od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio; c) Unruhe, z. B. unter den Leuten, sowohl im guten, als im bösen Verstande, motus, turba.

†Pohnutka, y, f. Beweggrund?

Pohoda, y, f. sl. schönes Wetter: dobrau má pohodu.

Pohodjm, fut. il, iti, hinwerfen, projicere; 2) sl. treffen, hin, den Weg finden: on tam nepohodj.

Pohodlj, (pohodlé), n. (v. po u. hod), Bequemlichkeit, f. commoditas.

Pohodlný a. bequem, gemächlich, commodus; - ně, adv. - de; - nost, i, f. - lichkeit, f. commoditas.

Pohodnu se, fut. dl, dnauti, sich überwerfen, altercari, Com. pohodli se o reliquie geho, Vel. s Petrem se pohodl, Id.

Pohodný, ého, m. ras, Abdecker, Fallmeister, Feldmeister, Kaltleter, m. detractor pellium pecoris morticini.

Pohon, u, m. s. půhon.

Pohoníč, e, m. Antreiber, Viehtreiber, s. honák; 2) s. auch pohůnek.

Pohoř, e, m. oheň, Brand, m. ignis, ardor; 2) ein Dorf im Bunzlauer Kreise.

Pohořelec, lce, m. sl. Abgebrannter, Brandbettler, m. incendium passus, mendicans incendiarius; - lkyně, f. - inn, - inn, f. inc. - ssa, m-ns - ria.

Pohořeliště, n. Brandstätte, f.

locus aedificii incendio absumti.

Pohořelné, ého, *n.* pomoc pro pohořelé, Brandsteuer, *f.* collecta incendiaria, *D.*

Pohořelý 3. ein Abgebrannter, incendium passus.

Pohořenisko, *a, n. sl.* s. pohořelisstě; 2) *sl.* Brandschaden, *m.* damnum incendio factum: na pohořenisko pjtat.

Pohoři, *m.* hory, *pl.* Gebirge, *n.* montes, jugum montium.

Pohořjm, *fut.* il, iti, ganz verbrennen, viel in Brand aufgehen, comburi; 2) *sl.* Feuersbrunst erleiden.

Pohorssenj, *n.* Ärgerniß, *n.* Anstoß, *m.* offensio; pohorssenj dáti, Ärgerniß geben, offendere aliquem.

Pohorssjm, *fut. ex.* Il, iti, eigentlich schlechter machen, (horssj učiniti): pohorssowánj mince, *Haj.* üblicher 2) ärgern, Anstoß geben, offendere aliquem, esse offensioni alicui.

II. *rec.* pohorssiti se, schlechter werden; 2) sich ärgern, an etwas Ärgerniß nehmen, offendi re.

Pohorssitedlný 3. der sich leicht ärgert, ärgerlich, iracundus, stomachosus, facile offendendus; - nost, *i, f.* -chkeit, *f.*

Pohorsslivý 3. anstößig, beleidigend, skandalös, offensivus, scandalosus; poh. přjklad; 2) vorh.; -ost, *i, f.* A-gkeit, indoles offensiva; 2) vorh.

Pohorssugi, owati, s. pohorssjm.

Pohospodářjm, *fut.* il, iti, übel wirthschaften; pohospodářili tam wogácy (Laupiwsse), *Vel.*

Pohostinný 3. někde, v někoho, přjchozý, fremd, peregrinus, -hospodský- né práwo, Gastrecht, *n.* jus hospitum, *D.* - nstwj, *n.* dasselbe; Ablager, *n. D.* b) der Stand eines Fremdlings; -nnost, *i, f.* Aufenthalt im fremden Lande, inquilinatus.

Pohostinu, *adv.* in der Fremde, loco peregrino; - býti, außer dem Vaterlande, in der Fremde seyn, peregrinum, inquilinum esse, *B.* opilých studců mysl gest pohostinu, wssecka wězý w konwičkách, *Vel.*

Pohotowě, *adv.* bey der Hand, in Bereitschaft, z. B. býti, mjti, - seyn, haben, ad manum, od. praesto esse, habere.

Pohowjm sobě, (sy), *fut.* ěl, ěti, sich pflegen, sich gütlich thun, se fovere.

Pohrabáč, e, *m.* Kohlenkrücke, *f.* Schür- od. Herdhaken, rutrum carbonarium, batillum, batillus; železný p., auch Krücke, *D.* - ček, čku, *m.* Essenklinge, *f.* Eßspieß, *m. D.*

Pohrabám, *sl.* pohrabem, *fut.* al, pohrabati, rechen, rastro colligere.

Pohrabáwám, al, ati, s. pohrabugi; 2) scharren, radere terram.

II *rec.* pohrabáwati se, vorh. 2); slepice pohrabáwá se w smětech.

Pohrabugi, owal, owati, nachrechen, z. B. Ähren, Heu, Stroh rc. rastro, (pectine) colligere.

Pohrádka, y, *f. sl.* schlechte Bettstatt.

Pohragi, *fut.* pohrál, pohráti, ein wenig spielen, paululum, (paulisper) ludere.

Pohráwám, al, ati, spielen, schäkern, ludere; - s ženau, *B.* b) s někým, jemand zum Besten,

(Narren) haben, ludificari, ludificare: milosrdenstwj Božj s sebau pohrávati nedá; s něčjm gako swině s wěchtem pohráwati, *K.*

Pohrážjm, eti, *fr.* v. pohrozým.

Pohrbený 3. gekrümmt, incurvatus, *Ps.* 38, 7.

Pohřbený 3. *part.* v. pohřbjm.

Pohřbetnjk, u, *m.* Rückenriemen, *m.* am Reitzeug, lorum dorsale.

Pohřbjm, *fut.* il, iti, en, begraben, beerdigen, (einen Todten), humare, sepelire, humo tegere, tumulare; -enj, *n.* Beerdigung, sepultura.

Pohřbugi, owal, owati, vorh.

Pohrdač, e, *m.* Verächter, contemtor.

Pohrdám, al, ati, án, *reg. instr.* verachten, contemnere, despicere, aspernari, spernere; -ánj, *n.* s. pohrdnutj.

Pohrdawý, 3. der verachtet, contemtor, *K.* -wost, i, *f. subst.*

Pohrdnu, *fut.* dl, dnauti, s. pohrdám.

Pohrdnutj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio: to w zlehčenj a pohrdnutj vwozuge; hrdé a drzý služebnjky Božjmi pohrdnutj.

Pohřeb, hřbu, auch hřebu, *B. m.* *loc. sing.* u, Begräbniß, a) Begraben, *n.* Beerdigung, *f.* humatio, sepultura; b) Leichenbegängniß, *n.* funus, exequiae; c) Begräbnißstätte, *f.* sepulchrum: we Freyberce gest pohřeb kurfirsstů Saských, *Vel.*

Pohřebnj 1. d. Leiche betreffend, funebris; p. pjseň, Begräbnißlied, *n.* cantio funebris; p. kázanj, Leichenpredigt, *f.* oratio sacra funebris.

Pohřebnice, *f.* s. hřbitow, *Com.*

Pohřebugi, s. pohřbugi.

Pohřessjm, *fut.* il, iti, někoho, jemand irre gehen, vermissen, jemand, desiderare: nepohřessil přes 20 osob, *Vel.* pohřessil sem ho, ich bin ihn irre gegangen? *D.*

Pohřjchu! *interj.* suspirandi, dolendi, leider! proh dolor! malum! toho zlého pohřjchu, až posawad zakussugj; na opak se pohřjchu widj wssudy mezy křesťany, *Com.* to se pohřjchu gesstě toho roku stalo, *Vel.* ačkoli pak nastogte giž k tomu pohřjchu přisslo, wiewohl es, o Jammer! schon dazu leider! gekommen ist, *Vel.*

Pohřjssjm, s. pohřessjm.

Pohřjžjm, *fut.* il, iti, en, (u. pohřižen, *K.*) untertauchen, (*act.*) mergere, demergere, submergere; aby wssemi zlými wěcmi se wssech stran obestřjn, prolit, progat, a w nich pohřižen byl, *K.* w bezbožnostěch poh-ný, *K.* gako pohřižený w nemjrné žádosti pomsty, *Vel.* w rozkossech ꝛc. versunken; b) in d. Tiefe stürzen, praecipitare; zemětřesenj městečka podwrátilo, a na djle pohřjžilo, *Vel.*

Pohřižugi, owal, owati, vorh.

Pohrnu se, *fut.* nul, nauti, sich häufen, sammeln, strömen, confluere, *B.* s. hrnu.

Pohrobek, bka, *m.* Nachwaise, *m.* posthumus; -bkyně, *f.* -ma.

Pohrobjm, *fut.* iti, s. pohřbjm.

Pohrom u, *m.* Sturm, Andrang, *m.* bey der Belagerung, impetus, oppugnatio, *Ryb.*

Pohroma, y, *f.* unglückliches Verhängniß, Schicksal, *n.* (Húsch, *m.* *D.*), fatum, sors sinistra:

pohromu a záhuba na něj při-padla, *Cyr.* 2) Brandmal, *n.* Brandflecken vom Donner.
Pohromadě, *boh.*, *sl.* spolu, *adv.* beysamen, simul, una.
Pohromjm, *fut.* il, iti, niederdonnern, niederstürmen?
Pohrozugi, owal, owati, drohen, bedrohen, minitare.
Pohrozým, *fut. ex.* yl, yti, ein wenig drohen, paulum minari, comminari; 2) bedrohen, objurgare, Mat. 8, 26.
Pohrůžčiwý 3. voll Drohung, minax: psánj ukrutné a pohrůžčiwé.
Pohrůžka, üblicher pohrůžky, *pl.* *f.* Drohung, *f.* Drohworte, minae.
Pohubjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. acc.* verwüsten, devastare, verheeren, depopulari; -benj, *n.* B-stung, B-rung, *f.* vastatio, depopulatio, Verderbung, corruptio.
Pohudám, *fut.* al, ati, *sl.* s. folg.
Poháněk, nka, *m.* Kleinknecht, Kleinackr, Unterknecht, Beyknecht, *m.* Nach *R.* Roßbube, *m.* puer equarius; spottweise, Bengel, Lümmel, *m.* stipes.
Pohwizd, u, *m.* i. e. hwjzdánj, a) v. Menschen; b) vom Winde.
Pohwizd (Pogwizd), a, *m.* Windgott, bey den alten Slawen, Aeolus. S. *Sauberti de sacrif. Vet. p.* 106.
Pohwizdugi, owal, owati, za někým, jemand nachpfeifen (aus Spott), exsibilare, explodere, *Com.*
Pohybný, bess. pohnutedlný.
Pohybowadlo, a, *n.* Bewegkraft, *f.* Bewegwerkzeug, *n.* elater, momentum; b) in der Uhr das Gewicht, *n.* elater, *R.*
Pohybowánj, *n.* Bewegung des Leibes (Commotion), od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio: činjm sy pohybowánj.
Pohybugi, owal, owati, *reg. instr.* bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen od. rühren, movere, commovere; b) das Gemüth, d. Menschen, rühren, erschüttern, concutere, quatere; eben so *trop.* pohybowal Wyssehradem -.
II. *rec.* pohybowati se, sich bewegen, se movere, commovere.
Pohynjem, *fut.* nul, *sl.* s. folg.
Pohynu, *fut.* ul, auti, zu Grunde gehen, (v. vielen), perire, interire.
†Poincyanka, y, *f.* zrostlina, poinciania.
†Poiretka, y, *f.* zrostlina, poiretia.
†Poiteowka, y, *f.* zrostl., poitea.
Pokál, u, *m.* großer Becher, Pokal, *m.* bancalium, *Cyr.*
Pokálým, *fut.* el, eti, en, besudeln, inquinare, maculare, contaminare, foedare.
Pokaljm, *fut.* iti, s. zakaljm.
II. *rec.* pokaliti se, *sl.* s. poděla se.
Pokánj, *n.* Buße, *f.* a) Bereuung, *f.* poenitentia; b) äußerliche Bußwerke; pokánj činiti, Buße thun, poenitentiam agere; weřegné pokánj, Kirchenbuße, poenitentia publica.
Pokapám, *fut.* al, ati, beträufeln, irrorare, stillando madefacere; 2) *sl. neutr.* (v. vielen) umkommen, s. kapám 2), u. odkapem.
Pokárám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig strafen, a) ein wenig schelten, paulum punire, objurgare,

reprehendere; b) ein wenig züchtigen, paulum punire, castigare.

Pokassláwám, al, ati, hüsteln, husten, tussitare, *D.*

Pokaupjm, *fut. ex.* il, iti, aufkaufen, coemere; alles kaufen: giž sy wssecko pokaupil?

Pokaussjm, el, eti, en, u. jn, versuchen, zum Bösen reizen, sollicitare; 2) vexiren, necken, seinen Spaß haben, ludere, illudere; -jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* pokaussetí se o něco, wagen, versuchen, tentare, experiri; pokaussel se o to, s. pokusým se; fig. anwandeln: pokaussj se o něho zymnice, - wandelt ihn an.

Pokautnj 1. was im Winkel ist, Winkel-: temnosti pokautnj opustiti.

Pokautnjček, -čka, *m.* lichtscheuer Mensch, lucifuga.

Pokautný 3. geheim, heimlich, clandestinus, occultus; - ně, *adv.* - ne, - te; - nost, i, *f. subst.*

Pokawád, *adv.* s. pokud, 2).

††Pokaza, y, *f.* s. aukaz.

Pokaždé, *adv.* jedesmal, allezeit, omni tempore, semper.

Pokazugem, *sl.* s. vkazugi.

Pokazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* pokaz, *praes.* kazým, verderben, schlecht machen, (v. Menschen u. Sachen), perdere, corrumpere, depravare, (v. Sitten sagt man: porussiti mrawy.)

II. *rec.* pokazyti se, verderben, schlechter werden, perdi, depravari, corrumpi.

Poklad, u, *m.* Schatz, *m.* ein Vorrath, v. Dingen, d. man aufhebt, thesaurus, besonders des Geldes, thesaurus, gaza.

Pokladač, e, *m.* s. podwodnjk: tákowj pokladači, genž plátce býti nechtěgj, penjze zapjragj, *Vel.*

Pokladačký 3. betrügerisch, *Jak.*

Pokládám, al, ati, legen, ponere, collocare; pokl. žiwot: - aufopfern, dahingeben, *B.* vitam ponere; 2) s. oklamáwám; 3) rechnen, dafür halten, habere, judicare, ducere: to korunowánj pokládagj léta 14. *Vel.*; to sobě za hanbu, za welikau maudrost ꝛc. pokládá, er rechnet es sich für eine Schande, große Weisheit an, hoc habet pro re sibi turpi, pro magna sapientia, od. judicat hoc esse sibi turpe, esse magnae sapientiae &c; za zlé pokládati, übel nehmen, übel auslegen, vitio vertere; za těžké sobě pokládati, schwer an etwas gehen, gravari; 4) s. podwedu; kupcy, kteřjž swé wěřitele pokládagj a vtjkagj, - plátce býti nechtěgj, penjze zajragj, *Vel.* -ánj, *n. verb.* pokladánj a pokrytstwj, *Syr.* s. auch položjm.

II. *rec.* pokládati se, sich erbieten, profiteri, promtum esse: pokládá se, že wssecko chce, což gednom gemu gest možného včiniti. Auch mit der Präp. v. u. dem Akkus.: w něco se pokládati, weč se pokládati.

Pokladnice, *f.* Schatzkammer, *f.* thesaurus, aerarium; Sparbüchse, *f.* numorum conditorium; řemeslnická p., Handwerkslade, *f.* etwa arca opificum; p. hliněná, irdene Sparbüchse, capsula fictilis;

Pokladnj 1. Schatz-: p komora, Schatzkammer, aerarium; *Vel.*

Pokladnjk, a, m. Schaßmeister; a) bey den Schaßkammern, thesaurensis, od. praefectus aerarii; b) überhaupt praefectus aerarii; neywyšsj král. poklabnjk, (in Ung.) tavernicorum regalium magister.

Poklaknem, kl, sl. s. pokleknu.

Poklasný, ého, m. Oberdrescher, m. Scheueraufseher, horrearius.

(Pokládwám sel pokládwala se kůže s připálenjm, Com. Lab. s. str. 37. (scheint ein Druckfehler statt potkáwala zu seyn)?

Poklaudzám, ati, sl. s. pokljdjm.

Poklauzám se, al, ati, langsam kriechen, schleichen, (gleiten), reptare.

Pokleknu, fut. ex. poklekl, poklek-nauti, niederknien, provolvi in genua.

Poklepačka, y, f. Klatscherinn, f. garrula.

Poklesáwám, al, ati, öfters straucheln, saepius offendere, labi.

Poklések, sku, m. salg.

Pokléska, y, f. Fehltritt, m. lapsus, 1 Par. 21, 3.

Pokleslý 3. ein wenig gesunken; poklesslý stawo cýrkwe, K.

Poklesnjm, fut. sl. s. po-klesnjm.

Poklesnu, fut. ex. sl. snauti, straucheln, gleiten, offendere; labi. II. rec. poklesnauti se, vorh. straucheln, fehlen, labi, B.

Poklička, y, f. der Deckel eines Topfes, operculum; k tomu hrncy dessti té pokličky, prov. wie der Hafen, so ist der Deckel, dignum patella operculum.

†Pokličnjk, u, m. zrostlina, thylacium.

Poklid, u, m. přjročj, n. Anstand, m. dilatio, cunctatio; 2) Aussöhnung, f. Vergleich, m. Friede, m. complanatio; pax; mégte poklid, i. e pokog.

Pokljdjm, fut. ex. il, iti, s. Kljdjm 1) 2); 2) viele od. alle hinrichten, multos tollere; 3) ol. s. pokogjm.

Poklidnj I. list, u, m. Anstandsbrief, m. literae moratoriae.

Poklinkám, fut. al, ati, berauschen, inebriare.

Poklis, s. pokléjek? Haran.

Pokljska, y, f. s. pokléjek: od pokljsek pozdwihowati.

Pokljzým, yl, yti, sl. poklúzám, aufräumen, wegräumen, amovere, amoliri.

Poklona, y, f. Verbeugung, inclinatio corporis, salutatio; auch religiöse Verehrung.

Poklonjm se, fut. il, iti, sich verbeugen, corpus inclinare, salutare.

Poklop, u, m. Klappe, f. Schlag, m. Thüre, f. z. B. des Heubodens, des Taubenschlags; Fallthür, f. sonst zapadacý dwéře, D. (mor. wěko, z. B. na gatce); valva; Butterfaßdeckel, m. operculum, R. Brunnendeckel, puteal; Kaffet, m. s. wikýř; 2) das Vorschütz bey der Mühle.

Poklopec, pce, m. Vogelschlag, Meisekasten, m. decipula, transenna; 2) Laß, Hosenlaß, m. Hosenklappe, f. lacinia.

†Poklopenec, nce, m. zrostlina, eupomatia; auch eudesmia?? juxta eundem Bercht.

Poklopjm, fut. il, iti, folg.

Poklopugi, owal, owati, umstürzen (act.), subvertere.

Poklúpek, pku, m. s. poklopec, D.

Poklusám, fut. ex. al, ati, ein wenig traben, a) vom Pferde, paulisper volutim incede-

re; b) vom Reiter, paulisper tolutim equitare, vehi.

Poklznem se, nauti, sl. glitschen, lubricando cadere.

Pokobjm se, fut. il, iti, anschnarchen, increpare; pokobiti se na někoho.

Pokochám se, fut. ex. al, ati, sich ein wenig ergötzen, paululum delectari.

Pokog, e, m. Friede, m. a) wenn kein Krieg ist, od. der Krieg aufhört, pax; pokog udělati, pokog zřjditi a způsobiti, Frieden machen od. stiften, pacem facere, conciliare, componere, conficere; b) Ruhe, z. B. im Lande, Hause, zwischen Eheleuten rc., im Gemüthe rc. pax, otium; deg mi pokog, nech mne s pokogem, laß mich mit Frieden, D. pokoge nedati, keine Ruhe lassen, non missum facere, (pacem non dare), necheg kordu s pokogem, Cyr. deg sobě pokog, laße das, laß ab davon; russitel pokoge, Friedensstöhrer, Friedensbrecher, turbator pacis; saudce pokoge (pokogný), Friedensrichter, arbiter judex pacalis, Schel.; 2) Zimmer, n. conclave, cubiculum, (diaeta); ženský p., Frauenzimmer, gynaeceum.

Pokogíček, čku, m. dim. Zimmerchen, cubiculum; 2) Ruhe, Friede, pax.

Pokogjk, u, m. dim. v. vorh. 1); mnjšský pokogjk, Klause, Mönchszelle, f. cella.

Pokogjm, il, iti, besänftigen, beruhigen, einschläfern, placare, mitigare: pokogj a ukládá bolenj hlawy, Vel.

Pokogný 3. friedfertig, friedsam, friedlich, pacatus, pacis amans; 2) ruhig, der Ruhe hat, quietus, otiosus, tranquillus; 3) Friedens-: pokogná y wálečná zpráwa, Cyr. -ně, adv. -te, -te, se, -lle.

Pokogowý, ého, Zimmerwärter?

Pokolenj, n. Geschlecht, n. a) der Inbegriff aller, d. durch Geburt u. Ähnlichkeit zusammen gehören, z. B. der Menschen, Thiere, Fische, Bienen, Hunde, n. genus, gens; b) Gattung, Art, f. genus: sseste pokolenj hub gest rc. Vel. 2) sl. s. rod, progenies.

Pokonnj 1. p-ný 3. ol. & sl. s. posledný.

Pokora, y, f. Demuth, f. Herablaßung seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas; 2) sl. Thur. s. smutek: w pokore chodit, Trauerkleid tragen.

Pokořjm, il, iti, demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere; b) herabniedrigen?

II. rec. pokořiti se, sich demüthigen, zum Kreuze kriechen, se frangere, se humilem reddere, se demittere, modestum fieri.

Pokornický 3. dim. v. folg. wsselijak se pokornickým ukazuge, K.

Pokorný 3. demüthig, a) v. Menschen, demissus, modestus, auch vermuthlich humilis: b) v. Dingen, z. B. Bitten rc. demissus, modestus, humilis; -ně, adv. demisse, modeste.

Pokosým, fut. ex. yl, yti, sl. abmähen, defalcare, Ung. megkaszálni.

Pokosstowáwám, ati, fr. folg.

Pokosstugi, *fut.* owal, owati, ein wenig versuchen.

Pokotjm se, *fut.* iti, sich wälzen; - dolů, hinunter rollen, sich wälzen, devolvi; 2) Junge werfen, v. vielen: owce se pokotily.

†Pokožka, y, *f.* epidermis, *Bercht.*

Pokračugi, owal, owati, fortschreiten, progredi; před se, někam; 2) w něčem, fortsetzen, continuare: p. w djle, ein Werk fortsetzen, opus continuare; 3) s někým, verfahren, tractare, gerere se.

Pokračowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; Fortsetzung, *f.* continuatio; pokračowánj w letopisých, Fortsetzung der Annalen.

Pokrádám, al, ati, folg.

Pokradu, *fut.* dl, -dnauti, od. pokrásti, stehlen, furtum, committere, *B.*

Pokragný 3. äußerst, extremus.

Pokrápám, al, ati, tropfen, tröpfeln, (*neutr.*) in kleinen Tropfen herunterfallen, vom Regen, stillare: začjná pokrápat, es wird regnen, denn es tröpfelt schon; - áwám, al, ati, *fr.*

Pokratochwjljm, *fut.* ex il, iti, ein wenig kurzweilen, Kurzweile treiben, paululum jocari.

Pokrautka, y, *f.* Brödchen, pastillus; 2) Aal, *m.* *D.*

Pokrčemnjk, a, *m.* Schenkläufer.

Pokrčjm, *fut.* ex. il, iti, falten; corrugare; p. čelo, d. Stirne falten; pokrčiti rameny, (*instr.*) d. Achseln zucken, als Zeichen der Bedenklichkeit, Mißfallens 2c.

II. *rec.* pokrčit se, s. krčjm.

Pokrcmám, *fut.* al, ati, *sl.* zusammenknittern, falten, z. B. ein Papier, Leinwand.

Pokrewný 3. verwandt, sangvine junctus, *Ryb.* *Lesch.*

Pokřičjm, *fut.* el, eti, ein wenig schreien, paululum clamare.

Pokřidugi, *fut.* owal, owati, kreiden, creta linire, *D.*

Pokřjewka, *sl.* s pokrýwka.

Pokřik, u, *m.* Lerm, *m.* Geschrey, *n.* tumultus, rumor; pokřik udělati; p. possel o této mé přjhodě, *Cyr.*

Pokřiknu, *fut.* ex. kl, knauti, anschreien, zurufen, inclamare.

Pokrm, u, *m.* Speise, *f.* Essen, *n.* cibus.

Pokrmjm, *fut.* ex. il, iti, *reg.* *acc.* ein wenig speisen, zu essen geben, paulisper cibare (aliquem); 2) ein wenig füttern, Futter geben, paulisper pascere; 2) ein wenig mästen, paulisper saginare, pinguefacere.

Pokrop, u, *m.* s. pokropenj.

Pokropjm, *fut.* ex. iti, besprengen, spargere, adspergere, conspergere; -penj, Besprengung, sparsio, adspersio.

Pokrow, u, *m.* Decke, *f.* tegumen, *D.* b) Leichentuch?

Pokrowec, wce, *m.* *sl.* Decke, *f.* s. čalaun, koberec.

Pokrstjm, *sl.* folg.

Pokřtjm, *fut.* ex. il, iti, taufen, baptisare, baptisma impertiri, conferre.

II. *rec.* pokřtiti se, getauft werden, sich taufen lassen, baptizari.

Pokruta, y, *f.* Kuchen, *m.* Fladen, *m.* libum, *B.* b) Zuckerbrod?

Pokrwnj 1. s. pokrewný, *Ryb.*

Pokryctwj, bess. pokrytstwj.

Pokrytec, tce, *m.* Gleißner, Heuchler, simulator virtutis, hypocrita.

Pokrytstwj, n. Gleißnerey, f. simulatio virtutis, hypocrisis.
Pokrytý 3. s. zakrytý 2); verstellt, simulatus, fictus, falsus, Syl. B. pokryté srdce, vorh. pokrytá twárnost, pokryté přátelstwj; - tě, adv. te, - cte, - se: p-tě se mjti k někomu.
Pokrywač, e, m. Dachdecker, Deker, m. tector; 2) bess. pokrywáček, - čka, m. lichtscheuer Mensch, lucifugus, tenebrio; - čka, y, f. inn, f. - trix; 2) eine Lichtscheue, lucifuga.
Pokrýwám, al, ati, decken, das Dach decken, tegere.
Pokrýwám se, al, ati, sich versteckt halten, latitare; před někým, sich verstecken, abscondere se, B.
Pokrýwka, y, f. sl. Göm. s. poklička.
Pokud, pokudž, adv. soweit als, quousque; 2) so lange, so lange als, quoad, quamdiu; pokudž neyswjsse, je eher, quantocius, Pr. pokudž na mně, so viel an mir, s. gsem; pokudž neywětssj možnost gest; pokudž mu neywjce od. neywýsse možné gest, soweit nur immer möglich, Pr.
Pokukugi, owal, owati, begucken, besehen, adspicere, D.
†Pokůrný 3. Rind-, corticalis, z. B. herba, Bercktold.
Pokussenj, n. Versuchung, f. tentatio: těžké kolotánj a pokussenj mysli; 2) ol. s. okus.
Pokussitel, e, m. Versucher, Nekker, Schürteufel, m. tentator; - lka, y, f - inn, - inn, f. -trix.
Pokusým, fut. ex. yl, yti, reg. gen. leiden, erdulden, ausstehen, pati, perpeti, ferre, perferre: mnoho morbů, nesslechetnostj 2c. Vel. 2) versuchen, probiren, auf d. Probe stellen, tentare: pokusyti, dobřeli struny nataženy, R.

II rec. pokusyti se, wagen, d. Dreistigkeit haben, audere: nesmjm se pokusyti promluwit na něg; 2) pokusyti se o něco, wagen, unternehmen, audere: z. B. rem: pokaussel se, port gim odnjti, Vel.
Pokuta, y, f. Strafe, a) jede Strafe, poena; p. hrdla ztracenj, Lebensstrafe, poena vitae, p. capitis; b) Strafe mit Verlust, mulcta; p. peněžitá od. blos pokuta, Geldstrafe, mulcta numaria, emenda; c) aufgelegte Buße vom Beichtvater, poenitentia; pokuta milosrdenstwj, ?) Vel.
Pokutný 3. strafbar, poenalis; pokutná a trestánj hodná wěc, Vel pokutné práwo, Strafgericht?
Pokutugi, owal, owati, strafen, punire, auch mulctare; v. einem Verluste, z. B. an Geld, Leben 2c.
Pokynu, fut. ul, auti, pokýwnu, zakýwám rukau neb hlawau, winken, nicken, nutare, nutum dare: hlawau pokyna, odssel; - nutj, n. Wink, m. nutus.
Pokynugi, owal, owati, vorh.
Pól, u, m. der Pol, polus, axis' Negedly.
Pol, adv. sl halb, semi.
Pola, y, f. sl. s. polowice, (daher dopoly, wpůly tě přetne 2c.); 2) Kopftuch der Weiber.
Poláčka, y, f. Pohlinn, Polona; 2) pohlnischer Kreutzer.
Polagka, y, f. sl. s. poleg.
Poláčký, bess. polský.
Polahku, sl. langsam, lente.

Polahunky, *sl.* vorh.

Polák, a, m. Pohle, m. Polonus; 2) Hosenpauker, *D.*

Polámi, *fut. ex.* al, ati, án, *reg. acc.* zerbrechen, (*act.*), frangere, diffringere, confringere.

II. *rec.* polamáti se, zerbrechen (*neutr.*) frangi, diffringi; 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollenda re.

Polan, a, m. s. Polák.

Polapim, *fut. ex.* il, iti, en, s. pochytim; 2) aufraffen, zusammenraffen, erhaschen, colligere, corradere; Oniby samj wěci wssecko polapili.

Polárnj 1. Polar-, polaris; polárnj působenj, Polarwirkung, (Physik.)

Polauhota, y, *f.* Halbstiefel, *m.* ocrea brevior.

Polaudám se, ati, s. potlaukám se: mezy skáljm a gestkyněmi (na paussti) se polaudal, *Cyr.*

Polauhákownice, *f. Vel.* (dieses war viell. kürzer, als hákownice).

Polauhedbáwný, s. polohedbáwný.

Polauhlas, u, *m.* halbhörbare Stimme, vox obtusa.

Polauhlasým, yti, mit halber, niedriger Stimme singen?

Polauhlawj swinské, halber Schweinskopf, zum Essen zubereitet, sinciput suillum, *K.*

Polauletj, *n.* (bess. polůletj? *Ryb.*) halbes Jahr, semestre.

Polauletnj 1. folg.

Polauletný 3. halbjährig, semestris, (semestralis).

Polauvstý 3. halblautsprechend.

Polaupiěný, *Vel.* bess. polopiěný.

Polauwozý, *n.* ostiniwěderni sud, *Com.* Fuder, Fuderwein, ein gewisses Weinmaß, culeus.

Polauwratj, *n.* Thorflügel, *K.*

Polazugem, owal, owati, *sl.* an Weihnachten u. Neujahr mit dem Wunsche v. Hause zu Hause gehen, wie es d. Kinder zu thun pflegen.

Polče (Polča, y,) *f. sl.* Apollonia.

Poldruha, *sl.* s. půldruha.

Polděa, *sl.* halber Tag, semidies.

Pole, *n.* Feld, *n.* a) d. Ebene der Erde, Fläche, *f.* campus; b) Acker od. Inbegriff der Äcker, Gefilde, *n.* Flur, *f.* ager, rus; gitrnj pole, s. klučenina, *D.* poorané pole, Felge, *f.* ager subaratus; pole sspurné, Herren- od. Edelmannsacker, ager nobilitaris, *K.* swaté p. s. krchow; přes pole odgjti, verreisen, über Land gehen, peraegre proficisci; byl někdy přes pole, *Cyr.* c) Fach *n.* Abtheilung, *f.* z. B. im Spielbrett, forulus, area: gedno toho mostu pole, *Com.* d) Krieg, *m.* bellum; do pole gjti, zu Felde gehen, in castra od. bellum proficisci, ire; polem od. w poli ležeti, zu Felde liegen, bello vacare; e) Schlachtfeld, *n.* locus pugnae, auch campus: mnoho gich w poli padlo, polem přemohli a porazyli Saraceny, *Vel.* polem se potkati, eine Schlacht liefern, pugnam committere; pole obdržeti, das Feld behalten, siegen, vincere, superiorem discedere, victoriam reportare, *Vel.*

Polěčjm, iti, *fut.* alles heilen.

Polednagssj, *sl.* s. polednj.

Poledne, *n.* Mittag, *m.* a) d. Mitte des Tages, meridies; w po-

lední od. o poledni, zu Mittage od. Mittags, tempore meridiano; w prawé poledne, gerade zu Mittag, ipso meridie; k poledni od. okolo poledne, auch o polednách, gegen Mittag, um Mittagszeit, circa meridiem, circiter meridiem, před polednem od. dopoledne, vormittags, ante meridiem, tempore antemeridiano; od-poledne, sl. auch popoledni, nachmittags, post meridiem; b) Himmelsgegend, f. Süd, Süden, m. meridies.

Poledni 1. (bey den Neuern, comp. polednějšj, superl. nejpolednějšj) a) mittägig, zur Zeit des Mittags, meridianus; b) gegen Mittag liegend, z. B. Länder, meridianus, australis; c) was am Mittage ist od. geschieht, meridianus.

Polednice, f. sl. (auch boh.) zu Mittage herumgehende Hexe, ein eingebildetes Gespenst, das mit dem Wirbel im Staube fliegen soll.

Polednjčko, a, n. (polednjček, čka, m.) Mittagsruhe, f. Mittagsschlaf, m. meridiatio; polednjčka požjwati, (polednjčkowati), Mittagsruhe halten, meridiari.

†Polednjčkugi, owati, verb. P.

Polednugem, owal, owati, a) das Mittagmahl halten, prandere; b) Mittag halten, meridionari.

Poleg, e, m. Poley, pulegium, mentha pulegium, Linn.; planý p., wilder P., mentha arvensis.

Polegi, fut. ex. politi u. polit, part. pass. polit, imper. polj (poley), begießen, perfundere, rigare, irrigare; begießen, anschütten, perfundere: lekl se, zakby ho wodau polil.

Polehač, m. -čka, f. s. postawač.

Polehám, al, ati, sich hie u. da, sich nach u. nach legen, wie das Getreide; b) bettlägerig zu werden anfangen, kränkeln; s. polehnu.

Polehaučku, adv. dim. s. polehku.

Polehčenj, n. Erleichterung, a) des Schiffes, Leibes etc. exoneratio, levatio; v. andern Sachen, levatio; b) was Erleichterung macht, levamen, levamentum, laxamentum.

Polehčjm, fut. il, iti, folg.

Polehčugi, owal, owati, mit dem Genit. erleichtern, leichter machen, durch Auspacken etc. od. entledigen, z. B. ein Schiff, den Leib, exonerare, levare; břicha p., se wyklíditi, sich erleichtern, ventrem levare, D. p. swé tesknosti, Com. b) leichter machen etwas, α) erträglich, reddere leviorem, z. B. d. Last etc. β) thunlicher machen, z. B. eine Sache, reddere faciliorem.

Polehku, adv. langsam, nicht schnell, tarde, lente; 2) leise, z. B. gehen, leniter.

Polehnu, fut. ex. hl, hnaut, sich legen, z. B. alles Getreide, decumbere.

Polehugi, s. polihugi; 2) faulenzen, pigrari.

Polekám, fut. ati, gewöhnlich nur v. Fischen, s. pomru: ryby polekaly, d. Fische sind abgestanden.

Poleknu, fut. lekl, knauti, polécy, part. pass. polečen, aufstellen, z. B. Netze, tendere plagas: na něho polékli, a do swých tenat ho popadli, K.

Polekkám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig kitzeln, paulisper titillare; -áwám, al, ati, *fr.* vorh.

Polenj, *n. coll.* Scheite, *pl.*, lignum sectum, ligna secta.

Polénko, *a, n. dim.* v. folg.

Poleno, *a, n.* Scheit, *n.* pars ligni secta.

Polenochugi *fut. ex.* owal, owati, aus Faulheit liegen od. sitzen, faulenzen, pigrari, dormitare.

Polepssim, *fut. ex* il, iti, *reg. gen.* verbessern, emendare, corrigere: polepssil Plzenským erbu, *Vel.* polepssiti sy, sich seinen Zustand verbessern, sortem suam reddere meliorem; 2) *sl.* zum gekauften, z. B. Kirschen ein wenig zugeben, superaddere.

II. *rec.* polepssiti se, sich bessern, resipiscere, *B.*

Polepssitel, e, *m.* Verbesserer, corrector, emendator; p. chyb, corrector, in der Buchdruckerey? *K*, bess. naprawitel (od. nápkawčj?)

Polesnj 1. zum Wald gehörig, sylvestris: polesnj zwjře, Waldthier, *n.* fera.

Polesnictwj, *n.* Försterey, Waldbereiterey, *f.* sylvanatus?

Polesný, ého, *m.*, *sl.* auch borár, Förster, *m.* praefectus saltus, sylvae, sylvanus, *R.*

Poleti, *obs* s. hořjm.

Poletjm, *fut.* il, iti, hinfliegen *rc.* s. letjm.

Poletowánj, *n. verb.* v. folg.

Poletugi, owal, owati, flattern, fliegen, volitare; zas začjná snjh poletowati.

Polewač, e, *m.* Gießer, *m.* fusor; 2) Begießer, rigator; -čka, y, *f.* -inn, -inn, -trix; 2) Gießkanne, *f.* nasiterna; 3) *sl.* (na welikunoc), Begießer der Jugend zu Ostern, perfusor.

Polewám, bess. als poljwám.

Polewačnjk, s. poljwačnjk.

Polewka, bess. als poljwka.

Polezám, ati, ein wenig kriechen, sich schleppen, reptare.

Poležjm, *fut.* el, eti, ein wenig liegen, paululum cubare; jacere.

Polezu, *fut.* s. lezu.

Polhák, u, *m. sl.* Stutz, *m.* sclopus.

Poljbenj, *n.* Kuß, *m.* Mäulchen, *n.* osculum, basium, svavium; p. ruky, Handkuß, *m.* osculatio manus; p. pokoge, Friedenskuß, osculum pacis, *R.* v. Gidášské, Syr.

Poljbjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* polib, *praes.* ljbám, küssen, einen Kuß geben, osculari aliquem, dare osculum (basium, svavium) alicui; w ústa ho poljbil, *Cyr.*

Police, *f.* Schrank, *m.* z. B. für Geräthe, scrinium, armarium; 2) od. krancle, Gesims, *n.* coronis, *D.*

Políček, čku, *m.* Maulschelle, Maultasche, *f.* alapa, colaphus: políček někomu wytjti ohrfeigen, *Cyr.*

Poličj, *n.* swiňské, s. polauhlawj, *R.*

Polička, y, *f. dim.* Schränkchen, *n* armariolum, scrinium; 2) Politschka, eine St. im Chrud. Kr. Polic'zka; 3) Politschka, eine Stadt in Mähren.

Poljčko, a, *n. dim.* v. pole, Feldchen, *n* kleines Feld, agellus, s. půlko.

Polickowánj, *n. verb.* s. unter dem folg.

Polickugi, owal, owati, po ljcy

bjti, in d. Backen, ins Gesicht schlagen, Maulschellen geben, colaphizare; - kowánj, n. das Schlagen mit Fäusten über d. Backen, colaphizatio.
Policye, *f.* Polizey, *f.* politia, (policia); aurad policye, auřé dnjř od policye, Polizeyamt, *n.* Polizeybeamter, *m.*
Poljenko, *sl.* s. poljnko.
Poljewám, *sl.* s. poljwám.
Polihugi, owal, owati, sich oft niederlegen, cubitare; 2) *sl.* kränkeln, minus valere.
Polykám, *al, ati*, verschlingen, verschlucken, einschlucken, deglutire: polyká poženadlem, *K.* - ánj, *n.* s. polknutj.
Poljknu, lykl, bess. poléknu.
Poljnko, bess polénko.
†Polisnjk, u, *m.* zrostlina, phyllanthus.
†Polistý 3. bifrons, e. g. herba.
Politj, *n. verb.* v. polegi, politj zubů, Zahnschmelz.
Politowánj, *n. verb.* v. politugi, Bedauern, *n.* Bedauerung, *f.* Mitleiden, *n.* miseratio, commiseratio, misericordia; politowánj hodný, bedauernswerth, mitleidenswerth, miserandus, commiserandus, commiseratione dignus, miserabilis.

Anm. Politowánj für poletowánj ist unrichtig.

Politugi, *fut.* owal, owati, *reg. gen.* bedauern, Mitleid haben, vicem alicujus dolere, misérari aliquem.

Anm. Politugi für poletugi ist unrichtig.

Politycký 3. politisch, politicus; p-cké vměnj, Staatswissenschaft, scientia politica; - cky, *adv.* - ce.
Polityk, a, *m.* Politiker, weltlicher Mensch, politicus: politycy y duchownjcy, *Com.*
Politye, *f.* weltliche Regierung: politye a cyrkwe podwrácenj, *Com.*
Poljwám, bess. polewám, al, ati, begießen, perfundere, rigare, irrigare; pol. hrnce, glasuren, incrustare, polire; 2) einbrennen, einbrühen, das Viehfutter, ferventi aqua perfundere; - ánj *n. verb.*
Poljwečka, y, *f. dim*, v. poljwka.
Poljwečnjk, a, *m.* Schmarotzer, parasitus, *Syr.* - nice, *f.* - inn, *f.* - ta.
Poljwka, bess. polewka, y, *f.* Suppe, *f* jusculum, jus; p. z wody, Wassersuppe, jusculum aquaticum; p. sylný, Krafts., Kraftbrühe, jus roborans; p. kapaná, Haders. *D* p. z piwa od. piwnj, Biers., jusc. cerevisiarium; winná p., Weins., j. vinenm; p. z mléka; Milchs., j. lacteum; zapražená p., eingebrennte S., j. incoctae farinae; p. z raubenin, Haberschleim, *m.* j. avenaceum, cremor avenaceus; p. kmjnowá, s. kmjnowice; zelná, s. kysel; p. bobowá, z bylin od. bylinná, chlebowá od. žebracká, hrachowá, šocowičná, z hub, s kraupami, z masa, maučná, z nudlj, syrná, z ryb, z sswestek, z wagec, reyžowá, Bohnen-, Kräuter-, Brod, Erbsen-, Linsen-, Schwamm-, Graupen-, Fleisch-, Mehl-, Nudel-, Käse-, Fisch-, Pflaumen-, Eyer-, Reißsuppe, jusc. fabaceum, herbile od. herbarum, e pane od. panarium pisinum, e lentibus, fungi-

num, ex hallica, carneum, farinaceum, e funiculis farinaceis? caseatum, piscium, e prunis, crocatum, intritum oryzae; p. ſedlſká (z chleba wřelau wodau politého), ſ. aukrop; p. čiſtá, lautere S., j. merum; p. ze ſlepice, Hühnerſ., j. gallinaceum; p. ſſwábſká, ſchwäbiſche zerfahrene Eyerſ., j. svevicum e pane friabili, ovis et carnis liquamine; p. z gečných krup, Gerſtenſ. Gerſtenſchleim, m. j. hordeaceum; wlaſká p., Gift, n. aqua toffana: aby wlaſkau poljwkau nakrmen a napogen nebyl, *Vel.* čj poliwku gjm, toho piſničku zpjwati mnjm, *prov. Syr.* dem man dienet, v. dem ſpreche man gut, dem ſey man ergeben.

Poljwkářka, y, *f.* Suppenweib, *n.* juscularia.

Polizak, e, *m.* Näſcher, liguritor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* trix.

Polka, y, *f.*, *sl.* Polče; a) ſ. angreſſt; 3) ſ. Poláčka 1) *Vel.*

Poliknu, *fut.* knauti, ſ. poljkám.

Polknutj, *n.* Verſchlingen, Verſchlucken, *n.* devoratio.

Polkoráb, a, *m. sl.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus arcis.

Polleta, ſ. palleta: - celnj, *Kram.*

†Polichowka, y, *f.* zroſtlina, pollichia.

†Pollka, y, *f.* zroſtlina, pollia.

Pollukný, *n. sl. Thur.* halbes Lukno, ſ. lukno.

Polnj 1. was auf dem Felde od. Acker befindlich iſt, od. wächſt, campester, agrestis; a) zum Krieg od. Feld gehörig, Feld, castrensis, bellicus; polnj wůdce, heytman, leženj, ſtrauha ꝛc.

Polnička, y, *f.* planá gablon, neb hruſſka; Holzbirnbaum, Hagapfelbaum, *m.* pirus, pomus agrestis; 2) das Obſt dav.

Polnjk, a, *m.* Flurſchütze, *m.* custos agrorum.

††Polnoſt, Felder?

Pologitro, a, *n.* halbes Joch, semijugerum, *R.*

Poloh, u, *m. al. ol. & mor.* Entbindung, *f.* Gebähren, *n.* partus: přiſſla do polohu, ležj w polohu ꝛc.

Poloha, y, *f.* (*ol.*) Lage, *f.* situs; *Hus'wkowsky, ex MS. Sleidani;* ſ. položenj.

Polohedbáwj, *n.* Halbſeide, *f.* semisericum, (od subsericum).

Polohedbáwný 3. od. -nj 1. halbſeiden, subsericus.

†Polohlaſnice, *f.*? semivocalis (litera); - čný rym, k. p. chrtkrt, *Puchm.*

Polokolkugi, owati, Circumflexe machen.

Polokruh, u, *m.* ſ. půlkola, *D.*

Pololánjk, a, *m.* Halblöhner, Halbhüfner, etwa semihubarius.

Pololetnj, ſ. polauletý.

Pololidé, *pl.* Halbmenſchen.

Polominulý čas, halbvergangene Zeit, (Gramm.) imperfectum, *Ziegler.*

Polomrtwý 3. halbtodt, semivivus.

†Polonitnjk, u, *m.* zroſtlina, pleurandra.

Polooblauk, u, *m.* Halbbogen, *m.* hemisphaerium, *R.*

Poloobuwka, y, *f.* ſ. pantofel, *R.*

Polooſtrow, ſ. poloſtrow.

†Poloſlowce, *n.* Partizip, *n.* participium, *Ziegl.*

†Poloſlowj, *n.* vorh. *Rautenkranz.*

Poloſtrow, ſ. půloſtrow, *D.*

Polosudj, n. Halbfaß, n. etwa semivas.

Polowic, e, f. folg.: za druhau polowic *Kram.*

Polowičátný 3. s. polowičný: polowičátnj a wlažnj křesťané, *K.*

Polowice, *f.* Hälfte, *f.* dimidium, dimidia pars, auch medium; -čka, y, *f.* *dim.*

Polowičné, ého, *n.* *sl.* s. saurzice.

Polowičný 3. u. -nj 1. halb, semi: polowičný bratr, Halbbruder, semifrater, frater non germanus.

Polowka, y, *f.* (polowánj), *sl.* *Göm.* Jagd, *f.* venatio.

Polowlasem, *adv.* sukno polowlasem česati, zur halben Wolle überrauchen, mediam lanam tenus, *R.*

Polozakrytý 3. halbgedeckt, z. B. Wagen, semitectus.

Položenj, *n.* Legung, *f.* z. B. einer Sache an einen Ort, positio, collocatio; 2) Lage, *f.* d. Art, wie ein Ding liegt, einer Landschaft, Stadt, eines Gartens, Hauses rc. situs; 3) Satz, *m* axioma, atis), *n.* thesis: z. B. hlawnj položenj, Grundsatz, principium, *D.*

††Položenka, y, *f.* Satz, Redesatz?

Položjm, *fut. ex.* il, iti, en, legen, machen, daß etwas wo zu liegen komme, ponère, collocare; základ p., den Grund legen, z. B. zum Gebäude, ponere, (jacere) fundamenta rei alicujus; cýle, s. wytknu; žiwot; 2) den položiti, einen Tag ansetzen, bestimmen, dicere, constituere diem; 3) sněm položiti, mit od. ohne *dat. pers.* einen Landtag ansetzen, ausschreiben, comitia indicere; 4) ohěň položiti, Feuer unterlegen, anzünden, z. B. eine St. incendere, *Vel.* položjm jm jednu hystorii, i. e. napjšši, *Vel.* 5) verderben, niederreißen, demoliri: položil a zbořil zdi okolo města; město popelem položiti, einäschern, exurere, in cineres redigere, *Vel.* 6) nieder machen, sternere; položil nepřátel přes sto tisýc, *Vel.* negpředněgšj bogownjky položiti; 7) dafür halten, achten, habere, reputare: wčenj gegich potupil a za nic položil; položil ge za šselmy a zlopowěstné, *Vel.* lež se nemůže položiti za prawdu; něco sobě za málo p., wenig achten, geringschätzen, vilipendere, *K.* za směti a powrhel položils to; za nic položil, *Cyr.*

II. *rec.* položiti se, sich legen, z. B. ins Bette, auf d. Erde, ponere (collocare) se, decumbere; spát se položiti, sich schlafen legen, decumbere dormiendi causa, auch ire cubitum; bytem se položiti, ein Quartier, eine Wohnung beziehen, hospitium sumere; na ruce Božj se položiti, sich ganz Gott anvertrauen, *Com.*; 2) a) mit, b) ohne dem Wort polem, sich lagern, castra ponere, metari; c) položiti se s wogskem, dasselbe.

Položitý 3. abhängig, abschüßig, declivis, devexus; -tost, i, *f.* Abschuß, *m.* Abhängigkeit, z. B. des Daches, Hügels, declivitas, devexitas.

Položnice, *f.* s. šestinedělka.

Polska, y, *f.* so hieß ehedem Schlesien, als es zu Pohlen gehörte, *Vel.*

Polsko, a, n. das Land Pohlen, n. Polonia.

Polský 3. pohlisch, pohlnisch, Polonicus; -sky, po p-sku, adv. -ce.

Polstář, e, m Polster, n. pulvinus, torus; 3) Kelter? prelum in torculari, sl. kňaz; 3) p. pod Lántry, hölzerne Pölster der Läger, pulvini lignei, R. radnj polstář, (fig.) gakž na radni polstář dosednau-, Vel. 4) fig. na měkkém polstáři naděge odpočjwati; polstáře podkládati, schmeicheln, adulari, Com.

Polstářek, řku, m. dim. s. polstářjček; b od. břjssko, Bausch, m. Bäuschlein, halbrunde Erhöhung, sinus, D. Compresse? bey Wundärzten, penicillus.)

Polstářjček, čku, m dim Polsterchen, m. pulvillus.

Polt, u, m. wepřowý, od. polt slanin, auch polta, y, f. Speckseite, succidia, ae, f. R. polon, polec', russ. polot.

Poltjm, il, iti, (rozpoltjm), entzwey hauen, dissecare.

Poltrubj, n. Teichröhre, f. canalis piscinae, R.

Polturák, u, m. sl. halber Poltraken, Münze, insgemein, media poltura.

Poluda. s. obluda: nočnj poluda.

Poludnje, n. sl. s. polednj.

Poludňugem, sl. s. poledňugem.

Polugem, owati, sl. jagen, venari.

Polusse, f. sl. Polyxena, der Nahme; -sska, y, f. dim.

Polutugem, sl. s. politugi.

Poluwačka, sl. s. polowka.

Polůwka, s. polowka; b) boh. Hälfte?

Polyněk, sl. s. pelyněk; panenský polyněk, sl. römischer Wermuth, Frauenwermuth, m. hung. bárány-üröm, Lumn. Fl. Poson.

Pomahač, e, m. Gehilfe, m. adjutor, socius; - čka, y, f. - inn, f. - trix, -ia.

Pomáham, al, ati, s. pomohu.

Pomakám, fut. ex. al, ati, ein wenig greifen, berühren, betasten, paululum tangere, contrectare, attrectare.

Pomaličku, adv. dim. folg.

Pomalu, adv. langsam, nicht schnell, tarde, lente; 2) gemach, sachte, leniter. pedetentim.

Pomám, s. pomégi.

Pomámenec, nce, s. possetilec.

Pomámjm, v. vielen, s. mámjm.

Pomastjm. fut. s. mastjm.

Pomatenec, nce, m. im Kopfe verworren, delirus, confusus.

Pomatený 3., possetilý, irre, delirus, confusus: - ně, adv. -se: p-ně mluwiti, irre reden, delirare in loquendo.

Pomásti, s. pomatu.

Pomatekjm se, fut. il, iti, (bess. als pomatjm se), der Mutter nacharten, referre matrem.

Pomatjm se, vorh.

Pomatu, sl. pomatjem, fut. ex. tl, pomásti, verwirren, confundere.

†Pomaučenec, m. zrostl., aletris.

Pomaunjm, fut. besudeln?

Pomazánj, n. Salbung f. unctio; poslednj p., d. letzte Öhlung, extrema unctio; 2) Beschmieren, n. Beschmierung, f. unctio, perunctio, obductio;

Pomazanice, f. Butterwecke; f. (Butterweck, m.), massa butyri oblonga.

Pomazánka, y, f. Anstrich, m. linimentum; střjbrná na rudě pomazánka, R. 2) kleine Butterwecke, vorh.

Pomazaný 3. *part.* vom folg.

Pomazi, *fut. ex.* zal, zati, zán, *imprr.* pomaž, beſchmieren, illinere, perlinere, obducere; inducere, ungere, perungere, auch wenn es eigentlich beſudeln iſt, foedare, inquinare, maculare; 2) ſalben, ungere, inungere.

Pomazugi, owal, owati, *fr.* v. dem vorh.

Pomčjm, *fut. ex.* il, iti, berücken, verſtricken, fangen, illaqueare, irretire, *R.*

Pomeč, i, *f.* Sprenkel, *m.* pedica, tendicula.

Pomecy, tal, ſ. pometám 1).

Poměgi, *fut. ex.* poměl, (*Com.* pogměl), pomjti, *reg. gen.* eine kleine od. lange Weile etwas haben; na krátký čáſek poměl ſem práce.

Pomege, ſ. pomyge.

Pomegný 3. Spülicht-, p-ný ſklo-pek, Spülſchaff, *n.* Goſſe, eluacrum, labrum.

Pomeli, *sl.* pomelem, mlel, mleti, *fut. ex.* aufmalen, commolire.

Pomeljm, lil, liti, *sl.* zerbröckeln, comminuere.

Poměň, i.e. po měně, in geringerem Maaße, in kleinerer Anzahl: poměň ſe na auřady třeli, *Vel.*

†Poměnka, y, *f.* zroſtlina, myosotis?

Poměrám, *fut.* ati, *sl.* abmeſſen, vieles od. alles, emensurare.

Poměřjm, *sl.* ſ. ſmjřjm.

†Pomerulka, y, *f.* zroſtlina, pomerulea.

Pomeſynak y, *f.* Apfelſiene, Pomeſine, *f.* malum aurantium Sinénse; b) Baum *n.* citrus aurantium Sinense, *Linn.*

Pomeſſkám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig verweilen, verziehen, paulisper morari, commorari

Pometám, *fut ex.* al, ati, *sl.* wegwerfen, abjicere; 2) *sl.* mißgebähren, v. Thieren, abortum facere.

Pom̆eti, ſ. pomegi.

Pometlo, *sl.* ometlo, *a. n.* Beſen, *m.* ein ſtrohener Wiſch, womit der Backofen ausgekehrt wird, Kehrwiſch, *m.* scopae; a) *mor.* Kehrbeſen, *m.* scopae.

Pometlář, e, *m.* Beſenbinder, vinctor scoparum.

Pomezný 3. d. Gränze betreffend, an der Gränze liegend, angränzend, limitaneus, collimitaneus: králowſký Izraelſkým p-nj, *K.*, měſto p., Gränzſtadt.

Pomezý, *n.* Gränze, *f.* limes.

Pomjchám, ati, *praes.* vermiſchen, commiscere, confundere.

Pomjchám, *fut.* ſſel, ſſeti, vorh.

Pomjeſſám, *fut.* al, ati, *sl.* miſchen, permiscere.

Pomjgim, el, eti, ſ. pominu.

Pomigitedlný, ſ. pominutedlný.

Pomilugi, *fut.* owal, owati, vorh. eine Weile, (eine Zeit lang) lieben, aliquamdiu amare.

Pominu, *fut. ex.* ul, auti, (*neutr.*) a) vergehen, evanescere; b) verſtreichen, v. der Zeit, elabi, praeterlabi, praeterire, decurrere, 2) (*act.*) mit dem Genit. *α*) übergehen, vorüber, vorbeygehen, praetermittere, transmittere, praeterire, *B.* pominauti ſe odſlaužowati *Cyr.* - unterlaſſen; mlčenjm p., mit Stillſchweigen übergehen, silentio praeterire; *β*) nicht achten, zurückſetzen, verachten, spernere: rozkazu cýſ. w něčem pominauti; *γ*) verlaſſen, de-

serere: hněw ho pominul, *Vel.* mladá horkost ho pominula.

II. *rec.* pominauti se smyslem (s smyslem, rozumem, pamětj), n. Sinnen kommen wahnsinnig, am Verstande verrückt werden, mente capi, Pr. 2) *sl.* s. pominu a): bodag sy sa pominuw! pereas?

Pominulý 3. s. minulý.

Pominutedlný 3. vergänglich, fluxus, caducus, fugax, fragilis; - nost, i, *f* -keit, *f.* fluxa ratio, conditio, fragilitas.

Pominutj, *n.* v. der Zeit, Vergehen, Verschwinden, *n.* b) Übergeben, *n.* praeteritio; c) v. smyslem, Wahnsinn, *m.* delirium.

Pomjtám, *al, ati,* wegwerfen, abjicere; 2) verachten, spernere: pomjtati někým.

Pomknu, - se, *fut. ex.* ul, auti, s. pomykám, - se.

Pomkánám, ati, *sl.* vorh.

Pomlásfa, y, *f.* Ostergabe, *f.* in Böhmen, am Ostermontag, für Kinder, donum paschale.

Pomlaskáwám sobě, s. mlaskám. 2).

Pomlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, eine Weile dreschen, aliquamdiu triturare; 2) todt schlagen, v. vielen od. allen, occidere; 2) zerdreschen, triturare, triturando minuere, Js. 41, 16.

Pomlauwám, *al, ati,* nachreden, verleumden, falso criminari, detrahere de alicujus fama, (diffamare); - ánj, *n.* s. pomluwa.

Pomlčjm, *fut. ex.* el, eti, ein wenig schweigen, paulisper tacere, silere.

Pomlčky, *adv.* still, ohne Geräusch, tacite, in silentio.

Pomljti, pomlje, s. pomeli.

Pomlkáwám, *al, ati,* eine Weile schweigen, tacere.

Pomlsky, ů, *pl.* s. pamlsky.

Pomluwa, y, *f.* Nachrede, Verleumdung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.

Pomluwač, e, *m* Verleumder, criminator mendax, obtrectator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* - trix - ax, - trix.

Pomluwjm, *fut.* il, iti, eine Weile reden, aliquamdiu loqui; diskutiren, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 2) s. pomlauwám.

Pommáda, y, *f.* Pomade, *f.* crinonia, ae, *f.* unguentum melinum? *R.*

Pomnikwas, *a, m.* Mannsnahme.

Pomnu, *fut. exact.* něl, něti, *imper.* pomni, gedenken, sich erinnern, reminisci, recordari, meminisse: pomni na mne, Vergißmeinnicht, (Blume)

Pomoc, y, *f.* Hilfe, *f.* Hilfsmittel, *n.* Hilfsquelle, *f.* *D.* praesidium, adjumentum, subsidium, suppetiae (arum), opis (ops; Beytrag, *m.* Beyhilfe, *f.* symbola, subsidium.

Pomocnjk, *a m.* Gehilfe, *m.* adjutor, socius; Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, - ia; - inn, *f.* - trix, - trix.

Pomocný 3. s. nápomocný; b) hilfleistend, conducibilis; ta woda mi ge pomocná k zdrawj.

Pomodljm se, *fut.* s. modljm se.

Pomodralý 3. blaulich, subcoeruleus: - lost, i, *f. subst.*

Pomohu, *fut. ex.* mohl, mocy, helfen, juvare; někomu pomocy z swěta, s. zabigi, *Syl.* někomu na nohy p., unterstützen,

befördern, juvare; předivně mu ſſtěſſj na nohy pomáhá, *Vel.*

Pomořan, *a*, *m.*, *nom. pl.* Pomořané, Meer-Küſtenbewohner, accola maris; 2) ein Pommer, Pomeranus; -nka, *y*, *f.* -inn, accola maris; 2) -inn, *f.* -na.

Pomoranč, *e*, *m.* pomorančj, Pomeranze, *f.* pomum aurantium: 2) Pomeranzenbaum, *m.* malus aurantia, od. aurantium od citrus aurantium, *Lin.* -čowý 3. z. B. kwět, Pomeranzenblüthe, *f.* flos pomi auranlii; -čnice, *f.* Pomeranzenweib.

Pomordugi, *fut.* viele morden.

Pomořj, *n.* d. Gegend, das Land am Meere, Küſtenland, *n.* Seeküſte, *f.* Seeſtrand *m.* Seeland, *n.* ora, od. ora maritima; 2) das Land Pommern, Pomerania.

Pomořjm, *fut. ex.* il, iti, tödten, viele od. alle, enecare; pán neſſlechetnjky pomořj.

Pomorſko, *a*, *n. sl.* ſ. pomořj 2).

Pomořſký 3. am Meere liegend od. wohnend, maritimus; měſto p-ſké, Seeſtadt, civitas maritima, *K.* 2) v. Pommern, Pomeranus; knjže Pomořſké, *Vel.* Srbowé Pomořſſtj, *Vel.*

Pomory, *f. pl.* ſ. Pomořj.

Pompa, *y*, *f.* Pomp, *m.* pompa, *Kram.*

Pomráká ſe, kalo, kati ſe, ſich ein wenig wölken, paulum nubilare.

Pomrſkám, al, ati, ſ. pomrſſtjm.

Pomru (ku), pomřeš, *fut. ex.* el, eti, ſterben, v. vielen od. allen, mori: děti mi pomřeli.

Pomrſſtjm, *fut. ex.* il, iti, hauen, mit einer Peitſche, percutere, flagro admonere.

II. *rec.* pomrſſtiti ſe, ſich antreiben, stimulos sibi addere.

Pomrwa, *y*, *f.* *mor.* ſ. mrwa 2).

Pomrwjm, *fut.* il, iti, ſ. pohnogjm, *D.* 2) ſ. mrwjm 1) 3).

Pomrwnoſt, *i*, *f.* *mor.* ſ. mrwa 3).

Pomrznu, erfrieren, v. vielen.

Pomſta, *y*, *f.* Rache, *f.* vindicta, ultio; ſ. auch přičinjm.

Pomſſtěnj, *n.* Übung der Rache, Rächen, *n.* vindicatio.

Pomſtjm, *fut. ex.* il, iti, rächen, vindicare, ulcisci; toho ſe wrchowatě pomſtil, *Vel.* pomſtj mne nad protiwnjkem mým; zuweilen *cum gen. rei*, auch za něco, vindictam sumere de-: geſtli mu křiwdu ſwau poručjš, může tě pomſtiti, *K.*

II. *rec.* pomſtiti ſe, ſich rächen, vindictam sumere; zuweilen *cum gen. rei*: pomſtil ſe té potupy, *Vel.*

Pomſtitedlný 3. was man kann, od. was ſich läßt rächen, ahndbar, vindicabilis; -woſt, *i*, *f.* -keit, *f.* -litas.

Pomſtiwý, ſ. mſtiwý.

Pomůcka, *y*, *f.* *dim.* v. pomoc.

Pomyge, *j*, *f.* *pl.* Spülicht, *n.* eluvies; zlatnické pomyge, Spülwaſſer der Goldſchmiede; -gný 3. ſ. pomegný.

Pomykám, al, ati, rücken, (*act.*) movere; pomykati někým, ſ. poſtrkati, *K.*; -blíže, anrücken, admovere.

II. *rec.* pomykati ſe, rücken, (*neutr.*) moveri.

Pomyſljm u. pomyſljm ſy, *fut. ex.* il, iti, denken, gedenken, cogitare.

Pomyſſlenj, *n.* Gedanke, *m.* cogitatio; co gen k pomyſſlenj, wſſecko má, alles Erdenkliche;

gá bych mu včinil pomysslenj, ich thäte ihm alles Erdenkliche zu gefallen; b) Bedenken, n. consideratio, recogitatio; (má toho s pomyssleni, er muß es überlegen, od. da hat er was zu überlegen? *Com.*)

Pomyssleny 3. gedacht: s pomyssleniu toho mage, abych se tam kdy wjc wráceti měl, nur zu sehr den Entschluß fassend, nimmer 2c.

Pomýssljm, el, eti, *praes.* s. pomyssljm; pomýssljm na to žiwé, ich denke daran lebhaft, stark, *K.*

Pomýtko, *a, n.* s. kesa.

Poň *sl.*, *ol.* poně, s. aspoň.

Ponadž, *obs.* s. pokudž.

Ponáhljm, *sl.* ponáhlám sa, s. náhljm, pospjchám.

Ponaprawjm, *fut. ex.* iti, folg.

Ponaprawugi, owal, owati, ein wenig berichtigen, tantisper emendare, corrigere; b) ausbessern, sarcire, *B* -enj, *n. verb.*

Ponaříkám, al, ati, ein wenig klagen, seine Unzufriedenheit äußern, paulisper queri, conqueri.

Ponarozsýpám, *fut.* ati, *sl.* vieles hie u. da verstreuen.

Ponássam sa, ati, *sl. cum dat. pers.* höhnend nachäffen, fastuose, irrisorie repraesentare verba et gestus alicujus, ludificare.

Ponašsky, *adv. sl.* nach unserer Art, more, ritu nostro fandi, agendi, more patriae nostrae.

Ponatahugem, *fut.* owati, *sl.* alle aufziehen, z. B. Seiten.

Ponaukač, e, *m.* Anreitzer, concitator; -čka, y *f.* -inn, *f.* -trix.

Ponaukám, al, ati, (*ol.* ponauceti), antreiben, ermahnen, anreitzen, incitare, admonere; -ánj, *n.* Antreibung, admonitio, impulsus.

II. *rec.* ponaukati se, *sl.* sich antragen, offerre se.

Ponawrátjm se, *fut.* il, iti, wieder kommen, redire.

Ponawrhu, s. nawrhu: toho nám toliko trochu (w swé řeči) ponawrhl, *Cyr.*

Ponawrženj, s. nawrženj 2).

Ponawržený 3. *part.* entworfen, designatus, adumbratus.

Ponazeptřj, s. nazeptřj, *R.*

Pondělagssi 1. *sl.* montägig.

Pondèle, *f.* pondělek, lka, *m.* pondělj, *n.* (v. po neděle), Montag, *m.* dies lunae.

Ponebj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* Geschoß, *n.* tabulatum, contignatio; swrchnj aneb hořegssj ponebj, Oberstock, *m.* tab. superius, c superior; seltener 2) Baldachin, *m.* der Himmel zum Tragen, Traghimmel, umbella, umbraculum; 3) ober dem Bette, pavimentum, *B.*

Ponechám, *fut.* al, ati, *reg. genit.* eine Weile lassen, zurück lassen, per aliquod tempus relinquere.

Poněktery 3. *sl.* s. někter ý.

Poněkud (poněkad), *adv.* gewissermassen, einigermassen, quadamtenus, quadantenus.

Poněměčjm, *fut.* il, iti, deutsch machen, germanisare: čessinu poněměčiti.

II. *rec.* poněměčiti se, s. zněmčjm se, *Neg.*

Ponenáhlu, s. poznenáhla, *K.*

Ponesu, *fut.* s. nesu; 2) tragen, leiden, tolerare: muku vkrutnau ponese.

Ponesswářjm, *fut.* s. nesswářjm.

†Ponětj, *n.* Begriff, *m.* notio? *Jung.*

Poněwadž, *conj.* weil, wenn es eine Ursache anzeigt, quia, quoniam.

Poněwjerám se, *ati, sl.* hin u. her schleichen, oberrare, *russ.* ponyrjajuti, *2 Tim.* 3, 6.

Poneyprwé, poneyprw, *adv.* zum erstenmal, primum; 2) anfangs, initio: poneyprw wssem se to ljbilo.

†**Ponjmacý moc**, Vorstellungs-Vermögen? *Jungm.*

Ponikám, *obs.* s. mjgjm.

Ponjženj, *n.* Demüthigung, z. B. jemands, depressio, coërcitio &c. – seiner, sui, auch demissio sui.

Ponjžený 3. demüthig, unterthänig, demissus, modestus, humilis; ponjžený služebnjk, *sl.* gehorsamster od. unterthäniger Diener (Gruß); – *ně, adv.* – se, – ste; ponjženě děkugi, ich danke unterthänig od. -nigst; -nost, i, *f.* Demuth, Herablassung, *f.* seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas.

Ponjžjm, *fut.* il, iti, en, mit dem Genit. folg.

Ponižugi, owal, owati, *reg. gen.* demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere: ponjžili dussj swých, *B.*

II. *rec.* ponižowati se, sich demüthigen, se demittere, se frangere, se humilem reddere, modestum fieri, (insg. se humiliare).

Ponocná, é, *f.* des Nachtwächters Weib, conjux, uxor, marita vigilis nocturni.

Ponocný, ého, *m.* Nachtwächter, vigil nocturnus.

Ponocugi, owal, owati, d. Nachtwache halten, vigilias agere.

Ponos, u, *m. sl.* s. Ssjmost.

Ponosugi se, *sl.* sich beschweren, klagen, Klage einlegen, conqueri, queri.

Ponowjm, *fut.* iti, *sl.* ausbessern, reparare, renovare, redintegrare.

Pont, Pontus, *gen.* Pontu, Pontus, Pontus, *Cyr.*

Ponožka, y, *f. ol.* ssydlo nožnj.

Ponůcka, y, *f.* Nachtwache, *f.* vigilia, vigiliae nocturnae; ponůcku držeti, s. ponocugi.

Ponukač, e, *m.* Antreiber.

Ponuknu, *fut. ex.* ponukl, knauti, *imper.* ponukni, *reg. gen.* anreizen, concitare, incitare, instigare, excitare, impellere, irritare.

Ponuknutj, *n.* Anreizung, *f.* Anreizen, *n.* concitatio, incitatio, instigatio, irritatio.

Poňwa, y, *f. sl.* Wagentuch, *n.* (großes Tuch v. grober Leinwand), velum currus; *russ.* ponjawa, *croat.* ponyawa.

Poobědnj 1. nachmittägig, pomeridianus, postmeridianus; poobědnj hodiny we hrách trawiti.

Poobědugi, owal, owati, das Mahl gehalten haben, pransum esse, *B.*

Poobědwám, *fut.* al, ati, ein wenig zu Mittag essen, paululum coenare, prandere.

Poobgedám, ati, *sl.* alles umessen, v. allen Seiten abnagen, circumrodere, derodere.

Poobjrám, *fut.* al, ati, alles abklauben, omnia decerpere.

II. *rec.* poobjrati se, sich abklauben, ab[illegible]en, colligere, decerpere de se; 2) s něčjm, sich ein wenig abgeben, beschäftigen, mit etwas, tractare.

Poodblaupjm, fut. ex. il, iti, ein wenig abschälen, decorticare, B.

Poodlewjm, fut. ex. il, iti, ein wenig nachlassen, nicht mehr so heftig seyn, z. B. d. Kälte, der Schmerz, paululum remittere od. se remittere.

Poodwrátjm, fut. ex. il, iti, cen, ein wenig umkehren, umwenden, vertere, invertere, convertere.

II. rec. poobrátiti se, sich ein wenig umkehren, umwenden, se paululum vertere.

Poodchowám, fut. ex. ein wenig auferziehen, educare, enutrire.

Poodděljm, fut. ex. il, iti, ein wenig entfernen, aufschieben, differe: smrti cýle pooddáliti.

Pooddechnu, fut. ex. chl, chnauti, ein wenig rasten, sich erholen, respirare, Vel. - nutj, n. kleine Rast, Erhohlung, f. respirium.

Poodegdu, fut. ex. ein wenig weggehen, fortgehen, paululum abire, decedere.

Poodegmu, fut. ex. gal, gjti, abnehmen, erleichtern, alleviare: poodegme naříkánj mého postel má, B.

Poodepru, fut. ex. el, eti, ein wenig widerstehen, resistere: w tom mu málo poodepřel.

Poodewru, s. pootewru.

Poodkládám, al, ati, folg.

Poodložjm, fut. ex. il, iti, ein wenig weglegen, hinweglegen, paulisper ponere, deponere; 2) ein wenig aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, paulum, paululum, paulisper differre, proferre, prolatare, extrahere.

Poodpočinu, fut. nul, nauti, ein wenig ruhen, requiescere.

Poodřezáwám, fut. ex. al, ati, abschneiden, abscindere; fig. na někomu wssecky auskoky, zámysly poodřezáwati.

Poodrhám, s. odrhám.

Poodrostu, s. odrostu; - tlý z.

Poodsádjm, fut. il, iti, ein wenig weiter setzen, amovere: cýle žiwobytj swého poodsaditi.

Poodsednu, fut. ex. il, iti, ein wenig fortrücken, sich ein wenig weiter setzen, amoveri.

Poodstaupjm, fut. ex. il, iti, ein wenig abtreten, wegtreten, paulisper abscedere, secedere.

Poodstrassjm, fut. il, iti, ein wenig abschrecken, deterrere.

Poodtáhnu, fut. ex. táhl, táhnauti, tažen, ein wenig hinweg ziehen jemand od. etwas, paululum abstrahere; 2) sich ein wenig wegbegeben, paululum abire, discedere.

Poodtahugi, owal, owati, verb.

Poodtrhnu se, fut. hl, hnauti, ein wenig bey Seite gehen, secedere, B.

Poodwjrám u. pootwjrám, s. pootewru.

Poohlednu se, fut. ex. sich ein wenig umsehen, circumspicere.

Pookregi, fut. il, iti, sich ein wenig erholen, recreari, B.

Poonemocnjm, fut. ěl, ěti, krank werden, v. vielen od. allen.

Poopjerám, fut. ati, sl. auswaschen, alles od. einiges; 2) hinlehnen, alles od. einiges.

Poopučám se, fut. ati, sl. zerlechzen, d. Reife verlieren, v. mehrern.

Poopusstjm, fut. ex. il, iti, ein wenig od. eine Zeitlang stehen od. fahren lassen, remittere: poopustiti strach.

Pootewru (ru), n. poodewru,

fut. ex. wřel, wřjti, wřen, u. wřjn, ein wenig aufmachen, öfnen, paululum aperire, patefacere, pandere: pootewřjti oči, fig. *K.*

II. *rec.* pootewřiti se, ein wenig aufgeben, sich öfnen, v. Fenstern, Thüren ꝛc. paulum aperiri, patescere.

Pootrhám, *fut ex.* al, ati, alles ablesen, decerpere.

Pootwjrám, *fut. sl.* s. zotwjrám.

Poozbrjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit Roß beschmutzen, besudeln, muco maculare, commaculare, inquinare, foedare.

Pop, *a, m.* russischer, (auch heidnischer) Priester, etwa popa; b) verächtlich Pfaff, sacrificulus, popa: pohanſkj popl, *Com.*

Pooznámjm, s. oznámjm, *Com.*

Popadám, *praes.* al, ati, fassen, ergreifen, anfassen, ertappen, erwischen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere; 2) anfallen, angreifen, befallen, z. B. eine Krankheit, invadere: křeč mě popadá do prstu; 3) ducha od. duch (*K.*) pop. Athem holen (schwer), ducere spiritum od. spirare; 2) *fut.* fallen, v. allen, collabi: wſſecy na zem popadali.

II *rec.* popadati se, *sl.* Ritzen bekommen, aufspringen, z. B. d. Haut: ruky sa mu popadaly.

Popadám, *praes.* al, ati, *sl.* ein wenig u. oft fallen; 2) erwischen, v. allen, arripere.

Popadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *part. pass.* den, *imper.* popadni, fangen, greifen, erwischen, nehmen, prehendere, arripere; někoho za hrdlo p., beym Kragen (Hals) fassen, hříwu p.

Popálenina, y, *f.* Brandschaden, *m.* Brandwunde *f* ambustum.

Popáljm, *fut. ex* il, iti, en, mit dem Genit. viel verbrennen, comburere concremare; 2) mit dem Akkus. a) alles verbrennen, comburere, concremare: b) stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer adurere.

II. *rec* popáliti se, sich stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer, valde uri, aduri.

Popolugi, owal, owati, vorh.

Popásám, al, ati, s. popasu.

Popásnj 1. bis zu den Hüften reichende pop. kabát, Wamms, *n.* tunica.

Popasu, *fut. ex.* pásl, pásti, ein wenig weiden, z. B. das Vieh, d. Schaafe, auf der Wiese ꝛc. paulum (paulisper) pascere; fig. oči na něčem, *K.*

II. *rec.* popásti se, ein wenig weiden, auf der Weide fressen, paulum pasci.

Povatrjm, *fut ex.* schauen, Rücksicht nehmen, adspicere, respicere, *B.*

Popaušſtjm, ěl, ěti, s. popuſſjm.

Popauzenj, *n verb.* v. folg.

Popauzým, el, eti, *reg. gen* s. popudjm: popauzý k hněwu matky swé, *B.*

Popchnem, *fut. sl.* s. pichám.

Popel, a, *m.* ein böhm. Name.

Popel, a, u. e, Asche, *f* cinis; gisskrnatý p., glimmende Asche, favilla; popelem lehnauti, zur Asche niederbrennen, in cineres converti; zůstati na popeli, *prov.* den Korb bekommen, herus uxore excidit.

Popelář, u, *m.* Aschenfass, *n.* cinerarium.

Popelář, e, *m.* Äschner, Aschenbrenner, ustor cinerarius; 2) Aschenhändler, *m.* der d. Asche sammelt, cinerarius; -řka, y, *f.* inn, -inn, *f.* trix, -ia, -ria; -řčin, a, o, *adj. poss.* der Äschnerinn gehörig ꝛc.

Popelatý, *sl.* popelastý 3. aschfarbig, cinereus, cinericius; popelatá barwa, s. barwa.

Popelawý 3. vorh. *D.*

Popelec, lce, *m.* Aschermittwoch, *m.* dies cinerum.

Popeleční 1. -ný 3. den Aschermittwoch betreffend.

Popelečnjk, u, *m.* s. popelnjk, u., *m.*

Popelice, *f.* Fehe, *f.* mus ponticus, (nicht Hermelin; s. chramosteyl).

Popelicj 1. d. Fehe betreffend, Fehe-; p-čj pláſſť, Fehemantel, *m. D.*

Popeljm, iti, *sl.* mit Asche bestreuen, cinere conspergere.

Popeljm se, il, iti, scharren, wühlen im Sande od. Asche, v. Hühnern.

Popeliſſtě, *n.* Aschenherd, *m.* cinerarium.

Popelka, y, *f.* s. popelice, *D.*

Popelnjček, čka, *m.* ſſediwá sýkora, Graumeise, *f.* parus fuscus, cinereus, *Klein.*, cineraria, *Linn.*

Popelnjk, a, *m.* -nice, *f.* s. popelář, -řka.

Popelnjk, u, *m.* (beſſ. popelownjk)? Aschenpflanze, cineraria integrifolia, *D.* 2) Urne, *f.* Aschenkrug, *m.* urna?

Popelný 3. Aschen-, aschig, cinereus.

Popelowý, 3. vorh.

Popelwál, a, *m.* -wálka, y, *f.* Aschenbrödel, *n.* Aschenkuchen, *m.* placenta in favilla cocta; 2) s. pecywálek, -lka.

Popelwálek, lka, *sl.* s. kuchta.

Popeněžnj 1. bey Gelde?

Popeněžný 3. (-nj 1.), co dwa haljře neſtogi, geringschätzig, diobolarius, i. e. minimi pretii: popeněžná chasa, kráwa ꝛc.

Popeněžnice, *f.* s. haldecká kurwa, *Syl.*

Popeřjm, *fut. ex.* il, iti, en, federig machen, plumis conspergere.

Poperu, *fut.* popral, poprati, schlagen, bezwingen, überwinden, dedolare, vincere, superare; 2) waschen, lavare.

Popiatý 3 überzogen, verharscht, crusta obductus, z. B. rána popiatá.

Popichám *fut.* al, ati, án, stechen, pungere; 2) viele Löcher durch Stechen machen, pungendo multa efficere foramina; 2) stark verwunden, viele Wunden zufügen, multa vulnera inferre.

Popichnu, *fut.* chl, chnauti, vorh. 2); b) anspornen, incitare, stimulare.

Popichugi, owati, vorh.; ſlowy popichowati, ansticheln, *D.*

Popjgim, od. popjgim sy, *sl.* popjgám sy (sobě) gel, geti, gemächlich forttrinken, Gläser ausleeren: tance, popjgenj, *K.*

Popjljm, *fut. ex.* iti, sich befleißen, anstrengen, studere; b) (*sl.*) alles od. viel sägen, omnia serra scindere.

Popjnám se, al, ati, sich erheben, efferre se; pýchau se popnul; přewelice se w swé myſli popnauti; *Cyr.* popnut geſt w myſli tjm wjtězſtwjm, *Vel.* s. auch popnu.

Popjnek, nku, *m. sl.* Stange, *f.*

Popjnok, nku, *sl.* verb.

Popjrám, *al, ati*, s. popru; 2) *cum dat. pers. & acc. rei*: popjrati někomu něco, versagen, denegare, (wenig üblich).

Popis, u, *m.* Schätzung, *f.* descriptio; Beschreibung, Konskription, conscriptio; Inventar, *n.* inventarium, *D.*

Popisowánj, *n.* verb. a)

Popisugi, owal, owati, beschreiben, conscribere, *B.*

Popjssi, *fut. ex.* popsal, popsati, popsán, verb. *B.* 2) beschreiben, voll schreiben, chartam complere litteris, *Ez.* 2, 10. 3g 6, 1.

Popka, *y, f. sl.* Puppe, *f.*

Poplaci, *fut. ex.* poplakal, poplakati, *imper.* poplač, eine Weile weinen, aliquamdiu flere.

Poplach, *sl.* s. kuriplach.

Poplanauch, u, *m.* s. podplamenice.

Poplenjm, *fut.* il, iti, ausrotten, ausstocken, exstirpare, eradicare.

Poplatek, tku, *m.* Zins, *m.* Abgabe, *f.* tributum, vectigal; p. z wěcý prodagných, Accise, *f.* vectigal rerum venalium, *D.* *pl.* - tky, dasselbe.

Poplatjm sy, *fut. ex.* il, iti, lange zahlen müssen, diu solvendum esse. (bess. naplatjm se); b) *sl.* (sich) alles bezahlen: wssecky swé dluhy sy poplatjm, ich werde mir alle meine Schulden bezahlt machen; β) ich werde alle meine Passivschulden tilgen.

Poplatnj z. zinsbar, dem Zinse unterworfen, z. B. Mensch, Acker, auch accisbar, *D.* vectigalis, tributarius.

Poplatnice, *foemin.* v. folg.; 2) Accise, *f.* locus, ubi vectigalia solvuntur, *D.*

Poplatnjk, *a, m.* ein zinsbarer

Mensch, vectigalis, tributarius.

Poplénjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* verwüsten, devastare, pervastare, depopulari; - nénj, *n.* Verwüstung, deletio, devastatio.

Poplesskám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, (streicheln), z. B. někomu *na ramena*, jemand auf d. Achseln, - blande pulsare humeros alicujus, permulcere humeros alicujus: po hřbetě, zadu poplesskati, blande pulsare &c. *Syr.*

Poplesskáwám, áwati, verb.

Popligi, *fut. ex.* lil, liti, bespeyen, z. B. ein Kleid, conspuere.

Popljwám, *al, ati. fr.* v. verb.

Popluzj, *n.* Baufeld, Bauland, *n.* arvum; eigenes freyes lediges Gut, allodium, *K.*

Popluznj z. z. B. popluznj dwůr, Meyerhof, *m.* villa, - znjk, *a, m.* Meyer?

Poplynu, *fut.* s. plynu.

Popnu, *fut.* nul, nauti, erheben, efferre; k wysokomyslnosti ho popnuli, *Vel.* 2) něčjm, bess. potáhnu, überziehen.

Popnu se, *fut. ex.* s. popjnám se.

Popoběhnu, *fut. ex.* běhl, hnauti, *imper.* popoběhni, ein wenig laufen, paulisper cursare.

Popobjhám, al, ati, verb.

Popočkám, (popočkám sy, unrichtig statt počkám sy), *fut.* al, ati, ein wenig warten, paululum exspectandum esse: popočkeg, postep! *K.*

Popogdu, *fut. ex.* ssel, gjti, *imper.* popogdi, ein wenig weiter gehen, paulum procedere, progredi.

Popogedu, *fut. ex.* gel, geti, *imper.* popogeď, ein wenig weiter

fahren, (neutr.) z. B. im Schiffe, paululum provehi.
Popojiždjm, ěl, ěti, verb.
Popol, sl. s. popel.
Popoledni, s. vpoledni; a) sl. subst. n. Nachmittag, m. tempus pomeridianum.
Popoléhám, al, ati, folg.
Popolehnu, fut. lehl, hnauti, imper. popolehni, herbey od. wegrücken, sich ein wenig näher od. weiter legen, accedere vel recedere.
Popenec, nce, m. Gunderrebe, f. chamaecissus, (Epheu, Gundermann, m. glecoma hederacea, Ryb.)
Poposedám, al, ati, folg.
Poposednu fut. ex. sedl, sednauti, fortrücken (neutr.), sich weiter setzen, promoveri.
Popostrčjm, fut. ex. il, iti, ein wenig fortschieben, weiter schieben, promovere.
Popotáhnu, fut. ex. táhl, hnauti, fort ziehen, weiter ziehen, protrahere, trahere.
Popowezu, fut ex. wezl, wezti, fortführen, weiterführen, fortfahren, etwas weiter fahren, provehere.
Popracugi, fut. ex. owal, owati, ein wenig arbeiten, paululum operari.
Poprad, u, m. der Fluß Poprad in Ober-Ungarn, Popradus; 2) Deutschendorf, ein Marktfl. in der Zips, Popradum.
Poprašsjm, fut. ex il, iti, bestäuben, pulvere conspergere.
II. rec. poprášiti se, bestauben, pulvere conspergi.
Poprašnice, f. zrašlina, isaria.
Poprat, -ti, s. poperu.
Poprawa, y, f. d. Hinrichtung des Missethäters, supplicium; poprawu na někom wykonati; 2) s. poprawiště, Com. Pr. 3) obs. s. prawomocnost, D. moc práwa, Syl.
Poprávce, m. Scharfrichter, carnifex; 2) obs. s. prawomocnjk, D.
Poprawjm, fut. iti, s. naprawjm; 2) s. vtracugi: poprawiti nad někým; poprawiti se, sl. a) s. polepšiti se; b) fetter werden, v. Thieren.
Poprawiště, n. Gerichtsstätte, Gerichtsstatt, Gerichtsstelle, f. Richtplatz, m. wo Missethäter abgethan werden, locus supplicii; -štný z. B. p-né místo, auch blos p-štné, dasselbe K.
Poprawnj, d. Hinrichtung des Missethäters betreffend, z. B. pop. meč, Richtschwerd, n. gladius carnificis; p-nj osoba, Scherg, m. lictor.
Poprazj, n. zápraží, n. Grätbe, f. am Hause. D.
Popředku, adv. sl. v. vorne, primo loco; b) zum voraus, praevie; c) voraus, prae, ante.
Poprchá, impers. es fängt an zu regnen; p-chá, es regnet ein wenig.
Poprchám, kurzen, öfters.
Popředu, adv. vorn, auf der vordersten Seite, in fronte, in antica parte, in primo.
Popřegi, fut. ex. přál, přjti, imper. popřeg, gönnen, a) zugestehen, gestatten, concedere, permittere; b) geben, tribuere.
Popřeháram, fut. al, ati, sl. an vielen Orten durch u. durch brennen.
Popřehrazugi, fut. ex. owal, owati; na přihrádky rozděliti, abfachen, in loculos dispescere.
Popřekrazugem, fut. owati, sl.

nčco od. einiges entzwey schneiden.

Poprem, *fut.* el, eti, *sl.* durch Feuchte faulen, verwesen, wie Leinwand.

Popřeprahugem, *fut.* owal, owati, *sl.* ausspannen, alle.

Popřestanu, *fut. ex.* stal, stati, ein wenig aufhören, intermittere: mor byl popřestal, ale opět *etc.* *Haj.* abstehen, ablassen, remittere: - od dobýwánj města.

Popřestáwám, *fut.* ati, vorh.

Popřetřásám, *fut.* s. přetřásám.

Popřetrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ein wenig beylegen, endigen, componere, dirimere.

Popřetřjbjm, *fut.* s. přetřjbjm: maličko pozkuse a popřetřjbě rozličným pokussenjm lidu swého, *K.*

Popřječky, *adv. sl.* queer.

Popřjeky, *sl.* vorh.

Popřjkrý s. aufwärts gähe, acclivis, *R.*

Poprodljm, *fut. ex.* lil, ljti, ein wenig säumen, Einhalt thun, desistere, cessare: poprodlj Bůh mau hodinkau, *Com.*

Poprskám, *fut. ex.* al, ati, bespeyen, besprißen, conspuere.

Popru(ku), *fut* el, eti, läugnen, negare: nepoprel se býti králem.

Popruh, u, *m.* (grober) Gurt, *m.* Sattelgurt, Reitgurt, *m.* auch auf den Butten, *etc.* cingulum, zona; pop. náramenný, ssanda, Achselseil, *n.*

Poprwé, s. poneyprwé.

Popsánj, *n.* s. popis.

Popstwo, a, *n. coll.* d. Pfaffen, *K.* s. pop.

Poptáwám se, al, ati, herumfragen, quaeritare, *D.*

Popudjm, *fut. ex.* il, iti, reißen, irritare; concitare, *B.*

II. *rec.* popuditi se, entbrennen, sich entrüsten, excandescere, *B.*

Popudliwý s. reißbar, besonders zum Zorn, irritabilis, iracundus; - wost, i, *f.* Reißbarkeit, *f.* - litas, - dia.

Popukám se, *fut.* al, ati, zerbrechen, zerplaßen, rumpi, dirumpi.

Popustjm, *fut. ex.* il, iti, fstěn, *praes.* popausstjm, nachlassen, zurückgehen lassen, weiter od. locker machen, abspannen, z. B. einen Strick, Bogen, remittere; raucho, ssat popustiti, erweitern; 2) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus *etc.* concedere alicui domum.

Popuzugi, owati, s. popudjm.

Pór, u, *m.* Lauch, *m.* Porree *f.*? porrum; p. zahradnj, winičný od. lesnj, wilder od. Hundslauch, por. agreste; 2) viele Zentner fassendes Gefäß im Bergbau.

Porábám, ati, *sl.* beschäftigt seyn, verrichten: co porábáte?

Porád, *adv.* fort u. fort, beständig, immer, semper; 2) *sl.* gleich, sogleich illico, mox.

Porád, u, *m.* bess. pořádek.

Porada, *sl.* s. rada, a) b).

Pořádám, al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihe stellen, rangiren, ordinare, disponere; b) in gehörige Ordnung bringen, ordinare, constituere.

Pořádek, dku, *m.* Ordnung, Reihe, *f.* ordo, series; po pořádku, nach der Reihe, ordine, ex ordine; 2) Zunft, *f.* der Handwerker, collegium, corpus, (ceha).

Pořádnjk, a, m. ? Ryb.

Poradj, n. (rynky, čtwrti města), Straßen, pl. f. vici, Com. po poradj zebrati, K.; 2) Reihe, f. Rang, m. series?

Poradjm se, fut. iti, s. radjm, se: s Waňkem se p-ti, s. vdrku.

Pořádka, y, f. Reihe, f. ordo: na mně prwnj pořádka, ego sum primus; na tobě pořádka bude abys pil; opět pořádka na nás přišla, Cyr. 2) Klasse, f. classis (třjda), Paral. 9, 22.

Pořádně, adv. ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ex ordine, ob. ordine, ordinatim; c) zu gehöriger Zeit, justo tempore; d) zu einer gewissen Zeit, tempore certo, tempore definito; e) wirthschaftlich, frugaliter, diligenter.

Pořádnost, i, f. Ordnung, f. ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; 2) pořádnost udělati, Richtigkeit machen, solvere; pořádnost na sto zlatých, Kram.

Pořádný 3. ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ordentlich eingerichtet, z. B. Hauswesen, Wandel, Leben ꝛc. ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus. Ist es soviel als in Ordnung gestellt, so steht auch digestus, dispositus, z. B. Bibliothek; b) Ordnung liebend, z. B. ein ordentlicher Mensch, ordinis amans; ist es in der Wirthschaft, frugi, z. B. homo frugi od. frugalis; c) der gewöhnlichen Ordnung gemäß, gewöhnlich, z. B. der ordentliche Pfarrer, Hochzeit, Predigt, Mahlzeit ꝛc. ordinarius; d) förmlich, feierlich, z. B. Hochzeit ꝛc. solennis; e) gehörig, legitimus, justus, z. B. Manche pořádná manželka, pořádný dědic, Vel. p-ný slib, Br.

Poradugem se, fut. owati, sl. sich ein wenig freuen.

†Porana, y, f. zroßline, Porana; auch croat. porana.

Poranjm, fut. ex. il, iti, en, verwunden, vulnerare, sauciare.

Poraučegjcý 3. partic. v. folg. 2) mandator, Br.

Poraučjm, fut. ex. el, eti, (hung. parantsolni), befehlen, a) Befehl ertheilen, imperare, praecipere alicui, jubere; b) auftragen, mandare alicui, auch credere, wenn es soviel ist, als anvertrauen, z. B. rem alicui; c) verlangen, haben wollen, jubere, velle, poscere, z. B. poraučegi něco? befehlen Sie etwas? num quid vis? poscis od. jubes? 2) empfehlen, commendare, auch tradere, wenn es soviel ist, als übergeben; 3) vermachen, im Testamente, legare.

II. rec. poraučeti se, sich empfehlen, a) Abschied nehmen, salutare; b) fortgehen, abire, discedere: poraučjm se, ich empfehle mich Ihnen, vale! insgemein, me commendo.

Poraucháм, al, ati, zerbrechen, ruiniren: porauchaná lodj.

Porauhám se, s. rauhám se; ženy gegich na zbech se gim porauhaly, na ně powolawaly, Vel.

Porausám se, ati, v. Thau an Füßen naß werden.

Porážjm, el, eti, a) eigentlich niederwerfen, zu Boden werfen, umstoßen, sternere; zbi porážeti, Vel. b) fig. z. B. písmo sw. bludy poráži; přimluwy těch porazyl, Vel. nárem-

njḿ ſtraſſem poražen, B. Slowo ſlowa porážj, Lomn. bjda bjdu porážj, ein Elend, wächſt aus dem andern; c) fällen, z. B. das Wild, den Feind, Baum, sternere, dejicere, caedere; 3) ſchlachten, mactare; ſ. auch porazým.

II. rec. porážeti ſe, ringen, ſich balgen, luctari.

Porážka, y. f. Niederlage, f. eines geſchlagenen Heeres, clades, strages; 2) boh. (beſſ.) ſ. srážka 1), Abſchlag, m. Abzugsgeld, n. Abſchoß, m. ? porážka na platu, Pr.

Porazým; fut. yl, yti, žen, ſ. porážjm: wogſko porazyti, ein Kriegsheer ſchlagen, exercitum caedere; - na hlawu, ſ. hlawa 7; porazyt polem někoho, auf dem Schlachtfeld jemand ſchlagen. eine Niederlage anrichten, Vel. gelena, den Hirſchen vürſchen, cervum sclopeto dejicere, telo ferire; ſſlak ho porazyl, (sl. auch blos porazylo ho), der Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est; mrtwicý poražený, Vel. c) abziehen, im Rechnen od. Zahlen, deducere, subtrahere: na geho djle mu to porazyl, Pr. porazým mu 1 zl. Vel.

Porcelán, u, m. Porcellan, n. 1) d. Erde, terra porcellana; 2) d. Arbeit daraus, opus porcellanicum; Geſchirr, vas porcellanicum; - nowý 3. porcellanen, porcellanicum; země, fabrika p-wá, P-erde, -fabrik, terra, fabrica porcellana.

Pořečj, n. ſ. pořjčj, D.

Pořebjm, iti, oba. ſ. ſpořádám.

Pořekadlo, a, n. ſ. powjdačka; 2) ſ. přjſlowj: pořekadlo obecné K.; mnohým gſme w pořekadlo dáni, Krocyn.

Poreptcy od. poreptám, fut. ex. poreptal, poreptaci, ein wenig murren, murmurare.

Poretugi, fut. owal, owati, herſtellen, wiederbringen restituere: poretowali gich w tom ſplaſſenj, K. - towánj, n. Herſtellung, W-gung, f. restitutio: pro poretowánj ſwého zdrawj do teplic ſſel. Die Anm. zu ſebrant gilt auch v. dieſem Worte.

Pořezám, fut. ex. al, ati, ſchneiden, verwunden, ritzen, secare, vulnerare.

II. rec. pořezati ſe, ſich ſchneiden, se secare, vulnerare.

Pořeznice, f. Schnittbank, f. des Tiſchlers u. des Silberdrathziehers, equuleus.

Pořeznjk, u, m. police na železa, Eiſenrahm, m. repositorium scalprorum.

Porfyr, u, m. Porphor, m. porphyrites, ae, m.

Porfirián, a, m. pták, porphirion, B.

Porjadok, dku, m. sl. ſ. pořádek 1), 2); pl. porjádky, ſ. robota 1); daher - dnjk, Frohndiener.

Pořjč, e, m. vorher Dorf, jetzt ein Theil der Prager Neuſtadt, Porſchitſch, Por'zic'.

Pořičj, n. (v. po, - řeka) Aue, f. (am Fluß), locus graminosus ad flumen; b) Augarten bey Wien? P. c) ſ. Pořjč, Vel.

Pořjčký 3. z. B. pořjčká brána, das Porſchitzer Thor in Prag, Vel.

†Pořičný 3. Ufer-, riparius, z. B. herba, Bercht.

Pořjdjm, fut ex. il, iti, zen, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere, oft auch proficere, wenn es ſo viel iſt, als

[illegible] nic nesporidiš, du wirst mit ihm nichts ausrichten; pořjdj, co Kec v Jankowa, *prov.* er wird gar nichts ausrichten.

Pořiz, e, *m.*, *sl.* oběručnj nůž, Wirkmesser, Schnittmesser, *n.* des Silberdrathziehers, falcula; 2) Tischler-Schnittmesser, *n.* concisorium, falcula; c) Ziehermesser *n.* beym Glaser, *D.* d) Sattler-Schnittmesser, falcula bimanubriata; e) prohnutý pořiz, das Krummeisen beym Böttcher, falcula, *D.*

Pořjzenj, *n.* Ausrichten, *n.* Ausrichtung, *f.* procuratio, effectus; a) Veranstaltung, adparatio, institutio; b) Vollziehung, *f.* effectio, exsecutio: nenj s njm žádného pořjzenj, man kann mit ihm nichts ausrichten, nil possum cum eo proficere; 2) Testament, *n.* der (schriftliche) letzte Wille eines Sterbenden, testamentum: o swých wěcech pořjzenj učiniti.

†**Porlierka**, y, *f.* zrostlina, porliera.

Poroba, y, *f.* s. poddanost.

Porobenj, *n.* Unterjochung, *f.* subjugatio; *sl.* verrichten; b) Anzaubern, *n.*

Porobjm, *fut.* il, iti, *sl.* alles thun, verrichten, perficere; 2) (*boh.* udělati) verhexen, anzaubern, fascinare, incantare; porobili mu, es ist ihm angethan.

Porod, u, *m.* Geburt, a) Gebähren, *n.* partus; b) was gebohren worden, Leibesfrucht, *f.* partus.

Porodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partum edere, eniti.

Porodnj [illegible] Gebährhaus, etwa enixorium.

Porostlina, y, *f.* Gesträuch, *n.* arbustum, frutectum.

Porok: bez poroku! (abych toho neuřekl, *Com.*) s. neuřečný, kamenmire.

Porokugi, owati, *obs.* s. pohanjm, potrestám.

†**Porost**, u, *m.* Röhricht? ulva.

†**Porostowitý** 3. ulvaceus.

Porostu, *fut.* zunehmen, heranwachsen, succrescere, augeri, *B.* s. rostu.

Porosýjm, bethauen, s. rosým.

Porowndm, *fut. ex.* al, ati, vergleichen, z. B. streitende Partheyen, conciliare; auch zuweilen componere; - něco, in Richtigkeit, ins Reine bringen, componere.

II *rec.* porownati se, sich vergleichen, einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire; b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere.

Porownánj, *n.* Vergleichung, *n.* streitender Partheyen, conciliatio; 2) Vergleich, *m.* Verabrede, Übereinkunft zweier Partheyen wegen etwas, Vertrag, *m.* pactum, pactio, conventum.

Porozberám, *fut.* ati, *sl.* viel od. alles ausklauben.

Porozháňám, *fut.* ati, *sl.* alles auseinander treiben, dispellere.

Porozhostjm se, *fut. ex.* il, iti, sich entkleiden? v. allen, s. rozhostjm se

Porozkladám, *fut.* ati, *sl.* alle auseinander stellen, dislocare.

Porozložjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig auseinander setzen, legen, dislocare.

Porozmluwjm, *fut.* iti, sich ein wenig unterreden, collóqui.
Poroznjtjm se, *fut. ex* il, iti, (w prchliwosti), ein wenig entbrennen, excandescere.
Porozrážjm, s. zrozrážjm.
Porozssjřjm, s. rozssjřjm; -Knihu.
Porozumjm, *fut.* ěl, ěti, folg.
Porozumjwám, al, ati, einsehen, verstehen, perspicere, intelligere; 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.
Porozhazugi. *fut. ex.* owal, owati, auseinander werfen, alles od. viel, disjicere; - litery, ablegen (Buchdr.)
Porozugi, owati *fr.* v. porodjm, *K.*
Porozwážjm, *fut. ex.* ein wenig überlegen, perpendere, *K.*
Porozwjgjm, *fut.* s. rozwjgjm.
Porozwinu *fut.* al, ati, ein wenig von einander rollen, od. wickeln, paululum evolvere.
Port, u, *m.* s. přjstaw, *B.* port milosrdenstwj Božjho, *K.*
Porta, y, *f.* Borte, bess. obruba, okrageř, *D.*
Porter, u, *m.*? damasst a vorter.
†Portlandka, y, *f.* zrostlina, portlandia.
Portnd, *pl. f. sl.*, treßnk, Borten.
†Portupege, *f.*? Portupee, *n.* pensile ex balteo od. manubrio gladii, (ist eigentlich russisch).
Porub, u, *m. sl. Nitr.* Repartition, z. B. der Steuer, repartitio; vgl. raubjm, raubnj.
Poručenj, *n.* Befehl, *m.* Geheiß, *n.* Auftrag, *m.* imperium, jussum, jussus, praeceptum, (*hung.* parantsolat); poručenj dáti, Befehl geben, befehlen, jubere, imperare, praecipere, 2) Vermächtniß, *n.* legatum.
Poručenstwj, *n.* vorh. 2; Vormundschaft, *f.* tutela; 3) (selten), Testamentmachen: když měl vmřjti, kázal synů swých před sebe k poručenstwj zawolati.
Poručjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. poraučjm. Mám sobě prácy wássi poručenu, - commendatum -; činjm se wám poručena, ich empfehle mich Ihnen, *Vel.* buď Bohu poručeno. *sl.* poručeno Pánu Bohu! Gott befohlen! wohlan! à la bonheur! euge! 2) vermachen, testamento legare.
Poručnjk, a, *m.* der befiehlt, praeceptor; p. nad wogáky, Oberstleutenant, *m.* protribunus? *R.* 2) Aufseher, *m.* curator rei, qui rem attendit; por. pře, Sachwalter, patronus, causidicus; 3) Vormund, *m.* Gerhab, *m.* tutor administrator haereditatis; p. křewnj, gesetzmäßiger V., legitimus t., mocný otcowský poručnjk má moc gako otec, *Pr.* 4) mandatarius, Vn. - nice, *f.* - inn, *f.* conjux protribuni; d. befiehlt, quae praecipit; A-inn, *f.* - trix; S-inn; *f.* conjux patroni; V-inn, *f.* tutrix.
Porussenj, *n.* Verderbung, Verletzung, *f.* perditio, corruptio.
Porussený 3. *part.* verdorben, verwesét, verschlimmert, corruptus; w panenstwj, porussená dcera, zu Falle gebracht, *B.*
Porussjm, *fut.* il, iti, s. porussugi.
Porussitel, e, *m* Verderber, corruptor, perditor.
Porussugi, owal, owati, *reg. acc.* verderben, schlechter machen,

verlassen, perdere, corrumpere, depravare; p. penězy, dary, bestechen, corrumpere, *Vel.* w panenstwj dceru., beschlafen, entehren, deflorare, *B.*

Porussitedlný 3. verweslich, corruptibilis, interritui, putredini obnoxius; b) der verdorben werden kann, im moralischen Sinn, corruptibilis; - nost, i, *f.* V-lichkeit, Verderblichkeit, *f.* corruptibilitas.

Porůznu, *adv.* besonders, apart, separatim: počjtati knihy porůznu, *K.*

Porybný, ého, (*R.* porybnj, jho), *m.*, *mor.* plesnjk, Teichverwalter, Fischmeister, piscarius.

Porysko, *a*, *n.* (verkürzt aus toporysko, welches auch bey den Neutraern üblich ist), Stiel, *m.* z. B. der Axt, Hacke, &c manubrium.

Posada, *y*, *f.* Hühnerhaus, *n.* gallinarium, ornithon, (auch Hühnersteige, hrádek); 2) Vogelhaus, *n.* Kaue, *f.* aviarium, ornithon; 3) Fischerkorb, *m.* sporta, fiscella.

Posadjm, *fut. ex.* il, iti, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere; 2) (wenig üblich) einsetzen, erheben, constituere: složil ho s auřadu, a mjsto geho poposadil a zřjdil giného.

II. *rec.* posaditi se, sich setzen, sich niedersetzen, sedere, considere: na swé stolicy, u. na swau stolicy se posadil, *Vel.* posaděgi se, setzen Sie sich nieder, conside.

Posádka, *y*, *f.* *dim.* ein kleines Hühnerhaus, gallinarium, ornithon; 2) Fischerkörbchen, scirpiculus; b) Besatzung, Garnison, *f.* praesidium; *pl.* posádky (houby), eine Art Schwämme, *Herb.* 400. *a.*

Posádzám, *fut.* ati, *sl.* s. posadjm: - chléb do pece.

Posauch, *sl.* s. osauch.

Posaudjm, u. posaudjm sy, *fut. ex.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, reputare: posaudjm té pře wassj, *B.* zdrawě něčeho p., *Cyr.* wssecho toho obzwlásstně posaudjme, *Id.* 2) *sl.* schief beurtheilen: Lude tě posaud:a.

Posaužený (nicht possaužený), 3. wjce včiněný, enger gemacht, angustior.

Posaužjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig enger machen, modicum angustum reddere, angustare, coarctare, *D.*

Posawád, s. dosawád.

Posazugi, owal, owati, s. posadjm: posazowati gyssspana nad Francauze; - w náboženstwj odporném mladé lidi.

II. *rec.* posazowati se, sich aufsetzen, aufrichten, se erigere; b) sich setzen, adsidere.

Posázým se, el, eti, vorh.

Poscanec, nce, folg.

Poscánek, nka, *m.* Bettbrunzer.

Poscát, - ti, s. posstjm.

Poscáwám se, ati, *fr.* v. posstim se.

Poschodj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* tabulatum, contignatio, *Kram.*

Poscýpnu, *fut. ex.* poscýpl, poscýpnauti, krepiren, umkommen, v. vielen od. allen, perire.

Posečenj, Abmähung, desectio; - ný 3. abgemäht, desectus, demessus.

Posečkám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig harren, exspectare, *B.*

Posed, u, *m.* Stichwurz, Stichwur-

zel, *f.* Zaunrübe, Bumsrübe, *f.* bryonia alba, földi tök, kaeró répa; pos. černý, Waldrebe, *f.* clematis.
Posedám, ati, *fr.* v. posednu, *Cyr.*
Posedáwám, al, ati, sitzen bleiben: doma posedáwati.
Posedění, *n.* z. B. společné; na gednom posedění, *rc. s.* na.
Posedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, eine Weile sitzen, aliquamdiu sedere.
Posedlý 3. besessen, obsessus: čertem posedlý, vom Teufel besessen; milowánjm sebe posedlj lidé, *Vel.*
Posednu, *fut. ex.* sedl, dnauti, *imper.* posedni, sich weiter od. näher setzen, considere longius vel propius; 2) *act.* befallen, angreifen, ankommen, invadere, incessere: posedl ge Satan, *Vel.* to zlé ho posedá, *Id.*
Posednutý 3. befallen, ergriffen, besessen, obsessus, invasus.
Posedný? s. neposedný.
Posegi, s. osegi, *B.*
Posek, u, *m. sl. Göm.* das Zeigungsglied des Ochsen, od. Schafbocks, u. drgl. Ochsenzaun, virga, penis tauri, arietis, taurea.
Posekám, *fut. ex.* al, ati, (posýcy) abhauen, desecare, decidere; niederhauen, niedermetzeln, concidere; abmähen, demetere; 2) blessiren, verwunden, vulnerare, sauciare; 3) abmähen, das Gras, demetere, falcare.
Posel, sla, *m.* Bothe, *m.* nuntius; slawný p., Ehrenbothe, legatus solennis, aukedný p., Amtsbothe, nuntius praefecturae; p. pokoge, Friedensb., caduceator; p. na sněm stawů, *Vel.*
Poselacý 1. Send-: p. list, Sendschreiben, *n.* epistola.
Poselkyně, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.
Poselnice, *f. obs.* Dienstmagd.
Poselstwj, *n.* Bothschaft, *f.* nuntius; Gesandschaft, legatio; w poselstwj chobiti, bothenlaufen.
Poseru, *fut.* sral, posrati, bescheissen, concacare,
II. *rec.* posrati se, in d. Beinkleider, in's Bette *rc.* scheissen, sich durch sein Koth besudeln.
Posezenj, *n.* Sitzen, *n.* sessio.
Poshowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich gedulden, Geduld haben, longanimem esse; b) warten, exspectare: poshowjm na gméno twé, *B.*
Poskal, *adv. sl.* s. potud.
Poskakowač, e, *m.* Hüpfer, saltator.
Poskakugi, owal, owati, hüpfen, salire, radostj poskakowati, vor Freude in d. Höhe hüpfen, laetitia exsultare.
Poskládám, al, ati, zusammen legen, viel, aufschlichten, componere.
II. *rec.* posklábati se, *sl.* gemeinschaftlich beytragen, zahlen, zu etwas, conferre.
Posklizjm, *fut ex.* il, iti, wegräumen, tollere: y laupežnjků, což mohl posklizil.
Poskočjm, *fut.* il, iti, vorh.
Poskok, u, *m.* Sprung, *m.* saltus; na poskoku býti, i. e. pohotowě, *K. Vel. Cyr.*
Poskonnice, *f.* s. konopě poskonná.
Poskrýwám, *fut.* al, ati, *sl.* alle verstecken.
Poskrotjm, *fut.* ein wenig bezähmen, domare: tyranstwj něčj.
Poskusým, *fut.* yl, yti, *reg. gen.* versuchen, paululum experiri; aby skálosti židů wjce poskusyl.
Poskytám, al, ati, folg.

Postytnu, *fut.* tl, tnauti, folg.
Postytugi, owal, owati, *reg. gen.* darreichen, hinreichen, darbieten, liefern als Autor, praebere, offerre, suppeditare.
Poslabjm, *fut. ex.* il, iti, nachlassen, remittere: tu gsau s hotowymi usty, poslabiwsse swých pasů.
Poslamka, y, *f.* Strohsack, *m.* saccus stramento refertus; auch Strohtuch auf dem Bette, lodix crassior, *R.*
Poslanec, nce, *m.* Gerichtsfrohn, Gerichtsdiener, *m.* apparitor, viator.
Poslauchám, al. ati, s. poslechnu; 2) zuhören, auscultare: poslauchati zákona, *B.*
Poslaupně, *adv.* nach der Geschlechtsfolge, per gradus: posslí od něho kurfirsstowé Brandenb. poslaupně takto: *Vel.* poslaupně přisadlo dědictwj naň, t. g. po krwi a přjbuznosti, skrze odaumrti, *Pr.*
Poslaupnost, i, *f.* Zeitfolge einer Sache auf d. andere, Rückung in d. Stelle eines andern, Reihe, *f.* auch Nachfolgung im Amte, successio, series; p-ost králů, d. Folge der Könige, successio, series; p-ost knjžat, d. Folge der Fürsten, successio; b) Abstammung, cognatio; takowau poslaupnostj a pořádkem possli z něho; poslaupnost swau od někoho mjti, cognatum esse alicui; poslaupnost w dědictwj, nápad, Erbfolge, *f.* successio haereditaria.
Poslaupný s. poslaupné učenj, Tradition, *f.* traditio, *Kram.*
Poslauženj, *n.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio, ministerium; 2) *obs.* für pohřbenj.
Poslaužjm, *fut.* il, iti, dienen, bedienen, ministrare, adesse alicui; sobě sám k něčemu p., sich wozu verhelfen, im übeln Verstande, sibi consciscere, *Cyr.* sobě s tjm neyhůře poslaužil, *K.* to mu k umenssenj sláwy poslaužj, *Vel.*
Poslechnu *fut.* chl, chnauti, *praes.* poslauchám, mit u. ohne G. nit. zuhören, audire, auscultare: zděte, poslechněte, kdo pak to tluče; poslechni gen, co gá ti powjm; 2) gehorchen, folgen, gehorsamen, obedire, obtemperare, parere: poslauchati gich budau, *B.*
†Posled, u, *m.* folg. k posledu, *Puchm.*
Posledek, dku, *m.* das Letzte; k posledku, zuletzt, gegen das Ende, postremo, postremum, ad extremum.
Poslednj 1. letzte, ultimus, postremus, extremus, novissimus; b) neuerer, recentior: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr.* poslednj saud, das jüngste Gericht, judicium extremum; -ně, *adv.*, *comp.* poslěz, *superl.* neyposlěze, letztens, a) zum letzten, endlich, ultimum, tandem, postremo, denique &c. b) neulich, nuper, nuperrime.
Poslěze, *comp.* v. posledně, *B.*
Poslice, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.
Poslinek, nku, *m. sl.* Obst zum Speichel beym Spinnen.
Poslintám, *fut ex.* al, ati, begeifern, polluere saliva.
Poslowá, é, *f* Gesandtinn, d. Frau des Gesandten, conjux legati, nuntii.
Posluchač, e, *m.* Zuhörer, audi-

- tor, auscultator; - ťka, y, f. - inn, f. - trix, - trix;

Posluchačný 3.? *Ryb.*

Poslůchacý 1. Hör: p-cý sýl, s. folg.

†Posluchárna, y, f. Hörsaal, m. auditorium, *D.*

Posluchy, ů, m. pl. Horchen, Lauschen, n. auscultatio: na posluchy, na zwědy gjti, kundschaften, *D.*

Posluha, y, f. Bedienung, f. ministratio, *Com.*

Posluhugi, owal, owati, s. posaužjm: p-ti křest swatý, ertheilen, conferre, peragere; p. welebnými swátostmi, slowem Páně 2c. swatwedlnosti, *Vel.* 2c. posluhowánj welebných swátostj, Kons.

Poslušenstwj, n. Gehorsam, m. obedientia, obtemperatio; p-wj prokázati, zachowati, Gehorsam leisten, obedire obtemperare, obedientiam praestare, morem gerere.

Poslušný 3. (abs. šen, šna, šno), reg. gen. obediens, obtemperans, morigerus; - ně, adv. obedienter; - nost, i, f. s. poslušenstwj.

Anm. Selten findet man es mit dem Dat. konstruirt, wie: práwům poslušen budu, *Vel.*

Posložitedlný 3. dienstfertig, officiosus; - nost, i, f. - gkeit, f. - sitas, *Cyr.*

Poslyšjm, fut. s. slyšjm.

Posmeknu, fut. kl, knauti, mit dem Genit. ein wenig rücken: maličko stolic -, *Com.*

Posměch, u, m. Spott, m. Gespötte, n. Verhöhnung, f. ludibrium, ludificatio, irrisio.

Posměgi se, fut. ex. mál, máti, s. posmjwám se, Spr. 20, 17.

Posměšnjk, - ťka, f. sl. s. posměwač.

Posměšný 3. spöttisch, s. posměwawný; - ně, adv. cum cavillatione.

Posměwač, e, m. Spötter, ludificator, irrisor; s. auch *Prov.* 21, 24.; - ťka, y, f. - inn, f. - trix.

Posměwáček, čka, m. verb.

Posměwawný 3. spöttisch, cavillatorius, cavillans.

Posmjšek, ška, m. s. posměch, *B.* posmjšky rozličné činiti; žerty a posmjšky swé z někoho mjti, *K.*

Posmjwám se, al, ati, reg. dat. spotten, sein Gespötte treiben, verspotten, ludere, ludificari, ridere, ludibrio habere, illudere, irridere, cavillari.

Posmýkánj, n. Herumschleppen, Herumstreifen, jactatio: dal nás w posmýk. mezy národy, *Com.* gméno w posmýkánj wydati b) Rappuse, direptio, *B.*

Posnjdám, fut. ex. al, ati, frühstücken od. gefrühstückt haben, s. snjdám.

Posnopné, ého, Garbenzehent, m. decima, *D.*

Posmolým, fut. ex. il, iti, pechen, picare, pice illinere.

Posolým, fut. ex. il, iti, en, salzen, mit Salz bestreuen, salire, sale condire.

Posotjm, fut. il, iti, ol. & sl. s. postrčjm.

Pospart, u, m. Geleitsbrief, m. epistola assertoria.

Pospas, u, m. sl. (post pastum, croat. poszpaszt), s. konfekt.

Pospěch, u, m. Eilen, n. Hast, f. festinatio: na pospěch, eilig, festinanter.

Pospěšný 3. - ně, s. spěšný, spěšně: krátké a pospěšné poznamenánj geho cesty, *Vel.*

Pospjchám, praes. ati, s. pospjšjm.

Posvilám, al, ati, sl. s. Zertugi.
Posvjm, fut. ex. al, ati, eine Weile schlafen, aliquamdiu dormire.
Posvjmám, fut. al, ati, sl. alles zusammen besten.
Posvissjm u. posvissim sy, fut. ex. il, iti, eilen, festinare, properare, accelerare, auch maturare; s něčjm, mit etwas, rem: netolik posvissiti nám bylo potřebj, ale téměř y kwapiti gsme musyli, Vel.
Posvissil, a, m. ein eilfertiger Mensch, D. b) ein böhmischer Zunahme.
Posvodu, adv. unten, unterwärts, subter: posvodu scházely wody.
Posvokogjm, fut. s. svokogjm: zurážeenau mysl Jůdskau posvokogil, K. posvokogili wsseho lidu, B.
Posvolitý 3. sl. gemein, gering, vulgaris.
Pospolitost, i, f. s. pospolnost.
Pospolný 3. gemein, communis; - ně. adv. s. pospolu; - nost, i, f. Gemeinschaft, f. communitas; Einheit, f. unio: Izrael ztratil gakaž swau wlast, pospolnost, tak y gméno, K. wsseka pospolnost a gednota lidu Izraelského, K.
Pospolu, adv. beysammen, simul, una: 2) sl. bald, hurtig, cito, mox.
Posvrwu, adv. am Anfang, am ersten, principio, initio.
Posraný 3. beschißen.
Posrážjm, fut. s. srážjm: posrážeti srst na kůži, D.
Posšaužjm, fut. ex. il, iti, en, eine Weile plagen, per aliquod tempus (aliquamdiu) vexare, incommodis adficere, fatigare; - ení, n. verb.

II. rec. possaužiti se, sich eine Weile plagen, aliquamdiu vexari &c.
Possadesen, u, m. sl. (gemein) z hodů poslané něco, Bescheidessen, n. apophoretum.
Possaupnu, fut. ex. nul, nauti, fortschieben, s. postrčjm.
Possawlugi, owati, niedersäbeln.
Posstam, sl. s. požičjm.
Possedivělý 3. graulich, subcanus.
Possem! interj. für pod sem, so ruft man d. Schafe, &c.
Possepcy, s. possepcám; 2) zischen, pfeifen, sibilare, B.
Posseptý, sl. folg.
Possepmo, adv. z. B. possepmo kýcy, s. folg.
Posseptám, fut. ptal, ptati, flistern, do ucha, ins Ohr, insusurrare ad aurem: někomu, zu jemand, alicui insusurrare.
Possermugi, fut. ex. owal, owati, ein wenig herumfechten, depugnare.
Possetěný, s. possetilý, Proch.
Possetilec, lce, m. Schwärmer, m. enthusiasta, fanaticus; 2) ein aberwitziger Mensch, m. vesanus.
Possetilý 3. schwärmerisch, fanaticus, B. aberwitzig, unsinnig, delirus, vesanus, demens, desipiens, K. - le, adv. dementer, more vesani; - lost, i, f. Schwärmerey, f. fanaticismus; Aberwitz, Unsinn, m. delirium, vesania, dementia, amentia.
Possetjm se, fut. ex. il, iti, aberwitzig werden, vesanum od. amentem od. dementem fieri, K.
Possetřjm, fut. il, iti, s. ssetřjm u. folg.
Possetrugi, owal, owati, ein wenig beobachten, considerare.

†Poſſewnatice, *f.* zroſſlina, spathodea.

Poſſigi, *fut. ex.* il, iti, viel nähen, multa suere; 2) das Dach mit Stroh decken, tegere, operire, *D.* chalupa doſſky poſſitá; 3) überziehen, contegere, obducere; kožich damaſſkem poſſiti.

Poſſikem, *adv.* abſchüßig, declive: poſſikem neb půležitě, co pulpitec.

Poſſiſſmám, *fut. ex.* al, ati, beſchmutzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.

Poſſitý 3. *part.* v. poſſigi.

Poſſjwám, ati, ſ. poſſigi 2), 3).

Poſſklbnem, *fut. sl.* ſ. ſſklubám.

Poſſklubugi, owati, ſ. ſſklubám.

Poſſkodjm, *fut.* iti, ſchaden: zemětřeſenj tam welmi poſſkodilo, *Vel.*

Poſſkopjm, *fut. sl.* ſ. ſſkopjm; 2) entwenden, surripere.

Poſſkrabák, u, *m.* v pekařů, Aufreiber, *m.* radula.

Poſſkrabek, bku, *m.* Aufreibſel; 2) *sl.* ſ. poſkrubek.

Poſſkrabek, bka, *m.* letztgebohrnes Kind (ſcherzweiſe).

Poſſkrabugi, owati, ſ. podrbáwám.

Poſſkwrljm, *fut.* iti, *sl.* ein wenig verſengen.

Poſſkwrna, y, *f.* Flecken, *m.* im Kleide, od. ſonſt, macula, labes; -nka, y, *f. dim.* Fleckchen, macula, labecula.

Poſſkwrnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, beflecken, beſudeln, verunreinigen, maculare, commaculare, foedare, inquinare, polluere, contaminare.

II. *rec.* poſſkwrniti ſe, ſich beflecken, se maculare &c. od. maculari.

Poſſkwrňowánj, *n. verb.* folg.

Poſſkwrňugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. *K.* ſ. poſſkwrnjm.

Poſſlapám, *fut. ex* al, ati, niedertreten, z. B. Gras ꝛc. conculcare, proculcare; -áwám, al, ati, *fr.*

Poſſli, *fut. ex.* poſlal; poſlati, poſlán, *imper.* poſſli, ſchicken, ſenden, z. B. Menſchen, Briefe ꝛc. mittere; als Geſandten, legare; jemand des Bittens wegen, allegare: někomu něco w dar poſlati, zum Geſchenk -, *Vel.*

Poſſlý 3. entſtanden, ortus; 2) geſchwächt, corruptus: poſſlé oči.

Poſſmatám, al, ati, antaſten, attrectare, contrectare, *D.*

Poſſmauřjm, *fut.* il, iti, ſ. poſſmuřugi.

Poſſmaurný 3. (*abs.* poſſmaurno), trübe, z. B. Witterung; düſter, turbidus, nubilus; -noſt, i, *f.* Dunkel, *m.* Finſterniß, *f.* das Düſtere, caligo, obscuritas.

Poſſmeknem, *sl.* ſ. poſmeknu.

Poſſmuřugi, owal, owati, trüben, verfinſtern, umwölken, obnubilare: poſſmuřugj twáři ſwých, *B.*

II. *rec.* poſſmuřowati ſe, ſich verfinſtern, ſich verdüſtern: poſſmuřuge ſe nebe; *fig.* heucheln: zewnitř ſe poſſmuřowánj, v. Andächtlern ꝛc. *K.* nepoſſmuřug ſe před lidmi, *B.*

Poſſmyknem, *sl.* ſ. poſmeknu.

Poſſpjljm, iti, *fut.* höhnen, foppen, zum Beſten haben.

Poſſpincem, *sl.* folg. - ſe, ſich beſcheißen.

Poſſpinjm, *fut.* folg.

Poſſpiňugi, owal, owati, beflecken, commaculare: hřjchy ſe poſſpiniti.

Possta, y, f. Post, f. a) Postwesen, n. Postanstalt, z. B. zum Verreisen, res veredaria, od. cursus publicus; b) bess. possstowsky wůz (delizanec), Postwagen, vehiculum cursus publici, insgemein currus diligentiae, bess. currus celer; c) Poststation, f. statio cursus publici; d) Posthaus, n. domus cursus publici; e) Bothschaft, f. nuntium, nuntius, Ger. 6, 31.

Posstář, e, m. sl. Postmeister, postae magister; -řsky 3 s. posstýřský.

Posstaupjm (dolů), fut. il, iti, einige Schritte herab thun, Vel.

Posstěstj se, fut. ilo, iti, glücken, succedere, procedere.

Posstilka, y, f. d. Sümpfe des Seifensieders, lacus, (us), m. R.

Posstjm, fut. kal, ati, bebrunzen, anbrunzen, beharnen, commingere.

Posstjpám, fut. ex al, ati, stechen, z. B. wie d. Biene, Mücke, der Floh, pungere; 2) beißen, z. B. wie d. Schlange, Gans mordere; 3) nach Wrat. sehr zerstechen, zerbeißen.

Posstipkám, fut. sl. kekneipen.

Posstjwač, e, m. Anhetzer, m. concitator, impulsor; -čka, y, f. -inn, f. concitatrix.

Posstiwáček, čka, m. vorh.

Posstjwám, ati, fr. v. posstwu, reg. gen. posstjwali k tomu cýli Čechů, Com.

Posstolka, bess. postolka.

Posstowský 3. Post-, etwa postalis

Posstrk, a, m. sl. s. žluwa.

Posstwu, fut. ex. wal, wati, anhetzen, z. B. den Hund, immittere, incitare, instigare, concitare: posstwané Satanem swědomj; -ánj, n. verb.

Posstýř, e, m. s. posstář, (nach Com. Postillion).

Posstýřský 3. d. Post betreffend, Post-; p-ský kůň, s. kůň.

Posswa, y, f. (sl. üblicher pl. posswy), Scheide, f. z. B. des Degens, vagina; posswy sraubu, Schraubhülsen, cochleae matres, R. 2) Schoßbalg des Getreides, m. vagina; 3) d. Hülse beym Sporer.

Posswička, y, f. dim. Bälglein, n. vaginula.

Postáčám, fut. ati, sl. alles, (aus allen Fäßern) herauszapfen; 2) s. nadwáži.

Postačjm, fut. il, iti, folg. klecken, erklecken, sufficere: lelkuge, co neydál mohau gemu oči postačiti, K.

Postačugi, owati, verb. Cyr.

Postament, u, m. s. podstawek, Fußgestell, n. D.

Postanowjm, fut. iti, folg.

Postanowugi, owati, einsetzen, constituere: nařjzenj gistá mezy sebau postanowugjce, (sehr wenig üblich für ustanowugi).

Postarám se, fut. ex. al, ati, besorgen, Sorge tragen, sorgen, curare rem.

Postať, ě, f. sl. ein Strich des Getreideackers, (od. auch Weingartens), im Bearbeiten, welches d. Schnitter auf einmal zum Abschneiden fassen.

Postaupám, al, ati, folg.

Postaupjm, fut. ex. einen Schritt thun, gressum figere, fortrücken, promoveri; 2) zurücktreten, weichen, recedere; 3) cum praep. po, & cum instrum. a) post-ti po někom, jemandes

Parthey ergreifen, ihm folgen, partes alicujus sequi: swět po nich postaupil; po té slepotě postaupili; b) p. po něčem, nach etwas streben, jagen, sectari; po ssťěstj, po zlatu p., *B*. po smilné žádosti, po chwále, po petupě něčj; s. auch postupugi u. pokračugi.

II. *act. cum gen.* abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui domum od. domo.

Postaupenec, nce, *m*. Anhänger, associa: lehčegi bude postaupencům, nežli wůdcům.

Postaw, u, *m*. 1) eigentlich Gestell, *n*. etwa structura, machina; cukrowý postaw, Zuckergestell, Aufsatz, *m*. mit 6 Thee- od. Kaffeelöffeln, argenteum structile sacharo accommodatum, *R*. postaw wčel, Bienengewirk, *n*. postaw na tkánj den ꝛc., Rahme, *f*. eiserne Böden zu wirken, machina texendis ferreis cribrorum fundis; d. Tuchmacherrahme; daher üblicher 2) das Stück Tuch selbst auf der Rahme aufgezogen, od. ein Ballen Tuch, volumen panni; walchář přigal k wyprání postawy, Pr. 3) *sl. Göm.* überhaupt Wolltuch, *hung.* posztó.

Postawa, y, *f*. Gestalt, *f*. äußere Beschaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus (statura); 2) für postaw (wohl unrichtig -), z. B. postawa wčel, sukna; s. vorh.

Postawač, e, *m*. *sl*. Müßiggänger, cessator; -čka, y, -inn, *f*. -trix.

Postáwám, al, ati, öfters einhalten, stehen bleiben saepius desistere; b) *sl*. faulenzen, cessare.

Postawcowý 3. v. Wolltuch: chodj wrausse postawcowém.

Postawec, wce, *m*. Tuch, *n*. pannus, *B*. zlatým postawcem odjn.

Postawjm, *fut. ex*. ěl, ěti, bebauen, z. B. einen Ort, inaedificare locum.

Postawjm, *fut ex*. il, iti, en, stellen, machen, daß jemand od. etwas stehet, statuere, sistere, consistere; w bezpečnosti ge postawj -, sicher stellen; postaweni w pokutách a trestánj; w krjzi, w těžkosti postawený, - versetzt; proti sobě postawiti, confrontiren; postawiti na mjstě, Pr. s. mjsto, (*Ryb*. transigere?); b) s. vstanowjm: auředujky postawiti, *B*. za kazatele postawiti; 2) swau na wrchu postawiti, d. Oberhand behaupten, superare, *Com* na nohy někoho p., jemand auf d. Beine helfen, erigere, juvare.

II. *rec*. postawiti se, sich stellen, erscheinen, comparere: před práwem, před saud ꝛc.; proti někomu, sich widersetzen, resistere; proti někomu, za někoho - rukogmjm se postawiti, als Bürge - Pr. postawil se papeži za nepřjtele, *Vel*.

Postáwka, y, *f*. Stellung, Positur, *f*. status: králi s takowau postáwkau podáwal, *Cyr*.

Postawnjk, u, *m*. Stangenleuchter, etwa candelabrum perticale.

Postawný 3. stattlich, v. guter ansehnlicher Gestalt, egregiae staturae: postawněgssjm aneb wětssjm se zdá býti, *Cyr*. -nost, i, *f*. gute Gestalt, statura.

Postawugi, owal, owati, aufstellen, stehend machen, statuere.

Postěhugi se, owal, owati, weg-

ziehen, v allen od. vielen, migrare, *B.*

Postel, e, *f.* Bette, *n.* a) eigentlich das Aufgebettete: postel lože mého, *B.* b) überhaupt jede Lagerstatt, zum Schlafen, Ruhen, lectus; p. s nebesy, Himmelbett, lectus cum pavimento; p. podstrkacý Rollbett, Schubbett, parabystus, lectus ductilis; p. k zahálenj, Faulbett, scinipodium; smrtedlná p., Sterbebett, lectus moribundi; 2) d. hölzerne Bettstätte, *f.* Bettgestelle, *n.* sponda.

Posteli, *fut.* s. steli.

Postelka, y, *f. dim.* Bettchen, *n.* lectulus; 2) *sl.* Nachgeburt, *f.* secundinae; postelka octu ꝛc. s. matka.

Postelkyně, *f. sl.* s. postelnice.

Postelnj 1. d. Bettstäte betreffend, etwa lecticalis.

Postelnice, *f. sl.* s. sſestinedělka.

Posteskne se, ein wenig ꝛc. s. steskne.

Posteskuu sy, *fut.* postekl sy, postesknauti sy, folg.

Postěžugi sy, *fut. ex.* ein wenig klagen, seine Unzufriedenheit äußern, paulum queri, conqueri.

Postjhám, al, ati, mit u. ohne Genit. verfolgen, persequi: postjhagjce sobě toho, co zmesskali, *K.* Farao lid tyranský postjhal; 2) auf einander folgen, einholen, excipere se, adsequi: postjhá wražda wraždu, es folgt Mord auf Mord; 3) něčeho na někom -, suchen: můžeš na něm swého postjhati, *Pr.*

Postihak, e, *m. sl. Poson.* & *D.* s. ljhak.

Postihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, postižen, erwischen, deprehendere; b) einholen, einbringen, adsequi, compensare: postihne na wečeři, co v obědu obmesskal; c) begreifen, comprehendere: kdo tě postihnauti může; d) erklecken, sufficere.

Postjm, il, iti, in der Redensart: postiti pátky, soboty ꝛc. an Freytägen ꝛc. fasten, jejunio transigere &c. *K.*; -jwám, al, ati, *fr.*

Postjm se, il, iti, fasten, jejunare; -jwám, al, ati, *fr.*

Postjnám, *fut. ex.* alle od. einige niedersäbeln, decolare.

Postjrám, *sl.* postjerám, *fut.* al, ati, alles abwischen, wegwischen, abstergere; 2) überziehen, s. postru.

Postjskám, *sl.* folg. - se, einander ein wenig liebkosen.

Postiskugi, *fut.* owal, owati, ganz od. alles zusammendrücken, conterere.

Postižitedlný a. begreiflich; -nost, i, *f.* -keit.

Postlánj, *n. verb.* v. posteli; 2) Bettgewand, *n.* lectisternia, (orum), *n.* postlánj sedla, Satteldecke, *f.* stragula, ae, *f. R.*

Postnj 1. Fasten-, p. kázanj, Fastenpredigt, etwa concio quadragesimalis; p. den, Fasttag, dies jejunii, dies esurialis, p. gjdlo, cibus esurialis, victus sine carne.

Postogim, *fut. ex.* stál, státi, eine Weile stehen, aliquamdiu stare.

Postolka, best. als posstolka, y, *f.* drawý pták, (Raba pt.) Hemerling, *m.* Widwol, galgulus, galbulus, *Syl.* Würgwehe, Wannenweher, Wiedwachel, *m.* tinnunculus, *Ryb.* (nach *D.* Klein-Graukopf, *m.* falco cenchris?)

Postoly, *sl.* s. sskorně, *Haj.*

Postelopty, *f. pl.* ein Städtchen im Saatz Kreise, Postelberga, (vormals das Kloster: Apostolorum Portae.)

Postonáwám, *al, ati,* kränkeln, tenui uti valetudine, minus valere.

Postraně, *adv.* auf der Seite, besonders, seorsim: *napomenauti postraně.*

Postranice, *f.* Seitenbrett, *n.* assis lateralis; b) Seitenbäume des Wagens, lateralia tigna, *R.* c) *p. udidla,* d. Stange am Pferdegebiß, lupati brachia.

Postrannj 1. (*Vel.* auch *-ný* 3.), d. Seiten betreffend, lateralis; 2) Neben-, secundarius: *p. pře,* Nebenhandlung, *f.* actio secundaria; *p. darowé,* Nebengeschenke, *Wrat. p. wěcy,* Nebendinge, res secundariae; *pomoc postrannau obgednáwali, Vel.* 3) schal, falsch, vanus falsus, illegitimus: *p. a křiwá zpráwa; postrannj a lžiwé žaloby; podezřelosti postrannjmi řečmi zplozené; na postrannj a galowý saud o něčem nedbati;* 4) unrechtmäßig, illegitimus: *p. žena, djtě, syn, B.*

Postrapkám, *fut. ati, sl.* Fransen bilden, durch Auftrennen ꝛc.

Postraubacý 1. z. B. *nůž,* Falz, *m.* Falzeisen, Falzmesser, *n.* bey den Gerbern; *p. železo,* s. *myzdřjcý.*

Postraubám, *fut.* s. *straubám; p. na ruby,* falzen, bey den Gerbern, *D.*

Postrčjm, *fut. ex. il, iti,* ein wenig weiter rücken, (schoppen), paulum promovere.

Postřeljm, *fut. ex. il, iti,* verwunden, blessiren durch Schießen, vulnerare, sauciare; *penězy postřeliti,* bestechen, *Syl.*

Postřelený 3. *part.* v. verb. 2) od. *wětrem podššitý,* angeschoßen, semivesanus.

Postřjbřjm, *fut. ex. il, iti,* versilbern mit Silber überziehen, argento obducere, inargentare.

Postřjebřjm, *iti, sl.* vorh.

Postřježka, *sl.* s. *postřjžka.*

Postřihač, *e, m.* Tuchscherer, *m.* tonsor pannarius; *-čka, y, f.* -inn, *f.* conjux, uxor tonsoris pannarii; *-čký* 3. Tuchscherer-; *-ctwj, n.* Tuchschererhandwerk, *n.* opificium tonsurae pannariae.

Postřihám, *al, ati,* beschneiden, alles zusammen schneiden, scindere, conscindere.

Postřjkám, *fut. ex. al, ati,* bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.

Postřjljm, *fut. ex. el, eti,* viel od. alles wegschießen.

Postřjžka, *y, f.* Anstand, statio, s. *čekaná, D. & sl.*

Postřjzwu, s. *po* 3).

Postrkám, *ati,* s. *postrkugi, K.*

Postrkáwač, *e, m. k náramku, v saustružnjka,* der Schieber, zur Armschiene, protrusorium.

Postrkugi, *owal, owati,* s. *postrčjm: geden druhým postrkowal.*

Postrogjm se, *fut.* s. *strogjm: že se hned za nj postrogj, Vel.*

†Postreminec, *nce, m.* grostlina, epacris, (Botan).

†Postromnjk, *u, m.* epidendrum, *Bercht.* Postromice soll dasselbe seyn? *Id.* o Zrostl. I. 270. Ist viell. aus Versehen zweymal getauft worden.

Postrpjm, *fut. ex. ěl, ěti, en,* sich gedulden, exspectare.

Postru, *fut. ex.* postřel, postřjti, überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere.
Postruh, u, *m.* Ausstreichbaum od. Schabbaum, *m.* beym Gärber, auch Abstoßbaum, *m.* scabellum, *R. D.*
Postruhek, hné, *m. sl.* ein Laibchen v. dem im Troge zusammengeschabten.
Postruhnjk, u, *m. dim.* v. vorh.
Postupowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; b) Verfahren, *n.* agendi ratio: powlowněgssj p., mitior processus; *takowým* postupowánjm to včinil, že 2c.
Postupugi, owal, owati, s. postaupjm; po rozkossech postupowati, - nachgeben, - deditum esse, *Cyr.* auch verfahren, agere: přjsné *nepostupug*, *Com.*
Postykám, *fut. ati, sl.* alles ansädeln.
Postylion, *a, m.* Postillion, etwa postalis auriga, veredarius.
Postýlka, bess. postelka.
Postylka, *y, f. dim.* v. folg.
Postylle, *f.* Postille, *f.* postilla, (orum), *n.* wssech postyllj, *Com.*
Postyskugi sobě, (sy), owal, owati, s. steyskám sobě.
Posuch, *sl.* s. osuch.
Posuchu, *adv. sl.* trocken, über Land: po suchu y po wodě, terra, marique.
Posudek, dku, *m.* ein schiefes Urtheil, judicium sinistrum; 2) extraordinarium judicium, Pr.
Posudné, ého, *n.* Faßgeld, *n.* Bier- (od Wein-) Steuer, vectigal cerevisiae.
Posugi, *ol.* s. posypám.
Posunk, ňku, *m.* hnutj těla y audů, twářenj, Gebehrde, *f.* (Possen, *f.*) gestus, *Syl.*

Posupugi, owal, owati, anschnarchen, anschnauben, increpare: posupowati wssecko; *na* wssecko posupowal.
Posuzowač, e, *m.* schiefer Beurtheiler.
Posuzugi, owal, owati, schief beurtheilen, sinistre judicare: takk wměgi pokrytcy giné posuzowati, gsauce sami těhož ortele hodni, *K.*
††Poswatna, poswatnice, Sakristey?
Poswátné, ého, *n. mor.* Kirchengut, *n.* s. zádussj.
Poswátný 3. geweiht, sacratus; heilig, geheiligt, sacer, consecratus: rok židowský poswátný; poswátné mjsto, heiliger Ort; penjze poswátné.
Poswěcenj, *n.* Weihe, *f.* inauguratio, initiatio, sacratio, consecratio; p. dostati, d. Weihe bekommen, sacrari, consecrari; p. chrámu, d. Kirchweihe, a) Einweihung der Kirche, inauguratio aedis, od. templi; b) Kirchweihfest, *n.* encaenia templi.
Poswěcugi, owal, owati, heiligen, heilig od. tugendhaft, gottselig machen, sanctum (pium) reddere, sanctificare, (bey Kirchenvätern).
Poswědčjm, *fut. ex.* il, iti, zeugen, bezeugen, testari; auch mit dem Kopf nicken, annutum dare capite; - čenj, *n.* Bezeugung, testatio; Kopfnicken, *n.* nutus capitis.
Poswět, u, *m.* s. log?
Poswětač, e, *m. sl. Göm.* hölzerner Fackelleuchter, etwa faculabrum.
Poswětjm, *fut. ex.* il, iti, cen, einweihen, inaugurare, conse-

crare, dedicare; 2) heiligen, heilig od. tugendhaft, gottselig machen, sanctum (pium) reddere, sanctificare; 3) mit dem Genit. segnen, benedicere: pokemů modlitbami poswětil.

Poswjcenj, n. Kirchweihe, Kirchmesse, Kirmse, f. a) Kirchweihfest, n. encaenia templi, solenne annuum templi consecrati, b) der Schmaus dabey, epulae encaeniales, paganalia annua; -jčko, a, n. dim.

Poswjcenjčkugi, owal, owati, Kirchweihe halten, encaenia celebrare, D.

Poswinjm, s. zaswinjm.

Poswjtjm, sl. poswjetjm, fut. ex. il, iti, leuchten, es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; p-ti někomu na prawau cestu, K. kdo mi poswjtj domů? wer wird mir nach Hause leuchten? 2) trop. - někomu; a) hinter das Licht führen, decipere, D.; b) sl. & Pr. sich rächen, (durch Mordbrennen), vindictam sumere: poswjtjm ti, až se tobě y ginym steskne, Pr. c) domů posw. někomu, wypráſſiti zdda, bitjm domů hnáti, jemanden heim leichten, D.

Poswrchu, adv. oberflächlich, in superficie, Zal.

Posycy, s. posekám.

Posyla, y, f. Stärkung, f. confirmatio, corroboratio; 2) Stärke, Macht, f. vis, potentia; 3) Vorschub, m. subsidium: posylu dáti.

Posylák? s. posel, Bothe.

Posylám, al, ati, s. posſli.

Posyljm fut. il, iti, s. posylnjm.

Posylka, y, f. Geschicke, n. Schilken, n. z. B. der Kuchen, welche d. böhmischen Bauern ihren Befreundeten von der Kirchweihe od. Kirchmesse (Kirmse) zu schicken pflegen, missio.

Posylněnj, n. s. posyla 1).

Posylnjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. stärken, z. B. den Magen, den Muth rc. firmare, confirmare, roborare, corroborare.

Posylňugi, owal, owati, verb.

Posylugi, owal, owati, verb. B.

Posypádko, a, n. Streusand, m. arena scriptoria; 2) Streusandbüchse, Sandbüchse, f. theca arenaria.

Posypám. fut. al, ati, bestreuen, conspergere, adspergere.

Posypáwám, al, ati, verb.

Posyřalý 3. gelabt, geronnen, v. der Milch.

Posyřjm, fut. ex. il, iti, laben, gerinnend machen, z. B. d. Milch coagulare.

II. rec. posyřiti se, gerinnen wie d. Milch, coagulari, K.

Posyřugi, owal, owati, verb.

Pot, u, m. Schweiß, m. sudor; chudý musy tu swého potu y krwe netoliko nastawiti, ale y nechati, Vel. pot englický, tine gewiße Krankheit, Vel.

†Pota, y, f. zrostlina, pothos, (ist eigentlich kroatisch).

Potáč, e, m. eine voll gesponnene Spindel od. Spule, auch überhaupt Spindel, fusus, Syl.

Potácým se, el, eti, boh. bráborám, sl. tockám se, al, ati, torkeln, taumeln, hin u. her wanken, titubare, vacillare; -cenj, n. verb.

Potagemný, beſſ. tagný.

Potagmo, adv. s. tagně, Neg.

Potah, u, m. Muthmaßung, f. conjectura, opinio, suspicio, praesumtio, Pr. o tom zlém

kutku má (saudce) gisté potahy, *Vel.* na toho člowěka gest potah, *Id.* má saudce naň o těch wěcech gisté potahy, *Id.* potah bráti, hádati, muthmaßen, verdacht schöpfen, colligere, conjecturare, *Syl.* 2) Neugung, *f.* Hang, *m.* inclinatio? wsseho swěta potah po sobě má, *Com.* 3) Zugvieh, Gespann, *n.* pecus vectarium, jumentum: wůz má dlauhý potah, *Vel.* 4) *sl.* ein gewisses Werkzeug beym Büffelwagen; 6) Bezug?? *Jungm.*

Potahljk, *sl.* natahák, u, *m.* Reifzieher, *m.* uncus tractorius.

Potáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part.* potažen, 1) *act.* eigentlich etwas weiter ziehen, anziehen, attrahere; 2) *trop.* z. B. lid čáry a kauzly po sobě potáhli, - zogen an sich; auch mit dem Genit. giných za sebau potahuge, aby s njm hasyli, - saufen, *K.* potáhl ho wedlé sebe na tauž wognu; k zlému někoho, - bewegen, k bludům giné potahugj; - králowstwj na sebe, - an sich ziehen ꝛc. břitwu potáhnauti, zbřiditi, - anziehen; lutnu p., d. Laute beziehen, chelyn nervis instruere; k saudu, k práwu, vor Gericht fordern, vocare; 3) überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere: hůl zlatem p., *Kram.* 4) hinleiten, hinwenden, vertere: schwálně tuto řeč na rodiče sem potáhl; 6) *sl.* stehlen, schnipfen, subducere; 6) *neutr.* ziehen, wandern, anrücken, proficisci, migrare, *B.* proti Silometrowi potáhne, *K.* gak zapřáhli, tak potáhnau, *prov. K.* II. *rec.* potáhnauti se, sich überziehen, überzogen werden, obduci: když se zagitřený wřed zawře, strupem se potáhne, *Com.* na něco se p., streben nach etwas, petere: na statek, na wjce se p.; tjm práwem potahowal se na králowstwj, *Vel.*

Potahugi, owal, owati, vorh.

Potagebné, potagemné, *sl.* s. tagné.

Potákám se, ati, *sl.* s. potácým se.

Potancugi sy, *fut.* owati, ein wenig tanzen.

Potápjm, ěl, ěti, u. -se, s. potopjm.

Potápka, y, *f.* wodnj slepička, das kleinere Wasserhuhn, fulica atra, *Leschka*; s. lyska.

Potatjm se, *fut. ex.* il, iti, arten, eigentlich dem Vater nacharten, similem esse.

Potaužjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig klagen, queri: křiwd swých pobožnému srdcy potaužiti.

Potaz, u, *m.* Berathschlagung, *f.* Rathschlag, Antrag, *m.* rogatio, interrogatio, consultatio: potaz držeti, mjti; do potazu gjti, *Vel.* ssel potaz, *Com.* wssedsse w potaz, krátce spolu promluwili, *Vel.*; 2) s. potah 2) ? ? *Ryb.*

Potažen, s. potáhnu.

Potázi se, *fut.* zal se, zati se, z. B. s dobrau (nehmlich radau) se potázati, sich gut rathen, sibi bene consulere.

Potažkáwám, *sl.* s. potěžkáwám.

Potažnjk, a, *m.* Anspänner, *m.* der Zugvieh hält, etwa jumentarius: - ice, *f.* inn, *f.* - ia.

Poté, *adv.* s. potý.

Potěcha, y, *f.* s. potěssenj.

Poteh, u, *m.* Knieriemen, Spannriemen, *m.* bey den Schustern, lorum adstrictorium.

Poteku, *fut.* s. teku.
Potěnje, *n. sl.* s. pocenj.
Potenku, *sl* nicht reichlich.
Potentát, *a, m.* Beherrscher, *m*, dominator, *B. Cyr.* potentátowé swěta tohoto, *K.*
Potepu, *fut.* il, iti, schlagen, prügeln, ferire, verberare.
Potěr, u, *m.* Brut, d. jungen Fische, (auch Fischleich, *m.* ? *D.*), foetus, progenies.
Potěssčjm (tjm) se, (*ol.*) *fut.* sich auf den Weg machen, vadere.
Potěssenj, *n.* Trost, *m.* Tröstung, *f.* solatium, consolatio; 2) Vergnügen, *n.* voluptas, oblectatio; - jčko, *a, n. dim.*: gakě také potěssenjčko.
Potěssený 3. getröstet, vergnügt, consolatus; b) trostreich, solatiosus; - ně, *adv.* s. potěssitedlně; potěsseně k němu promluwil, *Sal.*
Potěssjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. gen. K.* trösten, solari; 2) vergnügen, ergötzen, delectare, oblectare.
II. *rec.* potěssiti se, sich trösten, se solari: potěssugte se těmito slowy; 2) sich vergnügen, se delectare, oblectare, od. delectari, oblectari; potěssowati se nad láskau něčj sobě činěnau.
Potěssitedlný 3. tröstlich, trostvoll, zum Trösten dienlich, consolatorius, plenus solatii; - ně, *adv.* solatiose.
Potěssitel, e, *m.* Tröster, consolator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* -trix.
Potěssowánj, *n.* öfteres od. fortgesetztes Trösten, consolatio.
Potěssowatel, s. potěssitel.
Potěssugi, owati, s. potěssjm.
Poteykám se, s. potýkám se.
Potěže, *obs.* s. potáhnu.

Potěžkáwám, al, ati, wägen, an der Hand, librare, pendere: potěžkáwal gedné y druhé krabice, *Vel.*
Potjal, -lto, *adv. sl.* s. potud.
Potjažem, *fut.* zati, *sl.* viel abrupfen; 2) zerraufen.
II. *rec.* potjazat se, untereinander raufen.
Potichaučku, *n.* potichu, *adv.* allsachte, lente.
Potjhnu, allmälig zu seyn aufhören ?
Potjm se, il, iti, schwitzen, sudare; sklenice se potj, d. Gläser beschlagen.
Potjnám, al, ati (dřjwj), nidhauen, caedere, *Haj.*
Potjracka, y, *f.* Flachsschwinge, *f.* lignum cultriforme, vel bacillus ferreus.
Potjrám, al, ati, *reg. acc.* s. potru; potjrá pod swau moc wssecky, *Cyr.* - ánj, *n. verb.* s. potřenj; - áwám, al, ati, *fr.*
Potjratel, e, *m.* contritor.
Potjrka, *f. mor.* s. potjracka.
Potisk, u, *m.* was schiebt, druckt, premens; b) Schub, Druck, *m.* pressio.
Potjskám se, al, ati, einander stoßen, drücken, trudere se, conquassare se, *B.*
Potka, y, *f. sl.* s. sstilec, *Leschka.*
Potkám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* begegnen, entgegenkommen, v. ungefähr, occurrere, incidere in aliquem obvium fieri alicui, obviam venire, offerri; b) wiederfahren, accidere evenire; 2) alles weben, beym Weber, pertexere; -ánj, *n. verb.* na potkánj se wábit, alle Weile zanken.
II. *rec.* potkati se, *cum praep.* s, 1) verb. a); 2) zusammentref-

sen, auf eins hinauskommen, coincidere: summa se potká 3) se summau; 3) od. potkati se bitwau, bogem, p-ti se polem, streiten, Schlacht liefern, confligere: polem se potkal s Turkem, *Vel.* zbrogné od. wogensky se potkali *Vel.* potkawsse se neyprwé slowy hanliwými, potom y kamenjm gedni na druhé házeli; 4) widerfahren, betreffen, accidere, contingere alicui: s welikým zlým se potkati; s hněwem, nemilosti něčj, s newděčnosti se potkati, *K.* s zlořečenjm -, *K.*

Potkan, a, *m.* *sl.* s. myš německá; potkan zemnj, Erdratze, fuchsbrauner großer Ratze am Harz, stellt den Hühnern nach, mus decumanus, *Pallas*, (denn *Linn.* kannte sie nicht).

Potkánj, *n.* *verb.* v. potkám, Begegnung, *f.* occursus, &c.

Potkáwám, - se, s. potkám, - se.

Potknu se, *fut. ex.* kl, u. knut, knauti, anstoßen (mit dem Fuß), straucheln, anlaufen, offendere, *Com.* potkly se nohy, *K.* *trop.* něco se spolu w řeči potkli, sie geriethen in einen Wortstreit, altercabantur; - nuti, *n.* Anstoß, *m.* offensio, offendiculum.

Potkýnám se, al, ati, *sl.* verb.

Potlačjm, *fut.* il, iti, unterdrücken Menschen, opprimere; b) niedertreten, drücken, proculcare, atterere, *B.* - čenj, *n.* Unterdrückung, Niedertretung, *f.* oppressio, proculcatio.

Potlačitel, e, *m.* Unterdrücker, *m.* oppressor.

Potlačowánj, *n.* wiederholte od. fortgesetzte Unterdrückung, oppressio.

Potlačugi, owati, s. potlačjm.

Potlaskám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig klatschen, plaudere.

Potlaučka, y, *m.* Landstreicher, Vagabund, *m.* omnivagus.

Potlaucy, s. potluku.

Potlaukám, al, ati, öfters schlagen, icto: kygem geg potloukal.

Potlaukám se, al, ati, herumstreichen, streifen, vagari, circumvagari.

Potlčiem, *fut.* tlkol, tlcy, *sl.* s. potluku.

Potljem, *fut.* tleti, *sl.* s. tljm 1), 3), u. zbranjm.

Potlkám se, ati, *sl.* s. potlaukám.

Potlkeň, ňa, *m.* *sl.* s. potlaučka.

Potlučenj, *n.* u. potlučenina, y, *f.* Hagelschlag, *m.* calamitas.

Potlukač, e, *m.* s. potlaučka.

Potluku, potlučeš, *fut.* potloukl, potlaucy (potlauct), potlučen, blessiren, verwunden durch Schlagen, vulnerare; 2) viel od. alle zerschlagen, contundere, auch zerstoßen, kleinstoßen, viel; zerbrechen, z. B. hrnce potlauct, frangere, confringere; 3) zerschlagen, wenn vom Hagelschaden d. Rede ist, contundere; 4) ein wenig schlagen, pulsare: na dweře 2c. potlaucy, anklopfen, pulsare, *B.*

Potmě, *adv.* im Finstern, in tenebris, in obscuro: co pak potmě pjsseš?

Potměchut, i, *f.* Hintschkraut, *n.* solanum dulcamara, *Linn.*

Potmělus, *sl.* auch potměluch, a, potměluſek, ska, *m.* Duckmäuser, Kalmäuser, homo tectus, obscurus, umbraticus; -ský 3., - stwj, *n.* Duckmäuserey, *f.* obscuritas.

Potměssigi, ssil, ssiti, kalmäusern,

tectum, umbraticum, falsum esse, *D.*

Potměſſilý 3. heuchleriſch, falſch, falsus, tectus; p-lý člowěk, ſ. potměkus; p-ilý nábožnjk.

Potnj 1. Schweiß-, z. B. potnj rauchа, Schweißtuch, *n.* sudarium

Potnice, *f.* Schweißbad, *n.* balneum sudatorium, (nach *R.* Schweißſtube, ſ. párna); 2) *ol.* Schweißtuch, *n.* sudarium, *D.*

Potnu ſe, *fut. sl.* pokal, potjti ſe, z. B. ſekerau, ſich (mit einer Hacke) eine Wunde hauen.

Potný 3. Schweiß koſtend?

Potočjm, *obs.* umherſenden.

†Potočnjčnka, y, *f.* zroſtlina, rivularia, *Bercht.* 2) samolus? *Idem.*

Potočitý 3. (který ſe ſnadně potáčj, otáčj, okolo práce), geſchäftig, gewendig, agilis, sedulus; - toſt, i, *f.* - gkeit, - litas, - litas; bbitěgſſj potočitoſt tělem y rozumem, *Com.*

Potočnj 1. Bach-, rivalis.

Potočnjk, u, *m.* Waſſerpeterſilie, *f.* Waſſerpeterlein, *n.* apium graveolens, *Linn.*; 2) Bachbunge, *f.* veronica bacabunga, *Linn.*

Potok, a, *m. loc. sing.* ku, u. ce, Bach, *m.* rivus; deſſťowý p., Regenbach, *m.* torrens.

Potom, *adv.* hernach, nach der Hand, deinde, post.

Potomek, mka, *m.* Nachkommen, Nachkömmling, *m.* progenies, unus e posteris.

Potomně, *adv.* künftig, ins künftige, künftighin, in posterum, posthac, postea.

Potomnj 1. künftig, futurus, posterus, insequens; - p čaſy.

Potomſtwo, a, *n.* Nachkommenſchaft, *f.* Nachkommen, *pl.* posteritas, posteri, progenies.

Potonu, *fut. ex.* ul, auti, unterſinken, desidere, subsidere, pessum ire.

Potopa, y, *f.* Waſſerfluth, *f.* inundatio, eluvio, eluvies, diluvium.

Potopec, pce, *m.* obruč mřežowaná, Trift, Einſenker beym Färber circulus ferreus clathratus.

Potopjm, *fut. ex.* il, iti, en, untertauchen, z. B jemand, mergere, demergere, submergere; fig. potopen geſt we wlaſtnjm zyſſku celý ſwět, *Vel.*

II. *rec.* potopiti ſe, untertauchen od. ſich untertauchen, mergi, demergi, submergi.

Potopowačka, y, *f.* Fleiſchgabel, *f.* creagra.

Potopugi, owal, ati, ſ. potopjm.

Potowý 3. Schweiß-, potowá djrka, Schweißloch, *n.* porus.

Potracenj, *n.* Verlieren, *n.* amissio; b) Mißgebähren, *n.* abortus.

Potracugi, owal, ati, ſ. potratjm.

Potřáſám, al, ati, ſchütteln, ſtark bewegen, erſchüttern, quassare, concutere.

II. *rec.* potřáſati ſe, ſich ſchütteln; nad někým, *K.* mißhandeln, divexare aliquem, *Com. Kroc.*

Potratjm, *fut. ex.* il, iti, verlieren, einbüßen, um etwas kommen, amittere, perdere; 2) mißgebären, (v. Menſchen), abortum facere: žena potratila, *Vel.*

Potrauſým, *fut. ex.* yl, yti, beſtreuen, conspergere, adspergere.

Potrawa, y, *f.* Nahrung, *f.* Nahrungsmittel, alimentum, nutrimentum.

Potrawna, y, *f.* s. spižjrna, *Lesch.*

†Potrawnjk, a, *m.* Trakteur, obsonator; -nice, *f.* -inn, -trix.

Potrawný 3. d. Nahrung, (das Nahrungsmittel) betreffend.

†Potrawoslowj, *n.* Trophologie?

Potřeba, y, *f.* Noth, Nothwendigkeit, *f.* necessitas; Nothdurft, *f.* necessitas; nuzná potřeba, dringende Noth, großer Nothfall, absoluta necessitas; 2) Bedarf, *m.* nöthig, ohne Substantive, opus, necesse, necessarium; 3) Gebrauch, *m.* Gebrauch machen, *n.* usus; 4) besonders im Plur. Werkzeuge, *pl.* instrumenta; 5) Nothdurft, *f.* opus naturae; na potřebu, od. na potřebu přirozenau gjti; swau potřebu dělati, seine Nothdurft verrichten, ventrem exonerare; *audy těla ku potřebě od přirozenj dané*; 6) *adv.* s. potřebj: kdeby potřeba bylo, *Com.* 7) *pl.* potřeby, s. potřebné wěcy: domownj potřeby (kostjky, koberce *ec.*) *Vel. Cyr.* potřeby wogsku shromážďil, *B.*

Potřebj, *n.* nöthig, ohne Substantive, opus, necesse necessarium.

Potřebný 3. (*abs.* potřebno), nothwendig, nöthig, necessarius; bezelstně potřebný, Pr. wysoce potřebný, *Vel.* 2) nothdürftig, a) bedürftig, egens, indigens; b) dürftig, arm, egenus, egens; -ně, *adv.* nothwendig, nothwendigerweise, necessario; -nost, i, *f.* Nothwendigkeit, Erforderung, Erforderniß, *f.* necessitas.

Potřebowánj, *n.* Gebrauch, usus.

Potřebowáwam, al, ati, *fr.* v. folg.

Potřebugi, owal, owati, *cum gen. rei, vulgo & cum acc.* brauchen, nöthig haben, uti re; 2) gebrauchen, Gebrauch machen v. etwas, sich bedienen, uti re, usurpare rem, adhibere rem.

Potřenj, *n.* Vertilgung, *f.* Untergang, *m.* prostratio, desolatio, destructio, conquassatio, *B.* 2) Bestreichung, *f.* linitus.

Potřepám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, s. třepám, potřepati na ramena, auch blos potřepati, auf d. Achsel klopfen, blande pulsare humeros; potřepal gi, *Wrat.* 2) ein wenig schmatzen, plaudern, unnütz reden, paulisper garrire, confabulari.

Potrescy, trestati, s. potrestám.

Potřesstjm, *fut.* iti, *reg. acc.* verrückt machen, verrücken, mente dejicere, vesanum reddere, *Cyr.*

Potrestám, *fut. ex. reg. gen.* bestrafen, punire, poena adficere aliquem &c.; mit Worten bestrafen, castigare verbis.

Potrhám, *fut. ex.* al, ati, án, (alles) zerreißen, lacerare, discerpere, concerpere, rumpere, dirumpere; p. se, sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit.

Potrháwám, al, ati, vorh.

II. *rec.* potrháwati se, na někoho, angreifen, toben, anfallen, adgredi, impetere, *Com.*

Potrhnu, *fut.* hl, hnauti, anziehen, attrahere: potrhni, geh! fahre zu! impello! 2) niederwerfen, sternere, dejicere.

II. *rec.* potrhnauti se, na někoho, s. potrháwati se; za meč se potrhnauti, vom Leder ziehen, ensem stringere.

Potrhugi se, owal, owati, vorh.

Potrjem, *st.* s. potru.

Potkimiska, y, m. sl. (& Boh.) Schmarotzer, Tellerlecker, m. parasitus.

Potřjskám, sl. potrjeskám, fut. ex. al, ati, zertrümmern (mit Getöß), confringere, B.

Potřjsnjm, fut. ex. il, iti, pokáleti, beflecken, commaculare: krwj potřjsniti, D.

Potrkám fut. ex. al, ati, án, durch Stoßen mit Hörnern verwunden, cornibus vulnerare.

Potrmacým se, fut. ex. el, eti, s. trmácým se, B.

Potroskotám, al, ati, s potřjskám.

Potrowjm, fut. il, iti, sl. verzehren.

Potrpjm, fut reg. gen. s. trpjm.

Potru (řu), fut. ex. třel, třjti, třen, u. třjn, bestreichen, beschmieren, linere, illinere, oblinere, obducere; 2) zerbrechen, zermalmen, conquassare; 3) aufreiben, vernichten, vertilgen, zerbrechen, zu Grunde richten, delere, conficere, destruere, absumere, profligare; -noháma, zertreten, conculcare.

Potrubugi, owati, absatzweise blasen, s. traubjm, K.

Potrwám, fut. ati, eine Weile währen, a) sich aufhalten, diversari; b) da seyn, superesse, Dan. 11, 36.

Potržka, y, f. Aufruhr, m. seditio, K. 2); Angriff, Anfall, m. Attaque, f. (im Privatleben), impetus, incursus, impressio.

Potuchlina, y, f. sl. Schimmel, m. situs.

Potuchnu, fut. ex. chl, chnauti, dumpfig, müchzend, müfflich werden, putescere, corrumpi situ: potuchlá mauka; 2) vergehen, verschwinden, evanescere: dobřj počátkowé aby nepotuchli.

Potůček, čku, m. dim. Bächlein, n. rivulus.

Potud (potud), adv. bisher, adhuc, hucusque, ad hoc tempus; potud o tom, od. až potud o tom, so viel hievon, de his hactenus, Syl.

Potupa, y, f. Verachtung, f. contemtus, contemtio.

Potupenj, n. vorh.

Potupjm, fut. ex il, iti, en, reg. acc. verachten, sich über etwas hinweg setzen, despicere, contemnere, aspernari, spernere: artykulowé potupeni a zawrženi, Vel.

Potupitel, e, m. Verächter, contemtor.

Potupnjk, a, m. vorh.

Potupný 3. verächtlich, a) verachtungswerth, contemtu dignus, contemnendus; schlecht vilis, humilis, abjectus; b) mit Verachtung verbunden, schimpflich, conjunctus cum contemtione; -ně, adv. contemtim, cum contemtu.

Potupugi, owati, s. potupjm.

Poturčjm se, fut. il, iti, Türk werden, Kram.

Potutedlný 3. heimtückisch, hämisch, subdolus, malignus; -ně, adv. -le-gne, p-ně hanitі, p-ně se wlaudіti, Com.; -nost, i, f. Heimtücke, f. malignitas (occulta): kdoby tak bezbožné potutedlnosti w něm hledal?

Potutmu, mor. s. podtagj.

Potužjm, fut. iti, sl. zuziehen, fester machen; potužjm se, sl. sich betrinken.

Potwárám, al, ati, sl. s. podblj- bám u. nařjkám 3): potwáragi ho s nj.

Potwárawý 3. sl. s. podezřiwý.

Potwora, y, *f.* 1) Monstrum, *n.* monströse Geburt, Ungeheuer, *n.* monstrum, *sl.* čudo; 2) Wunderthier, ein unbekanntes wunderliches Thier, monstrum, portentum, larva: nelahodnj zpěwowé ptáků a potwor, *K.* p. mořská, Ungeheuer, monstrum marinum.

Potwořjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. potwárám.

Potwořjm se, il, iti, wunderliche Gebährden machen, eine wunderbare Gestalt annehmen, sich verunstalten, deformare se: newědj gak se magj potwořiti w oděwu, w chodu y w giných marnostech, *K.*

Potwornjk, a, *m.* v. Menschen, s. potwora: ten zlotřilý potwornjk, *Vel.*

Potworný 3. wunderbar v. Gestalt, monströs, monstrosus, monstruosus, larvatus.

Potworstwj, *n.* Monstrosität, monstrositas: potworstwj w kregjch, *Com.*

Potwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, bestätigen, a) befestigen, bestärken, erhärten, z. B. eine Sache, durch Beyspiele, Aussage 2c. firmare, confirmare, probare; b) gültig machen, für gültig erklären, firmare, confirmare, stabilire, ratum facere aliquid, auch comprobare.

Potwrzam, *obs.* s. ostřim, narážjm (sylně).

Potwrzenj, *n.* Bestätigung, *f.* Erhärtung, confirmatio.

Potwrzugi, owati, s. potwrdjm.

Potý, *adv. ordinativ.* alsbald, eo ipso, hinc.

Potykač, e, *m.* s. ssermjř, pěšnjk; 2, Fortsteckunagel, *m.* der Stößel am Pfluge, plonum, clavus, quo nectitur aratrum, *R.*

Potýkadlo, a, *n.* bess. bogisstě.

Potýkám se, al, ati, streiten, certare, dimicare, pugnare, contendere; s pokussenjm se potýkati; polem se potýkati. s. potkám se; 2) s. klopeytam: kůň se potýká, - stößt an.

Potýkánj, *n.* Streiten, *n.* Streit, *m.* pugna, prelium, contentio, certamen; 2) s. klopeytánj.

Potýkawý kůň, s. klesawý.

Powčenj, *n.* Belehrung, Anleitung, Unterweisung, Handleitung, *f.* Unterricht, *m.* edoctio, institutio.

Powčjm, *fut. ex.* il, iti, čen, *cum acc. pers. & dat. rei*, belehren, unterweisen, docere, edocere.

II. *rec.* powčiti se, ein wenig lernen, vernehmen, discere, intelligere, percipere, animadvertere, *B.*

Powčowánj, *n.* s. powčenj.

Powčowatel, s. včitel, *Com.*

Powčugi, owati, s. powčjm.

Powgedu, *fut. ex.* gel, geti, ein wenig fortfahren, reiten, proficisci.

Powgdu, *fut. ex.* powssel, powgiti, ein wenig entweichen, secedere: to z mysli lidem powsslo, *K.*

Powkážj, *fut. ex.* zal, zati, mit wenigen zeigen, anführen; 2) für wykážj, anweisen, assignare, *D. Leschka.*

Powkrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ein wenig besänftigen, paulum lenire, mitigare, placare: bolestj swých powkrotiti, *K.*

II. *rec.* powkrotiti se, sich ein wenig legen, nachlassen, paulum remittere, quiescere: powkrotil se plamen, *K.*

Povlehnu, *fut.* hl, hnauti, s. povtichnu.

Povleknu se, *fut.* ein wenig erschrecken, terreseri.

Povlewjm, *fut.ex.* ein wenig nachlassen, nachgeben, paululum remittere: zyma povlewila; povlewiti prjteli, a w nécem s njm za dobré mjti.

Povličný 3. p-nj 1. Gassen-, povličná pjseň, Gassenlied, *n.* canticum de trivio.

Povmenssjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig mindern, minuere, *K.*

Povpadám, al, ati, fallen, v. vielen, od. einigen, incidere: negedni w nemocy povpadali; b) auf eine Zeit verfallen, z. B. in eine Krankheit.

Povpokogjm, *fut.* il, iti, etwas stillen, besänftigen, mitigare: ukrutenstwj gegich povpokogil, *Vel.*

Povpomenu, *fut. ex.* mahnen, flagitare, petere.

Povpomjnám, al, ati, vorh.

Povprázdnjm, *fut.* il, iti, Platz machen, ausweichen, locum facere: otcka, neprátelům swým odedwora povprázdnil.

II. *rec.* povprázdniti se, sich ein wenig Zeit nehmen.

Povskrnjm se, *fut.* il, iti, ein wenig lächeln, schmutzen, subridere

Povskmeknu, *fut. ex.* kl, knauti, stehlen, schnipfen, furto subducere, *K.*

Povstaupjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weichen, nachgeben, paulum cedere: swé důstognosti a wssemohaucnosti povstaupě, *K.*

Povtichnu, *fut.* chl, chnauti, sich legen, ein wenig aufhören, remittere: wjtr povtichl.

Povtuchnu, *fut.* chl, chnauti, vergehen, verschwinden, mitigari, praeterire: hněw otce proti synu pooblewil a povtuchl; povtuchlo včenj Pražsské.

Pow, pol, *sl.* halb, semi.

Powada, y, *f. ol.* s. pochybenj.

Powadjm se, *fut.* il, iti, s. wadjm se.

Powaha, y, *f.* Beschaffenheit, *f.* z. B. einer Sache, Person, Art, ratio, conditio, status; přirozená powaha, natürliche Beschaffenheit, natura, indoles; p. mysli, Gemüthsart, *f.* indoles, animus: dobrého otce powahy na sobě má král; 2) (selten) s. powáženj: bezewssj powahy, ohne alle Überlegung.

Powal, u, *m.* ein schwacher Stamm, wie man aus dergleichen d. Decke der Stube, indem man sie nebeneinander legt, zu machen pflegt; vgl. folg. powalem padnaut, wie ein Stamm hinfallen, dahin stürzen, corruere.

Powala, y, *f. sl. Göm. &c.* d. Decke der Stube, tabulatum supremum, s. hůra; vgl. vorh.

Powálám, *fut.* al, ati, *sl.* s. powáljm; - se, einstürzen; b) beschmutzt werden; c) niederkommen, parere: žena se mu powálala.

Powalec, e, *m.* Landstreicher, der ohne Geschäft herum zieht, planus, erro, vagabundus.

Powalený 3. niedergerissen, gestürzt, prostratus, deturbatus, *B.*

Powaljm, *fut. ex.* niederreissen, niederwerfen, stürzen, prosternere: powaliti zdi městsské; p. zwěř, *Cyr.*

II. *rec.* powaliti se, stürzen, ruere, irruere, *B.*

Powáljm, *fut. freq.* il, iti, en, wälzen, herumwälzen, volve-

re, volutare; 2) *sl.* d. Ableger in d. Gruben ablegen, gruben im Weingarten, defodere, propagare vites.

II. *rec.* powalowati se, sich wälzen, herumwälzen, volvi, volutari; 2) herumziehen, herumstreichen, nichts thun, vagari.

Powanu, *fut.* nul, nauti, wehen, ein wenig, flare, spirare, *B.*

Powápenjm, *fut. ex.* kalkig machen calce commaculare.

Powařm, *fut. ex.* il, iti, eine Weile kochen, (*act.*), aliquamdiu coquere.

II. *rec.* powařiti se, eine Weile kochen, (*neutr.*) sieden, aliquamdiu fervere; gekocht werden, aliquamdiu coqui.

Powáženj, *n.* Bedacht, *m.* Überlegung, *f.* consideratio, circumspectio.

Powázi, *fut.* zal, zati, binden, ligare, vincire; - hrnce, d. Töpfe mit Drath überziehen, (*sl.* dratowati).

Powážjm, *fut.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, reputare: powažte kwjzj polnjho, *B.*

II. *rec.* powážiti sobě (sy), bedenken, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare.

Powážám, al, ati, *sl.* folg.

Powážjm, (v. wozým), el, eti, dungen, laetificare, stercorare: hnogem rolj powážeti.

Powažitedlný 3. angesehen, conspicuus, *D.* 2) *sl.* achtbar, achtungswerth (bey den Titeln), suspiciendus, colendus: Pane mně welice powažitedlný!

Powazka, y, *f.* Kuhweizen, Wachtelweizen, *m.* melampyrum arvense, *Linn.* nach *D.* auch Klebekraut, swjzel, galium aparine? nach Math. Herb. so viel als lnice; auch nach *Bercht.* myagrum.

Powážka, y, *f.* Düngen, *n.* Düngung, *f.* stercoratio.

Powážliwý, *f.* bedächtig, nachdenkend, s. rozwážliwý.

Powazugi, owati, s. powázi.

Powažugi, owati, s. powážjm.

Powdám, *fut.* al, ati, (alle) verheurathen, nur v. Frauenzimmern, (omnes) maritare.

II. *rec.* powdati se, heurathen wenn v. mehreren od. allen Töchtern d. Rede ist, nubere.

Powděčen, s. wděčný.

Powěděnj, *n.* Spruch, *m.* z. B. aus der Bibel, dictum: p. onoho poety, *Cyr.*

Powědomec, mce, od. powědomnjk, a, *m.* *sl.* s. wěštec.

Powědomost, i, *f.* Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kentniß, *f.* Wissen, *n.* scientia, cognitio, notitia; vměnj a powědomosti těch wěcý nemá, *Cyr.*

Powědomý 3. (*abs.* powědom, p-ma, p-mo), bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi, rei: gá sobě negsem ničeho powědom, ich bin mir nichts bewußt, nullius rei mihi sum conscius; gedni druhých gsau powědomi, že magj *rc.* 2) bekannt, a) bewußt, was ich od. andere kennen od. wissen, notus, cognitus; b) Kenntniß habend, z. B. v. einem Orte, notitiam habens loci &c.: neypowědoměgšj práw, *Com.* tej gazykû dobře powědomý, *Vel.*

Powedu, *fut.* s. wedu; - prácy.

II. *rec.* powesti se, ausschlagen, erfolgen, gedeihen, eveni-

re: wěc se ginák powedla, d. Sache ist anders ausgeschlagen; len se dobře powedl, D.
III rec powedu sobě, s. wedu.

Powěgi, fut. powdl, s. powanu.

Powěra, y, f. Aberglaube, m. superstitio.

Powěrák, u, m. Hakennagel, m D.

Powěrčiwý 3. abergläubig, v. Personen, superstitiosus -wě, adv. -ose; -wost, i, f. -gkeit, f. -sitas.

Powěrec, rce, m. abergläubiger Mensch, homo superstitiosus.

Powěrečnjk, a, m. vorh.

Powěrečný, -nost, s. powěrčiwý.

Powěrkář, e, m. s. powěrec, Com.

Powěrný 3. abergläubisch, v. Sachen; -ně, adv.

Powěrky, f. pl., gen. powěrek, abergläubische Sachen, s. powěra.

Powesno, u. powesmo, a, n. schwinghandvoll ausgebrochenen Flachs od. Hanf, Riste, Banite, f. cauda.

Powěst, i, f. Gerücht, n. a) was man spricht u. hört v. jemand, od. v. etwas, fama, rumor; b) der Ruf, in dem ein Mensch steht, fama: w powěst, w po řiř wgjti ruchbar werden, divulgari, rumore spargi, Syl.

Powěsým, fut. yl, iti, ssen, hängen, anhängen, appendere, suspendere, B. erb geho na pranéř powěssen, Vel. hlawu geho na zeď powěsyli; na dřewě powěssen; powěsyti někomu nedwěda od. welblauda na nos, einem eine Brille auf d. Nase setzen, D. -lez někomu, einem etwas aufhängen, D. 2) alle hängen, Joz. 10, 26. dess. zwěssjm.

Powětřj, n. Luft, d. uns umgibt, d. wir einathmen etc. aër, coelum, anima, auch aura; nezdrawé powětřj, böse Luft, aër insalubris; 2) ol. Wetter, n. Witterung, f. tempestas; 3) Sturmwind, m. procella, Vel.

Powětrnák, u, m. sl. Nitr. Windmühle, f. mola pneumatica.

Powětrnost, i, f. Blähung, f. Wind, m flatus: powětrnostmi rozduté břicho, Cyr.

Powětrný 3. (abs. powětrno), lüftig, Luft-, aëris, aëreus; p-ná koule, Luftballon, m. globus aërobaticus; p-né nebe, s. tenké powětřj, D. p-ný kalendář, Witterungskalender, p-ný úkaz, Lufterscheinung, phoenomenon, meteoron, Neg.

Powěz, s. powjm.

Powez, fut. s. wezu.

Powěžný, ého, Thurmwächter, Thürmer, m. custos in turri, K.

Powjdačka, y, f. Erzählung, f. Histörchen, n. narratio.

Powjdám, al, ati, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari: newjm, co powjdá. Nechoďte se mnau, to wám powjdám. Do péra powjdat, in d. Feder sagen, diktiren, dictare; 2) erzählen etwas vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere.

Powidla, del, n. pl. ein ächtböhmisches Wort, Latwerge, f. electuarium, sonst lektwař, (dürre, gekochte Zwetschgen?)

Powigáček, čku, m. (sl.) Aderbinde, Aderlaßbinde, f. fascia.

Powigadlo, a, m. überhaupt womit etwas umgebunden wird; 2) Wiegenband, Windelband, n. vinculum, ligamen.

Powigák, u, m. vorh.

†Powigelka, y, *f.* zrostlina, cissampelos.

Powigi, *fut. ex.* il, iti, umwinden, einwickeln, circumligare, circumvolvere; 2) windeln, z. B. ein Kind, fasciis involvere: zas má dceru, giž sem gi tři dcery powila.

Powjgjm, el, eti, vorh.

Powjm, *fut. ex.* powěděl, powědjti, powědjn, *imper.* powěz, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari; powědjti na někoho, verrathen, prodere, indicare.

Powinen, s. powinný.

Powinně, *adv.* pflichtmäßig, vi officii.

Powinnost, i, *f.* Pflicht, Schuldigkeit, *f.* officium, partes, *pl.* 2) Eidesleistung, beeidetes Versprechen, z. B. ein Regent, jusjurandum: král učinil stawům powinnost, y také potwrdil swobod, *Vel.* powinnost králowskau činil král Polákům, *Id.* powinnost manskau, *Id.* 3) (selten), Amt, *n.* munus: se wssech p-stj ssazen potupně.

Powinný 3. (*abs.* powinen, powinna, powinno), schuldig, a) der etwas zu geben od. zu thun verbunden ist, obligatus, debens: tjm mi gest powinen; b) was man schuldig ist, debitus: dluh mně powinný.

Powjwám, al, ati, v. powanu.

Powláčjm, *fut.* il, iti, s. wláčjm.

Powlaka, y, *f.* Überzug, *m.* superindumentum; b) Ziehe, Betziehe, *f.* indumentum lodicis, *D.* c) Augenfell, *n.* der schwarze Staar, cataracta: powlaka kalná, cataracta.

†Powleka, y, *f.* zrostlina, helxines, (ist eigentlich russisch).

powlečenj, *n. verb.* v. folg. *m.*; p-nj přes possewu, Überzug der Scheide, vaginae obductio, *R.*

Powleku, *fut.* kl, wlecy, überziehen, superinducere: polsstáři powlecy, auspolstern.

Powlowný 3. langsam, sachte, sanft, gelind, lentus, lenis, placidus; -ně, *adv.* -iter, -nte, -de; powlowný dést, *Vel.* powlowný wětřjček, gelinde Luft, *D.* powlowněgssj zyma; powlowný oheň; gil powlowný neb djlný, *K.*; řeka magjc ořliky, powlowněgi sstla, *Cyr.* powlowně gela, *K.* powlowně wisecý, *Com.* malý, powlowný wrch *Syl.* tisse a powlowně půgdau potokowé gegich, *K.*; -nost, i, *f.* Langsamkeit, Gelindigkeit, *f.* das Sanfte, lenitas, lenta ratio

Pownuk, u, *m.* Antrieb??

Powod, u, *m.* Führen, *n.* (der Pferde zum Prunk), ductus: koně, které na powodě wésti dal.

Powodec, dce, *m.* Zugseil, funis ductarius.

Powodnj 1. z. B. město, Wasserstadt, *f.* (d. am Wasser liegt, wie ein Theil v. Ofen).

Powodeň, dně, *f.* (bey *Haj. m.*), Ergießung, Überströmung, Austretung, *f.* z. B. eines Flußes, exundatio; fig. powodeň hrozných zámutků gey zachwátila, *K.*

Powodnjk, a, *m.* Prunk- od. Geleitspferd, paripus, *hung.* vezeték-ló, *Vel.*

Powoge, *f. sl.* s. swlačec menssj, convolvulus, *Linn.*

Powognjček, čku, *m.* s. powigáček.

Powognjk, u, *m. sl.* vorh.

Powolám, *fut. ex.* al, ati, berufen, a) rufen, z. B. zu sich, in ein Amt ꝛc. vocare; ist es so-

viel, als zu sich entbieten, v. einem Höhern, evocare; b) zusammen rufen, convocare.

Powognjk, u, *m*. s. powigák.

Powolánj, *n*. Beruf, *m*. a) Berufung, *f*. z. B. zu einem Amte rc. vocatio; b) Pflicht, *f*. Amt, *n*. officium, munus, partes.

Powolávám, al, ati, s. powolám; 2) na někoho, öfters zurufen, saepius acclamare, inclamare; b) za někým, - aus Hohn -.

Powolenj, *n*. Bewilligung, *f*. concessio, permissio, auch consensus, wenn es so viel als Übereinstimmung ist.

Powoljm, *fut*. il, iti, en, bewilligen, gestatten, concedere alicui rem, annuere alicui: prosbě něčj p-ti, willfahren, auch permittere alicui, ut &c. wenn es zugestehen, erlauben, überlassen od. d. Macht geben ist; 2) nachgeben, nachlassen, z. B. ein Band, ein Seil, remittere.

II. *rec*. powoliti sobě, sich gütlich thun, manches erlauben, indulgere genio, genium curare: aby někdo nečjkal: když sobě powoljm, potom pokánj wywoljm, *K*. powol sobě, hodug! *K*.

Powolný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; 2) willfährig, officiosus, obsequiosus, facilis: služby swé powolné wzkazugi rc. *Syr*. služby swé wždycky powolné, s žádostj wýborného zdrawj Wassj Milosti wzkazugi, *Cyr*. -ně, *adv*. obsequenter, officiose; - nost, i, *f*. Nachgiebigkeit, *f*. facilitas; 2) Willfährigkeit, obsequentia, obsequium, officium; ženy mužům powolnosti zachowati nechtěly, *Haj*.

Powolugi, owati, s. powoljm.

Powoněnj, *n*. s. woněnj.

Poworáwám, al, ati, nachackern.

Powostugi, s. wostugi, *D*.

Powozný, ého, *m*. Wagenmeister, magister rei vehicularis; 2) Fuhrmann, *m*. ein Gestirn, auriga, heniochus, arctophylax, arcturus, brotes.

Powozým, *fut*. *ex*. yl, yti, ein wenig herumführen, fahrend, paulisper circumvehere.

II. *rec*. powozyti se, sich ein wenig herumführen lassen, paulisper circumvehi.

Powracám se, *sl*. *fut*. s. bligi.

Powraz, u, *m*. *sl*. s. prowaz.

Powraznjk, *sl*. s. prowaznjk.

Powrchnj 1. äußerlich, externus; powrchnj swatost, *K*. 2) oberflächlich, superficialis, *Bercht*. powrchnj wěcy, *sl*. *Trents*. bewegliche Güter, mobilia; - ně, *adv*. extrinsecus; b) obenhin, oberflächlich, obiter: ne powrchně a běžně powolánj činiti; - nost, i, *f*. Oberfläche, *f*. summum, superficies.

Powrchu, *adv*. äußerlich, extrinsecus: powrchu toliko nábožnj, *K*. 2) v. oben an, a summo.

Powrhel, e, *m*. Auswurf, Ausschuß, *m*. das Schlechtere, deterrimum quodque, peripsema, *n*.: za smětí a powrhel pokožils, *K*. auch v. Menschen. Auswurf, Fegopfer, *n*. peripsema: budau powrhel a mrzácy v pohanů, *K*. powrhel od. ohawa lidského pokolenj, Abschaum des menschlichen Geschlechts.

Powrhu, *fut*. hl, wrcy, wegwerfen, abjicere; zbraň powrcy,

das Gewehr strecken, v. sich werfen, tela abjicere.
Powřjslo, s. pobřjslo.
Powrženec, nce, m. Findelkind, n. Findling, m. infans expositus; dům powrženců, Findelhaus, n. domus expositorum.
Powržený 3. part. v. powrhu; hingeworfen; powržené djtě, vorh.
Powstalý, entstanden, s. folg.
Powstanu, fut. ex. stal, stati, sich erheben, a) v. Sitzen, Liegen, aufstehen, surgere: poobčerstwj a gako na nohy powstane, R. b) entstehen, aufkommen, den Anfang nehmen, zum Vorschein kommen, exoriri, adparere; powstal wjtr, p-la powěst, p-la wálka, Vel. po Konstantýnowi powstal Julián; c) sich aufmachen, discedere, dare se in viam; d) proti někomu, před někým, aufstehen, assurgere alicui; β), sich jemand widersetzen, sich empören, consurgere contra aliquem: powstal lid obecný proti wrchnosti, Vel.
Powstáwám, al, ati, vorh. 2) fut. sl. aufstehen, v. allen: páni gesstě nepowstáwali (z postelj).
Powsynoha, y, f. sl. Böm. žena s klewetami po wsy chodjcý, Klatscherinn, garrula.
Powychážým, el, eti, ein wenig hinausgehen, itare.
Powydané djlo, s. djl.
Powydáwám, fut. al, at, sl. alles ausgeben, expendere; 2) alle od. einige (Töchter) verheurathen.
Powydchnutj, n kleine Rast, Ruhe, respirium.
Powydychnu, u. powydchnu sy, fut. ex. chl, u. chnul, chnauti, ein wenig austrasten, requiescere.
Powyhogjm se, s. wyhogjm se.
Powyk, u, m. üblicher plur. Lerm, m. Getöse, Geräusch, n. tumultus, strepitus.
Powymluwjm, fut. il, iti, ein wenig entschuldigen, excusare.
Powynássjm, el, eti, folg.
Powynesu, fut. nesl, nesti, etwas (ein Stück Weges, ein Stückchen) tragen, paulisper ferre, gerere, gestare, portare.
Powypustjm, s. wypustjm; powypusstěnj krowu, Wetterdach, n. subgrunda, f.
Powyrazým, fut. yl, yti, ein wenig ausschlagen, a) herausschlagen, durch Schlagen herausbringen, paulum elidere, excutere; b) hervorbrechen, zum Vorschein kommen, erumpere, apparere; Knospen bekommen, gemmare, gemmascere; junge Zweige od. Blätter bekommen, frondescere: powyrazenj mysli, Erholung, Ergötzung, f recreatio.
II. rec. powyrazyti se, sich ein wenig ergötzen, se paululum oblectare, paululum oblectari, delectari.
Powyrostu, fut. ex. rostl, růsti, ein wenig aufwachsen, in d. Höhe wachsen, succrescere, paululum adolescere: rádbych kausek powyrostl, ich möchte gern etwas größer werden.
Powyrozkládám, fut. al, ati, sl. alles auseinander legen.
Powyroztahúgem, fut. al, ati, sl. alles herausziehen.
Powyskytnu se, s. wyskytnu se.
Powyspjm se, fut. al, ati, sich ein wenig ausschlafen.
Powýssjm, fut. ex. il, iti, en, reg. gen. erheben, tollere: hlasu powýssiti; b) erhöhen, in Anse-

hung der Würde, des Ansehens rc. tollere, attollere, evehere, efferre; -ssenj n. Erhebung, Erhöhung, sublatio, evectio.

Powyssugi, owal, owati, vorh. p. se, sich erheben, Syr. 45, 4.

Powystanu, s. powstanu a: powystal z místa swého, Vel.

Powzbuzugi, s. wzbuzugi.

Pozabúdzám, u. pozabýwám, fut. al, ati, sl. alles vergessen, oblivisci.

Požádám, fut. al, ati, reg. gen. begehren, Begierde haben nach etwas, concupire, concupiscere; 2) bitten, durch Bitten etwas zu erlangen suchen, petere, orare, rogare; 3) fordern, postulare, Luk. 12, 20; -ánj, n. verb.

Pozadek, dku, m. sl. sspatněgssj obilj, Aftergetreide, n. frumentum deterius.

Pozadu, adv. hinten, pone, post, retro, a tergo; hinten an, pone, post, a tergo; hinten auf, pone, post, a tergo; v. hinten her, v. hinten zu, a tergo, a parte aversa.

Pozahanbjm, fut. ex. il, iti, ein wenig beschämen.

Pozahugi, fut ex. al, ati, sudy, d. Fässer auspichen, impicare, R.

Pozament, u, m. hrobné hedbáwné djlo, Posament, seidene Borten, sericeus limbus; pozamentýr, a, m. s. prymkář, D.

Pozanechám, fut. ex., reg. gen. ein wenig lassen, a) unterlassen, paululum mittere, omittere; b) verlassen, zurücklassen, paululum relinquere.

Pozapalugem, fut. owati, sl. alles anzünden, incendere.

Pozapomenu, fut. ex. menul, u. mnul, menauti, ein wenig vergessen, paulum oblivisci: gá na to, od. toho pozapomněl.

Požár, u. m. Brandstätte, f. bustum &c. s. folg.; 2) s. dým, pára, Syl.

Požáry, ů, m. pl. Dunst, Dampf, m. z. B. vom Wasser rc. Höherauch (auch střjzaha, D.) vapor, halitus; aufsteigender Dampf, exhalatio; 2) Brandstätte, f. der Ort, wo ein Todter verbrannt u. beerdigt wurde, bustum; 3) Brandstätte überhaupt; s. zbořeniny, K.

Pozasměgi se, s. zasměgi se.

Pozassjwám, fut. al, ati, sl. alles vernähen.

Pozastarám se, fut. ex. ein wenig (od. völlig) Wurzel fassen, inveterascere, irradicari.

Pozastawjm, fut. ex. il, iti, ein wenig aufhalten.

II. rec. pozastawiti se, ein wenig stehen bleiben, stille halten, subsistere.

Pozastawugi, owati, praes. vorh. 2) fut. s. zastawjm, verpfänden, versetzen, alles nach u. nach, oppignorare: wssecky staty sy pozastawowal.

II. rec. s. pozastawiti se; 2) nad něčjm, sich worüber aufhalten, notare, perstringere.

Pozatahugem, fut. owati, sl. alles überziehen, obducere.

Pozatwrdnu, fut. dl, dnauti. ein wenig hart werden, indurescere

Pozatý 3. part. v. požjti, abgeschnitten, abgehauen, abgemäht, demessus.

Pozaufám, al, ati, ein wenig verzweifeln, desperare: dusse s pozaufánjm zápasyla, ale nezaufala, Com.

Pozaun, u, m. Posaune, f. buccina, tuba, tuba ductilis; -ár,

a, m. Posaunenbläser, Posaunist, m. tubicen, buccinnator.
Pozaytrek, rku, m. s. der dritte Tag
Pozbawjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. berauben, privare: toho tě gá pozbawjm, ich will dich deß befreyen, dessen entledigen, hac re te liberabo, privabo; - wenj, n. verb. Beraubung ꝛc.
Pozblaudjm, fut. ex. il, iti, ein wenig irren.
Pozbudu, fut. pozbyl, pozbyti, reg. gen. verlieren, amittere, perdere, privari: aud žiwosti pozbyl; los werden, v. etwas, solvi. befreyt werden, liberari: toho člowěka nemohu žiwau wěcý pozbyti, - auf keine Art -.
Pozbylý 3. verloren, vermißt ꝛc. s. vorh.
Pozbytj, n. Verlierug, z. B. p-tj rozumu, Verlierung des Verstandes, Wahnsinn, m. delirium; 2) Loswerden, n. solutio, liberatio.
Pozb wám, al, ati, f. pozbudu.
Pozčám, bess. pozičám.
Pozčernám fut. al, ati, ein wenig schwarz werden, nigrescere; - nalý 3. ein wenig schwarz, nigrescens, nigricans.
Pozdáleči, adv. v. weitem, e longinquo: pozdalečj obkličuge wogsko pewnost.
Pozdě, adv., comp. pozděgi, superl. neypozděgi, spät, sero, tarde; tuze pozdě, zu spät, nimis sero; pozděli pak ge? pozdě s wstal.
Pozděsým se, fut. ex. il, iti, ein wenig erschrecken.
Pozdj se, impers. ilo se, iti se, es wird Abend, vesperascit, advesperascit.
Pozdjm, il, iti, (opozdjm), verspäten, a) aufhalten, morari; b) aufschieben, differre,

II. rec. pozditi se, säumen, zögern. cunctari.
Pozdjrám, fut. ex. al, ati, enthülsen, deglubere.
Pozdnj 1. spät, was spät ist, geschieht, komm, wächst, reift ꝛc. serus: tuze pozdnj, zu spät, nimis serus, auch blos serus: pozdnj bycha honěnj, K.
Pozdnjke, ete, n. Spätling, was später als gewöhnlich, geworfen, od. ausgebrütet, geheckt, gereift worden ist, serotinus.
Pozdnjssti? vorh. D.
Pozdrábám se, fut. ex. al, ati, sich ein wenig weigern, paululum recusare, detrectare.
Pozdrawek, wku, m. Zechen, n. symposium, daher hung. puzderék, wenn man Gesundheit trinkt.
Pozdrawenj, n. Gruß, m. Begrüßung, f. salutatio: laskawému čtenáři pozdrawenj!
Pozdrawjm, fut. ex. il, iti, en, s. uzdrawjm; 2) grüßen, salutare aliquem: pozdraw tě Pán Bůh, Gott grüße Dich! od. sey gegrüßt! salve, salveto! salvus sis! jubeo te salvere! pozdraw Pán Bůh! helf Gott! bey Niesen, prosit!

II. rec. pozdrawiti se, genesen, convalescere, consanescere.
Pozdrawowánj, n. s. pozdrawenj.
Pozdrawugi, owati, grüßen, salutare aliquem: laskawým gménem otcem wlasti neyprwé pozdrawen, Vel. 2) grüßen lassen, z. B. otec tě pozdrawuge, der Vater läßt dich grüßen, pater jubet te salvere, te salutat.
Pozdřjmám, s. zdřjmám K.
Pozdržjm, fut. ex. el, eti, aufhal-

ten, a) verzögern, morari, tenere, detinere, retardare; b) ab- od. zurückhalten, retinere.
II. *rec.* pozdržeti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) - nad něčjm, sich über etwas aufhalten; c) sich zurückhalten, enthalten: *pozdržjm se, ne hned pomsty uwedu na bezbožné, R.*

Pozdržugi, owal, owati, verb.
II. *rec.* p-wati se, sich aufhalten, a) wo verweilen, morari, manere; b) mit der Präpos. nad, u. dem Instr., tadeln etc. perstringere, vituperare, notare

Pozdwihač, e, *m.* Aufheber, elevator; -čka, y, *f.* -inn, *f* -trix, *R.*

Pozdwihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wižen, *reg gen.* erheben: a) in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf etc. tollere, attollere, efferre; ist so viel als in d. Höhe richten, auch suberigere: *pozdwihni očj swých wůkol, a wiz, Vel.* b) seine Seele zu Gott, tollere, attollere; c) verursachen, z. B. Krieg, Aufruhr, movere; d) *cum gen. pers.* aufrührerisch machen, ad seditionem sollicitare: *gedněch proti druhým pozdwihowati, Vel.*
II. *rec.* p-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere (attollere), surgere; b) emporsteigen, tollere se, surgere: *w mysli se pozdwihl, K.* c) sich empören, seditionem movere, obedientiam recusare: *pozdwihli se sedláci proti pánum, Vel.*

Pozdwihugi, owal, owati, *reg. gen.* verb. fig. rád pozdwihuge, - bechert, - potat; nic se tjm nepozdwihug, *Com.*

Pozdwjženj, *n.* Erhebung, *f.* a) Hebung *f.* in d. Höhe, elatio, levatio, sublatio; b) *trop.* des Geistes, elatio od. sublatio animi; c) lidu, od. bloß pozdwiženj, Aufstand, Aufruhr, *m.* Rebellion, Empörung, seditio: *pozdwiženj weliké a baucka w obcy, Vel.*

Pozdychám, *fut. ex.* al, ati, umkommen, den Geist aufgeben, v. allen od. einigen, exspirare, Job 36, 12.

Pozednice, *f.* Mauerlatten, *pl.* canterii murales, *R.*

Pozeytrj, s. pozeytřj.

Požehnám, *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers. & cum vel sine gen. rei,* segnen, beglücken, z. B. v. Gott, formare, beare; bey Kirchenscribenten auch benedicere; 2) mit dem Gemüt segnen, a) Gutes anwünschen, precari alicui bona; b) Abschied nehmen, abire, discedere: *požehnaw Kjma, do židowstwa se nawrátil;* požehnal ho, er nahm v. ihm Abschied, *Vel.* *požehnal sem gich tu, a šel odtud, Com.* c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare; - áwám, al, ati, *fr.*

Požehnánj, *n.* Segen, *m.* a) Gebetsformel, *f.* preces, formula precum; b) Anwünschung, *f.* precatio prospera, precatio fortunae; někomu požehnánj dáti, jemand seinen Segen geben, precari alicui bene; c) Gedeihen, Wachsthum, *n.* incrementum; d) Heil, *n.* salus; od. Glück, *n.* felicitas; e) Reichlichkeit, *f.* Vorrath, *m.* copia.

Požehnaný 3. *part.* gesegnet, gebenedeit, benedictus.

Poželenj, *n.* Mitleiden, *n.* mise-

ratio: požeļenj čitedlné nad bjdami lidskými.
Poželim, *fut. ex.* bemitleiden, misereri alicujus, poželj se, s. zželj se, (*ol.* wünschen).
Pozemdljm, *fut.* il, iti, ein wenig ermatten.
†Pozemnice *f.* zrostlina, epigea.
Pozemský 3 irdisch, d. Erde betreffend, darinn befindlich, terrenus, terrester; pozemský statek, p-ské zboží, Landgut, Feldgut, *n.* ditio terrestralis, immobile bonum, praedium.
Pozelenalý 3. s. přizelený, *D.*
Pozemšťan, *a*, *m.* Erdbürger, terrae incola, terrigena, *Lind.*
Poženu, *fut. ex.* hnal, hnati, hnán, vorladen, citare, evocare; pohn. někoho z nárku; požene a oběsíle ho gindá strana, Pr. z té pokuty může ge pohnati, Pr. Auch ist poženu das Futurum v. ženu.
Pozepnu, *fut. ex.* nul, n. p'al; nauti, ein wenig aufschürzen, succingere.
Požerácý 1. z.B. p. trauba, Speiseröhre, *f.* oesophagus, gula.
Požeradlo, *a*, *n.* Schlund, *m.* a) z. B. des Menschen, fauces, gula, oesophagus; b) Abgrund, *m.* vorago, gurges, *Com.*
Požerák, u, *m. sl.* vorh.
Požerák, *a*, *m. sl.* s. pažrawec.
Požerám, *al*, *ati*, *sl.* s. pohljbám.
Požeru, *fut. ex.* požral, požrati, požrán, *imper.* požer, (nicht pož-i, verschlinge), alles auffressen, verschlingen devorare.
Pozewnitř, *adv.* v. außen, extrinsece, *Vel.*
Pozeytřek, třka, *m.* der Tag, der zunächst auf den morgenden folgt.
Pozeytřj, *adv.* übermorgen, perendie.

Požhogjm se, *fut. ex.* il, iti; sich erholen, besser werden, convalescere.
Požhu, s. popáljm.
Požhru, Zal. bess. požru.
Požičag, e, *m. sl.* s. půgčka.
Požičjm, *fut.* il, iti, *sl.* & *ol.* leihen, mutuo dare; - sy, sich ausleihen, mutuo accipere.
Požilý 3. genießbar, nutzbar, utilis: požilegšj lékařstwj.
Požjnám. *al*, *ati*, s. přižjnám.
Požjnky, *f. pl.* (požjnánj, *n.*) *gen.* požjnek, d. Schröpfe, Schröpfen, *n.* Beschneiden des Weizens, amputatio.
Požjrám, *al*, *ati*, verschlucken, verschlingen, vorare, devorare, glutire; oblo požjrati, hastig fressen, hineinwürgen, tuburcinari.
Požjti, s. folg. u. požnu.
Požigi, *fut. ex.* il, iti, s požjwám; b) verdauen, zehren, concoquere; bess. zažigi.
Požinek, s. ožjnek; 2) s. požjnky.
Požitečný 3. verdaulich, verdaut, facilis concoctu: požitečné lékařstwj a nápog, *Vel.*
Požitek, tku, *m.* Frucht, *f.* Nutzen, *m.* utilitas: kaupiti se wšemi práwy, půžitky, přjslušnostmi, *Vel.*
Požitj, *n. verb.* v. požigi.
Požjwám, *al*, *ati*, *reg. gen.* genießen, a) mit Nutzen od. Vergnügen haben, od. besitzen, frui: král té měny nejlépe požil, *Vel.* b) essen, vesci, edere.
Požjwánj, *n.* Genuß, *m.* a) Genießung, einer angenehmen Sache, od. Gebrauch mit Vergnügen, od. Vortheil, fructus; b) Essen, *n.* usus.
Požjwatel, e, *m.* Nutznießer, usu-

fructuarius; -lkyně, f. -inn, f. -ria, Pr.

Požiwenj, n. Unterhalt, m. Nahrung, f. intertentio, victus: wlisně se k těm, od njchž požiwenj magj, wkazugj, K z grun- tů swých požiwenj mjti.

Pozkaželý 3. etwas verdorben, corruptae formae: biskup gest pozkažené řeči slowo, K.

Pozkrotjm, fut. ex. il, iti, ein wenig zähmen, domare.

Pozkusým, reg. gen. ein wenig versuchen ꝛc. s. zkusým, K.

Pozlacenj, n. Vergoldung, f. inauratio, deauratio.

Pozlacený 3. part. vergoldet, inauratus, auratus.

Pozlacugi, owal, owati, folg.

Pozlatjm, fut. ex. il, iti, cen, vergolden, inaurare, deaurare.

Pozlátka, y, f. folg. Lesch.

Pozlátko, a, n. Blattgold, Blättergold, Goldblatt, n. bractea auri, D.

Pozlatnjk, a, m. Vergolder, inaurator.

Požlutlý (požlautlý, Vel.), 3. gelblich, gelben, subflavus, helvolus: požlutlá a gako mosazná twář, K.

Pozlehčjm, fut. ex. il, iti, erleichtern, levare, (alleviare), B.

Pozměnjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. ein wenig verändern, modifiziren, paulum mutare, immutare, vertere, modificare.

Poznačjm, fut. il, iti, sl. s. poznamenám.

Poznalý 3. erkannt, agnitus, cognitus; poznalé prawdě odpjrati, einer erkannten Wahrheit widerstreben.

Poznám, fut. ex. al, ati, erkennen, a) kennen, agnoscere, cognoscere; po něčem, an etwas, ex re; b) bemerken, wahrnehmen, agnoscere; c) einsehen, finden, sehen, agnoscere, cognoscere; poznal se w swých winách, - gestand, K. - muže, Beyschlaf haben, concumbere viro, B. - áwám, al, ati, fr.

††Poznam, u, m. Bezeichnung ? ?

†Poznama, y, f. Verzeichniß ?

Poznamenám, fut. ex. al, ati, bezeichnen, signare, notare, designare, describere; 2) aufzeichnen, aufschreiben, notare, annotare, perscribere; do poctu poznamenánu býti.

Poznamenánj, n. Bezeichnung, f. designatio, descriptio, notatio; 2) Aufzeichnung, notatio, annotatio, perscriptio; 3) Verzeichniß, n. index, consignatio.

Poznánj, n. Erkentniß, f. a) Kenntniß, f. cognitio, agnitio; b) Anerkennung, z. B. seiner Sünden ꝛc. agnitio, cognitio; 2) Posen, eine Stadt in Pohlen, Posonium (beff. Posnanium), Vel.

Poznanský 3. aus Posen, Posoniensis, Vel.

Poznatedlný 3. kenntlich ? D. sonst patrný.

Poznawatel, e, m. Kenner, m. scrutator: poznawatel tegných a skrytých wěcý.

Poznenáhla, u. hlu, gemächlich, sachte, leniter, pedetentim.

Poznowu, adv. v. neuem, denuo.

Požnu, sl. požnem, fut. ex. požal, požjti, part. pass. požat, abschneiden, abmähen, demetere.

Pozobaný 3. part. v. zobu, pozobu; 2) blatternarbig, D.

Pozobúdzám, *fut.* ati, *sl.* alle od. einige aufwecken vom Schlafe.

Pozońka, y, *f.* (gemein), Preßburger Metzen.

Pozor, u, *m.* Acht, Achtung, Aufmerksamkeit, *f.* attentio; pozor dati, dáwati, Acht geben, aufmerken, genau zuhören, od. zusehen, beobachten, attendere; dáti sy pozor, sich in Acht nehmen, cavere od. cavere sibi.

Pozorliwost, i, *f.* s. pozornost 1)

Pozornjk, a, *m.* Beobachter? s. pozorowatel.

Pozorný 3. aufmerksam, attentus, intentus; 2) hell, sonorus, pozorný hlas, helle Stimme, vox sonora, canora; - ně, *adv.* attente; pozorně se stawěti, aufmerken, adhibere mentem *Syl*; - nost, i, *f.* Aufmerksamkeit, *f.* attentio, intentio animi, auch diligentia, z. B. in audiendo; 2) Helligkeit, *f.*

Pozorowacý 1. Beobachtungs-, observatorius; p-cý pljšek, Beseblech des Schriftgießers, lamella accurationis, *R.*

Pozorowatel, e, *m.* Beobachter, observator; - lkyně, - inn, *f.* - trix.

Pozorugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. aufmerken, Acht geben, observare, attendere, animum advertere; 2) bemerken, beobachten, wahrnehmen, animadvertere, observare, notare.

Pozošśjwám (posšjwám), *fut.* ati, *sl.* alles zusammen nähen.

Pozpátku, *adv.* rücklings, retro: pozpátku odešel, *Kram.*

Pozpjwám, *fut. ex.* al, ati, eine Weile singen, aliquamdiu canere, cantare.

Pozprawjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig berichtigen, zurecht machen, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, emendare; swých wěcý pozprawiti, *B.* pozprawená pjsma wedlé textu Hebr. *K.* pozprawil se po porážce, *Vel.*

Pozřednu, *fut. ex.* dl, od. dnul, nauti, ein wenig dünn werden, dilui.

Pozřim, (*sl.* pozřem), *fut.* el. iti, blicken, schauen, adspicere.

Pozřu, *sl.* pozřem, *fut. ex.* pozřel, pozřjti, *imper.* pozři (nicht pozer), verschlucken, deglutire; prachu pozřjti nedáti, *prov.* stets beunruhigen, perturbare, *Syl.*

Pozugem, *fut.* owati, *sl.* alles zerkauen.

Pozůstalý 3. hinterstellig, rückständig, residuus, restans; b) hinterlassen, superstes; - lost, i, *f.* Überbleibsel, *n.* reliquum, residuum, (restantia); 2) Verlassenschaft, Hinterlassenschaft, *f.* Nachlaß, *m.* bona relicta, auch blos bona.

Pozůstanu, *fut.* tal, tati, folg.

Pozůstáwám, al, ati, übrig seyn, reliquum esse, restare: to na něm záležj, pozůstáwá, das hängt v. ihm ab, in eo situm est, *D.*

Pozůstawjm, *fut. ex.* il, iti, hinterlassen, zurücklassen, z. B. jemand od. etwas beym Sterben, relinquere.

Pozůstawugi, owati, vorh.

Pozwaný 3. *part. constr.* geladen, vocatus.

Pozwážám, *fut.* ati, *sl.* alles, (z. B. Frucht) zusammen führen, convehere.

Pozwu, *fut. ex.* zwal, zwáti,

zwán, *imper.* pozwi, einladen zu Gäste ꝛc. invitare, vocare.

Pozytiw, u, *m.* warhánky zpáteční, Rückpositiv, *n.* pars organi postica, *Syl. K.* b) Positiv, *m.* (Gramm) gradus positivus.

Pra, eine untrennbare Partikel, ur, ab, pro, in dem Worte proavus, u. andern ähnlichen; 2) erz, summus, maximus.

Prabába, *y, adj.* Urgroßmutter, abavia.

Prabábin, *a, o*, 1. der Urgroßmutter gehörig; *prabábin bratr*, Bruder der Urgroßmutter, abavunculus; *prabábina sestra*, Schwester der Urgroßmutter, abmatertera.

Praboh, *a, m. sl.* Urgott? do sta prabohů! zum Wetter! in drey Teufelsnahmen!

Prač, *e, m.* Schläger, Raufer, verbero; b) Arschpauker (der Kinder) *D.* 2) *sl.* Wäscher, lotor.

Pračata, *n. pl.* Gassen od. Reihe? s. folg. *běhati skrz pračata*, Gassen laufen, virgis caedi, *pračata tohoto swěta, Com.* 2) nach *R.* Schleuderer, Steinwerfer, fundibularii.

Prače, ete *f n.* (v. peru, práti), *Lesch.* der Singular vom vorh. Spitzruthe, Spießruthe, virga?

Práce, *f.* Arbeit, a) Arbeiten, *n.* labor, b) Bearbeitung einer Sache v. einem Künstler, opus auch labor; c) was gearbeitet od. verfertigt wird, Werk, *n.* opus; d) Geschäfte, *pl.*, Beschäftigung, negotium, occupatio; *prácy sy dáti*, sich Mühe geben, operam dare, studere, *D.* *mnohau prácy wésti*, viel Mühe u. Arbeit haben, magnum sustinere laborem, *Syl.*
prácy wyložiti, zawaliti sc. *neměti nic na prácy*, nichts zu thun haben.

Pracem, s. *pratám.*

Prach, *u, m.* Staub, *m.* z. B. der Erde, des Mehles, der Kräuter ꝛc. pulvis: *w prach se obrátiti*, zu Staube werden, in pulveres verti: *ani za prach, ani za mák*, gar nichts, ne hilum quidem; *prach nic*, dasselbe; *na prach pokažen*, er ist im Grunde verdorben, *D.* *do prachu wyměsti, snjsti, wylizati* ꝛc. *sl.* ganz -sig. z prachu ho pozbudil, *K.* b) *prach pernatý*, am häufigsten nur *prach*, Flaumfeder, *f.* Flaum, *m* pluma; c) *prach ručničný*, sehr häufig nur *prach*, Pulver, *n.* zum Schießen, pulvis pyrius, pulvis ignifer; d) *prach na wlasy*, s. *pudr*; 2) eine untrennbare Partikel, grund, gar, s. *prachfalešný* ꝛc.

Prachář, *e, m.* Pulvermüller, Schießpulvermacher, auch Verkäufer, molitor, venditor pulveris igniferi.

Prachárna, *y, f.* Pulvermagazin, -Thurm, -Kammer ꝛc. camera, turris pulveris pyrii; 2) Staubboden in der Mühle.

Prachatice, *f. pl.* Prachatitz, y. k. Frey- u. Kreisstadt, Prachaticium.

Prachem, *adv.* eigentlich der Instr. v. prach, gar, gänzlich, völlig, plane, omnino, prorsus: *wšickni prachem zahálíme.*

Prachensko, od. **Prachenský kraj**, der Prachiner Kreis, circulus Prachinensis.

Prachfalešný 3. grundfalsch, falsissimus, *D.*

Prachleniwý 3. grundfaul, pigerrimus, *D.*

Práchniwjm, ěl, ěti, morsch, (mürbe, faul) werden, modern, marcescere, putrescere.

Práchniwost, i, *f.* Morschheit, Mürbigkeit, *f.* z. B. des Holzes, caries, marcor.

Práchniwý 3. *sl.* morsch, faul, (v. Holze), cariosus, putridus.

Práchno, *a. m. sl. & mor.* Zunder v. vermorschtem Holz, fomes.

Prachowka, *y, f.* ein mit Flaumfedern ausgestopftes Bett; 2) Staubsieb, *m.* cribrum pulveraticum.

Prachowna, *y, f.* die Pfanne am Flintenschloß, Pr. nach *Ryb.* das Zündloch; 2) bess. prachárna; 3) *sl.* Pulvermühle, *f.*

Prachowý 3. flaumig, aus Flaumfedern bestehend, od. damit erfüllt, plumeus; prachowá peřina, Federbett, *n.* culcita plumea.

Prachpolitý 3. *mor.* ganz begossen, perfusus.

Pracht, *u, m. obs.* Pracht, *f.*

Prachzlý 3. grundböse, pessimus.

Pracka, *y, f. sl.* s. přeska; *pl.* zdwihacý pracky, latě skrz hřjdel prostrčené, Heble, Hebtatzen beym Weißgärber, vectes lignei elevatorii.

Pračka, *y, f.* s. pranice, *Com.*

Pračka, *y, f. sl. & russ.* s. pradlena.

Pracný 3. mühsam, mit vieler Mühe, verbunden, operosus, laboriosus; to gest pracné, das kostet Mühe; pracný (dělný) dům, Arbeitshaus, *n.* ergastulum, *D.* 2) *obs.* s. stonawý; -ně, *adv.* operiose, laboriose.

Pracowánj, *n. verb.* v. pracugi: pracowánj hlawau, Kopfarbeit, *f.* labor animi.

Pracowitý 3. arbeitsam, laboriosus, operosus, sedulus, industrius; -tost, i, *f.* -keit. *f.* labor, sedulitas, industria.

Pracownjk, *a, m.* bess. dělnjk, *D.*

Pracugi, owal, owati, arbeiten, a) sich mit einer Arbeit beschäftigen, eine Arbeit verrichten, opus facere, laborare; b) sich Mühe geben, laborare, elaborare: o to pracugi, aby nás rozdwogili, *Vel.*; ku porodu pracowati, in Kindesnöthen seyn od. liegen, kreissen, parturire, partu laborare, puerperio laborare; k smrti pracowati, in letzten Zügen liegen, animam agere, *Syl.* přes swět pr., herumreisen, itinerari, iter facere, *K.* Pr. o hrdlo pr., *sl.* höchst schwer arbeiten, zu Tode sich arbeiten.

Pracý 1. zum Waschen gehörig, z. B. pracý necky, Mulde, *f.* Waschtrog, *m.* alveus, s. auch pratcý.

Pracyčka, *y, f. dim.* Werkchen, *n.* ein kleines Werk, z. B. Büchlein, ꝛc. opusculum.

Přadák, *a, m.* s. přádelnjk.

Praděd, *a, m.* Urgroßvater, Ahnherr, *m.* abavus, *D.*

Prádelnj 1. z. B. cedulka Waschzettel, *m. Kram.*

Přádelnjk, *a, m.* Spinner, *m.* nens, lanificus, *D.*

Prádelský, ého, *m.* Waschhausherr etwa possessor lotorii; -ská, é, *f.* Waschfrau.

Pradenář, *e, m. sl.* s. přezák; -ařka, *y, f.* -inn, *f.*

Přadénko, *a, n. dim.* v. folg.

Přadeno, *a, n.* Strähne, *f.* bey den Spinnerinnen, ein Strang gesponnenen Garnes v. einer bestimmten Anzahl Fäden, Garnstück, *n.*

Pradiwo, a, n. *sl.* Gespinst, was zum Spinnen ist.
Prádky, *f. pl. sl.* Spinngesellschaft, Kunkel, *f.*, s. přástwa.
Přadlák, *a, mor.* } s. přádelnjk.
Přadlec, lce, *m.* }
Pradlena, y, *f.*, *sl.* pradka, Wäscherinn, mit Wasser, lotrix, lavatrix.
Přádlj, *m.* Spinner, *m.* netor, nens: př. wlny, Wollspinner, netor lanae, lanificus; 2) Spinnerinn, netrix, nens; přádlj wlny, Wollspinnerinn netrix lanae, lanifica.
Pradlice, *f. sl.* vorh. 2)
Pradlj, *m.* Wäscher, mit Wasser, lotor, lavator; 2) *f.* s. pradlena, welches jetzt üblicher ist.
Přádliné, *f.* s. přádlj 2) *K.*
Přadlnice, *f.* Spinnstube, *f.* atrilicium, *R.*
Prádlo, *a, n.* (v. peru), Wäsche, *f.* lintea, (orum); 2) Waschen, *n.* mit Wasser, lavatio, lotio: *na prádlo mi tu nenechal peněz?* 3) Waschhaus, *n.* etwa lotorium, lavatio.
Přádlo, *a,* (v. předu), Gespinst, *n.* netum, fila; 2) Spinnerey, *f.* Spinnen, *n.* netio.
Přadýnko, richtiger přadénko.
Prádza, *y, f. sl.* s. přádlo.
Pray (prey), *sl.* s. prý.
Pragem, práti, *sl.* s. přegi; 2) wohlbekommen, conducere.
Pragný 3. *sl.* s. přegný.
Práh, u, *m.* Schwelle, *f.* limen, Grundbaum, *m. D.* přes práh gjti, über d. Schwelle gehen, superare limen; od samého prahu žiwota, v. Kindheit an, ab ipso vitae limine, ab incunabulis, *Syl.* 2) *ol.* Wasserfall, cataracta, *m. Durich.*
Praha, *y, f.* Prag, d. Hauptstadt Böhmens, Praga, *sl.* auch Prahy, *pl.*: byl w Prahách, (viell. weil es aus mehrern Städten besteht); stará Praha (*ol.*) i. e. na Augezdě, při menssjm městě Pražském, kde kostel sw. Prokopa, *Vel.* kal. h. 304. Praha nebyla w geden den wystawena, es kann nicht alles auf einmal werden.

Práhám, ati, *sl.* einspannen, (Zugvieh), jungere.
Prahaussle, *f. Neg.* bess. přehřjssti.
Prahlý 3. s. len.
Prahnu, hl, hnauti, dorren, dürr werden, torreri; žjzni prahnauti, *K.*
Prak, u, *m.* Schleuder, funda; 2) catapulta, *Vel.*
Prakewnjk, *a, m.* Schleuderer, *m.* funditor, (so *Cyr.*; nicht prakownjk).
Prakownjk, bess. vorh.
Prakowý 3. z. B. kámen, Schleuderstein, *m.* lapis missilis, *R. B.*
Praktycký 3. praktisch, (Philos.), practicus; p-rozum, praktische Vernunft, *Neg.* p-ký lékař, ein ausübender Arzt, medicus practicus; -cky, *adv.* -ce, *P.*
Praktyka, y, *f.* List, *f.* Rank, machinatio, diwnau praktykau wyhnán z králowstwj, *Vel. Esc.*
Praktykant, *a, m. sl.* Praktikant, practicans.
Praktykugi, owal, owati, Ränke, Anschläge, Kabalen machen, machinari: proti katolikům praktykuge, *Com.* falsse, fortele praktykugj, *K.* praktykowal o to skrze listy a dary; 2) sich in etwas üben, exerceri, (seltenere u. neuerere Bedeutung).
Prál, verkürzt aus prawil, er sagte.

prám, u, m. Fähre, Schiff zum Überfahren, ponto, ratis transitoria; prám dřewj, ein Floß Holz, ratis, R. 2) sl. für prým, Borte; 3) sl. adv. s. hned.

Pramen, u, m. d. fortströmende Quelle, (Wassers) Strom, m. fons, scatebra, Cyr. 2) pramen stříbra, cauk, Silbergang, m. vena argenti; 3) ein Pram Holz, besteht aus mehrern Flößen, ratis, D. 4) pramen wlasů od. chumáč, ein Büschel Haare, Haarflechte, f. D. 5) (ol.) s. pletka 2): prowázek třjpramenný, dreyfaches Stricklein, Huss. 6) Strahl, radius.

Pramen, a, m. sl. Strich des Landes, Gegend, Strecke, f. plaga, tractus.

Prameněk, nku, m. dim. Quellchen, n. fonticulus.

Pramenitý 3. voll Quellwassers, scaturiginosus; 2) Quell-, scaturiens, (selten, bess. folg.)

Pramenný 3. z. B. p-ná woda, Quellwasser, aqua scaturiens, Haj.

Pramenjm se, il, iti, quellen, hervorkommen, entspringen, z. B. Wasser, scaturire, provenire.

Pramice, f. eine kleine Fähre.

Pramýnek, bess. prameněk.

Prampauch, u, m. Schwibbogen, m. Bogenmauer, Säulenbogen, m. Arkade, f. arcus, testudo, fornix, Syl. (nach R. Bogenpfeiler, pila parastata).

Pranewěsta, y, f. d. Gattinn des Enkels, pronurus.

Pránj, n. Schlagen, n. percussio, 2) Waschen, lotio.

Přánj, n. Wunsch, m. optatio; 2) Gönnen, n. favor.

Pranice, f. Schlägerey, Rauferey, f. pugna, rixa.

Pranostyka, y, f. Prognostik, Sterndeuterey, f. astrologia.

Pranostykář, e, m. s. planétnjk.

Prant, u, m. (obs.) s. brant.

Pranýř, e, m. Pranger, Schandpfahl, m. palus publicus ignominiosus, pegma infamiae.

Praporec, rce, m. Fahne, f. vexillum, signum militare, auch blos signum; 2) eine Abtheilung der Soldaten, (Compagnie), manipulus: praporec v gízdných 300, v pěšjch 600 mužů, Vel. praporec 400 knechtů wede podheytman, Id. praporcy, pl. s. přednj wogsko, R. p-eček, čku, m. dim. Fähnchen, n. vexillum; p-čnjk, a, m. Fähnrich, signifer.

Praprabába, y, f. Urältermutter, od. Urgroßmutter, atavia, (sou abavia, proaviae mater, R.)

Praprabábin, a, o, adj. poss. der Urältermutter, od. Urgroßmutter gehörig; praprabábina bába, Dritturältermutter, Mutter im 6ten Glied, intavia, ataviae mater, R.

Prapraděd, a, m. Urältervater, Ururgroßvater, atavus.

Prapraděděk, dka, m. vorh.

Prapradědůw, owa, owo, adj. poss. dem Urältervater, od. Ururgroßvater gehörig: prapradědůw otec, děda praděd, Zweyt-uraltvater, Vater im 5ten Glied, atavus? abavi vel abaviae pater, R.

Praprawnuk, a, m. Großurenkel, Ururenkel, abnepos; -nučka, y, f. -inn, f. abneptis.

Prarog, e, m. s. parog.

Prasák, a, m. Saumeyer, Sauhirt, Schweinigel, subulcus.

Prasátko, a, m. Schweinchen, Ferklein, n. Spanferkel, porcellus;

prasátko na nebi, Siebenge- stirn, n. hyades, suculae, R.
Prase, ete, n. (vgl. porcus?) Schwein, a) ein bekanntes Thier, sus, porcus, R. diwoké prase, ein wildes Schwein, aper; b) ein säuischer Mensch, sus, porcus; pl. prasata, Borstenvieh, n. setigeri, D.
Anm. sl. bedeutet prase ein Ferkel, u. nicht ein Schwein.
Prasecý 1. d. Schweine betreffend, suarius.
Prasecyna, y, f. sl. Spannferkelfleisch, gebratenes Spannferkel.
Prask, u, m. Knick, m. Krach (Kracher), m. crepitus, fragor; 2) s. unter puk; 3) sl. interj. knicks.
Praska, ol. für přeska.
Praskač, e, m. Knaller, crepans, (flagello); 2) Peitsche, f. verber, flagellum, scutica, flagrum.
Praskacý 1. Knall-, s. zlato.
Praskám, al, ati, krachen, knastern, knistern, crepare, crepitare, strepere; knallen, schnalzen, mit der Peitsche, flagello crepare; praskánj bičů, B. 2) sl. prügeln, peitschen, flagellare; - áwám, al, ati, fr. - ánj, n. verb. s. praskot.
†Praskawka, y, f. eine Pflanze.
Praskawý 3. krachend, crepans; praskawé sklo, Knallglas, n. vitrum fulminans, D.
Prasknu, fut. kl, knauti, s. praskám: sklenice praskla, das Glas hat geknickt.
Praskokrk, u, m. eine Art Weide, salix valde fragilis.
Praskorky, m. pl. s. netyge.
Praskot, u, m. s. prask, das Geklatsche (mit der Peitsche).
Praslica, y, f. sl. s. přeslice,
Práslo, a, n. (ol.) für zauty wody.
Prasnice, f. Faselschwein, n.
†Prassatenka, y, f. zrostlina, peziza.
Prassťjm, il, iti, sl. s. praskám.
Prássek, sska, m. dim. Stäubchen, n. pulvisculus: 2) Pulver zum Einnehmen, pulvis medicus; čerwený pr., s. olowina; pr. pro dáwenj, Brechmittel, n. vomitorium; zubj pr., Zahnpulver, pulvis dentifricus, dentifricium.
Prássek sska, m. Müllerjunge, Staubjunge, m. ein Lehrling des Müllers, tyro molaris.
Prasselma, y, m. Erzschelm, m. magnus impostor, sceleratus, fraudulentus.
Prássenice, f. Gestöber, n. des Schnees, Schneegestöber, n. volatus vagus nivis.
†Prassilka, y, f. zrostl., puccinia.
Prássil, a, m ein böhm. Zunahme.
Prássjm, il, iti, stauben, Staub erregen, excitare pulverem, od. pulveres, movere pulverem, pulverare.
II. rec. prássiti se, stauben, Staub v. sich geben, pulverare, prássj se, es staubt, pulverat; 2) stöbern, wie Staub fliegen, volitare; sněh se prássj, es stöbert, nives circumvolitant.
Prassina, y, f. Sommervogel; 2) s. prassiwina.
Prassiwec, wce, m. ein krätziger, schäbiger Mensch, scabiosus; aby tě prassiwec, od. krkawec, dásel! daß dich der Guckguck! D.
Prassiwjm, ěl, ěti, schäbig, krätzig werden.
Prassiwina, y, f. Räude, Krätze, f. scabies, Grind, m. porrigo.
†Prassiwka, zrostl., (nicht prassiwenka,) lepraria; 2) mor. verb.

Prassiwý 3. räudig, krätzig, schädig, scabiosus, grindig, scabiosus, porriginosus; -wost, i, f. s. prassiwina.

Prasskugi, owal, owati, einen Staubjungen abgeben, bey den Müllern.

†Prassnatec, tce, m. zrostlina, acrostichum.

Prassnatý 3. staubig, pulverulentus; prassnatá, sypká země, Gartenerde, f.

Prassnice, f. Schwein, das Junge gemacht hat.

Prassnjk, u, m. prassný mlýn, Pulvermühle, f. mola pulveris igniferi; 2) s. prachárna (selten): 3) prut winičný do země položený, a potom když kořeny pustil, odřezaný a přesazený, Rebengesenk, mergus.

Prassný 3. s. prassnatý; 2) sl. trächtig, (nur v. Schweinen).

Prasstěnj, n. Knastern, Prasseln, n. crepitatio: 2) s. vhozenj.

Prasstjm, fut. il, iti, derb schlagen, s. vhodjm; -něčjm, někým, niederwerfen, (niederknallen), prosternere, dejicere.

II. rec. prasstiti se, z.B. o stůl, s. vhoditi se; prasstiti sebau, niederstürzen, niederfallen, praecipitari, corruere, concidere.

Prasstjm, praes, ěl, ěti, knastern, prasseln, krachen, crepare, crepitare, strepere: oheň prasstj, K. led prasstj; mrzlo gen prasstělo.

Prástewnjk, a, m. Kunkelmann, der in d. Kunkel gehet; - nice, f. d. in d. Kunkel gehet, Kunkelweib.

Prástka, y, f. mor. & sl. s. přástwa.

Prastrepc. ce, m Aeltervaters Bruder, propatruus.

Přástwa, y, f. Kunkel, Kunkelstube, Spinnstube, f. na přástwu gjt, chodit, in d. Kunkel gehen, zum Spinnen zusammen kommen; 2) ein v. denjenigen, d. in d. Kunkel gehen, gegebener Schmaus; přástwu strogiti, einen solchen Schmaus geben, ausrichten.

Prasým u. prasým se, yl, yti, ferkeln, parere porcellos.

Prasynec, nce, m. Christmonat, Heilmonat, m. December.

Prát, práti, s. peru.

Prata̋čka, y, f. sl. Räumerey, f.

Pratám (pracem), pratal, pratati, sl. s. vklizým, klizým, räumen.

II. rec. pratati se, Raum haben, s. městknauti se; b) weichen, Platz machen, loco cedere, abire.

Pratchán, a, m. der Großvater meiner Gattinn, Großschwiegervater, prosocer

Pratchyně. f. d. Großmutter meiner Gattin, Großschwiegermutter, f. prosocrus.

Pratcý, s. pracý; pratcý kotel, Waschkessel, m. caldarium; pratcý lawice, Waschbank, f. scamnum lotorium.

Přátelé, s. přjtel.

Přátelým se, il, iti, Freundschaft machen, sich befreunden, amicitiam inire: s nimi se přjznili a přátelili.

Přátelský 3 freundschaftlich, amicus, benevolus, officiosus, -sky, adv. amice, amanter, benevole.

Přátelstwj, n. Freundschaft, f. a) Verwandschaft, cognatio, propinguitas, krewnj přátelstwj, Blutsfreundschaft, consanguinitas; b) d. gegenseitige Liebe,

gegen einander, amicitia, amor; přátelstwj aufnj, listowánj, s. listowánj, *Lomn.*

Přátelstwo, *a, n.* Freundschaft, *f.* d. Verwandten, cognatio, cognati, propinqui.

Prateta, *y, f* děda sestra, des Großvaters Schwester *f.* proamita, *R.*

Pratnj, s. opratnj.

Praud, *u, m.* Strom, *m.* der Gang od. Lauf eines flüßigen Körpers, flumen, cursus: praudem teče hogný potok krwe lidské, *Vel.*

Praudjm, il, iti, zum Zorn reizen, exacerbare.

Praudnjk, *a, m.* Harder, *m.* mugil, *Harant.*

Praugec, gce, *m.* bábin bratr, Großoheim, Bruder der Eltermutter, proavunculus.

Prauh, *u, m.* folg., 1), 3): prauh nebe neb pás, *Com.* Himmelsstrich; prauh neb pás země, *Neg*

Prauha, *y, f.* Strieme, *f.* vibex; 2) Narbe, *f.* cicatrix; 3) Streif, *m.* stria.

Praut, *u, m.* richtiger prut.

Prautek, tečku, *m. dim.* folg.

Prautek, tku, *m. dim.* Rüthchen, Rüthlein, Zweiglein, *n.* virgula; 2) in *B.* auch für los, podjl.

Prautěnný 3. aus schwanken Reisern bestehend, vimineus.

Prautj, *n. coll.* schwanke Reiser, z. B. zum Flechten, d. Gerten, Ruthen, vimina; Gestrüppe, *n.* virgultum, *R.*

Prauzek, zku, *m. dim.* v. prauh, Strichel, *n.* Akzent, *m.* accentus, apex, *D.*

Prauzka, *y f.* üblicher *pl.*, *sl. Göm.* gewiße gestreifte kleine Aepfel.

Prauzkowaný, 3 *sl.* gestreift, z. B. Polster, striatus.

Práw. práwa, práwo, *adj. abstr.* in folgenden u. ähnlichen Redensarten: práw býti (někoho), für etwas stehen, Mann seyn, gut stehen, spondere; on w té při práw zůstal, - hatte Recht, gewann den Proceß, *Pr.* kdo gez wás práw neb křiw, wer - Recht od. Unrecht hat, *Cyr.* lidem práwu býti, - Recht wiederfahren lassen, suum tribuere, *Pr.* když sem mu potratil chcy mu práw býti, - ersetzen, - compensare, satisfacere, *Pr.* ze sskod autratných práw býti, dasselbe; žádný sám sobě nemůže práw býti, - sich Genugthuung verschaffen, *Pr.*

Prawačka, *y, f.* d. d. rechte Hand gehörig gebraucht.

Prawák, *a, m.* der d. rechte Hand gehörig gebraucht; prawák y lewák, der rechts u. links ist, ambidexter.

Práwám, al, ati, *fr.* v. peru.

Přáwám, ati, *fr.* v. přegi, *Com.*

Prawda, *y, f.* d. Wahrheit, a) d. in einer Sache, in Worten ist, wenn nicht gelogen wird, veritas; prawdiwá prawda, d. gewiße Wahrheit, certa veritas, *Com.* hmotná a holá prawda, derbe u. trockne Wahrheit, sicca, seria veritas; makawá pr. s. makawý; gest w prawé prawdě welmi diwná wěc rc. *Vel.* sladká gest prawda, (pjseň Egyptská), *Id.* b) Wirklichkeit, *f.* veritas: gméno a tytul má bez prawdy, *K.* w prawdě, na mau prawdu, wahrlich, vere, vero, profecto, sane, nae; gaké čj w prawdě gsau, *K.* f. auch kontrfekt; c, etwas Wahres, verum; prawdu řjcy, d. Wahrheit sagen, verum dicere; pověz prawdu probiges hlawu, *prov. sl.* veritas odi-

um parit; k prawdě, (k wjře) podobný s. podobný 2); d) sl. & ol. s. sprawedlnost: gaká ge to prawda, kmá se gemu prawda stati, Durich. e) sl. adverbialiter, ja, freylich, allerdings, utique: mati ti to dala? prawda že ona, freylich sie.

Prawděpodobný 3. s. podobný 2); -nost, i, f. Wahrscheinlichkeit, f. verisimilitudo.

Prawdiwý 3. wahrhaftig, wahr, wirklich, verus: prawdiwá o wěcech wědomost; -wost, i, f. Wahrhaftigkeit, f. veritas; -wě, adv. vere, sane, profecto.

Prawdomluwný 3. wahrhaftig, wahrredend, verax; -nost, i, f. Wahrhaftigkeit, f. veritas.

Prawdotwárný 3. vorh. ??

Práwě, adv. recht, a) gehörig, richtig, recte; b) wahr, vere: práwě saudití, Pr. 2) grade, just, eben, commodum, commode.

Prawé ého, n. das Wahre, Richtige, Wahrheit, f. veritas: to měg za neproměnitedlné prawé, Com. za prawé dáti někomu, - recht geben.

†Prawěnka, y, f. zrostl., justitia.

Prawěný 3. part. erwähnt, obbesagt, supradictus, memoratus.

Prawice, ol. desnice, f. d. rechte Hand, dextra od. dextra manus.

Prawjdko, a, n. Richtscheit, n. amussis, regula: podkladacý prawjdko, Setzlinie, f. (Buchdruck.), regula supposititia.

Prawidlný 3. regelmäßig, richtig, gehörig beschaffen, rectus; b) den Regeln gemäß, conveniens regulis od. regulae; -nost, i, f. Regelmäßigkeit, f. rectum, recta ratio, ordo, consensio cum lege; -ně, adv. recte, convenienter regulis. (Gebildet v. prawidlo, gerade so, wie kadidlný v. kadidlo).

Prawidlo, a, n. gen. pl. prawidl, Richtscheit, n. amussis, regula; 2) Winkelhaken, m. eisernes Linial (Buchdr.) gnomon, regula: weliké prawidlo, Waaglatte (Maur.) libella, f. 3) Regel, f. Grundsatz, D. regula, lex, praescriptum, praeceptum, principium, fundamentum.

Prawjm, il, (prál), iti, eno, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari: prawil to býti stalbau, Com. - ku péru, diktiren, dictare.

Práwnj, jho, Gerichtsverwalter, Justiziarius, judex, justitiarius, D.

Práwnj 1. gerichtlich, judicialis; - adv. in judicio: pře se práwně wede, Vel.

†Práwnjk, a, m. Advokat, Advocatus, causidicus, od. überhaupt juris consultus, Zingl. Dlab. Jungm.

Práwno, a, n. Slowenské, Německé, Windisch-, Deutsch Proben, Marktflecken in Thurócz, Próna.

Prawnučka, y, f. Urenkelinn, f. proneptis.

Prawnuk, a, m. Urenkel, m. pronepos; prawnuka dcera, Zweyt-Urenkelinn, Klein-Richte, f. abneptis; prawnuka wnučka, Dritturenkelinn, Tochter im 5. Glied, atneptis, f. prawnuka prawnučka, Viert-Ur-Enkelinn, Tochter im 6. Glied, trineptis; prawnuka syn, Zweyt-Ur-Enkel, m. Klein-Neffe, m. abnepos; prawnuka wnuk, prawnuk, Dritt-Viert-Ur-En-

kel, Sohn im 6. 6. Glied, atnepos, trinepos.

Práwo, *a*, *n.* Recht, *n.* Befugniß, *f.* Fug, *m.* jus; práwo přirozené, Naturrecht, jus naturae; p. městské (swětské), bürgerliches R., j. civile; p. obecnj (obecné), obzwláštnj, allgemeines, Privatrecht, j. publicum, j. privatum, pr. obecné, pr. wssech národů, Völkerr., jus gentium; *Syl.* p. a zřjzenj zemské, Landr., j. municipale, provinciale, *Syl.* p. autrpné, peinliches R., Halsgericht, Fehmgericht, j. criminale, auch capitale; p. wogenské, Kriegsr., j. bellicum; Kriegsgesetze, j. militare, leges militares; p. odměnné, Vergeltungsr., j. talionis; p. swětské aneb cýsařské, městské práwo, weltliches R., bürgerliches R., j. civile, *Syl.* p. Božské, göttliches R., j. divinum; p. stawnj, Arretirungsrecht? j. detentionis (arrestationis); p. stané, erstandenes R. (wegen versäumter Appellation u. drgl.) sententia in contumaciam lata, (sub cujus publicatione judices stant); p. hraničné, Gränzr., Gränzenr., j. finium regundorum; swolené p. obecné, plebiscitum, *Vel.* po práwě gjti, od. práwem gjti, rechten, gerichtlich suchen, verfolgen, jure procedere; práwem se řeď, a po něm gdi, *Vel.* co práwo chce mjt, to musý gjt, *prov. Com.* podlé práwa, gesetzmäßig, z práwa, dasselbe: wlastně a z práwa mu to náležj, *Vel.* za práwo dáti (poswědčiti), einem Recht geben, s. auch očitý u. hostinský; přjsnost práwa, s. milost 2) *D.*; 2) Gesetz, *n.* (einzelnes), lex, praeceptum: práwo Božské: nepokradeš, *Pr.* ten práwo wynesl a ustanowil, *Vel.* to za práwo wynesl, *Id.* práwa 12ti tabulj, leges (Romanae) 12. tabularum; 3) od. moc práwa, Gerichtsbarkeit, *f.* Gerichtszwang, *m.* jurisdictio, potestas; 4) Bill, *f.* Gesetzesvorschlag, *m.* lex.: práwo swé předneſl, *Vel.* 5) Gericht u. Ort wo Gericht gehalten wird, locus judicii, jus, judicium; před práwo obsýlati, obeslati, poháněti, s. obesslí, u. pohánjm; ku práwu státi, před práwem se postawiti, vor Gericht kommen, in judicium venire; práwa gdau, zastawena negsau, *Pr.* 6) Geldbuße, Geldstrafe, *f.* (od. Gerichtsgebühr?) mulcta, (birsagium): od stawunku 6 grossů práwa dey rychtáři, *Pr.* s. auch doktor.

Práwokrewnjk, *a*, *m.* Gerichtsverwalter?

††**Prawomluwnost**, *i*, *f.* Jurisprudenz? jurisprudentia.

Prawomocnjk, *a*, *m.* s. práwni, *D.*

Prawomocnost, *i*, *f.* Rechtskräftigkeit, Rechtskraft, *f.* vis juris; 2) Gerichtsverwaltung, *D.* Gerichtsbarkeit, jurisdictio.

Prawomocný *a.* rechtskräftig, vim juris habens; - *ně*, *adv.* juxta jus.

Prawopis, *u*, *m.* Rechtschreibung, *f.* orthographia.

Prawopjsebnost, *i*, *f* vorh.

††**Prawopjsemnost**? *Jungm.*

Prawost, *i*, *f.* Recht, *n.* aequitas, Jz. 69, 14. 2) das Rechte, Richtigkeit, *f.* rectum, Jz. 26, 10.

Práwotah, *a*, *m.* Proceßverzögerer, *Com.*

Prawotjm, iti, *sl.* gerichtlich suchen, Proceß führen, litigare.
II. *rec.* prawotiti se, Proceß führen, rechten, litigare.

Prawowěrný 3. od. prawowěřjcý, s. rechtgläubig.

Prawý 3. (*abs.* prawo), recht, nicht link, dexter, z. B. der rechte Arm, Hand, Fliegel; w prawo, na prawo, rechts, nach der rechten Hand (Seite) hin, ad dextram, dextrorsum; s. auch lewý, u. folg.

Prawý 3. (vgl. probus, βραβος, brav), recht, a) wahr, wirklich, verus: tomu sami za prawé dáti musýte, *K.* b) den Gesetzen gemäß, legitimus: pominul prawých dědiců, *Vel.* z křiwé při prawau učiniti, *K.* c) gehörig beschaffen, rectus: w prawém běhu s koně spadl, *Vel.* d) ächt, sincerus, (autenticus): to prawé a nepodwržené gest *Com.* e) *sl* s. přjmý; im Bergbau, prawá wěc, grader Gang, vena recta; s. auch na b).

Práza, y, *f. mor.* & *sl.* s. přjze.

Prazák, a, *m. mor.* s. prezák.

Prázdnjm, il, iti, leeren, leer machen, vacuefacere, vacuum reddere, exinanire; 2) s. zahálím; - nění, *n. verb.* b) s. zahálenj.

†Prázdnohlawka, y, *f.* zrostlina, ascophora.

Prázdnost, i, *f.* d. Leere, od. das Leere eines Ortes, Buches, Kopfes 2c. vacuum, inane, vacuitas, inanitas; 2) Muße, *f.* vacuitas a negotiis: k něčemu sobě prázdnost způsobiti, *Cyr.* w času prázdnosti; prázdnost míti, Muße haben, otium habere; snažný y w prázdnosti zaměstknaný gest, *Com.*

Prázdný 3. (*abstr.* zdeň, zdna, zdno, auch zen, zna, zno), leer, a) nichts in sich enthaltend, z. B. Haus, Beutel, Glas, Stadt, Hafen, Stroh, Hände, Magen 2c. vacuus, inanis; wjry prázdný, treulos, perfidus; b) ledig, erledigt, unbesetzt, vacuus, inanis, vacans, z. B. Wagen, Pferd, Papier, Stuhl, Platz 2c. prázdný aurad, prázdné léno, ein offenes Lehn; c) frey, befreyt, missend (mit dem Genit.) liber, privatus: když swé tagné nemocy prázdna gest; dluhů prázden budeš; žádá ženy prázen býti; aby wssech zemj geho prázden byl, - meiden soll, *Vel.* prázden země, města, dworu, *Id.* milosti Božj prázdni; s. auch Gerem. 49, 12; d) blind, imaginarius, z. B. bitwa na prázdno, blinder Lärm, imaginaria pugna; bjti se na prázdno, einen blinden Lärm machen, imaginarias dimicationes parare; e) (*ol.*) s. zahálivý: prázdný člowěk, *Vel.*

Pražan, a, *m.* ein Prager, Pragensis; - nka, y, *f.* - inn, *f.* Pragensis, *fem.*

Prázen, zna 2c. s. prázdný.

Praženice, *f.* *sl.*, sskwařenice, *mor.* Eyer u. Schmalz, gerührte Eyer, ova frixa.

Praženka, y, *f.* Mehlspeise, etwa Sterz, *m.* Schmoren.

Pražený 3. gedörrt, gebraten, geröstet, tostus.

Pražek, ě, *m.* der Gatte der Enkelinn, progener.

Pražjm, il, iti, en, dörren, braten, rösten, torrere; 2) s. zaženu, zahnati: nazpátky praženi byli, *Cyr.*

Prazina, y, f. der erhöhte Vorplatz an den Fenstern.
Prazloděg, e, m. Erzdieb, m maximus fur, furum maximus.
Prazma, y, f. Brassen, m. (Brachse, Brachsme f.), ein Fisch, sparus, *Linn.* mořská prazma, Meerbrassen, sparus pagrus, *Linn.* 2) (v. prazim), Sange, f. gesängte od. gedörrte Kornähren, spica tosta, mola salsa: děti opalugjce prazmu, zapálili (město), *Vel.* (3) s. prazenice, *Lesch.* (wenig üblich.)
Pražský, 3. v. Prag, Prager, Pragensis, - sky, po p-sku, *adv.* more Pragensium.
Prcawka, y, f. Holzkirschbaum, prunus cerasus avium, *Linn.*
Prch, *obs.* s. prchnutj.
Prchal, a, m. Flüchtling, m. transfugus.
Prchám, al, ati, s. prchnu, a), b), *Com.*
Prchle, s. prchliwě.
Prchliwý 3. jähzornig, jäh, hitzig, praeceps irae, iracundus; - wě, *adv.* iracunde; - wost, i, *f.* Jähzorn, m. Hitze, ira praeceps, iracundia.
†Prchloblizujk, u m. zrostlina, dulichium.
†Prchlonitnjk, u, m zrostl., astus.
†Prchloplewnjk, u, m. zrostlina, mimetes.
Prchlý, 3. vorh.
Prchnu, *fut. ex.* prchl, prchnauti, entlaufen, a) entweichen, entfliehen, entspringen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem: b) entfliehen, entgehen, effugere, devitare, evitare, vitare, evadere; c) eilend laufen, schnell fliehen, volare, *B.* 2) *sl. Nitr.* s. pelichám; - nutj, *n. verb.*

Prčka, y, f. s. frčka.
Prčina, y, f. s. vrk.
Prd, u, m. Furz, Farz, m. crepitus ventris.
Prdauch, u. prdoch, a, m. Farzer.
Prdaus, a, m. od. prdausek, ska, m. *sl.* ktery se prdausý.
Prdausým se, yl, yti, *sl.* s. bortiti (boriti se?), *Lesch.*
Prdel, e, f. Arsch, Steiß, m. Ausgang des Mastdarms, podex, anus; - lka, y, f. *dim.*
Prdelatý 3. arschig.
Prdjm, ěl, ěti, furzen, farzen, pedere.
Prdlaun, a, m. Furzer.
Prdlawka, y, f. ein viele Winde verursachender Rettig.
Prdlawý, der oft furzet.
Prdnutj, s. prd.
Prdoch, a, m. s. prdlaun.
Pře, *sl.* pre, eine untrennbare Partikel, in der Zusammensetzung, a) mit den Bey- u. Nebenwörtern, sehr, valde, vehementer; b) mit den Zeitwörtern, über, zu viel, entzwey ꝛc. 3) *sl.* oft für pro: prechladjm, prodám ꝛc. ꝛc. für prochladjm, prodám, auch prebaba für prababa, prepredědo, preprewnučka ꝛc. für prapravnučka.
Pře, *f.* Streit, m. mit Worten, contentio, certamen. Ist es ein gelehrter Streit, so steht auch lis, controversia; 2) Rechtssache, f. Rechtshandel, m. dica, lis, causa; pře o haně, Injurienklage (Proceß), actio injuriarum; pře o hrdlo, od. pře vtrpná, peinlicher Proceß, causa capitalis; pře z wýtržnosti, z raněnj, z chroměnj, z biti, zerwánj, Pr. z strany cti, Ehrensache ꝛc. přj mjti, einen Proceß haben, habere litem; insgemein processum habere,

certare cum aliquo in judicio; při ztratiti, (prohrati, propecy), we při padnauti, klesnauti, pře neobdržeti, prosauditi, den Proceß verlieren, cadere causa, auch cadere formula; pře giž gest ztracena, odsauzena, *K.* při wyhrati, den Proceß gewinnen, vincere causa (auch causam) od. judicio; při rozhodnauti, rozwesti, den Streit entscheiden, heben, litem decidere.

Přeběda! *interj.* heu miseriam! auch běda, přeběda! o Jammer, über Jammer!

Přeběhlec, lce, *m.* Überläufer, perfuga, *R.*

Přeběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, durchlaufen, a) z. B. einen Ort, Raum, Feld ꝛc. percurrere, emetiri, b) mit Worten, mit Munde, nach der Reihe erzählen, percurrere; c) mit den Augen, auch Schrift, Buch, (durchlesen), percurrere, perlustrare, oculis: kniby a spisy něčj přeběhnauti. d) mit der Seele od. mit Gedanken durchdenken, percurrere animo; e) (*neutr.*) verstreichen, dahingehen, elabi, avolare: léta přeběhla, - drahná chwjle ꝛc. f.) mit Laufen zubringen: celý den gen přeběhal; g) *sl.* s. předběhnu; - nutj, *n. verb.* Durchlaufen, *n.*

Přeběhávám, al, ati, přeběhugem, owati, *sl.* s. vorh.

Prebenda, y, *f.* Pfründe, praebenda, beneficium ecclesiasticum; 2) Nahrungsgeld, Traktament, *n.* praebita, (orum) *n.*

Přeběrač, e, *m.* Klauber, purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Přeberný, přeberčiwý, 3. *sl.* s. wybjrawý.

Přeberu, *fut. ex.* bral, brati, zu viel wegnehmen, nimis multum od. nimium auferre, demere, tollere; 2) durch zu viel Ausklauben das Schlechtere wählen: abys nepřebral, a zase abys nedobral, *Lomn.* 3) lesen, klauben, durchklauben, z. B. den Salat, Erbsen, Linsen ꝛc. das Unreine einzeln hinwegnehmen, purgare; 4) erschöpfen, exhaurire: štoboly a sklepy libské přebrati se mohau, *Com.*

II. *rec.* přebrati se, z. B. wjnem, sich mit Wein überladen, obruere se vino; Überfluß haben, exuberare: strom se přebral gablky: s. auch vorh. 4).

Přebigi, *fut. ex.* il, iti, zu viel schlagen, z. B. zu viele Stunden, v der Uhr, nimis multas ictu indicare horas: 2 im od. durch Schlagen überwinden; w kartách někoho, ginau kartu zabiti, abstechen, *D.*

Přebjhám, al, ati, hin u. her laufen, discurrere; 2) übersteigen, superare: přebjhali co na aurody z důchodůw, *Vel.* má něco mimo swau potřebu statku přebjhagjcýho, *K.*

Přebjljm, *fut. ex.* il. iti, überweißen, dealbare; s. bjljm.

Přebjračka, y, Klauberey, *f.*

Přebjrám, al ati, s. přeberu; 2) p. prsty, z. B. na warhanech, na pjšťale ꝛc. spielen.

II. *rec.* přebjrati se, z. B. w penězých, hrušťách, w šatstwu, w pokrmjch, *K.* a) mit Geld ꝛc. spielen, sich beschäftigen; b) ausklauben, bess. wybjrati (přjliš).

Přebjrawý, s. wybjrawý, *K.*

Přebjrka, y, f. Klaubtruhe, f. D.
Přeblaženy, überglückselig.
Přebolestný 3. sehr schmerzlich, a) v. dem Leibe, valde dolens, dolorosus; b) v. der Seele, valde acerbus; -ně, adv. cum magno dolore.
Přebředu, fut. ex. dl, přebřjsti, selten přebresti, Job. 28, 4. (wodu), durchwaten, vado transire.
Přebřjsti, s. vorh.
Přebrodjm, il, iti, sl. vorh.
Přebudu, fut. ex. byl, byti, länger als etwas dauern, diutius perdurare: mněl sem, že swět přebudu; s. pobuda.
Přebydlj, n. Unterkunft, f. receptio.
Přebytek, tku, m. Überschuß, m. redundantia, Syl.
Přebýwám, al, ati, s. obýwám; 2) s. zbýwám, überzählig seyn, Syl. -ánj, n. verb.
Přek (přěč, B.), s. pryč, Vel.
Přečekám, fut. ex. al, ati, ausdauern, d. Zeit aushalten, abwarten, exspectare; 2) überleben, s. přečkám.
Přecenjm, fut. ex. il, iti, zu hoch schätzen, immoderate aestimare.
Preceptor, a, m. učitel djtek, Com. Präceptor, praeceptor docens.
Přecházka, y, f. Übergang, m. z. B. über einen Graben, transitio, transitus; 2) sl. s. procházka.
Přecházým, el, eti, s. přegdu.
Přechlapjm, fut. ex. iti, sl. übertreffen, s. přepanossjm.
Přechmeljm, fut. ex. überhopfen; fig. ona mu potom přechmelj, jak sme negednau widěli, Lom.
Přechodjm, fut. ex. iti, (act.) mit Gehen zubringen: celý den přechoditi, den ganzen Tag (müßig) herumgehen; b) s. přegdu.
Přechowám, fut. ex. al, ati, s. přechowáwám.
Přechowáwač, e, m. Hehler, z. B. beym Stehlen etc. occultator, receptator; -čka, y, f. -inn, f. -trix, -trix.
Přechowáwám, al, ati, aufnehmen, Aufenthalt verstatten, receptare; b) insgeheim, unerlaubt jemand beherbergen, wie Diebe, occultare: blud přechowáwati mezy sebau; -ánj, n. v.
Přechudý 3. sehr arm, perpauper
Přechuwač, e, m. sl. Wollkrämpler, carminator.
Přechwáljm, fut. il, iti, übermäßig loben, plus justo laudare.
Přechytrám, fut ex. al, ati, überlisten, circumvenire.
Přečiněnj, n. Verbrechen, n. delictum, admissum, commissum.
Přečinjm, fut. ex. il, iti, verbrechen, etwas begehen, committere, delinquere, admittere; - někomu něco, beleidigen, laedere.
Přečinka, y, f. sl. s. přjhrada.
Přečisstowánj, verb. v. folg.
Přečisstugi, owal, owati, reinigen, läutern, purgare.
Přečissjm, fut. ex. il. iti, vorh.
Přečjtám, fut. al, ati, durchlesen, überlesen; b) durchzählen, s. čjtám.
II. rec. přečjtati se, s něčjm, öfters zählen: s některými wěcemi vstawičně se přečjtagj, Cyr.
Přečkám (přečekám), fut. ex. al, ati, reg. gen. überleben, superesse, superstitem esse, super vivere, jemand, alicui, Vel. žiwotem někoho, dasselbe; 2) s. přečekám.
Přecljček, čku, m. dim. v. folg.

Přeclík, u, *m*, (mittelat. pretiolum, eine Art Süßkuchen, auch mittellat. bracellus, brachiolum), Prezel, (Kringel), *m*. spira; *pl*. preclíky, Ringsteine beym Pfluge, annuli, *R*. - kář, e, *m*. - kka, y, *f*. Prezelmann, Prezelweib, *n*. vir, mulier spiras vendens.

Přečo, *sl*. s. proč?

Přecpám, *fut. ex*. al, ati, überfüllen, überstopfen, nimis implere.

Přečtu, *fut. ex*. přečetl, přečísti, přečten, s. přečítám, a).

Před, (vgl. πρό, pro), vor mehrern Mitlautern přede, auf d. Frage wo? mit dem Instrum. u. auf d. Frage wohin? mit dem Akkusativ, vor, a) von der Zeit, wenn es dem nach entgegenstehet, ante, z. B. předemnau, vor mir, vor meiner Zeit, ante me; přededném, vor Tage, ante lucem, auch abhinc, z. B. před třemi lety, vor 3 Jahren, abhinc tres annos, tribus abhinc annis, léta před Krystem p. 387 Galli Řím wzali, *Vel*. b) in Gegenwart, vor jemandes Augen, coram, apud; před lidmi něco dělati, vor Leuten etwas thun, coram hominibus &c. předemnau, vor mir, in meiner Gegenwart, coram me; před přítomností mnohých wzáctných lidí to učinil, - in Gegenwart -; před rukama, bey der Hand, praesto: gest skutek před rukama; před někým se pokořiti, sich vor jemand demüthigen, se coram aliquo demittere; před prá- wem winiti někoho; před někým tiše vklauznauti; báti a třásti se před někým, před něčím; c) wenn es dem hinter entgegen steht, ante, pro: před wráty státi, seděti, vor dem Thore stehen, sitzen, ante portam stare, sedere; přede dweřmi, vor der Thüre, ante januam; někoho přede dwéře postawiti, jemand vor d. Thüre stellen, aliquem ante januam collocare; jíti před krále 2c.; to mi se ještě pořád před očima plete, s. pletu se; d) diesseits, cis; před mořem, jenseits des Meeres, cis mare; před Dunagem 2c. d) s. nad: on před jinými práwo a lepší sprawedlnost má, Pr. e) s. proti: gich místo salášů před horkem užíwali, *K*; s. auch hágím 2c.

II. In der Zusammensetzung, vor, prae, ante.

Předám, *fut. ex*. al, ati, zuviel geben, nimis multum dare; kdo předal, ten prohral, vergeben ist verspielt; 2) hie u. da *sl*. für prodám; - dwám, al, ati *fr*.

Předběhnu, *fut. ex*. hl, hnauti, vorlaufen, im Laufen zuvorkommen, praecurrere; 2) überlaufen, durch Laufen übertreffen, antevertere, superare aliquem.

Předběhuně, *f*. Vorgängerinn, *f*. předběhuně zymnic.

Předběžný 3. vorläufig, praevius; - ně, *adv*. - vie.

Předbíhám, al, ati, verb.

Přede, *ol*. für před se.

Předce, (v. před se), *adv*. doch, dennoch, jedoch, tamen; předce wšak, jedoch, *D*. žalost wždy předce a předce potkáwá, *Cyr*. 2) s. pořád, fort; gel předce mimo to křídlo, *Cyr*. nuž s námi předce, darauf mit uns fort; nechť gdau předce, sie sollen fortgehen, abeant.

Předchautka, y, *f.* Vorgeschmack?
Předcházým, el, eti, s. předegdu; - giné, (*acc.*) pokorau, *Com.* - swým přjkladem, *Cyr.* a) vorgehen, vorausgehen, praecedere, praeire: ta wěc předcházý, diese Sache geht voraus; s. auch ruka.
Předchůdce, *m.* Vorgänger, *m.* antecessor; Vorläufer, *m.* praecursor, anteambulo.
Předchwátjm *fut.* il, iti, cen, vorher einnehmen, wegnehmen, vorausnehmen, praeoccupare, antecapere, praeripere; b) vorlaufen, praeoccupare, praecurrere: noby předchwátiti chtěly oči, *Vel.* s. folg.
Předchwátnu, *fut.* tl, od. tnul, nauti, verb. entreißen, wegschnappen; praeripere: někomu wjtězstwj, klenot a dar předch.; předchwácen gsa smrtj, wykonati nemohl, *Vel.*
Předchutnánj, *n.* Vorschmack, *m.* praesensio.
Předčigi, čil, čjti, s. předcýtjm.
Předčjm, (v. předek), čil, čjti, přewyšugi, übertreffen, praestare, antecellere, antecedere, superare: dary zwláštnjmi giné lidi předčj, *Com.* - ctnostj nad giné, *Vel.* w skutcých hrdinských nad giné předčj, *Id.* auch blos: gedni (stawowé), druhé předčj, *Id.* giným we wšem dobrém předčiti, *K.* nad giné krále předčil důstognostj, *K.* 2) Vorrang, Vorzug haben, sich auszeichnen, vor jemand, vorgesetzt seyn, praeesse: předčj aneb zprávu držj nad ginými; to w duchownjm smyslu na ty, kteřj ginými předčj, slyšj se, *K.* spolutowa- rysstům w žiwotu ctném y w včenj zdrawém předčil, *K.*
Předcyt, u, *m.* předcýtěnj, *n.* Vorgefühl, *n.* Vorempfindung, Ahndung, *f.* insgemein, praesensio.
Předcýtjm, *fut. ex.* il, iti, ahnden, ahnen, vorher empfinden, vorher merken, od. gewahr werden, praesentire.
Předdomj, *n.* Vorhof, *m.* vestibulum.
Předdunagec, gce, od. **Předdunagkan**, a, *m.* -nka, y, *f.* *st.* der od. d. diesseits der Donau (in Ungarn) wohnt, cisdanubianus, - na.
Předdunagj, *n.* der Theil Ungarns diesseits der Donau, circulus cisdanubianus, *P.* - gský, 3. diesseits der Donau, cisdanubianus.
Předdwořj, bess. přededwořj.
Předednj 1. früh, was vor Tage ist, od. geschieht, antelucanus: předednj pilnost, *K.*
Přededweřmi, vor der Thür, ante januam; b) praesto: da, bey der Hand, wálka přededweřmi gest, *K.*
Přededwořj, *n.* Antritt, *m.* Vorsaal, atrium, *D.*
Předegdu, *fut. ex.* předešel, předgjti, *impar.* předegdi, vorkommen, zuvorkommen, z. B. jemand, praevertere, antevertere, antevenire; daher trop. z. B. einem Übel; occurrere, obviam ire: předegděte hněwu Božj, *Com.* gestliže se to nepředegde, *Id.*, *Cyr.* nebezpečenstwj předgjti a vwarowati.
Předehra, y, *f.* Vorspiel, *n.* prolusio, praeludium.
Předek, dku, *m.* Vordertheil, *n.* pars prior (antica), předek lodj, das Vordertheil des Schif-

kes, prora; 2) Vorzug, m. der höhere Werth, der vorzügliche Platz vor andern, Vorrang, m. principatus, praepositio; mjti předek, den Vorzug haben, Syl. 3) sl. der Vorlauf v. Brantwein; pl. předky, Vorschuß, m. (Bierbr.) primula cerevisiae.

Předek, dka, m. Vorfahr, m. a) Vorgänger im Amte, decessor; b) einer v. denen d. vor uns gelebt, unus e majoribus: buď otec geho aneb předek giž z toho swěta sesslý, Pr předkowé, d. Vorfahren, majores.

†Předberka, s. antycypátka, P.

Předělám, fut. ex. überarbeiten, noch einmal bearbeiten, retractare, denuo elaborare.

Předeno, s. přadeno.

Předepsati, s. předpissi; -ánj, n. verb.

Předessli, fut. ex. předessal, předessati, předesslán, imper. předessli, voran senden, schicken, praemittere.

Předesslý 3. vorig, superior, prior; předesslý rok, voriges Jahr, anno superiore, (priore); p-lý týhoden (teyden), vorige Woche, superiore hebdomada; -le, adv. neulich, nuper; 2) vorhin, im vorhergehenden, superius: gak z předesslé powědjno; -lost, i, f. Vergangenheit, Vorzeit, f.

Předestřenj, n. wýmluwa, Behelf, m. Vorschützen, n. excusatio; praetextus, D.

Předestru, fut el, jti, vorbreiten, praesternere; 2) př. před oči, vorlegen, proponere; 3) vorschützen, vorwenden, praetexere, praetendere.

Předěsým, fut ex. yl, yti, ssen, erschrecken, in Schrecken setzen, perterrere, perterrefacere, exterrere.

Předewssjm, vor allen Dingen.

Předgedu, fut. ex. gel, geti, vorfahren, fahrend zuvorkommen, vehendo antevertere, od. superare; vorreiten, überreiten, reitend zuvorkommen, equitando praecedere (antecedere, superare).

Předgjmám, al, ati, vorgreifen, occupare rem.

Předgjzdjm, ěl, ěti, s. předgedu. II. rec. předgjzděti se, einander vorfahren, vorreiten, alter, alteri od. alterum antevertere vehendo, &c.

Předgjzdný, ého, m. Vorreiter, dux eques, antecessor equester.

Předhrdlj, n. Kehle, Gurgel, f. guttur, jugulum.

Předýnko, a, n. dim. v. předeno,

Předjwo, a, n. Gespinst, f. netum, fila.

Předházka, y, f. Vorwurf, m. objectio.

Předhonjm, fut. ex. il, iti, vorlaufen, im Laufen zuvorkommen, praecurrere.

Předhořj, n. Vorgebirge, n. promontorium.

Předhradj, n. Vorburg, f. antemoeniale? proarx?

Předjwný 3. sehr wunderlich, wunderbar, mirificus; -ně, adv. höchst wunderbar, sonderbar, seltsam, mirandum in modum.

Předkem, adv. s. předně.

Předkládám, al, ati, auftragen, vorlegen, apponere; 2) vortragen, mit Worten, vorstellen, proponere; předkládá gim slowo Božj, K. 3) vor-

ziehen, Vorzug haben, anteponere, anteferre: wžitkům swým obecné dobré.

Předkraćugi, owal, owati, vorschreiten, im Schreiten vorkommen, praecedere, praegredi.

Předkugem, owati, *sl.* s. předčjm.

Předkupitel, e, *m.* - lka, s. folg.

Předkupować, e, *m.* - ćka, y, *f.* Vorkäufer, *m.* - inn, *f.* praeemtor, - trix.

Předkupugi, owal, owati, vorkaufen, praeemere; předkupowati se geden druhého, antevertere alios emendo; ante alios emere; -wánj, Lichwa 2c. *Vel.*

Předkyně, *f.* Vorfahrerinn.

Předlice, *f.* Spinnerinn, *f.* netrix, nens.

Předložený 3. vorgelegt, vorgesetzt, appositus.

Předloženj, *n.* Vorlegen, *n.* 2) Vorschlag, *m.* Projekt, *n.* propositio.

Předložjm, *fut.* iti, s. předkládám.

Předměšťj, *n.* Vorstadt, *f.* suburbium.

Předmět, u, *m.* (nicht *f.*!) Gegenstand, *m.* objectum, materia, *D. P.*

Předmjtám, al, ati, vorwerfen, objicere.

Předmluwa, y, *f.* Vorrede, *f.* Vorwort, *n.* Vorbericht, *m.* praefatio: p-wa na knihu, *Cyr.* - nj, 1. † Vorrede.

Přednášjm, el, eti, vortragen; b) s. předkládám 2), *Com.*

Přednegšj 1. vordere, prior; b) vornehm, v. erstem Rang, vorzüglich, praecipuus: přednegšj páni, proceres.

Přednesu, *fut. ex.* sl, sti, sen (šen), s. přednášjm.

Přednj 1. *comp.* přednegšj; *superl.* neyp-šj, vordere, prior; přednj čelo lodj, s. předek lodj; přednj wogsko, Avantgarde, *f.* primum agmen; přednj mauka, Weißmehl, *n.* 2) s. vorh. b) přednj páni; - ně, *adv.* erstlich, primum, primo.

Přednice, *f.* Vordertheil, *m.* pars prior (antica).

Přednost, i, *f.* Vorzug, *m.* der höhere Werth, principatus, praepositio; 2) höhere Würde, oberste Stelle, *f.* locus superior, *B.*

Přednůška, y, *f. dim.* v. vorh.

Předobědnj 1. vormittägig, antemeridianus.

Předobrotiwý 3. sehr gütig, perbenignus; - ně, *adv.* -ne.

Předobrý, 3. sehr gut, *D.*

Předohlásým, *fut ex.* yl, yti, voraus verkündigen, praenunciare.

Předohlašugi, owati, verb.

Předortelowánj, beß. předsudek, *Vel.*

Předoznámenj, *n.* Anzeigen, *n.* omen signum, *D.*

Předoznamugi, owal, owati, vorher ankündigen, praenunciare, voraus bekannt machen, praedicere.

Předpasek, sku, *m.* s. fěrtoch, Nowiny Pressburské.

Předpecký, ého, *m.* Ofenjudel, (Becker.), focarius, *R.*

Předpekelnj 1. was vor der Hölle ist; předpekelnj propast.

Předpeklj, *n.* Ort vor der Hölle: w předpeklj zůstáwati.

Předpis, u, *m.* Vorschrift, *f.* praescriptum, praescriptio; - ný 3. vorschriftlich.

Předpisk, u, *m.* Präludium auf der Flöte, *Com.*

Předpjšj, *fut. ex.* psal, psáti, psán, *imper.* předpiš, vorschrei-

den, Vorschrift geben, verordnen, praescribere.
Předpisugi, owati, vorh.
Předplacenj, n. Vorausbezahlung, Pränumeration, *f.* praenumeratio, *P.*
Předplacugi, owal, owati, s. předplatjm.
Předplamennjk, u, *m. sl.* Aschenkuchen, *m.*
Předplatce, *m.* Pränumerant, Vorausbezahler, praenumerans.
Předplatek, tku, Pränumerationsbetrag, *m.* s. předplacenj.
Předplatjm, *fut. ex.* il, iti, pränumeriren, z. B. auf ein Buch, insgemein, praenumerare, *P.*
Předplatitel, e, *m.* s. předplatce.
Předpoletj, *n. sl.* erster Frühling, primum ver.
Předpoledňagssj, *sl.* s. předoběδnj
Předpolednj, *n.* Vormittag, *m.* tempus antemeridianum.
Předpolednj 1. vormittägig, antemeridianus, *R.*
Předposlednj 1. vorletzte, penultimus, *Vel.*
Předpowědač, e, *m.* Weissager, *m.* vates; - čka, y, *f.* -inn, *f.* vates, fatidica.
Předpowěděnj, *n.* Vorhersagung, *f.* praedictio.
Předpowědnjk, a, *m.* s. předpowědač, *Syl.*
Předpowjdám, al, ati, vorhersagen, praedicere.
Předpowjm, *fut. ex.* powěděl, wěděti, *imper.* předpowěz, vorh.
Předpraporečnjk, a, *m.* der den Fahnen vorgeht, Fahnenjunker, antesignanus, *Com. R.*
Předrapim, *fut.* iti, *sl.* durchreissen, ein Loch hinein reissen.
Předraženj, *n.* přeplacenj, Abgeboth, *D.*

předřečený 3. s. prawený.
předřjkám, u. předřjkáwám, al, ati, vorsagen, was ein anderer nachsagen soll, praefari praeire alicui voce, dictare; b) vorsagen, sagend jemanden vorgehen, diktiren: předřjkagjc připomjnati něco někomu.
Předržjm, *fut. ex.* il, iti, zu lange halten, nimis diu tenere; 2) über die Zeit halten, übergeben, vergehen lassen, předržeti swůg čas, k. p. k gebenj; 3) bess. předchowáwám 1).
Předsadnost, i. *f.* Vorzug, Vorsprung, *m.* praestantia; - před někým mjti, superare.
Předseberu, bral, brati, s. předsewezmu, *Vel.*
†Předsedjcý, ýho, *m.* Präsident.
Předsewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, vornehmen, Willens werden, statuere, constituere, decernere, consilium, capere; předsewezmu sobě, předseberu sobě, dasselbe.
Předsewzetj, *n.* Vorsatz, *m.* consilium, propositum, sententia, animus.
Předsklepi, *pl. m. sl.* Vorleben, vor den Häusern zu Lublau in der Zips, zur Bequemlichkeit der Jahrmärkte, porticus.
Předslowce, *n.* Vorwort, (Gram.) praepositio.
Předslowj, *n. Puchm.* bess. vorh.; nach andern, Artikel, Geschlechtswort, articulus.
Předsrdj, *n.* Brusthöhle, *n.* pectus, Syr. 11, 31. *B. cathol.*
Předstanem, stál, stati, *sl.* sich vor jemand hinstellen: předstat na cestě někomu, den Weg verlegen.
Předstaupjm, *fut. ex.* il, iti, vortreten vor jemand, vor sein Ge-

ſicht, in conspectum alicujus prodire.

†Předſtawa, y, f. Vorſtellung, f. repraesentatio? D.

†Předſtawécý moc, Vorſtellungs-vermögen (Log.)? Jungm.

†Předſtawenj, n. Vorſtellung, Idem.

Předſtawjm, fut. ex. il, iti, vorſtellen, zur Betrachtung, a) vor Augen, proponere ob (ante) oculos, ponere ante (ob) oculos; b) der Seele jemandes, zu Gemüthe führen, vorlegen, proponere animo alicujus, auch alicui; dobře ſy to předſtawuge, er macht ſich einen guten Begriff davon, D. 2) vorziehen, anteponere; d) ſetzen über etwas, od. über jemand, praeficere, B.

Předſtawugi, owati, vorh.

Předſtjhám, al, ati, folg.

Předſtjhnu, fut. ex. hl, hnauti, ſtißen, reg. acc. zuvorkommen, antevertere, anticipare; nenáhlý náhlého předſtjhá, Com.

Předſtjrám, al, ati, ſ. předeſtku.

Předſudek, dku, m. Vorurtheil, n. praejudicium.

Předſuzowánj, n. praejudicium (in jure), Com.

Předſwětj, n. Morgenzeit, f. antelucanum.

Předſýlám, al, ati, ſ. předeſſli.

Předſym, adv. sl. vorhin, antehac.

Předſýnj, n. Vorhalle, f. Vorhaus, vestibulum; př. chrámowé.

Předtiſy, n. sl. das Land, der Kreis dieſſeits der Theiß (in Ungarn), circulus cistibiscanus; -ſan, a, m. -nka, y, f. incola cistibiscanus, -na.

Předu, dl, přjſti, ſpinnen, nere; fig. předeme wěčné náwržky (m.) - Entwürfe, Neg.

Předkázanj, n. Vorbedeutung, f. Zeichen, n. omen: předkázanjm něgaké wěcy býti; - we ſnách mu dokazowal, K.

Předkáži, fut. ex. zal, zati, vorbedeuten; voraus anzeigen, dřjwe nežli ho to neſſtěſtj potkalo, bylo mu poněkud we ſnách předkázáno: ta přjhoda mu to neſſtěſtj předkázala; takowé proměny předkázal Bůh mnohými zázraky; předkázanj wěčnoſti, Com.

Předkazugi, owati, vorh.

Předkládám, al, ati, vorbeſtimmen, praefinire, praedestinare, K. Com.

Předložjm, fut. il, iti, vorh.

Předwčeregſſek, ſſku, m. der vorgeſtrige Tag, dies ab hinc tertius, Schel. dies antehesternus

Předwčeregſſj 1. vorgeſtrig, antehesternus.

Předwčjrem, sl. předwčerom, adv. vorgeſtern, nudius tertius.

Předwečernj 1. vorabendlich.

Předwezmu, fut. ex. wzal, wzýti, z. B. mjſto, einen Platz zum erſten einnehmen, occupare locum.

Předwrhu, vorwerfen, ſ. wrhu.

Předwržek, D. weit beſſ. předmět.

Předwrženj, n. Vorwurf, m. objectio.

Předwyznamenám, ſ. předkáži.

†Předykát, u, m. das Prädikat eines Edelmanns, praedicatum, P.

Předzpěw, u, m. Vorgeſang; -wák, a, m. -wec, wce, m Vorſänger, procentor?

Předzřjdjm, fut. ex. il, iti, zen, vorbeſtimmen, praefinire, praedestinare.

Předzřjzenj, n. Vorbeſtimmung, praefinitio, praedestinatio, K.

Předzwěděnj, n. Vorherwissen, n. praescientia; 2) Vorsehung, f. providentia.

Předzwěstugi, owati, vorausverkünden, voraus sagen, praedicere, praenunciare.

Předzwězugi, owati, folg.

Předzwjdám, al, ati, vorher wissen, praescire, praecognoscere; vorhersehen, praevidere, prospicere; 2) ahnden, dunkel vorher empfinden, od. merken, praesagire; -ánj, n. verb.

Předzwjm, fut. zwěděti, vorh.

Prefekt, u, m. Präfekt, praefectus; Neg. -tka, y, f. od. owá, é, f. -inn, f. ský, 3. ſtwj, n. wie bey pekař.

Přeflákám, fut. iti, sl. verschwenden, verschleudern, prodigere.

Přegdu, fut. ex. přeſſel, sl. přegſſol, přegiti, imper. přegdi, mit u. ohne Akkus. übergehen, a) hinüber gehen, transire; b) vorbey gehen, praeterire, transire; c) überschreiten, excedere; d) sl. s. progdu.

Přegedu, fut. ex. přegel, přegeti, mit u. ohne Akkus. überfahren, a) (act.) jemand, transvehere, transmittere, trajicere; přes řeku, über einen Fluß, fluvium; b) (neutr.) fahrend hinüber gehen, trajicere, transmittere, transvehi, transire; 2) überreiten, über einen Haufen reiten, equitando sternere.

Přegem, sl. s. přegi; 2) s. progjm.

Přegi, přál, přjti, mit dem Dativ der Person, mit u. ohne Genit., im gemein. Leben auch mit dem Akkus. der Sache, od. auch Person, gönnen, a) wünschen, optare; b) nicht mißgönnen, haud invidere; 2) wünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere: gák milosrdný otec přál sem žiwota z toho srdce, K. přálabych, aby giž bylo teplo, ich wünschte, daß es schon warm wäre, velim, optem, ut tempestas jam calescat; 3) cum dat. pers. aut rei, gern haben, z.B. on mi přege, er hat mich gern, ille me amat; tomu přegi, ich habe es gern, das gefällt mir, hoc mihi placet, amo hoc.

Přegjdá se, (mi, ti, ꝛc.) alo, ati, ekeln, Ekel verursachen (v. Speisen), nauseam, taedium creare: přegjdala se gim manna, Com. přegjdá se mi to, mir ekelt davon, fastidio cibum.

Přegjm, fut. ex. přegedl, přegjſti, aufessen, exedere, consumere edendo.

II. rec. přegjſti se, mit dem Genit. sich überessen, abessen, nimio cibo obrui; 2) ekeln, sich Ekel an etwas essen, fastidire, s. vorh. přegedl sem se ryb, od. ryby se mi přegedly, ich habe mich an Fischen abgegessen, D.

Přegjmač, e, m. -čka, y, f. der, d. etwas auffängt, od. einem etwas entzieht, interceptor; -trix.

Přegjmám, al, ati, s. přegmu.

II. rec. přegjmati se, (něčjm, s někým), abwechseln, variare: regimentem se s ženami přegjmagj, Com.

Přeginačjm, fut. ex. il, iti, verändern, mutare, commutare, immutare, vertere.

Přeginačugi, owati, vorh.

Přegýř, e, m. Münzpräger, Silbermünzer, signator argenti, R. argentarius, Syl.

Přegjt, s. přegdu, u. přegmu.

Přegižďjm, ěl, ěti, s. přegedu.
Přegmu, *fut. ex.* přegal, přegjti, *imper.* přegmi, auffangen, wegnehmen, intercipere, - listy, Briefe auffangen, *D.* 2) übernehmen, recipere, suscipere: po smrti otce na se přegali dluhy, *Vel.* stráž přegjti, d. Wache ablösen, succedere in excubiis; přegma řeč Adam wece, *Neg.*
II. *rec.* přegjti se, s. přegjmati se.
Přegný 3. (*sl.*) nicht mißgünstig, favens.
Přegtugi, owal, owati, Erz v. der Erde scheiden, separare a terris mineras; - týř, e, *m.* Erz separator.
Přehádám, *fut. ex.* al, ati, überzeugen, einen der etwas nicht gestehen, od. einräumen will, überdisputiren, convincere aliquem.
Přehanebný 3. sehr schändlich, perturpis.
Přehánjm, ěl, ěti, übertreiben, a) über etwas treiben, superpellere, agere, z. B. Vieh; b) zu sehr treiben, z. B. Vieh, supra vires pellere, nimis pellere; so auch einen Menschen, nimis impellere; c) bezwingen, verfolgen, persequi; durch einander treiben, karnisseln: ten ge wmj přeháněť; 2) hin u. her treiben, dispellere; 3) přeháněti ohněm (rudu), schmelzen, (*alt.*) liquefacere; (selten; durchläutern, perpurgare, destillare); 4) *sl.* s. prohánjm.
II. *rec.* přeháněti se, vorbey gehen, praeterire: bauřka se přehánj.
Přeháňka, y, *f.* Übergang, *m.* kurzer Regen, Strichregen, transitio, transitus (pluviae); 2) Antreibung (gewaltsame) zu etwas; Verfolgung, z. B. přeháňka k giné wjře, na wognu *rc.*, persecutio.
Přehaudám, ati, *sl.* geigen (oft), schön geigen.
Přehausslj, *u.* od. přehaussel, bess. přehřjsti.
Přehazowačka, y, *f.* Durchwurf, *m. D.*
Přehazugi, owal, owati, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere; 2) hin u. herwerfen, disjicere.
Přehled, u, *m.* Übersicht, *f.* summa.
Přehleda, y, *m.* der leicht od. alles nachsieht, verzeiht: komissaři nařjzeni Nedbal a Přehleda.
Přehledám, *fut. ex.* al, ati, án, durchsuchen, perscrutari, inquirere, scrutari.
Přehlédám, al, ati, s. přehljďnu.
Přehledáwám, al, ati, vorh.
Přehledjm se, ěl, ěti, durch Schauen verderben, geschwächt werden, v. den Augen: přehleděly se oči, *K.*
Přehlédnu, s. přehljďnu.
Přehlďám, al, ati, s. přehljžjm: na čas mu přehljďá.
Přehljedugi, owati, s. přehledám.
II. *rec.* přehljďati se, s něčjm, öfters durchsehen: s někerými wěcmi se vstawičně přehljďagi; b) *impers.* někomu někdy dosti se dlauho s pomstau přehljďá, na někoho pak pogednau gako pasť spadne, *K.*
Přehljďánj, *n.* Nachsicht, *n.* indulgentia.
Přehljďawý 3. nachsichtsvoll, indulgens; - wost, i, *f.* vorh.
Přehljďnu, *fut. ex.* dl, dnauti, übersehen, a) etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere; b) durchsehen z. B. eine Lektion,

eine Arbeit ꝛc.) perlustrare oculis, auch ohne oculis: přehljdl (ſtetl) Jznaelſké, K. c) nicht bemerken, non observare, non animadvertere; d) übergehen, transire, transmittere; e) nicht achten, z. B. einen Fehler überſehen ꝛc., přehljdá nar lidowy, Vel. přeautenſtwj geho přehlédá Bůh. Iſt es ſo viel als verzeihen, ſo ſteht auch ignoscere; 2) nachſehen, a) beſehen, invisere, inspicere; iſt es ſo viel als unterſuchen, durchgehen, ſo ſteht auch examinare, investigare; b) Nachſicht haben, indulgere; 2) sl. ſ. prohljdnu, hljdám ꝛc.

II. rec. přehljdnauti ſe, ſich verſehen, a) etwas nicht ſehen, non observare, negligere, praetermittere; b) fehlen, peccare, labi: y Rjmané někdy ſe přehlédli, Vel.

Přehljdnutj, přehlédnutj, n. Verſehen, n. delictum.

Přehljžjm, el, eti, (nur boh.), überſehen, durchſehen, z. B. eine Lektion, eine Arbeit ꝛc. perlustrare oculis, auch ohne oculis; 2) nachſehen, a) beſehen, invisere, inspicere; iſt es ſo viel als unterſuchen, durchgehen, ſo ſteht auch examinare, investigare; b) Nachſicht haben, indulgere; ſ. auch přehlédám; - žjwám? fr. A. Neg.

Přehnaný 3. part. v. folg. 2) fig. übertrieben? ſ. přjliſſný.

Přehnati, ſ. přeženu.

Přehodjm, fut. ex. il, iti, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere.

Přehonjm, fut. ex. il, iti, ſ. überlaufen, durch Laufen, übertreffen, antevertere, superare aliquem cursu &c.

Přehořjm, fut. ex. el, eti, entzweybrennen, (neutr.) urendo (ardendo) rumpi.

Přehořký 3. ſehr bitter, ſehr empfindlich, peracerbus: přehořky pláč, hněw přehořký, K.

Přehrada, y, f. ſ. přjhrada, Schranken, pl. cancelli, R.

†Přehradečnjk, u, m. groſtlina, porcellia.

Přehradjm, fut. ex. il, iti zerſcheiden durch eine Mauer, Scheidewand, Zaun; u. dgl. muro, pariete, sepe &c. separare; - přjčnj ſtěnu, pokogjk, abkleiden, D.

Přehrazugi, owati, vorh.

Přehrozný 3. ſchaudervoll, perhorridus; 2) übergroß, ingens, permagnus.

Přehrſſlj, přehrſſtlj, beſſ. přehrſtj, v. hrſt, n. Gäſpe, f. D. beyde Hände voll, D. Hauf, Gaufen, m. D duplex vola, Schell.; beſſ. quantum duplici vola capi potest.

Přehudem, fut. dl, hauſti, sl. durch Geigen, a) verderben, b) verlieren.

Přehybugi, owal, owati, überbeugen, zurückbeugen, retro flectere; b) über etwas, flectere super re; přehybowati hlaſy, d. Stimme moduliren, - ſe, ſich überbeugen, ꝛc.

Přehybák, u, m. sl. ſ. zawiňák.

Přeinačjm, iti, sl. verändern.

Přek, prjek, ol. & sl. ſ. přjč.

Překabatjm, fut. iti, sl. überliſten.

Překacugem, owati, sl. überſtürzen.

Překárám, ati, sl. reizen, hetzen, lacessere, vexare.

Překaupjm, fut. ex. il, iti, überkaufen, zu viel kaufen, nimis multa emere; 2) viel kaufen,

multa emere; 3) einen in den Kauf fallen, *D.*

překausám, překaussi, *fut. freq.* kausal, kausati, folg.

překausnu, *fut. ex.* kausl, kausnauti, *part. pass.* kausnut, entzwey beißen, dentibus rumpere.

překaza, y, *f. Vel.* s. překážka.

překáži, (žem), *fut.* zat, zati, *sl.* übertreffen: w robotě někoho -.

překážjm, el, eti, mit u. ohne Dativ, hindern, verhindern, impedire, prohibére, obstare, officere, impedimento esse: tjm sobě nic nepřekážey, das halte dich nicht ab! hoc te non impediat.

překážka, y, *f.* Hinderniß, *n.* impedimentum, obstaculum: na překážku, ku překážce býti, hinderlich seyn, esse impedimento; překážku učiniti, ein Hinderniß in den Weg legen, impedimento esse, obicem ponère.

Překažliwý 3 ? hinderlich, *D.*

překazým, *fut.* yti, s. překážjm.

překladač, e, *m.* - čka, y, *f.* Übersetzer, translator, *m.* - inn, *f.* interpres.

překládám, al, ati, s. přeložjm.

překladatel, e, *m.* s. překladač.

překlagem, *fut.* překlati, *sl.* s. proklinam.

překlopjm, *fut.* iti, umstürzen, niederwerfen, dejicere: překlopj rámeček tiskař, wirft das Rähmlein nieder, dejicit marginculam, *R.*

překocenj, *n.* Umsturz, s. překotjm.

†Překonec, nce, *m.* zrostlina, chiococca.

překopám, *fut.* al, ati, folg.

překopáwám, al, ati, durchgraben, perfodere.

překoprcnem, *fut.* cl, cnauti, *sl.* umstürzen; - se, überpurzeln.

překot, na překot, über Hals u. Kopf, praeceps: na překot causá, *K.*

překotjm, *fut.* il, iti, (dur. kácým), umstürzen (act.) z. B. einen Stuhl, Topf rc. subvertere; fig. stürzen, praecipitare: někoho osočiti a překotiti, *Vel.*

II. *rec.* překotiti se, a) umstürzen, umgestürzt werden, subverti, everti; b) umfallen, collabi, corruere; 2) sich überschießen, hinpurzeln, cadere praecipitem.

překotně, *adv.* voreilig, praecipitanter: nic wssetečně a překotně před sebe nebrati.

překračugi, owal, owati, s. překročjm.

překrbáljm, *fut. sl.* hinüberwälzen

překowám, *fut. ex* al, ati, v. neuem beschlagen, z. B. ein Rad, denuo munire (firmare) rotam canthis; ein Pferd, denuo munire pedes equi soleis; - áwam, al, ati, *fr.*

překrágjm, *fut. ex.* el, eti, s. překrogjm.

překragugi, owati, s. překrogjm.

překrásný 3. sehr schön, perpulcher.

překrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zu sehr drehen, nimis torquere; 2) durch Drehen zerreißen, torquendo rumpere.

překřičjm, *fut.* el, eti, überschreyen, vincere od. superare clamore, od. voce: - sobě hlas, sich heiser schreien.

překrykugi, owati, verb.

překročjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* překračugi. überschreiten, z. B. einen Graben rc. egredi, od. excedere, transire, mit dem

Akkus. trop. z. B. das Maaß, Ziel ꝛc. excedere, transilire, migrare.

Překrogjm, *fut.* il, iti, *praes.* překragugi, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare.

Překřtjm, *fut. ex.* il, iti, wiedertaufen, aufs neue, zum zweytenmal taufen, rebaptizare; 2) einen andern Namen geben, s. přezdjm; -jwám, al, ati, *fr.* powyžnj od swěta a synů geho diwnými gmény překřtjwánj býwagj.

Překrucugi, owati, s. překrautjm.

Překrygem, *fut.* kryl, kryti, *sl.* zum Schein, aus Scherz verstecken, stehlen.

Překugi, *fut. ex.* owati, s. překowám.

Překupčjm, *fut.* iti, *sl.* im Handel Verlust haben.

Překup, u, *m.* Aufkaufen, Vorkaufen, *n.* praeemtio, coëmtio: na překup kupowati, *Syl.*

Překupkyně, *f. sl.* folg.

Překupnice, *f.* Auf-, od. Vorkäuferinn, propola, emens ante alios; coëmtrix.

Překupnjk, *a, m.* Auf- od. Vorkäufer, *m.* propola, praeemtor, emens ante alios, coëmtor.

Překupugi, owal, owati, Vorkaufen, emere ante alios, antevertere alios emendo; aufkaufen, coëmere.

Překusugi, owati, s. zweykám.

Překwačjm, *fut.* überfallen, opprimere: noc mne překwačila.

Překwapjm, *fut. ex.* il, iti, schnell u. unverhoft über einen kommen, überraschen, überrumpeln, occupare, repente supervenire; - enj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti se, s. vkwapiti se, *Neg.*

Překwjljm, *fut.* iti, durchweinen.

Přelámi, *fut.* ati, s. přelomjm.

Přelamugi, owal, owati, entzwey brechen, frangere, diffringere, infringere, s. auch přelomjm

Přelát, *a, m.* Prälat, *m.* praelatus, praesul; - stwj, *v.* Prälatenwürde, *f.* dignitas praelati.

Přelaudjm, *fut.* iti, s. přeluzugi.

Přelegi, *fut. ex.* lil, ljti, u. přelit, *part. pass.* přelit, *imper.* přelj (přeley), s. přeljwám.

II. *rec.* p-ti se, sich besaufen, inebriari, *Vel.*

Přeletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, überfliegen, transvolare.

Přelewač, e, *m.* der Wachs, od. Bley gießt, zur Zauberey, od. Wahrsagerey.

Přeléwám, s. přeljwám.

Přeležalý 3. folg. 2) verlegen, zu lang gelegen, situ corruptus.

Přeleženj, *n. verb.* v. folg. 2) Nachtlager, *n.* přeleženj a nocleh, *Vel.*

Přežjm, *fut.* el, eti, z. B. celý den, celau noc, den ganzen Tag, d. ganze Nacht hindurch liegen, toto die, tota nocte cubare, jacere; b) lang liegen, diu jacere: přeleželá země, s. přjloh.

II. *rec.* p-ti se, durch Liegen verderben, situ corrumpi.

Přelezu, *fut. ex.* zl, zti, hinüberkriechen, repèndo transire; 2) hinübersteigen, transcendere, supra scandere.

Přelhávám, al, ati, folg.

Přelhu, (žu), lžeš, *fut.* lhal, lháti, belügen, durch Lügen hintergehen, mendacio (mendaciis), od. mentiendo fallere aliquem, mentiri alicui.

Přeljčjm, *fut. ex.* il, iti, v. neuem

: ſchminken, denuo fucare, infucare.
přelíſſený, obs. ſ. přjliſſný.
přelíwám, al, ati, hinüberglieſſen, transfundere; b) übergieſſen, zu voll gieſſen; - ný 3. part. přeljwaný ſſibal, Erzſchalk, m. purus putus sycophanta.
II. rec. přeljwati ſe, überflieſſen, überſtrömen, z. B. Fluß, abundare, inundare, redundare.
přeljwaný 3. ſ. unterm vorh.
přelomjm, fut. ex. il, iti, en, ſ. přelamugi: twrdoſt a nepoddanoſt ztrocená a gako přelomená, K.
přeložjm, fut. ex. il, iti, überlegen, a) v. einem Ort auf den andern, transponere, translocare; 2) zu ſtark belegen, überlegen, z. B. den Wagen, nimis onerare; 3) überſetzen aus einer Sprache in d. andere bringen, transferre, convertere, interpretari; 4) über einander legen, transversim ponere: ruce ſwé na křjž přeložil.
přelożugi, gar ſchlecht für překládám; ſ. d. Anm. zu nakládám.
přelſſenj, n. Überliſtung, f. circumventio, dolus.
přelſſjm, fut. ex. il, iti, überliſten, defraudare.
přelſtný 3. ſehr liſtig, summe dolosus.
přelud, u, m. ol. das Bild in der Seele, Phantaſie, f. phantasma, pl. přeludowé, daemonia.
přeluda, y, f. ſ. obluda, D. Kobold, Geſpenſt, n. daemon subterraneus, spectrum, B. přeluda nočnj, K. mura; b) ol. ſ. leſt.
přeludnjk, ol. ſ. podwodnjk.
přeluzugi, owal, owati, locken, pollicere.

přemáhám, al, ati, ſ. přemohu.
přemaži, fut. ex. azal, azati, azán, imper. až. ſ. přemazugi.
přemáwám ſe, ati, sl. hin u. her laufen, ziehen.
přemazugi, owal, owati, v. neu ein ausſchmieren, beſchmieren, denuo illinere, inducere; 2) ausſtreichen, auslöſchen, delere, tollere; zápiſowé dlužůw přemazanj a zruſſenj, Vel.
přemecy, ſ. přemetám.
přeměgi, (přemám), ll, ěti, zuweilen gehabt haben, habere: přeměl ſem mnoho nemocý, ich habe viele Krankheiten gehabt, überſtanden, toleravi.
přemeli, fut. mlel, mljti, imper. přemel, v. neuem mahlen, in der Mühle, denuo molere; 2) durchwühlen, z. B. Erde, invertere.
přemena, sl. ſ. proměna.
přeměřjm, fut. iti, folg.
přeměrugi, owal, owati, übermeſſen, v. neuem meſſen; b) zu viel meſſen; - ſe: s některými wěcmi ſe vſtawičně přeměrugi, - meſſen u. abermal meſſen, Cyr.
přemětač, e, m. Verläumder, m. obtrectator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.
přemetu, fut. ex. přemetl, přemeſti, überkehren, verrere.
přemetám, fut. přehazugi; 2) praes. ſ. vorh.
přemeyſſljm, ſ. přemyſſljm.
přemilý 3. ſehr lieb, allerliebſt, dilectissimus, pulcherrimus.
přemiſtrný 3. überkünſtlich, z. B. djlo, nimis artificiosus, - ně, adv. - se.
přemiſtrugi, fut. ex. owal, owati, überkünſteln, durch zu großes Künſteln fehlen: přemiſtro-

wal, (přiženěnj ſe), *Syr.* 2) das Meiſtern übertreiben? *P.*

Přemjtač, ſ. přeměták.

Přemjtám, al, ati, wenden, überwerfen, versare; na myſſli přemjtati, denken, mente, animo versare, agitare, volvere, *Syl.* fig. bljžnjho přemjtá, *K.* ſ. přetřáſám; ſlowo Božj přemjtati.

Přemlátjm, *fut.* il, iti, cen, v. neuem dreſchen, denuo flagellare, triturare; 2) zu ſehr dreſchen, nimis triturare.

Přemljwám, ati, ſ. přemeli.

Přemlauwám, al, ati, folg.

Přemlem, *sl.* ſ. přemeli.

II. *rec.* př-ti ſe, wieder gemahlen werden; 2) *sl.* zu- u. abgeben: mnoho ſe tu dnes lidj přemlelo.

Přemluwjm, *fut.* il, iti, 1) *cum acc. pers.* überreden, machen, daß jemand etwas glaubt, od. thut, persvadere alicui, permovere aliquem, *Vel.* 2) ſich verſprechen, ſ. přeřjeknaut ſe; 3) zu viel ſagen, mehr als nöthig ſagen, nimium dicere, falsum dicere: krátkým mluwenjm nepřemluwjš; duch ſw. w pjſmě ſw. ani nepřemluwil, ani nenedomluwil, *Com.*

Přemnoho, *adv.* gar viel, nimis.

Přemnožjm, *fut.* iti, überhäufen, obruere.

II *rec.* př-ti ſe, überhäuft werden.

Přemnožſtwj, *n.* ſehr viel, große Menge, *f.* plurima, *Ryb.* -krát, *adv.* ſehr oft, persaepe.

Přemočjm, *fut.* il, iti, zu ſehr benetzen, nimis madefacere, humectare; b) zu ſehr einweichen, nimis macerare: b) zu ſehr röſten, wäſſern, z. B. Flachs, Hanf, nimis macerare.

II. *rec.* p-ti ſe, durch Weichen od. Rözen im Waſſer verderben.

Přemocný 3. überaus mächtig, praepotens: wſſech wěcý přemocný, allmächtig, omnium rerum praepotens, *Syl.* - ně, *adv.* - tenter.

Přemohu, *fut. ex.* hl, mocy (moct), možen, *praes.* přemáhám, überwinden, übermächtigen, a) beſiegen, bezwingen, übermannen, z. B. Feinde rc. vincere, superare, devincere &c. b) *trop.* z. B. Hinderniße, Begierden rc. vincere, superare, devincere.

II. *rec.* přemocy ſe, ſich überwinden, ſich Gewalt anthun, se vincere, animum suum vincere; 2) pitjm a gedenjm ſe přemáhati, ſich übernehmen, mensuram, modum excedere.

Přemoknu, *fut.* kl, knauti, zu ſehr (vom Regen) befeuchtet werden, nimis madefieri (pluvia); daher v. Flachſe, Hanfe, zu ſehr geröſtet werden, nimis macerari; 2) Flüßigkeit v. ſich hindurch laſſen: ty ſtřewjce přemokly (ſkrz ſſátek) rc.

Premonſtrát, a, *m.* Premonſtratenſer (Mönch).

Premowánj, *n. verb.* v. premugi.

Přemřelý 3. *sl.* ſ. přezdilý.

Přemrſkám, al, ati, folg.

Přemrſſtjm, *fut.* il, iti, zerſchlagen, entzweyſchlagen, diffringere: prutem ſwým železným přemrſſtj ge.

Prems, a, *m.* Bräme, Brämſe, *f.* verſchiedene Werkzeuge zum Drucken od. Klemmen, harpago; kolo s premſem, ſ. kolo.

Přemudřjm ſe, *fut.* il, iti, folg. liſſka ſe přemudřila.

Přemudřugi, *fut.* owal, owati,

überkligen, überweislich d. h. unweslich handeln, insipienter agere: zdá mi se, žes to premudrowal.

Premugi, owal, owati, verbrämen, fimbriam obducere, fimbriare, *Com.* 2) fig. blenden, den Anstrich geben, fucum facere: neprawau při pěkné lžj a premugj.

Přemykač, e, *m.* - čka, y, *f.* s. překupnjk, hokynář *Syl.*

Přemykám, ati, s. hokynářjm, *Syl.*

Přemysl, a, *m.* der erste Herzog in Böhmen, (Prometeus, nach *Dubrav.* so wie Nezamysl, Epimeteus?)

Přemyssljm, el, eti, nachdenken, durchdenken, meditari, cogitare, *B.* - enj, *n. verb.*

Přemysslowánj, *n.* Betrachtung, Durchdenken, *n.* meditatio. *B*

Přemysslugi, owati, s. přemýssljm.

Přenačudugem se, owal, owati, *sl.* sich sehr u. viel wundern.

Přenadiwjm se, iti, *sl.* vorh.

Přenáhlim, *fut.* iti, *sl.* übereilen.

Přenáramný 3. übergroß, überaus gewaltig, praemagnus, vehemens; p-ná bolest; - ně, *adv.* höchlich, *D.*

Přenásledowánj, *n.* Verfolgung, *f.* Plagen, *n.* agitatio, exagitatio, insectatio.

Přenásledugi, owal, owati, verfolgen, plagen, premere, agitare, exagitare.

Přenássjm, el, eti, s. přenesu; - se, *sl.* s. stěhugi se.

Přenazdjwám, *fut.* al, ati, viel Namen aufgeben, indere nomina: diwných wymysslených gmen někomu přenazdjwati.

Přendáwám, ati, an einen andern Ort verlegen, transponere: to což máš, wdowě přendáwá.

Přenebezpečný 3. halsbrecherisch, überaus gefährlich, periculosissimus.

Přenegeden 3. gar mancher, *Com.*

Přenelitostně, *adv.* grausam.

Přenessenj, Übertragung, *f.* v. einem Orte in den andern, translatio.

Přenestydatý 3. sehr unverschämt, impudentissimus; - ně, *adv.* *B.*

Přenessleechetný 3. unzüchtig, sceleratissimus, *B.*

Přenesstastný 3. sehr unglücklich, infelicissimus; - ně, *adv.* - me.

Přenesu, *fut. ex.* sl, sti, sen, u. ssen, übertragen, v. einem Orte in den andern, transferre: na sebe y na swé potomky důstognost kněžstwa přenesl, *K.* něco na papjr př., etwas zu Papier bringen, literis prodere, literis mandare; *Syl.*

Přenj, v. přu, (selten).

Přeničemně, *adv.* s. ničemně.

Přennar, a, *m.* kterýž střjbro přepaluge, Silberbrenner, (Bergb.) perpurgator argenti; - rna, y, *f.* Brennhütte, *f.* ustrina; - nnowé střjbro, Brandsilber, Feinsilber, argentum excoctum, purum, *Syl. R.*

Přenoclehugi, *fut.* owal, owati, nocleh dáti, beherbergen, hospitio excipere, *D.*

Přenocugi, *fut.* owal, owati, übernachten, noctare, *B.*

Přenuzný 3. blutarm.

Přenohy, *sl.* s. nohy? *Ryb.*

Přeobalcugem sa, owati, *sl. Lypt.* sich dürftig behelfen.

Přeoblečem, lekl, lécy, u. - se, *sl.* s. přewleku se.

Přeoblékám, ati, *sl.* vorh.

Přeobracám, al, ati, *sl.* umkehren.

Přeobugem, *fut.* bul, bauti, -se, d. Schuhe verändern.
Přeonačjm, *fut.* s. zginačjm.
Přeopáčjm, iti, *sl.* s. opáčjm 1.)
Přeorám, (oři), *fut.* al, ati, umackern, v. neuem ackern, denuo arare; 2) durchackern, durchpflügen: meze přeorati, *prov.* über die Schnur hauen, limites transgredi.
Přeorawám, al, ati, verb.
Přeosegi, *fut.* sel, sýti, durchsieben, cribrare.
Přeostrý 3. sehr scharf, peracutus.
Přepáčjm, *fut.* iti, *sl.* s. ohlednu; 2) nachsehen, connivere.
Přepáčky, *pl.* *sl.* s. ohledy.
Přepadenj, *n.* nemoc, Abnehmen, *n.* atrophia, *Syl.*
Přepadly 3. eingefallen (im Gesicht)?
Přepadnu, *fut.* *ex.* dl, dnauti, dnaut, überfallen, über den Hals kommen; repente supervenire: přepadnauti nepřjtele; přepadnaut gest od 40 reytarů, *Com.* p-ti se, einfallen im Gesichte?
Přepáljm, *fut.* iti, en, folg.
Přepalowač, e, *m.* Brenner, ustor, *D.*
Přepalugi, owal, owati, durchbrennen, perurere; 2) schmelzen, machen, daß etwas zergeht, besonders v. Silber, Gold, liquefacere, solvere, resolvere; 3) destilliren, destillare, bylinky přepalowati, (wodku z nich páliti), Kräuter abziehen, destillare; přepalowané wodičky, Hlas. Česty.
Přepanossjm, *fut.* il, iti, übertreffen, zuvorthun, praecellere, superare, vincere, *Syl.*
Přepásám, al, ati, folg.
Přepássi, *fut.* pásal, pásati, umgürten, praecingere: -se zjnj rc. *B.*
Přepatrný 3. sehr deutlich, augenscheinlich, valde perspicuus, evidens.
Přepausstjm, iti, s. přepusstjm; -těnj, *n.* *verb.*
Přepažjm, *fut.* *ex.* il, iti, in der Mitte pfählen, Pfähle einschlagen, in medio palare, impedare; 2) s. přehredjm.
Přepažugi, owati, verb.
Přepelka, y, *f.* *sl.* s. moteyl; 2) od. přepelice, *f.* Wachtel, *f.* perdix.
Přepečem, (přepeku), pekl, pecy, *sl.* zu sehr braten, backen.
Přepeřjm se, *fut.* u. *praes.* il, iti, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.
Přeperu, *fut.* přepral, prati, v. neuem waschen, z. B. d. leinenen Kleidungsstücke, Obst, Getreide rc. lavare; někoho, im Prügeln über jemand Meister werden, vincere verberando.
Přepewný 3. sehr fest, s. pewný.
Přepigi se, *fut.* iti, sich übertrinken, nimium bibere, *Cyr. Vel.*
Přepjgjm, (gám), el, eti, *sl.* Verlöbniß halten, welches mit Trinken bestättigt wird; -enj, *n.* Verlobniß, sponsalia, *pl.*
Přepjgjm se, il, iti, verb.
Přepilugi, *fut.* owal, owati, entzweysägen, serra discindere, *Wrat.*
Přepjnám, al, ati, s. přepnu.
Přepjrám, ati, s. přeperu.
Přepisowatel, e, *m.* Abschreiber, antigraphus, librarius; -lka, y, *f.* -inn, *f.* -pha.
Přepjssi, *fut.* psal, psati, abschreiben, describere, transscribere.
Přeplacým, el, eti, folg.
Přepisugi, owati, verb.

Přepjtám, *fut.* al, ati, *sl.* s. od. prosým, b) mit Respekt reden: přepitugem, howno zná; p-ti se, um Erlaubniß, um Entlassung bitten, veniam, indultum petere.

Přepitugem, owati, *sl.* vorh.

Přeplatjm, *fut. ex.* il, iti, überzahlen, nimium solvere: welikými penězy to přeplatil, *Vel.*

Přeplaut, s. přeplowu.

Přeplawjm, *fut* il, iti, überschiffen, jemand, trajicere.

II. *rec.* přeplawiti se, hinüberschiffen, trajicere.

Přepligi, *fut.* plil, pliti, drüber speyen, supra spuere.

Přeplnjm, *fut.* il, iti, überfüllen, nimis implere.

II. *rec.* p-ti se, sich überfüllen, a) sich übereſſen, nimium cibi ingurgitare, nimio cibo obrui; b) s. přepigi se.

Přeplňowánj, - se, *verb.* v. folg.

Přeplňugi, owati, s. přeplnjm.

Přeplowám, *fut. ex.* al, ati, überschwimmen, tranare, od. transnare, tranatare, od. transnatare.

Přeplowu, *fut.* plaul, plauti, vorh

Přeplynu, *fut.* ul, auti, vorh.

Přeplzký 3. sehr schlüpfrig, s. plzký

Přepnu, *fut.* přep'al, přepnauti, überspannen, nimis extendere; b) auch tropisch? z. B. přep'atá očekáwánj, fantazý ? *P.* s. přjlissný.

Přepochotný 3. sehr lieblich, svavissimus: přepochotný choti mûg! *Com.* s. pochotný.

Přepočjtám, *fut.* al, ati, durchrechnen, computare.

Přepotěssený 3. sehr angenehm, trostvoll, gratissimus: přepotěssené včenj, *K.*

Přepřáhám, al, ati, umspannen.

II. *rec.* p-ti se, abwechseln in der Arbeit, per vices laborare: gednák stráž držeti, gedni musyli a druzý dělati, *rc.* a tak se přepřáhati, *K.* 2) umspannen: s koňmi do giného wozu se přepřáhali, *Cyr.*

Přepracugi, bess. předělám.

Přeprawjm, *fut.* il, iti, z. B. přes wodu, wrch *rc.* über einen Fluß, Waſſer, Berg *rc.* schaffen, trajicere.

Přepřjliš, auch přespřjliš, *adv.* zu sehr, nimis, *K.*

Přeprosým, *fut. ex.* yl, yti, erbitten, durch Bitten bewegen, exorare.

Přepru, *fut. ex.* přel, přjti, überführen, überzeugen, convincere: wás nepřepře žádný; w tom se nedám přepřjti, das laſſe ich mir nicht abstreiten; 2) ausstreiten, etwas abdisputiren, disputando alicui eripere, od. extorquere: on mi to porád chtěl přepřjt.

Přeprudký 3. sehr heftig, vehementissimus.

Přepsotný 3. sehr elend, valde (admodum) calamitosus.

Přepuſſtěnj, *n.* Zulaſſung *f.* permissio; z přepuſſtěnj Božjho.

Přepuſtjm, *fut.* il, iti, zulaſſen, zukommen laſſen, permittere; djl toho přátelům swým přepuſtil, *Vel.* přepuſtiti dům, ein Haus hingeben, *D.* 2) máslo přepuſtiti, - zerlaſſen, schmelzen, liquefacere, *Vel.* 3) *sl.* frey sprechen, frey laſſen, aus der Lehre, Dienst.

Přepyſſný 3. sehr stolz; -ně, *B.*

Přerážjm, el, eti, folg.

Přerázým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* přeraz, entzwey schlagen, discutere: hnáty přerazyti.

II. *rec.* p-ti se, entzwey springen, dissilire; s. auch pśsjm.

Přeřeknu, *fut.* řekl, řeknauti, u. řjcy, s. prořeknu.

II. *rec.* p-ti, u. přeřjcy se, sich versprechen, sich verreden, nicht das sagen, was man sagen wollte, labi in loquendo.

Přeřezám, přeřeži, *fut. freq.* al, ati, án, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare; 2) entzweysägen, serra dividere.

Přeřjdjm, *fut. ex.* iti, s. zředjm.

Přeřjkám, al, ati, hersagen, dicere: modlitbu přeřjkal, *Cyr.*

Přerobjm, *fut.* iti, *sl.* umarbeiten, b) durcharbeiten; cestu pr. bahnen.

Přerodjm se, *fut.* iti, umgeschaffen werden, mutari: přerodil se na krotkého člowěka.

Přerostu, *fut.* rostl, růsti, mit dem Accus. überwachsen, über etwas, od. jemand, supercrescere alicui, od. crescere supra rem, od. crescendo superare aliquem od. rem; 2) ohne Accus. zu groß werden, nimis excrescere.

Přerownám, *fut.* ati, folg.

Přerownáwám, al, ati, noch einmal schlichten, ordnen, denuo disponere, ordinare, componere.

Přerozkossný 3. anmuthsvoll, amoenissimus; -ně, *adv.* -me.

Přerozličný 3. sehr verschieden, diversissimus; - ně, *adv.*

Přerussjm, *fut.* il, iti, en, umstoßen, ungültig machen, evertere, irritum reddere, rescindere: práwo přerussil, *Vel.*

Přerůsti, s. přerostu.

Přes u, *m sl.* preš, e, *m.* d. Presse, z. B. des Weines, Buchdruckens ꝛc. prelum; ist es so viel als Kelter, so steht auch torcular.

Přes, vor mehreren Mitlautern přese, *praep. reg. acc.* über, *a*) oberwärts, oberhalb, z. B. über die Erde, über den Thurm hervorragen ꝛc. supra, super; b) drüber, eine Mehrheit, od. Vorzüglichkeit anzuzeigen, z. B. přes deset let, über zehn Jahre; přes sto tolarů, über hundert Thaler ꝛc. supra, super; c) außer, super, supra, praeter; přes to, s. nad to; außerdem, praeterea; d) hinüber, über, trans, ultra; z. B. přes řeku gjti, über den Fluß gehen, ire trans flumen, transire flumen; tam byl přes podzymek, über den Herbst, *Vel.* e) durch, über, per: přes trh, přes cestu, über Markt, über den Weg, z. B. gehen, tragen, per forum &c. f) wieder, contra: přes zákaz činiti, g) hie u. da, *a*) s. bez, krom, β) s. skrze.

Anm. Sehr irrig wird es manchmal mit skrz verwechselt.

Přesaděný 3. *sl.* s. presazený.

Přesadjm, *fut.* il, iti, versetzen, übersetzen, transponere, translocare, transplantare; 2) überladen, nimis onerare; hospodář se čeledj a dobytkem nepřesazuge; 3) (*ol.*) überspannen, brechen, rumpere: přesádjš mi skoro srdce.

II. *rec.* přesaditi se, sich versetzen, transponi, Luk. 17, 6.

Přesáhám, ati, folg.

Přesáhnu, *fut.* hl, hnauti, überlang seyn, longiorem esse; ten žiwot wsseliký čas přesáhá, *Com.*

Přesahugi, owati, vorh.

Přesaudjm, *fut.* il, iti, falsch ur-

theilen, im Urtheilsprechen fehlen, *Com.* 2) někoho, über jemand das Recht erhalten, den Proceß gewinnen, causa superare: někoho přesauditi, a co psa přes hůl přewrcy.
Přesaukám, *fut.* ati, s. přesukugi.
Přesauzený 3. *part.* v. folg. wěc přesauzená, nález w moc wessly, judicatum, *Syl.*
Přesazený 3. versetzt, translocatus, transplantatus.
Přesazugi, owati, s. přesadjm.
Přeschnu, *fut.* chl, chnauti, zu sehr trocknen, zu trocken werden, nimis siccari, siccescere, arefieri; 2) vertrocknen, arescere, exarescere, siccari: někteté řeky přeschly, *Vel.*
II. *rec* p-ti se, dasselbe 2): studnice se přeschla, a zas se wyprýsstila.
Přeschowám, *fut.* ati, *sl.* s. překrygi.
Přeschýnám, ati, *sl.* s. přesychám.
Přesedám, al, ati, sich anders, od. anders wohin setzen; 2) *cum dat. pers.* ekeln, nauseari; to mi přesedá, das ekelt mir; y ty gegich prebendy gim p-nau.
Přesedawý 3. trpký, herb, acerbus, *Syl.* - wě, *adv.* - be.
Přesednu, *fut.* dl, dnauti, s. přesedám.
Přesedjm, *fut.* ex. ěl, ěti, z. B. celau noc, celý den, d. ganze Nacht, den ganzen Tag hindurch sitzen, tota nocte, tota die sedere.
Přeseň für přes něg od. přes něho.
Přeseknu, kl, knauti, s. přetnu.
Present, u, *m.* Präsent, *n.* donum, *Cyr.*
Presentugi, owati, *sl.* das Gewehr präsentiren, telum prae se tenere.
Přesewssecky, t. g. přes wssecky.
Přeska, y, *f.* (přezka, v. přehu od. přahu, *D.*) Schnalle, *f.* fibula: p. w padagicy, swaussky, Einfall- od. Einlösungsschnalle in der Uhr, fibula illabens, laxatoria, *R.* na přesku zapnauti, vpnauti, přesku zatáhnauti, zuschnallen (kreisen), fibulare, confibulare, *Syl.*
Přeskácka, y, *f.* Übersprung, *f.* transsaltatio.
Přeskakugi, *sl.* auch přeskacugi, owal, owati, s. přeskočjm.
Přeskář, e, *m.* der d. Schnallen verfertigt od. verkauft; - řka, y, *f.* d. d. Schnallen verkauft.
Přeskočjm, *fut.* il, iti, überspringen. a) drüberspringen, transilire; b) etwas überhüpfen, übergehen, z. B. ein Zeile im Lesen, transilire, transire, praeterire; c) jemand vorgezogen werden, transilire aliquem; tu toliko přeskočně některé položjm, *Lomn.*
Přeskočně, *adv.* flüchtig, obiter;
Přeskok, a, *m.* s. odsstjpenec.
Přeskok, u, *m.* Übersprung, *m.*
Přeslawný 3. überaus berühmt, glorreich, gloriosus; b) sehr feyerlich, perquam solennis; c) sehr herrlich, magnificus, *B.* - ně, *adv.* - se. - niter, - ce.
Přeslechnu, *fut.* chl, chnauti, verhören, a) z. B. einen Zeugen, audire aliquem, quaerere ex aliquo; 2) überhören, nicht hören, non audire.
II. *rec.* přeslechnauti se, verhören, falsch hören, non recte audire.
Přeslen, u, *m.* Wirtel an der Spindel, verticillus; 2) Mettfuß, *m.* (Pflanze), clinopodium, *hung.* pereszlen.

Přeslenice, *f.* zrostlina, chloromyron.

Přeslice, *f.* Rocken, Spinnrocken, *m.* colus: sslechtictwj po přeslicy, Kunkeladel, *m.* etwas, nobilitas muliebris; přátelé po přeslicy, s. krewnj.

Přeslička, y, *f.* Katzenkraut, Zinnkraut, *n.* equisetum; - wodnj, Armleuchter, *m.* (Pflanze), chara; 2) *dim.* v. vorh.

Přeslicnjk, *a. m.* Rockenmacher, od. Verkäufer.

†Přeslicnjk, u, *m.* zrostlina, casuarina; - kowity 3. - neus.

Přeslidjm, *fut.* il, iti, ausspüren, indagare: přeslidili psy wsseczo, *Puchm.*

Přesljnek, nku, *m.* *dim.* ein kleiner Wirtel, verticillus.

Přeslýchám, al, ati, folg. - ánj, *n. verb.*

Přeslyssjm, *fut.* iti, *sl.* s. přeslechnu.

Přesmeknu se, *fut.* kl, knauti, durchschlüpfen, perlabi.

Přesmutný 3. sehr traurig, moestissimus; 2) sehr kläglich, tristissimus: to tak přesmutné nesstěstj sám sobě způsobil.

Přesmyk, u. *m.* ein enger Paß, fauces, *pl.* angusta via, pylae.

Přesnj 1. d. Presse betreffend, torcularius, *R.*

Přesnice, nic, *pl. f.* ungesäuertes Brod, Kuchen, Mazzesse, *f.* der Juden, azyma(orum), panis azymus; 2) das Fest der ungesäuerten Brode, dies od. festum azymorum: den přesnic aneb nekwassených chlebů, zelený čtwrtek, *Vel.*

Přesnočnj 1. was d. Nacht hindurch ist, od. geschieht, nocturnus.

Přesný 3. ungesäuert, azymus; přesný chléb, ungesäuertes Brod, panis azymus; - nost, i, *f.* ungesäuerte Beschaffenheit, 2) fig. Reinheit, *f.* sinceritas: pjsma swatá w swé přesnosti zůstawau, w přesnosti swé zachowaná, *K.*

Přesoljm, *fut. ex.* il, iti, übersalzen, nimis sallire: mnoho kuchařů přesolj polewku, viele Köche versalzen den Brey, *D.*

Přesowna, y, *f.* s. lis, Preßhaus, *n.* torcularium, torcularia cella.

Přesownjk, *a, m.* Keltermeister, Preßmeister, Presser, *m.* torcularius, preli moderator, *R.*

Přespěssný 3. sehr geschwinde, perceler.

Přespjm, *fut.* il, iti, durchschlafen, z. B. die Nacht; 2) *sl.* schwängern, deflorare.

II. *rec.* p-ti se, hie u. da, *sl.* zu Falle kommen, stuprari; přespala se, přespal se s nj.

Přespolnj 1. fremd, a) auswärtig geboren, alienigenus, peregrinus; b) ausländisch, peregrinus.

Přes, *sl.* s. pres.

Přessacugi, owati, übersetzen, übermäßig schätzen, nimio aestimare.

Přessatjm se, *fut. ex.* il, iti, sich verkleiden, vestem mutare; - w způsob wězňů, *Wrat.*

Přessibalý *sl.* Durchtrieben, versutus, veterator.

Přessinjem sa, *fut.* nul, nauti, *sl.* überstürzen.

Přessjwám, ati, s. ssigi.

Přessjwka, y, *f.* s. loktusse.

Přesskoda, (weliká sskoda), als *interj.* o přesskoda! Hlas. Cesk. sskoda přesskoda! Schade über Schade.

Přesskřjpjm, *fut.* iti, überschrey-

en, überstreiten, clamorosa disputatione vincere.

Pressow, a, m. d. St. Eperies in Ober - Ung. Eperiesinum; - wan, a, m. ein Eperieser, Eperiesiensis, auch Eperiensis, m. f. - nka, y, f. - inn, f. - wský 3.

Přessowanec, nce, m. sl. Kelterwein, Tresterwein, vinum torcularium, lora, lorea.

Pressparčan, a, m. - nka, y, f. ein Preßburger, eine - inn, f. Posoniensis, od. incola Posoniensis.

Pressporek, rku, m. d. St. Preßburg, in Ung. Posonium, hung. Posony; -rský 3. Preßburger, Posoniensis.

Přesstárám, s ſstárám.

Přesstěkaný 3. sl. s. přessřdalý.

Přesstěkugi, fut. owal, owati, übertreffen, antecellere: staw wdowský, gak panenstwj, tak manželstwj přesstěkuge: přesstěkowal w tom pradědа swého Ráto, Vel.

Přesstiknem, fut. kl, knauti, umspannen.

Přesstrеychugi, owati, s. přetrhnu

Pressugi, bess. presugi 1).

Přestalý 3. das nachgelassen od. aufgehört hat, finitus: na znamenj přestalé potopy.

Přestanu, fut. ex. tal, tati, aufhören, a) mit dem Genit. od. Infin. ablassen, ein Ende machen, desinere, desistere, facere finem: počal pýchy přestáwati, K. - hřjchů, K. nepřestal té nadutosti, K. přestal hřessiti, b) ein Ende bekommen od. haben, desinere, finem habere; 2) na něčem přestati, a) beruhen bey etwas, es beruhen lassen, zufrieden seyn mit etwas, contentum esse re, auch acquiescere in re, od. quiescere re; 3) sl. s. přewrátiti se, 2) - ánj, n. verb.

Přestarám se, fut. al, ati, zu alt werden, z. B. zum Heurathen: dcera se přestarala, B.

Přestarý 3. sehr alt, D.

Přestatý 3. sl. abgestanden, verraucht, z. B. wjno.

Přestaupenj, n. Übertretung, z. B. des Gesetzes, violatio.

Přestaupjm, fut. il, iti, übertreten, a) hinübertreten, transire; b) überschreiten, dawider handeln, transilire, migrare; c) k někomu, sich zu jemand schlagen, desciscere ad aliquem.

Přestáwám, al, ati, s. přestanu; - wánj, n. z. B. na swém losu, Zufriedenheit, Zufrieden seyn.

Přestawjm, fut. ěl, ěti, anders bauen, aliter aedificare; 2) umsetzen, anders setzen, z. B. Ofen 2c. aliter ponere.

Přestáwka, y, f. přestánj, Absatz, m. D. Abschnitt, m. D. sectio; b) Ruhepunkt, punctum quietis, pausa.

Přestawugi, owati, s. přestawjm.

Přestěhugi, fut. ex. owal, owati, übersetzen, wegführen, anderwärts ansiedeln, translocare, traducere, transplantare: dal z nich přestěhowal do těch kragin, Cyr. & B.

II. rec. přestěhowati se, hinüberziehen, übersiedeln, (neutr.) transmigrare, transire.

Přesteli, fut. ex. přestlal, přestlati, imper přestel, folg.

Přestjlám, ati, folg. - ánj, verb.

Přestlánj, n. verb. v. přesteli.

Přestláwám, al, ati, anders bet-

ten, aliter lectum sternere; -ánj, - n. verb.

Přestogjm, *fut.* ál, áti, eine Zeit lang stehen, per aliquod tempus stare: celý den přestogi; 2) ausstehen. ausgestanden haben, perferre: welkých muk přestáli.

II. *rec.* p-ti se, *sl.* durch langes Stehen verderben, situ corrumpi.

Přestrassjm, *fut.* il, iti, en. erschrecken, in Schrecken setzen, terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere od. injicere.

Přestrčjm, *fut* il, iti, en, anders stecken, hineinfügen, aliter inserere; 2) hinüber schieben, transmovere, transferre.

Přestřihnu, *fut.* hl, hnauti, folg.

Přestřihugi, owal, owati, mit der Scheere entzwey schneiden, *B.* fig. přestřihnauti zlau radu něčj; přestřihuges nám žiwot, *Com.*

Přestřiženj, *n. verb.* v. přestřjhnu.

Přestrkugi, owati, s. přestrčjm.

Přestrogugi, owal, owati, anders bereiten etc. s. strogjm; 2) verarbeiten, fabrizieren, elaborare; přestrogowánj wěcý, *Com.*

†**Přestup**, u, *m.* zrostlina, smilax: (ist eigentlich pohlnisch).

*Přestupek, pku, *m.*? *Rautenk.* s. přestaupenj.

†**Přestupnička**, y, *f.* zrostlina, smilacina.

Přestupnjk, *a, m.* Übertreter, z. B. des Gesetzes, violator; -nice, *f.* -inn, *f.* -trix.

Přestupný 3. z. B. přestupný den, Schaltag, *m.* dies intercalaris; přestupný rok, Schaltjahr, *n.* annus intercalaris.

Přestupugi, owati, s. přestaupjm.

Presugi, owal, *owati*, keltern, pressare (torquere) uvas; 2) pressen, ausdrücken, exprimere, cogere vi: přesowali na nich klénoty.

Přesukugi, owal, owati, zusammen drehen, contorquere; z. B. twerny, zwirnen, fila dupliciter, contorquere; len dwakrát přesukowaný, *B* s. saukám.

Přesússám, se, *ati*, *sl.* sich auslüften, trocknen: penjze se přesússagú.

Přesussjm, *fut.* iti, (*sl.*) austrocknen lassen, exsiccare; 2) zu sehr austrocknen.

Přesutý 3. übervoll, zu voll, überschwänklich, redundans; -tě, *adv.* wrchowatě a přesutě odpłatiti.

Přesuzowač, e, *m.* s. přemětač.

Přesuzugi, owal, owati, s. přesaudjm 1), a); b) s. přetřásám, *K.*

Přeswědčjm, *fut.* iti, überzeugen, convincere; -čenj, *n.* Ü-gung, convictio, persuasio.

Přeswětjm, *fut.* il, iti, v. neuem weihen, denuo lustrare: kostel přeswětiti, očistiti, *Com.*

Přeswětlý 3. grell, schimmernd, lucidus, fulgidus, *D.*

Přesychám, al, ati, s. přeschnu.

Přesyceny, übersatt, satur; -nost, i, *f.* Übersättigung, *f.*

Přesycugi, owati, s. přesýtjm.

Presydent, *a, m.* Präsident, Präses, *m.* praeses: presydent komory, *Vel.* -stwj, *n.* Präsydentenwürde, *f.* Amt, *n.* munus, dignitas praesidis; -towá, é, *f.* od. tka, y, *f.* -inn, *f.* praeses auch conjux praesidis.

†**Presydugi**, owati, präsidiren? *P.*

Přesyljm, (sy), *fut.* yl, yti, *sl.* übermäßig anstrengen: přesylil

sem sy ruku, tak že mne giž dáwno bolj; přesyliti se, über macht thun.

Přesypám, ati, hinüber schütten, trockne Sachen, transfundere, s. sypám.

Přesypáwám, al, ati, verb.

Přesytjm, fut. il, iti, übersättigen, nimis saturare; fig. hřjchy a nepravostmi se přesycowati.

Přesewám, al, ati, durchbeuteln, z. B. Mehl, percribrare.

Přeta, abs. s. hrozba.

Přetáčám, ati, sl. s. přitočjm.

Přetáhnu, fut. ex. hl, hnauti, přetažen, imper. přetáhni, hinüber ziehen, jemand od. etwas, trahere illuc, transferre: b) übersetzen, überladen, nimis onerare: robotami nepřetáhnauti; wbjrá a přetahuge nowbané, Vel. 2) über etwas hinziehen, wandern, marschiren, transire: přetáhli hory Bawoři, Vel. 3) zu weit hinziehen, hinüber drehen; 4) rosyčku slunečnj ec. přetahowati, abziehen, destillare? R.) 5) sl. übersetzen, schnellen beym Zahlen, Verkaufen, n. nad slussnost přetahowati (w ceně) někoho, Vel.

II. rec. p-ti se, sich ranzen, pandiculari; b) durch übermäßiges Ziehen erkranken.

Přetahowačka, y, f. přetahowacý prkno, Aufzugsbrett des Maurers, asser inducendis partibus, R.

Přetahugi, owati, s. přetáhnu.

Přetancugi, im Tanzen übertreffen; 2) tanzend zubringen, z. B. d. Nacht.

Přetěkám, al, ati, fut. d. Zeit hindurch streichen.

Přetekám, al, ati, folg.

Přeteku, sl. přetečem, fut. ex. tekl, tecy, imper. přeteč, überfließen, abundare, redundare, restagnare; 2) sl. s. předběhnu.

Přetesám, al, ati, folg.

Přetessi, fut. tesal, tesati, über d. Schnur hauen, nimis asciare; 2) das Maaß überschreiten, fehlen, verbrechen, delinquere.

Přetichnu, sl. s. utichnu, p. křik.

Přetjm, ol. s. hrozým.

Přetjnám, ati, s. přetnu.

Přetisknu, fut. ex. kl, knauti, neu auflegen (ein Buch), reimprimere, recudere; - nutj, n. Auflage, f. recusio.

Přetjžjm, fut. ex. il, iti, überlasten, nimis onerare; přetjžili přirozenj pokrmem, Com.

Přetkám, fut. ex. al, ati, überweben, aliter texere: pawučinu přetkáwat, prov. leeres Stroh dreschen, unnütze Arbeit machen, aethiopem lavare.

Přetnu, fut. přeťal, přetjti, imper. přetni, entzwey hauen, caedendo dividere, rumpere, transsecare; fig. duch sw. přetjná swětské panowánj swým kněžjm, Krac.

Přeto, sl. s. proto.

Přetočjm, fut. il, iti, überdrehen; 2) in ein anderes Faß abzapfen; 3) zu viel abzapfen, od: auszapfen.

Přetřásám, al, ati, durchschütteln, excutere; 2) s. přetřepám.

Přetrasu, fut. asl, ásti, verb.

Přetráwjm, fut. ex. il, iti, verzehren, impendere, Pr. b) bess. ztráwjm (stráwjm): přetráwiti wěčnau noc, Neg.

Přetřebugi, owati. s. přetjbjm: Satan Cýrkew př-buge, Kaz. d.

Přetřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* nachreden, nachtheilig reden v. jemand, durchhecheln, (ausrichten), taxare, male loqui de aliquo; -áwám, al, ati, *fr.*

Přetrhám, *fut.* al, ati, folg.

Přetrhnu, *fut.* hl, hnauti, přetržen, (*sl.* přetrhnut) *imper.* přetrhni, zerreißen, entzwey reißen, (*act.*) rumpere, dirumpere: koně přetrhnauti, (w žiwotě násylným taženjm), *Pr.* 2) steuern, wehren, Einhalt thun, obsistere, resistere, reprimere, cohibere, compescere: z. B. hřjchy, den Sünden; zakaté wěcy přetrhnauti, *Vel.* 3) unterbrechen, interrumpere; Rathauz oben přetrhl, *Vel.* řeč někomu přetrhnauti, přetržené wywčowánj ꝛc. 4) pjsmo linwj (přesstreychugi), durchstreichen, inducere lineam, *Syl.*

II. *rec.* přetrhnauti se, zerreißen, z. B. das Band zerreißt, solvi, rumpi, dirumpi; 2) sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit, rumpi; 3) sich brechen, gemindert, geschwächt werden, z. B. Hitze, Kälte, frangere se; minui; zyma se přetrhla, - hat sich gebrochen.

Přetrhnutj, *n. sl.* přetrženj.

Přetrhugi, owal, owati, vorh.

Přetřjbjm, *fut. ex.* reinigen, (mit Gewalt, Unannehmlichkeit), perpurgare; přetřjbjm ge wěgeckau, *B.* pole gegich přetřjbil, *B.* přetřjbjm, přepurgugi gako kowy, *K.* s. auch po přetřjbjm.

Přetrpjm, *fut. ex.* 1) *cum dat. pers.* někomu něco, einem nachsehen, aequo animo ferre, tolerare; 2) erdulden, ertragen, perpeti, tolerare, sustinere: přetrpěti mnoho wálek, - těžkostj, nesstěstj.

Přetrubowánj, *verb.* v. folg.

Přetrubugi, owal, owati, wechselsweise blasen, fractum sonum edere buccina, *Lev.* 10,7

Přetrwám, *fut.* al, ati, 1) *neutr.* ausdauern, durare, perennare: přetrwati celý rok; celý den bez gjdla přetrwal, *Cyr.* 2) *act.* überleben, supervivere, superstitem esse alicui: přetrwati někoho.

Přetrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, diruptio.

Přetržjm, *fut.* il, iti, theuer verkaufen, pluris vendere.

Přetwářilec, lce, *m.* ein Verstellter, simulator, *Neg.*

Přetwářjm, intorquere? *Ryb.*

Přetwářjm se, el, eti, allerhand Gebährden machen, gesticulari; b) allerhand Gestalt annehmen, transformari, *Cyr.* p-jm se po někom, jemand nachäffen, temere imitari: přetwářeným hlasem řekl, *Kram.*

Přetwářka, y, *f.* Larve *f.*?

Přetwářnjk, a, *m.* Pantomimist, *m.* mimus, histrio; - nice, *f.* -inn, -ma.

Přetwařugi, owal, owati, s. přetwářjm: hlas něčj přetwařiti, -nachahmen, - imitari, *Kram.*

Přetwořilý 3. p-wořila řeč, *Ryb.*

†Přetwořugi, owal, owati? umschaffen, ungestalten, umarbeiten, verarbeiten? *Pnchm.*

Přetwrdý 3. sehr hart, perdurus.

Přewýkám, s. přetěkám.

Přewbohý 3. sehr arm.

Přewčjm se, *sl.* il, iti, übergelehrt werden.

Přewkrutný 3. sehr grausam; -ně, *adv.*

Přewsslechtilý 3. sehr artig, schön, pervenustus, -le, *adv.*
Přewtěšeny 3. sehr angenehm, pergratus; -eně, *adv.*
Přewádjm, eti, s. přewedu.
Přewálějm, *fut.* il, iti, folg. Boha zdaž oni přewálj?
Přewál;m, *fut. ex.* el, eti, überwältigen, besorgen, bello vincere, debellare, *K.* 2) *fut. fr.* folg.
Přewalim, *fut. ex.* il, iti, umwälzen, etwa transvolvere.
II. *rec.* přewaliti se, sich umwälzen, hinüberwälzen, transvolvi; b) *sl.* s. prowaliti se, 1)
Přewalugi, owati, vorh.
Přewárám, *praes.* ati, *sl.* folg.
Přewařjm, *fut. ex.* il, iti, überkochen, (*act.*) aufkochen, etwas kochen, coquere; 2) noch einmal kochen, denuo coquere.
II. *rec.* přewařiti se, überkochen, (*neutr.*) a) kochen, coqui; b) sehr kochen, coqui nimis
Přewařugi, owati, vorh.
Přewaz, u, *m.* Hauptbalken, *m.* tignum primanum.
Přewázi, *fut.* wázal, wázati, wázán, *imper.* přewaž, *praes.* přewazugi, umbinden, anders binden, denuo ligare; 2) *sl.* in der Mitte binden, z. B. den Sack.
Přewážjm, *praes.* eti, s. přewezu.
Přewážjm, *fut.* iti, s. přewažugi.
Přewazugi, owati, s. přewázi.
Přewažugi, owal, owati, abwiegen (abwägen), pendere ad libram exigere; 2) überwiegen, mehr wiegen, schwerer seyn, praeponderare.
Přewazým? eti, *D.* s. zawazým.
Přewedu. *fut.* wedl, wésti, weden, *imper.* přewed, überführen, hinüberführen, traducere: přewedl, na něho swé práwo, *Br.* -na sebe monarchyi, *K.* a) hintergeben, betrügen, hinters Licht führen, inducere aliquem.
Přewěgi, *fut.* wál, wjti, noch einmal würfeln z. B. Getreide, denuo ventilare.
Přewelebný 3. sehr herrlich, magnificus.
Přewelice, přewelmi, *adv.* zu sehr, gewaltig, nimis nimiopere.
Přeweliký 3. sehr groß, pergrandis, summus.
Přewěrný 3. ganz treu, wahrhaftig, perquam fidelis: přewěrný Bůh, *Com.*
Přewět-u, Abtritt, cloaca, Za.
Přewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, auffangen, intercipere; listy přewzal; přewzal se bljžnjho negedněu a roztřásl?
Přewezu, *fut.* zl, zti, *imper.* přewez, *praes.* přewážjm, hinüberführen, überführen, zu Wagen, zu Schiffe, transvehere.
II. *rec.* p-ti se, hinüberfahren.
Přewigi, *fut.* il, iti, *part. pass.* přewit, *imper.* přewij, anders winden (über einander) z. B. Garn, denuo glomerare; 2) s. přewjwám.
Přewjgjm, el, eti, vorh.
Přewinu, *fut. ex.* ul, auti, anders winden, (auf etwas), aliter involvere rei, aliter volvere in rem; 2) anders windeln, z. B. ein Kind, aliter od. denuo fasciis involvere.
Přewinugi, owati, vorh.
Přewjrám, al, ati, verschliessen, verschränken, praecludere: strank pod branau, njm se přewjrá, aby s wazy do města nemohli, *Vel.*

Přewisnu, *fut. ex.* ſl, u. ſnul, ſnauti, überhängen, superpendere, *B.*

Přewjwám, al, ati, ſ. přewěgi; 2) rügen, tadeln, cribrare, Job. 6, 26.

Přewláčjm, *fut.* il, iti, hinüberſchleppen, trahere alio; (überſchleppen, occare: přewláčiti getel ſylnau bránau, *Puchm.*

Přewládozem, *fut.* dal, dati, *sl.* überwältigen, viribus superare, vincere.

Přewleku, wlečeš, *fut. ex.* wlekl, wlécy, umkleiden, anders kleiden, aliter vestire.

II. *rec.* přewlecy ſe, ſich umkleiden, mutare vestes.

Přewljkám, al, ati, folg.

Přewljknu, *fut.* wljkl, wljknauti, ſ. přewleku.

Přewodjm, *praes.* il, iti, ſ. přewádjm.

Prewor, *a, m.* Prior, *m.* Prior; -rka, y, *f.* -inn, *f.* Priorissa, ſký 3. -ſtwj ꝛc. wie bey kancljř.

Přeworám, beſſ. přeorám.

Přewoz, -znjk, ſ. přjwoz, -ky, *Syl.*

Prewozugi, owal, owati, ſ. přewážjm, v. přewezu, *Cyr.*

Přewrácenec, nce, *m.* ein verkehrter Menſch, perversus homo, *K. Com.*

Přewracený 3. verkehrt, a) umgekehrt, eversus, perversus, versus, inversus; b) verwandelt, versus, mutatus; c) unrecht, perversus, auch praeposterus: beſonders der Ordnung nach, z. B. res, auch homo praeposterus; der verkehrt handelt; -ně, *adv.* inverse, retro, perverse, prave, praepostere; -noſt, i, *f.* Verkehrtheit, *f.* perversitas, pravitas.

Přewracuzi, owati, ſ. přewrátjm

Prewracým, el, eti, vorh.

II, *rec.* přewraceti, ſe, ſich wälzen, umkehren; 2) ſ. přewalatiti ſe; 3) *sl.* p-ti ſe w knize ꝛc. durchblättern, pervolvere.

Přewrátjm, *fut.* il, iti, cen, verkehren, a) umdrehen, vertere, invertere, pervertere; b) verwandeln, vertere, mutare; c) verderben, z. B. d. Worte, das Recht, der Verſtand, das Herz ꝛc. detorquere, pervertere, depravare, corrumpere.

II. *rec.* přewrátiti ſe, abfallen, ſich wegwenden, degeben, averti, deficare: od někoho ſe k ginému ſnadně přewrátiti; 2) zur unwahren Religion übertreten, a vera religione desciscere, apostatam fieri.

Přewrcy, ſ. přewrhu.

Přewrhám, al, ati, ſ. přewrhu; 2) počet kláſti, drzeti, überſchlagen? ungefähr berechnen, *Syl.*

Přewrhlec, lce, *m.* Abtrünniger, apostata; b) Ruchloſer, Verruchter? dwa měſſťané přewrhlcy, *Com.*

Přewrhlý 3. eigentlich umgeſtürzt; a) niederträchtig, ruchlos, teter, abjectus, illiberalis, Tyt 1, 3. přewrhlý poſel, Sama, *K.* 3) *sl.* ſ. přeſſibalý.

Přewrhnu, *fut.* ſ. folg.

Přewrhu, wrzeš, *fut.* wrhl, wrcy, *sl.* wrhnauti, wrzen, *imper.* přewrz, umſtürzen, z. B. einen Stuhl, Topf ꝛc. evertere, subvertere: wjtr zed tluſtau přewrhl, *Vel.* kozelec přewrcy, abtrünnig werden, *Syl.*

II. *rec.* přewrch ſe, umſtürzen; a) umgeſtürzt werden, z. B. der Wagen, everti, subverti; b) umfallen, collabi, corruere; b) abarten, ausarten, de-

generare; d) -ſy, abwechſeln, richtiger prowrcy ſy, welches ſiehe.

Přewru, eti, ſ. přewjrám.

Přewrženj, n. Umwerfung, *f.* eversio, subversio.

Přewundám, *fut.* al, ati, z. B. Stůl, knihy, überſtellen, anders wohin, transponere, transferre: ſtřewa přewundati, *R.*

Přewyſſený 3. *part.* v. folg. -ně, *adv.* überſchwänklich, effuse, abunde, *K.*

Přewýſſjm, *fut.* il, iti, übertreffen, praestare, antecedere, antecellere, superare, vincere.

Přewyſſugi, owati, vorh.

Prewýt, ſ. prewét, *Syl.*

Přewzatý 3. ſ. přewezmu.

Preys, u, *m.* Preis, *n.* Plünderung, direptio, praeda: wſſeho ſwobodný preys, *Vel.* preys puſtiti na měſto, d. Stadt preisgeben (den Soldaten), urbem relinquere direptioni, proponere ad praedam; - na králowſtwj; preys puſtil na wſy knězſké, *Vel.* někomu ſwobodný preys na měſto puſtiti, *Cyr.*

Preyſk, ſ. prýſk.

Preyſſtěnj, beſſ. prýſſtěnj.

Preyſſtěnina, ſ. prýſſtěnina.

†Preyſſtěninowatý, ſ. prýſſt-tý.

Preyſſtjm ſe, ſ. prýſſtjm ſe.

Preytýř, e, *m.* Erzklauber, separator metalli, *Syl.*

Preyz, e, *m.* preyz žlabowý, Einkehlſtein, *m.* Einkehle, *f.* collicia, ae, *f.* tegula colliciaris, (nach *R.* preyze, *f.* cyhla žlábkowitá, Hohlziegel, *f.* imbrex).

Přeza, y, *f. mor. & sl.* ſ. přjze.

Přežádaucý, ſehr erwünſcht, desideratissimus.

Přežádoſtný 3. ſehr ſehnlich, cupidus, ardens; - ně, *adv.* cum desiderio.

Přezák, a, *m.* Garnhändler, negotiator filarius; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix - la.

Přezarmaucený 3. ſehr kläglich, traurig, tristissimus.

Přezauwám, al, ati, ſ. přezugi.

Přezděnek, nku, *m.* Alcove, *f.* u. drgl. zotheca, alcova.

Přezdjm, *fut. ex.* il, iti, einen Spottnahmen, Spitznahmen geben, nomen ridiculum irrisorium) imponere: přezdjwagi mu ſok, *Com.*

Přezdjwám, (richtiger přezýwám), al, ati, vorh.; -wáwám, al, ati, *fr.*

Přezdjwka, y, *f.* Spitznahme, Stichelnahme, Spottnahme, nomen ridiculum, nomen irrisorium.

Přežehnám, *fut.* al, ati, *sl.* den Segen über etwas ſprechen, ſegnen, benedicere; - áwám, al, ati, *fr.*; - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti ſe, ſich mit dem Kreuze ſegnen, das Kreuz über ſich ſchlagen, cruce se signare.

Přeženu, *fut. ex.* hnal, hnati, hnán, *imper.* přežeň übertreiben, a) aus einem Orte in einen andern, depellere, transpellere: dobytek z gedné paſtwy na ginau; b) hinüber treiben, super agere: přes potok koně -; c) übermäßig treiben, ermüden, super vires agere, nimis agere; 2) ohněm, ſchmelzen, läutern, liquefacere; (3) bezwingen? Hyſt. o Perſek.)

II. *rec.* p-ti ſe, vorbey eilen, praetervolare: ty, y ony byly gako něgaká wichřice ſe přehnaly, *K.* 2) vorbey fahren, a) ſelbſt, zu Schiffe, Wagen, prae-

II. *rec.* p-ti se, entzwey sprin-gen, dissilire; s. auch pffjm.

Přeřeknu, *fut.* řekl, řeknauti, u. řjcy, s. proreknu.

II. *rec.* p-ti, u. přeřjcy se, sich versprechen, sich verreden, nicht das sagen, was man sagen wollte, labi in loquendo.

Přeřezám, přeřezi, *fut. freq.* al, ati, án, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare; 2) entzweysägen, serra dividere.

Přeřjdjm, *fut. ex.* iti, s. zředjm.

Přeřjkám, al, ati, hersagen, dicere: modlitbu přeřjkal, *Cyr.*

Přerobjm, *fut.* iti, *sl.* umarbeiten, b) durcharbeiten; cestu pr. bahnen.

Přerodjm se, *fut.* iti, umgeschaffen werden, mutari: přerodil se na krotkého člowěka.

Přerostu, *fut.* rostl, růsti, mit dem Accus. überwachsen, über etwas, od. jemand, supercrescere alicui, od. crescere supra rem, od. crescendo superare aliquem od. rem; 2) ohne Accus. zu groß werden, nimis excrescere.

Přerownám, *fut.* ati, folg.

Přerownáwám, al, ati, noch einmal schlichten, ordnen, denuo disponere, ordinare, componere.

Přerozkossný s. anmuthsvoll, amoenissimus; -ně, *adv.* -me.

Přerozličný s. sehr verschieden, diversissimus; -ně, *adv.*

Přerussjm, *fut.* il, iti, en, umstoßen, ungültig machen, evertere, irritum reddere, rescindere: práwo přerussil, *Vel.*

Přerůsti, s. přerostu.

Pres u, *m sl.* preš, e, *m.* d. Presse, z. B. des Weines, Buchdrukkens ꝛc. prelum; ist es so viel als Kelter, so steht auch torcular.

Přes, vor mehreren Mitlautern přese, *praep. reg. acc.* über, a) oberwärts, oberhalb, z. B. über die Erde, über den Thurm hervorragen ꝛc. supra, super; b) drüber, eine Mehrheit, od. Vorzüglichkeit anzuzeigen, z. B. přes deset let, über zehn Jahre; přes sto tolarů, über hundert Thaler ꝛc. supra, super; c) außer, super, supra, praeter; přes to, s. nad to; außer dem, praeterea; d) hinüber, über, trans, ultra; z. B. přes řeku gjti, über den Fluß gehen, ire trans flumen, transire flumen; tam byl přes podzymek, über den Herbst, *Vel.* e) durch, über, per: přes trh, přes cestu, über Markt, über den Weg, z. B. gehen, tragen, per forum &c. f) wieder, contra: přes zákaz činiti, g) hie u. da, α) s. bez, krom, β) s. skrze.

Anm. Sehr irrig wird es manchmal mit skrz verwechselt.

Přesaděný s. *sl.* s. přesazený.

Přesadjm, *fut.* il, iti, versetzen, übersetzen, transponere, translocare, transplantare; 2) überladen, nimis onerare; hospodář se čeledj a dobytkem nepřesazuge; 3) (*ol.*) überspannen, brechen, rumpere: přesádjš mi skoro srdce.

II. *rec.* přesaditi se, sich versetzen, transponi, Luk. 17, 6.

Přesáhám, ati, folg.

Přesáhnu, *fut.* hl, hnauti, überlang seyn, longiorem esse: ten žiwot wssecky čas přesáhá, *Com.*

Přesahugi, owati, vorh.

Přesaudjm, *fut.* il, iti, falsch ur-

theilen, im Urtheilsprechen fehlen, *Com.* 2) někoho, über jemand das Recht erhalten, den Proceß gewinnen, causa superare: někoho přesauditi, a co pſa přes hůl přewrcy.

Přesaukám, *fut.* ati, s. přesukugi.

Přesauzený 3. *part.* v. folg. wěc přesauzená, nález w moc wešſlý, judicatum, *Syl.*

Přesazený 3. versetzt, translocatus, transplantatus.

Přesazugi, owati, s. přesadjm.

Přeschnu, *fut.* chl, chnauti, zu sehr trocknen, zu trocken werden, nimis siccari, siccescere, arefieri; 2) vertrocknen, arescere, exarescere, siccari: některé řeky přeschly, *Vel.*

II. *rec* p-ti se, dasselbe 2): studnice se přeschla, a zas se wyprýſſtila.

Přeschowám, *fut.* ati, *sl.* s. překrygi.

Přeschýnám, ati, *sl.* s. přesychám.

Přesedám, al, ati, sich anders, od. anders wohin setzen; 2) *cum dat. pers.* ekeln, nauseari; to mi přesedá, das ekelt mir; y ty gegich prebendy gim p-nau.

Přesedawý 3. trpký, herb, acerbus, *Syl.* -wě, *adv.* -be.

Přesednu, *fut.* dl, dnauti, s. přesedám.

Přesedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, z. B. celau noc, celý den, d. ganze Nacht, den ganzen Tag hindurch sitzen, tota nocte, tota die sedere.

Přeseň für přes něg od. přes něho

Přesekn u, kl, knauti, s. přetnu.

Present, u, *m.* Präsent, *n.* donum, *Cyr.*

Presentugi, owati, *sl.* das Gewehr präsentiren, telum prae se tenere.

Přesewssecky, *t. g.* přes wssecky.

Přeska, y, *f.* (přezka, v. přehu od. přahu, *D.*) Schnalle, *f.* fibula: p. w padagicý, fpanſſtěcý, Einfall - od. Einlösungsschnalle in der Uhr, fibula illabens, laxatoria, *R* na přesku zapnauti, vpnauti, přesku zatáhnauti, zuschnallen (kreisen), fibulare, confibulare, *Syl.*

Přeskáčka, y, *f.* Übersprung, *f.* transsaltatio.

Přeskakugi, *sl.* auch přeskacugi, owal, owati, s. přeskočjm.

Přeskář, e, *m.* der d. Schnallen verfertigt od. verkauft; -řka, y, *f.* d. d. Schnallen verkauft.

Přeskočjm, *fut.* il, iti, überspringen. a) drüberspringen, transilire; b) etwas überhüpfen, übergehen, z. B. ein Zeile im Lesen, transilire, transire, praeterire; c) jemand vorgezogen werden, transilire aliquem;

Přeskočně, *adv.* flüchtig, obiter: tu toliko přeskočně některé položjm, *Lomn.*

Přeskok, a, *m.* s. odſſtjpenec.

Přeskok, u, *m.* Übersprung, *m.*

Přeslawný 3. überaus berühmt, glorreich, gloriosus; b) sehr feyerlich, perquam solennis; c) sehr herrlich, magnificus, *B.* -ně, *adv.* -se, -niter, -ce.

Přeslechnu, *fut.* chl, chnauti, verhören, a) z. B. einen Zeugen, audire aliquem, quaerere ex aliquo; 2) überhören, nicht hören, non audire.

II. *rec.* přeslechnauti se, verhören, falsch hören, non recte audire.

Přeslen, u, *m.* Wirtel an der Spindel, verticillus; 2) Mettfuß, *m.* (Pflanze), clinopodium, *hung.* pereszlen.

Přeslenice, *f.* *zrostlina*, chloromyron.

Přeslice, *f.* Rocken, Spinnrocken, *m.* colus: sslechtictwj po přeslicy, Kunkeladel, *m.* etwas, nobilitas muliebris; přátelé po přeslicy, s. krewnj.

Přeslička, y, *f.* Kanenkraut, Zinnkraut, *n.* equisetum; - wodnj, Armleuchter, *m.* (Pflanze), chara; 2) *dim.* v. vorh.

Přeslicnjk, *a*, *m.* Rockenmacher, od. Verkäufer.

†**Přeslicnjk**, *u*, *m.* *zrostlina*, casuarina; - kowitý 3. - neus.

Přesljdjm, *fut.* *il*, *iti*, ausspüren, indagare: přesljdili psy wssecko, *Puchm.*

Přesljnek, nku, *m.* *dim.* ein kleiner Wirtel, verticillus.

Přeslýchám, *al*, *ati*, folg. - *ánj*, *n.* *verb.*

Přeslyssjm, *fut.* *iti*, *sl.* s. přeslechnu.

Přesmeknu se, *fut.* kl, knauti, durchschlüpfen, perlabi.

Přesmutný 3. sehr traurig, moestissimus; 2) sehr kläglich, tristissimus: to tak přesmutné nesstěstj sám sobě způsobil.

Přesmyk, u. *m.* ein enger Paß, fauces, *pl.* angusta via, pylae.

Presnj 1. d. Presse betreffend, torcularius, *R.*

Přesnice, nic, *pl.* *f.* ungesäuertes Brod, Kuchen, Mazzesse, *f.* der Juden, azyma(orum), panis azymus; 2) das Fest der ungesäuerten Brode, dies od. festum azymorum: den přesnic aneb nekwassených chlebů, zelený čtwrtek, *Vel.*

Přesnočnj 1. was d. Nacht hindurch ist, od. geschieht, nocturnus.

Přesný 3. ungesäuert, azymus; přesný chléb, ungesäuertes Brod, panis azymus; - nost, i, *f.* ungesäuerte Beschaffenheit, 2) fig. Reinheit, *f.* sinceritas: wssma swatá w swé přesnosti zůstanau, w přesnosti swé zachowaná, *K.*

Přesoljm, *fut.* *ex.* il, *iti*, übersalzen, nimis sallire: mnoho kuchařů přesolj polewku, viele Köche versalzen den Brey, *D.*

Presowna, y, *f.* s. lis, Preßhaus, *n.* torcularium, torcularia cella.

Presownjk, *a*, *m.* Keltermeister, Preßmeister, Presser, *m.* torcularius, preli moderator, *R.*

Přespěssný 3. sehr geschwinde, perceler.

Přespjm, *fut.* il, *iti*, durchschlafen, z. B. die Nacht; 2) *sl.* schwängern, deflorare.

II. *rec.* p-ti se, hie u. da, *sl.* zu Falle kommen, stuprari; přespala se, přespal se s nj.

Přespolnj 1. fremd, a) auswärtig geboren, alienigenus, peregrinus; b) ausländisch, peregrinus.

Pres, *sl.* s. pres.

Pressacuji, owati, übersetzen, übermäßig schätzen, nimio aestimare.

Přessatjm se, *fut.* *ex.* il, *iti*, sich verkleiden, vestem mutare; w způsob wězňů, *Wrat.*

Přessibalý *sl.* Durchtrieben, versutus, veterator.

Přessinjem sa, *fut.* nul, *nauti*, *sl.* überstürzen.

Přessiwám, ati, s. ssigi.

Přessiwka, y, *f.* s. loktusse.

Přesskoda, (weliká sskoda), als *interj.* o přesskoda! Hlas. Česk. sskoda přesskoda! Schade über Schade.

Přesskřjpjm, *fut.* *iti*, überschrey-

en, überstreiten, clamorosa disputatione vincere.
Pressow, a, m. d. St. Eperies in Ober - Ung. Eperiesinum; - wan, a, m. ein Eperieser, Eperiesiensis, auch Eperiensis, m. f. - nka, y, f. - inn, f. - wský 3.
Přessowanec, nce, m. sl. Kelterwein, Tresterwein, vinum torcularium, lora, lorea.
Pressparčan, a, m. - nka, y, f. ein Preßburger, eine - inn, f. Posoniensis, od. incola Posoniensis.
Pressporek, rku, m. d. St. Preßburg, in Ung. Posonium, hung. Posony; -rský 3. Preßburger, Posoniensis.
Přesstárám, s sstárám.
Přesstěkaný 3. sl. s. přessibalý.
Přesstěkugi, fut. owal, owati, übertreffen, antecellere: staw wdowský, gak panenstwj, tak manželstwj přesstěkuge: přesstěkowal w tom prawda swého Ráto, Vel.
Přesstiknem, fut. kl, knauti, umspannen.
Přesstreychugi, owati, s. přetrhnu
Pressugi, bess. presugi 1).
Přestalý 3. das nachgelassen od. aufgehört hat, finitus: na znamenj přestalé potopy.
Přestanu, fut. ex. tal, tati, aufhören, a) mit dem Genit. od. Infin. ablassen, ein Ende machen, desinere, desistere, facere finem: počal pýchy přestáwati, K. - hřjchů, K. nepřestal té nadutosti, K. přestal hřessiti, b) ein Ende bekommen od. haben, desinere, finem habere; 2) na něčem přestati, a) beruhen bey etwas, es beruhen lassen, zufrieden seyn mit etwas, contentum esse re, auch acquiescere in re, od. quiescere re; 3) sl. s. přewrátiti se, 2) - ánj, n. verb.
Přestarám se, fut. al, ati, zu alt werden, z. B. zum Heurathen: dcera se přestarala, B.
Přestarý 3. sehr alt, D.
Přestatý 3. sl. abgestanden, verraucht, z. B. wjno.
Přestaupenj, n. Übertretung, z. B. des Gesetzes, violatio.
Přestaupjm, fut. il, iti, übertreten, a) hinübertreten, transire; b) überschreiten, dawider handeln, transilire, migrare; c) k někomu, sich zu jemand schlagen, desciscere ad aliquem.
Přestáwám, al, ati, s. přestanu; - wánj, n. z. B. na swém losu, Zufriedenheit, Zufrieden seyn.
Přestawjm, fut. ěl, ěti, anders bauen, aliter aedificare; 2) umsetzen, anders setzen, z. B. Ofen ꝛc. aliter ponere.
Přestáwka, y, f. přestánj, Absatz, m. D. Abschnitt, m. D. sectio; b) Ruhepunkt, punctum quietis, pausa.
Přestawugi, owati, s. přestawjm.
Přestěhugi, fut. ex. owal, owati, übersetzen, wegführen, anderwärts ansiedeln, translocare, traducere, transplantare: byl z nich přestěhowal do těch kragin, Cyr. & B.
II. rec. přestěhowati se, hinüberziehen, übersiedeln, (neutr.) transmigrare, transire.
Přesteli, fut. ex. přestlal, přestlati, imper přestel, folg.
Přestjlám, ati, folg. - ánj, verb.
Přestlánj, n. verb. v. přesteli.
Přestláwám, al, ati, anders bet-

ten, aliter lectum sternere; ánj, - *n. verb.*

Přestogjm, *fut.* ál, áti, eine Zeit lang stehen, per aliquod tempus stare: celý den přestogi; 2) ausstehen, ausgestanden haben, perferre: welkých muk přestáli.

II. *rec.* p-ti se, *sl.* durch langes Stehen verderben, situ corrumpi.

Přestrassjm, *fut.* il, iti, en, erschrecken, in Schrecken setzen, terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere od. injicere.

Přestrčjm, *fut* il, iti, en, anders stecken, hineinfügen, aliter inserere; 2) hinüber schieben, transmovere, transferre.

Přestřihnu, *fut.* hl, hnauti, folg.

Přestřihugi, owal, owati, mit der Scheere entzwey schneiden, *B.* fig. přestřihnauti zlau radu něčj; přestřihuges nám žiwot, *Com.*

Přestřiženj, *n. verb.* v. přestřjhnu.

Přestrkugi, owati, s. přestrčjm.

Přestrogugi, owal, owati, anders bereiten etc. s. strogjm; 2) verarbeiten, fabrizieren, elaborare; přestrogowánj wěcý, *Com.*

†**Přestup**, u, *m.* zrostlina, smilax: (ist eigentlich pohlnisch).

†**Přestupek**, pku, *m.?* *Rautenk.* s. přestaupenj.

†**Přestupnička**, y, *f.* zrostlina, smilacina.

Přestupnjk, *a, m.* Übertreter, z. B. des Gesetzes, violator; -nice, *f.* -inn, *f.* -trix.

Přestupný 3. z. B. přestupný den, Schaltag, *m.* dies intercalaris; přestupný rok, Schaltjahr, *n.* annus intercalaris.

Přestupugi, owati, s. přestaudjm.

Presugi, owal, *owati*, keltern, pressare (torquere) uvas; 2) pressen, ausdrücken, exprimere, cogere vi: presowali na nich klénoty.

Přesukugi, owal, owati, zusammen drehen, contorquere; z. B. cwerny, zwirnen, fila dupliciter, contorquere; len dwakrát přesukowaný, *B* s. saukám.

Přesúššám, se, *ati*, *sl.* sich auslüften, trocknen: penjze se přesúššagú.

Přesuššjm, *fut.* iti, (*sl.*) austrocknen lassen, exsiccare; 2) zu sehr austrocknen.

Přesutý 3. übervoll, zu voll, überschwänklich, redundans; - tě, *adv.* wrchowatě a přesutě odpřatiti.

Přesuzowač, *e, m.* s. přemětač.

Přesuzugi, owal, owati, s. přesaudjm 1), a); b) s. přetřásám, *K.*

Přeswědčjm, *fut.* iti, überzeugen, convincere; -čenj, *n.* Ü-gung, convictio, persuasio.

Přeswětjm, *fut.* il, iti, v. neuem weihen, denuo lustrare: kostel přeswětiti, očistiti, *Com.*

Přeswětlý 3. grell, schimmernd, lucidus, fulgidus, *D.*

Přesychám, *al, ati*, s. přeschnu.

Přesycený, übersatt, satur; -nost, *i, f.* Übersättigung, *f.*

Přesycugi, owati, s. přesytjm.

Presydent, *a, m.* Präsident, Präses, *m.* praeses: presydent komory, *Vel.* -stwj, *n.* Präsydentenwürde, *f.* Amt, *n.* munus, dignitas praesidis; - towá, *é, f.* od. tka, *y, f.* - inn, *f.* praeses auch conjux praesidis.

†**Presydugi**, owati, präsidiren? *P.*

Přesylim, (sy), *fut.* yl, yti, *sl.* übermäßig anstrengen: přesylil

ſem ſy ruku, tak že mne giž dáwno bolj; přeſyliti ſe, über macht thun.

Přeſypám, ati, hinüber ſchütten, trockne Sachen, transfundere, ſ. ſypám.

Přeſypáwám, al, ati, verb.

Přeſytjm, fut. il, iti, überſättigen, nimis saturare; fig. hřjchy a neprawoſtmi ſe přeſycowati.

Přeſewám, al, ati, durchbeuteln, z. B. Mehl, percribrare.

Přeta, abs. ſ. brozba.

Přetákám, ati, sl. ſ. přitočjm.

Přetáhnu, fut. ex. hl, hnauti, přetažen, imper. přetáhni, hinüber ziehen, jemand od. etwas, trahere illuc, transferre: b) überſetzen, überladen, nimis onerare: robotami nepřetáhnauti; obiré a přetahuge poddané, Vel. 2) über etwas hinziehen, wandern, marſchiren, transire: přetáhli hory Bawoři, Vel. 3) zu weit hinziehen, hinüber drehen; 4) roſyčku ſlunečnj ꝛc. přetahowati, abziehen, destillare? R.) 5) sl. überſetzen, ſchnellen beym Zahlen, Verkaufen, n. nad ſluſſnoſt přetahowati (w ceně) někoho, Vel.

II. rec. p-ti ſe, ſich ranzen, pandiculari; b) durch übermäßiges Ziehen erkranken.

Přetahowačka, y, f. přetahowacý prkno, Aufzugsbrett des Maurers, asser inducendis partibus, R.

Přetahugi, owati, ſ. přetáhnu.

Přetancugi, im Tanzen übertreffen; 2) tanzend zubringen, z. B. d. Nacht.

Přetěkám, al, ati, fut. d. Zeit hindurch ſtreichen.

Přetekám, al, ati, folg.

Přeteku, sl. přetečem, fut tekl, tecy, imper. přeteč, ı fließen, abundare, redu re, restagnare; 2) sl. ſ. z běhnu.

Přeteſám, al, ati, folg.

Přeteſſi, fut. teſal, teſati, üb Schnur hauen, nimis asc 2) das Maaß überſchreiten len, verbrechen, delinque

Přetichnu, sl. ſ. utichnu, p. t

Přetjm, ol. ſ. hrozým.

Přetjnám, ati, ſ. přetnu.

Přetiſknu, fut. ex. kl, kn neu auflegen (ein Buch), r primere, recudere; - nu Auflage, f. recusio.

Přetjžjm, fut. ex. il, iti, üb ſten, nimis onerare; přet přirozenj pokrmem, Com

Přetkám, fut. ex. al, ati, i weben, aliter texere: pa nu přetkáwat, prov. l Stroh dreſchen, unnütze A machen, aethiopem lava

Přetnu, fut. přeťal, přetjti, i přetni, entzwey hauen, cae do dividere, rumpere, tr secare; fig. duch ſw. pr ſwětſké panowánj ſwým žjm, Kroc.

Přeto, sl. ſ. proto.

Přetočjm, fut. il, iti, überdr 2) in ein anderes Faß abza 3) zu viel abzapfen, od: a pfen.

Přetřáſám, al, ati, durchſchü excutere; 2) ſ. přetřepán

Přetraſu, fut. aſl, áſti, verb.

Přetráwjm, fut. ex. il, iti, ve ren, impendere, Pr. b) ztráwjm (ſtráwjm): pi witi wěčnau noc, Neg.

Přetřebugi, owati, ſ. přetřj Satan Cýrkew př-buge, K

Přetřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* nachreden, nachtheilig reden v. jemand, durchhecheln, (ausrichten), taxare, male loqui de aliquo; -áwám, al, ati, *fr.*

Přetrhám, *fut.* al, ati, folg.

Přetrhnu, *fut.* hl, hnauti, přetrženu, (*sl.* přetrhnut) *imper.* přetrhni, zerreißen, entzwey reißen, (*act.*) rumpere, dirumpere: koně přetrhnauti, (w žiwotě násylným tažením), *Pr.* 2) steuern, wehren, Einhalt thun, obsistere, resistere, reprimere, cohibere, compescere: z. B. hřjchy, den Sünden; začaté wěcy přetrhnauti, *Vel.* 3) unterbrechen, interrumpere; Rathauz oběd přetrhl, *Vel.* řeč někomu přetrhnauti, přetržené wiwčowánj ꝛc. 4) pjsmo linyj (přesstreychugi), durchstreichen, inducere lineam, *Syl.*

II. *rec.* přetrhnauti se, zerreißen, z. B. das Band zerreißt, solvi, rumpi, dirumpi; 2) sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit, rumpi; 3) sich brechen, gemindert, geschwächt werden, z. B. Hiße, Kälte, frangere se; minui; zyma se přetrhla, - hat sich gebrochen.

Přetrhnutj, *n. sl.* přetrženj.

Přetrhugi, owal, owati, vorh.

Přetřjbjm, *fut. ex.* reinigen, (mit Gewalt, Unannehmlichkeit), perpurgare; přetřjbjm ge wěgečkau, *B.* pole gegjch přetřjbil, *B.* přetřjbjm, přepurgugi gako kowy, *K.* s. auch po přetřjbjm.

Přetrpjm, *fut. ex.* 1) *cum dat. pers.* někomu něco, einem nachsehen, aequo animo ferre, tolerare; 2) erdulden, ertragen, perpeti, tolerare, sustinere: přetrpěwše mnoho wálek, - těžkosti, nesstěstj.

Přetrubowánj, *verb.* v. folg.

Přetrubugi, owal, owati, wechselweise blasen, fractum sonum edere buccina, *Lev.* 10,7

Přetrwám, *fut.* al, ati, 1) *neutr.* ausdauern, durare, perennare: přetrwati celý rok; celý den bez gjdla přetrwal, *Cyr.* 2) *act.* überleben, supervivere, superstitem esse alicui: přetrwati někoho.

Přetrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, diruptio.

Přetržjm, *fut.* il, iti, theuer verkaufen, pluris vendere.

Přetwářilec, lce, *m.* ein Verstellter, simulator, *Neg.*

Přetwářjm, intorquere? *Ryb.*

Přetwářjm se, el, eti, allerhand Gebährden machen, gesticulari; b) allerhand Gestalt annehmen, transformari, *Cyr.* p-jm se po někom, jemand nachäffen, temere imitari: přetwářeným hlasem řekl, *Kram.*

Přetwářka, y, *f.* Larve *f.* ?

Přetwářnjk, a, *m.* Pantomimist, *m.* mimus, histrio; - nice, *f.* -inn, -ma.

Přetwařugi, owal, owati, s. přetwářjm: hlas něčj přetwariti, - nachahmen, - imitari, *Kram.*

Přetwořilý 3. p-wořila řeč, *Ryb.*

†Přetwořugi, owal, owati? umschaffen, umgestalten, umarbeiten, verarbeiten? *Puchm.*

Přetwrdý 3. sehr hart, perdurus.

Přetýkám, s. přetěkám.

Přewbohý 3. sehr arm.

Přewčjm se, *sl.* il, iti, übergelehrt werden.

Přewkrutný 3. sehr grausam; -ně, *adv.*

Přewsslechtilý 3. sehr artig, schön, pervenustus, -le, *adv.*
Přewtěssený 3. sehr angenehm, pergratus; -eně, *adv.*
Přewádjm, eti, s. přewedu.
Přewálčjm, *fut.* il, iti, folg. Boha zdaž oni přewálčj?
Přewáljm, *fut. ex.* el, eti, überwältigen, besorgen, bello vincere, debellare, *K.* 2) *fut. fr.* folg.
Přewalim, *fut. ex.* il, iti, umwälzen, etwa transvolvere.
II. *rec.* přewaliti se, sich umwälzen, hinüberwälzen, transvolvi; b) *sl.* s prowaliti se, 1)
Přewalugi, owati, vorh.
Přewárám, *praes.* ati, *sl.* folg.
Přewařjm, *fut. ex.* il, iti, überkochen, (*act.*) aufkochen, etwas kochen, coquere; 2) noch einmal kochen, denuo coquere.
II. *rec.* přewařiti se, überkochen, (*neutr.*) a) kochen, coqui; b) sehr kochen, coqui nimis
Přewařugi, owati, vorh.
Přewaz, u, *m.* Hauptbalken, *m.* tignum primanum.
Přewázi, *fut.* wázal, wázati, wázán, *imper.* přewaž, *praes.* přewazugi, umbinden, anders binden, denuo ligare; 2) *sl.* in der Mitte binden, z. B. den Sack.
Přewážjm, *praes.* eti, s. přewezu.
Přewážjm, *fut.* iti, s. přewažugi.
Přewazugi, owati, s. přewázi.
Přewažugi, owal, owati, abwiegen (abwägen), pendere ad libram exigere; 2) überwiegen, mehr wiegen, schwerer seyn, praeponderare.
Přewazým? eti, *D.* s. zawazým.
Přewedu. *fut.* wedl, wésti, weden, *imper,* přewed, überführen, hinüberführen, traducere: přewedl, na něho swé práwo, Pr. -na sebe monarchyi, *K.* a) hintergeben, betrügen, hinters Licht führen; inducere aliquem.
Přewěgi, *fut.* wál, wjti, noch einmal würfeln z. B. Getreide, denuo ventilare.
Přewelebný 3. sehr herrlich, magnificus.
Přewelice, přewelmi, *adv.* zu sehr, gewaltig, nimis nimiopere.
Přeweliký 3. sehr groß, pergrandis, summus.
Přewěrný 3. ganz treu, wahrhaftig, perquam fidelis: přewěrný Bůh, *Com.*
Přewét, u, Abtritt, cloaca, *Za.*
Přewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, auffangen, intercipere; listy přewzal; přewzal se bljžnjho negednau a roztřásl?
Přewezu, *fut.* zl, zti, *imper.* přewez, *praes.* přewažjm, hinüberführen, überführen, zu Wagen, zu Schiffe, transvehere.
II. *rec.* p-ti se, hinüberfahren.
Přewigi, *fut.* il, iti, *part. pass.* přewit, *imper.* přewj, anders winden (über einander) z. B. Garn, denuo glomerare; 2) s. přewjwám.
Přewjgjm, el, eti, vorh.
Přewinu, *fut. ex.* ul, auti, anders winden, (auf etwas), aliter involvere rei, aliter volvere in rem; 2) anders windeln, z. B. ein Kind, aliter od. denuo fasciis involvere.
Přewinugi, owati, vorh.
Přewjrám, al, ati, verschließen, verschränken, praecludere: stranž pod branau, njm se přewjrá, aby s wazy do města nemohli, *Vel.*

Přewisnu, *fut. ex.* ſ, u. ſnul, ſnauti, überhängen, superpendere, *B.*

Přewjwám, al, ati, ſ. přewěgi; 2) rügen, tadeln, cribrare, Job. 6, 26.

Přewláčjm, *fut.* il, iti, hinüberſchleppen, trahere alio; (überſchleppen, occare: přewláčiti getel ſylnau bránau, *Puchm.*

Přewládzem, *fut.* dal, dati, *sl.* überwältigen, viribus superare, vincere.

Přewleku, wlečeš, *fut. ex.* wlekl, wlécy, umkleiden, anders kleiden, aliter vestire.

II. *rec.* přewlecy ſe, ſich umkleiden, mutare vestes.

Přewljkám, al, ati, folg.

Přewljknu, *fut.* wljkl, wljknauti, ſ. přewleku.

Přewodjm, *praes.* il, iti, ſ. přewádjm.

Prewor, a, *m.* Prior, *m.* Prior; -rka, y, *f.* -inn, *f.* Priorissa, ſký 3. -ſtwj ꝛc. wie bey kancljř.

Přeworám, beſſ. přeorám.

Přewoz, -znjk, ſ, přjwoz, -ky, *Syl.*

Přewozugi, owal, owati, ſ. přewážjm, v. přewezu, *Cyr.*

Přewrácenec, nce, *m.* ein verkehrter Menſch, perversus homo, *K. Com.*

Přewracený 3. verkehrt, a) umgekehrt, eversus, perversus, versus, inversus; b) verwandelt, versus, mutatus; c) unrecht, perversus, auch praeposterus: beſonders der Ordnung nach, z. B. res, auch homo praeposterus; der verkehrt handelt; -ně, *adv.* inverse, retro, perverse, prave, praepostere; -noſt, i, *f.* Verkehrtheit, *f.* perversitas, pravitas.

Přewracuzi, owati, ſ. přewrátjm

Přewracým, el, eti, vorh.

II, *rec.* přewraceti, ſe, ſich wälzen, umkehren; 2) ſ. přewalatiti ſe; 3) *sl.* p-ti ſe w knize ꝛc. durchblättern, pervolvere.

Přewrátjm, *fut.* il, iti, cen, verkehren, a) umdrehen, vertere, invertere, pervertere; b) verwandeln, vertere, mutare; c) verderben, z. B. d. Worte, das Recht, der Verſtand, das Herz ꝛc. detorquere, pervertere, depravare, corrumpere.

II. *rec.* přewrátiti ſe, abfallen, ſich wegwenden, degeben averti, deficare: od někoho ſe k ginému ſnadně přewrátiti; 2) zur unwahrer Religion übertreten, a vera religione desciscere, apostatam fieri.

Přewrcy, ſ. přewrhu.

Přewrhám, al, ati, ſ. přewrhu; 2) poćet kláſti, drzeti, überſchlagen? ungefähr berechnen, *Syl.*

Přewrhlec, lce, *m.* Abtrünniger, apostata; b) Ruchloſer, Verruchter? dwa měſſťané přewrhlcy, *Com.*

Přewrhlý 3. eigentlich umgeſtürzt; 2) niederträchtig, ruchlos, teter, abjectus, illiberalis, Tyt 2, 3. přewrhlý poſel, *Sama, K.* 3) *sl.* ſ. přeſſibalý.

Přewrhnu, *fut.* ſ. folg.

Přewrhu, wržeš, *fut.* wrhl, wrcy, *sl.* wrhnauti, wržen, *imper.* přewrž, umſtürzen, z. B. einen Stuhl, Topf ꝛc. evertere, subvertere: wjtr zed tluſtau přewrhl, *Vel.* kozelec přewrcy, abtrünnig werden, *Syl.*

II. *rec.* přewrch ſe, umſtürzen; a) umgeſtürzt werden, z. B. der Wagen, everti, subverti; b) umfallen, collabi, corruere; b) abarten, ausarten, de-

generare; d) - sy, abwechseln, richtiger prowrcy sy, welches siehe.
Přewru, eti, s. přewjrám.
Přewrženj, n. Umwerfung, f. eversio, subversio.
Přewundám, fut. al, ati, z. B. Stül, Kniby, überstellen, anders wohin, transponere, transferre: střewa přewundati, R.
Přewyssený 3. part. v. folg. - ně, adv. überschwänklich, effuse, abunde, R.
Přewýssým, fut. il, iti, übertreffen, praestare, antecedere, antecellere, superare, vincere.
Přewyssugi, owati, vorh.
Prewýt, s. prewét, Syl.
Přewzatý 3. s. přewezmu.
Preys, u, m. Preis, n. Plünderung, direptio, praeda: wsseho swobodný preys, Vel. preys pustiti na město, d. Stadt preisgeben (den Soldaten), urbem relinquere direptioni, proponere ad praedam; - na králowstwj; preys pustil na wsy kněžstě, Vel. někomu swobodný preys na město pustiti, Cyr.
Preysk, s. prýsk.
Preysstěnj, bess. prýsstěnj.
Preysstěnina, s. prýsstěnina.
†Preysstěninowatý, s. prýsst-tý.
Preysstjm se, s. prýsstjm se.
Preytýř, e, m. Erzklauber, separator metalli, Syl.
Preyz, e, m. preyz žlabowý, Einkehlstein, m. Einkehle, f. collicia, ae, f. tegula colliciaris, (nach R. preyze, f. cyhla žlábkowitá, Hohlziegel, f. imbrex).
Přeza, y, f. mor. & sl. s. přize.
Přezádaucý, sehr erwünscht, desideratissimus.
Přezádostný 3. sehr sehnlich, cupidus, ardens; - ně, adv. cum desiderio.
Přezák, a, m. Garnhändler, negotiator filarius; - čka, y, f. - inn, f. - trix - ia.
Přezarmaucený 3. sehr kläglich, traurig, tristissimus.
Přezauwám, al, ati, s. přezugi.
Přezděnek, nku, m. Alcove, f. u. drgl. zotheca, alcova.
Přezdjm, fut. ex. il, iti, einen Spottnahmen, Spitznahmen geben, nomen ridiculum irrisorium) imponere: přezdjwagi mu sok, Com.
Přezdjwám, (richtiger přezýwám), al, ati, vorh.; - wáwám, al, ati, fr.
Přezdjwka, y, f. Spitznahme, Stichelnahme, Spottnahme, nomen ridiculum, nomen irrisorium.
Přežehnám, fut. al, ati, sl. den Segen über etwas sprechen, segnen, benedicere; - áwám, al, ati, fr.; - ánj, n. verb.
II. rec. p-ti se, sich mit dem Kreuze segnen, das Kreuz über sich schlagen, cruce se signare.
Přeženu, fut. ex. hnal, hnati, hnán, imper. přežeň übertreiben, a) aus einem Orte in einen andern, depellere, transpellere: dobytek s gedné pastwy na ginau; b) hinüber treiben, super agere: přes potok koně -; c) übermäßig treiben, ermüden, super vires agere, nimis agere; 2) ohněm, schmelzen, läutern, liquefacere; (3) bezwingen? Hyst. o Perfek.)
II. rec. p-ti se, vorbey eilen, praetervolare: ty, y ony byly gako něgaká wichrice se přehnaly, K. 2) vorbey fahren, a) selbst, zu Schiffe, Wagen, prae-

tervehi, transvehi; außer diesen bey den Fällen, praetervolare; b) vorbey fliegen, praetervolare; c) vorbey fliehen, praeterire fugiendo, od. praeterfugere; d) vorbey fließen, praefluere, praeterlabi.

Přezerám, ati, *sl.* s. přezřjm, prohljdnu, u. přehljdnu.

Přežeru se, *fut.* žral žrati, sich besaufen, crapulari; b) sich überfressen, nimis vorare: náramně se gjdlem a pitjm přežjragj, *Vel.* (auch sich Ekel fressen? dobytek se na té trawě přežral; *Recentiores*).

Přežigi, *fut.* il, iti, *sl.* überleben, superesse, supervivere; b) durchleben, zurückliegen, supervivere: giž sme ten rok přežili.

Přežjrám se, ati, s. přežeru se.

Přežiwač, e, *m.* (ryba) Käuer, Kaubrassen, *m.* scarrus.

Přežjwám, al, ati, wiederkauen, ruminare, remandere; 2) *sl.* leben, vitam durere: gako přežjwáte? wie lebet ihr, wie gehts euch? -ánj, *n.* Wiederkauen, *n.* -ung, *f.* ruminatio.

Přežiwjm se, *fut.* iti, sich eine Zeit lang durch ernähren, erhalten.

Přezka, y, *f.* s. přeska, *Syl.*

Přezkusým, *sl.* s. zkusým, ausforschen.

Přezmen, u, *m.* Schnellwage, *f.* statera.

Přeznám, *fut. ex.* al, ati, verkennen, aus Irrthum für etwas anderes halten, als es ist, non agnoscere.

Přeznamenitý 3. sehr vorzüglich, perexcellens, peregregius; -ně, *adv.* -enter, -gie.

Přezowu, zwati, s. přezwu.

Přezračný 3. (*abs.* -čno), dunkel, wie in der Dämmerung, subobscurus.

Přezralý 3., *sl.* prezratý, überzeitig.

Prezrem, el, eti, (jti), *sl.* folg. 2) ál, ati, überzeitig werden.

Přezřjm, *fut.* el, jti, übersehen, etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere.

Přezugi, *fut.* přezul, přezauti, *praes.* přezauwám, d. Schuhe umwechseln, permutare.

II. *rec.* p-ti se, dasselbe.

Přežugem, *fut.* žaul, žauti, *sl.* folg.

Přežúwám, ati, *sl.* folg.

Přežweykám, bess. přežwýkám, *fut. ex.* al, ati, vorkauen, vorkäuen, premandere.

Přezwjdám, ati, folg.

Přezwjm, *fut.* zwěděl, zwěděti, *imper.* přezwěz, auskundschaften, explorare, *Cyr.*

Přezwu, *fut.* zwal, zwati, zwán, *imper.* přezow, *sl.* s. přezýwám.

Přežwykugi, owati, s. přežweykám.

Přezymjm se, *fut.* iti, *sl.* sich verkühlen, infrigidari.

Přezymugi, *fut.* owati, *sl.* überwintern, hyemare; a) über Winter bleiben, perhyemare; b) über Winter wohnen; c) über Winter halten, per hyemem durare.

Přezýwám, al, ati, (*sl.*) s. přezdjm: přezýwagj ho kapustau.

Přezýwka, y, *f.* s. přezdjwka.

Prhlawa, y, *f. sl.* s. kopřiwa (pálivá).

Prhljm, il, iti, *sl.* brennen, v. der Brennessel, urere.

Při, *praep. reg. loc.* bey, a) neben, apud, juxta; b) in, in, circa, z. B. při té wěcy se musý powážiti, bey dieser Sache ist zu

bedenken, in hac re &c. giž gest při letech, - bey Jahren; mocný gest P. Bůh a má při wšsech wěcech swau wůli; při přjtomnosti něčj odpowěd dáti; při střjzliwosti býti; při hrdle zůstawiti; při posleeh, gak y při giných wěcech wůlj Božj se zprawowati; opatrowánj B. při wěcech lidských popjrati; Angel poselstwj Božj při bl. panně kjdil; c) unter, während, inter, in, z. B. při gjdle, beym Essen, inter coenam, od. in coena; stalo se to při času slawnosti; při památce vmučenj Kr. P.; bylo gako při poledni, - um Mittagszeit; d) an, (bey), in, apud: obdržel při Papeži, Vel při ženě gedné stal se přjklad; to se při ženách schwaluge; ohyzdné neprawosti při té ženě páchali; aby při nich něco swého zýskali; nic při něm neobdrželi ꝛc. djtky při prsech matek; ne při gednom setó stáwá; při penězých nedostatek trpěti; při wšsech wěcech gak při zdrawj, tak při statku se mu dobře wede; - in Rücksicht, in Betreff -; při neymenšsjm, aufs allerwenigste, ad minimum.

II. In der Zusammensetzung: a) an, zu, herzu, ad; b) etwas, ein wenig, paulum, sub.

Při wird lang, a) in der Zusammensetzung mit den Beywörtern u. den dav. abstammenden Neben- u. Hauptwörtern, wenn d. Beywörter nicht konstruirte Mittelwörter, od. Präterita Neutra sind, z. B. in přjhodný, přjhodně, přjhodnost, přiležitý, - tě, - tost ꝛc. nicht aber in přikrytý, připálený, přirozený ꝛc. b) in den zusammengesetzten Hauptwörtern, wenn sie nicht *Nomina verbalia* sind, d. unmittelbar vom Infinitiv u. Partizip, einige auch vom Präteritum abgeleitet werden, z. B. přjbytek, přjchod, přjčina, přjhoda ꝛc.; nicht aber in přihledak, přikázanj, přibýwánj, přirozenj, ꝛc.

Přjadky, přjáham, *sl.* s. prádky práhám ꝛc.

Přjast, *sl.* s. předu.

Přjátel, *sl.* s. přjtel.

Přibarwjm, *fut.* il, iti, ein wenig bräunlich färben, z. B. pečeni, - bräunen.

Přibawjm, *fut.* il, iti, *sl.* lang aufhalten.

Přjběh, u, *m.* Begebenheit, *f.* Zufall, *m.* casus, auch res, auch res gesta, wenn es eine That ist; auch narratio; wenn es eine Geschichte ist; pauhý přjběh, reine Erzählung, pure Wahrheit; 2) *gen.* a, i. e. přiběhlec, advena, s. poběhlec; (d. Türken nennen denjenigen, der ihre Religion annimt, pribeg.)

Přiběhlec, lce, *m.* s. unterm vorh.

Přiběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *imper.* přiběhni, zulaufen, herzulafen, gelaufen kommen, accurrere: on přiběhne, a zas oděhne.

Přiberu, *fut. ex.* bral, bráti, dazu nehmen, adsumere.

II. *rec.* p-ti se, ankommen, herzukommen, v. Menschen u. Thieren, advenire; 2) *sl.* sich anschicken, s. přistrogjm: pokud se k tomu přibral, minula hodina.

Přibeyti, přibýti, s. přibudu.

Přibeywám, bess. přibýwám, al,

ati, bald, *personaliter cum nom.* bald *impers. cum gen.* zunehmen, wachsen, größer werden, crescere: přibýwá nám zas blata
Přibigi, *fut. ex.* bil, biti, u. bit, *part. pass.* přibit, *imper.* přibj, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, anheften, z. B. ein Brett ꝛc. affigere; na křjž, ans Kreuz; affigere cruci; cwočky přibiti, aufzwecken, *D.*
Přibjgjm, el, eti, vorh.
Přibjhám, al, *ati*, zulaufen, herzulaufen, accurrere.
Přibjrám, *al*, *ati*, dazu nehmen, adsumere.
II. *rec.* přibjrati se, s. přiberu.
Přjbljžjm, iti, nahe bringen.
Přibljžjm se, *fut. ex.* sich nähern, herzutreten, appropinguare, *B.*
Přiblížugi se, owati, vorh.
Přjbor, *a*, *m.* d. Stadt Freyberg in Mähren.
Přjbram, *i*, *f.* ein Städchen im Berauner Kreise.
Přibrának, nka, *m.* Schlafkamerad, *m.* socius lecti.
Přjbudek, dka, *m.* Angebäude, s. přjstawek 1), *D.*
Přibudu, *fut. ex.* přibyl, přibyti, s. přibeywám: musylo wody přibyti.
Přjbuzenstwj, *n.* Verwandschaft durch Blut od. nicht, propinguitas; durch Blut, consanguinitas, agnitio; durch Heurath, adfinitas.
Přjbuznost, *i*, *f.* vorh.
Přjbuzný 3. verwandt, es sey durch Blut od. Heurath, propinguus; gest mi w krwi přjbuzný, *Cyr.* ist es durch Blut, cognatus, consanguineus, cognatione conjunctus; po otcy, (po meči), v. Vaters Seite, agnatus; po matce, (po přeslicy), v. Mutterseite, cognatus; durch Heurath, adfinis; přjbuzný wjry. gazyka, Religions-, Sprachverwandter, consors, cognatus religione, lingua; 2) in der Gramm. voces consonae, adfines, *Puchm.*
Přjbyk, *a*, *m.* Eigennahme, Adaukt, Adauctus.
†Přjbydlitel, e. *m.* Anwohner, accola? -dlj, *n.* Anwohnung? *D.*
Přibylý 3. der dazu gekommen, adauctus; přibylý hřjch, *opp.* přirozený, *K.*
Přjbytek, tku, *m.* Zugabe, Zunahme, *f.* Wachsthum, *n.* accessio, incrementum; 2) Wohnung, habitatio, domicilium, sedes.
Přjbytný 3. z. B. přjbytný měsýc, Schaltmonat, mensis intercalaris, od. intercalarius; 2) zufällig, Neben-, accidens: stateк přjbytná při člowěku wěc, *Com.* (s. přjpadný 1).
Přibytj, *n.* s. přibýwánj.
Přibýwám, ati, s. přibeywám.
Přibýwánj, *n.* Zunehmen, *n.* Wachsthum, *n.* Vermehrung, *f.* incrementum, auctus.
Přjč, z. B. na přjč, *sl.* auch prjekom, in d. Quere, in transversum, ex transverso, in obliquum, oblique.
Přiceljm, *ol.* s. přihojím.
Přjce, přjca, *y*, *f. sl.* d. Dürrsucht der Kinder, (großer Bauch, dünne Füße): to djté ge w přjči
Přičernjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig schwärzen, paululum denigrare.
Přičerwenám, *fut. ex.* al, ati, etwas roth od. röthlich werden, rubellum (rubidum) fieri.
Přjčerwený 3. etwas roth, röthlich, rubellus, rubidus.
Přičesám, *fut. ex.* al, ati, abkäm-

men, depectere; 2) mehr ab- nehmen, herabnehmen, z. B. Obst, plusculum pomorum auferre, demere.

Přikesáwám, al, ati, verb.

Přjkesy, ů, m, pl. d. Hitzblattern um ein Geschwür, od. eine Wunde, phlyctenae.

Přichaulím, fut. ex. anschmiegen, adplicare; - se, sich -, se -

Přicházým, el, eti, s. přigdu; - na mysl, in Sinn, in mentem, Com. pokrmowé mu k duhu přicházegj, K. - bekommen ihm wohl; 3) erreichen eine Zeit, gelangen, an einen Ort, attingere: téměř ke sta létům přicházýwali; 3 einfallen, incidere: ten swátek přicházel na podzym; - k hodnostem ic. s. přigdu; 4) vorkommen, scheinen, dünken, videri: přicházel mi wždycky gako slepý; těžko mi přicházý toho nechati, es kommt mir schwer an, dieß zu lassen, D. - ýwám, al, ati, fr.

Přichlacholjm se, fut. ex. sich einschmeicheln, blanditiis se (nimiopere) insinuare.

Přjchlop, (přjklop), u, m. Nebengebäude, Angebautes, z. B. eine Kammer; - pek, pku, m dim.

Přichlopjm, sl. s. přiklopjm.

Přjchod, u, Ankunft, f. Ankommen, n. an einem Orte, adventus.

Přjchodné, ého, n. Anzugsgeld, n. etwa vectigal aditiale, adventuale.

Přichowám, fut. ati, sl. zur Zucht lassen, aufziehen, enutrire.

Přichowám sobě, fut. al, ati, ersparen, erwerben, acquirere.

Přjchowek, wku, m. was man v. Zeit zu Zeit ersparet, das Ersparte, peculium; dogiti ženu s přjchowkem, d. Kuh mit dem Kalbe bekommen, prov. D. vgl. přichowám.

Přjchoz, e, m. s. přjchod, D.

Přjchozý, ýho, m. Fremdling, m. ein Fremder, peregrinus, hospes, advena.

Přichráním, fut. ex. il, iti, beschützen, tueri, protegere, defendere; - nénj, n. verb.

Přichýljm, fut. il, iti, s. nachýljm; b) sich zuwenden? z. B. ein Gut, eine Erbschaft.

Přjchylný 3. geneigt, a) Neigung habend zu etwas, propensus, proclivis; b) günstig, propensus ad rem &c.; - nost, i, f. Geneigtheit, f. a) Neigung zu etwas, propensio, proclivitas, b) Neigung, Zuneigung, Gunst, f. gegen jemand, od. etwas, propensio, studium.

Přichystám, fut. ex. al, ati, zuschicken, zubereiten, parare.

II. rec. y-ti se, sich zuschicken, zubereiten, parare se.

Přichytjm se, fut. ex. reg. gen. sich anhängen, hängen, od. kleben bleiben, ankleben, adhaerescere, inhaerescere; b) sich dazu schlagen, adsociari.

Přjčjm, il, iti, cum dat. pers. vel rei, entgegen seyn, dawider reden, contradicere, repugnare: papežency tomu přjčiti nebudau, Com.

II. rec. y-ti se, verb. sich sträuben, sperren, reniti.

Přjčina, y, f. Ursache, f. a) das, wovon etwas herrührt, od. entsteht, Urheber, Urheberinn ic. causa; prwnj přjčina, Grundursache, causa primaria, causa principalis; b) das, warum etwas ist, od. seyn soll, causa, ratio: přjčina nástrognj, causa instrumentalis; přjčina

nástrogný wšsemohaucý Krysta hlas, (při wzkřjšsenj), Konf. galowá přjčinka, Beschönigung, *f.* praetextus, *Syl.* poslední v., Endursache, causa finalis? *D.* bez přjčiny, ohne Ursache, sine causa, sine ratione, temere; bezewšsi přjčiny, ohne alle Ursache, sine ulla causa, temere; z té přjčiny, od. za přjčinau tau, *K.* od. pro tu přjčinu, tau přjčinau, aus der Ursache (deswegen), hac de causa, hanc ob causam; za přjčinau, od. přjčinau dráhoty ꝛc. (mit dem Genit.) wegen, ob, causa; c) Veranlassung, *f.* Anlaß, *m.* causa, ansa, materia: přjčina se mi dala, *Vel.* z toho přjčinu wzali hubiti ꝛc. *Id.* žoldy, holdy a gakýmikoli nesprawedliwými přjčinami statek sháněli, *K.* d) Verhältniß, *n.* Umstände, Angelegenheit, *f.* Fall, correlatio, conjunctio, casus, rerum adjuncta: při buzenstwjm aneb ginými přjčinami gemu připogen, *K.* gakby se w takowých přjčinách chowati měli, *Vel.* mnozý w takowých přjčinách, (t. g. w persekucý) ꝛc. *Com.* w takowé přjčině, *Cyr.* ten přjklad se w podobné přjčině zběhl, *Vel.*

Přjčinek nku, *m.* Zuthat, additamentum.

Přičiněnj, *n.* Hinzuthung, adjectio, additio, appositio; 2 Bestreben, *n.* Bestrebung, *f.* studium. z. B. rei, nisus, auch opera; wenn es so viel als Mühe, Bemühung, Bestreben, *n.* ist: přičiněnj o českau literaturu, *Kram.* mým přičiněnjm, durch mein Bestreben, mea industria.

Přičinjm, *fut.ex.* il, iti, hinzuthun, addere, adjicere, apponere: práw sobě přičiniti, *Pr.* přičini! gim swobod, *Vel.* přičinili ste hřjchů, *B.* hřjch k hřjchu přičinj, *B.* ne aby zlého mezy lidi přičjněli; nesnázý sobě nepřičjněl, *K.* *cum acc.* anlegen, zugreifen, admovere: ruku swau ku womstě nad bezbožnjky přičinil, *K.* aby k nepráwosti rukau nepřičjněli; k nosům swým kwjtj přičiňowali.

II. *rec.* p-ti se, sich bestreben, z. B. nach etwas, o něco, studere rei, operam dare rei, auch niti, eniti, anniti, elaborare: opráwdowě se přičinil o naprawenj služby Božj, *K.* b) mehr werden, adaugeri: bolesti se mu wjc přičinilo; c) -k něčemu, sich wozu bequemen.

Přičjnjm, *praes.* ěl, ěti, *imper.* přičjněg; - něti se, vorh.

Přičiňugi, owati, vorh. *Vel.*

Přjčinka, y, *f.* *dim.* v. přjčina.

Přjčinliwý 3. betriebsam, industrius, actuosus, strenuus, navus, (gnavus); - nost, i, *f.* - mkeit, *f.* industria, gnavitas, insgemein activitas.

Přjčinna, y, *f.* Farbe, *f.* Bestrich, *m.* (Becker.), linitus, *R.*

Přičjsti, s. přičtu.

Přičjtám, al, ati, s. přičtu.

Přjčka, y, *f.* was in d. Queere gehet, steht ꝛc. z. B. Queerwand, *f.* paries intergerinus; přjčky, *pl.* Queertritte, Queerstäbe am Bortenwirkerstuhl, transtra, (orum); přjčkau, queer, nach der Queere, transversim, oblique.

Přjčkem, *adv.* vorh. přjčkau, *Com.*

Přiemuzený 8. brandicht, ustionem redolens.
Přjčnj 1), queer, transversus, obliquus: přjčnj cesta, Queerweg, via transversa; p. trám, Queerbalken, Zwerchbalken, m. transtrum, tignum transversarium; p. mázdra, Zwerchfell, n. diaphragma, (atis); p. wěc, s. křjžowá wěc.
Přjčnjk, u, m. trám, Queerbalken, m. tignum (transtrum) transversarium, Leschka; 2) Puchm. taufte so eine Art schlechten Reim, kde meznice se rymuge s kládcem, wie budu, bubu, etwa Queerreim.
Přjčnjk, a, m. Queerkopf, m. homo perversus, praeposterus, qui in transversum agit aut loquitur.
Přjčtenj, n. Zurechnen, Zuschreiben, n. adscriptio.
Přičtu, fut. ex. čtl, čjst, čten, imper. přičti, praes. přičjtám, zurechnen, zuschreiben, beymessen, tribuere, adscribere, imputare, auch conferre in aliquem: cožkoli dobrého má, gemu přičjtá, K. přičitali gi přjčinu smrti geho, Vel. přičetl sobě to za poctu, Cyr.
Přicwičugi se, owal, owati, sich mehr üben: w slowu Božjm se wždy wjce a wjce přicwičowati.
Přid, für přigd, s. přigdu.
Přidágám, ati, sl. s. přidogjm.
Přidám, fut. al, ati, folg. přidati se k swolku rc. s. přichytjm se, b).
Přidáwám, al, ati, zugeben, dazugeben, od. fügen addere, adjicere; přidáwati srdce, Muth machen, animare, - starosti, d. Sorge vergrößern rc. přidati, přiznati barwu, bedienen, im Kartenspiele, D. 2) zunehmen vergrößern, z. B. beym Stricken, amplificare.
Přjdawek, wku, m. Zugabe, Zulage, Beyfüge, f. additamentum: 2) Anhang, m. was zu einer Person od. Sache noch hinzu gefügt wird, z. B. der Anhang zu einem Buche, Zusatz, m. appendix; auch Einschiebsel, n. insertum, interjectum, D.
Přidáwjm, fut. il, iti, zudrücken, comprimere.
Přjdawné gméno? Adjectiv, n. nomen adjectivum, Hanka.
Přidědjm, fut. il, iti, cum dat. berathen, zueignen, zumessen: přiděditi zboží wěčné někomu.
Přjděgi (přjzegi), comp. v. napřed, weiter vorwärts: ten zámek leží sem přiděgi.
Přjdek, dka, m. siles. s. přádelnjk.
Přidělám, fut. ex. al, ati, án, anmachen, daran machen od. fügen, adjungere, auch alligare; wenn es anbinden ist, u. affigere, wenn es anheften ist; 2) noch dazu verfertigen, praeterea, insuper, facere, efficere, conficere; 3) mehr hinzuthun, adjicere; s. auch oddělám 3).
Přiděláwám, al, ati, verb.
Přjdělek, lku, m. Angemachtes, adjunctum, affixum, dazu Verfertigtes.
Přidjrám, al, ati, halb abhäuten: kůži masu přidjrati, das Fleisch halb an der Haut lassen, cute privare media parte.
Přidlužugi se, owal, owati, immer mehr Schulden machen, contrahere plus aeris alieni.
Přidlužjm se, fut. il, iti, verb.
Přidogjm fut. il, iti, sl. das Kind

an d. Brust legen, tränken, adlactare.

Přidruha ? zákopy přidruhám dělati, *Haj*.

Přidružjm se, *fut*. sich zugesellen, beygesellen, adsociari: přidružil se mezy nás.

Přidružugi se, owati, verb.

Přidržanliwý, bess. přidrženliwý, 3. ergeben, zugethan, addictus; 2) anhängend, festbleibend, adhaerens: počestného powolánj přidrženliwý; - wě, *adv*. - wost, i, *f*. Ergebenheit, *f*. studium, observantia.

Přidrženj, *n. verb*. v. přidržim; b) (kus kartáče), der Anhalter am Baum, beym Gärber, tenaculum.

Přidrženliwý 3. s. přidržanliwý.

Přjdržjm, *praes*. u. *fut*. el, eti, anhalten, an etwas halten, z. B. mit den Händen fest halten, tenere, retinere aliquid: 2) někoho k něčemu, antreiben, impellere, adhortari.

II. *rec*. p-ti se, mit dem Gen. anhängen, a) fest bey etwas od. jemand bleiben, inhaerere, desidere, manere, auch bey etwas verbleiben, inhaerere rei, od. in re &c. toho se zuby y nehty přjdržegi, *Cyr*. b) ergeben seyn, zugethan seyn, favere alicui, deditum esse alicui, sequi.

Přidržowánj, *n. verb*. v. folg.

Přidržugi, owati, s. přjdržjm.

Přjechod, *sl*. s. průchod.

Přjedjm, *sl*. s. přjčjm.

Přjdwor, u, *m*. Vorhof, *m*. vestibulum.

Přječin, u, *m*. *sl*. Fach, s. přihrada.

Přjehlawek, wku, *m*. *sl*. der Obertheil des Fußes, od. Schuhes.

Přjek, u, *m*. *sl*. & *ol*. s. přjč; 2) *sl*. d. Queere, transversum; 3) Queergang, *m*. meatus transversus, via transversa; 4) das Verkehrte od. Widrige in Reden, u. Handeln.

Přjekladnjk, u, *m*. *sl*. *Lypt*. Futter- od. Heukasten, *m*. im Stall.

Přjekom, *adv*. *sl*. s. přjč.

Přjekorjm sa, *sl*. s. přjčjm.

Přjeloh, u, *m*. *sl*. Brachfeld, s. přjloha.

Přjepasnjk, a, *m*. *sl*. Teufel, tentator.

Přjepošt, *sl*. s. probošt.

Přjetos, a, *m*. *sl*. *Lypt*. der untere Balken in einer hölzernen Wand.

Přjestor, *sl*. s. prostor.

Přjéšt, i, *f*. *sl* Dürrsucht, Schwindsucht, *f*. phthisis, zpřješti kapat, an der Schwindsucht leiden.

Přješkornbok (pregškornpek), u, *m*. *sl*. Fliešey, *n*. unreifes Ey, ohne harte Schale.

Přjewoz, *sl*. s. přjwoz.

Přjezowisko, a, *n*. *sl*. s. přjgmenj: to mu ge přjezowisko, das ist sein Zunahme, *russ*. prozwi's'ce, Spottnahme, *m*.

Přifercugi, *fut*. *sl*. s. fercugi.

Přifregugi (sobě), *fut*. ein wenig den Amouren ergeben seyn: prawjo Karlowi, že sobě z mládi rád přifregowal, *Vel*. přifregug kuchařce o kus pečeně, *Klat*.

Přifrndoljm se, s. fiklugi.

Přigdu, *fut*. přissel, přigjti, *imper*. přiď, kommen 1), v. Menschen u. Thieren, a) eigentlich, z. B. an einem Ort, venire; ist es so viel als gelangen, so steht auch pervenire; ist es so viel als ankommen, so steht auch advenire; β) trop. statt gelangen od. fallen, gerathen z. B. k hodnostem přigjti, zu Ehrenstellen gelangen,

venire, (pervenire), ad honores; w nenáwist, w nebezpečenstwj, ke sskodě ꝛc. in Haß, in Gefahr, pervenire, od. venire; k letům od. k sprawedliwým letům přigjti, majorenn werden, Pr. do křiku př., ins Geschrey kommen; k sobě př., a) zu sich, zur Besonnenheit kommen, ad se redire, animum recipere: sami k sobě přissedsse, welmi sme toho pykali, *Vel.* b) sich erholen, refici, animum, vires recipere; k snjženj př. humiliari; na to sem přissel, a to vsaudil, *Cyr.* přissel k wyručenému a doptal se ho, Pr. sewssj swau sláwau na nic přigde, *K.* což gednau čerwu w hrdlo přigde, toho žádný newykaupj, *prov. Vel.* γ) o něco přigjti, verlieren, s. o; 2) v. leblosen Dingen, α) wenns soviel ist, als herbey kommen, advenire, venire, z. B. přigde čas, d. Zeit wird kommen; až můg čas přigde, pomstjm ꝛc. *K.* hodina přissla, d. Stunde ist gekommen; přisslo mi na mysl, *K.* přiď na přiď, es mag kommen wozu es will, quidquid fuerit, *D.* β) gelangen, wiederfahren, zu Theil werden, venire, pervenire: kniha k ztrátě přissla, in Verlust gerathen; panstwj k rozdělenj přisslo; spor mezy stranami k wyslyssenj přissel, Pr. pře přissla k swému zawřenj, Pr. mysslenj lesu přisslo na nic, *K.* na takowau nauzy přissel; γ) überbracht werden, z. B. přisslo psanj, es ist ein Brief gekommen, ꝛc. venire, advenire, adferri; δ) folgen, sequi: na něčj místo přigjti, an jemandes Stelle kommen, succedere; ε) zu stehen kommen, kosten, constare; zač přigde ten dům? wie hoch kommt, wie viel kostet das Haus? nepřigde draze, es kommt nicht hoch; δ) přigde, *impers.* přisslo *cum & sine dat. pers.* dazu kommen, geschehen, evenire, contingere: to rozwažugi, nařby nám potom něčby přigjti mohlo, was uns dann widerfahren könnte; přissloby na twrdo škočiti, man müßte etwas Hartes erfahren, in eine harte Nuß beißen *Vel.* Mitridatowi na to přisslo, že ho syn geho k smrti přinutil, *Vel.* mělo gim také na to přigjti, aby trápenim wssi musyli, *K.* přigde na to, že Bůh giných powolá, *K.* přigde wám vtjkati, *Com.* ale což wjce mluwiti? přestati mi přigde, a rozžehnati se s tebau, wlasti milá! *Id.* když na neytěžssj přigde, vteče se do chrámu, *K.* přisslo gest až na wálku; naposledy přisslo k korbům, *Vel.* tuč přigde na řeč, da geschah d. Rede; přigde tu toliko na penjze, hier kommt es bloß aufs Geld an, *D.* gak co přisslo, tak odesslo, *prov. Vel.* wie gewonnen so zerronnen, male parta, male dilabuntur; s. auch na 1), b).

Přigednám, *fut.* al, ati, noch dazu anschaffen, praeterea (insuper) parare, comparare.

Přigedu, *fut. ex.* gel, geti, gefahren od. geritten kommen, advehi.

Přigem, gmu, *m.* Einnahme, *f.* was man einnimmt z. B. des Geldes, Einkünfte, *pl.* reditus, vectigal, auch fructus, quaestus.

Přigemce, *m.* der etwas an sich, od. in Empfang nimmt, Empfänger, Annehmer, susceptor.

Přigemný 3. angenehm, annehm-

-lich, gratus, jucundus, svavis, acceptus; - ně adv. - de-viter; - nost, i, f. Annehmlichkeit, f. angenehme Beschaffenheit, das Angenehme, svavitas, dulcedo, jucunditas, gratia.

Přigetj, n. Annahme, Annehmung, f. z. B. einer Sache etc. acceptio; za syna, an Kindesstatt, adoptio.

Přjgezd, u, m. d. Ankunft, das Ankommen an einem Orte, zu Wagen od. reitend, adventus: přjgezd swůg Kr. konal do Geruzaléma.

Přjgezdné, ého, n. Anrittsgeld, n. D.

Přigjdám, al, ati, dazu essen, simul comedere; (gisté počet chlebůw sobě přigjdali?? Vel.)

Přigjmač, e, m. Hehler, m. z. B. beym Stehlen, occultator, receptator, s. přigemce, (wenig üblich), susceptor; - čka, y, f. Hehlerinn, An-inn, E-inn, f. - trix, - trix; - trix.

Přigjmám, al, ati, annehmen, a) in Empfang nehmen, an sich nehmen, sumere, accipere; za syna, an Kindesstatt, adoptare; za měšťana, als Bürger; facere civem; učitele, služebnjky, Lehrer, Bediente, assumere, conducere mercede; b) aufnehmen, recipere, z. B. na milost, zu Gnaden, in gratiam; - s wděčnosti a oblibeně, wohlgefällig, K. přigjti za wděk, für lieb nehmen, boni consulere, Syl. K. za auda gednotliwého a wlastnjho geg přigmau, K. c) empfangen, bewillkommen, z. B. einen Fürsten, recipere, suscipere: wolenj a přigjmánj knjžete Korytanského, Vel. d) übernehmen, auf sich nehmen, recipere, suscipere, accipere; e) sich gefallen lassen, billigen, gut heißen, nicht verschmähen, z. B. Rath, Bitten, Entschuldigung etc. accipere, probare, admittere; f) folgen, sich eigen machen, z. B. eine Religion annehmen, sequi formulam ecclesiae &c. 2) kommunizieren, das h. Abendmahl empfangen, uti sacra coena: k přigjmánj gjti, zur Kommunion gehen, ad sacram coenam accedere; 3) einnehmen, Einnahme haben, accipere (reditus): na malau mjru neb wáhu prodáwá, na wětšj přigjmá, K. 4) einnehmen (Arzney), sumere (medicinam); 5) k sobě př. über sich nehmen, in se assumere.

Přigjmánj, n. Annehmen, Annehmung, f. Empfang, m. acceptio, receptio; 2) Kommunion, f. das h. Abendmahl, sacra coena; k přigjmánj gjti, zur Kommunion gehen, accedere ad sacram coenam (synaxim); 3) od. př. do kasy, Einnehmen, Einkassiren, n. acceptio redituum, (incassatio); - léku, sumtio medicinae; 4) př. osob, Ansehen der Personen, respectus hominum.

Přigjmatel, e, m. Annehmer, Empfänger, etc. qui accipit, recipit, sumit etc. s. přigjmám.

Přigjždjm, ěl, ěti, iter. v. přigedu.

Přjgmenj, n. folg.

Přjgmj, n. Zunahme, m. den jemand führt, cognomen; - dáti, geben, cognomen tribuere, cognominare; - mjti, - haben, cognominari.

Přigmu, fut. ex. přigal, přigjti,

u. přigmauti, *part. pass.* přigat, *imper.* přigmi, ſ. přigjmám.
II. *rec.* př-ti ſe, *sl.* ſ. vgmu ſe 1).

Přihaťkugi, *fut.* owal, owati, häkeln, unco, fibula jungere, *D.*

Přihán m, ěl, ěti, ſ. přiženu.

Přihárám, ſ. hárám; přihárala ſem, ſie kam hergeſchoſſen, *D.* 2) *sl.* anbrennen, aduri; přihárá mu, es brennt ihm nahe, er kommt ins Gedränge.

Přiharcugi, owal, owati, herbeylaufen, ferri, herbeyreiten, adequitare.

Přihazugi, owati, ſ. přihodjm.

Přiházým, *fut.* eti, vorh.

Přihází ſe, *praes impers.* elo, eti, ſich ereignen, ſich begeben, ſich zutragen, accidere, evenire, contingere: kacýřſtwj ſe přiházý trogjm obyčegem: přiházý ſe w okamženj, čehož čáka w roce nenj, *prov. Leschka,* accidit in puncto, quod non speratur in anno.

Přjhbj, *n.* Bug, *m.* flexus; b) Gelenk, *n.* vertebra; př. w hřbetě, w páteři, ein Gelenk im Rückrath, spondilus; př. pod kolenem, Kniebeuge, Kniekehle, *f.* Kniebug, *m.* poples.

Přiheybám, al, ati, ſ. přihnu.

Přihladik, e, *m.* ſcharfer Schlichtmond des Weißgärbers, planula acutata.

Přihladjm, *fut.* il, iti, zen, ein wenig glätten, paulum levigare; anglätten; přihladiti ſe, *sl.* ſich d. Haare ſchön kämmen.

Přihládzám, ati, *sl.* vorh.

Přihlaſſugi ſe, owal, owati, ſich zu etwas bekennen, profiteri: k vřenj obnowenému ſe ſtále přihlaſſugi; Bůh ſe k nám ſlowem ſwým přihlaſſuge; k tomu ſe přihláſyli, že cht… auch mit dem Dativ: př… li ſe té ſmlauwě, *K.*

Přihláſým ſe, *fut.* yl, yti, …

Přjhlbice, beſſ. přjlbice.

Přihledač, e, *m.* Aufſeher, inspector, curator rei, q… attendit, *Syl.*; -čka, y, *f.* -trix.

Přihledám, přihljdám, a… -ánj, *n.* Aufſicht, *f.* cu… inspectio.

Přihlédnu, přihljdnu, dl, … Achtung geben, ſorgen, … dere, curare: přihl… tomu aby čjm ſpjſſe ſ… Božj, *K.* k wám přihlé… -nutj, *n. verb.* ſ. přihlé…

Přihljžjm, el, eti, *boh.* (n… ſ. přihlédám; 2) Hon… nehmen, mel excipere… mere.

Přihlodjm, *fut. ex.* il, iti… ſchlagen, durch Schlagen… gen, tundendo firmar…

Přjhluchý 3. ein weni… subsurdus.

Přihlučjm ſe, *fut.* il, iti, … ſtrömen, confluere: … weliký nepřátel ſe př…

Přihnu, *fut. ex* ul, auti, z… acclinare, inclinare; … biegen, inflectere.

Přjhoda, y, *f.* Zufall, *n.* B… heit, *f.* Ereigniß, *n.* ca… ventus, eventum; přj… puſſtěnj Božjho, Schick… fall, *m.* fatum, Pr. kem… přjhodu aneb na zdarl… lati, ſein Handwerk au… theuer treiben, -coece… to eventu, *D.*

Přihodjm, *fut. ex.* il, iti… přihazugi, zuwerfen, …a… ſen, adjicere; 2) übe…

werfen, superinjicere: koho král obćwem swým přihodj.

II rec. p ti se, s. přihází se.

Přihodný 3. bequem, gelegen, füglich, commodus, opportunus; -ně, adv. -de, -ne; -nost, i, f. Be-keit, G-heit, f. -ditas, -nitas: přihodnost sobě danau ždá dostiwě prigal.

Přihogjm, fut. ex. il, iti, anheilen, sanando adjungere, conjungere.

II. rec. p-ti se, angeheilt werden, sanando adjungi.

Přihonka, y, f. d. Lire, ein hölzerner Keil hinter dem Stöckel am Pfluge, cuneus organicus.

Přihospodařjm, fut. ex. il, iti, erwirthschaften, durch Wirthschaftlichkeit erwerben, frugalitate (diligentia) acquirere.

Přihorký 3. bitterlich, subamarus.

Přihotowjm, fut. ex. il, iti, en, zubereiten, vorbereiten, parare, apparare, praeparare, instruere.

II. rec. p-ti se, sich zubereiten, se parare &c.

Přihrabám, fut. ex. al, ati, hinzurechen, pectine admovere; 2) hinzuscharren, radendo admovere; 3) noch mehr zusammen rechen, z. B. Heu ɾc. plus pectine, colligere, congregare.

Přihrab, u, m. sl. Nitr. folg.

Přihrada, y, f. eigentlich was durch ein Brett, Wand, Mauer ɾc. abgesondert ist, (přehrazeno gest), also Fach, n. z. B. eines Schrankes ɾc. loculus, forulus auch loculamentum, auch forus; Beylade, m. D. 2) Scheidewand im Gebäude, auch soviel als komora, gizba; -dka, y, f. dim.

Přihradek, dku, m. Quermauer, f. septum, Izai. 41, 18, 14.; b) die u. das s. vorh.

Přihradjm, fut. ex. il, iti, zen, ein wenig vermachen, zumachen, paulum obsepire, claudere; 2) mit hinein einschließen (mit der Mauer), cingere circum circa: Adrýán přihradil zdi, Boží hrob k městu.

Přihrám, sobě, fut. folg.

Přihráwám sobě, al, ati, zu Zeiten, oft spielen, interdum, saepius ludere.

Přihrážám, ati, sl. s. přihrozým.

Přihrazugi, owati, s. přihradjm.

Přihrbený 3. etwas gebogen, gekrümmt, incurvatus, pressus.

Přihřegi, fut. al, ati, sl. aufwärmen, calefacere.

Přihrnjm, fut. el, eti, anbrechen, stürmisch, mit Ungestümm jemand anfallen, auf jemand losstürmen, irruere.

Přihrozým, fut. yl, yti, sl. drohen, mit Drohen gebieten, comminari.

Přihrstj, (-hrstlj), n. beyde Hände voll, duplex vola.

Přihryzek, zku, m. Anbiß, m. admorsus, D.

Přihuzám, ati, sl. schwer u. spät herbey schleichen, adrepere.

Přikadeřawý 3. etwas kraus.

Přikágjm, el, eti, iterat. s. přikogjm.

Přikaukám, s. přikukám.

Přikauknu, fut. ex. přikaukl, kauknauti, s. přihljdnu.

Přikaupjm, fut. ex. il, iti, zukaufen, plus emere.

Přikausnu, fut. ex. kausl, kausnauti, zubeißen, dazu beißen, u. essen, simul comedere.

Přikaz, u, m. folg. D.

Přikázaní, n. Gebot, n. Befehl,

m. praeceptum, imperium, jussus, jussum: deſatero Božj přikázanj, od přikázanj Božjch deſet, *d.* zehn Geboṫe Gottes, decalogus.

Přikazatel, e, *m.* Gebieter.

Přikáži, *fut. ex.* kázal, kázati, kázán, *imper.* přikaž, gebieten, befehlen, imperare, jubere, praecipere.

II. *rec.* přikázati ſe, ſich ergeben, widmen, überlaſſen, addicere se: Bulgaři přikázali ſe k poſluſſnoſti cýrkwe křeſťanſké; od něho odſtupowali, a přikazowali ſe k ginému; rádi ſe k dworům panſkým přikazugj, *Vel.*

Přikazugi ſe, owati, *verb.*

Přjklad, u, *m.* Beyſpiel, *n.* exemplum, specimen: přjklad gak s obecnjm lidem zacházeti ſluſſj, *Com.* k ſauſedu pro přjklad nechoditi, *prov. Vel,* ku přjkladu, na přjklad, zum Beyſpiel, exempli gratia, causa; pod přjkladem ohně a wody mluwj o bjdě lidſké, *K.* b) Gegenbild, *n.* antitypum? *D.* c) Muſter, *n.* exemplar.

Přikládám, al, ati, ſ. přiložjm.

Přjkladnjk, a, *m.* Muſtermann? *m.* der zum Beyſpiele dient.

Přjkladnoſt, i, *f.* Muſterhaftigkeit, *f.* das Vorleuchten mit gutem Beyſpiel, exemplar: přjkladnoſtj ſlaužiti.

Přjkladný 3. exemplariſch, was andern zum Beyſpiel, zur Nachahmung, dienen ſoll, exemplaris, auch recti exempli, auch rectus, sanctus, z. B. Leben, Wandel *rc.* Beyſpiel-, ähnlich: přjkladné mluwenj, *K.* - ně, *adv.* recte, sancte.

Přikladu, *fut.* kladl, kláſti, *imper.* přiklaď, zudecken, bedecken, z. B. mit etwas, contegere: tu geg položil, a hnogem přikladl.

Přiklegugi, owati, ſ přiklįžjm, *D.*

Přiklekám, al, ati, folg.

Přikleknu, *fut.* přiklekl, přikleknauti, hinzuknieen, niederknieen, in genua provolvi.

Přiklesnu, *fut.* ſl, ſnauti, ein wenig ſtraucheln; - nutj, *n. verb.* přiklesnutj korauhewnjka, *K.* ſ. klesnu.

Přiklesſtjm ſe, folg. *Hne'wkow.*

Přikleſtjm ſe, *f. ex* ſich anmachen, ankleben: přikleſtiti ſe k dřewu.

Přjklet, piklet, u, *m. sl.* atrium; (mjſto mřežemi přehraděné? *Leschka.*)

Přiklįžjm, *fut.* il, iti, anleimen, agglutinare.

Přjklop, u, *m.* ſ. korbeljček 2), u. poklop; b) Lichtkappe, v. Blech, cucullus, *R.*

Přiklopjm, *fut. ex.* il, iti, zudecken, z. B. mit dem Deckel, operire, tegere, contegere.

Přiklopotám, (- pocy), *fut.* al, ati, na koni, hinzu, herzutraben, (reiten), advehi equo, *Haj.* 2) herrumpeln, adoriri: hmotně na někoho přiklopotati, *Kyb*

Přiklusám, přikluſſi, *fut.* ſal, ſati, herzutraben, reiten, venire, adequitare: nepotřebj geg wolati, ſám přikluſſe.

Přikmotřjm ſe, *fut.* il, iti, *sl.* ſich anvettern, ſ. přilichotjm ſe, *D.* 2) *sl.* hie u. da, ungebeten wohin kommen, ſich ungebeten zugeſellen, adsociari.

Přikogjm, *fut. ex.* il, iti, en, d. Bruſt geben, ſäugen, dare (praebere) alicui mammam, ubera.

Přjkop, u, *m.* Graben, *m.* fossa; přednj, zewnitřnj přjkop Au-

ßengraben der Vestung, fossa exterior: na přjkopech (w Praze,) am Graben, zu Prag.
přjkopa, y, f. Dan. 9, 26, sl. prjekopa, vorh.
přikopám, fut. ex. al, ati, dazu graben, affodere; 2) durch Graben etwas hinzuthun, affodere.
přikopáwám, al, ati, vorh.
přjkopytj, n. ßlapadlo, a, n. der Fuß am Strumpfe, pes, D.
přikořenjm se, fut. ex. il, iti, anwurzeln, radices agere.
přjkořj, n., sl. prjekor, u, m. Kränkung, Widerwärtigkeit, (Schabernak, m.) Schur, f. vexatio, molestia, f.
přjkořist, i, f. vorh.? Ryb.
přjkořjzeň, zně, f. vorh. (wenig üblich): přjkořjzně a protimyßlnosti mnohé činiti, Ryb.
přikowám, fut. al, ati, anschmieden, accudere, cudendo adjungere.
přikračugi, owal, owati, zutreten, sich nähern, appropinquare; s žalobau k obeßlanému, anklagen, d. Anklage vornehmen; - k někomu pořádem práwa o dluhy rc. Pr. s. auch přikročjm.
přikradnu se, fut. dl, dnauti, (kráßti) se, sl. sich heimlich wohin einschleichen, clam irrepere.
přikrádám (sobě), al, ati, (sich) dazustehlen, plus furari: přikrádá sobě (gako Gjdáš), K.
přikrágený 3. nach dem Modell, Maaß zugeschnitten, ad formulam sectus.
přikrágim, el, eti, s. přikrogjm.
přjkře, adv. steil, praerupte; 2) jähe, praecipitanter; 3) s. přjsně: přjkře domlauwati někomu, K.
přikreywám, al, ati, deß. přikrýwám.
přjkřj: po přjkřj gsau, i. e. po stráni gsau.
přjkrm, u, m. Züspeis? Zugemüse? obsonium.
přikročjm, fut. il, iti, s. přikračugi: wßemi obyčegi k tomu přikročil, aby ho toliko mohl vdusyti a zahladiti; práwem k někomu přikr., gerichtlich verklagen, belangen, lege aliquem postulare.
přikrogjm, fut. il, iti, zuschneiden, nach dem Model, od. Maaß, z. B. Tuch, Zeug, secare ad formulam.
přjkrost, i, f. Jähe, Abschüßigkeit, Steilheit, f. jäher, steiler Ort, praecipitium, praeceps, auch praeceps locus; př. pahrbku, Abschuß, m. declivitas, f. stráň; 2) s. přjsnost.
přjkrow, u, m. s. přikrywadlo, Syl. 2) Leichentuch, Bartuch, n. pannus funebris.
přjkrý 3. náhle wysoký, jáhe, a) steil, abschüßig, praeceps, praeruptus: nedobytý přjkrý zámek, Cyr. b) hitzig, voreilig, praeceps: netak zpřjkra přistawugte - proti nám, K. c) s. přjsný, twrdý: přjkrá pohrůžka, B. přjkrá kázeň; přjkrá zyma, Vel. Com.
přikrygi, fut. ex. přikryl, přikryti, (přikryt, přikrept), part. pass. přikryt, imper. přikry, zudecken, operire, tegere, contegere; fig. přikryge gi hanba, - sláwa, B. přikrywá slzami oltár, B.
přikrytj, n. Hüllen, n. Hülle, f. tegumentum, operimentum B.

Přikrytý 3. gedeckt, tectus: přikrytý wůz, verhängter Wagen.

Přikrywač, e, m. Verdecker, m. tector; b) Bedacher, m. D. - čka, y, f. - inn, f. - trix.

Přikrywadlo, a, n. Decke, f. tegmen, (tegumen, tegimen), tegumentum; tegimentum, tegmentum, operculum; b) Bettdecke, f. tegmen, stragulum, n. stragula, f. R.

Přikrýwám, al, ati, s. přikrygi.

Přikrýwka, y, f. mor. s. poklička; (auch Kopfhülle?)

Přikukám, al, ati, někomu, ausschelten? Haj. Lomn.

Přikusugi, owati, s. přikausnu.

Přikwačjm, fut. ex. il, iti, bedecken, besonders mit etwas schweren, obruere; 2) schwer u. unverhofft über jemand kommen, fallen, heftig herstürzen, repente irruere, impetum facere: přikwačila ho powodeň hrozných zámutků, K. přikwačili te rumowé, Pr. přikwačilo ge zahynutj, Vel. dřjwj w lese zázračně ge přikwačowalo, K. přikwačil Bůh Egypt wlnami mořskými, Com. mnohými těžkostmi přikwačiti někoho; (den swátečnj na ně přikwačil, Vel. selten).

Přikwačugi, owal, owati, vorh.

Přikwapjm, fut. il, iti, herbeyeilen, adcurrere: přikwapj na nás, než se nadčgeme, Vel.

Přikwitnem, fut. tl, tnauti, sl. ungebeten, unverhofft herbey kommen.

Přikyslý 3. sl. säuerlich, subacidus

Přilahodjm, fut. il, iti, durch Schmeicheleyen herbey locken, allicere, blanditiis allicere.

Přilákám, al, ati, s. přilaudjm, D.

Přilaučjm, fut. ex. il, iti, hinzufügen, adjungere, annumerare.

II. rec. p-iti se, sich beyfällig machen, adjungere se: k druhé straně se přilaučiti.

Přilaudám se, al, ati, folg.

Přilaudjm, fut. il, iti, anlocken, herzu u. hinzu locken, allicere.

II. rec. p-ti se, herzu u. hinzu schleichen, adrepere.

Přilauzenj, n. verb. v. vorh.

Přjlaz, u, m. mor., sl. prjelaz, Lücke durch einen Zaun, wo man durchgehet, (přelézá se).

Přjlbice, f. Pickelhauben, Sturmhauben, f. galea, cassis, Haj.

Přilehám, al, ati, folg.

Přilehnu, fut. ex. lehl, lehnauti, anrücken, sich näherlegen, propius accumbere; 2) anschließen, (neutr.) genau an etwas passen, sich anfügen, jungi, conjungi, z. B. d. Thür schließet nicht an ꝛc. 3) sich an jemand od. an etwas hinlegen.

Přilegi, fut. ex. přilil, přiljti, reg. gen. zugießen, adfundere, suffundere; - ewám, al, ati, dasselbe: wody do moře přilewati, prov. lauže k blátu přilewati, prov. K. das Übel noch ärger machen.

Přjlepek, pku, m. Anhang, a) was an einer Sache hängt, od. daran gehengt wird, appendix; b) was zu einer Sache od. Person noch dazu gefügt wird, appendix: lidské přjlepky (k pjsmu sw.), K.

Přilepjm, fut ex. il, iti en, ankleben, anleimen, ankleistern, anpappen, agglutinare.

II. rec. p-piti se, ankleben, (neutr.) sich anhängen, d. i. hangen, od. kleben bleiben, adhaerescere, inhaerescere.

Přilepssjm, *fut.* il, šti, (někomu), mit dem Genit. zulegen, zusetzen, vermehren, adjicere, addere: žoldu gim přilepssj, *Vel.*
II. *rec.* p-ssiti sobě, sich seinen Zustand verbessern, fortunam suam meliorem reddere.

Přjlet, u, *m.* Anflug, *m.* advolatus, *B.*

Přiletjm, *fut.ex.* ěl, ěti, zufliegen, herzufliegen, advolare.

Přilepugi, owal, owati, s. přilepjm: wssi oslowé někomu přilepowati.

Přjležjcý 1. anliegend, beyligend, adjacens, *D.* z. B. Brief: ostrow přjležjcý Sotland, *Vel.*

Přjležjm, el, eti, beyliegen, liegen bey etwas, adjacere; b) beyschlafen, accubare, *Syl.* c) s. přináležjm (selten): gakž na pjsma sw. přjležj, *K.*

Přjležitě, *adv.* gelegen, commode, opportune, in tempore.

Přjležitost, i, *f.* Gelegenheit, *f.* a) Bequemlichkeit, z. B. des Hauses, commoditas; b) Thunlichkeit, *f.* commoditas, auch facultas, potestas, copia, z. B. Gelegenheit jemand zu sehen, Bücher zu kaufen rc. c) gelegene Zeit, occasio, locus, opportunitas, tempus.

†**Přjležitostný** 3 ? Gelegenheits-, přjležitostné kázanj, bess. kázanj při přjležitosti, při přjležitostech.

Přjležitý 3. gelegen, bequem, z. B. eine gelegene Zeit rc. commodus; b) schicklich, accommodus; k přjtomné materyi přjležitá pjsma swatého powěděnj, *Com.* k tomu času přjležitá pjseň, *Vel.* tuto přjležité gest, abychom přiwedli rč. - opportuunum. *Id.*

Přilezu, *fut. ex.* zl, zti, *imper.* přilez, herzu u. hinzu kriechen, adrepere.

Přilhu, (přilžu), přilžeš, *fut.ex.* přilhal, přilhati hinzulügen, adfingere, falso adjicere, (addere).

Přilichotjm se, *fut. ex.* il, iti, sich zu jemand, in jemandes Haus einschmeicheln, schmeichelnd kommen.

Přiljčjm, *fut. ex.* il, iti, schminken, fucare: tjm modlářstwj swé přiljčil, *K.*

Přiljpám, al, ati, s. přilepjm.
II. *rec.* p-ti se, s. přelepit se.

Přiljsám se, *fut.* al, ati, s. přilichotjm se, *D.*

Přjliš, *adv.* zu, zu sehr, allzu, nimis, nimium; přjliš mnoho, zuviel, nimis multum; přjliš málo, zu wenig, nimis parum; přjliš weliký, allzu groß, nimis magnus; přjliš malý, allzu klein, nimis parvus; co přjliš, to přjliš, allzu viel ist ungesund.

Přjlissný 3. übermäßig, übertrieben, überspannt, nimius, immodicus, effusus; přjlissná dobrota, ge holá žebrota, *prov.* allzu viel ist nicht gut, omne nimium nocet; - ně, *adv.* immodice, supra modum; - nost, i, *f.* Übermaaß, *n.* Überfluß, *m.* Übertriebenheit, *f.* überspanntes Wesen, abundantia.

Přiljwám, al, ati, s. přilegi.

Přilizugem se, owati, *sl.* s. podlizugem se.

Přilnu, *fut. ex.* ul, auti, ankleben, anhängen, adhaerescere; fig. slepě k Assyrským přilnuli, *K.* přilnula dusse geho k nj, *B.*

Přilnulý 3. anklebend: - k zemi.

Přjloh, u, *m.* folg. *D.*

Přjloha, *y, f., sl.* prjeloh, co se přeležj, Brachacker, *m.* Brachfeld, *n.* vervactum, ager requietus, *hung.* parlag; 2) nach einigen Neuern soll es auch Beylage, *f.* Beleg, *m.* (přiložený spis) heißen; allein přjloha kommt nicht v. přiložjm (*iter.* přikládám, daher přjklad -) her, sondern v. přeležjm. Přjložek wäre richtiger.

Přjložek, s. unter dem vorh.

Přiložjm, *fut. ex.* il, iti, zulegen, dazulegen, dazuthun, adjicere, addere: *mušým přiložit na oheň, můg oheň mi spj*, mein Feuer ist ausgegangen; 2) legen, darauflegen, imponere; z. B. *flastr na ránu*, Pflaster auf d. Wunde, emplastrum imponere (apponere) vulneri; 3) *k něčemu ruce přikládati*, Hand anlegen, manum operi admovere; - *pilnost*, Fleiß anwenden; 3) *cum acc. pers. & instr. rei*, dasselbe: *byl pochowán a kamenem twrdým přiložen*, *Haj.*

Přjložnj 1. z. B. *přjložnj rolj*, s. přjloha.

†††**Přiložugi**, ganz unrichtig für přikládám, s. d. Anm. unter nakládám.

Přilučjm *fut. iti, obs.* s. připogjm.

Přjluda, *y, f. ol.* Anlockung.

Přjlužj, *n.* ? *Ryb.*

Přiluzugi, owati, s. přilaudjm.

Přjm, přel, přjti, entgegen seyn, dawidersprechen, contradicere; b) leugnen, verneinen, negare: *nepřjm toho*, das leugne ich nicht.

II. *rec.* přjti se, dasselbe; *nepřjm se*, ich habe nichts dagegen, *D.*

Přimackám, *fut. ex.* al, ati, andrücken, apprimere, *B.*

Přimalugi, *fut.* owal, owati, hinzumahlen, appingere; *šjn př.*, ausschottiren, *D.*

Přjmalý 3. *sl.* allzuklein, justo minor.

Přjmám se, *sl.* s. přigiti se.

Přimažj, *fut. ex.* přimazal, přimazati, přimazán, anschmieren, etwas an etwas, allinere.

Přimazugi, owati, vorh.

Přjměnek, nku, *m.* was man mehr ausgewechselt hat.

Přiměrám, ati, *sl.* s. přeměřim.

Přjměrek, měrku, *m.* was man mehr ausgemessen hat.

Přjměřený 3. angemessen, commensuratus, aptus, *D.*

Přjměřj, *n.* (v. při u. mjr, Friede), Stillstand, Waffenstillstand, induciae, (arum), armistitium.

Přiměřjm, *fut.* il, iti, messen, anpaßen, durch Messen vergleichen, erforschen, metiri, mensurare; 2) mehr ausmessen, plus emetiri; zumessen, admetiri.

Přiměřugi, owati, vorh.

Přiměšugi, owati, s. přimjsým.

Přjmět, u, *m.*, *pl.* přjměty, Hitzblase, Hitzblatter, *f.* phlyctaena, pustula, papula.

Přimetám, *fut.* al, ati, etwas über etwas werfen, superinjicere: *přimetalo mne kamenjm*, *B.*

Přjmětnjk, u, *m.* folg.

Přjmětný 3. z. B. *přjmětné kořenj* od. přjmětnjk, Kreuzwurz, *f.* Kreuzkraut, *n.* Baldgreis, *m.* senecio vulgaris, *Linn.* wlaský přjmětnjk, Cardobenedikt, *m.* carduus benedictus, (nach *Bercht.* soll Jacobaea. přjmětnjk heißen?)

Přimjchám, *fut.* al, ati, folg. -ánj, *n.* s. přimjchánj.

Přimjessám, ati, *sl.* s. přimjsým.
Přimjssenj, *n.* Einmischung, Einmengung, intermixtio, admixtio.
Přimisugi, owal, owati, folg. zmjnku o něčem přimisowati.
Přimjsým, *fut. ex.* yl, yti, einmengen, einmischen, daruntermischen, immiscere, admiscere, intermiscere: přiměssuge se k baukliwým, *Vel.*
II. *rec.* p-syti se, sich einmengen einmischen, se immiscere, admiscere, intermiscere.
Přimjtám, al, ati, zuwerfen, dazuwerfen, adjicere.
Přmknu, *fut. ex* kl, knauti, hinzurücken, anschliessen, admovere, adjungere; s. auch pomknu.
Přimlauwám, al, ati, *cum dat. pers. & rei*, anfahren, bedrohen, objurgare, *B.*
II. *rec.* p-wati se, s. přimluwjm se; 2) für etwas sprechen, seine Meynung sagen, seine Stimme geben, sententiam dicere, suffragium dare &c. nechtěl se w radě židowské proti Apoštolům přimlauwati; nechtěl se k tomu přimlauwati, ale odwozowal ge od toho; wssickni pořádně přimlauwegte se a raďte k tomu.
Přjmluwa, y, *f.* Fürbitte, *f.* Fürwort, *n.* deprecatio; 2) Stimme, Beystimmung, Meynung, *f.* Urtheil, *n.* opinio, suffragium, (votum), *Syl.* při vwažowánj sprawedlnosti lidských přjmluw po pořádku na konssely podáwati, *Pr.* přjmluwau swau k někteře straně přistaupiti, - seine Stimme geben.
Přjmluwce, *m.* Fürbitter, *m.* deprecator.
Přjmluwčj, jho, *m. subst.* vorh.; 2) *adj.* 1. fürbittlich, intercessorius, deprecatorius, commendatitius: list přjmluwčj, bittliche Fürsprache, *f.* epistola deprecatoria, intercessio scripta, auch litterae commendatitiae; schriftliche Recommendation, *Syl.*
Přimluwjm se, *fut. ex.* il, iti, Fürbitte einlegen, deprecari, intercedere.
Přjmluwnice, *f.* Fürbitterinn, *f.* deprecatrix, *D.*
Přjmluwný 3. s. přjmluwčj, 2): psanj přjmluwné a schwalugjcý.
Přimnožjm, *fut.* iti, s. přispořjm, *Huss.*
Přjmo, *adv.* grade, a) in grader Linie, nicht krumm od. schief, recte, recta; b) grades Weges, grade zu, z. B. gehen, recta via, od. recta auch recte.
Přimokám, al, ati, *fut.* přimoknu, kl, knauti, durch den Regen, od. d. Nässe ankleben, befestigt werden.
†Přjmokwět, u, *m.* zrostling, hybanthus.
Přjmořj, *n.* Seuche, kleine Pest, *f.* pestis, contagio? *Vel.* k. h. 440.
Přjmořský, s. pomořský, *Zal.*
Přjmrazek, zku, *m.* ein kleiner Frost, s. mráz.
Přimrazým, *fut. ex.* yl, yti, machen, daß etwas anfriert, facere, ut aliquid gelu adstringatur alicui rei, gelu conjungatur cum re.
Přimrzám, al, ati, folg.
Přimrznu, *fut. ex.* zl, znauti, anfrieren, gelu adstringi alicui rei, gelu conjungi cum re.
Přimussugi, owati, folg.
Přimusým, *fut. ex.* s. přinutjm, *D.*: přimusyli ho k zpowědi, *Com.* přimussugi lidi, aby rc. *Id.*

Přjmý 3. grade, grade gehend, nicht krumm, z. B. Linie, Weg, rectus; - ost, i, f. Geradheit, f.
Přimyšljm, *fut. ex.* il, iti, anmuthen, adfingere, *D.*
Přináhljm, *fut.* il, iti, *sl.* zum Eilen betreiben: přináhlit někomu; p-ti sy, sich übereilen.
Přináležjm, el, eti, zugehören, a) ein Eigenthum seyn, esse proprium alicujus, auch bloß esse alicujus; b) gebühren, deberi: to k nám přináležj, das geht uns an; takowý štutek přináležj k geho auřadu.
Přinapomáhám, al, ati, behilflich seyn, beyspringen, adesse auxilio.
Přinapomohu, *fut.* hl, mocy, vorh.
Přináššjm, el, eti, s. přinesu.
Přinaučjm se, *fut.* il, iti, noch hinzulernen, d. i. mehr lernen.
Přinawrátjm, *fut.* iti, wiederherstellen, restituere; - ácenj, *n. verb.*
Princypál, a, *m.* Principal, *m.* inégem. principalis: princypál, gehož se přě dotýče, *Vel.*
Přinda, y, *f.* Rückharnisch, *m.*
Přinesu, *fut.* sl, sti, *part. pass.* přinesen u. přinessen, *imper.* přines, bringen, herzubringen, durch Tragen, adferre, apportare; přináššeti owoce, *K.* 2) *sl.* gebähren, parere: přinesla mu chlapca.
Přinjzký 3. *sl.* zu niedrig, justo humilior.
Přjnos, (neweřsty) u, *m.* Nachhochzeit, *f.* repotia, (orum).
Přjnoza, y, *f.* ein großes Messer, z. B. Küchenmesser, Vorschneidmesser, *D.*
Přinucenj, *n.* Zwang, *m.* Zwingen, *n.* coactus.
Přinucený 3. gezwungen, genöthigt, coactus; - ně, *adv.* - ete.

Přinuchám, ati, *sl.* dazu riechen, nur v. Hunden.
Přinucugi, owal, owati, folg.
Přinutjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zwingen, cogere.
Přiobdýlný 3. etwas länglich, oblongulus.
Přiobtjžjm, *fut. ex.* il, iti, noch mehr beschweren, aggravare, onerare.
Přiocelený 3. mit Stahl bekleidet, chalybe vestitus, tectus: přiocelenými boky, *Com.* gestählt, gehärtet, duratus.
Přioceljm, *fut. ex.* il, iti, stählen, härten, firmare, durare.
Přioděgi, *fut. ex.* d; l, auch děl, djti, děn, u. djn, bekleiden, bedecken; 2) fig. versehen, schmücken, ornare, instruere: mocý ducha sw. přioděnj, *K.* gménem křesťanským se přiod., *Com.* tytuli oněmi y oněmi se přiod., *K.* Bůh ge swau sprawedlnostj přioděge, *K.*
Přioděnj, *n.* Bekleidung, Bedeckung, *f.* vestis, tegumentum.
Přiodjwám, al, ati, s. přioděgi.
Přiokrássljm, ausschmücken, s. okrássljm.
Přioprawjm, *fut.* il, iti, *cum gen.* ein wenig erhöhen, verbessern, reddere melius: titulů přioprawiti, *Com.*
Přiosobjm, *fut.* il, iti, s. přiwlastnim, *D.*
Přiostřjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig scharf, spitzig machen.
Přjpad, u, *m.* s. přjpadnost.
Připadám, al, ati s. připadnu; 2) hinken, claudicare, *D.*; 3) zufallen, zukommen, obtingere, obvenire: kterážto pochwala wlastně připadá na wrchnost swětskau.
Přjpadek, dku, *m.* Akzidens, *n.*

etwas, das nicht nothwendig zum Wesen einer Sache gehört, Zufälligkeit, zufällige Eigenschaft, accidens; z připadku, zufälligerweise, ex accidente.

Připadlý 3. zufällig, z. B. připadlý neduh, Symptom, n. Zufall, m. (bey Krankheiten), symptoma, n. 2) was zugefallen ist, z. B. připadlé dědictwj.

Přjpadnost, i, f. Fall, Zufall, m. Vorfall, casus; w té přjpadnosti, dießfalls, hoc in casu, D. - nůstka, y, f. dim. kleiner Vorfall.

Připadnu, fut. ex. dl, dnauti, z. B. na někoho, überfallen, opprimere; na něco, z. B. cepy na snopy připadagj, K. fallen darauf, - incidunt; 2) zufallen, zu Theil werden, heimfallen, z. B. Erbschaft, Reichthum, Königreich 2c. contingere, obvenire alicui, venire alicui, pervenire ad aliquem: připadlo na ně králowstwj, K. - knjžetstwj plným prawem; statek na mne připadl, das Gut ist mir heimgefallen, D. 3) einfallen, a) treffen, incidere: swátek připadne, připadá w neděli, - fällt an einen Sonntag, D. b) in d. Gedanken kommen, venire in mentem, succurrere, Com.

Přjpadný 3. zufällig, fortuitus, adventicius; t. g. přjpadné, a toto bytné; 2) passend, angemessen, entsprechend, füglich, geeignet, schicklich, aptus, idoneus, accommodatus, conveniens; ranný čas, gakožto neypřjpadněgssj, w modlitbách trawiti; ten smysl gest neypřjpadněgssj, K. k wěcy přjpadná gména, K. - ně, adv. zufällig, forte, fortuito, casu; b) apte, accommodate, convenienter; přjpadně sen bratrem smrti se gmenuge, Com. přjpadně geg k tomu přjpodobňuge, K.

Přjpal, u, m. Zündholz (kleines), Zündstroh u. drgl. (sonst auch zánět), Brand, m. Fürfeuer., Vorfeuer, n. mor. přjpala, y, f. D.

Připálenina, y, f. Angebranntes, Brand, m. adustum, B. hrnce smaha a připálenina se držj, K. smrdj připáleninau, riecht angebrannt; 2) Brandblase, f. pustula ex adustione? D.

Připálený 3. angebrannt, v. einer Sache, adustus.

Připálјm, fut. ex. il, iti, en, anbrennen, z. B. d. Haare, Speise 2c. adurere; 2) einbrennen, z. B. ein Zeichen, inurere.

II. rec. připáliti se, anbrennen, (neutr.) angebrannt werden, aduri.

Připalowacý 3. zum Brennen gehörig, z. B. připalowacý železo, ein eisernes Werkzeug zum Brennen, Brenneisen, n. cauterium.

Připalugi, owati, s. připálјm.

Připamatugi, fut. owal, owati, s. připomenu, Syl.

Připásám, fut. ex. al, ati, angürten, subligare; připásat sobě meč, sich den Degen angürten, accingere gladium sibi, accingere, od. succingere se gladio.

Přjpaska, y, f. ? zlatau přjpasku mu dala, Haj.

Připássem, sati, sl. s. připásám.

Připasugi, owal, owati, vorh.

Připausstјm, ěl, ěti, s. připusstјm.

Přjpecek, čku, m. sl. eine (gemauerte) Sitzbank am Ofen.

Připeketjm, *fut.* il, iti, ansiegeln, jungere cera signatoria.

Připeku, (ku, *sl.* kem), kl, pecy, anbrennen, adurere.

II. *rec.* p-cy se, durch Brennen, ankleben, pinsendo adhaerere.

Přjpěnj? *n. Dur.* s. přjzpěw.

Přjperný 3. etwas scharf, s. perný; -nost, i, *f.* hořkost a přjpernost bukwice čerwené, *Vel.*

Připjgenj, *verb.* v. folg.; př. na zdrawj, pocta, Ehrentrunk, *m. D.* s. pocta.

Připigi, *fut.* pil, piti, zutrinken, einem zutrinken, vortrinken, propinare, praebibere alicui z. B. Wein, einen Becher, Gesundheit, vinum, poculum, salutem: připjgegi sobě weliké nádoby, *K.* připil mi ten kostjk a barowal, *Cyr.* připil mi ten kostjk, trop. *Com.* kdyby mu co připiti wěděli, tjmby ho ku pádu přiwedli, gistěby 2c. *Vel.*

Připjgjm, el, eti, vorh.

Připjljm, *fut.* il, iti, sich befleißigen, studere, operam dare; připjliti k maudrosti, *B.* 2) s. přispjšjm, 3) *sl.* noch mehr dazu sagen.

Připinak. a, *m.* Holzbock, *m.* ricinus, *D.*

Připjnám, al, ati, s. připnu.

Přjpinek, nku, *m. sl.* Zuspann, das zugespannte Zugvieh, (z. B. auf einem schlechten Weg.)

Přjpis, u *m.* Zuschrift, *f* a) Aufschrift, inscriptio: pod přjpisem na Pána A. *Kram.* bess. Pánu 2c. b) Dedikation, *f.* dedicatio; 2) Abschrift, Kopie, *f.* exemplum, exemplar.

Připjšši, *fut.* připsal, připsati, připsán, *imper.* připiš, dazuschreiben, adscribere; 2) zuschreiben, a) schriftlich anweisen, od. zueignen, z. B. ein Haus, adsignare, b) beylegen, beymessen, z. B. sich od. jemand Ruhm, Verdienst, Schuld, 2c. adscribere, adsignare, inscribere, tribuere: ist es so viel als schieben, z. B. d. Schuld, so steht auch conferre, conjicere, z. B. culpam in aliquem. Auch sich etwas zuschreiben, anmassen: připsat sobě, vgjmati se, vindicare, assumere; c) dediziren, dedicare, consecrare, inscribere.

Připisugi, owal, owati, vorh.

Připlácým, el, eti, zugeben, beym Auszahlen, addere, adjicere.

II. *neutr.* aufschlagen, vermehrt werden, vom Preise, z. B. zbožj, obilj 2c. připlácý, d. Waare, das Getreide 2c. schlägt, auf, pretium mercis, frumenti crescit, augetur, ingravescit.

Připlášťkugi, owal, owati, ein Mäntelchen geben, (bemänteln,) colorare rem, praetextum formare.

Přjplatek tku, *m.* Zugabe, beym Auszahlen, additamentum solutionis; 2) eiserne Sohle am Pfluge, fulmenta ferrea, *R.*

Připlatjm, *fut.* il, iti, en, s. připlácým; b) mit dem Genit. bezahlen:, poenas dare: krwj swau toho připlatiti musyl.

Připlawenj, *n. verb.* v. folg. připlawenj ššjfu, Einlauf, *m.* Einlaufen des Schiffes, *D.*

Připlawjm, *fut.* il, iti, anflößen, heranflößen, z. B. Holz 2c. advehere, subvehere.

II. *rec.* p-ti se, anschiffen, z. B. an eine Insel 2c. adnavigare, navem adpellere.

Připlichtjm se, *fut.* il, iti, sich zudrängen, beymengen, beygesellen, immiscere se, adjungere se, venire non rogatus.
Přjplichtný 3. der sich gern zudringt, anhängt, adhaerescens.
Připlod, u, *m.* folg.
Přjplodek, dku, *m.* Nachzucht, *f.* propages, progenies, soboles, incrementum: přjplodek telat.
Připlowu, *fut.* plaul, plauti, anschwimmen, adnare, adnatare.
Připlynu, *fut. ex.* ul, auti, verb.
Připnu, *fut.* přip'al, připnauti, anheften, z. B. mit Stecknadel, adfigere, suffigere; 2) anschnallen, fibula vincire (alligare) ad aliquid.
II. *rec.* p-ti se, sich anhängen, adplicari: gešstěrka k ruce se. Pawla se přip'ala.
Připochlebjm, *fut. ex.* il, iti, (ein wenig) schmeicheln, adulari, adulatione se insinuare: chtějice Herodesowi připochlebiti.
Připochlebjm se, *fut. ex.* il, iti, někomu, *K.* sich einschmeicheln, blanditiis, (auch ohne blanditiis) arrepere, od. irrepere, se insinuare: k někomu se připochlebiti, *Vel.*
Připodobjm, *fut.* iti, s. podobjm.
Připodobnjm, *fut. ex.* il, iti, en, verb. 2) vergleichen, in Vergleichung setzen, z. B. ctnost k neprawostem, Tugend mit dem Laster rc. comparare, conferre, componere, z. B. rem cum re.
II *rec.* p-ti se, sich gleich stellen, imitari, adsimilare se.
Připodobňugi, owal, owati, s. připodobjm, u. verb.
Přjpogek, gku, *m.* Anfuge, adjunctum, *D.*
†Připogenec, nce, *m.* Adjunkt, *m.* adjunctus, *P.*
Připogený, ého, *m.* verb. *D.*
- nstwj, *n.* Adjunktur, *f. D.*
Připogjm, *fut. ex.* il, iti, en, anfügen, hinzufügen, hinzuthun, mit etwas verbinden, adjungere.
II. *rec.* p-ti se, sich gesellen, adjungere se, *Com.*
Připogugi, owal, owati, verb.
Připomáhám, al, ati, s. přinapomáhám: předsewzetj něčjmu připomáhati.
Připomenu, *fut.* ul, auti, folg.
Připomjnám, al, ati, *cum dat. pers. & cum vel sine acc. rei*, erinnern, monere, admonere, commonefacere aliquem de re, od. rei; in Erinnerung bringen, in memoriam reducere, revocare, memoriam rei instaurare; 2) erwähnen, Erwähnung machen, memorare, commemorare, tangere rem, mentionem facere (injicere) rei: po smrti wšickni ho dobrým připomjnagj, *Vel.* dobrým, zlým rc. připomjnati, entgelten: tomu wšeligakau milostj králowskau na budaucý časy připomjnati budem, *Vel.* - ánj, *n. verb.*
Přjponka, y, *f.* Heft, *n.* ansa.
Připonuknu, *fut. ex.* kl, knauti, mit dazu bewegen; to mne k tomu připonuklo, *Com.*
Přjpowěd, i, *f.* Versprechen, *n.* a) wenn man etwas verspricht, promissio; pollicitatio; b) was man verspricht, Zusagung, *f.* promissum, fides, stipulatio, *Syl.* p. držeti (zdržeti, splniti, wywaditi), promissum facere, promissum servare, fidem exsolvere; 2) Ehebredung, *f.* Eheverlöbniß, *n.* spon-

salia, (orum); 3) ob. stawunk, stawowánj, Kummer, m. Arrest, aufs Vermögen, condictio bonorum, Pr. p. na statky lidské, (obstawenj statku, Pr.); 4) Freysprechung, s. připowjm.

Přjpowědné, ého, n. sl. k. p. v mlatců w Trenčjně, Einstandsmahl, n.

Přjpowědnj i. z. B. přjpowědnj žaloba, Kummerklage, f. actio de retentione rei.

Přjpowědnjk, a, m. Versprecher, promissor; 2) Kummerer, condictor bonorum; -nice, f. -inn, f. promittens; 2) - inn, f. -trix b).

Připowjdám, al, ati, s. připowjm.

Přjpowjdka, y, f. s. přjslowj, Com.

Připowjm, fut. ex. připowěděl, připowědjti, part. pass. připowědjn, imper. připowěz, versprechen, zusagen, verheißen, z. B. Bücher, Tochter, etc. promittere, polliceri, pollicitari, despondere: želedjn mu službu připowěděl, Pr.; folgt im böhmischen u. im deutschen der Infinitiv od. daß darauf; so steht lieber promittere, polliceri, pollicitari od. ostendere. Ist es ehelich, od. statt verloben, so steht gern despondere, spondere; 2) sl. & mor. cum acc. pers. za mistra, za towarysse, freysprechen, in d. Zunft aufnehmen lassen, magistrum creare, tirocinio exsolvere D.

II. rec. p-ti se, sich versprechen, sich verloben, se despondere; 2) Kummer suchen, condicere bona: k statku něčjmu se přip., Pr. 3) něčemu, beytreten, accedere: připowěděl se té smlauwě, K.

Připozdjwá se, impers. alo, ati, es wird spät, Abend, vesperascit, Com.

Připrahám, al, ati, folg.

Připrahnu, fut. ex. hl, hnauti, anspannen, z. B. Pferde etc. jungere equos; k wozu, an den Wagen, currui; 2) zuspannen, z. B. Pferde, adjungere; 3) sl. někoho do roboty etc. antreiben, adigere.

Připráteljm se, fut. il, iti, s. přikmotřjm se, 1) D.

Přjprawa, y, f. Zubereitung, f. paratio, paratus, praeparatio; 2) Vorbereitung, f. praeparatio; wogenské p-wy, Kriegsrüstung, apparatus belli; 3) Vorrichtung, f. Rüstwerk, Zeug n. Mechanismus, materia, mechanismus, instructus; gezdecká přjprawa, Reitzeug, instructus equestris.

Připrawený 3. part. v. folg.

Připrawjm, fut. ex. il, iti, en, zubereiten, zurechtmachen, z. B. Leder, Speise etc. parare, apparare, praeparare, instruere; 2) vorbereiten, zurüsten, praeparare; 3) bringen, a) bewegen zu etwas, adducere auch movere; b) etwas wohin bringen, adducere, od. perducere; připrawila ho do wězenj, hineingebracht, geholfen; před právo, před saud - někoho p., in judicium sistere; c) od sebe připrawiti, auseinander bringen, trennen, dirimere, sejungere; d) o něco p., um etwas bringen, privare, spoliare aliquem re; o hrdlo, auch o bezhrolj geg připrawil, K.

II. rec. p-ti se, sich zubereiten, se parare &c. k něčemu, zu etwas, ad rem; 2) sich vorbereiten, se praeparare; 3) sich anziehen, aufputzen, B. auch rü-

sten, se induere, (arma) induere: do smutku se př., *Cyr.* - w swátečnj raucho, *K.* do zbroge se př.; 4) o něco se př., sich um etwas bringen, privare, spoliare se re.

Připrawitel hedbáwj, e, *m.* Seidenbereiter, praeparator serici, *R.*

Připrawowánj, *n. verb.* v. folg. připrawowánj den před welikonocý? *Vel.*

Připrawugi. owal, owati, verb.

Přjpřež, i, *f.* Vorspann, *m.* Pferde zum Wagen, equi vehiculares (od. praejunctorii).

Přjpřežnohlasná, (slabika), wo 2 Jerry sind, *Dur.* I. 111.

Připsánj, *n.* Zuschreibung, z. B. eines Hauses, adsignatio; statt Beylegung, Beymessung, *f.* adscriptio.

Připsati, s. připjšsi.

Připuštkář, a, *m.* s. hynšt, *K.*

Připuštjm, *fut. ex.* il iti, štěn, zulassen, sich nahen lassen, den Zugang verstatten, admittere; b) gestatten, gelten lassen, concedere: to připaušstjm, das lasse ich gelten, *Neg.* c) in der Landwirthschaft, beylassen, sich begatten lassen, admittere: býk připaušstjn býwá, *B* d) *sl.* připustiti (sy) k srdcy, beherzigen, auch zu Herzen nehmen, sich kränken; e) *sl.* - beym Messen (der Längen), zugeben.

Přjpustné, ého, *n.* Hengstgeld, *n. D.*

Přirádám. ati, *sl.* s. při - robjm.

†Přjramek, mku, *m.* s. náramek; 2) ausgenehtes Achselbesetzchen am Hemd.

Přjražek, žku, *m.* Aufschlag, *m.* auctus, *D*

Přirážjm, el, eti, s. folg. b) aufschlagen, augere: přirážeti summy na žiwnosti; na obilj přirážj, das Getreide schlägt auf, *D.* 2) sich hinschlagen, wenden, nahen, accedere: řeka k městu přirážj; - ženj, *n. verb.*

Přirazým, *fut.* yl, yti, zuschlagen, schlagend zumachen, z. B. d. Thüre, cum impetu claudere; 2) mit Gewalt hinschlagen, antreiben, incutere, adpellere: wjtr náwi k skále přirazyl; gednau na záhon přirazyti, mit der Egge einmal überfahren.

II. *rec.* přirazyti se, hinzuschlagen, dazukommen, accedere.

Přirčenj, *n.* Zusagen, Versprechen, *n.* fides, promissum, promissio; 2) Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio.

Přiřezám, přiřezi, al, ati, verschneiden, z. B. den Nabel, rescindere, resecare, *B.* 2) zuschneiden, formare; - dno, den Boden zuschneiden, formare fundum dolii; - záwám, al, ati, *fr.*

Přikjkám, al, ati, folg.

Přiřknu, *fut. ex.* přiřkl, přjřjcy, u. přiřknauti, zusagen, versprechen, verheißen, promittere, polliceri; - za něco, s. slibugi, *Pr.* 2) zusprechen, zuerkennen, adjudicare, addicere.

Přjročj, *n.* (placenj dluhu), příměřj, lhůta, *Syl.* poklidný list, *D.* eiserner Brief, zum Besten des Schuldners, literae moratoriae; 2) od. přjrok, *D.* Frist, Fristung, *f.* Verlängerung des Termins, induciae, prorogatio, dilutio: neprodléwegž wrátiti se, nebo ta wěc dlauhého přjročj netrpj, *K.*

Přjroda, y, *f. ol.* Natur, *f.* natura, (in alten Vokabularen). Einige der Neuern wollen es ſtatt přirozenj einführen.

Přirodjm, *fut.* ſ. rodjm, generando adaugere.

Přiroſtám, ati, ſ. přiroſtu.

Přjroſtek, ſtku, *m.* Anwachs, *m.* incrementum, accretio.

Přiroſtlý 3. angewachſen, accretus.

Přiroſtu, *fut.* přiroſtl, přirůſti, anwachſen, a) k něčemu, an etwas, increscere alicui rei; b) heranwachſen, in d. Höhe wachſen od. zunehmen, crescere, accrescere, augeri; ſo auch vom Waſſer, wo man auch tumescere, intumescere ſagt.

Přirownám, *fut.* al, ati, vergleichen, in Vergleichung ſetzen, něco k něčemu, etwas mit etwas, comparare, conferre, componere, rem cum re; b) gleichſtellen, ſ. rownám.

Přirownáwám, al, ati, verb.

Přirozenj, *n.* Natur, *f.* natura; běh p-nj, der Gang der Natur, ratio naturae; 2) Gemächt, *n.* ſ. maudj, *D.*

Přirozený 3. natürlich, angeboren, naturalis, innatus; p-ný gazyk, Mutterſprache, *B.* b) ſ. rozený: přirozený kryš, *B.* -ně, *adv.* -liter; -noſt, i, *f.* Natürlichkeit, *f.* naturalitas; 2) nach den Neuern, Natur, *f.* natura, ſ. přirozenj.

Přjručka, y, *f.* ſ. rukowět; b) Handbuch, *n.* enchiridion.

Přjručnjk, a, *m.* Adjutant?

Přjručnj, jho, od. přjručnjk, a, *m.* Adjutant?

Přjſada, y, *f.* (v. přiſadjm), Zuſatz, *m.* additamentum, z. B. des Kupfers zum Silber, temperatura: groš Pražſký s třemi obručemi bezewſſj přjſady (od Wácl. II.) *Vel.* 2) v. přeſadjm, Pflanze, *f.* Setzling, *m.* (*sl.*) planta.

Přiſadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zuſetzen, hinzufügen, addere, adjicere; - djtě k prſům, Kind anlegen, *D.* přiſadil k mincy třetj djl mědi, *Vel.*

Přjſaha, y, *f.* Eid, *m.* Schwur, *m.* jusjurandum; wogenſká př., Soldateneid, sacramentum; přjſahu ſkládati (ſložiti, činiti, včiniti), einen Eid ablegen, jusjurandum dare alicui, přjſahu držeti (zdržeti), den Eid halten, jusjurandum servare, conservare; přjſahu zruſſiti, den Eid brechen, jusjurandum violare; přjſahu ruſſjcý, eidbrüchig, violator jurisjurandi; zruſſenj přjſahy, Eidbruch, *m.* violatio jurisjurandi.

Přiſahač, e, *m.* der gern ſchwört.

Přiſahám, al, ati, ſchwören, jurare; někomu, od. zu jemand, jusjurandum dare alicui, jurare alicui: Gá N. na tom přjſahám Pánu B. že ſem ꝛc. Pr. přiſahám ſkrze nebeſké ſlunce, *Cyr.* ſkrze Boha, *K.* bey Gott; - přiſahám Bohu, ich ſchwöre bey Gott, - per Deum; přjſahu, kterau přiſáhl mu, *B.* křiwě přiſahati, falſch ſchwören, perjurare, pejerare; wyſoce ſe přiſahati, hoch u. theuer ſchwören, dejerare, sancte jurare, *Syl.*

II. *rec.* přiſahati ſe, ſchwören, jurare, ſ. vorh.

Přiſáhnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.

Přiſámbohu, přiſámbůh, od. přiſaubohu, gemein für přiſahám Bohu, bey Gott!

saudjm, *fut. ex.* il, id, zen, uerkennen, od. zusprechen, a) en Ausspruch thun, daß ei- em etwas zukommen, od. zu Theil werden soll, z. B. Erb- chaft rc. adjudicare: mzdu řisaudití; to mi na ném při- kuzeno, Pr. ortel, který wá- né spasenj přisaudj; b) den Ausspruch thun, daß einer et- was leiden soll, z. B. Strafe rc. rrogare, auch adjudicare; c) inzurechnen (durch einen Ge- ichtsspruch), adjudicare: Krystus gako w počet pekel- jků přisauzen; d) durch sein Urtheil bestättigen, judicio suo pprobare, Luk. 23, 24.

saukám, *fut.* andrehen, etwa dplicare: nitku k druhé přis.

saussám, *ati, sl.* s. přisussjm.

sazenj, *verb.* v. přisadjm, při- azenj pěsti, Aufsatz des Faust- allens am Tischlerhobel, ap- licatio pugni, *R.*

sažný, *sl.* s. přjsežný; -ná wěr- ost, Huldigung, homagium; njctwo, *a, n. sl.* Geschwornen- mt, *n.*

sazugi, owati, s. přisadjm.

schnu, *fut.* chl, chnauti, an- rocknen, adarescere od. in- rescere; rána přischla, *sl.* d. Wunde hat aufgehört zu eitern.

schránjm, *fut. ex.* il, iti, er- paren, parcere, compendi- m facere rei.

sečený 3. s. posečený, přisečená ráwa (řádek gegj), Žal 72, 6.

sedám, al, ati, s. přisednu.

sedjcý, ýho, *m.* z. B. eines Ge- ichts, Beysitzer, assessor, *Com.*) in der Nähe liegend, stehend; icinus, adjacens: blízko přj- dícý město; p-cý okolnj krá- owé a města; mjsta Řjmu

přjsedjcý (vgl. mit saused, u. folg.)

Přjsedjm, ěl, ěti, s. přisednu; přj- seděti k práwu, zur Gerichts- barkeit (Jurisdiktion) gehören; blíže wod přjseděli obywate- lé, - wohnten nahe an rc. *Vel.*

Přjsedla, y, *f.* Beysatz bey einer Säule, daß sie nicht so leicht sinke?

Přjsednjk, *ol.* s. sauсed, *Dal.*

Přisednu, *fut.* sedl, u. sadl, dnauti, sich über etwas, auf etwas setz- en, considere super rem: přisedls mi sukni.

Přisehnu, *fut. ex.* nul, nauti, ein wenig bücken, beugen, paulu- lum inclinare, incurvare.

II. *rec.* p-ti se, sich ein wenig bücken, paululum inclinari, demitti, incurvari, od. se pau- lulum inclinare; b) sich hinzu- neigen, *B.*

Přisekám, *ati,* zuhauen: kame- njř přisekáwá tabule, - haut d. Tafeln zu, - secat lapides in tabulas, *R.*

Přiseknu, *fut.* kol, knauti, *sl.* quet- schen: přisekol sy prst mezy dwere.

Přiseypám, *ati,* s. přisypám.

Přjsezenj, *n.* Beysitz, *m.*

Přjsežný, ého, *m., sl.* auch bože- njk, ein Geschworner, juratus.

Přjsežný 3. geschworner, juratus, sacramento adstrictus: přj- sežný pjsař, swědek rc.

Přiskáči, *fut.* skákal, skákati, hü- pfend wohin kommen, saltando pervenire.

Přiskakugi, owal, owati, zusprin- gen, adsilire; 2) aufschlagen, sich vermehren, z. B. cena při- skakuge a spadá, der Preis schlägt auf rc. crescere, augeri: tomu tremu ceny přiskakuge,

Vel. zbožj, obilj přiskakuge, d. Waare, das Getreide schlägt auf, pretium mercis, frumenti crescit, augetur, ingravescit.

Přjskoček, čku, *m.* s. přjražek, *D.*

Přiskočjm, *fut.* iti, s. přiskakugi.

Přjskok, u, *m.* Anspringen, *n.* adsultus, *D.*

Přiskrbnjm, u. přiskrbnjm sy, *fut.* il, iti, kärglich thun, abdarben, sich, se fraudare, negare sibi: *na swém hrdle přiskrbniti*, abdarben, defraudare genium suum, negare naturae, quod appetit, *Vel.*

Přiskřjpnu, *fut. ex.* pl, pnauti, quetschen, z. B. zwischen der Thür, klemmen, premere.

II. *rec.* p-nauti se, sich d. Hand, od. den Finger 2c. (zwischen der Thür) quetschen, klemmen.

Přislaužjm, *fut.* il, iti, *sl.* das Abendmahl darreichen, ausspenden, administrare.

Přislibjm, *fut.* il, iti, verheissen, promittere, polliceri; - běnj, *n.* s. přiřčenj.

Přislibugi, owati, vorh.

Přislipám, al, ati, aufbürden, Schuld geben, conjicere culpam in aliquem: přislipati něco někomu; 2) s. přezdjwám.

Přislipánj, *n. uerb.* v. vorh. 2) Klebelappchen, *n. D.*

Přislipawý 3. Spott-, cavillatorius: přislipawých slow mu podáwá, *K.*

Přjslowce, *n.* Nebenwort, Beywort, *n.* adverbium, *Neg.*

Přjslowj, *n.* Sprichwort, proverbium, adagium; 2) Nachrede (Warnung), *f.* rumor, infamia: warug se wssech těch wěcý, kteréby tobě k něgakému přjslowj býti mohli.

Přjslowný 3. sprichwörtlich, proverbialis; - ně, *adv.* proverbialiter.

Přisluhowánj, *n. verb.* v. folg. 2) Amtspflege, administratio muneris: kněz přisluhowánj w kostele držjcý; přisl. swé w slowu y w swátostech zakal; 2) Handreichung, Aufwartung, *f.* suppeditatio, *B.* 3) d. Kommunion, eigentlich das Reichen des h. Abendmahls, administratio, sacra communio.

Přisluhowatel, e, *m.* administrator; - stwj, *n.* administratio. *D.*

Přisluhugi, owal, owati, mit u. ohne *dat.* bedienen, aufwarten, Dienste leisten, als Bedienter, ministrare alicui, apparere; - p. nemocnému přeslánjm, ossetřenjm.

Přjslussegjcý 1. *part.* zugehörig, pertinens &c. s. přjslussjm.

Přjslussenstwj, *n.* Zugehör (Zubehör), *n.* was dahin gehört, eo pertinentia, od. quae eo pertinent: země Budessjnská se wssjm přjslussenstwjm, *Vel.* statek Syonský se wssjm přjslussenstwjm, *Id.* přjslussenstwj lodj, *Kram.*

Přjslussjm, *praes.* el, eti, gehören, Beziehung wohin haben; pertinere: ty částky k nj přjslussegj, *K.* 2) sich geziemen, decere: to přjslussj na welebnost B. *Cyr.*

Přjslussný 3. schicklich, anständig, geziemend, decens, conveniens, dignus; - ně, *adv.* - nter, - enter, - ne; b) angemessen, congrue, *Eph.* 4, 16; nach dem Ebenmaaß, proportionirt, 1 Král. 7, 9. 11. - nost, i, *f. subst.* s. auch požitek.

Přismjwám se, al, ati, (*sl.*) entgegen lachen, arridere.

Přismjwánj, *n.* Anlachen, *n.* adrisio, *D.*

Přismrkač, e, *m.* Karessirer, *m.* fregownj přismrkači, *Syr.*

Přismudjm, *fut.* il, iti, z. B. kassi, anbrennen, adurere, *D.*

Přismudlina, *y*, *f. sl.* das Angebrannte, adustum.

Přismudnu, *fut.* dl, nauti, anbrennen, (*neutr.*), aduri: mléko přismudlo; -nutj, *n. verb.*

Přisnigem, (p-gi) se, il, iti, *sl.* im Traume erscheinen, geträumt werden: přisnil se gj fregjř; doby se mi nebylo přisnilo.

Přisnjm sobě, *fut.* sich träumen lassen, somniare de re.

Přjsný 3. strenge, a) in Ansehung der Worte, Handlungen, z. B. Richter, Vater, Gesinnung, Urtheil, severus, auch austerus, asper, durus, přjs. muž, trest; b) hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte ꝛc. durus, asper; -ně, *adv.* streng, a) gegen andere, od. sich, severe, austere, aspere; b) rauh, hart, z. B. Leben ꝛc austere, aspere; -nost, *i*, *f.* Strenge, a) z. B. des Menschen, Richters, Urtheils, severitas: přjsnost práwa v. hrdla, *Vel.* b) Rauhigkeit, Härte, *f.* asperitas, austeritas, duritia, durities.

Přisoljm, *fut.* il, iti, noch einmal salzen, denuo salire; 2) *sl.* -někomu, scharf zusetzen, aspere adgredi.

Přisolugi, owal, owati, vorh.

Přispárjm, il, iti, *iterat.*, *sl.* přispárám ati, s. přispořjm.

Přispěgi, *fut. ex.* spěl, spěti, *imper.* spěg, erscheinen, helfen wollen, succurrere, auxilio, od. subsidio venire, *B.* přisp. na pomoc; hned gim přispjwá Bůh, *K.* Bůh pokutami na pomstu přispěl.

Přispjssjm, auch přispjssim sy, *fut. ex.* eilen, festinare. properare.

Přispjwám, al, ati, s. přispěgi.

Přjsporak *y*, *f.* folg.

Přispořenj, *n.* Zuwachs, *m.* Vermehrung, *f.* augmentum, auctio, accessio: darů přispořenj někomu žádati.

Přispořjm, *fut* il, iti, s. spořjm; 2) vermehren, zugeben, augere, *B.*

Přispořugi, owati, vorh. *K.*

Přjsprostý 3. *sl.* zu einfältig, idioticus, simplex.

Přissancugi, *fut.* owal, owati, zu- od. anschanzen.

II. *rec.* p-ti se: k městu se přissancowali (chtjce ho dobýwati), *Cyr.*

Přjssera, *y*, *f.* (v. ssero), Gespenst, *n.* Poltergeist, *m.* spectrum, *n.*

Přjsserný 3. einem Gespenst ähnlich, missgestaltet, deformis: nepatrný, přjsserný a otrhaný muž; přjsserný krog.

Přjssewek, angenähter Fleck?

Přissidjm sobě, *fut.* durch Betrug sich noch hinzuschaffen.

Přissigi, *fut.* přissil, přissiti, annähen, adsuere; - jwám, al, ati, dasselbe.

Přissikugi, owal, owati, anmessen, anpassend machen, accommodare, aptare; 2) *sl.* herbeyführen, herbeyschaffen, bringen, adducere, advehere, adferre: přissikugte mi toho člowěka; vgl. wssikugi, *Cyr.*

Přissjwám, al, ati, s. přissigi.

Přisstlebugi se, owal, owati, millächeln: trosstu se přisstlebowati, *Com.*

Přjsskwara, y, *f.* das Angebrannte beym Rösten, adustum; 2) Blase *f.* auf der Haut, pustula.

Přisskwárám, *al, ati,* folg.

Přisskwařjm, *fut.* il, *iti,* - se; s. sskwařjm.

Přisskworknu, *fut. ex.* kl, knauti, anbrennen (ansengen, versenkt werden), aduri, *Dan.* 3, 27.

Přisskworlý 3. angebrennt, adustus: p-á srst.

Přisslý 3. was angekommen ist.

Přisspendljm, *fut.* il, *iti,* heften mit der Stecknadel, affigo, *Syl. D.*

Přisspendlugi, owati, vorh.

Přisstelky, *pl.* Nothhelfer beym Seifensieder, vasa suppletiva *K.*

Přjsstj, *n.* Ankunft, *f.* das Ankommen an einem Orte, adventus.

Přjssti 1. künftig, nächstkünftig, futurus, proximus; přjsstj neděli, künftigen Sonntag, proximo die solis; přjsstj čas, Folgezeit, *f.* tempus subsequum.

Přjsstipek, pku, *m.* Schuhfleck, *m.*

Přjsstipkář, e, *m.* Schuhflicker.

Přisstipkugi, owati, flicken.

Přisstjwač, e, *m.* Fuchsschwänzer, *m.* sycophanta, *Com.* s. auch posstiwač, Anhetzer; - čka, y, *f.* - inn, *f.*

Přisstiwáček, čka, *m.* vorh.

Přisstjwám se, *al, ati,* někomu, na někoho, hetzen, concitare: přisstjwati se na nemocné.

Přissteknu, *fut. ex.* knul, knauti, adlatrare? gazykem směle přisstknauti, coby (quasi) přihodil.

Přjst, přjsti, s. předu.

Přistanu, přistal, přistati, sich zu etwas hinstellen, assistere; 2) (nul, nauti), anlanden, einlaufen, portum tenere; 3) *sl.* přistati k dceři nečj, zur Toch-

ter ins Haus einheurath
re matrimonii in fam
pervenire, s. přiženjm s
zy wogáky přistati, *sl.* E
werden; 4) *sl.* p-ti k ně
einwilligen, zufrieden seyn
sentire, adquiescere; *i*
přistane, *cum dat. pers.*
geziemet, schickt sich, steht
an, addecet, convenit:
mu přistane ten kabát,
ihm gut, paßt ihm gut an;
čko mu přistane, es steh
alles an; to ti nepřistane.

Přjstarý 3. s. obstarný.

Přistaš, *e, m. sl.* der zur T
ins Haus eingeheurathet

Přistaupám, *ati,* s. přjstup

Přistaupjm, *fut. ex.* herzu u
zutreten, adsistere, ac
re; 2) auf etwas treten,
culcare: přistaupil s
plášť; 3) zutreten, bey
dazu kommen, od. sich sch
k náboženstwj čistému př
pil; 4) antreten, adgre
auřadu swému a kněžstu
žebnému přistaupil; 5)
komu, s. oben 1); b) jem
angreifen, adoriri: mocý
wem přistaupiti k někom
ge, jure agere: k statku
mu pořádem práwa o sp
dlnost swau přist. Pr.
kommunizieren; - enj, *n.*

Přjstaw, *u, m.* Hafen, *m.*
Schiffe einlaufen, portu
mořský, Meerhafen, *m.* p
maritimus.

Přistawadlo, *a, n.* vorh. *V*

Přistáwám, *al, ati,* s. při

Přjstawek, wku, *m.* Angel
n. adstructum, *D.* 2) d.
te bey den Gärbern.

Přistawenj, *n. verb.* v. folg. 2
gebäude, *n.* worinn d. Sc

)en, (Weisgärb.), adstru-
ı moles.
awim, fut. il, iti, hinzubau-
, adstruere: piljřek chrámu
istawjm.
awjm, fut. il, iti, stellen an
was, adstituere, statuere,
nstituere, apponere; 2) an-
jen, etwas an etwas legen, z.
eine Leiter, apponere, ad-
overe: zděkra proti něko-
u přistawowati, hart zusetzen,
3) sl. k deeři p-ti, d. Tochter
rch přjstawky, (folg.) ver-
urathen; 4) s. stawjm, still
ben heißen.
awky, ů, pl. m. sl. solche Heu-
th, wo der Mann zu dem Wei-
ins Haus wohnen kommt; s.
ich přistaš.
awný 3. gedungen, merce-
conductus, z. B. přjstawný
řebnjk; přjstawná čeleď, Vel.
awugi, owati, s. přistawjm.
ehnu, fut. hl, hnauti, an-
sten durch Nähen, adsuere;
utj, n. verb.
ěhowanec, nce, m. sl. An-
mmling, Ansiedler, Kolonist,
lvena, colonus.
ehugi, owal, owati, s. při-
ehnu.
ěhugi, owal, owati, 1) ein-
ehen, hineinziehen, z. B. ins
aus, immigrare: 2) einem
nziehen helfen, adjuvare ali-
em in immigrando.
II. rec. p-howati se, vorh.
ěradlo, a, n. Hülltuch, n. Hül-
, f. Kopftuch, tegumen, n.
ěrek, rku, vorh.
žjhnu, fut. ex. hl, hnauti,
tappen, deprehendere.
žjrám, al, ati, s. přistru; -ánj,
verb.; b) Hülle f. velum,
x. 26, 7.

Přjstodolek, lku, m. Banse, Ban-
ze, f. pantex? üblicher pl. - lky,
Bansen, latera horrei; do přj-
stodolků skládati, einbansen.
Přjstogenstwj, n. Beystand, m.
Beyhilfe, f. assistentia, Syl. 3
přjstogenstwj toho kněze mi-
lost wyplýwala, K.
Přjstogjm, il, iti, an jemand, an
etwas stehen, adstare; přjstogi-
cý aurědnjk, Vel. Kr. twáři B.
wždycky přjstogicý, K b) bey-
stehen, assistere, B. wdowám
proti mocným přistogi, Vel.
Přjstrach, u, m. Furcht, f. Grau-
en, n. terror, Ps. 34, 6. 91, 6.
v welikém přjstrachu bydleti;
před přjstrachem bezpečnosti
opatřiti někoho; b) Furcht vor
den Gespenstern, u. zuweilen
das Gespenst selbst.
Přistrágám, praes. ati, sl. s. při-
strogjm.
Přistanec, nce, weřege, Wand-
säule, Thürpfoste?
Přistrčjm, fut. ex. il, iti, herzu od.
hinzuschieben, admovere: kli-
nek swůg k něčemu přistrčiti,
prov. sein Schärflein wozu bey-
tragen.
Přistřelјm, fut. ex. il, iti, s. při-
běhnu: přistřelil, gako st.p, D.
Přistřeni, n. Bedeckung, Verhül-
lung, f. velatio.
Přistřešek, šku, m. Vordach, n.
protectum.
Přjstřessj, n. vorh. b) Obdach, n.
tectum: ku pohodlj přjstřessj
nemohl užiti.
Přistřihám, al, ati, zuschneiden,
z. B. das Kleid, insecare et
formare.
Přjstrkawý 3. (k očjm), s. krlo-
oký, Syl. übersichtig, kurzsichtig.
Přistrkugi, owal, owati, s. při-
strčjm; sklenicky (pohárе) při-

střkowati, mit den Weingläsern anstoßen, - collidere; *D.*

Přistrog, e, *m.* Zubehör, apparatus, Präparat, *n.* Vorrichtung, praeparatum, instrumentum; p. na stole k gjdlu, Konvert, *n. D.*

Přistrogný 3. hübsch zusammengeräumt, elegant?

Přistrogim, *fut.* il, iti, en, zurüsten, parare, apparare; 2) zubereiten, zurecht machen, z. B. Speise ꝛc. parare, apparare, praeparare, instruere, koně přistr., einschirren, *D.* aby mi přistrogili zemi a wodu, *B.* 3) ankleiden, induere vestes; někoho, jemand, alicui, vestire aliquem; - enj, *n. verb.*

II. *rec.* přistrogiti se, sich zubereiten, se parare &c. 2) sich ankleiden, induere sibi vestes, induere se.

Přistru, (ru), *fut. ex.* střel, střjti, *part. pass.* přistřjn, überdecken, bedecken, verhüllen, tegere, contegere, velare; s. auch střědře.

Přistup, u, *m.* Zutritt, Antritt, Beytritt, *m.* aditus, accessus; přistup řeči, Eingang der Rede, exordium; 2) Audienz, *f. D.*

Přistupné, ého, *n.* Antrittsgeld, *n.* pecunia pro accessu, *D.*

Přistupnjk, *a, m.* Akcessist?

Přistupný 3. Zutritt-, Antritts-, aditialis; přistupná, počáteční řeč, Antrittsrede, *f.* oratio aditialis; 2) zugänglich, accessibilis; 3) nahbar, herablassend, höflich, civilis, humanus: přistupný, snadný gest křesťan, *Com.*; -nost, *i, f.* Herablassung, Höflichkeit, civilitas: dobrotiwost a přistupnost, *Cyr.*

Přistupowánj, *n.* Hinzunahen, *n.* z. B. zum h. Abendmahl, accessus, s. auch přistup.

Přistupugi, owati, s. přistaupim.

Přistwořim, *fut.* il, iti, anerschaffen, ingignere, *Com. Cyr.* wěrným gest přistwořena mandrost, *B.* přistwořená té wěcy moc, *K.*

Přisudek, dku, *m.* Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio; c) Beyurtheil, *n. D.*

Přisukugi, owati, s. přisaudim.

Přisussim, *fut.* iti, *sl.* versiegen, d. Milch verlieren, vom Weibe, auch v. der Kuh ꝛc. kráwa giž přisussila.

Přisuzugi, owati, s. přisaudim.

Přiswágám sy, ati, *sl.* s. přiswogim

Přiswědčenj, *n.* Beyfall, *m.* adsensus: přiswědčenj Boži.

Přiswědčugi, owal, owati, beypflichten, billigen, Beyfall geben, adsentire, adsentiri, comprobare, od. probare, *K.*

Přiswogim sy, *fut.* iti, *sl.* s. osobim sy.

Přisychám, al, ati, s. přischnu.

Přisylim, *fut.* iti, *sl.* s. nutim.

II. *rec.* přisyliti se, sich Gewalt anthun.

Přisypám, *fut. ex.* al, ati, zuschütten, hinzuschütten (trockne Sachen), affundere.

Přitahawý 3. anziehend? - wost, *i, f.* Anziehungskraft? vis attractiva.

Přitáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, přitažen, anziehen, an sich ziehen, attrahere, ad se trahere; 2) herzuziehen, trahere; - lodě háky, entern, ferreis manibus navem devincire; 3) zuziehen, zusammenziehen, contrahere; 4) anrücken, (*neutr.*) ein-

marschiren, *D.* sich nähern, appropinquare, accedere.

Přitahugi, owati, verb.

Přitáwjm, ěti, bess. přitopugi.

Přitaulijm, *fut.* iti, anschmiegen, adplicare: djtě k prsům; př. ruku, *mor.* d. Hand küssen, s. obtauljm.

II. *rec.* p-iti se, sich anschmiegen: p-wati se co psýček, *Cyr.*

Přitaužjm, *fut. ex.* il, iti, *cum gen.* straffer, fester anziehen, zuziehen, antreiben, anstrengen, adstringere; b) strenger, härter machen, durius reddere: přitužj put jeho, *B.*

Přitekám, al, ati, folg.

Přiteku, (ču), přitečeš, *fut.* přitekl, přitecy (přitect), zufließen, adfluere; b) herzulaufen, rennen, adcurrere.

Přjtel, *m. pl.* přátelé, *gen.* přátel u. přátelů, *dat.* přátelům rc. Freund, *m.* a) Verwandter, propinquus, cognatus, necessarius; durch Blut verwandt, consanguineus; b) der uns liebt, dobrý přjtel, guter Freund, amicus; prawý př., wahrer Freund, verus amicus &c. srdečný, neylepšj přjtel, Busenfreund, intimus amicus; wětšj, größerer, amicior; neywětšj, größter, amicus summus, od. amicissimus; sstaupený přjtel, tegný př., vertrauter Freund, familiaris, *Syl.* neytegněgšj př., intimus amicus, *Id.* prawnj př., Beystand vor Gericht; c) přjteli! Freund! als eine Anrede an Unbekannte, amice! S. auch frewnj.

Přjteljček, čka, *m. dim.* Freund, amicus.

Přjtelkyně, *f.* (*obs.* přjtelnice), Freundinn, *f.* amica.

Přitenčjm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner, feiner machen, (subtilare).

Přjtěžka, y, *f.* Kuhstrick, *D.*

Přjti, přjt, s. přegi.

Přjt se, s. pru se.

Přitjnám, al, ati, zuhauen; přitinati hřeben, den Kamm zuhauen, secando formare pectinem.

Přitiracý 1. *part.* v. folg. př-cý kartáč, Strichbürste, scopae, setacea, *R.*

Přitirám, s. přitru; - kůži solj, - Salz geben, linire sale.

Přitisknu, *fut. ex.* kl, knauti, přitisstěn, andrücken, etwas an etwas, imprimere, urgere ad aliquid, od. ad se; auch statt fest umarmen, arcte complecti; 2) andrücken (Buchdrucker.) addere, conjungere &c. 3) aufdrücken, aufdrucken, z. B. das Siegel rc. imprimere; 4) zudrücken, zusammendrücken, comprimere.

II. *rec.* p-tl se, 4 Mogž. 22,26.

Přjtisstěk, sstku, *m.* Andruck, *m.* *D.* adpressum.

Přitjžjm *fut. ex.* il, iti, *cum gen.* d. Last vergrößern, schwerer machen, adgravare; 2) erschweren, z. B. d. Arbeit rc. ärger machen, reddere difficiliorem (gravjorem, molestiorem), auch praegravare: přitjžili obsauzenj swého.

II. *rec.* p-žiti se, sich verschlimmern, z. B. Krankheit, fieri peiorem: přitjžilo se mu, der Kranke wurde schlimmer.

Přitkám, *fut.* al, ati, anweben, anschroten (Tuchm.), attexere, texendo adjungere.

Přjtlaček, čku, s. přjtisstěk.

přitlačjm, *fut. ex.* iti, s. přitisknu.

přitlaukám, al, ati, folg.

přitluku, (ku), přitlučeš, *fut. ex.* přitlaukl, přitlaucy, přitlučen, *imper.* přitluč, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, affigere.

přitmj, *n.* s. saumrak, *D.*

přitnu. *fut.* tal, tjti, s. pronikuu: lehká zem nepřitne dosti k kořenům, *Puchm.*

přitočjm, *fut. ex.* il, iti, dazu wikkeln, advolvere; 2) noch mehr auszapfen, z. B. Bier ꝛc. plus e dolio promere; 3) mehr aussieben, plus cribro excernere.

II. *rec.* p-ti se, sich hinwälzen, advolvi; b) durch Krümmungen wohin gelangen, per flexus aliquo pervenire: opatrn sée přitočily, *Com.* c) zu Pferde reitend ankommen, adequitare, *Vel.*

přjtok, Anfluß, s. odtok, *D.*

přjtomný 3. (*abs.* přjtomen), oft mit dem Dativ allein, auch mit při, gegenwärtig, was gegenwärtig, od. zugegen ist, anwesend, praesens; přjtomným býti, gegenwärtig seyn, esse praesentem, adesse, esse praesto: smrti otce přjtomna byla, *Vel.* přjtomen byl té slawnosti, *Id.* - ně, *adv.* gleich in Gegenwart, izt, für izt, impraesentiarum: tu přjtomně zřjdil ho za wládaře; b) selbst gegenwärtig, in eigener Person: swýma vssima přjtomně slyssel; - nost, i, *f.* Gegenwart, *f.* Anwesen, Beysein, Anwesenheit, praesentia.

přitopjm, *fut.* il, iti, noch mehr einheizen, magis calefacere.

přitopugi, owal, owati, *verb.*

přitowaryssjm se (k někomu), *fut.* il, iti, sich jemand zugesellen, adjungere se alicui.

Přitřesjm se, *fut.* il, iti, dazu gerathen, v. ungefähr kommen, forte advenire, forte divertere: to když dělali, přitřesil se k tomu; do toho domu se přitřesil.

II. *rec. cum vel sine dat. pers.* sich ereignen, contingere: přitřesilo se mu to mimo naděgi.

Přitřesugi se, owati, *verb.*

Přitrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, geschwind zuziehen, zusammenziehen, celeriter (cito) contrahere; b) durch Zuziehen fangen: čjhat mage ptáky přitrhnauti, do gámy se schyluge, *K.* c) herbeyziehen, anziehen, attrahere, adducere: žádný nepřigde ke mně, leč koho otec můg přitrhne, *K.* d) (*neutr.*) geschwind anrücken, anziehen, angezogen kommen, celeriter, (velociter, cito) accedere, *B.*

Přitru, (řu), el, eti, durch das Reiben, Anstossen beschädigen, allidere, allidendo laedere, deterere: osstice Bálomowi nohu přitřela; nohu sy přitřel, zdwihage kámen, *K.*

Přjtrpký 3. etwas herb, subacerbus.

Přjtrž, e, *f.* Unterbrechung einer Sache, Einhalt, Unterlaß, *m.* interruptio; 2) Ende, *f.* finis; přjtrž včiniti něčemu, abolere, Oz. 2, 11.; bez přjtrže, ununterbrochen, continuus, continenter, perpetuo; - žka, y, *f.* dasselbe.

Přituhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zäher werden, tenaciorem fieri, 2) ein wenig feieren, ohne

Prywilegium, *gen. pl.* prywilegij, *Com.* u. prywilegj, *Vel.* privilegium : prywilegium na to se mu dalo, *Com.*
Přiwjňám, *sl.* s. přiwiňugi.
Přiwinu, *sl.* přiwingem, *fut. ex.* ul, auti, hinzuwickeln, advolvere: k sobě někoho, an sich schließen, sibi (blande) admovere; b) aufnehmen, suscipere.
II. *rec.* p-ti se k někomu, k něčemu, sich zugesellen, zu jemand wenden, adjungere se alicui rei, confugere, conferre se ad aliquem : k otcy se přiwinula, a v něho bydlila: přiwiň se k wozu tomu, *B.* 2) sich einschmiegen, se insinuare.
Přiwiňugi, owati, vorh.
Přiwjrám, ati, s. přiwru.
Přiwjtám, *fut.* al, ati, bewillkommen, a) zu jemand sagen: willkommen! sein Kompliment machen, salutare, od. dicere: salve! b) empfangen, excipere; zlé přiwjtati někoho, einen übel anlassen, male excipere, *D.*
Přiwjtaná, é, *f.* na přiwitanau nám to poslal, - zur Bewillkommung, *Har.*
Přjwlač, Kesser, *m.* an einer langen Stange.
Přiwlastnjm, *fut. ex.* il, iti, zueignen, eigen machen od. geben, addicere.
II. *rec.* p-niti sobě, (sy), sich zueignen, sich anmassen, behaupten, vindicare, arrogare sibi.
Přiwlastňugi, owati, vorh.
Přiwnadjm, *fut. ex.* il, iti, durch Köder od. Lockspeise anlocken, anködern, ankörnern, inescare; - denj, *n.* Anköderung, Ankörnerung, *f.* inescatio.
Přiwodjm, *praes. dur.* u. *fut. ex.* il, iti. s. přiwedu.
Přiwolám, *fut. ex.* herzu, herbey u. hinzurufen, advocare; - láwám, al, ati, *fr.*
Přiwolenj, *n.* Einwilligung, Genehmigung, Genehmhaltung, *f.* Beyfall, *m.* Beystimmung, adsensio, adsensus, consensus.
Přiwoljm, *fut.* il, iti, einwilligen, genehmigen, beystimmen, beyfallen, adsentire, adsentiri alicui.
Přiwolugi, owati, vorh.
Přiwonjm, *fut. ex.* čl, čti, anriechen, k něčemu, etwas an etwas riechen, olfacere aliquid, odorari aliquid.
Přjwora, y, *f.* Verschluß, Schloßthüre, Schranke, u. drgl. clausura : ssranky, přjhrady, přjwory, *Com.* přes přjworu wrcy, *prov.* über die Schnur hauen, *D.* b) *sl. Lypt.* lange Stange im Zaun, zur Befestigung desselben.
Přjwoz, u, *m.* Überfahrt, *f.* a) Überfahren, *n.* trajectus, transmissio, transmissus; b) Ort wo man überfährt, trajectus.
Přjwozné, ého, *n.* Fahrgeld, *n.* portorium.
Přjwoznj 1. zur Überfahrt gehörig, přjwoznj lodi, Fähre, *f.* ponto.
Přjwoznjk, a, *m.* Fährmann, *m.* portitor.
Přjwozný, ého, *m.* vorh.
Přiwozugi, owal, owati, s. přiwodjm; d ůwody pk.; přiwozuge přjklad, *Com.*
Přjwrh, u, *m.* Zuwurf, *m.* adjectio; s. auch das *dim.* přjwržek.
Přiwrhu, *sl.* přiwrhnem, přiwrhl, přiwrcy, přiwržen, zuwerfen, a) dazu werfen, adjice-

re; b) dazu thun, od. fügen, adjicere, addere.

Přjwrſſj, *n.* Anberg, *m.* Vorgebirge, *n.* Anhöhe, *f.* promontorium, *Haj. D.*

Přiwru, (řu), přiwřeš, *fut.* přiwřel, přiwřjti, (*act.*) z. B. dwéře, d. Thüre anlehnen, ſie nicht völlig zumachen, fores non penitus claudere; kdež geſt mnoho rukau přiwjreg, *B.* 2) (*neutr. infin.* přiwřeti, u. přiwřjti, durch Sieden größer werden, coquendo augeri.

Přiwſſtjpjm, *fut.* il, iti, hinzupflanzen; -k kmenu, *K.*

Přiwſtanu (ſobě), *fut. ex.* wſtal, wſtati, ſehr früh aufſtehen, aus dem Bette, surgere diluculo, antelucari, *B.* w gitie přiwſtáweg k němu, *B.*

Přiwſtáwám, al, ati, vorh.

Přjwrzek, zku, *m.* Zugabe, *f.* additamentum, mantissa.

Přiwtěljm, *fut. ex.* il, iti, einverleiben, conjungere, adjungere; přiwtělil země; auch addere, auch inserere, wenn es ſoviel iſt, als hinzufügen.

Přiwyděläm ſy, *fut.* iti, noch hinzu, (noch extra) ſich verdienen.

Přiwykám, al, ati, ſ. přiwyknu.

Přiwyklý, ſ. zwyklý.

Přiwyknu, *fut.* kl, knauti, gewohnen, gewohnt werden, adsvescere, consvescere, něčemu, etwas z. B. prácy (*dat.*), der Arbeit 2c. adsvescere rei (*dat.* od. ad rem, od. auch re; -nutj, *n.* Gewohnung, *f.* adsvefactio.

Přiwymyſljm, *fut.* iti, folg.

Přiwymýſſljm, el, eti, noch hinzu erdichten, erſinnen, fingere: nowé bludy k ſtarým přiwymýſſlegj.

Přiwyſkakugi, owal, owati, mitſpringen, hüpfen, una saltitare, *Com.*

Přjwyſſek, ſſku, *m.* Aufſchlag, *m.* Erhöhung, *f.* auctus; přjwyſſek platu 2c. 2) Aufſchlagsgebühr, *f.* z. B. bey den Zöllen, auctus vectigalis.

Přjwzetj, *n.* Hinzunahme, Hinzuziehung, *f.* assumtio.

Přjwzteklý 3. ungeſtümm, praeferus.

Přjz, přjze, ſ. přjzegi.

Přizdwihnu, *fut.* hl, hnauti, přizdwižen, *imper.* přizdwihni, ein wenig aufheben, paululum attolere, levare, allevare.

Přizdwihugi, owati, vorh.

Přjze, *f.* Garn, *n.* Fäden, *pl.* fila; hrubá od. křečná přjze, grobes Garn, crassa fila; tenká přjze feines Garn, subtilia fila.

Přjzegi, *comp.* v. napřed, ſ. neypřjze: o tolik dnj přjzegi nowý kalendář gde před ſtarým, Zalanſký.

Přjzelený 3. grünlich, subviridis.

Přjzemnj 1. z. B. liſtj.

Přjzeň, zně, *f.* (v. přjti, přáti), Gunſt, *f.* Wohlwollen, *n.* favor, benevolentia, gratia, přjzně dogiti, doſáhnauti, in Gunſt kommen, ſie erlangen, inire gratiam; od někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicujus; přjzeň ſobě způſobiti, přjzeň ztratiti, ſich in Gunſt ſetzen, d. Gunſt verſcherzen (verlieren), conciliare sibi gratiam, favorem, gratia excidere.

Přiženjm ſe, *fut. ex.* il, iti, durch d. Heurath wohin gelangen, ducendo uxorem pervenire: přiženil ſe w Litoměřicých; - přiženěnj ſe, *verb.*

Přiženu, *sl.* přiženjem, *fut. ex.*

přihnal, přihnati, herzutreiben, appellere; - sobě něco, gewinnen, erwerben, lucrari, K. b) neutr. na někoho, s. přiteku, b).
Přizerám, ati, sl. s. přihlédám, u. dohlédám.
II. rec. p-ti se někomu, sl. einem genau ins Gesicht sehen; b) cum praep. k, & dat. rei, etwas genau ansehen: dobře se k tomu přizři.
Přizžihám, ati, sl. anstecken, am brennenden Licht.
Přižjnám, al, ati, schröpfen, den Weizen verschneiden, amputare.
Přižinka, y, f. s. požjnky.
Přižlutnu. fut. tl, tnauti, gelblich werden, flavescere.
Přiznám, ati, s. přidáwám? D.
Přiznám se, fut. al, ati, bekennen, a) gestehen, es geschehe freywillig, od. ungern, fateri, confiteri; b) öffentlich heraus sagen, kein Geheimniß daraus machen, profiteri; c) cum dat. rei, eine That gestehen, rem fateri: přiznal se skutku, Vel d) sl. mit k, etwas für sein Eigenthum ansehen.
Přiznamenám, s. poznamenám, Syl. od. naznamenám.
Přiznánj, n. Bekenntniß, a) Bekennen, n. freywillig od. nicht, confessio, professio; b) d. Worte des Bekenntnißes, verba confessionis od. professionis; auch confessio od. professio selbst.
Přiznáwám se, ati, s. přiznám se.
Přiznáwacý 1. Bekenntniß-: Ljstek přiznáwacý, Empfangsschein, m. Recepisse, n. apocha, syngrapha, Vel. p-ý cedule, gak mnoho zbroge wzal, Id.
Přjznjm se, il, iti, sich befreunden, affinitate se jungere: s nimi se přjznili a přáteliili, K.
†Přjzniwec, wce, m. Gönner, fautor?
Přjzniwý 3. günstig, gewogen, geneigt, benevolus, amicus, favens, propensus: Pane mně laskawě přjzniwý! Cyr.
Přjzpěw, u, m. prosodia? Durich.
Přizpěwugi, owal, owati, mitsingen, concinere, Com.
Přizrem se, eti, sl. s. přizerám.
Přizřjm, fut. el, eti, zusehen, adspicere.
Přjzwiště, a, n. mor. s. přjgmj.
Přjzwučný 3. přjzwučná prozodye, Dehnprosodie? Hnewkow.
přjzwučná slabika neb dlauhá, Puchm.
Přjzwuk, u, m. Sylbenton, m. accentus.
Prk, u, m. Bockgestank, m. z. B. der stinkende Schweiß unter den Armen, Achselgestank, m. hircus
Prkenák, u, m Brettnagel, m. clavus trabalis.
Prkénce, prkénko, s. prkýnko.
Prkennj 1. Bretter betreffend, tabularis; prkennj pila, Brettsäge, f. serra tabularis.
Prkenný 3. brettern, e tabulis factus, auch oft ohne factus.
Prkno, a, n. (vgl. Bricke, ein kleines Brett, mittellat. brica, franz. brigue, Ziegelstein im- b r e x, sl. deska, Brett, n. Bohle, f. Diele, f. D. tabula, asser, m. assis, (assix), f. česacý pr., Kammbrett des Kirschners, asser pectendis pilis; kuchyňské pr., Küchenbr., tab. culinaris, plathanus; postrkowacý pr, Rückbr. des Seilers, asser ductilis, foraminosus; b) Schiebbr, des Büch-

senmachers, asser protrusilis; spolehacý p., Lebndr. des Weißgärbers, pluteus alutarii; pyxljčkowé (prowrtané) p., Beutelbr. m. der Orgel, sacculorum receptaculum; p. k mytj, Waschbr. (Buchdr.), tabula lotoria, R. klauzawé p., s. klauzawý; p. k djlu, Werkb. des Handschuhmachers, asser operarius; roztahowacý p. (pro cýwky), Schweifbr. des Posamentirers, vara; prkny poklásti, brettern, asseribus sternere; kláda na prkna, Brettklotz, m. truncus tabularis

Prkýnko, a, n. dim. Brettchen, Brettlein, n. asserculus.

Prljk, u, m. bess. perljk.

Prljm. s. prhljm.

Pro, praep reg. acc. um, wegen, a) aus Ursache, propter, ob, ergo, causa: pro otce, des Vaters wegen, propter patrem, patris causa; pro zaljbenj se jemu, um ihm zu gefallen; pro zdrawj Cýsaře dal strogiti nákladné hody a diwadla; ležeti pro nemoc; pro nemoc; pro wzliwenj; ať wssickni, kteřj mohau pro starost a pro mladost, wzhůru gsau! wssickni lidé pro mladost, pro starost běželi k obrácenj města, Vel. pro mne sobě děleg co chceš, meinetwegen -; pro welikau radost se ti nechtělo pjti; gesstě bys spal, a nemůžeš pro muchy; pro milý Bůh! Com. pro Boha! pro Pána Boha! um Gottes willen! um Himmelswillen! per deum! per deos! per immortales deos! b) de, z. B. pro tu přjčinu, dieser Ursache wegen, hac de causa; c) bey erlaubt seyn (dürfen) steht gern per, z. B. nesmjm pro matku, ich darf nicht wegen der Mutter, non licet mihi per matrem; d) ist es so viel als vermöge, od. auch als für, so steht auch pro; f) ist es so viel als in Ansehung, so steht de; 2) nach, z. B. pro někoho poslati, nach, um jemand schicken, arcessere aliquem, od. mittere arcessitum (supin.) aliquem; pro něco gjt, nach etwas gehen, es holen wollen, od. holen, petere rem, od. ire petitum (ad petendam) rem, z. B. gdi pro wjno, gehe nach (um) Wein, pete vinum, i petitum vinum (vulgo: ito pro vino); dogdi pro piwo; musým gjti pro ni, aby sem ssla; pro někoho hlas dáti, Stimme geben, stimmen, suffragium ferre, Com.

II. In der Zusammensetzung: durch, auf ꝛc. per &c.

Dieß pro wird in prů verwandelt, wenn das o lang werden sollte z. B. průchod, průgezd, průwod ꝛc.

Próba, y, f. sl. s. průba, a), b); 2) Probestück, m. to ge próba ba ze střjebra; 3) Probepredigt, f. sermo docimasticus, probaticus.

Probugem, owati, sl. s. prubugi; 2) sich unterstehen, audere, attentare: probug to vrobit!

II. rec. p. ti se, sl. verb. 2); b) s někým, sich messen, anbinden mit jemand.

Proběhlec, lce, m. ein bewanderter, welterfahrner Mensch, vir multa expertus, peritus.

Proběhlý 3. vergangen, praeterlapsus.

Proběhnu, fut. ex. hl. hnauti,

hlaufen, percurrere: pro-
nauti knihy.
. rec. p-nauti se, auslaufen,
mlaufen, discursare; 2)
auslaufen, sich durch Lau-
lärken, currendo corro-
ari.
ljm, fut. ex. el, eti, weiß-
werden, albescere.
ru, fut. ex. probral, pro-
:i, hin u. her wegnehmen,
sim auferre, demere, tol-
.
. rec. p-ti se, sich erholen,
ch kommen, se colligere;
brala se trosstu z omráčenj
, Com. zrak se mu trosstu
bere, Id. z předěssenj toho
u se probral, K. 2) s. pro-
nu (ungewöhnliche Bedeu-
g): mauka rozdělaná we
ě probrala se w ssterbiny
y, Hl. Cesk. I. 2, 97.
gi, fut. ex. probil, probiti,
robit, part. pass. probit,
r. probj, durchschlagen, a)
löchern, pertundere rem;
durch Schlagen durchbrin-
z. B. einen Nagel, adi-
e clavum ad summam
m rei; c) einschlagen: pro-
hlawu, s. prawda; to mi
wu probjgj, sl. das macht
chweren Kummer u. Sorgen
. rec. p-ti se, z. B. skrze wog-
sich durchschlagen, vi sibi
m aperire.
hám, al, ati, s. proběhnu.
rač, e, m. Klauber, Leser;
bjrač wlny, Wollleser, la-
ius, R.
rám, al, ati, s. proberu.
dznjm, fut. ex. iti, folg.
aznugi, owal, owati, zu-
en närrisch seyn, thun, in-
um insanire, stultum esse

Probledelý J. blaß aussehend,
pallescens: woda barwy pro-
bledelé, blaß aussehender Urin.
Problesknu, fut. ex. kl, knauti,
ausschwatzen, effutire.
Problem, u, m. Problem, n. Auf-
gabe, problema, n. P.
Probleptnu, fut. nul, nauti, et-
was herausplatzen, D.
Probodnu, fut. ex. dl, dnauti, u.
probůsti, probodeu, durchste-
chen, z. B. jemand, transfigere.
Probodugi, owati, vorh.
Proborjm, fut. ex. il, iti, en,
durchbrechen, zerbrechen, per-
rumpere rem.
II rec. p-iti, se, brechen, ent-
zweygehen, zerbrochen werden,
einstürzen, frangi, rumpi: most
se probořil, Vel. chlapec sedl
na postel, a postel se probořila;
2) einsinken, z. B. in gefrornen
Koth, prolabi, D.
Probořugi, owati, vorh. Com.
Probosst, a, m. Probst, Praepo-
situs; probosst kaply králow-
ské, Vel.
Probosstůw, owa, owo, adj. pass.
des Probstes, -tský, s. Probst-;
- stwj, n. Probstey, f. praepo-
situra &c.
Probrausým, fut. yl, yti, acuere:
probrausyl sy rozum z čtenj
knih, Kram.
Probřjslo, bess. pobřjslo.
Probudjm, fut. ex. il, iti, zen,
erwecken, aufwecken einen Schla-
fenden, expergefacere, somno
excire, excitare, suscitare e
somno, auch blos excitare su-
scitare; wenn sich d. Idee als
Schlaf leicht verstehen läßt.
II. rec. p-ti se, aufwachen, aus
dem Schlafe, expergisci, evi-
gilare, somno solvi.
Probuwám, ati, sl. s. probugem.

Probuzenj, *n.* Erweckung, Aufweckung, *f.* excitatio.

Probuzugi, owal, owati, s. probudjm, zuweilen mit dem Genit. lidu swého Judského probuzuge, *K.*

Probýř, e, *m.* Probirer, explorator.

Proč, *adv.* warum, a) wenn kein Wort vorhergeht, worauf es sich bezöge, cur, quare, quam ob rem, qua de causa, quam ob causam, quapropter, auch quid; *α*) bey Fragen, z. B. proč se směge? warum lacht er? cur ridet? *β*) wenn keine Frage ist, z. B. newjm proč se směgeš, ich weiß nicht warum du lachest, nescio cur rideas? nenj se ho proč báti, *Vel.* proč ne, warum nicht, cur non, quare non &c. auch steht quidni; doch nur bey einer Frage, z. B. proč se nesměgeš? warum lachst du nicht? quidni rides? pročbych se nesmál? warum sollte ich nicht lachen? quidni rideam? b) wenn es sich auf etwas Vorhergehendes, z. B. aliquid, causa, res, nihil, bezieht, dann steht propter, *cum acc. pronominis* qui; doch steht auch cur, quare, quam ob rem.

Procedjm, *fut.* s. cedjm.

Procedugi, owati, *obs.* procedowal saudce w té wěcy, *Vel.*

Procenjm, *fut.* iti, biethen, feilbiethen, primum liceri: procenila ge tři sta zlatých, *Vel.*

Proces, u, *m.* s. pře: proces saudů wyšších, *Vel.* saudný proces práwa, *Id.* proces práwa, *Id.* proces für pře, *Id.* (u. *sl.*); proces práwnj, *Com.*

Processý od. procesý, *f.* Procession, *f.* pompa, (processio): slawnau procesý včinil Rokycan, *Vel.*

Procež, *conj.* weswegen, ideo, quare.

Procházka, y, *f.* Spaziergang, *m.* a) Ort, wo man spaziert, spatium, ambulatio; b) Spaziergang, *m.* Lustwandeln, *n.* spatiatio, ambulatio, deambulatio.

Procházým, el, eti, durchgehen, durch einen Ort, transire; 2) umher durchziehen, peragrare; auch trop.: mor gednák po wssem swětě procházel, *Vel.* procházela řeč, žeby se lidé zc. *Id.* procházý powěst od Turků, *Id.* procházeli ohně onde y onde, *Vel.* *β*) passiren, gelten, haberi: žádný pod gménem giného neprocházeg, *Vel.* *γ*) übersehen, nachgesehen werden, ignosci: to wsseckо gim procházý, (za winu se nepokládá), *K.* -ýwám, al, ati, *fr.* -zenj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti se, spazieren, lustwandeln, sich ergehen, spatiari, deambulare, ambulare; 2) s. procházým 2), auch protulugi se.

Prochladjm, *fut. ex.* il, iti, abkühlen, refrigerare.

II. *rec.* p-ti se, sich abkühlen, refrigerare se, refrigerari; vgl. auch 3. Mach. 4, 46.

Prochladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Prochlastám, ati, *fut.* versaufen.

Prochodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchgehen, a) wundgehen, eundo vulnerare; b) durchgehen, zerreißen, eundo lacerare

Prochrnjm, *fut. ex.* el, eti, (prospjm), im Schlafe, schlafend zu-

bringen, dormiendo transigere, *Ryb.*

Pročinjm, *fut. ex.* il, iti, verwirken, committere, delinquere, delinquendo perdere: zločinec žiwot pročinil, verwirkte das Leben, noxam capitalem commisit.

Procýtjm, *fut. ex.* il, iti, erwachen, aufwachen, a) aus dem Schlafe, expergisci, evigilare, somno solvi; b) trop. aus der Trägheit u. Unthätigkeit, expergisci, z. B. das Gewissen wacht auf.

Procykugi, owal, owati, vorh.

Prodag, e, *m.* Verkauf, *m.* venditio; na prodag býti, zu verkaufen seyn, venalem esse; na prodag mjti, feil haben, venale habere; prodag od ruky, Handkauf, primus quaestus, *D.*

Prodagný 3. verkäuflich, feil, venalis; komu y dusse prodagná, eine feile Seele, *D* 2) was leicht verkauft wird, leicht abgeht, vendibilis; prodagnu býti, feil seyn, venalem esse.

Prodám, *fut. ex.* al, ati, verkaufen, vendere, venditare, venum dare; pod čepem prodáwati, auszapfen, e dolio vendere; lissčj ocasy prodáwati, s. pochlebugi, *Syr. D.*

Prodánj, *n.* Verkaufen, *n.* Verkaufung, *f.* venditio.

Prodarekkugi, owati, verhandeln?

Prodarugi, *fut. ex.* owal, owati, verschenken, durch Verschenken durchbringen, donando dilapidare: prohodugi, prodawugi, *Vel.*

Prodawač, e, *m.* Verkäufer, *m.* venditor; -čka, y, *f.* -inn, -trix.

Prodáwám, al, ati, s. prodám; -wánj, *n.* s. prodánj.

Prodawawý 3. verkauflustig?

Prodeg, s. prodag.

Prodegný, s prodagný.

Prodělám, *fut. ex.* al, ati, eine Oeffnung durch etwas machen, durcharbeiten, durchstechen, durchgraben, perfodere, *Cyr.* 2) verlieren, im Handel, perdere; s auch prorazým.

Prodělánj, *n.* Verlust, *m.* damnum.

Proděláwám, al, ati, s. prodělám; 2) *fr.*

Proderem, (ru), *fut.* dral, drati, durchwetzen, durchlöchern, durchreiben ꝛc. z. B. Schuhe.

Proderu se, *fut. ex.* dral, drati, sich durchdrängen, durch andere sich durcharbeiten, perrumpere, urgendo transire; 2) durchdrängen, durchkommen, pervadere, penetrare.

Prodjwám se, al, ati, durchbrechen, prorumpi: wředy prodjwagj se a tekau wen, *Vel.*

Prodlabám, *fut.* al, ati, durchhöhlen, durchlöchern (besonders mit einen Stemmeisen, dlátem), perforare.

†Prodlauženec, nce, *m.* zroštlina, tanaecium.

Prodlauženj, *n.* Verlängerung, *f.* productio; der Zeit nach, productio; prolatio (prolongatio); 2) Fristung, z. B. des Lebens, conservatio.

Prodlaužený 3. folg. prodlaužený wěk nebýwá wždy člowěku k vžitku.

Prodlaužilý 3. verlängert, productus, prolatus: žiwot prodlaužilý; za prodlaužilá léta B. wás zdržug a opatrug; -lost, i, *f.* Verlängertseyn, *n.*

co rest po prodlaužilosti ži-
wota, gestli bjdný a žalostný?

Prodlaužjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* verlängern, a) länger machen, facere (reddere) longiorem, producere; b) der Zeit nach, z. B. den Termin, producere, proferre, prolatare, prorogare; c) weiter hinaus setzen, z. B. den Termin, proferre, prolatare; 2) fristen, a) aufschieben, z. B. den Tag 2c. differre, proferre; c) verlängern, retten z. B. das Leben, conservare.

II. *rec.* p-iti se, lang währen: prodlaužiloby se připomjnati, longum foret enarrare.

Prodlaužný 3. langwierig: to wyčjtati, byloby welmi prodlaužné, *Vel.*

Prodleně, *adv.* verzögert, differendo.

Prodlenj, *n.* Verzug, *m.* Zögerung, *f.* mora, moratio.

Prodlený 3. s. prodlaužený: potom w prodlených časých, *K.* w prodleném času, in der Folge der Zeit, sequiori tempore, *Cyr.*

Prodléwám, al, ati, s. prodljwám: prodléwá wrátiti se.

Prodléwawý, zauderhaft, tardus

Prodljm, *fut. ex.* il, iti, verziehen, zaudern, verweilen; auch *cum instr. vel praep.* s, *vel infin.* něčjm prodljti, mit etwas verziehen, verzögern, verschieben, morari rem, differre rem, extrahere rem: saudowé welmi prodlenj, *K.* dlauho poneyprw přigjti ho prodléwal, *Vel.* prodléwáš retuňkem, *Id.* b) *cum gen.* s. prodlaužjm, *B.* prodluž mi žiwota.

II. *rec.* p-ljti se, lange währen, perennare, *B.*

Prodljwám, al, ati, vorh.

Prodlužilý 3. verschuldet, obaeratus, obligatus aere alieno.

Prodlužjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, in Schulden setzen, z. B. ein Haus, obligare aere alieno.

Prodlužugi, owal, owati, s. prodlaužjm; 2) vorh.?

Prodru, drati, s. proderem.

Prodru se, s. proderu se.

Prodrobowánj (hlasu), *n.* das Koloriren im Gesang, chroma, *Syl.*

Prodrobugi (hlas), owati, koloriren im Gesange, s. vorh.

Profant, profiant, s. prowiant.

Profaus, a, *m.* Profos, Rumormeister, quaestor castrensis, tribunus capitalis, (lictor regimenti).

Profer, s. žid, *Vel.*

Proffes, u, *m.* s. profaus, *Vel.*

Profreymarčjm, *fut. ex.* il, iti, vertauschen, eintauschen, cambiare, permutare, *D.*

Progdu, *fut. ex.* prošel, progjti, *imper.* progdi, durchgehen, a) durch einen Ort zu Fuße, transire; b) durchwandern, durchziehen, peragrare: progjti swět; to protiwenstwj mnohé krajiny prošlo; c) durchsehen, percurrere oculis, perlustrare, percensere, recensere: knihu, ein Buch durchblättern; 2) angehen, erträglich seyn, ferri (tolerari), posse, esse tolerabilem &c.: zyma gest tam, ale progde; progde mu to, promine se, *Vel.* gesstě to progde, es geht noch hin, *D.* 3) verhallen, verstreichen, effluere: letům progjti nedati; prošlo giž tomu 6 let; 4) übersehen werden, ignosci; wssecko gim to prošlo; kdyby to ginym

prossko, *Com.* 4) passiren, gelten; haberi: proti nimby mohl Epikur za angela progjti, *Vel.* aby za starožitného, prawého žida progjti mohl. S. auch das *freq.* procházým.

II. *rec.* progjti se, spazieren gehen, deambulare, spatiari.

Progednám, *fut. ex.* al, ati, vermiethen, verpachten, locare, elocare.

Progednatel, e, *m.* s. pronágemnjk, Pr.

Progednáwám, ati, s. progednám; 2) *freq.* davon.

Progedte, *n. indecl.* Himmelreich, *n.* (ein Spiel), ludus puparum, *Syl.*

Progedu, *fut.* progel, progeti, *imper.* proged, durchfahren mit dem Wagen, durchreisen, od. durchgehen; na koni, durchreiten, pervehi, transvehi; clo zaumyslně progel, Pr. *Vel.* 2) durchreiten, pervehi, transvehi; v. einem Orte zum andern fahren, reisen, peragrare: progel wssecka králowstwj, *Vel.* progjžděl králowstwj swé, *Id. act.* koně progeti, anreiten, *D.*

II. *rec.* p-ti se, spazieren fahren, excurrere vehiculo animi causa; 2) spazieren reiten, animi causa equo excurrere, animi causa equo vehi.

Progezdný, ého, *m.* (cest), Straßenbereiter, viocurus.

Progjm, *fut. ex.* progedl, progjsti, verzehren, ausgeben auf das Essen, z. B. Geld, consumere; 2) vernaschen, z. B. Geld, abligurire. S. auch mjkowé pljce.

Progjmám, al, ati, durchdringen, penetrare: progjmá mne mec ducha sw.; puch wnitřnosti mi progjmá, *Com.* progat cytedlnosti, *Id.* pochotná wůně ho progala, *Id.* S. auch pohřjžjm.

Progjzdce? s. progezdný.

Progjždjm, ěl, ěti, *fr.* v. progedu; koně progjžděti, Pferde bereiten, etwa equos domare, docere.

II. *rec.* p-ti se, s. progeti se.

Progjždka, y, *f.* Spazierfahrt, *f.* vectatio animi causa; 2) Spazieren reiten, *n.* equitatio animi causa; geti na progjždku, spazieren reiten, fahren, animi causa equo excurrere, vectari.

Prognostykugi, owal, owati, sterndeuten, aus den Sternen vorhersagen, prognosi praedicere: prognostykowal hwězdář smrt krále, *Vel.* prognostykowal, že se to na Cechy wztahuge, *Id.*

Prohandlugi, owal, owati, s. prokupujm.

Prohaussel, sslu, *m.* ? *Ryb.*

Proházka, y, *f.* Zwischenwort, *n.* interjectio; 2) Durchwurf, *m.* trajectio.

Prohazowacka, y, *f.* Durchwurf, *m.* etwa crates; - drátěnná, Durchwurfgatter zum Kalk, crates ferrea purgandae calci, *R.*

Prohazugi, owal, owati, s. prohodjm; 2) aufwerfen, (Gärb.), agitare, *R.*

Proheybám, al, ati, s. prohnu.

Proheykjm, s. prohýkjm.

Proheysám, *fut.* ati, vorh.

Prohlásenj, prohlássenj, *n.* Kundmachung, *f.* notificatio, promulgatio; b) Erklärung, *f.* declaratio.

Prohlásska, y, *f.* auch prohlásse-

nj, *n.* Aufgebot, *n.* Verkündigung, promulgatio, renunciatio.

Prohlassowánj, *n.* s. prohlásenj.

Prohlassowánj se, *n.* Verlauten, *n.* significatio, declaratio: prohlassowánj se Božj k nám časté o opatřenj.

Prohlassugi, - se, owati, folg.

Prohlásým, *fut. ex.* yl, yti, kund, (kundbar, bekannt) machen, vulgare, divulgare, proclamare, promulgare; 2) s. prowolám, proscribere, *D.*

II. *rec.* p-yti se, kund, (kundbar), bekannt werden, vulgari, notum fieri omnibus, in vulgus exire; 2) sich verlauten lassen, sich erklären, significare, ostendere (declarare): prohlásyl se, že nebude znáti, než přátely a nepřátely.

Prohlaupjm, *fut. ex.* il, iti, hlaupé kusy dělám, eintölpeln, eseln, dumm, plump handeln, od. gehandelt haben, stupide agere; *D.*

Prohledacký 3. optisch, opticus?

Prohledacstwj, *n.* d. Optik, (ars) Optica, *Com.*

Prohledacý 1. durchsichtig, pellucidus.

Prohlédám, od. prohljdám, al, ati, s. prohljdnu.

Prohljdawý 3. vorsichtig, providus, prudens, *K.*

Prohljdka, y, *f.* Beschau, Revue, *f.* inspectio, lustratio.

Prohljdnu, u. prohlédnu, *fut.* hljdl, (hlédl), dnauti, durchsehen a) durch etwas, spectare, per rem; b) besehen, besichtigen, inspicere, percurrere, (perlustrare) oculis, perspicere: prohlédl domy králů a knjžat, *Vel.* ssel giných swěta stran prohlédati, *Com.* 2) d. Augen öffnen, oculos aperire; 3. sein Gesicht wieder bekommen, visum recipere; 4) k něčemu, wornach sehen, beabsichtigen, spectare rem; prohlédal k odplatě, *Kroc.* k tomu, cožby sprawedliwého bylo, bedliwě prohlédal, *Cyr.* k tomu se prohlédati má, a ssetřiti, *Vel.*

Prohljženj, *n. verb.* v. folg. prwogsťa, Musterung, *f.* recensus, *R.*

Prohljžjm, el, eti, verb. a), b).

Prohlubné, od. prohluběň, bně, *f.* überhaupt tiefe, große Grube, besonders im Wasser, od. d. man für Wasser, für einen See 2c. ausgräbt; hlubina, abissus, profundum: prohlubně dělati, aufwühlen, *Cyr. D.* prohlubně a spády welmi nebezpečné wDunagi; 2) Eisloch; 3) fig. z prohlubně hřjchů mých nme wychwak.

Prohnaný člowěk, durchgetrieben, propulsus; b) s. wyssikaný.

Prohnati, s. prozenu.

Prohnetu, *fut.* tl, prohnjsti, z. B. těsto, durcharbeiten, depsere.

Prohnigi, *fut.* il, iti, durchfaulen, putredine absumi.

Prohnu, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* prohnut, *imper.* prohni, einbeugen, einbiegen, inflectere, incurvare; 2) zurückbeugen, zurückbiegen, reflectere.

II. *rec.* p-nauti se, sich einbeugen, einbiegen, inflecti, incurvari; 2) sich zurückbeugen, zurückbiegen, reflecti.

Prohodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchwerfen, trajicere; 2) dazwischen werfen, injicere: ani slowjčka neprohoditi pro ně-

koho; w rozprávkách swých některd prohoditi slowa, ein Wort im Reden hinwerfen, fahren lassen, doma leccos hubau prohoditi. S. auch prowrhnu.
Prohodugi, *fut.* owal, owati, verschmausen, verprassen, helua-ri, luxu dilapidare od. effundere, profundere, abligurire.
Prohořjm, *fut. ex.* el, eti, durchbrennen, peruri, perardere, perardescere.
Prohospodářjm, *fut.* il, iti, verwirthschaften, perdere, absumere.
Prohragi, *fut. ex.* hral, hrati, verspielen, den Kürzern ziehen, a) im Spielen, vinci lusu, od. ohne lusu; ist v. Geld d. Rede, amittere; z. B. penjze prohrati, Geld verspielen, amittere pecuniam lusu; b) im Proceß, vinci causa, cadere; c) im Treffen, vinci, victoriam perdere: bitwu prohrati, od. pole prohrati, d. Schlacht verlieren, succumbere, inferior discedere.
Prohrám, al, ati, *sl.* vorh.
Prohřeffenj, *n.* Versündigung, *f.* nefas, delictum.
Prohřeffjm, *fut. ex.* il, iti, sich versündigen, nefas committere, peccare, delinquere, noxam admittere: proti něčemu, proti někomu, an etwas, an jemand, in aliquem &c. Unrichtig: prohřeffiti se na něčem z. B. na literatuře.
Prohrffti, -fftlj, -ffli, *n.* beff. přehrffti.
Prohudu, f. přehudem, b).
Prohýbám, al, ati, f. prohnu.
II. *rec.* prohýbati se, f. prohnauti se.

Prohýřjm, *fut.* iti, f. prohodugi.
Prokausám, prokauffi, *fut. freq.* al, ati, folg.
Prokausnu, *fut. ex.* fl, snauti, *part. pass.* prokausnut, *imper.* prokausni, durchbeißen, perrodere, peredere.
Prokázanj, *n.* Erweisung, *f.* declaratio; b) Darthuung, demonstratio; c) Erzeigung, *f.* praestatio.
Prokáži, *fut. ex* prokázal, prokázati, prokázán, *imper.* prokaž, erweisen, a) darthun, d. Wahrheit einer Sache zeigen, z. B. durch Gründe, probare, docere, demonstrare: od boha swůg rod může prokazáti, *Cyr.* to na sobě skutečně prokazowal a wykonáwal, *Id.* prokázal newinnu swau, *K.* b) zeigen, an den Tag legen, z. B. sein: Liebe rc. declarare, praestare: znamenj wděčnosti k Waffj Mil. prokazáné, *Cyr.* srdcem, offy radoft prokazugi, *K.* paterné swau moc w obhagowánj cýrkwe prokáže, *K.* prokaž důstognost a slávu swau, *B.* mistrowstwj swé prokazugi, *Vel.* mocy wnitřnj zewnitř prokazowánj, *K.* prokazowal na sobě dřjmawost při službách B. *K.* c) erzeigen, wiederfahren lassen, z. B. Wohlthaten, Liebe, Böses rc. praestare, (tribuere) alicui beneficia, adficere aliquem beneficiis; čest prokázati (u. provkázati, *D.*) Ehre erweisen, honorem alicui tribuere od. habere, honore aliquem adficere &c. láska Boží k njm prokázaná, *B.* žádám, že mi to přátelstwj prokážete. *Zerot.*
Prokazugi, owal owati vorh.

Proklagi, s. proklegi.
Proklatec, tce, m. ein verfluchter Mensch, detestatus, maledictus.
Proklatý 3. s. prokletý, K.
Proklegi, fut. lel, ljti, verfluchen, exsecrare, devovere, detestari; b) in Bann thun, excommunicare; Papež toho Cýsaře Ludwjka Baworského proklel, Vel.
Proklektám, fut. al, ati, gurgeln, gargarizare.
Proklestjm, fut. il, iti, prosekám, s. klestjm: cestu sobě wolnau, a pas proklestil; proklestil sobě cestu k geho srdcy, Neg.
Prokletj, n. Verfluchung, f. Verfluchen, n. exsecratio, detestatio.
Prokletý 3. verflucht, a) der verflucht worden, devotus, detestatus: nárobowé Bohem prokletj, K. b) gottlos, improbus, sceleratus, scelestus.
Prokljnám, al, ati, s. proklegi.
Prokljnánj, n. verb. v. folg. 2) Schwur, m. juramentum, Is. 66, 16. s. proklegi.
Proklnu, fut. ex. nul, auti, imper. proklň, B.
Proklubám, fut. al, ati, aushacken, mit dem Schnabel öfnen, aufpicken, rostro aperire.
Prokný 3. ol. s. gedenkažbý.
Prokoli (prokolu), fut. klal, klati, durchbohren, todtstechen, transfigere, confodere.
Prokopám, fut. ex. al, ati, án, durchgraben, perfodere; -áwám, al, ati, fr.
Prokřehnu, fut. mürbe machen?
Prokřiknu, fut. kl, knauti, folg. B.
Prokřikugi, owal, owati, jauchzen, plaudere: gemu na čest prokřikowala, K.
Prokuchařjm, fut. il, iti, (Kater) s. prohodugi, decoquere, Syl.
Prokupčjm, fut il, iti, einhandeln, verlieren, per mercaturam everti facultatibus, D.
Prokurátor, (prokurator, Syl.), ora, (nicht tra), Anwald, m. procurator, causae patronus, Pr.-rský, -rstwj, n. rc. wie bey proboſſt rc.
Prokwasým. fut. yti, s. prohodugi.
Prokwětám, al, ati, hin u. wieder blühen, florere: prorocstwj sliby Božjmi onde y onde prokwětagj, K.
Prolakomjm, fut. ex. kl, ěti, durch Habsucht um etwas kommen, avaritia perdere: swědomj y duſſe prolakoměti, Vel.
Prolámi, fut. fr. al, ati, s. prolomjm.
Prolamugi, owati, vorh.
Prolegi, fut. lil, ljti, u. ljt, (proleyt), part. pass. prolit, imper. prolj, (proley), durchgießen, transmittere fundendo, auch ohne fundendo, wo es sich verstehen läßt; proljwati držku, viel saufen, potare: fig. zlými wěcmi obestřjn, prolit, progat, K. 2) vergießen, profundere: krew prolewali, K.
Prolenoſſjm, fut. il, iti, verfaulenzen, ignavia consumere, amittere.
Proletjm, fut. ěl, ěti, durchfliegen, pervolare, transvolare: on proletuge přirozenost, Neg.
Proletowánj, n verb. v. vorh. 2) Geflatter, n. volatus, D.
Proletugi, owati, s. proletjm; 2) flattern, fliegen, volitare: začjná proletowati sněh.
Prolewač, e, m. der da vergießt, effusor.

lèwám, al, ati, verb. - ánj, verb. s. prolitj.
lezám, ati, s. prolezu.
lezelý 3. wundgelegen, cubando attritus; b) verlegen, z. B. Waare, situ od. vetustate corruptus,
lezjm, fut. ex. el, eti, durch liegen verlieren, cubando amittere.
II. rec. p-zeti se, sich wund liegen, cubando atteri; b) sich verliegen, wie d. Waare, situ corrumpi, vetustate corrumpi
lezlý 3. durchkrochen: červy prolezlý a zwrtaný.
lezu, fut. ex. lezl, lézti, imper. prolez, durchkriechen, perrepere, perreptare: ti lotrasy pu zemi nasstrze prolezli, Vel.
litj, n. Vergießen, n. Vergießung, f. effusio: prolitj newinné krwe, wražda, Blutschuld, D.
litugi, bess. proletugi.
ljwám, s. prolèwám.
lhutjm, fut. il, iti, aufschieben, differre, terminum prorogare, Neg.
lom, u, m. rozpuklina, Bruch, in der Erde.
lomenj, n. verb. v. folg. prolomenj oblaků, Neg. bess. prorženj.
lomjm, fut. ex. il, iti, en, praes. prolamugi, durchbrechen, zerbrechen, perrumpere rem: zeď, bránu prolomiti; s. uch led.
II. rec. prolomiti se, brechen, zerbrochen werden, z. B. das Eis, frangi, confringi, rumpi.
lomugi, owati, vorh. B.
luky, ků, m. pl. Orion, Ryb.
lýzám, ati, bess. prolezám.
mařjm, fut. ex. il, iti, verschwenden, perdere: Kolik let se promařj, Neg.
Promarnjm, unnütz zubringen, vorh.
Proměna, y, f. Veränderung, Änderung, f. mutatio, commutatio, immutatio, conversio; 2) Abwechselung, vices, vicissitudo.
Proměněnj, n. vorh.
Proměněný 3. part. v. folg. verändert, mutatus.
Proměnjm, fut. il, iti, ěn, verändern, ändern, mutare, commutare, immutare, vertere; 2) wechseln, vertauschen, commutare, permutare, z. B. rem cum re; penjze, Geld, commutare, od. permutare pecuniam; - jwám, al, ati, fr.
II. rec. p-iti se, sich verändern, se mutare, mutari.
Proměnitedlný 3. veränderlich, mutabilis, mobilis, -nost, i, f. -keit, f. - litas, litas.
Proměnný (proměný, Ez. 16, 15), 3. mannigfältig, abwechselnd, varius; p-ný kůň, s. straka 2), Syl.; -nost, i, f. -keit, Abwechselung, Veränderung, f. varietas.
Proměňugi, owal, owati, s. proměnjm; 2) abwechseln, z. B. d. Handarbeit mit dem Lernen, variare: proměňowati musýš w cwičenj tomto, Com. kdež wždycky proměňowati, a ne wždycky při gedné materyi zůstati dobré gest, Id.
Proměra, y, f. schodek na obilj, Einmaß, n. D.
Proměřjm, fut. ex. il, iti, durch Messen verlieren, vermindern, einmessen, metiendo amittere
Promesskám, fut. ex. al, ati, versäumen, negligere; -ánj, n. verb.
Proměssugi, owal, owati, s. promissjm.

Promjchám, al, ati, abrühren; s. promjssjm.
Promjgjm, el, eti, folg.
Prominu, fut. ex. ul, auti, nachsehen, Nachsicht haben, indulgere, veniam dare; 2) nachlassen, remittere: těm osobám, swědkům, ysau přjsahy od starodáwna prominuty.
Prominutj, n. Nachsicht, f. venia, indulgentia.
Promjrám, al, ati, hie u. da, an verschiedenen Orten sterben, passim mori.
Promjssjm, el, eti, vermischen, unter einander mischen: promēssugj se mezy staré wogáky; nočnj temnosti potěssenjm swětla swěc promjsseti.
Promjsým, fut. yl, yti, vorh.
Promlaskám, fut. ati, z. B. stateř, s. prozeru.
Promlauwám, ati fr. v. promluwjm, Syl. - ánj, n. verb. Gespräch.
Promlčenj, n. verb. v. folg.
Promlčjm, fut. ex. el, eti, durch Schweigen vorbeygehen lassen, tacendo praetermittere; 2) durch Schweigen verlieren, tacendo (silendo) amittere; p-eti swé práwo w dlauhém času; promlčeti léta, práwo, verjähren, gesetzwidrig schweigen.
Promlčugi, owal, owati, vorh.
Promlsám, fut. al, ati, vernaschen, abligurire.
Promluwa, y, f. folg. D.
Promluwenj, n. Anrede, Rede, f. allocutio: promluwenj měl o tom w kollegi, Vel. promluwenj k pobožnému čtenáři, K.
Promluwjm, fut. ex. il, iti, vorbringen, sagen, proferre dicere; 2) s někým, od. k někomu, jemand anreden, appellare, alloqui, affari aliquem; 3) anfangen zu reden, indem man stumm war.
Promočjm, fut. ex. il, iti, durchnässen, permadefacere: dešťjček ani prachu nepromočil, Harant.
Promokám, al, ati, durchregnen, perpluere; 2) durchaus naß werden, permadescere: střewjce promokagj.
Promoklý 3. durchaus naß, plane (omnino) madidus.
Promoknu, fut. kl, knauti, s. promokám.
Promrhám, fut ex. al, ati, durchbringen, verschwenden, prodigere, profundere, effundere.
Promrsstjm, fut. ex. il, iti, durchstoßen, durchwerfen, durchspießen, trajicere, transverberare, transfigere: kopjm promrsstěn, Vel.
Promrzalý 3. (auch promrzelý), verhaßt, odiosus, Com. promrzelá nocy! Neg.
Promrznu, fut. ex. zl, znauti, durchfrieren, (vom Froste durchdrungen werden), frigore penetrari: řeky až do dna promrzly, Vel.
Promýwám, al, ati, auswaschen, eluere: tjm promýweg ránu, Vel.
Pronágem, gmu, m. Vermiethung f. Verpachtung, locatio; -mnjk, a, m. Verpachter, m. Vermiether, locator.
Pronagetj, s. pronágem.
Pronagjmám, al, ati, folg.
Pronagmu, fut. ex. pronagat, pronagjti (selten pronagmauti), part. pass. pronagat, imper. pronagmi, verpachten, locare, elocare; geschiehts an d. Meistbietenden, so steht auch vendere.

Prondrod, u, m. Geschlecht, besonders Nachgeschlecht, n. pronenleni po wssecka léta národů, y prondrodů, *B.* vstaupili a cesty prondrodů swých, *B.* od národu do prondrodu, für u. für, a generatione ad generationem seram.

Pronássjm, el, eti, folg.

Pronesu, *fut. ex.* pronesl, pronesti, pronesen, u. pronessen, *imper.* pronos, 1) durchtragen, pervehere, od. portare per &c.; 2) verrathen, a) s. prozradjm, (unrichtig): pronássjeli tegné wěcy, *Vel.* Pr. pronesl hoště a wygewil, *Vel.* raddu pronesl, Pr. - radu neprátelům, *K.* b) äußern, zu erkennen geben, an den Tag legen, manifestare, testari, praeseferre: láska neossemetná tu wjru pronássegjcý, *K.* pronássj to plačtiwými slowy, *K.* tjm swé bláznowstwj pronássj, *K.* pronássj tjm způsobem oheň zlosti srdce swého, *K.* sprawedlnost swau pronesl y w tom, *Cyr.* v-myslu pronessenj, (Essaft), Pr. giž tehdáž gakýsy wtip božský na sobě pronássel; kwánjm zalost pronássj, *K.* 3) pr. zbožj, schwärzen, paschen?

II. *rec.* pronesti se, sich müde tragen, defatigari ferendo, (gerendo, gestando, portando); 2) sich verrathen, prodere se; 3) sich erklären, äußern, zu erkennen geben, manifestare, (auch manifestari), declarare, testari: tudy se pronássel, že sprawedlnost miluge, *Vel.* někoy také w bohatstwj se pronesti, *Id.* mnes zastřeliti mjnil, a w tom sy se pronesl, *Id.* geho dobrota nestrpjlá pronássj se zachowáwánjm wěcý, *Kroc.* pronássj se w něm ostrost wtipu, *Vel.* w neywětssjm přátelstwj se pronássetí, sich zeigen, testari; to se pronese a wygde na gewo, es wird herauskommen, *Pjs.*

Proň, für pro něg.

Proněž, proniž, *obs.* s. pročež.

Proneweřený, auch proneweřilý 3. untreu, infidus.

Pronikám, al, ati, durchdringen, durchkommen, pervadere, penetrare: proniká k wnitřnjmu gádru, *Com.* tam pronikl, *Id.* 2) *act.* durchjagen, durchstoßen: skrze mjsta tagná a audy ženám rozpálené rožny pronikali, *Id.*

Pronikawý 3. durchdringend, z. B. Schall, Kälte, Schmerz, acer, vehemens, penetrabilis: ostré a pronikawé oči, *Vel.* 2) durchdringlich, penetrabilis, pervius; -wě, *adv.* acriter, vehementer; -wost, i, *f.* Durchdringlichkeit, *f.* penetrabilitas.

Pronikmu, *fut.* kl, knauti, s. pronikám.

Pronussec, Schwärzer?

Pronusska, y, *m.* Denunziant?

Proňž, für pro něgž (selten).

Propadám, al, ati, durchfallen, z. B. durch etwas, cadere, (decidere) per aliquid; - áwám, al, ati, *fr.* S. auch propadám.

II. *rec.* p-ti se, s. propadnauti se.

Propadenj, n. Einbüßen, n. Verlust, m. besonders als Strafe, amissio: pod propadenjm celé summy, *Vel.* propadenj cti, hrdla, statku, s. propadnu.

Propadený 3. eingezogen, konfiszirt, publicatus, in fiscum redactus: statek w pokutě pro-

radený 3. eingezogene Güter, bona publicata, *Syl.* 2) überhaupt gerichtlich verloren, abgesprochen, mulcta: propadené pokuty nedal a nepoložil, Pr. 3) verteufelt, vertrackt, exsecratus: propadenj ſſibalowé.

Propadisko, *a, n. sl.* ſolg.

Propadlina, *y, f.* Erdfall, *m.* labes terrae.

Propadlý 3. verſunken, prolapsus: lidé propadlj.

Propadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, durchfallen, z. B. durch etwas, cadere, (decidere), prolabi per aliquid: ſkrze koš prop. durch den Korb fallen, repulsam pati, *Syl.* 2) verlieren, einbüßen, mit Verlust gestraft werden, amittere, perdere, multari: čeſt, hrdlo y ſtatek prop., in d. Acht erklärt werden, proscribi; propadl gemu pokutu 6. kop groſſů čeſkých, *Vel.* ze ſwého wlaſtnjho tolik propadá Cýſaři, *Id.*

II. *rec.* p-nauti ſe, verſinken, mergi, demergi, submergi; 2) trop. verlohren gehen, perire: co pak ſe mu rozum propadl? iſt er den unſinnig geworden? delirusne factus est? ſtrachem ſe propadá, er iſt verſunken vor Schrecken, *Com.*

Propáljm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbrennen, perurere: cejchem propálený, *K.*

II. *rec.* p-liti ſe, durchbrennen, peruri: propálil ſe papjr když ſwjčka naň padla.

Propanketugi, ſ. prohodugi, *Syl.*

Propaſt, *i, f.* Abgrund, *m.* abyssus, *Com.*

Propauſſtjm, ěti, ſ. propuſſtjm; -ſſtjwám, al, ati, *fr. Gen.* 34, 14.

Propeku, (ču), propeček, *fut.* propekl, propecy, (propect), propečen, *imper.* propeč, durchbacken, z. B. Brod ꝛc. percoquere; 2) durchbraten, plane assare; 3) fig. verlieren.

Properu, *fut.* prati, ſ. propjrám.

Propeychám, al, ati, durch Stolz verſcherzen, ob superbiam multari.

Propichacý I. z. B. gehla, Stechnadel des Goldſtickers, acus punctoria.

Propichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, *imper.* propichni durchſtechen, a) jemand, transfigere; b) durchgraben, perfodere.

Propigi, *fut. ex.* propil, propiti, *part. pass.* propit, *imper.* propj, vertrinken, a) durch Trinken verzehren, bibendo (od. potando) consumere od. absumere; b) durch Trinken einbüßen, bibendo od. potando perdere, insg. perpotare.

Propjrám, ati, durchwaſchen.

Propitek, tku, *m.* Trinkgeld? was vertrunken wird: čas gim geſt poſſetiloſti propitkem, *Neg.*

Propitné, beſſ. ſpropitné.

Propláknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausſpülen, auswaſchen, durch Waſchen reinigen, z. B. den Mund ꝛc. eluere; fig. něco málo latinau, wlaſſinau ꝛc. uſta ſobě propláknauti, - degustare -, *Vel.*

Proplawjm, *fut. ex.* ausſchwemmen, eluere.

Propleſſtjm, *fut. ex.* il, iti, ausplaudern, effutire, enuntiare.

Propletám, al, ati, durchflechten, perplectere, pertexere.

Propocenj, *n.* ? Durchſchweißen, Ausdünſtung, *Berchth.*

Proporcý, *f.* Verhältniß, *n.* Pro-

portion, proportio: kamenj tessj, aby wsse wedlé proporcý slussně stálo, *K.*

Propowěd, i, *f.* Spruch, Satz, *m.* dictum, sententia; pamětnj propowěd, Denkspruch, *m.* symbolum, sententia, scita sententia.

Propowěděnj, *n.* *verb.* to gest propowěděnj Platona mudrce, *Vel.*

Propowjdka, y, *f.* Spruch, *m.* a) Satz od. Stelle aus der Bibel rc. dictum, sententia; základnj prop., Grundsatz, *m.* principium, *D.* pamatnj p., s. pam. propowěd, *D.* b) witziger Gedanke, Motto, sententia, dictum, apophtegma, (atis), *n.*

Propowjm, *fut.* *ex.* propowěděl, propowěděti, vorbringen, sagen, proferre, dicere: onen starý Kato welmi pěkně propowěděl, *Vel.*

Proprawjm, *fut.* *ex.* il, iti, en, durchbringen, z. B. einen Faden, transmittere; 2) bahnen, cestu, den Weg, viam facere, aperire, munire: proprawiti z sebe wodu, *Vel.* proprawuge ta bylina prsy, *Id.* proprawiti se (cestau zatrženau), *Kr.*

Propsjm, *fut.* *ex.* iti, s. propichnu.

Propučjm, *fut.* il, iti, *sl.* z. B. wřed, aufstechen, dirumpere.

Propůgčjm, *fut.* *ex.* il, iti, en, *imper.* propůgč, folg.

Propůgčugi, owal, owati, gestatten, zukommen lassen, gewähren, verleihen, dargeben, concedere; propůgčowati hlasů swých k přerozkossné muzyce, *Com.*

II. *rec.* propůgčowati se, (někomu w něčem), Gefälligkeit erweisen, zu Willen seyn, praestare officium, gratiam facere, morem gerere &c. Bůh se gim milostiwěgi propůgčuge, *Syr.* w platných službách se prop. někomu, wichtige Dienste erweisen; aby se w tom poselstwj nepropůgčowal, -soll sich nicht unterziehen, - ne suscipiat; zbytečné a neopatrné w přátelstwj se propůgčowánj, *K.* aby se mi propůgčil, - sui copiam faciat, *Cyr.* welmě se gim propůgčuge, *Id.* propůgčuge se mu w službách, *Id.* (času se propůgčiti uměti, sich in d. Zeit schicken zu wissen?)

Propuknu, *fut.* kl, knauti, folg. 1); b) losbrechen, an Tag kommen, z. B. etwas Geheimes, Verschwörung rc. pandi.

Propuknu se, *fut.* kl, knauti se, aufbrechen sich eröffnen, z. B. ein Geschwür rc. rumpi, aperiri; 2) fig. sich unverhofft ereignen, contingere: když se něco nowého w swětě propukne.

Propusstěnj, *n.* Entlassung, *f.* a) Loslassung, Abdankung, Freylassung, *f.* missio, dimissio; b) Befreyung, z. B. v. der Pflicht, liberatio, remissio officii; prop. z auradu, ze slibu rc. s. folg. lístek propusstěnj, Abschiedsbrief, *m.* litterae dimissoriae.

Propusstěný 3. *part.* v. propusstjm; prop. wogák, abgedankter Soldat, exauctoratus, rude donatus, (miles).

Propustjm, *fut.* *ex.* il, iti, sstěn, entlassen, a) gehen lassen, dimittere, mittere, missum facare; b) befreyen, z. B. v. der Pflicht rc., aliquem solvere, exsolvere, liberare: z aurádu, ze slibu, z kládby, záwaz-

ku, z kázně (K.) ꝛc., der Pflicht ꝛc. entlassen: propustili mincmistra z powinnosti swé y počtu, *Vel.* prop. manželku, - sich scheiden, - repudiare, *B.* Ist entlassen so viel als abdanken, loslassen des Amtes, Dienstes entlassen, so steht auch mittere, dimittere; c) freylassen, zulassen: byla obstawené (stawený) zas mu propustili, *Pr.*

Prorada, y, *f.* Hochverrath, *m.* s. zrada.

Proráðce, *f.* s. zrádce, *Syl.*

Proradjm, *fut.* iti, s. zradjm.

Prorážec, žce, *m.* Durchschlag, *m.* des Sattlers, Glasers, tudicula; beym Handschuhmacher Durchschlageisen, *n.* tudicula dentata.

Prorazek, e, *m.* Durchbruchsmeisel (Klemp.), tudicula perforatoria, *R.*

Prorážení, *n.* Durchschlag, *m.* pertusio.

Prorážjm, el, eti, folg.

Prorazým, *fut. ex*, yl, yti, *imper.* proraz, durchschlagen, a) ein Loch hineinschlagen, pertundere rem; b) durchdringen, penetrare; prorazyti záwady, über Hindernisse siegen, *Com.* cestu pror., d. Bahn brechen, viam aperire, *B.* wssecko proráži, *Koc.* my swau prosbau neprorazýme, wir werden mit unserer Bitte nicht durchdringen; c) Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere: papjr prorážj, prosstakuge; d) laxiren, alvum solvere, od. ciere; 2) durchstoßen, a) durch Stoßen öffnen, durchbrechen, tundendo aperire; b) durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfi-

gere; 3) fig. prorážj m… hrom ta mysslénka, *Neg.*

II. *rec.* p-ti se, sich du… beiten, durchbrechen, per… pere: prorazyl se skrze… wé hory, *Vel.*

Prořeknu, *fut. ex.* prořekl,… ti, s. propowjm.

Proreptáwám, al, ati, wen… schön murmeln, susur… pramýnek wodičkau pro… wagjcý.

Prořez, u, *m.* Durchschnitt… z. B. mit einem Messer, sec…

Prořezám, prořezi, *fut.* p… zal, prořezati, *part. pass.* řezán, *imper.* prořež, u… řezey, durchschneiden, p… care, perscindere; 2) … sägen, serra dissecare.

Prorocký 3. prophetisch, pro… ticus; - cky, *adv.* more pro… tarum; - ctwj, *n.* Prop… ung, *f.* vaticinium, pr… ctio, vaticinatio, moni… od. monitus.

Prorok, a, *m.* Prophet, *m.* … pheta, vates divinus.

Prorokugi, owal, owati, pr… zeyen, vaticinari, prae… re, canere. (In *B.* zun… auch Prophezeyungslieder… der Musik singen).

Prorokyně, *f.* Prophetinn… prophetissa, *Vel.*

Prorostám, ati, prorostu, *fu…* durchwachsen: prorostá n… swoboda pýchau, *K.* suky… rostlé a zawilé dřewo, *K.*

†**Prorostljk**, u, *m.* zrostl… Durchwachs, *m.* bupleur… - kowý 3. b-reus, *Bercht.*

Prorubám, ati, s. prosekám.

Prorýwám se, al, ati, sich d… graben, durchwühlen, fo… do sibi viam facere: p…

wagj se střz wnitřnosti země, *Com.*

Prosaudim, *fut.* il, iti, zen, den Proceß verlieren, cadere causa: při prosauditi, *Pr.* 2) verrechten, verprozessiren, litigando absumere.

Prosba, *y, f.* Bitte, *f.* preces, precatio, rogatio: neplatná prosba, Fehlbitte, repulsa, preces inanes. *D.* prosba pro Boha, Bitte um Gotteswillen, obsecratio, *Syl.*

Proschnu, *fut. ex.* chl, chnauti, austrocknen, trocken werden, siccari, exsiccari, siccescere, exsiccescere.

Prosebnjk, *a, m.* Bitter, Bittsteller, petitor, rogator, supplicans, *Syl*, -nice, *f.* -inn, *f.* -trix, -trix, supplicans.

Prosebný 3. Bitt-, prosebné psánj, prosebný list, Bittschreiben, *n.* Bittschrift, *f.* libellus supplex, litterae supplices, epistola supplicatoria; prosebná žádost, *Vel.* -ně, *adv.* precibus, precando.

Prosecye, *sl.* gemein für procesye

Prosegi, *fut.* eti, (ýti), s. prosýwám 2).

Prosekám, *fut.* al, ati, durchhauen, z. B. etwas, dissecare; 2) aushacken, aushauen, durch Hacken od. Hauen öffnen, z. B. Eis, rastro perfringere, od. scindere, aperire.

II. *rec.* p-ati se, sich durchhauen, gladio, (ferro) viam sibi facere, od. aperire.

Prosenj, *n. verb.* v. prosým.

Proseypám, s. prosypám.

Proskakowánj, Durchspringen; b) Durchschlagen, *n.*; c) hin u. her Springen, *n.* saltatio ultro citroque, *B*, s. folg.

Proskakugi, owal, owati, durchspringen, transilire, saltu transire: manchmal auch blos übertreten: gegich končiny proskakowali, *K.* proskočjce wšecky nesnáze, *Vel.* 2) durchschlagen, Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere, z. B. papjr proskakuge; das Papier schlägt durch, charta transmittit humorem, od. atramentum; wěc suchá proskočj wlhkosti, zapogj se, *K.* 3) hervorstechen, hervorsprossen, entstehen, ausbrechen, prosilire, prorumpere, oriri; proskakugicý potřik, *Com.* powěst omylná proskočila; y w tom giž zlé w žiwánj proskakuge, *Vel.* proskakugi zhusta nemocy, -brechen aus, hie u. da; 4) hin u. herspringen, altro citroque saltare, *B.*

Proskočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Proskřipec, s. prosstipec; *D.*

Proskulugi, owal, owati, ein Bellen erregen, latrare: dobrý aublednj hned proskuluge, když zwjře vhljdá, *Cyr.*

†Proskurnjk, u, *m.* zrostlina, althaea, (ist eigentlich russisch).

Proslýchám, al, ati, hie u. da (zuweilen) hören, frequenter audire: proslýchá se zhusta.

Prosný 3. d. Hirse betreffend.

Proso, *a, n.* Hirse, *f.* milium, od. panicum; proso Indyanské, *sl.* curok, u, *m.* Sorgsamen, sorgum.

Prosočjm, *obs.* s. prozradjm, *Dal.*

Prosodye, s. prozodye.

Prosoljm, *fut. ex.* il, iti, durchsalzen, sale probe condire, probe salire.

Prosowina, *y, f.* Hirsenstroh, *n.* stramen miliarium.

Prospěch, u, m. Fortgang, m. in einer Sache, das v. statten Gehen, Gedeihen, n. successus, progressus; Zunehmen, n. in etwas, z. B. im Lernen, in der Tugend rc.

Prospěgi, fut. prospěl, prospěti, Fortgang machen, zunehmen in einer Sache, proficere: ze zlého w horssj prospjwati, K. wjdjteli, že nic neprospjwate? ay lid pěstaupil po něm, B. 2) nützen, nützlich, zuträglich seyn, proficere, prodesse.

Prospěssný z. nützlich, zuträglich, utilis, proficuus, salutaris; -ně, adv. salutariter, utiliter.

Prospjm, fut. ex. prospal, prospati, verschlafen, durch Schlafen versäumen, dormiendo negligere.

II. rec. p-ti se, ausschlafen, genug schlafen, satis dormire.

Prospjwagjcý 1. part. v. folg. počjnagjcý a prospjwagjcý, proficientes, K.

Prospjwám, al, ati, s. prospěgi.

Prossca, (če), ata, n. (richtiger prosska? sl.); Mißgeburt, f. 2) Schimpfname gegen d. Kinder, Einfaltspinsel, m. stipes.

Prossenj, prosenj, n. Bitten, n. rogatio.

Prossigi, fut. prossil, prossiti, part. pass. prossit, imper. prossj, durchnähen, filis interjectis suere; papjrem knihu -, ein Buch mit Papier durchschießen.

Prossjwám, al, ati, vorh.

Prossjwanec, nce, m. der eine prossjwanice trägt, Haj.

Prossjwanice, f. ol. eine Art Panzerhemd, n. thorax, od. cataphracta ex corio persuta, R. lněný pancýř, aneb lněná prossjwanice, θωραξ λινειος, Cyr. 2) ein leichtgekerbter Rock, vestis charaxata, R.

Prossklebý, ů, pl. m. düstere Aspekten u. Streife an den Wolken.

Prosskrábám, prosskrábi, fut. ex. al, ati, durchkratzen, scalpendo rumpere (aperire), z. B. d. Haut; geschiehts mit den Nägeln, so steht auch unguibus statt scalpendo.

Prosskřipec, s. prosstipec.

Prosskwařjm, fut. il, iti, folg.

Prosskwařugi, owal, owati, durch Schmelzen verlieren, liquefaciendo amittere: prosskwařugi žiwot, zlato, Com.

Prosslapám, fut. al, ati, durchtreten, a) durch Treten öffnen, calcando aperire; b) den Fuß durch etwas setzen, pedem trajicere; c) durch Treten mengen, calcando miscere, z. B. hlinu.

Prossle, ete, n. (od. prossleta, prossle?) sl. Mißgeburt, f.

Prosslý z. vergangen, elapsus, praeteritus, finitus; 2) s. zběhlý? člowěk prosslý, Welt- od. Menschenkenner, K. w wěcech politických prosslý, Com. w wěcech wálečných zběhlý a prosslý, K. 3) durchdrungen, penetratus: zkažený, nečistý a gedem hřjcha prosslý, K. s. auch prozluklý.

Prosstěpj, n. coll. s. polenj.

Prosstěpina, y, f. s. sstěpina.

Prosstip, u, m. folg. Syl. 2) Ritz, m. z. B. am menschlichen Körper, fissura, R.

Prosstipec, pce, m. Kloben, m. bey den Vogelstellern, Vogelkloben, m. ames, itis, m. petaurum.

Prosswechtám se, fut. al, ati, sich durchwetzen, wie z. B. die Rädchen im Uhrwerk, etwa perteri.

Prost, a, o, adj. abstr. 1) cum gen.

sine praepos., rarius cum praepos. od, frey, los, entledigt, beraubt, liber, solutus, liberatus, exsors, immunis &c. prost wsseho zlého, *K.* - nebezpečenstwj, wězenj; służebnjk pána prost gest, - freygelassen; prosti sme od přjsahy; prost od ženy, 1 Kor. 7, 27. 2) *ol.* s. prostý, (daher wahrscheinlich das ungr. paraszt, Bauer).

Prostáček, čka, *m.* ein Einfältiger, Unwissender, simpliculus, *Cyr.*

Prostáčky, po prostáčku, *adv. sl.* einfältig, nach Art der Unwissenden, more idiotarum.

Prostawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, durch Bauen verlieren, aedificando consumere, perdere: celé země na to prostawěli, *Vel.*

Prosták, a, *m.* Unwissender, Einfaltspinsel, *m.* idiota: hlupcy a prostácy, *K.* - čka, y, *f.* ein dummes Weib.

Prostě, *adv.* einfältig, a) schlechthin, schlechtweg, ohne Kunst u. Schmuck, simpliciter, *B.* prostě, bezewsseho okolkowánj mluwiti, *K.* slowa prostě, podlé litery rozuměti, *K.* b) rechtschaffen, simpliciter, integre.

Prostěradlo, a, *n.* Betttuch, *n.* lodix; b) leinenes Tuch, linteum, *B.*; - dko, a, *n dim.*

Prostjčce, *adv. dim.* sehr einfach, z. B. žiwu býti, *Com.*; einfältig, simpliciter.

Prostice, *f.* s. bečka, auch große Butte: putna neb prostice, *Har.* 2) Salzkufe, *f.* cupa, modius, *D.* neweř žádnému, lečbys prwé s njm prosticy soli ztráwil. nemini fidas, nisi cum quo prius modium salis absumseris, *prov. Syr.*

Prostirač, e, *m.* Tafeldecker, *m.* structor, convivii exornator.

Prostjradlo, bess. prostěradlo.

Prostjrám, al, ati, s. prostru.

Prostnost, i, *f.* Rechtschaffenheit, *f.* integritas, sinceritas, rectitudo.

Prostočistý 3. einfach, simplex: prostočistá těla, *Com.* b) lauter, purus?

Prostogjm, *fut. ex.* prostál, prostáti, durch Stehen versäumen, stando negligere; 2) durch Stehen ein Loch machen: pořád tu na ně pes čeká, až gáma může prostáti.

II. *rec.* p-áti se, verfallen, verfallen seyn, v. Pfändern, Erbschaften 2c. esse commissum, perire: základowé se prostáli, Pr.

Prostolibý 3. naiv, simplex, nativus; - bost, i, *f.* - vitát, simplicitas.

Prostopášjm? ausgelassen seyn.

Prostopašnjk, a, *m.* lüderlicher, zügelloser Mensch, petulans, dissolutus.

Prostopášný 3. - ně, s. rozpustilý, - le; - nost, i, *f.* s. rozpustilost; 2) Unzucht, *f.* unzüchtiger Wandel, lascivia, 2 Petr. 2, 7.

Prostor, u, *m.* s. prostranstwj: ruhačům wolný prostor paussti, *Zal.* & *sl.*

Prostornjk, u, *m.* Horizont? *D.*

Prostořečnost, i, *f.* schnappichte Beschaffenheit, Geschwätzigkeit, *f.* loquacitas.

Prostořeký 3. *comp* prostořečegssj, *Puchm.* dreist im Reden, schnappig, planiloquus; geschwätzig, loquax: gazyk nezkrocený a prostořeký, *K.*

Prostowlasý 3. mit fliegenden, freyen Haaren, passis crinibus.

Prostranek, nku, m. Strang m. am Wagen, an einem Pfluge, woran d. Pferde ziehen, funis, subjugium, retinaculum, R.

Prostranno, abs. v. folg. na prostranno mne wywedl, B. paſe ho na prostranně, B.

Prostranný 3. geräumig, weitläufig, laxus, spatiosus, amplus, capax: činiti sobě přjliš ſſiroké a prostranné swědomj, Vet. -ně, adv. laxe, spatiose; -nost, i, f. Geräumigkeit, Weitläuftigkeit, laxitas, spatiositas

Prostranow, großer Platz, Ring?

Prostranſtwj, n. Raum, m. eines Ortes, Zwischenraum, od. Zeit, spatium: po nesmjrném prostranſtwj rozlihal ſe hlas ſtwořitele, Neg. weliké prostranſtwj, der weite Raum, (Baukunst), laxamentum, R. b) Zwischenraum, spatium, intervallum, interstitium.

Prostrčjm, fut. ex. il, iti, durchstecken, perserere.

Prostřed, adv. reg. gen. mitten, in der Mitte, in medio; prostřed domu, leſa, města, mitten im Hause, Walde, in der Stadt, in media domo, in media sylva &c. prostřed moře, mitten im Meere, in medio maris, medio in mari; b) auch mit Präpositionen: w prostřed národů; do prostřed ſe ſtupte, - in d. Mitte, Com. až do prostřed, bis in d. Mitte; w prostřed země, Id. gako w prostřed wěku cýrkwi ſwé žiwot předstřihl, K. na prostřed vlic zabit, B.

Prostředák, a, m. eines vom mittelmäßig großen Geflügel.

Prostředek, dka, m. s. prostředník 2), Syl.

Prostředek, dku, m. Mitte, f. medium, media pars; w prostředku, in der Mitte, in medio: z prostředku ſwého wybrali to mužů; b) (měſýce), idus, Com. 2) Mittel, n. a) Hilfsmittel, via, ratio; b) wider etwas, remedium.

Prostředkugi, owal, owati, unterhandeln, Unterhändler seyn, vermitteln, conciliare, (interconciliare): prostředkowali mezy Efraimem a Manaſſeſem, K. mezy ſtranami prostředkowal, Vel. mezy králi, Id. prostředkowánjm Zbinka Lwa &c. Com.

Prostředně, adv. mittelmäßig, mediocriter, modice.

Prostřednj 1. in der Mitte befindlich, der, die, das mittelste, medius, a, um; prostřednj prſt, Mittelfinger, m. digitus medius; p. mauka, Mittelmehl, n. farina media; 2) mittelmäßig, a) d. Mittelstraße haltend, nicht zu groß, nicht zu klein &c. mediocris, medius, modicus; b) nicht sonderlich, schlecht, mediocris, modicus.

Prostřednictwj, n. Vermittelung, f. intercessio.

Prostředník, a, m. Vermittler, m. z. B. einer Sache, compositor, auch intercessor, doch ohne Genitiv; 2) Schiedsmann, Schiedsrichter, m. arbiter.

Prostřednost, i, f. Mittelmäßigkeit, f. mediocritas.

Prostředzemnj 1. mittelländisch, mediterraneus; -moře, s. moře.

Prostřelený 3. part. v. prostřeljm; prostřelené kořenj, s. hořec menſſj.

†Prostřelenec, nce, m. Heilallerschaden, D. hippion, Berchth.

Prostřelím, fut. ex. il, iti, en, durchschießen, mit einem Geschoß, trajicere, (transsplodere.)
Prostřelugi, owati, verb.
Prostřih, u, m. Durchschnitt, mit der Scheere, m. scissio.
Prostřihám, al, ati, folg.
Prostřihnu, fut. ex. prostřihl, hnauti, part. pass. prostřižen, imper. prostřihni, durchschneiden, mit der Scheere, perscindere.
Prostřihugi, owal, owati, verb.
Prostřjljm, fut. fr. el, eti, s. prostřeljm: prostřjleti lodj, ein Schiff in den Grund bohren, navem perforare ac demergere.
Prostru, fut. prostřel, prostřjti, ausbreiten, ausdecken, sternere: prostři na stůl, decke auf, auf den Tisch, sterne mensam; 2) s. prodlaužjm: žiwot mu Pán Bůh prostřel.
Prostudjm, fut. ex. il, iti, auskühlen, (act.) z. B. eine heiße Speise, refrigerare, Vel.
Prostupugi, owal, owati, durchdringen, penetrare: wssemohaucnost B. wssecko prostupuge, Com.
Prostý 3. gemein, ohne Würde, ohne Ansehen, vulgaris, trivialis: za prosté obywatele a měssťany odbýwati; nic ho sobě newážj, gako kteréhokoli giného prostého člowěka, K. prostý wogák, gemeiner Soldat, miles gregarius; 2) ohne Gelehrsamkeit, ungelehrt, idiota, indoctus, simplex, B. neuměIý, prostý a hlaupý, K. 3) ohne Kunst, schlechthin, simplex, B. prostá tráwa; tak zprosta o tom mluwj, K. na prosté oznamowánj nic nedbagj, K. 4) ohne List, rechtschaffen, integer, incallidus, probus, sincerus; 5) nicht zusammengesetzt, einfach, nicht doppelt, simplex, simplarius: geden prostý žold, Vel. 6) entledigt, frey, immunis, liberatus, liber, 3 Mogž. 26, 13. s. prost; 7) sl. Böm. s. pitomý: nebog se toho wola, ge welmi prostý.

Prostydnu, fut. dl, dnauti, auskühlen, neutr. verkühlen, refrigerari.
Prosygi, bess. prosegi, s. prosýwám 2).
Prosynec, nce, bess. als prasynec.
Prosým, yl, yti, part. pass. prossen, bitten; někoho, gen. za něco, jemand um etwas, u. etwas v. jemand, petere rem ab aliquo, rogare, od. orare aliquem aliquid; prosyti, aby ꝛc. bitten, daß ꝛc. petere, rogare, orare, ut &c. za někoho p., bitten für jemand, Fürbitte einlegen, deprecari, od. intercedere pro aliquo; p. pro Boha od pro gméno Božj, od. pro Krysta, um Gottes Willen bitten, obsecrare, Syl. prosým, ich bitte, wenn es allein steht; quaeso; giž pros, neb peklem hroz, předce při nich nic nezprawjš, ale oni gak zapkáhli, potáhnau, K. co pán prosý sluha musý, prov. sl. 2) cum & sine gen. rei, betteln, mendicare, mendicari.
II. rec. p-ti se, sl. cum dat. pers. verb. 2) um Entlassung, um Erlaubniß bitten.
Prosýpám, al, ati, dazwischen streuen, interspergere; b) an verschiedenen Orten hinstreuen, passim spargere: rozličné

wnaby prossywati někomu, *Cyr.* -áwám, al, ati, *fr.* mokré wla. sy popelem sobě prossypáwagj.

Prosytebně, *adv.* bittlich (gar selten *K.* für prosebně).

Prosytel, e, *m.* s. prosebnjk?

Prosywadlo, a, *n.* Sieb, *m.* cribrum, incerniculum, *Syl.*

Prosýwám, al, ati, *fr.* v. prossým, 2) bess. přesýwám, durchsieben, percribrare.

Protah, u, *m.* Aufschub, *m.* dilatio, mora.

Protáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protažen, *imper.* protáhni; s. protahugi.

Protahowačka, y, *f.* železko na wlasy, Haareisen, *n.* etwa ferrum crinale, *D.* 2) Reckscheit, Streckscheit, *n.* des Sattlers, ferramentum corii extensivum; 3) od. sstrychnek, y, *f.* Striche, *f.* des Weißgärb. ferramentum extensivum, *R.*

Protahowánj, *n. verb.* v. folg. -se, Strecken, Recken, *n.* pandiculatio.

Protahugi, owal, owati, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere; stawinu pr., spicken, laridum trajectare, *R.* 2) strecken, z. B. d. Beine, dehnen, ausdehnen, tendere, contendere, extendere, intendere; 3) verzögern, aufhalten, Dinge, z. B. Termin, Zeit zc. morari, ducere, producere, proferre, prolatare: saud protahowati; 4) *neutr.* Durchzug haben, durchziehen, durchwandern, transire, peragrare: wsseckn kragi protáhli; protáh až k Nytře, *Vel.* protáhl sem až do Macedonye, *Id.*

II *rec.* p-ati se, sich strecken, se tendere &c. pandiculari; 2) in d. Länge gezogen werden: protáhla se wálka začatá, *Hal.*

Protancugi, *fut.* owal, owati, durch Tanzen verschwenden.

Protekám, al, ati, folg.

Proteku, (ču), *fut.* protekl, protécy, durchfließen, durchlaufen, perfluere, permanare, z. B. locum.

Protestacý, *f.* Protestation.

Protestant, a, *m.* Protestant, *m.* protestans; -tka, y, *f.* -inn, *f.*

Protestugi, owal, owati, protestiren, protestari: Jan z Husynce protestowal proti swým nepřátelům; protestugj a ohlassugj se proti tomu, *Vel.*

Proti (protiw), *praepos.* gegen, a) vom Orte, auf d. Frage wohinzu, versus; proti sobě, gegen einander, -über, e regione; b) wider, contra, in, adversus: záſſť proti mně, Haß gegen mich, odium contra me, od. odium mei; proti někomu přjkrého práwa užiti; pomoc proti hladu a žjzni; dobromyslnost proti nedostatkům; proti wodě, dem Strome entgegen, contra torrentem; proti něčemu býti, refragari, c) in Vergleichung, gegen, prae: nic nenj proti tomu, es ist nichts gegen dieses, - prae hac re; on gest starý proti njž; d) für, pro: propusstěn proti zástawě ssesti hradů, *Vel.* k. h. *pag.* 548. (*semel*).

Protiblesk, u, *m.* Widerschein? fulgentia.

Protičech, a, *m.* Wider-Böhme, antibohemus, *Kinsky.*

Protimluw, u, *m.* Widerspruch, *m.* contradictio, repugnantia, *Ryb.*

Protikryst, a, m. Antichrist, antichristus.

Protimyslný 3. verdrießlich, beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; - ně, adv. moleste; - nost, i, f. Verdruß, m. Beschwerlichkeit, f. molestia.

Protjnám, al, ati, s. protnu.

Protinohý 3. protinozý lidé, Gegenfüßler, antipodes, D.

Protinožec, žce, m. Gegenfüßler? D.

Protinožka, y, f. vorh.? Ryb.

Protjrám, al, ati, s. protru: protjrati a brtiti chyby, omyly, d. Fehler durchhecheln, - percribrare.

Protisknu, fut. kl, knauti, durchdrücken, a) z. B. Saft, premendo transmittere; b) durch Drücken zerbrechen, premendo frangere.

II. rec. p-ti se, sich durchdrängen, durch andere; urgendo transire, perrumpere; 2) durchdringen, durchkommen, pervadere, penetrare.

Protisoběpatřenj, n. Widerschein, m (Astron.) oppositio.

Protiwa, mor. s. proti; 2) ein Mannsnahme.

Protiweň, wně, protiwizeň, zni, f. sl. Widerstreit, repugnatio.

Protiwenstwj, n. Widerwärtigkeit, f. Unglück, n. malum, res adversa; 2) Verfolgung, f. Plagen, n. agitatio, exagitatio, insectatio.

Protiwjm se, il, iti, sich widersetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare.

Protiwjn? s. protiwnjk.

Protiwjtr, u, m. reflatus.

Protiwnjk, a, m. Widersacher, Gegner, Antagonist, m. adversarius; - nice, f. -inn, -inn, - inn, f. - ria.

Protiwný 3. widersetzlich, repugnans, contumax; 2) widerwärtig, zuwider, entgegen, adversus, contrarius; 3) entgegengesetzt, oppositus, D. protiwná strana, Gegenpartey, adversarius, a, (contrapars); - nost, i, f. Widersetzlichkeit, f. contumacia; - ně, no, adv. a) widersetzlich, contumaciter; b) widerwärtig, contrarie, adverse: newzbyčky protiwne bude.

Protiwugi se, weit bess. protiwjm se.

Protkáwám, ati, protkám fut., hineinweben, intertexere.

Protknu, fut. ex. tekl, u. tkl, tknauti, durchstossen, transfigere: protekl mečem wlastnj swé tělo, Com. Saul mečem swým se protkl.

Protlačjm, fut. iti, s. protisknu.

II. rec. protlačiti se, s. protisknauti se.

Protlaukám, al, ati, folg.

Protluku, (ču), protlučeš, fut. protlaukl, protlaucy, (protlauct), part. pass. protlučen, imper. protluc, durchschlagen, eine Oefnung hinein schlagen, pertundere rem; b) zusammenstossen: s pepřem protlučená zelina, Vel.

Protnu, fut. protal, protjti, part. pass. protat, imper. protni, durchhauen, z. B. etwas, dissecare.

Proto, conj. deswegen, eo, ideo, propterea, ea de causa, hanc ob causam, idcirco &c. protože, weil, (wenn es eine Ursache anzeigt), quia, quoniam; protož, deswillen, weil, quia, quoniam.

Protráwjm, fut. ex. il, iti, verzeh-

ren, z. B. Geld, absumere, consumere.

Protkelý 3. folg. gest protkelého čela, er hat eine harte, freche Stirn, *D.*

Protřený 3. *part. pass.* v. protru: cesta zwolná a protřená.

Protřesu, *fut. ex.* třásl, ásti, aufschütteln, durchschütteln, locker machen, excutere, succutere, laxare.

Protrhám, ati, *fut. fr.* folg.

Protrhlý 3. durchgerissen, mit einem Bruche behaftet, herniacus.

Protrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protržen, durchreißen, (*act.*) etwas, rumpere, dirumpere, perrumpere: mezeru w hradbě protrhnauti; rybnjky woda protrhala, *Vel.* přispěl gim Bůh, a gako nebesa protrhl, *K.* b) verletzen: protrhl to neyswětěgšj práwo, *Vel.* 2) aufreißen, z. B. ein Geschwür, rumpere; 3) ze spánj protrhnauti, jähling aufwecken, erwecken, einen Schlafenden, repente expergefacere, somno excire, somno excitare; 4) unterbrechen, abrumpere: protržené vlice, *Com.* sstěstj někdy weliké nesstěstj protrhuge.

II. *rec.* p-ti se, durchreißen, (*neutr.*) rumpi, dirumpi, perrumpi: řeka se do strauhy protrhla, *Cyr.* 2) aufgehen, sich öffnen, v. Geschwüren, aperiri, patescere, dirumpi; 3) ze spánj (ze sna) se pr., jähling aufwachen, aus dem Schlafe, auffahren, repente expergisci, somno excuti; 4) s. wystočjm, *R.*

Protrhnutj, *n.* Unterbrechen, *n.* interruptio.

Protrhugi, owati, s. protrhnu.

Protřjbjm, *fut.* s. třjbjm.

Protru, (řu), protřeš, *fut. ex.* protřel, protřjti, protřen, u. protřjn, *imper.* protři, aufreiben, durch Reiben öffnen, z. B. d. Augen, terendo aperire: fig. hrossům oči protjrati, recht in Anspruch nehmen, ausgeben, *Lomn.*

II. *rec.* protřjti se, sich durchdrängen, perrumpere per-: protřel se skrze hausy, *Vel.* prostředkem hausu kenstkého sotwa se na rynk protřel, *Id.*

Protrussugi, owal, owati, hin u. wieder streuen, passim spargere: leccos toho z křehkosti onde y onde protrussuge, *K.*

Protulugi se, owal, owati, herumstreifen, flankiren, schweifen, vagari, circumvagari: paliči se protulowali, *Vel.* letnj na wětřjčku sedánj a protulowánj se, *K.* mysli swau se ginde protulowati; bezbožnost a neprawost sem y tam se mezy námi protuluge *K.*

Protržení, *n.* Riß, *m.* ruptura, *B.* protržení oblaků, Wolkenbruch, *m.* cataracta, ae, *f.*

Protýkám, al, ati, s. protknu; 2) s. protekám.

Provdjm, *fut. ex.* il, iti, durchräuchern, perfumare.

II. *rec.* p-ti se, durchgeräuchert werden, perfumari: maso se dosti provdilo.

Prokáži, *fut. ex.* kázal, kázati, z. B. čest někomu, erweisen, testari.

II *rec.* p-ti se, sich beweisen, *D.*

Prowádjm, il, iti, s. prowázým, *Com.* 2) s. prowozugi: tyranstwj prowádj.

Prowálčjm, *fut.* il, iti, mit Krie-

gen durchdringen, bellando perdere: prowálčj wssecko, *Vel.*
Prowalenina, y, *f. fors* Röhr. geschwür, *n.* fistula.
Prowáljm, *fut. freq.* eti, folg.
Prowaljm, *fut. ex.* il, iti, en, wälzen durch *rc.* volvere per &c.
II. *rec.* p-iti se, aufgehen, v. Geschwüren, aperiri, dirumpi; 2) durchbrechen, (*neutr.*) prorumpi: led se pod nim prowalil, *Vel.*
Prowalugi, owati, vorh.
II. *rec.* p-ti se, s. prowaliti se; 2) sich wälzen, herumwälzen, volutari, volvi, volutare se, z. B. im Kothe.
Prowandrugi, *fut.* owal, owati, s. progdu.
II. *rec.* p-ti se, sich auf Reisen herumsehen, wandern, peregrinari, *Com.* fig. nikam se rozumem swým neprowandrowali, *Vel.*
Prowařjm, *fut. ex.* il, iti, durchkochen, (*act.*) z. B. Fleisch, percoquere.
II. *rec.* p-ti se, durchkochen, (*neut.*) z. B. maso se nechce prowařiti, - will nicht durchkochen, - percoqui, coquendo molliri.
Prowaz, u, *m.*, *sl.* & *ol.* powraz, Seil, *n.* Strick, *m.* Halse, *f.* funis, restis.
Prowazec, zce, *m.* ein kleines Seil, funiculus, resticula; spolehacý p., Lehnschnur, *f.* Anschlag, *m.* (Buchdr.), funis; 2) das Maaß v. 72 Ellen; pr. zemský, (nach Abbrennen der Landtafel) 62 Ellen; pr. winičný, 64 Ellen, *R.* - zček, zečku, *m. dim.* dasselbe.
Prowázek, zku, *m. dim.* Seilchen, Stricklein, *n.* funiculus, resticula.
†Prowaznenka, y, *f.* zrostlina, usnea.
Prowaznjk, a, *m.* Seiler, *m.* restio; - nice, *f.*, *sl.* - njčka, y, *f.* - inn, *f.* uxor restionis; - cký z. das Seilerhandwerk betreffend, restiarius; - nictwj, *n.* Seilerhandwerk, *n.* opificium restiarium.
Prowazolezec, zce, *m.* Seiltänzer, *m.* funambulus.
Prowazoskočec, čce, *m.* vorh.?
Prowázým, el, eti, begleiten, das Geleite geben, comitari, auch ehrenthalben wohin, z. B. nach Hause, aufs Schloß *rc.*, deducere; - ýwám, al, ati, *fr.*
Prowedu, *fut. ex.* dl, prowesti, *imper.* proweď, durchführen, zu Fuße, z. B. Menschen, Thiere, ducere, per locum, traducere; herumführen, circumducere; z. B. někoho po domě; 3) verüben, perpetrare: co proti pobožným prowedau, *K.* mord od něho prowedený, *K.* prowedl y nad poslem vkrutnost, *Com.* wůli swau nad někým *K.* tyranstwj; moc prowésti, Gewalt ausüben, vim inferre; 4) darthun, erweisen, probare, demonstrare, docere: žalobu prowesti, Pr. prowedl to na něho, čjm ho nakkl, Pr. swau králku prowesti, seinen Plan, seine Anschläge durchsetzen, consilia perficere, *Vel.*
Prowětrám, *fut.* (*neutr.*) al, ati, der Wind wird mich durchwehen, aëre perflari.
Prowětřjm se, *fut. ex.* el, eti, sich auslüften, durch die Luft erfrischen.
Prowěgi, *fut.* prowjl, u. prowál, prowjti, u. prowáti, durchwe-

hen, perflare: pokog prowjwá čerstwé powětřj.

Prowegtnjk, u, *m.* der Durchschlag des Sporers, tudicula perforando ferro.

Prowěslo, (prowjslo), *sl.* s. powřjslo.

Prowezu, *fut. ex.* zl, zti, durchführen zu Wagen, Schiffe ꝛc. transvehere.

II. *rec.* p-ti se, ausfahren, (ein wenig) wohin fahren, vehi, *Vel.*

Prowiant, u, *m.* (bess. als profant, proffant), Proviant, *m.* penus, victus, commeatus (militaris); fig. prowiant neb potrawa wěčnosti, *Com.*

Prowiantnjk, *a. m.* Lieferant, *m.* od. Proviantmeister, frumentarii praefectus, *Cyr.*

Prowigi, *fut.* il, iti, durchflechten, durchwinden, pernectere, perplectere.

Prowjgjm, el, eti, vorh.

Prowincye, *f.* d. Landschaft Provenee, Provincia, *Vel.*

Prowiněnj, (prowinněnj, *B.*) Verschulden, Versehen, *n.* Verschuldung, *f.* Verbrechen, *n.* Schuld, *f.* delictum, culpa, noxa.

Prowinilý 3. (prowinnilý *K.*), der etwas Böses begangen, sons.

Prowinjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, sich versündigen, verbrechen, delinquere, culpam contrahere od. committere; 2) verdienen, mereri.

Prowiňugi, owal, owati, vorh.

Prowjwám, ati, s. prowěgi.

Prowláčjm, *fr.* v. prowleku; 2) *obs.* s. prodlužugi.

Prowlačowaný 3. durchgeflochten, pertextus, perplexus: rozličným hedwábjm prowlačowaný, *Cyr.*

Prowlačugi, owal, owal, folg.

Prowleku, (ču, prowléknu), *fut.* prowlekl, prowlecy, *part. pass.* prowlečen, *imper.* prowlec, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere.

Prowodj ? *m.* Beweisgeber.

Prowodjm, il, iti, s. prowázým; 2) s. prowozugi: prowodj cožkoli vmyslil; v wodě oheň moc prowodil, (nicht aučinkowal); *K.* daleko a ssiroko swau moc prowodj, *K.* gakau moc prowoditi mělo ewangelium, *K.* slowo Božjw srdcých wywolených moc newyprawitedlnau prowodj, *K.* rytjřské kusy prowoditi, *Vel.* rozkoſſe, lenost prowoditi, *K.* modlářstwj prowoditi, *K.* žiwot lhostegný prow. *K.* prowoditi nádhernost, tance, *Vel.* rayd prowoditi, *Id.* kolby a kratochwíle, *Id.* zemanstwj se poctiwěgi prowodj, kdo má zbožj, *Id.* 3) durchführen, z. B. durch Feuer, Ez. 20, 26. traducere; 4) mit sobě, s. počjnati sobě; welmi vkrutně a pyssně sobě prowozuge, *Vel.* w gjdle y w ssatech sobě stkwostně a nádherně prowozuge, *Id.* 6) auch hry prowoditi ? Schauspiele aufführen; s. unter prowozugi.

Prowodnj 1. s. průwodnj; prowodnj neděle, der erste Sonntag nach Ostern, d. quasimodogeniti; prowodnj gistota, Geleit, *n.* Geleitsbrief, *m.* assecuratio de itineris securitate.

Prowolacý 1. zur Verauktionirung dienlich, z. B. p-cý list, Lizitazionsnachricht.

Prowolám, *fut. ex.* al, ati, aus-

rufen, proclamare: zwučně prowoleg bog, genž se na něg wolý, K. 2) verauktioniren, auctionari. - ánj, n. Proklamation, z. B. eines Feldherrn, proclamatio, Kram. b) Verauktionirung, f. auctio.

Prowolawač, e, m. s. herold.

Prowolawám, ati, s. prowolám.

Prowozugi, owal, owati, ausüben, a) in Ausübung bringen, exercere; b) thun, verrichten, üben, treiben, z. B. eine Sache, agere, facere, patrare: powěry, pobořky prowozowati, Cyr. skoky pr., Id. geden nad druhé to uměnj prowozowali, Id. řemeslo p., Handwerk treiben, opificium exercere; kupectwj pr., Handel treiben, mercari, K. wálku swau pr., K. swau wálu nad ginými pr. Pr. prowozowánj nábožensfwj, Com. Nach den Neuern auch hry prowozowati, für hráti, Theaterstücke aufführen; s. auch prowodjm 2); 2) darthun, erweisen, mit Gründen darthun, probare: půwod gest powinen prowozowati, Pr. 3) (selten), s. prowodjm 3): skrze prudký oheň pobožné prowozuge.

Prowrhu, - wržeš, fut. ex. hl, prowrcy, (sl. prowrhnauti), durchwerfen, z. B. durch ein Loch, trajicere; 2) sl. Nitr. cum dat. pers. abwechseln, Abwechselung machen mit etwas, mutare, variare: přewrhni sy, negez wždy poljwky.

Prowřjslo, s. powřjslo.

Prowrtám, fut. ex. al, ati, durchbohren, perforare, perterebrare.

†Prowrtanec, nce, m. zrostlina, aucuba.

Prowundám, verschwenden?

†Prowynáššjm, Jungm. bess. wynáššjm.

Prowyskowánj, n. verb. v. folg.

Prowyskugi, owal, owati, jauchzen, frohlocken, exsultare, B. Syl.

Prozabrugi se, fut. owati, probrati se skrz skálu, durch den Felsen durchdringen, (Bergb.) penetrare saxum.

Prožádám, fut. ex. al, ati, ansuchen, petere: prožádal za městské práwo, Pr.

Prozahálím, fut. ex. el, eti, versäumen, durch Müßiggang verlieren, negligere; b) müßig zubringen, in otio transigere.

Prozatjm, s. zatjm 2), indessen.

Prožalugi, fut. owal, owati, Klage einlegen, vorbringen, accusare, (actionem instituere), Pr.

Proženu, fut. ex. prohnal, prohnati, durchtreiben, z. B. Vieh rc., pellere, agere per &c. skrze hrdlo a zadek prohnati (statek), s. prožeru 2), 3), Syl. clo zaumyslně prohnal, - vorbeygefahren, Pr. 2) durchstoßen, durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfigere.

Prožertugi, fut. ex. owal, owati, durch Scherzen verlieren, verscherzen, jocando excidere re.

Prožeru, fut. ex. prožral, prožrati, durchfressen, peredere, perrodere; 2) verfressen, z. B. statek, abligurire, edendo absumere; 3) versaufen, durch Saufen verzehren, od. verbrauchen, z. B. Geld, potando absumere.

Prožjrám, al, ati, vorh.

Prožluklý 3. ranzig, stinkend, rancidus; fig. pýchau a tyran-

swým prozlušilý antykryst, K. bezbožnosti naplněný, a gako nějakým gedem prossly a prozlušilý; b) vertrakt, verbannt, detestatus, desperatus, improbus: to gest prozlušilý chlapec, - vertrakter Bube; - kost, i, *f.* Ranzigkeit.

Prozodye, *f.* Prosodie, prosodia: - yčký 3. d. Prosodie betreffend, prosodisch, prosodicus; - čky, *adv.* - ce.

Prozpěwowánj, *n.* Jauchzen, *n.* exsultatio, cantatio.

Prozpěwugi, owal, owati, fröhlich singen, jauchzen, cantare, *B.*

Prozračitý 3. durchsichtig, pellucidus: kamenj od ohně prozračité.

Prozrádce, *m.* s. zrádce, *Vel.*

Prozračný 3. etwas hell, etwas licht, sublustris, z. B. prozračná noc, etwas helle Nacht, nox sublustris, *Com.* - nost, i, *f.* mäßige Helle, mäßiges Licht, Heiterkeit, exigua lux, serenitas.

Prozradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, verrathen, bekannt machen, anzeigen, entdecken, etwas Böses od. Gutes, prodere, indicare; doch ist vom Guten lieber indicare gewöhnlich. (D. Neuern übersetzen auch das deutsche verrathen statt zeigen, zu wörtlich durch prozradjm, für die richtigern alten u. üblichen Ausdrücke: zgewowati, ukazowati, na gewo dáwati.)

II. *rec.* prozraditi se, sich verrathen, se prodere.

Prozrazugi, owati, vorh.

Prozketedlný 3. vorsichtig, providus, cautus, circumspectus; - ně, *adv.* - de, - te, - cte; - nost, i, *f.* Vorsichtigkeit, Vorsicht, providentia, provisio, cautio, prudentia.

Prozru (prozřjm?) *fut. ex.* prozřel, prozřjti, d. Augen öffnen, oculos aperire, adspicere; b) sehend werden, visum recipere, *B.*

Prs, u, *m.* (vgl. προσθιος, exterior? Adel.), Brust, *f.* d. fleischige Erhöhung an beyden Seiten der Brust, besonders des weiblichen Geschlechts, mamma, uber; od prsů, v. Kindesbeinen an, a teneris unguiculis, *Syl.* s. auch folg. u. prsy.

Prsa, *pl. nom. irreg.* v. vorh. *Com.*, *gen.* prs: sytj se z prs, *B.*; *sl. & mor.* prsa, *pl.*, pectus.

Prsáč, s. prsnáč.

Prprem se, al, ati, *sl.* wühlen, stöbern, s. pýskám se.

Prsk, u, *m.* Feuerherd, *m.* focus; 2) od. pecowý čelesten, Ofenloch, *n.* praefurnium; (3) der Ofen selbst?

Prskám, al, ati, speyen, sprützen, sprühen, spuere; oheň prská, kůň prská; 2) kreischen, frigere, cruscire? *D.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* prskati se, bocken, nach dem Bocke verlangen, v. den Ziegen, appetere venerem, subare.

Prskanec, nce, *m.* ein gewisses Geschoß, (ein gewisser Körper, welcher geschoßen od. abgeschoßen wurde), bey den alten Böhmen.

Prskawec, wce, *m.* Schnarr, *m.* turdus pilaris, *Vel. R.*

Prskawý 3. der da sprützet, speyt, spuens: wrch ohněm prskawý, ein feuerspeyender Berg, mons ignivomus.

Prsknu, *fut.* kl, nauti, s. prskám.

Prsnáč, e, *m.* starke, hohe Brust habend, validi pectoris.

Prsnatjm, ěl, ěti, starke hohe Brust bekommen.

Prsnatý 3. starke od. hohe Brust habend, hochbrüstig, pectorosus.

Prsnj 1. d. Brust betreffend, darinn od. dabey befindlich, pectoralis.

prsnice, f. folg.

prsnjk, u, m. Brusttuch, n. Brustfleck, m. D. Brustlatz, m. D. (sl. pruclak), selten Schnürbrust, f. pectorale, mamillare, strophium; 2) Brustholz n. des Posamentirers, pectorale; 3) sl. hie u. da, f. prs, mamma.

Prsotiny, f. pl. Brustriemen, m. antilena.

Prš, e, f. Staubregen, m. pluvia tenuis.

Prssenice, f. f. prsska.

Prssjm, el, eti, regnen, pluere: prssj, es regnet, pluit; prssj krew, kamenj, od. kamenjm, R. es regnet Blut, Steine, pluit sanguine, lapidibus; hwězdami prssetí se zdálo, Vel. 2) abfallen, decidere, Ez. 47, 12.

Prssjwám, al, ati, fr. v. vorh.

Prsska, y, f. dessť: kohauti kokrhanj, bude prsska.

Prsská, alo, ati, sl. rieseln, minutim pluere.

Prsť, i, f. Dammerde, Gewächserde, Gartenerde, f. humus; 2) Stauberde, f. terra pulverea; s prstj smásti, schleifen, eben machen, solo aequare.

Prst, u, m. Finger, m. 1) an der Hand, digitus; přednj prst, od. ukazatel, Zeigefinger, digitus index; prostřednj, od. dlauhý prst, Mittelfinger, digitus medius, od. longus, verpus, famosus; prst prstennj, auch srdečnj, auch zlatý, Goldfinger; v. posslednj, f. malík; chromé prsty, krumme Finger; skrze prsty na něco se djwati, durch d. Finger schauen, connivere, Vel. něco w prstech mjti, - am Griffe haben, D. prsty hráti, fingern; těžko gest djtěti s obry za prsty se tahati, prov. b) Zoll, m. pollex; prst gest čtyř zrn gečnjch zssjřj, Pr. anj prstu zssjřj, od. ztlaussťj, nicht einen Finger breit, dick, ne latum quidem unguem; c) in B. für moc (Božj); 2) an Handschuhen, digitus; 3) d. Zehe, am Fuße, digitus pedis, auch blos digitus, wenn v. Fuße d. Rede ist: po prstech gjti, chodití, auf den Zehen gehen, ire gradu suspenso.

†Prsták, u, m. zrostl., phoenix.

Prstček, prsteček, tečku, m. dim. folg.

Prstek, stku, m. vorh. (eigentl. dim.)

Prsten, u, m. Ring, Fingerring, m. annulus; pečetnj pr., annulus signatorius; rybářský prsten, f. pečeť.

Prstének, nku, m. dim. Ringel, Ringelchen, Fingerreifchen, n. annulus, anellus; 2) Ringelblume?

Prstenice, f. Ringschatulle, f. Ringkästchen, dactyliotheca.

†Prstenitec, tce, m. zrostlina, triguera.

Prstenkugi se, owati, sl. Ringe wechseln, Verlobniß halten, sponsalia celebrare: giž se sprstenkowali; b) boh. sich ringeln?

Prstennj 1. den Ring, Fingerring betreffend, annularis.

Prstjček, čku, m. dim. Fingerchen, Fingerlein, digitulus; prstjčky, plur. Händleinschwamm, Krötenpilz, m. D.

†Prštikowec, wce, m. zrostlina, dactyloctenium.
Prstnj 1. Finger-, Zehe-, digitalis: prstnj článek, Fingergelenk.
Prstworec, sl. s. prustworec.
Prstýnek, s. prstének.
Prsy, ý, (od prsý Bachowých, K.) u. ů, m. pl., loc. prsech, Brust, f. der vordere Theil zwischen dem Halse u. Magen, pectus, thorax.
Prsýčky, čků, m. pl. dim. Brüstchen, kleine Brust, pectusculum.
Prt, t, f., sl. pyrt, ungebahnter Weg durch Gesträuch, besonders Wildbahn: nedwědj prt.
Prt, u, m. s. prt.
Prtáčjm, il, iti, Schuhflicker seyn.
Prtačina, y, f. Schuhflickerey, f.
Prtáctwj, n. Flickerey, Pfuscherey, f.
Prták, a, m. Altflicker, Altkapper, Schuhflicker, m. veteramentarius.
Prtugi, owal, owati, flicken: prtugj postoly, Haj.
Pru se, přel, přjti, streiten, litigare.
Pru, sl. gemein für prw.
Průba, (od. pruba, K.), y, f. Probe, f. a) Versuch, m. periculum, tentamen: průbu držj, Com. b) Beweis, m. od. Kennzeichen, n. specimen; c) Prüfung, f. exploratio, spectatio.
Prubéř, e, m. s. prubýř.
Průběžný 3. obenhin, leichtweg gemacht, obiter, perfunctorie factus.
Prubicwičný 3. behutsam, cautus, Přjkl. řeči.
Prubisučný 3. d. Uebung betreffend, etwa exercitorius.
Průbog, e, m. überhaupt ein Instrument zum Durchschlagen, z. B. auch der Löcher in d. Erde, für d. Pfähle, Durchschlag, m. Pfriemen, beym Schneider, D. 2) Stempel, od. Durchschlag, Aufhauer, Löcher ins Eisen zu schlagen (bey Schloss.), tudicula perforatoria.
Průbowánj, n. verb. v. průbugi.
Prubownj 1. Probe-: prubownj stříbro, Probesilber, n. argentum probatum, R.
Průbugi, (prubugi, K.), owal, owati, s. zkaussjm, Zach. 13, 9. versuchen, prüfen, tentare: wogsko prubuge, střkuge a wede, K. to uměnj sem průbowal, Kram. průbugte hospodářit, Id.
Prubýř, e, m. Probirer, m. explorator, spectator; prubýř zemský, Land-, od. Reichsprobirer, Vel. -řský 3. Probir-, exploratorius; prubýřská pýcka, Probirofen, m. fornax exploratoria; prubýřský kámen, (černý mramor), Probirstein, zum Metall, lapis lydius.
Průčelj, n. swisle, Fronte, Stirnwand, f. frontispicium; v. chrámu, domu, viell. der vordere Theil, facies templi, B. cath.; v. swěta, Gegend, f. plaga mundi, (selten).
Pruch, u, m. Bruch, Erdfall, m. (Bergb.) vom äolischen βεγγη, für ϵηγη, Bruch.
Průchod, u, m. Durchgang, m. transitus; 2) freyer Lauf, Fortgang, progressio: sprawedlnost má průchod; tomu chce B. aby ta wálka průchod měla, Fortgang haben, progressionem facere, Vel. pr. podzemnj, ein unterirdischer Gang, meatus subterraneus; des Ohrs, meatus auditorius; pr. bludný, Labyrinth, Irrgang im Ohr, labyrinthus.

Prſnatjm, ěl, ěti, ſtarke hohe Bruſt bekommen.

Prſnatý 3. ſtarke od. hohe Bruſt habend, hochbrüſtig, pectorosus.

Prſnj 1. d. Bruſt betreffend, darinn od. dabey befindlich, pectoralis.

prſnice, ſ. folg.

prſnjk, u, m. Bruſttuch, n. Bruſtfleck, m. D. Bruſtlatz, m. D. (sl. pruclak), ſelten Schnürbruſt, f. pectorale, mamillare, strophium; 2) Bruſtholz n. des Poſamentirers, pectorale; 3) sl. hie u. da, ſ. prs, mamma.

Prſotiny, f. pl. Bruſtriemen, m. antilena.

Prš, e, f. Staubregen, m. pluvia tenuis.

Prſſenice, f. ſ. prſſka.

Prſſjm, el, eti, regnen, pluere: prſſj, es regnet, pluit; prſſj krew, kamenj, od. kamenjm, R. es regnet Blut, Steine, pluit sanguine, lapidibus; hwězdami prſſeti ſe zdálo, Vel. 2) abfallen, decidere, Ez. 47, 12.

Prſſjwám, al, ati, fr. v. vorh.

Prſſka, y, f. déſſk: kohauti kokrhagj, bude prſſka.

Prſſká, alo, ati, sl. rieſeln, minutim pluere.

Prſt, i, f. Dammerde, Gewächserde, Gartenerde, f. humus; 2) Staubverde, f. terra pulverea; s prſtj ſmáſti, ſchleifen, eben machen, solo aequare.

Prſt, u, m. Finger, m. 1) an der Hand, digitus; přednj prſt, od. vkazatel, Zeigefinger, digitus index; proſtřednj, od. dlauhý prſt, Mittelfinger, digitus medius, od. longus, verpus, famosus; prſt prſtennj, auch ſrdečnj, auch zlatý, Goldfinger; p. poſlednj, ſ. malık; chromé prſty, krumme Finger; ſkrze prſty na něco ſe djwati, durch d. Finger ſchauen, connivere, Vel. něco w prſtech mjti, - am Griffe haben, D. prſty hráti, fingern; těžko geſt djtěti s obry za prſty ſe táhati, prov. b) Zoll, m. pollex; prſt geſt čtyř zrn gečnjch zſſjřj, Pr. anj prſtu zſſjři, od. ztlauſſtj, nicht einen Finger breit, dick, ne latum quidem unguem; c) in B. für moc (Božj); 2) an Handſchuhen, digitus; 3) d. Zehe, am Fuße, digitus pedis, auch blos digitus, wenn v. Fuße d. Rede iſt: po prſtech gjti, chodići, auf den Zehen gehen, ire gradu suspenso.

†Prſták, u, m. zroſtl., phoenix.

Prſtček, prſteček, tečku, m. dim. folg.

Prſtek, ſtku, m. vorh. (eigentl. dim.)

Prſten, u, m. Ring, Fingerring, m. annulus; pečetnj pr., annulus signatorius; rybářſký prſten, ſ. pečet.

Prſtének, nků, m. dim. Ringel, Ringelchen, Fingerreiſchen, n. annulus, annellus; 2) Ringelblume?

Prſtenice, f. Ringſchatulle, f. Ringkäſtchen, dactyliotheca.

†Prſtenitec, tce, m. zroſtlina, triguera.

Prſtenkugi ſe, owati, sl. Ringe wechſeln, Verlobniß halten, sponsalia celebrare: giž ſe ſprſtenkowali; b) boh. ſich ringeln?

Prſtennj 1. den Ring, Fingerring betreffend, annularis.

Prſtjček, čku, m. dim. Fingerchen, Fingerlein, digitulus; prſtjčky, plur. Händleinſchwamm, Krötenpilz, m. D.

†Prstikowec, wce, m. zrostlina, dactyloctenium.
Prstnj 1. Finger=, Zehe=, digitalis: prstnj článek, Fingerglenk.
Prstworec, sl. s. prustworec.
Prstýnek, s. prstének.
Prsy, ý, (od prsý Bachowých, K.) u. ů, m. pl., loc. prsech, Brust, f. der vordere Theil zwischen dem Halse u. Magen, pectus, thorax.
Prsyčky, čků, m. pl. dim. Brüstchen, kleine Brust, pectusculum.
Prk, k, f., sl. pyrk, ungebahnter Weg durch Gesträuch, besonders Wildbahn: nedwědj prk.
Prt, u, m. s. prk.
Prtáčjm, il, iti, Schuhflicker seyn.
Prtačina, y, f. Schuhflickerey, f.
Prtáctwj, n. Flickerey, Pfuscherey, f.
Prták, a, m. Altflicker, Altkapper, Schuhflicker, m. veteramentarius.
Prtugi, owal, owati, flicken: prtugi postoly, Haj.
Pru se, přel, přjti, streiten, litigare.
Pru, sl. gemein für prw.
Průba, (od. pruba, K.), y, f. Probe, f. a) Versuch, m. periculum, tentamen: průbu držj, Com. b) Beweis, m. od. Kennzeichen, n. specimen; c) Prüfung, f. exploratio, spectatio.
Pruběř, e, m. s. prubýř.
Průběžný 3. obenhin, leichtweg gemacht, obiter, perfunctorie factus.
Prubicwičný 3. behutsam, cautus, Přjkl. keři.
Prubisučný 3. d. Uebung betreffend, etwa exercitorius.
Průbog, e, m. überhaupt ein Instrument zum Durchschlagen, z. B. auch der Löcher in d. Erde, für d. Pfähle, Durchschlag, m. Pfriemen, beym Schneider, D. 2) Stempel, od. Durchschlag, Aufhauer, Löcher ins Eisen zu schlagen (bey Schloss.), tudicula perforatoria.
Průbowánj, n. verb. v. průbugi.
Prubownj 1. Probe=: prubownj střjbro, Probesilber, n. argentum probatum, R.
Průbugi, (prubugi, K.), owal, owati, s. zkaussjm, Zach. 13, 9. versuchen, prüfen, tentare: wogsko prubuge, ſſikuge a wede, K. to vměnj sem průbowal, Kram. průbugte hospodářit, Id.
Prubýř, e, m. Probirer, m. explorator, spectator; prubýř zemský, Land=, od. Reichsprobirer, Vel. -řský 3. Probir=, exploratorius; prubýřská pýcka, Probirofen, m. fornax exploratoria; prubýřský kámen, (černý mramor), Probirstein, zum Metall, lapis lydius.
Průčelj, n. swisle, Fronte, Stirnwand, f. frontispicium; p. chrámu, domu, viell. der vordere Theil, facies templi, B. cath.; p. swěta, Gegend, f. plaga mundi, (selten).
Pruch, u, m. Bruch, Erdfall, m. (Bergb.) vom äolischen βρηγη, für ρηγη, Bruch.
Průchod, u, m. Durchgang, m. transitus; 2) freyer Lauf, Fortgang, progressio: sprawedlnost má průchod; tomu chce B. aby ta wálka průchod měla, Fortgang haben, progressionem facere, Vel. pr. podzemnj, ein unterirdischer Gang, meatus subterraneus; des Ohrs, meatus auditorius; pr. bludný, Labyrinth, Irrgang im Ohr, labyrinthus.

Průchodné, ého, n. Transitozoll, m. vectigal a transitu.

Průchodisstě, n. Durchgang, m. Ort, wo man durchgehet, transitus.

Průchodissťný 3. durchgangs-, durchgängig, transitorius, K.

Průchodicý 3. vorh. průchodicý domowé, Durchhäuser, domus transitoriae, Pr.

Pruclek, pruslak, u, m. sl. Weste, f. Leibl, (Brustlatz), pectorale.

Prudce, adv. heftig, gewaltig, vehementer, graviter.

Prudčina, y, f. s. prudkowina.

Průdělek, lku, m. Verlust, m. beym Verkauf, Handel, jactura.

Prudjm, il, iti, s. pařjm: prazili, prudili, studili, bodli, Com.

†Prudkowina, y, f. scharfer Pflanzenstoff, m. materia plantarum acris, Berchth.

Prudký 3. heftig, a) groß, stark, gewaltig, z. B. Kälte, Haß, Liebe rc., vehemens, magnus, gravis; brennend, z. B. Liebe rc. ardens; b) hitzig, im Affekt, z. B. Mensch, Naturell, vehemens, praeceps; auch wenn vom Zorne d. Rede ist, iracundus; -kost, i, f. Heftigkeit, f. vehementia; b) aestus, praecipitantia.

Průduch, u, m. Luftloch, n. z. B. Kellerloch, spiraculum, spiramentum, meatus aëris; b) überhaupt Oeffnung, f. apertura: oči, ussi a wssecky zewnitřnj průduchy, Com. průduchowé nebessťj, B.

Průdussina, y, f. großes Luftloch, Thorweg, m. (porta).

Průdussnj 1. z. B. průdussnj djra, vorh. pr. trubice, Luftröhre im menschlichen Körper, K.

†Průdussnice, f. Schweißloch, n. porus, Berchth.

Průgezd, u, m. Durchfahrt, f. transitus, auch überhaupt Durchzug: těsné vličky obyčegně bez průgezdu gsau, Com.

Průgezdný 3. wo man durchfahren, durchziehen kann.

Pruh, u, m. s. prauha, (vgl. popruh), Strich, m. pruh země, Erdstrich, m. zona; Strieme; pruhy modré od bitj, Kram.

Pruha, y, f. s. prauha.

Pruhák, e, m. mor., sl. bosmánka, Pasamanapfel, m.

Pruhatina, y, f. (ol.), pruhowaté sukno, gestreiftes Tuch.

Pruhlo, a, n. (ol.) Sprenkel, m. Schlinge, f. pedica, tendicula.

Průhled, u, m. Durchsicht, f. prospectus, D.

Průhon, u, m. Durchtrieb, m. propulsio per; b) Ort, Weg, wo das Vieh durchgetrieben wird, via pecuaria; (2) Ruthe?)

Pruhowatý, u. pruhowaný 3. gestreift, striatus: zeleně pruhowaný kabát, Kram.

Pruhowina, y, f. Falze, f. an den Säulen, stria, D.

Pruhugi, owal, owati, falzen, streifen, striare, D.

Průkop, u, m. Erdgang, m. cuniculus: králjk podrcywage, průkopů, krtice kopce dělá, Com. průkop proti průkopu dělati, kontraminiren, cuniculum excipere, R.

Průlom, u, m. Durchbruch, ruptio; b) Bresche, f. Mauerbruch, m. ruptura muri.

Průluk, u, m. (ol.) s. průduch, K. země plna gest průluků a wodnjch pramenů, Hal.

†Průměr, u, m. Durchmesser, m. diameter.

Průnos, u, m. Schwärzung, f. clandestina illatio mercium.
Průnosnjk, a, m. Schwärzer, Pascher, clandestinus illator mercium.
Průpad, u, m. Versenkung, prolapsus.
Průpowěd, i, f. s. propowěd.
Prus, a, m. s. Prussan.
Průsek, u, m. Durchhieb, m. dissectio.
Pruský 3. preußisch, borussicus, prussicus; - sky, adv. - ce.
Prussák, a, m. folg.
Prussan, a, m. ein Preuße, Borussus, Prussus.
Prussinky, nek, f. pl. s. brusnice.
Prusswořec, rce, m. Kalmus, m. acorus, calamus odoratus; - rcowý 3. v. Kalmus, acoreus.
Prusskworec, bess. vorh. D.
Prusy, f. pl. gen. Prus, dat. Prusům, acc. & voc. Prusy, loc. Prusých, instr. Prusy, Preußen, n. Borussia, Prussia.
Prut, u, m. Ruthe, f. schwanker Zweig, Gerte, f. virga: ročnj prut, Jahrwuchs, m. (Nach Berchth. prut gest pěn za 1 rok trwagjcý); 2) als Maaß, Ruthe: prut 8 loket zdělj (na winicých), Vel. pr. měřice zemského, Meßruthe, Meßstange, f. Meßstab, m. decempeda; p. od udice, Angelruthe, virga (auch arundo, wenn sie v. Rohr ist,) piscatoria; p. kywadla, Pendulstange bey der Uhr, virga libramenti; pruty pohybowadla w hodinkách rc. 3) od. hůl, Barre, f. Barren, m. prut (cán) střjbra, Silberstab, m. virga argentea; pruty železné, od. železa, Eisenstäbe, Stangeneisen, bacilla ferrea; 4) sl. Weinrebe, f. sarmentum, palmes, vitis.
Průtah, u, m. Erstreckung, Dehnung, f. protractio; üblicher 2) Aufschub, m. dilatio; b) Indult, s. lhůta, D.
Prutj, n. (sl.) coll. viele Ruthen, virgulta; 2) folg.
Prutina, y, f. Gebüsch, n. ein mit Sträuchern bewachsener Ort, fruticetum, frutectum, virgultum.
Prutnatý 3. voll Ruthen, Gerten.
Průtok, u, m. Abfluß, m. defluxus.
Prutowánj, n. verb. v. prutugi, s. pruhowina.
Prutownjk, u, Raspel, f. radula?
Průtrž, e, f. Bruch, m. als eine Krankheit des Unterleibes, Hodenbruch, hernia, ramex.
Průtržnjk, a, m. Bruchschneider, m. sector herniarum.
Průtržnjk, u, m. Bruchkraut, n. sanicula, herba herniaria.
Průtržný 3. der einen Bruch hat, herniosus, ramicosus; b) Bruch-, p-ný pás, Bruchband, n. fascia hernialis: průtržné kořenj, s. rozchodnjk.
Prutugi, owal, owati, falzen, Streife machen, streifen, striare: stolice k falcowánj, prutowánj, Falzbank, f. (des Zimmermanns), sella striis et strigibus faciendis, R.
Průwod, u, m. Geleite, n. a) Begleitung, f. comitatus; b) begleitende Personen, Suite, f. comitatus; c) Beigang, m. D. d) průwod k hrobu, od. průwod pohřebnj, Leichenzug, m. pompa funebris; e) průwod s křjžem, Kreuzgang, m. processio (cum cruce); f) průwod bezpečnosti, Geleitsbrief, m. salvus conductus; 2) Beweis, m.

a) das Darthun einer Sache, auch vor dem Gerichte, probatio; b) das, wodurch etwas dargethan, erwiesen wird, Beweisgrund, *m.* argumentum.

Průwodce, *m.* Gefährte, Begleiter, Geleiter, Geleitsmann, *m.* comes, socius viae.

Průwodčj, jho, *m.* vorh. *B.*

Průwodnj 1. das Geleite betreffend, z. B. p-nj liſt, Geleitsbrief, literae de itineris securitate.

Průwodnjk, *a*, *m.* Gewährsmann, Gewährsleiſter, *m.* auctor, fidejussor?

Průwodný 3. erweislich, probabilis: to nenj průwodné, *K.* to z těch ſlow průwodné geſt, *K.* -ně, *adv.* gründlich, mit Beweis: průwodně to obwedu, *Cyr.*

Prużák, *a*, *m.* eine gemeiniglich blaue, an den Flügeln weißgestreifte Taube.

Průżina, *y*, *f.* Ruthe, Gerte, *f.* virga: prużinau někoho mrſkati, *Syl.* 2) Strieme, *f.* vibex.

Prużinka, *y*, *f. dim.* v. vorh. Streifgerte, virgula; p-ka w běhaunu, od. warhánky, Mühlklapper, *m.* d. Zunge, crepitaculum molendini, lingua tremula.

Prużka, *y*, *f.* Sommerſproſſe, *f.* Sommerflecken, *n.* Sommermal, *n.* lentigo.

Prużný 3. was d. Federkraft beſitzt, elasticus, vim elasticam habens. vgl. zpruha; -noſt, *i*, *f.* Federkraft, vis elastica, vis recellendi.

Prw, prwé, *adv.* zuvor, ehe, eher, vorher, prius, ante: poněwadž prwé geſt wſſecko twé, co tobě dám Bože! *Com.* vorher, vor der Zeit, antea; prwé než, ehe, eher als, prius quam, antequam.

Prwák, *a*, *m. sl.* der erſte Bienenſchwarm.

Prwek, wku, *m.* od. *pl.* prwky, durch d. chemiſche Zerſetzung entdeckte, od. gewonnene Elemente, elementa, *Berchth.*

Prwogeſeň, ſeni, *f. sl.* Frühling, *m.* ver primum.

Prwnj 1. erſte (der, d., das), unter zweyen, prior; unter mehreren od. überhaupt primus, auch princeps; p-nj wěc, Erſtling, *m. D.* primitiae, (arum).

Prwnička, *y*, *f.* d. das erſtemal gebohren hat, primipara; 2) nach *Com.* bukwice bjlá, primula veris (ſelten); 3) nach *Vel.* herb. ſ. ſedmikráſa, bellis minor.

Prworodný 3. urſprünglich, primigenius, *D.*

Prworozenec, nce, *m.* der Erſtgebohrne, primo natus (primogenitus).

Prwopočátek, tku, *m.* Anbeginn, initium: s prwopočátku, ſ. poneyprwé, *Syl.*

Prworozenſtwj, *n.* Erſtgeburt, *f.* das Recht der Erſtgeburt, primogenitura, jus primogeniti.

Prworozený 3. erſtgebohren, primo natus, primus natu, v. zweyen, prior natu; hřjch prworozený, Erbſünde, *f.* peccatum originale; -noſt, *i*, *f.* vorh.

†Prwoſenka, *y*, *f.* zroſtlina, primula; -kowitý 3. primulaceus.

Prwoſpj, *n.* erſter Schlaf, der erſte Theil der Nacht, conticinium, *polon.* pervospy.

Prwoſtka, *y*, *f. sl.* & *D.* ſ. prwnička; b) d. das erſtemal trächtig iſt, Kuh, Schaf ꝛc.

Prwostwořenj, n. erstes Geschöpf, n. Neg.
Prwota, y, f. Vorzeit, f. Vorwelt?
Prwotelka, y, f. Kalbinn, d. das erstemal kalbet, primipara.
Prwotenstwj, n. s. přednost? od. Amtsalter, Anciennetät, f. prwotenstwj nad apoštoly, Zal.
Prwotinky garnj, s. prwnička, 3), Vel.
Prwotiny, f. pl. d. Erstlinge, f. primitiae: prwotiny Krystus, der Erstling Christus; od prwotin swěta, vom Anfang der Welt.
Prwotnj 1. Grund-, primitivus, originalis: prwotnj, půwodnj gazyk, Grundsprache, D. prwotnj žiwelná částka, Grundstoff, m.
Prwotnost, i, f. Vorzug, Vorrang, m. principatus, locus prior: prwotnost, králowstwj držeti, principatum tenere, K.
Prwotný 3. ursprünglich, principalis, primigenius, primus.
Prwšj, s. prwý, Syl.
Prwůstka, y, f. sl. s. prwostka.
Prwý 3. sl. & ol. (auch boh. in prwozený zc.), comp. prwšj, sup. neyprwšj, s. prwnj.
Prý, (pry), verkürzt aus prawj, er sagt, inquit.
Pryč, preč, weg, fort, od. hinweg; pryč s tjm, weg damit, tolle rem, ultro rem; preč s njm, fort mit ihm! tolle eum: gdi pryč, geh weg, abi, apage te; gděte pryč, gebt weg, abite.
Prýč, e, sl. Auszehrung, verzehrende Krankheit, phthisis.
Pryka, s. bryka.
Prým, u, m Borte, Tresse, f. Possament, limbus, fimbria; b) wšeligaká řezba neywýš okolo slaupu, Säulenzierrath, d. Borten, zoophorus supra epistylium, R. 2) wřed hrdla, Bräune, Kehlsucht, f. Klamm, m. angina, synanche; (inde sl. prýmetjm sa? Ryb.)
Prymán, a, m. Primaner, primanus.
Prýmas, a, m. Primas, a) Magistratsrath od. dessen Vorsitzer, Präsident, praeses: prýmas, prwnj pán w radě, Vorsitzer, praeses, Vel. Nomencl.; prýmas menšjho města Pražského, Vel. prýmas neywyšší sudj, Com. b) namentlich in Ungarn, das Haupt der sämmtlichen Geistlichkeit, Primas, primas; -stwj, n. Primat, n. primatus: prýmasstwj nad apoštoly.
Prýmetjm se, il, iti, sl. eitern, geschwären, suppurare.
Prýmetný, 3. sl. das Geschwür betreffend.
Prymicý, f. Primiz, f. primitiae.
Prymkář, e, m. Bortenmacher, Bortenwirker, m. limbolarius.
Prync, e, m. Prinz, princeps; děditčný prync, s. knjže korunný; prync Hyšpanye, Vel.
Pryncezka, y, f. Prinzessinn, f. princeps, principissa.
Prýsek, sku, m. dim. v. pres; 2) d. Lade des Bortenwirkerstuhls, tudicula, spatha.
Prýšt, u, m. s. prýšť.
Prystám se, al, ati, abspringen, decedere, decidere: wápno se prystá se zdi.
Prýštám se, s. prýštjm se, s. auch wyprýštám se, u. wyprystugi se.
Prystýř, e, m. Blutgeschwür, n. carbunculus; pr. pálčiwý, s. karbunkl 2).
Prystýřek, řku, m. dim. v. vorh.
Prystyřice, f. Harz, n. resina; -cowitý, od. cowý 3. harzig,

[illegible] werb.
[illegible]
[illegible] Haderfuß,
[illegible] ranunculus.
[illegible] Wolfsmilch, f.
[illegible] peplus; -cowitý
[illegible]artig, euphor-
[illegible]
[illegible] sl. Geschwürchen,
[illegible], pustula.
[illegible], n. Hervorquellen, sca-
[illegible] scaturigo.
[illegible], y, f. Mineral, n. fossile; [illegible] Com. pl. -ny, Bergsäfte, succi minerales.
[illegible]nowatý 3. Mineral-, mineralis, z. B. pramen, pá-[illegible], Sedláč'ek.
prýſſtjm, il, iti, ol. s. prſkám.
prýſſtjm se, il, iti, prýſſků po těle doſtati, ausſchlagen, Ausſchlag bekommen, pustulis, ulcusculis obduci; 2) quellen, hervorkommen, entſpringen, z. B. Waſſer, scaturire, provenire.
pryſyla, s. pryzyla, Vel.
prýtowaný 3. wýborné prýtowané zlato, K. in textu: tažené.
Prywátný 3. (nj 1.), z. B. člowěk, Privatmenſch, privatus.
Prywét, u, m. Abtritt, m. secessus, cloaca.
Prywilegium, n. Privilegium, privilegium.
Pryzyla, y, f. (vgl. das alte bras, Feuer, βράζειν, brennen, ſchwed. braſſa, helles Feuer, folglich v. der hochrothen Farbe, nicht v. Braſilien -, es wurde vorhin aus Oſtindien geholt, - alſo genannt, Adel. Braſilienholz, n. caesalpinia sappan, Linn. lignum Brasilianum, K. Vel.
Pryzylowý 3. z. B. dřewo, vorh.
Prznění, n. Beſudelung, Befleckung, f. contaminatio, pollutio, maculatio: krwe prznění, Blutſchande, f. incestus, incestum.
Prznjk, a, m. s. kurwář, (-nice, od. auch przna, y, f. s. kurwa); üblicher 2) Käfer, m. scarabaeus, od. scarabeus.
Prznjm, il, iti, beſudeln, beflecken, inquinare, maculare, contaminare, foedare, polluere; 2) s. kurwjm, hung. parázná[l]kodni: zprznil gi, (Dětſku 2c.)
Ps, pſt! interj. silentium imponentis; 2) ps, canem vocantis.
Pſacý 1. zum Schreiben gehörig, Schreib-, scriptorius; pſacý péro, Schreibfeder, f. penna scriptoria; pſacý tabulka, Schreibtafel, f. tabula scriptoria, auch oft blos tabula, pugillares, codicilli.
Pſanec, nce, m. Berüchtigter, m. infamis.
Pſánj, n. (langes á, B.), Schreiben, n. a) d. Handlung des Schreibens, scriptio; uměnj pſánj, d. Schreibekunſt, ars scribendi; b) das Geſchriebene, od. was man ſchreibt, Schrift, f. scriptura, scriptum, literae, beſonders ein Brief, auch Sendſchreiben, literae, epistola; ſchwalugjcý pſánj, Empfehlungsſchreiben, literae commendatitiae; pſánj někomu učiniti; pſánj učinil Eleazarowi, Vel.
Pſanice, f., sl. pjſačka, y, f. Geſchreibe, n.
Pſanjčko, a, n. dim. Briefchen, n. Billet, n. epistolium, literulae.
Pſaný 3. part. v. pjſſi, sl. pjſaný, geſchrieben, scriptus; rukau pſaný, handſchriftlich, manu scriptus; b) poſitiv: pſaný zá-

kon, (*opp.* přirozený zákon), positives, geschriebenes Gesetz, positiva, scripta lex, *Kroc.* -ně, *adv.* (*opp.* ústně), s. pjsebně, *Com.*

Psák, e, *m.* Hundsvogt, *m.* canum alitor, custos.

Psát, od. psáti, s. pjssi.

Psjarka, (psgarka), y, *f. sl.* řjdká, spodnj žintice, pro psy, schlechtere Molken.

Psohlawk a, *m.* sonst mořský wlk, Hay, *m.* Hayfisch, *m.* canis carcharias, *Linn.*

Psohlawec, wce, *m.* Hundskopf, *m.* cynocephalus, *D.* 2) *sl.* (nach einer Volkssage), ein Tatarenvolk, deren Köpfe den Hundsköpfen ähnlich waren, u. bey Ungarns Verheerung d. in Wäldern versteckten Menschen aufspürten; 3) eine Art Affen, s. pawian; 4) *sl.* Schimpfwort, schlechter Mensch.

Psota, y, *f.* Jammer, *m.* Elend, *n.* miseria: coby (preč) psota nastranú! chudoba se žení, *prov. sl.* d. Armen heurathen troß des Elends; 2) (angeblicher) Krankheitsstoff der Epilepsie: a wystočj z něho psota, zelená gako zluč, *Vel. Herb.*

Psotár, a, *m. sl.* s. bjdnjk.

Psotnice, *f.* s. zymnice, *Syl.*

Psotnjk, u, *m.* Fraiß, *f.* fallende Sucht, epilepsia, morbus caducus.

Psotný 3. elend, kläglich, miser.

Psotugem, owal, owati, *sl.* Noth leiden, miseria premi.

Psowina, y, *f.* s. psyna, holota, *D.*

Psowod, a, *m.* Hundsjunge, *m.* custos canum, *D.* b) der, u. -dka, y, *f.* die sich mit den Hunden beschäftigt.

Psowský 3. -ſkwj, s. pesský, -skuj.

Pssaukám, al, ati, fisten, pedere.

Pssauk, u, *m.* Fist, *m.*

Pssaur, u, *m.* Fuks, *m. D.*

Pssenice, *f.* Weizen, *m.* triticum; -čka, y, *f.* dasselbe, (eigentlich *dim.*); p. wlaská, Staudenkorn, *n.* typha, *Vel. N.*

Psseničko, a, *n.* milium, *Berchth.*

Pssenicnisstě, *n.* Weizenfeld, ager triticeus, ager tritico destinatus.

Pssenicný 3. v. (aus) Weizen, triticeus; -p-ný chléb, Weizenbrod, *n.* panis triticeus; p-né piwo, s. piwo; p-ná mauka, Weizenmehl, *n.* farina triticea.

Pssenný 3. z. B. kasse, s. prosný.

Psseno, a, *n.* gemahlne Hirse, s. gáhly, *D.* & *sl.*

Pssic! s. kác: pssic mačku! *D.*

Pssjm, il, iti, stechen, pungere, figere: osstipem obraz pssil, takže na zem padl a prerazyl se.

Psstros, s. pstros.

Pstrjen, u, *m. sl.* Nußschwamm, boletus hepaticus, *Wilden.* (esculentus amplus, mollis, carnosus, grato odore, carne alba, crescit in juglande), *Lumn. Flora P.*

†Pstrokwětka, y, *f.* zrostlina, pardanthus.

Pstros, u, *m.* (*ita B.*, *non* psstros), Strauß, *m.* Straußvogel, *m.* struthiocamelus.

†Pstrosynka, (psstrosynka), y, *f.* zrostlina, struthiola.

Pstru se, pstřel se, pstřjti se, sich zieren, (bunt), vestimento versicolore uti, *Ryb.*

Pstruh, a, *m.* (v. pstrý, (*pol.*), i. e. perestý, bunt, gefleckt, scheckig), Forelle, *f.* trutta, salmo fario; *hung.* pisztrang; pstruh losowý, Lachsforelle, trutta lacustris, salmonata, *K.*

uhowý 3. Forellen-; pstruho-
ý salát, Forellensalat, lactu-
 truttea.
užný 3. z.B. pstružný potok,
rellenbach, m.
ý 3. s. unter pstruh.
platý 3. buntscheckicht, macu-
sus, multicolor; - tost, i, f.
ntscheckigte Beschaffenheit,
aculositas, Ryb.
plawý 3. vorh. Id.
1. (sl. 3. psý, psjá, psje), hün-
sch, v. Hunden, caninus: psý
ke, Hundefell, n. pellis ca-
na; psý sádlo, Hundefett, n.
leps caninus; psý dnowé,
undstage, dies caniculares;
ý lebeda. s. lebeda; psý ga-
k, s. gazyk; psý mléko, Wolfs-
ilch, f. esula; psý, smrduté
nen, Hundsdillen, Kröten-
llen, cynanthemis, cotyla
etida, Syl. psý hwězda,
undsstern, m. sirius, cani-
la, D. psý fftěstj, slepe ffté-
, Hurenglück, n. psý drauh:
psým drauhu (drauku) ně-
ho wywrcy, prov. sl. wie
nen Hund über einen Prügel
naus werfen.
e f. Hündinn, f. canis (f.);
ecná psyce, gemeine Gassen-
re, prostibulum.
átko, a, n. folg.
e, ete, n. folg.
ek, čka, m dim. Hündchen, n.
tellus, catulus, canicula.
plawec, s. psohlawec.
, a, m. s. psýček, B.
n, yl, yti, folg.
n se, yl, yti, Unzucht treiben,
ie d. Hunde, huren, stuprum,
upra facere, impudice vi-
ere.
nor, u, m. woměg, Hundskod.
na, y, f. der Geruch von Hun-
den, Hundsgeruch, m. 2) Hu-
renpack, n. turba meretricia;
3) mor Fieber, f. febris; 4) sl.
Hundsbeschaffenheit, Hunds-
föttisches Wesen, canina ma-
litia; 5) sl. schelmischer, boshaf-
ter Mensch, caninae malitiae
homo.
Psynec, nce, m. Hundsstall, m.
stabulum canarium; 2) Hu-
renhaus, n. lupanar; 3) schlech-
tes Häuschen, Loch, n. gurgu-
stium; 4) Hundsdreck, m. D.
bjlý psynec, album graecum,
(drecum).
†Psyneček, čku, m. zrostl., vilfa.
Psynek, nku, m. Schürgrube, f.
zur Malz, atriolum.
Psynky (čerwené), f. pl. Hintsch,
Hintschkraut, dulcamara, od.
solanum dulcamara, Linn.
Psysko, a, n. sl. augm. m. großer,
grober Hund, D. 2) s. zurwal,
furták: to ge welký psysko.
†Psýzelj, n. zrostlina, theligo-
num, Berchth.
Ptač, e, f. coll. sl. s. ptactwo; b)
Vogelgeschlecht, n.
Ptáča, n. sl. s. folg.
Ptáče, ete, n nom. pl. ptačata,
ein junger Vogel, pullus.
Ptáček, čka, m. Vögelchen, n. a-
vicula; fig. dobrý ptáček, tu
gsy! du sauberes Muster!
†Ptačenka, y, f. zrostlina, orni-
thidium.
Ptačj 1. d. Vögel betreffend, avi-
arius; ptačj hnjzdo, Vogelnest,
nidus avium; p. nos Schnabel
des Vogels, rostrum; p. zob
Rainweide, f Hartriegel, Kreuz-
dorn, m. ligustrum vulgare,
Linn.
Ptačice, f. Weibchen vom Vogel.
†Ptačjgazyk, - ho-, u, m. zro-
stlina, ornithoglossum.

Ptáčjk, a, m. dim. sl. s. ptáče.
Ptačinec, nce, m. Vogelkraut, n. Vogelmeier, alsine media, Linn. Lesch. (nach Ryb. Feldwicke, Vogelwicke, f. aphaca, -ae, f. (vicia campestris); 3) mor. Vogeldreck, m. stercus aviarium.
†Ptačjnoha, y, f. zrostlina, ornithopus.
Ptačjnůžka, y, f. zrostlina, ornithopodium.
Ptačjzob, gen. ptačjho zobu, s. ptačj.
Ptáčnice, f. Vogelhändlerinn, negotiatrix aviaria; 2) Voglerinn; 3) (selten), Vogelhaus, n. aviarium.
Ptačnice, s. prcawka, D. 2) Vogelflinte, f. sclopus aviarius.
Ptáčničj, 1., sl. ptáčnický, 3. z. B. kley, Vogelleim, m. viscum, viscus.
Ptáčnictwj, n. Vogelhandel, m. negotiatio aviaria.
Ptáčnjk, a, m. Vogelhändler, negotiator aviarius; 2) Vogler, Vogelfänger, Vogelsteller, m. auceps, Žal. 124, 7.
Ptáčnjk, u, m. sl. ein Kraut, agrilegium.
Ptáctwo, a, n. coll. Gevögel, n. Vögel, aves, alites, volucres.
Pták, a, m. (vgl. πταω), Vogel, m. avis, ales, volucris; wolawý (wábný) pták, Lockvogel, illex od. illix; drawý p., Raubvogel, avis rapax; zpěwawý p., Singvogel, oscen; pták po zpěwu od. po peřj poznán býwá, prov. den Vogel kennt man aus dem Gesang rc. ex cantu plumisque dignoscitur avis; malj ptácy, malé hnjzda, prov. kleine Vogel, bauen kleine Nester, efficiuntur pro opibus nostris moenia; dobrý pták! sl. s. ptáček.
Ptakopráwec, wce, m. Vogelschauer, Vogelschreydeuter, m. augur, auspex; -ctwj, n. Vogelschauerey, f. augurium, auspicium.
Ptákopráwjm, il, iti, wahrsagen (aus dem Fluge der Vögel), augurari, Com.
Ptám, ati, obs. s. hledám: ptati sobě giného pána.
Ptám se, al, ati, fragen, a) někoho, (gen.), jemand, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo; b) něco, etwas, rogare, interrogare aliquem, quaerere aliquid; c) na někoho, od. po někom, na něco, od. po něčem, nach jemand, nach etwas fragen, quaerere aliquem, od. de aliquo, percontari aliquem, od. de aliquo, interrogare de aliquo, rogare de aliquo, od. rem: neptey se na to.
Ptanj, n. Fragen, Befragen, n. interrogatio.
Ptanice, f. wěčné ptánj, Gefrage, n. Fragerey quaeritatio, f.
Půběðnj 1. s. poobědnj: půběðnj zbory mjwati, pro djtky.
Publikacý, f. Publication, f. publicatio.
Publikán, u, m. mýtnjk, celnjk, Zöllner, publicanus.
Publikowánj, n. s. publikacý.
Publikugi, owal, owati, kund machen, verlautbaren: kalendář publikowán, Vel.
Publikum, n. Publikum, publicum, homines.
Pučálka, y, f. zuvor im Wasser aufgeschwollene, dann geröstete Erbsen, Prägelerbsen, eine Speise, pisa frixa, od. tosta;

sl. pl. - ky, halbgesottene Erbsen od. Linsen.

Pučálnice, *f.* Prägelerbsenweib.

Púček, čku, *m. sl.* s. plzjky; 2) Nudel, die Gänse zu stopfen.

Puch, u, *m.* Aushauch, *m.* ein widriger Geruch, putor, foetor, *B. K.* puch stuchlinky mě zarážj ze wssech kautů.

Puchawka, s. peychawka, *D.*

Pucheykowatý 3. s. bublinkowatý, *D.*

Pucheyř, e, *m.* Blase, *f.* auf der Haut, pustula; - řek, řka, *dim.*

Puchjer, u, *m. sl.* vorh.

Puchnem, (puchnu), chl, chnauti, *sl.* schwellen, tumescere: těsto puchne, *sl.* s. kynu.

Puchor, a, *m. sl.* gefüllter Schweinsmagen; b) unförmlich dick: auch ein Schimpfnahme der Kinder; ty puchor!

Puchořina, y, *f. sl. Nitr.* s. měchýř.

Puchýř, e, *m.* Pocher, qui aera tundit.

Puchýrna, y, *f.* huk, w njž se rudy stupami tlukau, Pochhütte zum Pochwerk, officina tusoria.

Púčjk, u, *m. dim. sl* kleine Knospe, gemmula florum; 2) Wimmerlein, auf der Haut, pustula.

Pučjm, il, iti, hervortreiben, z. B. aussprießen, hervorsprießen, ausschlagen, germinare, s. folg.

Pučjm se, il, iti, aussprießen, aussproßen, hervorsprießen, germinare, pullulare; brádka se mu teprw pučj, *Cyr.* 2) ausschlagen, junge Zweige od. Blätter bekommen, frondescere.

Pucka, y, *f.* Steinhammer (Bergb.) malleus tusor, tudicula; 2) *sl.* geballte Faust.

Pucljk, u, *m. sl.* Lichtscheere, *f.*

Pucugi, owal, owati, *boh.* bess. holjm, barbiren.

†Pud, u, *m.* s. puzenj: pud a náklonnost.

Půda, y, *f.* (nach Frisch kommt Boden vom böhmischen pod her; Adel. widerspricht nicht, setzt aber auch βοϑος hinzu), Boden, *m.* a) Erdboden, solum terrae, auch bloß solum: půda země, *Vel.* hliničkná půda, leimiger Grund, solum argillaceum; b) der Grund auch bey andern Dingen, fundus: bjlé kwětiny (malowané) na černé pudě; c) der Boden oben auf dem Hause, wo das Gesparr ist, tabulatum supremum, (pavimentum).

Pudjm, il, iti, zen, reizen, in Bewegung setzen, erregen, concitare, stimulare; zum Zorne, irritare; 2) treiben, impellere.

Pudizymnice, *f.* Erdgalle, *f.* centaurium febrifuga, s. zeměžluč mensſj, *Vel.*

Půdka, y, *f. dim.* kleiner Boden.

Pudlač, e, *m.* ein Topf mit einer langen Handhabe.

Pudljk, a, *m.* Budel, *m.* canis aquaticus.

Pudr, u, *m*, Puder, Haarpuder, *m.* pulvis cyprius, *D. R.*

Pudrugi, owal, owati, pudern, crines conspergere pulvere cyprio, *D.*

Pudska, (pucska, od. pusska), y, *f. sl.* Armbogen, *m.* arcus, *Ryb.*

Půgčec, čce, *m.* peněz, Geldausleiher, fenerator, creditor; anderer Dinge, z. B. der Kleider, commodator.

Půgčený 3. geliehen, a) z. B. Geld, mutuus; b) z. B. ein Buch, commodatus.

Půgčjm, il, iti, (aus po - gičjm), *reg. gen.* darlehnen, darleihen,

z. B. Geld, dare alicui pecuniam mutuo, od. mutuam; -čenj, verb. s. folg.

Půgčka, y, f. Darlehn, n. Darleihe, f. mutuum; půgčka za odplátku, prov. Wurst wider Wurst; 2) Versatzamt, Leihhaus, n. domus pignoratoria, (domus fiduciaria).

Půgčugi, owati, s. půgčjm.

Půgču, fut. ex. gel, gjti, sich aufmachen, proficisci, B.

Půgezd, u, m. Reise zu Wagen od. Pferde, iter, profectio: dalecý půgezdowé do Frankreychu, Vel.

Půhon, u, m. Vorladung, Citirung, f. evocatio, citatio: obestánj swědom prwnj za půhon, druhé za důhon se klade, Pr.

Půhonný 3. d. Vorladung betreffend, z. B. půhonný list, Ladungsbrief; dcky půhonné aneb pamatné, Vel.

†Půhořj, n. Bergkette, f. Kette, Reihe v. Bergen, jugum montium.

Puk, u, m. sl. s. pupenec 1); 2) s. pup na chlebě; 3) od. prask, der Berst, ruptio; 4) Knall, m. strepitus.

Pukáč, e, m. mor. s. pukačka; 2) sl. eine Art Weintrauben, mit spitzigen Beeren.

Pukačka, y, f. Knallbüchse, Klatschrohr, Hausrohr, n. fistula sambucea.

Pukál, u, m. sl. ein Werkzeug, Knall zu machen.

Pukám, al, ati, prasseln, knallen, z. B. mit der Knallbüchse, crepere, fragorem edere; 2) bersten, s. puknu.

II. rec. p-ati se, s. puknu: zem se puká; 2) hervorsprossen, ausschlagen, pullulare; b) fig. tehdáž se giž mohl. ... wol. mi zhusta pukalo, -propullulabat; 3) sl. s. prýštám (prýštjm) se 1); hlawa se mu puká.

Pukanec, nce, m. Pukanz, eine kön. Bergstadt im Honter Kom. Baka-Bánya.

Pukawec, wce, m. ein stinkendes Ey, ovum foetidum, (putidum).

Pukawka, y, f. Bombe, f. globus igneus missilis, R. & antiq. Ephemer. Poson. s. puma.

Pukla, y, f. Buckel, f. a) eine Erhöhung von Metall, z. B. auf Pferdegeschirren, umbo, bulla; b) Beschlag, m. z. B. an Büchern rc. bulla, Vel. Com.

Pukléř, od. pukljř, ol. erhabener Ort am Schild, auch der Schild selbst, buccula, umbo clypei, clypeus, K. Haj.

Puklý 3. geborsten, ruptus, diruptus; puklá zeď, eine geborstene Mauer.

Puknu, fut. ex. pukl, puknauti, s. pukám 1); 2) von einander springen (mit Knall), platzen, bersten, Riß bekommen, rumpi, dirumpi: a herzo gest mi, djw nepuknu horkem; smjchy by člowěk pukl, man möchte platzen vor Lachen; struna pukla, abgesprungen, D. musý se to pohati aneb puknauti, es muß sich biegen od. brechen, D. předce to gednau tjm člowěkem pukne, d. Sache wird dennoch einmal mit diesem Menschen brechen.

II. rec. p-auti se, sl. vorh.

Půl, indecl. reg. gen. halb, dimidius, dimidiatus; Hälfte, f. dimidium, semis, (in der Zusammensetzung semi), půl gablka, ein halber Apfel, dimi-

dium malum, dimidium, (medium) mali od. pomi; půl hodiny, eine halbe Stunde, semihora; půl kaule, Halbkugel, *f.* semisphaera, sphaera dimidia; půl ostrowa, Halbinsel, *f.* peninsula: půl člowěka a půl koně byli Hippokentauři, *Cyr.*

Půla, *y*, *f.* s. půle: in dem Ausdruck: w půly: přetne tě w půly, *B.*

Půlbůh, půlbohak? *m.* Halbgott, semideus, *D.*

Půldesátý 3. zehnthalb: s půldesátým pokolenjm, *K.*

Půldne, *n.* ein halber Tag, dimidius dies.

Půldruhý 3. anderthalb, sesqui alter: před půl druhým měsycem, *Vel.*

Půldrusska? s. paudrusska.

Půldwornjk, *a*, *m.* *sl.* der einen halben Bauerhof besitzt, colonus mediae sessionis.

Půle, *f.* Hälfte, *f.* dimidium, dimidia pars.

Půle, d. best. pole.

Pulec, lce, *m.* Stinz, *m.* ein kleiner Fisch, salmo eperlanus, *Linn.* 2) ein unausgebildetes Fröschchen, Keilhaupt, Kaulhaupt, *m.* Brennschädel, Roßkolben, *m.* Kopfmüller, *m.* gobio, cottus, gobio capitatus, *Vel. N.*, *omnia D.* (Nach *Vel.* testudo? *Ryb.*)

Pulerugi, owal, owati, polliren, polire, *B. K.*

Půlhák, *a*, *m.* Stutz? (s. polohák, od. hákownice?): z půlháka postřelen král, *Vel.* - kownj 1.: půlhákownj ručnice, *Vel.*

Půljm, il, iti, mitten entzwey theilen, dimidiare.

II. *rec.* půliti se, sich theilen, dividi: wlasy se mu půlj.

Půlka, *y*, *f.* Hälfte, *f.* der halbe Theil, dimidium, dimidia pars, medium; 2) Halbseidel, *n.* semisextarius; 3) ein langes leinenes Kopftuch der slowakischen Bauerweiber.

Půlko, *a*, *n.* *dim.* kleines Feld, agellus.

Půlkočár, *u*, *m.* ein schneller Wagen mit 2 Rädern, essedum.

Půlkaule, *f.* Halbkugel, *f.* hemisphaerium.

Půlkrabě, ěte, *m.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus castelli, *Ryb.*

Půlletnj 1. halbjährig, s. polauletnj; - ně, *adv.* sexto quoque mense.

Půlloketnj 1. v. einer halben Elle, semicubitalis.

Půllukna, s. lukno.

Půlnočnj 1. mitternächtig, Mitternachts-, a) v. der Zeit, noctis mediae, media nocte, z. B. půlnočnj hodina, Mitternachtsstunde, *f.* hora mediae noctis; v. der Gegend, septemtrionalis; p-nj wjtr, Mitternachtswind, *m.* aquilo, boreas, aparctias, septentrio.

Půlnocy, *f. indecl.* (nur der Instrum. hat půlnocý), Mitternacht, *f.* a) d. Zeit, media nox, medium noctis; o půlnocy, w půlnocy, um Mitternacht, media nocte; před půlnocý, vor Mitternacht, ante mediam noctem; po půlnocy, nach Mitternacht, post mediam noctem; b) d. Gegend, der Norden, septentrio; k půlnocy bydliti, ležeti, jeti (jiti), gegen Mitternacht wohnen, liegen, reisen, ad septemtrionem (od. septemtrionem ver-

sus) habitare, jacere, (situm esse), proficisci.

Půlokna, od. půlokno? Halbfenster, n. semifenestra: od půlokeň prwnjch, Vel.

Půlosmák, u, m. Achthalber, m. (Münze v. 7 1/2 Gr.), D.

Půlostrow, u, m. Halbinsel, f. peninsula, D.

Pulpit, u, m. Pult, m. pulpitum; - k psánj, Schreibpult, pulpitum scriptorium: blјzko pulpitu státi, prov. am Ruder sitzen, ad gubernacula sedere, Syl.

Puls, u, m. Puls, Pulsschlag, m. der Ader, pulsus (arteriae); 2) sl. Absatz im Läuten.

Pulsownj 1. z. B. žјla, Pulsader, f. arteria.

Půlstřewičný 3. halbschuhig, semipedalis, R.

Půlžejdljk, u, m. Halbseidel, medius sextarius, hemina; - kowý, 3. z. B. p-wá mјrka, Halbseidel, n. hemina, acetabulum.

Půlzlatnjk, u, m. ein halber Gulden, semiflorenus.

†Pulteneyka, y, f. zrostlina, pultenea.

Puma, y, f. (βομβος, bombus, Ausdruck des Schalles), Bombe, f. globus igneus missilis.

Pumistr, a, m. Bürgermeister, m. consul, (selten).

Pumpa, y, f. Pumpe, f. antlia; - ář, e, m. Wasserpumper, aquilegus, R.

Pumpawa, y, f. od. bjlá pumpawa, sl. s. pupawa.

Pumpugi, owal, owati, pumpen, exantlare, antlia exhaurjre, D.

Punčocha, y, f. Strumpf, m. zum Anziehen, tibiale; - ář, e, m. Strumpfwirker, m. textor tibialium; -řka, y, f. -inn, -trix t-um, uxor, conjux textoris tibialium; - řský 3. - stwj, Strumpfwirkerey, n. rc. wie bey pekař.

Puňkt, od. puňktjk, u, m. Punkt, m. punctum; b) s. článek 5); c) puňktjk. Titel, Strichlein, n. apex, B. zřecý puňktjk; Gesichtspunkt, locus unde res adspicitur, D.

Puňktjčkugi, owal, owati, punktiren, punctare, s. malugi.

Punt, u, m. Bund, m. Verbindniß, n. Verschwörung, foedus, conjuratio; 2) Bund am Kleide, fascia, vitta, Jz. 3, 20; 3) Brustlatz, s. prsnjk, R. D. (Brusttuch, n. pectorale, mamillare, Syl.) 4) zawitj hlawy, Kopfbund, m. (Turban), tiara.

Puňtjk, besser puňktjk.

Puntowánj, n. Verschwören, Zusammenrotten, n. conjuratio.

Puntowáwám se, ati, fr. v. puntugi se, B.

Puntownj 1. zum Bund gehörig: puntownj smlauwa.

Puntownjk, a, m. Rottengesell, Bundsgenoße, Eidgenosse, m. D. R. socius conjurationis, confoederatus.

Puntugi se, owal, owati, einen Bund machen, sich verschwören, conjurare: proti někomu s někým se puntowati.

Punugi, owal, owati železné nádoby obwarowati, den Hauerzeug härten (Bergb.), ferramenta chalybe durare.

Puodstolje, n. sl. in der gröbern Sprechart, s. podstolj 2).

Puogdem, sl. in der gröbern Sprachart. s. půgdem.

Puolka, sl. s. půlka 3).

Puost, sl. s. půst 1), 2).
Puotjk, a, m. sl. (kuwjk), der Todtenvogel, Kauz, dessen Geschrey od. Rufen: puoď, puoď (poď!) man als Vorboten des Todes eines Kranken ansieht.
Puotjkám, ati, sl. wie ein Kauz schreyen.
Pup, u, m. sl. so heißen gewiße Hervorrangungen od. Auswüchse an Körpern, z. B. pup na chlebě; daher auch pupek.
Pupáček, čku, m. sl. folg.
Pupák, u, pupál, u, m. sl. Nitr. s. opekanec.
†Pupalka, y, f. zrostlina, oenothera; -kowatý 3. z. B. zrostliny, onagrae.
Pupawa, y, f. Eberwurz, Eberwurzel, f. carlina acaulis, Linn., hung. bába kalán, disznó-tövis, (nach Ryb. sl. Löwenzahn, m. Pfaffenröhrchen, n. Mönchskopf, m. leontalon taraxacum).
Pupček, od. pupeček, čku, m. der Butz am Obste, wo d. Blüthe gewesen, umbilicus pomi.
†Pupečnjk, u, m. zrostlina, hydroductyle; -kowý 3. hydrodactyleus.
Pupek, pku m. Nabel, m. umbilicus; 2) nabelförmiges Geräthe, od. Werkzeug, z. B. Warze am Hohlringe, in der Mühle; 3. na chlebě, Anlauf, Anschuß, m. am Brod, s. pup.
Pupen, u, m. Knospe, a) an Bäumen, gemma, oculus; pupeny paušteti, s. pupenjm se; b) an Blumen, rc. calix.
Pupenatý 3. knospig, gemmosus.
Pupenec, nce, m. s. pupen; 2) eine sich entfaltende Blumenknospe, calix; nawjme sobě wěnců z růžowých pupenců, prwé nežli swadnau, Sap. 2, 8; 3) s. pucheyř; 4) sl. d. Winde, convolvulus, Ryb.
Pupenjm se, il, iti, Knospen bekommen, knospen, gemmascere, gemmas agere, gemmas protrudere, Vel.
Pupjček, čku, m. dim. Näbelchen, n.
Pupkořezná bába, ol. Hebamme, f. Konáč.
†Pupkowec, wce, m. zrostlina, omphalea.
Pupkowý, 3. Nabel-; p—wá bylina, Bruchkraut, n. Durchwachs, m. perfoliata, bupleurum rotundifolium, Linn. hung. búvák-fü.
Pupownjk, u, m. s. pupkowá bylina, Durchwachs, Vel.
Půra, y, f. Schubkarren, m. (Bergb.) pabo, (onis), m.
Purga, y, f. sl. ein an beyden Enden zugespiztes Hölzchen zum Spielen, das wegspringt, wenn man es mit einem Stab auf die Spitze schlägt: hra na purgu.
Purgácye, f. sl. purgácya, hie u. da auch furgácya, y, f. sl., Purgirmittel, n. laxativum; 2) Laxiren, n. purgatio.
Purkmistr, (purgmistr), a, m. přednj zpráwce města, Bürgermeister, m. consul (bey Vel. auch ein Konsul in der römischen Republik); -strowá, é, f. -inn, f. d. Frau des B-ers, conjux consulis; -ský 3. den B-er betreffend, consularis; -stwj n. Bürgermeisteramt, n. B-rstelle, consulatus, Vel.
Purkrabě (purgkrabě), gen. et acc. -bi, Vel. Burggraf, m. burggravius, (comes, palatinus); neywyšší purkrabě, Oberstburggraf (in Böhmen), supre-

mus burggravius; - bka, y, f. Burggräfinn, burggravii conjux, (burggravia); - bský, 3. burggräflich, burggravialis; - bstwj, n. Burggrafenamt, n. Burggrafschaft, f. burggraviatus.

Purkrabj jho, m. Burggraf, ein Wirthschaftsbeamter, praefectus oeconomicus.

Purkrechtnj 1. zákupnj, emphyteutisch, emphyteuticus; p-nj práwo, zákup, Emphyteusis, f. emphiteusis; plat auročnj neb purkrechtnj; pronágem gruntu pod plat purkrechtnj, Pr. ğrunt poplatný aneb purkréchtnj, Pr.

Půrnjk, a, m. trekýř, Schubkarrner, Trecker, vector, Syl.

†Purš⁊ka, y, f. zrostlina, purshia.

Působce, m. der etwas wirkt, bewirkt, Stifter, Verursacher, actor, effector.

Působenj, n. Wirkung, Wirksamkeit, f. efficientia, efficacitas, efficacia.

Působjm, il, iti, wirken, a) thun, handeln, agere; b) zu Wege bringen, auswirken, auch bilden, valere, efficere, perficere, formare: swau moc v wywolených bude půsosobiti zásluha krwe Krystowy, K.; s. auch moc.

Působný 3. wirksam, efficax; - nost, f. W-keit, f. efficacia.

Působugi, selten für působjm.

Pussa, y, f. sl. Sau, f. sus.

Pusščička, sl. s. pusstička.

Pussička, pussika, dim. v. pussa.

Psska, y, f. (πυξις, pyxis), Büchse, a) ein Behältniß, pyxis, Vel. b) zum Schießen, bombarda; 3) ol. s. pykšla, D.

Pusskář, e, m. Büchsenmacher, Büchsenmeister, m. (artifex) bombardarius; 2) Feldschütz: pusskář aneb polnj střelec. Vel. (3. sl. überhaupt Schütz); - řka, y, f. - inn f. rin; - řský 3, - stwj, n. ꝛc. wie bey pekař; 2) sl. s. střelec.

Pusskowý 3. sl. s. pussný.

Pusskworec, bess. prustworec, D.

Pussný 3. (bussný v. bauchám), prach, sl. Schießpulver, pulvis pyrius.

Pusspan, u, m. (πυξος), Buchsbaum, m. buxus; - nowý 3. buchsbaumen, aus Buchsbaum, buxeus; b) den Buchsbaum ähnlich.

Pusskadlo, a, n. Laßeisen, n. scalpellum.

Pusskák, a, m. Springhengst, Beschäller, m. equus admissarius.

Pusskátko a, n. s. pusskadlo.

Pusstička, y, f. dim. v. psska, Büchschen, Büchslein, n. pyxidicula.

Půst, genit. postu. m. Fasten, n. a) Enthaltung der Speise, jejunium, abstinentia cibi; b) Enthaltung des Fleisches, abstinentia carnis; půst mám, s. postjm se; 2) Fasttag, m. dies jejunii. 3) d. Fasten, vierzig Tage vor Ostern, tempus quadragesimale.

Pustak, ti, f. sl. folg.

Pustatina, y, f. sl. s. pustina: b) eine Pußta (Heide) in Ung. Vgl. pustotina.

Pustjm, fut. il, iti, pusstěn, imper. pusť; lassen, a) von sich geben lassen, z. B. Menschen, Blut, Rülps ꝛc. mittere; knihu na swětlo p. - ans Licht treten lassen, - in lucem emittere; dáti sobě pustiti, od. žilau sobě dát pustiti, Ader lassen (von Patienten), statt Ader schlagen lassen,

sanguinem mittere, od. jubere venam incidi, sinere venam incidi; pustiti, od. žilau pustiti, Ader lassen, (Chir.), venam incidere; slowo mimo vssi s wětrem pustiti, *K.* autok pustiti Angriff thun, Sturm laufen laßen, impetum, assultum facere; šturm k městu pustiti, *Vel.* střelbu k pewnosti p. *Id.* pustil naň autrpné práwo, i. e. mučenj, *Id.*; pustiti, paustěti strach na někoho, - Furcht einjagen, timorem injicere; hlas pustj se o proměně auřadů, *Vel.* b) gehen lassen, α) erlauben zu gehen, sinere aliquem ire, z. B. někoho do zahrady p., - in den Garten lassen; β) v. sich lassen, z. B. Bedienten rc. mittere, dimittere, missum facere; wodu paussiěti, s. mořjm; 2) wjtr p., einen Wind lassen, flatus emittere, pedere; dussi pustiti, den Geist aufgeben, mori, *Com.* 2) loslassen, mittere: pes popadl wola za vcho, a nepustil, až mu vcho vtrhl; 3) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui aliqua re, z. B. domo, auch alicui aliquid: pustjm ti ten dům za 2000 zl. nadánj chudým k vžjwánj pusstěna byla; swobodu pustiti, erlauben, licentiam dare, *Syl.* wžli dětem p-ti, zu viel erlauben, indulgere, *Id.* 4) schießen lassen, fahren lassen, z. B. Seil, Bügel rc. remittere: vzdu sobě pustiti, a we wsseckо gjti, *K.* 5) abschießen, fig. v. den Farben, fugere; evanescere; verschießen, d. Farbe verlieren, decolorari, colorem amittere; b) sich wegbringen, entfernen lassen, posse tolli: wápno každé pustj, to nechce pustit, bys ho sstrá-bala, gak chtěla; 7) ablassen, fahren lassen, abstehen v. etwas, entsagen, mittere, desistere, missum facere; renunciare (rei): pustil od bludu, auch po swém bludu; pustil od žaloby, od autoku, - stand ab, - missum fecit; wsseckеn hněw mimo sebe pustil, - ließ fahren; 8) verzagen, dejici de spe: plawcy o žiwotu swém pustili; pustil o sstěstj; do konce o sebe pochybowal a pustil; 9) aufthauen (*neutr.*) schmelzen, aufgehen, sich auflösen, z. B. das Eis, liquescere, liquefieri, solvi, resolvi: té nocy pustilo, - fiel ein Nachlaßwetter ein; s. auch paussťjm.

II. *rec.* p-iti se, sich einlassen, in eine Sache, descendere in rem, auch ingredi, subire rem, auch committere se in rem: tuze daleko se pustiti, sich zu weit einlassen, nimis longe progredi; pustiti se na moře, do swěta, do cyzých zemj, sich auf's Meer, in d. weite Welt, in fremde Länder begeben; pustiti se do pláče, do smjchu rč. *sl.* in Weinen, in Lachen ausbrechen, in risum verti; do Němec rč. se p., t. g. obrátiti; nepausstěg se tam, gehe nicht hin; 2) po někom, verfolgen, prosequi; Farao pustil se wogensky po Izraelowi; pustili se po nich, gakoby se lili na ně, *K.* po něčem, sich ergeben, nachgehen, dedere se, po nezřjzených žadostech se pustiti, *K.* 3) *cum gen.* v. etwas ablassen, missum facere: pustiti se swěta; s. spustjm se; 4) an-

fangen zu fließen, zu gehen: krew se mi z nosu pustila; blisty (ssrkawky) se mu pustily; pustil se déšť.

Pustnu, pustl, nauti, wüste werden, eingehen, zu Grunde gehen, in vastitatem redigi, labi, ruere, interire.

Pustina, y, f. Wüste, f. Wüsteney, f. desertum; pustiny tohoto swěta; ležj pustinau země, Vel.

†Pustorγl, a, m. zrostlina, philadelphus, (ist eigentl. russisch.)

Pustossjm, il, itt, sl. wüste machen, verwüsten, vastare.

Pustota, y, f. Wüstheit, f. Zustand der Verwüstung, vastitas: zemi w pustotu vwedl, Vel. w pustotu vpadlo město, Id.

Pustotina, y, f. verh. pustotina hradu, Haj. pusté mjsto, pustina, pustotina, Syl.; b) s. pustatina b): pustotina aneb paussť (Horeb), Vel. P u t o w. s w.

Pustowka, y, f. sl. s. postolka, Kyb.

Pustownjk, -kka, f. sl. s. paustenjk.

Pustý 3. (abs. pusto), wüste, wüst, a) öde, vastus; b) ohne Einwohner, desertus, vastus; c) ungebaut, incultus.

Puť, puť! interj. vocandi gallinas, D.

Putenka, y, f. sl. s. putnice.

Putera, y, f. sl. eine Wanne zum Käsemachen.

Půtka, y, f. malá bitwa, Scharmützel, n. velitatio; b) Wortstreit, m. contentio, certamen; c) s. kwapka 2).

Putna, y, f. (hebr. bath, ein gewisses Gefäß, πυτος, βυττις, βουττιον, angelsächsisch bytte, franz. boute; nach Lesch. von slaw. pút, (russ. put, Weg, m. via), gleichsam putná nádoba, [redacted] Reisegefäß, hung. puttony, Butte, Bütte, f. sinus, labrum, Schel. cupa dorsuaria, oenophorum, Ryb. Jer. 6,9. wodnj putna, Wasserbütte.

Putnám, al, ati, sl. fesseln, verkoppeln, copulare, vincire: koně, ptáka etc. putnati, zaputnati.

Putnář, e, m. Buttenträger, m. (bey der Weinlese, racemifer); -kka, y, f. -inn, f. Syl.

Putnice, f. eine kleine Butte; 2) Schaube, f. Mantel, m. (Überhang, m. Oberkleid des Frauenzimmers, chlaena, laena, Syl. -kka, y, f. dim. hiev.

Putowánj, n. Wandern, Reisen, n. peregrinatio; 2) Wallfahrt, f. peregrinatio religiosa; putowánj dusse, Seelenwanderung, metempsychosis, Kram.

Putownj 1. Reise-, putownj kniha, (gako wůdce), Reisebuch, Vel.

Putugi, owal, owati, reisen, wandern, peregrinari; 2) wallfahrten, peregrinari, -túwám, ati, sl. fr.

†Půwab, u, m. Reiz, m. illecebra, Puchm.; pl. půwaby, soll d. Reize, (charmes, attraits, z. B. d. weiblichen, (sonst krásy, wýtečnost, s. podegmu), ausdrücken, nach Puchm.; -bný 3. reizend? s. milostný 2).

Půwěrčiwý, s. powěrčiwý.

Půwod, a, m. Urheber, m. auctor, dux; 2) Kläger, (gerichtlicher), actor; 3) od. půwodkyně, f. -inn, f. auctor, auctrix Lomn.

Půwod, u, m. Ursprung, f. origo; Grundursache, f. causa primaria, causa principalis, D.

Půwodce, m. s. půwod, a.

Půwodkyně, s. unter půwod, a, D.

Půwodnj 1. ursprünglich, principalis, primigenius, primus,

[illegible] *adv.* [illegible] aliter.

[illegible] *m.* Antrei- [illegible] incitatio, [illegible]

[illegible] s. kemdycha.

[illegible] zrostlina, caloi- [illegible]

[illegible], *m.* s. požitek: w pů- [illegible] mjti.

[illegible], u, *m.* Gewaltthätigkeit auf einem Grundstück, Frevel, *m.* violatio fundi, (vis minor): pych gest, když kdo lesy (cyzý), keř winičný přeseká, w potocých lowj rc. Pr. 2) Frevel, *m.* Übermuth, Vermessenheit, *m.* insolentia: z pychuk gest to mluwil prorok ten, neboj se ho, *Deut.* 22, 19. pych prowodili nad lidem Božjm, *K.* z pychu swéwolně zhřessil, *K.* pych a nádhernost, *K.*

Pýcha, y, *f.* Stolz, *m.* Hoffart, *f.* Hochmuth, *m.* superbia, fastus, arrogantia: za pýchau palice chodj, *prov.* der Stolze kommt öfters übel an; 2) Übermuth, *m.* insolentia: w pýchu a ukrutnost proti prawým dědicům se wydá, *K.* vgl. pyssně; 3) *sl.* Luxus, *m.* luxus.

Pýchám, al, ati, stolziren, stolz thun, superbire, *B.* kdo sstěstjm pýchá, pozdě pýchy pyká, *prov. Cyr.*

Pyči, pyčes, pykal rc. s. pykám: gich litugeš a pyčeš, *Vel.*

Pýčka, (bess. pjčka od. péčka), *dim.* v. pec, Öfchen, *n.* fornacula.

Pyglugi, owal, owati, bügeln, laevigare, (ferramento laevigatorio), *D.*

Pykám, al, ati, (*boh., non sl.*) s. litugi 1): pykáli, že té urazyl? *Com.* -ánj, *n.* s. litowánj.

Pýkám, al, ati, *fr.* v. peku, bess. pékám.

Pykánj, *n. verb.* v. pykám, Reue.

Pýkáwám, ati, bess. pékáwám.

Piklink, a, *m.* uzený herynk, Böckling, halec infumatus.

Pyknu, *fut.* kl, knauti, s. pykám.

Pyksla, y, *f.* Dose, Büchse, *f.* pyxis; -lička, y, *f. dim.*

Pýř, s. peyř, u, *m. sl.*, perňa.

Pyramid, u, *m.* od. pyramida, y, *f.* Pyramide, pyramis, (idis) *f.*

Pýřenj, *n. sl.* pýřeň, u. perňa, (vgl. πυρ), Loderasche, Flockasche, *f.* glühende Asche, cinis candicans, favilla candicans, od. blos favilla, *hung.* pernye.

Pýřenice, *f. mor.* vorh.

Pýřj, *n.* s. pýřenj.

Pýřjm se, s. peyřjm se, *B.*

Pýřkatý *3.* gefiedert, pennatus.

Pýřko, péřko, a, *n. dim.* eine kleine Feder, parvus calamus; 2) eine kleine Flaumfeder, plumula; 3) Federbusch od. Blumenstrauß auf dem Hut, crista; 4) fig. Bekritteln, *n.* Hohn, *m.* cavillatio, irrisio: bez pýřka neodegdeš, *Lomn. & sl.*; *pl.* pýřka, wláseničko neb nitky w kwětu, d. Fäserchen mitten in Blumen, filamenta, stamina, *Vel. N. & R.*

Pýro, bess. péro.

Pyrt (pirt), i, *f.* s. prt.

Pyrut, e, *m.* (v. baroccia, barotum, altlat. birota, birotum), Halbchaise, *f.* Pirutsch, etwa carpentum levius.

Pysk, u, *m.* Lippe, *f.* unedler Lefze, *f.* labium, labrum; 2) Schnabel, *m.* des Vogels, rostrum: zagečj pysk, Hasenscharte, *f.* labium leporinum; dolegssj, (ploskatý) pysk, hořegssj pysk

pyskaty w wačhanů, d. untere u. obere Lefze, labium inferius, superius; 3) Rüssel, m. rostrum.

Anm: sl. sagt man pysk nicht von Menschen (außer im verächtlichen Sinne), sondern nur v. Schweinen, Vögeln, u. dgl. auch slonowý pysk; Rüssel, proboscis.

Pyskáč, e, m. 1) ein übermüthiger Mensch, superbus; 2) boh. s. pyskatý.

Pyskačka, y, f. sl. d. Kanne mit einem Schnabel (Bierbrau.)

Pyskám, al, ati, (sl.) besudeln, inquinare, commaculare.

Pyskám se, (pjskám se), al, ati, w něčem, herum wühlen, herum arbeiten, (volutari): pýskáme se neužitečně w těch zemských wěcech, Com. - w zemi, Id. w slawě a rozkossech, Id.

Pyskaně, (ka), sl. f. d. gern schimpft u. zankt.

Pýšjm se, sl. s. pýchám; - s něčjm, auf etwas stolz seyn.

Pyšnjm, él, éti, stolz werden, superbire.

Pyskor, u, m. sl. s. purkya.

Pyskatý 3. große Lippen habend, labrosus, labiosus; z. 2) s. hubatý (ktery hubuge, der ein loses Maul hat.)

Pýšek, ška m. hoffärtiger, superbus.

Pyšček, u, m. sl. dim. v. pysk.

Pyšnjm se, iti, s. pýchám.

Pyšný, 3. stolz, hochmüthig, hoffärtig, superbus, elatus, fastuosus, arrogans; b) übermüthig, insolens; auch mit dem Dat. pyšnj g sau nám, - gegen uns, Cyr. Bohu pyšnj byli, K. - ně, adv. superbe, fastuose, insolenter, arroganter: pyšně se na nich wychlazowal, K. pyšně a ukrutně ho mstili, K. - nost, i, f. s. pýcha.

Pytel, tle, m. (franz. bluteau, alt batel, mitell. buletellus), Sack, m. saccus, (Beutel); chmelničný pytel, Hopfensack, sac. humularius; - zemj nacpaný, Erdsack, D. 2) sl. s. pytljk β), Syl.

Pytlačjm, il, iti, s. pytlačjm.

Pytlačka, y f. s. pytlářka.

Pytlák, a, m. folg.

Pytlář, e, m. Raubschütz, Wildschütz, Wilddieb, m. praedo ferarum, venator clandestinus, fur ferarum; - řka, y, f. des Raubschützen Weib, uxor praedonis ferarum; řstwj, n. Wildschützengewerb, n.

Pytlářjm, il, iti, fremdes Wildprett, ohne Befugniß schießen.

Pytljček, čku; m. Säckchen, n. sacculus, saccellus; oferný, p. Klingelbeutel, sacculus tinniens; p. na wlasy, Haarbeutel, etwa sacculus crinalis; lékařské pytljčky Kräutersäcklein, sacculi medicinales.

Pytljk, u, m. ein kleiner Sack, a) v. Leinwand, Leder, rc. saccus, sacculus; b) ein Beutel, α) zum Gelde, marsupium, crumena; mastný pytljk, wohlbespickter Beutel, Com. β) zum Mehle, in der Mühle, incerniculum, Syl.

Pytlikář, e, m. sl. Mühl-Beutelmacher, incernicola; - řka, y, f. -inn. f. - la, od. - ne uxor - řský 3. pytlikářská wlna; - řstwj rc. wie bey pekař.

Pytlina, y, f. sl. das Beuteltuch.

Pytlowý 3. Beutel-, pytlowé plátno, vorh.

Pytlowánj n. (auch pytlo a, n. sl.); verb. v. folg. b) Beutelwerk, n. in der Mühle instructus in-

... (secretorius), ... incerniculi.

Pytlugi, owal, owati, beuteln, durch den Beutel (fein) mahlen, auf der Beutelmühle mahlen, incernere.

II. rec. y-ti se, fein gemahlen werden, tenuiter moliri; 2) fig. sl. strömen.

†Pýtwa, y, f. Chemie? Anatomie? Berchth.

Q.

Quadrát, u, m. čtyrhraný klobauček kněžský, Quadrat, pileolus quadratus R. 2) überhaupt etwas Viereckigtes, z. B. ein Brett, quadratum.

Quadrant, u, m. Quadrant m. (Werkzeug), quadrans; Quadrant des Steinschneiders, index basellae.

Quartýr, u, m. Quartier, besonders Soldatenquartier, n. mansio, hospitium; u někoho w quartýru býti, R.

Quartýrmistr, a, m. Quartiermeister m. militaris hospitii designator.

Quentjk, u, m. s. kwentjk.

Quitancý 1. Quittung, apocha, insgemein quietantia.

Quitugi, owal, owati, quittiren, apocham exhibere.

Anm. Vorstehende Wörter werden auch mit k geschrieben, z. B. kwitancý.

R.

Ráb, u, m. Raab, kön. Freist. u. Festung, in Ung. Jaurinum, hung. Györ.

Rab, a, m. sl. s. wězeň; 2) Sklav, m. mancipium: gá nagsem twog rab.

Rabice, f. Raabfluß, in Ung. Arabon. 2) Schragen, m. ?

Rabjn, a, m. Rabiner, Rabinus, K.

Rabowna, y, f. sl. s. zalár.

Rabowník, a, m. sl. s. zagimač.

Rabstwj, n. sl., zágem, Gefangennehmung, Gefangenschaft, f. captivitas.

Rabugi, owal, owati, sl. s. zagímám u. plundrugi.

Rábský, bess. Rawennatský, Ravennater, (Weintraube,) apiania, R.

Rabusse, f (dalm. rabbos), wrub, Kerbholz, Kerbstock, m. talea, tessera: na rabussi hřessiti.

Rác, e, m, sl. (st Cyr.), Raitze, m. Rascianus, Illyrius; 2) eine Art schwarzer Weintrauben; -cký 3. raitisch, R-nicus.

Ráče, ete, n. folg. ein junger Krebs

Račeg, sl. s. rabsse.

Raček, čka, m. dim. Krebslein.

Rachetle, f. s. Raketle.

Rachna, y, f. ein Weib, das großes Maul, Gosche hat, foemina lingvae lascivae.

Račj 1. Krebs-, cancrinus; račjm chodem lézti; račjm chodem t. g. opáčně, zpátečně se swésti, übel ausschlagen, den Krebsgang gewinnen, male cadere, Syl. račj oko, Krebsstein, m. Krebsauge, n. oculus cancri, oculus cancrinus, lapis cancrinus.

Rachocenj, n. Geräusch, n. strepitus, fragor.

Rachotjm, il, iti, Geräusch machen, strepitum edere.

Račice, f. Krebsweibchen, n.

Račina, f. Krebsgeruch, m. odor cancrinus, r-nau páchnauti, krebseln, cancrum olere.

Ráčjm, *il, iti*, geruhen, wollen, velle non, gravari (dignari); in höflichen Redensarten: *ani žádati, ani potřebowati neráčjte, Vel.* ze gste z aurazem domů přigeti ráčili, *'Zerot.* nemocý nawsstjweni býti ráčjte, *Id.* 2) s. chtjti, chtič mjti: kde a na které hranice Bůh ráčj, tu prssj. *K.* co hrdlo od. co dusse ráčj, hognost wssebo, d. Hülle u. Fülle, jeder nur mögliche Genuß, *D.* co gen dusse ráčj, alle ersinnliche Freude, *D.*

II. *rec.* ráčiti se, *cum praep. et instr. sl.* einander gut seyn.

Rácký 3 Illyrius, Rascianicus, Raitzisch, despota Rácký, *Vel.* za Rackau zemi, k wýchodu slunce, při auzkém moři, - *Cyr.*

Rád, od. rjad, *a m. sl.* s. nádobj.

Rád (altdeutsch reid, redi, fertig, schnell, engl. Ready, paratus), ráda, rádo, *plur.* rádi, rády, ráda, *adj. abstr. comp.* radssj, *sup.* neyradssj (*adverbialiter* raději (*K.* auch radsse), neyraději, gern, libenter: ráda se chtěwssi zmýti, *B.* rád sem chtěl s nim mluwiti; giž sem sama ráda, že se porownali; wděčj rád z te dusse, *K.* rád bych tomu, ich wünschte es, id in votis habeo; rád (ráda) ho widjm od. mám, *sl.* ich lieb' ihn, amo eum; ráda se mi přede, stáwá, *sl.* ich spinne, stehe auf, mit Lust; rád robj, rada tancuge, *sl.* er arbeitet, sie tanzt gern; rád gsem, *sl.* es freuet mich: rád gsem, že sy přissel; rád nerád, man mag wollen od. nicht, nolle velle; sive libenter, sive non: musyl rád nerád wýpowěd slyssetí, *Com* s. auch raději.

Rada, y, *f.* Rath, *m.* a) den man giebt, od. bekommt: radu dáti, dáwati, Rath geben, consilium dare, suadere alicui, auctorem esse alicui; radu bráti (s někým), za radu žádat (někoho, sich Raths erholen bey jemand, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consulere aliquem, auch consilium petere ab aliquo, adhibere aliquem in consilium; newj sobě gaké rady dáti, *Cyr.* er weiß sich nicht zu rathen; b) Uiberlegung, Berathschlagung, consilium, deliberatio; radu bráti, wzýti (s ginými, *Vel.*) zu Rathe ziehen, adhibere aliquem in consilium, auch consulere aliquem: P. Boha k radě bráti, *Vel.* radu držeti, rady snássetí, *Syl.* überlegen, zu Rathe gehen, Rath halten, berathschlagen, consulere, consultare, in medium consulere, deliberare: rady o to mezy sebau skládali, *Com.* radu kowati proti krwi newinných; w radu zlau se scházeti; c) Rathschläge, *pl.* Plan, *m.* Anschlag, *m.* consilium: giste a nepřemožené rady Božj, *K.* wykonánj rad a wloženj, *K.* rady a wsylowánj gegich tresce, zamjtá a kazý, *K.* po radě páni maudřj býwagi, *prov. sl.* sero sapiunt Phryges; d) Rathschluß, *m.* senatus consultum, Luk, 26, 61. (selten); e) eine Versammlung Menschen, d. zusammen kommen, etwas zu überlegen, consilium, senatus: stará rada, d. vorherige Rathsversammlung, Senat, od. dessen Mitglieder; *opp.* nowá rada; radu osaditi, den Rath besetzen, d. h. d. Mitglieder ernennen, senatum legere *Vel.*

dwórská a wogenská rada, Hofkriegsrath, insgemein consilium belli aulicum; 2) eine einzige Person dieses Collegii, consiliarius, a consiliis: tegná rada, geheimer Rath, a consiliis secreti oribus, rada w práwa, Justitzrath, m. ? P.

Anm. In der letzten Bedeutung schreiben einige (auch Com.) radda, nicht rada, z. B. radda saudu komornjho, Vel. G. G. skutečné tagné raddy, Neg. und es wäre allerdings zu wünschen, daß dieser Unterschied allgemein beobachtet würde.

Radamás e, m. ein Abgott der heydnischen Böhmen.

Rádce, m. Rathgeber, consiliarius, consiliator, auctor, suasor; rádce, rada, senator, senatorius, consiliarius, Syl.

Raděgi, s. rád: raděgi woljm umřjti: wolj raděgi sebe k zkáze přiwesti, Vel.

Raden, dna, radno, s. radný.

Radjček, dim. v. rád, gar sehr gern, libentissime.

Radjm, il, iti, rathen, Rath geben, suadere alicui, consilium dare, auctorem esse alicui; k něčemu, zu etwas, suadere rem, auctorem esse rei, auch raditi od. něčho, Syl.

II. rec. raditi se (o něco), rathschlagen, berathschlagen, sich berathschlagen, überlegen, consultare, deliberare. 2) sich mit jemand berathschlagen, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consultare aliquem.

Radka, y, f. Weibsnahme.

Radlice, f., sl. lemeš, e, m. Pflugschar, f. vomis, vomer.

Rádlo, a, n. porh nach R. viereckigter Rührhaken, m. vomer.

Radnj, 1. (auch rádnj) Rath-, Raths-; senatus (genit.), z. B. radnj dům; Rathshaus, curia, od. sedes senatus; radnj pán, auch blos radnj), Rathsherr, Rathmann, senator; r. pjsař, Rathsschreiber, scriba senatus; r. swětnice, s. folg. 1.

Radnice, f. Rathsstube, f. Rathzimmer, conclave senatus; 2) Rathhaus, curia od. sedes senatus, Syl.

Radný (rádný, K.) (abs. raden, dna, dno), rathgebend, suasor, suadens: djkám mým raden a pomocen byl, Pr. měl ho w podezřenj, žeby toho aučinku raden a nápomocen byl, suasor et adjutor; aby mu byla rádna k zachowánj hrdla, K. 2) weise, zu rathen fähig, consilii plenus: maudrý, radný, wzácný pán, Vel.

Radodagný 3. sl. der gern giebt, liberalis.

Radoň, (Răduň,) ě, m. Charon.

Radořečný, 3. sl. s. mluwný.

Radosst, ě, m. Radogást, der (660 Wien. Klafter) hohe Berg, also der höchste in Mähren, an der Schles. Gränze.

Radost, i, f. Freude, f. laetitia, gaudium.

Radostnjku, u, m. sl. Gevatterkuchen, den ihnen d. Wöchnerinn schickt; 2) s. Ktiny.

Radostný 3. freudig, erfreulich, Freude machend, laetus, hilaris; 2) mit Freude verbunden, laetus, hilaris; -ně, adv. laete, hilariter.

Radowanky, f. plur. gen. radowánek, Freudenmahl, Freudenfest, n. convivium laetum, charistia, Syl.

Radsse, comp. v. rád.

Radugi se, owal, owati, sich freu-

en, gaudere, laetari; nččemu, se radowati, sich über etwas freuen, gaudere, laetari re, (percipere) gaudium (laetitiam) ex re.

Rasige, f. (aus dem Griech. γραφιον) folg. gowý, 3. zum Griffel gehörig: rasigowé pauzdro, graphiarium.

Rasska, y, f. Griffel m. a) zum Schreiben stilus (stylus), graphium. b) zum Lesen, stilus; c) der Zeiger der Sonnenuhr, *Com.* 2) Zuchtruthe? virga: ti rasku drží, a na aukabech sedí; *Vel.* (auch *sl.* Zuchtruthe,); -kka, y, f. *dim.*

Rasnowka, y, f. zrostl. Rasnia.

Ráy, e, m. Paradies n. paradisus; ráy swatý, Eden, sedes Adami et E. *Syl.* b) der Himmel, der Siz der Seeligen, sedes beatorum, *B.*

Rayský 3. Paradies-, z. B. rayské dřewo Paradisholz, Aloeholz, n. xylaloie, agallochium; rayské gablko, Paradiesapfel, fructus mali pumillae. b) Koloquinthe, colocynthis; rayský pták, Paradiesvogel, paradisea, *Linn.* pica paradisi, *Klein.* bey andern, manucodiata; rayský dwůr (ambjt), Klostergang, m. *D.*

Rak, a, m. Krebs, m. a) im Wasser, cancer; b) am Himmel, cancer; c) ein böses Geschwür, cancer, carcinoma.

Rakauský 3. österreichisch, austriacus; -ky, *adv.* -ce.

Rakausy, f. *plur.* (vom Schloß Rötz, *ol.* Rakez, Rakauz genannt, *Dur.*), *genit.* Rakaus, *dat.* Rakausům, *acc.* Rakausy, *loc.* Rakausých, *instr.* Rakausy, Oesterreich, Oestreich, Austria.

Rakétle, f. Rackete, f. missile pyrium, (bolis? *Syl.* (unter Raule).

Rákos, s. rákosy, *R.*

Rákoska, y, f. Rohrstock?

†Rákosnjk, u, m. zrostlina, arundinaria.

Rákosnjk, a, m. Rohrsperling, Rohrspatz, m. calamodites, passer arundineus, *K.*

†Rákosowec, wce, m. zrostl. thrinax.

Rákosowý 3. Schilf-.

Rákoš, e, m. *sl.* Geschrey, tumult; 2) Reichstag, m. comitia, (eigentl. polon.)

Rákosý n. Schilf, Rohr, n. arundo, canna, *sl.* sſáchor, sſáſſj; rákosý cukrowé, Zuckerrohr, n. *Kram.*

Rakowicky, rakowiny, s. unt. oko.

Rakowitý 3. rozžjrawý, krebsartig, canceraticus, *D.*

Rakownicán, a, m. ein Rakoniter, Raconicensis; -nka, y, f. -inn f. Raconicensis.

Rakownjcko, a, n. der Rakoniter Kreis, circulus Raconiciensis.

Rakownický 3. Rakoniter, Raconiciensis.

Rakownjk, a, m. d. Stadt Rakonitz, in Böhmen, Raconicium.

Rakuſſan, a, m. Oesterreicher, m. Austriacus; -nka, y, f. -inn. f. -ca.

Rakwice, f. s. rakew:

Rakáwky, s. unter oko.

Rakyta, *sl.* s. rokyta.

†Rakytnjk, u, m. zrostl. hippophae, (ist eigentl. russisch.)

Rám, u, m. Rahm, m. um ein Bild rc. margo, ora; roztahowácý rám, Schweifrahme des Wortewirkers, expansile *R.*

Ramár, a, m. (aus dem deutschen Rammel, festuca), s. lamár, sſtemſlik.

[illegible]

[illegible] Rajdchen, n.

Ráme, [illegible] armus, Ráme, [illegible] Arm, engl. dän. [illegible]), Arm, der Untertheil des Arms, v. [illegible] Hand bis an den Ellenbo- [illegible] Unterarm, Vorderarm, m. [illegible] brachium, Syl.

[illegible] e, m. beylo žilec.

[illegible], ěl, ěci, breitschulte- [illegible] werden.

[illegible] breitschulterig, la- [illegible] humeris.

[illegible] Kreuzzirkel, [illegible] onati.

[illegible] Arm, m. a) eines [illegible] überhaupt brachi- [illegible] besondere der Ober- [illegible] Obertheil des Arms, [illegible] Schulter bis an den El- [illegible], lacertus, Syl. po- [illegible] ramenau a plecý, Vel. [illegible] rameno, brachium [illegible], Vel. swětského ra- [illegible] pomoc, Com. 2) was dem [illegible] lichen Arme ähnlich ist, [illegible] rameno řeky, der Arm eines Flußes, brachium, ra- [illegible] rameno od oge. d. Armen [illegible] Deichsel, crura temo- nis; ramena w mlýnském kolu [illegible] 3) Schulter an Menschen, humerus: na ramenách nésti, [illegible], auf den Schultern tra- gen, humeris ferre, gerere, gestare, portare.

[illegible] nko, od. ramýnko, a, n. dim. ein kleiner Arm, Aermchen, n. brachiolum.

[illegible] yzljk, Kugelzieher, m. D.

[illegible] k, e, m. Handlanger in Schmelzhütten, operae fuso- rum.

[illegible] lice, f. Häsinn, f. lepus.

Ramlugi se, owal, owati, sich begatten, v. Haasen.

†Ramondka, y, f. zrostlina, ra- mondia.

Rampauch, u, m. (aus dem franz. rempart), Schwibbogen, m. fornix, arcus.

Ramugi, owal, owati, (obs.) ver- rammeln, obstruere.

Ramže, f. cybule neb česnek le- sný, Ramsel, allium ursinum, Linn. R. A. 801. n. 281. (wächst in den Wäldern bey Deutsch- Biptsche).

Rána, y, f. Wunde, f. vulnus; bodená rána, Stich, m. z. B. des Schwerdtes, der Nadel ic. ictus, punctum; sečená rána, Streich, Hieb, m. ictus; stře- lená r., Schuß, m. suchá r., Faustschlag, ictus; r. meče, Schwerdtstreich, m. ictus gla- dii; 2) Schlag, Schuß, ictus; rána z děla, Stückschuß, tor- menti ictus; na ránu zdálj, (bess. sl. na dostřelenj), einen Büchsenschuß weit; 3) Anlauf, Wurf, m. incursus, impetus; z rány mu vskočil, Cyr. přišel mu na ránu; z rány Bohu ni- kdo neuteče; z rány Bežj mo- cně wyskočiti; býti na ráně, aby na tě děšť, sněh, kraupy, horko y zyma bjti mohlo; ten dům gest na ráně, das Haus liegt im Anlaufe, domus ex- posita est incursui; ránu za- měřiti, den Hieb od. Streich führen, ictum intentare; rá- nu zastawiti, den Hieb zurück- halten, auspariren, ictum in- hibere, avertere: ránu sobě vhoniti, rány dostati, eine Wunde bekommen, vulnerari, vulnere affici; 4) Knall, m. fragor; ránu dáti, Knall geben.

Ráňám, ati, sk. s. ronjm.
†Randk, e, m. - stwj, s. ranlék.
Ranc, s. ranec, Leschka.
Randa, y, f. sl. s. hadra.
Ráně, adv. früh, zeitig, frühzeitig, mature.
Ranec, nce, m. (aus dem deutsch.) Ranzen, Reisebündel, Felleisen, n. sarcina, pure sl. nossa, batoh, batůžek, boh. nůsse, nůssa, auch klec, (gebildet aus Filz, od. Felleisen).
Raněgi, adv. comp. v. raně, ráno, B. Wrat.
Raněnj, n. Verwundung, f. vulneratio, sauciatio.
Raněný 3. verwundet, sauciatus.
Ranhogič, e, m. s. ranlék, Neg. D. -ctwj, n. Wundarzeneykunst, f. chirurgia.
Ranjčko, a, n. dim. sehr früh, in aller Frühe, multo mane, bene mane; mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranjm, fut. ex. il, iti, en, verwunden, vulnerare, sauciare; srdce raniti, das Herz zerreißen, sauciare.
Ranlék, a, m. Wundarzt, m. chirurgus, medicus velnerarius.
Rannj 1. früh, was früh od. morgens ist, od. geschieht, matutinus; rannj čas; Frühstunden, matutinum tempus; rannjm gitrem, in der Früh, mane; 2) s. folg. (selten).
Ranný 3. zur Wunde gehörig, vulnerarius; ranný lékař, s. ranlék; 2) Wunde habend, vulnerosus: ranná žena.
Ráno, a, n. Morgen, m. Frühzeit, Frühe, f. mane, tempus matutinum; dnes ráno, diesen Morgen, heute früh, hodie mane; zeytra ráno, den folgenden Morgen, postridie mane; k ránu, gegen Morgen, ante lucem; časně ráno, sehr früh, multo mane, bene mane, mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranocél, s. gitrocél, Vel.
Ranos, adv. diesen Morgen, hodie mane.
Rantjm se, (auch rantjmk?) il, iti, s. trefstjm.
Ranůšče, ete, n. sl. ein vor od. gleich nach der Hochzeit gebohrnes Kind.
Raný 3. früh, zeitig, frühzeitig, z. B. Obst, maturus, praecox.
Rap, u, m. s. důlek, Blatternarbe.
Rapawjm, il, eti, blatterstippig werden.
Rapawina, y, s. rap.
Rapawý 3. sl. s. důlkowatý.
Rapina, y, f. rap.
Rapjr, u, m. Rappir, n. rudis, clava.
Rapocy, otati, s. rapotám.
Rapoš, e, m. sl. ein Blatternarbigter.
Rapot, u, m. sl. Geklapper.
Rapotal, e, m. Klappermaul, Schwätzer, garrulus; 2) Klappermühle, f. mola crepitans; 3) s. chřesteyšk -ka, y, f. Schwätzerinn, f. garrula; b) (sl.) Klapper, f. Ratsche, crepitaculum, crotalum.
Rapotám, al, ati, (sl.) klappern, crepitare, strepere: straka rapoce, sl.
Rarach, a, m. Teufel, folg.
Raráſſek, ſſa, m. der böse Geist, Teufel, daemon, (Vejovis, Com.)
Raroh, u, m. modrý sokol, Blaufuß, m. falco cyanopus, Vel.
Ras, a, m. Schinder, Fallmeister, m. a) Schinderknecht, excoriator morticinorum, foricarius, Com. ydi k rasu! gehe

...ina, f.
... b.
...s, car-
... rakowský
...; -stwj, n.
... Arbeit des
...riatio mor-
... Plagen, Mar-
...cina.
... wollener Zeug,
... pannus levior.
... y, f. zrostlina, spha-
... y, f. zrostlina,
... y, f. sl. zerlumptes ...; -ák, a, m. zerlumpter Mensch.
... bess. strubák, u, m. Syl.
... f. radula.
...m, tl, sl. s. rostu.
Ra...dně, f. sl. Radstube.
Rafugi, owal, owati, schinden, ... chudé lidi rafugj, Puch.
Raťay, e, m. sl. & ol. s. rolnjk; 2) sl. auch s. nádwornjk, folg.
Ratagnjk, a, m. Schaffer, Meyer, villanus, R.
Ratám, al, ati, sl. s. počjtám.
Ratanice, f. sl. s. počjtánj.
Rateyna, ratayna, y, f. Schaffers od. Gesindestube, cubiculum villici, vel famulare.
Rathauz, u, m. s. radnj dům.
Ratice, f. sl. s. paprček.
Ratisstě, ratiště, n. Schaft des

...ickés, hastile; tomoz ...

Ratolest, i, f. (russ. Ijetoras, pol. latorośl; einjähriger Zweig), Zweig, m. ramus, germen; zelená ratolest, belaubter grüner Zweig, frons, (ndis); nach Berchtk. turio, ramus novellus,

Ratolestjm se, il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.

Ratolestný s. voller Laub, od. belaubter Zweige, belaubt, frondosus.

Ratolistka, -éstka, y, f. dim. Zweiglein, Zweigelchen, n. ramulus, ramusculus.

Ratugém, sl. s. retugi.

Raub, u, m. Pfropfreis, m. surculus, propago, talea; raub do aust děla, Mundpfropf, obturaculum oris tormenti.

Raubám, al, ati, hauen, einhauen, incidere; raubati mečem někoho, Cyr.

II. rec. r-ti se, s někým, sl. heftig streiten, acriter contendere, decertare, disputare.

Raubčj, jho, s. raubný.

Rauben, bně, Blockkasten, Brunnenkasten, s. obruba, u. srub.

Raubenj, n. vorh. 2) Gezimmer, Zimmerwerk, n. D.

Raubenina, y, f. opjchané kraupy owesné, Vel. Haberschleim, od. Haberbrey, als Speise.

Raubjček, čku, m. dim. ein kleiner Knebel.

Raubjk, u, m., sl. kolek u. koljk, mor. knutel, knytel, Knebel, m. ein kurzes dickes Holz, womit d. Garbenbänder zusammengezogen werden, bacillum; b) ein kurzes dickes Querholz, welches man denjenigen, d. nicht schreien sollen, in den aufgesperrten Mund bindet; auch den Gän-

sen spertt man den Schnabel mit dergleichen auf, wenn sie in der Saat 2c. Schaden thun.

Raubjm, il, iti, en, säumen, mit Saume besetzen z. 2) v. (aus) Blöcken verfertigen; 3) *sl. Nitr.* repartiren, z. B. d. Abgaben.

Raubljk, u, *m.* s. raub.

Raubný 3. *sl. Nitr.* Repartierer, u. Einnehmer der Abgaben 2c. vgl. Raubjm.

Raubugi, owati, s. śtěpugi, *D.*

Rauče, *adv.* s. rychle.

Raucha, y, *f.* Tuch, *n.* ein Stück leinenen Zeuges, linteum; potnj r., Schweißtuch, sudarium; 2) Schleyer, *m.* velum; smutkowá r., Trauerschleyer, velum lugubre.

Raucho, a, *n.* Kleid, Kleidung, vestis, vestimentum; raucho swátečné, festliches Kleid, festus cultus.

Raucj 1. s. raný.

Raučka, y, *f. dim.* v. ruka, Händchen, *n.* 2) Handhabe, *f.* Heft, Griff, *m.* manubrium, ansa, capulus.

Raudnjk, u, *m.* s. rudnjk, *R.*

Rauhač, e, *m.* s. rauhawec.

Rauhám se, al, ati, *reg. dat.* lästern, conviciari, probris incessere, od. lacerare, maledicere alicui, blasphemare: aby rauháno nebylo gméno Božj, *B.*

Rauhánj, *n.* Lästerung, *f.* a) Lästern, *n.* maledictio, conviciatio; b) Lästerworte, convicium, probrum, probra; rauhánj proti Bohu, Gotteslästerung, maledictum in Deum, blasphemia.

Rauhawec, wce, *m.* Lästerer, blasphemator, *Hus.*

Rauhawý 3. lästerlich, schimpfend, maledicus criminosus; gotteslästerlich, blasphemicus auch impius; - wě, *adv.* maledice, criminose, blasphemice, impie; - wost, i, *f.* s. rauhánj.

Raunatý 3. einschürig: skopec raunatý, qui semel anno tondi solet.

Rauno, a, *n.* (vgl. ἔριον), Vließ, *n.* ein Fell mit der Wolle; (*sl.* rauno, d. ganze abgeschorne, sich aber noch zusammenhaltende Wolle v. einem Schaafe, vellus, *n.*

Raup, a, *m.* (viell. aus dem deutschen Raupe) eine Larve od. Wurm, z. B. welche d. Pferde unterm Schweif am od. im Mastdarm haben, aus denen viell. hernach d. Bremsen, Roßbremsen werden; daher auch Bremse, s. střeček; *pl.* raupy, fig. der Rausch im Kopfe, Taumel, crapula, auch Begierde, Kitzel, *m.* lascivia: raupy w hlawě mjti, toll thun, insanire: raupy wyhnati někomu, den Kitzel vertreiben, lasciviam cohibere.

Raupowé kořenj, Schöllkraut, *n.* Schellwurz, *f.* chelidonium, *Linn.*

Raura, y, *f.* Röhrkasten, *m.* cisterna; 2) *sl.* Röhre.

Raurowé kořenj, Scharbockskraut?

Raurnj 1. z. B. raurnj wěže, Röhrthurm, Röhrkasten, *m.* r. woda, Röhrwasser, *Vel.*

Raurnjk, a, *m.* zprawce raurnj wěži, Röhrbrunnmeister, *Vel.*

†**Raurowka**, y, *f.* zrostlina, tubulina, (xylomicus).

Raušám se, ati, im nassen Grase streichen, waten.

Raušný 3. geraupert, gehoßt, (v. Rauden), *D.*

Rauška, y, *f.* Schleyer, *m.* Hülle (des Kopfes), velum, velamen.

Rauškář, e, *m.* Schleyermacher; - řka, y, *f.* - inn, *f.*

Raušnice, *f.* Kleidermacherinn; 2) Kleiderhändlerinn, negotiatrix vestiaria; 3) Kleiderkammer, *f.* vestiarium.

Raušník, a, *m.* Kleidermacher, confector vestium; 2) Kleiderhändler, negotiator vestiarius.

Raušnikář, e, *m.* Zeugmacher, Zeugweber, polymitarius, *K.*

Raušy, *pl. m.* Hosen des Federviehes.

Rauta, y, *f.* Raute, *f.* eine Pflanze, ruta.

†Rautička, y, *f.* zrostl., fumaria.

Rautowitý 3. Rauten-, rutaceus.

†Rauwolfka, y, *f.* zrostlina, Rauwolfia.

†Rawenal, u, *m.* zrostlina, urania, (ist eigentl. kroatisch).

Raynice, *sl.* s. rendljk.

Ráz, raz, rázy, *sl.* für krát; 2) einmal, semel: gesstě ráz ti powjm; 3) einst, quondam: ráz sem byl na Lauce, a widěl sem wlka: razom, gleich, illico.

Ráz, u, *m.* Schlag, *m.* ictus; gedným rázem, gednau ranau, auf einen Hieb, uno ictu, *D.* rázem, (*sl.* rázom, na ráz), s. hned, *russ.* auch razom, sogleich; vgl. das franz. tout à coup: gedným rázem wssiční stanau, *Jungm.*; daher 2) (üblicher) Gepräge z. B. der Münze, nota: ráz owcy, *K.* 3) stak ho porazyl, když we Wjdni před králem w rázu stál? *Vel. cál. hist.*

Ráž, e, *f.* Kügelchen, *n.* globulus: w ráže (kulky) hráti, *Com.* (Nach *D.* Kügelchen v. Stein).

Razenj, *n. verb. v.* radjm, *Syl.*

Razená cesta, gebahnter Weg, via trita, *D.*

Rážka, *sl.* s. rožbina.

†Rážkonosec, sce, *m.* zrostlina, sphaerophoron, (lichen).

†Rážkowka, y, *f.* zrostlina, sphaeria, (xylonicus).

Ražný 3. *sl.* gewichtig, z. B. Stock, justum pondus habens: ražná palice.

Rázporek, *sl.* s. rozparek, 2).

Rázporka, *sl.* Spreitze, *f.* Querstänglein, s. rozporka.

Rázsocha, y, *f.* (*sl.*) na koncy rozdwogená socha, neb panoha, zweyzackigter Ast, od Ruthe, ramus bifidus, bicornis, s. auch rozsosska;

Rázsosska, y, *f. dim.* voth.

Razu, *ol.* für radjm.

Ražump, u, *m.* der Ort unter der Schacht, wohin das Erz zusammengeführt, und dann hinauf gezogen wird, locus congesti metalli.

Rázwor, u, *m. sl.* s. zápora.

Razým, yl, yti, *sl.* nach etwas riechen, olere aliquid: to něčjm razý, (*boh.* razyti cestu, den Weg bahnen?)

Rda, y, *f. ol. & nunc (sl.)* rdza, rydza, rza, *boh.* rez, Rost, rubigo, (daher rdjm se -).

Rdausým, yl, yti, würgen, den Athem hemmen, spiritum praecludere, angere; od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgen umdrehen, obtorquere collum.

Rdesno, a, *n.* Flöhkraut, Dürrkraut, *n.* Dürrwurzel, *f.* polygonum persicaria.

Rdest, u, m. wodnj, Samkraut, n. potamogeton, *Vel.* (ist eigentlich pohlnisch.)

Rdjm se, il, iti, (v. rda), errö-then, a) roth werden, rubescere, rubere; b) schamroth werden, rubescere, erubescere.

†**Reaumurka**, y, f. zrostlina, reaumuria.

Reálnj 1. Real-, z.B. reálnj akademie, Realakademie, *Neg.*

Rebell, a, m. Rebell, rebellis: rebellem proti cysaři nebyl, *Com.*

Rebellugi, owal, owati, rebelliren, rebellare, *Com.*

Rebrjm se, il, iti, *sl.* abschüßig fahren, schleudern, (v. Schlitten), *boh.* šneydrem se dáti, declivi procedere, *Vel.*

Rebro, a, n. *sl.* (*ol.* řebro), s. žebro, costa.

Recensent, a, m. Rezensent, censor, insg. recensens.

Recenzý, f. Rezension, censura.

Recepis, u, m. Empfangsschein, Rezepis, apocha.

Recept. u, m. Rezept, n. des Arztes, receptum, *R.*

Rečjem, *sl.* s. řeknu.

†**Redutka**, y, f. zrostl., redutea.

Refektář, e, m. refectorium, *D.*

Reflinek, reflink, s. rozwod, *D.* 2) *sl.Nitr.* eine Art Weintraube.

Reforma, y, f. Reform, f. reformatio, *Kram.*

Reformacý, f. Reformation, reformatio.

Reformát, a, m. ein Reformirter, Reformatus, Helveticae Confessioni addictus; -tka, y, f. -te, f. ta; -tský 3. den od. d. Reformirten betreffend.

Regál, u, m. regálowé warhany.

Regálnj 1. z. B. papjr, s. papjr.

Regent, a, m. Aufseher, curator: regentí statkůw na Morawě, *Com.* 2) Regent, Regierer, rector, (regens): Boleslaw cudný, regent koruny Polské, *Vel.* prync regent (englický), *P.* -tka, y, f. Regentinn, f. rectrix, gubernatrix, *Com.*

Regiment, u, m. (*obs.*) Regierung, gubernatio: regiment neywyšší přigjti a k němu přistaupiti; regiment a dobrý řád, *K.*

Registrátor, a, m. Registraut, registrator, *Kram.*

Registr, üblicher *pl.* registra, ster, Register, m. catalogus, index, *B.* Krystus do swých registr zapisuge dobrodinj; registra přjgmu a wydánj, tabulae accepti et expensi.

Registřjk, (regstřjk), u, m. vorh. w registřjk milých swých pogjmati někoho; registřjk měšťánů, *Com.* reg. mosazný k krupicy, messingenes Sieb zum Gries, cribrum.

Registrowánj, n. *verb.* v. folg.

Registrugi, owati, registriren.

Registrum, řebřjk s děrami k cýwkám, Register, n. (Bortenwirk.), regula.

Regyment, u, m. Soldatenabtheilung, Regiment, n. legio; 2) Kolbe, Keule, clava; regymentem, gegž w rukau držel, ukrutně ho zbil, *Com.* -tský 3. Regiments-; 3) *sl.* allgemein, groß: regymentská kurwa.

Regule, f. Regel, f. regula, *K.*

Rehek, hka, rehejek, čka, m. ein Vogel, (nicht Reiher, sondern viell. Regenvogel, numenius arquata, *Kl.*

†**Reichelka**, y, f. zrostlina, reichelia.

Rek, a, m. Held, m. heros.

††Rekoplodný 3. heldenzeugend; rekoplodný Český swět, *Sedl.*
Rekowný 3. folg.
Rekowský 3. heldenmäßig, heroicus; rekowské činy, Heldenthaten, *B.* r-ské skutky prowesti.
Rekowstwj, n. Heldenthat, *f.* facinus heroicum: rekowstwj na nepřátelých dokazowati.
Rekrut, *a, m.* Rekrut, *m.* tyro.
Rekrutugi, owal, owati, rekrutiren, tyrones legere.
Rektor, *a, m.* Rektor einer Schule, rector, *Com.* rektor včenj Pražského, *Vel.* (*sl.* auch Schulmeister, Dorfschulmeister); -rka, y, *f.* - inn, *f.* uxor rectoris; - ský 3. Rektor-, rectoralis; - stwj, *n.* Rektoramt, *n.* munus rectoris.
Reku, *sl.* s. řku, (*ol.* řeku).
Relacý, *f.* Bericht, Relation, relatio, Pr. činili relacý, *Com.*
Remljk, u, *m.* Rehmling, (Rämmling)? *Leschka.*
Rén, *a, m.* Rennthier, *n.* tarandus, Kozm. C.
Renát, *a, m.* Reiner, Renatus, *Vel.*
Rendljk, u, *m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium; - jček, čku, *m. dim.*
Rentmistr, *a, m.* důchodnj pjsař, Rentmeister, quaestor: rentmistr wydáwá penjze, *Cyr.* (auch d. röm. Quästoren nennt *Vel.* so.
Repetáč, *e, m.* t. g. rapotáč, *sl.* Mühle, scherzweise.
Repetjm, il, iti, plaudern, schnattern, blaterare, *Ryb.*
Repice, *f. sl.* Hederich, synapis arvensis.
Replika, y, *f.* Replik, replica.
Replikugi, owal, owati, repliciren, replicare: na odpowěd geho replikowal, *Vel.*
Repjm se, il, iti, *sl.* sich anhängen, ankleben, (daher řepjk).
Representant, *a, m.* Repräsentant, insg. repraesentans, *Neg.*
††Rept, u, *m.* bess. reptánj, *Jung.*
Reptáč, *e, m.* folg.
Repták, *a, m.* ein mürrischer, murrender Mensch, murmurans: repták a mudrlant, *K.* 2) Ohrenbläser, *m.* susurrator maledicus, *B.*
Reptakyně, *f.* eine Murrende, murmurans, murmuratrix.
Reptám, od. repcy, reptal, reptati, murren, murmurare, fremere; reptám nad bjdau, *Neg.* reptá stwořiteli, *Id.*
Reptánj, *n. verb.* Murren, *n.* murmur: reptánj včinili mezy sebau.
Reptawý 3. mürrisch, mussitabundus, morosus.
Republika, y, *f.* Freystaat, *m.* Republik, respublica; - án, *a, m* Republikaner, republicanus; - nka, y, *f.* -inn, *f.* - na; -ský 3. republikanisch, republicanus.
Requisycý, *f.* Requisition, requisitio.
Reserwo, *a, n.* Reservo, *n.* copiae reservatae: pro reserwo má se 60,000 mužů postawiti, *Kram.*
Reserwnj 1. Reservo-: reserwnj pluk, *Kram.*
Resolucý, *f.* Resolution, resolutio: cýsařská resolucý, *Com.*
Resydencý, *f.* Residenz, *f.* sedes, insg. residentia.
Resygnacý, *f.* s. odwolenj.
Resst, u, *m.* od. *pl.* ressty, *sl.* ressstuwánj, přjčnj trámy od gedné stěny k druhé, Gerüst, *n.* Querbalken, transtra, *pl.* machina pegma, (atis), *n.*

Resstuwánj, n. sl. Restiren, n. 2) vorh.

Resstant, u, m. Rest, n. was noch zu zahlen, residuum, (reliqua, restantia): wypowomjnánj starých resstantů, Vel. b) sl. Restant, der noch zu zahlen hat, restans, reliquator.

Resstantnjk, u. m. vorh. b)

Ret, gen. rtu, m. üblicher im plur. rty, rtowé, Lippe, f. labium; s. pysk, (russ. rot, Mund, rotok, Mündchen).

Reta, f. Hilfe, Rettung, f. in der Redensart: na retu, zur Rettung: na retu wolal, až mu pomoženo, er schrie um Hilfe, Rettung, Com. na retu wolánj, Id. so auch sl. od. na ratu: na ratu křičel, sl. d. h. er schrie: rata! rata! Hilfe! Hilfe!

Retoryka, f. Rhetorik, f. rhetorica; -cký 3. rhetorisch, rhetoricus: způsob mluwenj retorycký, K.

Retowánj, n. verb. v. folg.

Retugi, owal, owati, ein eingebürgertes Wort, (wofür man jedoch wytrhnu, auch wyswobodjm, brauchen kann), retten, erretten, eripere, liberare: někoho retowati, Cyr. retowal mne, Id. retowali sebe, djtek swých y manželek, B.

Retuňk, u, m. Hilfe, f. Beystand, m. auxilium, K. retuňku proti násylj užiti nemohl; retuňkem něčjm sobě odněkud pomocy; retuňk učiniti někomu, auxilio esse.

†Retzka, y, f. zrostlina, Retzia.

Réw, u, m. Weinstock, vitis, 2 Král. 4, 39. Ez. 17, 6.

Réwa, y, f. s. vorh.

Rewem, rewati, sl. s. řwu.

†Rewen, wně, m. zrostlina, rheum, (ist eigentl. russisch).

Rewers, u, m. Revers, m. reversales: rewers od sebe pánům učinil, Vel. rewers krále Ferdynanda, Id.

Réwj, n. coll. Weinstöcke, vites.

Rewjčko, a, n. dim. vorh. Iz. 18, 5.

Rewjr, u, m. honbisstě, Revier, tractus terrae, R.

Rewolucy, f. Revolution, conversio rerum, (revolutio), Kram. P.

Réwowj, n. s. réwj, Dz. 2, 12.

Réwowý 3. vom Weinstocke, viteus, Ez. 15, 2. dřewo réwowé.

Reyč, e, m. (v. rýti), mor. reyl, u. rýl, Grabscheit, n. rutrum, pala.

Reyd, u, m. přjkrá oklika na sylnicých neb cestách, krummer Weg, Umlauf, m. anfractus; 2) fig. Beschwerlichkeit, malum, molestia: y páni w týž reyd gjti musegj, gako gegich chlapj, Vel. 3) Herumtummeln, n. Tummel, m. agitatio: podlé wůle swé reyd prowodj, Id.

Reydenj, n. verb. vorh. 3).

Reydjm, il, iti, rollen, herumtummeln, herumtreiben, fatigare, D. reyditi s koněm, tummeln, exercere, in gyrum agitare; 2) neutr. wetzen, mit dem Hintern, agitare.

Reydisstě, n. Tummelplatz, m. Reitschule, f. locus fingendis et exercendis equis.

Reyha, y, f. strauha, Gassenrinne, f D.

Reyko, a, m. sl. ein Nahme der Ochsen.

Reykotný 3. gewendig, agilis, promtus.

Reyl, e, m. s. reyč.

Reyma, s. rýma.

, u, m. der Fluß Rhein,
[illegible]
Kolín, Köln, Colonia
[illegible] ob Reyna Kolj
[illegible]
[illegible], rynsky, ého, m. (gar le-
[illegible]) rheinischer Gul-
, m. florenus rhenensis,
[illegible]
[illegible] v. Rhein-, rheinisch, rhe-
[illegible]
[illegible], u, m. Roche, f. ein Fisch,
[illegible] reynek bodlawý, Angel-
[illegible], Stachelroche, raja aspe-
[illegible] reynek, Hechelroche, D.
[illegible], al. ati, s. rygi.
[illegible] al. ati, Sprünge ma-
[illegible], springen, im Kreise mit
[illegible] herumtanzen, einen Rei-
[illegible] tanzen, saltare in orbem,
[illegible] ducere, saltitare;
[illegible] vom englisch. raren?)
[illegible] u, m. pl. Sprünge, saltus;
[illegible], n. ludicrorum
[illegible]; Reihentanz, Kreistanz,
[illegible] saltatorius: reyry a sko-
[illegible] prowoditi, Com.
[illegible]owánj, n. verb. v. folg. 2) Zei-
[illegible]enkunst, f. graphis, (idis).
[illegible]sugi, owal, owati, zeichnen,
[illegible]ahlerisch, delineare, desi-
[illegible]nare, K.
[illegible]t, u, m. gitrnj pole, kluteni-
[illegible]a, Gereuthe, n. D.
[illegible]tbár, a, m. s. gezdec, B.
[illegible]že, f. Reis, m. eine Getreide-
[illegible]t, oryza.
[illegible]yžitec, tce, m. zrostlina, ory-
[illegible]opsis.
[illegible]žowiště, n. Getreideacker,
[illegible]wa oryzetum.
[illegible]ýžowitý 3. reisartig, ory-
[illegible]eus.
[illegible]žowý 3. Reis-, ex oryza.
[illegible], gen. rze, (im gem. Leben auch
[illegible]rze), f. Rost, der sich anlegt,
rubigo: rez na železe, Eisen-
rost, ferrugo; r. na mědi. Ku-
pferrost, aerugo; 2) der Brand,
a) im Getreide, robigo, ure-
do; b) der Bäume, uredo.

Rezák, u, m. sl. s. řezák.

Rezance, m. pl. sl. s. nudle.

†Rezan, u, m. zrostlina, stratio-
tes, (ist eigentl. russ.)

†Rezedka, y, f. zrostl., reseda.

Rež, gen. rži, f. (sl. gen. reži),
Roggen, Rocken, m. siligo, se-
cale.

Rezko, sl. adv. v. folg.

Rezký 3. sl. hurtig, flink, agilis;
2) sl. s. rezný, (selten).

Režnjk, u, m. režnj chléb, Rocken-
brod, n. 2) s. stoklas, Rocken-
trespe, bromus secalinus, Linn.

Rezný 3. sl. scharf, pikant, frisch,
acer: rezné wjno, piwo.

Režný 3. v. Roggen, secalinus;
2) roh, grob, ungebleicht, cru-
dus: režné plátno (Kanafas),
Spr. 40, 5. B. cath. Zeltlein-
wand, linum crudum.

Rezonancý, f. v klawikordu, P.
znějcý půda, R. Resonanzbo-
den, m. tabulamentum reso-
nantiae, R.

†Rezowitý 3. brandartig, uredi-
neus.

Režucha, y, f. mor. s. řeřicha.

†Rheedka, y, f. zrostl., Rheedia.

Rhetsko, a, n. Graubündten,
Rhetia.

Rjad, u, m. sl. s. řád, u, m.

Rjádjm, sl. s. řjdjm.

†Ricyowka, zrostl., riccia.

Rječice, sl. s. řjčice.

†Richerka, y, f. zrostl., richeria.

Rjedko, sl. s. řjdko.

†Riwinka, f. zrostl., rivinia.

†Rizoowka, y, f. zrostl., rizoa.

Rjedkow, sl. s. ředkew.

Rik, i, f. sl. der Sturz der Garben.

Rmautjm, il, iti, cen, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui creare, od. adferre.

II. *rec.* r-iti se, sich betrüben, trauern, contristari, perturbari, *B.*

Rmen, e, *m.* Kamille, *f.* anthemis, *Linn.* psý rmen, od. smrdutý rmen, Hundskamille, anthemis cotula; rmen wlaský, Wucherblume, *f.* chrysanthemum, *Linn.*

Rmének, nku, *mor.* vorh.

Rmenowý, 3. Kamillen=.

Rmut, u, *m.* (v. mutiti, rmutiti), der Bodensatz, od. das Dicke (Trübe) eines flüssigen Körpers, faex; daher 2) Oehlhefen, amurca; 3) Maisch (Maasch), *R.* s. mut.

Rmutný 3. beunruhigt, trüb, perturbatus: nic nad ten staw nenj rmutněgssjho a nepokogněgssjho.

Rob, a, *m. obs.* s. chlapec.

Roba, y, *f. ol.* & *sl.*, *mor.* Dirne, *f.* starkes, braves Weibsbild, besonders lediges, puella (solida); 2) Magd, *f.* ancilla.

Robátko, a, *n. dim.* s. děťátko.

Robě, ěte, s. djtě.

Robenec, nce, *m. ol.* Junge, *m.* s. hossek, *D.*

Robjm, il, iti, machen, bewerkstelligen, thun, facere, agere.

Robota, y, *f.* (arabisch robath, Kriegsarbeit), Frohne, *f.* Frohndienst, *m.* Roboth, *f.* angaria, opera serva, (robotta); robota potažnj, (s potahem), Fuhrfrohne, angaria jugalis; pěssj robota, Fußfrohne, angaria manualis; 2) (*sl.*) Arbeit, labor: ržkama a swau těžkau robotau se žiwj, *Cyr.*

Robotěj, e, *m. ol.* Knecht.

Robotjř, u. robotýř, e, *m.* Frohnbauer, *m.* rusticus servus; b) s. robotnjk; - řka, y, *f.* s. robotnice.

Robotjrský 3. den Frohnbauer, od. Fröhner, Frohndienst betreffend.

Robotnjk, a, *m.* Fröhner, Robather, *m.* vir angariam praestans; 2) Arbeitsmann, Arbeiter, laborator, laborans, operarius; - nice, *f.* - rinn, - rinn, *f.* foemina angariam praestans: 2) Arbeitsweib, - rinn, *f.* laboratrix, operaria.

Robotnjk, u, *m.* Holzwagen, *m.* plaustrum lignarium; - jček, čku, *m. dim.*

Robotný 3. s. pracowitý; 2) zum Frohndienst gehörig; djlo robotné, s. robota 1). *B.* - tně, *adv.* robothmäßig, instar angariae: galowé a robotné swých powinnostj odbýwali, *K.* ceremonyemi tak robotně Boha neodbýwali, *K.* robotně swých hodin odbýwe, *K.*

Robotugi, owal, owati, fröhnen, robathen, servire, angariam praestare.

Ročák, a, *m. sl.* s. roček.

Ročár, u, *m.* Klipfisch.

Roček, čka, *m.* Jährling, *m.* j. B. Füllen, *n.* ein Jahr alt, anniculus.

†Rocela, y, *f.* roccella (lichen).

Rocenj, *n.* wenn sich d. Leute rotten, Rottirung, factio, turbae.

Rochám, al, ati, rochen, krachen, fragorem edere.

†Rochefortka, y, *f.* zwöslinа, Rochefortia.

Rochcta, y, f. Rochette, f. (Naturgesch.) rochetta.

Roči se, impers. ge tomu rok, es jährt sich, D.

Ročka, y, f. sl. Schöpfeimer, m. situla.

Ročňák, a, m. s. ročák.

Ročňátko, a, n. einjähriges Kind, puer anniculus.

Ročně, ěte, n. vorh. D.

Ročně, adv. jährlich, quotannis, singulis annis.

Ročnj 1. jährlich, annuus, anniversarius; 2) einjährig, anniculus, unius anni.

Rod, u, m. Geburt, f. Geschlecht, n. Stamm, m. Abstammung, f. stirps, genus, z. B. z rodu chatrného, prostého, njzkého, v. schlechter Geburt rc. rodu, z rodu slawného, wysokého a wzáctného, v. vornehmer Geburt, illustri stirpe (auch loco) natus; rodem z Alexandrye, gebürtig aus Alexandrien, Vel. 2) s. rodina b); rod Jankowitý, Jahn Hagel, plebs, faex hominum.

Rodák, a, m. sl. Eingeborner, indigena.

Rodič, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; rodičowé, d. Eltern, parentes; 2) s. rodilý: rodič Rakownický, Vel. gsem rodičem měſta U.

Rodička, y, f. Gebährerinn, Mutter, f. genitrix; 2) folg.

Rodičůwbigec, u. rodičobigec, Vel. gen. gce, Elternmörder, patri-, matricida, percussor parentum.

Rodilý 3. gebürtig, natus, ortus; tu rodilý, od. doma rodilý, s. domácý, Com.

Rodjm, il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti; 2) hervorbringen, gignere; 3) obs. s. chcy, -jwám, al, ati, fr. B.

II. rec. roditi se, gebohren werden, nasci, in lucem edi, gigni; 2) entstehen, hervorgebracht werden, oriri, gigni, nasci: newole z newole se rodj; 3) gerathen, v. Gewächsen, provenire.

Rodina, y, f. Familie, f. a) Kinder, liberi; b) Familie, das Geschlecht mit allen Anverwandten, familia, gens: přjtel mĕſſček, a rodina Pán Bůh, prov. sl. wahre Freunde u. gute Anverwandte sind selten.

Roditedlný 3. Geburts-: mjsta roditedlná, Geburtstheile, genitalia (iorum).

Roditel, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; -lkyně, f. s. rodička 1), Syl.

†Rodnj 1. Familien-, rodnj tytul, Familientitel? P. rodnj liſt, Geburtsbrief.

Rodný 3. s. plodný: neyrodněgſſj wčely, Vel.

†Rodopis, u, m. Geschletsregister? D.

†Roemerka, y, f. zroſtlina, roemeria.

Rog, e, m. Schwarm, Bienenschwarm, m. examen apum, auch blos examen.

Rogjm se, il, iti, schwärmen, v. den Bienen, fetus emittere; 2) v. Menschen, auflaufen, concurrere: welmi se o to rogiti a bauřiti počali; rogiti se proti někomu, Vel. Einige Neuern weichen auch hier etwas ab, u. sagen z. B. každá aukoſt naň se rogj, A. Neg. nepřjtel se mocně rogj.

Rogownjk, u, m. Bienenkraut, n.

(nicht Melisse, medunka), apiastrum; (Nach D. soll auch Kienpost, m. ledum palustre, Linn. so heißen?)

Roh, u, m. Horn, n. a) z. B. des Ochsen, cornu; fig. rohy srazyti, demüthigen, Syl. b) alles Hornigte, z. B. das Horn am Hufe, cornu; c) alles was wie Horn gestaltet ist, z. B. des Mondes, cornu; křjdlo aneb roh armády, Vel. duha rohama na horu obrácená stála, Id. warhanářský roh, Stimmhorn v. Messing, cornu concordationis; pl rohy, α) Haspelhorn, n. D. rohy v klobauku, Hutspitzen, f. cornua pilei; β) sl. d. Sparren, canterii; d) Horn zum Blasen, cornu; 2) Ecke, f. Winkel, m. angulus, z. B. rohowé, vhlowé vlic; dům na rohu, swětnice na rohu, boh. nárožnj; s. auch bydlo; srážj gim B. rohy, předivně gich ponižuge, K. In B. bedeutet roh zuweilen, Macht, Stärke.

Roháč, e, m. i. e. rohatý, rohy magjcý, Hörner tragend, Hörnerträger, corniger, cornutus; 2) Taucher, m. eine Art Wasservögel, mergus; 3) Schröter, ein Käfer, scarabaeus cervus, od. lucanus cervus, Linn. (Feuerkäfer, Feuerschröter? D.); 4) Hornfisch? Leschka; s. gehla mořská.

†Rohacenec, nce, m. zrostlina, aegiceras.

Roháčky, sl. s. Beyby.

†Rohaténka, y, f. zrostlina, ceratiola.

Rohatjm, ěl, ěti, Hörner bekommen, cornutum fieri.

Rohatina, y, f. Leimstange, f. pertica ancupatoria, (nach Com. u. R. Garnstange, Netzgabel, f. pertica, ames); 2) od. rohatka, Hornamboß, m. incus cornuta od. bicornis; Sperrhaken, m. Sperrhorn, n. beym Schlosser, incus cornuta; 3) Wurfspieß, m. jaculum; 4) od. rohatka, (auch russ. rohatka), spanischer Reiter, ericius; pl. rohatiny, Gabel, f. furca: železné rohatiny, Lomn.

Rohatka, y, f. vorh.

†Rohatokwět, u, m. zrostlina, ceratosanthes.

†Rohatonitka, y, f. zrostlina, ceratostema.

Rohatý 3. gehörnt, cornutus.

Rohaun, a, m. Hahnrey, Hörnerträger, m. v. einem Ehemann, corniger; russ. rohonosec; - nstwj, n. Hahnreyschaft, f.

Rohljk, a, m. s. roreyk, Ryb.

Rohljk, u, m. Kipfel, Hörnlein, n. cornu, (arculatum); - kář, e, m. - křa, y, f. der od. d. Kipfel verkauft, D. - ljček, čku, m. dim.

†Rohokaz, u, m. onygena, (xylomicus).

Rohonoš, e, m. s. rohaun.

Rohowatjm, ěl, ěti, zu Horn werden.

Rohowitý 3. hornicht.

†Rohownjk, u, m. zrostlina, ceratonia.

Rohotrubač, e, m. Waldhornist, m. cornicen.

Rohowý 3. aus Horn, corneus.

Rohož, i, f. aus Binsen geflochtene Decke, storea matta, teges scirpea; fig. tato Satanowa rohož, kterauž tak mistrně spletl, dále hledj, Ohl.

Rohožka, y, f. vorh.

Rohula, y, f. sl. Nahme der Kuh.

Rohugi, owal, owati, impfen, inserere; 2) baxen?

zum Henker! abi až Gardmantas! b) ein Marterer, Plager, carnifex; c) ein Schimpfwort, carnifex; d) der andere ausſaugt, hirudo.

Raſde, f. *sl.* ſ. kmjn (laukj);

Raſcowý 3. *sl.* ſ. kmjnowý.

Raſocha, ſ. razſocha.

Raſowka, y, f. Schinderinn, f. uxor lorcarii.

Raſowna, y, f. Schinderey, d. Wohnung des Schinders, carnificina.

Raſowſký 3. Schinder-: raſowſký pacholek, ſ. ras a); -ſtwj, n. Schinderey, f. a) Arbeit des Schinders, excoriatio morticinorum; b) Plagen, Martern, n. carnificina.

Raš, e, m. grober wollener Zeug, Tuchraſch, pannus levior.

†Raſſelinka, y, f. zroſtlina, sphagnum.

Raſſelniwka, y, f. zroſtlina, sphagnum.

Raſſna, y, f. *sl.* zerlumptes Weibsbild; -ák, a, m. zerlumpter Menſch.

Raſſple, f. beſſ. ſtruhák, u, m. *Syl.* Raſpel, f. radula.

Raſtjem, tl, *sl.* ſ. roſtu.

Raſſtubnt, f. *sl.* Radſtube.

Raſugi, owal, owati, ſchinden, plagen: duše lidi raſugj, *Puch.*

Ratay, e, m. *sl.* & *ol.* ſ. rolnjk; 2) *sl.* auch ſ. nádwornjk, folg.

Ratagnjk, a, m. Schaffer, Meyer, villanus, *K.*

Ratám, al, ati, *sl.* ſ. počjtám.

Ratanice, f. *sl.* ſ. počjtánj.

Rateyna, ratayna, y, f. Schaffer- od. Geſindeſtube, cubiculum villici, vel famulare.

Rathauz, u, m. ſ. radnj dům.

Ratice, f. *sl.* ſ. papřček.

Ratiſſté, ratiſſtě, n. Schaft des Wurfſpießes, hasile: komoz ratiſſt.

Ratoleſt, i, f. (*russ.* Iſetoraš, *pol.* latorošl; einjähriger Zweig), Zweig, m. ramus; germen; zelená ratoleſt, belaubter grüner Zweig, frons, (ndis); nach *Berchtk.* turio, ramus novellus,

Ratoleſtjm ſe, il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.

Ratoleſtný 3. voller Laub, od. belaubter Zweige, belaubt, frondosus.

Ratolſtka, -éſtka, y, f. *dim.* Zweiglein, Zweigelchen, n. ramulus, ramusculus.

Ratugem, *sl.* ſ. retugi.

Raub, u, m. Pfropfreis, m. surculus, propago, talea; raub do auſt děla, Mundpfropf, obturaculum oris tormenti.

Raubám, al, ati, hauen, einhauen, incidere; raubati mečem někoho, *Cyr.*

— II. *rec.* -ti ſe, s někým, *sl.* heftig ſtreiten, acriter contendere, decertare, disputare.

Raubj, iho, ſ. raubný.

Rauben, bně, Blockaſten, Brunnenkaſten, ſ. obruba, u. ſrub.

Raubenj, n. verb. 2) Gezimmer, Zimmerwerk, n. *D.*

Raubenina, y, f. opjchané kraupy owesné, *Vet.* Haberſchleim, od. Haberbrey, als Speiſe.

Raubjček, čku, m. *dim.* ein kleiner Knebel.

Raubjk, u, m., *sl.* kolek u. koljk, *mor.* knutel, knytel, Knebel, m. ein kurzes dickes Holz, womit d. Garbenbänder zuſammengezogen werden, bacillum; b) ein kurzes dickes Querholz, welches man denjenigen, d. nicht ſchreien ſollen, in den aufgeſperrten Mund bindet; auch den Gän-

sen sperrt man den Schnabel mit dergleichen auf, wenn sie in der Saat rc. Schaden thun.
Raubjm, il, iti, en, säumen, mit Saume besetzen z. 2) v. (aus) Blöcken verfertigen; 3) *sl. Nitr.* repartiren, z. B. d. Abgaben.
Raublík, u, *m.* s. raub.
Raubný 3. *sl. Nitr.* Repartierer, u. Einnehmer der Abgaben rc. vgl. Raubjm.
Raubugi, owati, s. ſſtěpugi, *D.*
Rauče, *adv.* s. rychle.
Raucha, y, *f.* Tuch, *n.* ein Stück leinenen Zeuges, linteum; potnj r., Schweißtuch, sudarium; 2) Schleyer, *m.* velum; smutkowá r., Trauerschleyer, velum lugubre.
Raucho, a, *n.* Kleid, Kleidung, vestis, vestimentum; raucho swátečné, festliches Kleid, festus cultus.
Raucj 1. s. raný.
Raučka, y, *f. dim.* v. ruka, Händchen, *n.* 2) Handhabe, *f.* Heft, Griff, *m.* manubrium, ansa, capulus.
Raudnjk, u, *m.* s. rudnjk, *R.*
Rauhač, e, *m.* s. rauhawec.
Rauhám se, al, ati, *reg. dat.* lästern, conviciari, probris incessere, od. lacerare, maledicere alicui, blasphemare: aby rauháno nebylo gméno Božj, *B.*
Rauhánj, *n.* Lästerung, *f.* a) Lästern, *n.* maledictio, conviciatio; b) Lästerworte, convicium, probrum, probra; rauhánj proti Bohu, Gotteslästerung, maledictum in Deum, blasphemia.
Rauhawec, wce, *m.* Lästerer, blasphemator, *Hus.*
Rauhawý 3. lästerlich, schimpfend, maledicus criminosus; gotteslästerlich, blasphemicus, auch impius; - wě, *adv.* maledice, criminose, blasphemice, impie; - wost, i, *f.* s. rauhánj.
Raunatý 3. einschürig: skopec raunatý, qui semel anno tondi solet.
Rauno, a, *n.* (vgl. ἔριον), Vließ, *n.* ein Fell mit der Wolle, (*sl.* rauno, d. ganze abgeschorne, sich aber noch zusammenhaltende Wolle v. einem Schaafe, vellus, *n.*
Raup, a, *m.* (viell. aus dem deutschen Raupe) eine Larve od. Wurm, z. B. welche d. Pferde unterm Schweif am od. im Mastdarm haben, aus denen viell. hernach d. Bremsen, Roßbremsen werden; daher auch Bremse, s. střeček; *pl.* raupy, fig. der Rausch im Kopfe, Taumel, crapula, auch Begierde, Kitzel, *m.* lascivia: raupy w hlawě mjti, toll thun, insanire: raupy wyhnati někomu, den Kitzel vertreiben, lasciviam cohibere.
Raupowé kořenj, Schöllkraut, *n.* Schellwurz, *f.* chelidonium, *Linn.*
Raura, y, *f.* Röhrkasten, *m.* cisterna; 2) *sl.* Röhre.
Raurowé kořenj, Scharbockskraut?
Raurnj 1. z. B. raurnj wěže, Röhrthurm, Röhrkasten, *m.* r. woda, Röhrwasser, *Vel.*
Raurnjk, a, *m.* zprawce raurnj wěži, Röhrbrunnmeister, *Vel.*
†**Raurowka**, y, *f.* zrostlina, tubulina, (xylomicus).
Rausám se, ati, im nassen Grase streichen, waten.

Raušný 3. gerauppert, gehost, (v. Tauben), *D.*

Rauška, y, *f.* Schleyer, *m.* Hülle (des Kopfes), velum, velamen.

Rauškář, e, *m.* Schleyermacher; -řka, y, *f.* -inn, *f.*

Raušnice, *f.* Kleidermacherinn; 2) Kleiderhändlerinn, negotiatrix vestiaria; 3) Kleiderkammer, *f.* vestiarium.

Raušník, a, *m.* Kleidermacher, confector vestium; 2) Kleiderhändler, negotiator vestiarius.

Raušnikář, e, *m.* Zeugmacher, Zeugweber, polymitarius, *K.*

Rausy, *pl. m.* Hosen des Federviehes.

Rauta, y, *f.* Raute, *f.* eine Pflanze, ruta.

†**Rautička**, y, *f.* zrostl., fumaria.

Rautowitý 3. Rauten-, rutaceus.

†**Rauwolfka**, y, *f.* zrostlina, Rauwolfia.

†**Rawenal**, u, *m.* zrostlina, urania, (ist eigentl. kroatisch).

Raynice, *sl.* s. rendljk.

Ráz, raz, rázy, *sl.* für krát; 2) einmal, semel: gesstě ráz ti powjm; 3) einst, quondam: ráz sem byl na lauce, a widěl sem wlka: razom, gleich, illico.

Ráz, u, *m.* Schlag, *m.* ictus; gednjm rázem, gednau ranau, auf einen Hieb, uno ictu, *D.* rázem, (*sl.* rázom, na ráz), s. hned, *russ.* auch razom, sogleich; vgl. das franz. tout à coup: gednjm rázem wssickni stanau, *Jungm.*; daher 2) (üblicher) Gepräge z.B. der Münze, nota: ráz owcy, *K.* 3) sslak ho porazyl, když we Wjdni před králem w rázu stál? *Vel.cal.hist.*

Ráž, e, *f.* Kügelchen, *n.* globulus: w ráže (kulky) hráti, *Com.* (Nach *D.* Kügelchen v. Stein).

Razenj, *n. verb.* v. radjm, *Syl.*

Ražená cesta, gebahnter Weg, via trita, *D.*

Rážka, *sl.* s. rozbina.

†**Rážkonosec**, sce, *m.* zrostlina, sphaerophoron, (lichen).

†**Rážkowka**, y, *f.* zrostlina, sphaeria, (xylonicus).

Ražný 3. *sl.* gewichtig, z.B. Stock, justum pondus habens: ražná palice.

Rázporek, *sl.* s. rozparek, 2).

Rázporka, *sl.* Spreitze, *f.* Querstänglein, s. razporka.

Rázsocha, y, *f.* (*sl.*) na koncy rozdwogená socha, neb panoha, zweyzackigter Ast, od Ruthe, ramus bifidus, bicornis, s. auch rozsosska;

Rázsosska, y, *f. dim.* vorh.

Razu, *ol.* für radjm.

Ražump, u, *m.* der Ort unter der Schacht, wohin das Erz zusammengeführt, und dann hinauf gezogen wird, locus congesti metalli.

Rázwor, u, *m. sl.* s. zápora.

Razým, yl, yti, *sl.* nach etwas riechen, olere aliquid: to něčjm razý, (*boh.* razyti cestu, den Weg bahnen?)

Rda, y, *f. ol.* & *nunc* (*sl.*) rdza, rydza, rza, *boh.* rez, Rost, rubigo, (daher rdjm se -).

Rdausým, yl, *yti*, würgen, den Athem hemmen, spiritum praecludere, angere; od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgen umdrehen, obtorquere collum.

Rdesno, a, *n.* Flöhkraut, Dürrkraut, *n.* Dürrwurzel, *f.* polygonum persicaria.

Rdest, u, m. wodnj, Samkraut, n. potamogeton, Vel. (ist eigentlich pohlnisch.)

Rdjm se, il, iti, (v. rda), errothen, a) roth werden, rubescere, rubere; b) schamroth werden, rubescere, erubescere.

†Reaumurka, y, f. zrostlina, reaumuria.

Reálnj i. Real-, z. B. reálnj akademie, Realakademie, Neg.

Rebell, a, m. Rebell, rebellis: rebellem proti cysaři nebyl, Com.

Rebellugi, owal, owati, rebelliren, rebellare, Com.

Rebrjm se, il, iti, sl. abschüßig fahren, schleudern, (v. Schlitten), boh. ssneydrem se dáti, declivi procedere, Vel.

Rebro, a, n. sl. (ol. řebro), s. žebro, costa.

Recensent, a, m. Rezensent, censor, insg. recensens.

Recenzý, f. Rezension, censura.

Recepis, u, m. Empfangsschein, Rezepis, apocha.

Recept, u, m. Rezept, n. des Arztes, receptum, R.

Rečjem, sl. s. řeknu.

†Redutka, y, f. zrostl., redutea.

Refektář, e, m. refectorium, D.

Reflinek, reflink, s. rozwod, D. 2) sl. Nitr. eine Art Weintraube.

Reforma, y, f. Reform, f. reformatio, Kram.

Reformacý, f. Reformation, reformatio.

Reformát, a, m. ein Reformirter, Reformatus, Helveticae Confessioni addictus; -tka, y, f. -te, f. ta; -tský 3. den od. d. Reformirten betreffend.

Regál, u, m. regálowé warhany.

Regálnj 1. z. B. papjr, s. papjr.

Regent, a, m. Aufseher, curator: regentí statkůw na Morawě, Com. 2) Regent, Regierer, rector, (regens): Boleslaw cudný, regent koruny Polské, Vel. prwnj regent (englický), P. -tka, y, f. Regentinn, f. rectrix, gubernatrix, Com.

Regiment, u, m. (obs.) Regierung, gubernatio: regiment neywyšssj přigjti a k němu přistaupiti; regiment a dobrý řád, K.

Registrátor, a, m. Registraut, registrator, Kram.

Registr, üblicher pl. registra, ster, Register, m. catalogus, index, B. Krystus do swých registr zapisuge dobrodinj; registra přjgmu a wydánj, tabulae accepti et expensi.

Registřjk, (regstřjk), u, m. vorh. w registřjk milých swých pogjmati někoho; registřjk měssťanů, Com. reg. mosazný k krupicy, messingenes Sieb zum Gries, cribrum.

Registrowánj, n. verb. v. folg.

Registrugi, owati, registriren.

Registrum, kebrjk s děrami k cýwkám, Register, n. (Bortenwirk.), regula.

Regyment, u, m. Soldatenabtheilung, Regiment, n. legio; 2) Kolbe, Keule, clava; regymentem, gegž w rukau držel, ukrutně ho zbil, Com. -tský 3. Regiments-; 3) sl. allgemein, groß: regymentská kurwa.

Regule, f. Regel, f. regula, K.

Rehek, hka, rehecek, čka, m. ein Vogel, (nicht Reiher, sondern viell. Regenvogel, numenius arquata, Kl.

†Reichelka, y, f. zrostlina, reichelia.

Rek, a, m. Held, m. heros.

plodný 3. heldenzeugend;
·plodný Český swět, *Sedl.*
ný 3. folg.
ský 3. heldenmäßig, he-
us; rekowské činy, Helden-
ten, *B.* r-ské skutky pro-
ti.
ostwj, *n.* Heldenthat, *f.* fa-
us heroicum: rekowstwj
nepřátelých dokazowati.
t, *a, m.* Rekrut, *m.* tyró.
tugi, owal, owati, rekru-
n, tyrones legere.
r, *a, m.* Rektor einer Schu-
rector, *Com.* rektor včenj
lžského, *Vel.* (*sl.* auch Schul-
ster, Dorfschulmeister); -rka,
. - inn, *f.* uxor rectoris;
ký 3. Rektor-, rectoralis;
wj, *n.* Rektoramt, *n.* munus
toris.
, *sl.* f. řku, (*ol.* řeku).
ý, *f.* Bericht, Relation, re-
io, Pr. činili relacý, *Com.*
jk, *u, m.* Rehmling, (Rämm-
g)? *Leschka.*
a, m. Rennthier, *n.* taran-
, Rozm. C.
t, *a, m.* Reiner, Renatus, *Vel.*
ljk, *u, m.* Bratpfanne, *f.*
tago, frixorium; - jček,
, *m. dim.*
mistr, *a, m.* důchodnj pjsař,
ntmeister, quaestor: rent-
str wydáwá penjze, *Cyr.*
ich d. rdm. Quästoren nennt
l. so.
táč, *e, m.* t. g. rapotáč, *sl.*
ähle, scherzweise.
tjm, il, iti, plaudern, schnat-
n, blaterare, *Ryb.*
ce, *f. sl.* Hederich, synapis
vensis.
ika, *y, f.* Replik, replica.
ikugi, owal, owati, replici-
ren, replicare: na odpowěď
geho replikowal, *Vel.*
Repjm se, il, iti, *sl.* sich anhängen,
ankleben, (daher řepjk).
Represéntant, *a, m.* Represen-
tant, insg. repraesentans, *Neg.*
††Rept, *u, m.* bess. reptánj, *Jung.*
Reptáč, *e, m.* folg.
Repták, *a, m.* ein mürrischer, mur-
render Mensch, murmurans:
repták a mudrlant, *K.* 2) Oh-
renbläser, *m.* susurrator ma-
ledicus, *B.*
Reptakyně, *f.* eine Murrende,
murmurans, murmuratrix.
Reptám, od. repcy, reptal, repta-
ti, murren, murmurare, fre-
mere; reptám nad bjdau, *Neg.*
reptá stwořiteli, *Id.*
Reptánj, *n. verb.* Murren, *n.* mur-
mur: reptánj včinili mezy
sebau.
Reptawý 3. mürrisch, mussita-
bundus, morosus.
Republika, *y, f.* Freystaat, *m.* Re-
publik, respublica; - án, *a, m*
Republikaner, republicanus;
- nka, *y, f.* -inn, *f.* - na; -ský 3
republikanisch, republicanus
Requisýcý, *f.* Requisition, requi-
sitio.
Reserwo, *a, n.* Reservo, *n.* copiae
reservatae: pro reserwo má se
60,000 mužů postawiti, *Kram.*
Reserwnj 1. Reservo-: reserwnj
pluk, *Kram.*
Resolucý, *f.* Resolution, resolu-
tio: cýsařská resolucý, *Com.*
Resydencý, *f.* Residenz, *f.* sedes,
insg. residentia.
Resygnacý, *f.* s. odwolenj.
Resst, *u, m.* od. *pl.* ressty, *sl.* re-
sstuwánj, přjčnj trámy od ge-
dné stěny k druhé, Gerüst, *n.*
Querbalken, transtra, *pl.* ma-
china pegma, (atia), *n.*

Resstuwánj, *n. sl.* Restiren, *n.* 2) vorh.

Resstant, u, *m.* Rest, *n.* was noch zu zahlen, residuum, (reliqua, restantia): wypominánj starých resstantů, *Vel.* b) *sl.* Restant, der noch zu zahlen hat, restans, reliquator.

Resstantnjk, u. *m.* vorh. b)

Ret, *gen.* rtu, *m.* üblicher im *plur.* rty, rtowé, Lippe, *f.* labium; s. pysk, (*russ.* rot, Mund, rotok, Mündchen).

Reta, *f.* Hilfe, Rettung, *f.* in der Redensart: na retu, zur Rettung: na retu wolal, až mu pomoženo, er schrie um Hilfe, Rettung, *Com.* na retu wolánj, *Id.* so auch *sl.* od. na ratu: na ratu křičel, *sl.* d. h. er schrie: rata! rata! Hilfe! Hilfe!

Retoryka, *f.* Rhetorik, *f.* rhetorica; - cký 3. rhetorisch, rhetoricus: způsob mluwenj retorycký, *K.*

Retowánj, *n. verb.* v. folg.

Retugi, owal, owati, ein eingebürgertes Wort, (wofür man jedoch wytrhnu, auch wyswobodjm, brauchen kann), retten, erretten, eripere, liberare: někoho retowati, *Cyr.* retowal mne, *Id.* retowali sebe, djtek swých y manželek, *B.*

Retunk, u, *m.* Hilfe, *f.* Beystand, *m.* auxilium, *K.* retunku prósti násylj vžiti nemohl; retunkem něčjm sobě oděkud pomocy; retunk včiniti někomu, auxilio esse.

†Retzka, y, *f.* zrostlina, Retzia.

Rew, u, *m.* Weinstock, vitis, 2 Král. 4, 39. Ez. 17, 6.

Rewa, y, *f.* s. vorh.

Rewem, rewati, *sl.* s. řwu.

†Rewen, wně, *m.* zrostlina, rheum, (ist eigentl. russisch).

Rewers, u, *m.* Revers, *m.* reversales: rewers od sebe pánům včinil, *Vel.* rewers krále Ferdynanda, *Id.*

Réwj, *n. coll.* Weinstöcke, vites.

Rewjčko, a, *n. dim.* vorh. Iz. 18, 5.

Rewjr, u, *m.* honbisstě, Revier, tractus terrae, *R.*

Rewolucy, *f.* Revolution, conversio rerum, (revolutio), *Kram. P.*

Réwowj, *n.* s. réwj, Dz. 2, 11.

Réwowý 3. vom Weinstocke, viteus, Ez. 15, 2. dřewo réwowé.

Reyč, e, *m.* (v. rýti), *mor.* reyl, u. rýl, Grabscheit, *n.* rutrum, pala.

Reyd, u, *m.* přjkrá oklika na sylnicých neb cestách, krummer Weg, Umlauf, *m.* anfractus; 2) *fig.* Beschwerlichkeit, malum, molestia: y páni w týž reyd gjti musegj, gako gegich chlapi, *Vel.* 3) Herumtummeln, *n.* Tummel, *m.* agitatio: podlé wůle swé reyd prowodj, *Id.*

Reydenj, *n. verb.* vorh. 3).

Reydjm, il, iti, rollen, herumtummeln, herumtreiben, fatigare, *D.* reyditi s koněm, tummeln, exercere, in gyrum agitare; 2) *neutr.* wetzen, mit dem Hintern, agitare.

Reydisstě, *n.* Tummelplatz, *m.* Reitschule, *f.* locus fingendis et exercendis equis.

Reyha, y, *f.* strauha, Gassenrinne, *f D.*

Reyko, a, *m. sl.* ein Nahme der Ochsen.

Reykotný 3. gewendig, agilis, promtus.

Reyl, e, *m.* s. reyč.

Reyma, s. rýma.

Reyn, u, m. der Fluß Rhein, Rhenus.
Reyn Kolјn, Kölln, Colonia Agrippina: od Reyna Kolјna, Vel.
Reynſký, rýnſký, ého, m. (gar irrig řjmſký!) rheiniſcher Gulden, m. florenus rhenensis, Vel. Com.
Reynſký 3. Rhein-, rheniſch, rhenanus.
Reynok, u, m. Roche, f. ein Fiſch, raja; reynok bodlawý, Angelfiſch, Stachelroche, raja aspera; oſtrý reynok, Hechelroche, D.
Reypám, al, ati, ſ. rygi.
Reyrám, al, ati, Sprünge machen, ſpringen, im Kreiſe mit Geſang herumtanzen, einen Reihen tanzen, saltare in orbem, choreas ducere, saltitare; (viell. vom engliſch. raren?)
Reyry, ů, m. pl. Sprünge, saltus; Poſſenreißen, n. ludicrorum lusio; Reihentanz, Kreistanz, orbis saltatorius: reyry a ſkoky prowoditi, Com.
Reyſowánј, n. verb. v. folg. 2) Zeichenkunſt, f. graphis, (idis).
Reyſugi, owal, owati, zeichnen, mahleriſch, delineare, designare, K.
Reyt, u, m. gitrnј pole, klučenina, Gereuthe, n. D.
Reythár, a, m. ſ. gezdec, B.
Reyže, f. Reis, m. eine Getreideart, oryza.
†Reyžitec, tce, m. zroſtlina, oryzopsis.
Reyžowiſſtě, n. Getreideacker, etwa oryzetum.
†Reyžowitý 3. reisartig, oryzeus.
Reyžowý 3. Reis-, ex oryza.
Rez, gen. rze, (im gem. Leben auch reze), f. Roſt, der ſich anlegt, rubigo: rez na železe, Eiſenroſt, ferrugo; r. na mědi, Kupferroſt, aerugo; 2) der Brand, a) im Getreide, robigo, uredo; b) der Bäume, uredo.
Rezák, u, m. sl. ſ. řezák.
Rezance, m. pl. sl. ſ. nudle.
†Rezan, u, m. zroſtlina, stratiotes, (iſt eigentl. ruſſ.)
†Rezedka, y, f. zroſtl., reseda.
Rež, gen. rži, f. (sl. gen. reži), Roggen, Rocken, m. siligo, secale.
Rezko, sl. adv. v. folg.
Rezký 3. sl. hurtig, flink, agilis; 2) sl. ſ. rezný, (ſelten).
Režnјk, u, m. režnј chléb, Rockenbrod, n. 2) ſ. ſtoklas, Rockentreſpe, bromus secalinus, Linn.
Rezný 3. sl. ſcharf, pikant, friſch, acer: rezné wјno, piwo.
Režný 3. v. Roggen, secalinus; 2) roh, grob, ungebleicht, crudus: režné plátno (kanafas), Spr. 40, 5. B. cath. Zeltleinwand, linum crudum.
Rezonancý, f. v klawikordu, P. znějcý půda, R. Reſonanzboden, m. tabulamentum resonantiae, R.
†Rezowitý 3. brandartig, uredineus.
Režucha, y, f. mor. ſ. řeřicha.
†Rheedka, y, f. zroſtl., Rheedia.
Rhetſko, a, n. Graubündten, Rhetia.
Rjad, u, m. sl. ſ. řád, u, m.
Rjádјm, sl. ſ. řjdјm.
†Ricyowka, zroſtl., riccia.
Rječice, sl. ſ. řјčice.
†Richerka, y, f. zroſtl., richeria.
Rjedko, sl. ſ. řјdko.
†Riwinka, f. zroſtl., rivinia.
†Rizoowka, y, f. zroſtl., rizoa.
Rjedkow, sl. ſ. ředkew.
Rik, i, f. sl. der Sturz der Garben.

Rmautjm, il, iti, cen, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui creare, od. adferre.

II. *rec.* r-iti se, sich betrüben, trauern, contristari, perturbari, *B.*

Rmen, *e, m.* Kamille, *f.* anthemis, *Linn.* psý rmen, od. smrdutý rmen, Hundskamille, anthemis cotula; rmen wlaský, Wucherblume, *f.* chrysanthemum, *Linn.*

Rmenek, nku, *mor.* vorh.

Rmenowý, 3. Kamillen=.

Rmut, *u, m.* (v. mutiti, rmutiti), der Bodensatz, od. das Dicke (Trübe) eines fliessigen Körpers, faex; daher 2) Oehlhefen, amurca; 3) Maisch (Maasch), *R.* s. mut.

Rmutný 3. beunruhigt, trüb, perturbatus: nic nad ten stawo neni rmutnégssjho a nepokognégssjho.

Rob, *a, m. obs.* s. chlapec.

Roba, *y, f. ol. & sl., mor.* Dirne, *f.* starkes, braves Weibsbild, besonders lediges, puella (solida); 2) Magd, *f.* ancilla.

Robátko, *a, n. dim.* s. děťátko.

Robě, ěte, s. dítě.

Robenec, nce, *m. ol.* Junge, *m.* s. hossek, *D.*

Robjm, il, iti, machen, bewerkstelligen, thun, facere, agere.

Robota, *y, f.* (arabisch robath, Kriegsarbeit), Frohne, *f.* Frohndienst, *m.* Roboth, *f.* angaria, opera serva, (robotta); robota potažnj, (s potahem), Fuhrfrohne, angaria jugalis; pěssj robota, Fussfrohne, angaria manualis; 2) (*sl.*) Arbeit, labor: rukama a swau těžkau robotau se žiwj, *Cyr.*

Robotěz, *e, m. ol.* Knecht.

Robotjř, *u.* robotyř, *e, m.* Frohnbauer, *m.* rusticus servus; b) s. robotnjk; - řka, *y, f.* s. robotnice.

Robotjřský 3. den Frohnbauer, od. Fröhner, Frohndienst betreffend.

Robotnjk, *a, m.* Fröhner, Robather, *m.* vir angariam praestans; 2) Arbeitsmann, Arbeiter, laborator, laborans, operarius; - nice, *f.* - rinn, - rinn, *f.* foemina angariam praestans: 2) Arbeitsweib, - rinn, *f.* laboratrix, operaria.

Robotnjk, *u, m.* Holzwagen, *m.* plaustrum lignarium; - jček, čku, *m. dim.*

Robotný 3. s. pracowitý; 2) zum Frohndienst gehörig; djlo robotné, s. robota 1). *B.* - tně, *adv.* robothmässig, instar angariae: galowé a robotné swých powinnostj oddýwali, *H.* ceremonyemi tak robotně Boha neoddýwali, *K.* robotné swých hodin oddube, *K.*

Robotugi, owal, owati, fröhnen, robathen, servire, angariam praestare.

Ročák, *a, m. sl.* s. roček.

Ročár, *u, m.* Klippfisch.

Roček, čka, *m.* Jährling, *m.* s. W. Füllen, *n.* ein Jahr alt, anniculus.

†Rocela, *y, f.* roccella (lichen).

Rocenj, *n.* wenn sich d. Leute rotten, Rottirung, factio, turbae.

Rochám, al, ati, rochen, krachen, fragorem edere.

†Rochefortka, *y, f.* zröstlina, Rochefortia.

Rocheta, y, f. Rochette, f. (Naturgesch.) rochetta.

Roči se, impers. ge tomu rok, es jährt sich, D.

Ročka, y, f. sl. Schöpfeimer, m. situla.

Ročňák, a, m. s. ročák.

Ročňátko, a, n. einjähriges Kind, puer anniculus.

Ročně, ěte, n. vorh. D.

Ročně, adv. jährlich, quotannis, singulis annis.

Ročnj 1. jährlich, annuus, anniversarius; 2) einjährig, anniculus, unius anni.

Rod, u, m. Geburt, f. Geschlecht, n. Stamm, m. Abstammung, f. stirps, genus, z. B. z rodu chatrného, prostého, njzkého, v. schlechter Geburt rc. rodu, z rodu slawného, wysokého a wzáctného, v. vornehmer Geburt, illustri stirpe (auch loco) natus; rodem z Alexandrye, gebürtig aus Alexandrien, Vel. 2) s. rodina b); rod Jankowitý, Jahn Hagel, plebs, faex hominum.

Rodák, a, m. sl. Eingeborner, indigena.

Rodič, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; rodičowé, d. Eltern, parentes; 2) s. rodilý: rodič Rakownický, Vel. gsem rodičem města N.

Rodička, y, f. Gebährerinn, Mutter, f. genitrix; 2) folg.

Rodičůwbigec, u. rodičobigec, Vel. gen. gce, Elternmörder, patri, - matricida, percussor parentum.

Rodilý 3. gebürtig, natus, ortus; tu rodilý, od. doma rodilý, s. do mácý, Com.

Rodjm, il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti; 2) hervorbringen, gignere; 3) obs. s. chcy, - jwám, al, ati, fr. B.

II. rec. roditi se, gebohren werden, nasci, in lucem edi, gigni; 2) entstehen, hervorgebracht werden, oriri, gigni, nasci: newole z newole se rodj; 3) gerathen, v. Gewächsen, provenire.

Rodina, y, f. Familie, f. a) Kinder, liberi; b) Familie, das Geschlecht mit allen Anverwandten, familia, gens: přjtel měšček, a rodina Pán Bůh, prov. sl. wahre Freunde u. gute Anverwandte sind selten.

Roditedlný 3. Geburts=: mjsta roditedlná, Geburtstheile, genitalia (iorum).

Roditel, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; - lkyně, f. s. rodička 1), Syl.

†Rodnj 1. Familien=, rodnj tytul, Familientitel? P. rodnj list, Geburtsbrief.

Rodný 3. s. plodný: neyrodněgssj wčely, Vel.

†Rodopis, u, m. Geschletsregister? D.

†Roemerka, y, f. zrostlina, roemeria.

Rog, e, m. Schwarm, Bienenschwarm, m. examen apum, auch blos examen.

Rogjm se, il, iti, schwärmen, v. den Bienen, fetus emittere; 2) v. Menschen, auflaufen, concurrere: welmi se o to rogiti a bauřiti počali; rogiti se proti někomu, Vel. Einige Neuern weichen auch hier etwas ab, u. sagen z. B. každá auzkost naň se rogj, A. Neg. nepřjtel se mocně rogj.

Rogownjk, u, m. Bienenkraut, n.

(nicht Melisse, meduňka), apiastrum; (Nach *D.* soll auch Kienpost, *m.* ledum palustre, *Linn.* so heißen?)

Roh, u, *m.* Horn, *n.* a) z. B. des Ochsen, cornu; fig. rohy srazyti, demüthigen, *Syl.* b) alles Hornigte, z. B. das Horn am Hufe, cornu; c) alles was wie Horn gestaltet ist, z. B. des Mondes, cornu; křjdlo aneb roh armády, *Vel.* duha rohama na horu obrácená stála, *Id.* warhanářský roh, Stimmhorn v. Messing, cornu concordationis; *pl* rohy, α) Haspelhorn, *n. D.* rohy v klobauku, Hutspitzen, *f.* cornua pilei; β) *sl.* d. Sparren, canterii; d) Horn zum Blasen, cornu; 2) Ecke, *f.* Winkel, *m.* angulus, z. B. rohowé, vhlowé vlic; dům na rohu, swětnice na rohu, *boh.* nárožnj; s. auch bydlo; srážj gim B. rohy, předivně gich ponižuge, *K.* In *B.* bedeutet roh zuweilen, Macht, Stärke.

Roháč, e, *m.* i. e. rohatý, rohy magjcý, Hörner tragend, Hörneträger, corniger, cornutus; 2) Taucher, *m.* eine Art Wasservögel, mergus; 3) Schröter, ein Käfer, scarabaeus cervus, od. lucanus cervus, *Linn.* (Feuerkäfer, Feuerschröter? *D.*); 4) Hornfisch? *Leschka*; s. gehla mořská.

†**Rohacenec**, nce, *m.* zrostlina, aegiceras.

Roháčky, *sl.* s. kozby.

†**Rohatěnka**, y, *f.* zrostlina, ceratiola.

Rohatjm, ěl, ěti, Hörner bekommen, cornutum fieri.

Rohatina, y, *f.* Leimstange, *f.* pertica aucupatoria, (nach *Com.* u. *R.* Garnstange, Netzgabel, *f.* pertica, ames); 2) od. rohatka, Hornambos, *m.* incus cornuta od. bicornis; Sperrhaken, *m.* Sperrhorn, *n.* beym Schlosser, incus cornuta; 3) Wurfspieß, *m.* jaculum; 4) od. rohatka, (auch *russ.* rohatka), spanischer Reiter, ericius; *pl.* rohatiny, Gabel, *f.* furca: železné rohatiny, *Lom.*

Rohatka, y, *f.* vorh.

†**Rohatokwět**, u, *m.* zrostlina, ceratosanthes.

†**Rohatonitka**, y, *f.* zrostlina, ceratostemma.

Rohatý 3. gehörnt, cornutus.

Rohaun, a, *m.* Hahnrey, Hörnerträger, *m.* v. einem Ehemann, corniger; *russ.* rohonosec; -nstwj, *n.* Hahnreyschaft, *f.*

Rohljk, a, *m.* s. roreyk, *Ryb.*

Rohljk, u, *m.* Kipfel, Hörnlein, *n.* cornu, (arculatum); -kář, e, *m.* -kka, y, *f.* der od. d. Kipfel verkauft, *D.* -ljček, čku, *m.* *dim.*

†**Rohokaz**, u, *m.* onygena, (xylomicus).

Rohonoš, e, *m.* s. rohaun.

Rohowatjm, ěl, ěti, zu Horn werden.

Rohowitý 3. hornicht.

†**Rohownjk**, u, *m.* zrostlina, ceratonia.

Rohotrubač, e, *m.* Waldhornist, *m.* cornicen.

Rohowý 3. aus Horn, corneus.

Rohož, i, *f.* aus Binsen geflochtene Decke, storea matta, teges scirpea; fig. tato Satanowa rohož, kterauž tak mistrně spletl, dále hledj, *Ohl.*

Rohožka, y, *f.* vorh.

Rohula, y, *f. sl.* Nahme der Kuh.

Rohugi, owal, owati, impfen, inserere; 2) bagen?

Rok, u, u. a, m. (v. řku), Jahr, n. annus; rok městský, bürgerlicher Tag, dies civilis; opp. rok přirozený; rok po roce, s. po; z rok do roka, od. rok po roku, Jahr aus Jahr ein, v. Jahr zu Jahr, annue; takto rok, jetzt ein Jahr, annus est, Syl. gedenraz w roku, y to ge w oku, prov. sl. seltenes Vergeben nimmt man auch übel; 2) Termin, m. Tagsatzung, f. terminus, zápis wztahowal se na placenj roků, Pr. stranám rok na zeytřj položiti, den Partheyen den morgenden Tag zum Erscheinen bestimmen, diem dicere, auch stranám čas a rok gmenowati, Pr. rok složiti někomu, dasselbe, Ger. 49, 18. státi s někým na roku, držeti s někým, jemand im Gerichtsstreit beystehen, stare ab aliquo, Syl. w čas oplacenj protahuge roku, B.

Rokle, auch roklj, f. Höhlung in der Erde od. im Berge, cavitas, hiatus, B. roklj, rozpadlina, propast, R.

Rokoš, s. rákoš.

Rokosý, s. rákosý, Syl.

Rokowánj, n. Berathschlagung, Conferenz, f. deliberatio, B.

Rokugi, owal, owati, berathschlagen, sich berathschlagen, deliberare: spolu o tom rokowati, gakby se pomstili, Cyr. rokowáno na něm o bauřku, Vel.

†**Rokýt**, u, m. nach Berckt. so viel als peň palmy, caudex?

Rokyta, od. rakyta, y, f. sl. folg.

Rokytj, n. Riedgras, n. carex, (Binse, juncus? Com.) hung. rakotya- od. rokotya-fa, silex.

Rokytisstě, n. ein Ort voller Riedgras, carectum, Syl.

†**Rokytnjk**, u, m. zrostl., calamus.

Rokytný 3. z. B. rokytné mjsto, Ried, carectum, Syl.

Role, (rola, y), f. sl. folg.

Rolj, f. Acker, m. ager.

Rolnička, y, f. Zopft od. Rolle, Röllchen? Pražský posel.

Rolnjk, a, m. Ackersmann, m. arator, agricola.

†**Rondeletka**, y, f. zrostlina, Rondeletia.

Ronjm, il, iti, k. p. owoce s stromu, sl. herunter schlagen, zum Fallen bringen, decutere; 2) fallen lassen: ani slzy nevronil, Com. gedna slza hynhau ronila, sl.; (russ. vron'aju, fallen lassen).

Ropauch, u, m. Eiszapfen, Eiszacken, m. stiria.

Rorate, pl. f. Roraten, rorate; -tnj 1. z. B. rorátnj pjsně.

Ropucha, y, f. sl. Kröte, f. bufo.

Roreyk, a, m., sl. desskownjk, (ze dessť obadá), Spierschwalbe, Kirchschwalbe, Mauerschwalbe, f. hirundo apus, Linn. hirundo muraria, Kl.

Rosa, y, f. Thau, m. ros: 2) Himmelsthau, Schwaden, festuca fluitans; s. auch rosyčka.

Rosmarýn, u, m. Rosmarin, m. roemarinus, od. ros marinus; -nowý 3. den Rosmarin betreffend.

†**Rosnačka**, y, f. zrostlina, drosera; -kowitý 3. droseraceus.

Rosnice, f. s. girjček 2) D.

Rosnjk, u, m. Sonnenthau, m. drosera rotella.

†**Rosnobeyl**, e, m. zrostlina, roridulum.

†**Rosnolist**, u, m. zrostlina, drosophyllum.

Rosný 3. Thau-, rosná tráwa, Antengras, n. festuca fluitans.

Rosol, u, m. Sulze, od. Sülze, f. a) eine Salzbrühe, salsura; rosol rybj, Fischbrühe, f. muria, ae, f. garum; rosol herynkowý Häringsbrühe, Lake, muria harengorum.

Rosolka, y, f. Rosoli, m. aqua vitae, R.

†Rosolniwka, y, f. hauba, tremellum.

†Rosomala, y, f. zrostlina, altingia, (ist eigentl. kroatisch).

Rosowá kaſſe, Schwadenbrey, m. oryzaminon, R.

Roſſt, u, m. Rost, etwas Gegittertes, crates, z. B. darauf zu braten, crates ferrea, od. blos crates, od. craticula.

Roſſtj, beſſ. rozdj.

Roſſtyk, u, m. eingesalzener Häring, harenga muriata, Vel.

Roſſtýk, e, m. Roster, tostor metallicus, Id.

Rostlina, y, f. beſſ. zrostlina.

†Rostlinář, e, m. beſſ: zrostlinář.

†Rostlinictwj, n. rostlinný z. rostlinstwj, lauter neue der Kritik unterliegende Wörter.

Rostu, rostl, růsti, imper. rost, (sl. rostni), wachsen, a) hervorkommen, entstehen, z. B. Pflanzen, Haare, Bart, nasci, provenire, crescere; b) zunehmen, größer werden, crescere; do dřewa růsti, sich beholzen.

Rosyčka, y, f. dim. v. rosa; rosyčka slunečnj od. blos rosyčka, bylina, Sonnenthau, m. ros solis, rorella, Vel.

Rosým, yl, yti, thauen, rorare; rosý, es thauet, rorat, R.

Rota, y, f. (obs.) Rotte, f. Hause, Anhang, m. caterva, turba; rota sto wogáků, deſýti drábů ɛc, Syl. factio, secta: rota hadačſká, Cyr. -zlodějſká, Diebsrotte; knjžetem roty byl, B. 3 té roty a hnjzda byl, Žal. arcypohanſká, nýbrž arcyďábelſká rota, Cyr.

Rotjm, il, iti, act. zuſammenrotten, concitare: židy proti Řjmanům rotili.

II. rec. rotiti se, ſpiknauti se, sich rotten, conspirare, conjurare: proti wrchnostem se rotj, B.

Rotmistr, a, m. desátnjk, Corporal, m. decurio; Vel. 2) Rottenmacher, factiosus.

Rotně, adv. rottenweise, turmatim.

Rotnjk, a, m. Rottengeist, Rottenmacher, factiosus, turbulentus homo; b) Rottgesell, m. consors (conjurationis).

†Rottbölka, y, f. zrostlina, Rottbölia.

Row, u, m. (v. rygi), obs. s. hrob; auch Grabhügel, m. (russ. row, fossa).

Rowal, s. rugi.

Rowáš, e, m. sl. talea; s. wrub; 2) das Werkzeug in der Sägmühle, welches den Stamm gegen d. Säge rückt.

Rowen, wna, wno, s. rowný.

Roweň, wně, f. folg. 2) seines Gleichen, similis sibi: hleď pojiti sobě (za ženu) roweň, Lomn. weſelký twor wine se k swé rowni, B. žádné rowně sobě podobné nemá Bůh K.

†Rowenstwj, n. Ebenmaaß?

Rowina, y, f. Ebene, f. z. B. der Erde, Blachfeld, n. D. planities, aequor, aequum, auch campus, wenn es ein ebenes Feld, od. Gefilde ist; 2) od. hladký ſpodek, d. Bahne, planum dolabrae, R.

Rowinka, y, f. dim. kleine Ebene.

Rowinowatý 3. aus Ebene bestehend: rowinowaté položenj krajiny.

Rownač, e, *m*. Schlichter, Ordner, compositor; eines Streites, compositor; - čka, y, *f*. - inn, -inn, *f*. quae componit.

Rownám, *al*, *ati*, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere; 2) schlichten, a) gerade machen, aequare; b) ordnen, disponere, ordinare, componere, c) beylegen, z. B. Streit, componere; 3) vergleichen, a) in Vergleichung setzen, comparare, conferre, componere, z. B. rem cum re: *text proti textu přeloženj rownati*, *Syr*. pazděrj s růžj rownati, *prov*. ungleiche Dinge vergleichen, aquilam noctune conferre, *Syl*. b) gleichstellen, aequiparare: swé wýmyslky Božjmu slowu rownagj, *K*. c) vereinigen, z. B. streitende Partheyen, conciliare, auch zuweilen componere.

II. *rec*. rownati se, sich vergleichen, a) einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire: b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere; s někým, mit jemand, cum aliquo; mezy sebau, unter sich, inter se; c) sich gleich stellen, aequiparare se: nerowném se mu, nechcy se mu rownati, *Cyr*.

Rownatel, e, *m*. s. rownač; 2) der Mond des Weißgärbers, planula.

Rowně, *adv*. grade, a) in grader Linie, nicht krumm, od. schief, recte, recta; b) gleich, eben so, aeque, pariter: rowně gest tobě tma gako swětlo *B*. rowně gest gemu, gakoby neměl, *B*. rowně mu párat, gako šjt, *Lom*. rowněž tak, eben so, *D*.

Rownjk, u, *m*. d. Linie Aequator? 2) *sl*. s. společnjk.

Rowno, *adv*. s. rowně a)

Rownodennost, *i*, *f*. Nachtgleiche, *f*. aequinoctium, 2) gleiche Länge des Tags u. der Nacht, aequinoctium.

Rownomjrnost, *i*, *f*. Gleichmäßigkeit, proportio, comparatio rerum juxta quantitatem, *R*.

Rownost, *i*, *f*. Gleichheit, *f*. aequalitas.

Rownowážný 3. rowný, horizontal? *D*.

Rownučký, *sl*. folg. a) b).

Rowný 3. (*abs*. rowen, wna, wno), gleich, a) grade, nicht schief, od. krumm, rectus, b) eben, nicht höckerig, od. steil, aequus, auch aequalis; rowné plátno ebendrähtige Leinwand, *D*. c) eben so beschaffen, aequus, aequalis, par: w bohatstwj gest mu rowen, er gleicht ihm an Reichthum, divitiis eum aequat, *D*. při aurazu rowné za rowné šlo, poena talionis, *K*. rowným za rowné se odplatiti, *Cyr*.

†**Roxburgowka**, *y*, *f*. zrostl. Roxburghia.

Royalista, *y*, *f*. Royalist, *m*. regius, *Kram*.

†**Royenka** *y*, *f*. zrostlina, Royena.

Roz, eine untrennbare Praeposition, bedeutet in der Zusammensetzung, an, auf, aus, ein, ver, zer.

Rozaudnjm, *fut. ex*. il, iti, zergliedern, membra dissecare, *Ryb*.

Rozaumek, mka, *m*. s. sadjlek: mistři rozaumkowé chtj wsseckо lépe, než ty, uměti, *Syr*.

Rozawust, *a*, *m*. *sl*. *Lypt*. Maulaffe, der mit offenen Munde ge-

wöhnliche Gegenstände bewundert.

Rozbaurám, al, *ati*, s. rozbořjm.

Rozběhnu se, *fut. ex.* hl se, hnauti se, auslaufen, anfangen zu laufen, excurrere, exire, od. initium currendi facere, 2) ausholen, v. einem, der laufen od. springen will, Anlauf nehmen, incipere currere; fig. když se někdy neywjc na někoho rozběhnau, *K.* 3) v. einander fliehen, hieher u. dahin fliehen, diffugere; 4) *sl.* zerfallen, v. einander gehen.

Rozberu, s. rozeberu.

Rozbigi, *fut. ex.* il, iti, zerschlagen, entzweyschlagen, contundere, pulsando solvere, zerbrechen, frangere. 2) stany rozbiti, d. Zelte aufschlagen, tentoria (tabernacula) statuere, constituere.

II. *rec.* rozbiti se, zerbrechen (neutr.) frangi, diffringi.

Rozbjgjm, el, *eti*, verb.

Rozbjhám se, *ati*, s. rozběhnu se.

Rozbjrám, al, *ati*, s. rozeberu; fig. überlegen, auseinanderlegen, zergliedern, perpendere, discutere: *tak sobě to mysl má rozbjrala, Com.*

Rozbitugi, owal, owati, theilen, partiri, dividere, gewöhnlich nur v. der Beute, vom Raube u. drgl. kořist, laupež rozbitowati.

Rozbjžka, *y, f.* Anlauf. *m.*

Rozboljm, *fut. ex.* el, eti, einen Schmerz bekommen, z. B. *hlawa mne hrozně rozbolela.*

Rozboljwám, al ati, verb.

Rozbor, u, *m.* (chemický), bess. rozebránj, rozwogenj.

Rozbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, einreißen, niederreißen, z. B. Häuser, 2c. v. einander reißen, disturbare, diruere, destruere, disjicere.

II. *rec.* rozbořiti se, einstürzen, einfallen, ruere, labi, collabi. 2) zerfallen, auseinander fallen, dilabi, solvi: rozbořil se nám sud.

Rozbratřjm se, *fut.* il, iti, *sl.* s. rozkmotřiti se.

Rozbřeskuge se, owalo, owati, *impers.* es wird hell, es taget, diescit.

Rozbrkám se, al, ati, verfliegen, avolare: ptáček se brzy rozmrhá a rozbrká.

Rozbrog, e, *m.* Aufruhr, *m.* seditio.

Rozbřesk, u, *m.* rozbřeskowánj, *n.* s. vswita, *D.*

Rozbůgněnj *n.* (koně), Ausreißen, Wildwerden, effrenatio, *K.*

Rozbůgnjm, ěl, ěti, frech seyn, petulcire.

Rozčapjm, *fut.* il, iti, *sl.* aus einander thun, z. B. d. Füße; - se d. Füße aus einander thun.

Rozčechrám, *fut.* al, *ati*, auflockern, laxare.

Rozčeledjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich durch neues Geschlecht vermehren, z. B. wčely.

Rozčepeyřjm, *fut. ex.* il, iti, d. Federn ausbreiten, plumas extendere (pandere, explicare).

Rozčepeyřugi, owati, verb.

Rozčertjm se, *fut.* il, iti, grimmig werden, ergrimmen, ira incendi.

Rozčesám, *fut. ex.* al, ati, kämmen, pectere, pectinare; - čwám, al, ati, *praes. & fr.*

Rozčesnu, *fut. ex.* sl, snauti, entzweybrechen, spalten, dirumpere, auch fig.: rozčesl a rozpolil to přikázanj na dwé, Žal. 2) stark aufreißen, celeriter a-

… hrdlo na owcy … hrdlo naň rozče- … wčjtel, *Cyr.*

…, n. Scheideweg, *m. f.* diverticium viarum, compitum.

Rozcházým, el, eti, tropisch, ein Bedenken verursachen: to mě rozcházý; 2) durchdringen, penetrare: rozessklo ho wjno.

II. *rec.* rozcházeti se, auseinander gehen, discedere; b) sich verbreiten, propagari: smutný se hlahol rozcházý, *Com.*

Rozchod, u, *m.* Scheiden, Fortgehen, *n.* discessus; b) v. einander Gehen: po rozchodu té rady; c) Winkel, *m.* entfernter, verborgener Ort, recessus: rozchody a propasti moře, *K.* komůrek, rozchodů (*in textu*: sklјpků, gam, *K.*)

Rozchodjm, *fut. freq.* il, iti, s. rozegdu; střewjce rozchoditi, d. Schuhe austreten.

Rozchodnjk u, *m.* Wundkraut, *n.* Hauswurz, *f.* Knabenkraut, *n.* Bruchwurz, *f.* sedum, *Linn.*

Rozchodný 3. Abschieds-: rozchodné kazanj, od. kázanj na rozchodnau, Abzugs- od. Abschiedspredigt, sermo valedictorius; hody na rozchodnau, Abschiedsschmaus, *m.* convivium viaticum.

Rozchwat, u, *m.* Wegraffung, Plünderung, *f.* direptio.

Rozchwátám *fut.* al, ati, wegraffen, diripere; 2) plündern, berauben, diripere; -ánj, *n. verb.* rozchwátanj statku, direptio bonorum, *Com.*

Rozchytám, *fut. ex.* al, ati, s. chytám u. rozchwátám: rozchytáni byli na sspice. osstjpů, *Vel.*

Rozčjtám, *fut.* al, ati, auseinander zählen, durchzählen, eintheilen, aestimare.

Rozčtwrtjm, *fut.* iti, *sl.* in 4 Theile theilen, quadripartiri.

Rozdám, *fut. ex.* al, ati, án, vertheilen, austheilen, distribuere; b) verschenken, dilargiri, dono distribuere.

Rozdarugi, *fut.* owati, vorh. a).

Rozdawač, e, *m.* Austheiler, distributor; -čka, y, *f.* -inn, *f.*

Rozdawatel, e, *m.* Austheiler, *m.* distributor; -lka, y, *f.* -inn, *f.*

Rozdáwám, al, ati, s. rozdám.

Rozdáwjm, *fut. ex.* il, iti, zerdrücken, elidere, conterere, obterere.

Rozdáwjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* aufsperren, z. B. das Maul, den Rachen, distorquere, pandere, diducere; s. rozebru 2).

Rozdawky, *pl. f.* Austheilung, Verschenkung, donatio: gá nemám nic na rozdawky.

Rozdělám, *fut. ex.* al, ati, verarbeiten, auseinander arbeiten: diffingere: klénoty dala rozdělati, *Cyr.* b) anmachen, z. B. oheň rozdělati, Feuer anmachen, ignem accendere; wápno r-ti, den Kalk anmachen, calcem miscere (temperare).

Rozdělawám, al, ati, vorh.

Rozdělenec, nce, *m.* ein Dissident, dissidens, schismaticus.

Rozdělenj, *n.* Zertheilung, *f.* 2) Eintheilung, *f.* divisio, partitio, distributio.

Rozdělenka, y, *f.* zrostlina, diaspasis.

Rozděljm, *fut. ex.* il, iti, en, zertheilen, dividere, partiri. 2) eintheilen, dividere, partiri, distribuere.

II. *rec.* r-ti se, sich scheiden, trennen, divelli: dusse geho se

s tělem rozdělila; 2) *cum praep.* o, *aut cum inst.* theilen, dividere: rozdělil se s Cymonem o auřad, er theilte das Amt mit Cimon, *Vel.* rozdělili se zemj tau, *K.* sie theilten das Land unter sich, *K.*

Rozdělugi, owal, owati, vorb.

Rozdj *n.* (v. rozha v Zweig, ?), *sl.* rozda, *n. coll.* Reisig, Reisholz, *n.* sarmenta, virgae.

Rozdička, y, *f.* s. rozdinka.

Rozdjl, u, *m.* Unterschied, *m.* discrimen, differentia; strany (při kupowánj) gsau sobě gesstě na rozdjlu, *Pr.* 2) Art, species: djla toho rozdjly a gména, *K. Vel.* 3) *obs.* s. kapitola.

Rozdjljm, el, eti, s. rozděljm.

Rozdjlný 3. theilbar, dividuus, divisibilis; 2) unterschieden, a) v. etwas, distinctus a re; od. sebe, unter sich, inter se. b) nicht einerley, diversus, varius; -ně, *adv.* varie, non uno modo; diverse; -nost, i, *f.* Theilbarkeit, *f.* divisibilitas; 2) Unterschied *m.* differentia.

Rozdina, y, *f.*, *sl.* rozǧa, rázǧa, y, *f.* Reis, sarmentum, surculus, virga.

Rozdinka, y, *f. dim.* Reischen, *n.* virgula; verkürzt růždka (nicht růžčka od. růšťka, wie in *B.*)

Rozdjrám, al, ati, s. rozedru 2).

Rozdjwám, al, ati, den Flachs v. Rocken abnehmen, entkleiden.

†Rozdiwěnka, y, *f.* ramalina (lichen.)

Rozdmýchám, al, ati, s. rozdmichugi.

Rozdmýchnu, *fut.* chl, chnauti, durch das Blasen zerstören, zerstieben, disflare: domnjwá se, že rozdmýchne wsseckо.

Rozdmychugi, owati, vorb.

Rozdrápem, *fut.* ati, *sl.* zerreißen, discerpere; b) zerkratzen.

Rozdráždjm, iti, reizen, in die Wuth setzen, irritare, exasperare, exulcerare, *B.*

II. *rec.* r-ti se, ergrimmen, ira incendi.

Rozdráždugi, owal, owati, vorb. *B.*

Rozdrbám, *fut. ex.* al, ati, zerkratzen, lacerare, dilacerare, dissecare.

Rozdrchám, *fut.* al, ati, zerzausen, zerraufen.

Rozdrobjm, *fut.* il, iti, en, zerbröckeln, comminuere, friare, minutatim conterere.

Rozdrtjm, *fut. ex.* il, iti, zermalmen, zerbröckeln, comminuere, conterere: rozdrtil ho hrom, *Neg.*

Rozdrwjm, *sl.* vorb.

Rozdúchám, *fut.* al, ati, *sl.* aufblasen, z. B. Feuer.

Rozdugi, *fut.* ul, auti, aufblähen, aufblasen, inflare.

Rozdwogenec, nce, *m.* s. rozdělenec.

Rozdwogenj, *n.* Zwiespalt, Zwietracht, *f.* discordia, dissidium, dissensio.

Rozdwogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzweyen, uneins machen, discordes reddere: rozdwogen gsa w mysli wrtká se, *Com.*

II. *rec.* r-ti se, sich entzweyen, discordes fieri.

Rozdwogitost, i, *f.* s. rozdwogenj.

Rozdwogugi, owal, owati, - se, s. rozdwogjm.

Rozdýmám, *fut.* al, ati, aufblasen, durch Blasen erregen, z. B. oheň rozdýmati, das Feuer aufblasen, ignem sufflare od. flando suscitare; -ánj, *n. verb.*

Rozeberu, *fut.* rozebral, rozebrati, zerlegen, v. einandernehmen, z. B. einen Wagen, eine Uhr, solvere; 2) zergliedern, a) den Kör-

per, secare membratim, dissecare membratim. b) *trop.* einen Begriff, explicare; ten artykul se rozbjrá a prowozuge, *Cyr.* 3) wegraffen, diripere: poklådowé wassi wám dočista ysau rozebrány, *R.*

Rožec, žce, *m.* s. růžek; *pl.* rožcy, od. rožky, rožecky na pytljku, we mlýně, Beutelstöcke, cornua, cornicula incerniculi; 2) nach *Berchth.* cerastium.

Rožecek, čku, *m. dim.* vorh.

Rozectjm, *fut. ex.* ctil, ctiti, hin u. her, unter diese u. jene zertheilen, verehren, dilargiri (dono): ty exempláře mezy ně roze ctil a rozdal, *Žal.*

Rozečtu, *fut. ex.* rozčetl, rozčjsti, zählen, durch d. Zahl bestimmen, dinumerare: wssecky krůpěge deštowé, každé zrnečko pjsku mořského rozčetl a rozhodl, *Syr.*

Rozedný se, *fut.* rozednilo se, rozednjti se, tagen, Tag werden, lucescere, lucisoere, diescere.

Rozednjwá se, alo, ati, vorh.

Rozedru, *fut. ex.* rozedřel, rozedřjti, rozedřen, *imper.* rozedři, zerreißen, lacerare. 2) aufsperren, z. B. den Rachen, distorquere, pandere, diducere: zbrázjssli psa, rozedra tlamu, wrčj; vhodjssli, skučj, syce štěkå, *Com.* rozedřená tlama, rc.

Rozegdu, *fut. ex.* rozessel, rozgjti, austreten, durch Treten erweitern, z. B. d. Schuhe, calcando laxare; b) durchdringen, durchgreifen, penetrare, pervadere: rozesslo ho wjno, *B. Vel.*

II. *rec.* rozgjti se, auseinander gehen, discedere; b) sich zerschlagen, dissolvi: mračna se rozessla, *Com.* rumpi: trh se rozessel, *Pr.* c) sich verbreiten, divulgari, *B.*

Rozehnati, s. rozeženu.

Rozehrám se, *fut.* al, ati, ins Spielen kommen.

Rožek, žku, *m.* s. růžek.

Rozemeli, *fut.* rozemlel, rozemljti, *imper.* rozemel, zermahlen, commolere, molendo frangere; 2) trop. zerreißen, z. B. ein Kleid, lacerare.

Rožen, žnu, *m.* Bratspieß, veru.

Rozenj, *n.* Gebähren, *n.* partus.

Rozenj se, *n.* Gebohren werden, *n.*

Rozený 3. *partic.* gebohren, natus: apoštolské stolice legát rozený; hraběnka Podhorská, rozená Potocká, -gebohrne, -nata.

Rozeperu *fut.* rozepral, rozeprati, anfangen zu waschen, z. B. d. leinenen Kleidungsstücke, incipere lavare.

Rozepnu, *fut.* rozep'al, (*Com. sl. mor.* rozp'al), & rozepnauti, *partic.* rozp'at, aufknöpfeln, aufhafteln, z. B. ein Kleid, resolvere vestem, 2) ausspannen.

II. *rec.* r-ti se, sich aufknöpfen, solvere, resolvere vestem.

Rozepře, *f.* Streit, *m.* Uneinigkeit, contentio, certamen; Disput, controversia; prawnj rozepře, Rechtsstreit, *m.* lis, controversia.

Rozepru (ku), *fut.* rozepřel, rozepřjti, aufspreitzen, pandere.

Rozepsánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, schriftliche Ankündigung, denunciatio, significatio per literas, indictio.

Rozepsati, s. rozpjssi.

Rozeschlý 3. leck, verlechzt, rimosus, rimas habens; rozeschlý sud, ein leckes Faß.

Rozeschnu se, *fut.* chl se, rozeschnau-

ti, se, verlechzen, rimas agere, dehiscere: sud se rozeschl, das Faß ist verlechzet.

Rozesmēgi, *fut. ex.* rozesmál, rozesmáti, s. rozsmjssjm.

II. *rec.* r-ati se, ins Lachen kommen, in risum solvi.

Rozespalý, 3. in Schlaf gekommen, somnolentus, quem sopor urget.

Rozespjm se, *fut. ex.* spal se, rozespati se, in Schlaf, ins Schlafen kommen, sopore opprimi, premi.

Rozeslli, *fut. ex.* rozeslal, rozeslati, rozeslán, *imper.* rozeslli, aussenden, emittere, dimittere.

Rozesslý 3. *part.* zerschlagen, dissolutus, ruptus; b) ausgebreitet, diffusus: rozesslé ssauženj; c) durchdrungen, penetratus, s. rozegdu.

Rozestjrám, al, ati, folg.

Rozestkwjm se, *fut.* ěl, ěti, hell werden; 2) aufblühen?

Rozestru (ku) *fut.* střel, rozestřjti, auseinander breiten, ausbreiten, z. B. Seegel, Tücher rc. extendere, pandere, explicare.

Rozetnu, *fut.* rozťal, roztjti, entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere.)

Rozetru (řu), *fut. ex.* třel, rozetřjti, rozetřen u. rozetřjn, *imper.* rozetři, zerreiben, conterere, friare; b) aus einander schmieren, dilinire.

Rozewdám, *fut. ex.* al, ati, verheurathen, Töchter, einige oder alle, elocare: rozewdali dcery za pány Cesté, *Vel.*

Rozewru, (řu), wřel, r-wřjti, rozewřen u. rozewřjn, *imper.* rozewři, aufthun, öffnen, aperire, patefacere, pandere.

Rozeženu, *fut.* rozehnal, rozehnati, rozehnán, *imper.* rozežeň, zerstreuen, a) mit od. ohne Gewalt, z. B. Feinde, rc. dissipare, dispergere, disjicere; b) mit Gewalt, dispellere, discutere, disjicere, dissipare.

II. *rec.* r-hnati se, sich verziehen, zertheilen, wie d. Gewitterwolken, discuti, dissipari.

Rozežeru, *fut. ex.* rozežral, rozežrati, rozežrán, zerfressen, exedere, erodere, corrodere.

II. *rec.* r-ti se, um sich fressen: oheň protiwenstwj se wždy dál rozžjral.

Rozeznám, *fut.* al ati, unterscheiden, distinguere, discernere, dignoscere; 2) entscheiden, gerichtlich anerkennen, dijudicare: při rozeznati, *Pr.* strany o to rozeznáwěy, oč pŕed tebau činiti magj, *Pr.* lidi saudce rozeznal, rozeznali tu wěc pilněgi, *Com.* pře rozeznáwá saudce, *K.* saudce ge o to sprawedliwým rozsudkem rozeznal, *Pr.*

Rozeznánj, *n.* Unterscheidung, *f.* distinctio; 2) gerichtliches Endscheiden, *n.* dijudicatio, decisio: k rozeznánj pře, gakožto saudce, na stolicy wstaupiti; k rozeznánj pře státi y dostáti, *K.*

Rozeznáwám, al, ati, s. rozeznám.

Rozežwaný 3. *part.* zerkaut, mansus.

Rozežwu, al, ati, zerkauen, masticando diminuere.

Rozsaukám, *fut.* al, ati, s. rozdýmám: oheň rozfukuge, *Pr.* 2) zerstäuben, flando dissipare; -ánj. *n. verb.*

Rozfukugi, owal, owati. verb.

Rozgedliny, *pl. f.* w ústech, Skorbut.

Rozgasnjm, *fut.ex.* il, iti, aufheitern, serenare, serenum reddere: rozgasnila milostná láska modré oči, *Neg.*

Rozgasňugi, owati, vorh.
II. *rec.* rozgasniti se, *sl.* hell u. klar werden, z. B. im Gesichte.

Rozgedlý 3. verbreitet, v. übeln Sachen, diffusus; prassiwost rozgedlá, *K.* s. rozgjdám; 2) *mor.* s. swéwolný, frech; -lost, i, *f. subst.*

Rozgednotjm, iti, s. rozdwogjm.

Rozgedu, *fut. ex.* rozgel, rozgeti, *imper.* rozgeď, zerfahren, entzwey fahren, vehendo solvere.
II. *rec.* rozgeti se, ansetzen, ausholen beym Fahren, od. Reiten, impetum capere; 2) auseinder fahren od. reiten, discedere.

Rozgedugem se, owal, owati, *sl.* erbost werden, exasperari.

Rozgezdjm, *fut.fr.* iti, vorh.

Rozgjdám, al, ati, s. rozežeru.
II. *rec.* r-ti se, s. rozgjm se.

Rozgjh, u, *m.* Thauwetter, *n.* tempus glaciem solvens.

Rozgjhám se, al, ati, folg.

Rozgjhnu se, *fut.* hl, hnauti, zerfließen, zerschmelzen, aufthauen, liquefieri.

Rozgjm se, il, iti, ins Essen kommen, comedere; 2) sich ausbreiten, um sich fressen, diffundi: rozgjdá se učenj nečisté, gako rak, *K.*

Rozgjmám, al, ati, betrachten, mit der Seele, contemplari, considerare, inspicere, cogitare, perpendere.

Rozgjmánj, *n.* Betrachtung, *f.* a) das Ansehen mit der Seele, contemplatio, consideratio. 2) Nachsinnen, *n.* meditatio.

Rozgjti, s. rozegdu.

Rozgitřjm se, il, iti, schwären, suppurare.

Rozgižďjm se, ěl, ěti, s. rozgeti se.

Rozgiženj, *n.* Aufthauen, z. B. des Schnees, Eises, tabes, liquefactio.

Rozha, y, *f.* Zweig, *m.* palmes.

Rozhalený 3. *part.* s. folg. ? - ně: rozhaleně se tumlugj, *Puchm.*

Rozhaljm, *fut. ex.* il, iti, entblößen, blos machen, z. B. den Hals, d. Brust, nudare, retegere, aperire.

Rozhánjm, ěti, s. rozeženu.
II. *rec.* rozháněti se, (rukau), *sl.* s. opřáhnu.

Rozhazugi, owati, folg.

Rozházým, *fut. freq.* el, eti, v. einander werfen, disjicere.

Rozhlásám, al, ati, s. rozhlásým *Mat.* 9, 31.

Rozhlásatel, e, *m.* Ausrufer, *m.* proclamator, divulgator; -lkyně, -inn *f.* - trix, - trix.

Rozhlásým, *fut. ex.* yl, yti, ausbreiten, bekannt machen, aussprengen, vulgare, divulgare, dissipare.
II. *rec.* r-yti se erschallen, divulgari.

Rozhlassugi, - se, owati, vorh.

Rozhledám, ati, *obs.* s. rozwažugi.

Rozhledjm se, *fut.* iti, *sl.* anfangen recht zu sehen, perspicere.

Rozhněwám, *fut. ex.* al, ati, erzürnen, irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.
II. *rec.* r-ti se, sich erzürnen, iratum fieri, commoveri.

Rozhněwánj, *n.* Erbitterung, *f.* a) Erbittern, *n.* exacerbatio, irritatio; b) Zorn, Haß, *m.* ira, odium, indignatio.

Rozhodjm *fut.* iti, s. rozházým.

Rozhodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *imper.* rozhodni, entscheiden, decernere, judicare, decidere, dijudicare; rozepři roz-

hodnauti, *Com.* wálka rozhodnuta gest, der Krieg ist bestimmt, entschieden, *Kram.*

Rozhodnutj, *n.* Entscheidung, *f.* dijudicatio, decisio; Bestimmung, *f.* decisio.

Rozhor, bess. rozor, rozwor.

Rozhorčený, 3. erhitzt, inflammatus; oči rozhorčené, entzündete Augen.

Rozhorčjm, *fut. ex.* il, iti, erbittern, exacerbare, iram movere alicui.

Rozhořekugi se, *fut.* owal, owati, ins Wehklagen kommen.

Rozhořjm se, *fut.ex.* el, eti, in den Brand kommen, incendi, flammas concipere.

†Rozhorlenec, nce, *m.* Enthusiast, ein Ereiferter? etwa zelosus: ztržený rozhorlenec, *A. Neg.*

Rozhorljm, *fut. ex.* il, iti, in Eifer bringen, aneifern, incendere (zelo): aby nežiwé rozhorlowal, *K.* 2) erhitzen, fervefacere.

II. *rec.* ř-ti se, sich ereifern, exardescere (ira, zelo): w prawém zamilowánj geho se rozhorlili, *K.* 2) erhitzt werden, fervefieri.

Rozhorlugi, - se, owati, vorh.

Rozhorúčjm, *fut.* iti, *sl.* sehr heiß machen.

Rozhořugi se, owal, owati, s. rozhořjm se.

Rozhostjm, *fut.* il, iti, trennen, aus einander bringen, dividere; b) verbreiten, propagare: to ssiroce rozhostěno gest w lidstém pokolenj.

II. *rec.* r-titi se, *trop.* aus einandergehen, discedere, abire; b) sich (häuslich) niederlassen? gsa mezy nepřáteli, rozhostils se, (du hast deinen Zustand als Fremdling, als Gast aufgehoben, aufgehört Fremdling zu seyn?); auch sich entkleiden?

Rozhrabám od. rozhrabi, *fut. ex.* bal, bati, auseinander rechen, pectine dimovere; 2) auseinander scharren, radendo extendere.

Rozhradjm, *fut.* il, iti, *sl.* den Zaun abreißen.

Rozhrání, *n.* s. rozcestj, *Pr.* 2) Freudhof der armen Sünder, Rabenstein, Richtplatz *m.* Richtstätte *f.* locus suppsicii.

Rozhřegi, *fut. ex.* il, iti, erwärmen, calefacere, tepefacere. fovere.

II. *rec.* rozhřjti se, erwärmen, calefieri, calescere, tepescere.

Rozhřessugi, owal, owati, s. rozhřjssjm.

Rozhřjssenj, rozhřessenj, *n.* Lossprechung, *f.* absolútio.

Rozhřjssjm, *fut.* il, iti, v. Sünden lossprechen, absolvere.

Rozhřjwám al, ati, s. rozhřegi.

Rozhrnu, *fut. ex.* ul, auti, v. einander streifen, rollen, aufrollen, demovere.

Rozkacený 3. *partic.* v. rozkatjm, rozkacená zlost, *Puchm.*

Rozkácým, *fut.* el, eti, hie u. da umwerfen.

Rozkálám, *fut.* al, ati, entzwey spalten, findere, diffindere.

Rozkassjm, auf Kasch zerschmettern?

Rozkaupjm, *fut.* il, iti, wegkaufen, coëmere.

Rozkatjm se, *fut.* il, iti, s. rozčertjm se.

Rozkausám rozkauss! *fut. freq.* al, ati, folg.

Rozkausnu, *fut.* rozkausl, rozkausnauti, zerbeißen, a) durch Bei-

ßen trennen, mordicus (morsu) dividere; od. zerreißen, morsu rumpere; b) durch Beißen zerfleischen od. zerreißen, mordicus (morsu) lacerare; c) durch Beißen zerbrechen, (morsu) frangere.

Rozkaz, u, m. Befehl, Geheis, m. Ordre, f. eines Obern, imperium, jussum, jussus, praeceptum.

Rozkázanj, n. vorh. B.

Rozkazný, rozkazowačný 3. gebietherisch, imperiosus?

Rozkážj, fut. ex. kázal, kázati, imper. rozkaž, befehlen, Befehl ertheilen, imperare, praecipere alicui, jubere aliquem.

II. rec. r-ti sy, vorh.: doma sy rozkazug!

Rozkazugi, owal, owati, vorh.; auch hofmeistern?

Rozkládám, al, ati, ausbreiten, extendere, pandere, explicare; b) auseinander legen, explicare; newážnost wssech wůbec rozkládá a wkazuge, K. oben rozkláď. sl. für rozdělati, w mysli swé něco rozkládati; überlegen, Cyr. rukami r. sl. Gebehrden machen.

II. rec. r-ti se, sich ausbreiten, se extendere, se explicare &c. plamen se ssiroce rozložj. K.

Rozkladitý 3. ausgebreitet, v. Bäumen, patulus: rozkladitý kmen, B.

Rozklawjm, fut. il, iti, sl. d. Starrheit benehmen; s. zklawjm.

Rozklepám, fut. al, ati, poltern, (Kupferschm.) tudite dilatare.

Rozklijžjm, fut. ex. il, iti, entleimen, glutine soluere.

II. rec. r-ti se, entleimt werden, glutine solvi.

Rozkmásám, rozkmássem, fut. sal, sati, sl. zerraufen, zerwühlen, etwas Haarigtes, discriminare, disturbare, digerere.

Rozkmotřjm, fut. ex. il, iti, entzweyen, uneins machen, discordes reddere.

II. rec. r-ti se, sich entzweyen, uneins werden, discordem fieri, cum aliquo.

Rozkohautjm se, fut. il, iti, sl. wollüstig werden, lascivia corripi.

Rozkol, u, m. Spalte beym Zinger, Pfropfen.

Rozkolnjk, a, m. Abtrünniger, schismaticus.

Rozkolnjk, u, m. s. rozpěrák.

Rozkopám, fut. al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z. B. einen Hügel rc. fodiendo tollere; 2) sl. mit Füßen zerstoßen.

Rozkopáwám, al, ati, vorh.

Rozkoš, e, m Wollust, f. Vergnügen, n. voluptas; 2) Unterhaltung, Vergnügung, f. delectatio: něco (pro rozkoš aspoň) syti a ssěpowati, K. 3) ein Wirthshaus bey St. Johann in der Liptau.

Rozkossenj, n. Vergnügung, delectatio; rozkossenj tělesné, Com.

Rozkossnjček, čka, m. Wollüstling, m. mollis, delicatus; rozkossnjčkowé a hedbáwnjčkowé, K.

Rozkossnický 3 s. rozkossný, Syl.

Rozkossnjk, a, m. s. rozkossnjček.

Rozkossný 3. wollüstig, a) Wollust verschaffend, voluptarius: rozkossná pitj, Luxusgetränke, potiones voluptariae, Cyr. o rozkossných zahradách to rozuměgi, v. Lustgärten, K. b) den Wollüsten ergeben, voluptarius, voluptatibus deditus, mollis; - ně, adv. wollüstig, voller Wollüste, in Wollüsten, molliter, luxuriose, voluptuose.

Rozkowám, *fut.* al, ati, hammern, schmieden (auseinander) malleare: na brań to rozkugte, *K.* -meče na radlice, *Haj.*

Rozkrácem od. rozkrátám se, *fut.* tal, tati, *sl.* sich rühren, in Bewegung setzen, moveri.

Rozkradu, *fut. ex.* dl, rozkrasti, wegstehlen, surripere, subducere.

II. *rec.* rozkrasti se, sich wegstehlen, heimlich entfernen, sich wegschleichen, v. mehrern, se subducere, se subtrahere, clam abire: w nocy se lesy do Morawy rozkradli, *Haj.*

Rozkrágjm *fut. fr.* el, eti, en, zerschneiden, in Stücke schneiden, secare, consecare, dissecare, concidere.

Rozkragugi, owal, owati, s. rozkrogugi.

Rozkrákořjm se, *fut.* il, iti, *sl.* in Gakſen gerathen, (v. den Hühnern. 2) fig. in's Plaudern kommen.

Rozkrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, v. einander drehen, distorquere.

Rozkřesám, *fut.* al, ati, Feuer ausschlagen, ignem elicere od. excutere, fig. swětlo včenj ewang. rozkřesáwal, Zal. ohnjček prawdy od W. rozkřesaný, od Ʒ. rozžatý, *Id.* -ánj, *n.* Ausschlagen des Feuers, excussio.

Rozkramářjm, *fut.* il, iti, verschachern, divendere.

Rozkřesáwám, al, ati, rozkřesám.

Rozkřičjm, *fut. ex.* el, eti, ausschreien, mit Geschrey bekannt machen, od. ausrufen, clamare, clamore indicare (proclamare); někoho rozkřičeti, jemand ausschreyen, z. B. als einen Dieb rc. infamare, diffamare.

II. *rec.* v-četi se, sehr schreyen, sich zerschreyen, nimis clamare, rumpi clamando.

Rozkřjdljm, *fut.* il, iti, plachty, d. Segel ausspannen, vela expandere, *D.*

Rozkročjm, *fut. ex.* il, iti, grätschen, d. Beine auseinander sperren, varicare, pedes divaricare.

Rozkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, (mit einem Messer), dissecare.

Rozkrogugi, owati, verb.

Rozkroky, ů, *m. pl.*, *loc.* w rozkrocích, *Vel.* derjenige Theil des Leibes, wo d. Beine auseinander gesperrt werden.

Rozkrucugi, *fut.* owati, s. rozkrautjm.

Rozkrwácým, *fut. ex.* el, eti, blutrüstig machen, cruentare.

Rozkrwawjm, *fut.* ěl, ěti, verb.

Rozkrygi, *fut.* kryl, kryti, verstecken, verbergen, omnia abscondere, occulere, occultare.

II. *rec.* v-ti se, sich verstecken, v. mehrern od. allen, abscondere se, abscondi.

Rozkuchám, *fut.* ati, aufschneiden, discindere, deartuare, scindere in membra; rozkuchánj těla lidského, - dissectio anatomica, *Vel.*

†**Rozkuchárna**, y, *f.* Anatomiezimmer.

Rozkudljm, *fut.* il, iti *sl.* zerwühlen, verwirren, z. B. Haare.

Rozkugi, s. rozkowám.

Rozkurwjm se, *fut.* iti, *sl.* sich der Hurerey ergeben.

Rozkůſſka, y, *f. dim.* v. rozkoš.

Rozkutáljm se, *fut.* il, iti, auseinander rollen, divolvi? penjze se rozkutálj.

Rozkwartyrugi, *fut.* owal, owa-

ti, wogáky, d. Soldaten einquartiren.

Rozkutjm, *fut. ex.* il, iti, (rozkucem *sl.*) zermühlen, ruendo corrumpere.

Rozkwerkugi, *fut. ex.* il, iti, d. Theile des Bergwerks austheilen.

Rozkwetu, *fut.* tl, rozkwésti (rozkwjsti), aufblühen, v. Blumen, geöffnet werden, florescere, se aperire.

Rozkwjljm, *fut.* il, iti, jemand zum Wehklagen, zum Jammern bringen, *Cyr.*

II. *rec.* r-liti se, in das Wehklagen, Jammern kommen, lamentari, ejulare.

Rozkydám, *fut. ex.* al, ati, den Mist auseinander werfen, s. kydám.

Rozkydnu se, zerfallen, zerbörsten, v. unflätigen Sachen, rumpi. 2) sich verbreiten, diffundi: cyzolożstwj se rozkydlo.

Rozkysámse, *fut.* ati, weiter schwären, diffundi ut pus: rozkysánj neřádů.

Rozkyseljm, *fut. ex.* il, iti, erbittern, exacerbare: hořké rozkyselenj a nepřátelstwj, *Vel.*

II. *rec.* rozkyseliti se, sich erbittern, zornig werden, exacerbari.

Rozkyselugi se, owati, vorh. rozepře den odedne wjce se rozkyseluge.

Rozlegi, rozlati, *obs.* s. wadjmse

Rozlámi, *fut. ex.* mal, mati, zerbrechen, z. B. den Stock, etc. frangere, diffringere, confringere.

Rozlamugi, owal, owati, vorh.

Rozlaučený 3. *part.* geschieden, beurlaubt, separatus; kázanj na rozlaučenau, s. kázanj na rozchodnau.

Rozlaučenj, *n.* Trennung, *f.* separatio, sejunctio, disjunctio.

Rozlaučjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, v. Menschen, z. B. Eheleuten, dividere, separare, sejungere, disjungere, dissociare, solvere, dissolvere: rozlaučj ge s Bohem, *K.*

II. *rec.* r-čiti se, sich trennen, v. einander gehen, sejungi, dividi, discedere; 2) sich beurlauben, fortgehen, discedere, abire.

Rozlauskám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Rozlausknu, *fut. ex.* kl, knauti, aufbeißen, durch Beißen eröffnen, morsu, (dentibus) aperire, od. solvere rem; aufknacken, frangere: kdo chce gádro gjsti, musý prwé sskořepinu rozlaussiti, *prov. Vel.*

Rozlausstjm, *fut.* il iti, vorh.

Rozlegi, *fut. ex.* rozlil, rozliti, *part.* rozlit, verschütten, ausfließen lassen, durch unvorsichtige od. heftige Bewegung, effundere, profundere: kdo pak to tu rozlil? fig. wssudy rozlitá B. sláwa, *Com.*

II. *rec.* rozljti se, zerfließen, diffluere, dilabi, solvi; fig. rozlil se duch milosti B. na národy; wssudy rozlitá B. sláwa; 2) austreten, aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare.

Rozléhám se, al, ati, wiederschallen, erschallen, resonare: wssudy po wssech kautech kwjlenj se rozléhalo, *K.* wýskali, až se w powětřj rozléhalo, *Vel.* od nařjkánj a pláče wssudy se rozléhalo, *Com.* křičeli, až se po horách rozléhalo, *K.*

Rozlehlost, i, *f.* z. B. kragin, gazy-

ka, Ausgedehntheit, Ausbreitung, diffusio, propagatio.
Rozlehlý 3. ausgedehnt, ausgebreitet, propagatus, diffusus.
Rozlehnu se, fut. hl, hnauti, s. rozléhám se.
Rozléwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozležjm se. fut. ex. il, iti, ins Liegen kommen.
Rozlezlonohý 3. s. unter křiwonohý.
Rozlezlý, 3. auseinander gekrochen, b) grätschelnd, divaricatus.
Rozlezu se fut. ex. zl, zti se, auseinander kriechen: rozlezti se červy, voll Würmer werden, v. den Würmern gefressen werden, erodi a vermibus: ten se červy rozlezl, Vel.
Rozljcený 3. partic. wüthend, rabiosus, saevus; -nost, i, f. Wüthen, n. rabies, saevities.
Rozličný 3. comp. rozličněgssj; Mand. verschieden, unterschieden, a) nicht einerley, diversus, varius; b) mehr als eins, plures, complures; auch beym Singular, non unus; -ně, adv. verschieden, varie, diverse, non uno modo: -nost, i, f. Verschiedenheit, varietas, diversitas.
Rozlihám se, s. rozléhám se.
Rozlit, s. rozlegi
Rozljtjm, fut. ex il, iti, in d. Wuth bringen, saevum reddere, ad furorem redigere; r-ti někoho na někoho; -ljcenj, n. verb.
II. rec. r-titi se, in Wuth gerathen, saevum fieri, ad furorem redigi.
Rozljwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozlogdaný, 3. sl. unordentlich angekleidet.
Rozlomjm, fut. ex. il, iti, zerbrechen, frangere, diffringere; -enj, n. verb..
Rozlomugi, owati, verb.
Rozlosugi, fut ex. owal, owati, vertheilen durch, auch ohne Loos, sortiri, partiri: aukady a powinnosti mezy ně rozlosowali; koně rozlosowal, K - rozlosowánj měst 12. pokolenj Jůdskemu, K.-owánj, n. verb. Rec. rozlosowati sy, untereinander theilen.
Rozložjm, fut. iti, s. rozkládám.
Rozložitý 3. s. rozkladitý: krásný, rozložitý strom; rozložité klasy má owes, Vel.
Rozlučugi, owati, s. rozlaučjm.
Rozmáčjm, il, iti, s. rozmočjm.
Rozmačkám, al, ati, s. folg.
Rozmáčknu, fut. kl, knauti, zerdrücken, elidere, conterere.
Rozmáhám se, al, ati, zunehmen, wachsen, größer werden crescere: oheň se rozmohl, K. hřmot se rozmáhá, Com.
Rozmáhánj se, n. Zunehmen, n. Vermehrung, f. incrementum, auctus.
Rozmanitý 3. mannigfaltig, varius, multiplex: -nost, i, f. Mannigfaltigkeit, f. varietas.
Rozmar, u, m. Laune? frohe Laune? 2) s. rozmařilost.
Rozmařilost, i, f. Trägheit eines Menschen, inertia, segnitia, od. segnities, desidia.
Rozmařilý 3 träge, kommod, segnis, piger, iners, deses, socors.
Rozmařjm, fut. ex. il, iti, durchbringen, verschwenden, dilapidare: nic nezachowá, wsse rozmařj, K.-řenj, n. verb.
Rozmazánek, nka, m. Zärtling, Weichling, m. mollis, delicatulus.
Rozmazaný 3. zärtlich, weichlich, mollis, delicatus; -ně, adv. -iter, -te; nost, i, f. chkeit, -chkeit, f. mollitia, mollitus.

Rozmažj, *fut. ex.* rozmazal, rozmazati, rozmazán, *imper.* rozmaž, auseinander schmieren.

Rozmaznám, *fut.* ati, *sl.* verzärteln; - se, verzärtelt werden; -nanec, nce, *m. sl.* s. rozmazánek.

Rozmazugi, owati, s. rozmažj.

Rozmecem, *sl.* s. rozmetám.

Rozměkám, al, ati, folg.

Rozměknu, *fut. ex.* kl, knauti, weich werden, molliri, mollem fieri.

Rozmeljm, il, iti, folg.

Rozmelugi, owal, owati, z. B. kámen, zerbröckeln, comminuere, *Vel.*

†Rozměr, u, *m.* Verhältniß, *n.* proportio, *Puchm.*

Rozměřjm, *fut. ex.* il, iti, abmessen, metiri, emetiri, demetiri; - řenj, *n. verb.*

Rozměřowánj, *n. verb.* v. folg. vměnj rozměřowanj země, Geometrie, *Com.*

Rozměřugi, owati, *verb.* rozměřuge wzdálenosti, *Com.*

Rozmetám, rozmecy, *fut. fr.* tal, tati, v. einander werfen, disjicere; 2) ablegen, in den Buchdruckereyen, reponere in loculos.

Rozmetu, *fut.* tl, mesti, wegkehren, deverrere, od. diverrere.

Rozmeyſſljm se, el, eti, sich bedenken, a) bey sich nachdenken, überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. bloß reputare od. deliberare; b) sich besinnen, anstehn, Bedenken haben, dubitare, cunctari, ambigere, dubium esse.

Rozmjlám, ati, s. rozemeli.

Rozmilý 3. hold, lieblich, svavis, jucundus, gratiosus, charus.

Rozmjſſka, y, *f.* Entzweyen, *n.* dissensio, dissidium: rozmjſſka pro penjze mezy nimi byla ſtrownána, *Žiw. Karla.*

Rozmjtám, al, ati, s. rozmecy: po brázdě gda, prázdnau rukau rozmjtal, *K.*

Rozmlauwám, al, ati, sprechen, sich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre.

Rozmlauwánj, *n.* Gespräch, *n.* sermo, colloquium, dialogus.

Rozmlſám, *fut.* al, ati, *reg. acc.* jemand den Mund nach etwas wässerig machen, ihm Begierde darnach erwecken, cupidum reddere rei.

II. *rec.* rozmlſati se, nach etwas lüstern werden, appetere rem, cupidum esse rei; rozmlſal se, der Mund (das Maul) wässert ihm.

Rozmluwjm, *fut. ex.* il, iti, sprechen, sich unterreden, colloqui; 2) ausreden, aus dem Sinne reden, z. B. jemand etwas ausreden, a) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; b) etwas nicht zu thun, suadendo eripere alicui consilium rei.

Rozmnoženj, *n.* Vermehrung, auctus, adauctus, incrementum: rozmnoženj berau w bohatſtwj a ſláwě, *K.*

Rozmnožjm, *fut. ex.* il, iti, vermehren, augere adaugere.

II. *rec.* rozmnožiti se, sich vermehren, augeri, augescere, adaugescere.

Rozmnožitel, e, *m.* Mehrer, Vermehrer, amplificator, augustus: po wſſecky čaſy rozmnožitel říſſe, allezeit Mehrer des

Reichs (im kais. Titel), semper augustus, Pr.

Rozmnožugi, owati, s. rozmnožjm.

Rozmočjm, fut. ex. il, iti, en, zerweichen, zu sehr weichen, u. weichen lassen, diluere.

II. rec. r-čiti se, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmohu se, fut. ex. hl se, rozmocy se, s. rozmáhám se.

Rozmokám, al, ati, folg.

Rozmoknu, fut. ex. kl, knauti, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmotám, fut. ex. entwickeln, entwirren, etwa explicare.

Rozmrazugi, owati, folg.

Rozmrazým, fut. ex. yl, yti, aufthauen, v. dem Eise, od. v. der Kälte befreyen, glacie liberare, solvere, regelare; auch einen Erfrornen zum Leben bringen? Pressp. Now.

Rozmrhám, fut. ex. al, ati, verschwenden, Geld, Vermögen, effundere, profundere, dilapidare, prodigere.

Rozmrsstěnec, nce, m. ein flacher nicht zusammen gelegter Kuchen.

Rozmrsstjm, fut. iti, s. rozrazým.

Rozmrwjm, fut. ex. il, iti, zerbröckeln, comminuere.

II. rec. r-witi se, zu Brocken werden, minui.

Rozmrzám, al, ati, folg.

Rozmrznu, fut. ex. zl, znauti, aufthauen, vom Eise od. v. der Kälte befreyt werden, glacie liberari, regelari.

Rozmuchlám, fut ex. al, ati, zerraufen, confundere, implicare.

Rozmygi, fut. rozmyl, rozmyti, zerwaschen, a) durch Waschen trennen, diluere; b) durch Waschen verderben, lavando corrumpere.

Rozmysl, u, m. Bedacht, m. Überlegung, consideratio: s rozmyslem, mit Bedacht, considerate: bez rozmyslu, ohne Bedacht, unüberlegt, inconsiderate, temere, inconsulto; z vmysla, a s dobrým rozmyslem, K.

Rozmysljm se, fut. ex. il, iti, sich bedenken, a) etwas bey sich überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare od. deliberare; b) sich anders besinnen, seine Meynung ändern, mentem mutare: napomjnán byl, aby se rozmyslil, 2) sich entschließen, statuere, constituere, decernere.

Rozmyslný 3. bedächtlich, circumspectus; -ně, adv. mit Überlegung, considerate: howádka to neční něgak rozmyslně, K.

Rozmysslenj, n. s. rozmysl: na rozmysslenj mjti, Bedenken tragen.

Rozmyssleny 3. part. v. rozmysljm: na rozmysslenau dáti, zu bedenken geben; čas na rozmysslenau, Bedenkzeit, f. spatium (tempus) deliberandi.

Roznássjm, el, eti, austragen, a) herumtragen, z. B. Brod, Semmeln, circumferre, circumgestare; b) ausplaudern, enuntiare, efferre, vulgare, divulgare; jemand austragen, ihn auf eine nachtheilige Art bekannt machen, infamare, (diffamare) aliquem: žádného neroznássj mezy lidi, Com. roznese se wssudy nepřjtel, Syr. a) verschleppen, wegschleppen, auferre.

II. *rec* r-ſſeti ſe, verbreitet werden, divulgari; s *něčjm* ſe wůkol roznáſſeti, etwas herum tragen, Pr.

†Roznáſſitel, e, *m.* Hauſierer, institor? *D.*

Rozněcugi, owal, owati, ſ. roznjtjm.

II *rec.* r-owati ſe, entbrennen, accendi, *B.*

Rožnawa, *y, f.* Roſenau, eine biſchöfliche Stadt im Gömörer Komitat, Rosnavia.

Roznemocnjm ſe, *iti,* folg.

Roznemohu ſe, *fut. ex.* hl, roznemocy ſe, erkranken, in morbum cadere (od. incidere, implicare), aegrotum fieri, aegrescere.

Roznesu, - ſu, *fut.* ſl, ſti, ſ. roznáſſjm, - ſe: roznesla ſe powěſt.

Rožnjček, čku, *m. dim.* Spießchen, veruculum.

Roznjcenina, *y, f.* Entzündung, am Körper, inflammatio, *Vel.*

Rožnjk, u, *m.* vorh.

Roznjtjm ſe, *fut. ex.* il, iti, *cen, imper.* rozněť, ſ. rozněcugi ſe, od. rozpáljm ſe.

Roznoſým, *fut. fr* yl, yti, ſ. roznesu

Rozoliš, e, *m. sl.* ſ. roſolka.

Rozopnem, *sl.* ſ. rozepnu.

Rozor, rozwor, u, *m.* d. Furche im Acker, sulcus, lira; 2) Waſſerfurche, elix, icis, *m.* colliciae, (arum).

Rozorám, *fut.* al, ati, umackern, ackern, arare.

Rozoženjem, *sl.* ſ. rozeženu.

Rozpač, *i, f.* Bedenken, *n.* cunctatio, bez rozpači, *Dalem.*

Rozpáčjm. *fut. ex.* unſchlieſſig, bedenklich machen, dubitationem alicui movere: rozpáčili ſrdce lidu, *K.* Jábenſké rozpáčil, a od něho odwrátil, *K.* rozpáčili a přeſtraſſili Izraelſké ſſpehéři, *Vel.*

II. r-čiti ſe, Bedenken tragen, cunctari: zdaliby ſe geſſtě rozpáčiti, a gemu pokořiti chtěli.

Rozpadám ſe, *praes.* 2) *fut. freq.* al, ati, ſ. rozpadnu ſe.

Rozpadáwám ſe, ati ſe, ſ. r-nu ſe.

†Rozpadawec, wce, *m.* zroſtlina, trypsacum.

Rozpadlina, ſ. rozſedlina.

Rozpadnu ſe, *fut. ex.* dl, dnauti, zerfallen, v. einanderfallen, dilabi, solvi; 2) ſ. rozpuknu ſe.

Rozpagedjm ſe, *sl.* ſ. rozgedugem ſe.

Rozpak, u, *m.* Anſtand, *m.* dubium; *pl.* rozpaky, Bedenklichkeit, *f.* cunctatio, dubitatio, *D.* na rozpacých gſem, *Com.* ſ. gſem.

Rozpakugi, owal, owati, *reg. acc.* Bedenken machen, dubitationem alicui movere: od té wjry přigetj ho nerozpakuge, *Com.* 2) ſ. rozgjmám? ? *D.* 3) auspacken, promere; - kowánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-owati ſe, Bedenken tragen, dubitare.

Rozpálenj, *n.* Entzündung, *f.* Anzündung, *f.* incensio, inflammatio.

Rozpáljm, *fut.* il, iti, *en,* heiß machen, erhitzen, calefacere, *Dan.* 3, 19. b) entzünden, in Flammen ſetzen, anzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare: fig. lakomſtwjm nenaſyceným rozpálen geſt, *K.*

II. *rec.* r-liti ſe, entbrennen, ardescere, exardescere, inflammari; 2) ſ. rozzlobjm ſe, *Com.*

Rozpalugi, owal, owati, vorh.

Rozpárám, *fut.* al, ati, auftren-

nen, a) etwas Genähtes, dissuere; b) etwas Gewirktes; retexere; c) fig. razpárati přáte'stwj, s. rozkmotřjm se, *Syl.*

Rozparkek, ekku, *m. dim.* folg.

Rozparek, rku, *m.* Spalt, Aufschnitt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura, scissura; rozparek péra, der Spalt, od. d. Spalte einer Feder; 2) Schlitz, *m.* am Kleide, fissura, *R.*

Rozpakugi, owal, owati, in Dunst versetzen, vaporem elicere: ta wěc tělo rozpakowala a přjliš zahřjwala, *K.*

Rozpásám, *fut. ex.* al, ati, aufgürten, losgürten, recingere, auch solvere, resolvere.

Rozpásaný 3. *part.* losgegürtet, aufgelöst, discinctus; b) fig. ausgelassen, locker, liederlich, dissolutus: gest žiwota rozpásaného, *Com.* - ně, *adv.* dissolute; rozpásaně (nemjrně) weselj, *Id.* w hřjchy rozpásaně běžeti.

Rozpássem, *fut.* sati, *sl.* s. rozpásám.

Rozpasugi, owati, s. rozpásám.

Rozp'atý (rozpiatý) 3. *part.* v. rozepnu: rozp'atýma rukama geg do lůna přigal, mit ausgestreckten Händen, *Kram.* (allein *Cyr.*: s roztaženýma rukama proti němu gde).

Rozpaussťěcý 1. Auflösungs-: rozpaussťěcý prostředkowé, Auflösungsmittel, *Neg.*

Rozpaussťjm, ěl, ěti, s. rozpusťjm.

Rozpečený 3. *part.* v. neuem gebacken, recoctus.

Rozpečetjm, *fut.* i, iti, ěn, *imper.* rozpečeť, entsiegeln, erbrechen, z. B. einen Brief, resignare, solvere, aperire, effringere.

Rozpečeťugi, owati, verb.

Rozpekám, al, ati, folg.

Rozpeku (ču), *fut.* rozpekl, rozpecy, *part. pass.* rozpec, (*sl.* rozpeč), v. neuem backen, recoquere.

Rozpěrák, u, *m.* Spreitze, *f.* besonders zwischen den Wagenleitern, festuca, *R.*

Rozpiatý, s. rozp'atý.

Rozpjchám, *fut. fr.* al, ati, zerstechen, confodere.

Rozpigi se, *fut. ex.* pil, piti, ins Trinken, Saufen kommen, bibere.

Rozpjljm, *fut.* il, iti, zersägen, serra dividere.

Rozpjnám, al, ati, s. rozepnu.

Rozpinka, y, *f.* s. rozpěrák; 2) od. *pl.* rozpinky, beym Weber, Leinwandspreitzen, asserculi distendentes linteum.

Rozpjrám, al, ati, *praes.* v. rozeperu, u. rozepru.

Rozpjssi, *fut. ex.* rozepsal, rozepsati, ausschreiben, hin u. her schreiben, berichten, litteris divulgare: mstjce se, rozpisowali o něm, že etc.; durch Schreiben bekannt machen, od. ankündigen, literis indicere, denuntiare, z. B. einen Landtag, Schatzung, Lieferung; auch imperare, wenn es soviel ist, als anbefehlen; auch describere, wenn dabey eine Eintheilung ist, od. wenn es soviel ist, als nach einer gewissen Eintheilung auflegen.

II. *rec.* rozpjssi se, ins Schreiben kommen, scribere (strenue).

Rozpisugi, owal, owati, verb.

Rozpláči, *fut. ex.* rozplakal, rozplakati, zum Weinen bringen, ad flendum perducere, lacrymas alicui elicere.

II. *rec.* rozplakati se, in das

[illegible] ejula-
[illegible]
[illegible] al. ati. vorh.
[illegible] fut. il. iti, st. ent-
[illegible] n. [illegible]are.
[illegible] fut. ex. verscheuchen
[illegible], [illegible]ere), abi-
[illegible]
[illegible] fut. il, iti, s. roz-
[illegible]
[illegible] owati, vorh.
[illegible] z. flach, breit, platt
[illegible] latus, planus: roz-
[illegible] nohy, Schwimmfüße,
[illegible]pedes.
[illegible] fut. ex. skl, sknauti,
[illegible] drücken, od. platt schla-
gen, premendo, vel percu-
tiendo planum reddere.
[illegible]jm, fut. ex. il, iti, so et-
was werfen, daß es breit aus-
einander geht, z. B. Leim,
Koth ic.
II. rec. r-titi se, durch Werfen,
Fallen, breit auseinander gehen.
Rozpletám, al, ati, folg.
Rozpletek, tku, m. Entwickelung,
Auflösung, dissolutio.
Rozpletu, fut. ex. tl, rozplésti,
auftrennen, etwas Gewirktes,
Geflochtenes, retexere.
Rozploda, y, f. ol. s. rozplozenj.
Rozplodjm, fut. ex. il, iti, zen,
fortpflanzen, propagare.
Rozplozenj, n. Fortpflanzung, f.
propagatio.
Rozplozowánj, n. s. rozplozenj.
Rozplozugi, owati, s. rozplodjm.
Rozplynu se, fut. ex. ul, auti, zer-
fließen, diffluere, dilabi, sol-
vi; 2) zerschmelzen, (neutr.) li-
quescere, liquefieri, solvi:
rozkossj se rozplýwá, K. lakom-
stwjm a rozkossemi o málo že
se nerozplynul, Com. často srdce
mé we mně se rozplýwá, Id.
milostdenstwj Boží rozplýwá
se na wssecky skutky geho;
zmužilost w sladké slzy se roz-
plynula, Neg.
Rozplýwám se, al, ati, vorh.
Rozpočjtám, fut. al, ati, folg.
Rozpočtu, fut. ex. rozpočtl, roz-
počjsti, ausrechnen, durch Rech-
nen überschlagen, computare,
ratiocinari, rationes subdu-
cere.
†Rozpogek, gku, m. das Aufge-
löste, Geschiedene, solutum, P.
Rozpogjm, fut. ex. il, iti, trennen,
auflösen, scheiden, dividere,
separare, sejungere, disjun-
gere, dissociare, solvere,
dissolvere.
Rozpogitedlný z. auflöslich, tren-
bar, separabilis, dissolubilis.
Rozpolčjm, fut. il, iti, vorh.
Rozpoltjm, fut. ex. il, iti, entzwey
hauen, dissecare in medio: pa-
cholátko na dwé rozpoltili, Zal.
Rozpoltugi, owal, owati, vorh. K.
Rozpomenu se, fut. ex. ul, auti,
imper. rozpomeň se, sich besin-
nen, entsinnen, erinnern, me-
minisse, recordari, remi-
nisci rem (hominem), od.
rei (hominis); 2) s. [illegible]owati se.
Rozpomenutj, n. Entsinnung, f.
recordatio.
Rozpomjnám se, al, ati, s. roz-
pomenu se.
Rozpomjnánj, n. s. rozpomenutj.
Rozpor, u, m. Stange bey Jägern,
2) Streit, Wortwechsel, m.
contentio.
Rozpora, y, f. v. rozepru, Netz-
gabel, f. vari, (orum).
Rozporka, y, f. Ortscheit, n. (an
der Waage), jugi latus; 2)
Querstänglein bey Kutscher-
stangen, transtillum, R.
Rozpáčhám se, al, ati, folg.

Rozpřáhnu se, *fut. ex.* hl se, hnauti se, ausholen, den Arm zum Wurfe, od. zum Schlage v. sich strecken, extendere, intendere manum.

Rozprání, *obs.* s. zpjrání.

Rozpráššjm, *fut. ex.* il, iti, zerstauben, dissipare, dispergere.

II. *rec.* r-ššiti se, zerstieben, dissipari, dispergi.

Rozprávjm, *praes.* ěl, ěti, reden, loqui, fari: geště nerozprávj gak náležj (djtě); 2) sprechen, sich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 3) erzählen, narrare.

Rozprawjm, *fut.* il, iti, aus einander bringen, od. flechten, wie bey Kämmen d. Haare.

Rozprávjwám, al, ati, *fr.* v. rozprávjm: rozprávjwali starj.

Rozprávka, y, *f.* Reden, *n.* Rede, *f.* Gerede, *n.* sermo; 2) eine Fabel, apologus.

Rozprawugi, owati, s. rozprawjm

Rozpršám se, ati, s. rozpršnu se.

Rozpršljm, - se, *fut.* il, iti, s. rozzlobjm, - se.

Rozpršnu se, *fut. ex.* šl se, nauti se, sich zerstreuen, nicht beysammen bleiben, dissipari, dispergi: do swých domů se rozpršli, *Cyr.* 2) s. rozwzjkám se, *B. Com.*

Rozpřeskám, *fut. si.* aufschnallen.

Rozprodám, *fut. ex.* al, ati, verkaufen, an verschiedene, divendere.

Rozprodáwám, al, ati, verb.

Rozprostjrám, al, ati, s. rozprostru: rozprostjrati učenj.

Rozprostowlasatjm, *fut.* ěl, eti?

Rozprostowlasým se, *fut.* yl, yti, folg.

Rozprostowlasugi se, owal, ati, d. Haare auflösen, hängen, (fliegen) lassen, pandere, crines demittere; hlauze se, gako ženy, rozprostowlasugj.

Rozprostru, (tu), *fut.* střel, střjti, *part. pass.* rozprostřen, u. rozprostřjn, *imper.* rozprostři, ausbreiten, expandere, extendere, explicare: cýrkew bude rozprostřjna po wšem swětě, *K.*

II. *rec.* r-střjti se, sich ausbreiten, se extendere, se explicare.

Rozprosým se, *fut. ex.* yl, yti, sehr bitten, multum rogare, od. orare.

Rozpršjm se, *fut.* el, eti se, zerstieben werden, dissipari.

Rozptylec, Rispengras?

Rozptýljm, *fut.* il, iti, zerstreuen, dissipare, dispergere: bohatstwj k rozptýlenj přichází, *K.*

II. *rec.* r-liti se, sich zerstreuen, dissipari, dispergi.

Rozptylugi, owati, verb.

Rozpučjm, *fut. ex.* il, iti, zersprengen, mit Gewalt trennen, rumpere: rozpučj nowé wjno nádoby.

Rozpůgčjm, *fut.* il, iti, verleihen, verborgen, a) Geld, dare mutuo, od. mutuum, am, um, &c. 2) andere Dinge, commodare.

†**Rozpuk**, u, *m.* zrostlina, cicuta.

Rozpuka, y, *f.* Wasserwerk, *m.* apium palustre, sium; s. Hübners Natur Lexikon, unter *Sium.*

Rozpukám se, *fut. fr.* al, ati, s. rozpuknu se.

Rozpuklina, y, *f.* Riß, *m.* ruptura.

Rozpuknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zerbersten, zerplatzen, rumpi, dirumpi, dissilire; 2) aufspringen, Risse, Spalten bekommen, rumpi, hiscere: rozpukl se mi prst u nehtu.

Rozpůljm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, dissecare; entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere).

Rozpůrka, y, f. Krummholz im Brauhause, D.

Rozpustadlo, a, n. Schmelztigel, vas liquationis, crucibulum R.

Rozpuštění, n. Loslassung, Abdankung (mehrerer), dimissio; 2) Zerlassung, liquefactio, liquatio.

Rozpuštěný 3. part. pass. v. rozpuštjm; s. rozpustilý.

†Rozpustek, tku, m. das Zerlassene, liquefactum, P.

†Rozpustidlo, a, n. Auflösungsmittel, n. solvens.

Rozpustilý 3 ausgelassen, a) v. Dingen, effusus, immodicus, immoderatus immodestus; b) v. Personen, immoderatus effusus, immodestus; 2) liederlich, zügellos, dissolutus; - le, adv. ausgelassen, immodice, immodeste; 2) liederlich, zügellos, dissolute; - lost, i. f. Ausgelassenheit, f. immoderatio, immodestia; 2) Liederlichkeit, Zügellosigkeit, f. dissolutio.

Rozpustjm, fut. il, iti, štěn, v. sich gehen lassen, aus einander gehen lassen, v. sich lassen, dimittere: radbu rozpustiti, Pr. 2) auslassen, z. B. ein Kleid ꝛc. laxare, aperire; 3) zerlassen, z. B. Butter ꝛc., liquefacere, liquare.

II. rec. r-stiti se, zerschmelzen, (neutr.) liquescere, liquefieri, solvi.

Rozputnám, fut. al, ati, sl. d. Fessein auflösen.

Rozrážjm se, el, eti, folg. tjm bým pomětj nakažené se rozrážělo a čistilo, K. für rozrážegi, Com.

Rozrauchám, fut. al, ati, zerrausen, s. rozmuchlám.

Rozrazyl, u, m. Ehrenpreis, veronica, Vel.

Rozrazým, fut. ex. yl, yti, zen, imper. rozraz, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere, pulsando solvere; 2) trennen, durchbrechen, z. B. d. Schlachtordnung, disturbare; aciem perfringere; 3) Hitze, Kälte bekommen, od. v. ihr durchdrungen werden, ardescere, incendi, frigere, algere: gak wygdu wen, hned mne rozrazý zyma; zyma mne napadá, rozrážj, es kommt mich ein Frost an, D.

II. rec. rozrazyti se, zerspringen, dirumpi.

Rozředjm, s. rozřjdjm.

Rozřezám, rozřeži, fut. fr. rozřezal, rozřezati, rozřezám, zerschneiden, secare, consecare, dissecare, concidere; 2) best. rozpjljm.

Rozřjdjm, sl. rozředjm, fut. ex. il, iti, verdünnen, diluere, Com.

Rozřjznu, fut. zl, znuti, s. rozřezám.

Rozrůcám, fut. al, ati, sl. einreißen, diruere.

II. rec. rozrůcati se, zerfallen, dirui.

Rozrussjm, fut. iti, s. rozrauchám.

Rozrygi, fut. ryl, ryti, aufgraben, s. rygi.

Rozsadjm, fut. ex. il, iti, zen, aussetzen auseinandersetzen, disponere: Bäume aussetzen, transponere, transplantare, transserere.

II. rec. r-iti se, sich auseinander setzen, hinc inde considere.

Rozsamopášený 3. sl. Muthwillen treibend.

Rozsamopášjm se, fut. il, iti, sl. muthwillig werden, petulcire.

Rozsápám, *fut.* al, ati, zerfleischen, zerreißen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare: rozsápánj auředníků od lwů, *K.* rozsápaná řjsse od obogj strany, *Vel.*

Rozsápáwám, ati, *fr.* vorh.; -áwánj, *n. verb.*

Rozsaudjm, *fut. ex.* il, iti zen, entscheiden, decernere, judicare, disceptare, dijudicare.

Rozsaugi, owal, owati, folg.

Rozsázým, *fut. ex.* el, eti, hin u. her wieder zerlegen, distribuere, dislocare: některé po zalářjch rozsázel.

Rozschowám, *fut.* ati, folg.

Rozschowáwám, al, ati, hin u. her verstecken, verbergen, diversis locis, passim, abscondere.

II. *rec.* r-wáwati se, sich hin u. her verstecken, abscondere se.

Rozsechlý 3. *K.* s. rozeschlý.

Rozsedám se, ati, s. rozsednul se.

Rozsedjm se, *fut.* il, iti, in das Sitzen kommen, sedere (cupide)

Rozsedlina, y, *f.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* Ritze, *f.* fissum, fissura, rima: zpukánj a rozsedliny prsů, *Vel.* 2) Felsloch, *n.* Kluft, *f.* rima, hiatus, scissura, chasma, (atis), *n.*

Rozsednu se, *fut. ex.* dl, dnauti, s. rozsaditi se; 2) aufklaffen, hiare: rozsedssi se země, pohltila ge.

Rozsegi, *fut. ex.* rozsyl, rozsýti, aussäen, a) ohne Akkus. sementem facere, semen spargere; b) mit den Akkus. serere, seminare; c) fig. včenj Husowo rozsýwal

Rozsekám, *fut. ex.* al, ati, zerhauen, in Stücke hauen, concidere, dissecare; b) sehr hauen, sehr verwunden; sehr prügeln, lacerare.

†Rozsewák, u, *m.* Säemaschine, machina seminatoria, *P.*

Rozsewač, e, *m.* Säemann, sator, seminator; -čka, y, *f.* Säeweib, *n.* seminatrix; 2) s. rozsywka.

Rozskáči se, *fut. fr.* rozskákal se, rozskákati se, v. einander springen, dissilire; 2) in das Springen kommen, saltui indulgere.

Rozskakugi, owati, folg.; -se, s. vorh.

Rozskočjm, *fut. ex.* il, iti, skokem wyrazým, einspringen.

II. *rec.* r-čiti se, zerspringen, dissilire, dirumpi: rozskočj se w mnohé hwězdy, *Neg.* hlewa mé bolj, že se mi může r-skočit.

Rozskrygi se, *fut.* owal, owati, s. rozschowám se.

Rozskrýwám se, al, ati, vorh. rozskrýwali se mezy cyzými, *K.*

Rozsmégi, s. rozesmégi.

Rozsmeknu se, *fut.* kl, knauti, zerfallen, leicht aus einander gehen, dissolvi; rozsmekla se pauta, *Com.* -stolice, hora.

Rozsmjssjm, *fut. ex.* il, iti, jemand lachend machen, ad ridendum perducere.

II. *rec.* r-ssiti se, in das Lachen kommen, ridere (valde): welmi se nad tjm rozsmjssil, *Cyr.*

Rozsobássjm, *fut. ex.* il, iti, ehescheiden, (divortiare).

II. *rec* r-ssiti se, sich ehescheiden.

Rozsmýkám se, *fut.* al, ati, *iterat.* s. rozsmeknu se: rozsmýkala se kola, *Com.*

Rozsocha, y, *f.* folg.

†Rozsochatka, y, *f.* farcellaria, (alga fucacea).

Rozsochatý 3. gabelig, *D.*

Rozsossa, y, *f.* Forchel, Forke, Forkel, Furkel, furca, *D.* s. rázsocha.

Rozſrdjm ſe, *fut.* iti, *sl.* erzürnen.

Rozſrdnatjm, iti, beherzt machen.
II. *rec.* r-ti ſe, Muth faſſen.

Rozſtřſſjm ſe, *fut.* il, iti, wüthend, grimmig werden.

Rozſſafářjm, *fut.* il, iti, *sl.* zerſplittern, verſchwenden, dilapidare.

Rozſſafný 3. vorſichtig, providus, cautus; -ně, *adv.* de, -te, circumspecte; -noſt, i, *f.* Vorſichtigkeit, providentia, prudentia cautio, provisio.

Rozſſjřjm, *fut. ex.* il, iti, erweitern, weiter machen, z. B. ein Haus, dilatare, amplificare: b) ein Reich, d. Gränzen, proferre, dilatare, amplificare: daleko ſwé meze a panſtwj rozſſjřil, *Vel.*

Rozſſjřugi, owal, owati, verb.

Rozſſkádljm, *fut.* iti, zornig, toll machen, ad iram concitare.

Rozſſkeřjm ſe, *fut.* iti, ſich öffnen, aufſpringen.

Rozſſklebugi, owal, owati, klaffen, offen ſtehen, hiare, patere; anfangen zu klaffen, hiscere, dehiscere.
II. *rec.* r-wati ſe, daſſelbe.

Rozſſkljbenina, y, *f.* Klaffung, hiatus, *D.*

Rozſſkwarky, ů, *m. pl.* Erzſchlacken, od. Schaum, der auf dem geſchmolzenen Erz ſchwimmet, scoria.

Rozſſlapám, rozſſlápi, *fut. freq.* al, ati, zertreten, obterere, proterere, mit u. ohne pede, pedibus, auch conculcare, proculcare.

Rozſſmelcugi, *fut.* owal, owati, durch Schmelzen zertheilen, liquefacere, colliquefacere.

Rozſſněrugi, rozſſňurugi, *fut. ex.* owal, owati, abſchnüren, dissolvere, discingere.

Rozſſtěp, u, *m. sl.* beſſ. als oſſtjpec, Apfelbrecher, *m.*

Rozſſtěpugi, owal, owati, durch das Pfropfen vermehren, inserendo propagare, multiplicare.
II. *rec.* r-ti ſe, fortgepflanzt werden, propagari: fig. gak ſe rozſſiřowati a rozſſtěpowati počalo náboženſtwj.

Rozſſtjpám, *fut. fr.* al, ati, ſ. rozſſtjpjm.

Rozſſtjpenj, *n.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura.

Rozſſtjpenina, y, *f.* verb. *Com.*

Rozſſtjpjm, *fut. ex.* il, iti, en, zerſpalten, findere, diffindere, secare, dissecare.

Rozſſtjpnu, *fut.* pl, plnauti, verb.

Rozſtaupjm ſe. *fut.* il, iti, auseinander treten, digredi: Jordán ſe před nimi rozſtaupil, *K.* 2) rozſednu ſe.

Rozſtawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, anfangen zu bauen, z. B. ein Haus, incipere aedificare, exstruere; 2) ausſtellen, hier u. da hinſtellen, disponere.
II. *rec.* r-ěti ſe, ſich auseinander ſtellen, dislocare se: onde y onde ſe rozſtawěli, *Cyr.*

Rozſtawugi ſe, owati, verb.

Rozſtjrám, ſ. rozeſtjrám.

Rozſtoky, ů, *m. pl.* d. Stadt Roſtock, Rostochium: měſto Rozſtoky oblehl, *Vel.* ſ. auch Rozſtok (Rozſtok wäre noch richtiger)

Rozſtonáwám ſe, ati, folg.

Rozſtonu ſe, rozſtonám ſe, *fut. ex.* nal, nati ſe, erkranken, in morbum incidere.

Rozſtřjhám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Rozſtřihnu, *fut.* hl, hnauti, rozſtřizen, *imper.* rozſtřihni, zerſchneiden mit der Scheere, conscindere, discindere.

Rozstřjhugi, owati, vorh.

Rozstrkám, *fut. ex.* al, ati, hie u. da stecken, hineinfügen, passim inserere.

Rozstrogjm, *fut. ex.* il, iti, entkleiden, vestes exuere.

II. *rec.* r-giti se, sich entkleiden, vestes exuere.

Rozstůni se, s. rozstonu se.

Rozsudek, dku, *m.* co se děge na práwo psané, na obyčegnau zwyklost, neb na průwod stran, Pr. (vgl. nález), Gerichtsspruch, *m.* sententia: rozsudkem hrdla odsauzen; Jz. 3, 13; 2) überhaupt Urtheil, *n.* judicium sententia.

Rozsudj, jho, *m.* Schiedsmann, Schiedsrichter, *m.* arbiter, *Com.*

Rozsukugi, owal, owati, v. einander drehen, retorquere, retexere.

Rozsussjm, *fut.* il, iti, leck werden lassen, sinere rimas agere, dehiscere.

II. *rec.* r-iti se, verlechzen, rimas agere, dehiscere.

Rozsuzowač, e, *m.* Kunstrichter, *m.* criticus, *D. P.*

Rozsuzowánj, *m.* Urtheilen, Beurtheilen, dijudicatio; Entscheidung, decisio; s. folg.

Rozsuzugi, owal, owati, s. rozsaudjm; b) überlegen, nachdenken, perpendere.

Rozswěcugi, owati, s. rozswjtjm.

II. *rec.* r-wati se, s. rozednjwá se; b) überhaupt scheinen, den Schein verbreiten, lucere, lucem spargere: swětlo známosti po swětě se rozswěcuge, *K.*

Rozswětljm se, *fut.* lilo, liti se, vorh. v switánj, prwé než se práwě rozswětlilo, *K.*

Rozswjcený, *part.* v. rozswjtjm.

Rozswitáwá se, alo, *impers.* es taget, es wird Tag, diescit.

Rozswjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* rozswěť, Schein, Licht machen, lumen facere; 2) ein Licht anzünden, lumen, (candelam) accendere

II. *rec.* r-titi se, Schein, Licht, v. sich geben, lucere, lumen spargere.

Rozsylám, al, ati, s. rozesslí.

Rozsyljm se, *fut. ex.* yl, yti se, Kraft erlangen, robur assumere.

Rozsýpám, *fut. ex.* al, ati, durch unvorsichtige od. heftige Bewegung in Menge hinfallen lassen, effundere, profundere.

II. *rec.* r-ati se, zusammenfallen, wie ein Faß, dissolvi; 2) zu Staub u. Asche werden, dissipari: tělo nasse w hrobě se rozsype; 3) verstreut werden.

Rozsywač, s. rozsewač.

†Rozsywacý I. s. B. nástrog, Säemaschine, *f.* machina seminatoria, *P.*

Rozsýwám, al, ati, s. rozsegi: fig. mezy lidi různice, swáry rozsýwati, *Vel.*

Rozsýwánj, *n.* Säen, *n.* satio, seminatio.

Rozsywka, y, *f.* Säetuch, *n.* pannus seminatorius.

Roztáčjm, ěl, etí, s. roztočjm.

Roztagi, *fut.* al, ati, aufthauen, zergehen, dissolvi, liquescere.

Roztahám, *fut. fr.* al, ati, verschleppen, hie u. dahin schleppen, huc et illuc ferre, trahere; wegschleppen, auferre.

Roztáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* roztažen, *imper.* roztáhni, ausstrecken, ausbreiten, ausdehnen, auszerren, extendere; s. auch rozpjatý.

II. *rec.* r-auti se, sich verlängern, in d. Länge ausdehnen,

…ri. expandi; sich strecken: rozstahugi se na postelich, *K.* 2) sich groß machen, efferre se *D.*

Roztahugi, owal, owati, vorh.

Roztarmarčjm, *fut.ex.* il, iti, verpfändertauschen, dilapidare.

Roztápjm, el, eti, *iterat.* s. roztopjm.

Roztaužjm *fut.* il, iti, Sehnen erregen, desiderium movere.

II. *rec.* r-žiti se, sich sehnen, v. der Sehnsucht befallen werden, desiderium concipere, *K.* roztaužiti se po gednomyslnosti, *Com.*

Roztaženj, *n.* Ausdehnen, Ausbreiten, expansio, *B.*

Roztekám se, al, ati, folg.

Rozteku se, *fut. ex.* kl, roztecy se, zerfließen, auseinander fließen, diffluere, dilabi.

Roztepljm, (roztopljm, statt dieses sagt man viell. irrig roztopjm,) erwärmen, erhitzen, calefacere.

Roztjnám, al, ati, s. rozetnu.

Roztinugi, owati, s. rozetnu.

Roztjrám, ati, s. rozetru

Roztlačjm, *fut. ex.* il, iti, zerdrücken, conterere, obterere, *B.*

Roztlaukám se, ati, s. roztluku.

Roztlčem, tlkol, *sl.* s. roztluku.

Roztluku, (ču) *fut. ex.* roztlaukl, roztlaucy, (roztlauct) roztlucen, *imper.* roztluc, zerschlagen, entzweyschlagen, contundere, pulsando solvere. 2) zerbrechen, z. B. ein Glas, frangere, diffringere; 3) zerstoßen, contundere, elidere.

II. *rec.* roztlaucy se, zerbrechen, (*neutr.*), zerbrochen werden, frangi, diffringi.

Roztočjm, *fut. ex* il, iti, v. einander drehen, distorquere; 2) durch unvorsichtiges Zapfen aus-

fließen lassen, effundere, profundere. 3) zerwühlen, zernagen, verzehren, consumere; čerwi ho roztočili.

Roztočugi, -se, owal, owati, vorh. roztočowala se kniha, - volumen, *K.*

Roztok, u, *m.* s. Roztoky, *Vel.*

Roztomilý 3., *sl.* auch roztomilený, s. rozmilý: roztomilé djtě, holdes Kind, svavissimus infans, puer.

Roztopassný, bess. prostopassný.

Roztopjm, *fut. ex.* il, iti, (*sl.*) s. rozpustjm, 3), z. B. Metalle, auch Eis; 2) Feuer anzünden? einheizen, ignem accendere, excitare; s. roztepljm, roztopljm.

II. *rec.* r-ti se, s. rozpustiti se.

Roztopugi se, owati, vorh.

Roztowarysſjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, dissociare.

Roztřásám, al, ati, s. roztřesu: pjsſi knihy, pro roztřásánj gména swého, *Com.* pýchu swau roztřásagi, *K.*

Roztratjm, *fut.* il, iti, nach u. nach verlieren, sensim, (paulatim) amittere, perdere.

Roztraubjm, *fut. ex.* il, iti, ausposaunen, buccina significare, divulgare.

Roztrausým, *fut. ex.* yl, yti, verstreuen, hin u. her streuen, dispergere, dissipare; 2) ausstreuen, unter d. Leute bringen, verbreiten, spargere, dispergere, disseminare, dissipare.

Roztřepetený 3. zerschlagen? roztřepetená hlawa, *Neg.*

Roztřepjm, *fut. ex.* il, iti, auftrennen, etwas Gewebtes, ausfädeln, drüseln, retexere.

Roztřesu, *fut. ex.* roztřásl, roztřásti, erschüttern, concutere; conquassare, 2) ausbreiten, ver-

breiten, vertheilen, spargere, dispergere; s. auch roztrásám.

Roztrhám, *fut.* ati, s. roztrhnu.

†Roztrhanec, nce, *m.* zrostlina, dsypis.

Roztrhawám, al, ati, *fr.* folg.

Roztrhnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* roztržen, *imper.* roztrhni, zerreißen, lacerare, discerpere, conscindere, discindere, rumpere, dirumpere: od sebe se odděliti, a spolek roztrhli, *Pr.*

II. *rec.* r-nauti se, zerreißen (*neutr*). zerrissen werden, solvi; rumpi, dirumpi; b) sich v. einander trennen, dividi, dirimi, rumpi: w honění se roztrhli, *Cyr.* (roztrhnauti se na mysli. sich zerstreuen?)

Roztrhugi, owal, owati, *vorh.*

Roztřjskám, *fut. ex.* al, ati, zerschmettern, zertrümmern, conquassare, confringere, contundere, *B.* roztřjskánj lodj, *Com.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-kati se, zerbrechen, (*neutr.*) zertrümmert werden, confringi.

Roztřiskugi, owal, owati, *vorh.* roztřiskuge zbraně.

Roztřjsstjm se, *fut.* il, iti, s. r-skám, auch zersplittern, *B.* -těnj, *n. verb.*

Roztrogenj, *n.* Uneinigkeit, Zwiespalt, *m.* unter drey Partheyen, dissensio inter tres partes.

Roztroskotám, *fut. ex.* al, ati, s. roztřjskám; (dieses Wort drückt es noch stärker aus;) - ánj, *n. verb.* Zerschmetterung, conquassatio.

Roztrubugi, owati, s. roztraubjm

Roztrussugi, owal, owati, s. roztrausym.

Roztrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, laceratio, dirupio; b) s. folg.

Roztrženina, y, *f.* Riß, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* fissum, fissura, ruptum, rima.

Roztržitý 3. was getheilt, (getrennt), uneins ist, also zerstreut, a) nicht Achtung gebend, distractus, non attentus: byl na mysli roztržitý, newěda, coby činiti měl; mysl roztržitá, nepokogná, *K.* ty wěcy mu se w geho roztržité mysli wkázaly; b) mit vielen Geschäften beladen, districtus negotiis; c) mißhellig, discors: roztržitj měsstané, *Vel.* gsau mezy sebau roztržitj, *K.* - tě, *adv.* zerstreut, unaufmerksam, non attente, inattente; mißhellig; - tost, i, *f.* Beschäftigung mit mehreren Dingen, distractio animi: roztržitostj a zaměstknánj na swětě mnoho; b) Hinderung, *f.* interpellatio, od. Hinderniß, *n.* impedimentum; c) Unruhe, *f.* turba, perturbatio.

Roztržka, y, *f.* Spaltung, *f.* Trennung, Zwiespalt, *f.* dissensio, dissidium, discidium.

Roztučnjm se, *fut. ex.* il, iti se, sehr fett werden, pinguescere: k welikému roztučněnj wykrmiti.

Rozum, u, *m.* Vernunft, *f.* a) das Vermögen, etwas einzusehen, z. B. der Mensch ꝛc. intelligentia; b) Vermögen, Dinge zu überdenken, u. einen Schluß zu machen, ratio, auch mens; na rozum dáti někomu, jemand etwas zu verstehen geben, c) Klugheit, Überlegung *f.* ratio, consilium, prudentia: s rozumem, mit Vernunft, z. B. handeln, ratione, prudenter, consilio; bez rozumu, ohne

[illegible] ratione, sine [illegible]; 2) Ver-
[illegible] das Vermögen zu den-
[illegible] (u. zuschlie-
[illegible] intellectus, (nach Jungm.
[illegible] den eigentlichen Ver-
stand (Philosoph., Log.) bedeu-
tend; b) Einsicht, f. intelligen-
tia; c) Urtheilskraft judicium,
facultas judicandi; d) natür-
licher Verstand, ingenium; e)
Vernunft, Überlegung, f. ra-
tio, prudentia; f) Fassungs-
vermögen, n. captus: giž podlé
tělesného rozumu žádné na-
děge nebylo, K. co rozum ne-
dáwá, čas přináší, prov. mit
den Jahren werden wir klüger,
aetate sapimus rectius; 3)
Verstand, Sinn, m. Bedeutung
eines Wortes, einer ganzen
Stelle, od. Redensart, senten-
tia, sensus: w ten rozum k ně-
mu promluwil, Vel. to berau
na ten rozum, K. a tom Jozef
pjsse w ten rozum; to na tento
rozum wykládati (chtěli).

Rozumák, a, m. že rozumně wmj
oklamati, (s. Raff's Naturge-
schichte), Vielfraß, m. meles gu-
lo; russ. rossomacha, pol. ro-
somak, hung. rozomak, Lesch.

Rozumjm, ěl, ěti, mit u. ohne
Dativ, verstehen, intelligere:
gá wám nerozumjm; giž mat-
ka geho, gakž rozuměti gest,
byla wmřela, Cyr. nerozuměl
swému nessťěstj. K. ta slowa ne
tak rozumjna býti magj, K. slo-
wa ta prosté podlé litery ma-
gj rozumjna býti, K.

Rozumně, adv. vernünftig, a) mit
Vernunft, mit dem Vermögen,
Dinge einzusehen, u. zu schlie-
ßen, cum ratione; b) auf ver-
nünftige, kluge Art, ratione,
prudenter; c) der Vernunft
gemäß, convenienter rationi;
d) bescheiden, modeste; 2) ver-
ständig, mit Klugheit, cum ra-
tione, prudenter; b) mit Ein-
sicht, intelligenter, prudenter.

Rozumnost, i, f. Vernunft, f. das
Vermögen, etwas einzusehen,
intelligentia; 2) Verstand, m.
Einsicht, f. intelligentia.

Rozumný 3. vernünftig, a) mit
Vernunft begabt, z. B. wie der
Mensch, im Gegensatze der Thie-
re, ratione praeditus, ratio-
nalis; b) verständig, klug, über-
legt, prudens, sanus; c) der
Vernunft gemäß, rationi con-
sentaneus, rationi conveni-
ens; 2) verständig, a) mit Ver-
stand begabt, wie alle Menschen,
mente praeditus; b) klug ver-
nünftig, z. B. Mensch, Hand-
lung, prudens, sanus, &c.
c) Einsicht worinn habend, in-
telligens, z. B. alicujus rei.

†Rozumugi, raciocinari ? K

Rozundám, s. rozzundám.

Rozutjkám se, fut. al, ati se, v.
einander fliehen, hin u. da flie-
hen, diffugere.

Rozwzljm, fut. ex. il, iti, sl. den
Knopf lösen, nodum solvere.

Rozwadjm, fut. ex. il, iti, 1) den
Zank (unter andern) endigen,
rixantes placare: nebyl, kdo-
by ge rozwadil, 2 Sam. 14, 6.
2) soviel als swadjm, u. in die-
sem Sinne sollte man es nie
gebrauchen, da swadjm grade
dasselbe bedeutet.

Rozwádjm, ěl, ěti, s. rozwedu.

Rozwaha, y, f. Überlegung ?

Rozwáljm, fut. ex. el, eti, folg.
b) einreißen, abbrechen, z. B.
ein Gebäude, demoliri, ever-

tere, *B.* rozwálel bassty a hradby geho, *Com.*

Rozwaljm, *fut. ex.* il, iti, v. einander rollen, evolvere.

II. *rec.* r-liti se, *sl.* sich hin strecken, discumbere, prosterni; 2) einfallen, verfallen, einstürzen, concidere, corruere.

Rozwalugi, - se, owati, vorh.

Rozwařjm, *fut. ex.* il, iti, zerkochen, a) durch Kochen in seine Theile auflösen, coquendo solvere; b) durch allzu langes Kochen verderben, nimis coquendo perdere.

Rozwazatedlný 3. auflösbar, solubilis, *D.* - nost, i, *f.* - keit, *f.* - litas.

Rozwázati, *fut.* rozwázal, rozwázati, rozwázán, *imper.* rozwaž, aufbinden, losbinden, öffnen, z. B. einen Sack, solvere, aperire; 2) auflösen, losmachen, losbinden, z. B. ein Band, Knoten, solvere, resolvere; kagjcý od hřjchů rozwazowati, - absolvere, *Syr.* swazowati y rozwazowati lidi, dasselbe.

Rozwážjm, *praes.* el, eti, s. rozwezu.

Rozwážjm, *fut.* il, iti, s. rozwazugi.

Rozwážliwý 3. überlegsam, bedachtsam, consideratus, *Com.* - wě, *adv.* - rate; - wost, i, *f.* Überlegung, *f.* deliberatio; Bedachtsamkeit, circumspectio.

Rozwažugi, owal, owati, überlegen, überdenken, deliberare, reputare, perpendere, considerare, consultare.

Rozwazugi, owal, owati, s. rozwázati,

Rozwedenj, *n.* Auseinanderführen, diductio, separatio; üblicher b) Scheidung, Trennung, *f.* separatio, sejunctio: rozwedenj manželů, Ehescheidung, *f.* divortium, repudium.

Rozwedu, *fut. ex.* dl, rozwesti, *imper.* rozweď, aus einander führen, sejungere; b) scheiden, trennen, separare, sejungere, dirimere: při rozwedl, - diremit, *Com.* 2) ausholen, auch schwingen, vibrare: rozwedu ruku, *B.* welikým násyljm rozwedené osstjpy, - geschwungen, *Com.*

II. *rec.* r-sti se, (s mužem, s ženau), sich trennen, sich trennen lassen v. dem Manne, vom Weibe, insgemein divortiari: která se s mužem rozwedla, *K.* rozwesti se s liternjm uměnjm, d. Studien fahren lassen, - repudiare, *Syl.*

Rozwěgi, *fut. ex.* rozwál, rozwáti, aus einander blasen, difflare.

II. *rec.* rozwáti se, zerstreut werden, durch Blasen, dissipari flatu: fig. ta naděge se gim gako ostowý kwět rozwěge, *K.*

Rozwěřjm, *fut. ex.* il, iti, borgen, verleihen, an mehrere, mutuo dare: negistým osobám statek rozwěřiti, *Pr.* Bůh nám rozwěřil swé dary, *Com.*

Rozweseljm, *fut. ex.* il, iti, fröhlich machen, exhilarare, gaudio od. laetitia adficere, laetum reddere.

II. *rec.* rozweseliti se, fröhlich werden, exhilarari.

Rozweselenj, *n.* Fröhlichkeit, *f.* fröhlich seyn, *n.* Freude, *f.* exhilaratio, *B.* cýsaře k dobré mysli a k rozweselenj přiwedl.

Rozweselugi se, owati, s. rozweseljm se.

Rozwěssjm, *fut. ex.* el, eti, hin u. her auf verschiedenen Plätzen

[illegible] rozjedni.

[illegible] rozwiti, z.

[illegible], replicare,

[illegible] rozwil se,

[illegible] [illegible]tagen, a) Kno-

[illegible] gemmare,

[illegible] b) Blätter be-

[illegible]scere.

[illegible] iti, s. rozwigi u.

[illegible] ex. al, ati, locker

[illegible]vere: rozwiklané

[illegible] ul, auti, aufwickeln,

[illegible] aus einander wik-

[illegible] einander rollen,

[illegible] explicare.

[illegible] owati, vorh.

[illegible] al, ati, s. rozewru.

[illegible] ex. rozwázal, roz-

[illegible] imper. rozwěz, Jan.

[illegible] rozwáži.

[illegible] 3. gedehnt, schleppend,

[illegible]: keřj wáznau a

[illegible]tau promluwila, Com.

[illegible], adv. zaudernd, mit

[illegible]dern, cunctanter; vgl. roz-

[illegible].

[illegible] 1. zaudernd? roz-

[illegible] wjdla dáwánj, Be-

[illegible]heißen, missus, missa, Syl.

[illegible]nost, i, f. wáhawost,

[illegible]dern, n. cunctatio, Vel. N.

Rozwlažení, n. Befeuchtung, f. irrigatio; 2) Erquickung, refectio, refocillatio.

Rozwlažjm, fut. ex. il, iti, befeuchten; feucht machen, madefacere, irrigare; 2) erquicken, refocillare, Ger. 31, 26. -něčj srdce, eines Herz erwärmen.

Rozwlažný 3. MS. zaudernd.

Rozwlažowánj, n. s. rozwlaženj.

Rozwlažugi, owati, s. rozwlažjm.

Rozwlhám, ati, sl. feucht werden, humescere.

Rozwod, u, m. s. hřjženice, Absenker, m. 2) Ehescheidung, f. divortium.

Rozwodjm, praes. & fut. il, iti, s. rozwedu: železo na plétky, plechy rozwoditi, R.

Rozwodněnj, n. das Austreten des Wassers, inundatio; 2) Verbreitung, f. diffusio: rozwodněnj zlých wěcý; hřjchůw rozwodněnj, Cyr.-bezbožnosti, Vel.

Rozwodnilý 3. ausgetreten, vergessen, diffusus; řeka rozwodnilá, B. přjwal rozwodnilý, B. 2) verbreitet, reichlich, abundans: rozwodnilé bohatstwj maudrosti Božj; rozwodnilj wssudy hřjchowé; pomsta rozwodnilá, K.

Rozwodnjm se, fut. ex. il, iti, austreten, aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, exundare, redundare; 2) fig. überhand nehmen, sich weit u. breit verbreiten, dimanare, diffundi: wogsko se rozwodnilo; hřjchowé, nesslechetnosti se rozwodnily.

Rozwodňowánj, n. s. rozwodněnj.

Rozwodňugi se, owal, owati, s. rozwodnjm se.

Rozwodný 3. ausführlich?

Rozwolám, fut. ex. al, ati, ausschreyen, ausbreiten, bekannt

machen, vulgare, divulgare; -áwám, al, ati, *praes.* rozwoláwati mezy lidi.
Rozwor, beſſ. rozor.
Rozwora, y, *f.* oge zadnjch kol, Langwied, *f. corrupte* Lampert, longurius, lignum bisulcum, *K. & sl.*
Rozworám, beſſ. rozorám.
Rozwožowánj, *n.* Verführung, *f.* exportatio.
Rozwožugi, owal, owati, verführen, exportare; ſ. rozwezu: rozwožowána odtud zbožj, *Vel.*
Rozwrátjm, *fut. ex.* il, iti, entzwey hauen, ſpalten, caedendo dividere, rumpere.
Rozwrhnu, *fut.* hl, hnuti, rozwržen, folg.
Rozwrhu, rozwržeš, *fut.* rozwrhl, rozwrcy, rozwržen, vertheilen, repartiren, dividere, distribuere, partiri: ſtatek mezy ně rozwrhl; autraty na wjc oſob rozwrcy, *Pr.* 2) ſpalten, in porrectum serra dissecare, *R.*
Rozwrhugi, owal, owati, verb.
Rozwrzám, *fut. ex.* al, ati, jemand aufregen, aufheitern, aufthauen machen, excitare: ani tato weſeloſt rozwrzati ho nemůže, *Com.*
II. *rec.* r-ati ſe, aufthauen, fig. excitare.
Rozwundám, verſplittern? ſ. rozgundám.
Rozwztekljm ſe, *fut.* iti, in Wuth gerathen, ergrimmen, excandescere.
Rozynka, y, *f.* Roſine, *f.* uva passa: weliká rozynka, Eibebe, Cubebe; -kowý 3. v. od. mit Roſinen: -koláč.
Rozynowý 3. z. B. rozynowá barwa, Roſenfarbe, *f.* color roseus.
Rozžaloſtjm ſe, *fut.* iti, ſehr trauern, traurig ſeyn, valde lugere, dolere.
Rozžárjm, *fut.* il, iti, *sl.* glühend machen.
Rozzaſtawjm, *fut. fr.* ěl, ěti, hin u. her, od. nach u. nach verſetzen, verpfänden, (an mehrere), oppignorare: rozzaſtawěl měſta, *Vel.*
Rozzaſtawugi, *fut.* owati, verb.
Rozzawjm, rozzawljm, *fut.* iti; *sl.* aufſperren, z. B. den Schlund, fauces reserare.
Rozžehnám ſe, *fut. ex.* al, ati, Abſchied nehmen, abire, decedere, discedere; -ánj, *n. verb.* Abſchied, *m.* discessus.
Rozžehnaný 3. na rozžehnanau, zum Abſchied, Abſchieds: na rozžehnanau požehnánj ti wyhlaſſugi od B. *Com* ſ. rozlaučený.
Rozžehnáwám ſe, ati, ſ. rozžehnám ſe; -ánj, *n.* ſ. rozžehnánj.
Rozzelenalý 3. grünend, frondescens.
Rozzelenám ſe, *fut. ex.* al, ati ſe, grünend werden, zum grünen Zweig kommen, ergrünen, virescere; 2) Laub haben, frondescere; 3) fig. ſich erholen, erfriſchen, erneuern, zum grünen Zweig kommen, renovari, incrementa capere, efflorescere: ſſtěſtjm ſe rozzelenati; rozzelenagj ſe zaſe, a owoce poneſau, *K.* rozzelenala ſe pěče wáſſe o mne, *B.*
Rozzelenáwám ſe, al, ati, verb.
Rozželjm ſe, *fut. ex.* el, eti, ſich nach etwas ſehr ſehnend, in tiefe Trauer verfallen: rozželená ſtála; ſrdečnau miloſtj na předeſſlý přjbytek ſe rozželili.

[illegible]
[illegible] rozžžal, rozžžiti, an-
zünden, accendere.
[illegible] se, ati, s. rozežeru se.
Rozz[illegible]m, fut. ex. zum Krüppel
machen, verstümmeln, verwun-
den, mutilare, vulnerare.
Rozzlobjm, fut. ex. il, iti, sehr
erzürnen, valde (vehementer,
graviter) irritare, iratum red-
dere, iram alicujus movere.
II. rec. rozzlobiti se, sich er-
zürnen, entbrennen, valde ira-
tum fieri, commoveri.
Rozžuwám, fut. žuwati, sl. s. roz-
žwýkám.
Rozzwándám, fut. ex. al, ati, auf-,
auseinander thun, auf-
machen, z. B. d. Haut zum Ab-
schlagen, explicare, dissolvere.
Rozzwáchám, fut. ati, sl. s. roz-
žweykám.
Rozzwanjm, fut. zerstümmeln?
Rozzweykám, fut. ex. al, ati, zer-
kauen, mandendo, (mandu-
cando) comminuere, auch
blos mandere.
Rtowé, s. ret.
Rtut, u. rtuť (selten ruť), i, f.
Quecksilber, n. argentum vi-
vum od. mercurius.
Rtutj 1. rtuťowý 3. v. Quecksil-
ber, das Quecksilber betreffend,
mercurialis.
Rty, s. ret.
Rub, u, m. d. inwendige od. un-
rechte Seite, pars interna, a-
versa: rub kůže, d. Ausseite,
Fleischseite, pars pellis inter-
na; rub sukna, Abrechte, f. bey
den Tuchmachern: po rubu, i. e.
po druhé straně, K. sonst ist
der pl. ruby üblicher: kožich
na ruby obrátiti, prov. verkeh-
ren, pervertere: swětby se na
ruby obrátil, - umkehren, K.
wssecko wssuby na ruby zobra-
cati, K. na ruby postawuge
kusky gegich, K.

Rubáš, e, m., sl. rubáč, e, Unter-
hemd, (in Mähren Achselhemd), n.
indusium inferius; das unter-
ste am Leibe anliegende, v. der
Brust fast nur bis an die Knie
reichende Hemd der Slowakin-
nen; Unterrock, m. tunica; 2)
Todtenhemd, indusium fera-
le, D.
Rubel, od. rubl, e, m. d. russische
Münze Rubel, rubelus, Schell.
Rubjn, u, m. Rubin, m. rubinus.
Rubina, y, f. Hemd?
Rúcám, ati, sl. umstoßen, dejice-
re; b) einreißen, diruere; c)
(Lypt.) werfen, jacere.
II. rec. rúcati se, einstürzen.
Rukeg, obs. austerus, russ. ru-
c'aj; 2) Strom?
Ručenj, verb. v. ručjm.
Ručj 1. sl. & ol. s. rychlý; ruče, s.
rauče.
Ručička, y, f. dim. Händchen, n.
parva manus; 2) Gäbelchen
am Weinstocke, capreolus, cla-
vicula; 3) Zeiger, m. der Uhr, in-
dex, gnomon; pl. ručičky, s.
prstičky, Händleinschwamm, D.
Ručjm, (sl. ručjm se), il, iti, ver-
sichern, durch Bürgen, cavere
alicui de re, satis dare alicui:
za někoho r-ti; kdo se ručj, ten se
mučj, prov. 2) sl. ručjm, s. řjčjm.
Ručnj 1. d. Hände betreffend, ma-
nualis, manuarius; ručnj kniž-
ka, Handbuch, n. Handbüchlein,
n. enchiridion; ručnj kůň, sl.
Handpferd.
Ručnice, f. Büchse zum Schießen,
Handbüchse, f. bombarda, od.
telum glandibus plumbeis
emittendis, (sclopus).
Ručnický 3. d. Büchse zum Schie-
ßen betreffend, z. B. ručnický

prach, Schießpulver, n. pulver pyrius.
Rukniček, čku, m. dim. ein kleines Handtuch.
Ruknjk, u, m. (boh.) Quehle, Handquehle, f. Handtuch, n. mantile, mappa.
Anm. sl. heißt ruknjk Taschentuch, Schnupftuch, otěrák Handtuch.
Ruknikář, e, m. Handtuchmacher, etwa mapparius, Dlab. 2) nach R. s. pufkař.
Rub, u, m. Stock, od. Pfahl, m. stipes, Ryb.; hung. rúd.
Ruda, y, f. Erz, Metall, n. aes, minera, zlatá ruda, Golderz, aes aurarium: stříbrná ruda, Silbererz, minera argenti; olowěnna r., Bleyerz, plumbago, molybdaena, ruda měděnná, Kupfererz, minera cuprina; 2) Brand im Getreide, sonst rez, uredo, robigo, Deut. 28, 22; ruda aneb rez gest přjwal přiliš zahřitý, Com.
†Rudbekowka, y, f. zrostlina, Rudbekia.
Ruden, dna, m. měsýc přjbytný, 13ho měsýce naštánj, Schaltmonath, mensis intercalaris.
Rudka, y, f. Röthel, Röthelstein, m. rubrica.
Rudnatý 3. erzhaltig, aes continens, aerosus: rudnaté hory w Mjšnj, das Erzgebirg (in Meißen)
Rudnj 1. u. rudný 3. das Erz, Metall betreffend, aerarius: rudnj dûl, folg. 1); rudnj ſſtufa, D.
Rudnice, f. Erzgrube, f. fodina aeris, metalli fodina; 2) der Nahme einiger Ortschaften.
Rudnjk, a, m. (ol.) s. kowkop.
Rudnjk, u, m. (s rudkau), Schnürfäßchen (Baukunst), trulleum cum rubrica.
†Rudolfka, f. zrostl., Rudolphia.
Rudý 3. rothbraun, spadix, rubidus: rudé moře, das rothe Meer, mare, rubrum, K. rudá sukně.
Ruge (ruje), f. illyr. ruja.
Rufian, Kuppler, Hurenwirth, Zubringer, m. leno, concubinarius; -nka, y, f. -rinn, -thinn, -rinn, f. lena; -nſtwj, n. Hurenwirthſchaft, Kuppeley, lenocinium; 2) Hurerey f. scortatio.
Rufka, y, f. Hure, scortum.
Rugi, (rugem), rul, rauti, sl. & Vel. s. rwu.
Ruhač, e, m. Gotteslästerer, maledicus in Deum, blasphemus; -čka, y, f. -inn, f. -ca in D. -ma.
†Ruizka, y, f. zrostlina, Ruizia.
Ruka, y, f. nom. acc. u. voc. dual. ruce, gen. rukau, dat. rukám, loc. rukau, instr. rukama, Hand, f. manus: palcem mezy rukau a loktem ho pomazal, Vel. prawá ruka, s. prawice, lewá (křiwá), r. s. lewice; za ruce, Hand in Hand, manibus junctis; pod rukau, s. podtagj, D. od ruky, aus freyer Hand; z ruky do ruky, aus einer Hand in d. andere; před rukama (na snadě) býti, mjti, bey der Hand seyn, haben, ad manum, ob, praesto, esse, habere: přjkladowé gſau před rukama, Vel. nemá před rukama giných potahûw, Id. saudný den konečně před rukama gest, Id. dokud čas milosti před rukama gest, Syr. po ruce, nach der, od. zur Hand, juxta manum: otěradlo po ruce (buď), Com. na ruku býti někomu, d. Hände bieten, adjuvare; na ruku mu gest a mu pomáhá, Vel. na ruku mu ne-

Rozženu, ſ. rozeženu.

Rozžhu, *fut.* rozžal, rozžiti, anbrennen, anzünden, accendere.

Rozžjrám ſe, ati, ſ. rozežeru ſe.

Rozžizlám, *fut. ex.* zum Krüppel machen, verſtümmeln, verwunden, mutilare, vulnerare.

Rozzlobjm, *fut. ex.* il, iti, ſehr erzürnen, valde (vehementer, graviter) irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.

II. *rec.* rozzlobiti ſe, ſich erzürnen, entbrennen, valde iratum fieri, commoveri.

Rozžugem, *fut.* žuwati, *sl.* ſ. rozžwýkám.

Rozzundám, *fut. ex.* al, ati, aufmachen, auseinander thun, aufſchlagen, z. B. d. Haut zum Abſeichen, explicare, dissolvere.

Rozžwáchám, *fut.* ati, *sl.* ſ. rozžweykám.

Rozžwanjm, *fut.* zerſtümmeln?

Rozžweykám, *fut. ex.* al, ati, zerkauen, mandendo, (manducando) comminuere, auch blos mandere.

Rtowé, ſ. ret.

Rtut, u. rtuť (ſelten ruť), i, *f.* Queckſilber, *n.* argentum vivum od. mercurius.

Rtutj 1. rtutowý 3. v. Queckſilber, das Queckſilber betreffend, mercurialis.

Rty, ſ. ret.

Rub, u, *m.* d. inwendige od. unrechte Seite, pars interna, aversa: rub kůže, d. Ausſeite, Fleiſchſeite, pars pellis interna; rub ſukna, Abrechte, *f.* bey den Tuchmachern: po rubu, i. e. po druhé ſtraně, *K.* ſonſt iſt der *pl.* ruby üblicher: kožich na ruby obrátiti, *prov.* verkehren, pervertere: ſwět by ſe na ruby obrátil, - umkehren, *K.* wſſecko wſſudy na ruby zobraceti, *K.* na ruby poſtawuge ſkutky gegich, *K.*

Rubáš, e, *m.*, *sl.* rubáč, e, Unterhemd, (in Mähren Achſelhemd), *n.* indusium inferius; das unterſte am Leibe anliegende, v. der Bruſt faſt nur bis an die Knie reichende Hemd der Slowakinnen; Unterrock, *m.* tunica; 2) Todtenhemd, indusium ferale, *D.*

Rubel, od. rubl, e, *m.* d. ruſſiſche Münze Rubel, rubelus, *Schell.*

Rubjn, u, *m.* Rubin, *m.* rubinus.

Rubina, y, *f.* Hemd?

Rúcám, ati, *sl.* umſtoßen, dejicere; b) einreißen, diruere; c) (*Lypt.*) werfen, jacere.

II. *rec.* rúcati ſe, einſtürzen.

Rućeg, *obs.* austerus, *russ.* ruc'aj; 2) Strom?

Ručenj, *verb.* v. ručjm.

Ručj 1. *sl.* & *ol.* ſ. rychlý; ruče, ſ. rauče.

Ručička, y, *f. dim.* Händchen, *n.* parva manus; 2) Gäbelchen am Weinſtocke, capreolus, clavicula; 3) Zeiger, *m.* der Uhr, index, gnomon; *pl.* ručičky, ſ. prſtičky, Händleinſchwamm, *D.*

Ručjm, (*sl.* ručjm ſe), il, iti, verſichern, durch Bürgen, cavere alicui de re, satis dare alicui: za někoho r-ti; kdo ſe ručj, ten ſe mučj, *prov.* 2) *sl.* ručjm, ſ. řjčjm.

Ručnj 1. d. Hände betreffend, manualis, manuarius; ručnj knižka, Handbuch, *n.* Handbüchlein, *n.* enchiridion; ručnj kůň, *sl.* Handpferd.

Ručnice, *f.* Büchſe zum Schießen, Handbüchſe, *f.* bombarda, od. telum glandibus plumbeis emittendis, (sclopus).

Ručničný 3. d. Büchſe zum Schießen betreffend, z. B. ručničný

prach, Schießpulver, *n.* pulver pyrius.

Rucnjček, čku, *m. dim.* ein kleines Handtuch.

Rucnjk, u, *m.* (*boh.*) Queble, Handqueble, *f.* Handtuch, *n.* mantile, mappa.

Anm. *sl.* heißt rucnjk Taschentuch, Schnupftuch, otěrák Handtuch.

Rucnikář, e, *m.* Handtuchmacher, etwa mapparius, *Dlab.* 2) nach *R* s. pussťak.

Rud, u, *m.* Stock, od. Pfahl, *m.* stipes, *Ryb.*; *hung.* rúd.

Ruda, y, *f.* Erz, Metall, *n.* aes, minera, zlatá ruda, Golderz, aes aurarium: střjbrná ruda, Silbererz, minera argenti; olowěnna r., Bleyerz, plumbago, molybdaena, ruda měděnná, Kupfererz, minera cuprina; 2) Brand im Getreide, sonst rez, uredo, robigo, *Deut.* 28, 22; ruda aneb rez gest přjwal přjliš zahřitý, *Com.*

†Rudbekowka, y, *f.* zrostlina, Rudbekia.

Ruden, dna, *m.* měsýc přjbytný, 13ho měsýce nastánj, Schaltmonath, mensis intercalaris.

Rudka, y, *f.* Röthel, Röthelstein, *m.* rubrica.

Rudnatý 3. erzhaltig, aes continens, aerosus: rudnaté hory w Mjšni, das Erzgebirg (in Meißen)

Rudnj I. u. rudný 3. das Erz, Metall betreffend, aerarius: rudnj důl, folg. 1); rudnj sstufa, *D.*

Rudnice, *f.* Erzgrube, *f.* fodina aeris, metalli fodina; 2) der Nahme einiger Ortschaften.

Rudnjk, a, *m.* (*ol.*) s. kowkop.

Rudnjk, u, *m.* (s rudkau), Schnürsäßchen (Baukunst), trulleum cum rubrica.

†Rudolfka, *f.* zrostl., Rudolphia.

Rudý 3. rothbraun, spadix, rubidus: rudé moře, das rothe Meer, mare, rubrum, *K.* rudá sukně.

Ruge (ruje), *f. illyr.* ruja.

Rufian, Kuppler, Hurenwirth, Zubringer, *m.* leno, concubinarius; -nka, y, *f.* -rinn, -thinn, -rinn, *f.* lena; -nstwj, *n.* Hurenwirthschaft, Kuppeley, lenocinium; 2) Hurerey *f.* scortatio.

Rufka, y, *f.* Hure, scortum.

Rugi, (rugem), rul, rauti, *sl.* & *Vel.* s. rwu.

Ruhač, e, *m.* Gotteslästerer, maledicus in Deum, blasphemus; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -ca in D. -ma.

†Ruizka, y, *f.* zrostlina, Ruizia.

Ruka, y, *f. nom. acc.* u. *voc. dual.* ruce, *gen.* rukau, *dat.* rukám, *loc.* rukau, *instr.* rukama, Hand, *f.* manus: palcem mezy rukau a loktem ho pomazal, *Vel.* prawá ruka, s. prawice, lewá (křiwá), r. s. lewice; za ruce, Hand in Hand, manibus junctis; pod rukau, s. podtagj, *D.* od ruky, aus freyer Hand; z ruky do ruky, aus einer Hand in d. andere; před rukama (na snadě) býti, mjti, bey der Hand seyn, haben, ad manum, od. praesto, esse, habere: přjkladowé gsau před rukama, *Vel.* nemá před rukama giných pocahůw, *Id.* saudný den konečně před rukama gest, *Id.* dokud čas milosti před rukama gest, *Syr.* po ruce, nach der, od. zur Hand, juxta manum: otěradlo po ruce (bud), *Com.* na ruku býti někomu, d. Hände bieten, adjuvare; na ruku mu gest a mu pomáhá, *Vel.* na ruku mu ne-

budau, *Id.* pod ruku gjti, (někomu), sich gut schicken, gut thun, sich geben, sich richten, nach jemand, se accommodare, (fingere) ad - *Syl.* nezdeli pod ruku (manželka), deg gi ljstek, *B.* wěc mu negde snadně pod ruku, *Vel.* přes ruku dáti něco někomu, *Dan.* 4, 32. přes ruku dáti někomu, i. e. (nach *Lesck.*) der Macht Troz bieten, jemandes Macht aufhalten; ruku držeti nad něčjm, s. držjm; před rukau býti, wydáwati, vor der Hand seyn, im Kartenspiel; na ruku dostati, auf d. Hand, od. Handgeld erhalten, prae manu, od. arrhae loco, *Kram.* dosti ruky dáwati? *Vel.* byl sylný a swé ruky muž a snažný, *Id.* djlo nespěšně od rukau gde, *K.* oběma rukama něco dělati -, ganz, eifrig, aus allen Kräften: oběma rukama djlo Božj konati, totiž y pobožným obcowánjm, y zdrawým včenjm lid Páně předcházeti, *K.* nepřátelům w ruce lézti; diw že sme gich na rukau nenosyli, a nelibali, *Cyr.* s holými rukama do cyzyny se wyprawiti musyli, - ohne Mittel, ohne Geld, *Zer.* ruce roztáhnauti, roztahowati, d. Hände ausstrecken, manus tendere; rukama tlesknauti, d. Hände zusammenschlagen, collidere manus: rukau k nebi pozdwihnauti, pozdwihowati, d. Hände gegen Himmel heben, tollere manus ad coelum; rukama lomiti, d. Hände ringen, manus torquere; ruce sepnauti, sepjnati, d. Hände falten, jungere, complicare manus; rukau dánj, Handschlag, *m.* dextera data, stipulata manus; ruka ruku vmjwá, *prov.* eine H. wäscht d. andere ꝛc. každému k sobě ruky (ruce) kogi, *prov. sl.* einjeder ist sich selbst der Nächste, amor incipit ab ego.

Rukáw, u, *m.* Ermel, *m.* manica; z rukáwu wypadnauti, *prov.* aus der Gnade fallen, gratia excidere, *Syl.*

Rukáwec, wce, *m.* Schmutzermel, *m.* 2) Stutzel, Muff, chirotheca pellita, *R.* manica, *sl.* auch rukáwnjk; *pl.* rukáwce, a) nach *Vel.* Goller, amiculum, scapulare; b) *sl.* krátká ženská košilka, Brusthemd, Stürzenhemd, *n.*

Rukáwek, wku, *m. dim.* ein kleiner Ermel.

Rukawice, *f.* Handschuh, *m.* chirotheca; - čka, y, *f. dim.* ein kleiner Handschuh: zdaleka a gako w rukawičkách powinnost swau koná heytman, *K.*

Rukawičkář, e, *m.* - řka, y, folg.

Rukawičnjk, a, *m.* Handschuhmacher, chirothecarius, (zonarius); - nice, *f.* -rinn, *f.* conjux, uxor, marita chirothecarii; - jctwj, *n.* Handschuhmacherey, *f.* opificium chirothecarii; - čký 3. ꝛc.

Rukáwnjček, čka, *m.* Schooßhund, *m.* Schooßhündchen, *n.* catellus gremialis.

Rukáwnjk, u, *m.* Vogelnetz, *n.* rete aviarium, (der Hamen, der Jäger, *D.*) korotwi do rukáwnjku naháněti; fig. do swého rukáwnjku někoho wehnati, - überlisten.

Rukogemstwj, *n.* Bürgschaft, cautio.

Rukogmě, *m.* (v. ruka u. gmu), Bürge, *m.* sponsor; geschieht durch Grundstücke, praes; ge-

schichts in Lebenssachen, vas, (vadis); druhý rukogmě, Afterbürge, vas secundarius; rukogmé nerozdjlnau rukau, s. spolurukogmě, *Syl.*

Rukopis, *u, m.* Handschrift, *f.* manuscriptum.

Rukopracný *3.* mechanisch?

Rukotržný *3.* sstědrý, freygebig, liberalis; *-nost, i, f.* Freygebigkeit, *f.* liberalitas, *Syl.*

Rukowěděnj, *ol.* chiromantia.

Rukowět, *i, f.* (mit Einschaltung des w, für rukau get, giti), Griff, *m.* Handhabe, *f.* ansa, manubrium; rukowět w dweřj w rukau držel, *Com.* 2) s. ručnj knižka? Handbuch, *n.* manuale, *D.* - *wjtka, y, f. dim.*

Rukowod, *a, m.* Handleiter, manuductor, *K.*

Rukugem se, *owati, sl.* Eheversprechen halten, despondere; 2) einander d. Hände reichen, salutare se invicem porrecta dextra.

Rule, *f.* Rolle, *f.* volumen: rule tabáku, eine Rolle Toback.

Rulec, *lce, m.* Strudel? eine Mehlspeise.

Ruljček, *čku, m. dim.* folg.

Ruljk, *u, m.* Zopf, *m.* nodus capillorum, od. bloß nodus, wenn v. Haaren d. Rede ist; b) nach *Bercht.* d. Pflanze atropa.

Rum, *u, m.* Schutt, *m.* Gemülle, *n.* rudus, (deris), *n.* w rum položiti, zerstöhren, einreißen, demoliri, *Com.* - *ař, e, m.* Schüttführer?

Rumanček, *čku, m. sl.* s. rmen.

Rumége, *f.* Nachtrupp, Hause, Troß, *m.* agmen extremum: za sspjžnj ruměgj, *Cyr.* wssj té ruměge, ne geho saméh, gest takowý smysl společný.

†**Ruměnice**, *f.* zrostlina, on… (ist eigentlich serbisch).

†**Ruměnilka**, *y, f.* zrostl., g…

Rumený *3. sl.* roth? frisch?… rumenó, pěknó, čerwenó kalina ꝛc. *Cantil. pleb. sl.* s…

Rumenec, *nce, m. ol.* čerstw… cý; *illyr.* rumjanec, u. r… nost, d. Rosenfarbe der … gen u. Lefzen, d. Röthe i… sicht; rumjaný, roth, r… ny, *pl.* Schminke.

Rumfordka, *y, f.* Rum… Suppe, jus Rumfordian…

Rumisstě, *n.* Schuttplatz… Schuttstätte, ruderariu…

Rumný *3.* (vom Russischen … eiter habend??): nábytky b… dobytky rumné, a z n… wnost magj, Zal. Im … v. *Vel.* steht: Indyanský … koste gako malý struěnat… rumný strůmek; *-ně, adv.* pěkně, rumně wychowáno…

Rumpál, *u, m.* Rollbaum, … baum, *m.* sucula, ergata, … *f.* machina tractoria, *R.* … ský rumpál, Göpel, *m.* s. g…

Rumpálek, *lku, m.* Haspel, … cula, *R.*

Rumreych, *u, m.* Rumoren … multus: nepokog a rumr… *Cyr.*

Rumreyssta, *y, f.* vorh. run… sstu a baurku spokogiti; … reyssku a křik vdělati; ta … reyssta se we smjch obrátil…

Rumugi, owal, owati, den S… beseitigen: pobořené sta… rumowati.

Ruor, s. růr.

†**Ruppowka**, *y, f.* zrostlina, … pia.

Rurant, *a, m.* Schafskopf, … kopf, Pinsel, *m.* homo st… dus, stipes, *polon.* rura.

[illegible] ein Russe, [illegible]
[illegible] russisch, sl. Göm. [illegible] feriae pente-[illegible]
[illegible] russisch, russice.
[illegible] russisch, russicus.
[illegible] Russinn, f. Russa,
[illegible] Verletzung, f. viola-[illegible] Aufhebung, Abschaffung, [illegible] abolitio, rescissio.
[illegible] a, m. který newrlostj [illegible] der da eine Ver-[illegible] verdirbt, Lustverder-ber, m. Syr.
[illegible] il, iti, en, verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß 2c. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid 2c.
Rušitel, e, m. Verderber, m. corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, m. violator, ruptor; rušitel obecného pokoje, Com. - lkyně, f. - inn, f. - trix; - Uebertreterinn, f. - trix, - trix.
Rusvan, u, m. s. škrák.
Růšička, y, f. s. rozdinka.
Růšti, s. rostu.
Rusy, f. pl., gen. Rus, dat. Rusům, 2c. Rußland, Russia.
Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibfarbig, candicans e rufo.
Ruta, y, f. s. rauta.
Rutim, auch rucám, sl. s. žitim, zžitim.
Rutka, y, f. rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, n. Feldrauch, fumaria.
Ruwačka, sl. s. rwačka.
Ruwám, al, ati, sl. s. rugi.
Ružbj, n. s. rozdj? Ryb.
Růždjm, il, iti, belaubt seyn, frondescere?
Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagrose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r, rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e rufo; r. z Gerycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, m. eine Pflanze, solanum dulcamara, Linn. stolistnj r., Centifolie, f. centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, Vel. růže sw. Marye, s. knot 4); růže při vdidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern 2c. rosa; d) Rothlauf, m. eine Krankheit, erysipelas.
Růžek, žku, m. dim. v. roh, Hörnchen, n. corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, n. cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, D. ruscus terrestris, Syl.
Růženec, nce, m. Rosenkranz, m. zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.
Růženečkář, e, m. - řka, y, f. s. swatáček, - čka.
Růžený 3. růžené moblitbyk-ná zahrádka? s. růžowý.
Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, Ro'znay.

Růžeprstý 3. růžeprstá zóře, ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, *Neg. Il.*

Růžička, y, *f. dim.* Röschen, *n.* rosula, *Vel. Cal. h.* 476. *quid?*

Růžjm, iti, *ol.* s. čerwenjm, *Dal.*

†Růžkowatka, y, *f.* cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, *n. verb.* v. různjm.

Různice, *f.* Uneinigkeit, *f.* discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, *m.* rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, *Com.*

Různo, *adv.* an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozweďte ge různo, *B. Sk.* 16, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, *Cyr.* b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, *mor. & sl.* est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3.? z. B. kwět, verschiedenartig? *Berchth.*

Různý 3. (*abs.* různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, *K.* wšecko wám mizý a na různo leze, *K.* na různo létati musyli, *Cyr.* 2) wůst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, *f.* Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? *A. Neg.*

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, *Ro'snay.*

†Růžowj, *n. coll.* Rosen, rosae.

†Růžowka, y, *f.* ein Thier, actinia, *Berchth.*

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, *m.* frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, *m.* rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, *n.* folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, *f.* calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, *m.* ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý olej, Rosenöhl, *n.* oleum roseum; růžowá wodička, Rosenwasser, *n.* liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, *f.* rhodiola, *Linn.* růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžka, y, *f.* s. rozžinka.

Růzwora, y, *f.* Kammbaum, *m.* in der Mühle.

Rwačka, y, *f.* Geraufe, *n.* Schlägerey, *f.* pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiße, *n.* Rapuse, direptio: wšecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wšechněm gsem na rwačku, *Com.* na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, *f.* verb. 1).

Rwu, rwal, rwáti, *partic. act.* auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. *rec.* rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Ryba, y, *f.* Fisch, *m.* piscis; ryba řjčná, Flußfisch, piscis fluviatilis; r. mořská, Meerf., p. marinus; r. rybničná od. gezerni, Teichfisch, p. piscinalis; r. tunná, pjstitá, babnitá rc. *Vel.* *N.* r. gikrnatá, Rogner, *m.* piscis fœmina; r. mljčná, Milcher, od. Milchner, p. mas; *pl.* ryby, d. Fische, das Himmelszeichen, pisces.

Rybacý 3. *sl.* s. rybj.

Rybacyna, y, *f.* *sl.* Fische, als Speise, pisces, caro piscina.

Rybák, a, *m.* (*ol.*) s. rybář 2).

Rybald? nezwedený a newčený rybald (pěstaun), *Vel.*

Rybář, e, *m.* Fischer, *m.* piscator; 2) Fischhändler, *m.* piscium venditor, negotiator piscarius; 3) Fischer, *m.* ein Vogel, larus, *D.* - řjk, a, *m.* *dim.*

Rybářjček, čka, *m.* Königsfischer, *m.* ispida, *Klein*, alcedo ispida? *Linn.*

Anm. Viell. derselbe Vogel, welchen *R.*, der selbst zwey junge v. diesen Vögeln den Prager Fischern abgekauft hatte, auch český ledňáček nennt, u. folgendermaßen beschreibt: wodnj pták, má krásnau modrau barwu, a bjlé promjchané čárečky, černé nohy, černý pysk.

Rybařjm, il, iti, d. Fischerey treiben, dav. leben; - řenj, *n.* Fischwirthschaft, *f.* *D.*

Rybářka, y, *f.* Fischerinn, *f.* piscatrix; 2) Fischhändlerinn, *f.* piscium venditrix, negotiatrix piscaria.

Rybárna, y, *f.* Fischhälter, *m.* s. rybj sádka.

Rybářský 3. d. Fischer betreffend, piscatorius; rybářská lodka, Fischerkahn, *m.* scapa piscatoria, navigium piscatorium; rybářská sýt, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; rybářské weslo, bidlo, Fischerstange, *f.* contus piscatorius.

Rybářstwj, *f.* Fischerey, *f.* Fischen, *n.* piscatus, piscatio, piscatura.

Rybes, u, *m.* Johannisbeerstrauch, *m.* od. - Staude, *f.* ribes; 2) od. rybizle, *pl.* Johannisbeeren, fuctus ribium.

Rybesky, *f.* *pl.* *sl.* vorh. 2).

Rybj 1. v. Fischen, z. B. rybj tuk, Fischthran, muria, ae, *f.* *R.* 2) d. Fische betreffend, z. B. sádka rybj, auch blos sádka, Fischhälter, receptaculum piscium, piscina; rybj kleg, Fischleim.

Rybice, *f.* s. ryba.

Rybička, y, *f.* *dim.* Fischchen, Fischlein, *n.* pisciculus; drobné rybičky, kleine Fischchen, pisciculi parvi.

Rybina, y, *f.* Fischgeruch, *m.* odor piscinus; rybinau zawáněti.

Rybizle, s. rybes, *D.*

Rybnatý 3. fischreich, piscosus.

Rybnjček, čku, *m.* *dim.* ein kleiner Fischteich, piscinella, piscinula.

Rybničný 3. Fischteiche betreffend, piscinalis, piscinarius.

Rybnjk, u, *m.* Teich, Fischteich, *m.* piscina.

Rybnikář, e, *m.* Teichgräber, *m.* fossor piscinarum, fossor piscinarius; - řka, y, *f.* dessen Frau, uxor fossoris piscinarii.

Rybný 3. d. Fische betreffend, piscarius; rybný trh, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 2) fischreich, piscosus.

Rýč, e, *m.* který ryge, kopá, s. kopáč; 2) s. rejč.

Rychljček, čku, *m.* raný hrách,

Frühersen, Waßerbsen, pisum praecox; 2) Federnelke, *f.* dianthus plumarius, *Linn. D.*

†Rychardka, *y, f.* zrostlina, Richardia.

Rychljk, *a, m.* Lakey, *m.* pedisequus; 2) s rychljkem radu wzýti, *prov.* d. Flucht ergreifen, 3) rané djtě, gehně, Frühling, *m.* praecox infans &c. *D.* 4) Schnellthier? leucrorocha, *R. Plin.*

Rychljk, u, *m.* s. rychljček 1) *D.* b) † ein weiblicher aus kurzen Vocalen bestehender Reim, *Puch.*

†Rychloplawný, *y.* rychloplynaucý (loď), 'ωκυπόρος, *Neg. Il.*

Rychlý, *3.* geschwinde, celer, velox, citus: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, *Vel.* -le, *adv.* geschwinde, hurtig, schleunig, eilends, celeriter, velociter, cito; -lost, *i, f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas.

Rychta, *y, f.* ? *Vel.*

Rychtář, e, *m.* Richter, *m.* judex, -řka, *y, f.* -inn, *f.* judicatrix. 2) judicis conjux.

Ryčky, rytšky, *adv. sl.* rücklings.

Rycowé železo, Ritzeisen, (Bergbau), ferramentum fissorium.

Rydám, *ati, ol.* sstřipeti zubami.

†Rydleowka, *y, f.* zrostl., Ridlea.

Rydlo, *a, m.* s. rypadlo, *D.*

Rydzawý, *sl.* s. rzywý.

Rýf, u, *m. sl.* Elle, als Maaß, ulna.

Ryğel, *obs.* Riegel.

Rygi, ryl, rýti, graben, a) mit dem Grabscheit, auch mit dem Rüßel, vom Schweine, fodere; 2) mit einem spitzigen Werkzeuge, z. B. in Eisen, Marmor, Holz ꝛc. scalpere, sculpere.

Ryha, *y, f.* (vgl. mit 'ρεω?) ein unterirdischer Kanal, den Unflath aus der Stadt wegzuführen; cloaca, *Ryb.* (*Idem quod* rzyha?)

Ryk, *m. obs.* für diwoký křik.

Rýl, u, *m. ol. sl. st. mor.* s. rejč.

Rým, u, *m.* Reim, *m.* rhithmus; (cadentia).

Ryma, *y, f.* Schnupfen, *m.* gravedo.

Rymowánj, *n. verb.* v. rymugi.

Rymownj 1. Reim-.

Rymownjk, *a, m.* Reimdichter, *m.* etwa rhithmifex, *Syl.*

Rymugi, owal, owati, reimen, Reime machen, rhithmificare, simili exitu claudere; 2) Verse machen, versus facere.

II. *rec.* rymowati se, sich reimen; 2) *obs.* sich dazu schicken, passen, gleich seyn, sich reimen, convenire, quadrare, s. *Syb.* unter nepodobniti se; pochlebenstwj s ossemetnostj dobře se rymuge.

Ryňawý 3., *sl.* chrastawý, voll Kruste.

Ryndy, *pl.* ? zpjwá sobě zase ryndy, *Hne'wkowsky.*

Rynek, nku, *sl.*, s. ryňk.

Rynecek, čku, *m. dim.* kleiner Ring, Markt, *Pr.*

Rynéř, rynýř, e, *m.* Anhänger, ensifer, *Ryb.* verna, *D.*

Ryňk, u, *m.* Ring, Mark, *m.* od. Marktplatz, *m.* forum.

Rypadlo, *a, n.* Grabstichel, Grabmeißel, *m.* caelum, scalprum, scalpellum.

Rypák, *a, m.* s. rytec, *Haj.*, nach *Com.* Bildhauer, statuarius.

Rypák, u, *m.* Schweinsrüßel, *m.* rostrum suile.

Rýpám, al, ati, s. rygi: man sagt auch: děti stěnu rýpagj.

Rys, *a, m.* Luchs, *m.* lynx.

Rys, u, *m.* 20 knih papjru, Rieß, 20 Buch Papier, scapus major.

[illegible] gefärbt, ry-
[illegible] ruceus:
[illegible]
[illegible] rufus;
[illegible] rufus.
[illegible] ryzek.
[illegible] ? kjdká a [illegible] Vel.
[illegible] obénj, Com.
[illegible] isatis.
[illegible]rstich, m. figura [illegible] tabula aenea, D.
[illegible]schnitzer, der schnitzt, sculptor; rytec w [illegible]kupferstecher, chalcographus; rytec pečetj, Petschaftstecher, sculptor sigillorum, Dub. -ctwj, n. Kupferstecherkunst, f. chalcographia, D.
[illegible] ? s. rytmus.
[illegible]wánj, verb. Ritterschaft, ritterliches Betragen, opera equestris strenua.
[illegible]owal, owati, streiten, kriegen, bellare, pugnare: [illegible] rytěřugjcý.
[illegible]š, e, m. sl. etwa Strudelkuchen, m. placenta tortilis.
[illegible]dlo, a, n. s. rypadlo.
[illegible]ina, y, f. Schnitzwerk, n. opus sculptile, opus anaglyphum; b) Kupferstich, m. figura aeri incisa.
[illegible]jř, e, m. Ritter, m. a) eine Art Edelleute, eques nobilis; b) Soldat, eques miles; c) Mitglied eines Ritterordens, eques: rytjř zlatého rauna, Vel. rytjř [illegible]wolnj swatomikulášský, St.

Rictas-Schulritter, eine Unterhaltung: sie waren beritten, u. trugen kostbare Kleider, s. *Vel. Cal. hist. p.* 604.

Rytjřský 3. *comp.* rytjřštějšj, *sup.* neyr-šsj, *Cyr.* ritterlich, a) einem Ritter gemäß, conveniens equiti: b) tapfer, strenuus, fortis; -šky, *adv.* convenienter equiti; b) fortiter, strenue: neyrytjřštěgi se chowá, *Cyr.*

Rytjřstwj, *n.* Ritterschaft, *f.* b. Würde eines Ritters, dignitas equestris.

Rytjřstwo, *a, n.* Ritterschaft, *f.* b. Ritter, equites, (corpus equitum).

Rytmistr, *a, m.* Rittmeister, magister equitum, (capitaneus); -rský, -stwj ic. wie bey rytjř.

Rytmus, *gen.* rytmu, s. rým: z rytmů (klauzulj) složen, *K.* rytmy pořádati, *Com.*

Rytmýř, *e, m.* Dichter, Versmacher, poëta, versifex, *Syl.* -řstwj, *n.* Reimdichtkunst, *f.* poësis, *Puchm.* (welcher aber rytmjřstwj schreibt).

Rytj, *n.* Graben, Schnitzen, *n.* s. rygi.

Rytý 3. *part.* v. rygi, geschnitzt, sculptus; rytý obraz, s. rytina, b).

Rywa, *y, f.* Rebe, Ranke, *f.* palmes, sarmentum, flagellum.

Rywák, *sl.* s. rypák, u, *m.*

Rýwj, *n.* bess. rewj.

Rywis, bess. rybes, *R.*

Rywola, *y, f.* Veltliner (Traube), uva rhetica; b) der Wein daraus, od. ein ähnlicher, (sladké pitj wlaské, *Vel.*)

Rýwowj, s. rewowj.

Rýwowý 3. s. rewowý.

Rýž, *e, m. mor. & sl. Nitr.* s. špalda.

Rýž, *e, f. ol.* s. rež.

Ryza, rydza, rdza, y, f. sl. s. rez.
Ryzawý, sl. s. rzywý.
Rýže, f. der Ort der Goldwäscherey, locus aurilegii.
Ryzec, zce, m. auch ryzýk, Herrenschwamm, m. Reiske, agaricus deliciosus, (cum aceto conditus pro hyeme conservatur, *Lumn.*)
Ryzek, zku, m. Braunfuchs, m. badius equus.
Ryzka, y, m. vorh.
Rýzkasse, f. sl. s. reyže.
Ryžka, y, f. (sl.) rothe Kuh, vacca rufa.
Ryžowánj, n. (wypjránj zlata), Goldwäscherey, f. aurilegium, *Haj.*
Ryžownj 1. z. B. zlato, Waschgold, n. aurum fluviatile, (Goldflimmer? *D.*)
Ryžownjk, (*Ryb.* ryzownjk), a, m. Goldwäscher, Goldsammler, Goldleser, aurilegulus, *Haj.*
Ryžugi, owal, owati, Gold waschen, Gold lesen, aurum legere.
Ryzý 3. roth, ruber, rufus: barwa ryzá neb čerwená, *K.*
Ryzý 1. ryzý kůň, s. ryzek; ryzý zlato, das feinste Gold, klares Gold, aurum obryzum, *Syl.D.*
Ryzýk, u, m. sl. *Lypt.* čerweno-žlutá hubka, uwařená s octem gako salát se gjdá, s. ryzec, (auch podburky?)
Rza, sl. s. ryza.
Rzawý 3. *mor.* & *sl.* s. rzywý.
Rzywjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Rzywý 3. rostig, rubiginosus.

Ř.

Řabek, bka, m. der Hahn am Faß, epistomium: kabky neb kohautky mosazné, *Wrat.*
Řad, u, m. (eigentlich Bänke od. Trinktische in den Schenkstuben?) Trinkgelager; (d. Reihe der Becher?): w křčmách na řadých sedati konšel nemá, *Vel.* na řad tauž měrau, gako wen z domu, wjno dáwati, *Id.* 2) Jahn, m. obilj ležj gesstě na řadech, das Getreide liegt noch auf dem Jahn, *D.* 3) Reihe, f. ordo, series: na mne řad přigde, s. folg.
Řád, u, m. Ordnung, f. a) Reihe od. Folge, ordo, series; w řád uwésti, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, ordinare, disponere; bez řádu, ohne Ordnung, nullo ordine, promiscue; staňte sy do řádu, *sl.* stellt euch in d. Reihe; řadem, *sl.* nach der Reihe, ordine; b) ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; řád potraw, s. dyeta, *Com.* o řádjch a ceremonyjch cýrkewnich, Konf. c) bey den Säulen, in der Baukunst, z. B. d. dorische, jonische, ordo: 2) ordo, ein Stand od. abgetheilte Gesellschaft, ordo; zástup lidj obecného řádu, *K.* stawowé a řádowé, *P.* 3) Hühnerstange, f. pertica gallinaria, (bess. hrada, od. (*sl.*) hrada, (řád, viell. nur *corrupte*).
Řada, y, f. s. řad, Jahn, *D.*
Řádjm, il, iti, ordnen, ordinare, disponere, *Syl.*
Řádek, dku, m. Zeile, f. versus; 2) kleine Reihe, z. B. řádek domů, řádek perel, granáčků, auch řádek trávy nesečené, *Ps.* 72, 6.
Řádjm, il, iti, lermen, a) Lerm

od. Gelbe [illegible]
ri. [illegible] wenig
[illegible] urbam
[illegible] cirre; tuze
[illegible] zu bunt.
[illegible] vorh.
[illegible], der Ord-
[illegible] ex ordine, od.
[illegible]; 2) recht-
[illegible]ig, legitime.
[illegible] Gesetzmäßigkeit, f.
[illegible] cum lege, D.

[illegible], y, f. zrostlina, [illegible].

[illegible] ordentlich, der Ord-
[illegible]gemäß, ordini conveni-
[illegible] recte institutus, recte
[illegible]tus; 2) rechtmäßig, ge-
[illegible]ßig, legitimus: řádná
[illegible]jelka, K. 3) ámtlich, offi-
[illegible] insgem. officiosus: řádná
[illegible]wa, Kram. P.

[illegible]wánj, n. Zechen, compotatio.

[illegible]owník, a, m. Mitzecher, m. Mittrinker, Saufbruder, compotator; -nice, f. Saufschwester, -trix, Syl.

Řadugi, owal, owati, zechen, zusammen trinken, compotare: s lidmi neswážnými řadowati.

Řása, y, f. (Com. schreibt langes á, Vel. a), d. Kätzchen auf der Haselstaude, auch auf der Weide, amentum, Vel. 2) (sl.) der Reif an den (frischen) Pflaumen, (der sich abwischen läßt); 3) Falte, am Kleide, f. plica; 4) Augenwimpern, pl. cilia, pl. D. wodnj řása, Riedgras, Meergras, alga; (nach andern soviel als otřebky - ?)

Řásný 3. faltig, faltenreich, pauschend, striatus, laciniatus: řásné a dlauhé sukně; -ně, adv. gefalzt, plicate.

†Řásyčnjk sodjkowý, ioldidum.

Řiti, obs. s. řehtati.

Řenj, n. Spruch, m. dictum.

†Řebčjk, u, m. zrostlina, fritillaria, (ist eigentl. russisch).

Řebřjček, čku, m., sl. rebrjk, dim. Leiterchen, n. parva scala, od. parvae scalae; 2) Schafgarbe, f. millefolium; wodnj řebřjček Hechtkraut, n. myriophyllum, Linn. D.

Řebřjk, u, m. (ol. řebř), Leiter, f. zum Steigen, scala, od. scalae; řebřjk přistawiti, eine Leiter anlegen, scalam, (scalas) ponere, od. apponere, od. imponere; b) d. Leiter zur Tortur, scala tormentuosa.

Řebřina, y, f. Leiter, Wagenleiter, f. scala vehicularis; 2) (sl. rebriny, pl., auch drabiny), Raufe, f. hinter welche Heu, Stroh u. anderes rauhes Futter gesteckt wird, damit es das Vieh mit dem Maule zwischen den Sprossen heraus raufen könne, falisca clathrata, R.

Řebřinowý 3. z. B. řebřinowy wůz, Leiterwagen, m. currus scalaris.

Řebro, a, n (sl. rebro), Rippe, f. costa; řebro wolowé, Ochsenrippe (Pflanze), bupleurum, Linn.

Řeč, i, f. Sprache, f., a) das Sprechen, Reden, eine Rede, Anrede, f. sermo; oratio: nočnj lampau pomazaná řeč, - sehr künstlich, Vel. řeč k někomu wčiti, eine Rede, Anrede halten; řeč prostá, newázaná, Prose, f. oratio soluta, prosa. Com. řeč wázaná, gebundene Rede, oratio ligata, Id. 2) d. Mundart jemands, od. einer Nation, lingua,

sermo: řeč gazyka Slowanského, Vel. 3) Stimme. f. vox.
†Rzečenka, y, f. zrostl. fluvialis.
Rzečený 3. part. constr. besagt, dictus; tak řečený, angeblich, (sonst domnělý), D.
†Rzečjk, u, m. zrostl. pistacia; -kowitý 3. terebinthaceus, Bercht.
Rzečjm. il, iti, s. mluwjm.
Řečisstě, n. der Graben des Flusses, das Flußbette, alveus.
Řečka, kleiner Fluß, fluviolus.
Řeckokatolický, 3. griechischkatholisch, graecocatholicus: řeckokatolická wjra.
Řecký, 3. griechisch, graecus, grajus; -cky, adv. graece; řecky uměti, griechisch können, graece scire, linguam graecam tenere.
Řečnický 3. rednerisch, oratorius; po řečnicku, adv. oratorie, K.
Řečnictwj, n. Rednerkunst, Redekunst, f. ars oratoria.
Řečnjk, a, m. Redner, orator; 2) s. krasomluwnjk (selten), K.
Řečňowánj, n. verb. v. folg. sermocinatio: ženám řečňowánj při saudech práwy se zapowjdá, Pr.
Řečňugi, owal, owati, eine Rede halten, perorare, sermocinari: před někým na někoho řečňowati; zagjkawj řečňowali; řečnjk před saudem od lidj řečňuge, Pr.
Řečný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus.
Řečtina, y, f. das Griechische, d. griechische Sprache, lingua graeca, Cyr.
Řediňa, y, f. Frischbier, n. rara, R: cerevisia secundaria; -dář, e, m. -řka, y, f. Frischbiermann, Frischbierweib, n. vir, femina cerevisiam secundariam vendens.
Ředinka, y, f. dim. v. řediňa.
Ředitel, e, m. (řjditel), Director, Directeur, z. B. einer Sache, Anstalt, rector, moderator, insgemein director, auch Verweser, Gouverneur; ředitel pewnosti, Festungscommendant, praefectus arci; -owá, é, f. D-inn, f. Fest-inn, conjux directoris, praefecti, etc.
Ředkew, dkwe, f. (unrichtig řetkew, vgl. radix, russ. rjed'ka, sl. rjeďkow), Rettig, m. raphanus.
Ředkwář, e, m. -řka, y, f. Rettigmann, Rettigweib, n. Rettigfrau, vir, femina raphanum vendens.
Ředkwička, y, f. dim. v. ředkew.
Řednu, ředl, řednauti, dünn werden, rarescere.
Řehcy, s. řehtám.
Řehocy, řehotal, řehotati, sl. rapotám, schwatzen, v. der Elster, garrire; 2) -se, sl. unmäßig lachen.
Řehola, y, f. Ordensregel, f. regula ordinis.
Řeholnj 1. Ordens-, regularis.
Řeholnjk, a, m. Ordensgeistlicher, sacerdos regularis.
Řehoř, e, m. Gregorius, Gregorius.
Řehot, u, m. s. řehtánj, Haj.
Řehotám se, sl. s. řehocy 2).
Řeht, u. m. starkes Lachen, Gelache, n. cachinnus.
Řehtačka, y, f. d. Klapper, Rätsche, f. crepitaculum.
Řehtám, řehcy, řehtal, řehtati, wiehern, hinnire: řehcý bůjnostj, Com.; -se, s. řehocy 2).
Řehtánj, n. Wiehern, n. hinnitus.
Řehty, m. pl. s. řeht, D.

... Grieche, m. Graecus.
... Fluß, m. ein fließendes Wasser, Strom, m. fluvius; amnis; 2) d. Stadt Fiume, Flumen.
Řeknu, fut. ex. řekl, řjcy, imper. řekni und rcy, sagen, dicere: do očj řjcy, ins Gesicht sagen.
†Řekomilka, y, f. zrostl. potamophila.
Řeku, ol. für řku.
Řemdycha, y, f. Streitkolbe, f. clava.
Řemen, u, m. Riem, Riemen, m. lorum, habena: dobré gest z cyzý kůže řemen krágeti, prov. Syr. es behagt, wenn man fremdes Gut plündert; lepssiti se, co řemen w ohni, prov. K. s. lepssiti se.
Řemenář, e, m. Riemer, m. opifex lorarius; -řka, y, f. -inn, f. uxor opificis lorarii; -řský, -řstwj, n. rc. wie bey pekař.
Řeméneк, nku, s. řemýnek.
Řemenj, n. coll. Riemerwerk, n. lora, pl. Cyr.
Řemenjk, a, m. s. řemenář.
Řemenný 1. Riemen-: ř-ný bič.
Řemeslně, adv. comp. řemeslněgi, comp. neyř-gi, künstlich, artificiose, Cyr.
Řemeslnjčka, y, f. sl. s. řemeslnice.
Řemeslnjk, a, m. Handwerker, Handwerksmann, opifex operarius; 2) Meister in einer Kunst, magister, Cant. 7, 6. bezbožnosti řemeslnjk; 3) Künstler, artifex (selten); -nice, f. Handwerkerinn, uxor, marita opificis.
Řemeslnický 3. handwerksmäßig, dem Handwerke gemäß, conveniens arti; 2) künstlich, kunstreich, artificiosus, B. (selten).
Řemeslo, a, n. (russ. ramemeslo), Handwerk, n. opificium, ars manuaris, auch blos ars; 2) Brauergesell, D.
Řemeslný 3. künstlich, artificiosus.
Řemýnek, nku, m. dim. ein kleiner Rieme, parvum lorum; řeméneк v střewjce, Schuhriemen, m. corrigia, ligula, mit od. ohne calcearia.
Řepa, y, f. Rübe, f. rapum, rapa; čerwená řepa, s. cwikla; 2) für coll. Rüben: řepu sem kaupil.
Řepjk králowský, Kaiserkrone, f. fritillaria imperialis, Berchtk.
Řepice, f. ol. zwey Gausen, crater, D.; nach R. dwě čissky, čtwrt měřice, Mäßlein, quarta pars metretae; (im R. L. v. 1476. wird es für Kelch, calix gesetzt); 2) s. ohnice, Hederich, erysimum.
Řepjček, čku, m. Agrimone, Odermennig, Bruchkraut, n. agrimonia Eupatoria, Linn. kuag. pár-lo-fů.
Řepjčj, m. coll. Kletten, s. d. Anm. zu lupen.
Řepjk, u, m. Klette, f. lappa, arctium lappa, Linn. Übrigens s. d. Anm. zu lupen.
Řepjm se, s. střepjm.
Řepisstě, n. Rübenacker, m. Rübenfeld, n. rapina.
Řepka, y, f. dim. Rübchen, n. rapula, lesnj řepka, rapunculus, Vel.; Turčanská řepka, Steckrübe, eine Abart v. brassica rapa, Linn. Thurötzer Rüben; b) nach Berchtk. phlyteuma.
Řepnj 1. v. Rüben, Rüben betreffend, rapicius; řepnj semeno, Rübensaame, m. semen rapicium; řepnj nať, das Kraut od. Blätter an den Rüben, rapacia (orum).
Řepnisstě, s. řepisstě, D.

Rzeřáb, *a, m.* Kranich, *m.* ardea grus, *Linn.*

Rzeřabatý 3. gekräuselt, crispus, *D.*

Rzeřabj kolo, (auch blos řeřabjř *Kyb.*), für samotjžné kolo, Gangrad, Schöpfrad, Ziehrad, *n.* tympanum, *D.* rota, quae calcando versatur.

Rzeřabjm se, (moke), sich kräuseln?

Rzeřabina, *y, f.* s. wosskerusse.

Rzeřabiny, *pl. f.* d. Beeren des Sperberbaums, sorbum.

†Rzeřábnjk, u, *m.* zrostl. pelargonium.

Rzeřátko, *a, n.* (*obs.*). swětlusska, Johanniswürmchen, *n.* Lichtmücke, *f.* cicindela, lampyris, cantharis noctiluca, *Linn.*

Rzeřawý 3. glühend, candens; řeřawý vhel, glühende Kohle pruna, carbo candens, auch blos carbo, wenn es sich versteht, daß sie glühend ist.

Rzeřicha, *y, f.* Kresse, *f.* eine Pflanze, lepidium, *Linn.* řeřicha zahradnj, Gartenkresse, lepidium sativum; ř. potočnj, od. wodnj, Brunnkresse, nasturtium, od. sisymbrium nasturtium, *Linn.* ř.-lesnj, d. wilde Kresse, lepidium iberis.

†Rzeřissnice, *f.* zrostl. tropaeolum.

Rzessetář, e, *m.* Siebmacher, opifex cribrarius, auch blos cribrarius.

Rzessetlák, u, *m.* Kreuzdorn, *m.* rhamnus catarticus, *R.*

Rzesseto, *a. n.* Reuter, *n.* ein großes Sieb, Fege, Kornfege, *f.* cribrum (majus).

†Rzessetowka, *y, f.* zrostl. cribraria.

Rzessjtko, *a, n. dim.* ein kleines Sieb, parvum cribrum

Rzetěz, u, *m.* (*sl. f.*) d. Kette, zum Binden, catena; *řetěz na krk*, Halskette, Schmuckkette, torques, catena, *řetěz aneb hedbáwná osnowa*, Seidenkette (Bortenwirk.), sericeum stamen.

Rzetězowý 3. řetěznj z. B. vlice, Kettengasse.

Rzetjzek, zku, *m. dim.* Kettchen, *n.* zum Binden, od. zum Schmucke, catella: stýblowé řetjzky, Strohkettchen, torques segmentatae; -zkowý 3. Kettchen-.

Rzetkew, řetkwáč ꝛc. s. ředkew.

Rzewnjm, iti, s. unt. folg.

Rzewniwost, i, *f.* žarliwost, Eifersucht, zelotypia? *Jungm.* řewniti na někoho, *Id.* (*usus?*)

Rzez, u, *m.* Schnitt, a) Schneiden, *n.* sectio, sectura, Einschnitt, *m.* incisura; b) Ort, wo geschnitten wird od. ist, sectura, z. B. an Bäumen ꝛc. c) *sl.* s. odpilky.

Rzezáč, e, *m.* der schneidet, z. B. der Holzschneider, Futterschneider.

Rzezáček, čku, *m.* ein kleines Messer, z. B. Federmesser, scalpellum, cultellus pennarius; 2) Ausschneidmesser (Chir.) scalper excisorius; 3) (*sl.*) Sägemühle, Brettmühle, *f.*

Rzezačka, *y, f.* řezacý stolice, Futterbank, Heckerlingsbank, Futterlade, *f.* scamnum pabulare, *D.*

Rzezacý, z. B. stolice, vorh.

Rzezadlo, *a, n.* schneidende Klinge des Goldschlägers, acuta lamina.

Rzezák, *a, m.* Bildschnitzer.

Rzezák, u, *m.* ein großes Messer, z. B. das Schlachtmesser, culter ma-

statuarius: řezáky, teſáky ſchá-nele Com. 2) Handmeſſer, od. Schnitzer des Faßbinders, culter; 3. ſ. powąz; 4) (sl.) ſ. řezawka.

Rzezám, u. řeži, řezal, řezati, ſchneiden (mit Meſſer od. Säge), a) ſcharf ſeyn, Kraft zu ſchneiden haben, secare, habere vim secandi; b) abſchneiden, secare, desecare, resecare, amputare: řezati telata, berány ꝛc. todt ſtechen, mactare; c) beſchneiden, z. B. Wein ꝛc. winicy řezati, B. putare, amputare; d) herausſchneiden, z. B. Steine, excidere; e) durch Schneiden bearbeiten, z. B. Marmor, Edelſteine, ꝛc. scalpere; f) verwunden, ritzen, secare, vulnerare; g) hinein ſchneiden, secare, incidere; geſchiehts des Bildens wegen, z. B. in Elfenbein ꝛc. scalpere, z. B. ebur; auch durch Schneiden hineinbringen, z. B. ein Bild, scalpere imaginem in ebore etc. h) quälen, secare, torquere; i) zerſchneiden, secare, dissecare; k) verſchneiden, kaſtriren, secare, exsecare, castrare: řezanj pſy, Cyr. l) ſchneiden, der Kur wegen, secare, z. B. aliquem, corpus; m) hart ſtreifen, z. B. wjtr řeže, der Wind ſchneidet, ꝛc. secare, aspere stringere; řeže w žiwotě, sl. es reißt im Leibe; n) durch Schneiden machen, secare, secando efficere; péro řezati, eine Feder ſchneiden, pennam scindere od. scindendo formare.

II. rec. řezati ſe, (sl.) vom Zahnen der Kinder: zaubky ſe mu řezau: ſ. řezánj.

Rzezanec, nce, m. der männliche Borg, Barg, majalis mas, -nice, f. ſ. miſſka.

Rzezance, m. pl. sl. ſ. nudle.

Rzezanka, y, f. Heckerling, m. stramentum concisum; řezanku řezati, Heckerling ſchneiden, stramentum concidere.

Rzezánj, n. Schneiden, n. a) das Hineinſchneiden, Zerſchneiden, sectio; Abſchneiden, n. sectio, amputatio; Schneiden, n. mit dem Meißel od. Grabſtichel, z. B. der Steine, des Elfenbeins, scalptura; b) der Schmerz im Leibe, in Gedärmen, im Urin, tormina. Rzezánj zaubků od. wlčků, Zahnen, n. dentitio.

Rzezanice, f. Zuſammengeſchnittenes: wezmi muſſkátowau kulku, kubéby, zázwor, ꝛc. oběleg ſobě řezanicy, a gez ráno, Vel. 2) verſchnittenes Schwein?

Rzezaný 3. part. v. řezám; řezaná cedule Kerbzettel, m. Schuldbrief, m. Handſchrift des Schuldners; ſ. cedule: Samnytſſtj vžjwali řezaných ſſatů v Vel. 2) verſchnitten, castratus, exsectus.

Rzezárna, y, f. Heckerlingskammer.

Rzezawka, y, f. Harnſtrenge, f. Harnzwang, m. strangurie.

Rzezawý 3. ſchneidend: -wjtr.

Rzezba, y, f. Schnitzwerk, n. opus sculptile, opus anaglyphum; Bildhauerarbeit, f. Bildwerk, n. opus statuarium. D. řezba winic, das Schneiden der Reben, putatio, Vel.

Rzezbář, e, m. Bildner, Bildhauer, Bildſchnitzer, m. sculptor, statuarius; -řſký 3. Bildner-; -ſtwj, n. Bilhauerey, f. ars statuaria.

Rzezbárna, y, f. d. Werkſtatt des

Wildhauers, officina statuaria.

Řezec, zce forem, který na dřewě formy neb obrazy řeže, Formschneider, typorum sculptor, *Vel.*

Řežj, řezal 2c. s. řezám.

Řeznice, *f.* Metzgerinn, Fleischerinn, *f.* uxor, marita lanii (lanionis).

Řezničjm, il, iti, einen Metzger abgeben.

Řezničin, *a*, *o*, *adj. poss.* der Fleischerinn gehörig.

Řeznický 3. den od. d. Fleischer betreffend, laniarius: řeznický pes, Fleischerhund, *m.* canis laniarius.

Řeznictwj, *n.* Fleischerhandwerk, *n.* opificium laniarium.

Řeznjk, *a*, *m.* Metzger, Fleischer, lanius, lanio; domowný řeznjk, Kutter, *D.*

Řezno, *a*, *n.* Regensburg, *n.* Ratisbona, Reginoburgum.

Řežucha, *mor. & sl.* s. řeřicha.

Řjčenj, *n.* Brüllen, *n.* a) v. Rindern, mugitus; b) v. Löwen, rugitus; 2) das Elephantengeschrey, barritus.

Řjčice, *f.* Sieb, *n* cribrum; maučná řjčice, Mehlsieb, cribrum farinarium.

Řjčka, bess. řečka.

Řjčjm, u. řičjm, el, eti, brüllen, a) v. Rindern, mugire: beyk s lalokem odwislým býčj (bučj) a řičj, *Com.* b) v. Löwen, rugire, rudere; 2) drückt das Elephantengeschrey aus, barrire.

Řjčný 3. den Fluß betreffend, fluvialis, fluviatilis; řjčná ryba, s. ryba; řjčný rak, Flußkrebs, cancer fluvialis; řjčná woda, Flußwasser, aqua fluvialis.

Řjcy, s. řku.

Řjd'aucký 3. *dim.* sehr dünn.

Řjdce, *adv.* dünn, nicht dicht, z. B. säen, rare; 2) selten, raro, s. zřjdka.

Řjdjm, il, iti, zen, *imper.* řeď, richten, lenken, regere; 2) verwalten, verrichten, administrare, gerere; 3) ausrichten, peragere: Ebraim Strothius rozený Polák, řjdil poselstwj swé turecké r. 1562. v cýsaře Ferdynanda, slowenským gazykem; 4) einsetzen, bestellen, constituere: biskupy řjditi; 5) kšaftem o něčem, od. blos řjditi o-, z. B. o gruntech, testamento disponere, *Pr.*

II. *rec.* řjditi se, sich richten, z. B. nach etwas, nach jemand, se regere, se accommodare, se fingere ad rem &c. auch sequi, obsequi.

Řjditel, s. ředitel.

Řjdko, *adv.* (eigentl. *adj. abs.*) s. řjdce: řjdko který z nich wšecky audy měl, *Com.*

Řjdkowlasý 3. kahlköpfig, raros habens pilos, *Syl.*

Řjdký 3. *comp.* řjdšj, *superl.* neyřjdšj, dünn, nicht dicht, z. B. dünne Saat, dünner Wald, rarus; 2) selten, rar, rarus; nynj řjdcý gsau, kteřjby se na slowo B. doptáwali, *K.* řjdký kdo examinowal, *Com.* -kost, i, *f.* Dünne, *f* Dünnheit, *f.* der Mangel der Dichte, z. B. der Saat, raritas; 2) Seltenheit, raritas.

Řjge, *f.* Hirschbrunst, *f.* tempus coitus cervorum; (*ol.* s. low, *Dal.*)

Řjgen, gna, *m.* (v. řjge), Weinmonat, October.

Řjgenj, *n. verb.* v. folg. čas řjgenj, Brunstzeit, *f.* s. řjge.

Řjgi, il, iti, in der Brunst seyn, brunsten, nur v. Hirschen, *Rgb.*

Řjgjm se, vorh. ? *D.*

Rus, a, m. (v. rusý), ein Russe, Russus.

Rusádla, pl. gen. rusádel, sl. Göm. Pfingsten, pl. feriae pentecostes.

Rusky, adv. russisch, russice.

Ruský, 3. russisch, russicus.

Russanka, y, f. Russinn, f. Russa, Vel.

Russenj, m. Verletzung, f. violatio; 2) Aufhebung, Abschaffung, f. abolitio, rescissio.

Russikwas, a, m. který neworlostj weselj russj, der da eine Vergnügung verdirbt, Lustverderber, m. Syr.

Russjm, il, iti, en, verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß ꝛc. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid ꝛc.

Russitel, e, m. Verderber, m. corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, m. violator, ruptor; russitel obecného pokoge, Com. -lkyně, f. -inn, f. -trix; -Uebertreterinn, f. -trix, -trix.

Russvan, u, m. s. ſſrák.

Růssťka, y, f. s. rozdinka.

Růsti, s. rostu.

Rusy, f. pl., gen. Rus, dat. Rusům, ꝛc. Rußland, Russia.

Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibfarbig, candicans e rufo.

Ruta, y, f. s. rauta.

Rutjm, auch rúcám, sl. s. kjtjm, zkjtjm.

Rutka, y, f. rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, n. Feldrauch, fumaria.

Ruwačka, sl. s. rwačka.

Ruwám, al, ati, sl. s. rugi.

Ružbj, n. s. rozbj? Ryb.

Růžbjm, il, iti, belaubt seyn, frondescere?

Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagrose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r., rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e rufo; r. z Gerycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, m. eine Pflanze, solanum dulcamara, Linn. stolistnj r., Centifolie, f. centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, Vel. růže sw. Marye, s. knot 4); růže při vdidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern ꝛc. rosa; d) Rothlauf, m. eine Krankheit, erysipelas.

Růžek, žku, m. dim. v. roh, Hörnchen, n. corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, n. cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, D. ruscus terrestris, Syl.

Růženec, nce, m. Rosenkranz, m. zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.

Růženeckář, e, m. -kka, y, f. s. swatáček, -čka.

Růžený 3. růžené moblitbyt-ná zahrádka? s. růžowý.

Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, Ro'znay.

Růžeprstý 3. růžeprstá záře, 'ροδοδάκτυλοσ Ἠώσ, Neg. Il.

Růžička, y, f. dim. Röschen, n. rosula, Vel. Cal. k. 476. quid?

Růžim, iti, ol. s. čerwenjm, Dal.

†Růžkowatka, y, f. cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, n. verb. v. různjm.

Různice, f. Uneinigkeit, f. discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, m. rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, Com.

Různo, adv. an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozwedte ge různo, B. Ex. 16, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, Cyr. b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, mor. & sl. est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3.? z. B. kwět, verschiedenartig? Berchth.

Různý 3. (abs. různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, K. wssecko wám mizý a na různo leze, K. na různo létati musyli, Cyr. 2) wůst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, f. Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? A. Neg.

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, 'ροδοδάκτυλοσ Ἠώσ, Ro'znay.

†Růžowj, n. coll. Rosen, rosae.

†Růžowka, y, f. ein Thier, actinia, Berchth.

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, m. frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, m. rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, n. folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, f. calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, m. ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý olej, Rosenöhl, n. oleum roseum; růžowá wodička, Rossenwasser, n. liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, f. rhodiola, Linn. růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžka, y, f. s. rozžinka.

Různora, y, f. Kammbaum, m. in der Mühle.

Rwačka, y, f. Gerauf, n. Schlägerey, f. pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiß, n. Rapuse, direptio: wssecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wssechněm gsem na rwačku, Com. na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, f. verb. 1).

Rwu, rwal, rwáti, partic. aff. auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. rec. rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Rus, a, m. (v. rusý), ein Russe, Russus.

Rusáďla, pl. gen. rusádel, sl. Göm. Pfingsten, pl. feriae pentecostes.

Rusky, adv. russisch, russice.

Ruský, 3. russisch, russicus.

Russanka, y, f. Russinn, f. Russa, Vel.

Russenj, m. Verletzung, f. violatio; 2) Aufhebung; Abschaffung, f. abolitio, rescissio.

Russikwas, a, m. který newrlostj weselj russj, der da eine Vergnügung verdirbt, Lustverderber, m. Syr.

Russjm, il, iti, en, verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß ꝛc. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid ꝛc.

Russitel, e, m. Verderber, m. corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, m. violator, ruptor; russitel obecného pokoge, Com. -lkyně, f. -inn, f. -trix; -Uebertreterinn, f. -trix, -trix.

Russvan, u, m. s. ssrák.

Růsska, y, f. s. rozdinka.

Růsti, s. rostu.

Rusy, f. pl., gen. Rus, dat. Rusům, ꝛc. Rußland, Russia.

Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibfarbig, candicans e ruso.

Ruta, y, f. s. rauta.

Rutjm, auch rúcám, sl. s. kýtjm, zkýtjm.

Rutka, y, f. rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, n. Feldrauch, fumaria.

Ruwačka, sl. s. rwačka.

Ruwám, al, ati, sl. s. rugi.

Ružbj, n. s. rozbj? Ryb.

Růžjm, il, iti, belaubt seyn, frondescere?

Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagerose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r, rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e ruso; r. z Gerycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, m. eine Pflanze, solanum dulcamara, Linn. stolistnj r., Centifolie, f. centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, Vel. růže sw. Marye, s. knot 4); růže při wobidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern ꝛc. rosa; d) Rothlauf, m. eine Krankheit, erysipelas.

Růžek, žku, m. dim. v. roh, Hörnchen, n. corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, n. cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, D. ruscus terrestris, Syl.

Růženec, nce, m. Rosenkranz, m. zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.

Růženečkář, e, m. -kka, y, f. s. swatáček, -čka.

Růžený 3. růžené modlitby? -ná zahrádka? s. růžowý.

Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, Ro'zmay.

Růžeprstý 3. růžeprstá záře, 'ροδοδάκτυλοσ 'Ηωσ, Neg. Il.

Růžicka, y, f. dim. Röschen, n. rosula, Vel. Cal. k. 476. quid?

Růžim, iti, ol. s. čerwenjm, Dal.

†Růžkowatka, y, f. cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, n. verb. v. různjm.

Různice, f. Uneinigkeit, f. discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, m. rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, Com.

Různo, adv. an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozwedte ge různo, B. St. 16, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, Cyr. b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, mor. & sl. est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3. ? z. B. kwět, verschiedenartig? Berchth.

Různý 3. (abs. různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, K. wssecko wám mizý a na různo leze, K. na různo léhati musyli, Cyr. 2) wüst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, f. Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? A. Neg.

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, 'ροδοδάκτυλοσ 'Ηωσ, Ro'snay.

†Růžowj, n. coll. Rosen, rosae.

†Růžowka, y, f. ein Thier, actinia, Berchth.

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, m. frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, m. rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, n. folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, f. calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, m. ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý oleg, Rosenöhl, n. oleum roseum; růžowá wodička, Rossenwasser, n. liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, f. rhodiola, Linn. růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžka, y, f. s. rožďinka.

Různora, y, f. Kammbaum, m. in der Mühle.

Rwačka, y, f. Gerauf, n. Schlägerey, f. pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiß, n. Rapuse, direptio: wssecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wssechněm gsem na rwačku, Com. na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, f. vorh. 1).

Rwu, rwal, rwáti, partic. akt. auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. rec. rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Rus, a, m. (v. rusý), ein Russe, Russus.

Rusádla, pl. gen. rusádel, sl. Göm. Pfingsten, pl. feriae pentecostes.

Rusky, adv. russisch, russice.

Ruský, 3. russisch, russicus.

Russanka, y, f. Russinn, f. Russa, Vel.

Russenj, m. Verletzung, f. violatio; 2) Aufhebung; Abschaffung, f. abolitio, rescissio.

Russikwas, a, m. který newrlosstj weselj russj, der da eine Vergnügung verdirbt, Lustverderber, m. Syr.

Russjm, il, iti, en, verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, cassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß rc. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid rc.

Russitel, e, m. Verderber, m. corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, m. violator, ruptor; russitel obecného pokoge, Com. -lkyně, f. -inn, f. -trix; -Uebertreterinn, f. -trix, -trix.

Russvan, u, m. s. ssrák.

Růssťka, y, f. s. rozdinka.

Růsti, s. rostu.

Rusy, f. pl., gen. Rus, dat. Rusům, rc. Rußland, Russia.

Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibfarbig, candicans e rufo.

Ruta, y, f. s. rauta.

Rutjm, auch rucám, sl. s. kjtjm, zkjtjm.

Rutka, y, f. rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, n. Feldrauch, fumaria.

Ruwačka, sl. s. rwačka.

Ruwám, al, ati, sl. s. rugi.

Ružbj, n. s. rozbj ? Ryb.

Růžbjm, il, iti, belaubt seyn, frondescere ?

Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagrose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r., rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e rufo; r. z Gerycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, m. eine Pflanze, solanum dulcamara, Linn. stolistnj r., Centifolie, f. centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, Vel. růže sw. Marye, s. knot 4); růže při vdidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern rc. rosa; d) Rothlauf, m. eine Krankheit, erysipelas.

Růžek, žku, m. dim. v. roh, Hörnchen, n. corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, n. cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, D. ruscus terrestris, Syl.

Růženec, nce, m. Rosenkranz, m. zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.

Růženečkář, e, m. - kka, y, f. s. swatáček, - čka.

Růžený 3. růžené moblitbyk-ná zahrádka ? s. růžowý.

Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, Ro'znay.

Růžeprstý 3. růžeprstá zóře, 'ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, Neg. Il.

Růžička, y, f. dim. Röschen, n. rosula, Vel. Cal. h. 476. quid?

Růžjm, iti, ol. s. čerwenjm, Dal.

†Růžkowatka, y, f. cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, n. verb. v. různjm.

Různice, f. Uneinigkeit, f. discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, m. rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, Com.

Různo, adv. an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozwedte ge různo, B. Sk. 16, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, Cyr. b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, mor. & sl. est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3. ? z. B. kwět, verschiedenartig? Berchth.

Různý 3. (abs. různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, K. wssecko wám mizý a na různo leze, K. na různo léžati musyli, Cyr. 2) wüst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, f. Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? A. Neg.

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, 'ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, Ro'snay.

†Růžowj, n. coll. Rosen, rosae.

†Růžowka, y, f. ein Thier, actinia, Berchth.

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, m. frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, m. rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, n. folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, f. calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, m. ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý olej, Rosenöhl, n. oleum roseum; růžowá wodička, Rosenwasser, n. liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, f. rhodiola, Linn. růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžka, y, f. s. rožinka.

Růzwora, y, f. Kammbaum, m. in der Mühle.

Rwačka, y, f. Gerauf, n. Schlägerey, f. pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiß, n. Rapuse, direptio: wssecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wssechněm gsem na rwačku, Com. na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, f. verb. 1).

Rwu, rwal, rwáti, partic. act. auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. rec. rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Ryba, y, *f.* Fisch, *m.* piscis; ryba řjčná, Flußfisch, piscis fluviatilis; r. mořská, Meerf., p. marinus; r. rybničná, od. gezerni, Teichfisch, p. piscinalis; r. tunná, pjsčitá, bahnitá rc. *Vel.* *N.* r. gikrnatá, Rogner, *m.* piscis fœmina; r. mljčná, Milcher, od. Milchner, p. mas; *pl.* ryby, d. Fische, das Himmelszeichen, pisces.

Rybacý 3. *sl.* s. rybj.

Rybacyna, y, *f.* *sl.* Fische, als Speise, pisces, caro piscina.

Rybák, a, *m.* (*ol.*) s. rybář 2).

Rybald? nezwedený a newčený rybald (pěstaun), *Vel.*

Rybář, e, *m.* Fischer, *m.* piscator; 2) Fischhändler, *m.* piscium venditor, negotiator piscarius; 3) Fischer, *m.* ein Vogel, larus, *D.* - řjk, a, *m.* *dim.*

Rybářjček, čka, *m.* Königsfischer, *m.* ispida, *Klein*, alcedo ispida? *Linn.*

Anm. Viell. derselbe Vogel, welchen *R.*, der selbst zwey junge v. diesen Vögeln den Prager Fischern abgekauft hatte, auch český ledňáček nennt, u. folgendermaßen beschreibt: wodnj pták, má krásnau modrau barwu, a bjlé promjchané čárečky, černé nohy, černý pysk.

Rybařjm, il, iti, d. Fischerey treiben, dav. leben; - řenj, *n.* Fischwirthschaft, *f.* *D.*

Rybářka, y, *f.* Fischerinn, *f.* piscatrix; 2) Fischhändlerinn, *f.* piscium venditrix, negotiatrix piscaria.

Rybárna, y, *f.* Fischhälter, *m.* s. rybj sádka.

Rybářský 3. d. Fischer betreffend, piscatorius; rybářská lodka, Fischerkahn, *m.* scapa piscatoria, navigium piscatorium; rybářská sýt, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; rybářské weslo, bidlo, Fischerstange, *f.* contus piscatorius.

Rybářstwj, *f.* Fischerey, *f.* Fischen, *n.* piscatus, piscatio, piscatura.

Rybes, u, *m.* Johannisbeerstrauch, *m.* od. - Staude, *f.* ribes; 2) od. rybizle, *pl.* Johannisbeeren, fuctus ribium.

Rybesky, *f.* *pl.* *sl.* vorh. 2).

Rybj 1. v. Fischen, z. B. rybj tuk, Fischthran, muria, ae, *f.* *R.* 2) d. Fische betreffend, z. B. sádka rybj, auch blos sádka, Fischhälter, receptaculum piscium, piscina; rybj kleg, Fischleim.

Rybice, *f.* s. ryba.

Rybička, y, *f.* *dim.* Fischchen, Fischlein, *n.* pisciculus; drobné rybičky, kleine Fischchen, pisciculi parvi.

Rybina, y, *f.* Fischgeruch, *m.* odor piscinus; rybinau zawáněti.

Rybizle, s. rybes, *D.*

Rybnatý 3. fischreich, piscosus.

Rybnjček, čku, *m.* *dim.* ein kleiner Fischteich, piscinella, piscinula.

Rybničný 3. Fischteiche betreffend, piscinalis, piscinarius.

Rybnjk, u, *m.* Teich, Fischteich, *m.* piscina.

Rybnikář, e, *m.* Teichgräber, *m.* fossor piscinarum, fossor piscinarius; - řka, y, *f.* dessen Frau, uxor fossoris piscinarii.

Rybný 3. d. Fische betreffend, piscarius; rybný trh, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 2) fischreich, piscosus.

Rýč, e, *m.* který ryge, kopá, s. kopáč; 2) s. rejč.

Rychljček, čku, *m.* raný hrách,

Frühebsen, Waßerbsen, pisum praecox; 2) Federnelke, *f.* dianthus plumarius, *Linn. D.*

†Rycharđka, y, *f.* zrostlina, Richardia.

Rychljk, a, *m.* Lakey, *m.* pedisequus; 2) s rychljkem radu wzýti, *prov.* d. Flucht ergreifen, 3) rané djtě, gehné, Frühling, *m.* praecox infans &c. *D.* 4) Schnellthier? leucrorocha, *R. Plin.*

Rychljk, u, *m.* s. rychljček 1) *D.* b) † ein weiblicher aus kurzen Vocalen bestehender Reim, *Puch.*

†Rychloplawný, y. rychloplynaucý (lođ), ὠκυπόρος, *Neg. Il.*

Rychlý, 3. geschwinde, celer, velox, citus: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, *Vel.* -le, *adv.* geschwinde, hurtig, schleunig, eilends, celeriter, velociter, cito; -lost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas.

Rychta, y, *f.* ? *Vel.*

Rychtář, e, *m.* Richter, *m.* judex, -řka, y, *f.* -inn, *f.* judicatrix. 2) judicis conjux.

Ryčky, rytšky, *adv. sl.* rücklings.

Rycowé železo, Ritzeisen, (Bergbau), ferramentum fissorium.

Rydám, ati, *ol.* sskřipeti zubami.

†Rydleowka, y, *f.* zrostl., Ridlea.

Rydlo, a, *m.* s. rypadlo, *D.*

Rydzawý, *sl.* s. rzywý.

Rýf, u, *m. sl.* Elle, als Maaß, ulna.

Ryğel, *obs.* Riegel.

Rygi, ryl, rýti, graben, a) mit dem Grabscheit, auch mit dem Rüßel, vom Schweine, fodere; 2) mit einem spitzigen Werkzeuge, z. B. in Eisen, Marmor, Holz ꝛc. scalpere, sculpere.

Ryha, y, *f.* (vgl. mit ῥέω?) ein unterirdischer Kanal, den Unfloth aus der Stadt wegzuführen; cloaca, *Ryb.* (*Idem quod* reyha?)

Ryk, *m. obs.* für biwoký křik.

Rýl, u, *m. ol. sl. st. mor.* s. reyč.

Rým, u, *m.* Reim, *m.* rhithmus; (cadentia).

Ryma, y, *f.* Schnupfen, *m.* gravedo.

Rymowánj, *n. verb.* v. rymugi.

Rymownj 1. Reim-.

Rymownjk, a, *m.* Reimdichter, *m.* etwa rhithmifex, *Syl.*

Rymugi, owal, owati, reimen, Reime machen, rhithmificare, simili exitu claudere; 2) Verse machen, versus facere.

II. *rec.* rymowati se, sich reimen; 2) *obs.* sich dazu schicken, passen, gleich seyn, sich reimen, convenire, quadrare, s. *Syl.* unter nepodobniti se; pochlebenstwj s ossemetnosti dobře se rymuge.

Ryňawý 3., *sl.* chrastawý, voll Kruste.

Ryndy, *pl.* ? zpjwá sobě zase ryndy, *Hne'whowsky.*

Rynek, nku, *sl.*, s. ryňk.

Rynečck, čku, *m. dim.* kleiner Ring, Markt, *Pr.*

Rynéř, rynýř, e, *m.* Anhänger, ensifer, *Ryb.* verna, *D.*

Ryňk, u, *m.* Ring, Mark, *m.* od. Marktplatz, *m.* forum.

Rypadlo, a, *n.* Grabstichel, Grabmeißel, *m.* caelum, scalprum, scalpellum.

Rypák, a, *m.* s. rytec, *Haj.*, nach *Com.* Bildhauer, statuarius.

Rypák, u, *m.* Schweinsrüßel, *m.* rostrum suile.

Rýpám, al, ati, s. rygi: man sagt auch: děti stěnu rýpagj.

Rys, a, *m.* Luchs, *m.* lynx.

Rys, u, *m.* 20 knih papjru, Rieß, 20 Buch Papier, scapus major.

Rysawý 3. *sl.* bunt, gefleckt, rysawá hus.
Rysowý 3. v. Luchs, lynceus: rysowá kožessina, *Vel.*
Ryssán, *a, m.* zerzawý člowěk, Fuchs, *m.* röthliche Haare habend, rufus, *D.*
Ryssawjm, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.
Ryssawý 3. roth, röthlich, rufus; rothhaarig, rothköpfig, rufus.
Rysslák, *m.* Fuchs, s. ryzek.
Ryssán, *bess.* ryssán.
Rysslawý 3. röthlich? hřebá a ryſſlawá braba, *Vel.*
Rystunk, *u, m.* s. oděnj, *Com.*
Ryt, *u, m.* s. weyt, isatis.
Rytba, *y, f.* Kupferstich, *m.* figura aeri incisa, tabula aenea, *D.*
Rytec, tce, *m.* Schnitzer, der schnitzt, sculptor, scalptor; rytec w mědi, Kupferstecher, chalcographus; rytec pečetj, Petschierstecher, scalptor sigillorum, *Dlab.* - ctwj, *n.* Kupferstecherey, *f.* chalcographia, *D.*
†Rytem? s. rytmus.
Rytěrowánj, *verb.* Ritterschaft, *f.* tapferes Betragen, opera equestris strenua.
Rytěrugi, owal, owati, streiten, kriegen, bellare, pugnare: cyrkew rytěrugicý.
Rýtes, *e, m. sl.* etwa Strudelkuchen, *m.* placenta tortilis.
Rytidlo, *a, n.* s. rypadlo.
Rytina, *y, f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; b) Kupferstich, *m.* figura aeri incisa.
Rytjř, *e, m.* Ritter, *m.* a) eine Art Edelleute, eques nobilis; b) Soldat, eques miles; c) Mitglied eines Ritterordens, eques: rytjř zlatého rauna, *Vel.* rytjř Wolnj swatomikulássky, St. Niclas-Schulritter, eine Unterhaltung: sie waren beritten, u. trugen kostbare Kleider, s. *Vel. Cal. hist. p.* 604.
Rytjřský 3. *comp.* rytjřsstěgssj, *sup.* neyr-ssj, *Cyr.* ritterlich, a) einem Ritter gemäß, conveniens equiti: b) tapfer, strenuus, fortis; -sky, *adv.* convenienter equiti; b) fortiter, strenue: neyrytjřsstěgi se chowá, *Cyr.*
Rytjřstwj, *n.* Ritterschaft, *f.* b. Würde eines Ritters, dignitas equestris.
Rytjřstwo, *a, n.* Ritterschaft, *f.* b. Ritter, equites, (corpus equitum).
Rytmistr, *a, m.* Rittmeister, magister equitum, (capitaneus); - rský, - stwj ic. wie bey rytjř.
Rytmus, *gen.* rytmu, s. rým: z rytmů (klauzulj) složen, *K.* rytmy porádati, *Com.*
Rytmýř, *e, m.* Dichter, Versmacher, poëta, versifex, *Syl.* - řstwj, *n.* Reimdichtkunst, *f.* poësis, *Puchm.* (welcher aber rytmjřstwj schreibt).
Rytj, *n.* Graben, Schnitzen, *n.* s. rygi.
Rytý 3. *part.* v. rygi, geschnitzt, sculptus; rytý obraz, s. rytina, b).
Rywa, *y, f.* Rebe, Ranke, *f.* palmes, sarmentum, flagellum.
Rywák, *sl.* s. rypák, *u, m.*
Rýwj, *n.* bess. řewj.
Rywis, bess. rybes, *R.*
Rywola, *y, f.* Veltliner (Traube), uva rhetica; b) der Wein daraus, od. ein ähnlicher, (sladké pitj wlasské, *Vel.*)
Rýwowj, s. řewowj.
Rýwowý 3. s. řewowý.
Rýž, *e, m. mor.* & *sl. Nitr.* s. sspalda.
Rýž, *e, f. ol.* s. rež.

Ryza, rydza, rdza, y, *f.* *sl.* s. rez.

Ryzawý, *sl.* s. rzywý.

Rýže, *f.* der Ort der Goldwäscherey, locus aurilegii.

Ryzec, zce, *m.* auch ryzýk, Herrenschwamm, *m.* Reiske, agaricus deliciosus, (cum aceto conditus pro hyeme conservatur, *Lumn.*)

Ryzek, zku, *m.* Braunfuchs, *m.* badius equus.

Ryzka, y, *m.* vorh.

Rýzkasse, *f.* *sl.* s. reyže.

Ryžka, y, *f.* (*sl.*) rothe Kuh, vacca rufa.

Ryžowánj, *n.* (wypjránj zlata), Goldwäscherey, *f.* aurilegium, *Haj.*

Ryžownj 1. z. B. zlato, Waschgold, *n.* aurum fluviatile, (Goldflimmer? *D.*)

Ryžownjk, (*Ryb.* ryzownjk), *a*, *m.* Goldwäscher, Goldsammler, Goldleser, aurilegulus, *Haj.*

Ryžugi, owal, owati, Gold waschen, Gold lesen, aurum legere.

Ryzý 3. roth, ruber, rufus: barwa ryzá neb červená, *K.*

Ryzý 1. ryzý kůň, s. ryzek; ryzý zlato, das feinste Gold, klares Gold, aurum obryzum, *Syl. D.*

Ryzýk, u, *m.* *sl.* *Lypt.* červenožlutá hubka, uwařená s octem gako salát se gjdá, s. ryzec, (auch podburky?)

Rza, *sl.* s. ryza.

Rzawý 3. *mor.* & *sl.* s. rzywý.

Rzywjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.

Rzywý 3. rostig, rubiginosus.

Ř.

Řabek, bka, *m.* der Hahn am Faß, epistomium: řabky neb kohautky mosazné, *Wrat.*

Řad, u, *m.* (eigentlich Bänke od. Trinktische in den Schenkstuben?) Trinkgelager; (d. Reihe der Becher?): w krčmách na řadjch sedati konšel nemá, *Vel.* na řad tauž měrau, gako wen z domu, wjno dáwati, *Id.* 2) Jahn, *m.* obilj ležj gesstě na řadech, das Getreide liegt noch auf dem Jahn, *D.* 3) Reihe, *f.* ordo, series: na mne řad přigde, s. folg.

Řád, u, *m.* Ordnung, *f.* a) Reihe od. Folge, ordo, series; w řád uwésti, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, ordinare, disponere; bez řádu, ohne Ordnung, nullo ordine, promiscue; staňte sy do řádu, *sl.* stellt euch in d. Reihe; řadem, *sl.* nach der Reihe, ordine; b) ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; řád potraw, s. dyeta, *Com.* o řádjch a ceremonyjch cýrkewnich, *Konf.* c) bey den Säulen, in der Baukunst, z. B. d. dorische, jonische, ordo: 2) ordo, ein Stand od. abgetheilte Gesellschaft, ordo; zástup lidj obecného řádu, *K.* stawowé a řádowé, *P.* 3) Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria, (bess. hřada, od. (*sl.*) hrada, (řád, viell. nur *corrupte*).

Řada, y, *f.* s. řad, Jahn, *D.*

Řádjm, il, iti, ordnen, ordinare, disponere, *Syl.*

Řádek, dku, *m.* Zeile, *f.* versus; 2) kleine Reihe, z. B. řádek domů, řádek perel, granátků, auch řádek trávy nesečené, *Ps.* 72, 6.

Řádjm, il, iti, lermen, a) Lerm

od. Getöse machen, tumultuari, tumultum ciere; b) zornig thun, schmählen, zanken ꝛc. tumultuari, saevire, turbam facere, tumultum ciere; tuze přjliš řádj, er macht es zu bunt.

Řádjwám, *al*, *ati*, *fr*. v. vorh.

Řádně, *adv*. ordentlich, der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitime.

Řádnost, *i*, *f*. Gesetzmäßigkeit, *f*. convenientia cum lege, *D*.

†**Řádnozubka**, *y*, *f*. zrostlina, orthotrichum.

Řádný 3. ordentlich, der Ordnung gemäß, ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitimus: řádná manželka, *K*. 3) ämtlich, offiziell, insgem. officiosus: řádná zpráwa, *Kram*. *P*.

Řadowánj, *n*. Zechen, compotatio.

Řadownjk, *a*, *m*. Mitzecher, *m*. Mittrinker, Saufbruder, compotator; -*nice*, *f*. Saufschwester, - trix, *Syl*.

Řadugi, *owal*, *owati*, zechen, zusammen trinken, compotare: s lidmi newážnými řadowati.

Řása, *y*, *f*. (*Com*. schreibt langes *á*, *Vel*. *a*), d. Kätzchen auf der Haselstaude, auch auf der Weide, amentum, *Vel*. 2) (*sl*.) der Reif an den (frischen) Pflaumen, (der sich abwischen läßt); 3) Falte, am Kleide, *f*. plica; 4) Augenwimpern, *pl*. cilia, *pl*. *D*. wodnj řása, Riedgras, Meergras, alga; (nach andern soviel als ořřehky - ?)

Řásný 3. faltig, faltenreich, bauschend, striatus, laciniatus: řásné a dlauhé sukně; - *ně*, *adv*. gefalzt, plicate.

†**Řásyčnjk** sobjkowý, ioididum.

Řiti, *obs*. s. řehtati.

Řčenj, *n*. Spruch, *m*. dictum.

†**Řebčjk**, *u*, *m*. zrostlina, fritillaria, (ist eigentl. russisch).

Řebřjček, *čku*, *m*., *sl*. rebrjk, *dim*. Leiterchen, *n*. parva scala, od. parvae scalae; 2) Schafgarbe, *f*. millefolium; wodnj řebřjček Hechtkraut, *n*. myriophyllum, *Linn*. *D*.

Řebřjk, *u*, *m*. (*ol*. řebř), Leiter, *f*. zum Steigen, scala, od. scalae; řebřjk přistawiti, eine Leiter anlegen, scalam, (scalas) ponere, od. apponere, od. imponere; b) d. Leiter zur Tortur, scala tormentuosa.

Řebřina, *y*, *f*. Leiter, Wagenleiter, *f*. scala vehicularis; 2) (*sl*. rebriny, *pl*., auch drabiny), Raufe, *f*. hinter welche Heu, Stroh u. anderes raubes Futter gesteckt wird, damit es das Vieh mit dem Maule zwischen den Sprossen heraus raufen könne, falisca clathrata, *K*.

Řebřinowý 3. z. B. řebřinowý wůz, Leiterwagen, *m*. currus scalaris.

Řebro, *a*, *n* (*sl*. rebro), Rippe, *f*. costa; řebro wolowé, Ochsenrippe (Pflanze), bupleurum, *Linn*.

Řeč, *i*, *f*. Sprache, *f*., a) das Sprechen, Reden, eine Rede, Anrede, *f*. sermo; oratio: nočnj lampau pomazané řeč, - sehr künstlich, *Vel*. řeč k někomu včiti, eine Rede, Anrede halten; řeč prostá, newázaná, Prose, *f*. oratio soluta, prosa. *Com*. řeč wázaná, gebundene Rede, oratio ligata, *Id*. 2) d. Mundart jemands, od. einer Nation, lingua,

sermo: řeč gazyka Slowanſkého, *Vel.* 3) Stimme. *f.* vox.
†Rzečenka, y, *f.* zroſtl. fluvialis.
Rzečený 3. *part. constr.* beſagt, dictus; tak řečený, angeblich, (ſonſt domnělý), *D.*
†Rzečjk, u, *m.* zroſtl. pistacia; -kowitý 3. terebinthaceus, *Berchi.*
Rzečjm. il. iti, ſ. mluwjm.
Řečiſſtě, *n.* der Graben des Fluſſes, das Flußbette, alveus.
Říčka, kleiner Fluß, fluviolus.
Řeckokatolický, 3. griechiſchkatholiſch, graecocatholicus: řeckokatolická wjra.
Řecký, 3. griechiſch, graecus, grajus; -cky, *adv.* graece; -řecky uměti, griechiſch können, graece scire, linguam graecam tenere.
Řečnický 3. redneriſch, oratorius; po řečnicku, *adv.* oratorie, *K.*
Řečnictwj, *n.* Rednerkunſt, Redekunſt, *f.* ars oratoria.
Řečnjk, a, *m.* Redner, orator; 2) ſ. kraſomluwnjk (ſelten), *K.*
Řečňowánj, *n. verb.* v. folg. sermocinatio: zenám řečňowánj při ſaudech práwy ſe zapowjdá, *Pr.*
Řečňugi, owal, owati, eine Rede halten, perorare, sermocinari: před někým na někoho řečňowati; zagjkawj řečňowali; řečnjk před ſaudem od lidj řečňuge, *Pr.*
Řečný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus.
Řečtina, y, *f.* das Griechiſche, d. griechiſche Sprache, lingua graeca, *Cyr.*
Ředina, y, *f.* Friſchbier, *n.* rara, *R.* cerevisia secundaria; -ák, e, *m.* -ka, y, *f.* Friſchbiermann, Friſchbierweib, *n.* vir, femina cerevisiam secundariam vendens.
Ředinka, y, *f. dim.* v. ředina.
Ředitel, e, *m.* (řjditel), Director, Directeur, z. B. einer Sache, Anſtalt, rector, moderator, insgemein director, auch Verweſer, Gouverneur; ředitel pewnoſti, Feſtungscommendant, praefectus arci; -owé, é, *f.* D-inn, *f.* Feſt-inn, conjux directoris, praefecti, etc.
Ředkew, dkwe, *f.* (unrichtig řetkew, vgl. radix, *russ.* rjedʹka, *sl.* rjedkow), Rettig, *m.* raphanus.
Ředkwák, e, *m.* -ka, y, *f.* Rettigmann, Rettigweib, *n.* Rettigfrau, vir, femina raphanum vendens.
Ředkwička, y, *f. dim.* v. ředkew.
Řednu, ředl, rednauti, dünn werden, rarescere.
Řehcy, ſ. řehtám.
Řehocy, řehotal, řehotati, *sl.* rapotám, ſchwatzen, v. der Elſter, garrire; 2) -ſe, *sl.* unmäßig lachen.
Řehola, y, *f.* Ordensregel, *f.* regula ordinis.
Řeholnj 1. Ordens-, regularis.
Řeholnjk, a, *m.* Ordensgeiſtlicher, sacerdos regularis.
Řehoř, e, *m.* Gregorius, Gregorius.
Řehot, u, *m.* ſ. řehtánj, *Haj.*
Řehotám ſe, *sl.* ſ. řehocy 2).
Řeht, u. *m.* ſtarkes Lachen, Gelache, *n.* cachinus.
Řehtačka, y, *f.* d. Klapper, Rätſche, *f.* crepitaculum.
Řehtám, řehcy, řehtal, řehtati, wiehern, hinnire: řehcý bůgnoſti, *Com.*; -ſe, ſ. řehocy 2).
Řehtánj, *n.* Wiehern, *n.* hinnitus.
Řehty, *m. pl.* ſ. řeht, *D.*

Řek, *a, m.* Grieche, *m.* Graecus.

Řeka, *y, f.* Fluß, *m.* ein fließendes Wasser, Strom, *m.* fluvius; flumen, amnis; 2) d. Stadt Fiume, Flumen.

Řeknu, *fut. ex.* řekl, řjcy, *imper.* řekni und rcy, sagen, dicere: do očj řjcy, ins Gesicht sagen.

†**Řekomilka**, *y, f.* zrostl. potamophila.

Řeku, *ol.* für řku.

Řemdycha, *y, f.* Streitkolbe, *f.* clava.

Řemen, *u, m.* Riem, Riemen, *m.* lorum, habena: dobré gest z cyzý kůže řemen krágeti, *prov. Syr.* es behagt, wenn man fremdes Gut plündert; lepssiti se, co řemen w ohni, *prov. K.* s. Lepssiti se.

Řemenář, *e, m.* Riemer, *m.* opifex lorarius; -řka, *y, f.* -inn, *f.* uxor opificis lorarii; -řský, -řstwj, *n.* 2c. wie bey pekař.

Řemének, *nku,* s. řemýnek.

Řemenj, *n. coll.* Riemerwerk, *n.* lora, *pl. Cyr.*

Řemenjk, *a, m.* s. řemenář.

Řemenný 1. Riemen=: ř-ný bič.

Řemeslně, *adv. comp.* řemeslněgi, *comp.* neyř-gi, künstlich, artificiose, *Cyr.*

Řemeslnjčka, *y, f. sl.* s. řemeslnice.

Řemeslnjk, *a, m.* Handwerker, Handwerksmann, opifex operarius; 2) Meister in einer Kunst, magister, *Cant.* 7, 6. bezbožnosti řemeslnjk; 3) Künstler, artifex (selten); -nice, *f.* Handwerkerinn, uxor, marita opificis.

Řemeslnický 3. handwerksmäßig, dem Handwerke gemäß, conveniens arti; 2) künstlich, kunstreich, artificiosus, *B.* (selten).

Řemeslo, *a, n.* (*russ.* ramemeslo), Handwerk, *n.* opificium, ars manuaris, auch blos ars; 2) Brauergesell, *D.*

Řemeslný 3. künstlich, artificiosus.

Řemýnek, *nku, m. dim.* ein kleiner Rieme, parvum lorum; řeméněk v střewjce, Schuhriemen, *m.* corrigia, ligula, mit od. ohne calcearia.

Řepa, *y, f.* Rübe, *f.* rapum, rapa; čerwená řepa, s. cwikla; 2) für *coll.* Rüben: řepu sem kaupil.

Řepčjk králowský, Kaiserkrone, *f.* fritillaria imperialis, *Berchth.*

Řepice, *f. ol.* zwey Gausen, crater, *D.*; nach *R.* dwě čjssky, čtwrt měřice, Mäßlein, quarta pars metretae; (im R. L. v. 1476. wird es für Kelch, calix gesetzt); 2) s. ohnice, Hederich, erysimum.

Řepjček, *čku, m.* Agrimone, Odermennig, Bruchkraut, *n.* agrimonia Eupatoria, *Linn. kung.* párlo-sů.

Řepjčj, *m. coll.* Kletten, s. d. Anm. zu lupen.

Řepjk, *u, m.* Klette, *f.* lappa, arctium lappa, *Linn.* Übrigens s. d. Anm. zu lupen.

Řepjm se, s. střepjm.

Řepisstě, *n.* Rübenacker, *m.* Rübenfeld, *n.* rapina.

Řepka, *y, f. dim.* Rübchen, *n.* rapula, lesnj řepka, rapunculus, *Vel.*; Turčanská řepka, Steckrübe, eine Abart v. brassica rapa, *Linn.* Thurötzer Rüben; b) nach *Berchth.* phlyteuma.

Řepnj 1. v. Rüben, Rüben betreffend, rapicius; řepnj semeno, Rübensaame, *m.* semen rapicium; řepnj nať, das Kraut od. Blätter an den Rüben, rapacia (orum).

Řepnisstě, s. řepisstě, *D.*

Rżekáb, a, m. Kranich, m. ardea grus, Linn.

Rżekabatý 3. gekräuselt, crispus, D.

Rżekabj kolo, (auch blos żekabjr Ryb.), für samotjżné kolo, Gangrad, Schöpfrad, Ziehrad, n. tympanum, D. rota, quae calcando versatur.

Rżekabjm se, (moke), sich kräuseln?

Rżekabina, y, f. s. wosskeruffe.

Rżekabiny, pl. f. d. Beeren des Sperberbaums, sorbum.

†Rżekábnjk, u, m. zrostl. pelargonium.

Rżekácko, a, n. (obs.). swětlusska, Johanniswürmchen, n. Lichtmücke, f. cicindela, lampyris, cantharis noctiluca, Linn.

Rżekawý 3. glühend, candens; żekawý vhel, glühende Kohle pruna., carbo candens, auch blos carbo, wenn es sich versteht, daß sie glühend ist.

Rżekicha, y, f. Kresse, f. eine Pflanze, lepidium, Linn. żekicha zahradnj, Gartenkresse, lepidium sativum; ż. potočnj, od. wodnj, Brunnkresse, nasturtium, od. sisymbrium nasturtium, Linn. ż.-lesnj, d. wilde Kresse, lepidium iberis.

†Rżekissnice, f. zrostl. tropaeolum.

Rżessetář, e, m. Siebmacher, opifex cribrarius, auch blos cribrarius.

Rżessetlák, u, m. Kreuzdorn, m. rhamnus catarticus, R.

Rżesseto, a. n. Reuter, n. ein großes Sieb, Fege, Kornfege, f. cribrum (majus).

†Rżessetowka, y, f. zrostl. cribraria.

Rżessjtko, a, n. dim. ein kleines Sieb, parvum cribrum

Rżetěz, u, m. (sl. f.) d. Kette, zum Binden, catena; żetěz na krk, Halskette, Schmuckkette, torques, catena, żetěz aneb hedbáwná ośnowa, Seidenkette (Bortenwirk.), sericeum stamen.

Rżetězowý 3. żetěznj 1. z. B. vlice, Kettengasse.

Rżetjzek, zku, m. dim. Kettchen, n. zum Binden, od. zum Schmucke, catella: slýblowé żetjzky, Strohkettchen, torques segmentatae; -zkowý 3. Kettchen-.

Rżetkew, żetkwáč 2c. s. żedkew.

Rżewnjm, iti, s. unt. folg.

Rżewniwost, i, f. żarliwost, Eifersucht, zelotypia? Jungm. żewniti na někoho, Id. (usus?)

Rżez, u, m. Schnitt, a) Schneiden, n. sectio, sectura, Einschnitt, m. incisura; b) Ort, wo geschnitten wird od. ist, sectura, z. B. an Bäumen 2c. c) sl. s. odpilky.

Rżezáč, e, m. der schneidet, z. B. der Holzschneider, Futterschneider.

Rżezáček, čku, m. ein kleines Messer, z. B. Federmesser, scalpellum, cultellus pennarius; 2) Ausschneidmesser (Chir.) scalper excisorius; 3) (sl.) Sägemühle, Brettmühle, f.

Rżezacka, y, f. żezacý stolice, Futterbank, Heckerlingsbank, Futterlade, f. scamnum pabulare, D.

Rżezacý, z. B. stolice, vorh.

Rżezadlo, a, n. schneidende Klinge des Goldschlägers, acuta lamina.

Rżezák, a, m. Bildschnitzer.

Rżezák, u, m. ein großes Messer, z. B. das Schlachtmesser, culter ma-

catatorius: řezáky, tesáky schápali. *Com.* 2) Handmesser, od. Schnitzer des Faßbinders, culter; 3) s. pořjz; 4) (*sl.*) s. řezawka.

Řezám, u. řeži, řezal, řezati, schneiden (mit Messer od. Säge), a) scharf seyn, Kraft zu schneiden haben, secare, habere vim secandi; b) abschneiden, secare, desecare, resecare, amputare: řezati telata, beránky etc. todt stechen, mactare; c) beschneiden, z. B. Wein etc. winicy řezati, *B.* putare, amputare; d) herausschneiden, z. B. Steine, excidere; e) durch Schneiden bearbeiten, z. B. Marmor, Edelsteine, etc. scalpere; f) verwunden, ritzen, secare, vulnerare; g) hinein schneiden, secare, incidere; geschiehts des Bildens wegen, z. B. in Elfenbein etc. scalpere, z. B. ebur; auch durch Schneiden hineinbringen, z. B. ein Bild, scalpere imaginem in ebore etc. h) quälen, secare, torquere; i) zerschneiden, secare, dissecare; k) verschneiden, kastriren, secare, exsecare, castrare: řezanj psy, *Cyr.* l) schneiden, der Kur wegen, secare, z. B. aliquem, corpus; m) hart streifen, z. B. wjtr řeže, der Wind schneidet, etc. secare, aspere stringere; řeže w žiwotě, *sl.* es reißt im Leibe; n) durch Schneiden machen, secare, secando efficere; péro řezati, eine Feder schneiden, pennam scindere od. scindendo formare.

II. *rec.* řezati se, (*sl.*) vom Zahnen der Kinder: zaubky se mu řezau: s. řezánj.

Řezanec, nce, *m.* der männliche Borg, Barg, majalis mas, -nice, *f.* s. misska.

Řezance, *m. pl. sl.* s. nudle.

Řezanka, y, *f.* Heckerling, *m.* stramentum concisum; řezanku řezati, Heckerling schneiden, stramentum concidere.

Řezánj, *n.* Schneiden, *n.* a) das Hineinschneiden, Zerschneiden, sectio; Abschneiden, *n.* sectio, amputatio; Schneiden, *n.* mit dem Meißel od. Grabstichel, z. B. der Steine, des Elfenbeins, scalptura; b) der Schmerz im Leibe, in Gedärmen, im Urin, tormina. Řezánj zaubků od. wlčků, Zahnen, *n.* dentitio.

Řezanice, *f.* Zusammengeschnittenes: wezmi musskátowau kulku, kubéby, zázwor, etc. udělej sobě řezanicy, a gez ráno, *Vel.* 2) verschnittenes Schwein?

Řezaný 3. *part.* v. řezám; řezaná cedule Kerbzettel, *m.* Schuldbrief, *m.* Handschrift des Schuldners; s. cedule: Samnytssti užjwali řezaných ssatů v *Vel.* 2) verschnitten, castratus, exsectus.

Řezárna, y, *f.* Heckerlingskammer.

Řezawka, y, *f.* Harnstrenge, *f.* Harnzwang, *m.* stranguria.

Řezawý 3. schneidend: -wjtr.

Řezba, y, *f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; Bildhauerarbeit, *f.* Bildwerk, *n.* opus statuarium. *D.* řezba winic, das Schneiden der Reben, putatio, *Vel.*

Řezbář, e, *m.* Bildner, Bildhauer, Bildschnitzer, *m.* sculptor, statuarius; -řský 3. Bildners; -řstwj, *n.* Bildhauerey, *f.* ars statuaria.

Řezbárna, y, *f.* d. Werkstatt des

Bildhauers, officina statuaria.

Rzezec, zce forem, ktery na dřewě formy neb obrazy řeže, Formschneider, typorum sculptor, *Vel.*

Rzeži, řezal 2c. s. řezám.

Rzeznice, *f.* Metzgerinn, Fleischerinn, *f.* uxor, marita lanii (lanionis).

Rzezničjm, il, iti, einen Metzger abgeben.

Rzezničin, *a*, o, *adj.poss.* der Fleischerinn gehörig.

Rzeznický 3. dem od. d. Fleischer betreffend, laniarius: řeznický pes, Fleischerhund, *m.* canis laniarius.

Rzeznictwj, *n.* Fleischerhandwerk, *n.* opfficium laniarium.

Rzeznjk, *a*, *m.* Metzger, Fleischer, lanius, lanio; domowni řeznjk, Kütter, *D.*

Rzezno, *a*, *n.* Regensburg, *n.* Ratisbona, Reginoburgum.

Rzežucha, *mor.* & *sl.* s. řeřicha.

Rzjčenj, *n.* Brüllen, *n.* a) v. Rindern, mugitus; b) v. Löwen, rugitus; 2) das Elephantengeschrey, barritus.

Rzjčice, *f.* Sieb, *n* cribrum; maučná řjčice, Mehlsieb, cribrum farinarium.

Rzjčka, bess. řečka.

Rzjčjm, u. řičjm, el, eti, brüllen, a) v. Rindern, mugire: beyk s lalokem odwislým byčj (bučj) a řičj, *Com.* b) v. Löwen, rugire, rudere; 2) drückt das Elephantengeschrey aus, barrire.

Rzjčný 3. den Fluß betreffend, fluvialis, fluviatilis; řjčná ryba, s. ryba; řjčný rak, Flußkrebs, cancer fluvialis; řjčná woda, Flußwasser, aqua fluvialis.

Rzjcy, s. řku.

Rzjd'auckÿ 3. *dim.* sehr dünn.

Rzjdce, *adv.* dünn, nicht dicht, z. B. säen, rare; 2) selten, raro, s. zřjdka.

Rzjdjm, il, iti, zen, *imper.* řeď, richten, lenken, regere; 2) verwalten, verrichten, administrare, gerere; 3) ausrichten, peragere: Ebraim Strothius rozený Polák, řjdil poselstwj swé turecké r. 1562. v cýsaře Ferdynanda, slowenským gazykem; 4) einsetzen, bestellen, constituere: biskupy řjditi; 5) kšaftem o něčem, od. blos řjditi o-, z. B. o gruntech, testamento disponere, *Pr.*

II. *rec.* řjditi se, sich richten, z. B. nach etwas, nach jemand, se regere, se accommodare, se fingere ad rem &c. auch sequi, obsequi.

Rzjditel, s. ředitel.

Rzjdko, *adv.* (eigentl. *adj. abs.*) s. řjdce: řjdko který z nich wssecky audy měl, *Com.*

Rjdkowlasý 3. kahlköpfig, raros habens pilos, *Syl.*

Rjdký 3. *comp.* řjdssj, *superl.* neyřjdssj, dünn, nicht dicht, z. B. dünne Saat, dünner Wald, rarus; 2) selten, rar, rarus; nynj řjdcý gsau, kteřjby se na slowo B. doptáwali, *K.* řjdký kdo examinowal, *Com.* -kost, i, *f.* Dünne, *f* Dünnheit, *f.* der Mangel der Dichte, z. B. der Saat, raritas; 2) Seltenheit, raritas.

Rzjge, *f.* Hirschbrunst, *f.* tempus coitus cervorum; (*ol.* s. low, *Dal.*)

Rzjgen, gna, *m.* (v. řjge), Weinmonat, October.

Rzjgeni, *n.* *verb.* v. folg. čas řjgeni, Brunstzeit, *f.* s. řjge.

Rzjgi, il, iti, in der Brunst seyn, brunsten, nur v. Hirschen, *Rgb.*

Rjgim se, vorh.? *D.*

Řjgi, řil, řjti, drückt die Stimme des Hirsches aus, rancare.
Řjhám, al, ati, rülpsen, ructare, ructari; -áni, n. Rülpsen, n. ructamen.
Řjkám, al, ati, sagen, dicere; tak řjkage, od. řjkagic, so zu sagen: a gakž se řjká, na lidské mozoly, u. wie man zu sagen pflegt-, K. 2) hersagen, recitare; d. Lektion, reddere; wen řjkati, auswendig, - Syl. 3) cum dat. pers. heißen, nominari: gak ti řjkagj? wie heißest du?
Řjkánj, n. verb. v. vorh.
Řjkáwám, ati, fr. v. řjkám; řjkáwáwám, fr. 2. v. řjkám.
Řjm, a, m. Rom, n. Roma.
Řjman, seltner Řjmanjn, a, m. Römer, Romanus.
Řjmbaba, y, f. Mutterkraut, n. Mägdeblume, f. matricaria parthenium, Linn.
Řjmsa, y. f. sl. pásek, Gesimse, n. cymatium.
Řjmský 3. römisch, romanus; ganz unrichtig řjmský zlatý, statt reynský; Řjmsko-katolický 3. römisch-katholisch, Romano-catholicus.
Řinčjm, il, iti, klirren, rasseln, crepitare.
Řjpa, s. řepa.
Řjskám, al, ati, někomu, hunzen aushunzen, objurgare, D.
Řjssan, (Řjssák,) a, m. Reichsländer, incola imperii germanici: Řjssané a Němcy, Vel.
Řjsse, Reich, n. a) ein Königreich, regnum; 2) das deutsche Reich, imperium: swatá řjsse, das heil. deutsche Reich, sacrum imperium romanum, Vel. řjsse křesťanská, d. Christenheit, orbis christianus, Vel. řjsse oslawenj, das Reich der Herrlichkeit, regnum gloriae, D. 3) überhaupt Gemeinheit, communitas: ctitelů B. zemských y nebeských řjsse, K.
Řjšský 3. Reichs-, imperii, imperialis.
Řjt, i, f. After, Arsch, Steiß, n. podex, anus.
Řjtjm, ol. et sl. rútjm, fut. il, iti, abbrechen, einreißen, demolire. II. rec. ř-iti se, stürzen, ruere: s. rúcám, walím se, řjtjm se.
Řjtnatý 3. arschig.
Řjtnj i. After-: řitnj střewo, Afterdarm, Mastdarm, m. intestinum rectum.
Řjtopásek, ska, m. Schmarotzer, m. parasitus.
Řjzenj, n. verb. v. řjdjm, Richten, n. directio. 2) Verwaltung, Verwesung, administratio; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium terrae, regimen; řjz. Božj, Fügung Gottes; 3) Verrichtung, exsecutio, peractio; 4) Einsetzung, constitutio; 5) Vermachen, n. testatio.
Řku, řekl, řjcy, (řjct), imper. rcy, part. act. řka, řkauc, sl. reku, rekol, rjecy, imper. rekni, dicere, ajo: gako řka bezděk cpali, Com. na wěžně ortel swůg řkli, Pr.
Řuhljk, m. Karbunkel?
Řwánj, n. Brüllen, n. a) v. Rindern, mugitus; v. Löwen, rugitus; b) v. andern Thieren od. Menschen, mugitus, vociferatio.
Řwáwám, al, ati, fr. v. řwu, B. cath. recent.
Řwawý 3. der gern brüllt, rugiens, vociferans: lew řwawý.
Řwjn, u, m. Haarbusch, Flachsbusch, D.
Řwu, řwal, řwáti, (vgl. rugire, engl. roar, niedersächs. raren), brüllen, a) v. Rindern, mugire.

v. Löwen, rugire, auch rudere; b) von andern Thieren od. Menschen, mugire, vociferari.

S.

Allgemeine Anmerkung:

Viele mit s zusammengesetzten Wörter kommen mit jenen, die mit po, od. auch mit za zusammen gesetzt sind, in der Bedeutung überein, z. B. shnigi, - pohnigi, skrozumjm, - porozumjm, shladjm, - zahladjm rc.

S, s, *praepos.*, vor mehrern Mitlautern se, (wo es denn manchmal auch zusammenhängend geschrieben wird, z. B. sewssjm, semnau rc), 1. *cum instrumentali*, a) mit, cum, wenn es eine Gesellschaft, od. Begleitung, od. Verbindung anzeigt: s někým mluwiti, gjti, seděti rc. mit jemand reden rc.; s dcerau něčj w manželstwj wstaupiti; Dawid měl djtě s Betsabé, mit od. von -; leč se s njm prolomil, - unter ihm; to s poctiwostj včiniti nemůže; s hněwem to včinil; s wozem ho přewrhli; nádobka, do njž s wodau chodj, Nachtgeschirr, *n.*; byl s nj dobře, er war gut, vertrug sich gut mit ihr; gest to s mým lepssjm, - zu meinem Besten, *Cyr.* s dobrým mu bude, Plac. sáudem chce o to s námi rozeznán býti; s nocý, bey Anbruch der Nacht; se dnem, bey Anbruch des Tages, diluculo; s. auch laučjm se, žehnám se rc. b) nach eines Art od. Beyspiel: s Krystem trpěti, nach der Art od. nach dem Beyspiele Christi leiden; s Tobiássem a s Jobem hody a kwasy swé mjwati; s Jobem trpěti; křikegme s Symeonem; blázni wždycky s swětem gsau wesselj a kratochwile trepj; c) gegen, contra: Turcy s námi bogugj, - führen Krieg mit uns, d. h. gegen uns, *Vel.* wálku wedl s králem, d. h. proti králi, *Id.* d) ungeachtet, non obstante: s tjm sewssjm nužný gest, *Cyr.* s tjm sewssjm na nic přigde, *K.*

2) *cum genit.* von ab, de, in Rücksicht des verlassenen höhern Orts, od. der Oberfläche: spadl s koně, sstaupil s hory, s mostu; s hůry, s. vrrhnu. So auch in den Compositis, z. B. sceslný, abwegsam, devius; spustjm, herablassen, demittere; (zpustjm, verwüsten, vastare); setřjti, (z. B. prach s obrazu), abwischen, (zetřjti, z. B. barwu, conterere), &c.

3) *cum accusativo*, anzeigend im weitläuftigsten Verstande ein Maaß, Quantität, Möglichkeit, Vermögen, z. B. nemůže s to býti, aby králowstwj zprawowal, - er ist nicht im Stande rc. non est par regendo (gubernando) regno; nenj tě s to člowěče, *Com.* s nic býti nemůže, *Com.* slowo s to, ein Wort, ein Mann; nemohu býti s yednoho slauhu, ich vermag nicht einen Bedienten zu halten; cýsař mu dal sukna s sukni, a kmentu s kossili, *Vel.* mám chleba, peněz s potřebu, *Com* s potřebu sem gedl; s wás mocy mjti nebude, *Vel.* s tak mnoho může býti trpěliwost, že -; neměli s ně mocy dosti, *Vel.* so auch *sl.* dal mu s pjpu dohánu. Anstatt s co, wird sek

gesagt: sek nemohl býti zákon, *B.* kdožby gen sek býti mohl, pro mladost, pro starost, *B.* rc. s. auch gsem.

II. In der Zusammensetzung: mit, con; ab, herab, de.

III. Das abgekürzte gsy, bist, es, am Ende der Wörter: tys, abys, poctus dal, für ty gsy rc.

Sa, *sl.* s. se.

†Sabal, u, *m.* zrostlina, rhapis.

†Sabbatka, y, *f.* zrostlina, Sabbatia.

Sabina, y, *f.* s. klásstersstá chwogka

Sabinow, a, *m.* Zeben, Marktfl. im Scharoscher Kom. Cibinium; Welikýzabinow, s. Hermanow.

Sáček, čku, *m.* *dim.* ein kleines Wurfgarn.

Sáchnu, bess. sáknu.

Sácým, el, eti, *iterat.* v. sotjm, (*sl.* sáčem, u. sácám, ati,) stoßen, (meistens nur v. Menschen, od. Thieren), trudere.

II. *rec.* sáceti se (s někým), jemand (wiederholt) stoßen: co se sácýš?

Sad, u, *m.* Baumgarten, *m.* pomarium.

Sadám, ati, *mor.* s. swrbjm.

Sadár, e, *m.* Baumgärtner, pomarii cultor, arborator; 2) Obsthändler, negotiator pomarius, (seltene Bedeutung); -řka, y, *f.* -inn, *f.* -řský 3. rc.

Sadba, y, *f.* Setzen, *n.* plantatio: sadba a opatrowánj ssafránu, *Vel.* 2) Setzlinge, *pl.* plantae.

Sádecký, ého, *m.* Aufseher über d. Fischhälter, Fischmeister, piscarius.

Sadjlek, lku, *m.* který se sadj, marný chlubj, Klügling, Spitzkopf, Witzling, Vernünftler, *m.* jactator, sciolus, argutator, male ingeniosus, nasutus; -kwj, *n.* Klügeley, *f.* Naßdünkel, *m.* argutatio, jactantia.

Sadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *imper.* sad, setzen, a) z. B. in d. Lotterie setzen, ponere pecuniam in sortibus: zlatau korunu w zástlad sadil, *Vel.* b) pflanzen, ponere, serere; 2) wetten, sponsionem facere: co sadjte? was wollt ihr wetten? 3) gerinnen machen, coagulare; 4) einsetzen, bestellen, constituere, *B.* sadil ge do rady, *Vel.*

II. *rec.* saditi se, sich setzen, a) zu Boden, od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen rc. sidere, considere, residere, subsidere; b) das Trübe verlieren, hell werden, subsidere; 2) wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: oč se sadjme? was wetten wir, daß-? quo pignore certamus, nisi fit? 2) sich ansiedeln, ansetzen, sedem figere: tam kde byl hřbitow, nesslusselo se saditi a bydliti; 3) sich rühmen, prahlen, jactare, extollere se, *Lesch.*

Sádka, *gen.* sádek, *n. pl.* Fischhälter, receptaculum piscium, piscina.

Sádlnjk, a, *m.* der das Fett, od. Schmalz verkauft.

Sádlo, a, *n.* Schmeer, *n.* Fett, *n.* adeps, přepusstěné sádlo, Schmalz, adeps, *Syl.* weprowé sádlo, Schweinschmeer, Schweinfett, Schweinschmalz, *n.* adeps suillus; husý sádlo, Gänsefett, Gänseschmalz, *n.* adeps anserinus, pingue anserinum; rybj s., od. tuk, s. rybj.

Sadmo, a, *n.* (koňské) zdáwenj neb odhnětenj koně od sedla, *Vel.* aufgedrückte Wunde vom Sattel.

Sádočina, y, f. sl. eine Art Trauben, szátoki szőlő.
Sadowý 3. im Baumgarten befindlich: sadowj a planj stromowé, Com.
Sádra, y, f. Gips, Gyps, gypsum.
Sadrář, e, m. r Gipser, D.
Sádrowý 3. Gyps-, gypseus.
Sádrugi, owal, owati, gypsen.
Sadze, sl. s. sáze.
Saffián, u, m. Saffian, aluta Turcica; -nowý 3. aus Saffian: čerwená saffiánowá knižka, Kram.
Safoysko, a, n. Savoyen, n. Sabaudia; -ský 3.
Sagdák, u, m. sl. Lypt. s. tanystra.
Sagmo, y, f. mustr na ĝsyms, chablon, Gesimsbrett, n. norma projecturae.
Sáh, u, m. Klafter, f. orgyia.
Sáha, y, f. sl. vorh.
Sahan, a, m. ein gewißer Vogel, - in marg. Bibl. Fratrum, Deut. 14, 12.
Sáhan, a, m. ein handfester, rüstiger Mann, manceps.
Sáhám, al, ati, s. sáhnu.
Sáhánj, n. verb. v. vorh.
Sáhnu, fut. ex. sáhl, sáhnauti, greifen, capere, prehendere, tangere, z. B. po meči rc. nach dem Degen rc. capere gladium: žiwě k zbrogi sáhn. Vel. 2) langen, d. Hand bis wohin ausstrecken, manum extendere, manum porrigere, z. B. do misy sáhnauti, in d. Schüßel langen; fig. bezprávně na nás sáhli, - griffen uns an; na lidi sáhnauti, do wězenj dáti, Pr. na statek, na hrdlo sáhati, jemandes Vermögen, Leben angreifen, einziehen; daleko okolo sebe sáhá, Vel. to k hrdlu sáhá, das ist ein Criminalverbrechen; na swědomj a umysl gemu wssetečně sáhá, - přesuzuge, K. sich erstrecken, extendi: to králowstwj sáhá do weliké hory; 4) sich beziehen, betreffen, pertinere: opatrnost sáhá k trogj wěcy.
Sáhowý 3. Klafter-, z. B. sáhowé dřjwj, Klafterholz.
Sajha, y, f. sl. s. smilnice.
Sak, u, m. Wurfgarn, n. rete jaculum: ryby před sakem lowiti, prov. vor der Zeit sich kümmern, grämen: o něco se před časem starati, a gako ryby před sakem lowiti, K. prawě ho do saku wehnal, fig. Cyr. saky na koně, pl. sl. Pferdenetz, (Schutz vor den Fliegen); 2) (sl.) Tauchbär, m. (Taupel).
Sákám, al, ati, sl. schneizen, emungere nasum: sákati se, sich schneitzen.
Sáknu, kl, knauti, langsam abfließen, s. osáknu.
Sakramentugi, owal, owati, sakramentiren, fluchen, Vel.
Sakrissta, f. Vel. s. sakrysta.
Sakrystan, a, m. Sakristan, Meßner, aedituus; s. kostelnjk, Syl.
Sakrysta, y, f. Sakrystey, f. sacrarium.
Saláš, e, m. Hirtenwohnung, Hütte, tugurium pastorum, B. z salássů salessných pastýřů, K. w té propasti měl ďábel swůg salaš, Cyr. 2) sl. Schäferey, n.
Salát, u, m. Salat, m. acetarium, olus acetarium; zahradnj, hláwkowý salát, Gartensalat, Kopfsalat, lactuca, od. lactuca sativa; winičný sal. sl. Feldsalat, valeriana locusta (olitoria).
†Salisburka, y, f. zemlina, Salisburgia.

†Salmaſka, y, f. zroſtlina, Salmasia.

Salwa ğarda. Salvegarde, Sauvegarde, f. praesidium, *Kram.*

Salwe, n Salve, n. exsplosio festiva: wogácy ſalwe ſtřjleli, *Kram. P.* exsplosionibus festivis consalutarunt.

†Salwinka, y, f. zroſtl., Salvinia.

Sám, ſama, ſamo, (gothiſch sama, samo, engl. same, some), allein, solus; ſamým toliko kněžjm, *K.* s druhým ſám a ſám ſe bjti, einen Zweykampf halten, certamen singulare inire, *Cyr.* ſám a ſám ſe s někým potýkati, daſſelbe; ſwět takowé ſamy za maudré ſaudj, *K.* 2) ſelbſt, ipse: ſamo o tom ſneſſenj powjm, *Com.* y ge ſamy také w ſlužbu nedobrj, *K.* ſám pátý, ſám oſmý, ſám deſátý ꝛc. er mit andern vieren ꝛc. *Vel.* ſám několiký, *Id.* ſama druhá býti, ſchwanger ſeyn, gravidam esse, *Syl. & sl.* negſte ſami ſwogi, *K.* ſám při ſobě negſem, ich bin nicht bey mir; ſám o ſobě ſtogjcý kámen, *Harant.* 3) mit Präpoſ. k, při ꝛc. knapp: při ſamé ſtěně, knapp an der Wand, ad ipsum parietem: k ſamému přiſedni, knapp an ihn ꝛc. wedlé ſamého ſſel; na ſamém koncy, am äußerſten Ende ꝛc. 4) *sl.* v. ſich ſelbſt, sponte: ſamo to roſte; ſama přiſſla; 5) ſám od ſebe, od. ſám z ſebe, daſſelbe.

Samček, *sl. dim.* v. ſamec.

Samčj 1. ſ. ſamcowý.

Samcoložjm, iti, v. Knabenſchänderey treiben, *D.*

Samcoložnictwj, n. ſ. ſamcoložſtwj.

Samcoložnjk, a, m. Knabenſchänder, paederasta.

Samcoložſtwj, n. Knabenſchänderey, f. paederastia.

Samcowý 3. männlich, dem Männchen gehörig, masculinus: ſamcowé pohlawj.

Samec, mce, Männchen, n. bey Thieren, Pflanzen, masculus; 2)(piwo) ein vortreffliches Bier.

Samice, f. ein Weibchen, bey Thieren, Pflanzen, femina.

Samjček, čka, m. dim. v. Samjk.

Samičj 1. ſ. ſamičný.

Samičký 3. dim. v. ſamý, (ipsissimus): mimo náſſi ſamičkau náwi ſe plawili, *Praefat.*

Samičný 3. dem Weibchen gehörig, weiblich, foemininus: ſamičné pohlawj.

Samjk, a, m. sl. der kleine Samuel.

Samko, a, m. dim. v. folg.

Samo, a, m. sl. Samuel.

†Samobytný 3. ſelbſtſtändig.

Samochtě, u. ſamochtěc, *adv.* freywillig, sponte, ultro, *Cyr.*

Samočiſtý 3. gediegen, purus putus; -ſtřjbro, *Com.* -toſt, i, f. Lauterkeit.

††Samocyt, u, m. Selbſtgefühl.

Samoděk, *adv.* ſ. ſamochtě.

Samodruhá, é, f. sl. i. e. ſama druhá, ſ. ſám.

Samodržec, žce, m. Selbſtherrſcher, autocrator, monarcha.

Samogediný 3. einzig u. allein, solus: negſte ſamogedinj na zemi, *Neg.*

Samokol, u, m. (ol.) Karren, carrus.

Samokůlko, a, n. dim. vorh.

†Samokupčitel, e, m. Monopoliſt, *Neg.*

†Samoláſka, y, f. Eigenliebe, f. amor sui ipsius, philautia, *Leschka.*

Samolet, a, m. Phönix, fabelhafter Vogel, phoenix.
Samoljbost, i, f. zalibowánj se sobě samému, Selbstgefälligkeit, sui admiratio.
†Samolužná bylina, monogamos?
Samopaš, e, f. sl. Muthwille, m. petulantia; -ssnjk, a, m.-nice, f. Muthwilliger, -ge; -ssný 3. muthwillig, petulans.
Samopsse, f. Spelz, n. Spelten, Einkorn, n. spelta, triticum monococcum, triticum spelta, Linn. auch zea.
†Samorostljk, u, m. zrostlina, actaea.
Samorostlina, y, f. wildwachsende Pflanze, Selbstgewächs, n. herba erratica.
Samorostlý 3. selbstgewachsen, sponte sua natus: samorostlý kus střjbra, Haj. auch wildwachsend, wild, sylvestris, agrestis, ferus; fig. samorostlé, powěrné, falessné a modlářské náboženstwj, (opp. Božj náboženstwj,) K. samorostlý člowěk, sl. ein roher, unbiegsamer Mensch; 2) im Bergbaue, Haar: samorostlá sýra, Haarschwefel; sa-lý kamenec, Haaralaun, D.
Samoručně, K. quid?
Samospasytedlný 3. s-ná wjra, der alleinseligmachende Glaube, sola salvifica fides.
†Samospokognost, i, f. Selbstzufriedenheit, f. Pawlow.
Samost, i, f. bess. samota.
Samostatný 3. selbstständig? samostatné gméno, Hauptwort, n. substantivum.
Samostřjl, e, m. Handbogen, m. s. luk, D. (auch Balester, f.? D.)
† Samoswognost, i, f. Selbstheit, Selbstsucht, f. solipsismus? Com. nach Leschka, nezřjzené daufánj w sebe.
Samota, y, f. Einsamkeit, f. solitudo.
Samoteč, e, m. Vormost, Vermost, m. protropum.
Samotina, y, f. Einsamkeit, f. einsamer Ort, solitudo loci, od. blos solitudo, secessus.
Samotjžný 3. was man selbst zieht, od. bewegt: samotjžný mlýn, Handmühle, mola trusatilis; b) was sich selbst bewegt: samotjžný rožen, Bratenwender, veru automaton.
Samotnjk, a, m. s. mnich, Com.
Samotný 3. einsam, solus, solitarius; -tně, adv. in solitudine; b) in geheim, clam, occulto; -nost, i, f. s. samota.
Samotow, u, m. Kloster??
Samowládce, m. s. samodržec, Com.
†Samowlastnj 1. s. wlastnj; samowlastnj zysk, Leschka.
†Samowratec, tce, m. zrostlina, monotropa.
Samowražda, y, f. Selbstmord, m. autochiria, Leschka.
Samožitný 3. z. B. chléb, s. žitný, D.
†Samožnec, ence, m. Schneidemaschine, machina falcatoria, od. messoria, P.
Samučký 3. sl. dim. v. samý.
Samý 3. allein, a) blos, ohne Vermischung, solus: z. B. gá pigi wodu samau, a wjno také samé, ich trinke das Wasser allein, u. den Wein auch allein, aquam solam &c. 2) lauter, rein, mit nichts vermischt, z. B. Honig, Wein, Wasser 2c. merus, purus; to ge samá mast, das ist lauter Fett.
Saň, ě, f. potwora, drak, neb

raběgi dračice, Drache, m. draco, hydra; zlá saň, furia, D. ohniwé saně, wkaz w powětrj, Neg.

†Sanchezka, y, f. zrostlina, Sanchezia.

Sané, f. bess. saň.

Sáně, f. pl. gen. sanj, Schlitten, m. traha, trahea; 2) Kinnbakken, m. Kinnlade, f. maxilla.

Saněnka, y, f. zrostlina, salsola.

Sanice, f. Schlittenbaum, m. Schlittenkufe, f. pedamentum trahae; 2) Schlittenbahn, f. via trahalis; 3) Schlittenfahrt, f. vectio in traha.

Sanikla, y, f. sl. schwarzer Sanikl, sanicula Europaea, Linn.

Sankugi se, owal, owati, sl. schlittenfahren, vehi, vectari traha.

Sankusse, f. sl. ein Ziegennahme.

Sánky, gen. sánek, f. pl. dim. ein kleiner Schlitten.

†Santal, u, m. zrostl., santalum; - witý 3. santalaceus.

Sanýtr, u. saneytr, u, m. Salpeter, m. nitrum, sal nitrum.

Sanytra, y, f. sl. vorh.

Sanytrák, e, m. Salpetersieder; - kka, y, f. - inn, f. - kský ꝛc.

Sanýtrna, y, f. saneytrna, Salpeterhütte, Salpetersiederey, f. officina nitraria.

Sanýtrný 3. salpeterartig, (nitrogeneus?)

Sanýtrowý 3. salpeterartig, nitrosus.

Sap, od. sapě, f. ol. ein Waffenstück, Haj. sapj wyhelnau ho dobili.

Sápám, al, ati, zerfleischen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare.

Sapě, zrostlina, phlomis, (ist eigentlich russisch).

II. rec. s-ati se, toben, saevire, furere, tumultuari, Com.

Sapolim se, il, iti, sich rammen, schlagen, pugnare.

Sapún, u, m. sl. s. mýdlo.

Sára, y, f. sl. s. holénka.

Sarai, m. Serail, m. des Sultans, Wrat.

Sardele, f. Sardelle, f. ein Fisch, sarda, R.

Sardonych, Sardonyx, (v. sardius u. onyx), u, m. Sardonich, Sardin, sardonyx.

Sardut, u, m. Caputrock, m. D.

Sardýn, u, m. trubka, Sourdine, f. sordunus, temperatura tubae, R.

Sarkokolla, y, f. sarcocolla, (gummi), Vel.

Sarmat, a, m. Sarmate, (Pohle) m. Sarmata; - ský 3. sarmatisch, slawisch, pohlnisch: legáti Sarmatsstj aneb Slowansstj k Walentjnowi I. r. 375 poslanj, Vel. cal. h. p. 678.

Sarsaparilla, y, f. Sarsaparillewurz, f. R. Sarsaparilla.

Sarsse, f. Sarsche, f. genus panni.

Sas, a, m. Sachse, m. Saxo.

Saska, y, f. eine Sächsinn, (Saxona?) 2) Jacke, f. D.

Sasko, a, n. s. Sasy.

Saský 3. sächsisch, saxonicus.

Sasy, f. pl. gen. Sas, dat. Sasům ꝛc. Sachsen, n. Saxonia.

Sasyc, e, m. s. Sas.

Sasýk, a, m. vorh. D.

Satan, a, m. Satan, m. satanas, Mat. 26, 33.

Satanáš, e, m. s. vorh. Zg. 12, 4.

Saturyge, saturege, f. (čibr?) Saturey, f. satureja, Linn.

Satyn, u, m. Satin, geschorner grober Seidenzeug, sericum rasum spissius, R. (nach Vel. soviel als žjně, cilicium).

†Satyrka, *f.* zrostl., satyrium.

Saubog, e, *m.* Zweykampf, *m.* duellum, *Leschka.*

Saucek, čku, *m. dim.* Knötchen, *n.* a) am Halme, der Knoten, z. B. des Getreides, nodus, geniculum; b) Knörrchen am Holze, oder an den Aesten, nodulus.

Sauchotinář, e, *m.* Schwindsüchtiger, phthisicus, cachecticus.

Sauchotiny, *gen.* sauchotin, *f. pl.* Schwindsucht, *f.* phthisis, tabes; sauchotiny mjti, d. Schw. haben, phthisi laborare, esse phthisicum, tabe absumi.

Sauckowatý 3. knorricht.

Saucyt, u, *m.* Mitgefühl, *n. pl.* saucytowé, Sympathie, *Raut.*

Saud, u, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia; 2) Gericht, *n.* Richten, *n.* judicium; poslednj saud, das jüngste Gericht, extremum judicium; 3) Proceß, Rechtsstreit, *m.* Rechtshandel, *m.* lis, controversia, causa, vadimonium; saud sobě a při s bratrem o králowstwj včinil před cýsařem, er hat sich in einen Proceß eingelassen; někomu saud osaditi, - Richter bestellen, *Cyr.* na saudě seděti, richten, im Gerichte sitzen, *Vel.* saud zasedl, *B.* 4) Gerichtsstelle, *f.* dicasterium, locus justitiae: saud zemský, *Vel.* wyšssj saudy zemské, d. obersten Landes-Gerichtsstellen, od. Behörden dicasteria, 5) Urtheilungskraft, *f.* judicium, vis judicandi: saud wssecken potratil ten člowěk; muž welikého saudu, *Com.* takowého saudu ostřižitedlného, ostrého a hlubokého bude, *K.* rozum se w něm y saud wěkem zoštřil.

Saudce, *m.* Richter, judex; saudce krewnj, s. krewnj rychtář.

Saudček, čku, *m. dim.* ein kleines Fäßchen, doliolum.

Saudek, dku, *m.* vorh.

Saudjm, il, iti, zen, *imper.* suď, urtheilen, judicare; o něčem, v. od. über etwas, de re: po něčem, nach etwas, ex re: po sobě saudil Amazyáš proroka, *K.* žiwé, mrtwé sauditi, d. h. přetřásati, *Syr.* za dobré sme saudili, - erachteten für gut, *B.* saudj ho za neymaudřeyssjho, *K.* b) richten, gerichtlich entscheiden, judicare: saudce k geho straně nesaudil, *Cyr.*

II. *rec.* sauditi se, s někým, rechten, einen Proceß, Rechtshandel haben u. führen, litigare, Pr. *Com.*

Saudnj 1. gerichtlich, judicialis; saudnj swětnice, Gerichtsstube, conclave judiciale; wrchnost saudnj; zákon saudnj a ceremonyálnj, *Kroc.*

Saudnice, *f.* Gerichtshaus, *n.* praetorium; 2) Gerichtsstube, *f.* conclave judiciale.

Saudný 3. gerichtlich, judicialis; saudný den, Gerichtstag, dies judicii, dies judicialis; 2) beurtheilungsfähig, v. richtiger, scharfer Urtheilskraft, sachkundig, judiciosus: saudný čtenář, *Cyr.* neysaudněgssj wybránj, *Com.*

Saudruh, a, *m.* viell. Helfershelfer

Sauka, y, *m. sl. Lypt.* swůj wál.

Saukám, al, ati, drehen, vermittelst des Drehens verfertigen, z. B. Seile, Fäden; do sebe něco, etwas in sich hinein würgen.

II. *rec.* saukati se (na horu), z. B. na strom, hinaufkriechen.

Saukenjk, *a, m.* Tuchmacher, pannifex; 2) Tuchhändler, mercator.

[illegible] Tuchweber- [illegible] -inn, f. [illegible] panificis, mer- [illegible] panarii; -cký 3. das Tuchmacherhandwerk betref- fend; [illegible] f. Tuchmacher- handwerk, n. panificium.

Saukenný 3. tuchen, aus Tuch, panneus, od. ex panno.

Saukromě, -mně, besonders, se- creto; otec[illegible] žiwota saukro- mně zřjdil, - privatus, Com.

Saukromj, n. abgesonderter, ein- samer, od. geheimer Ort, locus secretus, secessus: wssudy, y w saukromj, až y w neyzawřj- těgssjch pokogjch domu, K. 2) adv. s. vorh.

Saukromnost, i, f. Absonderung, separatio, s. vorh. 1): w sau- kromnosti pohorssenj dáwagj- cý potrestati.

Saukromný 3. besonder, beson- derer, -re, -res, abgesondert, separatus, secretus, z. B. Ort; 2) privat, privatus, Pont. sau- kromné zpráwy, Privatnach- richten, Kram. P.

Saukrwice, f. blutiger Eiter, sa- nies.

Sauležjm, il, iti, s. přjležjm, Syl.

Saukup, a, m. einer v. denen, d. einen Kauf, (Verkauf), unter sich abschließen: saukup se mi zpráwau zawázal, Pr. 2) Auf- käufer ? ? gen. u. Aufkauf? ꝛc.

Sauloh, u, m. Beyschlaf, m. fleisch- liche Vermischung, concubi- tus, coitus.

Sauložka, y, f. bess. sauložnice.

Sauložnjk, a, m. Beyschläfer (im unkeuschen Verstande), con- cubinus; - nice, f. - inn, f. -na; -nictwj, n. s. sauloh.

Saumar, a, m. (rein orientalisch semer, Lastthier), Saumpferd, Saumroß, n. equus clitellarius.

Saumarný 3. Esels-, asininus; saumarná práce, i. e. těžká, Syl.

Saumařský 3. v. Last- u. Zug- vieh, veterinus, veterinarius; s-ské sedlo, Saumsattel, m. cli- tellae, sagma; s-ské howado, Last- od. Zugvieh, pecus ve- terinum.

Saumračjm se, s. saumrká se ?

Saumračnj 1. dämmerig, subob- scurus.

Saumrak, u, m. Dämmerung, a) rannj saumrak, Morgendäm- merung, diluculum; b) wečer- nj saumrak, Abenddämme- rung, crepusculum; saumra- kowé bessýdek, Neg.

Saumrká se, alo, ati? impers. dunkel werden: saumrká se wjc a wjc, Puchm.

Sauper, e, m. Gegner, Gegen- part, adversarius, (contra- pars), D.

Sauržice, f. Halbfrucht, f. Wei- zen mit Korn, frumentum mixtum.

†Saurobictwjn, n. gynandria, (Botanik.)

Sauseb, a, m. nom. pl. sausedé, Nachbar, a) Gränznachbar, fi- nitimus, vicinus, accola; b) jeder Nachbar, vicinus; (c) Ansaß, colonus ?)

Sausedka, y, f. Nachbarinn, vi- cina.

Sausednj 1. nahe, vicinus.

Sausedský 3. nachbarlich, vici- nalis; - stwj, n. Nachbarschaft, Nähe, f. in der man bey jemand wohnt, vicinia, vicinitas; - stwo, a, n. Nachbarschaft, f. d. Nachbarn, vicinitas, vicini.

Sausek, u, m. Hopfenkasten, m. repositorium lupuli, R. 2) sl. überhaupt Getreidekasten, Kornkasten, m. (v. Buchenholz.)

Saus, e, f. plást bez medu, leerer Waben, siccus favus.
†Sausaw, u, m. systema?
Sausto, a, n. Mundbissen, m. Mundvoll, bucca, buccola.
Saustro, a, n. Drechslerwerk, n. Drechslerarbeit, f. toreuma, n.
Saustruh, gen. saustru, loc. saustru, Syl. Drechselbank, f. jugum tornatorium.
Saustrugi, owal, owati, drechseln, tornare.
Saustružnj 1. z. B. s-nj železko, Drechseleisen, n. tornus.
Saustružnjk, a, m. Drechsler, m. tornator; saustružnjk kostj, Beindreher, ostrotereuta, ae, m. - nice, f. Drechslerinn, f. uxor, marita tornatoris; -cký 3. das Drechslerhandwerk betreffend; - nictwj, n. Drechselhandwerk, n.
Saustružný 3. v. Drechslerarbeit: saustružný kofljk, poculum tornatum.
Sauwrat, i, f. s. auwrat.
Sauwratj. n. vorh.
Sauzenj, n. Urtheilen, n. judicatio.
Sauženj, n. Leiden, Unglück, n. Beschwerlichkeit, f. malum, incommodum.
Saužjm, fut. il, iti, enge machen, angustare; 2) verjüngen, kleiner machen, minuere.
Saužjm, praes. il, iti, imper. suž, ängsten, od. ängstigen, plagen, angere, cruciare.
II. rec. saužiti se, sich ängstigen, sich plagen, angi, cruciari.
Sauzwuk, u, m.? Accord in der Musik, D.
Sáw, u, m., sl. Sáwa, y, f. Sau, f. der Fluß in Ungarn, Savus.
†Sazam, u, m. zrostl.. sesamum.
†Sazanjk, u, m. zrostlina, calycanthus, (ist eigentl. russisch).
Sázawa, y, f. ein Fluß in Böhmen, Sasawa, Sazava; 2) ein Städtchen im Kaurimer Kreise.
Sáze, gen. sazý, f. plur. Ruß, m. fuligo.
Sázek, e, m. bess. sklabač, Setzer, in der Buchdr., typotheta.
Sazenice, f. Setzling, planta; auch v. Bäumen, talea; wrbowá sazenice, Setzweide, f. talea saligna; - čka, y, f. dim.
Sázka, y, f. Einsatz, a) in der Wette, pignus, sacramentum; b) im Spiele, quod ponitur.
†Sazowka, y, f. zrostlina, fuligo.
Sazometná středa, der Mittwoch vor Ostern? Vel.
Sázým, el, eti, s. sadjm: pigawky, baňky sázeti, Blutigel setzen, hirudines applicare; schröpfen, scarificare; slowice sázeti, Buchstaben setzen, (Buchdruckerey), R.
Sázýrna, y, f. Setzerey, (Buchdr.)?
Sběh, u, m. concursus, Zusammenlauf, m.
Sběhám, fut. al, ati, folg.
Sběhnu, fut. hl, hnauti, hinunter laufen, ablaufen, decurrere; sběhati wsecko město, vlice, -ablaufen, percurrere; -nutj, verb. s. sběh.
II. rec. sběhnauti se, zusammenlaufen, concurrere; 2) eingehen, schmäler werden, z. B. Tuch.
Sberu, - se, sbráti, s. seberu, B.
Sbjhám, - se, s. sběhnu, - se.
Sbigi, il, iti, folg.
Sbjgjm, il, iti, sl. s. sklaukám.
II. rec. sbjgeti, sbjti se, s. spljstiti se.
Sbjrám, - se, s. seberu, - se.
Sbodnu, fut. dl, dnauti, (sbásti), sl. s. sercugi.

Sbratřený 3. verbrüdert, *Neg.* -ný, *verb.*: sbratřenj ymrtwil.

Sbratřjm, *fut.* il, iti, verbrüdern, zu Brüdern machen, quasi fratres reddere, (fraternizare).

II. *rec.* sbratřiti se, sich verbrüdern, zu Brüdern werden, quasi fratres fieri.

Scánky, *gen.* scánek, *f. pl.* s. moč.

Scéti, s. ssťjm.

Scawý hrnec, s. střjwek.

Scedjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. stočjm.

Scekám se, *fut.* al, ati, *sl.* stekám se, sich versammeln, (auf einander warten), se congregare, congregari, coire (alter alterum exspectando): mnoho rytjřů na zdi se stekalo, *Haj.*

Scekáwám, al, ati, vorh.

Sceptronosyč, e, *m.* Zeptertráger, sceptrifer, *Cyr.*

Sceptrum, *n.* Zepter, sceptrum *B.*

Scerpám, al, ati, abschöpfen, dehaurire.

Scestjm, *fut.* il, iti, abwegs gehen, deviare, *Ryb.*

Scestný 3. abwegsam, devius; 2) falsch, irrig, falsus, erroneus; scestné včenj, Irrlehre, *f.* erronea doctrina; o Bohu scestný smysl má, *K.* scestné a falessné včenj, *K.* scestné mohlenj, thöricht -; řládbu scestnau na něg wydali; -ně, *adv.* erronee: scestně a bludně, *K.* scestně to wyřládá, *K.*

Schápám, al, ati, aufraffen, wenns alle thun, sufferre: kamenj naň schápali, *B.*

Schážka, y, *f. sl.* s. schůzka.

Schážým, el, eti, hinabsteigen, gehen, descendere; 2) fehlen, deficere: rada scházela, der Rath fehlte, consilium deerat; scházenj rady, Entstehung des Rathes, penuria consilii; 3) *neutr.* abnehmen, schwach werden, deficere: na rozumu scházeti, am Verstande abkommen; s. auch segdu.

II. *rec.* sch-ti se, s. segdu se; b) im unzüchtigen Sinn, coire: scházeti se s howadem, Ez. 21, 19. -ýwám se, *fr.*

III. schážý, *impers. cum instr.* schážý mnau, tebau, es an sich fehlen lassen, deficere, deesse; čjm to schážý? s. auch segdu.

Schlauba, y, *f.* s. chlauba: na schlaubu slawně strogená swabba, *Vel.* na schlaubu a z obyčege, *Com.*

Schlipjm, *fut.* il, iti, s. sklopjm, z. B. oči, klobauk.

Schlop, *mor.* s. sklop.

Schlopec, *mor.* s. poklopec, Hosenlatz.

Schnu, schl, schnauti, trocknen, trocken werden, siccari, siccescere, arefieri; schnauti strachem; lásta wadne a schne; 2) abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere; *sl.* auch Dürrsucht haben, phthisi laborare.

Schod, u, *m.* eigentlich Herabsteigen, descensus; 2) Stuffe, *f.* z. B. einer Treppe, Staffel, *f.* gradus; *pl.* schody, Stuffen, Staffeln, gradus; 3) Treppe, *f.* Stiege, *f.* scala, (ae), scalae, (arum); okrauhlé schody, Schneckentreppe, scala cochleata: po schodech dolů swrcy, shoditi, strčiti, d. Treppe hinab werfen, per scalas, od. per gradus dejicere; po schodech wzhůru gjti, d. Treppe hinauf gehen, ascendere scalam; 4) Abnahme, decrescentia: schod měsýce, d. Abnahme des Mondes; měsýc na schodu ꝛc.

Schodek, dku, m. s. proměra.
Schodjm, fut. ex. il, iti, abtragen, deterere: ssaty schozené, Lomn. 2) abgehen, bereisen, peragrare: celé město, vlice schodil; mnoho schodil, Vel. 3) sl. dobke, zle schoditi, gut, übel ankommen; schoditi sy, sobě, unten abreiben: schoditi sy nohy, - subterere.
Schodný z. kudy se může choditi, k. p. cesta, gangbar, aptus itineri.
Schopný z. fähig, a) vom Kopfe, capax, docilis: b) k něčemu, zu etwas tauglich, od. schicklich, aptus, idoneus; - nost, i, f. Fähigkeit, f. a) Vermögen viel zu fassen, capacitas, docilitas; b) Geschicklichkeit etwas zu thun, facultas; c) Tauglichkeit zu etwas, Tüchtigkeit, facultas.
Schok, dess. tchok, D.
Schowadlo, a, n. s. schránka, D.
Schowám, fut. al, ati, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; schowat dáti, aufzuheben geben, credere, deponere apud aliquem; 2) erziehen, educare, enutrire, B.
II. rec. s-ati se, sich verstecken, abscondi, B. sobě sch., sich merken: pilně rozwažugte, a dobře sobě schowegte, K.
Schowanec, nce, m. Pflegesohn, Pflegling, m. filius cura, od. qui tamquam filius educatus: swaté cýrkwe schowancy.
Schowanice, f. Pflegetochter, f. filia cura, od. quae tamquam filia educatur.
Schowanka, y, f. vorh.
Schowatel, e, m. Niederleger einer Sache zum Aufheben, depositor.
Schowawak, e, m. přigjmatel bez zaplaty, Pr. bey dem etwas niedergelegt wird, depositarius; - kka, y, f. - ria; b) d. blinde Kuh, ein Spiel, D.
Schowáwám, al, ati, f. schowám.
Schowawatel, e, m. s. schowawak, Pr.
Schowna, y, f. schownice, f. Magazin, Niederlage f. ?
Schrana, y, f. heimlicher, (verwahrter) Ort, od. Gemach, recessus, conclave: neyswětěgšj schrana chrámu Božjho, ἄδυτον, Vel. nebe gest schrana dussj pobožných, - Obdach, n. do swé schrany gjti; (2) d. Sänfte.? Ryb.)
Schránjm, fut. il, iti, verwahren, aufheben, daß es nicht verloren gehe, custodire, servare, adservare, conservare: schrániti se tam před nebezpečenstwjm můžeš, K.
Schránka, y, f. Behältniß, n. receptaculum.
Schránliwý z. wirthschaftlich, (aufbewahrsam), parcus; maudřj gsau schránliwj, ale bláznj mrhati, K. - wost, i, f. subst.
Schraňugi, owal, owati, s. schránjm.
Schůdce, m. Klubist, m.
Schumlám, al, ati, auffressen, wie der Bär.
Schůze, f. folg.
Schůzka, y, f. Versammlung, Zusammenkunft, f. Klub, m. congressio, conventus, coetus.
Schůzný, s. schodný, D.
Schwácenj, verb. v. schwátjm, Ablaufen, n. bez schwácenj ducha, ohne sich aus dem Athem abzulaufen.
Schwácený kůň, s. schwátjm.
Schwálenj, schwalowánj, verb. folg.

Schwálim, *fut. ex.* il, iti, loben, a) Lob ertheilen, laudare, collaudare; b) billigen, probare; c) empfehlen, commendare, *D.*

Schwálnj 1. eigen, eigends zu etwas bestimmt ꝛc. de industria factus &c. (expressus): schwálnj posel.

Schwalugi, owati, s. schwálim.

Schwářim, *fut.* il, iti, cen, ein Pferd rohe (müde) reiten, od. tränken, es übertreiben, nimio labore exhaurire.

II. *rec.* sch-ti se, sich ablaufen (vom Pferde,) *D.* currendo exhauriri.

Schwěgi, schwjwám, herabbeben, *Jungm.* s. chwěgi se.

Schýlim, *fut.* il, iti, neigen, beugen, inclinare.

II. *rec.* schýliti se, sich neigen, sich lenken, se inclinare, inclinari: schýlj se pomezý to až k-*B.*

Schylugi se, owati, vorh. to se k zkáze králowstwj geho schyluge, *Cyr.*

Schytám, al, ati, fangen, gefangen nehmen, v. mehrern, captivare.

Schytim, *fut.* il, iti, wegraffen, rapere, abripere,

II. *rec.* schytiti se, s. zchytim se, *K.*

Sčjrám, ati, s. skerpám.

Sčjtám, *fut.* al, ati, s. sečtu: 3) sčjt. wogáky, prohljžeti, mustern, lustrare, *Com.* 4) andichten, ansinnen, fälschlich vorgeben, ementiri, criminari: sčjtali klam na Hospodina, *B.* to nań sčjtá, *K.* ljžiwé wěcy na čtitele B-sčitali, *K.* winu na někoho, d. Schuld beymessen, culpam conjicere in aliquem, *Com.*

Sčjžma, y, *f.* ein gewißes Thier; -mowý, 3.

Scwrkám se, al, ati, schrumpfen, rugari, corrugari, vietum fieri.

Scwrklý 3. schrumpfig, rugosus, vietus; -lost, i, *f.* Schrumpfigkeit, *f.* rugositas.

Scwrknu se, *fut. ex.* scwrkl se, scwrknauti se, zusammen schrumpfen, corrugari.

Scýplý, 3. verreckt, morticinus.

Scýpnu, *fut. ex. pl.* -pnauti, verrecken, concidere.

Scýta, y, *m.* Scyte, *m.* Scytha.

Scytský 3. scytisch, scyticus: Scytské hory, *Cyr.*

Sdeymám, *fut.* al, ati, zusammenblasen, conflare, conspirare; 2) *fig.* gemeinschaftlich beschließen, zusammen schmieden, conflare: to na tom sněmu sdeymali.

Sdjm, *obs.* s. vdělám.

Sdjrám, al, ati, abschinden, excoriare: s lidu kůži sdjrati; 2) plagen, affligere.

Sdmýchnu, *fut.* chl, u. chnul, nauti, wegblasen, sdmýchnautiby mohl ty oběti, tak hubene gsau, *K.*

Se, sich, se. Das se steht in böhmischen Reciprocis nicht allein, wenn das deutsche sich gebraucht wird, sondern auch alsdann, wenn d. Deutschen mich, dich, uns, euch, gebrauchen. Sehr oft stehen Reciproca im Böhmischen statt eines Passivs. Auch wird oft das Deutsche man dadurch ausgedrückt. Ein anderes se, siehe unter S.

†**Seafortka**, y, *f.* zrostlina, Seaforthia.

Sebau, der Instr. v. sebe, wird gebraucht, mit der Präpos. s, secum: wzal ho s sebau, er ließ ihn mit sich gehen; wedl s sebau y koně; auch mit za: měl za sebau 100 zl. 2) ohne Präpos.

byl sebau bezpečen před nepřáteli.

Sebe, *gen.* u. *acc. dat.* & *loc.* sobě, sy, seiner, sich, se: sebe lepšj, noch so gut, sich selbst übertreffend: den po dni sebe nábožněgšjm býti, rozkošné gest, *Com.* by sebe wětšj byla, *Id.* milosti mé ř sobě znáti nechcete, *K.*

Sebelib, *a, m.* philauta, *Lesch.*

Sebemilowánj, *n.* s. samolásta, *Lesch.*

Seberu, *fut.* sebral, sebrati, sebrán, *imper.* seber, aufklauben, nach u. nach zusammen suchen, conquirere; 2) auflesen, aufsammeln, colligere; *sebera myšlenj swé, Com.* 4) falten, plicare: sebraná a spremowaná sukně, *Cyr.* 3) wegthun, abräumen, tollere, Ger. 10, 17.

II. *rec.* sebrati se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) sich rüsten, schicken, accingere se: sebrawše se woyenšty gedni proti druhým, *Cyr.* 3) zusammen kommen, turmatim coire.

Sebewolný 3. *sl.* halsstarrig, pervicax.

Sebezapřenj, *n.* Selbstverläugnung, *f.* etwa neglectio sui, *Leschka.*

Sebeznámost, *i, f.* Selbsterkenntniß, *f.* notitia sui, *Lesch.*

Sebrancy, *ů, m. pl.* Findelkinder, infantes expositi.

Sebránek, nku, *m.* Findelkind, infans expositus.

Seč, für s co.

Seč, *i, f.* Hauen, Niederhauen, *n.* Niedermetzeln, Gemetzel, *n.* caedes; 2) Gehau im Walde, *Lesch.* 3) *sl.* kosba, Mähen, Heumachen, *n.* foenisecium.

Sečba, *y, f.* verb.

Sečec, čce, *m. pl.* sečcy, *mor* *Nitr.* Mäher, Heumacher nisex, foeniseca, (falc (dieß ist richtiger, als das sekáč.)

Sečen, čna, *m.* měsýc w n seno seče, Heumonat, Jul

Sečenj, *n.* Hieb, *m.* (einmah s. seč.

Seči, sekl, sécy, *mor.* seken, čen, mähen, secare, (fa

Sečka, *y, f. sl.* & *mor.* s ře Häckerling, *m.* Häcksel, *n* e, *m.* Strohschneider, str ti concisor; -árna, *y, f.* sečka řeže, Häckerlingskam

Sečkám, s. posečkám; -ánj

Sečmo, *adv.* hiebweise, h caesim.

Sečný, 3. haubar, caedu né zelj, Schnittkohl?

Sečtu, *fut.* sečtl, sčjsti, seč sammenrechnen, z. B. computare, z B rem nes subducere, z. B. rei rationem rei; 2) zusa zählen, numerum inire rerum, od. computare; sčjtám.

Sed, u, *m.* Sitz: ptáka w s střeliti, - im Sitzen.

Sedačka, *y, f.* s. sedadlo.

Sedacý 1. Sitz- z. B. sedac ko, Ruhebett, *n.* grabat ctus; lectulus; sedacý sitzende Lebensart, vita taria.

Sedadlo, *a, n.* Sitz, Ort, auf man sitzt, sedes, sed

Sedám, al, ati, sich setzen, dersetzen, im Begriffe se zu setzen, sidere, cons subsidere, residere; 2) tzen, pflegen zu sitzen, sedere; - áwám, al, ati

Sedánek, nku, *m.* s. sedad

sel, Sitzlein für Kinder, Sitzschemmel, m. sedecula.

Sedánj, n. verb. v. sedám; 2) ol. s. turnag.

Sedánka, y, f. s. sedadlo.

†Sedátka, y, f. Soffa zum Sitzen?

Sedem, sl. s. sedm.

Sedění, n. Sitzen, n. sessio; 2) Sitz, m. Residenz, f. sedes, domicilium: seděnjm býti někde; s. sedjm 2); 3) der Hintertheil der Beinkleider.

Sederu, fut. ex. sedral, sedrati, sedrán, imper. seder, schleißen, z. B. Federn, findere; auch listj, kůru, ꝛc.

Sedjm, ěl, ěti, sitzen, sedere; na stolicy wdowské sedjcý (wdowa); tam gako na trnj sedj, lakomstwj mu pokoge nedá, K. sedaby proto newstal, nichts achten, nihili facere, Syl. seděti na saudě, Gericht halten; na dně seděti, auf den Hefen sitzen, fig. D. 2) wohnen, Wohnsitz haben, sedem habere, domiciliari: pod ochranau cyzých králů seděti; Heraklius, kterýž seděl w Konstantynopoli; kterj podlé sebe sedj, málo kdy o přjzni wědj; 3) mit u. ohne dem Zusatz: w auřadě od. na auřadě, in Amte sitzen, stehen, ein Amt verwalten, fungi: seděl papež ten 16 let, Vel. seděti w neywyšsjm biskupstwj; seděl toliko geden rok; seděl w auřadě po otcowi; 4) gelegen seyn, situm esse: Geruzalem wýše seděl, než Nazaret; 5) celau noc seděti, ausbleiben, pervigilare.

Sedláček, čka, dim. v. sedlák.

Sedláčjm, il, iti, ein Landwirth seyn, Landwirthschaft, Bauernwirthschaft treiben, rusticari.

Sedláčina, y, f. bäuerisches Wesen, Sitten, rusticitas.

Sedláčka, sl. s. sedlka.

Sedláctwj, n. Bauernwesen, n. res ruralis.

Sedlák, a, m. (v. sedlo selo, Landsitz), Bauer, Bauersmann, Landmann, m. der das Feld baut, insbesondere der auf dem Dorfe wohnt, rusticus, agricola, (colonus); celý sedlák, Großbauer, etwa rusticus major; b) ein Mensch v. bäurischen Sitten, ungeschliffen, ungehobelt, homo rusticus, homo agrestis; c) od. pišek, der Bauer im Schachspiele, latrunculus.

Sedlám, al, ati, satteln, sternere equum, imponere ephippium equo; 2) wuchern, gravioribus usuris foenerari, (o těch, kteřj nad žádnau lichwu gesstě y osedlaného koně brali od dlužnjků-); sedlánj, kdožby wjce bral ze sta, než 6 kop, Vel.

Sedlář, e, m. Sattler, m. ephippiarius; coriarius; -řka, y, f. -inn, f. uxor, marita ephippiarii; -řský 3. -řstwj, n. ꝛc. Sattlerey, f. ꝛc. wie bey pekař.

Sedlčin, a, o, adj. der Bäuerinn gehörig.

Sedle f. Sessel?

Sedlisstě, n. Herd, m. Grund u. Boden, m. fundus.

Sedlka, y, f. Bäuerinn, f. rustica.

Sedlo, a, n. Sattel, m. zum Reiten, ephippium, sella; podewšecka sedla se hoditi, prov. sich zu allem schicken; 2) was dem Sattel ähnlich ist, s. sedadlo, z. B. bey den Handwerkern, wie der Sattel am Knecht, beym Tischler, -u. in der Mühle; 3) sedlo w ořechu, ꝛc. sl. Griebs, m.

das Kerngehäuse in der Nuß, im Apfel, naucum; 4) *sl. ol.* Landsitz, *m.* Dorf; *russ., illyr., croat.* selo, (daher der Dorfname Selce, *n.* in Klein-Hont.)

Sedlský 3. bäuerisch, rusticus, agrestis; sedlský lid, Bauervolk, plebs rustica: s-ký dwůr, Bauerhof, *m.* villa rustica; -stwj, *n.* s. sedláčina.

Sedm, *gen.* sedmi, sieben, septem; sedm set, sedm tisýc, siebenhundert, siebentausend, septingenti, septem mille od. millia; po sedmi, od. sedm a sedm, je sieben, jeder (jedem) sieben, septem.

Sedmák, u, *m.* sieben Pfennige; *sl.* Siebenkreutzerstück; 2) s. unioko.

†Skedmatý, 3. septenus.

Sedmdesát, -sáte, *gen.* sedmdesáti, siebzig, septuaginta.

Sedmdesátkrát, *adv.* siebzigmal, septuagesies.

Sedmdesátnjk, a, *m.* Siebziger, 70 Jahre alt, septuagenarius.

Sedmdesátý 3. siebzigste, septuagesimus.

Sedmernásob, *adv.* siebenfältig, septempliciter, *B.*

Sedmernásobný 3. siebenfach, siebenfältig, septemplex.

Sedmernj 1. z. B. w sedmernjm počtu tagemstwj stjhati plně neomjme.

Sedmero, sieben, septem, Joz. 18, 2.

Sedmerý 3. siebnerley, a) v. sieben Arten, septem generum, b) sieben, septem.

Sedmibarewný 3. siebenfarbig, septem colorum: duha sedmibarewná, *Neg.*

Sedmička, y, *f.* eine Sieben, heptas, hebdomas, *f.* numerus septenarius.

Sedmihlawý 3. siebenköpfig, septem capitum: sedmihlawá bestye, Zalanský.

Sedmihorský 3. siebenbergigt: sedmihorské město Řjm, Zal.

Sedmihorý 3. vorh. Zal.

Sedmihradčan, a, *m.* Siebenbürger, *m.* Transsylvanus; -nka, y, *f.* -inn, *f.* -na.

Sedmihradsko, a, *sl.* Siebenbürgen, *n.* Transsylvania.

Sedmihradský 3. siebenbürgisch, Transsylvanicus; Sedmihradská země, vorh. Sedmihradské, ého, *n.* uva Transsylvanica, *K.*

Sedmjk, u, *m.* Siebner, eine Münzsorte v. sieben Kreuzern.

Sedmikrása, y, *f.* Maßlieben, *f.* Gänseblume, *f.* bellis minor, *L.*

Sedmiletý, 3. siebenjährig, septennis, septem annorum.

Sedmiljstek? *Vel.* Herb.

Sedmiměsýčný 3. siebenmonatlich, 7 mensium.

†Sedmimužstwj, *n.* hepandria, (Botanik.)

Sedmina, y, *f.* *sl.* s. sedmička, 2) ein Kartenblatt mit sieben Augen; 3) *boh.* der siebente Theil?

Sedmipán, a, *m.* Siebenherr, *m.* septemvir; *pl.* sedmipánowé.

Sedmipanský 3. aus 7 Herrn bestehend, septemviralis; sedmipanská tabule (w Uhřjch), tabula septemviralis; -nstwj, *n.* a. aus sieben Herrn bestehende Behörde, septemviratus; b) d. Siebenherrnwürde, Amt, septemviratus.

Sedmistý 3. siebenhunderste, septingentesimus.

Sedmkrát, *adv.* siebenmal, septies.

Sedmmecýtma, sieben u. zwanzig, viginti septem.

Sedmmecýtmý 3. sieben u. zwanzigste, septimus vicesimus.

Sedmnáct u. sedmnácte, *gen.* sedmnácti, siebenzehn, septemdecim, od. septendecim, decem et septem od. septem et decem: po sedmnácti, je siebzehn, jeder (jedem) siebenzehn, septeni deni.

Sedmnáctiletý 3. siebenzehnjährig, septendecim annorum.

Sedmnáctkrát, *adv.* siebzehnmal, septies decies.

Sedmnáctnjk, *u, m.* Siebenzehner, eine Münzsorte, welche siebenzehn Kreuzer hält.

Sedmnáctý 3. siebzehnte, septimus decimus.

Sedmohradský, 3. *sl.* s. Sedmihradský.

Sedmorožný, 3. *sl.* s. sedmiletý.

Sedmomužský, unrichtig statt sedmipanský.

Sedmoraký 3. *sl.* s. sedmerý 1).

Sedmý, 3. *sl.* siebente, septimus.

Sedne, *impers.* dlo, dnaut, *cum dat. pers.* mit od. ohne den Zusatz: sstěstj, ergehen, widerfahren: dobře, zle mu sedlo; newjm komuby sedlo.

Sednu, *fut.* sedl, sednauti, *imper.* sedni, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere: sedni gá nebo wstaň, děleg co tělem neb myslj, todě zgewný gsem, *Com.* -nutj, *n. verb.* Niedersitzen, *B.* s. auch vorh.

Sedru (ru), *fut.* sedřel, sedřjti, sedřen, *imper.* sedři, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere; auch: ssupiny s očj sedřjti.

Sedýlko, *a, m. dim.* v. sedlo, *Wrat.*

Segba, *y, f.* s. setj.

Segde, *impers.* sesslo, sgjti, zurück gehen, sich zerschlagen, zu nichte werden, rescindi, rumpi, ad irritum cadere: s trhu sesslo, *Pr.* s berně sesslo, *Vel.* s gednoho y s druhého sesslo, *Harant.* což dobrého bylo, wssemu sesslo; s toho obyčege sesslo, *Vel.* 2) wird ermangeln, negligetur, deficiet: sesslo liby w tom přjčinau lidj, si in eo quid neglectum fuerit; mnauk gest to nikdá nesesslo, *Vel.* to mu řečnjkem sesslo, *Pr.* co mu na tom segde? was wird er dabey verlieren? s. auch scházým.

Segdu, *fut. ex.* sessel, sgjti, herabgehen, descendere; z swěta sgjti sterben, migrare: auch blos sgjti: od meče segdau, *B.* smrtj dobrau sgjti; druhá linye sessla, *Vel.* bez dědicú sessel, *Id.* s. auch schazým.

II. *rec.* sgjti se, zusammen kommen, a) sich versammeln, convenire, congregari; b) jemand wo zu sprechen bekommen, convenire aliquem, z. B. zýtra se s nim segdu; c) eins werden, zu Stande kommen, coalescere: manželstwj sgjti se nemohlo; d) sgjti se s ženau, sich zum Weibe legen, des Beyschlafes wegen, concumbere; *B.* 2) *sl.* segde se, *impers.* zu gut kommen.

Segmu, *fut.* sňal, snjti, *imper.* segmi, *part.* sňat, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere.

II. *rec.* segmu se, sňal se, snjti se, entzündet werden, accendi; 2) sich verheurathen: čestau sedlkau se snjti, *Vel.*

Segi, *fut.* syl u. sel, sýti, säen, serere, seminare: gak budeš sýti, tak budeš žjti, *prov.* ut sementem feceris, ita metes.

Sehleugi, owati, folg. *B.*

Sehltjm, *fut.* il, iti, verschlingen, deglutire, devorare.

Sehnati, s. sezenu.

Sehnu, *fut.* ul, auti, *imper.* sehni, beugen, biegen, krümmen, z. B. einen Ast: tak ho sewru a sehnu, *K.*

II. *rec.* sehnauti se, sich beugen, flecti etc. sich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, etc.

Sekáč, e, *m.* Hauer, Hacker, der haut, caesor, sector; b) der zerhaut; 2) Hackmesser, culter sectorius; 3) Schrottmeißel, scalprum findendo ferro, *R. m.* 4) Haustempel des Knopfmachers; 5) s. sskuchadlo, *D.* 6.) Wachtelkönig, Kreßler, s. krastal, *D. ol. sl.* sekáč, s. kuchař; -čka, y, *f.* s. kuchařka.

Anm. *boh.* bedeutet sekáč auch einen Mäher, statt des richtigern sekec.

Sekáček, čku, *m.* verb.

Sekačka, y, *f.* Hackmesser des Fleischers, culter incisorius, *R.*

Sekadlo, a, *n.* Hackbrett, *n.* tabula secandis cibis; 2) Hauamboß? s. unter nákowadlo, *P.*

Sekám, und seki, sekal, sekati, hacken mit der Axt, secare, caedere; auch mit den Zähnen hauen: wepr zubem okolo sebe seká, *Cyr.* 2) hauen, a) schlagen, z. B. mit der Ruthe, Degen, Stocke, ec. caedere, ferire, percutere; *fig.* pomlauwánjm zrádným a utrhánjm na lidi sekati, *Vel.* b) abhauen, caedere; c) zerhauen, z. B. Holz, caedere, concidere, secare; d) žjlu sekati, Ader lassen, s. pustjm; ten kůň seká, *sl.* -stoßt im Reiten, s. auch seknu; -áwám, al, ati, *frequ.*

Sekánj, *n.* Hauen, *n.* z. B. mit dem Säbel, Stocke, Ruthe ec. percussio, secatio, caedes; ist es Zerhauen, z. B. des Holzes, sectio, caedes; sekánj žjly, Aderlassen, *n.* venae sectio.

Sekanice, *f.* Gehacke, *D.*

Sekanina, y, *f.* s. sečka.

Sekanka, y, *f. sl.*, sekané těsto, gehackte Mehlspeise in d. Suppe, od. Milch.

Sekawec, wca, *m.* Steinbeißer, ein kleiner Fisch, Steinbicker, cobitis taenia, *Linn.* 2) (pták), Kirschdieb, Kirschfink, *m.* coccothraustes, *Linn.* - turdus aureus, *Klein.*

Sekera, (sekyra, - v. sekati), y, *f.* Beil, *n.* Axt, *f.* securis: nehody sekera na se dlubni klidj, když se kdo před wrahem saudj, *prov.* a hoste et inimico judicium et justitiam ne requiras.

Sekerka, - yrka, y, *f.* *dim.* Beilchen, *n.* securicula.

Seknu, *fut.* sekl, seknauti, hauen (einmal), a) schlagen ec. s. sekám; *sl.* seklo kupectwj. - gerieth ins Stocken; s. auch sekám.

Sekom, (sekem), *sl.* im Trapp.

Sekotám, al, ati, sskrkotám, *mor.* klappern mit den Zähnen.

Sekretář, e, *m.* Sekretär, *m.* secretarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor s-rii; - řský, ſkwj ec. wie bey pekař; sekretář wyslanſkwj, Legationssekretär, *Kram.*

Sekrýt, sekrét, *m.* Petschirring, *m.* annulus signatorius, *Syl.*

Sekta, y, *f.* Sekte, *f.* secta, *B.* sekta Aryanská, *Com.*

Sektář, e, *m.* Anhänger, Sektirer, assecla, sectator: sektáři a kacýři, *K.* - řka, y, *f.* -inn, -inn, - trix; - řský, 3. z. B. sektářský duch, *Vel.*

Sekunda, y, *f.* Sekunde, secunda;

[illegible] Separation, [illegible]
Se[illegible], a, n. dim. v. selo.
Sel[illegible], [illegible] Sankerkel, m. porcellus subrumus.
Selhu, sel[illegible], fut. selhal, selhati, eine Lüge sagen, lügen, mendacium dicere, mentiri; 2) versagen, v. einen Feuergewehr, wenn es nicht los gehen will, non sequi (ictus non sequitur).
†Selecnice, f. zrostlina, hypochaeris.
Selnu, fut. ul, auti, abstreifen, destringere.
II. rec. selnauti se: pečeti se selnuly. - sind abgestreift worden, - destricta sunt.
Selo, a, n. (αλων), dim. selce, ager pagus, D.
Selhem, selhal, sl. s. selhu.
Sem, sy, gest, rc. s. gsem.
Sem, adv. her, hieher, huc, z. B. pod sem, komm her, huc veni, od. ades, adesdum; semotam, sem y tam, sem tam, hin u. her, (z. B. gehen laufen), ultro citroque; deg sem, gieb her, cedo; podjweg se sem, siehe her, huc adverte oculos, huc specta.
Semeli, fut. semlel, semleti, semlen, mahlen, commolire.
Semeljn, a, m. d. Stadt Semlin in Ungarn, Zemlinium.
Semenář, e, m. Saamenhändler, Saamenkrämer, etwa seminarius; - řka, y, f - inn, - inn, f. - rin; - řský 3. - řstwj, n. Saamenhandel rc.
Semenec, nce, m. Hanfsaamen, m. semen cannabinum.
Semenečný 3. v. Hanfsaamen; semenečná polewka, Hanfsaamensuppe, f. Vel.
Semenisstě, n. Baumschule, f. seminarium, plantarium.
Seménko, a, n. dim. v. semeno.
Semenný 3. saamenreich.
Semeno, a, n. Saame, m. semen; srdečné semeno, zrostl., cardispermon, cardiaca repens, Vel. sem. swaté, i. e. ssrkawičné, Id. wrabj semeno, sl. Steinhirse, Meerhirse, f. lithospermum officinale, hung. madár-kölés, gyöngy-kölés, Lumn. newrcy se po semenu, ausarten, degenerare.
Seměrj, n. Symetrie, f. Ebenmaß?
Semjčko, a, n. dim. v. sýmě.
Semka, sl. s. sem, hieher.
Semlený 3. part. v. semeli.
Semotam, s. unter sem.
Semýnko, richtiger seménko.
Sen, gen. snu, u. sna, Schlaf, m. Schlafen, n. somnus, quies, sopor, we snách, im Schlafe, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze sna se protrhnauti, s. protrhnu; ze sna se wyrazyt, wytrhnauti, jähling erwachen, repente expergisci, expergefieri, somno exciri, od. somno excuti; 2) Traum, m. somnium; sen mjti, einen Traum haben, habere somnium, somniare; we snách, im Traume, z. B. etwas sehen, in somnio, auch per somnum, secundum quietem -: na geweli, čili we snách se mu zdá, K.
Sén, ol. s. ten.
Séna, y, f. s. Senes.
Senař, e, m. Heuhändler?
Senát, u, m. Senat, m. senatus, Com.
Senátor, a, m. Rathsherr, senator; senátor řjmský, B. Vel.
†Seněnka, y, f. zrostl. trigonella.
Séne, u. Senes, n. u. f. Sene, sena, s. měchýřnjk; senes čestá,

Blasenbaum, colutea, *Linn.D.*
Seninec, nce, *m. sl.* s. sennjk.
Senisstě, *n.* folg.
Sennjk, u, *m.* Heuboden, *m.* foenile.
†Sennokeř, kře, *m.* zrostlina, tamňochortus.
Senný 3. aus Heu, foeneus; dahin gehörig, foenarius; senné widly, Heugabel, *f.* furca foenaria; senný wůz, Heuwagen, *m.* currus foenarius; senná wáha, (*sl.* wážnice), Heuwage, *f.* libra foenaria.
Seno, *a, n.* (vgl. foenum), Heu, *n.* foenum; kecké seno, Bocks-horn, *m.* Siebenzeiten, foenograecum, foenum graecum, trigonella, *D.*
Senowý 3. Sene-, v. Sene.
Sep'atý 3. *part.* v. sepnu.
Sepkám, *al, ati, sl.* stoßen, vom Wagen u. drgl.
Sepkost, *i, f.* Baufälligkeit, *f.* conditio ruinosa; b) Schwachheit, Hinfälligkeit, infirmitas.
Sepnu, *fut. ex.* sep'al (sepial), auch sp'al, sepnauti, *part.* sep'at, (sp'at), zusammenfügen, jungere, conjungere, z. B. koně sepnauti; z/ruce sepnauti, d. Hände falten, manus conjungere, od. complicare.
†Serápka, *y, f.* zrostl., serapias.
Seru, sral, sráti, *imper.* ser, (vgl. foria, conforire, *D.*), scheißen, cacare.
†Seryana, *y, f.* zrostl., Seriana.
Serwis, *u, m.* Servis, *n.* vasa mensaria, *R.*
Serwjt, *u, m.* Serviette, *f.* mappa, *Dlabač.*
Serwjtek, tku, *m.* vorh. *Com.*
Serwu se, *fut.* al, ati se, raufen, pugnare.
Serypuťky, ťek, *f. pl. sl.* gewiße rothe Beeren (größer als d. Mehlbeeren) eines Strauches, an den Gewäßern, meistens in Wäldern; es hängen ihrer mehrere an einem Stiel, u. werden eßbar, wenn sie, in Stroh gelegt, schwarz werden.
Sesám, *ati,* s. ssám; *russ.* sosám.
Sesekám, bess. zsekám, *fut.* al, *ati,* zerhacken, concidere, dissecare.
Sesel, *e, m.* Wasserwinde, *f.* salix aquatilis, *Ryb.* (nach *K.* gemeiner Sesel, Steinklee, *m.* seselis, od. seseli; nach *Vel.* Gerb. sesel neb lomikamen, Seselkraut, welsch Steinbrech, seseli; nach *Berchth.* seseli.
Seslánj, *n. verb.* v. sesslí; seslánj ducha sw., s. letnice.
Sesmilnjm, *fut.* il, *iti,* ehebrechen, moechari.
Sesmradnu se, *fut.* dl, dnauti se, stinkend werden, z. B. Fleisch, foetorem contrahere, *Kram.*
Sesnu, *fut. ex.* nul, nauti, entschlafen, obdormire; b) sterben, mori: w Pánu sesnauti.
Sesnulý 3. entschlafen, qui obdormivit; b) fatis functus, s. vorh.
Sesrdnatjm, s. zsrdnatjm.
Sessigi, *fut.* sessil, u. ssil, sessiti, u. ssjti, zusammennähen, consuere.
Sessjwám, al, *ati,* vorh.
Sesslí, *fut.* seslal, seslati, *part. pass* seslán, *imper.* sessli, herabschicken od. senden, demittere.
Sesslost, *i, f.* (wěkem), Alter, das Alter, senectus, auch vetustas: sesslost sudu, *Pr.*
Sesslý 3. alt, durch's Alter verdorben, vetustate corruptus, od. durch's Alter abgenützt, vetustate corruptus, od. detri-

tus; sesslé stawenj; 2) alt, von hohem Alter, betagt, senex, vetus.

Sesstrotugi, owati, s. swaljm; *D.*

Sesstwu, *fut.* sstwal, sesstwati, zusammen hetzen, committere.

Sesuchocem, (-tám), *fut.* otal, otati, *sl.* Geräusch machen, strepitum excitare.

Sestarám se, *fut. ex.* al, ati, alt werden, senescere, consenescere.

Sestehnu, *fut.* hl, hnauti, zusammenheften, conserere, consuere

Sestra, y, *f.* Schwester, *f.* soror; wlastnj sestra, leibliche Schwester, soror germana; newlastnj sestra, Stiefschwester, soror non germana, semisoror.

Sestřenec, nce, *m.* Geschwisterkind, *n.* a) meines Vaters Schwestersohn, od. meiner Mutter Brudersssohn, frater amitinus; b) meiner Mutter Schwestersohn, frater consobrinus, od. blos consobrinus: sestřency, t. g. wlastnjch dwau sester wnukowé, *Vel.*

Sestřenice, *f.* Geschwisterkind, *n.* a) meines Vaters Schwestertochter, od. meiner Mutter Bruderstochter, soror amitina; b) meiner Mutter Schwestertochter, soror consobrina, od. blos consobrina.

Sestřička, y, *f. dim.* Schwesterchen, *n.* sororcula.

Sestřin, a, o, *adj. poss.* der Schwester gehörig.

Sestřjně, ěte, *n.* Geschwisterkind überhaupt, s. sestřenec u. sestřenice.

Sesýlám, al, ati, s. sesslí.

Sesypám, sesypi, *fut.* al, ati, zusammen schütten, confundere.

Set, *gen.* v. sto.

Setba, y, *f.* s. setj, *D.*

Sesýřjm se, *fut.* el, eti, *sl.* gerinnen, coagulari.

Setj, *n.* Saat, a) Säen, *n.* satio, sementis; a) Saatzeit, *f.* sementis.

Setkám, *fut.* al, ati, zusammenweben, contexere, *R.*

Setkám se, *fut.* al, ati, (*obs.*) s někým, handgemein werden, manum conserere, congredi, *Cyr.* w bitwě se s njm setkal, *Vel.*

Setmjm se, *fut.* tměl, tmjti se, finster, dämmerig werden, obscurari, tenebrae ingruunt.

Setmjwám se, al, ati, verb.

Setnice, *f.* Hauptmanninn, *f.* conjux, uxor, marita centurionis.

Setnjk, a, *m.* Hauptmann, *m.* centurio.

Setnu, *fut. ex.* stal, stjti, *part. pass.* stat, *imper.* setni, enthaupten, köpfen, capite privare aliquem, caput amputare, (decollare).

Setjerám, al, ati, *sl*, folg.

Setru, (ku), *fut. ex.* setřel, setřjti, setřen, u. setřjn, abwischen, durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere, s. auch lastominy; 2) vertilgen, aufreiben rc. richtiger zetru.

II. *rec.* setřu se, s někým, sich an jemand anreiben, zusammen stoßen.

Setrwám, *fut.* al, ati, beharren, verbleiben, permanere; daher *trop.* harren, beharren, permanere, perstare, perseverare; -áwám, al, ati, *freq.*

Setrwánj, *n. verb.* s. folg.

Setrwánliwost, i, *f.* Beharrlich-

keit, z. B. einer Person, constantia, pertinacia.
Setrwánliwý 3. beharrlich, v. Personen, constans, obfirmatus, obstinatus, pertinax.
Sewer, u, m. (ol.&) russ. s. půlnoc, Nord, m. septemtrio; -nj 1. s. půlnočnj; sewerowýchodnj, Sedlac'ek.
Anm. Einige der Neuern wollen dieß Wort durchaus einführen, weil ihnen půlnoc zu deutsch scheint. J. Jungm. schreibt: „W Boleslawsku sewer, sewerye slowe půlnočnj přehánka, slota, sněžiwé powětřj, obtud také sewerka, Lauka lesnj a hornj, k sewern položená. Snad y Syberie, jakoby Sewerye?
Sewřenj, n. verb. vom folg.
Sewru, (řu), fut. sewřel, sewřjti, zusammendrücken, zusammen drängen, -pressen, comprimere; b) beschränken: nebude cýrkew okršlkem toliko země židowské sewřjna, K. c) in d. Enge treiben, ängstigen, constringere, in augustias redigere, coarctare: tak ho sewřu a sehnu, K. nemocý sewřenu býti; Petr padna, hrozně měl sewřené swědomj; 2) fesseln, binden, constringere: pauty, řetězy sewřjti někoho; na rukau y nohách sewřjti někoho; vdidly vsta koně sewřjti, B. koně ostruhami sewřjti, das Pferd in d. Sporne nehmen.
II. rec. sewřjti se, gerinnen, gelirfern, cogi, densari, congelascere.
Seyc, e, m., mor. kuhýk, sl. kuwjk, Neuntödter, od. Neunmörder, Würger, Würgengel, m. larius, Linn. falco minimus, Klein.
Seyček, čka, m. dim. vorh.
Seypka, y, f. Schüttboden, m. granarium.
Seyr, a, m. Käse, m. caseus; mladý seyr, frischer Käs, caseus recens.
Seyrář, e, m. Käsehändler, Käsestecher, casearius; - řka, y, f. - inn, - inn, - ria; - řstwj, - řský ec. wie bey pekař.
Seyrek, rku, m. dim. s. syreček.
Seyrnjk, a, m. Käsehorde, f. crates casearia; Käsekorb, m. fiscina casearia.
Seyrowitý 3. käsicht.
Seyrowý 3. Käse-; seyrowý koláč. s. koláč.
Seytko, a, n. dim. s. sýtko.
Seyto, a, n. Sieb, m. cribrum.
Sezenu, fut. sehnal, sehnati, imper. sežeň, partic. sehnán, praes. shánjm, zusammen treiben, a) Menschen, od. Thiere, compellere, cogere; b) leblose Dinge, cogere; 2) herab treiben, depellere; auch mit Gewalt, dejicere, deturbare: sehnal ge s hráchu, Vel. sehnal žáhu na někom, sein Müthchen abkühlen -; 3) streichen, mit dem Streichbrett, z. B. Korn, auch abfledern; ingleichen: shánětí nečistotu při ssmelcowánj, abtreiben, secernere; s. auch shánjm.
II. rec. sehnati se, zusammen strömen, confluere.
Sežeru, fut. sežrati, s. zžjrám.
II. rec. sežjrati se, sich besaufen: sežjrati se počali páleným, Wrat.
†Sežinjk, u, m. zrostlina, gynerium, (ist eigentl. serbisch).
Sežlutnu, fut. sežlutl, sežlutnauti, gelb werden, flavescere.
Seznám, fut. ex. al, ati, erkennen, einsehen, finden sehen, a-

znoscere, cognoscere; - ánj, *n.* ...

Seznámjm, *fut.* il, iti, bekannt machen, z. B. jemanden mit jemand, notitiam procurare.

II. *rec.* seznámiti se, *fut. ex.* il, iti, sich mit jemand bekannt machen, cognoscere hominem, notitiam hominis acquirere, contrahere.

Seznáwám, al ati, s. seznám.

Seznu, *fut.* sežal, sežiti, abmähen, metere, demetere.

Sezpjwám, ati, s. zezpjwám.

Sezragi, auch sezrám, *fut.* al, ati, reifen, maturescere; owoce k sezránj nepřichážý, *K.* fig. w swých hřjssjch sezrál, *K.*

Sežru, s. sežeru.

Sezwánjm, ěl, ěti, zusammenläuten, compulsare; fig. swé ctitele sezwáněti, *Neg.* - áněnj, *n.* Zusammenläuten, clarendix, (icis), *f. R.*

Sežweykám, *fut.* al, ati, zerkauen, durchkauen, mandendo, manducando comminuere, auch blos mandere.

Sezwu, *fut. ex.* sezwal, sezwati, viele od. alle berufen, convocare: na hody sezwati.

Sfalcugi, *fut.* owati, compaginare, s. falc.

Sformowatel, e, *m.* Bildner, formator, *B.*

Sformugi, owal, owati, bilden, machen, formare, fingere, *B.*

Sgadám, ati, *mor.* s. swrbjm.

†Sgarmený 3. conjugatus, (Botanik).

Sgednám, *fut.* al, ati, s. gednámc).

II. *rec.* s-ti se, sgednáwati se, s. srownáwati se, sich vergleichen, übereinkommen, convenire, *Syl.*

Sgednocený 3. *part.* v. folg. sgednocené kragíny w půln. Ameryce, d. vereinigten ꝛc. *Kram.*

Sgednocugi, owati, folg.

Sgednomyslnjm se, *fut.* il, iti, einmüthig werden, fieri concordes, *B.*

Sgednotjm, *fut.* il, iti, cen, vereinigen, in Ansehung der Gesinnung, od. Absicht, z. B. d. Menschen, conciliare; d. Gemüther, conciliare, conjungere.

II. *rec.* s-titi se, sich vereinigen, einig werden, conciliari inter se, concordes fieri, consentire.

Sgedu, *fut. ex.* sgel, sgeti, herab fahren, z. B. im Wagen ꝛc. devehi.

II. *rec.* sgeti se, zusammen fahren, (*neutr.*) convehi: 2) zusammen reiten, convehi equo, od. equis.

Sgewám, *sl.* ati, *fr.* v. sgegi.

Sgezd, u, *m.* Zusammenkunft, *f.* Congreß, *m.* conventus, conventio, congressio, congressus.

Sgezděný 3. *part.* v. sgezdjm.

Sgezdilec, lce, *m.* der Reisende, der viele Reisen macht, itinerator.

Sgezdilý, s. zgezdilý.

Sgezdjm, *fut. ex.* il, iti, befahren, bereisen, bereiten, peragrare: mnoho sgezditi; 3) sgezditi koně, (welmi), ein Pferd sehr abreiten.

Sgežjm se, *fut.* s. zgežjm se.

Sgiti, sgit, s. sgedu.

Sgiždjm, -se, ěl, ěti s. sgedu, - se.

Shádžem, *fut.* shádzati, *sl.* s. shážým.

Shligjm, *sl.* s. kližjm.

Shánëná mjra, gestrichene Maß.

Shánidlo, a, *n.* njmž wrch s mjry shánëgi, Strichholz,

Streichbrett, *n.* radius, hostorium.

Shánjm, *čl, čti, sl.* shánám, *ati, f.* seženu: shánčti penjze, statek, Geld, Vermögen zusammen scharren, zusammen treiben, cogere, corradere: *autraty,* Unkosten erschwingen? *D.* 2) *sl.* abfledern, beym Kornputzen.

II. *rec.* shánčti se, zusammen laufen, concurrere, compelli: před saudcy se shánčti, *a* nesnadniti; 2) *sl.* Muthwillen treiben, hin u. her laufen (vgl. shon); 3) verfolgen, nachsetzen, Jagd machen auf jemand, nachstreben, ferri, in aliquid, insequi, persequi: *za nepřáteli* se shánčli, *K.* shánčti se po *něčem.*

Shanjm, *čti,* best. zhanjm.

Shánjwám, *al, ati, fr.* v. shánjm.

Shánka, *y, f.* kterau se obilj shánj, Besen, *m.* zum Abfledern; shánka, *y, f.* Gelaufe, *n.* ?

Shózawý 3. z. B. kůň, s. kůň bugný.

Shazugi, owati, s. shodjm.

Shózým, *el, eti,* herunter werfen, dejicere; auch abladen vom Wagen; b) absetzen, viele od. einige, z. B. s auřadů, amovere a munere, munus abrogare.

Shladám, - se, *fut. ati, sl.* s. shledám, - se.

Shljdnem, *fut.* dnauti, *sl.* s. shlédnu.

Shlaučený, 3. *part.* v. folg. zusammen gedrängt, zusammengerückt, confertus; shlaučený šik; *-ně, adv.* gedrängt, schaarweise, confertim, catervatim.

Shlaučjm se, *fut. il, iti,* s. shluknu se.

Shled, *u, m.* Rücksicht, *f.* respectus: shledem toho, rücksichtlich dessen; 2) Herabsehen, *n.*

Shledám, *fut. ex. al, ati,* zusammen suchen, conquirere; 2) finden, a) sehen, reperire, invenire, videre, intelligere; b) entdecken, invenire, reperire, deprehendere; c) erfahren, invenire, reperire, comperire; *-áwám, al, ati, fr.*

II. *rec.* s-ati se, zusammen kommen, sich versammeln, convenire, congregari; s někým, mit jemand zusammenkommen, convenire cum aliquo, copiam alicujus habere.

Shledánj, *n.* Zusammenkunft, *f.* conventus; shledánj mjti s někým, Zusammenkünfte (Rendezvous) mit jemand haben, convenire aliquem; 2) s. shled 2).

Shlédnu, *fut.* shlédl, shlednauti, besehen, besichtigen, inspicere, contemplari; b) herab sehen, prospectare ex alto, *B.*

Shljdnu, *fut.* dl, dnauti, erblicken, vorh.

Shluk, *u, m.* s. shluknutj.

Shluknu se, *fut. ex.* shlukl se, shluknauti se, zusammen rücken, (*neutr.*) besonders v. gehenden od. reitenden Menschen, jungi, conjungi, congredi, coire; 2) zusammen laufen, Auflauf machen, concurrere; 3) jemanden anlaufen, adoriri, *B.* - nutj, *n. verb.*

Shlukugi se, owati, vorh.

Shnětu, *fut.* shnětl, shnjsti, zusammen kneten, condepsere.

Shnětugi, owati, vorh. *Vel.*

Shnigi, *fut.* shnil, shnjti, verfaulen, faul werden, putrescere, putrefieri.

Shnilina, *y, f.* s. shnilost.

Shniloch, *a, m. sl.* Faulenzer.

[illegible] f.

[illegible] throw-

[illegible] 3) [illegible] fas-

[illegible] comparare: w

[illegible] shozugi se.

[illegible] nauti, s.

[illegible] naposle-

[illegible] ati, abscheren,

[illegible] decondere.

[illegible], n. concur-

[illegible] concursatio.

[illegible] Kornreuter, m.

[illegible] subcerniculum.

[illegible] sl. Ablehricht

[illegible]

[illegible] iti, verbrennen,

[illegible] comburi, cremari,

conflagrare.

Shomáwám se, ati, sl. sich besprechen, colloqui.

Shomáwání, n. verb. folg.

Shomenjm, fut. ex. ěl, ěti, Geduld, Nachsicht haben, warten, exspectare; - s-jwám, al, ati, fr.

Shomenjwánj, n. verb. vorh.

Shomorčiwý 3. sl. s. smluwný.

Shomorjm se, iti, sl. s. smluwjm se.

Shotenj, n. verb. v. shodjm.

Shozugi se, owal, owati, übereinkommen, sich reimen, congruere, convenire; s. auch shodnu se.

Shrabám, fut. fr. ati, s. shrábnu.

Shrabugi, owal, owati, folg.

Shrábnu, fut. shrábl, nauti, zusammen rechen (auf einmal) z. B. Heu, pectine colligere, pectine congregare; 2) einstreichen, Geld, auferre, accipere.

Shrbený 3. part. gebückt, inclinatus, incurvatus.

Shrbjm se, fut. il, iti, en, sich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, se demittere.

Shrbugi se, owal, owati, vorh.

Shřebná klisna, (v. hřjbě), trächtige Stute, equa foeta.

Shřegi, fut. shřil, shřjti, wärmen, erwärmen, calefacere.

II. rec. shřjti se, sich wärmen, calescere, calefieri.

Shřjwám, -se, ati, s. shřegi, -se.

Shrnačka, y, f. s. shánidlo.

Shrnám, al, ati, s. shrnu.

Shrnowačka, y, f. s. shánidlo.

Shrnu, fut. ex., sl. shrnjem, ul, auti, zusammen häufen, zusammen rollen, congerere; 2) zusammen rollen, convolvere.

II. rec. s-ti se, sich zusammen rollen, convolvi; 2) zahlreich u. schnell zusammen kommen, zusammen strömen, confluere: wsseckо se to na mau hlawu shrnulo, Cyr. 3) zusammen heurathen; - nutj, n. verb.

Shromážděnj, n. Versammlung, a) Zusammenbringung, congregatio; b) Zusammenkunft, f. congressio, conventus, coetus; auch d. versammlte Anzahl, z. B. Menschen rc. coetus, conventus, concilium: shromážděnj synodnj, Com.

Shromáždjm, fut. il, iti, ěn, versammeln, sammeln, cogere, colligere, congregare.

II. rec. shromážditi se, sich

versammeln, se congregare, congregari, coire.
Shromáždisstě, n. Sammelplatz, m. locus confluxus, Ryb.
Shromážditel, e, m. Sammler, collector: Justynyán, práw křjmských shromážditel a rozmnožitel.
Shromáždjwám, ati, s. shromáždjm.
Shromážďowánj, n. Versammeln, Sammeln, congregatio, collectio, corrasio.
Shromážďugi, owati, s. shromáždjm.
Shumplugem, fut. owati, sl. verderben, corrumpere.
Shusstugi, owal, owati, folg.
Shustjm, fut. ex. il, iti, verdichten, verdicken, densare, spissare.
Shustlý 3. dicht, od. dick, (opp. dünn, flüßig), densus, spissus.
Shustnu, fut. stl, stnauti, dicht, od. dick werden, densescere, spissescere.
Shyb, u, m. Bug, m. flexura, flexus; pl. shyby, sl. Gelenke.
Shybák, u, m. sl. s. zawirák.
Shýbám, al, ati, s. sheybám.
Sjaha, sl. s. sáha.
Sjáknem, knauti, sl. s. sáknu.
Sjatje, n. sl. s. setj.
Sjatný 3. sl. d. Saat betreffend, segetalis: sjatná Mara, Mariä Geburt.
Sjeňa, y, f. sl. Wagenschuppen, m. currule.
Sjeti se, ol. s. skwěti se.
Skabonjm, fut. il, iti, trübe machen, verwirren, conturbare.
Skackám, al, ati, sl. dim. v. skákám, kleine Sprünge machen, z. B. wie der Sperling.
Skácým, z. B. stromy, s. kácým.
Skákám, skáči, kal, kati, springen, salire: pobožným neywic vtrhati, a gako mezy ostí skákati, K.
Skákanice, f. Springerey, f. saltitatio.
Skákánj, n. Springen, n. saltus.
Skákawý 3. hüpfend, (saltitans):
Skála, y, f. Fels, m. Felsen, m. Hort, m. saxum, rupes, petra; twrdý gako skála, felsenhart; 2) hie u. da sl. s. kámen; masná skala, sl. Göm. talcum.
Skala, y, f. zwey Schlößer im Bunzl. Kr.; hrubá Skala, Großskal, u. malá Skala, Kleinskal.
Skálj, n. (höchstselten skále), coll. Felsen, (pl.) saxa, rupes, petrae.
Skalice, f. Skalitz, Name der Städte in Ungarn u. Böhmen, Skalitz, Skalicium, Ungrisch-Skalitz, Szakolcza.
Skalka, y, f. dim. Felschen, n. saxulum; 2) ein Ort in Prag.
Skalina, y, f. Klippe, f. ein Felsen, scopulus.
Skalnatý 3. felsicht, voller Felsen, saxosus; skalnaté moře, mare Adriaticum, Haj.
Skalnj 1. in Felsen wohnend, saxatilis; 2) was im Felsen ist, Felsen-; skalnj twrdost, Felsenhärte.
Skalnjk, a, m. Steinbrecher, m. latomus, lapicida; (Petr Cefas, K.)
Skalugem se, owati, sl. Göm. spielen, schäkern, ludere.
Skandugi, owal, owati, skandiren (Verse), scandere, Puchm.
Skapám, skapi, fut. pal, pati, verrecken, verderben, mori, interire, s. kapám.
Skartjm, fut. il, iti, abkarten, einleiten, lenken, instituere.
II. rec. skartiti se, sich verändern, Lomn.

Skaumák, ka, m. s. skaumatel.
Skaumálek, lka, m. Grübler.
Skaumám. al, ati, nachgrübeln, investigare, perscrutari, z. B. [illegible].
Skaumatel, e, m. Forscher, scrutator.
Skaupě. adv. karg, parce, tenaciter.
Skaupim, fut. il, iti, zusammen kargen, coërcere; 2) durch Kargen erwerben, comparcere.
Skaupjm, se, il, iti, kargen, karg seyn, parcum esse, tenacem esse; neskaupiti se, ale dáti; kdo se neskaupj w chlebě, K. skaupiti se s swým smjchem, Cyr.
Skaupost, i, f. Kargheit, f. tenacitas.
Skaupý 3. karg, tenax, parcus; skaupý wjc trowj, leniwý wjc chodj, prov. sl.
Skaussjm, s. zkaussjm.
Skeťa, ol. ein Feiger, Memme, Poltron, ignavus, mulier, Dal.
Sklořezač, e, m. Glasschneider, caelator vitrorum, R.
Sklácým, el, eti, s. sklátjm.
Sklad, u, m. Niederlage, f. Behältniß zum Aufheben, z. B. der Waaren, Magazin, horreum; sklad gazyka, thesaurus linguae, Com. 2) (od. skladek), sl. s. ostředek, Rain, m. u. in der Lyptau, soviel als okrogek 2).
Skladač, e, m. überhaupt der etwas zusammen legt; 2) Verfasser, auctor, bess. skladatel; 3) Ablader, deonerator; 4) der etwas zum Aufheben gibt, deponens (opp. depositarius); -čka, y, f. -rinn, f. -trix, -ria.
Skladacý 1. z. B. skladacý stůl, s. skladný.
Skladám, al, ati, setzen, locare: naděgi w někom, od. w něčem, fiduciam, spem locare, in-; 2) sammeln, auf d. Seite legen, colligere, deponere: poklady sobě w nebi-; 3) verfassen, schreiben, scribere, commentari, fingere: werše, knihy, (sl. pjsma) skl.; 4) sinnen, im Sinne führen, Rathschläge fassen, meditari, inire consilium; zlé-tagné rady proti někomu, B. 4) wegräumen, beseitigen, amovere: wssecko s cesty skladal, což gim ku překážce bylo, K. S. auch složjm.
II. rec. sk-ti se, zbjrku činiti, Beyträge machen, symbolas conferre, Vel. auch sich zusammen legen, (s někým).
Skládánj, n. verb. v. vorh. auch das Verfaßte od. Geschriebene, scriptum, commentarius: nowá skládánj činiti; 2) ol. Gedicht, n. poëma.
Skládanice, f. ein zusammengelegter Kuchen; -čka, y, f. dim.
Skládanka, y, f. vorh.
Skladaný 3. part. v. skladám; sk-ný bál, sl. durch Beyträge veranstalteter Ball.
Skladatel, e, m. Verfasser, auctor, scriptor; 2) deponens, bess. skladač 4); 3) Gautscher in der Papiermühle, compositor chartae; -lka, y, f. -lkyně, f. s. skladačka; Verfasserinn.
Skladek, dku, m. dim. v. sklad.
†Skládka, y, f. Charade, logogryphus.
Skladnj 1. z. B. skladnj město, Handelsstadt, urbs mercatoria, emporium; skladnj dům, Niederlagshaus, n. horreum.
Skladný 3. was sich zusammen legt, plicatilis: skladný stůl, Einlegtisch, m.
Sklamám, s. zklamám.

Sklánjm, -se, kti, s. sklonjm, -se.

Sklapnu, *fut.* pl, pnauti, niederfallen, u. den Ausgang versperren, wenn v. einer Falle d. Rede ist, claudi; 2) fehl schlagen, ad irritum cadere: sklaplo mu, es ist ihm fehl geschlagen.

Sklář, e, *m.* Glasmacher, Glasbrenner, hyalurgus, vitrarius; -řky, y, *f.* - inn, *f.* - ria; řský 3. ɪc.

Sklátjm, *fut.* il, iti, herab schlagen, herabschütteln, decutere; b) niederbeugen, lähmen, frangere; auch v. der Welt wegraffen.

II. *rec.* sk-iti se, *sl.* herabsinken, fallen, labi, decidere.

Sklaubjm, *fut.* il, iti zusammengliedern, zusammenfügen?

Sklawjm, *fut.* ěti, *sl.* erstarren.

Sklauznu se, *fut.* zl, znauti, glitschen, gleiten, labi.

Sklenář, e, *m.* Glaser, fenestrarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* - ria, -řský 3. - řstwj ɪc. wie bey pekař.

Sklenice, *f.* Glas, *n.* ein gläsernes Geschirr, vas vitreum: pitý sklenice od. blos sklenice, Trinkglas, *n.* poculum vitreum, scyphus vitreus; sklen. k wjnu, od. winná skl., Weinglas, scyphus vinarius, auch blos scyphus, wenn vom Weine d. Rede ist; skl. ku piwu, od. piwná skl., Bierglas, *n.* poculum cerevisiarium: skl. řezaná, geschnittenes Glas, vitrum caelatum.

Sklenička, y, *f.* Gläschen, *n.* poccellum.

Sklenićkugi, owal, owati, d. vollen Gläser leeren, pocula siccare, *D.*

Sklenićný 3. z. B. sk-ná bylina, Tag, u. Nacht, St. Peterskraut, helxine, parietaria officinalis, *hung.* falfü, fogolyfü kórontó fü, *Lomn.*

†Sklenjk, u, *m.* Glashaus, *n.* plantarum hybernaculum, *Puchm.*

Sklennj 1. s. njbylina, s. sklenićný.

Sklenisstě, *n.* Mistbeet, Frühbeet, *n.* ?

†Sklenowka, y, *f.* zrostl. scleria.

Sklenu, *fut.* nul, nauti, wölben, fornicare; *B.* kostel, sklenauti dal, *Vel.*

Sklep, a, *m.*, *loc. pl.* jch, Keller, *m.* cella, (cellarium); winný sklep, Weinkeller zum Aufheben, cella vinaria; piwný sk. Bierk. cella cerevisiaria, (*sl.* piwnice); 2) Gewölb, *n.* fornix; *m.* čertůw sklep, *ol.* der Nahme eines Gefängnißes in Prag, *Vel.* 3) *sl.* Kaufmannsgewölb, taberna, fornix; 4) *sl.* Speisekammer, *f.* cella.

Sklepám, *sl.* sklepem, *fut.* al, ati, zusammenklopfen, schlagen; b) zusammenpfuschen; c) někoho, zerprügeln, dedolare.

Sklepař, e, *m.* Kellerknecht, *m.* der im Keller arbeitet, z. B. am Eise.

Sklépek, pku, *m.* Gruft, *m.* crypta: pochowán w sklépku swém, v sw Benedykta, *Vel.*

Sklepenj, sk-ný, *verb.*, *part.* v. folg.

Sklepjm, il, iti, s. sklenu.

Sklepistý 3. *sl.* bogenartig.

Sklepnjk, a, *m.* Kellner, cellarius; - nice, *f.* - inn, *f.* - ria; -jctwj, ɪc.

Sklepowý 3. den Keller betreffend, z. B. sklepowé okno, Kellerfenster, *n.* fenestra cellae.

Skljčený 3. beklemmt, niedergeschlagen, gebeugt, pressus, fractus; b) geschwächt, verletzt, ge-

. lähmt, fractus: rakem neb ssla-
kem skljčený.
Sklicidlo, u, n. Klemmfutter, Spaltfutter, n. constrictoria theca tornatoris.
Skljčjm, fut. ex. il, iti, čen, zusammen krümmen, beklemmen, incurvare, curvare; s. skljčený.
Sklickugem, s. skluckugem.
Sklicugi, owal, owati, s. skljčjm.
Sklidjm, fut. il, iti, zen, abräumen, wegräumen, tollere, auferre, amovere, amoliri; ze stolu sklidíti, den Tisch abräumen, vacuefacere mensam; s' cesty od. z swěta sklidíti někoho, jemand aus dem Wege, aus der Welt schaffen, K. 2) einräumen, hinein räumen, z. B. Waaren, inferre; 3) einerndten, fechsen, colligere, z. B. Früchte, fruges; 4) einfahren, z. B. Getreide, invehere, inferre.
II. rec. sk-ti se, sich auf u. davon machen, auferre se, Com.
Skljenka, y, f. sl. s. sklenice.
Skljpek, pku, m. dim. ein kleiner Keller, cellula; 2) d. Zelle (der Bienen), cella; 3) bess. sklépek.
†Skljpkowatina, y, f. Zellgewebe, n. z. B. bey den Pflanzen, tela cellulosa.
Sklizenj, n. verb. v. sklidjm.
Sklizým, el, eti, s. sklidjm.
Sklíjm, fut. ex. il, iti, zusammen leimen, conglutinare, glutine conjungere.
Sklo, a, n. (ol. stklo, v. stkwjti se), Glas, n. Glasmasse. f. vitrum: sklo zwětssugjcý, Vergrößerungsglas, microscopium, R. zapalowacý sklo s. Brenngl. vitrum causticum; sklo na dálku,Ferngl. Fernrohr, n. telescopium; 2) s. okno, Iz. 64, 12.
Sklon, u, m. Fallstrick, m. laqueus, tendicula; 2) der Bug eines Gewölbes, flexus, curvatura.

Skloněnj, n. Beugung, inclinatio.
Sklonjm, fut. ex. il, iti, neigen, beugen, inclinare.
II. rec. s-niti, sich neigen, inclinare se, inclinari: sklánějce se na kolena swá prosýme, Wrat.
Sklonka, y, f. s. sklon, Lom.
Sklonitedlný 3. biegsam, flexibilis; -nost, i, f. -mkeit, f. -litas.
Sklonitý, 3. abschüßig, declivis; -nost, i, f. -keit, f. -vitas.
Sklonugi, owati, s. sklonjm.
Sklop, u, m. mor. s. wikýř.
Sklopec, pce, m. Iltißfalle, f. decipula viverraria; 2) mor. Dachfenster, n. fenestra tecti.
Sklopjm, fut. ex. il, iti, nieder schlagen, herablassen, niedersenken, z. B. d. Augen, den Kopf etc. demittere, dejicere; 2) herabhangen lassen, z. B. d. Ohren, demittere.
Sklopugi, owal, owati, vorh.
Skluckugem f. owati, sl. Ausflüchte gemacht haben.
Sklúdjm, sl. s. sklidjm.
Sklumený 3. z. B. stareček, sl. Nitr. s. shrbený.
Sklznu se, s. poklznu se.
Skoba, y, f. Klammer, f. Krampe, f. epigrus, retinaculum; skobau sepnauti, spjnati, klammern, constringere; 2) Klinkeisen, n. Einfall der Klinge, obicis versatilis receptaculum (selten); 3) Schlußhaken, m. im Schloße, pessuli fibulae, pl. skoby, Sattelbogen?
Skobla, y, f. folg.
Skoblice, f. Schabe, f. des Faßbinders, manubriata radula.
Skoč, imper. v. skočjm.

Skočcowý s. z.B. sk-wý krámek, s. skočec wětssj.

Skočec, čce, m. Springer, der springt, saliens, saltator, *Syl.* 2) skočec wětssj, Wunderbaum, m. ricinus; menssj sk. s. nedotyka; 3) skočec indycký, tanzender Schildklee, hedysarum gyrans, *Linn.*

Skočjm, *fut. ex* il, iti, springen, einen Sprung thun, salire, saltum dare, saltum facere: na twrdo byloby nám skočiti, wir müßten in eine harte Nuß beißen, est res ardua, gravis, difficilis; pohaněnj s nimi snássetj, zdá se gim na twrdo skočiti, *K.* skoč oko nebo zub, *prov.* friß Vogel od. stirb!

Skočka, y, *f. sl.* ein leichtes Mädchen (scherzw.)

Skočná, é, *f.* ein böhmischer Tanz bey dem man springt u. hüpft.

Skok, u, m. Sprung, m. saltus: skokem, *adv.* springend, in Sprung, schnell: wždy skokem ke mně přigde, *Cyr.* w skok, jähling, eilig, confestim, cito: pogednau a gako w skok padla monarchye, *Vel.* hned w skok to učinil, *Cyr.*

Skokan, a, m. Frosch, m. rana.

Skokem, s. unter skok.

Skolenj, n. Belfern, n. eines Fuchses, gannitus; 2) bess. zkolenj.

Skoljm, il, iti, belfern, v. Füchsen, gannire; 2) vom Jagdhunde, wenn er dem Wild nachjagt u. bellt, latrare, gannire; 3) bess. zkoljm.

†Skolopka, y, *f.* zrostl. Scolopia.

Skolowadlo, n. Zk-lo, Schlachtbank, *f.* mensa lanionis, *R.*

Skonám, *fut.* al, ati, enden, endigen, finire; dahin sterben, sein Leben enden, obire, mori; -áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* skonati se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere; v. Worten, exire, terminari.

Skonánj n. Endigung, Endung, *f.* a) Endigen, n. Vollendung, *f.* terminatio; Ende, n. finis; skonánj swěta, Ende der Welt, finis mundi; b) eines Wortes, exitus, terminatio; 2) Sterben, n. mors.

Skončenj, n. Ausgang, m. a) der Erfolg einer Handlung, exitus; b) Ende n. z. B. des Jahres etc. exitus, finis.

Skončjm, *fut. ex.* il, iti, enden, endigen, finire; ein Ende machen, finem facere (constituere) rei; vollenden, zu Stande bringen, absolvere, perficere, ad finem perducere.

II. *rec.* skončiti se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere.

Skončugi se, owati, vorh.

Skoncugi, owal, owati, ausmachen, endigen, finire, finem facere rei, absolvere, conficere: při rozeznáwali, skoncowali, *K.*

Skopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z.B. einen Hügel etc. fodiendo tollere; -áwám, al, ati, *freq.*

Skopec, pce, m. Schöps, Hammel, m. vervex.

Skopjk, a, m. Hammellamm, n. agnus vervecinus.

Skopjm, il, iti, verschneiden, hammeln, agnos castrare.

†Skopolka, y, *f.* zrost. Scolopia.

Skopowice, *f.* Hammelfell, n. pellis vervecina.

[illegible]ch.
[illegible] ob. v.
[illegible]; skopo·
[illegible] pecené,
[illegible] ver-
[illegible] verharschen,
[illegible] arctam du-
[illegible]mmet, n. Zimmet-
[illegible]mum.
[illegible] m. zrostlina, cin-
[illegible] ob. v. Zimmet,
[illegible] skoricowé dřewo,
[illegible] n. lignum cinna-
[illegible] xylocinnamomum.
[illegible] nahe, fast, poene,
[illegible] pemodum; 2) *ol.* & [illegible] *Ps.* 42, 3. 41, 6), für
[illegible] bald, in kurzem, mox.
[illegible], a, m. ze skoro celý, ho[illegible] skorocel, Wegerich, *m.* [illegible]ngo, (*aliis* anchusa), [illegible] atraczél.
[illegible] z. *sl.* s. raný: sk-é owoce.
[illegible]lý z. knochig, z. B. ruky, [illegible]eus.
[illegible]ým, *fut.* yti, s. pokosým.
[illegible], a, m. (*ol.* &) *russ.* Vieh, [illegible]ndvieh, n. 1 Sam. 16, 19. 2) eine Anzahl od. Heerde großes Viehes, armentum.

Skotáček, čka, *m. dim.* v. skoták.

Skotácým, il, iti, Kuhhirt seyn; 2) treiben, (lermen), wie d. Kuhhirten, tumultuari, sicut pastores vaccarum: weselé skotáčení, *Neg.* 3) grobe Streiche thun.

Skotáčiwý z. lustig, spielend, lermend.

Skotačka, y, *f.* d. das Rindvieh auf d. Weide treibt u. daselbst hütet, femina armentum pascens.

Skoták, a, *m.* Kuhhirt, Ochsenhirt, *m.* pastor vaccarum, armentarius.

Skotě, ěte, *n. obs.* s. dobytče.

†Skotka, y, *f.* zrostl. Scotia.

Skotná owce, trächtiges Schaf.

†Skotowod, a, *m*, Nomad?

Skowám, skugi, *fut.* owal, owati, zusammen schmieden, jungere cudendo; 2) durch Schmieden verfertigen, cudere, *B.* trop. něco zlého: skowati, anzetteln, aliquid mali machinari, struere; 3) ins Werk setzen, effectui dare: co zdeymali, to skowali; 4) *sl.* s. schowám, skrygi.

Skrácení, *n.* Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; skrácení slow, Abkürzung der Worte, Abbreviatur, *f.* compendium scribendi; 2) Abbruch, *m.* Noth, Beschwerlichkeit, *f.* Kummer, *m.* deminutio, detrimentum, molestia.

Skrádám se, al, dati se, folg.

Skradu se, *fut. ex.* skradl, skrásti se, sich dav. schleichen, clam abire.

Skragugi, owal, owati, zuschneiden (Kleider), secare ad formulam.

Skrápjm, ěl, ěti, *iterat.* v. skropjm: skrápěgjcý zemi dessťowé, *B.*

Skrátjm, *fut.* il, iti, cen, abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, contrahere, aliquid brevius reddere; slowa skrátiti, Wörter abkürzen, verba contrahere, decurtare, per compendia scribere.

†Skraucenec, nce, *m.* zrostl. helicteres

Skraucený 3. *partic. pass.* v. ſkraucjm: ſkraucený čerwec, *B.*
Skrauſſenj, *n.* Reue, Bereuung, *f.* poenitentia.
Skrauſſený, 3. reuig, poenitens; -ně, *adv.* mit Reue, bereuend, poenitenter; -noſt, i, *f.* ſ. ſkrauſſenj.
Skrbec, bce, *m.* Geizhals, Kalmäuſer, sordidus; -ctwj, *n.* Kalmäuſerey, *f.* sordities.
Skrbjm ſe, il, iti, ſ. ſkaupjm ſe.
Skrblice, *f.* eine Karge, sordida.
Skrblják, a, *m.* ſ. ſkrbec.
Skrbljm, *iti,* ſ. ſkrbjm ſe, *D.*
Skrbný 3. karg, tenax, parcus; u. gegen andere, malignus; -ně, *adv.* parce, tenaciter, maligne; -noſt, i, *f.* tenacitas, -gnitas.
Skrček, čka, *m* ein kleines, zuſammenſamgekrümmtes Männchen, vescus; *hung.* karcsú ember; ſ. zaſſkublý.
Skrček, čku, *m.* Kröpel, Kropf, *m. D.*
Skrčjm, *fut.* il, iti, zuſammen ziehen, zuſammen krümmen, z. B. d. Stirne, ein Glied, ꝛc. contrahere.

II. *rec.* ſkrčiti ſe, zuſammen kriechen, einkriechen, kleiner werden, minui; 2) ſich krümmen, ſchmiegen, colligere, incurvare se, Jz. 28, 20. Saud. 6, 27.
Skrčugi, owal, owati, vorh.
Skreček, ſſkreček, čka, *m.* Hamſter, *m.* cricetus.
Skremenice, *f. mor.* ſ. kremen.
Skrepenjm, *fut.* ěl, ěti, *sl.* erſtarren, vor Kälte, rigescere.
Skreyſſe u. ſkrýš, e, *f.* Schlupfwinkel, *m.* latebra; 2) Schrank, *m.* scrinium, armarium; 3) heimlicher Ort, Kammer, *f.* latibulum; 4) Verbergung, Jz. 4, 6; 6) podzemnj ſkreyſſe, Gruft, Grotte, *f.* specus, antrum, crypta.
Skreyſſka, y, *f. dim.* v. vorh.
Skreywám, ati, ſ. ſkrýwám.
Skřipec, pce, *m.* ſ. ſſkřipec.
Skřjpky, *pl. ol.* Folter, vorh.
Skřjtek, tka, *m. ol.* titinillus, *D.*
Skřiwjm, *fut.* il, iti, krümmen, curvare.
Skrocenj, *n. verb.* v. ſkrotjm.
Skrocugi, owal, owati, ſ. ſkrotjm.
Skrogek, gku, *m.* Anſchnitt, *m.* das erſte Stück v. etwas, z. B. vom Brode.
Skrogjm, *fut. ex.* il, iti, abſchneiden, mit dem Meſſer, amputare, desecare, abscindere, resecare; 2) anbrechen, anſchneiden, z. B. ein Brod, incidere, aperire.
Skropjm, *fut. ex.* il, iti, beſprengen, benetzen, spargere, adspergere, conspergere; ſkropený kůň, geſprenkeltes Pferd, equus guttatus, *Vel.*
Skrotjm, *fut.* il, iti, cen, bezähmen, a) Thiere, bändigen, domare, coërcere; frenare; b) Menſchen, Begierden ꝛc. domare, coërcere frenare, reprimere, auch vincere, z. B. se, animum suum, cupiditates; c) ſtillen, beſänftigen, placare, *Ps.* 65, 8.
Skrotitel, e, *m.* Bezähmer, domitor.
Skrotlý 3. zahm, kirre, bändig, domatus, cicur.
Skrotnu, *fut.* ſkrotl, ſkrotnauti, zahm werden, mansvescere, mansvefieri, cicurem fieri.
Skrownjčce, *dim.* v. ſkrowně.
Skrownjčký 3. *dim.* v. ſkrowný, ſehr klein, ſparſam ꝛc.

...ra,
...ef, a)
..., par-
... 2) Spar-
...risch, par-
... klein, z. B.
... parcus; -ně, *adv.*
... verschwenderisch,
... parce; - nost,
... z. B. des Ortes,
... parvitas; 2) Spar-
... parsimonia.
... Arsnem). sl, snauti,
... znknu, wyskytnu se.
... *fut. ex.* yl, ýti, *imper.*
..., (*sl.* skry), verbergen, a)
verstecken, abscondere, occu-
..., occultare, celare; b)
verhehlen, occultare, abscon-
dere, tegere, celare.

II. *rec.* sk-ti se, sich verbergen,
sich verstecken, se abscondere,
od. abscondi &c.

Skrýsse, s. skreysse, *B.*

†Skrytěnka, y, *f* zrostl., crypsis.

Skrytj, *n.* Verstecken, absconsio.

Skrýwám, - se, al, ati, s. skrygi,
- se: skrýwati se s něčjm, etwas
verbergen, *K.* - ánj, *n. verb.*

Skryto, a, *n.* Verborgenheit, *f.*
occultum; w skrytě, in der
Verborgenheit, ingeheim, in
oculto, *B.*

Skrytý 3. *part.* v. skrygi, verbor-
gen; - tost, i *f. subst.*; der versteck-
te Grund, arcanum, *Ps.* 44, 22.

Skrze, skrz, *praep. reg. acc.* durch,
per: skrze oheň wobiti; skrz
weskrz, durch u. durch, per to-
tum, plane; 2) mit, vermittelst:
skrze oheň odpowědjti, -bene-
ficio ignis; město skrze wálky
gest zplundrowané a pobořené;
bratra skrze penjze od lako-
mých barbarů wymocy; 3) we-
gen, propter: musý skrze to
mnoho trpěti; skrze pracowi-
tost swau se lidem ljbiti; skrze
to gsem přissel, *sl.* deswegen
kam ich, ea de causa veni.

Skučjm, el, eti, schreyen, krei-
schen, winseln, v Hunden, den
Reuntbdtern, (*sl.* uneigentl.
auch v. Menschen), quiritari.

Skučko, a, *m. sl.* s. skrbec.

Skugi, skul. u. skowal, skauti, u.
skowati, s. skowám.

Skuhrám, skuhru, hral, hrati,
kreischen, wehklagen, klagen,
jammern, conqueri: skuhrati,
K. (*in textu*: nebezbedně wolati)

Skuhrawý 3. kreischend, klagend,
querulosus.

Skula, y, *f. obs.* s. skulina.

Skuljm se, *fut.* il, iti, herabwäl-
zen, herabrollen, devolvi: do-
lů se skulil helm, *Cyr.*

Skulina, y, *f.* Ritz, *m.* rima; nka,
y, *f. dim.* Ritzchen, *n.* rimula.

Skupec, pce, *m.* Karger, tenax,
sordidus.

Skupkyně, *f.* ein karges Frauen-
zimmer, tenax, parca.

Skupowač, e, *m.* - čka, *f.* folg.

Skupowatel, e, *m.* Zusammen-
käufer, *m.* coëmtor; - kyně, *f.*
- inn, *f.* - trix.

Skupugi, owati, s. skaupjm 1).

Skůro, s. skoro.

†Skussba, y, *f.* Examen?

Skussenj, skusým &c. s. zkussenj &c.

Skutečnjk, a, *m.* der da glaubet,
durch Werke selig zu werden,
(ospraweblněnj dogjti), *K.*;
Essäer?

Skutečný 3. wirklich, verus; 2)
skutečný hřjch, wirkliche Sün-
de, actuale peccatum; - čně,
adv. vere, sane, re, re ipsa, re
vera; skutečnost, i, *f.* Wirklich-
keit, insgem. realitas, existen-
tia? od možnosti na skutečnost

zawjrka činiti se nemůže, Pawlowsky.

Skutek, tku, m. (vom obs. skutiti, i. e. udělati), That, f. a) jede Handlung, facinus, factum, res; b) Wirklichkeit, f. res; skutkem, w skutku, in der That, wirklich, re, re vera, vere; 2) Werk, n. Handlung, opus, facinus, factum; skutkowé dobřj, gute Werke, bona opera; skutky milosrdné, gute Werke, opera charitatis; skutek hned se stal, B. skutek utek, prov. das Werk blieb weg, nur Worte bleiben zurück.

Skutjm, obs. für udělám.

Skwostný 3. (skwostný, v. skwjti se), herrlich, prächtig, kostbar, köstlich, z. B. Haus, n. Speise, f. ꝛc. splendidus, magnificus, lautus; luxuriosus; -ně adv. -de, -ce, -te; -se; -nost, i, f. Pracht, f. magnificentia, splendor, lautitia; b) Luxus, luxus, Com. skwostný žiwot wésti, K.

Skydnu, -se, herab ꝛc. s. kydám.

Skyt, u, m. znik, Entstehen, n. Gedeihen, n. ortus, successus: nemá to žádného ani zniku, ani skytu, es wird nichts daraus, will nicht gedeihen.

Skytnu, fut. ex. tl, tnauti, s. zniknu, (vgl. wyskytnu se ꝛc); -nutj, n. verb. aby se na skytnutj něčeho smyslu geho překážka nestala, K.

Skywa, y, f. Schnitte (Brod), f. segmentum, quadra; -wka, y, f. dim. Schnittchen, n. segmentum, quadrula.

Slabika, y, f. Sylbe, f. syllaba.

Slabikář, e, m. Abcbuch, Buchstabirbüchlein, Namenbüchlein, libellus alphabetarius, alphabetarium.

Slabikugi, owal, owati, buchstabiren, verba syllabatim efferre, (syllabizare), Syl.

Slabjm, il, iti, schwächen, debilitare, laxare; 2) s. popustjm 1).

Slabina, y, f. d. Weichen an der Seite des Körpers, hypochondria, inguina, plur.

Slabizna, y, f. vorh.

Slabnu, bl, u. slabnul, slabnauti, schwach, kraftlos werden, elanguescere, deficere viribus.

Slabo, adv. sl. schwach, infirme; 2) locker, laxe: slabo uwázati; 3) wenig, nicht stark, lente: slabo ho udeřil.

Slabý 3. schwach, nicht stark, an Kräften, infirmus, invalidus, imbecillis; b) dünn, tenuis; c) geringe, klein, nicht sonderlich, tenuis, levis; -bě, adv. infirme, invalide; β) dünn, tenuiter; γ) geringe, tenuiter, leviter.

Sláček, čku, m. dim. v. slák.

Slačjm, (od. viell. slabčjm), il, iti, na něco, (sl. Nitr. & mor.) verlangen, erpicht seyn auf etwas, appetere, cupidum esse.

Sláčnice, f. Zimmer, wo man sich auszieht, z. B. im Baade, (verschlagen v. D. statt des schlecht gebildeten swlačebna des Rosa.

Slad, u, m. Malz, far, tostum, polenta: pšeničný slad, Vel.

Sladátko, a, n. Süßapfel, Honigapfel, m. pomum dulce.

Sladce, adv. süß, dulciter, suaviter.

Sládek, dka, m. Brauer, Braumeister, coctor, braxator.

†Sladkec, nce, m. zrostl., glycine.

Sladič, e, m. sl. s. osladič.

Sladice, f. zuckersüße Birn.

Sladjm, il, iti, versüßen, reddere dulcem, facere dulcem.

II. *impers. cum dat. pers.* sladj se mu, *sl.* z. B. mluwiti, er hat Lust zu sprechen.
Sladko, *sl.* s. sladce.
Sladkáhořká, s. hořkásladká.
†Sladkoměstka, *y, f.* zrostlina, epimedium.
†Sladkoplod, *u, m.* zrostlina, glycosmis.
Sladkowá, *é, f.* Bräuerinn, insgemein braxatorissa.
Sladký 3. *comp.* sladšj, *superl.* neysladšj, süß, dulcis, suavis; sladký kořen, s. lékořice, *Vel.* sladká mak, hie u. da *sl.* d. rechte Mutter; sladké chrasti, *sl.* s. aurocky; - kost, i, *f.* Süßigkeit, *f.* dulcedo, svavitas; 2) Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Gefälligkeit, svavitas: lidi wzteklé sladkostj otcowskau krotili a naprawowali.
Sladnu, sladl, sladnauti, süß werden, dulcescere; 2) wohl, süß schmecken: sladlo gim modlářstwj, *K.*
Sladomel, *a, m.* ein Gesell des Braumeisters, welcher das Malzmahlen besorgt.
Sladost, *i, f. sl.* s. sladkost.
Sladowna, *y, f.* Malzhaus, *n.* Malzdorre.
Sladownjk, *a, m.* der das Bierbrauen versteht, u. verrichtet; - nický 3. zum Bierbrauen gehörig; sladownické řemeslo, Bierbrauerey, *f.* ars coquendi cerevisiam; sladownický towaryš, Brauergesell.
Sladowý 3. Malz-, sladowé pálené.
Sladušký 3. *sl. dim.* sehr süß.
Slahnam, nauti, *sl.* s. slehnu.
Slák, *mor. & sl. Nitr.* richtiger swlak, s. smyčec, (auch swlaček)
Sláma, *y, f.* Stroh, *n.* stramen, stramentum: to nenj seno, ani sláma, ani bjlé, ani černé, *prov. Syr.* das ist weder weiß, noch schwarz, weder gehauen, noch gestochen.
Slaměnec, nce, *m.* Strohpolster, *n.* pulvinar stramineum; b) Strohhut, pileus stramineus.
Slaměnjk, *u, m. sl.* strohernes Körbchen, in welches man beym Backen den Brodteig legt.
Slaměnka, *y, f.* Strohteller, orbis stramineus; 2) *sl.* bess. slaměnjk.
Slaměnný 3. strohern, stramineus, stramenticius; - nný chléb, Strohbrod, *n.* s. Týden. 1817. S. 204. slaměnný tesák, ein schwacher Beweisgrund.
Slamnice, (slaměnice), *f.* s. poslamka 1).
Slamotrus, *a, m.* ein grober Bauer, *D.* ein Strohkerl v. Menschen, (Schimpfnahme).
Slanec, nce, *m.* s. solnář.
Slaneček, čka, *m.* s. slanec, Häring.
Slanička, *y, f. sl.* s. slánka.
Slanina, *y, f. sl.* (richtiger als *boh.* slaniny, *pl.*) Speck, *m.* lardum, laridum.
Slaninář, *e, m.* Speckaushauer beym Wallfischfang, Slaf. Český.
Slánka, *y, f.* Salzfaß, *n.* Salzmeste, *f.* salinum.
Sláno, (slán), für poslano, *Vel.*
Slanost, *i, f.* Salzigkeit, *f.* salsedo, salsitudo.
Slansko, *a, n. ol.* der gewesene Schlaner Kreis in Böhmen.
Slaný 3. gesalzen, salsus; Salz-; slaný důl, od. studnice, Salzgrube, *f.* salina.
Sláti, für poslati, (v. *obs.* sli).
Slatina, *y, f.* das Salzige, salsugo; b) salpetersalziges Wasser, aqua salsa a nitro; c) salpetersalziger (unfruchtbarer)

Boden, terra salsuginosa, sterilis; d) der Nahme zweyer Marktflecken in Ungarn.

Slatinný 3. salzig, salsus, salsuginosus: slatinná země, terra salsuginosa, sterilis, *B.* slatinná woda.

Slaučjm, *fut.* il, iti, vereinigen, verbinden, conjungere: s duši se slaučil, *K.*

Slaudjm, *fut.* il, iti, verführen, verleiten, inducere: dal se slauditi a swésti, *Vel.*

Slauha, y, *m.* s. sluha.

Slaup, u, *m.* Säule, *f.* columna; pamětnj slaup, Denksäule, etwa statua memorialis, monimentum; slaup sláwy, Ehrensäule, statua; slaup s rukami na rozcestj, Armsäule, Wegsäule, columna brachiata; obrazy a slaupy na rozcestj lépali, *K.* slaup na stánj, d. Stange, woran man im Stalle d. Pferde bindet, vacerra, *Vel. N.*

Slaupček, čku, *m. dim.* Säulchen, *n.* columella; 2) Stengelchen an den Gewächsen, cauliculus, scapus, stilus.

Slaupek, pku, *m.* vorh. 1), 2); b) Wachsstock, *m.* etwa glomus cereum.

†Slaupen, u, *m.* zrostl., podoria.

†Slaupenec, nce, *m.* zrostlina, epistylium.

†Slaupěnka, y, *f.* zr., stylidium.

Slaupjm, *fut.* il, iti, abschälen, abnehmen, decorticare, *Tob.* 5, 26. II. *rec.* slaupiti se, abschälen, (*neutr.*) decorticari.

Slaut, slauti, s. slowu.

Slaužjcý, ého, *m.*, *sl.* mládenec, Bedienter, Diener, famulus, minister.

Slaužjm, il, iti, dienen, a) ein Bedienter, Sklav, Magd ꝛc. seyn, servire, z. B. v někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicui; za djwku slaužiti, als Dienstmagd dienen, ancillari; b) einen Dienst erweisen, operam dare, dicare, alicui operam dare, dienen, Dienste thun, bey jemand, z. B. für Geld, aus Gefälligkeit; mohu, od. smjm Gim tjm slaužit? kann, od. darf ich Ihnen damit dienen, aufwarten? als Soldat dienen, stipendia facere, merere; k stolu slaužiti, bey Tische aufwarten, ministrare (cibos &c.) *Vel.* mšši slaužiti, Messe halten, sacrum (missae) celebrare; ktem sw. má se slaužiti wodau; swátostj welebnau pod obogj slaužiti; z kusu chleba slaužiti, schmarotzen, parasitum esse, *Syl.* c) dienlich, beförderlich seyn; čas slaužj, tempus favet, fert; ať slaužj k zdrawj! wohlbekommen! conducat! bezbožným štěstj slaužj, *K.* to slaužj k stálosti, facit ad constantiam; gak zdrawj slaužj? *sl.* wie ist das Befinden? quomodo vales? někoho klobaukem slaužiti, *sl.* mit entblößtem Haupte vor jemand stehen; -jwám, al, ati, *fr.*

Slaužnj, jho, *m.* *sl.* Stuhlrichter, judex nobilium, (Judlium), *hung.* szolgabíró.

Slaužnodworský, ého, *m.* vorh.

Sláw, a, *m. pl.* Slávi, Slawe, *m.* Winde, *m.* Slavus: Sláwy aneb Windy, *Vel.* Sláwi w klášteře Slowanském w Praze, *Id.*

Sláwa, y, *f.* Ruhm, *m.* gloria, claritas, celebritas; 2) Herrlichkeit, splendor, magnificentia: s welikau pompau a slawau obřezané, *Vel.*

Slawěna, y, f. ein Weibsnahme?
Slawjček, čka, m. dim. folg.
Slawjk, a, m. Nachtigall, f. luscinia, luscinius, od. motacilla luscinius, *Linn.* horný slaw., Waldnachtigall, sylvia luscinia, sl. hágný, Sproßer, od. Au-Nachtigall, sylvia philomela.
Slawjm, il, iti, feyern, feyerlich begehen, celebrare: tryumf slawil nad nimi, *B.* den wýročně swěcen a slawen, *Vel.* slawj wečeři P. cýrkew, *Kroc.* 2) verherrlichen, loben, lobpreisen, rühmen, praedicare, collaudare, efferre, *B.*
Sláwka, y, Hohe v. Stand, Geist.
Slawně, *adv.* ruhmvoll, rühmlich, gloriose; 2) herrlich, magnifice, splendide; 3) feyerlich, solenniter: to mu slawně připowěděl.
Slawnost, i, f. Rühmlichkeit, ruhmvolle Beschaffenheit, gloriosa ratio, gloriositas; 2) Feyerlichkeit, Fest, n. solenne, solennitas, festum, Luk. 21,1. tyto solennitates, t. g. slawnosti při křstaftjch ic. Pr. slawnost a zgewné wálky oznámenj, solennitas belli indicendi, *Vel.* nenadalé slawnosti, k. p. w čas dobré nowiny, Pr. den slawnosti, s. im folg. den slawný.
Slawný 3. rühmlich, ruhmvoll, glorreich, gloriosus, celebris: Nýlus potok slawný, *K.* 2) herrlich, magnificus, splendidus: forma nebe na pohledění slawná, *B.* obor swěta slawných, *Com.* wysoce slawný, hochlöblich, excelsus; wysoce slawného c. k. wogenského generálkomanda, *Kram.* 3) feyerlich, solennis; den slawný, feyerlicher Tag, auch Ehrentag, dies solennis: slawná processý; slawný průwod, pompa, *Syl.*
Slawoš, e, m. ein Mannsname.
†Slawozpěw, u, m. Ode, f. oda, *Sedlac'ek.*
Slečenje, n. sl. ein Anzug Wäsche: mám dwoge slečenje šat.
Slečinka, y, f. dim. folg.
Slečna, y, f. (verkürzt aus šlechtičná), Fräulein, n. virgo nobilis, insgem. domicella: Milost slečny.
Sled, u, m. Fährte, Spur, f. vestigium: po sledu gjti, *Syl.* 2) Häring (?)
Sledám, ol. s. špehugi.
Sledjm, il, iti, sl. s. sljdjm, (daher následugi ic.)
†Sledopis, u, m. Grundriß, m. ichnographia.
Slegi, fut. ex. slil, sljti, part slit, zusammen gießen, confundere; 2) abgießen, a) etwas v. etwas, z. B. Brühe vom Fleische ic. defundere; b) durch Gießen abbilden, effingere; 3) zusammen schmelzen, conflare, flando jungere, colliquefacere; 4) begießen, anschütten, perfundere: nečistotau šaty mu slil, Pr. slit gest z domu, Pr.
II. rec. sljti se, zusammen fließen, z. B. Blattern, fluere; b) zusammen schmelzen, liquefieri: když wěže hořela, zwonowé se slili, *Vel.* c) herab fließen, strömen: zázračný přjwal se slil, *Vel.*
Slěhám, s. zljhám, beschlafen.
Slěhám se, al, ati, sich senken, sidere, desidere.
Slehnu, fut. slehla, slehnauti, niederkommen, gebähren, kindeln, parere, partum edere; synem slehla, s. gebahr einen

Sohn; tegně slehnauti, ablegen, *D.* slehnutj, *n. verb.*
II. *rec.* sl-ti se, s. slěhám se.

Slémě, u. slemeno, *a, n.* na wrchu střechy, Grathsparren, *m.* cantherius, telamon superior; *croat.* szleme; (krokewnice, telamon inferior).

Slepačky, slepjačky, *adv. sl.* clausis oculis.

Slepák, *a, m.* s. slepec; 2) Blindschleiche? s. slepeyš.

Slepě, *adv.* blindlings, a) mit verschlossenen Augen, coece, sine oculorum usu; b) ohne Überlegung u. Wahl, caece, temere.

Slepcy, u. sleptám, *tal, tati,* s. chlemtám; 2) schlucken, verschlingen, deglutire, *Huss:* slepcýce gako zwěř tělo Krystowo.

Slepec, *pce, m.* Blinder, coecus; 2) Verblendeter, mit Blindheit geschlagener, obcaecatus.

Slepenj, *n.* Zusammenleimung, Zusammenklebung; b) Gemächt, *n.* figmentum: zná slepenj náše; 3) Blenden, *n.* obcaecatio.

Slepeyš, *e, m.* Blindschleiche, *f.* caecilia.

Slepičák, *a, m.* Hühnergeyer, *m.* Hühnerweihe, vultur albicans, *Klein,* falco aeruginosus, *Linn.*

Slepice, *f.* Henne, *f.* gallina; *pl.* slepice, Hühner; slepice nosná, Leghenne, *f.* gallina ovipara, adriana; sl. kropenatá, Perlhuhn, *n.* numida meleagris (idis), *f. Linn.* s. auch kwočna.

Slepičj 1. d. Hühner betreffend, gallinaceus, gallinarius; slepičj trus, Hühnermist, *m.* stercus gallinaceum; sl. hnjzdo, Hühnernest, *n.* nidus gallinarius; sl. bidlo, Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria.

Slepička, *y, f. dim.* kleine Henne, Hündchen, *n.* gallinula; - *ák, ka, y, f.* Hühnerhändler, -inn, s. krosnář.

Slepičnjk, *a, m.* Hühnerwärter, *m.* gallinarius, *R.*

Slepjm, *praes. il, iti,* blenden, caecare.

Slepjm, *fut. il, iti, en,* überhaupt zusammenfügen mit Leim, Schusterkleister, Pech, u. dgl. zusammenleimen, zusammenpappen, conglutinare; 2) z hliny rc., bilden, fingere.

Slépka, *y, f. sl.* s. slepice.

Slepnu, *fut.* slepl, slepnauti, blind werden, caecum fieri.

Slepota, *y, f.* Blindheit, *f.* caecitas; slepotau porazyti, s. oslepjm, *Syl.*

Sleptám, s. slepcy.

Slepugi, *owati,* s. slepjm, *fut.*

Slepý 3. *comp.* slepěgšj, *B.* blind, caecus; slepý k nesstěstj swému blind gegen sein Unglück; slepá bába, s. mžjtek; 2) unbestimmt, indefinitus, incertus (indeterminatus): slepá odpowěd a negistá zpráwa, *Vel.* s. auch ortel; slepý mustrunk nenadále držeti? *Vel.* 3) slepé okno, *sl.* ein zugemauertes Fenster.

Slétám, (sljtám), *fut. al, ati,* fliegend besuchen, alles od. einiges, volare, ad-, volando peragrare: sljtá wsseckо sličné kwjtj.
II. *rec.* slétati se, s. sletěti se.

Sletjm, *fut. ex. ěl, ěti,* herabfliegen, devolare.
II. *rec.* sletěti se, zusammen fliegen, convolare.

Slétnu, *fut. tl, tnauti, verb.*

Slewač, *e, m.* litec, Gießer, Bildgießer, *m.* fusor, toreuta, ae, *m.* torentes, ae, *m.* - stwj, *m.* Gießkunst, *f.* ars fusoria, *D.*

Slewačj 3. Gieß-, fusorius: slewacj lžjce, Gießkelle, *f.* trulla fusoria, ligula fusoria.

Slewák, u, *m.* Milchnapf, *m.* Milchasch, *m.* sinum.

Slewám, al, ati, s. slegi: slewané a ryté obrazy, *Vel.*

II. *rec.* slewati se, s. slegi, sljti se; potem se slewati, vom Schweiße triefen, sudore manare, *Syl.*

Slewek, wku, *m.* co se slewj, Nachlaß, *m.* das Nachgelassene, remissum, *Vel.*

Slewjm, *fut. ex.* il, iti, nachlassen, remittere.

Slewky, û, *m. plur.* richtiger als sljwky, d. zusammen gegossenen Überbleibsel, z. B. v. Bier.

Slewugi, owal, owati, vorh.

Slewunk, u, *m.* bess. slewek.

Sleychám, s. slýchám.

Sleychawám, s. slýchawám.

Sleywám, bess. slewám.

Slèz, u, *m.* Pappel, Malve, *f.* od. Pappelkraut, *n.* malva; slèz wysoký, Eibisch, Eibischkraut, *n.* althaea officinalis; sl. polnj, Augenpappel, Siegmarswurz, Fellriß, Mannigfalt, *n.* malva alcea; sl. krmný, Futtermalve, m. pabularis; sl. zagečj, s. zagečj.

Slezák, a, *m.* Schlesier, Silesius.

Slezenj, *n.* Niederkunft, Entbindung, partus: ona gest na slezenj, - der Entbindung nahe, *Cyr.*

Slèzám, al, ati, s. slezu.

Slèzsko, (Slèzko, *Vel.*) a, *n.* Schlesien, *n.* Silesia.

Slèzský 3. schlesisch, silesiacus.

Slezu, *fut.* slezl, slèzti, herabkriechen, derepere; 2) herabsteigen, descendere; 3) ausfallen, v. Haaren; 4) *cum acc. rei*, ersteigen, conscendere: Taboři slezli město Boleslaw w necy.

II. *rec.* slèzti se, zusammen kriechen, kriechend zusammen kommen, correpere.

Slezy, *pl. gen.* Slez, s. Slèzsko.

Slezyna, y, *f.* Milz, *f.* splen, lien.

Slib, u, *m.* Verheißung, *f.* promissio, promissum; 2) Bürgschaft, *f.* sponsio; 3) Gelübde, *n.* votum; slib činiti, včiniti, ein Gelübde thun, votum facere, suscipere, concipere; slib splniti, wyplniti, Gelübde erfüllen, votum solvere, persolvere, reddere; slib rušiti, zrušiti, Gelübde brechen, votum violare; slibem se zawázati, versprechen, Gelübde thun, voti sponsione se obligare; pokautný slib, heimliche Eheverlobung, Winkelehe, *f.* clandestina desponsatio, *Vel.*

†Sljbám, *fut.* al, ati, herabküßen: sljbám s twáře sljbám, *Neg.*

Slibce, *m.* Verheißer, *m.* promissor, pollicitator; 2) Bürge, *m.* sponsor.

Sljbjm, *fut. ex.* il, iti, s. slibugi.

Sljbjm se, *fut.* il, iti, beliebt werden, complacere; s. auch slúbjm, *sl.*

Slibný 3. viel versprechend, scheinbar, od. was gefällt, beliebt, (co se sljbiti - zaljbiti - může), spem faciens, speciosus, od. placens: slibné přjpowědi; pod slibnau barwau pokoge; slibné, slawné, štkwaucý náboženstwj, *K.* slibnými smysly přistrené náboženstwj, *K.* řečmi slibnými dali sy vši lekati, *K.* řeči twárné a slibné, *K.* žiwot těla slibný, weselý a podlé swěta šťastný, *K.* we wšeligakých wěcech slibných y

wtrpných, K. slibným djlem, K. explicat. ljbeznostj, krásau djla; -nost, i, f. vielsprechendes, schmeichelndes Wesen: y chwátegte s ochotnostj za těmi slibnostmi, K. slibnosti zpěwů.

Slibowánj, verb. v. folg.

Slibownj dům w Praze? Dlab.

Slibugi, owal, owati, verheißen, promittere, polliceri: slibuge swau čest a wjru, postawiti se sám ec. Pr. zlaté hory, od. hory doly slibowati, goldene Berge versprechen, aureos montes polliceri, K. 2) (za někoho), bürgen, Bürge seyn, cavere; 3) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschiehts gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; 4) slibowati člowěčenstwj (a poddanost), zuweilen blos slibowati, huldigen (einem Fürsten), homagium praestare, Vel. slibowali mu, sie huldigten ihm, Vel. sljbili mu člowěčenstwj, Id.

Slíčný 3. schön, wohlgestaltet, reizend, pulcher, formosus; -nost, i, f. Schönheit, schöne Gestalt, Reiz, m. pulchritudo, formositas.

Sljdjm, il, iti, spüren, nachspüren, ausspüren, investigare; očima po lidech sljditi, Cyr.

Sljdnjk, a, m. Spürer, Spürhund, m. canis sagax, canis investigator.

Sljdný 3. z.B. sl-ý pes, vorh.

Sljedjm, sl. s. sljdjm; 2) s. smeykám se 2).

Sljhám, s. slěhám, u. s. slehnu.

Sljhám se, s. slěhám se.

Sljkám, bess. swlékám, auskleiden.

Slimák, a, m. (gleichsam slinák, slinták?) Wegschnecke f. limax.

Sljn, u, m. Mergel, m. marga.

Slina, y, f. Speichel, Geifer, m. saliva, sputum: zwe, co mu slina k vstům (od. na gazyk) přinese, Syr.

Slinawec, wce, m. sl. der den Speichel rinnen läßt, salivosus.

Slinjm, il, iti, schäumen, spumare; 2) mit dem Speichel benetzen, saliva madefacere, humectare.

Slinowatý 3. mergelartig.

Slinták, a, m. Geiferbart, m. Geifermaul, n. salivosus.

Slintáček, čku, m. Geifertüchlein, n.

Slintám, al, ati, schäumen, spumare; 2) oft spürzeln, lillen, geifern, sputare.

II. rec. slintati se, dasselbe.

Slintawý 3. geiferig, salivosus; -wost, i, f. salivositas.

Slipek, pku, m. co se slepj, sl. Lypt. was anpickt, z.B. ein Laib Brod an den andern, im Ofen.

Sljpka, s. slépka.

Sljpám, ati, s. slepjm, fut.

Sljtám, fut. al, ati, s. slétám.

Slitek, tku, m. k.p. zlata, střjbra, Stange (v. Gold ec), massa.

Slitina, y, f. Gießwerk, n. gegossenes Bild; auch Guß, m. Masse, f. massa.

Sljtnu, s. slétnu.

Slitowánj, n. Erbarmen, n. Erbarmung, f. miseratio.

Slitowáwám se, owati, s. slitugi.

Slitownice, f. Erbarmerinn, f. misericors, (miseratrix); 2) Gnadenstuhl, propitiatorium, Ex. 25, 17.

Slitownjk, a, m. Erbarmer, misericors, miserator.

Slitowný 3. barmherzig, erbarmungsvoll, misericors.

Slitugi se, fut. ex. owal, owati,

[illegible], sich erbarmen, misereri, misarescere; s. folg.

Slitugi se, rec. impers. cum dat. pers. & gen. rei, Mitleiden haben, sich erbarmen, miseret [illegible] slitowalo se mu takowého [illegible] newinného; slito[illegible] mu toho až do hněwu; [illegible] se gich Elizeowi, K. [illegible] se mu toho slitowalo, [illegible] aby se kamenj y o[illegible] slitowati.

[illegible] part. v. slegi.

[illegible] f. Pflaume, f. eine be[illegible] Obstfrucht, prunum; [illegible] slíwy, s. hlussice; 2) [illegible]umenbaum, m. prunus. S. [illegible] strendljk.

[illegible], -se, bess. slewám, -se.

[illegible]ka, y, f. dim. v. sljwa.

[illegible]ky, bess. slewky.

[illegible]nice, f. sl. folg.

Sliwnjk, u, m. sl. Pflaumengarten, Zwetschgengarten, m. prunetum.

Sliwoň, ě, m. Flegel, m. rusticus: sliwoň, bliwoň, Syl.

Sljwowj, n. Pflaumenbäume, pruni.

Sljwowice, f. sl. Zwetschgenbrantwein, Sliwowitz, insgem. slivorium, silvorium.

Sljwownjk, u, m. sl. Pflaumenkuchen, m. placenta prunata.

Sljwowý 3. vom Pflaumbaume, z. B. sljwowé dřjwj; 2) v. Pflaumen gemacht od. mit Pflaumen belegt, z. B. sljwowý koláč, vorh.

Sljž, e, m. (sl.) Schubnudel, Nudel, f. Mehlspeise, turunda; pl. sliže, slizky, funduli; 2) Gründling, m. Schmerle, cobitis barbatula, insgem. fundulus, (sl. auch plž, v. plzký).

Slizám, sljži, fut. fr. slizal, sljzati, s. sljznu.

Sljžek, žku m. dim. v. sljž.

Slizko, bess. Slézsko.

Slizký 3. s. slzký.

†Sliznatec, tce, m. zrostlina, stilbum.

Sljznu, fut. ex. sljzl, sljznauti, ablecken, lambere, lingere; sljznauti sobě něco, etwas erwischen, dav. tragen.

Sliznu, praes. zl, znauti, s. oslíznu.

Slnce. slnco, a, n. sl. s. slunce.

Slnéčko, sl. s. slunéčko 1).

Slnečnjk, sl. s. slunečnjk.

Slnko, a, n. sl. s. slunéčko.

Slnu, nul, nauti, übergehen, v. Augen, (suffundi lacrymis?); hledjcýmu naň oči slnuly.

Sloboda, y, f. sl. s. swoboda.

†Sloanka, y, f. zrostl., Sloanea.

†Sloh, u, m. (v. složjm?) das soll nach einigen Neuern, Styl, Schreibart, f. stylus bedeuten; s. d. Anm. bey přjloha, u. vgl. poloh.

†Sloha, y, f. das soll Strophe heißen; vgl. vorh.

Slombidlo, a, n. ein großer Kerl, Kachel, m. longurio, m.

Slon, a, m. Elephant, m. elephantus, elephas.

†Sloněnka, y, f. zrostlina, elephantopus.

Slonowina, y, f. eine Art sehr bösartigen Aussatzes, elephantiasis.

Slonjm, il, iti, scheinen, v. der Sonne? odewssad mu nebe yasné slonj, Puchm.

Slonowý 3. Elephanten-, z. B. slonowá trauba od. slonowý nos, Elephantenrüssel, m. proboscis, (idis), f. slonowá kost, Elfenbein, n. ebur.

Slopám, al, ati, saufen, übermäßig trinken, potare; -ánj, n. Saufen, n. potatio.

Slopec, pce, m. sl. (statt sklopec?) Falle für großes Wild, laqueus;

pl. sl. na slopce gjt, klásť, so legen, daß es bald umfällt ꝛc.

Slota, y, f. garstiges übles Wetter, tempestas tristis, auch blos tempestas; 2) Gesindel, n. Jahnhagel, m. faex hominum.

Slowáčka, y, f. Slowakinn, f. Slava.

Slowácký z. slowakisch, (unrichtig schlawakisch), Slavicus; po slowácky, sl. auf slowakisch, auf slowakische Art, more Slavico (Slovacico).

Slowák, a, m. eigentlich der Slowak (Slawe) im nördlichen Ungarn, insgem. Slavus; Slowáky, pl. Slowakenland, n. Slowakey, f. boli, (byli) na Slowákoch, sl. 2) überhaupt Slawe, (Slowan), Pelz. D. (král) Slowanský (Ιλλυριος) kraluge nad swými Slowáky, Cyr. od Jawana Rekowé a Slowácy pocházegj, dle zdánj rabjnů, K.

Slowan, a, m. ein Slawe überhaupt, Slavus, Slavonius, auch Illyrius, Cyr. - nka, y, f. - inn, f. - va, - nia.

Slowansko, a, n. das heutige Slavonien, unterhalb Süd-Ungarn, Slavonia.

Slowanský od. Slowenský z. slawisch, slawonisch, Slavicus, Slavonicus, (Illyricus, Cyr.); - ský, po slowansku, adv. slawisch, auf slawische Art, slavice, more Slavorum.

Slowany, m. pl. das vorm. vom Karl IV. gestiftete Kloster der Slawen Emaus, in der Prager Neustadt.

Slowenčina, y, f. d. slawische, (insbesondere d. slowakische) Sprache, lingua Slavica.

Slowenka, y, f. s. Slowanka; 2) Slowakinn, (was diese selbst für schöner - edler - halten, als das gemeine Slowáčka), Slava: kde Slowenka, tam zpěw, prov.

Slowenský z. s. Slowanský, D. b) insbesondere slowakisch, (edler als slowácký).

Anm. 1. Die natürlichste Ableitung des Wortes Slowan, Slowák, ist d. v. slowo: d. h. der deutlich, od. deutliche Worte vorbringt, spricht, (s. u. vgl. Němec); so wie das Wort Deutsch, Deutscher, v. deutlich, od. desselben Wurzel Deut herkommt: ich spreche zu deutsch, d. h. deutlich, verständlich, sagt man auch heut zu Tage. So scheint auch das Magyar eigentlich deutlich zu bedeuten, wie man aus dem Worte magyarázni (erklären) schließen kann. Slowo aber (so wie slowutný), kommt wahrscheinlich vom slowu, (ich nenne mich), her, wovon Slowan schwerlich unmittelbar gebildet ist, so daß es einen Benannten, der einen Nahmen hat, bedeuten sollte. - Andere leiten das Wort v. sláwa ab; andere denken hier auch an die häufig vorkommende Endung der slawischen Nahmen wie Swatoslaw, Měčislaw ꝛc.

Anm. 2. Ganz unrichtig schreibt u. spricht man Sklave, Sklavonier, Sklavonien, Sclavus, Sclavonicus, Sclavonia, statt Slawe, Slavus &c. Diese irrige Sylbe Skla, ist aus dem unrichtigen griechischen Σκλαβηνος entstanden. Der Grieche hat in seiner Sprache die Sylbe sla nicht, wohl aber die Sylbe σκλα, σκλη; daher sagte u.

Slunečnice, *f.* Sonnenblume, *f.* helianthus annuus.

Slunečnjk, u, *m.* Sonnenwende, *f.* Sonnenwirbel, *m.* Pflanze, heliotropium; 2) † der Zeiger an der Sonnenuhr, *Neg.*

Slunečnost, i, *f.* Sonnenschein, *m.* lumen solis, clarus sol.

Slunečný 3. v. der Sonne herrührend, solaris, solarius; slunečný blesk, Sonnenglanz, *m.* splendor solis; sluneční hodiny, Sonnenuhr, horologium solarium, auch blos solarium; slunečná bylina, s. otočnjk, *Vel.* slunečný kwět, Sonnenblume, *f.* flos solis, pseudo-panax chironium, *Vel.* s. auch rosyčka.

Sluněnj, *n.* Sönnen, Sonnen, einer Sache, insolatio; sich selbst, apricatio.

Slunjm, il, iti, sonnen, sönnen, insolare; - se, apricari.

Slunný 3. sonnicht, apricus?

Slup? přes slup, *Vel.*

Slupice, (slupnice), *f.* cluba, Griechsäule, *f.* columella lignea, *R.*

†Slupka, y, *f.* Schale, *f.* crusta? *Jungm.*

Slupto, *a, n.* ein Schluck, z. B. Weins.

Slussjm, *el, eti,* anstehen, passen, sich schicken, aptum od. accommodatum esse, z. B. to ti slussj, dobře ti to slussj, dieß steht dir wohl an, v. körperlichen Dingen, hoc te decet, vestis te decet: pěkně mu slussj koruna geho, *Vel.* v. unkörperlichen Dingen, decere, dignum esse; neslussetí, übel anstehen, übel lassen, dedecere; 2) gehören, unterworfen seyn, subesse: ten král slussj pod welikého Krále.

Slussně, *adv.* anständig, wohlanständig, decore, decenter, auch apte; 2) billig, ex aequo, auch merito.

Slussnost, i, *f.* Anstand, Wohlanstand, *m.* decor; 2) Gebühr, Billigkeit, *f.* z. B. der Sache, aequitas: slussnost (milost práwa), aequitas, *Com.* to gest tak z práwa a slussnosti darmo má, *Com.*

Slussný 3. anständig, wohlanständig, decorus, conveniens; 2) billig, v. Dingen, gebührlich, geziemend, aequus, auch zuweilen, justus.

Slůwko, *a, n. dim.* s. slowjčko.

Služba, *y, f.* Dienst, *m.* a) Bedienung, Aufwartung, α) eines Sklaven, servitus, servitium eines jeden, ministerium; k službám, *sl.* na službu, (Compl.) Ihnen zu dienen, insgem. ad servitia; službu swau wzkazugi W. Milostem, *Cyr.* β) služba wogenská, zuweilen blos služba, Kriegsdienst, *m.* militia: na službu, na wognu táhnauti, in den Krieg ziehen, *R.* služba od. služby Boží, zuweilen blos služby, Gottesdienst, cultus Dei, divinus; služby sławené, Zal. weřegné služby Boží, der öffentliche Gottesdienst, sacra, (orum); den Gottesdienst halten, verrichten, sacra celebrare, sacris operari; při službách Božích býti, dem Gottesdienst beywohnen, interesse sacris; b) einzelner Dienst, α) mit dem Körper, opera; β) Gefälligkeit, *f.* officium; ponjžená služba, (Compl.) unterthäniger Diener; má služba,

Ihr Dienerzk službám wolný, dienstwillig; c) feyerliche Aufwartung, Dienst, ministerium solenne: služba krály činilo wedem rytjřstwo, *Vel.* službu pohřebnj činili cýsaři, *Id.* cýsař Ferd. službu činil a pohřeb Karlowi V. *Id.* d) Dienstlohn, Sold, *m.* salarium, stipendium: služba gim zadržána, i. e. žold, *Vel.* má služby na měsýc 1 1/2 dukátu, *Id.*

Službička, y, *f. dim.* v. vorh.

Služebkyně, *f. sl.* folg. ponjžená služebkyně, unterthänige Dienerinn, (Compliment).

Služebnice, *f.* Dienerinn, *f.* serva, ministra, famula, operam dans alicui, inserviens.

Služebnjčj, 1) folg. *Syl.*

Služebnický 3. Dieners, auch knechtisch, servilis.

Služebnjk, *a, m.* Diener, *m.* a) der eines andern Willkühr unterworfen ist, servus; b) der andere bedient, Aufwärter, minister, famulus; služebnjk cýrkwe, od. slowa Božjho, Prediger, minister ecclesiae, od. verbi divini; přjsežný služebnjk práwa, geschworner Gerichtsdiener, Scharfrichter, *Pr.* služebnjk práwa, s. kat, *Vel.* služebnjk na oko, Augendiener, specie minister, specie officiosus; sl. ponjžený, unterthäniger Diener (Compl.), insgem. humillimus servus; c) Verehrer, z. B. Gottes, cultor Dei, v. jedem frommen Menschen; d) der Gefälligkeiten erweiset, operam dans alicui, inserviens, servus.

1. Služebný, ého, *m.* s. wogák, od. žolnéř, (serviens): pustil služebným preys, *Vel.* služebný lid, Truppen, *Id*

2. Služebný 3. dienstbar, a) zu körperlichen Diensten verbunden, servus, a, um; služebné práwo, njmž my někomu aneb zase nám někdo zawázán gest, *Pr.* b) od. posluž itedlný, zu dienen bereit, dienstfertig, officiosus: přjwětiwá a služebná náklonnost, *Vel.* má služebná wděčnost, služebná uctiwost, *Cyr.* -ně, *adv* officiose, od. auch subditi more: služebně Wašj Milosti žádám, unterthänig, *Cyr.* služebně seznáwám, *Id.* Wašj Milosti služebně wolný Abrah. z Gynterrodu, (bey Unterschriften), unterthänig dienstwilliger –; 2) unwesentlich, zufällig, *opp.* podstatný, *K.* wěcy podstatné a wěcy služebné neb připadné, *Com.* v Wjře apostolské (Credo) zawjragj se wěcy podstatné: tři osoby gednoho Boha, tři skutkowé téhož Boha, – a wěcy služebné, gako: shromážděnj obecné y obzwlásstnj zc. *Com.* – nost, i, *f.* Dienstbarkeit, a. Verpflichtung zu körperlichen Diensten, z. B. eines Menschen, Ackers, Hauses, Dienstbarkeit, servitus: služebnost na wěcy neb na gruntu záležegicý (hospodářská), služebnost na osobě, *Pr.* dům Pawlůw domu mému služebnostj zawázán gest, *Pr.* služebnost na gruntech, servitutes, *Pr.* b) Dienstfertigkeit, *f.* officium; služebnost na oko, s. pokrytstwo, *D.* c) služebnost cýrkewnj, od sl-nost swatého ewange'ium, Kirchenamt, *n.* Predigtamt, ministe-

[illegible] Dienst- [illegible] flužka [illegible] železné [illegible] aunengie. [illegible] Boden in der [illegible] fluch; 2) Ge- [illegible] rumor; *pl.* sly- [illegible] ati, *fr.* v. slyšjm: [illegible] y konati mocně, *K.* [illegible] el. ati, *frequ.* [illegible] verb. v. folg. Hören, auditus, &c. ze slyssenj, v. Hörensagen, ex auditu, fama.

Slyšim, el, eti, hören, audire: auch Audienz geben, *Syl.* slyš! höre! heus! b) verhören, vor Gericht, quaerere de -, audire, *Vel.* c) *cum praep.* na, verstehen, intelligere: může se to slysseti na wrchnost, das kann von der Obrigkeit verstanden werden, *K.* na maudrost to slyssjc, *K.* Kaldeyský wykladač ta slowa na Krysta P. zgewně slyssj, *K.*

Slýzám, *beff.* slézám, s. slezu.

Slza, y, *f.* u. slze, *f.* Thräne, *f.* des Auges, auch des Baumes, Weinstocks, lacryma.

Slzawý 3. thränend, lacrymans, lacrymosus; - wě, *adv.* mit Thränen, lacrymose.

Slzenj, *n.* Thränen, lacrymatio.

Slzký 3. schlüpfrig, lubricus, auch im moral. Verstande: slzké a plšké wěcy bez studu tlampagj, *Com.*

Slzyčka, y, *f. dim.* v. slza, Thränchen, *n.* lacrymula.

Slzým, el, eti, thränen, a) v. Menschen, lacrymare, lacrymari, flere, (weinen); vom Weinstocke u. andern Pflanzen, lacrymare, lacrymari.

†Slzywka, y, *f.* zrostl., coix.

Smačjm, *fut.* el, eti, s. smočjm.

Smačný 3. *sl.* schmackhaft.

Smad, smjad, u, *m.* s. smed.

Smaha, y, *f.* der Geruch, od. Duft v. gebratenen, gekochten, versengten Dingen, nidor: hence smaha a připálenina se držj, *K.*

Smahnu, smahl, smahnauti, dorren, torreri; auch *act.* für smažiti, *Syl.*

Smánj, *n.* Lachen, *n.* risus.

Smaragd, u, *m.* Smaragd, smaragdus.

Smát, smáti se, s. směgi se.

Smathám, al, ati, s. spletu; -aný 3. *partic.* s. spletený, *Syl.*

Smatu, *fut.* smátl, smásti, verwirren, conturbare, confundere: smatená směsyce, confusum chaos, *Com.* s prsti smásti, s. prst: chrámy s prsti smátli.

Smazacý 1. s. psacý tabulka.

Smazám, smaži, *fut.* smazal, smazati, auslöschen, wegwischen, wegstreichen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.

Smaženka, y, *f.* Sterz, *m.* Mehlspeise, etwa fricta, od. frixa (testa).

Smažený 3. *part. pass.* v. folg.

Smažjm, il, iti, rösten, auf dem Feuer, frigere: smažen na olegi w kotle, *Com.* smažená ryba, Backfisch, piscis frixus, *Vel. N.*

Smečka, y, *f.* co se lehce smekne, - glitscht -, z. p. na smečku, (nach andern na smyčku), ne na

suk (na vzel, zádrhmo), vvázati; daher 2) Sprenkel, m. Schlinge, f. pedica, tendicula, *R* auch stupice; 3) Koppel, f. a) Band, n. copula; ze smečky pustiti psy; auch Hetzriemen, Hetzstrick, *D.* b) gekoppelte Dinge; z. B. smečka chrtů, eine Koppel (Band) Windhunde, copulati vertagi.

Smecy, *fut. tati*, s. smetám 1).

Smed, u, *m. sl.* Durst, m. - dlý 3. durstig, sitiens.

Smědý 3. s. snědý, *Vel. N.*

Směgi se, smál se, smáti se, *imper.* směg se, lachen, ridere: něčemu se smáti, über etwas lachen, ridere de re, auch rem; někomu se smáti, über jemand lachen, ridere de aliquo, u. aliquem; smáti se w hrst, ins Fäustchen lachen, in sinu gaudere; b) fig. *sl.* gedeihen, gut stehen, vigere, florere: směge se hospodářstwj.

Smekám, *al, ati*, s. smeknu.

Smeklice, *f. sl. Nitr.* s. smokwice.

Smeknu, *fut. ex.* smekl, smeknauti, abziehen, z. B. den Hut, demere de capite suo.

II. *rec.* smeknauti se, gleiten, ausgleiten, glitschen, labi: noha se mi smekla, a gá vpadl na koleno.

Směljk, *a, m.* Naseweise, m. nasutulus.

Smělý 3. kühn, (keck), audax; - le, *adv.* audaciter, audacter; - lost, i, *f.* Kühnheit, audacia; bláznowá smělost, Tollkühnheit, temeritas, audacia ferox, *Syl.*

Směna, y, *f.* Wechsel, m. a) Abwechselung, vicissitudo, vices; b) Vertauschung, *f.* permutatio, commutatio, cambium: směna wěznůw; směnau se wyswobozugj zagatj (we wálce), *Com.* c) Schuldverschreibung, *f.* syngrapha.

†Směnice, *f.* -čka, *f.* Einlösungsschein, m. scheda reluitoria, *Leschka.*

Směnjm, *fut. ex.* il, iti, verwechseln, tauschen, umtauschen, mutare, commutare, permutare: směňowali s tebau kupectwj swá, *B.*

Směnný 3. z. B. směnný list, Wechselbrief, m. syngrapha.

Směňugi, *owati*, s. směnjm.

†Směr, u, *m.* Richtung, directio.

Směrám se, *sl. fut.* al, ati, durch Messen weniger werden.

Směřjm, *fut.* il, iti, zielen, a) z. B. mit dem Gewehre, petere: na něco, auf etwas, rem; někým, mit etwas, re, od. collineare, dirigere, z. B. hastam ad rem; b) etwas zur Absicht haben, spectare, z. B. rem od. ad rem, od. hominem: wjm, k čemu směřuge; c) wohin denken, in Gedanken haben, spectare rem od. ad rem; d) *sl.* s. smjřjm, *fut.*

Směrné, ého, *n. sl.* Versöhnungstrunk, *m.* potus reconciliationis.

Směřugi, *owal, owati*, s. směřjm; d) gegen einander halten, messen, comparare: powahy a přjběhy onoho starého lidu s obyčegi nynégssjho směřowati, *K.*

Směs, u, *m.* s. směsyce.

Směsek, sku, *m.* Gemenge vom Getreide, mixtura frumenti.

††Směšnohra, y, *f.* Posse.

†Směšnohrdinský 3. komisch-heroisch, z. B. Gedicht, comico-heroicus, *Hněwkowsky.*

[illegible] 3. lächerlich, werth be-
lacht zu werden, ridiculus, ri-
dendus; b) komiſch, poſſier-
lich, comicus, ludicrus, ludi-
cer; ſměſſná opera, komiſche
Oper, drama musicum lu-
dicrum; 2) der gern lachet, ri-
sus amans; -ně, adv. -le.

Směſſugi, -ſe, owati, ſ. ſmjſým.

Směſtnám ſe, mor. ſměſtnám
ſe, fut. al, ati, hinein gehen, ge-
faßt werden, capi.

Směſtjm ſe, (v. mjſto), iti, sl. verb.

Směſyce, f. Gemiſche, n. Miſch-
maſch, m. Verwirrung, f. cha-
os: ſměſyce přeſpolnjch lidj;
-čný 3. chaoticus: ſměſyčné
množſtwj lidu; ſměſyčný lid,
Vel. -ně, adv. ſ. weſměs, Syl.

Smět, u, m. sl. Nitr. oſypánj na
těle, Ausſchlag.

Smetač, e, m. der kehrt, abkehrt,
purgator, verrens; -čka, y, f.
-trix.

Smetadlo, a, n. folg. R.

Smeták, u, m. Bartwiſch, Kehr-
wiſch, Abſtauber, m. scopae,
molocrum, R.

Smetám, fut. fr. al, ati, ſ. shá-
zým: s aučadů ſmetati; 2) zu-
ſammenkehren, converrere.

Smetana, y, f. Milchrohm, m.
Sahne, flos lactis.

Smeti, f. pl. Kehricht, Auskeh-
richt, n. purgamenta, pl. quis-
quiliae, pl. ſ. auch ohryzek.

†Smetiprach, u, m. proſywač
prachu, Müllerbeutler, polin-
tor, R.

Smetiſko, a, n. sl. folg.

Smetiſſtě, n. Kerichthaufen, m.
sterquilinium.

Smetliwý 3. i. e. s ſmetmi ſmj-
ſſený, Syl.

Smetniſko, sl. ſ. ſmetiſko.

Smetniſſtě, n. ſ. ſmetiſſtě.

Smetu, fut. tl, ſměſti, ſ. ſmetám
2); fig. poprawce mečem mu
hlawu ſmetl, d. i. ſťal, Com.

Smeyčjm, il, iti, folg. 2) kehren mit
dem Beſen, verrere, everrere.

Smeykám, al, ati, ſchleppen,
ſchleifen, ziehen, trahere; klo-
bauček ſmýkati, den Hut ab-
ziehen, Lomn. hauſličky ſe ſmyč-
cem ſmýkagj; Com. geſchiehts
mit Gewalt, ſo ſteht auch ra-
ptare: -pooličých; -za wlaſy. Pr.

II. rec. ſmeykati ſe, ſchlep-
pen, geſchleppt werden, z. B.
pláſſť ſe ſmeyká, der Mantel
ſchleppt, trahi, fluere; 2) he-
rum ziehen, herum ſchweifen,
vagari, Deut. 28, 25. po ho-
dech, ſwadbách ſe ſmeykati, Syr.

Smeyſſljm, el, eti, denken, a) ge-
ſinnt ſeyn, cogitare, sentire;
2) urtheilen, meynen, sentire,
judicare; 2) dafür halten, glau-
ben, credere, judicare, puta-
re, arbitrari.

Smeywám, al, ati, ſ. ſmýwám.

Smjch, sl. ſmjech, u, m. Lachen,
n. Gelächter, n. risus.

Smjchám, fut. ati, ſ. ſmjſým.

Smida, y, f. sl. ſ. ſnida.

Smjechota, y, m. u. f. sl. der od.
d. gern lacht; 2) Lachtaube, Zuk-
kertaube, f. columba risoria.

Smjeſſný 3. sl. ſ. ſmjſſný.

Smjeſým, sl. ſ. ſmjſým.

Smjlám? čáp gim ſmjlá, gak
ſluſſj, a kteréž dopadne, ꝛc. Vel.

Smjljm ſe, obs. für zaljbit ſe.

†Smilka, y, f. zroſſlina, nar-
dus, (iſt eigentlich ſerbiſch).

Smilně, adv. unzüchtig, impudice

Smilněnj, n. Hurerey, f. a) hu-
reriſche That, stuprum; b) hu-
reriſcher Umgang, consvetudo
impudica.

Smilnjk, a, m. Hurer, in od. au-

ßer der Ehe, adulter, od. impudice vivens, stuprum faciens, auch scortator; -nice, f. Hure, d. durch unerlaubten Beyschlaf ihre Keuschheit verletzt, impudica, adultera.

Smilnjm, il, iti. Unzucht treiben, impudice vivere, stupra facere.

†Smilnokrewnjk, Blutschänder?

Smilný 3. unzüchtig, unkeusch, impudicus; -nost, i, f. Unzucht, f. Unzüchtigkeit, Unkeuschheit, impudicitia; s. smilstwj, Syl.

Smilowánj n. Erbarmen, n. Erbarmung, f. misericordia, miseratio; nad někým, nad něčjm, über jemand, od. etwas, alicujus &c.

Smilowáwám se, al, ati, frequ. v. smilugi se.

Smilstwj, n. (selten swilstwo, a, n.) Unzucht, a) Unzüchtigkeit, impudicitia; b) eine hurerische That, z. B. gegen ein Frauenzimmer, stuprum; smilstwj páchati, Hurerey treiben, s. smilnjm.

Smilugi se, praes. u. fut. owal, owati, sich erbarmen, misereri: smilugi se nad tebau, ich erbarme mich über dich, misereor tui, od. miseret me tui, od. miserescit me tui, miseror te.

Smjm, směl, smjti, imper. směg, dürfen, Macht od. Erlaubniß haben, habere potestatem, z. B. gjti, gehen, eundi. Sehr oft steht hier licere, z. B. smjm, smjš &c. ich darf, du darfst &c. mihi licet, tibi licet &c. 2) sich unterstehen, audere.

Smjr, u, m. s. smjřenj 1), Neg.

†Smjra, y, f. metrum, P.

Smjrce, m. Versöhner, der Personen, reconciliator.

Smjřenj, n. Versöhnung, z. B. einer Person, reconliatio, placatio, propitiatio; 2) Richtung, Absehen, n. directio.

1. Smjřjm, praes. el, eti, s. směřjm; 2) s. směřjm, b): včitelé, kteřj neybljžegi k pjsmu smjřegi; ta wěc k tomu slowo koncy smjřela.

2. Smjřjm, fut. ex. il, iti, versöhnen, jemand, od. zwey Partheyen, placare, propitiare, reconciliare; s někým, mit jemand, cum aliquo, od. alicui reconciliare, placare aliquem alicui, od. in aliquem; smjřiti se s někým, sich mit jemand versöhnen, reconliari alicui, od. cum aliquo, od. redire in gratiam cum aliquo.

Smjrliwý 3. versöhnlich, placabilis; -wě, adv. -liter; -wost, i, f. -keit, f. -litas.

Smjšek, ška, m. Lacher, der lacht, risor.

†Smjšenina, y, f. Miscellen?

Smjšenj, n. Vermischung, f. permistio, od. permixtio; 2) das Bewegen zum Lachen, n.

Smjšjm, il, iti, zum Lachen bringen, ridere facere.

Smjsým, fut. ex. yl, yti, imper. směs, vermischen, miscere, permiscere. commiscere: s něčjm, mit etwas, cum re.

II. rec. smjsyti se, sich vermischen, se miscere, permiscere, od. misceri, permisceri; sich fleischlich vermischen, miscere corpus, e. g. cum aliqua &c. od. rem habere, z. B. cum aliquo &c. od. coire.

Smjtám, al, ati, s. shazugi: smjtati někoho s auřadu, Vel. 2) widerlegen, refutare, confutare: důwody gegich smjtá, K. smjtati odpory, K. smjtá s sebe, confutat accusationem,

nad někým, sich erbarmen, misereri, miserescere; s. folg.

Slituge se, *rec. impers. cum dat. pers. & gen. rei*, Mitleiden haben, sich erbarmen, miseret me: slitowalo se mu takowého počtu lidu newinného; slitowalo se mu toho až do hněwu; slitowalo se gich Elizeowi, *K.* nemálo se mu toho slitowalo, *Cyr.* mohloby se kamenj y oupukám slitowati.

Slitý 3. *part.* v. slegi.

Slžwa, y, *f.* Pflaume, *f.* eine bekannte Obstfrucht, prunum; koňské slžwy, s. hlussice; 2) Pflaumenbaum, *m.* prunus. S. auch sspendlík.

Slžwám, -se, bess. slewám, -se.

Slžwka, y, *f. dim.* v. slžwa.

Slžwky, bess. slewky.

Slžwnice, *f. sl.* folg.

Slžwník, u, *m. sl.* Pflaumengarten, Zwetschgengarten, *m.* prunetum.

Slžwoň, ě, *m.* Flegel, *m.* rusticus: slžwoň, blžwoň, *Syl.*

Slžwowj, *n.* Pflaumenbäume, pruni.

Slžwowice, *f. sl.* Zwetschgenbrantwein, Sliwowitz, insgem. slivorium, silvorium.

Slžwownjk, u, *m. sl.* Pflaumenkuchen, *m.* placenta prunata.

Slžwowý 3. vom Pflaumbaume, z. B. slžwowé dřjwj; 2) v. Pflaumen gemacht od. mit Pflaumen belegt, z. B. slžwowý koláč, vorh.

Slžž, e, *m.* (*sl.*) Schubnudel, Nudel, *f.* Mehlspeise, turunda; *pl.* slžže, slžžky, funduli; 2) Gründling, *m.* Schmerle, cobitis barbatula, insgem. fundulus, (*sl.* auch plž, v. plzký).

Slžzám, slžži, *fut. fr.* slžzal, slžzati, s. slžznu.

Slžžek, žku *m. dim.* v. slžž.

Slžzko, bess. Slézsko.

Slizký 3. s. slzký.

†Sliznatec, tce, *m.* zrostlina, stilbum.

Slžznu, *fut. ex.* slžzl, slžznauti, ablecken, lambere, lingere; slžznauti sobě něco, etwas erwischen, dav. tragen.

Sliznu, *praes.* zl, znauti, s. osliznu.

Slnce, slnco, *a, n. sl.* s. slunce.

Slnéčko, *sl.* s. slunéčko 1).

Slnečnjk, *sl.* s. slunečnjk.

Slnko, *a, n. sl.* s. slunéčko.

Slnu, nul, nauti, übergehen, v. Augen, (suffundi lacrymis?); hledjcýmu naň oči slnuly.

Sloboda, y, *f. sl.* s. swoboda.

†Sloanka, y, *f.* zrostl., Sloanea.

†Sloh, u, *m.* (v. složjm?) das soll nach einigen Neuern, Styl, Schreibart, *f.* stylus bedeuten; s. d. Anm. bey přjloha, u. vgl. poloh.

†Sloha, y, *f.* das soll Strophe heißen; vgl. vorh.

Slombidlo, *a, n.* ein großer Kerl, Klachel, *m.* longurio, *m.*

Slon, *a, m.* Elephant, *m.* elephantus, elephas.

†Slonénka, y, *f.* zrostlina, elephantopus.

Slonowina, y, *f.* eine Art sehr bösartigen Aussatzes, elephantiasis.

Slonjm, il, iti, scheinen, v. der Sonne? odewssad mu nebe gasné slonj, *Puchm.*

Slonowý 3. Elephanten-, z. B. slonowá trauba od. slonowý nos, Elephantenrüssel, *m.* proboscis, (idis), *f.* slonowá kost, Elfenbein, *n.* ebur.

Slopám, al, ati, saufen, übermäßig trinken, potare; - ánj, *n.* Saufen, *n.* potatio.

Slopec, pce, *m. sl.* (statt klopec?) Falle für großes Wild, laqueus;

pl. sl. na slopce gjt, klást, so legen, daß es bald umfällt &c.

Slota, y, *f.* garstiges übles Wetter, tempestas tristis, auch blos tempestas; 2) Gesindel, *n.* Jahnhagel, *m.* faex hominum.

Slowáčka, y, *f.* Slowakinn, *f.* Slava.

Slowácký z. slowakisch, (unrichtig schlawakisch), Slavicus; po slowácky, *sl.* auf slowakisch, auf slowakische Art, more Slavico (Slovacico).

Slowák, a, *m.* eigentlich der Slowak (Slawe) im nördlichen Ungarn, insgem. Slavus; Slowáky, *pl.* Slowakenland, *n.* Slowakey, *f.* boli, (byli) na Slowácích, *sl.* 2) überhaupt Slawe, (Slowan), *Pelz. D.* (král) Slowanský (Ιλλυριος) kraluge nad swými Slowáky, *Cyr.* od Jawana Řekowé a Slowácy pocházegj, dle zdánj rabjnů, *K.*

Slowan, a, *m.* ein Slawe überhaupt, Slavus, Slavonius, auch Illyrius, *Cyr.* - nka, y, *f.* - inn, *f.* - va, - nia.

Slowansko, a, *n.* das heutige Slavonien, unterhalb Süd-Ungarn, Slavonia.

Slowanský od. Slowenský z. slawisch, slawonisch, Slavicus, Slavonicus, (Illyricus, *Cyr.*); - ský, po slowansku, *adv.* slawisch, auf slawische Art, slavice, more Slavorum.

Slowany, *m. pl.* das vorm. vom Karl IV. gestiftete Kloster der Slawen Emaus, in der Prager Neustadt.

Slowenčina, y, *f.* d. slawische, (insbesondere d. slowakische) Sprache, lingua Slavica.

Slowenka, y, *f.* s. Slowanka; 2) Slowakinn, (was diese selbst für schöner - edler - halten, als das gemeine Slowáčka), Slava: kde Slowenka, tam zpěw, *prov.*

Slowenský z. s. Slowanský, *D.* b) insbesondere slowakisch, (edler als slowácký).

Anm. 1. Die natürlichste Ableitung des Wortes Slowan, Slowák, ist d. v. slowo: d. h. der deutlich, od. deutliche Worte vorbringt, spricht, (s. u. vgl. Němec); so wie das Wort Deutsch, Deutscher, v. deutlich, od. desselben Wurzel Deut herkommt: ich spreche zu deutsch, d. h. deutlich, verständlich, sagt man auch heut zu Tage. So scheint auch das Magyar eigentlich deutlich zu bedeuten, wie man aus dem Worte magyarázni (erklären) schließen kann. Slowo aber (so wie slowautný), kommt wahrscheinlich vom slowu, (ich nenne mich), her, wovon Slowan schwerlich unmittelbar gebildet ist, so daß es einen Benannten, der einen Nahmen hat, bedeuten sollte. - Andere leiten das Wort v. sláwa ab; andere denken hier auch an die häufig vorkommende Endung der slawischen Nahmens wie Swatoslaw, Mečislaw &c.

Anm. 2. Ganz unrichtig schreibt u. spricht man Sklave, Sklavonier, Sklavonien, Sclavus, Sclavonicus, Sclavonia, statt Slawe, Slavus &c. Diese irrige Sylbe Skla, ist aus dem unrichtigen griechischen Σκλαβηνος entstanden. Der Grieche hat in seiner Sprache die Sylbe sla nicht, wohl aber die Sylbe σκλα, σκλη; daher sagte u.

sprach er für Σλαβενος (Slavenus, Slavonicus), Σκλαβηνος.

†Slowár, e, m. s. slownjk.

Slowautný, 3. (in *K.* mit au, nicht ú), berühmt, clarus, celeber, inclytus; b) achtbar, ansehnlich, honorandus; -nost, i, *f.* Ruhm, *m.* claritas, celebritas; b) Achtbarkeit, *f.* honoranda dignitas.

Slowce, n. Wort, n. verbum, vocabulum.

†Slowesnost, i, *f.* chrestomathia ?? *Jungm.*

†Sloweso, a, n. Dieß *obs.* statt slowo, (wie kolo, *sl.* koleso), wollen einige, - wie es scheint, ohne haltbaren Grund, -durchaus einführen.

†Slowice, *f.* Charade, *f.* logogryphus; allein nach *R.* ist slowice Buchstabe, typus; vgl. folg. 2).

Slowjčko, a, n. *dim.* Wörtchen, n. vocula; 2) Buchstabe, m. litera.

††Slowka, y, *f.* Sylbe.

Slowko, a, n. s. slowjčko.

Slownj 1), Wort-, verbalis.

Slownice, *f.* Schriftkasten?

Slowný 3. wortreich, verbosus: slowný gazyk Český, d. wortreiche böhmische Sprache.

Slownjk, u, m. Wörterbuch, n. lexicon, dictionarium.

Slowo, a, n. Wort, n. verbum, vox, vocabulum; slowa nedopsaná, halbgeschriebene Wörter, Abkürzungen, notae, *Syl.* slowo od slowa, v. Wort zu Wort, ad verbum; *Vel.* slowem, (do slowa), mit einem Wort, (mit dem letzten Wort), verbo; slowo Božj, Gottes Wort, d. Bibel, verbum Dei; čestné slowo, Ehrenwort, *D.* nepodal mu ani dobrého slowa, *Vel.* s. auch mám; 2) Ruf, *m.* fama: na slowo wzatý, s. slowautný; magj weliké slowo, že gsau byli wýmluwnj; to slowo gest o něm, že gest milosrdný; ne wšseligak dobré slowo v někoho mjti, *Cyr.* weliké, slawné slowo o sobě mjti, *Syl.* s. auch mám; 3) Buchstabe, *m.* litera, (seltene Bedeutung).

Slowu, slaul, slauti, heißen, genannt werden, nominari, vocari.

Slowútný, s. slowautný, *Syl.*

Složenj, n. Zusammenlegung, *f.* compositio: geschieht's faltend, complicatio; Geldes, collatio; 2) Zusammensetzung, Zusammenfügung, conjunctio, consociatio; 3) Gang, *m.* in der Mühle, das zur Mühle gehörige Getriebe, rota: troge složenj, od. mlýn o trogjm složenj, eine Mühle mit drey Gängen, mola triplex, mola cum tribus rotis; 4) Abladung, *f.* exoneratio, expositio; 5) Entrichtung, solutio; 6) Abschaffung, *f.* abolitio: - s auřadu; složenj mšše ꝛc. s. složjm; 7) Verfassung, conscriptio; s. složjm.

Složený 3. *part.* v. folg.

Složjm, *fut.* il, iti, zusammen legen, a) z. B. Dinge, componere: šťany složiti; geschieht es faltend, z. B. Servietten ꝛc. so stehet auch complicare. b), *α*) z. B. Menschen ins Quartier ꝛc. consociare; *β*) beylegen, Beylager halten, nuptum dare: wedlé obyčege králowského s njm gi složil, *Vel.* c) Geld, conferre pecuniam; 2) zusammen setzen, zusammen stellen, zusammen fügen, componere, jungere; 3) ablegen, herablegen, niederlegen, v. sich le-

gen, z. B. Last; d. Waffen (strekken); auch: složiti žiwot swůg, sterben; něco sobě dobře w mysli složiti, - wohl merken -; to, což se mu w mozku geho složilo, wykonáwati chtěl, *K.* auřad na někoho skládati, - ein Amt auflegen; 4) abladen, etwas herab nehmen, das eine Last ist, demere, deonerare, auch exponere, z. B. Waaren aus dem Schiffe, vom Wagen, 5) entrichten, solvere, dependere; složiti důklad, s. důklad, d. h. důkladnj penjze; 6) machen, veranstalten, bestimmen, constituere: sněm sobě složiti; radu složiti, Rathschläge halten, consilia inire; rok složiti někomu, s. rok; 7) absetzen, abschaffen, abrogare: s auřadu složiti někoho, - absetzen, munus abrogare; s poručenstwj ho složiti, *Pr.* složiti s řemesla, *sl.* das Handwerk verbieten, vetare opificium tractare; hrdla složiti někoho, *Bal.* s cesty někoho složiti, aus dem Wege (aus der Welt) schaffen, *K.* wssecky předáky s cesty gim složj, *K.* s. auch skládám.

II. *rec.* složiti se, sich niederlegen, decumbere; 2) s. skladati se: složili se na ten bál.

Složitý 3. untersetzt, stark u. dabey klein, korpulent, corpulentus, subcrassulus, quadratus; - tost, i, *f.* d. Beschaffenheit eines untersetzten Menschen.

Slub, gemein *sl.* für slib.

Slúbenec, nce, *m. sl.* slúbenice, Verlobter, - te, sponsus, - sa.

Slúbjm, s. slibjm; slúbiti se někomu, *sl.* versprechen zu kommen.

Sluby, *sl. pl.* Eheverlöbniß.

Sluch, u, *m.* Gehör, *n.* a) Hören, *n.* auditio, auditus; b) das Vermögen zu hören, auditus.

Sluchám, al, ati, *sl.* horchen.

Sluchosud, a, *m.* der nach Hörensagen richtet, *Com.*

Sluchy od. slychy, *sl. pl.* s. židowiny.

Slučka, y, *f. sl.* s. smečka 1).

Sludjm, bess. slaudjm.

Slug, e, *f.* u. sluge, *f.* Höhle in der Erde od. im Felsen, specus, spelunca, caverna, antrum, cavum: sluge skal, *B.* 2) slug, d. Lage des Felsens (Bergb.), situs, positio saxi, *R.* 3) sluge, folg.

Slugi, slugek, sluge, slaul, slauti, s. slowu: sluge aurok, *Com.* & *sl.*

Sluha auch slauha, y, *m.* s. služebnjk, *hung.* szolga; 2) Gemeinhirt, *m.* pastor communis, (publicus); 3) *ol.* s. služebný, ého, (serviens, miles, nobilis); daher slaužnj, *hung.* szolgabíró.

Sluka, y, *f.* Waldschnepf, *m.* ficedula, scolopax, *Klein.* sluka mořská, Meerschnepf, - pfe, *R.*

Slunce, *s*, *sl.* slnce, (vgl. ἥλιος), Sonne, *f.* sol; postrannj slunce, měsýc, Nebensonne, - *Neg.* slunce wzcházý, wzchodj, wycházý, zacházý, zapadá, d. Sonne gehet auf, - unter, sol oritur, occidit; těch, kteřj na slunci chodj, následuge stjn, *prov. Vel.* pod sluncem nenj takowého rc.

Sluncowý 3. Sonnen-, z. B. sluncowý hospodský, Sonnenwirth, *m.* hospes, caupo ad solem.

Slůně, *f.* s. wýslunj: na slůní.

†Slunečenka, y, *f.* zrostlina, heliophila.

Slunéčko, a, *n. dim.* v. slunce; 2) s. Božj krawička, (Sonnenkalbel, *n.*)

Slunečnice, *f.* Sonnenblume, *f.* helianthus annuus.

Slunečnjk, u, *m.* Sonnenwende, *f.* Sonnenwirbel, *m.* Pflanze, heliotropium; 2) † der Zeiger an der Sonnenuhr, *Neg.*

Slunečnost, i, *f.* Sonnenschein, *m.* lumen solis, clarus sol.

Slunečný 3. v. der Sonne her rührend, solaris, solarius; slunečný blesk, Sonnenglanz, *m.* splendor solis; slunečné hodiny, Sonnenuhr, horologium solarium, auch blos solarium; slunečná bylina, s. otočnjk, *Vel.* slunečný kwět, Sonnenblume, *f.* flos solis, pseudo-panax chironium, *Vel.* s. auch rosyčka.

Sluněnj, *n.* Sönnen, Sonnen, einer Sache, insolatio; sich selbst, apricatio.

Slunjm, il, iti, sonnen, sönnen, insolare; - se, apricari.

Slůnný 3. sonnicht, apricus?

Slup? přes slup, *Vel.*

Slupice, (slupnice), *f.* cluba, Griechsäule, *f.* columella lignea, *R.*

†Slupka, y, *f.* Schale, *f.* crusta? *Jungm.*

Slupto, a, *n.* ein Schluck, z. B. Weins.

Slussjm, el, eti, anstehen, passen, sich schicken, aptum od. accommodatum esse, z. B. to ti slussj, dobře ti to slussj, dieß steht dir wohl an, v. körperlichen Dingen, hoc te decet, vestis te decet: pěkně mu slussj koruna geho, *Vel.* v. unkörperlichen Dingen, decere, dignum esse; neslussetí, übel anstehen, übel lassen, dedecere; 2) gehören, unterworfen seyn, subesse: ten král slussj pod welikého Kána.

Slussně, *adv.* anständig, wohlanständig, decore, decenter, auch apte; 2) billig, ex aequo, auch merito.

Slussnost, i, *f.* Anstand, Wohlanstand, *m.* decor; 2) Gebühr, Billigkeit, *f.* z. B. der Sache, aequitas: slussnost (milost práwa), aequitas, *Com.* to gakž takž práwa a slussnosti barwu má, *Com.*

Slussný 3. anständig, wohlanständig, decorus, conveniens; 2) billig, v. Dingen, gebührlich, geziemend, aequus, auch zuweilen, justus.

Slůwko, a, *n. dim.* s. slowjčko.

Služba, y, *f.* Dienst, *m.* a) Bedienung, Aufwartung, *α*) eines Sklaven, servitus, servitium eines jeden, ministerium; k službám, *sl.* na službu, (Compl.) Ihnen zu dienen, insgem. ad servitia; službu swau wzkazugi W. Milostem, *Cyr.* *β*) služba wogenská, zuweilen blos služba, Kriegsdienst, *m.* militia: na službu, na wognu táhnauti, in den Krieg ziehen, *R.* služba od. služby Boží, zuweilen blos služby, Gottesdienst, cultus Dei, divinus; služby ustawené, Zal. weřegné služby Boží, der öffentliche Gottesdienst, sacra, (orum); den Gottesdienst halten, verrichten, sacra celebrare, sacris operari; při službách Božjch býti, dem Gottesdienst beywohnen, interesse sacris; b) einzelner Dienst, *α*) mit dem Körper, opera; *β*) Gefälligkeit, *f.* officium; ponjžená služba, (Compl.) unterthäniger Diener; má služba,

Ihr Dienerzk služebníkm wolný, dienstwillig; c) feyerliche Aufwartung, Dienst, ministerium solenne: služba krále činilo mečem rytjřstwo, *Vel.* službu pohřebnj činili cýsaři, *Id.* cýsař Ferd. službu činil a pohřeb Karlowi V. *Id.* d) Dienstlohn, Sold, *m.* salarium, stipendium: služba gim zadržána, i. e. žold, *Vel.* má služby na měsýc 1 1/2 dukátu, *Id.*

Službička, y, *f. dim.* v. vorh.

Služebkyně, *f. sl.* folg. ponjžená služebkyně, unterthänige Dienerinn, (Compliment).

Služebnice, *f.* Dienerinn, *f.* serva, ministra, famula, operam dans alicui, inserviens.

Služebnjčj, 1) folg. *Syl.*

Služebnický 3. Diener-, auch knechtisch, servilis.

Služebnjk, *a, m.* Diener, *m.* a) der eines andern Willkühr unterworfen ist, servus; b) der andere bedient, Aufwärter, minister, famulus; služebnjk cýrkwe, od. slowa Božjho, Prediger, minister ecclesiae, od. verbi divini; přjsežný služebnjk práwa, geschworner Gerichtsdiener, Scharfrichter, *Pr.* služebnjk práwa, s. kat, *Vel.* služebnjk na oko, Augendiener, specie minister, specie officiosus; sl. ponjžený, unterthäniger Diener (Compl.), insgem. humillimus servus; c) Verehrer, z. B. Gottes, cultor Dei, v. jedem frommen Menschen; d) der Gefälligkeiten erweiset, operam dans alicui, inserviens, servus.

1. Služebný, ého, *m.* s. wogák, od. žolnéř, (serviens): pustil služebným preys, *Vel.* služebný lid, Truppen, *Id*

2. Služebný 3. dienstbar, a) zu körperlichen Diensten verbunden, servus, a, um; služebné práwo, njmž my někomu aneb zase nám někdo zawázán gest, *Pr.* b) od. poslužitedlný, zu dienen bereit, dienstfertig, officiosus: přjwětiwá a služebná náklonnost, *Vel.* má služebná wděčnost, služebná uctiwost, *Cyr.* - ně, *adv* officiose, od. auch subditi more: služebně Wašj Milosti žádám, unterthänig, *Cyr.* služebně seznáwám, *Id.* Wašj Milosti služebně wolný Abrah. z Gynterrodu, (bey Unterschriften), unterthänig dienstwilliger —; 2) unwesentlich, zufällig, *opp.* podstatný, *K.* wěcy podstatné a wěcy služebné neb připadné, *Com.* v Wjře apoštolské (Credo) zawjragj se wěcy podstatné: tři osoby gednoho Boha, tři skutkowé téhož Boha, - a wěcy služebné, gako: shromážděnj obecné y obzwláštnj 2c. *Com.* - nost, i, *f.* Dienstbarkeit, n. Verpflichtung zu körperlichen Diensten, z. B. eines Menschen, Ackers, Hauses, Dienstbarkeit, servitus: služebnost na wěcy neb na gruntu záležegjcý (hospodářská), služebnost na osobě, *Pr.* dům Pawlůw domu mému služebnostj zawázán gest, *Pr.* služebnost na gruntech, servitutes, *Pr.* b) Dienstfertigkeit, *f.* officium; služebnost na oko, s. pokrytstwo, *D.* c) služebnost cýrkewnj, od sl-nost swatého ewangelium, Kirchenamt, *n.* Predigtamt, ministe-

rium ecclesiasticum, munus concionatorium; služebnost w-kraj e Kázaní ewangelium, Kron.
Služka, y, f. s. služebnice, Dienstmagd, ancilla, serva; služka gsau železné dwere, na nichž gsau železné zuby, d. Docke beym Kannengießer, pupa; auch d. Docken in der Presse beym Riemer.
Slych, u, m. (st.) s. sluch; 2) Gerücht, n. fama, rumor; pl. slychy, s. slechy.
Slýchám, el, ati, fr. v. slyssjm: gde slýchati y konati mocně, K.
-áwám, al, ati, frequ.
Slyssenj, n. verb. v. folg. Hören, n. auditus, &c. ze slyssenj, v. Hörensagen, ex auditu, fama.
Slyssjm, el, eti, hören, audire: auch Audienz geben, Syl. slyš! höre! heus! b) verhören, vor Gericht, quaerere de -, audire, Vel. c) cum praep. na, verstehen, intelligere: může se to slysseti na wrchnost, das kann von der Obrigkeit verstanden werden, K. na maudrost to slyssjc, K. Kaldeyský wykladač ta slowa na Krysta P. zgewně slyssj, K.
Slýzám, bess. slézám, s. slezu.
Slza, y, f. u. slze, f. Thräne, f. des Auges, auch des Baumes, Weinstocks, lacryma.
Slzawý 3. thränend, lacrymans, lacrymosus; -wě, adv. mit Thränen, lacrymose.
Slzenj, n. Thränen, lacrymatio.
Slzký 3. schlüpfrig, lubricus, auch im moral. Verstande: slzké a plské wěcy bez studu tlampagi, Com.
Slzyčka, y, f. dim. v. slza, Thränchen, n. lacrymula.
Slzým, el, eti, thränen, a) v. Menschen, lacrymare, lacrymari, flere, (weinen); vom Weinstocke u. andern Pflanzen, lacrymare, lacrymari.
†Slzywka, y, f. zrostl. coix.
Smácjm, fut. el, eti, s. smočjm.
Smačný 3. st. schmackhaft.
Smad, smjad, u, m. s. smed.
Smaha, y, f. der Geruch, od. Duft v. gebratenen, gekochten, versengten Dingen, nidor: hence smaha a připálenina se držj, K.
Smahnu, smahl, smahnauti, dorren, torreri; auch act. für smažiti, Syl.
Smánj, n. Lachen, n. risus.
Smaragd, u, m. Smaragd, smaragdus.
Smát, smáti se, s. směgi se.
Smathám, al, ati, s. spletu; -aný 3. partic. s. spletený, Syl.
Smatu, fut. smátl, smásti, verwirren, conturbare, confundere: smatená směsyce, confusum chaos, Com. s prssj smássti, s. prsk: chrámy s prssj smátli.
Smazacý 1. s. psacý tabulka.
Smazám, smaži, fut. smazal, smazati, auslöschen, wegwischen, wegstreichen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.
Smaženka, y, f. Sterz, m. Mehlspeise, etwa fricta, od. frixa (testa).
Smažený 3. part. pass. v. folg.
Smažjm, il, iti, rösten, auf dem Feuer, frigere: smažen na olegi w kotle, Com. smažená ryba, Backfisch, piscis frixus, Vel. N.
Smečka, y, f. co se lehce smekne, -glitscht -, k. p. na smečku, (nach andern na smyčku), ne na

suk (na uzel, zádrhmo), uwázati; daher 2) Sprenkel, *m.* Schlinge, *f.* pedica, tendicula, *R* auch stupice; 3) Koppel, *f.* a) Band, *n.* copula; ze smečky pustiti psy; auch Hetzriemen, Hetzstrick, *D.* b) gekoppelte Dinge; z. B. smečka chrtů, eine Koppel (Band) Windhunde, copulati vertagi.

Smecy, *fut. tati*, s. smetám 1).

Smed, u, *m. sl.* Durst, *m.* - dlý 3. durstig, sitiens.

Smědý 3. s. snědý, *Vel. N.*

Směgi se, smál se, smáti se, *imper.* směg se, lachen, ridere: *něčemu se smáti*, über etwas lachen, ridere de re, auch rem; *někomu se smáti*, über jemand lachen, ridere de aliquo, u. aliquem; smáti se w hrst, ins Fäustchen lachen, in sinu gaudere; b) fig. *sl.* gedeihen, gut stehen, vigere, florere: směge se hospodářstwj.

Smekám, *al, ati*, s. smeknu.

Smeklice, *f. sl. Nitr.* s. smokwice.

Smeknu, *fut. ex.* smekl, smeknauti, abziehen, z. B. den Hut, demere de capite suo.

II. *rec.* smeknauti se, gleiten, ausgleiten, glitschen, labi: *noha se mi smekla, a gá upadl na koleno.*

Směljk, *a, m.* Naseweise, *m.* nasutulus.

Smělý 3. kühn, (keck), audax; - le, *adv.* audaciter, audacter; - lost, i, *f.* Kühnheit, audacia; bláznowá smělost, Tollkühnheit, temeritas, audacia ferox, *Syl.*

Směna, *y, f.* Wechsel, *m.* a) Abwechselung, vicissitudo, vices; b) Vertauschung, *f.* permutatio, commutatio, cambium: *směna wězňůw; směnau se wyswobozugj zagatj (we wálce), Com.* c) Schuldverschreibung, *f.* syngrapha.

†Směnice, *f.* -čka, *f.* Einlösungsschein, *m.* scheda reluitoria, *Leschka.*

Směnjm, *fut. ex.* il, iti, verwechseln, tauschen, umtauschen, mutare, commutare, permutare: směňowali s tebau kupecstwj swá, *B.*

Směnný 3. z. B. směnný list, Wechselbrief, *m.* syngrapha.

Směňugi, owati, s. směnjm.

†Směr, u, *m.* Richtung, directio.

Směrám se, *sl. fut.* al, ati, durch Messen weniger werden.

Směřjm, *fut.* il, iti, zielen, a) z. B. mit dem Gewehre, petere: na něco, auf etwas, rem; něčjm, mit etwas, re, od. collineare, dirigere, z. B. hastam ad rem; b) etwas zur Absicht haben, spectare, z. B. rem od. ad rem, od. hominem: wjm, k čemu směřuge; c) wohin denken, in Gedanken haben, spectare rem od. ad rem; d) *sl.* s. smjřjm, *fut.*

Směrné, ého, *n. sl.* Versöhnungstrunk, *n.* potus reconciliationis.

Směřugi, owal, *owati*, s. směřjm; d) gegen einander halten, messen, comparare: powahy a přjběhy onoho starého lidu s obyčegi nynégssjho směřowati, *K.*

Směs, u, *m.* s. směsyce.

Směsek, sku, *m.* Gemenge vom Getreide, mixtura frumenti.

††Směssnohra, *y, f.* Posse.

†Směssnohrdinský 3. komisch-heroisch, z. B. Gedicht, comico-heroicus, *Hnewkowsky.*

[illegible] werth be-
[illegible] ridiculus, ri-
[illegible] possier-
[illegible] ludi-
[illegible] komische
[illegible] musicum lu-
[illegible] der gern lachet, ri-
[illegible] adv. -le.
[illegible] smeti, s. smjsým.
[illegible] mor. směstnám
[illegible] hinein gehen, ge-
[illegible] capi.
[illegible] (w mjsto), iti, sl. verb.
[illegible] Gemische, n. Misch-
[illegible] Verwirrung, f. cha-
[illegible] přespolnjch lidj;
[illegible] chaoticus: směsyčné
[illegible] lidu; směsyčný lid,
[illegible] ně, adv. s. wesměs, Syl.

[illegible], u, m. sl. Nitr. osypánj na [illegible], Ausschlag.

Smetač, e, m. der kehrt, abkehrt, purgator, verrens; - čka, y, f. - trix.

Smetadlo, a, n. folg. R.

Smeták, u, m. Bartwisch, Kehrwisch, Abstauber, m. scopae, molocrum, R.

Smetám, fut. fr. al, ati, s. shá-zým: s auřadů smetati; 2) zusammenkehren, converrere.

Smetana, y, f. Milchrohm, m. Sahne, flos lactis.

Smeti, f. pl. Kehricht, Auskehricht, n. purgamenta, pl. quisquiliae, pl. s. auch obryzek.

†Smetiprach, u, m. prosywač prachu, Müllerbeutler, polintor, R.

Smetisko, a, n. sl. folg.

Smetiſſtě, n. Kerichthaufen, m. sterquilinium.

Smetliwý 3. i. e. s smetmi smjſſený, Syl.

Smetnisko, sl. s. smetisko.

Smetniſſtě, n. s. smetiſſtě.

Smetu, fut. tl, smésti, s. smetám 2); fig. poprawce mečem mu hlawu smetl, d. i. sťal, Com.

Smeyčjm, il, iti, folg. 2) kehren mit dem Besen, verrere, everrere.

Smeykám, al, ati, schleppen, schleifen, ziehen, trahere; klobauček smýkati, den Hut abziehen, Lomn. hausličky se smyčcem smýkagj; Com. geschieht's mit Gewalt, so steht auch raptare: -powlicých; -za wlasy. Pr.

II. rec. smeykati se, schleppen, geschleppt werden, z. B. plášť se smeyká, der Mantel schleppt, trahi, fluere; 2) herum ziehen, herum schweifen, vagari, Deut. 28, 25. po horách, swadbách se smeykati, Syr.

Smeyſſljm, el, eti, denken, a) gesinnt seyn, cogitare, sentire; 2) urtheilen, meynen, sentire, judicare; 2) dafür halten, glauben, credere, judicare, putare, arbitrari.

Smeywám, al, ati, s. smýwám.

Smjch, sl. smjech, u, m. Lachen, n Gelächter, n. risus.

Smjchám, fut. ati, s. smjsým.

Smida, y, f. sl. s. snida.

Smjechota, y, m. u. f. sl. der od. d. gern lacht; 2) Lachtaube, Zuckertaube, f. columba risoria.

Smjeſſný 3. sl. s. smiſſný.

Smjesým, sl. s. smjsým.

Smjlám? čáp gim smjlá, gak sluſſj, a které ž dopadne, rc. Vel.

Smjljm se, obs. für zaljbit se.

†Smilka, y, f. zrostlina, nardus, (ist eigentlich serbisch).

Smilně, adv. unzüchtig, impudice

Smilněnj, n. Hurerey, f. a) hurerische That, stuprum; b) hurerischer Umgang, consvetudo impudica.

Smilnjk, a, m. Hurer, in od. au-

ßer der Ehe, adulter, od. impudice vivens, stuprum faciens, auch scortator; -nice, *f.* Hure, d. durch unerlaubten Beyschlaf ihre Keuschheit verletzt, impudica, adultera.

Smilnjm, il, iti. Unzucht treiben, impudice vivere, stupra facere.

†Smilnokrewnjk, Blutschänder?

Smilný 3. unzüchtig, unkeusch, impudicus; -nost, i, *f.* Unzucht, *f.* Unzüchtigkeit, Unkeuschheit, impudicitia; s. smilstwj, *Syl.*

Smilowánj *n.* Erbarmen, *n.* Erbarmung, *f.* misericordia, miseratio; nad někým, nad něčjm, über jemand, od. etwas, alicujus &c.

Smilowáwám se, al, ati, *frequ.* v. smilugi se.

Smilstwj, *n.* (selten swilstwo, a, *n.*) Unzucht, a) Unzüchtigkeit, impudicitia; b) eine hurerische That, z. B. gegen ein Frauenzimmer, stuprum; smilstwj páchati, Hurerey treiben, s. smilnjm.

Smilugi se, *praes.* u. *fut.* owal, owati, sich erbarmen, misereri: smilugi se nad tebau, ich erbarme mich über dich, misereor tui, od. miseret me tui, od. miserescit me tui, miseror te.

Smjm, směl, smjti, *imper.* směg, dürfen, Macht od. Erlaubniß haben, habere potestatem, z. B. gjti, gehen, eundi. Sehr oft steht hier licere, z. B. smjm, smjš rc. ich darf, du darfst rc. mihi licet, tibi licet &c. 2) sich unterstehen, audere.

Smjr, u, *m.* s. smjřenj 1), *Neg.*

†Smjra, y, *f.* metrum, *P.*

Smjrce, *m.* Versöhner, der Personen, reconciliator.

Smjřenj, *n.* Versöhnung, z. B. einer Person, reconliatio, placatio, propitiatio; 2) Richtung, Absehen, *n.* directio.

1. Smjřjm, *praes.* el, eti, s. směřjm; 2) s. směřjm, b): včitelé, kteřj neyblјžegi k pjsmu smjřegj; ta wěc k tomu ſkoro koncy smjřela.

2. Smjřjm, *fut. ex.* il, iti, versöhnen, jemand, od. zwey Partheyen, placare, propitiare, reconciliare; s někým, mit jemand, cum aliquo, od. alicui reconciliare, placare aliquem alicui, od. in aliquem; smjřiti se s někým, sich mit jemand versöhnen, reconliari alicui, od. cum aliquo, od. redire in gratiam cum aliquo.

Smjrliwý 3. versöhnlich, placabilis; -wě, *adv.* -liter; -wost, i, *f.* -keit, *f.* -litas.

Smjšek, ška, *m.* Lacher, der lacht, risor.

†Smjšenina, y, *f.* Miscellen?

Smjšenj, *n.* Vermischung, *f.* permistio, od. permixtio; 2) das Bewegen zum Lachen, *n.*

Smjšjm, il, iti, zum Lachen bringen, ridere facere.

Smjsým, *fut. ex.* yl, yti, *imper.* směs, vermischen, miscere, permiscere, commiscere: s něčjm, mit etwas, cum re.

II. *rec.* smjsyti se, sich vermischen, se miscere, permiscere, od. misceri, permisceri; sich fleischlich vermischen, miscere corpus, e. g. cum aliqua &c. od. rem habere, z. B. cum aliquo &c. od. coire.

Smjtám, al, ati, s. shazugi: smjtati někoho s auřadu, *Vel.* 2) widerlegen, refutare, confutare: důwody gegich smjtá, *K.* smjtati odpory, *K.* smjtá s sebe, confutat accusationem,

K. to gim prorok smjtá, K. smjtá řeči Bildadowy, K. 3) listj winné smjtati, den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.

II. rec. smjtati se, od. sebau, sich werfen, jactare se: co se smjtáš, meceš?

Smjtka, y, f. Abblattung, Abrankung, f. pampinatio.

Smjwám, al, ati, fr. v smjm.

Smlauwa, y, f. Vertrag, Vergleich, m. Verabredung, f. Capitulation, f. pactum, pactio, conventum, conventus; smlauwu udělati, učiniti, einen Vertrag machen, schließen, pacisci, pactionem facere, cum aliquo: smlauwau gim postaupil města, Vel. smlauwa swatowáclawská, Pr. dědičné smlauwy, s. erbanunky, Vel. Ist es soviel als Bündniß, so steht auch foedus; b) Vergleichung, Vergleichmachung, compositio, conciliatio: smlauwa gest spokogenj dwau neb třj osob o gistau wěc, Pr. smluw nezdrželiwý, bundbrüchig, den Bund brechend, foedifragus.

Smlauwám, al, ati, s. smluwjm.

Smlauwce, u. Unterhändler. m. interpres; ist es soviel als Stifter, so steht auch conciliator; Friedensrichter, arbiter, Pr.

Smlčjm. fut. el, eti, verschweigen, tacere, reticere, auch silentio praeterire.

†Smldinec, nce, m. zrostlina, tamus; - cowitý 3. tameus.

†Smldnjk, u, m. zr. peucedamum.

Smlsám, fut. ex. al, ati, aufessen, als ein Naschwerk, exedere; 2) trop. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, od. committere: musyla mu něco moc smlsati, že se tak dlauho na ni hněwá.

Smluwjm, fut. ex. il, iti, unterhandeln, conciliare; 2) verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem: smluwen pokog po mnohém rokowánj, Vel. smluwili pokog mezy sebau, Cyr. 3) vergleichen, vereinigen, z. B. streitende Personen, conciliare, auch zuweilen componere: smluwil obogj Pražany o tu newoli, Vel. lidi smlauwati, Pr.

II. rec. smluwiti se, verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem; 2) sich vergleichen, a) einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire: o newole přátelsky se smluwili, Vel. b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere; 3) mit jemand reden können, seine Sprache verstehen, nosse, callere, scire, linguam alterius.

Smočjm, fut. ex. il, iti, naß machen, madefacere; 2) sl. eintauchen, z. B. Leinwand ins Wasser, (do wody), immergere.

Smodrchanina, y, f. spletenice, Gewirre, n. tricae, pl., chaos.

Smokljm se, sl. s. sopljm se.

†Smokwa, y, f. Feige, f. ficus, Jungm. (ist eigentlich russisch); vgl. folg.

Smokwice, f. sl. Lypt. Erdbeere, f. fragum.

Smola, y, f. Pech, n. pix.

Smolák, u, m. großes ausgepichtes Trinkgeschirr.

Smolař, e, m. Pechbrenner, Pechhauer, Pecher, m. picarius.

Smolik, a, m. Pechzahrer (Schuster, schimpflich), sutor.
Smolim, il, iti, en, pichen, mit Pech beschmieren, mit Pech überziehen, picare, pice illinere; smolená dratew, Pechdrath, m. filum picatum.
Smolina, y, f. Kien, m. Kienholz, n. taeda; - nka, y, f. dim. 2) eine Art Birnen.
Smolka, y, f. Knopper, f.
Smolnatý 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus.
Smolnice, f. Kien, m. taeda; 2) ein Dorf im Rakonitzer Kreise.
Smolnička, y, f. dim. v. vorh. 2) Carthäusernelke, D.
Smolnjk, u, m. Pechwamms, lorica picea, firma, R. - ček, čku, m. dim.
Smolný 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus; 2) pechig, dem Peche ähnlich, piceus.
Smrad, u, m. Gestank, m. foetor, od. odor, wenn es sich mit Geruch vertauschen läßt.
Smradauch, a, m. s. smrdoch; 2) Stinkfliege, f.
Smradjm, il, iti, einen Gestank machen, verursachen, foetorem facere.
II. rec. smraditi se, stinkend werden, foetescere: stogatá woda hnige a smradj se, Com.
†Smradlawec, wce, m. zrostlina, olax.
†Smradlawnjk, u, m. maurenínský, foetidia mauritanica.
Smradlawý 3. stinkend, foetidus, putidus; - wě, adv.
Smraskawý 3. sl. Nitr. s. vwadlý.
Smrazugi se, richtiger zsmrazugi se, s. smraditi se.
Smražjm, sl. s. smažjm, rösten.
Smrček, čku, m. dim. eine kleine Fichte.

Smrčj, sl. smrčje, n. coll. Fichtenwald, m. sylva pinea, pinetum.
Smrčina, y, f. vorh. 2) sl. Lypt. eine Art Tanne, hat weißliche, etwas dickere Rinde u. weichere dunkelgrüne Nadeln, als d. Tanne, ähnlich der Fichte; 3) (Gömör. swrčina), Tannenharz, n. resina abiegna.
†Smrděň, dně, m. zrostl., serissa.
Smrdjm, ěl, ěti, stinken, foetere, putere: smrděti kozlem, stinken wie ein Bock, olere hircum; něčjm smrděti, nach etwas stinken, olere, od. redolere rem.
Smrdoch, (smrdoch D.), a, m. Stänker, ein stinkender od. einen Gestank machender Mensch; 2) sl. Stinkkäfer, m.
†Smrdutka, y, f. Stapelie, Pflanze, stapelia hirsuta.
Smrdutý 3. s. smradlawý.
Smrek, u, m. sl. s. smrk.
Smřezugi, fut. s. mřezugi: smřezowané kosmatinky, Vel.
Smrh, mor. s. smrže.
Smrha, y, f. sl. vorh.
Smrček, čku, m. dim. v. smrk; 2) sl. Rotz, m. mucus; das Zurückziehen des Rotzes; pl. smrčky, s. smrže; 2) Rotzen, n.
Smrk, u, m. Fichte, f. pinus; 2) sl. Prise, f. Schnupf, m. to nestogj ani s smrk tabáku, - eine Prise Tabak.
Smrkačka, y, f. s. rýma; 2) der Pips der Hühner, coryza; 3) od. černý kmjn, černucha, nigella sativa.
Smrkacý 1. smrkacý tabák, Schnupftabak, m. pulvis sternutatorius.
Smrkalka, y, f. Futterbank, f. s. řezačka, D.
Smrkám, al, ati, schneuzen, e-

emungere, *Wrat.* 2) (*sl.*) schnupfen, ducere naribus; tabák smrkati; - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* smrkatj se, finster werden; smrká se, es wird finster, es dämmert, tenebrae ingruunt; - áwá se, dasselbe.

Smrkáwám se, ati, vorh.

Smrknu, *fut.* kl, knauti, s. smrkám; - nutj, *n. verb.* (einmahliges).

II. *rec.* s-knauti se, s. s-kati se.

Smrkowj, *n.* s. smrčj.

Smrkowina, y, *f sl.* s. smrčj.

Smrkowý 3. fichten, pineus.

Smrskám, *fut.* al, ati, abpeitschen, s. mrskám.

Smrsstjm, *fut.* il, iti, abpeitschen, durch Peitschen abschlagen, verbere decutere.

II. *rec.* smrsstiti se, einkriechen, einlaufen, kleiner werden, minui.

Smrt, i, *f.* Tod, *m.* mors, nex, letum; do smrti se baukenj wystřjhá, *Vel.* - wie den Tod, - od. bis zum Tode -, *Vel.* do neydelssj smrti toho nevčinjm, *A. Neg.* dům smrti, ein Gestirn? *Vel. cal. h. p.* 573. ďábel cýsař smrti, *K.* ten autery po smrti, *prov.* niemals, ad graecas calendas; toho dobré gest pro smrt posýlati, *prov.* er ist gut, um den Tod zu schicken, corvum misimus; auch *pl.* smrti: k smrtem odsuzugi, *K.* 2) Lichtmücke, *f.* culex pipiens; *Linn.* 3) Wallroß, *n.* ein Meerfisch, rosmarus, od. mors, *R.*

Smrtedlný 3. sterblich, dem Tode unterworfen, mortalis, morti obnoxius; 2) tödtlich, den Tod bringend, letalis, mortifer: smrtedlná rána, *Vel.* smrtedlný hřjch, d. Todsünde, peccatum mortis, (mortale), peccatum mortiferum; 3) sm-ná postel, Sterbebett, *n.* lectus mortis; - ně, *adv.* mortaliter; 2) tödtlich, z. B. verwunden, letaliter; - nost, i, *f.* Sterblichkeit, *f.* mortalitas.

Smrtholka, y, *f.* Klappermann, *m.* Tod, *m.* mors, *Syr.*

†Smrtedlnjk, *a, m.* ein Sterblicher, mortalis.

†Smrtný 3. s. smrtedlný 1), *P.* smrtná neděle, Todtensonntag, dominica Judica, s. neděle.

Smrtohlaw, *a, m. sl.* Todtenkopfschwärmer, sphinx atropos.

Smrtonoš, e, *m.* Mars, der Kriegsgott, auch ein Planet, Mars.

Smrže (smrž, *D.*), Morchel, *f.* phallus esculentus, *Linn.* (nach *Berckt.* smrže, merulius).

Smržowka, y, *f.* Morgenstern, *m.*

Smud, u, *m. sl.* Dampf, Dunst, Rauch, *m.* vapor.

Smudjm, iti, *sl.* dämpfen, beizen, am Feuer, ustulare, amburere.

II. *rec.* smuditi se, dampfen, rauchen, vaporem emittere: z fajky se smudj.

Smudnem, dl, dnauti, *sl.* ustulari, aduri.

Smůla, s. smola.

†Smut, u, *m.* bess. smutek.

Smutečný 3. Trauer-, lugubris; - oděw, folg. b).

Smutek, tku, *m.* (v. mutiti, trüben), Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia; 2) Trauer, *f.* a) der Zustand, da man Trauerkleider anlegen muß, luctus; b) Trauerkleidung, *f.* vestimentum lugubre: w smutek se oblécy; smutek nosyti, in Trauer gehen, in luctu esse, uti vestibus lugubribus; c) hoher Grad der Traurigkeit, luctus.

1.Smutjm, il, iti, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui adferre.
II. *rec.* ſmutiti ſe, traurig ſeyn, ſich betrüben, tristari.

2.Smútjm, *fut.* iti, *sl.* trüb machen, conturbare; 2)zuſammen miſchen, miscere.

Smutkowý 3. (*sl.*) ſ. ſmutečný.

†Smutnokwět, u, *m.* zroſtlina, lyperanthus.

Smutný 3. (*abstr.*-ten,tna,tno), traurig, tristis, moestus; - ně, *adv.* moeste, triste; - noſt, i, *f.* - keit, *f.* tristitia.

Smyčec, čce, *m.* Fiedelbogen, *m.* plectrum; - čcowý 3. vom Fiedelbogen.

Smyčka, y, *f.* Knopf am Zwirnfaden, *D.* na ſmyčku zawázati, einen Knopf ſchlagen, *D.*

Smyčkugi, owal,owati,knöpfen, knöteln, *D.*
Anm. Smyčka wäre alſo, wenn d. Bedeutung in *D.* richtig angegeben iſt, das Gegentheil v. ſmečka 1) - -.

Smygi,*fut.*ſmyl, ſmýti (ſmeyti), *imper.* ſmey, abwaſchen, abluere: zlau powěſt wſſecky Dunagſké wody neſmygj, *Syr.*

Smyk, u,*m.* náſtrog, njmž ſe něco ſmýká, neb wláčj; y to, co ſe ſmýká, Schleife, *f.* zum Fahren, truha; auch zum Dreſchen od. Treten, tribula, tribulum: ſmyk s zuby nowými, Iz. 41, 16. ſmyků něgakých a wozů ſem tam taženjm zrno z ſlámy wytjrali, *K.* 2) *sl.* hie u. da für ſmyčec; 3) *sl.* ein Seitenſtück v. Schlitten; 4) *sl.* eine Egge v. Dornen; 5) *sl.* ein dem von einem ſteilen Berge fahrenden Wagen angehängter Baum.

Smýkám, - ſe, ſ. ſmeykám, - ſe; 2) *sl.* mit Gewalt abreiſſen.

Smykugem, owati, *sl.* verb. 2)

Smyrna, y, *f.* d. St. Smyrna; 2) od. petržel macedonſká, welſche Peterſilie, smyrnium, *Vel.* *K.*

Smyſl. u, *m.* Sinn, a) Kraft zu empfinden, zu hören, zu ſehen, zu riechen ꝛc. sensus; b) der Verſtand, der in Worten liegt, Gedanke, Begriff, *m.* der damit verbunden iſt, od. ſeyn ſoll, sensus, vis; ſmyſl opačný, sensus ironicus: ſmyſl opačný magj ta ſlowa, *K.* ſ. auch ſceſtný; c) Gedanken, Verſtand, *m.* eines Menſchen, mens; d) Gedanken, *m.* Meynung, sensus, sententia, mens; e) Gemüth, *n.* Geſinnung, *f.* mens, animus: gednoſteyným ſmyſlem y láſkau nadſſenj, *K.* kolik hlaw, kolik ſmyſlů, kolik děti, kolik ſyſlů, *prov.* ſoviel Köpfe, ſoviel Sinn, quot capita, tot sensus.

Smyſljm, *praes.* il, iti, denken, a) urtheilen, meynen, sentire, judicare; b) vermuthen, putare, opinari; 2) ſich einbilden, a) ſich vorſtellen, cogitare, (imaginari), animo concipere rem; b) glauben, cogitare, credere: gak ſmyſlj bezbožnj, že Boha doma nenj, když gim hned ꝛc. *K.* ſich etwas einbilden, ſtolz ſeyn, superbire, superbum esse, sibi placere; ſkrz něco, auf etwas, re, od. ob rem.
II. *fut.* ſich einbilden, ſich vorſtellen, ſ. ſmyſljm 2), a); 2) erſinnen, erdenken, excogitare, comminisci, invenire.

†Smyſlitedlný 3. der eine lebhafte Einbildungskraft hat;

-nost, i, f. Einbildungskraft, f. phantasia, P.

Smyslnost, i, f. Scharfsinn, m. Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, solertia, ingenium, Vel. N. smyslnost při wyřjzenj předsewzetj, Cyr. 2) Sinneskraft, f. 3) nach Jungm. d. Sinnlichkeit (Philosophie).

Smyslný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; -ně, adv. -te &c.

Smyšlenj, n. Einbildung, a) Vorstellung, f. cogitatio, imaginatio; b) Vermuthung, Meynung, f. opinio; 2) Erdichtung, f. Erdichten, n. commentum, figmentum, res ficta.

Smyšlénka, smyšljnka, y, f. Erdichtung, f. etwas Erdichtetes, commentum, figmentum, res ficta.

Smyšlený 3. part. const. erdichtet, ersonnen, fictus, commenticius

Smýšljm, s. smeyšljm, B.

Smytec, vulgo für smyčec.

Smytj, n. Abwaschen, n. ablutio, B.

Smýwám, al, ati, s. smyti: twář geho slzami smýwal, Com.

†Snáč, e, m. Träumer, m. somniator: snáč weseléých dnů, Neg. s. snář a).

1. Snad, adv. vielleicht, forsan, forsitan, fortasse, fortassis; snad gest gim zyma?

2. Snad, u, m. Leichtigkeit, f. facilitas: na snadu mjti, etwas leicht haben können, in promtu habere; snad a bez snadu, schwerlich, vix ac ne vix quidem: z ničehžto snad a bez snadu geden ani druhý nikdá w bogi nebyl, Vel.

Snadné, adv. leicht, ohne Schwierigkeit, ohne Bedenken, z. B. leicht etwas lernen od. thun 2c. facile, nullo negotio: nebude mocy tak snadné bezbožný býti, Cyr.

Snadnjčce, adv. dim. sehr leicht, perfacile.

Snadno, s. snadný.

Snadnost, i, f. Leichtigkeit, f. Mangel der Schwierigkeit im Thun, Lernen 2c. facilitas; b) Gefälligkeit, Willfährigkeit, facilitas; 3) s. schopnost.

Snadný 3. (abs. snadno), leicht, d. i. leicht zu thun, leicht zu bearbeiten, ohne Schwierigkeit, facilis; 2) willfährig, bereitwillig, gefällig, facilis: každému gest snadný, Vel. snadný k podpisowánj listů, Id. 3) geneigt, Anlage habend, proclivis: snadný k nedubu člowěk.

Snah, u, m. sl. hie u. da, s. sněh.

Snaha, y, f. obs. s. snažnost.

Snápitek, tku, m. Trunk, m. haustus.

Snář, e, m. Träumer, Traumseher, m. somniator, Deut. 13, 3. 5. b) Traumausleger, Cyr. s. snoprawce; 2) Traumbuch, n. liber somniorum interpres, libellus somniarius.

Snášeliwý 3. gelassen, geduldig, patiens; -wě, adv. patienter; -wost, i, f. -nheit, Geduld, f. patientia.

Snášenliwý, 3. vorh.

Snášjm, -se, praes. s. snesu, -se: v mne se tak snášj, darüber bin ich mit mir selbst einig, constat mihi: co se v mne za slussnau wěc snášj; -enj, n. verb.

Snátek (manželský), tku, m. Heurath, f. conjugium, nuptiae: sňaubenj, neb snátek manželský, K. 2) Ehe, f. Ehestand, m. conjugium, connubium;

auch matrimonium, in Rück-
sicht des Frauenzimmers.

Snaubce, *m.* s. ssnaubce.

Snaubjm,-se,iti,s.ssnaubjm,-se.

Snáze, *adv. comp.* v. snadně.

††Snazenstwj, *n.* bess. snažnost.

Snažjm se, il, iti, streben, sich Mühe geben, sich anstrengen, beeifern, tendere, niti, anniti, o to se má spilnostj snažiti, aby ꝛc. *Vel.* pokudž mu neywýsse možné, o to se má snažiti, *Id.*

Snažný 3. ämsig, eifrig, sedulus, industrius; snažná prosba, žádost, eifrige, dringende Bitte, Gesuch, intensae preces, intensum desiderium; -ně, *adv.* sedulo; - nost, i, *f.* - keit, - keit, *f.* sedulitas, industria: audy y snažnostmi lidskými Bůh wládne, *K.*

Snažugi se, owal, owati, s. snažjm se: wsseligak se snažowati budau, překážku tomu djlu činiti, *K.*

1. Snědek, dka, Esser, Nimmersatt?

2. Snědek, dku, *m.* Freßfieber, *n.* Freßkrankheit, *f.* febris famelica? *D.* nezralá gablka žaludek studj, sliny množj, a snědek přiwozugj, *Vel. Herb.* 2) *sl. Nitr.* für moč bjlý při člowěku, weißer Harn? (daselbst auch soviel als zápredek?); *Bercht.* benennt damit (wie d. Pohlen), ornithogallum.

Snedele, *adv.* künftige Woche, in künftiger Woche, futura, insequenti, proxima hebdomada.

Snedělek, lka, *m.* d. künftige Woche, futura, insequens, proxima hebdomada od. hebdomas, od. septimana: giž tu musým ostát, až do snedělka.

Snědý 3. braun, dunkelbraun, fuscus.

Sněh, u, *m.* Schnee, *m.* nix; sněh padá, prssj, es schneit, ningit.

Sněm, u, *m.* (v. segmu), Versammlung, *f* conventus, concilium, comitia; sn. cýrkewnj, od. sn. duchownj, od. sn. kněžský, *Vel.* Kirchenversammlung, *f.* concilium ecclesiasticum (auch conventus ecclesiasticus); hlawnj sněm duchownj, concilium oecumenicum, allgemeine K-lung, *Vel.* sněm králowstwj, od sněm stawů králowstwj, z. B. Českého, (*Vel.*) Reichstag, *m.* Reichsversammlung, comitia regni; rjsský sněm, Reichstag (in Deutschland), comitia imperialia; sněm národu gednoho, Landtag, *m.* conventus provincialis; sněm o wolenj krále, *Vel.* sněm rozepsal a položil do Wormusu, *Vel.* s. rozpjssi.

Sněmownj 1. z. B. sněmownj den, ein Tag, an den comitia gehalten werden, dies comitialis.

Sněmownjk, a, *m.* Mitglied, *n.* einer Kirchen- od. anderer Versammlung: sněmownjcy Konstanſſtj, *Com.*

Sněmugi, owal, owati, eine Versammlung halten, concilium habere.

Snessenj, *n.* Zusammentragung, *f.* collatio, congestio, comportatio; 2) Herunterbringung, Heruntertragung, deportatio; 3) Beschluß, Entschluß, Vorsatz, *m.* 4) Übereinkunft, *f.* conventio: kaupě se stáwá dobrowolným snessenjm prodáwagjcýho a kupugjcýho, *Pr.* 5) snessenj rady, Rathsschluß, senatusconsultum; snessenj sněmownj, Landtagschluß, de-

[illegible] das [illegible] apostolicum. [illegible] snesen [illegible] zusammen [illegible] conferre, congerere, [illegible] herab, herunter [illegible] tragen, deferre; de- [illegible] ertragen, ertragen, [illegible] ferre, perferre, tole- [illegible] perpeti, sustinere: [illegible] horka, *Vel.* 4) [illegible] ertragen, sustinere: [illegible] snésti mohl, *Vel.* 5) [illegible], decernere: mnozý [illegible] snessenj (na sně- [illegible] a přednějssj tito: *Vel.* 6) [illegible] snésti, ein Ey legen, ovum ponere, ovum parere; s. auch snássjm.

II. *rec.* snésti se, vertragen, einig seyn, concordem esse, convenire; 2) o něco (auch na něčem) se snésti, beschließen, einen Vorsatz fassen, decernere, constituere: drželi sněm a snesli se, *Vel.* o způsob zprávy se snesli, *Id.* o některé artykule za gedno se snesli, *Id.* 3) übereinkommen, convenire: o hodinu se snesli, *Pr.* gak mezy sebau lidé se snesau, při tom zůstawenj buďte, *Pr.* snesli se na tom, *Vel.* na tom se snássegj, - stimmen überein, constat inter eos.

Snesytedlný 3. erträglich, tolerabilis, tolerandus; - ně, *adv.* - liter; - nost, i, *f.* - keit, *f.* tolerabilis ratio.

1.Snět, i, *f.* Brand, *m.* im Getreide, robigo, uredo; 2) ein gewisses Unkraut, (aegylops, swěřepec) Herb.

2.Snět, u, *m.* (*sl.* i, *f.*) s. peň, kmen: ratolest od snětu se odřesla, *Com.*

Snětj, *n.* Abzug, *m.* Abnahme, desumtio; 2) od. snětj manželské, od. snětj se, *K* s. snátek 1), *Pr.* snětj rodičůw swých prokázal, *Pr.* 3) od. snětj se, d. i. zapálenj se.

Snětiwjm, ěl, ěti, *sl.* brandig werden, rubigine corrumpi.

Snětiwý 3. brandig, den Brand habend, robigine corruptus, z. B snětiwé obilj, brandiges Getreide; - wost, i, *f.* brandige Beschaffenheit.

†Sněženka, y, *f.* zrostlina, galanthus.

Sněžj se, ilo, iti, schneyen, ningere.

Sněžiwý 3. *sl.* s. sněžný.

†Sněžnoplod, u, *m.* zrostlina, chiococca.

Sněžný 3. aus Schnee, niveus; voller Schnee, nivosus; sněžné hory, Schneegebirge, montes nivosi; sněžná hruda neb kule, Schneeball, *m.* ein Klumpen Schnee, pila nivea; sněžná woda, Schneewasser, *n.* aqua nivalis; klásster matky Boží sněžné, - bey Mariaschnee, *Vel.* - Sanctae Mariae ad nives.

Snj se, s snige se.

Sničky, *f. pl. sl. Lypt.* d. Pflugarmen.

Snida, y, *f.* chleba, *sl.* ein flaches Schnitzlein Brod v. der Krume; - dka, y, *f. dim.*

†Snjcý, *part.* i. e. sen magjcý?

Snjdám, al, ati, frühstücken, jentaculum sumere, jentare.

Snjdu, snjdem, *fut.* snjti, *ol. & sl.* s. segdu, herabsteigen, descendere.

Snjdané, *f.* folg.

Snjdanj, *n*. Frühstück, *n*. jentaculum.
Snige se, *mi, ti*, ꝛc. snilo, snjti se, s. snjwá se.
Snih, u, *m*. besſ. s. sněh.
Snjm, *fut*. snědl, snjsti, *imper*. sněz, aufessen, ganz essen, exedere, consumere edendo, auch ohne edendo.
Snjmám, al, *ati*, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere: když kněžſtwj s něho snjmali.
Snjti, snjt, - se, s. segmu, - se; 2) s. snjdu.
Snjwá, -wati se, mi, ti ꝛc. *impers. sl*. es träumt mir, ich träume, somnio, somnias &c.
Snjžek, žku, *m. dim*. v. sněh.
Snjženj, *n*. Erniedrigung, *f*. humiliatio; myſli snjženj; k welikému snjženj přiſſel.
Snjžený 3. *part*. v. folg. myſl snjžená; snjženého a nehrdinſkého ducha geſt, *Vel*. - noſt, i, *f*. Niedrigkeit; snjženoſt rodu.
Snjžjm, *fut. ex*. il, iti, erniedrigen, niedrig, demüthig machen, humiliare, *B*. s. auch snižugi.
II. *rec*. snjžiti se, sich erniedrigen, humiliari; k někomu, sich zu jemand herablassen.
Snižugi, - se, owal, owati se, s. snjžjm, - se: snižowati a hořiti králoꝛwſtwj něčj; wdowy mocý snižowaný, -genothzüchtigt, Pr.
Snop, u, *m*. Garbe, *f*. des Getreides, merges, manipulus.
Snopček, čku, *m. dim*. folg.
Snopek, pku, *m*. eine Handvoll, ein Bund, manipulus.
Snopné, ého, *n*. s. poſnopné.
Snoprawce, e, *m*. somniator, *D*. Reiſe-, S. 72. s. snář b), ὀνειροκόλος, *Neg. II*.
Snowač, e, *m*. Anzettler, *m*. a) etwa orditor telae; b) cusor, machinator, structor; - čka, y, *f*. - inn, *f*. - trix telae; machinatrix.
Snowadlo, *a*, *n*. Kübe, Scherrahmen, *m*. Scherküſe beym Tuchmacher, auch Zettelrahmen, Weberrolle, scapus, scapi sonantes, *R*.
Snowám, al, ati, zetteln, Garn aufziehen, anzetteln, telam ordiri, exordiri; 2) richten, anrichten, ſchmieden, *fig*. moliri, machinari, struere.
†Snowěſſtěc, ſſtce, *m*. s. snoprawce, *P. II*.
Snubce, s. sſnaubce.
Snubugi, - se, owal, owati, s. sſnaubjm, - se.
Snugi, gež, ge, owati, (*sl. & ol*.) s. snowám; s. auch oſnugi.
Snůſſka, y, *f*. s. sneſſenj 1); 2) s. dobrá wůle, kad, Gelage (Collation, *f*.) - na lepſſj snůſſku aneb kollacý se pozwati nemohli, *Cyr*. snůſſku wſſech wýborných wěcý sobě weſpolek sneſeme, *Cyr*. 3) Beytrag, *m*. symbola: neb dáwá snůſſku, neh platj, *Com*. 4) Gilde, *f*. societas? *D*.
Sobana, *y*, *f*. *sl*. Kuhnahme.
Sobáš, e, *m*. *sl*. s. oddawky.
Sobáſſjm, il, iti, *sl*. trauen, kopuliren, copulare.
Sobě, sich, sibi; bey andern Reciprocis auch: mir, dir, uns, euch; mám sobě přikázáno, es ist mir anbefohlen.
†Soběc, bce, *m*. s. sobjček.
Soběhrd, *a*, *m*. eingebildeter stolzer Mensch: pyſſnj soběhrdowé
†Sobělib, *a*, *m* Selbſtgefälliger.
Soberem, bráti, *sl*. s. seberu.
Soběwolný 3. s. rozpuſtilý: soběwolné bjtě, *B*. - noſt, i, *f*. s. rozpuſtiloſt, 2) freyer Wille? soběwolnoſt člowěka, neb swobodná wůle, Confeſsio.

Sobjček, čka, m. selbstsüchtiger, eigennütziger Mensch, philauta, (egoista); lakomj sobjčkowé, Vel.

†Sobičky 3. selbstsüchtig, eigennützig: sobické (zyssstné) srdce, Neg.

Sobjm, il, iti, s. osobjm.

II. rec. sobjm se, iti se, s. zásobjm se: kdo se neywjc na swětě sobj; y gindě se sobj a tužj; nemaudrost těch, kteřj se zde sobj, nestálosti žiwota ꝛc. vkazuge, R. b) s něčjm, pochen, trotzen, prahlen, gloriari, confidere, ferocire, Žal.

Sobol, a, m. Zobel, m. mustela zibellina, Linn.

Sobolowý 3. v. Zobel, Zobel-, zebellinus.

Sobota, y, f. Sonnabend, Samstag, m. dies Saturni, sabbatum; sobota swatá, od. weliká, od. bjlá, der heil. Sonnabend vor dem Ostersonntag, Vel. 2) Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.

Sobotnj 1), den Sonnabend betreffend.

†Sobotnjk, a, m. s. žid.

Sobrucňugem se, fut. owati, sl. s. sprstenkugi se.

Sobstwj, n. Egoismus, m.

Sočenj, n. Schmähen, n. maledictio; 2) Anschwärzung, Anfeinden, n. Ohrenbläserey, f. criminatio, susurratio maledica; auch blos susurratio, insusurratio; Hinterbringen, n. delatio; 3) Eifersucht, f. aemulatio; livor, rivalitas, Syl.

Socha, y, f. eine große Statue, colossus, Com. 2) der Schaft der Armbrust, scapus; 3) Handhabe beym Ackerhaken, manubrium, D. 4) Stange, f. pertica, 4 Mogž. 21, 9.

Sochor, u, m. draub, Stange, f. pertica; železným sochorem kosti potlaukl, Com. 2) Hebebaum, Hebel, m. Hebestange, f. Hebeisen, n. vectis.

Sochůrek, rku, m. dim. v. vorh. plur. sochůrky, Zuberstangen, (Bierbr.) phalangae.

Sočjm, il, iti, schmähen, conviciari, maledicere; 2) na někoho, anschwärzen, falsch klagen, hinterbringen, s. osočjm, obnášjm: otcy naň sočil, Vel. na giné sočiti, Com. geden na druhého sočj, Cyr. někomu na někoho sočiti, Id.

Sočiwý 3. verläumderisch, der gern hinterbringt, - buhlt ꝛc criminator, maledicus susurrans &c. s. sok.

†Sodnjk, u, m. mineralisches Laugensalz, n. sodium.

Sodomář, e, m. Sodomit, m. Sodomita, K. Com. - řský 3. sodomitisch, Sodomiticus.

Sodomstwj, n. Sodomiterey, incestus Sodomiticus, Com.

Sofistwj, n. falešné mudrowánj, Sophisterey, f. sophistica, (sophisma, n.)

Sogka, y, f. Holzhäher, m. corvus glandarius, Linn. hung. szajkó; dostat sogku, prov. einen Pfifferling bekommen; mjti sogky w hlawě, nicht richtig im Kopfe seyn.

Anm. sl. wenigstens ist sogka nicht d. Nußkrähe od. Nußbeißer, sondern der Holzhöher, pica nucifraga, Klein. corvus carvocactes, Linn. garrulus, graculus, hung. szajkó.

Sohnem, fut. sohnauti, sl. s. sehnu.

Sohýnám, al, ati, sl. vorh.

Sok, a, m. Anfeinder, Verläumder, Schmäher, criminator,

obtrectator; sok swatých, který skutky gegich nestaudně zmjtati, a na ruby postawowati osyluge, *K.* sok ctných lidj, *Vel.* Ohrenbläser, susurrator maledicus, auch blos susurrator od. susurro; 2) Mitbuhler, Mitwerber, aemulator, rivalis; 3) Hasser, osor.

Sokol, *a, m.* Falk, *m.* falco; sokol holubj, Taubenfalk, *m.* falco palumbarius, *Klein*; sokol hornj, Bergfalk, falco montanus.

Sokolák, e, *m.* s. sokolnjk.

Sokolčina, *y, f. sl.* eine Art sehr weißer u. schmackhafter Weintrauben.

Sokolnjk, *a, m.* Falkner, Falkenier, falconarius; -cký, 3. Falkner=; -ctwj, *n.* Falknerey, Falkenierkunst, *f.* etwa ars falconaria.

Sokowstwj, *n.* Ohrenbläserey, *f.* rc. rc. s. sočenj, *Neg.*

Sokyně, *f.* das *foem.* v. sok, Anfeinderinn, criminatrix; Ohrenbläserinn, insusurratrix; Mitbuhlerinn, aemula; s. sok.

Sol, *i, f. sl.* s. sůl.

Solár, *a, m. sl.* s. solnář.

Solárna, *y, f. sl.* s. solnice.

†Soldánka, *y, f.* zrostlina, soldanella.

†Solenina, *y, f.* Pöckelfleisch, *n.* caro muriatica.

Solený 3. gesalzen, salsus.

†Soličnjk, *u, m.* chloridum, *Ber.*

†Soljk, *u, m.* oxydirte Salzsäure, chlorinum, *Id.*

Soljm, il, iti, en, salzen, z. B. Speise, salire od. sallire, sale condire.

Solisko, *a, m. sl.* Salzquelle, Salzgrube, *f.* salinae, scaturigo salis.

Soliwařič, *e, m.* u. wařič soli, Salzsieder, *m.* salinator, od. coctor salis, *Haj.* - čka, *y, f.* - inn, *f.* - trix; - čý, od. - čský 3. Salzsieder=; - stwj, *n.* - rey, *f.* coctura salis.

Solnář, *e, m.* vorh. 2) Salzhändler, *m.* negotiator salarius; - řka, *y, f.* - inn, *f.* - trix - ia; - řský 3. - stwj rc. wie bey pekař.

Solnatý 3. voll Salz, salsus: solnaté audolj, Salzthal, *n. B.*

Solnj 1), s. solný 1).

Solnice, *f.* Salzmagazin, *n.* horreum (depositorium) salis.

Solnička, *y, f. mor.* s. slánka.

Solný 3. das Salz betreffend, dahin gehörig, salarius; solný od. solnj důl, Salzgrube, salina, salis fodina; 2) v. Salz, Maud. 10, 7. z. B. Salzsäule, *f.* statua salis; 3) zum Salz gehörig, wo sich Salz befindet, salsus, Joz. 15, 16. 2 Sam. 8, 13.

Som, *sl.* gemein, für gsem.

Somár, *a, m. sl.* s. osel.

Sopauch, *mor.* & *sl.* Dampfloch, *n.* oberes Ofenloch, spiramentum furni.

Sopcy, ptati, s. soptám.

Sopel, ple, *m. sl.* Rotz, *m.* mucus, s. wozher.

Soplák, *a, m. sl.* folg.

Soplawec, *sl.* s. sopliwec.

Soplawý u. sopliwý 3. *sl.* rötzig, mucosus.

Sopljm se, il, iti, *sl.* weinen, u. dabey den Rotz fließen lassen.

Sopliwec, wce, *m.* Rotzbube, *m.* mucosus puer; b) Rotzbube, Rotzlöffel, *m.* nasutus: malj, mladj sopliwcy, *K.*

Soptám, al, ati, hauchen, spirare: - z geho vst plamen; na někoho plamenem soptati, auf jemand Feuer sprühen.

Soptënj, *n. verb.* v. vorh. soptënj a bychawičnost koňů, *Vel.*
Soptiwý 3. hauchend, dämpfig, keichend; soptiwý kůň, dämpfiges Pferd, anhelus equus.
†Sosecenka, y, *f.* zrostlina, thelotrema.
†Sosecnice, *f.* zrostl., ziziphora.
†Sesecnjk, u, *m.* zrostl., mazus.
†Soseconoska, y, *f.* zrostlina, teleophora.
Sosna, y, *f.* eine Art wilder Fichten, pinaster; sosna mořská, pinus maritima, *Bercht.*
Sosska, y, *f.* Gabel, *f.* zum Stützen, furca, cervus, ames.
Sota, y, *f.* Stoß, Stich, *m.* ictus, pulsus, (*ol.* für bodená rána, *Dal.*)
Sotjm, *fut.* il, iti, stoßen, trudere, s. sácým.
Sotně, *adv.* (*obs.*) s. sotwa.
Sotnem, *fut.* sokati, *sl.* s. setnu.
Sotný 3. ängstlich, anxius, *D.*
Sotwa, *adv.* kaum, vix: sotwa že do swých chalup přissli, prawil Abel, *Neg.*
Souda, y, *f.* Sode, *f.* Aschensalz, *n.* soda, *R.*
Sowa, y, *f.* Nachteule, *f.* noctua; fig. nočnj sowa, Nachtschwärmer, grassator nocturnus, *Vel.*
Sowek, wku, *m.* Jnbelt, Jnlied, Jnlich, *n.* Federritt, tegmentum culcitae, tegmentum plumarum lecti.
†Sowerbka, y, *f.* zrostlina, Soverbea.
Sowj 1. der Eule gehörig; sowj čas, d. Nacht; b) v. der Eule: sowj p ro.
Spáchán al, ati, s. páchám.
Spachták, a, *m.* *sl.* s. ospalec.
Spachtawec, wce, *m.* *sl.* vorh.
Spád, u, *m.* Absall, *m.* Herabfallen, *n.* z. B. des Wassers, casus, delapsus, z. B. aquae; spád na čjhadle, Fallbaum, *m.*; *pl.* spády, Spur, *f.* vestigium: spády něčj wyssetřiti.
†Spadák, u, *m.* Fallschirm, *m.* *P.*
Spadám, - se, *praes.* u. *fut.* *freq.* al, ati, s. spadnu, - se; - ánj, *n.* *verb.*
Spádek, dku, *m.* *mor.* der süße Thau od. Saft auf dem Laub des Ahorn's, Himbeerenstrauchs rc. melligo.
Spadenj, *n.* Herabfallen, *n.* delapsus.
Spadnu, *fut.* dl, dnauti, fallen, herabfallen, decidere, delabi: spadl hlas s nebe, *Vel.* oblak spadnauti musyl, i. e. weliký přjwal, *Wrat.* spadl weliký přjwal, *Vel.* dědictwj s syna na syna spadá; s těla spadnauti, *sl.* s. spadnauti se; 2) abschlagen, wohlfeiler werden, z. B obilj spadlo, das Getrejde ist abgeschlagen, annona laxavit, od. pretium frumenti minutum est; tomu trému ceny spadá, *Vel.* - nutj, *n.* *verb.*

II. *rec.* spadnauti se, abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere, corpus amittere.
Spak, u, *m.* *sl.* s. opak, u, *m.*
Spakugi, *fut.* owal, owati, zusammenpacken, convasare; dal wssecky swé wěcy spakowati, *Kram.*
Spála, y, *f.* čerwené pálčiwé nestowice, Friesel, *m.* boa, purpura.
Spálenj, *n.* Verbrennen, *n.* Verbrennung, *f.* crematio, concrematio; 2) Versengung, *f.* adustio, ambustio.
Spálenina, y, *f.* Brandmahl, *n.* auf der Haut, nota ustionis.
Spálenisstě, *n.* Brandstätte, Ort,

wo ein Brand gewesen, locus aedificii flammis absumti.
Spálený 3. *part.* v. folg.
Spáljm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* spal, verbrennen, *act.* a) durchs Feuer vernichten, zu Asche brennen, z. B. Leichnahm, Holz ꝛc. cremare, concremare, comburere; b) mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, adurere, urere; ruku sobě spáliti, sich d. Hand verbrennen.
Spalnier, *obs.* für rytjřské oděnj.
Spalugi, owal, owati, s. spáljm.
Spamatowánj, *n.* Erinnern, *n.* recordatio: pro snadněgssj spamatowánj (těch žalmů), *K.*
Spamatugi se, *fut.* owal, owati, sich erinnern, recordari.
Spánek, nku, *m.* Schlafmittel, *n.* medicamentum soporiferum, *Vel. N.*
Spánj, *n.* Schlaf, *m.* Schlafen, *n.* somnus, quies, sopor; we spánj, im Schlafe, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze spánj wyrazyti, aus dem Schlafe wecken, excitare ex somno.
†Spanilotwárný 3. *Neg. Il.* s. krásnoljcý.
Spanilý 3. schön, wohlgestaltet, herrlich, pulcher, formosus, nobilis: spanilá (statečná, zmužilá) mysl, Edelsinn, Edelmuth, *m. Com.* spanilý strom, *K.* - le, *adv.* pulchre; - lost, i, *f.* schöne Gestalt, Herrlichkeit, das Edle, pulchritudo, speciositas, nobilitas.
Spánky, *m. pl.* Schläfe?
Spánliwost, i, *f.* Schlafsucht, *f.* sopor; spánliwost hluchá a nepřemožená, lethargus, sopor, *Vel.*
Spař, u, *m.* prosstjp, bidélko čjhařské, (in *B.* a. 1766. ssňůra), Vogelkloben, *m.* ames, (itis), *masc.* ptáky na spaře nawčené, *Cyr.* koroptwa čižebná na spaře, *B.*
Spára, y, *f.* spogka, Fuge, *f.* junctura.
†Spargán, u, *m.* zrostl, sparganium, *Bercht.*; s. auch sspargán.
Spařjm se, *fut.* il, iti, *sl.* fratt werden, calore corrumpi.
Spařjm, s. opařjm: ten tomu drsstku spařj, *prov.* der wird es ausmachen, bezwingen, der wird das Kraut fett machen!
Spárka, y, *f.* Abbrühung, *f.* perfusio, *D.*
Spařissko a, *n. sl.* s. suchopar.
Sparno, sparnost, *sl.* s. parno.
Sparný 3. *sl.* s. parný.
Spasa, *obs.* s. spasytel.
Spasenec, nce, *m.* der Selige (im Himmel), salvatus, divus; spasenců rjdkost *Com.*
Spasenj, *n.* Seligkeit im Himmel, felicitas aeterna; 2) Abweidung, Abfressung, depastio.
Spasu, *fut. ex.* sl, spásti, spasen, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere.
Spasým, *fut. ex.* yl, yti, selig machen, beare.
Spasytedlný 3. heilsam (besonders der Seele), zuträglich, salutaris, saluber: wjra spasytedlná; wěc lidem spasytedlná a platná, *Vel.* to gest wssj Europě spasytedlné, *Id.* počestné a spasytedlné práwo, *Id.* - ně, *adv.* salutariter, salubriter.
Spasytel, e, *m.* Seligmacher, *m.* salvator, auctor felicitatis aeternae.
Spát, spáti, s. spjm.
Sp'at, sp'atý, s. sepnu.

Spatřenj, *n.* Anblick, *m.* Anblicken, *n.* adspectus, conspectus.
Spatřjm, *fut. ex.* il, iti, erblicken, sehen, conspicere, adspicere.
Spatřitedlný 3. sichtbar, adspectabilis, visibilis; - ně, *adv.* manifeste.
†Spatrný 3. anschaulich?
Spatřowánj, *n. verb.* Besichtigen, *n.* contemplatio.
Spatřowáwám, ati, *fr.* v. folg.
Spatřugi, owal, owati, sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem; 2) besehen, beschauen, besichtigen, inspicere, intueri, adspicere, contemplari oculis, auch ohne oculis.
Spatřugjcý žiwot, beschauliches Leben? *D.*
Spaura, spurně, spurnost, s. zpaura, zpurně 2c.
Spaussť, i, *f.* Schlitz, *m.* fissura, fissum; 2) Auslassung beym Weberstuhl, remissorium, *K.* 3) prut w hodinách, d. Auslösung, laxatio; 4) spaussť wody, Ablaß des Wassers, emissarium, *D.* 5) spaussť péra, i. e. nařezánj péra, *Com.*
Spaussťadlo, a, *n.* vorh. 2).
Spausstjm, - se, ěl, ěti, s. spustjm, - se.
Spáusta, y, *f.* großer Klumpen, *m.* Maße, *f.* massa, moles: přinesli střjbra welikau spaustu, *Haj.* spausta zlata, Goldklumpen, *m.* massa auri, *D.* wážná tjžka spausta země; weliká spausta korábu; sp. skály, Felsenmasse, spausta swěta, das Weltgebäude, das All, machina mundi; weliká ssiroká sp., ungeheure große Weite, *Syl.* 2) ein künstlich zusammen gesetztes Werk, Maschine, *f.* machina.
Spáwám, al, ati, *fr.* v. spjm, *B.*

Spáwanice, *f. sl.* Kanape, *n.*
Spe se, bráda, - sticht hervor.
Spečetjm, *fut. ex.* il, iti, versiegeln, mehreres, obsignare: statek w truhlách spečetěn, *Pr.*
Spěch, u, *m.* (*sl.*) Eile, *f.* festinatio; na spěch in der Eile, festinanter, propere; 2) Glück, Gedeihen, *n.* successus: zdrawj za spěch (i. e. za winssowánj spěchu), *sl.* so danken z. B. d. Schnitter für den Gruß: spěssno wám žati!
Spěchák, a, *m.* Eiler? *Neg.*
Spěchám, al, ati, (*ol.*) eilen, festinare.
Specyálnj 1. Special-, specialis: specyálnj rozkaz, *Com.*
†Specyestolar, u, *m.* Species-thaler, *m.* species thaleri, *P.*
Spěgi, spěl, spěti, Muße haben: nikam nesměgjce, ani nespěgjce, *Com.*
Spekám, al, ati, zusammen dörren, durch d. Hitze verdichten, aestu densare.
II. *rec.* spekati se, zusammen dorren, dicht werden, aestu coalescere, condensari: pěny horkostj slunečnau se spekagj, *K.*
Speklý 3. verdichtet, (durch Hitze) z. B. Schleim, Eiter 2c. condensatus, s. vorh.
†Spekulacý 3. Spekulation, speculatio: kupcy rozličné spekulacý měli, *Kram.*
†Spekulugi, owati, speculiren, speculari.
Spěnák, u, *m., sl.* púto, Strick, *m.* v. Hanf, u. Pferdehaaren, womit den Pferden d. Füße gebunden werden.
Speřjm se, *fut.* il, iti, handgemein werden, manum conserere, congredi.
Spěssjm, *ol.* s. spěchám.

Spěšný 3. geschwinde, behend, celer, velox, citus; -ně, *comp.* -něgi, *superl.* n..-ěgi, *adv.* celeriter, velociter, cito; -nost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas; s. auch spěch.

Spěw, u, *m.* s. zpěw.

Speyznu, *fut. ex.* zl, znauti, erschnappen, wegbizen, wegstipitzen, rapere.

Spigi se, *fut. ex.* il, iti, sich betrinken (v. mehrern), inebriari: wssickni se spili, *Vel.*

Spikám se, al, -ati se, folg.

Spiknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, übereinkommen, convenire; 2) sich verschwören, Zusammenverschwörung machen, conjurare.

Spiknutj, Verschwörung, Zusammenverschwörung, *f.* conjuratio.

Spjlám, al, ati, Bier fassen, es v. dem Gärbottich auf Fässer füllen, carevisiam in dolia infundere; 2) *cum dat. pers. & acc. nominis ignominiosi*, schelten, conviciari, cavillari: spjlati dětem pankharty; spjlati někomu kacýře, sektáře; y Bohu klamy spjlati směli, *K.* spjlati někomu neprawdu.

Spilečný, ého, 3. der dritte Brauer gesell.

Spjle, spjleti, *ol.* žert, žertowati.

Spilka, y, *f.* das Fassen des Bieres; 2) das Behältniß, wo das gefaßte Bier hingelegt wird, etwa cerevisiarium.

Spilý 3. betrunken, ebrius.

Spjm, spal, spáti, *imper.* spj, schlafen, dormire; s ženskau spáti, s. obtěžkám, *B.* spalbych, *sl.* ich möchte schlafen, ich bin schläfrig, spáti gako německá myš, *prov.* i. e. hrubě a dlauho, *Syl.*

Spinadlo, a, *n.* Heftel, *n.* fibula.

Spjnám, al, ati, s. sepnu.

II. *rec.* spjnati se, sich bäumen, v. Pferden, erigere se in pedes; 2) fig. stolz thun, efferre se: se swým důstogenstwjm na wysoko se nespjnali, *K.* s. auch ruka.

Spjnka, y, *f.* s. přewaz, *D.* 2) Spennadel?

Spinugi? viell. splnugi? statečné wywážeti (saufen) a spinowati, *K.*

Spjrám, al, ati, anspannen, anziehen, adstringere, *R.*

Spiritus, a, *m.* eigentlich spiritur, *sl.* s. vikuljk.

Spjrka, y, *f.* v čihařů, Spannstrick, *m.* funiculus.

Spis, u, *m.* Schrift, *f.* etwas Geschriebenes, es sey wenig od. viel, ein Buch od. nicht, scriptum; spisowé, Schriften, scripta, literae; ist es ein Buch, so steht auch liber; w spis vwesti, s. spjssi 2).

Anm. In *K.* wird spis, něgaký spis, (ein Buch, das kein heiliges Buch ist), dem pjsmo od. pjsma (swatá) entgegen gesetzt.

†Spisatel, üblicher spisowatel.

Spjsek, sku, *m. dim.* Schriftchen, Büchelchen, *n.* libellus.

Spjsglas, u, *m.* antimonium, *Vel.*

Spjskám, *fut.* al, ati, eingeben, anrathen, etwas Ungünstiges.

Spiský 3. Zipser, aus Zipsen, Scepusiensis; hrabě Spiské, *Vel.* Spiská stolice, das Zipser Komitat, comitatus Scepusiens.

Spisowatel, e, *m.* Schriftsteller, *m.* scriptor, autor; - ský 3. -risch, -stwj zc. -lkyně *f.* -inn.

Spisowna, y, *f.* s. listowna, *D.*

Spisownjk, a, *m.* s. spisowatel.

†Spisowný 3. Schrift-, z. B. řeč, Schriftsprache, *Jungm.*

Spiš, e, m. d. Zips, f. in Ungarn, Scepusium.
Spjš, s. spjſſe: čjm spjš, tjm ljp, je eher, je beſſer, *Syr.*
Spiſſák, a, m. ein Zipſer, Scepusiensis; - áčka, y, f. - inn, f. Scepusiensis.
Spjſſe, *adv.* eher, a) geſchwinder, prius, citius, ante; b) lieber, potius, prius: spjſſe ſe radugj, než plačj, *K.* takowý člowěk spjſſe ſe wypſati, než na ſwětě nalezti může, *Vel.*
Spiſſi, *fut. ex.* ſepſal, ſepſati, *imper.* spiš, zuſammen ſchreiben, conscribere; iſt es ſoviel, als aus andern zuſammen tragen, ex aliis congerere; 2) abfaſſen, verfaſſen, conscribere, componere aliquid, consignare literis &c.
Spiſugi, owal, owati, vorh.
Spjže, *Vel.* s. ſſpjže.
1. Splacenj, n. einmahliges Abzahlen, solutio, depensio.
2. Splácenj, n. öfteres Abzahlen; 2) Zuſammenflicken, n.
Splácenina, y, f. Flickwerk, n. consarcinatum.
1. Splacený 3. *part.* abgezahlt.
2. Splácený 3. zuſammengeflickt, consarcinatus, *B.*
Splácým, *praes.* el, eti, s. splatjm; 2) *praes.* u. *fut.* zuſammen flicken, consarcinare, *K.*
Splači, *fut.* ſplakal, ſplakati, in Weinen ausbrechen, in lacrymas solvi.
Splacugi, owati, s. splatjm.
Splácnu, *fut.* kl, knauti, abſpühlen, waſchen, ſauber waſchen, eluere, *B.* 2) abwaſchen, abluere: krag Sodomſký B. wodami spláchl, Žal.
Splakugi, owal, owati, vorh.
Splaſknu, *fut. ex.* kl, knauti, ſich ſetzen, nach u. nach niedriger u. kleiner werden, desidere: otok naběhne a splaſkne; ne tak průtrž a keyla, *Com.*
Splaſkugi, owal, owati, vorh. 2) act machen, daß ſich etwas ſetzt, facere desidere: ſléz wyſoký splaſkuge ſpuchliny, *Vel.*
Splatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* splat, abzahlen, bezahlen, z. B. Schuld, solvere.
Splaw, u, m. (z. B. v rybnjka) ſtrž, Ablaß, Abzug od. Ablauf, m. des Waſſers, z. B. aus einem Teiche, emissarium.
Splawjm, *fut.* il, iti, herabflößen, Holz rc. demittere per aquam (fluvium).
Splawugi, owal, owati, vorh.
Splazená ſláma, s. matenice 2) *D.*
Spleſklý 3. flach, nicht ſo erhaben, depressior.
Spleſknu, *fut.* kl, knauti, ſich ſetzen, desidere: spleſknau nádra; s. splaſknu.
Spleſſtjm, *fut.* il, iti, flach, platt drücken, machen, deprimere.
Spletačka, y, f. Haarband, n. vitta crinalis.
Spletám, al, ati, s. spletu.
Spleteť, tku, m. Zuſammengeflochtenes, Flechte, f. plexus: ſmatkowé a spletkowé noh kukat ſe přjdržjcý, *K.* 2) Wirre, Wirrwarr, n. confusio; na rozličné spletky a zmatky přichàzegj, *K.* omylowé a spletkowé, *Vel.*
Spletenec, nce, m. verworrener Menſch, ein Miſchmaſch v. einem Sektirer, etwa chaoticus: obawnj spletency Samaŕſſtj, čiſtau Božj poctu s pohanſtwjm mjſýcy, *K.* 2) *Bercht.* benennt ſo d. Pflanze hyphaene.
Spletený 3. *part. pass.* v. folg.

Spletu, *fut. ex.* spletl, splésti, spleten, *imper.* splet, zusammenflechten, contexere, conserere: swé náboženstwj s židowským a s pohanským spletl; 2) verwickeln, verfitzen, a) z. B. den Faden, implicare, impedire, intricare, involvere; 2) *trop.* verwirren, implicare, impedire, intricare, involvere.

Spletičowám, *fut.* ati, *verb.*: spletičaný swět.

Spleywám, al, ati, in der Höhe schwimmen, supernatare; 2) *act.* schwämmen, auf dem Wasser führen.

Splň, a, *m. sl.* Vollmond, *m.*

Splněnj, *n.* Genugthuung, Erfüllung, satisfactio, impletio; 2) Bescheid, *m.* im Trinken, relatio potionis.

Splnjm, *fut.* il, iti, erfüllen, a) Genüge thun, z. B. sein Versprechen ꝛc. satisfacere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, dem Befehle nachkommen ꝛc. satisfacere, implere; 3) Bescheid thun (im Trinken), respondere alicui bibendo, referre potionem: kostjk wjna geden druhému splnil; prigal ten kostjk, a gedným daușkem sprawedliwě splnil, *Vel.* napomenuli, aby splnili, *Id.*

Splňugi, owal, owati, *verb.*

Splstjm se, *fut. ex.* sich verdichten, (verfilzen), v. Wolle u. dgl. condensari.

Splundrugi, (*obs.*) plündern.

Splynu, *fut.* nul, nauti, abfließen, defluere; s. auch spleywám.

Splýwám, s. spleywám.

Spočinjem, *fut.* nauti, *sl.* s. odpočinu.

Spočjtám, *fut.* al, ati, folg.

Spočtu, *fut. ex.* čtl, čjsti; berechnen, z. B. Dinge, überrechnen, zusammen rechnen, computare res, computare rationem rerum, rationem rerum inire od. subducere; 2) zusammen zählen, numerum inire, z. B. rerum, od. computare.

Spodák, u, *m.* s. hřebenáč 2).

Spodček, ečku, *m. dim.* folg.

1. Spodek, dku, *m.* das Untere, inferius; das Unterste, imum, infimum; spodek řjčice, Siebboden, *m.* fundus cribri; sp. nohy, Fußsohle, *f.* planta; 2) Bodenstein in der Mühle, (spodnj kámen) meta, lapis molaris inferior, *Syl.* široký spodek, der Becher ohne Boden, am Klarinet, pars extrema latior; *pl.* spodky, Beinkleider, braccae, feminalia.

2. Spodek, dka, *m.* Untermann im Kartenspiel.

Spodnj 1), der, d. das Untere, inferior; der, d. das Unterste, infimus, imus; spodnj sukně, Unterrock, tunica, od. tunica inferior; spodnj pekina, folg.

Spodnice, *f.* Unterbette, *n.* stratum inferius.

1. Spodnjk, a, *m.* Untermann im Schachspiele, legatus, *Vel. N.*

2. Spodnjk, u, *m.* was untergelegt wird, Untersätzchen, *n.* z. B. bey Bienenstöcken d. untere Schachtel; 2) *sl.* s. rubáš, u. podolek.

Spogečnjk, u, *m.* hobljk dlauhý k spogkám, Fugebank, *m.* Fughobel, dolabra plana oblonga.

Spogek, gku, *m.* das Zusammengefügte, Verbundene, Zusammenhang, *m.* conjunctum, nexus; s. folg.

Spogenj, *n.* Zusammenfügung, conjunctio, copulatio; 2) Verbindung, Vereinigung, Ver-

knüpfung, conjunctio, consociatio; 3) Verhältniß, *f.* nexus (relatio): zwláſſtnj ſpogenj, *Lesch.* s njm w bližſſj ſpogenj poſtawen, *Id.*

Spogený 3 *part. pass.* folg.

Spogjm, *fut.* il, iti, en, zuſammen fügen, jungere, conjungere, componere, copulare; 2) verbinden, vereinigen, colligare, conjungere, jungere; s něčjm, mit etwas, cum re; s někým mit jemand, cum aliquo; 3) in ein Verhältniß ſetzen, bringen ꝛc. ſ. ſpogenj 3).

Spogitoſt, i, *f.* Zuſammenhang ?

Spogka, y, *f.* Fuge, *f.* commissura, *R.* 2) † Bindewort, *n.* conjunctio.

Spogugi, owati, ſ. ſpogjm.

Spokogenj, *n.* Beruhigung, *f.* Beruhigen, *n.* Beſänſtigung, *f.* placatio. Iſt es ſoviel als Stillung, ſo ſteht auch sedatio.

Spokogenoſt, i, *f.* Vergnügſamkeit, Zufriedenheit, *f.* contentus animus, tranquillitas animi, *Leschka.*

Spokogený 3. vergnügſam, zufrieden, contentus rebus suis, tranquillus, *Leschka.*

Spokogjm, *fut. ex.* il, iti, en, beruhigen, beſänſtigen, placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; iſt es ſoviel als ſtillen, ſo ſteht auch sedare, reprimere, coërcere.

II. *rec.* ſpokogiti ſe, ſich beruhigen, aufhören zu lermen, zanken ꝛc. quiescere.

Spokognoſt, i, *f.* ſ. ſpokogenoſt, *A. Neg.*

Spokogugi, - ſe, owati, vorh. - owánj, *n. verb.* ſpokogowánj ná klonnoſti pohlawj, *Leschka.*

Spokořjm, ſ. zpokořjm.

Spokutowánj, *verb. v.* folg.

Spokutugi, *fut.* owati, beſtrafen, mit Strafe belegen, punire.

Spolčenj, *n.* Verbindung, Vereinigung, *f.* communio, conjunctio.

Spolčjm, *fut. ex.* il, iti, verbinden, vereinigen, colligare, conjungere.

II. *rec.* ſpolčiti ſe, ſich verbinden, se conjungere, se jungere, se colligare, jungi, conjungi, sociari &c. auch societatem inire, od. facere; auch conspirare; ſpolčugj ſe ſtatky manželé, - vereinigen ihr Vermögen, Pr.

Spolčugi, - ſe, owati, vorh.

Společenſtwj, *n.* Gemeinſchaft, *f.* communio.

Společnjk, a, *m.* Genoſſe, *m.* socius, consors; - nic e, *f.* - inn, *f* socia, consors.

Společný 3. gemeinſchaftlich, communis; - ně, *adv.* - niter, junctim; - noſt, i, *f.* Gemeinſchaft, *f.* communio, societas; ſpolečnoſt čtenářſká, Leſegeſellſchaft, *f.* societas legentium; ſpolečnoſt lidſká, d. menſchliche Geſellſchaft, societas humana: ſpolečnoſt lidſká ſe tjm w řádu držj, *Vel.* zachowánj ſpolečnoſti lidſké, *Id.*

Spolehacý 1. Lehn-; ſp-cý ſtolice, Lehnſtuhl, Lehnſeſſel, *m.* sella brachiata.

Spolehadlo, a, *n.* d. Lehne, cubitorium, fulcrum (sellae); 2) d. Armlehne im Wagen, fulcrum cubitorium.

Spoléhám, al, ati, ſich ſtützen, ſich anlehnen, acclinare, reclinare se: ſpolehla na děwečku, gakoby tak rozkoſſná byla, *B.* b) trop. ſich verlaſſen, ſich ſtü-

zen, fuſſen, bauen (worauf), niti, inniti.
Spolehnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.
Spolek, lku, *m.* Genoſſenſchaft, societas, consortium: *pl.* ſpolky, Genoſſenſchaft, Bund, *m.* connexio, societas; Bůh ſtwořil wolky, čert ſpolky; hleď každý ſám ſwé tobolky, *Lomn.*
Spolihám, ſ. ſpoléhám.
Spolkem, *adv.* (eigentl. der Inſtr. v. ſpolek), ſ. ſpolu.
Spolnjk, *a, m. sl.* ſ. ſpolečnjk.
Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půjdeme ſpolu.
Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půjdeme, ſpolu; wſſickni ſe ſpolu ſtrhli, *Cyr.*
Spoluaučaſtnjk, *a, m.* Mitintereſſent, Theilnehmer, Theilhaber, particeps, socius; -nice, *f.* -tinn, -rinn, -rinn, *f.* particeps, socia; -ctwj, *n.* Theilnahme, *f.* -cipatio, -ietas.
†Spoluaud, *a, m.* ſ. aud 3).
†Spoluaudka, *y, f.* zroſtlina, melothria.
Spoluautrpný 3. der mit leidet, Mitdulder, socius malorum? *Lesch.* -noſt, *i, f. subst.* 2) beſſ. autrpný 1), ljtoſtiwý.
Spolubogownjk, *a, m.* Kriegscamerad, *m.* commilito, *Cyr.* -nice, *f.* -inn, *f.*
Spolubratr, *a, m.* Mitbruder, frater (confrater), *Neg.*
Spolubytnoſt, *i, f.* i. e. ſpolečný byt, contubernium, *Syl. N.*
†Spoluchůdce, *m.* Reiſegefährte?
Spoludělnjk, *a, m.* Mitarbeiter, cooperator, *R.*
Spolufregjř, *e, m.* Mitbuhler, rivalis, (corrivalis), socius in amando, *K.*
Spolugednobytný 3. von demſelben Weſen, (coessentialis), *K.*
†Spoluhláſka, *y, f.* Mitlauter?
†Spoluhlaſytý, mitlautend?
Spoluhodownjk, *a, m.* Mitgaſt, *m.* conviva, socius coenae, *Vel.*
Spolulosný 3. v. ähnlichem Schickſal, consors.
†Spolulužný 3. compositiflorus, *Bercht.*
†Spolulužſtwj, *n.* syngenesia, (Botanik).
Spoluměſſtan, *a, m.* Mitbürger, civis, ejusdem civitatis; Mitſtaatsbürger, civis, *Vel.*
Spolumezowánj, ſ. ſauſedſtwj, *Vel.*
Spolumezugjcý 1. angränzend collimitaneus, *R.*
Spolunewěſta, *y, f.* druhého ſyna žena, Mitſchwiegertochter, connurus.
Spoluneywyšſſj, jho, *m.* Mitfeldherr, collega imperii, *Vel.*
Spolupodſtatný 3. ſ. ſpolugednobytný: oſoby ſpolupodſtatné; -noſt, *i, f. subst.*
Spolupuntownjk, *m.* Bundsgenoſſe, socius, *Com.* 2) Mitverſchworner, conjuratus.
Spolupůſobenj, *n.* Mitwirkung, *f.* adjumentum (cooperatio): ſpolupůſobenj ducha ſw. *Syr.*
Spolupůwodnjk, *a, m.* Miturheber, socius moliminis, conatus, (coauctor); -nice, *f.* -inn, *f.* ſpolupůwodnjk a pomocnjk, *Cyr.*
Spoluradnj 1. Beyſitzer, Mitrath, assessor, *Vel. K.* aukednjcy a ſpoluradnj, *Vel.*
Spoluradoſt, *i, f.* Mitfreude, *f.* societas laetitiae, *Leschka.*
Spoluručogmě, *i, m.* Mitbürge, *m.* consponsor, compraes, *Syl.*
Spoluſlužebnjk, *a, m.* Mitknecht, *m.* conservus.
Spoluſtátný 3. z. B. ſpoluſtatné

gméno, Beywort, n. (Gramm.) adjectivum, *Neg.*

Spolutowaryš, e, m. Mitgesell, m. Mitglied, consors.

Spolutrávnjk, a, m. Tischgenoße, m. convictor, *Syl.*

Spoluučedlnjk, a, m. Mitschüler, condiscipulus, -nice f. -inn, -la.

Spoluwandrownjk, a, m. Reisegefährte, m. socius itineris.

Spoluwěčný 3. mitewig, socius aeternitatis: osoby spolupodstatné a spoluwěčné.

Spoluwěký 3. gleichzeitig, aequalis, ejusdem temporis, coaevus

Spoluwinný 3. mitschuldig, complex, *P. Pawlowsky.*

Spoluzeť, ě, m. Miteidam, m. congener, *Vel.*

Spoluznějcý, zusammenstimmend, consonus: spoluznějcý struny, *Com.*

Spoluzwučka, s. spoluhláska.

Spoluzwučný, s. spoluhlasytý.

Spomáhám rc. s. zpomohu rc.

Spona, y, f. s. sponka, *D.*

Spondaický 3. z. B. werš, versus spondaicus.

Spondeus, dea, m. Spondeus, spondeus.

Sponka, y, f. Spange, Haftel, fibula; - ář, e, m. Heftleinmacher, m. fibularius; -řka, -inn, f.

Spor, u, m. Streit, m. controversia; spor se stal mezy včedlnjky při posledni wečeři, *Bal.* po wzeyssém mezy stranami sporu, post litem contestatum, *Pr.* 2) Widerstand, m. renisus, repugnatio: bez wsseho sporu gjti.

Spořádám, *fut.* al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihen stellen, rangiren, zusammenreihen, ordinare, disponere; wogsko spořádati, s. zssikugi; wogsko spořádati a zmustrowati w swé hausy, *Cyr.* - po regimentjch rc. 2) in gehörige Ordnung bringen, organisiren, ordinare, constituere (organizare): yak magj cýrkew nowau spořádati.

Spořádánj, n. Rangirung, f. Anordnen, Ordnen, n. dispositio: sp-nj wssech pokolenj, kde které sýdlo swé mjti mělo, *K.* 2) Reihe, f. ordo: s-ánj hwězd; 3) Einrichtung, f. constitutio.

Spořádaný 3. *part. pass. v.* spořádám; - ně, *adv.* ordentlich, der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim.

Spoře, *adv.* sparsam, so daß es lange dauert, parce: welmi nespoře a zhogna wsseho užjwagj, (nenj při nich ssetrnosti), *Cyr.*

Spořenj, n. Sparen, n. parcere; ist es Sparsamkeit, f. parsimonia; 2) s. množenj u. folg.

Spořidlo, a, n. Sparbrett, Handbrett, n. (Maur.) assula manualis.

Spořjm, il, iti, sparen, a) z. B. Geld, parcere; b) sparsam seyn, parcere, parcum esse; c) schonen, parcere; d) aufheben, parcere, servare; e) erhalten, parcere, servare, f) s. množjm, (*sl.*, *hung.* szaporítom): pokladu toho k potřebě pilně spořili, *Vel.*

II. *rec.* spořiti se, (*sl.*) s. množiti se: statek se sporj, i. e. přispořuge se, rozmnožuge se.

†Spořiš, e, m. zrostlina, verbena, *Bertht.*; sonst Wegetritt, polygonum aviculare.

Sporný 3. streitig, controversus

Sporost, i, f. bess. folg.

Sporota, y, f. Sparsamkeit, f. parsimonia: sporota gest we-

liké meyto, *Com.* 2) Ergiebigkeit, *f.* ubertas: nenj w tom žádné sporoty, *sl.*

Sporý 3. ergiebig, ausgiebig, uber, largus: med sporegssj gest, než cukr; sporé žito, i. e. námelné; sporý chléb, ergiebiges Brod, (*hung.* szapora); 2) geräumig, capax, laxus, Ez. 23, 32. sporý kalich, *K.*

Spotwořjm, s. zpotwořjm.

Sprahlý 3. dürr, verdorrt, aridus: trávička sprahlá od horka.

Sprasná swině, s. sprasnice.

Spráhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zusammenspannen, conjungere.

Sprasnice, e, *f.* Bache, sus faeta.

Sprásкám, *fut.* al, ati, prügeln, verberare.

Spřáteljm, *fut.* il, iti, s. spřjznjm.

II. *rec.* spřáteliti se, *fut. ex.* il, iti, sich befreunden, Freundschaft mit jemand aufrichten, amicitiam instituere, constituere.

Spráwa, spráwce ꝛc. s. zpráwa ꝛc.

Sprawedliwý 3. gerecht, a) nicht ungerecht, b. Gerechtigkeit handhabend, liebend, od. ihr gemäß, z. B. Richter, Sache ꝛc. justus: sprawedliwé rozeznánj pře, *Pr.* rechtmäßig, justus: má léta sprawedliwá, er ist majorenn, *Pr.* c) fromm, probus; d) *sl.* ächt, genuinus: sprawedliwé vherské wjno; - wě, *adv.* gerecht, der Gerechtigkeit gemäß, gehörig, rechtmäßig, juste; - wost, i, *f.* folg. 1), auch Rechtmäßigkeit; 2) Frömmigkeit, probitas; 3) Aechtheit, sinceritas.

Sprawedlnost, i, *f.* Gerechtigkeit, a) d. man ausübt, z. B. eines Richters, justitia: wyslyssel při a stjžnost, - a každému sprawedlnost vdělal; ist es aber Frömmigkeit, probitas, sanctitas; 2) Anspruch, *m.* jus; Gerechtsame, justa, (orum): dědictwj a giné sprawedlnosti nám náležité, totiž mowité aneb nemowité, *Pr.* přináležj mu négaká sprawedlnost w statku syrotčjm, *Pr.* máli kdo na kom gakau sprawedlnost a powinnost, *Pr.*

Sprchám, al, ati, folg.

Sprchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, abfallen, herabfallen, v. Blättern, u. drgl. decidere, delabi: sprchl snjh, *Vel.* 2) geregnet haben, pluisse.

Spředu, *adv.* vorn, a) auf der vordersten Seite, in fronte, in antica parte, in primo; b) v. vorn, v. der vordersten Seite, a fronte, a parte antica.

†Sprengelka, y, *f.* zrostlina, Sprengelia.

Spřež, i, *f.* folg.

Spřeženj, *n.* das Gespann, z. B. Pferde ꝛc. jugum.

Spřežnjk, a, *m.* Anspänner, *m.* ein Bauer der Pferde u. Ochsen hält, jumentarius; - nice, *f.* - inn, *f.* - ria.

Spřežný 3. z. B. kůň, Wagenpferd, *n.* equus jugalis.

Spřisáhnu se, *fut. ex.* hl, hnauti se, sich verschwören, v. mehrern, conjurare, conspirare, *Syk.*

Spřjzněnj, *n.* Verwandtschaft, *f.* propinquitas; conciliatio propinquitatis.

Spřjznjm, *fut. ex.* il, iti, zur Freundschaft, Verwandtschaft bringen, propinquitatem, amicitiam conciliare: spřjzňuge nás s těmi, *Vel.*

II. *rec.* s-iti se, s. spřáteljm se: blјzce spřjzněný, nahe verwandt, cognatus, propinquus, *Syl.*

Spřjžňugi, - se, owati, verb.

Spropitná, é, *f.* folg. na spropitnau dáti, *Wrat.*

Spropitné, ého, *n.* Trinkgeld, *n.* congiarium, corollarium, (bibale).

Sprosťáček, čka, *m. dim.* v. folg. simpliculus.

Sprosťák, a, *m.* ein gemeiner Mensch, homo de plebe, od. plebejus; üblicher 2) Idiot, Unwissender, *m.* ein einfältiger Tropf, idiota, rudis, imperitus; - áčka, y, *f.* Idiotinn, Unwissende, rudis, imperita.

Sprostě, *adverbium* v. sprostý.

Sprostně, *adv.* einfältig, a) schlechthin, schlechtweg, ohne Kunst u. Schmuck, simpliciter; b) rechtschaffen, simpliciter, ingenue, integre; 2) tenuiter, exigue.

Sprostnjčce, *adv. dim.* v. vorh.

Sprostnost, i, *f.* Einfalt, *f.* a) das Ungekünstelte, Simple, Einfache, simplicitas; b) Rechtschaffenheit, Aufrichtigkeit, *f.* probitas, simplicitas, sinceritas: sprostnosti a pokory prawé křesťanské méně se spatřuge, než gelenů s zlatými rohami na Pražském mostě, *K.* 2) Geringfügigkeit, *f.* exiguitas, levitas, vilitas, tenuitas.

Sprostný 3. einfältig, a) einfach, schlechthin, ohne Kunst u. Schmuck, simplex: sprostná řeč, α) einfältige, ungekünstelte Rede; β) platte Sprechart, *f.* idioma vulgare; Karel přjgmjm sprostný, král Franský, *Vel.* b) rechtschaffen, aufrichtig, nicht arglistig, simplex, probus, ingenuus, sincerus: sprostné slowa Božjho poslušenstwj, *K.* 2) gemein, pöbelhaft, den Pöbel betreffend, dahin gehörig, plebejus, vulgaris; z. B. Sprache; sprostný, od. sprostý člowěk, ein gemeiner Mensch, homo de plebe od. plebejus; sprostný, od. sprostý wogák, auch blos sprostý, ein gemeiner Soldat, miles gregarius; sprostný lid, der gemeine Haufen, plebs, vulgus; 3) geringe, schlecht, z. B. Wein, Mensch, Amt, Geschenk, Geburt, Verstand ꝛc. exilis, tenuis, levis.

Sprostý 3. einfältig, simplex; sprostý had, natürliche Schlange, *Ryb.*; s. sprosťák, u. vorh.

Sprotek, tka, *m.* ein gewisses Thier, *Pawl. Cosmogr. p.* 500.

Sprowodjm, *fut.* il, iti, begleiten, comitari; 2) s swěta sprowoditi někoho, v. der Welt wegschaffen, tollere, s. sklidjm.

Sprwopočátku, *adv.* vom ersten Anfang, primo principio.

Sprwu, *adv.* anfänglich, anfangs, initio, principio, ab initio, primo.

Spukkelý 3. vermorscht, putridus

Spuntownjk, s. puntownjk.

Spuntugi se, owati, bess. spiknu se

Spupný, - nost, s. zpupný.

Spurný 3. s. zpurný.

Spůsob, spůsoba, spůsobilý, spůsobjm, s. způsob, způsoba ꝛc.

Spustjm, *fut. ex.* il, iti, herab lassen, z. B. jemand einen Stein od. sonst etwas z. B. Saite, Seil; 2) (*int.* kohautek), losdrücken, das Gewehr, emittere; 3) zusammen lassen, committere, s. sesstwu, *K.* 4) *sl.* (s ceny), s. slewjm.

II. *rec.* spustiti se, sich herablassen, (eigentlich), demittere se, descendere: spustila se mlha, - hat sich gesenkt; 2) los-

gehen: ručnice se spustj, když prach chytj, das Gewehr geht los, wenn das Pulver Feuer fängt, ictus emittitur &c. 3) anfangen zu fließen, incipere fluere; daher anfangen zu bluten, auch nur bluten, sanguinem dimittere, z. B. krew se mu z nosu pustila, er blutet aus der Nase; 4) spustiti se někoho (*gen.*) něčeho, verlassen, v. etwas fortgehen, relinquere: nespauštěg se Boha modlitbami swými; spustiti se wšši kázně; 5) na někoho, na něco, sich auf jemand, auf etwas verlassen, confidere, niti; na wogsko se nespauštěl, *Vel.*

Spustina, spustlý 2c. s. zpustina 2c.

Sputowanec, nce, *m.* s. sgezdilec.

Sputugi, *fut.* owal, owati, bereisen, vieles od. alles, peragrare.

Srác, e, *m.* Scheißer, *m.* cacator; 2) *sl.* Abtritt, *m.* cloaca, secessus

Sračka, y, *f.* s. běhawka; 2) s. lušťinec, *D.*

Sralbotka, sralkalhotka, y, *m.* Hosenscheißer.

Srandák, a, *m. sl.* s. srác 1).

Srát, sráti, s. seru.

Sraubám, *fut.* al, ati, zusammen hacken, consecare.

Sraubek, bku, *m. dim.* v. srub; 2) Tollhaus, Narrenhaus, *n.* vacerra, *Com. J. L.* catasta, *Vel.*

Sraubjm, *fut.* il, iti, v. Blöcken verfertigen.

Anm. Sraubjm wird wohl irrig für sraubám gehalten; denn auch raubám u. raubjm sind verschieden. Daher sagt od. schreibt man wohl unrichtig: hlawu, krk sraubiti, für sťjti od. setnauti.

Sraz, u, *m.* Absturz, *m.* praecipitium; b) steiler Abhang der Berge, *sl.* strmina.

Srazák, u, *m.* Abstoßmesser, (Weißgärb.) ansarium acre.

Sražený 3. *part.* v. srazým: auch durch Stoßen u. drgl. beschädigt, gebrochen: wnitř w žiwotě sražený a polomený, *Vel.* 2) geronnen, geliefert, coagulatus, densatus.

Srážjm, *praes.* el, eti, s. srazým.

Srážka, y, *f.* Abschlag, *m.* Abrechnung, *f.* Abzug, *m.* deductio, detractio; 2) Subtraction, (Arithm.) subtractio; 3) *sl.* (auch stawnice), s. splaw.

Srazým, *fut. ex.* yl, yti, zusammen schlagen, od. stoßen, collidere; 2) zusammen stoßen, vereinigen, jungere, conjungere; 3) abschlagen, a) herabschlagen z. B. Nüße 2c. decutere; ránu srážeti, zastawowati, *Com.* b) abhauen: hlawu mečem srazyti, den Kopf abschlagen, abhauen, caput amputare; 4) brechen, z. B. krk, od. hlawu srazyti, den Hals brechen, cervicem frangere, rumpere; 5) abrechnen, abziehen, deducere, detrahere; 6) abrathen, abwenden, abwendig machen, abhalten, dissuadere, depellere; s předsewzatého vmyslu srazyti někoho; srazyti s cesty někoho, *B.* srazyl ho s toho, *Vel.* někomu roby srazyti, einem d. Flügel stutzen, *prov.*

II. *rec.* srazyti se, zusammen stoßen, (*neutr.*) stoßend sich vereinigen, collidi; daher trop. statt sich vereinigen, z. B. d. Armee mit der andern 2c. jungi, conjungi; 2) gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; sražené mléko, geron-

nene Milch, coagulum lactis; 3) s. smrsstiti se: suknose srážj, -kriecht od. lauft ein.

Srbi, *m. pl.* d. Wenden, ein Volk, Venedi: *Lužicané* aneb Srbi, *Vel.* Srb, ein Wende, Venedus. (Wahrscheinlich d. älteste allgemeine Benennung der Slawen, sagt *D.*)

Srbsko, *a, n.* das Land der Wenden; bey *Vel.* Srbsko d. i. Mjssensko, (Meißen), *Lužice*, (Lausitz), u. im *Nomencl.*: Srbsko, aneb Slowansko.

Srch, *a, m.* Mammeluk, *m.* apostata.

Srčjm, el, eti, stark fließen, profluere, (*hung.* tsurogni): krew z rány mu srčela.

Srdce, *n.* (vgl. Herz), das Herz, a) das fleischerne Herz in Menschen u. Thieren, cor; b) Seele, *f.* Gemüth, *n.* Gesinnung, *f.* Empfindung, *f.* animus, cor, pectus, z. B. zlé srdce, animus malus; srdce twrdssj nad železo a dyamant, *Vel.* z srdce, v. Herzen, ex animo; ze srdce ráb, od. z toho srdce, v. Herzen gern, libentissime; k srdcy gjti, přicházeti, docházeti, hluboko srdce dogjmati, zu Herzen gehen, das Herz durchdringen, movere (pungere), penetrare animum, *Syl.* k srdcy (sy) wzjti, (sich) zu Herzen nehmen; gak gest ti k srdcy? wie ist dir ums Herz? c) Muth, *m.* Courage, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* animus; srdce přidati, Herz machen, animum facere; srdce nabyti, Herz wieder bekommen, animum recipere; neměti srdce, verzagt, furchtsam seyn, kein Herz haben, abjecto, fracto animo esse, *Syl.* srdce pod lawicy vpustiti, den Muth sinken lassen, animo frangi, *Syl.* hned mu pogednau wssecko srdce kleslo, *Cyr.* má k tomu srdce, *Vel.* 2) das mittelste in der Pflanze, Herz, Herzblatt, *n.*; *dim.* srdéčko, s. mačisstě, *sl.* mačinka, Herzchen, *n.* folia intima; 3) Glockenschwengel, *m.* Glockenherz, Glockenklöpfel, pistillum campanae.

†Srdcownice, *f.* ztostlina, cardiospermum.

Srdečně, *adv.* herzlich, vere, ex animo.

Srdéčko, *a, n. dim.* Herzchen, *n.* corculum.

Srdečnj 1. Herz-, s. srdečný: srdečnj bolest, Herzweh, *n.* cardialgia.

Srdečnice, *f.* Herzader, *f.*

Srdečnjk, *u, m.* Herzgespann, (Pflanze, cardiaca crispa, *Linn.*; nach *Lumn. sl.* leonurus cardiaca, *hung.* sziv-fü; auch nach *Bercht.* leonurus.

Srdečný 3. das Herz betreffend; důlek s-ný, Herzgrube, *f.* scrobiculus cordis; srdečná ljtost, Herzleid, *n.* animi dolor; s-čný strom, Herzbaum, *m.* cerbera manghas, *Linn.* 2) herzlich, verus, sincerus, ex animo profectus; srdečný přjtel, Herzensfreund, *m.* amicissimus, vere amicus; -nost, *i, f.* Herzlichkeit, *f.* sinceritas.

Srdjm se, il, iti, *sl.* s. hněwám se.

Srdity 3. *sl.* zornig, iracundus.

Srdnatý 3. herzhaft, a) Herz od. Muth habend, fortis, animosus, intrepidus; b) muthvoll, Muth verrathend, z. B. Handlung, Rede *rc.* fortis, auch animosus, intrepidus; -tě, *adv.* fortiter, animose, intrepide;

b) eifrig, intente, studiose: srdnatě poslauchati, *Com.* Gežjš srdnatě a wraucně se otcy modlil, *Vel.* počal srdnatě wzdychati, *Cyr.* srdnatěgi wo něčem býchtiti; -tost, i, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* fortitudo, animus fortis.

Srdýčko, a, *n.* bess. srdéčko.

Sremsko, a, *n. sl.* Syrmien, *n.* Syrmia; -ský 3. aus Syrmien, Syrmiensis.

Sreypám, abschneiden?

Skez, *mor.* & *sl.* s. škrez, Kübel.

Srjadjm, *fut.* iti, *sl.* s. zřjdjm: -srjaditi se, sich anschicken.

Skjzek, zku, *m. dim.* v. skez.

Srkač, e, *m.* Schlürfer, Säufer, sorbillator, potor, potator; -čka, y, *f* -inn, -inn, *f.* sorbillatrix, potatrix.

Srkám, al, ati, schlürfen, sorbillare, sorbere, *K.*

Srknu, *fut. ex.* kl, knauti, schlürfen, (einmal), sorbere, (semel).

Srna, y, *f.* Reh, *n.* Rehgeiß, Rehziege, *f.* caprea.

Srnec, nce, *m.* Rehbock, *m.* capreolus; pjžmowý srnec, s. zybét.

Srnj, u. srnčj 1. v. Reben; srnj kepta, Rehschlägel, *m.* Rehkeule, *f.* femur capreae; srnj koken, s. koken.

Srnka, y, *f. dim.* Rehchen, *n.*

Srnuffe, *f. sl.* ein Kuhnahme.

Sročenj, *n. verb.* v. folg.

Sročjm, *fut. ex.* il, iti, einen gerichtlichen Termin festsetzen, bestellen, gerichtlich, diem dicere od. praestituere alicui: strany před sebe sročiti, *Pr.* Židy a samarytány před wlastnj swau osobu sročil, a tu při sám slyssel.

Srok, i, *m.* Scheißhaus, latrina.

†Srostlozubec, bce, *m.* zrostlina, syntrichia.

Srostlý 3. zusammen gewachsen, concretus; - s koněm, *Cyr.*

Srostu, *fut. ex* srostl, srůsti, zusammen wachsen, v. zwey Dingen, concrescere, coalescere: w lásce se srostli (sgednoceni gsau), *Com.*

Srotjm se, iti, s. spiknu se 2).

Srownalý 3. verträglich, sich leicht mit andern vertragend, friedfertig, studiosus concordiae, amans concordiae, pacatus; - le, *adv.* verträglich, concorditer, pacate; - lost, i, *f.* Verträglichkeit, amor, od. studium concordiae; Eintracht, *f.* concordia.

Srownám, - se, *fut.* vergleichen, comparare &c. s. rownám, u. srownáwám, - se; srownati sauzwuk (sstymowati), stimmen, d. Seiten aufziehen, (Musik), accordare.

Srownánj, *n.* Vergleichung, a) d. man anstellt zwischen zwey Sachen rc. comparatio, contentio, collatio; b) streitender Partheyen, Vergleichung, conciliatio; 2) Ebnen, *n.* Schlichtung, *f.* complanatio; 3) Übereinstimmung, Übereinkunft, *f.* consensio, consensus, convenientia; 4) Gleichmachung, aequatio; gleichförmige Einrichtung, conformatio: srownánj statkůw, *Pr.*

Srownáwám, al, ati, s. rownám; žiwot swůg s učenjm -, gleichförmig einrichten, conformare, *Hne'wkowsky.*

II. *rec.* sr-ti se, s. rownati se; 2) übereinkommen, übereinstimmen, convenire, congruere, consentire; s něčjm neb

nene Milch, coagulum lactis; 3) s. smrssťiti se: suknose sráži, -kriecht od. lauft ein.

Srbi, *m. pl.* d. Wenden, ein Volk, Venedi: Lužičané aneb Srbi, *Vel.* Srb, ein Wende, Venedus. (Wahrscheinlich d. älteste allgemeine Benennung der Slawen, sagt *D.*)

Srbsko, *a, n.* das Land der Wenden; bey *Vel.* Srbsko d. i. Mjssensko, (Meißen), Lužice, (Laußitz), u. im *Nomencl.*: Srbsko, aneb Slowansko.

Srch, *a, m.* Mammeluk, *m.* apostata.

Srčím, *el, eti,* stark fließen, profluere, (*hung.* tsurogni): krew z rány mu srčela.

Srdce, *n.* (vgl. Herz), das Herz, a) das fleischerne Herz in Menschen u. Thieren, cor; b) Seele, *f.* Gemüth, *n.* Gesinnung, *f.* Empfindung, *f.* animus, cor, pectus, z. B. zlé srdce, animus malus; srdce twrdssj nad železo a dyamant, *Vel.* z srdce, v. Herzen, ex animo; ze srdce rád, od. z toho srdce, v. Herzen gern, libentissime; k srdcy gjti, přicházeti, docházeti, hluboko srdce dogjmati, zu Herzen gehen, das Herz durchdringen, movere (pungere), penetrare animum, *Syl.* k srdcy (sy) wzýti, (sich) zu Herzen nehmen; gak gest ti k srdcy? wie ist dir ums Herz? c) Muth, *m.* Courage, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* animus; srdce přidati, Herz machen, animum facere; srdce nabyti, Herz wieder bekommen, animum recipere; neméti srdce, verzagt, furchtsam seyn, kein Herz haben, abjecto, fracto animo esse, *Syl.* srdce pod lawicy wpustiti, den Muth sinken lassen, animo frangi, *Syl.* hned mu pogednau wssecko srdce kleslo, *Cyr.* má k tomu srdce, *Vel.* 2) das mittelste in der Pflanze, Herz, Herzblatt, *n.*; *dim.* srdéčko, s. mačissté, *sl.* mačinka, Herzchen, *n.* folia intima; 3) Glockenschwengel, *m.* Glockenherz, Glockenklöpfel, pistillum campanae.

†Srdcownice, *f.* ztoslina, cardiospermum.

Srdečně, *adv.* herzlich, vere, ex animo.

Srdéčko, *a, n. dim.* Herzchen, *n.* corculum.

Srdečnj 1. Herz-, s. srdečný: srdečnj bolest, Herzweh, *n.* cardialgia.

Srdečnice, *f.* Herzader, *f.*

Srdečnjk, *u, m.* Herzgespann, (Pflanze, cardiaca crispa, *Linn.*; nach *Lumn. sl.* leonurus cardiaca, *hung.* sziv-fü; auch nach *Bercht.* leonurus.

Srdečný 3. das Herz betreffend; důlek s-ný, Herzgrube, *f.* scrobiculus cordis; srdečná ljtost, Herzleid, *n.* animi dolor; s-čný strom, Herzbaum, *m.* cerbera manghas, *Linn.* 2) herzlich, verus, sincerus, ex animo profectus; srdečný přjtel, Herzensfreund, *m.* amicissimus, vere amicus; -nost, *i, f.* Herzlichkeit, *f.* sinceritas.

Srdjm se, *il, iti, sl.* s. hněwám se.

Srdity 3. *sl.* zornig, iracundus.

Srdnatý 3. herzhaft, a) Herz od. Muth habend, fortis, animosus, intrepidus; b) muthvoll, Muth verrathend, z. B. Handlung, Rede rc. fortis, auch animosus, intrepidus; - tě, *adv.* fortiter, animose, intrepide;

b) eifrig, intente, studiose: srdnatě poslauchati, *Com.* Gežjš srdnatě a wraucně se otcy modlil, *Vel.* počal srdnatě wzdychati, *Cyr.* srdnatěgi wo něčem dychtiti; -tost, i, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* fortitudo, animus fortis.

Srdýčko, a, *n.* deſſ. srdéčko.

Sremſko, a, *n. sl.* Syrmien, *n.* Syrmia; -ſký 3. aus Syrmien, Syrmiensis.

Sreypám, abſchneiden?

Srez, *mor.* & *sl.* s. ſtřez, Kübel.

Srjadjm, *fut.* iti, *sl.* s. zřjdjm: -srjaditi se, ſich anſchicken.

Srjzek, zku, *m. dim.* v. srez.

Srkač, e, *m.* Schlürfer, Säufer, sorbillator, potor, potator; -čka, y, *f.* -inn, -inn, *f.* sorbillatrix, potatrix.

Srkám, al, ati, ſchlürfen, sorbillare, sorbere, *K.*

Srknu, *fut. ex.* kl, knauti, ſchlürfen, (einmal), sorbere, (semel).

Srna, y, *f.* Reh, *n.* Rehgeiß, Rehziege, *f.* caprea.

Srnec, nce, *m.* Rehbock, *m.* capreolus; pjžmowý srnec, s. zybét.

Srnj, u. srnčj 1. v. Reben; srnj kcyta, Rehſchlägel, *m.* Rehkeule, *f.* femur capreae; srnj koken, s. koken.

Srnka, y, *f. dim.* Rehchen, *n.*

Srnuſſe, *f. sl.* ein Kuhnahme.

Sročenj, *n. verb.* v. folg.

Sročjm, *fut. ex.* il, iti, einen gerichtlichen Termin feſtſetzen, beſtellen, gerichtlich, diem dicere od. praestituere alicui: ſtrany před ſebe sročiti, *Pr.* židy a ſamarytány před wlaſtnj ſwau oſobu sročil, a tu při ſám ſlyſſel.

Sroň, ě, *m.* Scheißhaus, latrina.

†Srostlozubec, bce, *m.* zrostlina, syntrichia.

Srostlý 3. zuſammen gewachſen, concretus; - s koněm, *Cyr.*

Srostu, *fut. ex* srostl, srůſti, zuſammen wachſen, v. zwey Dingen, concrescere, coalescere: w láſce ſe sroſtli (ſgednoceni gſau), *Com.*

Srotjm ſe, iti, s. ſpiknu ſe 2).

Srownalý 3. verträglich, ſich leicht mit andern vertragend, friedfertig, studiosus concordiae, amans concordiae, pacatus; - le, *adv.* verträglich, concorditer, pacate; - loſt, i, *f.* Verträglichkeit, amor, od. studium concordiae; Eintracht, *f.* concordia.

Srownám, - ſe, *fut.* vergleichen, comparare &c. s. rownám, u. srownáwám, - ſe; srownati ſauzwuk (ſſtymowati), ſtimmen, d. Seiten aufziehen, (Muſik), accordare.

Srownánj, *n.* Vergleichung, a) d. man anſtellt zwiſchen zwey Sachen ꝛc. comparatio, contentio, collatio; b) ſtreitender Partheyen, Vergleichung, conciliatio; 2) Ebnen, *n.* Schlichtung, *f.* complanatio; 3) Übereinſtimmung, Übereinkunft, *f.* consensio, consensus, convenientia; 4) Gleichmachung, aequatio; gleichförmige Einrichtung, conformatio: srownánj ſtatkůw, *Pr.*

Srownáwám, al, ati, s. rownám; žiwot ſwůg s včenjm -, gleichförmig einrichten, conformare, *Hne'wkowsky.*

II. *rec.* ſr-ti ſe, s. rownati ſe; 2) übereinkommen, übereinſtimmen, convenire, congruere, consentire; s něčjm neb

s někým, mit etwas od. jemand, alicui; spolu, unter sich, inter se; w něčem, wegen, od. in etwas, de re.

Srozumená: na srozumenau dáti, zu verstehen geben, significare, indicare, *D.*

Srozumění, *n.* Verständniß, Einverständniß, *n.* Übereinstimmung, *f.* consensio.

Srozumjm, *fut.* ěl, ěti, *cum & sine dat.* verstehen, einsehen, intelligere, perspicere, percipere, adsequi; srozuměti sobě, zu sich, od. zur Besinnung kommen, recolligere se, revocare animum, *Syl.* blázni srozuměgte sobě! *B.* srozumjwati swým bludům, - einsehen, *Vel.*

Srozumitedlný 3. verständlich, perspicuus, planus; - ně, *adv.* - cue, - ne; - nost, i, *f.* - keit, *f.* - cuitas.

Srozumjwám, ati, s. srozumjm.

Srpak, e, *m.* s. srpnjk.

Srp, u, *m.* Sichel, *f.* falx.

Srpek, pku, *m.* Schartenkraut, *n.* Scharte, Färberscharte, *f.* serratula tinctoria; 2) *sl.* s. ošet.

Srpen, pna, *m.* August, Augustmonat, *m.* Augustus, od. mensis Augustus.

†Srpenec, nce, zrostl., antholiza.

Srpná Mara, *sl.* Mariä Himmelfahrt, *f.*

Srpnjk, a, *m.* ein Schmied, welcher besonders Sichel verfertiget, Sichelschmied.

Sršan, sršaun, a, *m.* ein Rasender, Tobender, furens.

Sršeň, ššně, *m.* (und *f.*?) Horniß, *f.* crabro od. vespa crabro.

Sršjm, el, eti, 1), *neutr.* schauervoll, schauderhaft seyn, Schauer erregen, v. sich lassen, horrificum esse: gsau oblíčege zamušilého, hrozného a neweselého, gakoby z nich sršelo, *Cyr.* z toho ze wšeho strach gde a sršj, *K.* tak aby z něho (gakož se řjká) sršelo, *K.* Man sagt jetzt auch: pršj gen sršj, - daß es dräuscht; 2) (*ol.*) na někoho, s. wztěkati se.

II. *rec.* s-ti se, sich in Zorn aufblasen, sprudeln vor Zorn, ore strepere, vehementer flare.

Sršlawý 4. schauervoll, horridus: hrozná a sršlawá paušť, *K.* sršlawá peleš, *Cyr.* sršlawé swěta nynějšjho ššediny, *K.* 2) reizbar, zornig, voll Zorn, wüthend, irritabilis, iracundus; sršlawá nenáwist; obyčege a powahy sršlawé a netrefné (ženy omrzalé), *K.*

Sršlen, a, *m. mor.* s. sršeň.

Sršt, i, *f.* Haar, *n.* (*collect.*), d. Haare an einem Thiere, pili.

Srštěnný 3. aus den Haaren der Thiere, e pilis.

Srštka, y, *f. dim.* v. séšt; 2) Stachelbeere, *f.* bacca grossulariae.

†Sršnatec, tce, *m.* zrostlina, lachnaea.

Sršnatjm, ěl, ěti, Haare am Leibe bekommen, pilis obduci.

Sršnatý 3. haaricht, pilosus; - tost, i, *f.* harichte, harige Beschaffenheit, - sitas.

†Sršnokorunjk, a, *m.* zrostlina, lasiopetalum.

†Sršnomedin, zrostl., drypetes.

†Sršnonitka, y, *f.* zrostlina, trichonema.

Srub, u, *m.* Blockhaus, *n.* ein aus Blocken verfertigtes Bollwerk, *n.* munimentum subitarium, od. auch blos munimentum, (*ol.* Wohnhaus aus Blöcken, *Haj.*)

Srubjm, *fut.* iti, s. sraubjm.

Srubnice, *f.* ein gewisses Geschütz der alten Böhmen; - čka, y, *f.* *dim.* *Vel.*

Srůst, srůsti, s. srostu.

Srwátka, y, *f.* *sl.* s. syrowatka.

Ssadjm, *fut.ex.* il, iti, herabsetzen, jemand vom Pferde, Stuhl ꝛc. vom Amte (absetzen), tollere, abrogare munus; 2) zusammen setzen, componere, collocare, *Syl.*

Ssagi, u. ssu, ssal, ssáti, saugen, sugere.

Ssám, ssáti, *russ.* sosám, vorh.

Ssaužený, *n.* s. saužený.

Ssaužjm, iti, s. saužjm, *praes.*

† Ssawcy, *m. pl.* Säugthiere, *Berch.*

Ssazugi, owal, owati, s. ssadjm.

Ssázým, el, eti, vorh.

Ssedám, - se, ati, s. ssednu, - se.

Ssedlina, y, *f.* Grundsuppe, *f.* sentina.

Ssedlost, i, *f.* geronnene Beschaffenheit, *f.* coagulatio, concretio, *B.*

Ssedlý 3. geronnen, coagulatus; ssedlé mléko, geronnene Milch, coagulum lactis; ssedlá krew, geronnenes Blut.

Ssednu, *fut. ex.* ssedl, ssýsti, (ssednauti), absitzen, vom Pferde absteigen, descendere ex equo, od. ad pedes descendere, od. degredi.

II. *rec.* ssednauti se, gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; 2) sinken, sidere, desidere, labi: hrmot weliký stal se ssedagjcých, *K.*

Ssele, ete, *n.* s. sele.

Ssložjm, *fut.* il, iti, s. skladám; ssložen saud, abolitum judicium, *Vel.*

Ssnaubce, *m.* Ehestifter, Freywerber, *m.* conciliator nuptiarum, (conjugii), *B.*

Ssnaubjm, *fut.* il, iti, verloben, despondere: ssnaubenj osob, *K.*

II. *rec.* ssnaubiti se, sich jemand verloben, se despondere, desponsare, sponsalia celebrare.

Ssnubugi, - se, owati, vorh. *K.*

Ssnugi, ssnowám, *fut.* anzetteln, eigentlich u. trop. s. snowám.

Ssseptáwám se, al, ati, raunen mit einander, susurrando consilia et societatem inire.

Sssigi, *fut.* s. sessigi.

Sssjwám, s. sessjwám; - ánj, *verb.*

Ssswrklý 3. zusammen geschrumpft, corrugatus: ssswrklé náboby kožené, *K.*

Ssswrknu, s. zssswrknu.

Ssswrknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zusammen schrumpfen, verrunzeln, rugari, (corrugari), ssswrkla se twář má, (sstarala se), *Ps.* 6.

Sstarám se, s. sestarám se.

Sstaupenec, nce, *m.* Anhänger, Verbündeter, *m.* sodalis, assecla

Sstaupenj, *n.* *verb.* Herabsteigen, *n.* descensio, descensus: sstaupenj do pekel, Höllenfahrt, *f.* descensus ad inferos; 2) Zusammenrückung, conjunctio; 3) Abtretung, Überlassung, concessio.

Sstaupenstwj, *n.* geheime, innige Freundschaft, intima amicitia, *Syl.* b) Bund, *m.* societas.

Sstaupený 3. *part. pass.* v. sstaupjm, - se; sstaupený towaryš, gemuž tagnosti zgewugeme, ein Vertrauter, familiaris, intimus, *Syl.*

Sstaupjm, *fut. ex.* herabsteigen, descendere; 2) s. postaupjm, abtreten, überlassen: hrad pod vmluwau sstaupiti; cýsařstwj sstaupil Alexyowi, *Vel.*

Sstaupjm se, *fut.* il, iti se, zusammen rücken, stoßen, conjungi: sstupugj se wogácy, *Cyr.* 2) zusammen treten, sich verbinden, societatem (foedus) inire.
Sstjhám, al, ati, s. stjhám, folgen, sequi; verfolgen, ꝛc. *B.*
Sstižitedlný 3. scharfsinnig, ergründlich, sagax, acutus: ostrého a stižitedlného saudu bude, *K.* - nost, i, *f.* - gkeit, - chkeit, *f.* Scharfsinn, *m.* sagacitas, acumen, *B.*
Sstrassjm, *fut.* il, iti, aufschrekken, erschrecken, (*act.*) exterrere: sstrassenj gsauce, otjkali.
II. *rec.* sst-ti se, erschrecken, aufgeschreckt werden, exterreri.
Sstrčjm, *fut. ex.* il, iti, herabstoßen, detrudere: ta wěc mu hrdlo sstrčila, - um das Leben gebracht; 2) absetzen (schimpflich od. mit Gewalt), deturbare: sstrčený s důstogenstwj, *Vel.*
Sstřjskám, al, ati, s. střjskám.
Sstupugi, - se, owal, owati, s. sstaupjm, - se.
Sstydám se, al, ati, folg.
Sstydám, (auch sstydám se), al, ati, gerinnen, geliefern, congelascere, cogi, densari.
Sstydlý 3. gesetzt, geronnen, s. folg.
Sstydnu se, *fut.* dl, dnauti se, sich setzen, dick werden, (besonders durch Auskühlung), congelascere, od. sidere, subsidere (refrigeratione).
Ssu, ssal, ssáti, s. ssagi.
Ssugi, *fut. ex.* ssul, ssauti, s. ssypám.
II. *rec.* ssauti se, s. ssypati se; in einen Schutt zusammen fallen, collabi, corruere.
Ssutj, *n. verb.* v. vorh.
Ssutiny, *pl. f.* Schutt, *m.* rudus, *n.*
Ssutý 3. *part.* zusammengeschüttet, confusus; in einen Schutt zusammen gefallen, collapsus; s. auch sutý.
Ssýlám, al, ati, s. sessli.
Ssypám, *fut. ex.* al, ati, zusammen schütten, confundere.
II. *rec.* Ssypati se, zusammen geschüttet werden, confundi; s. auch ssauti se.
Sta, *adv. sl.* immer, seu, sive: sta tak, sta inak; sta gako, wie immer, quomodocunque.
Stáčám, *sl.* folg. 2) zusammensetzen, zusammenbinden.
1. **Stáčjm**, *praes.* el, eti, s. stočjm.
2. **Stačjm**, *fut.* il, iti, zureichen, klecken, sufficere, satis esse; gak řemen stačj, hospodařit, *prov.* sich strecken nach der Decken.
Stacý, *part. sl.* für stogjcý.
Stačugi, owal, owati, s. stačjm 2.
Stádce, *n. dim.* v. stádo.
Stádljm, il, iti, *sl.* am Standort, (stádlo) zu bleiben pflegen, vom Weidvieh.
Stádlo, *a*, *n.* (*sl.* verkürzt aus stawadlo?) Standort, *m.* statio; a) wo d. Heerde zu liegen od. zu stehen pflegt; b) Standort, Stätte der Fischer, statio; *hung.* tanya; s. stawadlo.
Stádně, *adv.* heerdeweise, a) v. Thieren, gregatim; b) v. Menschen, gregatim, catervatim.
Stádnj 1. zur Heerde gehörig, gregalis, gregarius.
Stádnjk, *a*, *m.* equus gregalis; nach *D.* auch Heerochs, Heerstier, *m.* taurus gregalis
Stádo, *a*, *n.* Heerde, *f.* z. B. Pferde, Esel, Rinder, Schaafe, Ziegen; *boh.* auch Gänse, Enten, Pfauen, (*sl.* aber křdel): stáda brawů a skotů, *B.*
Stág, u. stáge, *gen.* stáge, *f.* Stall, *m.* stabulum; Schoppen, *m.* tectum, tugurium.

Staga, y, *f. sl.* vorh.
Stagmo, s. steymě.
Stahdák, u, *m. sl.* s. držák 1).
Stáhel, s. stiblo, otěž.
Stáhlý 3. strack, grad, porrectus.
Stahám, *fut.* al, ati, herunter ziehen, viel od. alles, detrahere.
Stáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zusammen ziehen, contrahere, constringere; 2) abkürzen, zusammen ziehen, in compendium redigere: stažená biblj, *Com.* to máš zde summowně a staženě, *Id.* herunter ziehen, detrahere: dal ho na řebřjku stáhnauti, *Vel.* stáhnauti ge dal a trápiti, *Cyr.* zagjce st., den Hasen streifen, -exuere, nudare, *R.* 2) *sl.* s. stožjm 2).
Stáhnutý 3. *partic. sl.* s. stažený.
Stahugi, owal, owati, vorh.; -se, *sl.* d. Kleider am Leibe fest zusammen ziehen.
Stále, *adv.* standhaft, firme, stabiliter, constanter.
†Stálokwět, u, *m.* zr., stopogon.
†Stálokwětný 3. beständig blühend: stálokwětné zdrawj, *Ssle'p.*
†Stálooděnec, nce, *m.* zrostlina, sorocephalus.
Stálost, i, *f.* Standhaftigkeit, Bestand, *m.* firmitas, constantia, stabilitas.
1. Stálý 3. standhaft, firmus, stabilis, constans.
2. Stalý 3. geschehen, factus, quod accidit: wěc něgaká w skutku stalá, *K.* wěc w prawdě s-lá, *Cyr.*
Stan, u, *m. loc. sing.* u, Zelt, *n.* tentorium, tabernaculum; stany rozbiti, roztáhnauti, d. Zelte aufschlagen, tentoria, tabernacula statuere, constituere; stany strhnauti, d. Zelte abbrechen, tentoria detendere.
Stań, i, *f. sl.* der Stock, der mittlere Theil des Hemdes; 2) Mieder.

Stanc, e, *m.* auch stogicý, Liedlohn, Taglohn, *m.* der Bergleute, stans, salarium fossorum.
Stane, *impers.* 1) gewöhnlich *cum gen. pers.* stane mne, tě *etc.* auch *praes.* stáwá mne, tě *etc.* währen, existiren, dauern, esse, durare: pokudž mne stáwá, stane, so lange ich dauern, leben werde; pokudž teboto žiwota a dýchánj stáwá, *Com.* pokud co rodu toho stáwá; zůstanau, dokud wywolených na swětě stáwati bude, *K.* nedlauho gich, stane, *K.* (Vgl. dostane se, dostáwá se-); 2) kosten, zu stehen kommen, constare: to předsewzetj mnoho tě stane, *Vel.* to tě žiwot stane, das gilt dein Leben, *D.*
1. Stánek, u, *m. dim.* Zeltchen, *n.* tentorium.
2. Staněk, ňka, *m.* ein böhmischer Zunahme.
Stánj, *n.* Stehen, *n.* z. B. eines Menschen, status, auch stare; z. B. dlauhé stánj, das lange Stehen, diu stare; 2) Standort, *m.* Station, *f* statio: býti na gednom stánj, *Vel.* negsau spolu na gednom stánj, - auf keinem freundschaftlichen Fuß; (auch der Stand des Pferdes im Stall, cella equi, *R.*) 3) Erscheinung, sich Stellen, z. B. vor dem Gerichte, adventus, praesentia, (comparitio): termjn k stánj před prawem, (auch k práwu), *Pr.* k stánj y k dostánj od práwa vgisstěn; 3) Waffenstillstand, *m* induciae: stánj neb přjměřj, *Vel.* přjměřj a stánj mezy nimi včinili, *Id.* 4) Bestand, *m.* Bleiben, *n.* permansio: to nemá stánj, das hält keinen Stich;

žádného stánj nemjti, keine bleibende Stätte haben.
Stanislaw, a, m. Stanislaus.
Stanný, s. staný, Pr.
Stanowjm, il, iti, stützen, z. B. den Weinstock, statuminare,
Stanowisstě, n. überhaupt Standort, m. Station, Ruheplatz, m. bleibende Stätte, f. statio, mansio, sedes: y tam lid Božj neměl pokogného a bezpečného stanowisstě, K. tam cýsařská zbrog má stanowisstě, Vel. b) stanowisstě (lodj), Werft, Schiffswerft, f. navale.
Stanowý 3. zum Zelte gehörig: stanowý hřebjk.
Stanu, fut. ex. stanul, stanauti, (auch státi,) still halten, sich aufhören zu bewegen, einhalten, subsistere; 2) sich stellen, sisti, Řjm. 14, 10. 3) státi do služby, in einen Dienst einstehen, servitium inchoare: kdy staneš do služby? 4) sl. státi do wogny, mezy husary, sich anwerben lassen; 6) s. zůstanu: dokudž swět tento stane, so lange Himmel u. Erde ist, dum stabit coelum, et terra, Syl. pokudž swět stane, památka geho ꝛc. Vel. každý na swém předsewzetj vrputně stane, Id. s. auch stane.
Stanu se, fut. stal se, státi se, werden, geschehen, sich ereignen, fieri, accidere: když se stanu knězem ꝛc.
Staný 3. stané prawo, s. prawo.
Starám, al, ati, zu etwas zu bewegen suchen, antreiben, sollicitare: přátelé ho bez přestánj o to starali; 2) starost dělati, bekümmern, betrüben, sollicitare, affligere, Syl.
Starám se, al, ati, sorgen, a) o něco, für etwas, curare rem, curam gerere rei; b) in Kummer seyn, esse in sollicitudine, sollicitum esse; 2) alt werden, senescere, veterascere; 3) sl. cum praepos. do, sich einmengen, unnöthiger Weise sich bekümmern, se miscere: co se do mne staráš? do wsseckýho se musýš starat.
Staránj, n. verb. v. starám, sollicitatio; - se, verb. v. vorh. B.
Staraussek, sska, folg.
1. Starček, ečka, m. s. stařec.
2. Starček, ečku, m. Kreuzwurz, f. senecio vulgaris, Linn. 2) s. řepjček.
Stařec, u. starec, gen. starce, m. Greis, m. senex.
Stařecý 1. stařecý wěk, das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Stárek, rka, m. der erste Mühlknappe, m. primus sodalis molitoris; b) Altknecht, Oberknecht, m. servus senior.
Stařena, y, f. ein altes Frauenzimmer, od. Weib, anus.
Stareyssj, jho, m. sl. Göm. Hochzeitmeister, magister nuptiarum.
Stářj, n. z. B. stářj býti dwanácti let, zwölf Jahre alt seyn, annos natum esse duodecim, habere duodecim annos; ysme gednoho stářj, wir sind v. gleichem Alter.
Stařice, f. s. babice; 2) ein alter, zum Theil versiegener Fluß, vetus amnis, flumen, fluvius.
Stařjček, čka, m. s. stařjk.
Starjčký 3. sehr alt, uralt, vetulus.
Stařjk, a, m. mor. s. děd.
Stařina, y, f. altes, altfränkisches Wesen, Zeug, n. vetustas, vetusta ratio; b) alter Ge-

schmack: stařinau wáchnauti, älteln, altfränkisch schmecken, *D.*
Stárkugi, owal, owati, den Stärk abgeben.
Starnu, ul, auti, alt werden, senescere, veterascere.
Starobabský, s. babský.
Starobylost, i, f. s. starožitnost, *D.*
Starobylý 3. s. starožitný.
Staroch, a, m. guter Alter, Veteran? veteranus.
Staročech, a, m. ein alter Čech, alter Böhme, vetus, priscus Bohemus, vel ei similis.
Staročeský 3. altböhmisch, vetero-bohemicus: staročeská wálečná krew w srdcy geho se zahřjla. *Vel.* ta hrdinská staročeská krew opět se zahřjla, *Zal.* - sky, po s-sku, *adv.* - ce, more priscorum Bohemorum.
Starocýrkewnj 1. altkirchlich, veteris ecclesiae: starocýrkewnj otcowé, *Kroc.*
Starodawnj 1. alt, uralt, priscus, antiquus, vetus: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr.* za starodáwna, vor Alters, antiquitus; od starodáwna, v. alten Zeiten her, v. jeher, ab antiquis temporibus.
Starodogná kráwa, altmelkende Kuh.
Staroměstský 3. altstädtisch, altstädter, veteris urbis.
Staromodný 3. altmodisch, obsoletus; - ně, *adv.* more obsoleto.
Staroněmecký 3. altdeutsch, vetero-germanicus.
Staroottcowský 3. altväterlich, veterum patrum; - sky, *adv.* more patrum.
Staropečený 3. altbacken, vetus.
Starořjmský 3. altrömisch, priscorum Romanorum; - sky, po staořjmsku, more veterum Romanorum, *Zal.*
Starost, i, f. Sorge; a) o něco, für etwas, cura, curatio; b) Besorglichkeit, f. Kummer, m. cura, sollicitudo; starost mjti, besorgt seyn; 2) Alter, n. a) ein ziemliches Alter, aetas provecta; starost nenj radost, ale žalost, *prov.* b) das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Starosta, y, m. Starost, m. Starosta; Aeltermann, *D.* Oberkämmerling, der älteste Kämmerling bey der Landtafel, supremus camerarius, *D.* králowský starosta neb komornj (w Uhřjch), Erzhofkämmerer, cubiculariorum regalium magister, *P.* 2) *obs.* s. starec; *pl.* starosty, *obs.* s. rodičowé; 3) *foem.* swatá Starosta, d. heil. Kümmerniß.
Starostliwý 3. sorgfältig, v. Personen, diligens; 2) bekümmert, sollicitus; - wě, *adv.* diligenter, accurate; 2) kümmerhaft, sollicite; - wost, i, f. Sorgfältigkeit, f. diligentia; 2) Bekümmerniß, f. sollicitudo.
Staroswadbj, f. Brautmutter, sponsae mater, *D.*
Staroswat, a, m. Hochzeitvater, m. pater nuptias adparans, *D.*
Staroswětský 3. altväterisch, altmodisch, antiquus, priscus, vetus; - sky, po s-sku, *adv.* prisco more.
Starowk, a, m. alte Leere hegend, sectator veteris doctrinae: po starowcých se řjditi.
Starowěrec, rce, m. Altgläubiger; - rský 3. folg.
Starowěrný 3. altgläubig, veteris ecclesiae Graecorum.
Starozákonnj 1. alttestamentlich, veteris foederis (testamenti).

žádného stání nemíti, keine bleibende Stätte haben.
Stanislaw, a, *m.* Stanislaus.
Stanný, s. staný, Pr.
Stanowím, il, iti, stützen, z. B. den Weinstock, statuminare.
Stanowisstě, *n.* überhaupt Standort, *m.* Station, Ruheplatz, *m.* bleibende Stätte, *f.* statio, mansio, sedes: y tam lid Boží neměl pokogného a bezpečného stanowisstě, *K.* tam cýsařská zbrog má stanowisstě, *Vel.* b) stanowisstě (lodí), Werft, Schiffswerft, *f.* navale.
Stanowý 3. zum Zelte gehörig: stanowý hřebík.
Stanu, *fut. ex.* stanul, stanauti, (auch státi,) still halten, sich aufhören zu bewegen, einhalten, subsistere; 2) sich stellen, sisti, Řím. 14, 10. 3) státi do služby, in einen Dienst einstehen, servitium inchoare: kdy staneš do služby? 4) *sl.* státi do wogny, mezy husary, sich anwerben lassen; 6) s. zůstanu: dokudž swět tento stane, so lange Himmel u. Erde ist, dum stabit coelum, et terra, *Syl.* pokudž swět stane, památka geho ɿc. *Vel.* každý na swém předsewzetí vrputně stane, *Id.* s. auch stane.
Stanu se, *fut.* stal se, státi se, werden, geschehen, sich ereignen, fieri, accidere: když se stanu knězem ɿc.
Staný 3. stané práwo, s. práwo.
Starám, al, ati, zu etwas zu bewegen suchen, antreiben, sollicitare: přátelé ho bez přestání o to starali; 2) starost dělati, bekümmern, betrüben, sollicitare, affligere, *Syl.*
Starám se, al, ati, sorgen, a) o něco, für etwas, curare rem, curam gerere rei; b) in Kummer seyn, esse in sollicitudine, sollicitum esse; 2) alt werden, senescere, veterascere; 3) *sl. cum praepos.* do, sich einmengen, unnöthiger Weise sich bekümmern, se miscere: co se do mne staráš? do wsseckyho se musýš starat.
Starání, *n. verb. v.* starám, sollicitatio; - se, *verb. v.* vorh. *B.*
Starausset, sska, folg.
1. Starček, čka, *m.* s. stařec.
2. Starček, čku, *m.* Kreuzwurz, *f.* senecio vulgaris, *Linn.* 2) s. řepíček.
Stařec, u. starec, *gen.* starce, *m.* Greis, *m.* senex.
Stařecý 1. starecý wěk, das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Stárek, rka, *m.* der erste Mühlknappe, *m.* primus sodalis molitoris; b) Altknecht, Oberknecht, *m.* servus senior.
Stařena, y, *f.* ein altes Frauenzimmer, od. Weib, anus.
Stareyssí, ího, *m. sl. Göm.* Hochzeitmeister, magister nuptiarum.
Stáří, *n.* z. B. stáří býti dwanácti let, zwölf Jahre alt seyn, annos natum esse duodecim, habere duodecim annos; gsme gednoho stáří, wir sind v. gleichem Alter.
Stařice, *f.* s. babice; 2) ein alter, zum Theil versiegener Fluß, vetus amnis, flumen, fluvius.
Staříček, čka, *m.* s. stařík.
Staříčký 3. sehr alt, uralt, vetulus.
Stařík, a, *m. mor.* s. děd.
Stařina, y, *f.* altes, altfränkisches Wesen, Zeug, *n.* vetustas, vetusta ratio; b) alter Ge-

schmack: starinau wáchnauti, älteln, altfränkisch schmecken, *D.*
Stárkugi, owal, owati, den Stärek abgeben.
Starnu, ul, auti, alt werden, senescere, veterascere.
Starobabský, s. babský.
Starobylost, i, *f.* s. starožitnost, *D.*
Starobylý 3. s. starožitný.
Staroch, *a, m.* guter Alter, Veteran? veteranus.
Staročech, *a, m.* ein alter Čech, alter Böhme, vetus, priscus Bohemus, vel ei similis.
Staročeský 3. altböhmisch, vetero-bohemicus: staročeská wálečná krew w srdcy geho se zabřjla, *Vel.* ta hrdinská staročeská krew opět se zahřjla, Zal. - sky, po s-sku, *adv.* - ce, more priscorum Bohemorum.
Starocýrkewnj 1. altkirchlich, veteris ecclesiae: starocýrkewnj otcowé, *Kroc.*
Starodawnj 1. alt, uralt, priscus, antiquus, vetus: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr.* za starodáwna, vor Alters, antiquitus; od starodáwna, v. alten Zeiten her, v. jeher, ab antiquis temporibus.
Starodogná kráwa, altmelkende Kuh.
Staroměstský 3. altstädtisch, altstädter, veteris urbis.
Staromodný 3. altmodisch, obsoletus; - ně, *adv.* more obsoleto.
Staroněmecký 3. altdeutsch, vetero-germanicus.
Starootcowský 3. altväterlich, veterum patrum; - sky, *adv.* more patrum.
Staropečený 3. altbacken, vetus.
Starořjmský 3. altrömisch, priscorum Romanorum; - sky, po starořjmsku, more veterum Romanorum, Zal.
Starost, i, *f.* Sorge; a) o něco, für etwas, cura, curatio; b) Besorglichkeit, *f.* Kummer, *m.* cura, sollicitudo; starost mjti, besorgt seyn; 2) Alter, *n.* a) ein ziemliches Alter, aetas provecta; starost nenj radost, ale žalost, *prov.* b) das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Starosta, y, *m.* Starost, *m.* Starosta; Aeltermann, *D.* Oberkämmerling, der älteste Kämmerling bey der Landtafel, supremus camerarius, *D.* králowský starosta neb komornj (w Uhřjch), Erzhofkämmerer, cubiculariorum regalium magister, *P.* 2) *obs.* s. starec; *pl.* starosty, *obs.* s. rodičowé; 3) *foem.* swatá Starosta, d. heil. Kümmerniß.
Starostliwý 3. sorgfältig, v. Personen, diligens; 2) bekümmert, sollicitus; - wě, *adv.* diligenter, accurate; 2) kümmerhaft, sollicite; - wost, i, *f.* Sorgfältigkeit, *f.* diligentia; 2) Bekümmerniß, *f.* sollicitudo.
Staroswadbj, *f.* Brautmutter, sponsae mater, *D.*
Staroswat, *a, m.* Hochzeitvater, *m.* pater nuptias adparans, *D.*
Staroswětský 3. altväterisch, altmodisch, antiquus, priscus, vetus; - sky, po s-sku, *adv.* prisco more.
Starowk, *a, m.* alte Lehre hegend, sectator veteris doctrinae: po starowcých se řjditi.
Starowěrec, rce, *m.* Altgläubiger; - rský 3. folg.
Starowěrný 3. altgläubig, veteris ecclesiae Graecorum.
Starozákonnj 1. alttestamentlich, veteris foederis (testamenti).

Starožitečný 3. bess. s. starožitný.

Starožitnost, i, *f.* Alterthum, *n.* a) das Alter od. lange Dauer einer Sache, vetustas, od. antiquitas rei: starožitnost rodů, *Vel.* b) d. ehemalige od. längst verfloßene Zeit, vetustas, antiquitas; c) Sache, Sitte, ꝛc. des Alterthums, Antiquität, antiquitas.

Starožitný 3. uralt, z. B. Gewohnheit ꝛc. vetustissimus, veterrimus, antiquissimus.

Starssj, jho, *m. comp.* v. starý, älter; 2) der Aelteste, od. Vorgesetzte, Senior, Senior: starssj gednoty bratrské; 3 starssjch swých měli radu, *K.* starssj obecnj, tribuni plebis, (im alten Rom), *Vel.*; *pl.* starssj, d. ältern Geschwister u. Anverwandten ꝛc. auch d. Eltern, Großeltern selbst, seniores, (et majores, parentes): rodiče a starssj swé cti, Pr. po swých starssjch ꝛc. *Vel.*

Starý 3. (*abs.* star), *comp.* starssj, *superl.* negstarssj, alt, a) ein gewisses Alter habend, z. B. gak starý gest? (wohl besser (*sl.*) kolik roků (od. let) má?), wie alt ist er? quotum annum agit? quot annos habet? b) bejahrt, od. ziemlich alt, provectus aetate, non paucos annos habens; c) im hohen Alter befindlich, senex, grandis natu; d) lange bey einer Sache, Amte ꝛc befindlich; der lange etwas gethan, getrieben hat, vetus; e) nicht mehr neu, z. B. Hut, Haus, Buch ꝛc. vetus, vetustus; f) ehemals gewesen, ehemalig, vetus, antiquus, priscus: starj, d. Alten, antiqui, *Vel.* za starých nesskládala se kniha, ale otočowala, *K.* starý zákon, s. zákon; g) od. býwalý, gewesen, vorig, prior, praecedens: starý purkmistr, der vorige Bürgermeister, prior od. proximus consul; stará králowna, d. gewesene Königinn; h) abgekommen, nicht mehr Mode, vetus, antiquus, obsoletus; i) baufällig, ruinosus; k durchs Alter verdorben, z. B. Butter, Schuhe ꝛc. vetustate corruptus; od. durchs Alter abgenützt, z. B. Schuhe, Kleider, vetustate corruptus, od. detritus; pan starý, Braumeister, magister artis coquendae cerevisiae, braxator; panj stará, Braumeisterinn, *f.* starý otec, s. děd; stará mak, *sl.* s. bába; stará, *sl.* d. Mutter bey den Vögeln u. Thieren; staré město Pražské, d. Prager Altstadt, vetus Praga; stará děwka, s. čeyka, *D.* starý potok, der Bach, Fluß, in soferne daraus ein Kanal ꝛc. gehet; starý nález, s. nález; starý rychtář, Altschultheiß, propraetor, *Vel. N.*

Staryga, y, *f. sl.* s. starena.

1. **Stát**, státi, s. stojjm.

2. **Stát**, státi se, s. stanu se.

Statček, tečku, *m. dim.* ein kleines Vermögen, parvae fortunae; 2) ein Gütchen, Landgütchen, praediolum, rusculum.

Statečný 3. (v. statek), tapfer, fortis; 2) *sl.* (et *K.*), brav, wacker, rechtschaffen, ehrlich, egregius, honestus; statečný pitel, ein wackerer Trinker; - ně, *adv.* fortiter, strenue; 2) egregie, honeste; - nost, i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo; 2) Vortrefflichkeit, Rechtschaffenheit, egregia indoles, honestas.

Statek, tku, *m.* Gut, *n.* a) Ver-

mögen, bona, fortunae; b) Gut, n. liegendes Gut, Landgut, Bauergut, n. praedium, rus; c) *sl.* Vieh, n. pecus; pán statku, Grundherr, s. pán; *pl.* statky, Herrschaft, *f.* herrschaftliches Gut, ditio.
Státi, - se, s. stanu, - se, u. stogjm.
Statiwa, y, *f.* das Gestelle, d. Wände des Weberstuhls, jugum posticum, parietes.
Statný 3. tapfer, fortis; 2) wohlgestaltet; - ně, *adv.* - iter; - nost, i. *f.* Wohlgestaltheit, Schönheit, formositas.
Statue, *f.* Statue *f.* statua, *Kram.*
†Statut, u, *m. pl.* statuty, folg.
Statuta, *n. pl., gen.* statut, Statuten, statuta, *Vel.*
Staudew, staudwe, *f.* Wasserkrug, *m.* urna, *B.* (nach *R.* Ständer, orca).
Staudný 3. schamhaft, pudicus: staudné panny.
Stauha, y, *f.* Nestel, *f.* ligula; *pl.* stauhy, d. Laschen der Schuhe, adstrigmenta, *R.*
Staulјm se, *fut. exact.* il, iti, s. chauljm se: staulitj sem musyl, *Com.*
Staupa, y, *f.* Stampfe, Stampfmaschine, *f.* tudicula; 2) Pochstempel, *m.* malleus quadrangulus; *pl.* staupy, d. Schießer in der Walkmühle, pila, (*plur.*)
Staupám, al, ati, treten, calcare; marschiren, proficisci.
Staupenec, s. Ostaupenec.
Staupnjk, s. stupnjk.
Staw, u, *m.* Stand, a) Zustand, *m.* Lage, Verfassung *f.* Umstände, status, conditio, locus; b) Charakter eines Menschen, locus, ordo; c) Abtheilung der Menschen, z. B. der adeliche *rc.* ordo, status, locus: staw panský, (Magnatenstand) staw rytjřský, *Vel.* d) der Stand eines Landes, Reiches, ordo; 2) staw v rybnjka, nad mlýnem, pro wody, Damm, *m.* moles, agger, *B.* stawowé a hráze na wodě, *Vel.* s. gez; 3) Stuhl, od. Weberstuhl, *m.* das Gestell des Webers, Wirkers, Tuchmachers, machina textoria, od. tela jugalis; staw hedbáwnjka, Seidenstuhl, machina serici textoria, *R.* 4) *sl.* Gelenk, *n.* am Gliede, artus.
Stáwá, alo, ati, *impers.* s. stane.
Stawáček, čku, *m.* s. wstawač, *R.*
Stáwadlo, a, *n.* (polnj), Pferche, *f.* septum; 2) Standort?
Stáwám, al, ati, *fr.* v. stogjm.
Stáwati se, *fr.* v. stanu se.
Stáwáwám, al, ati, *fr.* v. stáwám.
Stawec, wce, *m. sl.* s. staw 4).
Stáwek, wku, *m. dim.* ein kleiner Weberstuhl, *m.*
1. Stawenj, *n. verb.* v. folg. stáwenj gjdel, Gang der Speisen, Tracht Speisen, *f.* ferculum, missus; tělo lidské gest řemeslné stawenj, *Lesch.* bess. složenj.
2. Stawěnj, Bauen; so wollen dieß einige unterscheiden vom vorh.
Stawidlo, a, *n., sl.* stáwka, zástawa, Jachbrett, Schutzbrett, *n.* cataracta: na stáwku mleti.
Stawikrew, krwe, *f.* blutstillende Arzney, medicamen sanguinem sistens, *Vel. N.*
1. Stawjm, *praes.* ěl, ěti, stellen, machen, daß jemand, od. etwas steht, statuere, sistere, consistere. Ist es soviel als setzen, so steht auch ponere, locare, collocare: za swědka proti tobě stawjm krew *rc.* *Com.* naděgi swau w něčem stawěti; do řadu stawěti, in Ordnung

stellen, ordinare, disponere; wogáky k bitwě, d. Soldaten zur Schlacht, instruere. z. B. exercitum, od. aciem &c. 2) aufsetzen, in d. Höhe setzen, z. B. Kegel, einen Haufen Holz, Säule rc. statuere, constituere, erigere; 3) bauen, erbauen, errichten, aufführen, z. B. ein Haus, Schiff, Stadt, Altar, Kanzel rc. aedificare, exstruere, condere; zlaté hory stawěti, in d. Luft bauen, *D.* zdi na wápno, ne na hlinu stawěti, - mit Kalk -, *Syr.*

II. *rec.* stawěti se, sich stellen, a) z. B. an d. Wand, sistere se; stawěgi se za něho rukogměmi, Pr. stawěti, (nestawěti) se ku právu, sich stellen, comparere; na odpor se stawěti, sich widersetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare; proti nepřjteli se stawěti; rowně tak zmužile se proti nim stawj, gako zmrzlá kossile za kamny, *Cyr.* b) so thun, als wenn man etwas wäre od. thäte rc. da es doch nicht Ernst ist, simulare: stawěti se za pannu, *K.* tak se stawěti, gakoby rc. *Cyr.* 2) gebaut werden, aedificari, exstrui, condi.

2. Stawjm, *fut. ex.* il, iti, en, aufhalten, ab- od. zurückhalten, z. B. d. laufenden Pferde, den Feind, sustinere; traubenj wslyssew, stawil ránu, *Vel.* 2) kümmern, arretiren; gistce bez opowědi stawowati slussj, Pr. 3) stillen, machen, daß etwas still steht, z. B. das Blut, sistere, inhibere; 4) *sl.* s. sadjm 2).

II. *rec.* stawiti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) u někoho, einsprechen, einkehren, divertere, *B.* c) *sl.* s někým, s. sabiti se 2); s. auch stawugi.

Stawitel, e, *m.* Baumeister, der d. Baukunst versteht, u. ausübt, architectus; - owá, é, *f.* - inn, *f.* - ka, uxor a-cti; - stwj, *n.* Baukunst, *f.* Bauwesen, *n.* architectura; - měsské, bürgerliche, civilis; - wálečné, Kriegsbaukunst, - militaris; - ský 3. zur Baukunst gehörig, architectonicus &c. 2) Bauherr, der Gebäude für sich aufführen läßt, aedificator.

Stáwka, y, *f.* s. stawuňk, *D.* 2) s. stawidlo; 3) (*sl.*) Wette, *f.* sponsio, sponsio mutua, sacramentum.

Stawnj 1. stätig, nicht gehen wollend, z. B. stawnj kůň, ein stätiges Pferd, equus contumax.

Stawnice, *f. sl. Nitr.* (staw *bok.*) s. splaw.

Stawowský 3. ständisch, statum, status concernens: stawowská obligacý, *Kram.*

Stawugi, - se, owal, owati, s. stawjm, - se; 2) Einhalt thun, inhibere, coërcere: nekdoby stawowati.

Stawunek, nku, *m.* folg. *Ryb.*

Stawuňk, u, *m.* Kummer, Beschlag, Arrest, *m.* detentio; 2) s. odpočiwadlo: celý den bez stawuňku gjti; stawuňk tu učinili; 3) stawuňk posstowský, Poststation, insgemein statio postalis.

Stažený 3. *part.* v. stáhnu.

Stblo, *a, n. ol.* folg. (daher ani stbla, *vulgo* zbla, ne culmum quidem, ne hilum quidem).

Stě, s. sto.

Stéblo, *a, n.* Halm, Strohhalm,

m. culmus; newyhrá ni stý- bla, *Puchm.* 2) † nach *Berchth.* überhaupt peň tráw, culmus.

Stekem, stekl, *sl.* s. steku: z krwe stécy, sich verbluten.

Stehénko, *a, m. dim.* v. stehno.

Stehljček, čka, *m. dim.* v. folg.

Stehljk, *a, m.* Stieglitz, *m.* carduelis, od. fringilla carduelis, *Linn.* fringilla Jovis, *Klein*; stehljk horni, Bergfink, *m.* spinus montanus.

Stehno, *a, n.* Schenkel, (der obere), das dicke Bein, femur.

Stěhowánj, *n. verb.* v. folg.

Stěhugi, - se, s. přestěhugi, - se.

Stehýnko, *a, n. dim.* v. stehno.

Stěkám, al, ati, folg.

Steku, *fut.* stekl, stécy, *imper.* steč, abfließen, defluere.

II. *rec.* stécy se, zusammen fließen, confluere.

Steli, stlal, stláti, *imper.* stli, betten, das Bette machen, aufbetten, lectum sternere; *fig.* byt sobě stláti, *Com.* mjsto někomu, neb někemu stláti, *K.* 2) streuen, z. B. Stroh in den Mist ꝛc. sternere; unterstreuen, substernere: slámu pod koně stláti, den Pferden Stroh unterstreuen, equis stramentum substernere.

Stěljm, *fut.* il, iti, *imper.* stěl, verdichten, in eine Masse, condensare: smjcheg gedno s druhým a stěl, *Vel.* Zerb. stěl to, a oděleg z něho pilule, *Id.*

II. *rec.* stěliti se, dicht werden, condensari.

Steliwo, *a, n.* Streu, *f.* stramentum.

Stělný 3. s. tělný.

Stělugi, - se, owati, s. stěljm, - se.

Stěna, *y, f.* Wand, *f.* paries; stěna hlawnj, Stockwand, Hauptwand, paries primarius; st. prostředni, Riegelwand, paries medianus.

Stenčjm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner machen, extenuere.

Stěnem, stenati, *ol.* & *sl.* (vgl. στενειν, stöhnen), s. stonati, 2).

Stěnice, Wanze, *f.* cimex; stěnice mořská, která welryba tráwj, Seewanze; 2) Wandkraut, *f.* parietaria.

Stěničnjk, u, *m.* s. ploštičnjk. (Nach *Bercht.* u. *T.* iberis).

† Step, *i, f.* Steppe, Wüste, *f.* desertum, *Jungm.*

Stepilý 3 s. ztepilý.

Stěpka, *y, f. sl.* s. stopka.

Stepljm, - se, s. ztepljm, - se.

Stěranka, *y, f. sl.* s. mrwance.

† Sterbekowka, *y, f.* zrostlina, Sterbeckia.

† Sternbergka, *y, f.* zrostlina, Sternbergia.

Steskne se, (mi, ti ꝛc. auch ohne mi, ti ꝛc.), *fut. impers.* stesklo se, stesknauti se, überdrüßig seyn, werden, taedere, taesum esse, pertaesum esse: budete mjti dosti, až se wám s nimi negednau steskne, *K.*; proroku se w tom y postesklo, *K.* když se na wýslúnj procházeti steskne, vsadj se w stjnu, *Com.*

Stesknu sy, (sobě), *fut.* steskl, stesknauti sy, s. steystám sobě.

Stěsněnj, *n.* s. stjsněnj.

Stěsnjm, *fut.* iti, s. stjsnjm.

Stěsňugi, owati, s. stjsnjm.

Steykám se, s. stýkám se.

Stětj, *n.* Enthauptung, Köpfen, *n.* privatio capitis, (decollatio).

Steymě, *adv.* s. hned, *sl.* stagmo.

Steyný, - ně, s. gednosteyný.

Steystal, *a, m.* s. stýstal.

Steystám, (steysti), sobě, (sy), al, ati, klagen, seine Unzufrie-

denheit äußern, queri, conqueri: nestýskal sobě pracowati s pohany, *K.* se Samuelem sobě Žjdé steyskali, *Vel.* steyſstjce sobě s tjm pokrmem, -ungeduldig waren, murrten *K.* stýskagj sobě gedni po druhých, *Cyr.* II. *rec.* stýsstě, od. steysstě, od. steyská se mi, (auch steysstilo se mi), steskne se mi rc. mir ist bange, paveo. anxius sum, animo sum anxio: nebude se ti tu steyskati? 2) überdrüßig seyn, taedere: steysstilo se mu žiwotem, er ist des Lebens überdrüßig worden, pertaesus est vitae; giž mi se stýsstě poslauchati.

Steyskánj, *n.* Klagen, Seufzen, z. B. über sein Schicksal, questus, querimonia, querela, taedium; s. vorh.

Steyskawý 3. unzufrieden, dem es bange ist, anxius: steyskawj lidé, *K.*

Steyssti sobě, s. steyskám sobě.

Stežege, *f.* Angel, Thürangel, *m.* cardo; fig. stežege králowstwj.

Stežeň, žně, *m.* (w korábě), Mast, *m.* eines Schiffes, Mastbaum, *m.* malus.

Stežegný 3., základnj, Grund-, cardinalis; stežegné ctnosti, Haupttugenden, virtutes cardinales; st-né čjslo, Grundzahl, *f.* numerus cardinalis.

Stěžj, *adv.* od. *instr.* v. stěž? in der Redensart: wygeti stěžj, z. B. (poslowé), - schnell, auf der Post, *K.* 1 Kr. 23, 20.

Stěžjm, *fut.* il, iti, *ol.* s. obtjžjm; 2) s. ztěžjm.

Stezka, y, *f.* Fußweg, Fußsteig, *m.* Pfad, *m.* semita.

Stěžkem, *adv.* schwerlich, aegre.

Stěžně, *adv.* beschwerlich, difficulter, aegre: stěžně po něm táhl.

1. Stěžugi, owal, owati, beladen, überladen, onerare: stěžuge ho bernémi, *Vel.* nestěžuge danémi poddaných, *Id.* bernémi ge stjžil, *Id.* proti práwu a nenáležité ge stjžil, *Id.*

2. Stěžugi sobě, sich beschweren, beklagen, querulari: stěžowal sobě a postýskowal nad přjlissnau přjsnostj; mnoho sobě stěžugeme o nepráwosti nepřátel; mám sobě do tebe co stěžowati, *Cyr.* s něꝛjm sobě st-wati, *Cyr.* o mne sobě stěžowali, *Vel.* někomu na něco sobě stěžowati, einem etwas klagen, *D.*

Stih, u, *m.* auch stiha, y, *f. sl.* Musse, *f.* otium; nemám stihu.

Stjhám, al, ati, verfolgen, persequi; nepřátely stjhati; žalost stjhá žalost, ein Leid folgt auf das andere; b) ängstigen, angere: stjhá nás chudoba, hlad, *Vel.* stjhá mne swědomj, že sem zhřessil; 2) jemand in Verdacht haben, habere aliquem suspectum; 3) s. walchugi, kritisiren, *D.* 4) rozumem stjhati, begreifen, fassen, einsehen, mit dem Verstande begreifen, assequi od. comprehendere animo od. mente, intelligere: rozumem swým stihnauti; s. auch stihnu.

Stjhel, s. folg.

Stjhlo, a, *n.* lederne Zügel, habena coriacea, *R.*

Stihlý 3. begreiflich, faßlich, penetrabilis; - nost, i, *f.* - keit, - keit, *f.* - litas.

Stihnu, *fut. ex.* stihl, stihnauti, einholen, nachkommen, adsequi, consequi; gedna bjda druhau stihne, *K.* 2) rozumem

stjhnauti, s. stjhám; 3)(sl.)Muße haben, otium habere.
Stjhnutj, n. verb. v. vorh. dokonalé nebeských wěcý stjhnutj, - Begreifen-, K.
Stjn, u, m. (sl. auch tjen, tjeňawa, illyr. sén, sjen'), Schatten, m. z. B. des Baumes, umbra; 2) Meerschatten, (Meerfisch), umbra marina, R. s stjnem zápasyti, prov. gegen d. Luft fechten, fig. pod stjn zásluhy geho se vtjkáme, K.
Stjnadla, n. pl. gen. stinadel, Gerichtplatz, m. Hochgericht, n. locus supplicii, Com.; auch sing. stinadlo? D.
Stjnánj, verb. s. stětj.
Stjnám, al, ati, s. setnu.
Stinidlo, a, n. Lichtschirm, m. Blende, f. umbraculum candelarium; 2) grünes Gartenhaus, umbraculum hortense viridarium, R.
Stjnjm, il, iti, einen Schatten werfen, machen, umbram dare, projicere: stjnj strom; stjnj na něho, Com. stjn stjnj, B.
Stinka, y, f. s. stěnice.
Stinky, f. pl. Mauerspitzen, Zinnen, pl. pinnae.
Stjnliwý 3. folg. - liwost, i, f. schattenreiche Beschaffenheit: přjgemné stjnliwosti hágowé.
Stjnniwý 3. schattenreich, umbrosus: stjnniwé lesy; - wost, i, f. s. vorh. stjnliwost.
Stjnný 3. Schatten-, etwa umbratilis; stjnný obrázek, Schattenbild, n. umbra, imago umbra; 2) s. vorh. -nost, i, f. subst. stjnnost chládku.
†Stjnownjk, u, m. zrostlina, corypha; stjnownjk obecnj, corypha umbraculifera.
Stjnowý 3. Schatten-, stjnowá čárka, Schattenstrichlein, (Schreibkunst); stjnowá hra, Schattenspiel an der Wand, lusus umbrarum.
Stipka, y, f. sl. Lipt. s. šspetka.
Stjrač, e, m. režný, Schwarzmischer, (Becker.) massam parans sodalis.
Stjrám, al, ati, s. setru; 2) plagen, affligere: stjrá ho Bůh na těle bolestmi, Com. (3) mischen (Becker.)
Stjrka, y. f. Mischung, f. (Becker.) mistio; 2) Backtrog, m. alveus pistorius; 3) Einschüttung der Eingeweide ins Wasser, injectio viscerum &c. R.
Stisk, u, m. Zusammendrückung, f. compressus, compressio; b) od. tlačenice, Gedränge, n. turba: weliký stisk lidj, sl.
Stjskadlo, a, n. Drucknagel am Bogen, excussorium.
Stjskám, al, ati, folg. stjskati se, sl. sich umarmen.
Stisknu, fut. ex. kl, knauti, zusammen drücken, comprimere: stiskna zuby a pysky, stůg pewně (w bogi), Vel. 2) hinunterdrücken, deprimere.
II. rec. stisknauti se, zusammengedrängt werden, comprimi; b) niedergedrückt werden, deprimi.
Stisknutě, adv. zusammengedrückt, compresse.
Stiskugi, owal, owati, s. stisknu.
Stjsněnj, n. Verengen, n. coangustatio, coarctatio; 2) Bedrängniß, Verlegenheit, f. Gedränge, n. angustia, B.
Stjsnjm, fut. il, iti, verengen, einengen, angustare, coangustare, coarctare; 2) bedrängen, beängstigen, premere, angere, urgere.
Stjti, stjt, s. jtnu.
Stižitedlný, s. ostižitedlný.

Stjžjm, *fut.* il, iti, s. střžugi.
Stjžně, *adv. comp.* stjžněgi, *superl.* negstjžněgi, schwer, beschwerlich, beklagenswerth: welmi stjžně omluwen.
Stjžnost, i, *f.* Beschwerde, Klage, *f.* querela, querimonia, questus: stjžnost žen na muže, *Com* stjžnost wésti, klagen; b) Beschwerlichkeit, Druck, *m.* malum, adflictio: z něčeho welikau stjžnost mjti; k wětšj stjžnosti lidu dané wymýšleti.
Stjžný 3 klägich, Klag-, Beschwerd-, querulosus: stjžná žaloba, stjžné listy.
Stklo, *ol.* s. sklo.
Stkwaucý 1. *partic.* s. stkwělý: stkwaucý a nevwadlá gest maudrost, *B.* stkwaucý, wznešené gméno, *Pr.*
Stkwělý 3. glänzend, prangend, schimmernd, splendidus, nitidus, splendens; -le, *adv.* -dide, -tide; -lost, i, *f.* Glanz, Schimmer, *m.* splendor, nitor, fulgor.
Stkwjm se, stkwěl, se, stkwjti se, *part.* stkwaucý u. stkwjcý, (aus tkwu, blühen, glänzen, s. kwetu), glänzen, prangen, fulgere, splendere, nitere; fig. gménem slawným se stkwjti; stkwj se swau ctnostj, *Vel.*
Stkwostný, -nost, s. skwostný.
Stlác, e, *m.* Aufbetter, *m.* lectistrator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix; auch Kellnerinn.
Stlačjm, *fut. ex.* zusammen drücken, comprimere.
Stlačka, y, *f. sl.* das in den Stiefeln zusammengetretene Stroh.
Stlánj, *n. verb.* v. steli; 2) Streu, *f.* stramentum.
Stláti, stlát, s. steli.
Stlaukám, al, ati, zusammen stoßen, zusammen schlagen, contundere; 2) stoßen, tundendo conficere, *B.* 3) buttern, butyrum conficere, s. mautjm.
Stljem, *fut.* stljeti, *sl.* s. tljm.
Stlp, u, *m. sl.* s. slaup.
Stlpice, *f. sl.* das Holz am Pfluge, womit d. Pflugschar in dem Balken befestigt ist.
Stlpjk, u, *m. sl. dim.* v. stlp.
Stlučenina, y, *f.* Contusion, *f.* contusio.
Stluku, *fut.* stlaukl, stlaucy, stluken, *imper.* ztluc, s. stlaukám.
Stnu, *fut. ex.* stal, stjti, *part. pass.* sťat, *imper.* stni, s. setnu.
Sto, a, *n.*, *nom. dual.* stě, *pl.* sta, *gen.* set, hundert, centum; po stu, od. sto a sto, je hundert, centeni, *Vel.N.* dwě stě, zweyhundert, ducenti, ae, a; po dwau stech, je zwenhundert, jeder (jedem) zweyhundert, duceni; tři sta, dreyhundert, trecenti; po třech stech, je dreyhundert, od. jedem dreyhundert, treceni; pět set, fünfhundert, quingenti; po pěti stech, je fünfhundert, jedem 600, allemal 600, quingeni; na sta (sterý?) hunderterley, centum generum; před mnoha sty lety, *K* aurok osm ze sta, Interesse acht v. Hundert.
Stobohugi, owal, owati, *sl.* fluchen in d. 100 Götter, d.i. sagen: sto bohow w twogeg materi!
Stočený 3. *part.* v. stočjm.
Stočilý 3. gewunden, zusammengedreht, contortus: stočilý had, krumme Schlange, serpens tortuosus, *B.*
Stočjm, *fut.* il, iti, zusammen drehen, contorquere, torquendo jungere; b) krümmen, in Krümmungen bringen,

flexuosum reddere, (sinuare): řeku stočil, zokllkowal, K. c) verrücken, konfus machen, confundere: ty wěcy mysl pobožného stočiti mohau, K. 2) abzapfen, vermittelst des Zapfens ablaufen lassen, z. B. Wein, Bier xc.. vinum, (cerevisiam) promere, od. depromere e dolio.

Stocky, pl. Schlickermilch, f. lac tudicula excussum, R.

Stodennj 1. hunderttägig, centesimanus.

Stodola, y, f. Scheune, Scheuer, f. horreum; - lnj 1. v. der Scheune.

Stogacky, stogacy, sl. s. stogecky.

Stogák, a, m, sl. Lypt. eine geschlachtete u. geputzte Sau.

Stogan, a, m. Wasserspritze, f. sipho, Vel. Nomencl. sl. sýkačka; Röhre, salientes, siphunculi; R. das sind bey Vel. studničné aneb raurnj střjkačky; (Lesch. glaubt, stogan bedeute Ständer, Wasserständer, Löschtrog).

Stogánek, nku, m. dim. v. vorh. 2) Gängelbank, f. Gängelkorb, m. worinn d. Kinder stehen u. gehen lernen, scamnum, qualus; s. chodánek; 3) (- pod poklopem), das Schränklein unter dem Deckel (Buchdr.), jugum tympani.

Stogatý 3. stehend, stans: stogatá woda, stehendes Wasser, aqua stans, stagnum.

Stogazyký 3. hundertzüngig, centum linguarum.

Stogecky, adv. standweise, stehend, stando.

Stogjm, stál, státi, imper. stůg, (sl. stog), stehen, stare; stoge, stehenden Fußes, stante pede; pewně stoge, festen Fußes, firmiter; stoge psáti, stehend schreiben, stando scribere; dobře státi, gut stehen, in guten Umständen seyn, bene se habere; w kole státi, in einem Umkreise stehen, in circulo stare, Syl. někomu audatně na odpor státi, - widerstehen, - resistere; ze zášti někomu na těžkost státi, - Kummer machen, ängstigen, verfolgen, K. w losu swém státi, in seiner Lage dauern, sein Schicksal tragen, K. na wartě státi, auf der Wache stehen, K. w těch wěcech stogj grunt náboženstwj, K. teď byliny w kwětu stogj, Puchm. nad pekelnau propastj stogjcý lidé, K. rychlá a gako we dweřjch stogjcý pomsta, K. 2) in der Herberge stehen, hospitio uti, divertere: stáli w domě P. Trčkůw (poslowé), Vel. přigelo 600 reytarů, a ti stáli na starém městě Pražském, Id. stál hospodau w domě Pana N. Id. 3) Bestand haben, halten, durare: dlauho to nestálo; 4) kosten, zu stehen kommen, stare, constare; stůg co stůg, es koste was es wolle; prým wjce stogj, než sama sukně, Vel. we Wlaššjch mnoho stogj chowánj zybetů, Id. s. auch stane 2); 5) cum praep. k & dat. rei, genug thun, halten, satisfacere, tenere, servare: k powinnosti swé, k smlauwě, (auch w smlauwě státi, in Allianz stehen -); k wůli něčj, k řeči swe státi, K. k tomu, co se gim poraučj, stogj, Com. k řádům a prawům gegich stogj, Id. k poslussenstwj Božjmu, - gehorchen, gehorsam seyn, obtemperare, K. ku poslussenstwj

gich stogj dábel, *K.* k saudu státi, *K.* k službám Božjm, - verrichten 2c. 6) *cum praep.* po & *loc. pers.* günstig seyn, auf jemandes Seite stehen, favere, a partibus esse: někomu nakládati a po něm státi, *Vel.* 7) *cum praep.* po & *loc. rei*, od. auch *cum praep.* o & *acc. rei*, zuweilen *pers.* nach etwas trachten, appetere rem; folgt aber ein *verbum* darauf, so steht studeo: po swé poctiwosti stál, *Com.* po dobrém státi, *Vel.* 8) *cum instr. pers. aut rei*, fest stehen, bestehen, abhängen, stare: ne Bůh lidmi, aneb lidskými wěcmi stogj, ale lidé gjm, *K.* že prý we swětě wssecko náhodau stogj a gde, *K.* Perský král Božj pomocý a ochranau stogj, *K.* 9) *cum praepos.* na & *loc. rei*, auf etwas bestehen, etwas behaupten, od. behaupten wollen, inhaerere, insistere rei, asseverare: na tom stogj, *Com.* na swém státi, na swém vrputné státi, auf seinem Kopfe bestehen, *K. D.* 10) *cum praepos.* za & *acc. rei*, selten *pers.*, werth seyn, valere; za mnoho státi, viel werth seyn, magni esse; stogj za prácy, es ist der Mühe werth, est operae pretium, od. est operae; stogj za to, dasselbe, *Com.* 11) *sl.* vor sich gehen, geschehen: stogj střelba, bitka.

Stogko, a, *m. sl.* s. stognoha.

Stogmo, *adv.* s. stogečky, *Pelz.*

Stognoha, y, *f. sl.* Faulenzer, cessator.

Stoh, u, *m.* Schober, *m.* acervus, strues, struix, (icis), *f.* stoh sena, Heuschober, meta foeni.

Stoický 3. stoisch, stoicus, *Cyr.*

Stok, u, *m.* Zusammenfluß, *m.* confluxus; stok nečistot, *Com.* fig. mrzkých bludů stok; stok wssech těžkostj nad lidem Židovským, *K.* do stoku a yako do moře wssech zlých wěcý přigiti; 2) Anzucht, Abzucht, *f.* cloaca canalis; 3) Grundsuppe, *f.* sentina.

Stoka, y, *f.* Zusammenfluß, *m.* confluvium; 2) vorh. 2); galowá stoka, das wüste Gerinne, *D.*

Stoklas, u, *m.* Trespe, Schmiele, *f.* ein Unkraut im Getreide, aera, ae, *f.* bromus secalinus, *Linn.* stoklas weliký, Futtertrespe, bromus giganteus, *D.*

Stokráska, y, *f.* Tausendschön, bellis hortensis, flore pleno.

Stokrát, *adv.* 100mal, centies.

Stolář, e, *m.* s. truhlář.

Stolček, ečku, *m. dim.* Tischchen, Tischlein, *n.* mensula.

Stolec, lce, *m. sl.* Sessel, *m.* sella; 2) *obsoletum, nec reducendum,* s. trůn, *Dal.*

Stolek, lku, *m.* ein kleiner Tisch, parva mensa.

Stolenj, *n. verb.* v. stolim.

Stoletj, *n.* Jahrhundert, *n.* saeculum, s. wěk.

Stoletnjk, a, *m.* ein hundertjähriger Greis, centenarius, *D.*

Stoletý 3. hundertjährig, a) hundert Jahre betreffend, alle hundert Jahre geschehend, z. B. Jubiläum 2c. saecularis; b) hundert Jahre alt, centum annorum, auch v. Menschen, centenarius.

Stolhář, e. *m.* Erzlügner, mendacissimus.

Stolice, *f.* Stuhl, a) z. B. in der Stube, in der Kirche, sella; daher 2) statt Thron, solium,

sedes, z. B. päbstlicher, (sonst auch stolice apoštolská), bischöflicher rc. Steht es statt Pabst, Bischof, so steht papa, episcopus; stolice wdowská, Wittwensitz, *m.* auch Wittwenstand: na stolicy wdowské sedj matka, *Pr.* na wdowské stolicy zůstáwati, i.e. wdowau býti, *Kroc.* 3) Amt, *n.* Gerichtsstuhl, *m.* jus, munus (officium): saudná neb kmetcý stolice, *Vel.* st. sprawedlnosti, st. pořádná; 4) Residenz, Residenzstadt, *f.* Sitz, sedes (residentia): bjl města, kdež byla stolice králowská, *K.* hlawnj město w Assyryi, a stolice králů Assyrských, *K.* w Konstantynopoli byla stolice cýsařů Řeckých, *Vel.* stolice králowstwj Českého Praha, *Id.* stolice cýsařská, *Id.* králowská stolice byla Nynywe, *Cyr.* 5) Stuhlgang, *m.* Oefnung des Leibes, exoneratio alvi, dejectio alvi; na stolicy gjti, zu Stuhle gehen, alvum dejicere, alvum exonerare; nemjti stolice, keinen Stuhl haben, alvum habere adstrictam; 6) Bank zum Sitzen, scamnum, subsellium; 7) Dachstuhl, *m.* substructio tecti: stogatá stolice, stehender Dachstuhl, substructio tecti erecta; ležatá st., liegender Dachst., substructio tecti, (od. tignaria moles) strata; 8) wosnj stolice (bednář.), Schnittbank, *f.* equuleus incurvus; 9) st. nočnj, Nachtstuhl, cesale, sella familiaris, *K.* sella pertusa, sella familiarica, auch blos sella, lasanum, *Schell.* 10) Gespannschaft,

f. Comitat, *n.* (in Ungarn), comitatus.

Stolička, y, *f. dim.* Stühlchen, *n.* sellula; 2) Schemmel, *m.* scabellum, scabillum; 3 Backenzahn, *m.* dens molaris.

Stoličnj 1. *sl.* & *D.* Comitats-, insgem. comitatensis; stoličnj pán, Comitatsbeamter, Comitatsherr, insgem. officialis comitatensis; stoličnj dům rc.

††Stoličnjk, *a, m.* Obergespann in Ungarn, supremus comes, *Hanka.*

Stoljm, il, iti, tischen, bey Tische sitzen, speisen, tafeln, coenare.

Stolistný 1. hundertblätterig, centifolius, *D.*

Stolnj 1. z.B. stolnj wjno, Tischwein, *m.* vinum cibarium.

Stolnjk, *a, m.* eine Art Ceremonienmeister bey den Hochzeiten der Podlužaken in Mähren.

Stolowánj, *n. verb.* v. stolugi.

Stolowna, *y, f. sl.* Tischladen, *m.* theca mensaria.

Stolownjk, *a, m.* (*sl.*) s. strawnjk; - nice, *f.* s. strawnice; b) hie u. da *sl.* für stolowna.

Stolowý 3. *sl.* s. stolnj.

Stolůwka, *y, f. mor.* s. obrus.

Stonásobný 3. hundertfach, hundertfältig, centuplex; - ně, *adv.* centupliciter.

Stonati, s. stůni; 2) *sl.* & *ol.* wzdychati, seufzen.

Stonáwám, al, ati, *fr.* v. stůni.

Stonawý 3. siech, morbosus, morbidus, valetudinarius.

Stončjm, *fut.* iti, v. stonek, *sl.* Federn bekommen, plumescere.

Stonek, nku, *m.* Klotz, Aststück; 2) *sl.* Kiel, *m.* v. geschlissenen Federn, caulis pennae.

Stonohý 3. hundertfüßig, centumpes.

Stonožka, y, f. Vielfuß, m. julus.
Stonůžka, y, f. Assel, Kellerwurm, m. Kellerlaus, f. oniscus, asellus.
Stooký 3. hundertäugig, centum oculos habens.
Stopa, y, f. Spur, Fährte, f. z. B. des Wildes, eines Menschen 2c. vestigium; na stopu přijjti, auf d. Spur kommen, erfahren, comperire, *Syl.* lwowá stopa, Löwentapp, Pflanze, leontopetalon, *Vel.*
Stopán, a, m. Hundertmann, m. centumvir; stopáni, Hundertmänner, centumviri, *Vel.* -nský 3. d. Hundertmänner betreffend, centumviralis; -stwj, n. d. Würde, das Amt der Hundertmänner, centumviratus.
Stopjm, *fut.* il, iti, ersäufen, necare aqua, mergere: stopiti lidi we wodě, *Harant.*
Stopka, y, f. Stiel, m. am Obste, Blättern, Blumen 2c. petiolus, pediculus, scapus.
Stora, y, f. Stör, m. sturio, piscis.
Storaký 3. *sl.* s. stonásobný.
†Storamenný 3. hundertarmig, centimanus, *P.*
†Storukownjk, a, m. hundertarmiger, hunderthändiger Riese, gigas centimanus, Ἑκατόγχειρος, *Neg. Il.*
Stowaryssjm, *fut. ex.* il, iti, zusammen gesellen, sociare, consociare.
II. *rec.* st-ti se (s někým), sich einem zugesellen, adjungere sibi aliquem, sociare se cum aliquo.
Stozrnjčko, a, n. Traubenkraut, n. botrys, ambrosia, *Vel. N. sl.* Bruchkraut, n. herniaria glabra, *hung.* kis ports-fű, *Lumn. Fl. Posoniensis.*

Stozrnjk, u, m. Mattenflachs, m. Ruhrkraut, n. gnaphalium coronaria, *R.* nach *Ryb.* centumculus.
Strábjm, il, iti, *sl.* s. hojjm.
Stráča, stráče, f. eine scheckige Kuh, *D.*
Strach, u, m. Furcht, f. z. B. vor der Strafe, Erschrecknis, n. timor, metus; w strachu býti, in metu (timore) esse, timere, metum habere; strach pustiti, strachu nahnati, Furcht einjagen, metum (timorem) alicui incutere, inferre.
Strachota, y, m. Methudius, Methudius, Methodius.
Strachugi se, owal, owati, mit u. ohne Genit. fürchten, timere metuere.
Stračj 1. d. Elster od. Elstern betreffend, z. B. stračj hnjzdo; stračj nůžka, Sichelkraut, n. Sichelmöhre, sium falcaria, *Linn.* stračj vlice, Elstergasse (in Wien).
Stračka, y, f. Rittersporn, m. delphinium, *Linn.*
1. Strádám, al, ati, *cum gen., raro cum acc.* verlangen, sich sehnen, anhelare, desiderare: chleba strádagj, trunečka přjhodného k občerstwenj nemagj, aneb něgakými kwantory sotwa hanbu přikrýwagj, *K.* těž (Boha) strádám, *Com.* strádám hodinku poslednj, *Lomn.* (2) sammeln, z. B. Geld, conquirere? *Ryb.*)
2. Strádám, al, ati, kränkeln, krank seyn, leiden (Schmerzen), male valere, pati; *russ.* strádati, pati.
Strahow, *ol.* Strazow, u, m. sonst Syon, Srahow, ein Berg

in Prag, mons suillus, später Sion, *vulgo* Strahovia.

Straka, y, *f.* Elster, *f.* ein Vogel, pica; 2) Schecke, *m.* ein scheckiges Pferd, equus scutulatus, maculosus; 3) Zunahme, *m.* *gen.* Straky, *dat. & loc.* Strakowi, *instrum.* Strakem, *plur.* Strakowé, (Strakowcy).

Strakapaun, a, *m.* s. masogjdek.

Strakatina, y, *f.* bunte Leinwand, *f.* linteum varii coloris.

Strakatý 3. bunt, buntfarbig, gesprenkelt, varius, varii cocoloris; 2) scheckig, scutulatus, maculosus: strakatý kůň, s. straka.

Strakopaud, a, *m.*, *sl.* datel, *mor.* gatel, *russ.* djatel, *pol.* dzjeciol, Specht, *m.* picus; strakopaud popelatý, Blauspecht, parus facie pici.

Strakoš, e, *m.* bunter Vogel, *D.*

Strákoš, e, *m.* *sl.* Vogel, s. masogjdek, *Ryb* (od. Elsterspecht, *m.*?) 2) ein Nahme der Hunde.

Stráň, ě, *f.* Thalgehänge, *n.* Seitenfläche, *f.* Abhang, *m.* (eines Berges), declivitas, devexitas, superficies lateralis.

Strana, y, *f.* Seite, *f.* z. B. des Menschen, der Thiere, des Lagers etc. latus; laßt es sich mit Theil od. Gegend vertauschen, so steht öfter pars: křesťané na wssecky strany wkrutně trápeni, *Vel.* o tom na obě strany hádá se, in utramque partem, *Com.* strana půlnočnj, plaga; malá strana, Kleinseite, in Prag; to slowjčko sen berau na zlau stranu, *K.* zase na druhau stranu, anderseits, ex altera parte, contra, *Pr.* s obau stran, beyderseits, utrimque; s strany, u. strany, in Ansehung, rücksichtlich, intuitu: s strany těla, s strany duše, *K.* strany toho, kterakby etc. *Cyr.* Ist es d. Seite des Buches, pagina. Ist Seite soviel als Parthey, so steht pars od. partes; -ánka, y, *f.* *dim.*

Stránečka, y, *f.* *dim.* d. Seite des Papiers, Briefes, od. Buches, pagella, paginula.

Stránj. *n.* s. stráň, *Ryb.*

Stranjm, (stranjm), il, iti, (*neutr.*) sich auf d. Seite begeben, weichen, recedere: straniti a strýwati se; ginam stranj muž, *Lomn.* - od někoho, jemanden abgeneigt seyn, sich gern abziehen, alienum esse ab aliquo, *B.K.*; in *K.* auch *cum dat.* straniti budeme gemu, i. e. pohrdneme njm; 2) parthevisch seyn, partium studiosum esse, *Syl.*

II. *rec.* straniti se, meiden, recedere.

Stranně, *adv.* parthevisch, aus Neigung zu einer Parthey, studio partium; 2) ungereimt, nicht passend, inepte, absone: stranně a nezpůsobně od wjry něco propowědjti.

Strannj I. parthevisch, einer v. beyden Parthen zugethan, alterutrius partis studiosus, partium studiosus: strannj města, *Vel.* strannj páni, *Id.*

Strannjm, il, iti, (*act.*) entwenden, stehlen, auferre.

Stranný 3. vorh. *Com.* 2) ungereimt, unpassend, absonus: strannau gakausy odpowěd ddwati, která k té při nic nepřináležj; - nost, i, *f.* Partheylichkeit, partium studium, alterius partis studium.

Stranobig, e, *m.* ein parthevischer Mensch, partium studiosus,

Com. - gnost, i, *f.* s. vorh. - nost, *Id.*
Stranohláwek, s. křiwohláwek;
Stranohlawý, s. křiwohlawý.
Stranost, i, *f.* s. strannost.
Stranownjk, u, *m.* prljk, Schrotthammer, Vorschlag, *m.* malleus diffindendo ferro.
Strap, u, *m. pl.* -py, *sl.* Fetzen.
Strapačka, y, *f.* s. kaděrák; 2) *pl.* -čky, gewisse Schwämme.
Strapatý 3. *sl.* zerzaust, ungekämmt, impexus.
Strápám, al, ati, s. stropjm: rozbrog strápali; smjch ze mne strápagj.
Strapec, pce, *m. sl.* s. trapec.
Střapený 3. zerfetzt, laceratus dilaniatus: střapená kůže, *Com.*
Strapkám, al, ati, *sl.* zupfen, vellere; Charpien machen.
Strassák, a, *m.* folg. 2) ein gewisses Kartenspiel; 3) *sl.*: *pl.* strassáky, Nüße, (scherzweise).
Strassidlo, *a, n.* Schreckbild, *n.* forma terrens, formido, terriculum, terriculamentum; 2) Gespenst, *n.* spectrum, larva, visum, phantasma.
Strassjm, il, iti, schrecken, terrere, territare; 2) spucken, territare ut spectra; tam strassj.
II. *rec.* st-iti se, někoho, něčeho, sich fürchten, terreri; strassj se mne lidé, nemilugj mne, Pr.
Strassliwý 3. (*abs.* strassliwo), furchtsam, timidus, pavidus, trepidus; 2) furchtbar, fürchterlich, terribilis, timendus: negsme gim strassliwj, *Vel.* - wě, *adv.* - de, - de, - de; 2) - iter, terribilem in modum, cum terrore; - wost, i, *f.* - mkeit, *f.* timiditas, pavor; 2) - rkeit, *f.* terror.
Strassný 3.. ně, vorh. 2).
Strast, i, *f.* (v. strádám?) Mühseligkeit, *f.* aerumna, miseria; 2) Sucht, *f.* morbus, z. B. Gelbsucht, Lungensucht? *Lesch.*
Strastný 3. mühselig, Personen u. Dinge, aerumnosus, miser; - ně, *adv.* - se, - re.
Stráta, stratjm, s. ztráta ꝛc.
Stratka, y, *f.* ein Weibsnahme.
Straubjm, *fut.* il, iti, durch Posaune zusammen rufen, eigentlich u. trop. straubil sněm, Dal. strubowal ge k wogně, *Com.* 2) zusammen hetzen, anhetzen, concitare, committere: rozdwogil ge a w hromadu straubil, *Vel.* krále w hromadu straubowati; gedny s druhými strubowati a waditi, *K.*
Strauček, čku, *m. dim.* v. struk; 2) Zehen am Knoblauch.
Straučj, *n. collect.* Schoten, *m.* siliquae; s. struk.
Strauha, u. struha, y, *f.* Graben, *m.* fossa; 2) Wasserrinne, *f.* colicia; 3) s. potok; 4) s. řečiſstě: wyměřil strauhu, *Cyr.*
Strauhám, strauži, hal, hati, schaben, z. B. Möhren, Rüben schaben, durch Schaben reinigen, scabere, radere; 2) reiben, durch Reiben klein machen, z. B. den Käse, das Brod, den Meerrettig ꝛc. radere; 3) (*sl.*) mit dem Messer schneiden, beschneiden, wie der Faßbinder d. Dauben: dausstky strauhati.
Straupček, ečku, *m. dim.* folg.
Straupek, pku, *m. dim.* Rindchen der Wunde, crustula.
Strauzek, zku, *m.* z. B. petruzele, ein Büschel geschabter Petersilie.
†Strauzkowec, wce, *m.* zrostl., hydrophyllum.

Strawa, y, f. Kost, Nahrung, f. Unterhalt, m. victus; strawa od wařenj; na strawě ge chodwá, *Vel.* 2) *ol.* Leichenmahl, n. silicernium (apud Hunnos), s. Belii Apparatum -, *Cal.* vita Attilae, p. 147.8. S. auch po 4).

Strawné, ého, n. Kostgeld, n. pecunia pro victu.

Strawnjk, u, m. Kostgänger, Tischgenoß, m. convictor, commensalis, conviva quotidianus; - nice, f. Kostgängerinn, convictrix, commensalis.

Strávjm, *fut.* il, iti, verzehren, absumere, consumere, conficere; 2) zubringen, aufwenden, impendere: strávil na tom bjle osm plných let; 16 let na té prácy strávili, *K.* strávj se tjm celý den; s. auch trá-wjm 2), 3), 4).

Strávný 3. s. *opp.* nestrávný.

Strawowánj, n. *verb.* v. strawugi.

Strawowač, e, m. Kostherr, m. herus victum praebens; -čka, y, f. Kostfrau, f. hera, v. p.

Strawugi, owal, owati, verb. 2) mit Kost versehen, verköstén, victu providere, *Cyr. Wrat.* strawowati se, sich selbst verköstén, victu se providere.

Stráž, e, f. Wache, f. a) Wachen, n. sowohl anderer Menschen, als Soldaten, Nachtwächter, Polizeywächter, vigilia, excubiae; stráž držeti, Wache halten, vigilias agere, excubias agere. Ist es Schildwache, so steht auch statio, stationem habere, stráž držeti, na stráži býti, Wache halten, Schildwache stehen; hlawnj stráž, Hauptwache, excubiae primariae; b) statio od. locus excubiarum primariarum; 2) d. Wache habenden Soldaten, vigiliae, excubiae, excubitores; trabanti pro stráž žiwota, Leibwache, *Cyr.* 3) Verwahrung, custodia; 4) ein Städtchen im Bechiner Kreise.

Strážce, m. Wächter, vigil, *B.* angel strážce, Schutzengel, angelus od. genius tutelaris.

Strážeň, žně, f. *obs.* s. vtrpenj.

Strážnj 1. d. Wache betreffend, z. B. strážnj lodj.

Strážnice, f. Wachtstube, f. excubitorium, *R.* b) Wachtthurm, m. turris excubitoria, Žal.

Strážnjk, a, m. s. žardyšta: strážnjcy národnj, Nationalgarde, f. *Kram.* st. wogenský, Wachtmeister, magister vigiliarum.

Strážow, s. Strahow.

1. Strážný, ého, m. Wächter, m. vigil, custos, excubitor; strážný dweřj, s. wrátný; strážný wěže, Thürmer, Thurmwächter, custos in turri; swaté vherské koruny strážný, - Kronhüter, - coronae conservator.

2. Strážný 3. s. strážnj; strážnj wěž, s. strážnice b).

†Strbaulatec, tce, m. zr., selago.

Strbaulj, n. s. nat. Kräutig.

Strčjm, *fut. ex.* il, iti, stoßen, wohin stoßen, vor sich hinstoßen, z. B. Menschen, einen Stein, trudere; 2) hineinstecken, inserere; strkati nos, kdež neslussj, in fremde Händel sich mischen, miscere se alicujus negotiis, *Syl.* 3) s. sstrčjm, hinabstoßen, dejicere, detrudere; strčila njm Tymoklea po hlawě, *Vel.* strčil ho s biskupstwj; 4) v. sich ablehnen, abstoßen, removere: tjm od sebe strčil, oč ginj stáli; tau milostj od

sebe strčili; od sebe vrputně strkati milost, *Com.* dary Božími od sebe strkati.

Strdj, *n.* s. střed, *D.*

†Strdiwka, *y, f.* zrostl., melica.

Střebám, střebi, al, ati, střebati, schlürfen, z. B. Wein, sorbillare, auch sorbere.

Anm. Gewöhnlich nur vom Vieh, v. Schweinen etc.; v. Menschen fast nur im verächtlichen Sinne.

Střebikrewka, *y, f.* s. pigawice.

Střebiwegce, *n.* Schlürfey, ein Ey, welches sich schlürfen läßt, ovum sorbile.

Střébro, strjebro, *sl.* s. střjbro.

Střeček, čka, *m.* Roßbreme, Roßbremse, *f.* tabanus.

Střecha, *y, f.* Dach, *n.* tectum, auch tegulae, wenn es ein Ziegeldach ist; dosskowá střecha, Strohdach, tectum stramineum; obostrannj stř., Giebeld., tectum fastigatum; lomená stř., gebrochenes D., tectum gallicum interruptum; wlasská stř., Kuppeld., tectum italicum; někoho na wrch střechy wywésti, *prov.* eine Brille auf d. Nase setzen, *D.*

Střechýl, e, *m. ol. & mor.* für rampauch ledowý, cymbolec.

Střečko, *a, m. sl.* Springer.

Střečkugi, owal, owati, eigentlich vom Vieh, wenn es vor den Bremsen flieht, springt; 2) überhaupt springen, aufspringen, in d. Höhe springen, salire, exsilire, exsultare.

1. Střed, *gen* strdi, *f.* s. med; plást strdi, *B.* 2) Honigseim, mel in favo.

2 Střed, u, *m.* i. e. prostřed, prostředek, medium: střed týdne, d. Mitte der Woche, medium septimanae; (daher středa, *hung.* szerda.)

Středa, *y, f.* Mittwoch, *m.* -che, *f.* dies mercurii: sskaredá středa, der Mittwoch in der Charwoche; 2) der Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.

Středek, dku, *m. sl.* Mitte, *f.* Mittelpunkt, *m.* medium, centrum.

Středmý 3. mě, -ost, s. střjdmý.

†Střednj 1. den Mittwoch betreffend; 2) s. prostřednj 1). 2), a).

†Střednÿ 3. v střed, honigfließend, mellifluus: potokowé střednj.

†Středocestj, *n.* Mittelweg, *m.* media via, *Neg.*

†Středolodnj plachta, mitteres Segel, μέσον ἱστίον, *Neg.*

Středopostj, *n.* Mitfasten, *pl. n.* medium quadragesimae, *Vel.*

Středozemnj 1. s. prostředzemnj, *Kramerius.*

Střesjm, *fut. ex.* il, iti, übereinkommen, convenire: nelze s nim o nic stresiti.

II. *rec.* st-ti se, sich schicken, zusammen passen, congruere, quadrare, concordare; ti s njm dobře se stresj, *K.* dobře se spolu k manželstwj stresiti, *Cyr.* 2) zugleich eintreffen, eodem tempore, in idem tempus incidere: s poswjcenjm chrámu stresil se den narozenj krále; 3) übereintreffen, convenire, respondere: měsýc téměř s listopadem se stresugjcý, *K.* stresuge se s nassimi psými dny, *V.*

Stresugi, -se, owati, s. stresjm, -se.

Střehnem, nauti, *sl.* folg.

Střehu, střežeš, střehl, (auch stráhl, *B.*) střjcy, *imper.* střež, bewachen, custodire, servare; 2) lauern, speculari, insidiari, Saudc. 16, 2.

II. *rec.* střjcy se, sich hüten, sibi cavere, Jer. 9, 4.
Střkám, al ati, *sl.* s. střjkám.
Střela, y, *f.* Pfeil, *m.* sagitta; 2) Donnerkeil, *m.* fulmen; 3) Fachbogen (Hutmacher.), plectrum pileatoris.
Střelba, y, *f.* Geschütz, *n.* tormenta: těžká střelba, grobes Geschütz, Artillerie, *f.* tormenta; 2) Schießen, *n.* sonitus teli igniferi: střelba se slyssj.
Střelčj I. z. B. střelčj lodka, Rennschiff, *n.* celox.
Střelčjm, il, iti, schoßen, germinare: slad střelčj, in polenta ligulae enascuntur.
Střelec, lce, *m.* Schütze, *m.* z. B. mit Pfeilen, sagittarius; ziwotnj střelec, Büchsenspanner, *D.* 2) der Schütze, das Himmelszeichen, sagittarius.
Střelecký 3. d. Schützen betreffend: střelecký ostrow, Schützeninsel.
Střelice, *f.* nástrog k střjlenj, s. ručnice.
Střeljček, s. střewljček, *R.*
†Střelicka, y, *f.* zrostl., strelicia.
Střeljm, - se, *fut.* il, iti, s. střjljm, - se: wzhůru námi střelilo moře, - warf uns in d. Höhe, *Com.* gest střelený, i.e. podnapilý, *D.*
†Střeliwo, a, *n.* Munition, *f.*
Střelka, y, *f.* *dim.* Pfeilchen, *n.* 2) *sl.* kleines Schießwerkzeug, z. B. wie es d. Knaben haben; 3) w zámku, d. schießende Falle in den Schlößern, trajectio rectangulariter incurvata.
Střelnice, s. střjlnice.
Střemcha, y, *f.* Ahlbaum, *m.* Ahlkirsche, *f.* Vogelkirschbaum, *m.* prunus padus, *Linn.* cerasus avium; 2) Vogelkirsche, *f.* cerasum avium; *russ.* čeremcha, (sonst třemcha;) 3) hic u. da, s. bez wlaský; 4) Cocarde??
Střem, *sl.* s. stru.
Střemen, a, *m.* *sl.* s. třmen; 2) am ungr. Beinkleid. circumpes.
Střemilow, u, *m.* Tremblas, ein Städtchen im Bechiner Kreise, Strymilovium.
Střemka. y, *f.* bess. střemcha.
Střemssalky, lek, *f. pl.* d. Frucht der Ahlkirsche, cerasa avium.
Střeň, ě, *m.* s. strženě, *Ryb.*
Střenek, nku, Flintenkolbe, *Ryb.*
Střenka, y, *f.* das Heft eines Messers, Messerheft, manubrium cultri; 2) *sl.* Jasmin?
Střenownj 1. s. třenownj, *Id.*
Střep, u, *m* Scherbe, *f.* a) irdenes Geschirr, testa: střep neb teglik, *K.* b) ein Bruchstück, z. B. vom Topfe rc. testa.
Střepina, y, *f.* verb.
Střepinný 3. Scherben-, irden, testaceus: střepinná nádoba, *K.*
Střepnatý 3. z. B. žába střepnatá. Schildkröte, *f.* ein Thier, testudo, *Com.*
†Střepnice, *f.* Schaltthier?
Střesska, y, *f.* *dim.* v. střecha; 2) Stülpe, *f.* am Hute, crepido.
Stressné, *f.* *sl.* s. tressné.
Střestám, strescy, *fut.* strestal, strestati, *imper.* strescy, bestrafen, züchtigen, punire, poena adficere aliquem, castigare; - ánj, *n.* *verb.*
Střetnu, *fut.* tl, tnauti, (*ol.* & *sl.*) někoho, od. střetnauti se s někým, s. potkám, a).
Střewce, *n.* *sl.* Hühnerdarm, *m.* Vogelkraut, *n.* alsine media, *Lumn.*
Střewjc, e, *m.* Schuh, *m.* a) zum Anziehen, calceus: plstěnný střewjc, s. plstka; dřewěný, s. trepka; st. pumpy, Pumpen,

schuh, calceus siphonis, *Vel.* w střewjce obauti, szauti, Schuhe anziehen, ausziehen, induere, exuere calceos; b) als ein Maß, pes; žádný newj, kde střewjc hnete, než ten, kdo w něm chodj, *prov. Vel.*

Střewjček, čku, *m. dim.* Schühchen, *n.* calceolus.

Střewjčkář, e, *m.* Schuhmacher, *m.* sutor; -řka, y, *f.* -inn *f.* -trix.

†Střewjčnjk, u, *m.* zrostlina, cypripedium.

Střewjcowý 3. Schuh-.

Střewle, *n.* Elritze, Eldritze, *f.* cyprinus phoxinus. *D.*

Střewlec, lce, *m.* Laufkäfer, *m.* carabus, *Ryb.*

Střewlíček, čku, *m.* s. střewle.

Střewnj 1), z. B. střewnj křenj, Darmgicht, *f.* passio iliaca; 2) inniger, innigster, intimus?

Střewo, a, *n.* Darm, *m.* intestinum; weliké stř., Grimmdarm, colon, *D.* prázdné stř., der leere D., intestinum jejunum, křiwé stř., Krummdarm, *m.* intestinum ileum; řitnj stř., Mastd., int. rectum; stř. chudawé, prwnj stř., hned od žaludka, der magere D., int. primum, *Vel. N.* tlustá stř., dicke Gedärme, int. crassa; wlčj stř., s. žraut, *Syl.* w střewách se pohnauti, sich erbarmen, misericordia tangi; 2) Peßenlippel, Tölpel, *m.*?

Střewoprawce, *m.* Weissager aus den Eingeweiden der Opferthiere, haruspex, aruspex.

Streyc, e, *m.* Vetter, a) Anverwandter, cognatus; b) Vaters Bruder, patruus; Mutterbruder, avunculus.

Streyček, čku, *m.* Liebestrank, *m.* philtrum, *Syl.*

Streyček, čka, *m. dim.* Vetterchen.

Streyčency, û, *m. pl.* Geschwisterkinder, wenn des einen Vater, u. des andern Mutter, od. umgekehrt, Geschwister sind, amitini fratres u. -ae sorores.

Streyčený 3. z. B. streyčený bratr, Vettersbruder? *Vel.* streyčená sestra, amitina, *K.*

Streyčjček, čka, *dim.* v. streyček.

Streyčkugi se, owati, sich Vetter unter einander nennen.

Streyčný 3. vorh. *Ryb.*

Streyna, é, *f.* streyce mého dcera, Vetters od. Bruderstochter, patrui filia, *Vel. N.* (Stryna, y, *f.* Vaters Schwester, Base, amita? *Ryb.*)

Streyšek, šku, *m.* Strichlein, *n.* lineola, accentus.

Střez, u, *m. mor. & sl. Nitr.* střez, skjzek, snad že gest střezaný, krátký a ššjroký -, Kübel, Asch, Reibasch, *m.* lacus, sinum, urna.

Střeže, s. střehu.

Strhám, al, ati, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowy, zámky, - abbrechen, avellere; b) einreißen, z. B. střechu, střechy, ein Dach, d. Dächer abbrechen, einreißen, dejicere, demoliri; 3) abreißen, abnützen, z. B. Kleider rc. terere, deterere: strhaná sukně, *Vel.*

Strhlec, lce, *m.* ein Abartiger, degener.

Strhlý 3. abartig, degener.

Strhnu, *fut. simpl.* strhl, strhnauti, *part. pass.* stržen, *sl.* strhnut, *imper.* strhni, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowu, zámek rc. s. strhám;

b) einreißen, z. B. střechu; c) herabnehmen, einziehen, z. B. wjch strhnauti, - demere; wegbringen, schaffen, tollere: hospodář s pole aurody snažně strhuge, *K.* d) mit Gewalt abziehen, abhalten, retrahere, abstrahere: následownjky literního uměnj strhugj (od sskol), Bal. e) abziehen, z. B. an der Bezahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. f) zusammen ziehen, contrahere: wogsko strhl w hromadu, *Vel.* 3) erregen, excitare: B. ráčil strhnauti přeweliký wjtr, a po něm weliký přjwal, *Wrat.* strhnauti smjch (sobě) z někoho, z něčeho, Gelächter erregen, risum excitare; 4) s. stočjm 2); 5) zusammenreißen, ruiniren, wie eine Krankheit, Ungemach, conficere; pět másů piwa strhati, fünf Maß Bier austrinken.

II. *rec.* st-ti se, s. obtrhnauti se 1); 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollenda re; 3) sich erheben, entstehen, cooriri, z. B. strhl se wjtr, oheň, powětřj se strhlo, baúře se strhla, oblakowé se strhli, *Cyr.* 4) zusammenrücken, zusammenstoßen, conjungi; do města Sicca se wssickni strhli, *Vel.* 5) strhnauti se někoho, něčeho, abtreten, abfallen, verlassen, decedere, deficere, desciscere: twého powokowánj a mistrowstwj se strhugj, *K.* -pohanských powěr, *Ki.* zprávy B. se strhli, *Vel.* krále se strhnauti &c.

Strhnutý 3. gebrochen, interruptus, ruptus, fractus; strhnutá řeč, gebrochene Sprache; strhnutý w křjži, Kreuzlahm, elumbis, *D.*

Strhowačka, y, *f.* Zwickscheere des Gärtners, volsella.

Strhugi, - se, owal, owati, s. strhám, strhnu, - se.

†Střjbrář, e, *m.* Silberwäscher? *P.*

†Střjbrnec, nce, *m.* zrost. protea.

Střjbrnice, *f.* Silberbecken, od. Silberkrug, pelvis od. urceus argenteus: střjbrnice plná wjna, *Pelz.* 2) Silberarbeiterinn, uxor argentificis.

1. Střjbrnjk, *a, m.* Silberarbeiter, *m.* argentifex.

2. Střjbrnjk, u, *m.* Gänserich, eine Pflanze, potentilla anserina; Guldengenserich, alchemilla vulgaris.

Střjbrnonohý, s. střjbronohý, *D.*

Střjbrný 3. silbern, a) v. Silber, argenteus, ex argento; b) mit Silber besetzt, od. einen Theil an sich habend, z. B. Uhr, Kleid, argentatus, argenteus; c) silberfärbig, silberartig, argenteus.

Střjbro, *a, n.* Silber, *n.* argentum; stolnj střjbro, Silberserwis, *n.* vasa argentea, argentum mensale; s. auch Kočičj u. Lesknutý; mečjřské, maljřské střjbro, Schwerdtfegersilber, Mahlers., argentum politorum armorum, - pictorum; 2) Mieß, kön. Stadt im Pilsner Kreise, Miza, Mysa.

†Střjbrobez, u, *m.* zrostlina, argyreia.

Střjbroblaw, u, *m.* silberner Brokat, silberner Atlas, textile argenteum, *Cyr. D.*

Střjbroblawowý 3. v. Silberbrokat.

†Střjbrolučnjk, *a, m.* Ἀργυρότοξος, *Neg. II.*

†Střjbronohý 3. silberfüßig, ἀργυρόπεζα, *Neg. Il.*

Střjbrský 3. Mießner, Mizanus: Střjbrská brána, Střjbrské předměstj, w Plzni.

Střjcy, -se, s. střehu, -se.

Střjda, y, *f.* Krume, *f.* der innere weichere Theil des Brodes, caro, medulla; 2) d. Ordnung im Abwechseln; 3) *ol.* s. třjda, Gasse, Reihe: dlauhá střjda w Praze.

Střjdám, al, ati, abwechseln, mit etwas, mutare od. variare rem od. auch per vices uti rebus; stráž střjdati, d. Wache ablösen, excubiis succedere.

II. *rec.* st-ati se, abwechseln, wechselsweise folgen, variare alternis; střjdati se w zpěwu, *Puchm.*

Střjdánj, *n.* Abwechslung, *f.* vices, *pl.*, variatio.

Střjdmý 3. mäßig, Maß haltend, im Essen ꝛc. temperans; - mě, *adv.* -anter; - nost, i, *f.* Mäßigkeit im Essen, Trinken ꝛc. temperantia, σωφροσύνη, *Cyr.*

†Střjdnj 1. Wechsel-, abwechselnd; střjdnj zpěw, Wechselgesang, *m. Puchm.*

Střjdnjk, *a, m.* der mit einem andern ein Amt wechselsweise verrichtet, vicarius, collega, *Vel.* střjdnjk desátnjka, Vice-Korporal, Gefreyter, vicarius decurionis, *R.*

Střihač, e, *m.* Scheerer, Scherer, tonsor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Střjhacý, u. střihacý 1. zum Schneiden, od. Scheeren gehörig, z. B. střihacý nůžky, Schneidscheere, *f.*

Střihám, střiži, (střižeš), u. střjhám, hal, hati, schneiden, mit der Scheere, scindere; mincy střiže, *Pr.* 2) scheren, z. B. den Bart, d. Schaafe ꝛc. tondere; - áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* střihati se, sich schneiden, durchgeschnitten werden, scindi; střihá se woda pod námi, *Com.*

Střihawka, y, *f.* Hausotter, *f. D.* (nach *Kyb.* Wespe, vespa?)

Střjhlo, Lohe, bess. třjslo.

Střihnu, střjhnu, *fut. simpl.* střihl, střihnauti, s. střihám; 2) s. střehu, u. střjhám: na postřjzce střjhnauti na zagjce.

Střjež, u, *m. sl.* Eisscholle, *f.* crusta, fibra glaciei; *croat.* sres: nowý groš pěkný gako ten střjež; vgl. střjž. e, f.

Střjezwý 3. *sl.* s. střjzliwý.

Střjkačka, y, *f.* u. střikačka, y, *f.* Sprütze, *f.* sipho, siphon.

Střikadlo, a, *n.* Sprützinstrument, *n. Neg.*

Střjkám, al, ati, sprützen, a) něčjm střjkati, etwas hinsprützen, z. B. wodau, Wasser, spargere, conspergere; b) na někoho, na něco, besprützen, conspergere; c) hin u. her sprützen, (*neutr.*) z. B. krew z rány střjkala, das Blut sprützte aus der Wunde, spargi, emicare; - ánj, *n. verb.*

Střjkanice, *f.* Gesprütze, *n.* sparsio.

Střjkawý 3. was sprützt: střjkawá tykwice, Hundskürbiß, *m.* momordica elaterium, *Linn.*

Střjknu, *fut. ex.* střjkl, střjknauti, s. střjkám.

Střjl, u, *m.* auzký a hluboký neřit, Fistel, *f.* Röhrgeschwür, *n.* fistula.

Střjlecý 1. zum Schießen dienlich, jaculatorius.

Střjljm, el, eti, (*act.*) schießen,

a) ein Schießgewehr los gehen lassen, z. B. mit Pfeilen, sagittas mittere; mit Kugeln, glandes emittere; b) mit einem Schießgewehre treffen, ferire; bez prachu od. Chlumeckým prachem střjleti, prov. aufschneiden, prahlen, D. střjbrnými kulkami střjleti, wacker spendiren, argenteis hastis pugnare; 2) neutr. schießen, wohin springen, fliegen, ruere, ferri.

II rec. střjleti se, vorh. 2): plamen se střjlel z Malé strany na město, Vel.

Střjljwám, al, ati, fr. v. střjljm.

Střjlka, y, f. s. střelka; střjlka magnetowá, Magnetnadel, f. acus magnetica.

Střjlnice, f. Schießhaus, n. Schießstatt, f. domus jaculatoria, locus jaculatorius.

Střjlowé kořenj, Kreuzwurz, f. gentiana minor (cruciata).

Střimelice, od. Třemšlice, f. Sternberg, ein Schloß im Kaurzimer Kr. Sternberga.

Střjn, u, m. sl. Nitr. das Eis an den Baumzweigen.

Střjpek, pku, m. dim. v. střep; b) Brunzkachel, f. matula, D.

Střjsnjm, iti, besudeln, inquinare

Střjška, y, f. s. střeška.

1. Střjž, e, m. střjžek, střjžjk, Uferschwalbe, Wasserschwalbe, f. hirundo riparia, Klein; russ. striz'.

2. Střjž, e, f. střjžba, střihačka, y, f. Schur, Schaafschur, f. tonsura, B. 2) Grundeis, glacies infera, D. windisch srjesh; nach Lesch. Treibeis, n. wenn es heute gefriert, und morgen wieder fort geht, glacies fluctuans; vgl. střjež.

Střjzaha, y, f. Höherauch, m. s. požáry, D.

Střižeš, střjže, s. střihám.

Střižec, žce, m. Schaafscherer, tonsor ovium.

Střjzek, zku, m. dim. v. střez; 2) Füllhorn, n. Füllhals, m. Fäßer zu füllen, D.

Střjžjček, čka, m. Goldhähnchen, n. trochilus, regaliolus.

Střjzliwý 3. (v. střehu se), nüchtern, a) der den Rausch ausgeschlafen hat, crapula solutus; b) der sich nicht betrinkt, sobrius; střjzliwý wjnem, Com. -wě, adv. nüchtern, nicht betrunken, sobrie; - wost, i, f. Nüchternheit, Mäßigkeit im Trinken, sobrietas.

Střjzwý, střjzwě rc. vorh.

Strkám, al, ati, s. strčjm.

Strkanice, f. Gestoße, Herumstoßen, n. trusio, trusitatio.

†Strměliky, stamina (herbarum), Berckt.

Strmen, (sl. stremen), viell. v. strmjm, s. třmen.

Strmjm, ěl, ěti, sl. trčjm, hervor ragen, in d. Höhe stehen, eminere, prominere, exstare: sspičaté skály (na zemi) zhůru strmj, Com. brylle na nosu twém strmj, Id. b) überhaupt ragen, prominere: gednák kolmo zhůru, gednák dolů strměl koráb, Id. ratolestmi w zemi strmjcý strom, Id. mečjk při boku mu strmj.

Strmina, y, f. sl. steiler, jäher Bergabhang, declivitas; b) reißendes Wasser, das über einen Abhang fließt, etwa torrens.

Strmo, adv. sl. jäh, ardue; heftig, s. folg.

Strmý 3. s. sl. přjkrý, jäh, steil, abschüßig, acclivis, arduus,

praeceps: strmý wrch, strmá woda, i. e. prudká, bystrá woda; fig. strmý člowěk, heftig, jäh, praeceps.

Strnad, a, m. Goldammer, m. Vogel, emberiza citrinella, *Linn.* emberiza flava, *Kl.*

Strnádek, dka, m. dim. vorh.

Strnisko, a, n. folg.

Strnisstě, n. Stoppel, stipula.

Strnu, - nutj, s. ztrnu rc.

Strog, e, m. 1) od. strogenj, Anschickung, Zubereitung, adparatus: ach gaké stroge děláte! i. e. dlauho nezpůsobně se strogjte; 2) ein jeder Körper in Ansehung der Verbindung od. auch des Verhältnißes seiner Theile, structura; daher 3) Maschine, Vorrichtung, *f.* machina: wodnj strog, Wasserkunst, Wassermaschine, machina hydraulica, *R.* wětrnj strog, Windlade an der Orgel, anemotheca, *R.* 3) s. nástrog: strog na flintě i. e. kohautek s křemenem (a s pánwičkau), das Schloß am Gewehre, claustrum; strog na kose, Gerüst, *n.* s. hrabice; 4) Geschirr an den Pferden, jugum, lora; 5) *pl.* stroge mužské, s. nárokу.

Strogek, gku, m. dim. Mundstück (auf der Flöte), Schnattel, *n.* labellum, canna.

Strogena, u. strogenka, y, *f.* Putzdirne, Putzdecke, *f.* ukazugj se roztomilé strogenky, *Puch.*

Strogenj, n. verb. v. strogim.

Strogený 3. *part. pass.* v. strogim; 2) angemacht, conditus, Pjs. Salom. 8, 2.

Strogidlo, a, n. überhaupt womit man etwas zubereitet; 2) Kunst, *f.* d. Wasserseige bey den Beckern; 3) Schrottkasten, *m.* in der Mühle.

Strogim, il, iti, bereiten, z. B. ein Gastmahl rc. parare; z. B. convivium; na stůl strogiti, den Tisch decken, mensam sternere, *Cyr.* 2) zubereiten, z. B. d. Speise, parare: s octem strogj tu potrawu, tomu se hnjzdo negaké strogilo, - apparatus fiebant: zdhubu strogiti na někoho; strogiti newěstu, d. Häute ins Faß legen, (Gärb.) s. newěsta; 3) sich anschicken, willens seyn, Vorkehrung treffen, parare, se parare: přes swět strogim; strogi táhnauti do twé země, *Cyr.* 4) verfertigen, machen, conficere, parare; wýtah biblj strogiti, *Com.* spisy, kázanj rc. hádky o něčem strogiti; s. auch komedye; 5) ankleiden, induere vestes; někoho, (*acc.*) jemand, alicui, vestire aliquem; b) mit etwas versehen, instruere; 6) někoho o něco, um etwas bringen, privare, spoliare: o statky, poctiwosti a hrdla lidi strogiti, lidi newinné o hrdlo s-iti.

II. *rec.* st-iti se, sich bereiten, se parare; 2) sich zubereiten, se parare; 3) sich ankleiden, induere se, vestire se; 4) sich anschicken, parare se, praeparare se: domů se strogil ležát, *Vel.* kdy se strogjte domů? strogil se k němu geti, *Cyr.* na dalekau cestu, od. k starému hausu se strogiti, *prov.* in letzten Zügen liegen, animam agere, in agone esse, *Syl.* 5) sich rüsten, a) zubereiten, se parare; b) sich waffnen, se armare: do zbroge se strogiti, *Cyr.*

Strogitel, e, m. Anrichter, autor;

b) Zubereiter, parator; -lkyně, f. -rinn, f. autor; b) -rinn, f. quae parat; s. auch strůgce.
Strogjwám, al, ati, fr. v. strogjm.
Strogný 3. (sl.) s. plechý.
Strolist, u, sl. m. cardus Mariae.
Strom, u, m. Baum, m. z. B. im Garten ꝛc. arbor; strom štěpný, gepfropfter Baum, arbor insitiva; planý str., wilder B., arb. sylvestris; str. krewnosti, od. str. přátel krewnjch, arb. consanguinitatis, Pr. str. práwa městského neb swětského, arb. civilis, Pr. str. duchownj, arb. canonica, Pr. 2) d. Stange beym Preßrad des Tuchscherers, vectis, R.
Stromček, ečku, m. dim. v. strom.
Stromek, mku, dim. s. křjmek.
Stromowj, n. coll. Bäume, pl. arbores.
Stromowjčko, a, n. coll. dim. kleine Bäume, Gesträuch, n. arbusculae.
Stromowý 3. vom Baume, dem Baume gehörig, arboreus; 2) den Baum betreffend, arboreus.
Strop, u, m. Zimmerdecke, f. d. Decke eines Zimmers, (Rohrboden, m.), sl. powala, y, f. tegumentum, (tegimentum, tegmentum) od. tegmen cubiculi.
Stropjm, fut. ex. il, iti, begehen, anrichten, anstellen, stiften, v. bösen Handlungen, committere, nefarie perficere: různice stropiti; morby mezy nimi stropil, stropil baurku Žižka, Vel. spolu to stropili; smjch stropiti, D. s. auch tropjm.
Strostotám, s. ztrostotám.
Strowa, f. sl. s. strawa 1); b) Gemüß, n. obsonium.
Strowjm, iti, sl. s. strawjm 1).
Strpám, al, ati, sl. anfangen zu fürchten, incipere timere.
Strpenj, n. Geduld, Nachsicht, f. venia, exspectatio; strpenj mjti s někým, Geduld haben; -veniam dare, indulgere.
Strpjm, fut. ex. ěl, ěti, ertragen, ausstehen, dulden, leiden, sustinere, ferre, perferre, tolerare, pati, perpeti: přehljdni a strp, Cyr.
Strpnu, fut. ex. pl, pnauti, sl. s. brnjm: strpla mi noha; 2) sl. s. ztrnu.
Stru, (stru), el, jti, ausbreiten, verbreiten, expandere, sternere.
II. rec. střjti se, sich ausbreiten, verbreiten, sterni, diduci, extendi, P.
Strubugi, owati, s. straubjm.
†Struckowatec, tce, m. zrostlina, zygophyllum.
†Struckowec, wce, m. zrostlina, corchorus.
Strušnatý 3. schotig, glumosus.
Stručně, adv. gedrängt, strictim; stručně wěc wypowjdá přjslowj, Com.
Stručný 3. gedrängt, bündig, -nost, i. f. -theit, -keit, f.?
Strůg, e, m. s. strog 4), D.
Strůgce, m. Anstifter, Stifter, Verursacher, autor; 2) s. strogitel: strůgce pokoge, Friedensstifter, conciliator, od. autor pacis; strůgce stolu, Tafeldecker, structor mensae, R.
Struh, u, m. k wykezáwánj kopyta, Schmiedswerkmesser, scalprum fabrile; 2) (sl.) s. pořjz; 3) (sl.) s. saustruh; pl. struhy, d. Thonschneide, f. radula.
Struha, s. strauha.
Struhačka, y, f. sl. folg.
Struhádko, a, n. dim. folg.

Struhadlo, a, n. Reibeisen, n. ferrum rasorium, radula.
Struhák, u, m. sl. s. rasple, D.
Struhár, a, m. sl. s. saustružnjk; -řka, y, f. řský 2c. s saustružnice, saustružnjcký 2c.
Struk, u, m. Schote, f. z. B. der Erbsen, Bohnen, folliculus.
Anm. Viele Slowaken, - auch d. Russen, - nennen d. Erbsenschoten struky; im Neutr. Com. aber, wie auch in Mähren, nennt man struky nur d. Zehen des Knoblauchs; Erbsen-, Bohnenschoten heißt man dort lusky.
Strůmek, mku, m. dim. Bäumchen, n. arbuscula.
Struna, y, f. Seite, f. auf einem musikal. Instrumente, chorda, fides.
Strunař, e, m. Saitenmacher, effector chordarum; -řka, y, f. -inn, f. uxor effectoris chordarum; strunařský, strunařstwj 2c. wie bey pekař.
†Strunatec, tce, m. der Wurm gordius insectorum, P.
†Struněnka, y, f. zdrobnl., chorda.
Strunga, y, f. sl. d. Oeffnung, od. Thüre, durch welche man d. zu melkenden Schaafe treibt, hung. esztrengá. (Viell. v. strauha, polon. strenga).
Strunjk, u, m. obruba k zawěšowánj strun, Saitenhälter, m.
†Strunjm, il, iti, mit Saiten beziehen, chordas tendere.
Strunka, y, f. dim. Saitchen, n. chordula, fidicula.
Strup, u, m. Rinde der Wunde, crusta.
Strupáč, e, m. Grindkopf, m. porriginosus.
Strupatý 3. mor. folg.
Strupnatý, od. strupowatý 3. grindig, porriginosus.

†Strupnice, zrostlina, arthonia; -cowitý 3. -nius, Bercht.
Stružka, y, f. dim. v. strauha.
Stružný 3. (v. struha), Graben-, Bach-, 2c. stružný rak, Bachkrebs, m. cancer rivalis; s. auch ryba.
Strýček, čka, m. s. strewček.
Strych, u, m. kořec, Viertel, n. (Strich), modius; strych žita, Vel. strych na winicy, Weinbergstrich, 72 Ellen Weinberg od. auch Acker ins Gevierte, modius vinealis, Pr.
Stryga, y, f. sl. Hexe, f. saga, (auch striga, in Corp. J. Hung.)
Strygon, a, m. sl. Hexenmeister.
Stryna, y, f. s. unter streyna.
Strž, e, f. der Bruch in einem Damm; do yezera dal nadělati strži a splawů, které když lidé otewřeli, dědiny zwlažowali, Cyr.
Stržek, žka, m. ein Abtrünniger- defector, qui defecit; gen. -žku, (k třenj dratwj), Streifstüzen, m. des Schusters, floccus tersorius.
Stržeň, žně, m. Mark, n. in Bäumen, Pflanzen, Gewächsen, medulla; 2) w kosti, Knochenmark, medulla; 3) we wředě, Butz, m. in einem Geschwüre.
Strženj, n. verb. v. strhnu: strženj ledu, Eisbruch, m. D. náhlé strženj rybnjků, Vel. 2) verb. v. stržjm.
Stržený 3. part. v. strhnu, u. folg.
Stržjm, fut. il, iti, s. tržjm: ten grunt on prwé stržil, Pr. b) lösen, pecuniam accipere: stržiti z něčeho 8. kop grossů.
Stuchljk, a, m. -jctwj, n. s. strhljk, -jctwj, Com. D. stuchljk newžilý, Vel.
Stuchlina, y, f. dumpfiges Wesen;

maukа smrdj stuchlinau, das Mehl riecht dumpfig; puch stuchliny, *Com.*
Stuchlý 3. dumpfig, v. der Nässe verderbt, z. B. Brod, das dumpfig schmeckt, situ corruptus, situm redolens.
Stuchnu, *fut.* chl, chnauti, dumpfig werden, situ corrumpi.
Stud, u, *m.* Scham, *f.* Schämen, *n.* pudor.
Studánka, y. *f.dim.* s. studénka.
Studeně, *adv.* kalt, frigide.
Studené, ého, *m. mor.* s. hußpenina.
1. Studénka, y, *f. dim.* eine kleine Quelle, fonticulus, *K.*
2. Studenka, y, *f.* Fieber, *n.* febris.
Studenjčký 3. *dim.* kältlich, frigidulus, subfrigidus.
Studeno, a, *n. sl.* s. hußpenina.
Studenokrewný 3. kaltblütig.
Studenost, i *f.* Kälte, *f.* Mangel der Wärme, z. B. des Wassers, Wetters 2c. frigus; b) *fig.* Kaltsinn *m.* frigus, lentus animus.
Student, a, *m.* Student, studiosus litterarum, *K. Com.* - ský 3. stwj 2c. wie bey pekař.
Studený 3. (*abs.* studeno), kalt, ohne Wärme, z. B. Wasser, Luft, Wetter 2c. frigidus; studený jako led, eiskalt; studený kowář, Kaltschmied, aurichalcarius, *Vel.* 2) kaltsinnig, frigidus, lentus.
Studjm, il, iti, kälten, frigefactare, refrigerare.
†Studna, weit best. studně.
Studnář, e, *m.* s. studnikář.
Studně, *f. mor.* & *sl.* folg.
Studnice, *f.* der Brunnen, *m.* a) gegrabener, puteus; b) Quelle, *f.* fons.
†Studničenka, y, *f.* zr. cymbaria.
Studničný 3. den Brunnen betreffend, putealis; st-ná wáha, Brunnenschwengel, *m.* tolleno (putealis); st-ná woda, Brunnenwasser, *n.* aqua fontana.
Studnikář, e, *m.* Brunnengräber, putearius.
Studňowý 3. *mor.* s. studničný.
Studný, staudný 3. s. stydliwý.
Studugi, owal, owati, studiren, studere (operam dare) literis, *Vel.*
Studýnka, best. studénka.
Studyum, *n. pl.* studya, Studien, studia litterarum: táhl sem po studyjch, *Cyr.*
Stúdzám, al, ati, *sl.* quälen.
Stuha, y, *f.* s. stauha.
Stuhle, *f. sl.* s. stauha.
Stuhlý 3. erstarrt, starr, rigidus: oko stuhlé.
Stuhnu, *fut.* hl, hnauti, s. tuhnu; 2) s. brnjm.
Stukám, al, ati, *sl. Lypt.* seufzen.
Stůl, *gen.* stolu, (v. stogjm), Tisch, *m.* mensa; sklađný stůl, Klapptisch, Einlegtisch, *m.* s. skladný; odwozugjcý st., Abführungstisch des Golddrathziehers, mensa ductoria; pjsařský st., Schreibtisch, mensa scriptoria.
Stulugi se, owal, owati, sich zusammen ziehen, contrahere se, corpus contrahere, *B.*
Stůni, (stonám), stonal, stonati, *part.* stonjcý, kranken, krank seyn, aegrotare, morbo laborare, aegrum od. aegrotum esse; 2) klagen, seufzen, über etwas, indolescere, gemere de re, Jz. 13,8. Ez. 26,16., & *sl.*
Stupa, y. *f. sl.* Fußstapfe, *f.* vestigium; 2) s. staupa; stupa puchýřská. Quätscher, *m.* malleus quadrangularis, *Vel.*
Stúpka, *sl.* best. stopka.

Struhadlo, a, n. Reibeisen, n. ferrum rasorium, radula.
Struhák, u, m. sl. s. rasspule, D.
Struhár, a, m. sl. s. saustrużnjk; -řka, y, f. křký ꝛc. s saustrużnice, saustrużnjcký ꝛc.
Struk, u, m. Schote, f. z. B. der Erbsen, Bohnen, folliculus.
Anm. Viele Slowaken, - auch d. Russen, - nennen d. Erbsenschoten struky; im Neutr. Com. aber, wie auch in Mähren, nennt man struky nur d. Zehen des Knoblauchs; Erbsen-, Bohnenschoten heißt man dort lusky.
Strůmek, mku, m. dim. Bäumchen, n. arbuscula.
Struna, y, f. Seite, f. auf einem musikal. Instrumente, chorda, fides.
Strunař, e, m. Saitenmacher, effector chordarum; - řka, y, f. - inn, f. uxor effectoris chordarum; strunařský, strunařstwj ꝛc. wie bey pekař.
†Strunatec, tce, m. der Wurm gordius insectorum, P.
†Struněnka, y, f. zrostl., chorda.
Strunha, y, f. sl. d. Oeffnung, od. Thüre, durch welche man d. zu melkenden Schaafe treibt, hung. esztrenga. (Viell. v. strauha, polon. strenga).
Strunjk, u, m. obruba k zawěšowánj strun, Saitenhälter, m.
†Strunjm, il, iti, mit Saiten beziehen, chordas tendere.
Strunka, y, f. dim. Saitchen, n. chordula, fidicula.
Strup, u, m. Rinde der Wunde, crusta.
Strupáč, e, m. Grindkopf, m. porriginosus.
Strupatý 3. mor. folg.
Strupnatý, od. strupowatý 3. grindig, porriginosus.
†Strupnice, zrostlina, arthonia; - cowitý 3. - nius, Bercht.
Strużka, y, f. dim. v. strauha.
Strużný 3. (v. struha), Graben-, Bach-, ꝛc. strużný rak, Bachkrebs, m. cancer rivalis; s. auch ryba.
Strýček, čka, m. s. strevček.
Strych, u, m. kořec, Viertel, n. (Strich), modius; strych żita, Vel. strych na winicy, Weinbergstrich, 72 Ellen Weinberg od. auch Acker ins Gevierte, modius vinealis, Pr.
Stryha, y, f. sl. Hexe, f. saga, (auch striga, in Corp. J. Hung.)
Stryhon, a, m. sl. Hexenmeister.
Stryna, y, f. s. unter streyna.
Strż, e, f. der Bruch in einem Damm; do gezera dal naděłati strżj a splawů, které kdyż lidé otewřeli, dědiny zwlażowali, Cyr.
Strżek, żka, m. ein Abtrünniger, defector, qui defecit; gen. -żku, (k trenj dratwj), Streifchen, m. des Schusters, floccus tersorius.
Strżeň, żně, m. Mark, n. in Bäumen, Pflanzen, Gewächsen, medulla; 2) w kosti, Knochenmark, medulla; 3) we wředě, Butz, m. in einem Geschwüre.
Strżenj, n. verb. v. strhnu: strżenj ledu, Eisbruch, m. D. náhlé strżenj rybnjků, Vel. 2) verb. v. strżjm.
Strżený 3. part. v. strhnu, u. folg.
Strżjm, fut. il, iti, s. trżjm: ten grunt on prwé strżil, Pr. b) lösen, pecuniam accipere: strżiti z něčeho 8. kop grossů.
Stuchljk, a, m. -jctwj, n. s. strbljk, -jctwj, Com. D. stuchljk nevżilý, Vel.
Stuchlina, y, f. dumpfiges Wesen,

mauka smrdj stuchlinau, das Mehl riecht dumpfig; puch stuchliny, *Com.*

Stuchlý 3. dumpfig, v. der Nässe verderbt, z. B. Brod, das dumpfig schmeckt, situ corruptus, situm redolens.

Stuchnu, *fut.* chl, chnauti, dumpfig werden, situ corrumpi.

Stud, u, *m.* Scham, *f.* Schämen, *n.* pudor.

Studánka, y, *f. dim.* s. studénka.

Studeně, *adv.* kalt, frigide.

Studené, ého, *m. mor.* s. hu̇speñina.

1. Studénka, y, *f. dim.* eine kleine Quelle, fonticulus, *K.*

2. Studenka, y, *f.* Fieber, *n.* febris.

Studenjčký 3. *dim.* kältlich, frigidulus, subfrigidus.

Studeno, a, *n. sl.* s. huspenina.

Studenokrewný 3. kaltblütig.

Studenost, i *f.* Kälte, *f.* Mangel der Wärme, z. B. des Wassers, Wetters ꝛc. frigus; b) fig. Kaltsinn *m.* frigus, lentus animus.

Student, a, *m.* Student, studiosus litterarum, *K. Com.* - ský 3. stwj ꝛc. wie bey pekař.

Studený 3. (*abs.* studeno), kalt, ohne Wärme, z. B. Wasser, Luft, Wetter ꝛc. frigidus; studený gako led, eiskalt; studený kowář, Kaltschmied, aurichalcarius, *Vel.* 2) kaltsinnig, frigidus, lentus.

Studjm, il, iti, kälten, frigefactare, refrigerare.

†Studna, weit bess. studně.

Studnář, e, *m.* s. studnikář.

Studně, *f. mor.* & *sl.* folg.

Studnice, *f.* der Brunnen, *m.* a) Gegrabener, puteus; b) Quelle, *f.* fons.

†Studnicenka, y, *f.* zr. cy[illegible]

Studničný 3. den B[illegible]

treffend, putealis; st-ná wáha, Brunnenschwengel, *m.* tolleno (putealis); st-ná woda, Brunnenwasser, *n.* aqua fontana.

Studnikář, e, *m.* Brunnengräber, putearius.

Studňowý 3. *mor.* s. studničný.

Studný, staudný 3. s. stydliwý.

Studugi, owal, owati, studiren, studere (operam dare) literis, *Vel.*

Studýnka, bess. studénka.

Studyum, *n. pl.* studya, Studien, studia litterarum: táhl sem po studyjch, *Cyr.*

Stúdzám, al, ati, *sl.* quälen.

Stuha, y, *f.* s. stauha.

Stuhle, *f. sl.* s. stauha.

Stuhlý 3. erstarrt, starr, rigidus: oko stuhlé.

Stuhnu, *fut.* hl, hnauti, s. tuhnu; 2) s. brnjm.

Stukám, al, ati, *sl. Lypt.* seufzen.

Stůl, *gen.* stolu, (v. stogjm), Tisch, *m.* mensa; skladný stůl, Klapptisch, Einlegtisch, *m.* s. skladný; odwozugjcý st., Abführungstisch des Golddrathziehers, mensa ductoria; pjsařský st., Schreibtisch, mensa scriptoria.

Stulugi se, owal, owati, sich zusammen ziehen, contrahere se, corpus contrahere, *B.*

Stůni, (stonám), stonal, stonati, *part.* stonjcý, kranken, krank seyn, aegrotare, morbo laborare, aegrum od. aegrotum esse; 2) klagen, seufzen über etwas, indolescere, gemere dere, Iz. 13, 8. Ez. 26, [illegible] & *sl.*

Stupa, y, *f. sl.* Fußstapfe, *f.* vestigium; 2) s. [illegible] stupa [illegible] mal-[illegible] Quál[illegible] *Ve.*

[illegible] rang[illegible]

[illegible] ſt. [illegible]

Stupáčka, y, f. Fußtritt am Wagen lignum, od. ferrum scansile.

Stupádko, a, n. dim. v. folg.

Stupadlo, a, n. Fußſchemmel, m. scabellum (scabillum), auch scamnum.

Stupěge, f. ol. ſ. ſtopa, D.

Stupek, pka, od. ſtupka, y, m. Lump, m. Schwärmer auf der Gaſſe, leichtſinniger Menſch, Taugenichts, Vagabund, homo nihili, K. lidé newžitečnj, ſtupkowé; čtwerácy ꝛc. Pr.

Stupeň, pně, m. Stuffe, z. B. einer Treppe, gradus; 2) Leiterſproſſe, gradus scalae; ſtupeň krewnoſti, Grad der Verwandtſchaft, gradus consanguinitatis: takowé manželſtwj w ſtupni tom zapowěděném, R. ſtupně mjry, Maßſtab, m. regula.

Stupice, f. ſ. ſmečka, pauto, K.

Stupjm, ſ. ztupjm, ěti, -iti.

Stupka, y, f. sl. hölzerner Mörſer; 2) ſ. ſtupek.

Stupnjčky, ů, m. pl. Lautenſtaffel, f. Lautenſteeg, m. ponticulus, magas, pars illa testudinis (chelyos), ubi fit percussio chordarum manu dextra.

Stupnjk, u, m. Stampfmühle, f. pistrinum, moletrinum, mola tudicularia; ſtupnjk olegný, Oehlmühle, f. mola olearia.

Stupy, f. pl. sl. vorh.

Sturc, e, m. Storz, labrum ex angusto in latum ascendens, K.

Stužka, y, f. dim. v. ſtuha, Reſtel, f. ligula.

Stwora, y, f. sl. ſ. ſtwůra.

Stwořenj, n. Erſchaffung, f. creatio, procreatio, effectio; 2) Geſchöpf, a) was geſchaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geſchöpf, animans, animal.

Stwořitel, e, m. Schöpfer, Hervorbringer, m. creator, auctor, fabricator, effector.

Stwořjm, fut. il, iti, en, erſchaffen, creare, procreare, facere, efficere, producere.

Stwořugi, owal, owati, vorh.

Stwrdjm, - dnu ꝛc. ſ. twrdjm.

Stwůra, y, f. Creatur (gewöhnlich im verächtlichen Verſtande), Com. D.

Stwůrný 3. ſ. řemeſlný, künſtlich artificiosus; - ně, adv. - se, D.

Stý 3. hundertſte (der, d., das), centesimus: -treſtán býti má, aby ſe tjm ſtý kázal, Vel. ſotwa ſtý nagitiby ſe mohl.

Stýblo, a, m. ſ. ſtéblo.

Stybýlko, a, n. dim. Hälmchen, n. culmulus, culmus.

Stydám, al, ati, ſ. sſtydám.

Stydjm ſe, ěl, ěti, ſich ſchämen, pudere: ſtydjm ſe za tebe, ich ſchäme mich deiner, pudet me tui; ſtydjm ſe tebe, ich ſchäme mich vor dir, pudet me tui; ſtydjm ſe, že ſem to včinil, ich ſchäme mich es gethan zu haben, pudet me fecisse; w hrdloby ſe za ně ſtyděli, Vel.

Stydký 3. Scham-, z. B. ſtydcý audowé Schamglieder, Schamtheile, pl. genitalia, partes genitales, natura; ſtydké, neb gindě ſlowu Božjmu odporné řeči, K.

Stydliwý 3. ſchamhaft, ſchamhaftig, pudens, verecundus; -wě, adv. - nter, - de; - woſt, i, f. -gkeit, f. pudor, auch pudicitia.

Stydlý 3. ſ. sſtydlý.

Stydnu, dl, dnauti, kalt werden, frigescere.

Styk, u, m. sl. ſ. otka 1).

Stýkám ſe, al, ati, ſich berühren, an einander gränzen, conti-

gnum esse: některé weſnice giných, mezy giným k zámku náležitými ležj, a s nimi ſe bljzko k zámku ſtýkagj; ſteyká ſe tu země Perſká s Suzanſkau, *Cyr.* Azye a Europa ſe téměř ſtýkagj, *Vel.*

Stýſkal, a, m. Klagegeiſt, ein Unzufriedener, anxius, querulosus.

Stýſkám, ſtýſſti ſobě, ſtýſkawý ꝛc. ſ. ſteyſkám, ſteyſkawý ꝛc.

Sublimugi, owal, owati, ſubliмiren (Alchym.), sublimare.

Subtylný 3. fein, ſubtil, subtilis; ſubtylný kment, *Com.* ſubtylný plamen, *K*; 2) ſcharfſinnig, gründlich, acutus, solidus: ſubtylné wypiſowánj, *B.*-ně, *adv.* -liter, -te, de; -noſt, i, *f.* -nheit, -lität, -gkeit, -ſkeit, *f.* subtilitas, acumen, soliditas

Sucháň, a, m. sl. ein dürrer Menſch.

Suchář, e, m. mor. ſuchý wřed, an neteče, Ais, Geſchwür, n. ulcus; 2) (*sl.*) ein dürrer, beſonders vom Winde ungeworfener (buchener) Stamm.

Sucháry, ů, m. pl. dürres Obſt, aridi fructus, *D.*

Sucho, a, n. ſ. ſuchoſt a): ſuchem zkázy ſwé, neb wedrem pokuſſenj mnohých wyprahlé pobožné duſſe, *K.*

†Suchobeyl, u, m. zroſtlina, xerophyllum.

†Suchokwět, u, m. zroſtlina, xeranthemum.

Sucholupý 3. hager, macer, *D.*

†Sucholuſk, u, m. zroſt., andera.

Suchopar, u, m. heißgrätiger Boden, locus sterilis ustione solis, *D.*

†Suchopeřnjk, u, m. zroſtlina, eriophorum.

Suchoſt, i, *f.* Dürre, a) Trockenheit, z. B. der Witterung, des Jahres, des Ackers ꝛc. ariditas, siccitas; b) Magerkeit, *f.* macies, ariditas, siccitas; c) Dürre, *f.* trockne Witterung, siccitas; 2) Trockenheit, z. B. der Erde, der Wäſche, des Topfes, der Farben, des Halſes ꝛc. siccitas, ariditas; ſ. auch ſuchý.

Suchota, y, *f.* vorh.

Suchotný 3. dürr, siccus: ſuchotné léto, *Haj.*

Suchý 3. *comp.* ſuſſſj, *superl.* neyſuſſſj, dürre, a) trocken, z. B. Obſt, Witterung, Jahr ꝛc. aridus, siccus, torridus; b) mager, aridus, macer; 2) trocken, ohne Feuchtigkeit od. Saft, z. B. Wäſche, Kuchen, Obſt, Krug, Tintenfaß, Sommer, Luft, Graben, Weg, Farbe ꝛc. siccus, aridus; c) ohne Zuthat, z. B. ſuchý chléb, trocknes Brod, panis siccus, od. panis solus; d) ohne Trinken, z. B. Mahlzeit ꝛc. siccus; ſuché dni, (*sl.*) Quatembertäge, quatuor tempora; ſuchá nemoc, *sl.* ſ. ſauchotiny.

Suček, čka, m. sl. ſ. ſauček.

Sud, u, m. Faß, n. ein weitbauchiges, dolium, cadus; winný ſud, Weinfaß, dolium vinarium; 2) *adv.*? in der Redensart der Lyptauer: nenj ſud, i. e. nenj možné, es iſt nicht möglich.

Suda, grade, v. Zahlen, par; *sl.* ſudo, auch ſudý počet, grade Zahl; ſuda neb licha? ſuda neb lich? ſudem, čili lichau? auch: ſudoli, či licho? grade od. ungrade? par, impar? *D.*

Sudj, ho, m. Gerichtsdirektor, Gerichtshalter, Gerichtsverweſer, Gerichtsverwalter, m. administrator jurisdictionis, juridicus; neywyšſſj ſudj krá-

lowstwj Českého, *Vel.* neywyšši kraginský sudj (w Uhřjch), der Oberste, od. Erzhofrichter, Judex Curiae Regiae, *P.*

Sudič, e, *m.* Splitterrichter, Krittler, Kritikaster, censor malignus; -ctwj, *n.* -rey, -rey, *f.* censura maligna.

Sudička, y, *f.* Parce, *f.* Parca.

†Sudjk, *a, m.* Kunstrichterlein, *Hne'wkowsky.*

Sudjlek, lka, *m.* s. sudič.

Sudlice, *f* Spieß, Wurfspieß, *m.* hasta, verutum; -čnjk, *a, m.* Wurfspießknecht, hastatus, (miles).

Sudowina, *y, f.* Faßdaube, *f.* tabula doliaris, *D.*

Sudý počet, s. suda.

Sugi, s. ssugi.

Suk, u, *m.* Knorren, *m.* z. B. am Holze, am Rohre, nodus, tuber; b) Ast, *m.* ramus; *s stromu se zlomil suk.*

Suka, *y, f. sl.* s. psyce; 2) Schimpfnahme, Hure, *f.* scortum.

Sukář, *e, m.* Spuler, *m.* (Tuchm.) glomerator; -řka, *y, f.* -inn, *f.* glomeratrix.

Sukénce, *n. sl.* feines Tuch.

Sukně, *f.* Rock, Frauenrock, *m.* toga.

Suknice, *f.* vorh. 2) tunica: *měli na sobě předně suknicy, aneb županicy, a na ni togam oběwacý brali, Vel.* Eben so sagen d. Lyptauer suknice, statt kabanice.

Suknička, *y, f. dim.* Röckchen, *n.* togula.

†Suknickowatý 3. k. p. gako česnek, tunicatus, *Bercht.*

Sukno, *a, n.* Tuch, *n.* eine bekannte Art wollenen Gewebes, woraus Mannskleider rc. gemacht werden, pannus laneus, densus, od. blos pannus; polowičnj sukno, Halbtuch, *n.* textile panneum.

†Suknowatka, *y, f.* zrostlina, racodium.

Sukowatý 3. knorricht, Knorren enthaltend, z. B. Holz, nodosus, tuberosus.

Sukýnko, *a, n. dim.* feines Tuch.

Sůl, *gen.* soli, *f.* Salz, *n.* sal; kamenná sůl, Bergsalz, Steinsalz, sal fossilis, sal gemmeus.

Sultan, *a, m.* Sultan, Sultanus, *Cyr.*

Sum, *a, m.* Wels, *m.* ein Fisch, velurus; *sl.* hrča, *hung.* hártsa.

Sumach, u, *m.* s. sstumpina, *D.*

Summa, *y, f.* Summe, *f.* in der Rechnung, summa: *summa wděla, wčinj* rc. 2) Geld, *n.* hotowá summa, baares Geld; seltner 3) s. gistina: *aby aurok a z summy gistau částku odpustil, Vel.*

Summownj, od. sumownj 1. summarisch, brevis, (summarius): *summownj wýtah*; -ně, *adv.* summatim.

Summownjk, u, *m.* obsah, Inhalt, *D.*

Sumugi, summugi, owal, owati, summiren, computare, facere summam, (consummare); 2) summarisch umfassen, una (summatim) complecti, *Com.*

Sundám, swundám, s. odundám, psowi klacek sundati, abknebeln, *D.* *swundati řetězy a kruhy s hrdel.*

Sup, *a, m.* Bußaar, *m.* falco, buteo, *Linn.*

Supám, al, ati, schnauben, stark Athem holen, keichen, anhelare.

Superintendent, *a, m.* Superintendent (bey den Evangeliken); Superintendens, od. richtiger

Superattendens; Super-ský 3. S-ten-; -stwj, n. S-tenamt, n. munus Superintendentis.
Supjm, il, iti, stertere ? *R.*
Supplikacý f. Supplik, f. litterae supplices.
Supplikant, a, m. - tka, y, f. Supplikant, - inn, f. supplex, supplicans, m. & f.
Supplikugi, owal, owati, suppliciren, supplicare, *Com.*
Súra, y, f. sl. Eile, dringende Umstände, urgens res: súra (auch súro) mi ge.
Surdjk, u, m. sl. der enge Platz hinter dem Kachelofen.
Súrjm, iti, sl. pressiren, urgere.
Surmita, y, f. sl. (auch surma, y, f. ?) Schäferposaune.
Surmitugem, owal, owati, sl. d. Schäferposaune blasen.
Surmugem, owal, owati, sl. sehr stark weinen, heulen, *Ryb.*
Surowatjm, ěti, sl. verwildern.
Surowatý 3. sl. v. rohen Sitten.
Surowec, wce, m. sl. ein großer, noch grüner Stock zum Tragen.
Surowý 3. - wost, i, f. sl. & *K.* s. syrowý; -wost; surowost w zaludku, *K.*
Surůwka, y, f. mor. s. syrowinka.
†Suryanka, y, f. zrostl., Suriana.
Surzice, s. saurzice.
Susljk, u, m. sl. der Winkel hintern Ofen angulus post formacem.
Sussárna, y, f. bess. sussjrna.
Sussen, ssně, m. *Nitr.* Butz, m in der Nase, s. holaubátko 2).
Sussenice, f. sl. ein (etwas getrocknetes) Käselaibchen; 2) in Trenschin, s. osstěpek.
Sussj, n. dürre Reiser, *D.*
Sussice, f. pl. Schüttenhofen eine kön. Stadt im Prachiner Kreise, Sussicium, ol. Sicca.

Sussjm, il, iti, dörren, dürre machen, torrere; 2) trocknen, trokken machen, siccare, arefacere.
Sussina, y, f. ol. eine Stadt im Mayländischen Sicca.
Sussjrna, y, f. Darre, f. Dörrhaus, Darrhaus, n. aedificium torrefactorium; s. auch hwozd, 2) sl. Hanfdarre, f. torrefactorium.
Susska, y, f. ein dürres Frauenzimmer, als ein Schimpfwort.
Sussňák, a, m. který má sussně, (pro leniwost), ein Fauler, ignavus? *hung.* susnya, *Leschka.*
Sutiny, s. Ssutiny.
Sussowica, sl. s. ssocowice.
Sušssj, *comp.* v. suchý.
Sutý 3. sypaný, was man schüttet, od. schütten kann; daher b) suté wěcy, trockne Dinge, arida: mira sutých (suchých) wěcý.
Sůwa, bess. sowa.
Suwrendor, u, m. Souveränd'or, aureus, *P.* suwr. prostý, suwrendor duplowaný, *P.*
Suzugi, owal, owati, s. sauzjm, u. zsauzjm.
Swábjm, *fut.* il, iti, s. wábjm, auch vlákám.
Swáček, (swátček), čka, m. sl. Vetterchen.
Swačjm, il, iti, vespern, Vesperbrod essen, merendam sumere; 2) (sl.) Feyerabend machen cessare ante vesperam aut vesperi ab opere.
Swačina, (swatčina), y, f., sl. auch olowrant, Vesperbrod, n. merenda; 2) sl. s. swatwečer; -nka y, f. *dim.*
Swada, y, f. s. swár.
Swadba, y, f. Hochzeit, f. nuptiae; swadbu mjti, Hochzeit machen, halten, haben, nuptias facere; swadbu strogiti, d.

Hochzeit machen, geben, ausrichten, nuptias facere od. apparare; na swadbu zwáti, zur Hochzeit bitten, ad nuptias invitare od. vocare; na swadbě býti, auf der Hochzeit seyn, interesse nuptiis; na swadbu gjti, zur Hochzeit gehen, ire ad nuptias; jubilegnj swadba, Jubelhochzeit, nach 60 Jahren, nuptiae jubilaeae.

Swadbjm, se, il, iti, *sl.* der Hochzeit beywohnen, nuptiis od. coenae nuptiali interesse.

Swadebnj 1. d. Hochzeit betreffend, nuptialis; swadebnj oběd, Hochzeitessen, *n.* coena nuptialis; sw. pjseň, Hochzeitlied, Hochzeitgedicht, *n.* carmen nuptiale, hymenaeus; sw. weselj Hochzeitfest, *n.* Hochzeitfeyer, *f.* solenne nuptiarum.

Swádebnjk, a, *m.* Hochzeitgast, *m.* conviva nuptialis; -nice, *f.* d. auf der Hochzeit ist.

1. Swádjm, *fut.* il, iti, Zank stiften, anrichten, concitare ad rixam: swádil syny s otcem; spolu ge swádil, *Haj.*

2. Swádjm, ěl ěti, s. swedu.

Swádjm se, *fut.* s. wádjm se.

Swadliwý 3. s. swárliwý.

Swadliwec, wce, *m. sl.* Zänker.

Swadlý 3. verwelkt, caducus, marcidus; 2) schmachtend; swadlé swědomj; - lost, i, *f.* Verwelktheit, *f.*

Swadnu, *fut.* dl, dnauti, verwelken, marcescere; v. Menschen schmachten, große Noth leiden, confici, *B.*

Swák, a, *m. sl.* meines Vaters Schwester Mann; 2) *sl.* *Göm.* s. tchán.

Swal, u, *m.* Knorren, *m.* Flader, nodus; 2) Muskel, *m.* musculus; vgl. swaljm 3).

Swála, y, *f.* vorh. *D.*

Swalený 3. *part.* v. swaljm.

1. Swáljm, *fut. fr.* eti, folg. 1), 2).

2. Swaljm, *fut. simpl.* il, iti, abwälzen, herabwälzen, abschroten, devolvere; 2) zusammen wälzen, convolvere; 3) zusammen fügen, binden, conjungere: rozchodnjk howj a swaluge wsselike rány, *Vel.* Leytky twrdostj nerwů a žil swalené a gako swázané, *Id.*

II. *rec.* swaliti se, sich herabwälzen, devolvi; fig. zlé wěcy se na lid sw. swalily, *K.* 2) sich zusammen wälzen, convolvi; 3) zusammen wachsen, concrescere, coalescere.

Swalné, ého, Abladentrunk, *m.* potus pro depositis de curre vasis.

Swalnjk, u, *m.* Wallwurz, *f.* od. Beinwell, *n.* symphytum, od. symphytum officinale, *Linn.*; osteocolla, *D.* sw. králowský Rittersporn, *m.* delphinium, *m.* consolida, *Linn.*; *hung.* kék sarkantyú-virág.

Swalowé dřewo, s. flabrowý, *D.*

Swalowitý 3. muskulös, fleischicht, lacertosus, torosus; swalowitost, i, *f. subst.*

Swalugi, owal, owati, s. swáljm.

Swanu, *obs.* s. zmiznu.

Swár, u, *m.* Zank, *m.* Fehde, *f.* rixa, jurgium, contentio, litigium.

Swárce? s. škorpil, *D.*

Swařjm, *fut. ex.* il, iti, einkochen (*act.*); einkochen lassen, decoquere; 2) (spolu), anschweißen, zusammenschweißen, ferruminare.

II. *rec.* ſwařiti ſe, einkochen, (*neutr.*) decoqui.

Swářjm ſe, *praes.* iti, ſ. wařjm ſe.

Swářka, y, *f.* Abſud, Anſud, *m.* decoctio, decoctum.

Swárliwý 3. zänkiſch, zankſüchtig, litigiosus, rixosus; -woſt, i, *f.* Zankſucht, *f.* studium, amor rixandi.

Swařugi, owati, ſ. ſwařjm, 1), 2).

Swarurád, a, *m.* Freund v. Streitigkeiten, *Com.*

Swat, a, *m.* Schwager, *m.* a) des Ehemanns Bruder, levir, od. frater mariti; b) der Ehefrau Bruder, levir, frater uxoris.

Anm. Bey den Slowaken heißen u. nennen ſich untereinander d. Schwiegerältern beyderſeits ſwat u. ſwatka, außerdem heißen ſwatowé, ſwati, hie u. da auch jene Hochzeitgäſte, d. um d. Braut gehen; (im Neutr. Kom. aber heißt ſtarý ſwat der Beyſtand des Bräutigams, ſonſt der Hochzeitmeiſter). Nach *D.* iſt ſtaroſwat, od. ſtarý ſwat, der Hochzeitvater. -*Pl.* ſwaty, *sl.* Hochzeit: pogdeme wo ſwaty.

Swatáček, čka, *m.* - čka, y, *f.* Werkheiliger, *m.* - ge, *f.* operibus sibi placens, sanctitate vitae fretus, freta; - čſtwj, *n.* - keit, *f.* fiducia operum suorum, sanctitatis suae: zbytečné ſwatačſtwj.

Swataušek, ška, *m.* Kopfhänger, Heuchler, *m.* hypocrita; - ſſkyně, *f.* - inn, - inn, *f.* hypocritica mulier.

Swatbj, *f.* od. ſtará ſwatwj, Hochzeitmutter, *f.* *D.*

Swatčina, ſ. ſwačina.

Swatě, *adv.* heilig, sancte.

Swátečnj 1. feſtlich, festus, solennis.

Swatěſwatý 3. ſ. ſwatoſwatý.

Swátek, tku, *m.* Feyertag, *m.* a) ein müßiger Tag, feriae, dies vacuus; ſwátkowé, Feyertäge, Ferien, feriae, dies vacui; b) Feſttag, *m.* dies festus, dies solennis, ſtálj ſwátkowé, od. wýročnj ſwátkowé, unbewegliche Feſttäge, feriae anniversariae, od. statae, *Vel.* neſtálj od. měnitedlnj ſwátkowé, unſtäte od. veränderliche Feyertäge, festa mobilia, feriae conceptivae, *Id.* přjpadnj ſwátkowé, gebotene Feyertäge, feriae imperativae, *Id.* ſwatý týden, d. heilige Woche, hebdomas sacra.

Swatěný, ſwatjm, *sl.* ſ. ſwětjm.

Swatka, y, *f.* Schwägerinn, *f.* des Ehemanns Schweſter, glos; 2) ſ. unter ſwat.

Swatodušnj 1. Pfingſt-, pentecostalis.

Swatogiřſký aurok? *Vel.*

Swatojánek, nka, *m.* *mor.* od. ſwatojanſká muſſka, ſ. ſwětlomuſſka.

Swatojanſký 3. was aus dem Städchen Sent-Iwan iſt; 2) was um d. Zeit des Johannitages iſt; ſ-ſký oheň, Johannisfeuer, welches bey Slowaken in der Nacht vor Johannisfeſt mit großem Jubel u. Unweſen angezündet wird; ein Überbleibſel des Erndtefeſtes der heidniſchen Slawen.

Swatokatolické náboženſtwj, *C.*

Swatokrádce, *m.* Kirchendieb, *m.* sacrilegus.

Swatokrádež, e, *f.* Kirchendiebſtahl, *m.* sacrilegium.

Swatokupčjm, il iti, simoniam exercere, *Zal.* ſ. folg.

Swatokupec, pce, *m.* der mit hei-

ligen Sachen Handel treibt, Simonist, *m.* simoniam exercens; -ctwj, *n.* ein solcher Handel, Simonie, *f.* simonia, *Syr.*

Swatomartinský 3. aus dem Marktfl. St. Martin; 2) was an Martinitag ist.

Swatopetrský 3. swatopetrská poslaupnost, Zal.

Swatopluk, *a, m.* ein Mannsname, Swatoplucus.

Swatoruſſenj, *f.* i. e. swatých wěcý ruſſenj?

Swatoſkutečnjk, *a, m.* Heuchler, Gleißner, der zum Schein gute (heilige) Werke verrichtet, hypocrita; -nice, *f.* -inn, -inn, *f.* -ictwj, *n.* Heucheley, Gleißnerey, *f.* hypocrisis.

1. Swátoſt, *i, f.* Heiligthum, *n.* heilige Sache, sacrum, res sacra; 2) Sakrament, *n.* sacramentum; *pl.* swátoſti, Heiligthümer, Reliquien, *Vel.* 2) festum lanceae Salvatoris, *Vel.* w ochtáb swátoſtj, *Id.*

2. Swatoſt, u. swattoſt, *i, f.* Heiligkeit, *f.* sanctitas.

Swátoſtnj 1. sakramentlich, sacramentalis.

Swatoswatý 3. allerheiligſte, sacrosanctus; tribunowé swatoswatj, *Vel.* -toſt, *i, f. subst.*

Swatowáclawſký 3. z. B. swatowáclawſká ſmlauwa (tři ſtawů kralowſtwj Čeſkého, od r. 1517. w auterý po ſw. Wáclawě, *Vel. c. h.* p. 520.)

Swatowjt, *a, m.* Kriegsgott bey den alten Slawen, Mars (Slavorum), *D.*

Swatwečer, *a, m.* Feyerabend, *m.* cessatio vespertina, otium vespertinum, *D.* od. überhaupt cessatio, otium, *D.*

-rnj 1. z. B. chwjle, Feyerabendzeit, *P.*

Swatý 3. (*pl. nom. ol.* swětj,) *comp.* swětějſſj, *sup.* neyswětějſſj, heilig, sanctus; wſſech swatých, Allerheiligentag, festum omnium Sanctorum; na wſſech swatých, am A-tage; diwný swatý, bublák, Kauz, ein wunderlicher Heiliger, *D.* komu P. Bůh, tomu wſſickni swatj, *prov.* wer das Glück hat, führt d. Braut nach Hause, *D.*

Swatyně, *f.* Heiligthum, *n.* heiliger Ort, sanctuarium, locus sacer, locus sanctus.

Swaumyſlnoſt, s. swémyſlnoſt, *P.*

Swaz, *u, m.* Sehne, *f.* im Körper, tendo.

Swázám, *al, ati,* s. swázi.

Swážám, *ati, sl.* s. swážjm, *praes.*

Swazček, *ečku, m.* Bündchen, *n.* fasciculus.

†Swázečenka, *y, f.* zr. phacelia.

Swazek, *zku, m.* Bund, *m.* fasciculus; swazek per, klján ꝛc. ein Bund Federn, Schlüſſel ꝛc. 2) swazek lnu, ein Kloben Flachs, swazek ſtrun, ein Bezug Seiten, fasciculus lini, chordarum; 3) Heft, *m.* u. *n.* einige zuſammengeheftete Bogen, fasciculus.

Swázi, *fut.* swázal, swázati, swázán, *imper.* swaž, zuſammen binden, z. B. Hände, Bücher, colligare, copulare; geſchieht es ziehend, z. B. mit Stricken ꝛc. ſo ſteht auch constringere; 2) einbinden, z. B. Bücher, compingere, vestire, legere.

1. Swážjm, *praes.* *el, eti,* herunter führen od. fahren, devehere; 2) zuſammen führen od. fahren, convehere.

2. Swážjm, *fut. ex.* il, iti, herunter drücken, deprimere.

Swážka, y, *f.* Querbalken, *m.* lignum transversarium; 2) -na plti, Floßband, *n.* vinculum (ligatura) ratis.

Swazowý 3. sehnig, tendinosus; s-wá žjla, Sehnader, *f.* tendo.

Swazugi, owati, s. swázi.

Swažugi, owal, owati, s. swážjm, *fut.*

Swěcenj, *n.* Weihe, *f.* inauguratio, initiatio, sacratio, consecratio; 2) Feyerung, *f.* z. B. eines Tages rc. celebratio.

Swěcený 3. geweiht, sacratus, addictus; 2) gefeyert, celebratus.

Swečekjwá se, *sl.* s. smrká se.

Swěd, u, *m.* Jucken, *n.* pruritus, s. swrab.

Swědčjm, il, iti, zeugen, Zeuge seyn, bezeugen, testari; geschieht es mündlich, so steht auch dicere testimonium; 2) gedeihen, a) wachsen, gedeihen, crescere; b) nützen, prodesse, utilem (salutarem) esse; auch statt nähren, alere: gjdlo mu neswědčj rc. das Essen gedeiht ihm nicht; 2) s. slussjm: to mu swědčj, s. to mu slussj; 3) zugehören, spectare, pertinere: psanj Panu N. swědčjcý, - gerichtet, (adressirt) an Herrn N. *Zerot.*; přel, žeby ten list gemu neswědčil; komu swědčj odkázanj; swědčj gim žiwot wěčný; gak komu geho planéta swědčj, to že stati se musý? co komu běh swětel nebeských swědčj, že mu se stane?

II. *rec.* s-ti se, *sl.* s. slussjm.

Swědectwj, *n.* Zeugniß, *n.* testimonium.

Swědek, dka, *m.* Zeuge, *m.* bey der Trauung, Beystand, *m.* testis.

1. Swědénj, *n.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus.

2. Swedenj, *n.* Herabführung, *f.* deductio; 2) Ableitung, *f.* z. B. des Wassers, deductio, derivatio; 3) Zusammenführung, *f.* conductio, congregatio; 4) Verführung, Verderbung, *f.* z. B. der Jugend, corruptio; 5) s-nj bitwy, das Liefern einer Schlacht, conflictus, pugna.

Swědjm, ěl, ěti, jucken, prurire; brennen, urere: swěděla ho hanba; s. auch wyswědjm.

Swědiwý 3. juckend, pruriens.

Swědom, a, o, *adj. abstr.* bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi rei.

Swědomj, *n.* das Bewußtseyn einer Sache, conscientia rei; 2) (*ol.*) Zeugniß, *n.* testimonium, Pr. 3) Gewissen, *n.* a) das Bewußtseyn einer Sache, conscientia; c) das Bewußtseyn seiner Handlungen in Rücksicht ihrer Sittlichkeit, od. in Rücksicht des Gesetzes, conscientia; dobré, zlé swědomj, das gute, böse Gewissen, conscientia recta od. bona, - mala; prostranné a ssiroké swědomj, *Vel.* dobrým swědomjm swého vstaupiti mohl, *Id.* tau wěcý swědomj swé ssjžil, *Id.* k swému swědomj a k swé dussi statek swůg possacowati, *Id.* c) Bedenklichkeit, *f.* Skrupel od. Gewissensskrupel, *m.* religio: těžké swědomj sobě nad tjm činj, *Id.* žádného swědomj nad tjm nemá, *Id.* S. auch mám.

Swědomitý 3. gewissenhaftig, religiosus; - tě, *adv.* - se; -tost, i, *f.* -keit, *f.* religio.

†Swědomost, i, *f.* Bewußtseyn, *n.* (in der Philosophie), *Jungm.*

Swedu, *fut. ex.* ſwedl, ſwéſti, ſweden, *imper.* ſweď, herab führen, herabbringen, deducere; 2) abführen, ableiten, z. B. Waſſer, derivare; 3) zuſammen führen, conducere, congregare; 4) verführen, a) vom rechten Wege abführen, a via vera avertere, in errorem inducere; b) verderben, z. B. d. Jugend ꝛc. corrumpere; 6) ſchieben, wegbringen, wegſchaffen, deducere, removere: to podezřenj s ſebe ſwedl; aby tu powěſt s ſebe ſwéſti a zahladiti mohl; záwady z ſtatku ſwéſti, a ſobě geg očiſtiti, Pr. ſwéſti něco na někoho, *Cyr.* winu na někoho ſwéſti, d. Schuld auf jemand ſchieben, culpam devolvere in aliquem; z ſwěta někoho, aus der Welt ſchaffen, e medio tollere, mittere ad inferos, *Vel.* gedem ho z ſwěta ſwede, *K.* 6) zuwege bringen, conficere, efficere, perficere: nic neſwedau, *K.* nemnoho ſwede, *Cyr.* 7) bitwu ſwéſti, ein Treffen liefern, proelium committere; ſwadu ſwéſti, einen Zank erregen; wyſoko ſwédl ſwau pýchu, *Vel.*

II. *rec.* ſwéſti ſe, ergeben, evenire: zle ſe mi ſwedlo.

Swegruſſe, *f.* ſ. tchyně.

Swéhlawec, wce, *m.* eigenſinniger Kopf, Starrkopf, homo rigidus, pertinax.

Swéhlawý, - woſt, ſ. ſwémyſlný, - noſt, *Syl.*

Swekev, kra, *m. sl.* ſ. tchán.

†Swémrawný 3. launig ? !

Swémyſlný 3. eigenſinnig, a) beharrlich, pertinax; b) blos ſeinem Kopfe gern folgend, köpfiſch, libidinosus; - ně, *adv.* - citer, - se; - noſt, i, *f.* Eigenſinn, *m.* 1) Beharrlichkeit, *f.* pertinacia; 2) Caprice, *f.* wenn man blos nach ſeinem Kopfe handelt, libido.

Swěřenec, nce, *m.* Klient, cliens.

Swěřený 3. *part. pass.* v. ſwěřjm.

Swěřepec, pce, *m.* Haſenohr, Haſenöhrchen, Haſenbrod, *n.* wilder Haber, Bauchhaber, eine Pflanze, aegilops. (Nach *Lesch.* Raden, agrostema githago, *Linn.*); ſw. gečný, Gerſtenwalch, Baſtardgerſten, aegilops, *Vel. H.* 3) *obs.* ſ. zwěř, (Ger. 6, 8. *antiq. ed.* Hengſt.?)

Swěřepý 3. *obs.* ſ. diwoký.

Swěřjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* ſwěř, anvertrauen, z. B. Geld, Geheimniße ꝛc. credere, committere aliquid alicui, auch alicujus fidei, ſtatt alicui; auřad někomu ſwěřiti.

II. *rec.* ſwěřiti ſe, (někomu, w něčem), ſich anvertrauen, jemand, a) ſich überlaſſen, se credere, se committere alicui; b) ſein Herz, ſeine Geheimniſſe ihm anvertrauen, animum suum, arcana sua alicui credere, od. committere: w tom ſe ti o ſobě neb o giném ſwěřil.

Swěrugi, - ſe, owati, vorh.

Swěſſugi, owati, ſ. ſwěſým, *B.*

Swěſým, *fut. ex.* yl, yti, aufhängen, suspendere: kteřj tam koli byli nalezeni, ty wſſecky kázali ſwěſyti; 2) niederſchlagen, herablaſſen, dejicere, demittere: twář k zemi ſwěſyli, Zal.

Swět, a, *m.* (v. ſwjtjm, ſwětlo, od. v. s-we't ? ſ. *Dur. Bibl. sl.* I, *p.* 179.) Welt, *f.* a) Inbegriff, *m.* Alles v. Gott erſchaffene, mundus, auch universum, natura rerum; b) Erdkreis, *m.*

orbis terrae, orbis terrarum; onen swět, d. andere Welt, das Reich der Todten, inferi, locus inferorum; na swět wywesti, poroditi, zploditi, zur Welt bringen, in lucem edere, parere, procreare; naroditi se na swět, zur Welt kommen, in lucem edi, nasci; s. auch swědu; co swět swětem gest, seit Erschaffung der Welt; po wssem wssudy swětě; c) d. Menschen, homines: tento swět wsseckén we zlém leži, - mersus malis, d) *obs.* s. swětlo: hanbj se na swět wygjti (*sl*); před swětem wstáti, *sl.* - vor Tageslicht, Tagesanbruch; do swěta, *sl.* bis es tagt; 2) *sl.* eine (unbestimmte) große Menge od. Größe: magú swět konopj, sie haben eine große Menge Hanf; o té swěty nechce powěděť; o ten žiwý swět nic nepowje, - um alles in der Welt; tolké swěty gsem darmo chodil, - so weiten Weg -; 3) weliký rybnjk za Třebonj, d. Welt, ein Fischteich im Bechin. Kr., mundus; gezero na onom swětě, der See in jener Welt, hinter Schüttenhofen, in Böhmen, lacus post Sussicium; 4) *gen.* i, *f. obs.* s. rada; altslaw. auch kroat. swe't, *russ.* sowe't, Rath, (daher das ungr. szövetnek); s. auch onen.

Swětáček, čka, *m.* folg.

Swětáctwj, *n.* Weltsinn, *m.* rerum terrestrium studium; b) Weltleben, *n.* vita mundana.

Swěták, a, *m.* - čka, y, *f.* Weltkind, *n.* studiosus, studiosa rerum terrestrium.

Swětice, *f.* eine Heilige, sancta.

Swětjm, il, iti, cen, weihen, z. B. einen Tempel Gott 2c. sacrare, consecrare; 2) feyern, a) feyerlich begehen, celebrare: swětiti swátky, *K.* b) d. Arbeit aussetzen, müssig seyn, feriari, otiari.

Swětitý 3. *obs.* s. zřegmý.

Swětle, *adv.* licht, lucide; 2) hell, a) nicht dunkel, nicht finster, clare; b) deutlich, clare, perspicue.

Swětlice, *f.* Irrlicht, *n.* Irrwisch, ignis fatuus; 2) od. diwý ssafrán, *mor. sl. & Bercht.* Saflor, carthamus tinctorius; 3) *sl.* s. swětnice.

Swětljk, u, *m.* Augenlust, Augentrost, *m.* eine Pflanze, euphrasia.

Swětlnice, *f.* Lampe, *f.* lucerna.

Swětlo, a, *n.* Licht, *n.* a) alles was leuchtet od. glänzt, z. B. der Sonne, Sterne, der Edelsteine 2c. lux, lumen; b) ein leuchtender Körper, z. B. der Stern 2c. lux, lumen: swětla nebeská, *K.* c) Leuchte, Kerze 2c. lumen, lucerna auch candela; d) Tageslicht, *n.* lux, lumen; za swětla, so lange es Licht (Tag) ist; na swětlo wydati, in lucem edere: práwa městská wůbec na swětlo wydal, *Pr.* 2) od. prázdnost rámu, d. Leere im Fensterrahmen 2c.

†Swětločiſt, u, *m.* bes. otěradlo, *R*

Swětlomusska, bess. swětlusska, *D*

†Swětloň, e, *m.* Luster ??

Swětlonoš, e, *m.* s. dennice; 2) Fackelträger, Kerzenträger, *m.* facularius, *Syl.* 3) *mor.* s. swětlice, 1).

Swětlost, i, *f.* Licht, *n.* alles was leuchtet, d. Helle od. Helligkeit. z. B. des Sterns, der Farbe 2c claritas.

Swětlusska, y, *f.* Johanniswürm-

chen, *n.* cantharis noctiluca, *Linn.* sonst cicindela, od. lampyris, *D.* (Nach einigen Lichtmücke, *f.* culex pipiens, *Linn.* s. smrt 2`; nach andern soll kerátko, Lichtmücke seyn.)

Swětlý 3. licht, a) hell, lucidus, clarus, z. B. Stern, Tag, Stube, Farbe, *f.* rc. lucidus, clarus; ist es soviel als weiß, so steht auch candidus; b) deutlich, lucidus, perspicuus; *slowa wystipná, swětlá, (opp.* w přjslowjch zawřená), *K.*

Swětnice, *f.* Stube, *f.* cubiculum, conclave; *-čka, y, f. dim:* Stübchen, *n.* zum Wohnen, cubiculum.

Swětničný 3. d. Stube betreffend, cubicularis; *-čné* lůžko, Ruhebett, (Faulbet`), *n.* grabatus (serviens quieti).

†Swětoběžnjk, *a, m.* Abendtheuerer?

Swětský 3. weltlich, a) irdisch, terrester, terrenus mundanus; b) nicht geistlich, z. B. Amt rc. civilis, non ecclesiasticus; swětský člowěk, selten blos swětský, Laye, *m.* laicus: *duchownj aneb swětský, Vel.* swětské pjsničky, weltliche Lieder, Liebeslieder, cantilenae profanae.

Swětýlko, *a, n dim.* Lichtchen, *n.* 2) s. swětlice 1).

Swéwolný 3. muthwillig, petulans, lascivus; *-ně, adv.* -nter, -ve; -nost, *i, f.* -keit, *f.* Muthwille, *m.* -ntia, -via, libido.

Swěžj (swježj), swjžj, 1. *sl.* & *russ.* frisch, v. Aepfeln, vom Grase u. drgl., auch v. Menschen: to ge gesstě swěžj člowěk, (*russ.* auch vom Fleisch, Butter, Milch rc.) recens.

Swěžký 3. hurtig, s. sswižký, *Ryb.*

Swezu, *fut.* zl, zti, zen, *imper.* swez, etwas zusammen führen, od. fahren, convehere; 2) herunter führen od. fahren, devehere.

II. *rec.* swézti se, herab fahren, z. B. im Wagen rc. devehi; 2) herunter gleiten, delabi; 3) treffen, manere, redundare: to se na wássi hlawu sweze, *K.* ne každému se gednostegně swezlo, *Com.*

Swjce, *f.* Kerze, cereus, candela; sw. tažená, litá, gezogene, gegossene K., ducta, fusa candela; logowá, s. logowice, woskowá, s. woskowice; fig. swjce a okrasa wssj Řecké země, lumen et decus totius Graeciae, *Vel.*

Swjcen, cnu, *sl.* swjtnjk, *m.* Leuchter, *m.* das Gestell des Lichtes, lychnuchus, candelabrum; wisutý swjcen, Wandleuchter, candelabrum pensile; 2) s. diwizna, *Vel.*

Swjčka, *y, f.* s. swjce.

Swjčkowý 3. (*sl.*) z. B. swjčkowá pečeně, Lungenbraten, (Schusterbraten), *m.* assum (bubulum) pulmonale; swjčkowá bába, Kerzenweib, *n. D.*

Swjcnjček, čku, *m. dim.* ein kleiner Leuchter.

Swjcnjk, *a, m.* Lichtzieher, Kerzengießer, ductor, fusor candelarum.

Swjda, *y, f.* Stechpalme, Stecheiche, ilex, od. ilex aquifolium, (Scharlachbeerbaum, *Ryb.*) swjda brjnka, cornus sanguinea; sw. bjlá, cor. alba, *Bercht.*

†Swidina, *y, f.* zrostlina, periploca, (ist eigentl. russisch).

Swjdnice, *f.* Schweinitz, eine

Stadt, Schweidnicium, Suidnicium, *Vel.* - cký 3. Schweinitzer-, Suidnicienis; Swjdnický sud, achteimriges Faß, *D.* culeus 20 amphorarum, *Vel. N.*

Swjdowec, wce, *m.* Hopfenstöcke (im Brauhause), basella, *R.*

Swjetjm, *sl.* s. swjtjm.

Swigadlo, *a, n.* Haspel, *m. f.* Weife, *f.* zum Garn winden, rhombus; b) Fringeisen, *n.* (Färb.) *D.*

Swigák, u, *m. sl.* vorh. a).

Swigi, *fut. ex.* swil, swjti, *imper.* swj, aufwickeln, aufwinden, z. B. Seide ɪc. glomerare.

Swigjm, el, eti, vorh.

Swiňacyna, *y, f. sl.* s. swinina.

Swiňacynec, nce, *m. sl.* s. swiňský chlew.

Swiňák, *a, m.* Sauhirt, *m.* subulcus, pastor suarius, porcarius; 2) Schimpfnahme, Schweinigel, Saumagen, *m.* spurcus, immundus.

Swjnám, al, ati, s. swinugi.

Swiňář, e, *m. sl. & ol.* s. swiňák.

Swindle, *sl. Nitr.* s. swinky 2).

Swině, *f.* Sau, a) Schwein, *n.* weiblichen Geschlechts, porca, sus, od. sus femina; prasecý swině, Mutterschwein, porca, scrofa; b) Klecks, *m.* macula.

Swinjm, il, iti, s. zaswinjm.

II. *rec.* s-ti se, s. zaswiniti se, säuisch thun, spurce agere; b) sich besudeln, se foedare.

Swinina, *y, f.* Schweinfleisch, *n.* suilla, od. caro suilla, od. caro aprugna, *Vel. Syl. N.* Nach *R.* Wildschweinfleisch.

Swiňka, *y, f. dim.* eine kleine Sau, porcula; 2) Kellerwurm, *m.* Kellerlaus, Assel, oniscus; 3) swiňka mořská, Stachelthier, Stachelschwein, *n.* hystrix

Swiňský 3. d. Schweine betreffend, suarius, suilis; swiňský chlew, Schweinstall, Saustall, *m.* suile, hara; ořech s-ský, s. ořech; 3) säuisch, spurcus, immundus.

Swinu, *fut.* ul, *auti,* zusammen rollen, zusammen wickeln, convolvere, complicare; 2) herabwickeln, devolvere; - sukno s wratidla.

Swinugi, owal, owati, vorh.

Swjrák, u, *m.* Schraubenstock, *m.* retinaculum.

Swjrám, al, ati, s. sewru.

II. *rec.* swjrati se, Quaal, Plage, Pein, Unruhe haben, adfligi, vexari, cruciari, torqueri; b) verzagen, animum despondere, desperare; 2) sich erheben aufbrausen, vom Meere, aestuare.

Swjránj, *n.* Quaal, Unruhe, Plage, Pein, *f.* tormina; 2) (moře), Brandung, *f.* aestus maris

Swjrka, *y, f.* s. přewaz, *D.*

Swisle, ů, *pl. mor. & sl.*, lomenice, Vordergiebel, *m.* frontispicium.

†Swit, bess. vswit.

Switá, alo, ati, s. dnj se.

Switánj, *n.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.

Swjtedlnice, *f.* Laterne, *f.* laterna; - sw. zaclonowacý, Blendlaterne, laterna od. lucerna praestrictoria; sw. skladacý, Taschenlat., laterna plicatilis.

Swjtek, tku, *m.* bublanina, Eyerkuchen, Auflauf, *m.* 2) ein Kranz v. Flachsreisteln.

Swjtjm, il, iti, *imper.* swěť, leuchten, a) Licht v. sich geben, scheinen, lucere; libu Páně y včenjm čistým y pobožným obcowánjm swjtiti, *K.* dobrým přjkladem swjtiti gjným, *Com.* 2)

es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; 3) brennen, um sich Licht zu verschaffen, Licht brennen, lucere; -jwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* s-ti se, s. blysstěti se.

Switne, *fut.* tlo, tnauti, s. switá.

Swjtnjk, u, *m. sl.* s. swjcen, *hung.* szövétnek.

Swity, swjtky, *m. pl. sl.* gewundene Haarlocken.

Swjzel, e, u. zle, *m.* Band, *n.* vinculum: wůle bez gakéhokoli swjzele swobodná, *K.* daher 2) Noth, s. bjda: těžký swjzel naň přissel, *K.* 2) Klebekraut, *n.* Kleberich, galium aparine, *Linn.* 3) *sl.* Waldmeister, *m.* Sternleberkraut, *n.* asperula odorata, *hung.* erdei mester, tsillag-saiv-fű, *Lumn.*

Swjži, s. swáži: swjžjce, *B.*

Swjžj 1. s. swěžj.

Swižký 3. s. sswižký.

Swlačcowý 3. d. Winde (ein Gewächs) betreffend: listj sw-wé.

Swlače, *pl. sl.* Bauernschlitten.

Swlačec, čce, *m.* Winde, *f.* ein Gewächs, convolvulus; swl. menssj, Zaunglocke, Zaunwinde, Weißglocke, Glockenblume, *f.* convolvulus sepium, *Linn.* swl. bodlawý, Stechwinde, smilax; 2) *sl.* s. slak.

Swláčjm, el, eti, s. swleku.

Swládnu, *fut.* dl, dnauti, s. wládnu

Swlak, u, *m.* Tragstange, *f.* vectis, *Ex.* 40, 18. 2) *sl.* s. swlačec; swlak welký, *sl.* s. swlačec menssj; swlak malý, Ackerwinde, Erdwinde, *f.* convolvulus arvensis, *hung.* kis fulak, *Lumn.* 3) s. slak.

Swlakownjk, u, *m.* Gehrhobel, *m.*

Swlaženj, *n.* Befeuchtung, *f.* madefactio; auch wenn es stark geschieht, irrigatio; 2) Wässerung, z. B. des Gartens, irrigatio, rigatio.

Swlažjm, *fut.* il, iti, en, befeuchten, humectare, madefacere; auch wenn es durchdringend ist, rigare, irrigare; 2) wässern, mit Wasser befeuchten, z. B. den Garten ꝛc. rigare, irrigare; -ženj, *n. verb.*

Swlažugi, owati, *verb.*

Swlečem, swlékl, *sl.* s. swleku.

Swlékám, al, ati, *folg.*

Swleku, *fut.* swlékl, swlécy, u. swljcy, swlečen, *imper.* swlec, ausziehen, v. Kleidungssachen, exuere; z. B. ssaty s sebe swlécy, od. z ssatů se swlécy, sich ausziehen, d. Kleider ablegen, exuere se veste, od. sibi vestem; owoce se swléká, - schubet sich aus, *D.* 2) *fig.* berauben, exuere: pomluwami ho z jeho dobré poctiwosti swláčel, *K.* swlékli mne z winiček, *Com.*

Swljkám, al, ati, s. swlékám.

Swljknu, swljkl ꝛc. s. swleku.

Swoboda, y, *f.* (v. swůg u. býti), Freyheit, libertas, potestas, auch licentia; swoboda tisku, Preßfreyheit, *f.* libertas preli; 2) *masc.* (*ol.*) Freygebohrner, homo ingenuus.

Swobodjm, iti, s. oswobodjm.

Swobodně, *adv.* frey, libere.

Swobodnjk, a, *m.* Freygelassener, a) in Rücksicht des Herrn, libertus; b) in Rücksicht des Standes, libertinus; 2) Freysaß, Freybauer, *m.* Besitzer eines Freygutes, possessor (dominus) praedii immunis.

Swobodnomluwnost, i, *f.* Freymüthigkeit, parrhesia, *K.*

†Swobodnost, i, f. Freyheit des Willens?

Swobodný 3. (abs. swoboden, dna, dno), frey, liber, solutus, swobodný pán, sw-ná pani, Freyherr, Baron, Freyfrau, Freyinn, B-inn, f. liber baro, od. blos baro, baronissa; s-ný dům, Freyhof, m. domus immunis; swobodná uměnj, freye Künste, artes liberales, Cyr. Com. cesta swobodná, i. e. sylnice králowská, Pr. člowěk sobě swobodný, Pr. ze swobodné ruky něco prodati, aus freyer Hand-; 2) ledig, unverheurathet, ohne Mann, ohne Frau, caelebs, liber, vacuus.

Swobodstwj, n. der Stand der Freyheit, libertas, B.

Swod, u, m. s. swedenj (besonders 4); 2) Verführung zur Unzucht, lenocinium, Pr. 3) Vereinigung, Zusammenbringung, f. Vergleich, m. condictio, conciliatio, compositio inter delatorem et reum; swody činiti oc; 4) ol. für odlauzenj, vkradenj čeledjna zc. s. Dur. b. sl. I. p. 320.

Swodjm, praes. & fut. freq. il, iti, s. swedu.

Swodnjk, a, m. Verführer, corruptor, pestis; 2) Hurenwirth, Kuppler, m. leno; - nice, f. - inn, - inn, - rinn, - thinn, f. corruptrix, lena; b) sl. Feld. rd. Wiesenfurche, f. das Wasser abzuleiten; - ictwj, n. Hurenwirthschaft, f. lenocinium.

Swodný 3. verführerisch, captiosus, illecebrosus; - ně, adv. - se, - se.

Swog, sl., swogi, s. swůg.

Swogjm sy, iti, s. osobjm sy, D.

Swogina, y, f. sl. d. Seinigen, cognatio, cognati, propinqui.

Swogitý 3. eigen, selbstsüchtig, privatus: opatrnost swogitá welmi sskodná, Selbstsucht.

Swogský 3. sl., domácý, swůg wlastnj, eigenthümlich, proprius, cognatus, propinquus.

Swokor, kra, sl. s. tchán; - kra, y, f. s. tchyně.

Swolám, fut. ati, s. swoláwám.

Swolánj, n. Zusammenberufung, f. swolánj otce s syny geho.

Swoláwám, al, ati, zusammen rufen, convocare; 2) herunter rufen (öfters), devocare.

Swolenj, n. Einwilligung, f. consensus.

Swoljm, fut. ex. il, iti, imper. swol, einwilligen, consentire; k něčemu, in etwas, consentire in rem, probare rem; 2) s. snesu 6): mnozý artykulowé swoleni (na sněmu), Vel. swolili berni posudné, Id. swoleno: prwé, druhé zc. Id.

II. rec. swoliti se, eines Willens werden; vorh. swolili se a zapsali, aby zc. Vel.

Swolugi, owal, owati, vorh.

Swor, u, m. d. Sturmsäule in der Mühle; 2) sl. Lypt. s. opuka.

Sworeň, rně, m. sl. der große Vornagel im Wagen, (compago); russ. 'schworen.

Sworka, y, f. sl. Haftel, Band, n. am Wagen.

Swor? Haj. Spannagel?

Swornjk, u, m. Reibnagel, Schloßnagel, Vorstecknagel, Spannagel, am Wagen, obex, clavus capitatus major; fig. (přátelstwj) swornjk wěčnosti, Neg.

Sworný 3. einträchtig, concors; - ně, adv. - rditer; - nost, i, f. Eintracht, f. Einklang, m. con-

cordia: swornosti malé wěcy wzrostagi, concordia res parvae crescunt, *Cyr.*
Swozugi, owati, s. swodjm.
Swozým, *fut. freq.* yl, yti, *imper.* swoz, s. swezu.
Swrab, u, *m.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus; 2) Krätze, *f.* Krankheit der Haut, scabies.
Swrabjm, ěl, ěti, das Jucken verursachen, pruritum adferre, od. facere.
Swrablawec, wce, s. praſſiwec, *D*
Swrablawý 3. juckend, pruritum adferens; 2) krätzig, scabiosus; - wost, i, *f.* Jucken, *n.* pruritus, uredo; 2) - gkeit, scabiositas.
†Swrask, u, *m.* Runzeln, *pl.* rugae, *pl. Jungm.*
Swraskalý 3. runzlicht, rugosus.
Swraskám, *fut.* ati, s. swrasstjm.
Swrasknu, (swrasknu se, *D.*), kl, knauti, s. scwrknu se: kůže swraskla, splaskla, *K.*
Swraskugi, owal, owati, folg.
Swrásstilý 3. beſſ. swraskalý.
Swrasstjm, *fut. ex.* il, iti, runzeln, corrugare, rugare.
Swrbjm, ěl, ěti, jucken, eine gewisse Empfindung verursachen, prurire.
Swrčok, čka, *m. sl.* s. cwrček.
Swrchek, chku, *m.* das Oberste einer Sache, summum, u. summus, a, um; 2) Oberfläche, *f.* summum, superficies; 3) der obere Mühlstein, catillus, *Syl.* 4) swrchek vst, Gaumen, *m.* palatum.
Swrchnj 1. s. wrchnj, a).
Swrchnice, *f.* Oberbette, *n.* culcita superior.
Swrchnjk, a, *m.* Obermann im Schachspiele, dux, *Vel. N.*
Swrchowaný 3. allerhöchste, summus, omnium summus: swrchowaný Bůh; kněz a biskup swrchowaný, *K.* saudce swrchowaný; swrchowaná bezbožnost; neyswrchowaněgssj maudrost, *K.* gest swrchowaný čas, es ist hohe, od. d. höchste Zeit; - ně, *adv.* höchst, überschwenglich, summopere: tobo sobě swrchowaně zaslaužil, *K.* swrchowaně dobrý gest Bůh, Kocyn.
Swrchu, *adv.* oben, a) oberwärts, auf der obern Seite, supra superne; 2) vorher, supra.
Swrčina, y, *f. sl.* s. gedle; 2) s. prysſkyřice (gedlowá).
Swrhnu, *fut.* hl, hnauti, swržen, *imper.* swrhni, folg. 2) *sl.* mißgebähren, vom Vieh, abortum facere.
Swrhu, *fut.* swrhl, swrcy, swržen, *imper.* swrz, abwerfen, herab. od. herunter werfen, dejicere, excutere; zuby swrcy, swrhowati, d. Zähne brechen, v. Pferden, *D.* 2) absetzen, dejicere; s aurabu swrhnauti, swrcy; 3) umstoßen, ungültig machen, evertere: co oni prawili, to gim swrhl, a ge přemohl.
II. *rec.* swrcy se, umfallen, collabi, corruere; 2) nacharten, exprimere aliquem, aliquem referre; 3) ausarten, abarten, aus der Art schlagen, v. Menschen, Thieren, Gewächsen ꝛc. degenerare.
Swrhugi, - se, owati, vorh.
1. Swrssek, sſku, *m.* s. swrchek; 2) swrsſky, *m. pl.* Fahrniß, *f.* fahrende Habe, *D.* s. nábytek; 3) der obere Theil des Hemdes, superior pars indusii; 4) an den Pflanzen, Dolde, *f.* umbella, s. wrcholjk, *D.*

2. Swrssek, sska, m. s. ssilek.
Swrženj, verb. v. swrhu, - se, Herabwerfen, n. dejectio,&c. s. swrhu.
Swůdce, m. Verführer, a) zu etwas Bösen, sollicitator; b) Verderber, corruptor, pestis.
Swůg, swá, swé, plur. swogi rc. pronom. poss. sein, suus; mein, dein, unser, euer, wenn diese eigenthümliche Fürwörter zu den Nominativen ich, du, wir, ihr gehören, meus, tuus, noster, vester: země bude zpustěna pro obywatele swé; hodné ge včinil, pro gméno swé něco trpěti, Com. gdu k swé rodině; gdi k swé sestře, gděte k swým pánům; b) das Meinige, Deinige rc. meum, tuum: gesstě wždyčky sedj w swém, K. aby wždy něco swého při giných zýskali; na swém newstupný gest, K. c) verwandt, propinquus: swůg swému neyhorssj; wssak gsme swogi, sl. d) unabhängig, selbstständig, niemanden angehörig, liber, independens: negste sami swogi, K. aby swogi byli, Com.
Swundám, sundám, s. odundám.
Swůrka, y, f. Band, n. besonders Ortband am Dreschflegel, copula; 2) d. (löcherige) Zwinge des Goldschlägers, adstrictorium, R.
Swýhlawý 3. s. swěhlawý, D.
Sy, s. sobě; 2) s. gsem.
Syc, syce, adv. sonst, a) zu anderer Zeit, alias, alio tempore; b) ehemals, alias, antea, olim; c) kde syc, wo sonst? quo alio in loco? d) auf andere Art, aliter, alio modo; e) in andern Dingen, in andern Stükken, aus andern Ursachen, alioquin, alioqui; f) widrigenfalls, secus, alioqui, alioquin: syc mu ho nedám; syc ginak by to neslaulo rc. Pr. g) außerdem, praeterea; h) nur, si modo, si quidem.
II. conj. zwar, quidem, equidem.
Sycenj, n. Zischen, n. stridor, sibilum, sibilus; 2) s. střikánj.
Sycjm, el, eti, zischen, sibilare, stridere, sibilum edere: syčjcý had; 2) s. střjkám, teku: woda syčj, k. p. z raury, z sýkačky.
Sýčkom, sýčky, adv. sl. fließend.
Sychrawice, f. Eiskälte, f. gelu, frigus glaciale.
Sychrawý 3. (abs. sychrawo), eiskalt, z. B. Wetter, Nacht, gelidus.
††Sýdelna, y, f. Residenz.
Sýdelný 3. Sitz-, Residenz-, z. B. sýdelné město, Residenzstadt, sedes principis, urbs, (metropolis).
Sýdljm, iti, d. Schlinge zuziehen.
Sýdlo, a, n. Sitz, a) Ort, darauf man sitzt, sedes, sedile; b) Wohnsitz, m. sedes: gest sýdlem w Weimaru, Vel. 2) sl. s. osýdlo.
†Syenka, y, f. zrostlina, Siena.
Sýge, f. Saat, f. a) Säen, n. satio, sementis; b) Saatzeit, f. sementis.
Syget, bess. syhot.
Sygnatura, y, f. Signatur, (Buchdr. rc.) insgem. signatura.
Syhot, i, f. sl. Lypt. s. ostrow.
Sýkačka, y, f. (sl.) s. střjkačka.
Sýkám, al, ati, s. syčjm 2); b) act. s. střjkám a), b); c) sl. s. močjm 2); d) mor. s. sákám, schneuzen.
Syklena, y, f. sl. Brunzerinn, f.
Sykora, y, f. Meise, f. parus, Kl. Linn. černá syk., Kohlm., große, parus major, Kl. kleine, p.

sylvestris, *Id.* střediwá, s. popelnjček; modrá, Blaum., p. caeruleus, *D.* 2) *sl.* Rahme der Ziegen; -rka, y, *f. dim.*

Syku', e, *m.* Siculus: zDyodora Sykule, *K.*

Sýla, y, *f.* (vgl. fulcio, Säule, *D.*) Kraft, Stärke, *f.* vis, robur; sýla wogska, s. gádro e); sýlu milowánj swého k němu wyprawuge, *K.* 2) (*sl.*) s. množstwj: sýla owec.

Sylice, *f.* Geist, *m.* z. B. der Getränke, spiritus.

Sylička, y, *f. dim.* v. sýla, *Vel.*

Syljm, il, iti, stärken, z. B. den Magen, den Muth rc. firmare, roborare, corroborare; syljcý poléwka, Kraftbrühe, *f.* 2) *sl.* zwingen, nöthigen, cogere.

II. *rec.* s-ti se, stark werden, corroborari, adolere; b) na někoho, gewaltig gegen jemand arbeiten: gak se oni sylj, drausý a strogj, *K.* sylj se na nás nesnesytedlné autrpné wécy; 2) *sl.* sich zwingen, bemühen, contendere.

Syllaboměrèc, rce, *m.* Sylbenmesser, Versmacher, versifex, *Com.* (scherzweise).

Syllogismus, mu, *m.* syllogismus: důwody do syllogismů wine, *Com.*

Sylnice, *f.* Landstraße, *n.* Heerstraße, *f.* via publica, via militaris; b) w hrdle, Speiseröhre, *f.* Magenmund, *m.* gula, stomachus; c) sylnice na wodách, *quid? Vel. Cal. h. p.* 614.

†Sylnické wjno, Ausbruchwein?

Sylný 3. (*abs* sylen), stark, a) viel vermögend, kraftvoll, mächtig, validus, firmus; b) Kräfte habend, robustus, firmus, fortis; c) dick, crassus; d) groß, magnus; e) heftig, vehemens; 2) *cum dat. pers.* zu stark, überlegen, nimis fortis, superior; lew psu welmi sylen byl, *Vel.* dosti sylnj gim budeme, *Cyr.* -ně, *adv.* stark, heftig, sehr, vehementer, valde. Ist es so viel als viel, häufig, so steht auch multum, crebro.

Sýmě, *gen.* semene, s. semeno.

Sympatye, Sympathie, *f.* sympathia.

1\. Syn, a, *m.* (vgl υἱός, υἱὸν) Sohn, filius: syn zaljbený, an Sohnes Statt Angenommener, fil. adoptivus, *Vel.* čeledni syn, der Sohn vom Hause, filius familias; z lewého boku syn.

2\. Syň, u. sýň, ě, *f.* Vorhaus, *n.* Vorsaal, *m.* Halle, *f.* atrium; wohl auch Saal, wie z. B. Refektorium: sýň aneb refektorium, *Vel.*; syň tanečná, Tanzsaal, *m.* nymphaeum, *Vel. N.*

Sýňa (sjeňa), *sl.* s. kůlna.

Synáček, čka, *m. dim.* Söhnchen, *n.* filiolus.

1\. Synák, a, *m. sl.* s. syn 2) Lehrbursch bey den Handwerkern, tiro.

2 Synák, u, *m. sl.* ein Schwamm, der gleich blau wird, (osyná, osynawj), wenn man ihn aufschneidet, od. zerbricht.

Synám, s. zsynám.

Syňce, *f.* s. syňka, *B.*

Synec, nce, *m.* der Berg Sinetz im vormahl. Klein-Hont, bey Rima-Baňa.

Synek, nka, *m.* s. synáček.

Syňka, y, *f. dim.* ein kleiner Vorsaal, atriolum &c. s. sýň.

Synod, u, *m.* -nj, s. sněm, *Com.*

Synost, i, *f.* livor, s. syný.

Synowec, wce, *m.* Neffe, *m.* a) Brudersohn, filius fratris;

c) Schwestersohn, filius sororis.

Synowkyně, *f.* Nichte, Niece, Bruders- od. Schwestertochter, filia fratris vel sororis.

Synowský 3. Sohn-, filialis; -stwj, *n.* d. Eigenschaft, wenn man Sohn ist, Sohnschaft, *f.* synowstwj Božj, *Vel.*

Syný 3. blau, v. Striemen, u. drgl. lividus.

Syon, *a*, *m.* Sion, Sion; fig. Syon česky, i. e. cýrkew: Syon náš osaměl a osyřel.

Sypacý 1. z. B. sypacý hodinky, Sanduhr, *f.* horologium arenarium.

Sypám, sypi, sypu, sypal, sypati, schütten, z. B. Getreide in ein Gefäß, fundere: bylo mu tak wděk, jakoby mu sůl mezy oči sypal, *Cyr.* okolo krále dosti hustě hrossi Mjssenskými sypali, *Vel.*; b) s. podsýpám: ječmen dobře sypal; c) *ol.* s. vsýpjm.

II. *rec.* sypati se, geschüttet, verschüttet werden, fundi, effundi; 2) (za někým), jemand nachströmen: za nim se wčely sypau, *K.* sypali se za nepřáteli; 3) s. metati se 1): owes se již sype; 4) *sl.* häufig fallen: sněh se sype.

Sypanice, *f.* *sl.* s. ssepyka.

Sypáreň, rni, u. sypárňa, *y*, *f.* *sl.* s. sseypka.

Sypeň, pně, *m.* s. sskopek, *Vel.*

Sypěnj, *n.* s. syřenj 1).

Sypjm, ěl, ěti, s. syčjm 1).

Sypký, 3. s. kyprý: sypká sůl; *Har.* kraupy pohančené na sypko, (pražené na másle), *sl.*

Syptawost, *i*, *f.* s. chroptiwost.

Syptjm, ěl, ěti, zischen, sibilare, s. syčjm; syptěnj ptáků, *K.* hadů, *D.*

Sýr, syrář *rc.* s. seyr, (v. τυρος).

Syra, *y*, *f.* Schwefel, *m.* sulphur od. sulfur.

†Syran, u, *m.* Schwefelgemische, *n.* sulphus.

Syreček, rečku, *m.* *dim.* Käschen, *n.* caseolus; s. auch folg.

Syrčoky, ů, *m.* *pl.* *sl.*, syrečky, panbochowé koláčky, twarožky, Käsepappel, *f.* malva rotundifolia, *hung.* pap sajtja, mályva-fű.

Syrec, rce, *m.* Käselaib.

Syřenj, *n.* gelabte Milch, coagulum lactis.

†Syrečnjk, u, *m.* zrostl., casearia.

Syřjm, il, iti, laben, gerinnen machen, z. B. d. Milch, coagulare, *D.*

II. *rec.* syřiti se, sich käsen, coagulari.

Syřisstě, *n.* (*Vel. in Herb.* syrysstě, *in N.* syřisstě), *sl.* klag, u, *m.* Käselab, *n.* Laab, coagulum.

Syřisskowý 3., *Vel.* *Herb.* syrysskowý, z. B. syřisskowá bylina, Wallstroh, *n.* Mayerkraut, *n.* gallion, *Vel.*

Syrka, *y*, *f.* Schwefelhölzchen, *n.* assula sulphurata; Schwefelfaden, *m.* sulphuratum, od. filum sulphuratum.

Syrkuji, owal, owati, schwefeln, z. B. d. Wolle, sulphure condire, *R.*

Syrnatý 3. schwefelig, schwefelähnlich, sulphureus.

Syrnice, Käsehaus, *n.* Käsekammer, *f.* caseale.

Syrnjk, u, *m.* Käsehorde, *f.* crates casearia; Käsekorb, *m.* fiscina casearia.

Syrný 3. den Käse betreffend, casearius, casealis; 2) käsicht,

Käse enthaltend, caseatus, caseaceus; 3) schweflicht, Schwefel enthaltend, sulphureus, sulphurosus.

Syroba, y, *f.* Waisenstand, *m.* orbitas; s. auch folg.

Syrota, y, *f.* (od. soll es viell. syroba seyn?) Beraubung der Kinder, Eltern, des Gatten, Stand der Verwaisung, *m.* orbitas; 2) *sl.* s. syrotek, vgl. syrotka.

Syrotĕček, ečka, *m. dim.* folg.

Syrotčj 1. Waisen-, insgem. orphanalis, pupillaris; syrotčj dům, orphanotropheum, syr. auřad, curatura pupillorum; syrotčj penjze, dnowé ꝛc. *Pr.*

Syrotek, tka, *m* Waise, Mündel, a. Knabe, orbus, insgem. orphanus u. pupillus; b) Frauenzimmer, orba, orphana, pupilla; *pl.* Syrotcy, eine Parthey der Taboriten.

Syrotka, y, *f. dat.* syrotce, *ol.* Spr. 4, 10. (*B. antiq.*) Vgl. syrota 2).

Syrowatečnost, i, *f.* das Molkige; 2) wässerichte Feuchtigkeit, serum sanguinis, *R.*

Syrowatka, y, *f.* Käsewasser, *n.* od. Molken, serum lactis, auch blos serum, wenn sich lactis verstehen läßt.

Syrowjm, ěl, ěti, schmachten, tabescere? wnitřnosti gich syrowěly, *Com.*

Syrowina, *sl.* surowina, y, *f.* s. syrowost; 2) Fleischseite, *f.* an der Haut, pars cutis interior.

Syrowinka, y, *f.* (že se syrowá gjsti může), Brätling, Süßling (Brödling), *m.* ein breiter ziegelröthlicher Schwamm, gibt weiße, süße Milch, agaricus lactifluus, fungus serosus, lacteus.

Syrownjk, u, *m. sl.* Käsekuchen, *m.* tyrolaganus.

Syrowost, i, *f.* Rohheit, Rohigkeit, *f.* wenn etwas ungekocht ist, cruditas; 2) syrowost žaludka, Unverdaulichkeit des Magens, cruditas.

Syrowý 3. roh, ungekocht, crudus; 2) syrowé dřjwj, naßes Holz, lignum humidum; 3) fig. roh, ungebildet, crudus; surowý člowěk; 4) *sl.* s. syrný 1), 2). S. auch surowatjm ꝛc.

Syrský 3. syrisch, Syriacus, syriaticus, syricus, syrius; Syrská země, Syrien, *n.* Syria.

Syrůbě, ěte, *n.* s. syrotek; 2) s. pohrobek, Nachwaise, posthumus.

Syrup, u, *m.* Syrup, syrupus.

Syrůtče, ete, *n.* s. syrotek 2), *R.*

Syrý 3. verwaiset, orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata.

Syryssté, s. syřissté, *Vel.* 2) *sl.* Lebkraut, *n.* galium luteum.

Sysel, sla, *m.* Spitzmaus, sorex.

1. Syt, s. sytý.

2. Syť, u. sýť, i, *f.* Netz, *n.* zum Fischen, rete; rybářská syť, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; syť na ptáky, Vogelgarn, Vogelnetz, rete aviarium; na sskřiwánky, Klebegarn, Klebenetz, *D.* syti podtrhnauti, d. Netze zuschlagen, retia concludere.

1. Sytář, e, *m.* Siebmacher, *m.* cribrarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -ria; -řský 3. -sstwj ꝛc.

2. Syťař, e, *m.* Garnsticker, retiarius, *D.* -řka ꝛc. wie beym vorh.

†Sýtěnec, nce, *m* zr., hemionitis.

Sytěnný 3. aus Binsen, junceus.

Sytj, *n.* Binse, *f.* juncus, auch scirpus.

Sytjm, il, iti, sättigen, satiare, saturare.

Sytisstě, *n.* ein Ort voller Binsen, juncetum.
Sýťka, y, *f. dim.* v. sýt, Dz. 6, 1.
Sytkář, e, *m.* s. sytář.
Sytko, a, *n.* ein kleines Sieb, cribellum; wlásenné, s. Haarsieb, cribrum e pilis; s. nad nosem, Siebhäutchen ob der Nase, *K.* 2) Siebboden, *m.* fundus cribri; 3) Netz, *n.* alles, was wie ein Netz gestrickt ist, reticulum.
Sýtkowý, sýtkowatý 3. genetzt, Netz-, reticulatus; s-tý čepec, Netzhaube, *f.* vitta reticulata.
Sytno, a, *n. sl. K. Hont.* dno pekla, der Grund der Hölle; kam tam gdeš na sytno! 2) ein Berg im Hont. Kom. Sitno, Szitna.
Syto, sýto, a, *n.* s. seyto.
†Sykonoška, y, *f.* zr., arcyria.
Sytost, i, *f.* Sättigkeit, Sattheit, *f.* satietas, saturitas; 2) Sättigung, satietas, saturitas.
Sytý 3. (*abstr.* syt, syta, syto), satt, satur.
Sywek, wka, *m. sl.* i.e. sywý wůl.
Sywák, a, *m.* eine wasserfarbige Taube; 2) *sl.* wilde Taube, palumbes.
Sywaňa, y, *f. sl.* ein Kuhnahme.
†Sywěnka, y, *f.* zrostl., glaux.
Sywka, y, *m.* (auch sywko, a, *m.*) Schimmel, *m.* equus glaucus.
Sywý 3. wasserfarbig, glaucus.
Sžécy, *obs.* s. spáljm.
Sžeru, *fut.* sežrati, s. zžjrám.
Sžjrám, s. zžjrám.
Szobám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel auflesen, z.B. Fruchtkörner, rostro legere, colligere.
Szobnu, u. szobu, bl, nauti, vorh.
Szořjm, *fut.* iti, *obs.* s. oswjtjm.
Szugi, *fut.* szaul, szauti, den od. d. Schuh ausziehen, exuere.
Szwýkám, *fut.* al, ati, gekaut haben, commasticare, masticando absumere, *Num.* 11, 33.

Š. oder Ss.

Šabla, y, *f. sl.* s. ššawle.
†Ssabreg, e, *m.* zrostl. cuminum.
Ssachmat, schachmat, victus; wezenauli ho ssachmat, giž gest po něm, *Com.*
Šáchor, u, *m. mor.* s. rákosý; 2) *Bercht.* will den cyperus so genannt wissen.
Šachowaný 3. z. B. ssachowané dlaženj, was mit vielen viereckigen Steinen v. verschiedener Farbe ausgelegt ist.
Šáchownice, *f.* Schachbrett, *n.* tabula latruncularia.
Šachta, y, *f.* bess. okno, Schachte, *f.* in Bergwerken, os fodinae.
Šáchy, ů, *m. pl.* eigentlich Schachsteine; 2) od. hra w ssáchy, Schach, Schachspiel, *n.* lusus latrunculorum, lusus regius.
Šacmistr, a, *m.* s. pokladnjk.
Ssacowánj, *n.* Schätzen, Taxiren, aestimatio; 2) Anschlagen, *n.* aestimatio; 3) Erpressen, *n.* (Auflage), *f.* expilatio, *B.*
Šactwo, *K. Cyr.* statt ssatstwo.
Ssacugi, owal, owati, s. procenjm, anschlagen, aestimare: ssacowati, neb cenu vkázati; dům ssacowati, *Pr.* ssacowal sskodu, *K.* prsten ssacowali za 9 set hřiwen, *Vel.* oděw ten za dwakrát sto tisýc ssacowán byl; k swému swědomj a k swé dussi statek swůg possacowati, *Id.* kostjk ssacowán gest w 80ti kopách, *Pr.* ssacowal sskodu, *K.* 2) schätzen, taxiren, aestimare, insgem. limitare; ssacowati a sázeti (*int.* cenu), taxiren, den Preis festsetzen, z. B.

des Fleisches, *Vel.* 3) mit Aufla-gen belegen, tributum impo-nere, *B.* welmi twrdě města ssacowal; že prý páni sedláky neyměň we třech letech gednau ssacowati museji, *Vel.* 4) er-pressen, aussaugen, expilare, pecunia emungere: gak hosti hospodář ssacowati má, *Id.* ssa-cowal ho z welkých peněz (wý-platy), *Id.* nenáležitě z 200 dukátů ho ssacowal.

Ssacunk, u, *m.* Schätzung, *f.* ae-stimatio; 2) Schatzung, Auf-lage, *f.* tributum; ssacunk obe-cnj, publicae exactiones.

Ssadwaser, sru, *m.* Schadwasser, *n.* aqua fortis.

Ssafalýn, u, *m.* s. ssefeljn.

Ssafář, e, *m.* Schaffner, a) Be-sorger, procurator; b) Ver-walter eines Landguts, villi-cus; c) Wirthschafter, admini-ster rei familiaris; d) Aufwär-ter, apparitor; - řka, - řský, - řstwj rc. wie bey pekař.

Ssafel, fla, *m.* *sl.* s. sskopek.

Ssafrán, u, *m.* Safran, *m.* cro-cus, crocum; ss. planý, s. swět-lice 2); maudrý od. krámský ss. *sl.* crocus hortensis; - njk, *a,* *m.* Safranbauer (- Hausirer) in Ungarn, crocarius; - njčka, *y, f.* - inn, *f.* - ria; - ičký 3. rc.

†Ssafránowec, wce, *m.* zrostli-na, memecylon.

Ssafránowý 3. v. Safran, cro-ceus; ssafránowé barwy, sa-frangelb, croceus.

Sschadwaser, s. ssadwaser.

Ssakowý 3. *sl. Göm.* s. wsseligaký.

Ssál, u, *m.* Schale, *f.* patera, lanx, *K. Cyr.* picý ssál, Trink-schaale, *Syl.* 2) das innere Stück vom hintern 4tel Ochsen, *R.* 3) † od. oděwacý plachta, Schal, *m. P*

Ssala, *y, f.* kdež gest kyz, länglich-tes Stückchen Erz, Schalen, *pl.* crustae, *pl. Vel. N., R.*

Salamagka, *y, f. sl. Lypt.* Schaf-hirtenpfeife; vgl. ssalmage.

Salanda, *y, f.* Schalande, *sl.* *Nitr.* ein (großes) Gesindezim-mer. (S. auch palanda?)

Salawáry, s. ssarawáry.

Ssalba, *y, f.* Täuschung, Blen-dung, *f.* ludificatio; Betrug, *m.* fraus.

Ssalebný 3. täuschend, *Com.*

†Ssáleženka, *y, f.* zr., lecidea.

Ssálka, *y, f. sl.* s. ssálek, lku, *m.*

1. Ssalek, lka, *m.* (od. ssalk), Schalk, scelus, improbus: na-klonj se k mladým ssalkům, *K.*

2. Ssálek, lku, *m.* Schale, *f.* ein flaches Geschirr, patera, lanx.

Ssálenj, *n.* s. ssalba.

Ssálenina, *y, f.* betrügliche Dinge.

Ssálený 3. getäuscht, ludificatus; 2) *sl.* s. ssjlený; 3) wüthend, ra-send, unsinnig, furibundus: ssáleným beykům owrzen; 4) unsinnig machend: ssálené pá-lené; ssálené hauby, *sl.*

Salessnj 1. z. B. ssalessnj mjska, Sauceschüßel, acetabulum, *Syl.*

Sálič, e, *m.* Täuscher, ludifica-tor; Betrüger, deceptor.

Sáljm, il, iti, täuschen, ludifica-ri; betrügen, decipere.

II. *rec.* ssáliti se, s. blázniti se a); 2) wüthend, rasend, un-sinnig seyn, furere.

Sáliwý 3. täuschend: ss-wý sen.

Ssalmage, *f.* Schalmey, *f.* etwa fistula, gingrina, ae, *f. R.* li-tuus, *Vel. N.*

Salomaunek, nku, *m.* Eisenhüt-lein, *n.* napellus.

Salowačky, *f. pl.* Schollbretter, (Maur.) asseres arcui in-cumbentes.

Salsse, *f.* Salse, Tunke, (Sauce), *f.* lactuca, (embamma, *n.*).

Sſalwěg, e, *f.* Salbey, *f.* salvia; hornj ſſalwěg, *sl.* Scharlachkraut, *n.* salvia sylvestris; planá ſſ., wilde Salbey, salvia pratensis, *hung.* vad fejér sállya.

Sſalwěgnj 3. Salbey-; ſſalwěgnj liſtj, ſſalwěgnj wjno.

Sſamáda, y, *f.* Schamade, *f.* deditionis signum tympani.

Sſámám, al, ati, tappen, palpare, *B.* ſſámánj potmě, *K.* gakobychom očj neměli ſſámáme; w temnoſtech a bludjch ſſámati, *K.*

Sſamlat, u, *m.* Camelot, Schamlat, pannus undulatus od. cilicius, ex pilis cameli: ſſamlat z ſrſti welblaudowé dělagj; ſſamlat s wodau, gewäſſerter C., pan. undulatus subtilior; -towý 3. v. Camelot.

Sſamloſt, i, *f.* ſ. ſſamlat? *Ryb.*

Sſamrha, y, *f.* Kreiſel, turbo, Brummkreiſel, *m.* trochus, *Com.* 2) Drehrad, *n.* rota versatilis; 3) *sl.* ſ. čamrda.

Sſanc, e, *m.* u. ſſanec, nce, *m.* Schanze, *f.* vallum; fig. w ſſanc ſaditi, ſázeti, wagen, jacere aleam; b) in d. Schanze ſchlagen, i. e. nicht achten, projicere, negligere, *B.* w ſſanc ſázeti gméno ſwé, *Com.* hrdlo ſwé, *K.* ſýlu y žiwot; ſwau wlaſt; poſlednj ſſanc o ſwobodu metati; duſſe gegich wždy na ſſancých ſtogj, *Com.*

Sſanckorb, u, *m.* (*obs.*) Schanzkorb, *m.* corbis munitorius, *Co.*

Sſanda, y, *f.* Achſelſeil, *n.* *D.*

Sſanobný 3. *sl.* ſparſam, parcus.

Sſantawý 3. ſ. křiwonohý *Com.* *D*

Sſancugi, owati, ſchanzen, *Syl.*

Sſantročjm, il, iti, ſſibalſtwj prowodjm, in *K.* Betrügereyen treiben; b) Schleichhandel treiben, (kaudern, *D.*) negotiationem furtivam exercere; c) kippern? ſ. ſſantročnjk; -čenj, *n. verb.* ſ. ſſantroctwj.

Sſantročka, y, *f.* Schleichhändlerinn, *f.* negotiatrix furtiva.

Sſantročký 3. ſchleichhändleriſch, betrügeriſch: ſſantročký, laupežný, lſtiwý zyſk, *K.*

Sſantročnjk, a, *m.* ſ. ſſibal; b) Schleichhändler, negotiator furtivus; (c) nach *D.* auch Kipperer, - removens, vel adulterans monetam bonam: lichewnjk aneb ſſantročnjk, *Vel.*

Sſantroctwj, *n.* ſ. ſſibalſtwj, *K.* b) Schleichhandel, negotiatio furtiva: lſtmi, ſſantroctwjm ſe žiwiti, *K.* b) Kipperey? ſ. vorh.

Sſantrok, u, *m.* vorh. 2) *gen.* a, ſ. ſſantročnjk?

Sſantugem, owal, owati, *sl.* Muthwillen treiben, ſchökern, petulantem esse, lascivire.

Sſanugi, owal, owati, ſſetřjm, z. B. Geld, ſich, Menſchen, parcere, z. B. alicui: ſſanowali ho, *K.* Legátůw neuſſanuge, *Vel.*

Sſarakle, *f. pl.* *sl.* ſ. ſſkrakličky.

Sſarapata, y, *m.* *sl.* *K.* *Hont.* ſ. ſſaſſek.

Sſarapatka, y, *f.* eine kleine alte böhm. Münze; člowěk který za ſſarapatku, za tři haléře neſtogj, homo triobolaris, *Syl.* 2) altes Zeug?

Sſarawáry, *m. pl.* *sl.* (ein oriental. Wort), ungariſche tuchene Beinkleider, deren Obertheil aus Leder beſteht; *russ.* 'sarawáry, breite Hoſen.

Sſarhan, u, *m.* Riedgras, carex.

Sſarha, y, *m.* *sl.* ſ. ſſerha.

Sſařina, y, *f.* ſſáſſj, ſ. rakoſý.

[illegible] f. Schaale, f. am Wa-
[illegible] capula; přednj, zadnj ss., hintere Schaale, ca-
[illegible] anterior, posterior.
[illegible], a, m. sl. s. hospodářjček
[illegible] Drache (v. Papier).
[illegible] b) [illegible], m. Scharlach, m. a) Scharlachfarbe, f. coccum; b) scharlachenes Tuch, coccum, coccinum; c) scharlachenes Kleid, purpura: ssarlatem králowským přikryti; d) In K. zu Ex. 25, 4. 26, 1. wird es durch zlatoblaw erklärt, s. čerwec;
[illegible]owý 3. scharlachen, v. Scharlach, coccineus, coccinus;
[illegible] barwa, s. ssarlat a).
Šarowá wěc, Schärkluft, f. krummer Gang, m. venula venis sensim se jungens.
Šarssant, a, m. (ol.) Sergeant, m. armiductor, R.
Šarssaun, u, m. meč dlauhý, Schlachtschwerd, n. spatha, veretrum.
Šart, u, m. Scherflein, n. numulus, Mar. 12, 42. 2) gelbe Farbblume, f. ferula, Vel. N.; pl. ssarty, Scherten (Bergb). laminae aereae.
Šarwanec, nce, m. sl., Scharwenzel, Haselhans, ardelio.
Šarwátka, y, f. s swada, u. rwanice; 2) Scharmützel, n. pugna levis.
Ssárys, e, m. Scharisch, ein Marktflecken im Schár. K.; Ssarysská stolice, d. Scharoscher Gespannschaft, comitatus Sárosiensis.
Ssassek, ssa, m. otřesstěný, pochabý člowěk, Narr, Stocknarr, m. Fatznarr, Hanswurst, sannio.
Ssássj, n. mor. s. rákosý, scirpus.
1. Ssasska, y, f. pochabá řeč; pl. ssassky, Narrenspossen, s. frassky: s lidem sy přediwné ssassky wedli, Hlasatel České.
2. Ssásska, y, f. sl. s. kobylka 2).
Ssassko, a, m. sl. s. ssassek.
Ssasskugi, owal, owati, bláznit, Possen treiben, fasern, fatzen, zoteln, haseliren, einen Fatznarren machen, nugari, sannionem agere.
Ssat, u, m., sl ssata, y, f. Tuch, n. ein Stück leinenen Zeuges, z. B. zum Umbinden, pannus, linteum, pannus linteus; potnj ssat, od. ssat k stjrání potu, Schweißtuch, n. sudarium; 2) Kleid, Kleidungsstück, n. ssat po domácku, Hauskleid, n. vestis domestica; pl. ssaty s. ssatstwo; ložné ssaty, Bettgewand, n. lectisternia, pl., Cyr.
Ssata, y, f. sl. vorh.
Ssatan, a, m. s. čáp, Vel. N.
Ssatečky, pl. mor. s. ssaty.
Ssátek, tku, m. z. B. ssátek vtěracý, Wischtuch, Schweißtuch, Schnupftuch, n. sudarium, muccinium; ssátek na krk, od. s krku, Halstuch, n. collare.
†Ssater, u, m. zrostlina, gypsophila, (ist eigentl. russisch).
Ssatjm, il, iti, kleiden, vestire; - se, sich kleiden, se vestire.
Ssatinka, y, f. mor. s. ssaty.
Ssatka, y, f. sl. dim. v. ssata; 2) Tüchlein.
Ssatlawa, y, f. Kerker, m. carcer, Vel.
Ssatlawnj 1. z. B. ss-nj hospodář, Kerkermeister, magister carceris.
Ssatnj 1. z. B. ssatnj čerw, Kleidermotte, f. tinea, teredo; ss. truhla, Kleiderkasten, m. arca, od. cista vestiaria.
Ssatnice, f. Kleiderkammer Garderobe, f. vestiarium.
†Ssatnjk, u, m. Kleiderschran

m. scrinium vestiarium, (projectirt v. D.)

Ssatný 3. mit Kleidern versehen, kleiderreich, vestitus, vestitu provisus.

Ssátor, u, m. sl. & russ. s. stan.

Ssatstwo, a, n. Kleidung, f. das, womit man sich kleidet, Kleider, vestimentum, vestitus.

Ssauff, u, m Schufe, f. capula; ssauffy piwowarské, kleine Schufen, haustra minora, pl.

Ssaulám se, al, ati se, sich herum schleppen, reptare: taulati a ssaulati se, Lomn.

Ssaur, ssaurem? od ramene kyčlu ssaurem protknul, R. 2) sl. Nitr. ssaur, u, m. Drüsenkrankheit am Halse des Viehes.

Ssaurek, rku, m. Hodensack, m. scrotum.

Ssaustačka, y, f. prkénko s držadlem, Scheibe, bey dem Tuchscherer, tabella crispatoria.

Ssaustám, al, ati, reiben, reibend berühren, streifen, terere; tělo popelem ssaustati; rohljčky ssaustati, d. Kipfel, (Hörnlein) schieben, protrudere arculata, R. ein Geräusch od. Getöse machen, besonders mit den Füßen, strepere, strepitare: vmj nohama ssaustati, er weiß einen Fußkratzer zu machen, Com.

Ssaustánj, n. Reiben, n. tritus: wlk od ssaustánj, z gezděnj na koni gest, Com. 2) Rauschen, Geräusch, n. strepitus.

Ssaustj, n. drobné listnaté roždj, Reißholz mit Laub; 2) Kukurutzblätter u. dgl.

Ssaustnu, fut. tnauti, s. ssaustám; b) někoho, jemand prellen.

Ssawlat, u, m. folg. (wenig übl.)

Ssawle, f. křiwolaký meč, Säbel, m. acinaces, ensis falcatus.

Ssawlsspeysar, fors Schwerdtfeger, faber gladiarius.

Ssawlugi, owal, owati, säbeln, niedersäbeln, acinace caedere, trucidare: ssawlugi, koho potkagi, Com.

Ssawrugi, owal, owati, plátno, d. Leinwand ausgleichen, ausdehnen, telam planando extendere.

Ssčjm, ssčal, ssčáti, sl. s. sstjm.

Ssčáp, a, m. sl. ein daumdicker, langer, grader Schößling (Stab), virga crassior.

Ssčáwa, y, f. sl. s. sstáwa.

Ssčeňa, ata, n. sl. s. sstěně.

Ssčet, i, f. sl. s. sstět.

Ssčikám, al, ati, sl. s. sstkám.

Ssčiwalnjk, u, m. obs. (ital. stivale), s bota.

Ssebestyan, a, m. Sebastian, Sebestianus.

Ssebjř, e, m. Severus, Vel.

Ssebřjnky, ů, m. pl. s. ssibřjnky.

Ssechtár, a, m. sl. Melkkübel, mulctrale; croat sehtarka.

Ssede át (ol. ssestidcat), gen. ssedesáti, sechzig, sexaginta; po ssedesáti, je sechzig, jeder, (jedem) sechzig, sexageni.

Ssedesaterý 3. sechzigfältig, sexagintaplex.

Ssedesátiletý 3. sechzigjährig, sexaginta annorum.

Ssedesátkrát, adv. sechzigmal, sexagies.

Ssedesátnjk, a, m. Sechziger, sexagenarius; 2) gen. u, eine gewiße Münze, Vel.

Ssedesátý 3. 60ste, sexagesimus.

Ssediny, f. pl. graue Haare, canities, cani, cani capilli.

Ssediwec, wce, m. Graubart, Graukopf, m. ein Mann mit

grauen Haaren, senex canis praeditus, senex caput.
Ssediwek, wku, m. s. mořsky pelyněk.
Ssediwjm, ěl, ěti, grau werden, canescere.
†Ssediwka, y, f. zrostl., ballota.
Ssediwý 3. grau, a) der Farbe nach, canus, auch glaucus; b) vor Alter, canus; zmodra ssediwý, graublau, glaucus; - wost, i, f. d. graue Farbe einer Sache, canities.
Ssedý 3. wasserfarbig, glaucus, pullus; ssedý kůň, Apfelschimmel? equus glaucus, *D.*
Ssesselin, u, m. cýlnjk, krátký prosstjp neb ssjp k wyhazowánj, tuley, Wurfspießlein, n. Schäfflin, verutum, tragula, jaculum, spiculum, *Syl.*
Ssefrana, y, f. Nahme der Ziege.
Ssestar, *sl.* s. ssechtár.
Ssel, er ging, s. gdu.
Sseligaký 3. *sl.* s. wsseligaký:
Sselma, y, f. Bestie, f. bestia, bellua; 2) od. padauch, Schelm, Schurke, m. infamis, fraudulentus: sselmů nadáwati někomu; wybraná sselma, ein Ausbund der Schelmerey, *D.*
Sselmjček, čka, m. *dim.* vorh.
Sselmowský 3. Schelm-, schelmisch
Sselmowstwj 3. Bubenstreich, m. Schelmerey, f. nequitia.
Sselmowý čas, *ol.* Pestzeit.
Sselmugi, owal, owati, jemanden einen Schelm heißen, infamem dicere.
Ssemný 3. falsch, falsus, *Ryk.*
Ssemrám, ssemru, ral, rati, murren, murmurare.
Sseneček, čku, m. *dim.* v. folg. 1).
1. Ssenk, u. ssenk, u, m. Schenke, f. caupona; 2) Schank, m. educilatio; 3) *obs.* s. dar.
2. Ssenk, a, m. Schenk, m. pincerna, pocillator; 2) od. krčmář, Schenkwirth, caupo, *Gen.* 40, 20. 41, 9.
Ssenkéř, e, m. s. ssenkýř.
Ssenkowna, y, f s. ssenk, u, m.
Ssenkownj 1. z. B. dům, vorh.
Ssenkugi, owal, owati, schenken, zapfen, Bier, Wein, vendere, educilare; 2) (*obs.*) schenken, donare: od starých dary brala, a mladým ssenkowala, *Klat.*
Ssenkýř, e, m. - řka, s. krčmář.
Ssentyš, *obs.* Schenktisch, Tisch.
Sseplák, ssepłaun, a, m. Lispler, blaesus; - čka, y, f. - inn, f. -sa.
Sseplawý 3. lispelnd, undeutlich redend, blaesus; - wě, *adv.* - wost, i, f. Lispeln, n.
Sseporjm se, il, iti, *sl.* sich empor arbeiten.
Ssept, u, m. Flüstern, Geflister, n. susurrus; *pl.* ssepty, Gelispel, n.
Sseptám, ssepcy, tal, tati, flüstern, susurrare; do ucha, ins Ohr, insusurrare ad aurem.
Sseptawý 3. was flüsternd geschieht, tacitus: sseptawá mffe, stille Messe; sseptawá zpowěd; - wě, *adv.* sseptawě a nesrozumitedlně mluwj, *K.*
Sserad, u, m. nečistota, Unrath, Unflath, m. sordes: sseradowé městisstj tekau; zbytečnosti a sserády slezyny; sserady a zpotwořilosti zplodití.
Ssereda, y, f. Scheußlichkeit, f. foeditas, turpitudo.
Sserednjm, ěl, ěti, häßlich werden, deformis fio.
Sseredjm, il, iti, verhäßlichen, deformare, foedare.
Sseredný 3. scheußlich, garstig, häßlich, foedus, turpis; -dně, *adv.* foede, - iter; - nost, i, f. - keit, - keit, f. - foeditas, - itudo.

Sserha, y, m. Büttel, s. biřic.
Sserhowna, y, f. d. Wohnung des Büttels; 2) s. ssatlawa.
Sseřj se, sseřilo se, sseřiti se, es dämmert, es wird dämmerig, a) es fängt an dunkel zu werden, incipit crepusculum, tenebrescit; b) es fängt an Tag zu werden, lucescit, luciscit: fig. pomalu se gim sseřj a swità, Com.
†Sseřjk u, m zrostlina, syringa, (ist eigentl. russisch).
Sserm, u, m. s. ssermowánj, n.: kratochwile w honbách, w ssermu, Cyr. ssermy obecnjch pomluw, Com. 2) fig. Gaukeley, f. Gaukelpossen, pl. praestigiae, pl. ne něgakými ssermy modlá-ských chrám očistiti, K.
Ssermicýř, e, m. lehce oděný wogák, leichter Soldat, veles.
Ssermiclugi, owal, owati, scharmützeln, velitare: z daleka ssermicluge, Cyr.
Ssermowánj, n. Fechten, n. vibratio gladii &c.
Ssermugi, owal, owati, fechten, vibrare gladium, lanceam: mečem ssermowati, Cyr. 2) schwingen, (neutr.) vibrari: ssermugjcý okolo mne kyg, Com.
Ssermýř, e, m. Fechter, gladiator; -řský 3. Fecht-, Fechter-, gladiatorius: ss-ská sskola, Fechtschule, palaestra; ss-ský plac, s. ssermýrna; -řstwj, n. Fechtkunst, f. palaestra, ars palaestrica.
†Sermýrna, y, f. Fechtplatz, Fechtboden, m. agon, Com.
Ssero, a, m. Abenddämmerung, f. crepusculum; 2) Morgendämmerung, diluculum; k sseru, um d. Zeit der Abend- od. Morgendämmerung.

Ssery 3. (abs. ssero), ein wenig dunkel, subobscurus; sserá aneb zemnatá barwa, Erdfarbe, f. 2) schwärzlich, subniger: černé aneb sseré raucho, K. sserá sukně, Com. 3) ein wenig hell, sublucidus; -rost, i, f. subst.
Ssesselina, s. ssessulina.
†Sessmjk, u, m. zrostlina, jasminum, (ist eigentl. russisch).
Ssessulina, y, f. s. lusstina.
Ssessulinowatý, ssessulinatý, 3. s. lusstinowatý.
†Ssesselinatina, y, f. Hülsenfrucht, legumen.
Ssest, gen. ssesti, sechs, sex; půl ssesta, sechsthalb, quinque et semis.
Ssesták, u, m. Sechser, eine Münze, semigrossus; 2) s. unter oko.
Ssesternásobný 3. sechsfach, sextuplex.
Ssestero, abstr. folg.
Ssesterý 3. sechserley, a) v. sechs Arten, sex generum; b) sechs, sex.
Ssestidennj 1. sechstägig, sex dierum.
Ssestidjlný 3. sechstheilig, hexaplus: biblj ssestidjlná, d. Krali̇ger Bibel in 6 Bänden.
Ssestihranatost, i, f. folg. - nost.
Ssestihraný 3. sechseckig, hexagonus; - nost, i, f. Sechseck, n. hexagonum, sexangulum.
Ssestiletý 3. sechsjährig, sex ennis, sex annorum.
Ssestiměsýčný 3. sechsmonathlich, semestris.
Ssestina, y, f. der sechste Theil, sexta (pars).
Ssestineděle, j, f. pl. Sechswochen, z. B. w ssestineděleh býti, Sechswochen halten, in den Sechswochen liegen, puerperio cubare.

Sfestinedělka, y, f. Sechswöchnerinn, f. puerpera.
Sfestipanský 3. z. W. auřad, Sechsherrnamt, n. sfestipanský aukednjk, Sechsherr, (aedilis?) Pr.
Sfestiprstý 3. sechs Finger habend, sedigitus.
Sfestistý 3. sechshundertste, sexcentesimus.
Sfestka y, f. eine Sechse, senio.
Sfestkrát, adv. sechsmal, sexies.
Sfestmecýtma, sechs u. zwanzig, -tmý 3 sechs u. zwanzigste, vicesimus sextus.
Sfestnáct, gen. sfestnácti, sechzehn, sedecim, sexdecim.
Sfestnáctiletý 3. 16jährig, 16 annos natus, sedecennis.
Sfestnáctka, y, f. d. Zahl sechzehn.
Sfestnáctkrát, -te, adv. sechzehnmal, sedecies.
Sfestnáctý 3. der, d., das sechzehnte, sextus decimus.
†Sfestnatý 3. senus, Bercht.
Sfestorаký 3. sl. s. sftesternásobný.
Sfestý 3. sechste, sextus.
Sfet, a, m. Geck, alter Narr?
Sfetek, tka, m. ein kleiner Hausgott, lar, D. 2) adj. 3. term. all, omnis, gen -tkého, sl. s. wsfecken.
Sfetina, y, f. sl. Góm. Laub, Zweige v. Nadelholz, frondes acuminatae.
Sfetlinky, pl. Schäffte, beym Tuchmacher, retinacula, pl.
Sfetřenj, n. s sfetrnost.
Sfetřjm, il, iti, něčeho, u. na něco, auf etwas Acht haben od. geben, beobachten, attendere; 2) mit u. ohne Genit. sparen, schonen, parcere; 3) cum gen. sein Augenmerk richten, sorgen, besorgt seyn, curae cordique habere, Syl. Cyr.
II. rec. sf-ti se, cum gen. aut praep. před, sich hüten, in Acht nehmen, cavere sibi, B. Com. před mhau a powětřjm plihým se sfetřiti.
Sfetrný 3. aufmerksam, attentus; achtend, achtungsvoll, observans; b) cum gen. beobachtend, observans: práwa sfetrný, Vel. 2) häuslich, wirthschaftlich, diligens, frugalis; sparsam, parcus; 3) bescheiden, modestus, Lesch. -ně, adv. aufmerksam, achtungsvoll, attente, intente, observanter; 2) f-ter, d-ter; 3) -ste; -nost, i, f. Aufmerksamkeit, attentio; Achtung, cultus, observantia: sewssj vctiwau sfetrnostj odbáwám tu knihu, Cyr. laskawá sfetrnost, Id. b) Beobachtung, observatio; 2) Häuslichkeit, Sparsamkeit. f. frugalitas, diligentia, parsimonia; 3) Bescheidenheit, modestia.
Sfew, gen. sfwu, m. Naht, f. sutura: sfwy hlawy, d. Nähten des Hauptes, suturae cranii.
Sfewčjk, a, m. unbedeutender Schuster.
Sfewčjm, il, iti, ein Schuhmacher seyn, Klas. Český.
Sfewcowský 3. den od. d. Schuster betreffend, sutorius, sutrinus; sf-ské řemeslo, folg.; sf-ské černidlo, Schusterschwärze, f. atramentum sutorium.
Sfewcowstwj, n. Schuhmacherhandwerk, Schusterhandwerk n. als Metier, sutrina, ars sutrina, insgem. opificium sutorium.
Sfewerom, sl. adv. quer, oblique: sfewerom hewerom, s. křjžem krážom, unter křjž.
Sfeyb, u, m. folg. Vel. N.
Seyba, y, f. (obs.) Schleifscheibe, orbis.

Sseyd, u, *m*. Bevortheilung, fraus: na sseyd opatřený.
Sseydjř, e, *m*. s. sstdjř.
Sseytroch, u, *m*. Kelle, Schoßkelle, *f*. am Wagen, capsa currus.
Sseywle, *f*. Scheibe, *f* (Bergw.), orbis, trochlea; -lowý, Scheibe-, z. B. sseywlowé dřewo.
Ssjalený 3. *sl*. s. sstlený.
Ssjaljm, il, iti, *sl*. s. sstáljm.
Ssjřa, y, *f*. *sl*. Pferdheerde, *f*.
Sstbačka, y. *f*. *sl*. s. sslehačka.
Sstbal, a, *m*. (vgl. sstbám), Schalk, a) ein listiger Mensch, versutus: ein alter Durchtriebener, veterator; b) ein betrügerischer Mensch, impostor, fraudulentus.
Sstbalský 3. schalkhaft, a) listig, versutus; b) betrügerisch, fraudulentus; -sky, *adv*. -te; b) -nter.
Sstbalstwj, (beſſ. als sstbalstwo), *n*. Schalkheit, *f*. a) List, *f*. versutia; b) Betrug, *m*. betrügerisches Wesen, fraus; ist es eine einzelne Handlung, dolus.
Sstbalugi, owal, owati, schelmisch thun, schäkern, nugari; 2) betrügerisch thun, defraudare, praevaricari.
Sstbám, al, ati, *sl*. & *mor*. s. mrsstám, (daher sstbal, gleichsam wysstbalý (z města), u. sstbenice, kde zločince sstbáwagj). Man sagt auch: sstbá mi snjh do twáře, der (fallende) Schnee schlägt mir ins Gesicht.
Sstbenec, nce, *m*. *sl*. s. sstbeničnjk.
Sstbenice, *f*. Galgen, *m*. zum Henken, patibulum.
Sstbeničnjk, *a*, *m*. Galgendieb, Galgenschwengel, Galgenvogel, Galgenschelm, Galgenstrick, *m*. der den Galgen verdient hat, patibulo dignus, trifurcifer.
Sstbenka, y, *f*. Brunnengalgen, *m*. gabalus, *Vel*. *N*. 2) *sl*. s. sstbenice.
Sstbnu, *fut*. nul, nauti, einmal hauen, caedere.
Sstbřinek, nku, *m*. üblicher, *pl*. sstbřinky, Possen, Schurpfeiferey, Faseley, *f*. nugae, *Com*. cýrkew od pletich a sstbřinků antykrystowých očistiti.
Sstbrinkugem, owati, *sl*. herum fechten, Possen treiben.
†Sstcha, y, *f*. zrostl., empetrum, (ist eigentl. russisch); -chowitý d. empetreus.
Sstchořjm, iti, *sl*. s. sfuchořjm.
Sstchta, y, *f*. Schichte, *f*. (Bergb.) opera; 2) *sl*. s. wrsstwa, u. hranice.
Sstcý 1. Näh-, z. B. sstcý gehla, Nähnadel, *f*. acus ad suendum, auch blos acus, wo es sich verstehen läßt.
Sstdjm, il, iti, vexiren, a) plagen, mißhandeln, vexare; b) necken, seinen Spaß haben, ludere, illudere; üblicher 2) vervortheilen, fraudare, defraudare, circumvenire.
Sstdjř, e, *m*. Bevortheiler, Betrüger, *m*. defraudator; -řka, y, *f*. -inn, -inn, *f*. -trix; -řský 3. betrügerisch, fraudulentus; -řstwj, *n*. Betrügerey, Bevortheilung, fraus, fraudatio.
Sstdlář, e, *m*. Ahlenmacher, *m*. subularius; -řka, -inn, *f*. -řský ꝛc.
Sstdlo, *n*. sstdlo, a, *n*. Ahl, *m*. (ein Schusterpfriem), subula; sstdlo w pytle, a kurwa w domě nemohau se tagit, *prov*. *Syr*. 2) s. moteylice 1), d. Nymphe, *D*. 3) sykora, d. langgeschwänzte Meise, parus caudatus.
Ssjf, u, *m*. beſſ. lodj.
Sstfljk, u, *m*. *sl*. Lebkuchen.
Ssjst, u, *m*. násada ručnice, Büch-

ſenſchaft, *m.* etwa scapus sclopetarius, *D.*

Sſiſtář, e, *m.* Büchſenſchafter, effector scaporum sclopetariorum; - řka, řſký ꝛc. wie bey pekař.

Sſigačka, y, *f. sl.* Nähküſſen, *m.* pulvillus serviens suendo.

Sſigám, al, ati, *sl. fr.* v. ſſigi.

Sſige, *f.* Genick, *n.* cervix; 2) Eingang in den Keller, Kellerhals, *m.* ostium cellae, *D.* & *sl.*

Sſigi, ſſil, ſſjti, *imper.* ſſi, nähen, suere; geden ſſige, druhý pára, *prov.* der eine baut, der andere reißt nieder.

1. Sſik, u, *m.* Schlachtordnung, *f.* acies militaris; ſſik bitewnj, *Vel.* ſſik ſwůg zſſikowal, *Cyr.* gjzda bez ſſiku za nepřátely ſe hnala; ſſik welblaudařſký, *Cyr.* fig. zmáſti někomu ſſiky, *prov.* circulos alicujus turbare; 2) überhaupt Ordnung, *f.* Anſtalten, series, *Bar.* 3, 34.

2. Sſjk, u, *m. sl.* Drath; 2) ſchlechte Borten, (Flittergold): pártice ſſikowé.

Sſikau, *adv.* ſchräg, oblique, *R.*

Sſikem, *adv.* vorh. *D.*

Sſikmak, *sl.* ſ. ſſikymiky.

Sſikowánj, *n.* Stellung in Ordnung, dispositio.

Sſikownice, *f. sl.* Zubringerinn, d. d. Dienſtmägde zubringt.

Sſikowný 3. anſtändig, angemeſſen, aptus, convenies, *D.*

Sſikugi, owal, owati, in Schlachtordnung ſtellen, disponere aciem; 2) behandeln, verrichten, unter Händen haben, reguliren, tractare rem; 3) wohin bringen, ſchaffen, *K.* ſ. wyſſikugi.

II. *rec.* ſſ-ati ſe, ſich rüſten, armare se: ſſikowati ſe proti někomu; 2) anpaſſen, convenire, *Syl.* 3) ſich geziemen, decere; 4) beſſ. přiházý ſe.

Sſiký 3. ſchief, ſchräg, obliquus, *R.*

Sſikymiky, ů, *pl. sl.* heimliche Ränke, artes.

Sſjlenec, nce, *m.* ein Aberwitziger, Wahnſinniger, vesanus.

Sſjlený 3. wahnſinnig, raſend, vesanus, amens, delirus, Dz. 9, 7. - ně, *adv.* - noſt, i, *f.* Wahnſinn, *m.* Raſerey, *f.* vesania, delirium.

Sſilhám, al, ati, ſchielen, ſchief ſehen, limis tueri oculis.

Sſilhawý 3. ſchielend, z. B. limis intuens; iſt es ein Naturfehler, strabo, paetus; - wě, *adv.* z. B. - wě hleděti.

Sſjljm ſe, iti, ſ. bláznjm ſe, a).

1. Sſilink, u, *m.* ſ. pardus, *Syl.* 2) Schilling, *m.* ein Maß v. 6 Schubkarren Erz, (Bergb.)

2. Sillink, u, *m.* Schilling, *m.* assis, *Syl.* 2) ſ. tucet, *Com.*

Sſimle, Schemel, (Bergb.), dens suculae, *Vel. N.*

Sſimon, a, *m.* Simon, Simon.

Sſimrám, al, ati, kriebeln, jucken, prurire: ſſimrá mi co ſy w noſe, es kriebelt mich etwas in der Naſe, nasus mihi prurit, *D.* 2) krabbeln, (*neutr.*) titillare, fricare.

Sſjn, u, *m.* Schiene, *f.* z. B. des Rades, canthus; 2) woraus d. Thaler ꝛc. geprägt werden, *Vel.*

Sſjna, y, *f.* loktowá koſt, Armſchiene, *f.* radius, auch bey Aerzten, socile minus.

Sſindel, e, auch a, *m.* (*acc.* ſſindely, *Vel.*) Schindel, *m.* scandula, scindula.

Sſindelák, u, *m.* Schindelnagel, clavus scandularius.

Sſindelář, e, *m.* Schindelhauer,

Schindelmacher, m. scandularius.

Sſindelnj 1. Schindel-, scandularius.

†Sſindelnice, f. zr., imbricaria.

Sſjnek, nku, m. ſ. cýpek.

Sſinowý 3. z. B. ſſinowý hřeb, Schiennagel.

Sſintowka, y, f. Karſten, n. pastinatio.

Sſintowačka, y, f. ſ. krace, D.

Sſintugi, owal, owati, karſten, (aufgraben, auflockern), pastinare, Vel.

Sſinu ſe u. ſebau, fut. nul, nauti, ſich lenken, weichen, flectere se.

Sſjp, u, m. Geſchoß, n. Pfeil, m. sagitta, telum: fig. ſſjpy gedowaté, které ohněm zloſti proti newinným kugj, ſtrogj, ocelugj, braušý, na hlawy gegich obracý, B. K. ſ. auch naſadjm 8); wlaſký ſſjp, ſ. polewka wlaſká, Vel.

Sſjpák, u, m. ſ. křemelák, D.

Sſjpek, pku, m. Hagedorn, m. Hageroſe, f. Hagebuttenſtrauch, m. rosa canina, Linn. od. cynosbatus; 2) Hagebutte, f. bacca cynosbati.

†Sſjpeňka, y, f. zr., sagittaria.

Sſjpjm, il, iti, sl. ſich dunkel erinnern: ſſjpjm toho člowěka w mém chlapectwj.

Sſjpinka, y, f. ſ. ſſjpek 2), D.

Sſjpka, y, f. ſ. ſſjpek 1), Harant; 2) sl. ſ. ſſjpek 2), hung. csipke.

Sſjpkowý 3. z. B. ſſjpkowá růže, Hageroſe, Heckenroſe, f. rosa canina, cynosbatus.

Sſjř, f. ſ. ſſjřka 1); 2) ſ. ſſiroce.

Sſiráčnjk, a, m. Hutmacher, pileator; -čka, y, f. -inn, f. -trix; -čký 3. ctwj, ſ. klobaučnjcký, klobaučnjctwj.

Sſirák, u, m. sl. Hut mit Stolpen, pileus.

Sſirán, u, m. sl. Nachttopf, m. matula.

Sſirawa, y, f. sl. ſ. ſſjřka.

Sſiričár, a, m. sl. ſ. halenář.

Sſiřice, sl. Bauermantel, m.

Sſiřjm, il, iti, breiten, ausdehnen, verlängern, dilatare, B. 2) länger ſprechen, im Reden umſchweifen, ambagibus uti: o něčem ſſjřiti, Cyr. Přjd. XI. 146

Sſjřka, y, f. Breite, f. latitudo; 2) sl. kleines Trinktöpfchen.

Sſjřky, adv. sl. ſ. ſſiroce.

Sſiroce, adv. comp. ſſjře, ſſjř, ſſjřegi, superl. neyſſjře, neyſſjř, neyſſjřegi, breit, late.

Sſiročina, y, f. Axt, f. der Zimmerleute, ascia.

Sſiroká, é, f. sl. Nitr. Beyſtandsfrau der Braut, u. gleichſam Hochzeitvorſteherinn, f. testis; b) anderwärts Brautmutter.

Sſiroko, adv. ſ. ſſiroce; ſſiroko daleko, weit u. breit, longe lateque.

†Sſirokohlučný 3. weitſchallend, late sonans: ſſ-čné moře, θαλασσα ηχησσα, P. Il.

Sſirokonohý 3. breitbeinig, pansa.

Sſirokonoſý 3. ſ. pleſkonoſý, Syl.

†Sſirokoſlaupka, y, f. zroſtlina, pterostylis.

Sſirokoſt, i, f. Breite, f. latitudo.

†Sſirokowládný 3. weitherrſchend, 'ευρυκρειων, Neg. Il.

Sſiroký 3. comp. ſſirſſj, superl. neyſſirſſj, breit, latus; ſlowo ſſirokého wyznamenánj, K. w ſſirokau řeč ſe nedáweg s neſmyſlným, B. gak ſe to dálo, ſſirſſjmi ſlowy (weitläufiger) wyprawuge, K. ſſirokým mluwenjm bude tě zkauſſeti, B.

Sſiroň, ě, m. sl. Lypt. kagla, ein

[illegible] mit breiten niedrigen [illegible].

Sſſirolnobitné moře; πολυφλοίσβοιο 9. *P. Il.*

1. Sſſirý 3. ſ. ſſirý u. pauhý: ohléda- li ſme hág w ſſirém poli, *Wrat.*

2. Sſirý 3. vorh.? na ſſirém moři, auf dem hohen Meer, in patenti mari, in alto; w ſſirém poli.

Sſſſák, u, *m.* ſ. lebka, y, *f.* 2) † (eigentlich ruſſiſch), zroſtlina, scutellaria.

† Sſſſatěnka, y, *f.* zr., cranichis.

Sſſina, y, *f.* Lederapfel, *T.*

Sſſſka, y, *f.* Zapfen, *m.* an den Bäumen, z. B. Tannen ꝛc. Küſtel, *f. D.* conus, strobilus, metula; 2) der länglichte Krapfen, (crepis? *R.*); 3) ſ. knedljk, pastillus, *Lomn.* 4) Kolbe, *f.* an den Haaren, etwa bulbus, *D.* 4) Stopfklößchen, *n.* für d. Gänſe, turunda, fartile.

† Sſſſkowitec, tce, *m.* zroſtlina, sagus.

Sſſſmám, al, ati, ſ. poſſſmám.

Sſſſmawý 3. *sl.* zauberhaft.

Sſſſmem ſe, al, ati, *sl.* zaubern.

† Sſſſtěnec, nce, *m.* zr., blechum.

Sſſſtička, y, *f. dim.* v. ſſſſka.

Sſſſworec, rce, *m.* ſ. zymoſtráz, *Vel. Herb.* 2) od. cucek, chuchel, Klunker, *m.* oesipum, *D.*

1. Sſjt, ſſjti, ſ. ſſigi.

2. Sſjt, u, *m.* hie u. da, ſ. otep ſlámy.

Sſitj, *n.* Nähen, *n.* Näherey, *f.*

Sſiwačka, y, *f. sl.* Nähnadel, *f.* acus; 2) ſ. ſſwadlj, Nähterinn.

Sſizunk, u, *m.* Rank, *m.* Bevortheilung, ars, elusio.

Sſkabryně, *f.* ſ. huně, Koʒe.

Sſkádljm, il, iti, necken, lacessere

Sſkalubina, y, *f. sl.* Riß in einem Felſen od. im Holz, fissura.

Sſkamrák, a, *m. sl.* i. e. ſſkamrawý člowěk; ſ. folg. 1).

Sſkamrawý 3. verdrüßlich, ſchel- tend, objurgans; 2) *sl.* triefäugig; - woſt, i, *f. subst.*

Sſkamři, ral, rati, ſchmälen, ſchelten, objurgare.

Sſkap, a, *m.* Saumroß, *n.* equus clitellarius, caballus, (nach *Wussin* (auch *polon.*) Hengſt.

Sſkapa, y, *f.* Gaul, *m.* Reitpferd, *n.* caballus, *Syl.* (nach andern, u. *sl.* Stutte); 2) Schimpfwort gegen eine große, ungeſchickte Weibsperſon, etwa brutum.

Sſkapulýř, e, *m.* řeholnický, Skapulier, scapulare.

Sſkára, y, *f. mor.* & *sl.* ſ. kůže, od. ein Stückchen Haut, z. B. das Stückchen Pechhaut, womit man d. Peitſchen ſchmiert, *sl. Nitr.*; 2) *sl.* Einſchnitt, *m.* incisura, rimula: žjžaly plné gſau ſſkárek aneb ſſkár; -rka, y, *f. dim.*

Sſkareda, y, *m. f.* häßliches Muſter, (v. Menſchen,) turpis. 2) Sauertopf, *m.* morosus, homo torvo, tetrico vultu.

Sſkaredec, dce, *m.* i. e. ſſkaredý člowěk; 2) ſ. hoſtec 1).

Sſkaredjm, ſ. ſſeredjm.

Sſkaredjm ſe, il, iti, na někoho, mit ſcheelen Augen anſehen, ſaure Geſichter machen, limis adspicere.

Sſkaredka, y, *f.* üblicher *pl.* -dky, *sl.* gewiſſe Aepfel.

Sſkaredný 3. *sl.* ſ. ſſkaredý.

Sſkaredohled, a, *m.* ſ. ſſkareda.

Sſkaredý, *sl.* - dný 3. häßlich, turpis, deformis; b) unfreundlich, asper, inhumanus, *Syr.* 14, 8. - dě, *adv.* - iter, - iter; b) - re, - ne.

Sſkarpál, u, *m.* ein einfacher Bauernſchuh, phecasium, *Syl.*

Sſkarpetle, *f.* Socke, soccus.

Sſkarta, y, *f.* Blatt, *n.* folium,

charta, *Syl.*; ss. zahdzegjcý, charta rejectanea, *Com.* -ička, y, *f. dim.*
Sstaťupka, sstaťupina, y, *f. mor.* s. sstořepj.
Sstarwadjm se, s. sstorpjm se.
Sstarýant, a, *m.* Unterbedienter, Scherg, *m.* lictor, flagellifer.
Sstatule *f.* Schachtel, *f.* arcula; -lka, y, *f. dim.* Schächtelchen, *n.* arcula.
Sstawka, y, *f.* s. ssťawka, *Vel.*
Sstemrám, ati, bettelhaft bitten?
Ssterjm se, iti, *sl.* sich aufreißen, wie d. Baumrinde, rumpi, dirumpi; 2) mit ausgebleckten Zähnen lachen.
Ssjklbám, al, ati, *sl.* s. ssťubám.
Ssklebjm se, il, iti, das Maul fletschen, es breit aus einander ziehen, wie beym Weinen, d. Zähne fletschen, d. Zähne blecken, dentes nudare, ringi: nu giž se gen ssťleb! - weine! (verächtl.); ssťleb se a celé dny y nocy brjsteg.
Ssťljba, y, *m.* Zähnfletscher, *m.*
Ssťlubám, u. ssťubám, ssťlubi, ssťubi, bal, bati, rupfen, vellere; 2) fig. spotten, zwacken.
Ssťlubánky, s. ssťubánky.
Sstoda, y, *f.* Schade, *m.* a) Verlust, *m.* Einbuße, *f.* damnum, detrimentum, jactura; sstodu wzýti, nésti, trpěti, w sstodě ležeti, Schaden leiden od. bekommen, damnum (od. jacturam, detrimentum) facere od. accipere, contrahere, sustinere damna, *Syl.* od zwěři sstodu wzýti, i. e. raněnu býti, *Cyr.* sstodu učiniti, udělati, způsobiti, Schaden zufügen, thun od. bringen, damnum dare, apportare, detrimentum inferre od. importare; sstodu nahraditi, wynahraditi, Schaden ersetzen, damnum sarcire, detrimentum sarcire; na něčem sstodu mjti, s. sstodugi 2), *K.* on gde po sstodách, er schaut, wo er schaden kann, er macht Schaden, *Pr.* 2) Unglück, *n.* calamitas; kož má sstodu, o posměch se nestarey, *prov.* sstoda, že ꝛc. es ist Schade, daß ꝛc. incommodum est, od. dolendum est; auch mit dem Genit.: y sstoda toho člowěka! Schade um den Menschen! *Cyr.*
Sstodjm, il, iti, schaden, Schaden zufügen, nocere, obesse, officere, noxium esse.
Sstodliwý 3. schädlich, damnosus, noxius; -wost, i, *f.* -keit, *f.* vis nocens.
Sstodný 3. -nost, i, *f.* vorh.
Sstodugi, owal, owati, einen Schaden tragen, den Verlust über sich nehmen, damnum sustinere; 2) Schaden leiden, damnum pati, detrimentum facere; na něčem sstodowati, *K.* - mnoho na swé dobré powěsti v přátelů, *Vel.*
Sstola, y, *f.* Schule, *f.* ludus, schola; wysoká sstola, *sl.* auch wysoké sstoly, *pl.* hohe Schule, Universität, *f.* academia, universitas (scientiarum); hlawnj sstola, Hauptschule, schola capitalis.
Sstolák, a, *m.* Schuljunge, Schulknabe, *m.* puer scholasticus.
Sstolár, a, *m.* Schüler, discipulus, scholaris.
Sstolka, y, *f.* sstěpnička, Baumschule, *f.* plantarium.
Sstolmeta, y, *m.* Schulfuchs, Schulpedant?
Sstolmistr, a, *m.* Schulmeister,

Schullehrer, *m.* Schulmann, magister, od. magister scholae; - rowá, é, *f.* - inn, *f.* - inn, *f.* conjux magistri.

Sſkolnj 1. d. Schule betreffend, scholasticus; ſſ. dům, domus scholastica, schola; ſſkolnj miſtr, vorh.

Sſkolnjk, *a, m.* ſ. ſſkolár, (nach *Syl.* ſ. ſſkolmiſtr).

Sſkolſký 3. ſ. ſſkolnj; ſſkolſké pachole, ſ. ſſkolák.

Sſkop, ſſkopec, ſſkopjm ꝛc. *sl.* & *mor.* ſ. ſkop, ſkopec, ſkopjm.

Sſkopek, pku, *m.* Schaff, Gefäß, *n.* vas; pomegný ſſ., Spülschaff, *n.* Spülgelte, *f.* labrum, eluacrum; - pjček, čku, *m. dim.* ein kleines Schaff, vasculum.

Sſkořápka, *y, f.* ſ. ſſkořjpka, *D.* 2) ein kleines an den Wallfisch sich anhängendes Schalthierchen, Klaſ. Ceſký.

Sſkořepj 1. mit einer Schale überzogen, eine Schale habend, testaceus; ſſ. ryba, Schalfisch, *m.* testa.

Sſkorec, ſſkworec, rce, *m.* ſ. ſſpaček; *pl.* ſſkorce, *sl.* Klöße aus Kukurüts, od. Hirsenbrey, geschmalzen, eine Mehlſpeiſe, pastilli pultei.

Sſkořepina, *y, f.* Schale, *f.* der Nüſſe, putamen, cortex; der Schalthiere, z. B. Krebſe ꝛc. testa, auch putamen; der Eyer, putamen, cortex, testa; ſſkořepinka, *y, f. dim.*

Sſkořepinatý 3. schalähnlich, testaceus.

Sſkořjpka, *y, f.* ſ. ſſkořepinka.

Sſkorně, *f.* (v. z u. kůra, kora, *polon.* 'skorne', že s prwu býwali z kůry), Stiefel, weite Stiefel, *Syl.* Bauernstiefel, *m.* ocrea; in dieser Bedeutung auch bey den Lyptauern, Thúróczern ꝛc. üblich; vgl. *hung.* szekernye.

Sſkorpenj, *n.* Hader, Zank, *m.* Gezänk, *n.* rixa, litigium.

Sſkorpič, *e, m.* Haderer, *m.* rixosus; - čka, *y, f.* - inn, *f.* - sa.

Sſkorpjm ſe, il, iti, (s někým), hadern, zanken, rixari: dnéwá ſe ſſkorpj, hryze, wadj, Spr. dwogiti ſe, ſſkorpiti ſe, *Syl.*

Sſkorpiwý 3. hadersüchtig, haderhaft, rixosus; - woſt, *i, f.* Hadersucht, *f.* indoles rixosa.

Sſkrabačka, *y, f.* Scharreiſen, *n.* Scharte, *f.* des Gärtners.

Sſkrabádko, *a, n.* Schabkrückel, *n.* des Kupferschmieds, radula.

Sſkrabadlo, *a, n.* ſ. ſſorna, *D.*

1\. Sſkrabák, *a, m.* Kratzer, der kratzt, qui radit; 2) ſ. ſſkrták, Kritzler.

2\. Sſkrabák, *u, m.* Kratzeiſen, *n.* radula; beym Becker, ſ. poſſkrabák; b) ſ. paťát; c) *mor.* ſ. ſſintowačka, krace; d) ſ. raſſple na dřewo, *R.* e) Maulkorb, *m.* fiscella, camus, *Vel. N.* f) *mor.* ſaurer Wein.

Sſkrabám, ſſkrabi, al, ati, kratzen, mit den Nägeln ꝛc. radere, scabere, scalpere; 2) schaben, scabere, radere: mrkwi ſſkrabati; 3) täuschen, verortheilen, eludere: ſſkrabe, ſſidj, *Com.*

Sſkrablice, *f. sl.* scherzw. ſ. ſſawle.

Sſkrabně, *f. sl.* alter Beſen.

Sſkraboſſka, (ſſkrabuſſka, *Syl.*), Larve, Maſke, *f.* larva, persona, *Haj.*

Sſkrabotám, - ocy, tal, tati, *sl.* laut kratzen.

Sſkrabunk, *u, m.* (*ol.*), Vervortheilung, Prellerey, *f.* elusio, fraus; 2) Drangſal, vexatio: ſſkrabunk pro náboženſtwj; 3)

Prahlerey, jactatio; 4) Gaukeley, *f.* Possen, Schwänke, *pl.* Scherzreden, sales, *pl.*

Sſkráček, čku, *m. sl.* d. Fettringelchen auf der Suppe, insg. Zinkerlen.

Sſkralaup, u, *m.* Ranft, *m.* Rinde, *f.* crusta; 2) Grind, s. ſtrup, praſſiwina; 3) Schandfleck, *m.* nota: toho ſſkralaupu na ſobě nemá, - nechce nechati, *Lom.*

Sſkraň, ſſkraně, *f. mor.* s. čeliſt.

Sſkřeček, čka, *m.* Hamſter, *m.* cricetus, *Linn.* glis cricetus, *Kl.*

Sſkřečenj, *n. verb.* v. folg. 2) ſſkřečenj ptaků, Hecke, Heckzeit, *f.* tempus feturae.

Sſkřečjm, el, eti, quacken, coaxare; 2) ſchreyen, v. Vögeln u. dgl. 3) trop.) häßlich ſchreyen, beſonders v. Kindern, ſ. wřeſſtjm.

Sſkřehot, u, *m.* ſ. křehot; 2) ſ. wřeſk; 3) nach *Syl.* ſ. křemenj; 4) Knirren, *n.* stridor, *Vel. N.*

Sſkřehotám, - ocy, ſ. křehotám.

Sſkřek, u, *m. mor.* ſ. křeč, spasmus; 2) *sl.* ſ. křehot, u. wřeſk.

Sſkřemel, e, *m.* auch ſſkřemelka, y, *f.* Kiesſand, *m.* glarea, *D.*

Sſkřemen, - nitý ꝛc. ſ. křemen.

Sſkrhám, ſchreyen wie d. Rebhühner.

Sſkrjatek, tka, *m. sl.* Schröterlein, ephialtes.

Sſkrjb, u, *m. sl.* ſ. přeſlička, 1).

Sſkrich, u, *m. Nitr.* ſ. ſauſek.

Sſkřidélka, y, *f. mor.* ſ. poklička.

Sſkřidla, y, *f.* Schiefer, Schieferſtein, *m.* lapis schistus od. foliatus: ſſkřidlau koſtel přikryti, *Vel.* 2) *mor.* vorh.

Sſkřidlice, *f.* (*mor.* ſſkřidlice duta), Hohlziegel, *f.* imbrex.

Sſkřidličný 3. ſchieferig, schistus, foliatus, fissilis: ſſ-ný kámen, vorh. ſſ-čné twrdé kamenj, Kauer, *m. D.*

Sſkřjepjm ſa, *sl.* ſ. ſſkřjpiti ſe.

Sſkřjepný 3. *sl.* zankſüchtig.

Sſkřjně, *f.* Schrein, Schrank, *m.* scrinium, armarium.

Sſkřinka, y, *f. dim.* Schreinchen, Schränkchen, *n.* armariolum, scrinium; 2) Meiſenkaſten, *m.* decipula capiendis paris.

Sſkřjp, u, *m. sl. Nitr.* gratiola? *hung.* tsikorgó fű.

Sſkřipačka, y, *f.* Knarre, *f.*

Sſkřipáky, ů, *m. pl.* Klöblein am Weberſtuhl, trochleae, *R.*

Sſkřipám, al, ati, ſ. ſſkřipjm; ſſ. na hauſle, fiedeln.

Sſkřipawý 3. knarrend, knirrend, stridulus; ſſkřipawá bylina, ſ. ſſkřjp; - wě, *adv.* stridendo.

Sſkřipcowý 3. z. B. ſſ-wé kleſſtě, Reifkloben, grobe Schraubenzange, *f.* retinaculum circulare

Sſkřipec, pce, *m.* Winde, *f.* Flaſchenzug, *m.* eine Maſchine, *f.* trochlea, artemo; 2) Kniegalgen, *m.* in der Uhr, *D.* 3) ſſk-wozni, Wagenwinde, Wagenheber, *m.* trochlea aurigarum; 4) Folter eines Miſſethäters, equuleus, tormentum; mučenj, neb ſſkřipcem taženj; na vſtawičném ſſkřipcy wiſýcý.

Sſkřipenj, *n.* Knarren, Knirren, *n.* stridor; 2) ſſ-nj zubů, Zahnknirſchen, *n.* frendor dentium.

Sſkřjpj, *n. fors* Binſen, scirpus.

Sſkřipjm, ěl, ěti, knarren, knirren, stridere; 2) knirſchen, a) stridere; b) zuby, (*instrum.*) ſſkřipěti, mit den Zähnen knirſchen, frendere, od. frendere dentibus.

II. *rec.* ſſ-ti ſe, heftig ſtreiten, diſputiren, zanken, certare, contendere.

[illegible] e. [illegible], scirpus.
[illegible] f. [illegible]mám,
[illegible], foedare.
[illegible] als křjžek),
[illegible] lar.
[illegible] Lerche, f. alau-
[illegible] Waldlerche, a-
[illegible]resaris; ss. chochola.
[illegible] Häubell., al.
[illegible] anek, nka, m. dim.
[illegible] z. Lerchen., R.
[illegible] rütteln: řihánj a
[illegible] 2) sl. reißen, dila-
[illegible] 3) sl. gurren im Leibe.
[illegible] 3. z. B. sskrkawičné
[illegible] Wurmsaame, m. se-
[illegible] zedoariae; ss-čný hrách,
[illegible]hae, f. lupinus.
[illegible]ka, y, f. Spulwurm, m.
[illegible] den Eingeweiden, lumbricus
[illegible]kem, fut. kl (kol), knauti,
[illegible] f. sskrkám 2); b) s. sspetnu.
[illegible]b, u, m. d. weiße Stärke, corroboramentum farinaceum.
[illegible]robář, e, m. Stärkmacher,
-řka, y, f. -inn, f. -inn, f.
[illegible]robený 3. part. v. folg. 2) fig. steif, gezwungen, sehr affektirt, rigidus.
[illegible]robjm, il, iti, en, stärken, d. Wäsche, corroborare lintea.
Sstrobowý 3. v. od. aus der Stärke; ss-wá mauka, amylum.
Sstrtáč; -čka, y, f. -inn, f. folg.
Sstrták, a, m. Kritzler, malus scriptor.
Sstrtám, al, ati, kratzen mit der Feder, kritzeln, male scribere, K.
Sstrtanina, y, f. Gekritzel, n. Kritzeley, f. mala scriptura.
Sstrtjm, il, iti, würgen, den Athem hemmen, drosseln, spiritum praecludere, angere, od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgend umdrehen, obtorquere collum.

II. rec. ss-ti se, sich würgen, angi, aegre spiritum ducere: sskrtiti se od hub.
Sstrůbka, y, f. mor. s. raussta.
Sstrupina, y, f. sl. s. sstořepina.
Sstrupl, e, u. sskrupul, e, m. mjra, 20 zrn gečných, Com. Scrupel, scrupulum, scripulum; b) Bedenklichkeit (selten).
Sstrupulant, a, m. i. e. tesstliwec, (selten).
Sstrwánek, nka, m. sl. s. sskriwán.
Sstrwna, y, f. ol. Fleck, Schandfleck, nota.
Sstryptorál, e, m. Schreibmesser, n. scalprum librarium, B.
Sstryptorálek, lku, m. Federmesser, n. scalpellum.
Sstubám, al, ati, zupfen, vellicare; chmel sskubati, den Hopfen pflücken; ptáky ss., Vögel pflücken, aves deplumare.
Sstubánky, pl. m. Zwecherln, pl. eine Mehlspeise.
Sstůdce, m. der Schaden thut.
Sskůdnjk, a, m. vorh. -nice, foem.
Sskulawec, wce, m. sl. ein Schielender, strabo.
Ssfulawý 3. sl. schielend, luscus.
Ssfúljm, il, iti, sl. schielen, limis spectare.
Ssfulina, ol. ssfula, y, f. Ritz, m. Klumse, Klimse, f. rima; -nka, y, f. dim. Ritzchen, n. rimula.
Ssturát, u, m. sl. Euter, n. der Schaafe, uber.
Ssfutina, y, f. sl. d. Schweinborsten, besonders auf dem Nacken, seta; pl. sskutiny, fig. s. pačesy 2): chytjm ka za sskutiny, - beym Haarschopf.
†Ssfumpina, y, f. Sumach, Färberbaum, m. rhus, rhus coriaria, Linn. (ist eigentl. serbisch), Bercht.
Sstwar, u, m. na nětem přissrwa-

ťená koźka, Schwarte, *f.* cutis; *pl.* ſſkwáry, Feilſpäne?
Sſkwára, y, *f.* vorh.
Sſkwarek, sſſkwarek, rku, *m.* kůſek sſſkwařený, a po ſſkwařenj zůſtalý, Griebe, Griefe, *f.* (Krammel); 2) ſ. ſſkwar?
Sſkwařenice, ſſkwářenina, y, *f. mor.* ſ. praženice.
Skwarka, y, *f. sl.* ſ. ſſkwarek 1).
Sſkwařjm, il, iti, ſchmelzen, machen, daß etwas zergeht, (nur vom Fett, Butter ꝛc.) liquefacere, solvere, resolvere; 2) röſten, auf dem Feuer, frigere.
II. *rec.* ſſ-ti ſe, ſchmelzen, zergehen, solvi, liquescere, liquefieri, resolvi; 2) kreiſchen, frigere, cruscire, *D.*
Sſkwěčjm, il, iti, quetſchen? wie d. Kinder:
Sſkwor, a, *m.*, *sl.* vcholák, chuchołák, Ohrwurm, Zangenkäfer, Ohrhöhler, Ohrkäfer, *m.* forficula auricularia; -rowý 3. den Ohrwurm betreffend.
Sſkworec, rce, *m. sl. & ol.* ſ. ſſpaček.
Sſkworné, *sl.* ſ. ſſkorné.
Sſkwrčjm, il, iti, ziſchen, kreiſchen, wie Butter am Feuer, stridere.
Sſkwrkám ſe, ſ. sſſkwrkám ſe.
Sſkwrljm, il, iti, ſengen, abſengen, ustulare, adurere.
Sſkwrna, y, *f. ol.* ſ. poſſkwrna.
Sſkwrně, ěte, Fratz, ſ. mrně.
Sſkwrnjm, il, iti, ſ. poſſkwrnjm.
†Sſkwrnitý 3. gefleckt, maculatus.
Sſlytám, al, ati, ſ. ſſtkám.
Sſla, ſſlo, ſie, es ging, ſ. gdu.
Sſlachta, y, *f.* Adel, *m.* in Pohlen, nobilitas; 2) *ol.* folg.
Slachtata, y, *f.* (*obs.*) Kuttelhof, Schlachthof, *m.* Schlachtbank, *f.* cohors (cors) lanionum; ſ. gatka; 2) Niederlage, *f.* Niedermetzeln, *n.* strages: k ſſlachtaté ſe ſtrogil.

Sſlahám, *sl.* ſ. ſſlehám.
Slahaun, u, *m.* Floßband, *n. D.* 2) † nach *Vel.* u. *Berchth* peň ſe pnaucý gako réwa winná, Reis, Rebe, flagellum, sarmentum; 3) *gen* a, ein baumlanger hagerer Menſch.
Sſlahowitý 3. ſewřený w bedrách, gako chrt, *K.* dünn, tenuis, gracilis; -toſt, i, *f. subst.*
Slahy, ů, *pl.* ſ. ſſlehy.
1. Sſlak, a, *m.* viell. irgend ein böſer Geiſt bey den Alten: o ſſlaka! beym Henker! ſſlak ťa wzaw! *sl.* hohl dich der Henker! 2) ſ. mrtwice.
2. Sſlak, u. *m.* Spur, *f.* vestigium: ani ſſlaku po něm nezůſtalo; na ſſlak zlých lidj naſtaupiti; 2) Zwiſt, pinguis pannus, *R.* 3) *pl.* ſſlaky ſukna, d. Leiſte, Randſtreif, *m.* am Tuche, panni limbus, *R.*
Sſlakowec, wce, *m.* vertrakter Menſch, Blitzkerl.
Sſlakownj 1. (ſſlakowý) z. B. ſſlakownj bylina, ſ. bukwice bjlá.
Sſlakugi, owal, owati, nachſpüren, nachſchleichen, forſchen, investigare: ſſ-ti maudroſt, -kroky něčj, *B.* ſſlakowati Boha we wěcech ſtwořených *K.*
Sſlam, u, *m.* Schleim, im Bergb.
†Sſlap, u, *m.* Trab, *m.* gradus tolutilis.
Sſlapač, e, *m.* Kelterer, Keltertreter, *m.* torcularius, *D.*
Sſlapadlo, a, *m* der Tritt od. Fuß an der Drechſelbank; 2) Antritt, *m.* bey der Buchdruckerpreſſe, preli pluteus; 3) der Fuß am Strumpf, *D.*
Sſlapák, a, *m.* Paßgänger, *m.* e-

†S … ſtroß, od.
Sj … molarius.
… calca-
S … li činj a
… í, K. 2) kel-
S … verb.
… Fußtritt, m.
… pěge lidſká,
…), pes, Pr.
… iti, ſ. ſſlapám.
… al, auti, verb.
… häufiges Auftre-
… konſká, Hufſchlag,
… ae ictus, D.
… pl., sl. ſſtwerně, f. pl.,
…), Pferdgeſchirr, n. od. d.
… en am Pferde, helcium,
sparteum, funis, hung. hám:
w ſwé gho ge vwedl, a gako
we wſſecky ſſle zapřáhl, K. fig.
w gedněch ſſlech býti; záwiſt
s lſtj w gedněch ſſlech gede; 2)
Hoſenträger, m. vinculum ca-
ligis sustinendis, *Schell.* pe-
riscelides, *Ryb.*

†Sſſlechetnomyſlnoſt, i, f. Unei-
gennützigkeit, *Leschka.*

Sſſlechetný 3. rechtſchaffen, red-
lich, tugendhaft, edel, edelmü-
thig, probus, integer, inno-
cens; -ně, *adv.* -be, -gre; -noſt,
i, f. -nheit, -chkeit, f. Adel, E-
delmuth, m. probitas, integri-
tas, innocentia.

Sſſlechetſtwj, n. Adel, Adelſtand,
m. nobilitas, *Com.*

Sſſlechta, y, f. ſ. ſſlechetſtwj, *D.*

Sſſlechtaunk, u, m. *obs.* Zierde, f.

Sſſlechtic, e, m. Edelmann, m.
nobilis, homo (vir) nobilis,
generosus, od. homo gene-
rosus, od. eques.

Sſſlechtična, y, f. Freyfrau, Frey-
inn, Edelfrau, nobilis, gene-
rosa mulier vel virgo.

Sſſlechtictwj, n. ſ. ſſlechetſtwj; 2)
edle Handlung, nobile, egre-
gium factum: cokoli činj,
ſſlechtictwjm ſluge.

Sſſlechtjm, il, iti, ſchmücken, or-
nare, exornare; 2) veredeln,
nobilitare; -těnj, n. *verb.*

Sſſlehačka, y, f. *sl.* das unter den
jungen Leuten übliche ſcherz-
hafte Oſterpeitſchen.

Sſſlehám, al, ati, metlau, mit der
Ruthe hauen, ſtaupen, mit dem
Staupbeſen, ficken, caedere
virga, virgis, castigare, *D.*

Sſſlehowaný 3. ſ. vlžený.

Sſſlehy, hů, *pl.* ſ. ſſle 1), 2); b)
dünne Enden an Tüchern, ex-
tremitates panni.

Sſſlem, u, m. Schleim, m. zähe
Feuchtigkeit, z. B. im Körper
pituita.

Sſſlemowatý, u. -witý 3. ſchlei-
micht, zähe, mucosus, mucili-
ginosus; -itoſt, i, f. zähe Feuch-
tigkeit, mucilago, pituita; b)
zähe, ſchleimichte Beſchaffenheit.

Sſſlepěge, f. Tritt, Fußſtapfen, m.
Spur, f. vestigium; kráčj ſſle-
pěgemi Sáduchowými, *K.*

Sſſlepka, y, f. beſſ. wlečka.

Sſſleptám, al, ati, *sl.* liſpeln.

Sſſleyſſky, ſ. ſlžek, ſlžky, *R.*

Sſſlochawec, wce, m. *sl.* ein
Schimpfwort gegen einen Deut-
ſchen.

Sſſlogjř, e, m. Schleyer, m. ve-
lum, *B.*

Sſſli, ſlal, ſláti, ſ. poſlli.

Sſſlich, u, m. kreč, co po zlatě zů-
ſtáwá, Gekrätz, n. (Bergb.) ra-
mentum lotione collectum.

Sſſlichta, y, f. Wunde, (od. große
Narbe? *Syl.* rána; *Piec. in Sch.*
A. ſſtěrbina): ſſlichty, ſſrámy,
a giná zohawenj na těle,
Pr. ſſlichtu ſobě vhoniti, *Cyr.*

2) d. Schlichte der Weber, textorium glutinum.
Sslichtugi, owal, owati, schlichten, textorio glutine polire.
Sslichýř, Seyfer, Erzwascher, lotor metalli; - řka, - řský rc. wie bey pekař.
Sslohám, al, ati, s. sskám.
Sslotýř, e, m. s. sstotýř.
Sslučka, y, f. Füllhälschen, Füllhalsel, n. d. Würste zu füllen.
Sslundra, y, f. Zottel, f. Schleppsack. m. Hure, f. scortum; newěstka, sslundra, K.
Sslundřice, f. vorh.
Sslupina, s. sstupina.
Sslynğle, pl. (obs.) Kleiderschlinglein, nodi vestium, fluentes, laxi, R.
Ssmačný 3. bess. chutný.
Ssmah, u, m. s. spálenina, Brandfleck, D. ssmahem, adv. i. e. na ssmah, až k ssmahu: ssmahem wssecko hořj; chalaupky widěl ssmahem hořeti; ssmahem popléniti, in Grund u. Boden verwüsten, D. (vgl. popelem položiti).
Ssmak, u, m. Geschmack, sapor, R.
Ssmakugi, owati, s. chutnám.
Ssmára, y, f. sl. Strich, m. linea.
Ssmárám, al, ati, sl. kritzeln.
Ssmarim, fut. iti, sl. werfen.
Ssmatám, al, ati, s. sstámám.
Ssmatauch, u, m. sl. s. opilec 2).
Ssmathám se, al, ati, einwärts gehen, grätscheln, varicare.
Ssmathaun, klaun, a, m. Krummbein, varus, gyrovagus.
Ssmatlám, ati, s. ssmathám se 2) tappen, derb auftreten? *Lesch.*
Ssmatlawý 3. auch ssmathawý, krummbeinig, varus; 2) plump, tölpisch, besonders im Gehen.
Ssmatrám, ati, sl. s. sstámám.
Ssmaurám se, ati se, löffeln.

†Ssmel, e, m. zrostlina, butomus.
Ssmelc, e, m. Email f.; ssmelcem malowati, emailliren, D. sstlený ssmelc, D.
Ssmelcugi, owati, s. rozpustjm.
Ssmeljř, e, m. Wasserschöpfer (in lederne Schläuche, Bergb.) egerens aquam.
Ssmerkl, ssmerğl, a, m. Schmergel, smirites, smyris(idis), f. R.
Smeydýř, e, m. Geschmeidehändler, mango; 2) Hausirer?
Ssmeykawá: na ssmeykawau hráti, grübeln, D.
Ssmihle, f. pl. sl. d. Riemchen, mit welchen d. Riemer nähen.
Ssmihowce, pl. sl. s. wláčenice.
Ssmjka, y, f. Schmiege, f. zu schrägen Sachen beym Steinmetz, angulus obliquus.
Ssmithawý 3. s. ssmatlawý.
Ssmolka, y, f. d. blaue Stärke, böhmisches Blau, smaltum, corroboramentum smalteum
†Ssmolkowý 3. smaltinus: ssmolkowá modrost.
Ssmolkugi, owati, blau stärken.
Ssmuge, Kehrmaß, n. D.
Ssmuryna, y, f. Scheusal, n. monstrum?
Ssmukýř, e, m. s. krumpýř, R.
Ssmýkám, -se, ati, sl. s. smeykám.
Ssmýrám, ati, mor. s. ssimrám.
Ssmytec, bess. smyčec.
1. Ssnek, a, m. s. slimák, cochlea.
2. Ssnek, u, m. s. schody okrauhlé.
Ssněrowačka, y, f. Mieder, Schnürbrust, f. (castula?)
Ssněrowacý 1. z. B. ssněrowacý gehla, Einbindnadel, f. beym Schuster, D.
Ssněrowadlo, a, n. Einschnüre, f. ligula adstrictoria, R.
Ssněrugi, owal, owati, einschnüren, adstringere.
Ssneydrem, adv. z. B. saně se

ſmrdem dely, -ſchleuderten, ... ſe wrhnj ſe.

Sſmit, u, obs. Schnitt, in den Leib.

Sſmrdim, ati, ſ. ſmrkám.

Sſmrec, pce, ſ. ſmrk, Priſe, f.

Sſmupka, y, f. ſ. ſſtilec; ſmégj ſeráti ſſňupky podati, Vel. ſſňurku ſobě vhoniti, prov. einen Verweis bekommen, male multari: Atenyenſſtj ſobě ſſňu- pku vhonili, Vel.

Sſňupkugi, owati, ſ. zaſſňupkugi.

Sſňura, u. ſſňůra, y, f. Schnur, a) was dicker als ein Faden iſt, funiculus, linum; b) Richt- ſchnur, f. norma, amussis: wſſecko zauplna a gako po ſſňůře gde, Vel. -řka, y, f. dim. B.

Sſňurnjk, u, m. Zuſchnürer der Urinblaſe, f. sphincter, m. R.

Sſocowice, (in B. ſſočowice), f. Linſe, f. eine Hülſenfrucht, lens, ervum lens, Linn.

Sſocowičný 3. d. Linſen betref- fend, lenticularis.

Sſocowina, y, f. Linſenſtroh, n.

Sſokoláda, y, f. Chokolate, etwa chocolata, ae, f.

Sſolbra, y, f. sl. ſ. ſſunka.

Sſopron, u, m. d. Stadt Oeden- burg, in Ungarn, Sopronium.

Sſorfugi, owal, owati, neue Erz- gänge ſuchen.

Sſopa, y, f. mor. ſ. kůlna, náwratj.

Sſorna, y, f. Scharre, f. Scharr- eiſen, n. Kübelſcharre, f. radula.

Sſos, u, m. (sl.) Aufſchlag, m. ſ. po- platek; 2) ſtážka z peněz, Ab- ſchoß, m. D. 3) Schutz, m. tutela.

Sſoſſowice, f. sl. ſ. ſſocowice.

Sſot, a, m. Schotte, Schottlän- der, m. Scotus; -tka, y, f. -rinn, f. Scota.

Sſotek, tku, ſ. ſſetek, D.

Sſotſký 3. ſchottländiſch, scoti- cus; král Sſotſký, Vel. Sſot- ſká země, Schottland, n. Sco- tia; -ſký, adv. scotice.

Sſpaček, čka, m. Staar, m. ein Vogel, sturnus.

Sſpadrnačky, ů, pl. viell. Necke- rey, Poſſen, Schabernak, m. in- commodum, molestia.

Sſpagát, u, m. (v. ſpogiti? Ade- lung; ital. spago), Spagat, Bindfaden, m. funiculus.

Sſpalta, ſſpalda, y, f. ſ. ſamo- pſſe, Vel.

Sſpalečkář, e, m. Stöckelſchnei- der, fulcrorum calceamen- torum opifex.

Sſpalek, lku, m. Kloß, m. ein un- förmliches Stück Holz, cau- dex, codex, truncus; ſnowa- cý ſſpalek, Scherklötzlein, ba- sella scapi; c) pulerowacý ſſpaleček, der blanke Poliram- boß, incus politoria; z lidj ſſpalků a kamenj naděلati chtěgi, Vel.

Sſpaljček, čku, m. ſ. ſſpaljk 2) Abſatz m. am Schuhe, fulcrum calcei.

Sſpaljčkář, e, m. ſ. ſſpalečkař.

Sſpaljk, u, m. Klötzchen, n.

Sſpangža, y, f. sl. Haftel, Schlieſ- ſe, f. v. Metall, am Männer- hemde, fibula.

Sſpanyel, a, m. Spanier, m. Hi- spanus, Hispaniensis; -lka, y, f. -inn, f. -na; lſký 3. ſpa- niſch, -nicus, -niensis; Sſpa- nyelſká země, Spanien, n. Hi- spania; -lſky adv. -nice.

Sſpargan, u, m. ſ. rokytj, Vel. N.; 2) nach D. Igelsknoſpe, I- gelskolbe, f. sparganium, Lin.

Sſpata, y, f. sl. Häßlichkeit, tur- pitudo; 2) ſ. lopatka, Rühr- löffel, m. Vel. N.

Sſpatjm, iti, sl. häßlich machen.

Sſpatný 3. ſchlecht, elend, malus; gering, tenuis, vilis; 2) sl. häß-

lich, turpis; - ně, adv. -le, -iter, - liter; - nost, i, f. s. sspata.
Sspaulim, s. čpulim.
Sspeh, u, m. od. pl. sspehy, s. zwědy: tam sspehy držeti, Cyr. na sspehy ge poslal, Id. mage sspeh, že se král, ꝛc. Vel. po nás wssudy sspeh magi, K.
Sspehaun, a, m. folg. D.
Sspehéř, - hýř, e, s. wyzwědač.
Sspehowný 3. auskundschaftisch.
Sspehugi, owati, s. wyzwjdám.
Sspenát, sl. sspinát, u, m. Binetsch, Spinat, m. spinacia, ae, f. Linn D. planý sspinát, sl. wilder Spinat, chenopodium bonus Henricus, Linn. sspenátowý 3. v. Spinat.
Sspendljk, u, m. Stecknadel, (Spennadel), f. acus, acus fixoria; 2) Spilling, m. wachsgelbe Pflaumen, prunum cereum, Syl. N.
Sspendljkář, e, m. Nadler, der Stecknadeln verfertigt, opifex acuarius; - řka, y, f. - řský, - řstwj ꝛc. wie bey pekař.
Ssperey zna, y, f. Sperruthe beym Weber, virga expansoria.
Ssperk, u, m. Schmuck, besonders Weiberschmuck, m. Geschmeide, mundus muliebris.
Ssperkowna, y, f. Putzzimmer, Putzladen?
Ssperkownjk, a, m. der den Schmuck andern anzieht, schmükt, ornator, Cyr. - nice, f. Putzmacherinn?
Ssperkowný 3. der sich gern schmückt, ornatui deditus: ss-ná panna; - ně, adv. ornate: ssperkowně vstrogené, Com.
Ssperkugi, owati, schmücken, aufputzen, exornare, Cyr.
Ssperkýř, e, m. Putzmacher, - řka.
Ssperloch, u, m. (ol.) z. B. na wůz, Wagendecke f. tegumentum currus, tympanum.
Sspetka, y, f. Fingergriff, m. Prise f.; 2) sl. s. stopka.
Sspetnu, fut. nul, tnauti, mucken, mucksen, hiscere, B. ani pes nesspetne, K Žjdé v wězenj ani sspetnauti nesměli. K.
Sspeychar, u, m. bess. seypka.
Sspic, e, f. (bey Žal. m. na sspicu bogowati), Spitze, f. a) eines schneidenden, od. stechenden Dinges, z. B. Messers, Degens ꝛc. cuspis, acumen, spiculum, mucro; b) der oberste Theil, Gipfel eines Berges, Baumes, Hauses, cacumen, culmen, fastigium, vertex; c) der vorderste Theil, z B. des Heeres, frons, prima acies; der Vordertheil des Schiffes, prora: gest wždy před wámi, gako na sspicy.
1. Sspičák, a, m. Kolauch, (Syl.) Spießbirsch, m. subulo, R.
2. Sspičák, u, m. ein gewißes Werkzeug v. Eisen, Haj. 2) Spitzzahn?
Sspičatjm, il, itj, spitzen, spitzig machen, a) schneidende od. stechende Werkzeuge, cuspidare, acuminare, acuere; b) andere Dinge, z. B. Heuschober, ein Dach, cacuminare.
Sspičatý 3. spitzig, a) z. B. Degen, Pfeil ꝛc. acutus, acuminatus, fastigatus; v. andern Dingen heißt spitzig acutus, acuminatus, fastigatus; b) beißend, aculeatus, mordax.
Sspice, f. Speiche, f. z. B. am Rade, radius; 2) Pfriem, m. subula; 3) Hutspitze, bess roh; 4) jede spitzige Sache: sspice ostré.
Sspička, y, f. eigentl. dim. s. sspic a); 2) Stiel, m. am Obste, Blättern, Blumen ꝛc. petiolus, pediculus, scopus; 3) sspička na

...ſnadel, f. acus la-
... nanáſſegjcý ſſpi-
...ſtift, stylus deau-
... serviens; b) pl. ſſpičky,
... Anzüglichkeiten, aculeata
... ; ſ. důtka; β) Nagel-
ſchwämme, d. man in d. Suppe braucht, clavi, R.

Sſpičnjk, a, m. Anführer, od. der da an der Spitze iſt, dux in fronte, antesignanus: ſſpičnjkem bude w wálce, K.

Sſpicohubý 3. dlauhohubý, Langmaul, broncus, Vel. N.

Spicramenát, u, m. Spitzzirkel, m. im Gewölbe, arcus fastigiatus.

Sſpicugi, owal, owati, koppen, d. Spitzen vom Getreide abnehmen, od. es reinigen (in der Mühle).

Sſpihugi, owal, owati, verproviantiren, annona providere: naſſpihowali města znamenitými prowianty, Cyr. hrad ſſpihowati dal proti Tatarům, Vel.

Sſpik, u, m. ſ. mozek 2), tuk, D.

Sſpika, y, f. leſnj, ſ. kopytnjk, Vel.

Sſpikanard, u, m. Nardusgras, nardus.

Spikugi, owal, owati, ſpicken, trajectare lardo: zaſſpikug tučné wčiň, K. b) reichlich verſehen, large instruere.

Sſpjna, ſſpina, y, f. (verkürzt aus ſſipina), Schmutz, m. sordes, squalor, illuvies; 2) ſ. pomyge.

Sſpinák, u, m. ſ. ſſpenát.

Sſpinawjm, ěl, ěti, ſchmutzen, ſchmutzig werden, sordescere.

Sſpinawý 3. ſchmutzig, unrein, immundus, sordidus, squalidus; -wě, adv. -de, -de, -de; -woſt, i, f. -gkeit, f. sordities.

Spintám, tati, ſ ſſpincy.

Sſpincugi, owal, owati, ſticheln, insectari verbis, petere dicteriis.

Spincy, ſſpincem, ſſpintal, tati, verläumden, criminari, Com. 2) sl. ſchelten, ſchimpfen, objurgare.

Sſpindjra, y, f. Sauluder, (Schimpfw. gegen Weiber).

Sſpinetka, y, f. Spinett, n. enchorda, ae, f. R. polychordium pinnatum minus, Schel.

Sſpinjm, il, iti, ſchmutzen, ſchmutzig machen, sordidum reddere.

Sſpiranc, e, m. sl. ſ. ſſarwanec.

Sſpiſko, a, n. Vel. ſ. Spiš.

Sſpitál, u, u. e, m. Spital, Hoſpital, n. nosocomeum, xenodocheum: w ſmrdutém ſwěta ſſpitáli, Com.

Sſpitálnjk, a, m. Tempelherr, Tempeler, m. templarius: templáři aneb ſſpitálnjcy, Vel. 2) der im Spital verpflegt wird.

Sſpitám, al, ati, ſchwatzen?

Sſpjže, f Mundvorrath, m. cibaria, pl. Speiſevorrath, m. penus.

Sſpižjrna, y, f. u. ſſpižjrně, f. Speiſegewölb, n. Speiſekammer, f. cella penaria; gen. pl. ſſpižjrnj, 2 Par. 31, 11.

Sſpižjrnjk, a, m. Speiſemeiſter, m. curator triclinii; -nice, f. -inn, f. curatrix triclinii, -nický 3. -ctwj ꝛc.

Sſpižnj 1. z. B. ſſpižnj komora, ſ. ſſpižjrna; ſſ. ſſif, Proviantſchiff, n. navis frumentaria; ſſ. wůz, Proviantwagen, m. plaustrum frumentarium.

Sſpižugi, owati, proviantiren?

Sſplachotám, -chocem, tal, tati, sl. ſ. ſſplechtám.

Sſplaha, y, f. sl. ein Fleck im Tuch.

Sſplechtám, al, ati, manſchen,

im Naſſen, manibus tractare liquorem.
Sſplechty, pl. m. Gewäſche?
Sſpleyſowný pec, Spleißofen, m. furnus aerarius.
Sſplhám. al, ati, mor. ſ. lezu, drápi ſe, D.
†Sſplhawec, wce, m. melodinus.
Sſpljchám ſe, ſpritzen? ſſpljchá ſe mléko do korbélka, R.
Sſpruha, f. ſ. ſſpryſle?
Sſpruhla, y, f. Schwungruthe?
Sſpryhám, al, ati, sl. ſprühen.
Sſpryháček, čka, m. ſ. ſſpaček.
Sſprym, u, m., üblicher, pl. ſſprymy, Scherz, m. Poſſen, Alfanzeren, f. nugae, scurrilitas.
Sſprymjk, e, m. Luſtigmacher, Spaßmacher, scurra.
Sſprymownjk, vorh.-nice, f.-inn.
Sſprymowný 3. ſcherzhaft, ſchökerhaft, jocosus; -ně, adv. -se.
Sſprymugi, owal, owati, ſcherzen, mit witzigen u. etwas ſpitzigen, anzüglichen Worten, Poſſen machen, jocari simulque notare, ludere; prátelſky ſſprymuge, Pr.
Sſpryncljnk, a, m. geſtráb pěnjkawý, Prinzlein, n. Finkenhabicht, m. muscetus, accipiter fringillarius, R.
Sſpryſle, Sproßen der Leiter.
Sſpryſljk, u, m. vorh.
Sſpulák, a, m. Verwieſener?
Spuljř, e, m. Zapfenbohrer, m. terebra major siphonum.
Sſpunt, u, m. sl. Spund, Zapfen, Pfropf, m. epistomium, embolus.
Sſpuntowačka, y, f. Spundhäcklein, securicula impactoria.
Sſpuntowný 1. z.B. djra, Spundloch, n. orificium dolii.
Sſragle, f. sl. clathus gestatorius.
Sſrák, u, m. Schragen, m. Geſtell, n. etwa vara, ae, f. substructum; 2) das Geſtell, worauf d. Mulde zu liegen pflegt; 3) Garnſchragen, transenna, R. 4) ſſrák na chléb, Brodſchragen, D. ꝛc.; pl. ſſráky, mor. ſ. ſſle 2), D.
Sſrakljčky, ſ. ſſeytroch, R.
Sſrám, u, m. Narbe, Schramme, f. z.B. v. der Wunde, cicatrix.
Sſrámowitý 3. voll Schrammen, cicatricosus; - toſt, i, f. subst.
Sſramugi, owati, einen Riß in d. Kluft machen, fibram incidere.
Sſrank, u, m. Gitter, n. cancelli, clathri: vhlédl geg ſkrze ſſrank; 3) pl. ſſranky, d. Schranken, Vermachung, f. cancelli, carceres; do ſſranků zawřen, Com.
Sſraub, u, m. Schraube, f. trochlea, cochlea; 2) d. Spindel an der Preſſe.
Sſraubnjk, u, m. d. Wanke, ein Klötzlein mit einer Schraube, beym Tuchſcherer, retentorium
Sſraubowna, y, f. Schraubenſtock, m. retinaculum.
Sſraubugi, owal, owati, mit Anſtrengung, u. gleichſam mit Schrauben fortbewegen: wáleli z ſſraubowali na ſſráky, Com.
Sſrendljk, u, m. Latte, Miſthaken, m. in der Fleiſchbank, tignum cum uncinis.
Sſromot, u, m. Getös, n. strepitus.
Sſromotjm ſe, il, iti, ſich ſchwer u. mit Geräuſch fort bewegen, ſ. chramoſtjm ſe.
Sſrot, u, m. Schrot, farina crassior.
Sſrotugi, owal, owati, ſchroten, mola frangere, crassius molere; 2) ſchroten, wohin ſchieben, moliri, Com.

Ssrotýk, e, m. Schröter, m. doliarius, phalangarius.
†Ssruchownjk, u, m. zrostlina, portulacaria.
Sskut, u, m. tesanice k pažený dolů (baný), gezimmertes Holz, ligna asciata.
Ssrůtka, y, f Gezänk, n. rixa, Ryb. 2) Schrotgeld od. Schrottrunk, m. Leschka.
†Sstáb, u, m. s. sstob, P.
Sstabarc, e, m. sl. Getös.
Sstabarcugem, owati, sl. rumpeln, strepitare, tumultuari.
Sstachety, f. pl. koly gako hřeben, Stacheten, sepimentum, R.
Sstacý, f. s. stawunk 2), 3).
Sstáf, u, m. Stange, f. sstáf železa, Stangeisen, massa ferri, B. sstáfy papjrowé, Com.
Sstak, u, m. Erhöhung der Stolle, elevatio cuniculi.
Sstakugi, owati, d. Stolle erhöhen, elevare cuniculum.
Sskalec, lce, m. Gossebaum, m. in der Mühle.
Sstandle, f. Ständer, lacus, labrum, (eins mit folg. ?)
Sstandljk, u, m. Kübel, situla, alveolus, R.
Sstandy, Vel. wahrscheinlich soviel als sstandle.
Sstárám, al, ati, herumstöhren, scrutari; grübeln, D.
Sstarcugi, owal, owati, rumpeln, grassari, tumultuari, Jos. Fl. - cowánj, n. verb.
Ssk: stje, n. sl. s. sstěstj.
Sskastnaussek, sska, m. Glückskind, n. felicissimus, fortunae filius.
Sskastný 3. glücklich, felix, fortunatus: nemůže blahoslaweným nazwán býti, než toliko sskastným, Cyr. sstastná hwězda, Glückstern, m. felix sidus; - ně, adv. - iciter, - te, prospere, fauste.
Sstater, u, m. stater: zlatý sstater, t. g. 10 dukátů Vher. Cyr.
†Sstatue, f. s. Statue.
Sstatuta, pl. s. statuta.
Sstaučka, y, f. (Ryb. sstaučék, čku, m.) ein Stück: sstaučky hyacyntu, postawce, Ez. 27, 24. etwa volumen od. massa; sstaučky kartunowé, Cattunstücke, volumina cotoni; ss-ka přize, i.e. čtyři předjnka (vier Strähne), R.
Sstaudew, R. bess. staudew.
Ssťauchám, ati, stechen, (Kartens.)
Sskáw, u, m. sl. s. sskowjk; koňský sskáw, Grindwurz, f. Ampfer, rumex acutus, Linn. Lam.
Sskáwa, y, f. Saft, m. succus, sucus; 2) hie u. da sl. vorh.; 3) banakisch, s. zelnice 2).
Sskáwám, al, ati, sl. fr. v. sstjm.
†Sskawel, zrostlina, oxalis.
Sskawice, f. sl. Göm. s. medokyš.
Sskáwnatý 3. saftig, succosus; - tost, i, f. a) - keit, f. b) † nach Bercht. nemoc bylin, plethora.
Sskáwnice, f. d. Bergstadt Schemnitz in Ungarn, Schemnicium; - čan, a, m. - nka, y, f. ein Schemnitzer, - inn, f. Schemniciensis.
Sskebety, pl. f. Geschwätz, n.
Sstěbetám, al, ati, schwatzen, garrire.
Sstěbetář, e, m. Schwätzer, garrulus; - řka, y, f. - inn, f. - la; (auch garrula pica).
Stěbetka, y, f. - tnice, sl. s. sstěbetářka.
Sstěbetný 3. schwatzhaft, garrulus, loquax; - nost, i, f. - keit, f. - litas, - acitas.
Sstěček, čka, m. Holzsperling, Ringelspatz, m. passer sylvestris, Kl.

Sſtědrota, y, *f.* ſ. ſſtědroſt.
Sſtědrý 3. freygebig, liberalis; ſſtědré ruky očekáwati od někoho; ſſtědrý den, der Tag vor Weihnachten, Zal. ſſtědrý wečer, der heil. Abend (vor Weihnachten); 2) reichlich, häufig, copiosus: boleſt ſrdce ſſtědrými ſſzami doſwědčowal; - ře, *adv.* - l ter; ſſtědře ſe wkázati, *Com* b) - se: přjliſſně, ſſtědře pjti; t m tytulem ſe ſſtědře přiſſjrali, *K.* kámen olegem ſſtědře polil; -roſt, i, *f.* Freygebigkeit, *f.* liberalitas; b) Reichlichkeit, *f.* ubertas, copia.
Sſteffan, *Vel.* oft für Sſtěpán.
Sſteft, u, *m.* (*ol.*) Stift, *m.* etwa ligula: z ſſteftů, růžiček, k noſſjků zlatých, *Vel.*
Sſtěk, u, *m.* *sl.* ſ. ſſtěkot.
Stěkám, al, ati, bellen, latrare; 2, ſ. ſſtěkám, (ſeltene Bedeutung); - ánj, *n.* *verb.* ſ. ſſtěkot.
Sſtěkárna, y, *f.* Hundsgrube?
Sſtěkawec, wce, *m.* Zungendreſcher, *m.* rabula.
Sſtěkawka, y, *f.* beſſ. ſſtkawka.
Sſtěkawý 3. bellend; ſſ-wý gazyk, eine gleichſam bellend lautende Sprache.
Sſtekle, *f.* *pl.* *sl.* ſ. podpatek.
Sſtekljm, iti, *sl.* kitzeln, titilare.
Sſteklíwý 3. *sl.* ſ. lektawý.
Sſtěkna, y, - nice, *f.* ſ. ſſtěkule.
Sſtěkot, u, *m.* Bellen, *n.* latratus.
Sſtěkugi, owal, owati, nachahmen, nachäffen, nacheifern, aemulari, *Syl. sub* náſledugi: aby chudý bohatého w autratách neſſtěkowal, *Vel.*
Sſtěkule, *f.* Zänkerinn, Bellerinn, *f.* jurgatrix, litigiosa, rixosa.
Sſtemſſjk, u, *m.* ſ. Lamár; 2) Schriftbunze, stylus mas; obrácený ſſ., Contrabunze, st. inversus; 3) ob. wrtáčko, Stempel, ein Bohrer beym Schloſſer, stylus mas; 4) hlawnj ſſ., Knaufſtempel, d. runden Platten hohl zu ſchlagen, scalprum capitatum.
Sſtemſſugi, owati, (*obs.*) ſtützen, beſtärken, fulcire: někoho w náboženſtwj; (2) ſchmelzen?? *Resch. in voce* Flare).
Sſtempl, *m.* lange Stütze, (Bergb.) 2) † Stempel, *m.* z. B. auf dem jetzigen Urkundenpapier ꝛc. etwa nota publica, *P.*
†Sſtemplowaný 3. geſtempelt, z. B. Papier, ſ. vorh.
†Sſtemplugi, owati, ſtempeln, z. B. Papier, *P.*
Sſtěňátko, a, *n.* *dim.* junges Hündchen, catulus.
Sſtencle, ſ. chůdy.
Sſtěně, ěte, *n.* ſ. ſſtěňátko.
Sſtěnec, nce, *m.* *sl.* junger Hund.
Sſtěnjm ſe, il, iti, wölfen, werfen, ausſchütten (gebähren), v. Hunden, parere.
Sſtěp, u, *m.* Obſtbaum, *m.* pomus; 2) železný ſſtěp (rozſſtěp?) do kočáru, talea ferrea, *R.*
Sſtěpán, a, *m.* Stephan, Stephanus.
Sſtěpař, e, *m.* Baumgärtner, pomarii cultor, auch arborator; 2) ſ. ſſtěpýř.
Sſtěpj, *n.* *coll.* Obſtbäume, pomi.
Sſtěpjm, il, iti, belzen, pfropfen, inserere.
Sſtěpina, proſſtěpina, y, *f.* Scheit, Kernſcheit, *n.* Klobenholz, *n.* pars ligni fissa (secta).
Sſtěpnice, *f.* Pflanzgarten, *m.* plantarium; 2) Baumgarten, Obſtgarten, pomarium, pometum; - čka, y, *f.* *dim.*
Sſtěpný 3. was ſich ſpalten läßt, fissilis; 2) gebelzt, gepfropft,

sativus; ss-ý strom, Obstbaum, pomus.
Sstěpowánj, n. Pfropfen, insitio.
Sstěpowj, n. s. sstěpj, B.
Sstěpugi, owal, owati, belzen, pfropfen, inserere; 2) sl. steppen im Nähen.
Sstěpýř, e, m. Pfropfer, insitor.
1. Sstěrbák, a, m. (sl.) ein Zahnlückiger, edentulus.
2. Sstěrbák, u, m. Endivie, f. ein Kraut, intubus, intubum, od. cichorium endivia, Linn. 2) malý sstěrbák, weiße Endivie, scariola, Com.
Sstěrbatý 3. sl. s. sstěrbawý.
Sstěrbawec, sl sstrbawec, Zahnlücker, edentulus.
Sstěrbawjm, s. osstěrbawjm.
Sstěrbawý 3. zahnlückig, edentulus; 2) schartig, fissus, fissuras habens; auch ein Topf, u. drgl. v. dessen (obern) Rande ein Stück abgeschlagen ist.
Sstěrbjm, sl. sstrbjm, il, iti, schartig machen.
Sstěrbina, y, f. Lücke, f. z. B. wo ein Zahn mangelt, lacuna; 2) Scharte, f. z. B. an einem Messer, fissum, fissura; 3) der Raum zwischen den Sägezäckchen, interstitium. S. auch vorh. 2); 4) na ssjpu, Kerbe, f. crena; - nka, y, f. dim.
†Sstěrbinatka, y, f. zrostlina, hysterium.
Sstěrbiwý 3. s. sstěrbawý.
Ssterc, e, m. Schmaar, Sterz, m. intritum ex ovis et farina, R. 2) Knebel, m. (Bergb.) bacillum, Vel. N.
Ssterce w měchu, Balgstürze, cauda, Vel. N.
Sstercugi, owal, owati, plündern, rauben?: holdugte, sstercugte, K. (in textu: hledegte

chleba, Ps. 109, 10); (poltern?) - cýř, e, m. Plünderer? sstercýř a laupežnjk, Cyr.
Sstětjm, il, iti, s. osstjrám.
- II. rec. ss-iti se, s. osstjrati se.
Sstěrk, u, u. sstěrek, rku, m. Gries, Grand, m. steiniger Sand, Gemüll, n. glarea.
Sstěrkáč, e, m. Klapper, crepitaculum; 2) der klappert, crepiens.
Sstěrkám, al, ati, klappern, s. hrkám, sstěrkal ořechy, Com.
Sstěrkowitý 3. grandig, glareosus.
Ssterlink, u, m. Sterling, m. sterlinus; libra sterlinorum, Kr.
Sstěrpiwý 3. s. sspinawý; sstěrpiwá lžjce; -wost, i, f. s. sspina 1).
Sstěstěna, y, f. d. Glücksgöttinn, Fortuna, Fortuna, Neg.
Sstěstj, n. Glück, n. fortuna, sors, felicitas; dey Bůh sstěstj! Glück zu! w sstěstj nedaufeg, w nesstěstj nezaufeg, K. slepé sstěstj, gedni mi co gedni, Com.
Sstět, i, f. ol. & sl. s. sstětina; 2) sl. Hechel, pecten.
Sstětička, y, f. dim v. sstětka.
Sstětina, y, f. Borste, f. seta.
Sstětinatý 3. borstig, setosus; - tost, i, f. subst.
Sstětka, y, f. Borstwisch, m. scopae e setis, scopina; sstětky na sudy, Faßbürsten, scopulae doliares; - na kragky, na čepce, Spitzen-Haubenb., s-lae denticulorum, vittariae; 2) Kehrwisch, scopae; 3) s. krample; 4) Kardendistel (Kartendistel, od. Weberdistel, Weberkarde,) Karde, f. dipsacus fullonum, auch carduus.
Sstětkář, e, m. Bürstenbinder, setarius, opifex scopularum setosarum; b) Kartensetzer für

d. Tuchmacher, gnaphorum opifex; -řka, y, f. -inn, f. -inn, f. uxor opificis &c. - řſký 3. - n. ꝛc. wie bey pekař.

†Sſtětnićnjk, u, m. zroſtlina, melisſaurum.

†Sſtětowka, y, f. zr., penicillaria

Sſtěwo, -wko, a, m. sl. ſ. Sſtěpán.

Sſtjbaly, pl. m. Sandalien.

Sſtica, y, f. sl. ſ. ſſtice.

Sſtjce, ete, n. ſolg.

Sſtička, y, f. dim. Hechtchen, n.

Sſticugem, owati, sl. bey den vordern Haaren ziehen.

Stidla, y, f. ſ. ſſtihly.

Stjepa, y, f. sl. ſ. ſſtjpa.

Sſtihlář, a, m. Stelzner, der auf Stelzen geht, grallator.

Sſtjhle, ete, n. junger Hecht, D.

1. Sſtihly, f. pl. Stelzen, grallae.

2. Sſtihlý 3. ſchlank?

Sſtika, y, f. Hecht, m. lucius, od. esox lucius, Linn.

Sſtikám, al, ati, ſ. ſſkubám: tráwu ſſtikati, ſſkubati, páſti ſe, Syl. 2) sl. ſſtiká ſe mi, ſ. ſſkkám.

Sſtikawec, wce, m. ſ. truſkawec.

Sſtilec, lce, m. Schnippchen mit den Fingern, percussio digitorum; 2) Stüber, Naſenſtüber, Fips, m. talitrum.

Sſtjm, ſcal, ſcáti, sl. ſſčal, ſſčáti, ſſčáti (ſ. ſſčjm), imper. ſſtj, harnen, piſſen, urinam reddere, mingere, mejere; vgl. oſſtjm; - jwám, al, ati, frequ.

Sſtinný 3. ſ. chatrný; 2) čjplý.

Sſtiny, f. plur. ſ. moč 1), Syl.

Sſtjpa, y, f. mor. Scheit, n. ſ. ſſtěpina.

Stjpák, a, m. ein beißiger Hahn, pyctes, ae, m.

Sſtjpám, al, ati, ſpalten (act.), findere, diffindere; 2) kneiſen, kneipen, (zwicken), mit den Fingern, vellicare; 3) ſtechen, z. B. wie d. Inſekten, Bienen, Vögel, pungere, B. K. 4) beißen, z. B. der Meerrettig, der Eſſig, Rauch, Zwiebel ꝛc. beißt, mordere; 5) ſticheln, ſpötteln, cavillari; - ánj, n. verb. Spalten, n. fissura; b) Stechen, n. punctio; c) Beißen, morsus; d) Spötteln, n. cavillatio.

Sſtipawý 3. beißend, z. B. wie der Rauch, Eſſig, Meerretig ꝛc. beißend ſind, mordax, acer; - woſt, i, f. subst.

Sſtjpec, pce, m. Hahn, m. gallus gallinaceus, Kzop; vgl. ſſtjpák; 2) eine Kleinigkeit? toho ani ſſ-jpce nedoſáhl, Kr. 3) sl. Kneipzange, f.

Sſtjpek, pku, m. Bäumchen, n. arbuscula, K.

Stjpenj, n. verb. v. ſſtjpjm; 2) Pflanze, planta, Mat. 16, 13.

Sſtjpj, n. coll. ſ. ſſtěpj, B.

Sſtjpjm, il, iti, pflanzen, z. B. Bäume ꝛc., serere, ponere, plantare.

Sſtjpitel, e, m. Pflanzer, m. sator, plantator; -lkyně, f. -inn, f. plantatrix; - ſký, - ſtwj ꝛc.

Sſtipkám, ati, sl. dim. ſ. ſſtjpám 2): mladý wrabec piſſčekem ſſtipká.

1. Sſtjpka, y, f. sl. ſ. křjžala.

2. Sſtipka, y, f. ſ. ſſpetka, D.

Sſtiplawý 3. beißend, ſ. ſſtjpawý; b) fig. anzüglich, beißend, mordax; ſſtiplawá ſlowa; - woſt, i, f. subst.

Sſtjplý 3. ſchlank, gracilis.

Sſtjpnu, fut. pl, pnauti, ſ. ſſtjpám.

Sſtjpnutj, n. verb. Kniff, D.

1. Sſtjr, a, m. Skorpion, m. auch das Himmelszeichen, scorpio, scorpius; na ſſtjru ſpolu býti, ſ. pohodnauti ſe, Syl. 2) Erd-

grille, Erdkrebs, m. Erle, f. gryllotalpa, Linn. D.

2. Ssjr, u, m. prawidlo v zadu bárky, Steuerruder, n. clavus.

Sstira, y, f sl. Zwitter bey Menschen, bald Mann, bald Weib, vir ambiguus.

†Ssjrownjk, u, m. zrostl., lotus; 2) scorpiurus?? beydes Bercht.

Ssjrowý 3. v. Skorpion; ssj-wá bylina, scorpioides, Vel.

Sstiry, sl. s. štyři.

Ssjt, u, m. Schild, m. eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum, b) runder, clypeus, clypeum; 2) ssjt domu, d. Fronte eines Gebäudes, frons, frontispicium.

Ssjtař, e, m. ol. Schildmacher.

Ssjtek, tku, m. dim. Schildchen, n. clypeolum, scutulum; 2) s. cymbuřj, Ger. 6, 10. 3) Stichblatt, n. am Degengefäß, lamina capularis, R. 4) †Regenschirm, m. pluviale, P.

Ssjtěnj, n. verb. v. folg. Scheuen, verecundia, timor; 2) Vermeiden, Fliehen, n. fuga: chráněnj a ssjtěnj se před někým.

Ssjtjm se, il, iti, reg. gen. sich scheuen, vereri, verecundari; b) meiden, vitare; fliehen, fugere.

Ssjtnjk, a, m. Tschetnek, Marktfl. im Böhm. Kom., Tsetnekinum.

†Ssjtonoska, y, f. zrostlina, petlophorus.

†Ssjtowitý 3. clypeatus, z. B. ssjtowité semeno.

Sstitroba, -bný, s. štitroba.

Ssjzle, ete, n. s. ssjble.

Sskám, u. sskám, al, áti. schluchzen, singultire, singultare.

Sskawka, u. sskawka, y, f. Schluchzen, n. singultus.

Sstob, u, m. Stab, m. Offiziere des Regiments vom Major an, bis zum Obersten, duces, praefecti, praetorium, Kram.

Sstok, u, m. Hackstock, Schlachttisch, m. tabula incisoria, mensa, Ez. 40, 39. sq. 2) Stock des Weißgärb., caudex cavatus; 3) Schmiedstock, worauf der Ambos ist, fulcrum incudis; 4) s. koryto (hrubé), Vel. N. 6) zástawnj sstok, Gährbottich, m.

Sstokfiš, e, m. Stockfisch, m. salpa, asellus, R.

Sstola, y, f d. Stolle im Bergwerk, unterirdischer Gang, cuniculus; 2) (selten) d. Stola, od. Stolagebühr des Geistlichen

Sstolmistr, a, m. obs. Stallmeister.

Sstolowánj sw. Petra, Petri Stuhlfeyer, f. cathedra S. Petri Apostoli.

Sstospan, u, m. weliký hladjk, Stoßbank, Schlichthobel, m. runcina planula, R.

Sstowjk, u, m. Ampfer, rumex, rumex acetosa, lapathus, od. lapathum; koňský sstowjk, Grindwurzel, f. rumex acutus, D. -owý 3. Sauerampfer-.

Sskpjm, il, iti, s. sstjpám, beißen, sskpjcý wjno, R. (vgl. ťpjm).

Sstráf, u, m. (obs.) Streiferey, f. Ausfall, Einfall, Streifzug, m. excursio, impetus: téměř wssecky země sstráfem protáhl; do některé země na sstráfy se paussteti, Cyr. sstráf dělati, hin u. her reiten, palari.

Sstrafugi, owati, obs. tadeln.

Sstrangy, u, m. sl. Strick, restis.

Sstrba, y, m. u. f. sl. s. sstěrbák.

Sstrbák, -bawý, s. sstěrbák, -awý.

Sstreychugi, owati, (obs.) anstreifen, streichen, leviter allidere; b) ausstreichen, exornare

Sstreycholec, lce, bess. sbánka.

Sstrk, u, m. sl. s. sstěrk; 2) sl. Schellen, n.

Sstrkáč, e, s. sstěrkáč, w. sswerepec.
Sstrkadlo, a, n. sl. Klimperwerk.
Sstrkám, al, ati, s. sstěrkám.
Sstrkotám, ati, mor. s. sstrkám.
Sstrkotka, y, f. mor. Klapper, f.
Sstrokwas, u, m. Weinständer, Weinstand, Mostzuber, m. lacus vinarius, Vel. N. 2) Wanne zum Baden, labrum, Zerb. - ásek, sku, m. dim.
Sstros, u, m hrbol w skále, Auswachs des Felsens (Bergb.) 2) gen. a, bess. psstros.
Sstrudle, f. zawináč, Strudel, (Mehlsp.) convolvulus, R.
Sstruk, u, m. Struck, Wollenzeug, textile laneum (floribus inspersis), R.
Sstrych, u, m. Strich, m. (Strichlein, Strichl), n. ductus, tractus, lineola; sstrychů nadělati w knihách, Com. 2) s. prauh, pás. Id. 3) Streich, Schwank, Pfiff, m. listiger Streich, ars, artificium, dolus: dworský sstrych; k sstrychu tomuto sáhl; tjm sstrychem gdau co husaři; 4) sl. Streichholz, n.
Sstrykowač, e, m. Stricker, textor acuarius; - čka, y, f. - inn, f. - trix - ria, D.
Sstrykowacý I. z. B. ss. gehlice, Stricknadel, f. acus textoria.
Sstrykowánj, n. Stricken, Gestricke, n. textura acuaria; b) Strickerey, f. textura, D.
Sstrykugi, owal, owati, stricken, texere acubus, D.
Sstuc, e, m. tažená hraň, Bürschbüchse, f. Bürschrohr, n.
Sstuchadlo, a, n. Krautstampfe, f. Krautstößer, pistillum ad olera tundenda, D.
Sstuchár, a, m. sl. Pfuscher; - rjm, il, iti, pfuschen; - rka, y, f. - inn.
Sstudugi, owati, bess. studugi.
Sstuffa, y, f. Stufe, massa aeris.
Sstuk, u, m. durchgesiebter Kalk u. Sand, albarium.
1. Sstuka, y, f. Bruchstein, Mauerstein, m. caementum, Cyr.
2. Sstuka, y, f. sl. s. sstika.
Sstukátor, a, m. Stukateur, m. marmorati operis structor; - rský 3. z. B. - djlo, Stukaturarbeit, f. opus gypsatum, R.
Sstukawec, wce, m. u. sstukawica, y, f. sl. Weggras, Wegtritt, polygonum taraxacum.
Sstukowj, n. coll. Bruchsteine, caementa; Quadratstücke, saxa quadrata.
Sstulják, u, m. s. lekno.
Sstúr, m. sl. Werle, f. gryllotalpa; 2) s. Skorpion, scorpio.
Sturc, u, m. Storz, m. beym Giessens., labrum inversum, R. 2) Lärm, m. tumultus, Ryb. 3) pl. ssturce, Haspelstütze, f.
Ssturcowna, y, f. wodnj, Tröglein, (Bergb.), n. lacusculus, Vel. N.
Ssturcugi, owal, owati, sypati a házeti, ausschütten, jactare, excutere; 2) sl. poltern.
Sstúrjm, fut. iti, sl. stoßen, stechen.
Ssturm, u, m. Sturm, m. der Belagerer, classicum: vděřiti k ssturmu; 2) s. ssturmowánj 2).
Ssturmalják, u, m. Grundhobel, m. D.
Ssturmowánj, n. s. lermobitj: auch stürmen auf d. Glocke, campanam altera parte quatere: Lermobitj neb ssturmowánj, K. aby ssturmowal (na zwon) při ohni, Vel. 2) Sturm, m. Sturmlaufen, n. impetus, assultus.
Ssturmugi, owal, owati, s. lermo bjti; 2) sturmlaufen, oppugnare; 3) Gewalt brauchen,

repugnare: proti zřjzené po- božnosti ssturmowati.
Sstur, u, *m. obs.* Stoß, plaga.
Sstustanky, *f. pl.* drobnička ru- da, kleine Stückchen Erz, od. Überbleibsel.
Sstwa, y, *f.* s. sstwanice 1).
Sstwáč, e, *m.* Hetzer; -čka, y, *f.*
Sstwacý 1. Hetz-; ss-cý mistr, Hetzmeister.
Sstwánj, *n. verb.* v. sstwu.
Sstwanice, *f.* Hetze, *f.* agitatio, venatio; 2) Hetzbahn, *f.* Hetz- haus, *n.* Hetzplatz, *m. D.*
Sstwaný 3. *part. pass.* v. sstwu.
Sstweračka, y, *f. sl.* Vierblatt.
Sstwák, e, *m.* Hetzer, Aufhetzer, s. posstjwač.
Sstwermo, s. čtwermo.
Sstwerné, *f. pl.* einfaches ungri- sches Pferdgeschirr zum Einspan- nen, s. ssle.
Sstwernožky, *sl. adv.* auf allen 4.
Sstworo, sstworaký *sl.* s. čtwero rc.
Sstwrt, -tý rc. *sl.* s. čtwrt, -tý 3.
Sstwrtárchowý 3. *sl.* Quart-.
Sstwu, sstwal, sstwati, *imper.* sstwi, hetzen, a) jagen, verfolgen, persequi, agitare, z. B. Wild hetzen rc. b) jemand auf einen los jagen od. laufen lassen, z. B. Hunde auf das Wild rc. immittere, auch concitare aliquem in aliquem; c) Hunde zum Jagen abrichten, docere canes: dobře sstwaný pes, *Cyr.*
Sstyhl, sstyhlem zawěšený, senk- recht hangend (Bergw.), perpendicularis; - hlowitost, i, *f.* Abhang, *m.* declivitas.
Sstyhlák, s. sstihlák.
Sstylét, u, *m.* s. tulich, *Com.*
Sstymugi, owal, owati, s. unter strownám.
Sstyri. *sl.* s. čtyři.
Sstyrsko, a, *n.* Steyermark, Stiria.
Sstyrský, steyrisch, Stiriensis.
Ssuba, y, *f.* s. čuba, *Pr.*
Ssubrawec, wce, *m. sl.* ein Zer- fetzter u. Schmutziger, squalidus.
Ssubrawý 3. zerfetzt, vorh.
Ssubrem se, ati, *sl.* sich beschmu- tzen, d. Kleider im Koth schleppen.
Ssubry, *pl. sl. Nitr.* s. sswalek.
Ssuch, u, *m. sl.* Laut, *m.* v. etwas streichenden; 2) leises Streichen, 3. leiser Schlag, lenis ictus.
Ssúchám, *sl.* reiben, -se, rutschen.
Ssuchnem, chl, (chol), nauti, *sl.* leises Geräusch machen, 2) schla- gen, ferire.
Ssuchorjm, il, iti, *sl.* sträuben, aufsträuben, s. natřásám 1).
Ssuchrem, al, ati, *sl.* reiben.
Ssuchy, *pl. sl.* allerley Lumpen u. Hadern, laciniae.
Ssudjm, il, iti, *sl.* s. ssidjm.
Ssuffán, u, *m.* s. opěnowačka, *K.*
Ssuhag, e, -gec, -gce, *m. sl.* s. hoch.
Ssúl, e, *m. sl.* s. ssúlec; 2) eine Halskrankheit des Rindviehes.
Ssúlám, al, ati, *sl.* märgeln.
Ssúlec, lce, *m.* ssúlek, lku, *m.* z. B. kukuřičný ss., Kolbe, *f.* et- wa conus; 2) Stopfnudel, d. Gänse zu stopfen.
Ssum, u, *m.* s. pěna, *K. Syl.* 2) bess. ssuměnj.
Ssuma, y, *f. obs.* s. les, vgl. Ssu- mawa; 2) *sl.* Abgabe im Gelde an d. Grundherrschaft.
Ssumař, e, Bierfiedler, Leyer- mann, schlechter Fiedler, fidicen cauponius, lyricen trivialis; - řka, - rský, - stwj rc.
Ssumařjm, il, iti, schlecht geigen, fiedeln; - enj, *n. verb.*
Ssumawa, y, *f.* s. les český.
Ssuměnj, *n.* Sausen, Brausen, *n.* susurrus; ss-nj w vssjch.
Ssumjm, ěti, sausen, susurrare.
Ssuminy, *pl. sl.* s. ssum.

Ssumný 3. s. sswárný, D. & sl.
Ssumowaćka, y, f. Schaumkelle, f. Schaumlöffel, m. trulla.
Ssumugi, owal, owati, aussaugen, emungere, exhaurire, Cyr. měssťany z peněz statečně ssumowal, Com. na sskodu dědiců statek ssumowal, Pr. toho sy nessumuge? Cyr. VIII. 2)(sl.) abschäumen, despumare.
Ssupám, al, ati, s. ssibám.
Ssu-:c, pce, m. s. sswih.
Ssunka, y, f. Schunke, perna, R.
Ssupj, ěti, sl. impers. cum. dat. pers. Angst haben, angi: giž mu ssupj.
Ssupina, y, f. Schale, f. der Eicheln, Nüsse, Birnen, Bohnen, putamen, cortex; 2) Schuppe, f. z. B. des Fisches, squama, (auch squama bulborum, Bercht.); - nka, y, f. dim.
†Ssupinatec, tce, m. zrostlina, phollidia.
†Ssupinatice, f. zr., lepidagatis.
Ssupinatý 3. schuppicht, voll Schuppen, squamosus, squameus, squamifer.
†Ssupiněnec, nce, m. zrostlina, cheilantes.
Ssupinkowatý 3. s. ssupinatý, Vel.
†Ssupinosýmka, y, f. zrostlina, lapidosperma.
Ssupinowatý 3. s. ssupinatý.
Ssupka, y, f. Hülse, f. v. Getreidekorn, folliculus, gluma.
Ssupkowý 3. z. B. ssupkowé plátno, sl. t. g. na ssupky, na ssu- s. pytlina.
Ssuplata, y, f. sl. ein Stück ausgeschnittenen Rasen, gleba cespitosa.
Ssus, u, m. kus z dolegssjch žeber howězých, ein Stück v. den hintern Rippen, R.
Ssusska, y, f. sl. s. ssisska.
Ssussťám, ati, sl. fispeln, lispeln.
Ssussťem, al, ati, sl. das s wie sch aussprechen, lispeln, - lawý 3.
Ssussnám, al, ati, schnufeln.
Ssust, u, m. Geräusch, Rauschen, n. strepitus; 2) sl. Narr, m. ssust sem, ssust tam; 3) sl. interj. schups! to mně z vst a gemu mimo vcho ssust! prov. ich redete vergeblich.
Ssusta, y, m. sl. Nitr. ein Träger, Langsamer, deses, piger.
Ssustěnj, n. verb. s. ssust.
Ssustjm, ěl, ěti, rauschen, Geräusch machen, strepere, strepitare.
Ssustky, f. pl. d. Schleifen in der Orgel, d. den Wind aufmachen u. sperren, trahae ductiles.
Ssustnu, fut. stl, stnaut s. ssustjm. II. rec. ss-auti se, vorfallen, sich treffen, accidere: tak se ssustne, wie es sich trifft: něco ssustlo, es hat sich etwas ereignet.
Ssuta, y, f. sl. Ziege ohne Hörner.
Ssutawec, m. sl. Ochs ohne Hörner; - wý 3. ohne Hörner.
Ssutky, f. pl. (sl.) s. kejdy.
Ssutora, y, f. sl. Nitr. s. žutora 1).
Sswáb, a, m. ein Schwabe, m. Suevus; 2) Bäckerschabe, Schabe, m. blatta orientalis; 3) gen. u, sl. Göm. s. syra.
Sswábka, y, f. Schwäbinn, f. Sveva; 2) sl. Kartoffel, f. s. piny, krumple.
Sswábský 3. schwäbisch, Svevicus; Ss-ská země, s. Sswáby; b) grob, inurbanus: tak sswábská a důtkliwá odpowěd, Vel. - sky, adv. svevice.
Sswábjř, e, m. Staffirer, m. mango.
Sswáby, pl. das Land Schwaben, Svevia, Vel.
Sswadlena, y, f. folg.
Sswadlj, f. Nähterinn, sutrix acu opus faciens.

Sſwagr, a, m. Schwager, a) jeder Anverwandter durch Heurath, affinis; b) des Ehemanns Bruder, levir (frater mariti); c) der Ehefrau Bruder, levir, od. frater uxoris; d) der Schwester Mann, maritus sororis ꝛc. - rowá, é, f. S-rinn, affinis, f.

Sſwagrowſtwj, n. Schwägerſchaft, f. affinitas.

Sſwagryná, é, f. sl. ſ. ſſwagrowá.

Sſwalek, lku, m. mor. Klunker am Kleide, sordes, pl. lutum.

Sſwandra, y, f. sl. ſ. ſlandra.

Sſwandrkugem, owati, sl. ſchlecht, unverſtändlich reden.

Sſwankara, y, f. Streitbeil auf einem langen Stiele.

Sſwandrowný 3. übellautend, klingend, male sonans, cacophonos, absonus: německý gazyk drſnatý, ſſwandrowný.

Sſwárný 3. ſauber, rein, purus, mundus; ſſwárný oděw, K. b) (sl.) hübſch, ſchmuck, nett), pulcher; ſſ. gonák; - ně, adv. -re, - de, - chre; - noſt, i, f. Sauberkeit, Nettigkeit, - dities, - ditia, pulchritudo.

Sſwaſtám, ſ. chwaſtám, D. & sl.

Sſwec, gen ſſewce, Schuhmacher, Schuſter, sutor; 2) ſ. ljn, Vel.

Sſweda, y, m. einer in od. aus Schweden, Svecus; - dka, y, f. - dinn, f. - ca.

Sſwedſký 3. ſchwediſch, Svecicus; Sſ-ſká země, ſ. Sſwedy; - ſky, adv. - ce.

Sſwedy, f. pl. das Land Schweden, n. Svecia.

Sſwehla, y, f. sl. ſ. wčelka.

Sſweholjm, il, iti, drückt d. Stimme der Schwalbe aus triſſare; 2) fig. plappern, garrire.

Sſweřepec, pce, m. ſ. ſweřepec.

Sſweſſka, y, f. Zwetſchke, f.

Sſweycar, a, m. Schweizer, Helveta, m. - rka, y, f. - inn, f. Helvetica; 2) od. hazecý mačka ſekerka, securicula (T. Speer, m. sparus, lancea?) - rſký 3. ſchweizeriſch, helveticus; Sſ-ſká země, Schweiz, f. a... Kantone, Helvetien, n. Helvetia; - ſky, adv. helvetice.

Sſwjček, čku, m. ſ. ſſwjk.

Swih, u, m. Peitſchenhieb, Geiſelhieb, m. ictus flagelli.

Sſwihák, a, m. Stutzer, Fetzer? -ácka, y, f. -inn, f. -cký 3 -ctwj, n. Stutzerey, f ꝛc.

Swihám, al, ati, ſ. ſſlehám, D. beſonders peitſchen, flagellare; 2) fortmachen, geſchwind machen, eilen, maturare; -ání, n. verb. daher b) Strafe, f. castigatio, Ps. 39, 11. c) Eilen, n. maturatio.

Sſwihár, a, m. sl. angebundenes dünnes Endſtrickchen an der Peitſche.

Sſwihel, hle, m. dünnes Riemchen, d. Bundſchuhe (krpce) damit anzubinden.

Sſwihký u. ſſwihlý, ſ. mrſſtný 2).

Sſwihljk, a, m. ſ. ſſtěček 2); 2) ein aufgeſchoßener junger Menſch, Aufſchößling, m. etwa tenellus; ſſwihljk prazſký, Puchm. -lice, f. ein ſolches Frauenzimmer.

Sſwihowka, y, f. Regimentsſtück, n tormentum minus legionarium, R.

Sſwihownice, f. Feldſchlange, f. ein Geſchütz, colubrinum.

Sſwinka, y, f. Schwinge, f. (Papierm.), libramentum cum pilo; pl. ſſwinky, Schwingen, transversaria pl.; 2) Sproſſen an der Leiter, Schwingen, gradus scalares, R. 3) hölzerne

Sprossen am Pfluge, gradus lignei, *R.*
Sswiřinkám, *ati*, zwitschern, fritinnire, zinzilulare; -ánj, *n.v.*
Sswitořjm, *il, iti*, s. sswiřinkám? 2) uneigentl. plappern, plaudern, garrire.
Sswitořka, *y, f.* Plaudertasche, *f.* Plaudermaul, *n.* garrula.
Sswitorný 3. zwitschernd, zinzilulans; 2) geschwätzig, garrulus: s swými sswitornými wnaučaty zahráwali.
Sswjžj, bess. swěžj.
Sswižný, *mor.* 3. hurtig, flink, behend, flüchtig, celer, velox; - nost, *f.* Hurtigkeit, Flüchtigkeit, velocitas, celeritas, *Kyb.* 2) s. sswihký.
Sswrček, čka, *mor.* s. cwrček.
Sswrčow, *u, m. mor.* s. smrčj.
Sswub, *u, m.* giftiger Dampf, *m.* Schwaden, (Bergb.) venenatus vapor.

T.

Ť, ť, ist das epenthetische ť, welches des Nachdrucks wegen, (manchmal mit vorgesetztem i, wie in gestiť) den Wörtern angehängt wird, z. B. gdť, wjť, toběť, tožť rc. Zuweilen fließt damit das ge, gest, zusammen, z. B. gižtě po giných weta, *K.* i. e. giž ge (gest).
1. Ta, *adv. sl.* (*vulgo*), weg, hinc; *ta godi!* gehe weg! 2) zeigt es d. Vollziehung der Handlung an, und entspricht dem Ungrischen, el, meg: *ta wmřel*, er starb (hin); *ta ho nassli*; sie haben ihn aufgefunden, (so auch vandalisch: ta idoucsi); 3) dorthin, eo, illuc.
2. T'a, *sl. acc.* für tě.

Tabačnice, *f. sl.* s. pykšla.
Tabačnjk, *a, m.* s. tabakář.
Tabák, *u, m.* Tobak, *m* nicotiana, *Linn.*
Tabakář, *e, m.* Tobakhändler, negotiator nicotianae; - řka, *y, f.* - inn, *f.* - řský 3. - řstwj, *n.* Tobakhandel rc.
1. Tábor, *u, m.* (rein oriental. Wort, türkisch tabor, Lager), Lager, Feldlager, Kriegslager, *n.* castra, *pl.*; 2) ein Berg im Königgrazer Kr., Tabor, Tabor; 3) ein Berg im Bunzl. Kr.
2. Tábor, *a, m.* d. Kreisstadt Tabor, im Taborer Kr., Taborium.
Taboři, u. Taborsstj, Taboriten, (Hussiten), Taboritae, *Vel.*
Táborský 3. Taborer, Taboriensis.
Tabule, *f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; auch daran zu arbeiten *měděnná t.*, Kupferplatte, *f.* tabula aenea, *malowaná tabule*, Gemählde, *n.* tableau, πίναξ, *Vel.* Ľchyona maliře tabule; 2) Tisch, *m.* Tafel, mensa.
Tabulka, *y, f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; 2) Täfelchen, tabella; 3) *pl. tabulky*, Schreibtäfelchen, pugillares, *Com.*
Táčjm se, *il, iti*, s. točjm se.
Tackám se, *ati, sl.* s. potácým se.
Táčky, *f. pl.* (*sl.*) s. kotaučř).
Tacle, tacličky, *f.* Handtäzlein, manuleae, *pl. R.*
Tady, tadyto, s. tudy, tudyto.
T'afám, *al, ati, sl.* s. polickugi.
Taffat, *u, m.* s. tykyta, *Vel. N.*
Taflowánj, *n.* Täfelwerk, Getäfel, *n.* contabulatio, *B.*
Taflugi, *owal, owati*, täfeln contabulare.
Tagemnjk, *a, m.* Geheimschreiber, *m.* secretarius; -nice, -inn.
Tagemný, - ně, s. tagný, - ně.

Tagemstwj, *n.* Geheimniß, *n.* a) eine geheime Sache, Heimlichkeit, *f.* mysterium, res occulta; b) das, wov. wir d. Art u. Weise nicht recht einsehen, z. B. der Menschwerdung Christi ꝛc. mysterium.

Tagi, *tám, tal, u. tanul, táti u. tanauti*, s. gihnu.

Tagjm, *il, iti*, geheim halten, celare, tegere; 2) *cum acc. pers.* nicht wissen lassen: nemůžeme wás tagiti, že sme do konce ꝛc. *Vel.*

II. *rec.* tagiti se, verborgen seyn, versteckt seyn, sich verborgen, od. versteckt halten, latere. latitare.

Tagitel, *e, m.* Hehler, celator, receptor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix, - trix.

†**Tagnosnaubný** 3. cryptogamus, *Bercht.*

Tagný 3. (*abs.* tagno), geheim, arcanus, secretus, occultus; s swým včenjm bude tagný, *K.* tagná chlipnost, Selbstbefleckung, *f.* onania, *Lesch.* 2) *cum acc. pers.* verborgen seyn: nebude tě tagno, es wird dir nicht verborgen seyn, non te latebit, *Com.* to mne bylo tagno; - ně, *adv.* ingeheim, heimlich, clam, occulte, tecte, secreto; - nost, *i, f.* s. tagemstwj a): w tagnosti chowati, w tagnosti mjti, geheim halten, celare, tegere.

Tah, *u, m.* s. taženj; tah w obličegi, Gesichtszug, *m.* vultus, oris lineamentum.

Tahadlo, *a, n.* ein hölzernes, eisernes ꝛc. Werkzeug, womit man zieht; t. ručnj, Handheber, *m.* vectis, *Vel. N.*

Táhám, *al, ati*, ziehen, trahere.

II. *rec.* táhati se, sich schleppen; s někým se t., sich mit jemand schleppen, ductare aliquem; s něčjm se táhati, sich mit etwas schleppen, herumtragen, circumgestare rem; 2) schleppen, geschleppt werden, trahi, fluere; 3) o něco se táhati, sich um etwas reißen, zanken, raufen, contendere, *Vel.*

Táhanice, *f.* Gereiße, Gezänke, *n.* rixa, altercatio.

Tahaun, *a, m.* Zieher, *m.* eine Person, (auch eine Sache, (*gen.* u.,) welche zieht; 2) Zugvieh, *n.* pecus vectarium, jumentum.

1. **Tahljk**, *a, m.* Aufschößling.

2. **Tahljk**, *u, m.* Ziehriemchen am Stiefel, Struppel, *f.*

Táhlý 3. (*ol.*) strack, gedehnt, porrectus: pěkně táhlé hrdlo, *Ruk.*

Táhnu, *táhl, táhnauti, tažen, fut.* potažen, *imper.* táhni, (vgl. τείνω, tendere, dehnen, niedersächsich teinen, schwed. taenja), ziehen, schleppen, trahere: s nimi w těmž zlém gho táhl, *K.* wesslem táhnauti, rudern, remigare; 2) mitführen, ziehen, ducere, trahere: to zasebau táhne giné hřjchy, *K.* slowa hnau, přjklady táhnau, *prov.* *Bernol.* 3) weggehen, ausweichen; táhni, od. těhni! packe dich! apage! *Syl.* táhni po swých, dasselbe, *K.* 4) gehen, reisen, besonders v. mehrern Personen, od. Dingen, proficisci: po studyjch sem táhl, *Cyr.* do pole táhnauti, zu Felde ziehen, in bellum ire: k smrti táhnauti, s. strogiti se k starh. 4) ptácy táhnau, d. Vögel ziehen, wenn sie ankommen, u. fortstreichen, migrare; 5) oleg.

pálené ꝛc. *sl.* Oehl preſſen, Branntwein brennen ꝛc.

II. *rec.* t-tí ſe, ſich ziehen, ſich dehnen; 2) ſchleppen, geſchleppt, werden, *trahi, fluere*; 3) verbreitet werden: táhne ſe od nich ten obyčeg po wſſecké zemi; 4) na něco, Anſpruch machen, *petere, vindicare sibi, (praetendere)*: po dařjch a wzátcých ſe táhnau, *K.*

Tahowitý 3. *sl.* klebricht, zähe, *tenax*; - toſt, i, *f. subst.*

Tak, *adv.* ſo, *sic, ita, hoc modo*; tak dwě létě, jetzt 2 Jahre, *Com.* auch *sl.* z. B. takto rok, jetzt ein Jahr; tak řečeno, *sl.* ſo zuſagen, *sic dicendo*; 2) dadurch, *eo*; 3) dergeſtalt, unter der Bedingung: gen tak, geſtli ſe neminau.

Takchcymjt, (*a, m.*), etwa Eigenwillig, *m.* preſydent Takchcymjt, *Com.*

Také, (unrichtig taky), *conj.* auch *et, etiam, quoque.*

Taklíž, *adv.* ſo? *siccine?*

Takowý 3. ſolcher, ſolche, ſolches, *talis, ejusmodi, hujusmodi.*

Anm. Unerträglich iſt es, wenn es (v. den Neuern) für ten, ta, to gebraucht wird, z. B. který wám takowé odeſſle; newjm doſtalli ſte takowé?

Takowýž, - wáž, - wéž, eben ſolcher, *ejusmodi, ejusdem generis aut formae*, *Ez.* 10, 22. takowéž nebezpečenſtwj, *Vel.*

Takpán, *a, m.* Jaherr, der zu Allem ja ſagt, *pedarius*, *Com.*

Takto, *adv.* ſo alſo, *sic, ita, hoc modo, in hunc modum.*

Taký 3. ſ. takowý.

Takyta, *y, f.* ſ. tykyta.

Talawaſſka, *y, f.* Roßbahre, *f. arcera*, (*K.* talawaſſky, *pl.*)

Talec, lce, *m.*? *Ryb.*

Talent, *u, m.* Atenſký 60 hřiwen, Talent, *talentum*, *Com.*

Talián, *a, m.* -ſký ꝛc. *sl.* ſ. Wlach ꝛc.

Taljř, *e, m.* Teller, *m. discus, orbis*; - kowý 3. Teller-.

Talow, *u, m.* ſ. ſaukrwice, *sanies*, *Com. Jan. N.* 316. 2) nach *Tomsa* ſ. hnis?

Talowina, *y, f.* vorh. 2).

Tam, tamto, *adv.* dort, *ibi, istic, illic*; 2) dorthin, *istuc, illuc*; tam ten, jener, *ille*; 3) hin: kdo zabit, ten tam, wer bleibt, der bleibt, *Vel.* co tam, to tam, hin iſt hin, *D.* ge ten tam, er iſt hin, giž ge to tam, das iſt ſchon hin, *D.* tam ten, *sl.* dort jener; tam toho roku, *sl.* ſ. wloni.

Tamarčjm, il, iti, ſ. tarmarčjm.

†**Tamarynd**, *u, m.* zroſtl., *tamarindus*, (*Vel.* tamarynda, *y, f.*)

Tamaryſſk, *u, m.* Tamariſte, Tamariſtenſtaude, *f.* Tamariſtenbaum, *m. tamarix*, *Linn.*

Tamégſſj, jho, 1. *sl.* folg.

Tamnj 1. dortig, *qui ibi est.*

Tamok, *adv.* *sl.* ſ. tam.

Tamtoročnj 1. *sl.* ſ. lonſký.

Tamž, *adv.* (*sl.*) eben dort, *illic.*

Taňa, tané, (*sl.*) ſ. tůně; 2) ſ. ſtánj, *sl.* ſtánja, *hung.* tanya.

†**Tancowna**, *y, f.* Tanzſaal, *m.* etwa *saltatorium.*

Tancugi, owal, owati, tanzen, *saltare.*

Tanec, nce, *m.* Tanz, *m.* Tanzen, *n. saltatio.*

Tanečnjk, *a, m.* Tänzer, *m. saltator*; - nice, *f.* - inn, *f.* -*trix.*

Tanečný 3. Tanz-, *saltatorius.*

Tanjer, *u, m.* *sl.* ſ. taljř.

Taniſtra, -ſterka, *y, sl.* ſ. tanyſtra.

Tantugem, owati, *sl.* plagen.

Tanu, (od. tanjm? *Ryb.*) *fut.* ul, auti, einfallen, (erdichten), *subrepere in mentem*: tanulo mu

Tagemstwj, *n.* Geheimniß, *n.* a) eine geheime Sache, Heimlichkeit, *f.* mysterium, res occulta; b) das, wov. wir d. Art u. Weise nicht recht einsehen, z. B. der Menschwerdung Christi rc. mysterium.

Tagi, tám, tal, u. tanul, táti u. tanauti, s. gihnu.

Tagjm, il, iti, geheim halten, celare, tegere; 2) *cum acc. pers.* nicht wissen lassen: nemůžeme wás tagiti, že sme do konce rc. *Vel.*

II. *rec.* tagiti se, verborgen seyn, versteckt seyn, sich verborgen, od. versteckt halten, latere, latitare.

Tagitel, e, *m.* Hehler, celator, receptor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix, - trix.

†Tagnosnaubný 3. cryptogamus, *Bercht.*

Tagný 3. (*abs.* tagno), geheim, arcanus, secretus, occultus; s swým učenjm bude tagný, *K.* tagná chlipnost, Selbstbeflekkung, *f.* onania, *Lesch.* 2) *cum acc. pers.* verborgen seyn: nebude tě tagno, es wird dir nicht verborgen seyn, non te latebit, *Com.* to mne bylo tagno; - ně, *adv.* ingeheim, heimlich, clam, occulte, tecte, secreto; - nost, *i, f.* s. tagemstwj a): w tagnosti chowati, w tagnosti mjti, geheim halten, celare, tegere.

Tah, u, *m.* s. tažený; tah w obličegi, Gesichtszug, *m.* vultus, oris lineamentum.

Tahadlo, a, *n.* ein hölzernes, eisernes rc. Werkzeug, womit man zieht; t. ručnj, Handheber, *m.* vectis, *Vel. N.*

Táhám, al, ati, ziehen, trahere.

II. *rec.* táhati se, sich schleppen; s někým se t., sich mit jemand schleppen, ductare aliquem; s něčjm se táhati, sich mit etwas schleppen, herumtragen, circumgestare rem; 2) schleppen, geschleppt werden, trahi, fluere; 3) o něco se táhati, sich um etwas reißen, zanken, raufen, contendere, *Vel.*

Táhanice, *f.* Gereiße, Gezänke, *n.* rixa, altercatio.

Tahaun, a, *m.* Zieher, *m.* eine Person, (auch eine Sache, (*gen.* u,) welche zieht; 2) Zugvieh, *n.* pecus vectarium, jumentum.

1. Tahljk, a, *m.* Ausschößling.

2. Tahljk, u, *m.* Ziehriemchen am Stiefel, Struppel, *f.*

Táhlý 3. (*ol.*) strack, gedehnt, porrectus: pěkně táhlé hrdlo, *Ruk.*

Táhnu, táhl, táhnauti, tažen, *fut.* potažen, *imper.* táhni, (vgl. τείνω, tendere, dehnen, niedersächsich teinen, schwed. taenja), ziehen, schleppen, trahere: s nimi w těmž zlém gho táhl, *K.* weslem táhnauti, rudern, remigare; 2) mitführen, ziehen, ducere, trahere: to zasebau táhne giné hřjchy, *K.* slowa hnau, přjklady táhnau, *prov. Bernol.* 3) weggehen, ausweichen; táhni, od. těhni! packe dich! apage! *Syl.* táhni po swých, dasselbe, *K.* 4) gehen, reisen, besonders v. mehrern Personen, od. Dingen, proficisci: po studych sem táhl, *Cyr.* do pole táhnauti, zu Felde ziehen, in bellum ire: k smrti táhnauti, s. strogiti se k starh. 4) ptácy táhnau, d. Vögel ziehen, wenn sie ankommen, u. fortstreichen, migrare; 5) oleg.

pálené ꝛc. *sl.* Oehl preſſen, Brantwein brennen ꝛc.

II. *rec.* t-tl ſe, ſich ziehen, ſich dehnen; 2) ſchleppen, geſchleppt, werden, trahi, fluere; 3) verbreitet werden: táhne ſe od nich ten obyčey po wſſeckné zemi; 4) na něco, Anſpruch machen, petere, vindicare sibi, (praetendere): po dáříjch a wzátcých ſe táhnau, *K.*

Tahowitý 3. *sl.* klebricht, zähe, tenax; - toſt, i, *f. subst.*

Tak, *adv.* ſo, sic, ita, hoc modo; tak dwě létě, jeßt 2 Jahre, *Com.* auch *sl.* z. B. takto rok, jeßt ein Jahr; tak řečeno, *sl.* ſo zuſagen, sic dicendo; 2) dadurch, eo; 3) dergeſtalt, unter der Bedingung: gen tak, geſtli ſe neminau.

Takchcymjt, (*a, m.*), etwa Eigenwillig, *m.* preſydent Takchcymjt, *Com.*

Také, (unrichtig taky), *conj.* auch et, etiam, quoque.

Takliž, *adv.* ſo? siccine?

Takowý 3. ſolcher, ſolche, ſolches, talis, ejusmodi, hujusmodi.

Anm. Unerträglich iſt es, wenn es (v. den Neuern) für ten, ta, to gebraucht wird, z. B. který wám takowé odeſſle; newjm doſtalli ſte takowé?

Takowýž, - wáž, - wéž, eben ſolcher, ejusmodi, ejusdem generis aut formae, *Ex.* 10, 22. takowéž nebezpečenſtwj, *Vel.*

Takpán, *a, m.* Jaherr, der zu Allem ja ſagt, pedarius, *Com.*

Takto, *adv.* ſo alſo, sic, ita, hoc modo, in hunc modum.

Taký 3. ſ. takowý.

Takyta, *y, f.* ſ. tykyta.

Talawaſſka, *y, f.* Roßbahre, *f.* arcera, (*K.* talawaſſky, *pl.*)

Talec, lce, *m.*? *Ryb.*

Talent, *u, m.* Atenſký 60 hřiwen, Talent, talentum, *Com.*

Talián, *a, m.* -ſký ꝛc. *sl.* ſ. Wlach ꝛc.

Talјř, *e, m.* Teller, *m.* discus, orbis; - řowý 3. Teller-.

Talow, *u, m.* ſ. ſaukrwice, sanies, *Com. Jan. N.* 316. 2) nach *Tomsa* ſ. hnis?

Talowina, *y, f.* vorh. 2).

Tam, tamto, *adv.* dort, ibi, istic, illic; 2) dorthin, istuc, illuc; tam ten, jener, ille; 3) hin: kdo zabit, ten tam, wer bleibt, der bleibt, *Vel.* co tam, to tam, hin iſt hin, *D.* ge ten tam, er iſt hin, giž ge to tam, das iſt ſchon hin, *D.* tam ten, *sl.* dort jener; tam toho roku, *sl.* ſ. wloni.

Tamaržjm, il, iti, ſ. tarmaržjm.

†**Tamarynd**, *u, m.* zroſtl., tamarindus, (*Vel.* tamarynda, *y, f.*)

Tamaryſſk, *u, m.* Tamariske, Tamariſkenſtaude, *f.* Tamariſkenbaum, *m.* tamarix, *Linn.*

Tamégſſj, jho, 1. *sl.* folg.

Tamnj 1. dortig, qui ibi est.

Tamok, *adv. sl.* ſ. tam.

Tamtoročnj 1. *sl.* ſ. lonſký.

Tamž, *adv.* (*sl.*) eben dort, illic.

Taňa, tané, (*sl.*) ſ. tůně; 2) ſ. ſtánj, *sl.* ſtanja, *hung.* tanya.

†**Tancowna**, *y, f.* Tanzſaal, *m.* etwa saltatorium.

Tancugi, owal, owati, tanzen, saltare.

Tanec, nce, *m.* Tanz, *m.* Tanzen, *n.* saltatio.

Tanečnjk, *a, m.* Tänzer, *m.* saltator; - nice, *f.* - inn, *f.* -trix.

Tanečný 3. Tanz-, saltatorius.

Tanjer, *u, m. sl.* ſ. taljř.

Taniſtra, -ſterka, *y, sl.* ſ. tanyſtra.

Tantugem, owati, *sl.* plagen.

Tanu, (od. tanjm? *Ryb.*) *fut.* ul, auti, einfallen, (erdichten), subrepere in mentem: tanulo mu

Tagemstwj, *n.* Geheimniß, *n.* a) eine geheime Sache, Heimlichkeit, *f.* mysterium, res occulta; b) das, wov. wir d. Art u. Weise nicht recht einsehen, z. B. der Menschwerdung Christi rc. mysterium.

Tagi, tám, tal, u. *tanul, táti* u. *tanauti*, s. gihnu.

Tagjm, il, iti, geheim halten, celare, tegere; 2) *cum acc. pers.* nicht wissen lassen: nemůžeme wás tagiti, že sme do konce rc. *Vel.*

II. *rec.* tagiti se, verborgen seyn, versteckt seyn, sich verborgen, od. versteckt halten, latere, latitare.

Tagitel, e, *m.* Hehler, celator, receptor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix, - trix.

†Tagnosnaubný 3. cryptogamus, *Bercht.*

Tagný 3. (*abs.* tagno), geheim, arcanus, secretus, occultus; s swým včenjm bude tagný, *K.* tagná chlipnost, Selbstbefleckung, *f.* onania, *Lesch.* 2) *cum acc. pers.* verborgen seyn: nebude tě tagno, es wird dir nicht verborgen seyn, non te latebit, *Com.* to mne bylo tagno; - ně, *adv.* ingeheim, heimlich, clam, occulte, tecte, secreto; - nost, i, *f.* s. tagemstwj a): w tagnosti chowati, w tagnosti mjti, geheim halten, celare, tegere.

Tah, u, *m.* s. taženj; tah w obličegi, Gesichtszug, *m.* vultus, oris lineamentum.

Tahadlo, a, *n.* ein hölzernes, eisernes rc. Werkzeug, womit man zieht; t. ručnj, Handheber, *m.* vectis, *Vel. N.*

Táhám, al, ati, ziehen, trahere.

II. *rec.* táhati se, sich schleppen; s někým se t., sich mit jemand schleppen, ductare aliquem; s něčjm se táhati, sich mit etwas schleppen, herumtragen, circumgestare rem; 2) schleppen, geschleppt werden, trahi, fluere; 3) o něco se táhati, sich um etwas reißen, zanken, raufen, contendere, *Vel.*

Táhanice, *f.* Gereiße, Gezänke, *n.* rixa, altercatio.

Tahaun, a, *m.* Zieher, *m.* eine Person, (auch eine Sache, (*gen.* u,) welche zieht; 2 Zugvieh, *n.* pecus vectarium, jumentum.

1. Tahljk, a, *m.* Aufschößling.

2. Tahljk, u, *m.* Ziehriemchen am Stiefel, Struppel, *f.*

Táhlý 3. (*ol.*) strack, gedehnt, porrectus: pěkné táhlé hrdlo, *Ruk.*

Táhnu, táhl, táhnauti, tažen, *fut.* potažen, *imper.* táhni, (vgl. τεινω, tendere, dehnen, niedersächsich teinen, schwed. taenja), ziehen, schleppen, trahere: s nimi w témž zlém gho táhl, *K.* weslem táhnauti, rudern, remigare; 2) mitführen, ziehen, ducere, trahere: to zasebau táhne giné hřjchy, *K.* slowa hnau, příklady táhnau, *prov. Bernol.* 3) weggehen, ausweichen; táhni, od. těhni! packe dich! apage! *Syl.* táhni po swých, dasselbe, *K.* 4) gehen, reisen, besonders v. mehrern Personen, od. Dingen, proficisci: po studyjch sem táhl, *Cyr.* do pole táhnauti, zu Felde ziehen, in bellum ire: k smrti táhnauti, s. strogiti se k starh. 4) ptácy táhnau, d. Vögel ziehen, wenn sie ankommen, u. fortstreichen, migrare; 5) oleg.

pálené ꝛc. *sl.* Oehl preſſen, Branntwein brennen ꝛc.

II. *rec.* t-tí ſe, ſich ziehen, ſich dehnen; 2) ſchleppen, geſchleppt, werden, *trahi*, *fluere*; 3) verbreitet werden: táhne ſe od nich ten obyčeg po wſſečné zemi; 4) na něco, Anſpruch machen, *petere*, *vindicare sibi*, (*praetendere*): po dařjch a wzátcých ſe táhnau, *K.*

Tahowitý 3. *sl.* klebricht, zähe, *tenax*; - toſt, i, *f. subst.*

Tak, *adv.* ſo, *sic*, *ita*, *hoc modo*; tak dwě létě, jetzt 2 Jahre, *Com.* auch *sl.* z. B. takto rok, jetzt ein Jahr; tak řečeno, *sl.* ſo zuſagen, *sic dicendo*; 2) dadurch, *eo*; 3) dergeſtalt, unter der Bedingung: gen tak, geſtli ſe neminau.

Takchcymjt, (*a*, *m.*), etwa Eigenwillig, *m.* preſydent Takchcymjt, *Com.*

Také, (unrichtig taky), *conj.* auch *et*, *etiam*, *quoque*.

Taklij, *adv.* ſo? *siccine*?

Takowý 3. ſolcher, ſolche, ſolches, *talis*, *ejusmodi*, *hujusmodi*.

Anm. Unerträglich iſt es, wenn es (v. den Neuern) für ten, ta, to gebraucht wird, z. B. který wám takowé odeſſle; newjm doſtalli ſte takowé?

Takowýž, - wáž, - wéž, eben ſolcher, *ejusmodi*, *ejusdem generis aut formae*, *Ez.* 10, 22. takowéž nebezpečenſtwj, *Vel.*

Takpán, *a*, *m.* Jaherr, der zu Allem ja ſagt, *pedarius*, *Com.*

Takto, *adv.* ſo alſo, *sic*, *ita*, *hoc modo*, *in hunc modum*.

Taký 3. ſ. takowý.

Takyta, *y*, *f.* ſ. tykyta.

Talawaſſka, *y*, *f.* Roßbahre, *f.* *arcera*, (*K.* talawaſſky, *pl.*)

Talec, lce, *m.*? *Ryb.*

Talent, u, *m.* Atenſký 60 hřiwen, Talent, *talentum*, *Com.*

Talián, *a*, *m.* -ſký ꝛc. *sl.* ſ. Wlach ꝛc.

Talјř, *e*, *m.* Teller, *m.* *discus*, *orbis*; - řowý 3. Teller-.

Talow, u, *m.* ſ. ſaukrwice, *sanies*, *Com.* *Jan.* *N.* 816. 2) nach *Tomsa* ſ. hnis?

Talowina, *y*, *f.* vorh. 2).

Tam, tamto, *adv.* dort, *ibi*, *istic*, *illic*; 2) dorthin, *istuc*, *illuc*; tam ten, jener, *ille*; 3) hin: kdo zabit, ten tam, wer bleibt, der bleibt, *Vel.* co tam, to tam, hin iſt hin, *D.* ge ten tam, er iſt hin, giž ge to tam, das iſt ſchon hin, *D.* tam ten, *sl.* dort jener; tam toho roku, *sl.* ſ. wloni.

Tamarčjm, il, iti, ſ. tarmarčjm.

†Tamarynd, u, *m.* zroſtl., *tamarindus*, (*Vel.* tamarynda, *y*, *f.*)

Tamaryſſk, u, *m.* Tamariſte, Tamariſtenſtaude, *f.* Tamariſtenbaum, *m.* *tamarix*, *Linn.*

Tamégſſj, jho, 1. *sl.* folg.

Tamnj 1. dortig, *qui ibi est*.

Tamok, *adv.* *sl.* ſ. tam.

Tamtoročnj 1. *sl.* ſ. lonſký.

Tamž, *adv.* (*sl.*) eben dort, *illic*.

Taňa, taně, (*sl.*) ſ. tůně; 2) ſ. ſtánj, *sl.* ſtánja, *hung.* tanya.

†Tancowna, *y*, *f.* Tanzſaal, *m.* etwa *saltatorium*.

Tancugi, owal, owati, tanzen, *saltare*.

Tanec, nce, *m.* Tanz, *m.* Tanzen, *n.* *saltatio*.

Tanečnjk, *a*, *m.* Tänzer, *m.* *saltator*; - nice, *f.* - inn, *f.* -*trix*.

Tanečný 3. Tanz-, *saltatorius*.

Tanjer, u, *m.* *sl.* ſ. talјř.

Taniſtra, -ſtérka, *y*, *sl.* ſ. tanyſtra.

Tantugem, owati, *sl.* plagen.

Tanu, (od. tanjm? *Ryb.*) *fut.* ul, auti, einfallen, (erdichten), *subrepere in mentem*: tanulo mu

fragen, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo.
2. T'ázj se mi ɪc. *sl.* ich bin zu faul, schwierig zu etwas.
Tazitý 3. dehnbar, qui, quae, quod extendi potest, *D.* insgem. extensibilis; 2) elastisch, elasticus, *Lesch.* - tost, i, *f.* - keit, *f.* 2) - izität, *f.* - citas.
Tazký 3. *sl.* s. těžký.
Tazné, stazné, ého, *n.* Kostbier, *n.* *D.*
Taznice, *f.* Kugelbüchse, etwa sclopetum globularium, *D.*
Taznjk, Honiggras?
Tazný 3. was zum Ziehen gebraucht wird, Zieh-, z. B. tazný kůň, wůl, Zugpferd, *n.* Zugochs, *m.* equus, bos vectarius; tazné železo, Zieheisen, *n.* *R.* 2) was sich ziehen läßt, geschmeidig, ziehig, ductilis, tractabilis; tuhé, tázné a poněkud těžké kořenj zarzaparylly, *Vel.* tazná měď, *Pawl. Cosm.*
Tazoba, y, *f.* *sl.* Übelkeit, s. těžkost.
Tčenj, *n.* s. tknutj.
Tchán, a, *m.* Schwiegervater, *m.* socer.
Tchnutj, s. dchnutj, *Sap.* 11, 18 *K.*
Tchoř, e, *m.* Iltiß, *m.* mustela putorius, *Linn.* viverra.
Tchořowý 3. v. Iltiße, z. B. tchořowá kůže, Iltißbalg, *m.* pellis viverrae.
Tchyně, *f.* Schwiegermutter, socrus.
Tečem, tekl, *sl.* s. teku.
Té, s. thé.
Tečenj, *n.* Fluß, *m.* Fließen, *n.* fluxus, flumen; tečenj očj, das Triefen der Augen, lippitudo; t. krwe, Bluten, *n.* profluvium sanguinis.
Tečenný 3. *sl.* d. Base betreffend.
††Těcha, y, *f.* weit beſſ. útěcha.
Técy, s. teku.

Teď, *adv.* s. nynj; 2) s. zde.
Teda, *conj.* s. tedy.
Tedáž, *adv.* sehr tedáž hrubo, sehr grob.
Teďky, *adv.* s. teď.
Tedy, *conj.* so, daher, igitur, ergo, itaque.
Tegljk, u, *m.* Tiegel, *m.* catinus tripes, *B.* 2) Schmelztigel, catinus liquatorius, (crucibulum).
Tegný, - ně, nost, s. tagný, -nost.
Tehdy, tehdáž, *adv.* denn, dann, alsdenn, tum, tunc.
Těhelnica, y, *f.* *sl.* Ziegelofen, *m.*
Těhelný 3. *sl.* s. cyhelný.
Těhla, y, *f.* *sl.* s. cyhla; suchá tehla, *sl.* Leim- od. Kothziegel auf der Sonne getrocknet; tehlák ɪc. s. cyhlák.
Těhni! *interj.* s. unter táhnu.
Těhoden, s. týhoden.
††Těhotjm, iti, schwängern?
Těhotný 3. schwanger mit einem Kinde, praegnans, gravidus, gravis.
Těkám, al, ati, s. taulám se: z gednoho města do druhého těkagj a běžj, *Syr.* gako bezwzdnj a prostopassnj sem y tam těkali, *K.*
Těkawý 3. flatterhaft, levis, *D.* s. taulawý; - wost, i, *f.* - keit, *f.* levitas; těkawost myslí, *Com.*
Tekauň, ě, *m.* s. běhaun b).
Tekljk, s. tegljk.
Tekooký 3. s. logdawý.
Tekow, a, *m.* Barsch, ein Marktflecken im Barsch. R. Bars; - ský 3. z. B. T-ská stolice, Barscher Kom., *n.* comitatus Barsiensis.
Teku, *sl.* tečem, tekl, técy (tect, týcy, tyct), *fut.* poteku, *imper.* tec, (*sl.* teč), fließen vom Wasser ɪc. fluere, manare; 2) rinnen, a) fließen, manare; b) triefen, manare, perfluere, z. B. sud

teče, das Faß rinnt: země tekaucý mlékem a strdj, *B.*
†Tekutjk, u, *m.* Flußsäure, *f.* fluorium, *Bercht.*
†Tekutina, y, *f.* Flüssigkeit, *f.* fluidum: elektrycká tekut. *Neg.*
Tekutý 3. flüssig, fließend, nicht dick, z. B. Wachs, Bley ꝛc. liquidus: powětřj gest tekuté tělo, *Neg.* - tost, i, *f.* - gkeit, *f.* fluiditas.
Těkmice, *f. sl.* s. tykew. 2) s. lopow.
Telafús, *a, m. sl.* Kalbskopf, Dummkopf, hebes, stipes.
Telák, *sl.* telár, *a, m.* Kälberhirt, *m.* etwa vitularius, *D.* - ačka, *y, f.* Kälbermagd, *f.* ancilla alens vitulos.
Telátko, *a, n. dim.* Kälbchen, *n.* vitellus.
Tele, (týle), *ete, n.* Kalb, *n.* vitulus.
Telec, lce, *m.* Ochsenkalb, vitulus.
Telecý 1. kälbern, vom Kalbe od. v. Kälbern, vitulinus; *t.* maso, s. telecyna; *t.* pečeně, Kälberbraten, *m.* assum vitulinum.
Telecyna, *y, f.* Kalbfleisch, *m.* caro vitulina.
Tělesný 3. körperlich, a) einen Körper habend, corporeus; b) den Körper betreffend, corporalis; 2) fleischlich, corporalis; 3) Leib-, corpus: tělesná garda, Leibgarde, *f.* custodia, cohors praetoria, *Kram.* - ně, *adv.* körperlich, corporaliter; 2) fleischlich, corporaliter; - nost, i, *f.* Körperlichkeit, *f.* corporalitas; 2) nach einigen Neuern Sinnlichkeit, *f.* (Philos.)
Teleskop, u, *m.* s. daleko hled, *D.*
Telesky, *f. pl. sl.* Pflugräder.
Teletina, *y, f.* Kalbfell, *n.* pellis vitulina; 2) Kalbleder, *n.* corium vitulinum; - nka, *y, f. dim.*

Teletnjk, u, *m.* Kälberstall, *m. D.*
Telice, *f.* telička, *y, f.* Kuhkalb, *n.*
Těljčko, *a, n. dim.* Leibchen, *n.* corpusculum, *D.*
Teljm se, il, *iti,* kalben, parere, od. parere vitulum.
Tělnatý, 3. corpulent, wohl bey Leibe, dick u. fett, obesus, corpulentus; - tost, i, *f.* korpulent, d. Dicke od. Fleischigkeit des Leibes, corpulentia.
1. Telný 3. tragend, trächtig, v. den Kühen, gravidus, fetus.
2. Tělný 3. leibfarbig; *t-ná* barwa, Leibfarbe, s. barwa.
Tělo, *a, n.* Körper, *m.* a) jede Substanz, d. nicht geistig ist, physischer Körper, corpus; tělo fizycké, *Neg.*; am üblichsten b) der Leib des Menschen, corpus; 2) tělo městské, Staatskörper, *Vel.*
Tem, *gen.* v. *tma* 2).
Těma, *ata, n. sl.* s. těmeno.
Témden? s. týden? Přem. Ottogar II. po témdni sobě ginau wzal, *Vel.*
Temenec, nce, *m.* Quelle, *f.* Sprudel, *m.* latex, fons.
Temeniště, *n.* ein glatter, kahler Ort, wo nichts wachsen will, glabretum; 2) s. temenec; 3) der Ort, wo das Meer austritt, aestuaria, (orum), *pl. R.*
Těménko, *a, n. dim.* v. těmeno.
Těměnnj 1. z. B. těměnnj zubowé, d. hintersten Zähne, dentes genuini.
Těmeno, *a, n.* Vorderhaupt, *n.* sinciput, pars antica capitis.
Téměř, *adv.* fast, beynahe, fere, ferme, prope, propemodum, paene.
Těmian, *a, m. sl.* s. kadidlo.
Temně, *adv.* dunkel, a) finster, ohne Licht, obscure; b) schwärzlich, ein wenig schwarz, v. der Farbe, fusce; temně žlutý,

dunkelgelb, luteus; temné zelený, dunkelgrün.

Temnice, f. Loch, n. wo man in das Bergwerk einfährt, R. 2) jeder finstere Ort, R. 3) sl. unterirdischer Kerker, m. carcer (obscurus).

Temnjm, ěti, sl. blind werden.

Temnost, i, f. Dunkelheit, Finsterniß, f. obscuritas, tenebrae; 2) s. slepota.

Temný 3. dunkel, a) finster, ohne Licht, obscurus; b) nicht hell, v. den Farben, fuscus, austerus; 3) dumpfig, hohl, vom Schalle, obtusus; temný hlas, hohle Stimme, D. 4) sl. & ol. s. slepý, blind, coecus.

Temperament, u, m. Temperament, n. temperamentum.

Temperugi, owal, owati, mäßigen, temperiren, temperare: náklonnosti tak ohýbá a temperuge, K.

Templák, e, m. s. špitálnjk 1).

Temýnec, nce, m. s. temenec.

Témýnko, beſſ. temínko.

Temže, f. der Fluß Temse, in England, Tamesis.

Ten, ta, to, genit. toho, té, toho, der, d. das, a) derjenige, diejenige, dasjenige, is, ea, id; ille, illa, illud: w tom wewſſem, in allem dem, K. to gest tjm, das kommt daher, Cyr. a to, u. das, u. zwar, idque, K. 2) das emphatische ten, ta, to: z té duſſe, vom Herzen, v. ganzer Seele, toto pectore; z té duſſe k němu náchylný, B. a bohatá, ta trucuge, sl.; 3) ein solcher, eine solche 2c. is, ea, id; 3) dieser, diese, dieses, hic, haec, hoc.

†Tenatenka, y, f. zroſtlina, hydrodiction.

Tenátko, a, n. dim. v. folg. pl. tenátka, Fähnchen, D.

Tenato, a, n. üblicher teneto.

Tenaučce, adv. s. tenjčce.

Tenaučký 3. s. tenjčký.

Těňawa, (tjeňawa), sl. Göm. s. ſtjn; russ. těň, Schatten.

Tence, adv. dünn, nicht dick, tenuiter.

Tenčice, f. d. kleinere Zimmeraxt, ascia minor.

1. Tenčjm, el, eti, dünn werden, extenuari: břicho tenčelo.

2. Tenčjm, il, iti, s. ztenčjm.

Tenčjř, e, m. bjlý ſſjrař, Dünnmacher, m. (Becherey), extenuator.

Tenetnj 1. Garn, Wildgarn, Wildnetz betreffend; widlicky tenetnj, Garngabel, f. cervi, amites.

Teneto, a, n. pl. tenata, B. Garn, Netz, n. für Thiere, cassis, plaga; zwjřecý teneto, Wildgarn, Wildnetz, Jägergarn, n. cassis venaticus; zaječj t., Hasengarn, cassis leporarius; bidla v tenat, Garnstangen, pl. amites, plur.

Tenjčký 3. dim. fein, subtil, zart, sehr dünn, subtilis; - čce, adv. - liter, - kost, i, f. s. tenkost.

Tenkel, u, m. sl. s. ſamopſſe.

Tenkost, i, f. Dünne, f. der Mangel der Dicke, tenuitas; b) Klarheit; tenkost hlasu, d. Klarheit der Stimme: tenkost ſluchu, d. Schärfe des Gehörs, D.

Tenkrát, tenkráte, adv. dießmal, nunc quidem od. blos nunc; 2) damals, tum, tunc, eo tempore, illo tempore &c.

Tenký 3. (vgl. τυνος, tenuis, perſ. tent, engl. thin), abs. tenko, comp. tenſſj, superl. neytenſſj, dumm, nicht dick, z. B. ein

Brett, Faden, Leinwand, tenuis; b) scharf, acutus: *tenký sluch, tenké vssi*, auch *tenký nos*, sagax; b) klar, clarus, acutus: *tenký hlas*.

Tenráz, *adv. sl.* s. tenkrát.

Tento, *tato, toto, gen.* tohoto, této, tohoto, dieser, diese, dieses, od. dieß, hic, haec, hoc.

Tentýž, s. týž.

Tenže, *táže, tože, sl. & ol.* vorh.

Teorye, *f.* Theorie, theoria; - retycký 3. -retisch, -reticus; - cky, *adv.* - retice, *P.*

†**Téownjk**, *u, m.* Theestrauch, *m.* Theestaude, *f.* thea.

Tepánj, *n. verb.* v. tepu.

Tepený 3. geschlagen, z. B. *tepené zlato*, geschlagenes Gold, aurum foliatum; *tepený mosaz*, geschlagener Messing ꝛc.

Tepla, *y, f.* Töpel, eine Stadt im Pilsn. Kr., Tepla; 2) Töpel, *f.* Fluß bey Carlsbad, Tepla; 3) der Nahme mehrerer Ortschaften in Ungarn.

Teplanský 3. Töpler, Teplanus.

Teplaučký, - nký 3. *dim.* v. teplý.

Teple, *adv.* warm, calide; lau, tepide.

Teplice, *f. pl.* warme Bäder, thermae, (arum); 2) der Nahme mehrerer Ortschaften.

1. **Tepljm**, *el, eti*, warm werden, calescere. calefieri; lau werden, tepidum fieri, tepescere.

2. †**Tepljm**, *il, iti*, besser als topjm, heizen, sagt *Lesch.* weil topjm, per abusum, aus tepljm (*sl. ol.* viell. auch topljm, da im Slowakischen öfters o für e steht), entstanden seyn dürfte.

II. *rec.* t-ti se, *sl.* wie: *oteplilo se*, es ist warm worden.

Teplo, *a, n.* s. teplost, *Vel.*

Teploměr, *u, m.* Thermometer, thermometrum.

Teplomjrný 3. z. B. *teplomjrné sklo*, s. vorh. *R.*

Teplost, *i, f.* Wärme, *f.* calor; lauliche Wärme, tepor.

Teplota, *y, f.* (*sl.*) vorh.

Teplý 3. (*abs.* teplo), warm, calidus; lau, tepidus.

Teprw, *teprwa*, (*ol.* teprůw), *adv.* erst, eben erst, od. endlich, demum, denique, z. B. *pak teprw*, dann erst, tum demum (denique): *teprw gdeš?* kommst du erst? *zeytra teprw?* morgen erst?

Tépsa, *y, f. sl.* (*croat.* tepszin, testus), ein rundes großes Blech zum Kuchenbacken; 2) Schimpfw. gegen ein ungeschicktes Weib.

Tepu, *tepal, tepati, fut.* potepu, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare.

Teraz, (tenraz), *sl.* jetzt, nunc.

Terbuch, *u, m.* Bauch, Magen, *m.* (verächtlich), venter.

Terč, *e, m.* u. *terč, i, f.* Scheibe, *f.* wornach man schießt, orbis, discus; 2) *ol.* Fußschirm, *m.* Rondatsche, *f.* scutum.

Těrcha, *y, f. sl.* s. *tjž, tjhota*; - *awý* 3. z. B. *těrchawá žena*, s. *těhotná*.

Teřich, *u, m.* Unterbauch, *m.* venter, abdomen; 2) Bärmutter, *f.* uterus, vulva; 3) *gen. a*, der einen großen Unterbauch hat, abdominosus.

Teřichowý 3. vorh. 3).

Termjn, *u, m.* Termin, *m.* terminus, *Pr. Com.* wogsko bylo w těžkých termjnjch, in extremis angustiis.

†**Termometr**, *u, m.* s. *teploměr*.

Terpentýna, *y, f.* Terpenthin, *m.*

a) ächter Harz des Terpenthinbaumes, resina terebinthi; b) modřjnowá t-na, der Venetianische Terpenthin, Harz des Lerchenbaums, resina laricis.

Terpentýnowý 3. z. B. terpentýnowý strom, Terpenthinbaum, *m.* terebinthus; t-wý oleg, Terpenthinöhl, oleum therebinthinum.

Tes, u, *m.* ein schwacher, beschlagener Stamm, wie man mit dergleichen d. Ställe belegt.

Tesáček, čku, *m. dim.* v. tesák.

Tesačka, y, *f.* schmale Axt, ascia minor, *D.*

Tesák, u, *m.* Haudegen, *m.* Dusack (welches letztere Wort aus tesák gebildet ist; Adelung), ein kurzes breites, wie ein Säbel gekrümmtes Schwerdt, ensis ad caedendum; 2) s. tesle, *R. D.* 3) *pl.* tesáky, s. kly 1).

Tesám, u. tessi, tesal, tesati, beschlagen, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz rc. asciare, exasciare, ascia dolare, dedolare; 2) fig. hubau, s. *tlácham*; auch plump dareingehen: wssudy zhlaupa tesati, *Com.* přes ssňůru tesati, trop., über d. Schnur hauen.

Tesanice, *f.* beschlagener Baum, beschlagenes Holz, arbor dolata, lignum dolatum.

Tesař, e, *m.* Zimmermann, ein bekannter Handwerksmann, faber tignarius; -řka, y, *f.* des Zimmermanns Frau, conjux, uxor, marita fabri tignarii; -ský 3. das Zimmerhandwerk betreffend; t-ský towaryš, Zimmergeselle, *m.* insgem. sodalis tignarius &c. -řstwj, *n.* Zimmerhandwerk, *n.* opificium fabri tignarii.

Teskljm, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere.

Teskliwě, *adv.* verdrießlich, a) beschwerlich, moleste; b) mürrisch, morose; c) bang, ängstlich.

Teskliwost, y, *f.* Verdruß, *m.* Beschwerlichkeit, Unannehmlichkeit, *f.* molestia; 2) Aengstlichkeit, a) d. Neigung sich zu ängstigen, anxietas; b) Angst, *f.* Bangigkeit, *f.* anxietas.

Teskliwý 3. (*abs.* teskliw, teskliwo), verdrießlich, a) beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; b) mürrisch, morosus, difficilis, tristis; 2) ängstlich, a) zur Angst geneigt, z. B. Mensch, Gemüth, Thier, anxius, pavidus; b) angstvoll, bange, z. B. Mensch, Thier rc. anxius, pavidus; c) mit Angst verbunden, mit Angst geschehend od. Angst machend, pavidus, anxius.

Tesknjm, il, iti, s. teskljm, *Com.*

Teskno, *adv. cum gen. pers.* z. B. teskno gich gednoho po druhém, sie sehnen sich einer nach dem andern, *Com.*

Tesknost, i, *f.* s. teskliwost.

Tesknota, y, *f. mor.* vorh. tesknoty po domu, *mor.* Heimweh, *n.*

Tesla, y, *f.* njž laukoty wysekávagj, Dechsel, *f.* ascia exsecandis absidibus, *R.* 2) od. tesák, s. tesle, *R.*

Tesljk, u, *m.* s. Kreuzaxt, *f. D.*

Teslo, a, *n.* Hobel, *m.* runcina, Jz. 44, 13.

Tesna, y, *f.* Zimmeraxt, ascia.

Tesnjk, a, *m.* Steinmetz?

Těsnina, y, *f.* enger Ort, angustiae, *D.* aužké těsniny w horách, enger Paß, fauces montium, *Com.*

Těsno, a, *n.* Enge, fig. Noth, Be-

drángniß, *f.* angustiae: do těsna tě wehnal, *K.*

Těsný 3. (*abs.* těsno), enge, angustus, arctus: těsný gesstě rozum (mladých a prostých), *Com.* - ně, *adv.* - ste, - cte ; -nost, *i*, *f.* d. Enge Beschaffenheit, Enge, *f.* angustiae.

Tessi, *tesal*, *tesati*, s. *tesám*.

Těssjm, il, iti, trösten, solari, consolari; 2) vertrösten, Hoffnung machen, geben, spem facere, offerre; - *jwám*, *al*, *ati*, *fr.*

II. *rec.* t-ti se, sich getrösten, gewiß hoffen, Zuversicht haben, fidere, confidere, certa sperare; 2) sich freuen, vergnügt seyn, gaudere re aliqua : nedlauho se swému sstěstj těssil, těssiti se z přjchodu nečjho; těssiti se něčjm, Luk. 16, 26.

Tessjn, *u*, *m.* d. Stadt Teschen, Teschinium; - *nský* 3. Teschner, Teschiniensis; Tessinská gablka, *prov.* falscher Trost: darmo na ty Tessinské (těssinské) gablka očekáwá, *Cyr.*

Těssitel, *e*, *m.* Tröster, consolator; -lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Tessle, *f.* Hauaxt, Zimmeraxt, *f.* ascia major, *Lesch.*

Tesslice, *f. sl. Lypt.* s. *tesačka*.

Test, *ě*, *m.* s. *tchán*.

Testament, *u*, *m. sl. & ol.* s. kssaft.

Testice, *f. sl.* s. *tchyně*.

Těstkný 3. *obs.* s. *těsný*.

Těsto, *a*, *n.* Teig, *m.* z. B. v. Mehle, massa; mastné těsto, Butterteig, farina pinguis, *R.* strauhané t, geriebener T., trhané t., s. *trhance*.

Teta, *y*, *f.* Base, *f.* a) Vaters Schwester; *teta po otcy*, otce mého sestra, amita; b) Mutterschwester; *teta po mateři*, matky mé sestra, matertera;

c) Muhme, *f.* consobrina, cognata,

Tetelým se, iti, beben, tremere, *D.*

†Tětěwnice, *f.* zrostl., neurada.

Tětj, *n.* Hauen, *n.* sectio.

Tetiččin, *a*, *o*, *adj. poss.* dem Mühmchen gehörig.

Tetička, *y*, *f. dim.* Mühmchen, cognatula, sobrinula.

Tetin, *a*, *o*, *adj. poss.* der Base od. Muhme gehörig.

Tetinný 3. vorh.

Tetiwa, *y*, *f.* Bess., nach *B.* tetiwo, *a*, *n.* d. Sehne am Bogen, nervus.

Tetka, *y*, *f.* Mühmchen, s. *teta*.

Tetřew, *a*, *m.* od. tetřew hluchý, *sl.* hluchán, Auerhahn, *m.* im Walde, tetrao od. tetrao urogallus; *tetřew menssj*, od. tetřjwek, Birkhahn, *m.* Birkhuhn, tetrix, *Linn.* lagopus, *Kl.*

Tetřewec, *wce*, *m.* genž gest gekabatý, *sl. Lypt.* d. kleinste Art v. Auerhahnen, (auf den Karpathen,) Birkhahn?

Tetřjwek, *wka*, *dim.* s. *tetřew*.

Tetusska, *y*, *f. sl.* s. *tetička*.

Text, *u*, *m.* Text, *m.* textus; text hebreyský, *K.* fig. text čjsti někomu, den Text lesen, objurgare, *Syl.* 2) s. nápis: text na grossi wyražen: Venceslaus &c. *Vel.* text na hrobě, Grabschrift, *f.* 3) aperta, expressa verba: textem mu oznámeno, man hat ihm ausdrücklich erklärt, plane, diserte &c.

Teyden, *dně*, *m.* s. *týden*.

Teygl, *e*, *m.* s. *tegljk*, *K.*

Teykám se, *al*, *ati*, s. *týkám se*.

Teykanec, *nce*, *m.* s. *lihanec*, *D.*

Teyl, *a*, *m.* der Hintertheil des Kopfes, occipitium.

Teyn, *a*, *m.* nad Wltawau, Tein, St. u. Schloß im Bech. Kreise

Moldava; Teyn Horšůw, Bischofsteiniß, St. u. Schloß im Pilsner Kr. - S. auch Tyn.

Teynec, nce, *m. dim.* v. tyn, *Haj.* 2) s. Klåfter?

Teyný 3. s. *tagný.*

Teyrám, al, ati, plagen, Plage machen, kuranzen, vexare, incommodis adficere, fatigare

Těž, *adv.* imgleichen, auch, ferner, item, nec non; 2) s. týž.

Těžce, *adv. comp.* tjž, tjže, tjžegi, *superl.* neytjž, -že, -žegi, schwer, a) mit Gewicht, nicht leicht an Gewicht, graviter; b) gefährlich, mißlich, bedenklich, difficulter, difficiliter; c) mit Schwierigkeit, difficulter, difficiliter, aegre; d) schwerlich, kaum, vix, aegre.

Těžek, (eigentlich *abstr.* v. těžký), beschwerlich, molestus: těžek mi gest dlauhým wyprawowánjm, *Vel.* 2) nad něčjm těžek, betrübt, ängstlich, anxius: těžek gest nad tjm, že takowj nečistj ꝛc. *K.* těžek byl, aegre ferebat.

Těženj, *n. verb.* v. folg.

Těžjm, el, eti (nicht těžiti, s. přjsl. 3, 14) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 2) wuchern, Gewinn zu erwerben suchen, sowohl in gutem, als nachtheiligem Verstande; mit Gelde, fenerari: těžel hřiwnami, *B.* mit etwas, fenerari rem; besonders figürlich: swau hřiwnau těžeti, mit seinem Pfunde wuchern, exercere virtutem, od. ingenium, od. auch fenerari.

Těžkodýchagjcý 1. z. B. prsy, *Neg.* schwer athmend.

Těžkomyslný 3. schwermüthig, melancholicus, *R.*

Těžkost, i, *f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) Schwierigkeit, a) wenn etwas schwer ist, difficultas; b) Bedenklichkeit, dubitatio, scrupulus. 3) Übelkeit, Neigung zum Erbrechen, nausea.

Těžký 3. (*abst.* těžek, těžko), *comp.* těžšj, *superl.* neytěžšj, schwer, a) Gewicht habend, schwer aufzuheben ꝛc. z. B. Geld, Gewicht, Last ꝛc. gravis; těžké obilj, i. e. Weizen, Roggen, *Vel.* b) drückend, beschwerlich, z. B. Luft, Krankheit, Arbeit, *f.* gravis; c) schwer zu verdauen, gravis; d) schwer aufzuheben, z. B. Kasten, Augen ꝛc. gravis; e) schwerfällig, z. B. Pinsel ꝛc. gravis; f) ängstlich, z. B. Herz, anxius; g) beschwert, gravis; těžcý gezdcy, schwere Reuterey, equites gravis armaturae; h) mit Schwierigkeit verbunden, z. B. Arbeit ꝛc. difficilis; i) gefährlich, mißlich ꝛc. difficilis; k) heftig, groß, gravis.

Těžko mi gest, a) es fällt mir beschwerlich ꝛc. molestum est &c. b) mir ist übel, male mihi est, nauseo; mir wird übel, nauseo.

Tfi! *interj.* pfui! phui!

Thé, *n. indecl.* Thee, *m.* thea.

Ticho, a, *n.* Stille, *f.* tranquillitas, silentium; 2) Sanftheit, *f.* sanfte Beschaffenheit, lenitas: z ticha se zasmáti; 3) *sl.* s. tjše.

Tichomyslnost, i, *f.* Sanftmüthigkeit, clementia, mansuetudo.

Tichost, i, *f.* s. ticho 1), 2), 3); Sanftmuth, *f.* lenitas, clementia, mansvetudo.

Tichučký, - nký 3. *sl. dim.* v. tichý.

Tichý 3. (*ol. abs.* tich), *comp.* tiššj, *superl.* neytiššj, still, a) ruhig, z. B. Mensch, Gemüth,

Meer, Wind, Nacht, Tag, quietus, tranquillus, tacitus; b) nicht rauschend, nicht lermend, silens, tacens, tacitus, quietus; 2) sanft, z. B. Mensch, Wind, lenis, mollis; 3) sanftmüthig, lenis, clemens, mansuetus, placidus, mitis.

Tjest, u, *m. sl.* Ofenkrücke, *f.*

Tjhnu, ul, *auti*, *spěssně se hrnauti*, huschen, *D.* (leise davon schleichen? *T.*).

Tjhota, (*obs.*) s. *tjž* b), *Com.*

Tjlo, *a, n. sl.* s. *teyl.*

Tjlko, *a, n. dim.* s. *tělicko*; 2) der Leib eines Hemdes, truncus.

Tjnánj, *n.* s. *stjnánj*, *Com.*

Tintěrky, rek, *pl.* s. *titěrky.*

Tintidlo, *a, n.* Narr, Laffe, Lippel, *m.* homo serviens ludibrio.

Tintili wantili kočička braut, gem. Sprichw. wasche mir den Pelz, u. mache ihn nicht naß.

Tjpet, u, *m.* s. *smrkačka* 2).

Tjrám, *ati*, gallopiren, *D.* *tjrati cwalem*, *Ryb.* 2) s. *teyrám*, *Ryb.*

Tis, u, *m.* Eibe, *f.* Eibenbaum, Taxbaum, *m.* taxus.

Tisa, *y, f.* der Fluß Theiß, *f.* in Ung., - *an*, Theißer, Tibiscanus, accola Tibisci; - *nka, y, f.* - inn, *f.* - *na*; 2) *sl.* s. *tis.*

Tjseň, sně, *f.* die Enge, *f.* angustia, angustum: *w čas weliké tjsně a tlačenj lidu*, *Com.* 2) d. enge Beschaffenheit: *tjseň prsů*, Engbrüstigkeit, asthma, (atis), *n.*

Tisk, u, *m.* Druck, *m.* pressus, pressura; b) der Druck in der Buchdruck., typus, impressio; c) *sl.* s. *tlačenice.*

Tiskař, e, *m.* Drucker, *m.* z. B. der Leinwand 2c. impressor lintearius; b) (*bess. tlačitel*), Buchdrucker, *m.* typographus; - *řka, y, f.* - inn, *f.* - inn, - inn, *f.* uxor impressoris lintearii; - phi; - *árna, y, f.* Druckerey, Werkstätte, *f.* officina typographica; - *řstwj, n.* Druckerey, *f.* d. Kunst, ars typographica, *D.*

Tisknu, *tiskl, tisknauti, tisstěn*, (*sl. tisknut*), drücken, a) z. B. mit dem Fuße, premere, auch urgere, wenn es soviel ist, als drängen, u. incumbere wenn es soviel ist, als sich darauf stemmen; b) auf od. in etwas, z. B. ein Siegel 2c. imprimere rem, in re (rei); auch sagt man imprimere rem, statt in re; 2) drucken, z. B. Katun 2c. formas imprimere rei; ein Buch, typis exscribere, insgem. imprimere, excudere.

II. *rec. tisknauti se*, sich wohin, od. zu etwas drängen, se ingerere, se obtrudere.

Tjsnjm, *il, iti*, enge machen, angustare.

Tisowý 3. v. Eiben, taxeus.

Tisse, *adv.* still, a) ohne Worte, tacite, silenter; z. B. sitzen 2c. b) ohne Geräusch, ohne Geschrey, ohne Lermen 2c. tranquille, silenter, tacite; ist es soviel als unbeweglich, so steht sine motu: *tisse ležeti*, still liegen, jacere immotum: 2) sanft, leniter, molliter; ist es soviel als ruhig, so steht auch placide; 3) sanftmüthig, leniter, clementer, placide.

Tissjm, *il, iti*, stillen, a) hemmen, z. B. Begierde, Aufruhr 2c. sedare, tranquillare, compescere, inhibere; b) beruhigen, tranquillare; c) zum Schweigen bringen, silentium alicui

adferre; 2) besänftigen, lenire, mitigare, placare.

II. *rec.* tissiti se, sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere.

Tissina, *y, f.* Stille, *f.* im Orte, silentium; b. Stille, Ruhe, z. B. des Meeres, silentium, tranquillitas.

Tjska, *y, f.* Hündinn, *f.* (v. Hund), canis *foemina*.

Tisýc, *e, m.* tausend, mille; tisýc wogáků, tausend Soldaten, mille milites, u. mille militum; po tisýcy, je tausend, jeder (jedem) tausend, milleni.

Tisýcerý 3. *nom.* u. *acc. pl.* tisýcery, tausenderley, v. tausend Arten, mille generum; b) tausendfach, tausendfältig, milleplex; c) tausend, mille.

Tisýckrát, *adv.* tausendmal, millies; tisýckrát tisýc tisýců, i. e. tisýc milionů.

Tisýcnásobný 3. s. tisýcerý b).

Tisýcnjk, *a, m.* ein Befehlshaber über tausend Soldaten.

†**Tisýcokwět**, *u, m.* zrostlina, myrianthus.

Tisýcý 1. tausendste (der, d., das,) millesimus.

Tisýcyřemeslný 3. z. B. ďábel, *Com.* Tausendkünstler, mille artium.

Titěrkugi, *owati*, s. ssasskugi.

Tjtěrky, (*Com.* titěrky, *f. pl.* (*mor.* auch tjtěrka, *f. sing.*), *gen. pl.* tjtěrek, Spielzeug, *n.* (der Kinder), res lusoriae, crepundia, (orum); s tjtěrkami zacházeti, vorh.

Tjtěrný 3. läppisch, ineptus, puerilis, frivolus; -ně, *adv.* -te, -liter, -le.

Titwořenj, *n.* Grimasse, *f.* gestus ineptus, *D.*

Titwořjm se, *il, iti se*, Grimassen machen, *D.*

Tjž, *e, f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) d. Last, a) Schwere *f.* pondus, moles; b) Bürde, *f.* onus, auch moles, wenn sie drückend ist; c) Ladung, Fracht, *f.* onus.

Tjži se, *tázati se*, s. *tázám se.*

Tjžjm, *il, iti*, herab drücken, degravare; 2) belasten, onerare, *S.*

II. *rec.* tjžiti sy, *mor.* gravari: to poopravwiti aby sy netjžili, Fric.

Tkáčata, s. žrauti? *obs. Dal.*

Tkáč, *e, m.* -čka, *y, f.* -áčký 3. *sl.* s. tkadlec, tkadlice, rc.

Tkadlec, *dlce, m.* Weber, textor.

Tkadlectwj, *n.* Weberey, Weberkunst, *f.* ars textoria.

Tkadlcowský 3. Weber-, textorius.

Tkadlj, *f. ol.* folg.

Tkadlice, *f.* Weberinn, textrix.

Tkám, *al, áti*, weben, z. B. Leinwand rc. texere.

Tkanice, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia: tk. zlatá, stříbrná, *Vel.* 2) Bändlein, *n.* Schnur, *f.* funiculus, linea.

Tkanička, *y, f. dim.* Bändchen, Bindchen, *n.* taeniola.

Tkaničkář, *e, m.* Bandmacher, *n.* effector taeniarum; -inn, *f.* -trix t-arum; -řský 3. rc. wie bey pekař.

Tkaničnjk, *a, m.* vorh.

Tknu, *fut.* tkl, (tknul), tknauti, stechen, stecken, pungere: nebylo kde sspendljkem tknauti, *Wrat.*

II. *rec.* tknauti se, *reg. gen.* berühren, anrühren, z. B. rukau, mit der Hand rc. tangere, attingere, contingere; 2) betreffen, a) angehen, spectare, attinere, pertinere ad &c.

b) anbelangen, attinere, spectare, z. B. co se mne tkne, was mich betrifft, quod ad me attinet (spectat).

Tknutj, n. Berührung, f. tactio, tactus, attactus, contactus.

Tkýnám se, al, ati, schwärmen, vagari, *Ryb.*

Tla, y, *f. mor.* s. strop.

Tlačar, a, *m. sl.* s. tiskař.

Tlačba, *f. sl.* Treten, s. tlačjm 4).

Tlačenice, *f.* Gedränge, *n.* a) Drängen, *n.* pressio, pressus; b) Haufen Menschen od. Thiere, d. sich drängen, turba.

Tlachač, e, *m.* s. tlampač.

Tlachám, al, ati, s. tlampám.

Tlachánj, *n.* Geschwätz, garritus.

Tlachy, ů, *pl.* Possen, nugae.

Tlačjm, il, iti, drucken, drücken, premere; 2) schwer fallen; wýpowěd tlačiti bude na obsauzené; 3) keltern, pressare uvas, 2Ezd. 16, 26 4) *sl.* das Getreide durch Pferde austreten, (calcando triturare).

Tlačitel, e, *m.* s. tiskař b).

Tlama, y, *f.* Maul, *n.* bucca.

Tlamač, e, *m.* Bärenbeißer, *D.*

Tlamatý 3. der ein großes Maul hat, Großmaul, *m.* bucculentus.

Tlampač, e, *m.* Plauderer, garrulus; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - la.

Tlampám, al, ati, plaudern, schwatzen, garrire; ledacos ledakam tlampati, *Vel.* - ánj, *n. v.*

Tlamy zwamy, *pl.* s. tlachánj, *D.*

Tlapa, y, *f.* Tatze, Tappe, *f.* der Thiere, ungula, *B.* slon přednjmi tlapami sehne strom, *Kr.*

Tlápám, al, ati, stampfen, treten, cum sonitu incedere: po těljch nohama tlápali; 2) *sl.* schwatzen, faseln, blaterare.

Tlásstám, al, ati, kauend essen, manducare: do nocy tlásstagj a popjgegj, *Cyr.* 2) s. tlesstám? *Ryb.*

Tlaucek, čku, *m. dim.* v. tlauk, Stößel, *m.* pistillum.

Tlaucy, - se, s. tluku, - se.

Tlauk, u, *m.* (*sl.*) Mörserstößel, *m.* pistillum; 2) (*boh.*) Steuerstange, *f.* contus?

Tlaukám, al, ati, *fr.* v. tluku.

1. Tlaussť, ě, *m.* Elte, *f.* Döbel, *m.* Diebel, ein Flußfisch, squalus.

2. Tlaussť, i, *f.* folg.

Tlaussťka, y, *f.* Dicke, *f.* dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, z. B. eines Menschen, Thieres, pinguedo, pinguitudo

Tlč, i, *f. sl.* s. tluč.

Tlesskač, e, *m.* Klatscher, garrulus.

Tlenj, *n.* Verwesung, Fäulniß, *f.* putredo; 2) Schwinden, *n.* tabes; 3) Glimmen, *n.*

Tlesskám, al, ati, klatschen mit den Händen, frohlocken, plaudere; - nutj, *n. verb.* rukama tlesknauti, *K.*

†Tlesskatec, tce, *m.* Bandwurm, *m.* taenia, *P.*

Tlessknu, *fut.* kl, knauti, s. tlesskám.

Tlet, tleti, *sl.* i. e. tljti, folg.

Tljm, tlel, tljti, verwesen, putrefieri, putrescere, solvi, interire; 2) schwinden, abnehmen, tabescere, contabescere, extabescere; 3) glimmen, od. insgeheim brennen, gliscere

Tlk, u, *m. sl.* s. tlauk.

(Tlkanica, *f. Tren.* Schlagfackel, *f.*

Tluč, i, *f.* z. B. t. ječná, Gerstenmehl, *n.* Gerstenmalz, polenta.

Tlučenj, *n.* Schlagen, *n.* a) Prügeln, *n.* verberatio; b) des Pulses, ictus, motus; c) des Herzens, motus; 2) Stoßen, *n.* Zerstoßung, *f.* contusio.

Tlučený 3. *part. pass.* v. tluku; tlučený hrách, durchgestriches

ne Erbsen, pulmentum piseum, *Vel. N.*

Tlukhuba, y, *m.* Maulbrescher, Maulmacher, *m.* blaterator.

Tlucky, *f. pl.* Falle, *f.* auf größere Thiere, laqueus, *D.*

Tlukadlo, a, *n.* Stößel, *m.* pistillum.

Tluku, (ču), tlučeš, tlaukl, tlaucy (tlauct), tlučen, *imper.* tluc, *part. act.* tlukaucý (tlukaucýmu otewře, *K.*), schlagen, a) z. B. mit dem Hammer, Stocke, jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; na dwéře tlaucy, an d. Thür schlagen, klopfen, anklopfen, januam pulsare, ferire &c. b) sich bewegen, z. B. der Puls, das Herz, moveri, micare; 2) stoßen, zerstoßen, contundere, tundendo terere, od. conterere; 3) máslo tlaucy, buttern, Butter machen, butyrum conficere. Auch slawjk tluče? - schlägt, *Neg.*

II. *rec.* tlaucy se, sich herum treiben, herum arbeiten, vagari; po horách se tlučeš, *Cyr.* swětem se tlaucy, *sl.* 2) k někomu, od. na někoho, sich drängen, *Com.* na mne se tluka a wolage, *K.*

Tlumač, e, *m.* (höchstwahrscheinlich vom altslaw. tlma, tlama, Maul; *russ.* tolma'c, *polon.* tolmacz, *hung.* tolmács), Dolmetscher, *m.* interpres.

Tlumoček, čku, *m. dim.* v. tlumok.

Tlumoch, a, *m.* so werden in der *Cyr.* d. Priester Pythiens genannt.

Tlumočjm, il, iti, dolmetschen, interpretari, vertere.

Tlumočnjk, a, *m.* s. tlumač; -nice, k. Dolmetscherinn, *f.* interpres.

Tlumok, u, *m.* wak, Wabsack, *m.* bulga, pera.

Tlupa, *f. ol.* heyno, (vgl. *russ.*)

Tlustě, *adv.* dick, dem Umfange nach, crasse; 2) grob, a) dick, crasse; b) tief, z. B. singen, graviter.

Tlustost, i, *f.* Dicke, *f.* dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, *f.* pinguedo, pinguitudo.

Tlustnu, stl, snauti, dick werden, crassescere; 2) fett werden, pinguescere.

Tlustý 3. *comp.* tlustšj, *superl.* neytlustšj, dick, a) v. großem Umfange, z. B. ein dicker Baum, dickes Buch &c. crassus; b) dick u. fett, obesus; 2) grob, a) dick, nicht subtil, z. B. Leinwand, Faden, crassus; b) tief, z. B. Stimme, gravis.

Tma, y, *f.* Finsterniß, *f.* tenebrae, caligo: hustá a gako makawá tma, *K.* 2) *gen. pl.* tem, (*ol.* u. bey einigen Neuern,) Legion, *f.* Regiment, *n* legio: měl tmu ďáblů, *Mar.* 6, 9. *ed. Kral. prior.* auch *russ.* tma: dwě tmě tem; s. *Dur. Bibl. sl. I. p.* 380.

II. *adv.* tma, *comp.* tmégi, *superl.* neytmégi, finster; tma gest, es ist finster, est obscurum, sunt tenebrae; bylo tma, es war finster, erat obscurum, erant tenebrae: tma bylo wedne gako w nocy, *Vel.*

Tmawý 3. finster, dunkel, ohne Licht, tenebricosus, obscurus, caliginosus; - wě, *adv.* - re, - se; a) dunkel, v. der Farbe, fusce; - wost, i, *f.* Finsterniß, Dunkelheit, *f.* Mangel des Lichtes, tenebrae, caligo, obscuritas.

Tmj se, tmělo se, tmjti se, es wird

finster, tenebrae ingruunt; tmj se samá mrákota, *B.*
Tmola, y, *f.* Schatten, umbra?
Tmoljm se, iti, *sl.* s. pletu se 2).
Tnu, tal, tjti, hauen, secare, decollare.
To, s. ten; 2) wird es des Nachdrucks wegen gebraucht: gaks se to zácil na nás popuditi! *C.*
Tobin, u, *m.* Tobin, textum aericum undulatum.
Tobě, *dat.* dir, tibi.
Tobolice, *f.* pastussj, folg.
Tobolka, y, *f.* Tasche, *f.* pera, funda, crumena; pastussj tobolka, Hirtentasche, a) Tasche eines Hirten, pera pastoricia od. pastoris; b) eine Pflanze, sonst Täschelkraut, Taschenkraut genannt, bursa pastoris od. thlaspi bursa pastoris, *Lin.*
Točenec, nce, *m. sl. Lipt.* s. brus.
Točenice, *f.* Drehen, *n.* versatio; 2) Halskröslein, *n.* fascia collaris, Pjs. 4, 9. s. auch halže, *Gen.* 38, 18. točenice perlowá, *K.* 3) Manschetten, Tazeln, Handkröslein, *n.* limbulus.
Točenina, y, *f. sl. Göm.* v. Mäusen zusammen getragene u. in gewundener Linie in der Erde gelegte Haselnüsse.
Točjm, il, iti, drehen, herum drehen, circumagere, torquere, versare, vertere, rotare: kolem točil, *Vel.* konem točiti, das Pferd in einem Kreise tummeln, equum cogere in gyrum; 2) zapfen, promere; 3) sieben (mit dem Siebe), cribrare, cernere.
II. *rec.* točiti se, sich drehen, sich herum drehen, circum agi, versari, rotari: wsseckо se s njm točj, až y práwě rozuměti nemůže rc. *K.*
Točka, y, *f. sl.* Zapfen, *m.* embolus.
Točkám se, ati, *sl.* s. potácým se.
Točný 3. drehbar?
Tocus, *obs.* s. totiž.
Tohoročnj 1. *sl.* s. letossnj.
Toito, a, *n. sl.* Brakendistel? herba, quae coqui solet contra maniam, eryngium?
Tok, u, *m.* Fluss, *m.* Fließen, *n.* z. B. des Wassers, einer Quelle, eines Stromes rc. fluxus, flumen: řeka vvřjmým tokem ssla, *Cyr.* 2) Flussbeet, *n.* tjm tokem do města se wpustili, *Cyr.* 3) Balz, Falz, *f. D.* 4) *sl. Göm.* s. humno.
Tokagřina, y, *f. sl.* Tokajer Ausbruchwein.
Tokám, al, ati, falzen, balzen, vom Auerhahn, tetrinire.
Tokař, *sl., polon.* & *russ.* s. saustružnjk, - řský 3. stwj rc. s. saustružnjcký, - ctwj.
Tokugi, owal, owati, s. tokám, *D.*
Tolar, a. *m.* Thaler, *m.* thalerus.
Tolerancý, *f.* Toleranz, *f.* tolerantia.
†Tolige, *f.* zrostlina, parnassia.
Tolko, *sl.* folg. u. toliko.
Tolik, *adv.* soviel, tantum, tot.
Tolikerý 3. sovielerley, tam multiplex.
Tolikéž, *adv.* eben soviel, tantumdem; 2) ebenfalls, auch, zugleich, item, itidem, non minus.
Toliko, *adv.* nur, blos, allein, modo, tantum, duntaxat; gen toliko hněwagj mne, *B.*
Tolikrát, *adv.* so oft, toties.
Toliký 3. (*sl.* tolký), so groß, so viel, tantus.
Tompach, u. tombak, u, *m.* z mědi a djlem z galmeye (zjdko z ginych kowů) vdělaný kow, (vom Engländer Domback, Ur.

heber desselben), Tomback, tombacum, *Kram.*

Tompakutepec, od. tombakutepec, pce, *m.* Tombackschläger, etwa tombacarius.

Ton, u, *m.* Ton, *m.* tonus: strowánj hlasů neb tonu, *Syl.*

Tončj, *f.* Antonie, Antonia.

Tonu, ul, auti, versinken, mergi, demergi, submergi; toneš w nemocy, *Syr.*

Top, u, *m.* Schnabel, *m.* rostrum avis.

Topák, u. topan, topka, s. kruták, u. kruta 1).

Topánky, *f. pl. sl.* Halbstiefeln.

Topárka, y, *f. mor.* & *sl.* s. Butterstämpfel, Butterstößel, *m.* pistillum butyro conficiendo; s. mautew, wrtidlo.

Topas, u, *m.* Topas, topazius.

Topenj, *n.* Heizung, s. tepljm; 2) Versenken, *n.* mersio.

Topenice, *f.* folg.

Topénka, y, *f.* gebackne Schnitte, panis frixus.

Topič, e, *m.* Heizer, calefactor; -ička, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Topjm, il, iti, (topljm? s. tepljm), heizen, calefacere, z. B. w kamnech, den Ofen, fornacem; dřjwjm, mit Holz, ligno; swětnice topiti, Zimmer heizen, *Vel.* 2) versenken, mergere, demergere, submergere, *Syl.* 3) mit Wasser bedecken, überschwemmen, inundare, exundare: woda topila až do oboči bradáče pod mostem, *Vel.* woda weliká byla, a daleko topila, *Id.* gak moře daleko topiti a se rozléwati má rc. 4) *sl.* schmelzen (*act.*), liquefacere.

II. *rec.* topiti se, versinken, mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* schmelzen, liquefieri.

Topka, y, *f.* s. kruta 1); 2) eine nichtswürdige Weibsperson.

Topol, u, *m.* Pappel, *f.* Pappelbaum, *m.* populus: topol bjlý, d. weiße Pappel, populus alba; t. černý, d. schwarze Pappel, populus nigra.

Topolj, *n. coll.* mit Pappeln bewachsener Ort, sylva populina, Oz. 4, 13.

Topolowý 3. v. Pappelbäumen, populeus.

Topor, u, *m. ol.* & *sl.* (v. tepu? *D.*) s. tassle; 2) Fleischeraxt, *f.*

Topořisko, a, *n.* folg.

Topořiště, *n.* Stiel, *m.* Handhabe, *f.* an der Axt, manubrium, *B.* 2) fig. Werkzeug: toho na swé topořiště nasadili, *K.*

Toporo, a, *n.* s. vorh.? *D.*

Topůrko, a, *n.* s. topořiště.

Topynka, y, *f.* s. topénka; 2) ein schwaches (dünnes) Brett, tenuis asis; 3) ein schwacher Ziegel, tenuis later (laterculus); 4) ein derber Verweis, Wischer.

Torta, y, *f.* Torte, *f.* artopemma, (atis), *n.*

Tossnjem, el, eti, *sl.* s. taužjm.

Toč, *interj.* da, en: toč rychle naň přiklopotaji.

Totach, u, *m.* Wurfschwengel, *m.* große Pfeile, od. Steine zu werfen, catapulta.

†Toten, u, *m.* zrostlina, sanguisorba; -nowitý 3. -baeus.

Totéž, eben dasselbe, s. tentýž.

Totiž, totižto, *adv.* nehmlich, als, wie folgt, utpote, nimirum, videlicet.

Towačow, sehr irrig in *Wrat.* für Wacowo, (er hörte viell. sagen: to Wacowo, od. do W-wa).

Towár, u, *m. sl.* (viell. aus: die Waaren?) s. kaupě 2).

Towaryš, e, *m.* Geselle, *m.* a) Ge-

fährte, *m.* comes; b) Kamerade, *m.* sodalis, contubernalis; c) Theilnehmer, socius; d) Gehilfe, *m.* eines Meisters, für Geld, socius laboris mercenarius, insgem. sodalis.

Towaryssjm, il, iti, s někým, Gesellschaft pflegen, sich zugesellen, adsociari alicui, *B.*

II. *rec.* t-iti se, s někým, k někomu, mezy někoho, s. towaryssjm: nastrogil teyné zrádce a wyslychače, kteřjžby se mezy lidi towaryssili.

Towarysska, y, u. towarysskyně, *f.* Gesellinn, *f.* socia.

Towaryssný 3. folg.

Towaryšský 3. gesellig, gesellschaftlich, socialis, sociabilis; - ské máry, s. máry; - sky, *adv.* socialiter.

Towaryšstwj, *n.* Geselligkeit, socialitas; 2) Gesellschaft, *f.* jede Verbindung einer Person ob. Sache mit der andern, Theilnehmung, *f.* societas.

Towaryšstwo, a, *n.* Gesellschaft, a) jede Verbindung einer Person ob. Sache mit der andern, societas; b) Begleitung, *f.* comitatus; Umgang, *m.* usus, consvetudo.

Tož, *adv.* siehe, ecce, Job 8, 19. Přjd. Dan. 24; 2) darauf, alsdann, post, Oz. 13, 1; *Rosa*, *Gr.* *p.* 242.

Tožž, *adv.* vorh.

Trabant, a, *m.* Trabant, satelles; s. auch stráž 2).

Tráček, čku, *m. dim.* v. trák.

Tracenj, *n. verb.* v. tratjm; 2) d. Seekrankheit, nausea navigantium.

Tradaca, y, *f.* Sophia, d. Hauptstadt v. Bulgarien.

Trák, u, *m. sl.* Träger, z. B. Hosenträger u. drgl. s. auch ozák; *pl.* traky, *ol.* folg.

Trakař, e, *m.* (deutschen Ursprungs), Schiebkarren, Schiebbock, *m.* carrus trusatilis.

Trakařjm, il, iti, tragen (führen auf dem Schiebbock?) gerere, bajulare, *Syl.*

Traktát, u, *m.* Abhandlung, commentatio, tractatus, *Vel.*

Traktugi, owal, owati, *sl.* (& *boh.*) traktiren, excipere (lauta coena); 2) behandeln, habere: zle ho traktowali.

Trakugi, owal, owati, *obs.* s. trakařjm, *Syl.*

Tralaře, *m pl.* stromky k latjm wázané, Geländer, Trillagen, arbusculae palatae, *R.*

1\. Trám, u, *m.* Balken, *m.* trabs, tignum.

2\. Trám, tráti, *obs.* s. trwám.

Trámec, mce, *m.* ein kleiner Balken, tigillum.

Trámowice, *f. pl.* Balkenköpfe, decuides.

Trámowý 3. z. B. hřebjk, (nárožnjk), Bandnagel, Zimmernagel, *m.* clavus trabalis, confibula.

Trampotář, e, *m.* Grillenfänger, morosus; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - sa; - tiny, od. - tstwj, *n.* - rey, *f.* morositas, (auch nugae?) *D.*

Trampoty, *f. pl.* starosti, Qualen, molestiae; 2) Grillen, nugae, *D.*

Traňk, u, *m.* (*obs.*) Trank, *m.* in der Arzney, decoctum; 2) der Nahme mehrerer Pflanzen: traňk angelský, t. drábjký, t. gelenj, t. hadj rc.

Trápám, al, ati, s. natrápám, *R.*

Trapec, pce, *m.*, *sl.* strapec, Quast, *m.* Quaste, *f.* cirrus, fimbria.

Trápenj, *n.* Plagen, *n.* vexatio; 2) Peinigung, *f.* cruciatus.

Trapič, e, *m.* Plager, vexator;

2) Peiniger, der einen plagt, tortor, cruciator; - čka, y, f. Plagerinn, vexatrix.
Trapidlo, a, n. Plagegeist, m. furia, vexator, Ps. 106, 38.
Trápjm, il, iti, en, plagen, vexare, incommodis adficere, fatigare; a) peinigen, cruciare, excruciare, torquere, doloribus adficere; - jwám, al, ati, frequ.
II. rec. t-ti se, sich quälen, v. Sorgen od. Schmerzen gequält werden, cruciari, torqueri, Zgew. 12, 2.
Trapy, m. pl. s. třjsně, Trobbel, D.
Tras, ol. Büh třesenj, strachu.
Trásřám, al, ati, knittern, D.
Trasně, sl. s. třjsně.
Trasořitka, y, f. folg.
Trasořitek, tka, m. s. konipásek.
Trasu, třásl, třásti, -se, s. třesu, -se.
Trasydlo, u. trasysko, a, n. ein sumpfigter Grund, der unter den Füßen zittert.
Tratjm, il, iti, verlieren, a) einbüßen, amittere, perdere; b) verlieren im Spiele, perdere.
II. rec. tratiti se, verloren gehen, verloren werden, amitti, perdi; 2) sich verlieren, fortgehen (v. vielen), abire; nach u. nach, unvermerkt, se subducere.
Tratiwod, u, m. Lache, f. Sumpf, m. Pfütze, f. lacus, palus; 2) der Ort, wo der Unflath (Grundsuppe im Schiffe) sich sammelt, sentina; 3) bodenloser Fresser? 4) sl. hie u. da Schlauch, m. z. B. womit man d. Wiesen begießt.
Trauba, y, f. Rohr, n. Röhre, f. fistula, canalis, tubus; polnj t., Trompete, f. tuba, buccina; wodnj t., Wasserröhre, canalis, fistula, fistula aquaria; slonowá t., Elephantenrüssel, m. proboscis (idis), f. manus elephanti; střelnj t., Blasrohr, tubus flatu jaculatorius.
Traubař, e, m. Trompetenmacher, tubarius, R. -řka, řský ꝛc.
Traubjm, il, iti, d. Trompete blasen, canere tuba (buccina); 2) das Horn od. Waldhorn blasen, canere cornu, B. wzhůru traubiti, Lärm blasen, classicum canere; 3) zusammen hetzen, concitare: traubil ge w hromadu; - benj, n. verb.
Traud, u, m. Zunder, m. fomes; 2) Revier, Grund? ?
Traudjm se, il, iti, s. trápjm se: co se traudjš, gsa smrtedlný? B.
Traudowý 3. Zunder=.
Traufám, al, ati, (obs.) getrauen.
Traup, a, m. Tölpel, dummer Mensch, stipes, caudex; 2) Hummel, Thräne, Wasserbiene, f. fucus; 3) sl. s. grobián.
Traupowský 3. tölpelhaft, dumm, stupidus: traupowský rozsudek, Vel. 2) sl. grob, plump, inurbanus, rusticus; - stwj, Dummheit, Grobheit, f. - ditas.
Traupský 3. vorh. - sky, adv. po traupsky, sl. grob, rustice.
Traustám, al, ati, knallen, crepare: břicho sy naplňugj, až traustagj; sl. auch knirscheln.
Trausým, yti, streuen, spargere; 2) Mist fallen lassen, v. Vögeln.
Tráwa, y, f. Gras, n. gramen, herba; kosná t., Aentergras, festuca fluitans, D. z trávy, aus Gras, gramineus; pásti se w tráwě, grasen, pasci.
Trawačka, y, f. Grasmagd, f. ancilla graminaria.
Tráwen, wna, m. sl. Grasmonat, m. Junius.
Trávenj, n. Gistmischerey, f. ve-

neficium; 2) Verdauung, *f.* concoctio; 3) Zehrung, *f.* consumtio.

Tráwenina, *y, f.* s. ged.

Trawič, *e, m.* Giftmischer, veneficus; 2) Zehrer, consumtor; -čka, *y, f.* -inn, *f.* -inn, *f.* venefica, consumtrix.

Tráwička, *y, f.* Gräschen, *n.* gramen.

Tráwjm, *il, iti,* vergiften, mit Gift hinrichten, veneno interimere, (tollere, necare); 2) verdauen, Speisen, coquere, concoquere; 3) zehren, a) vermindern, consumere, absumere; b) leben, essen, vivere, victitare: stwostněgi tráwil, *Cyr.* 4) zubringen, hinbringen, z. B. d. Zeit, transigere, traducere, consumere.

II. *rec.* tráwiti se, Ausgaben machen, *Ryb.*

Trawina, *y, f.* s. tráwa, *Com.*, *pl.* -ny, s. tráwenj 1); -nka, *y, f.* *dim.* Gräschen, *n.* gramen.

Trawnatý 3. grasicht, voller Gras, graminosus, herbidus.

Trávnj 1. das Gras betreffend, graminarius; z. B. trávnj loktuſſe, Grastuch, *n.* *t.* koſa, Grassense, *f.* falx graminaria.

Trávnice, *f.* Knackbeere, *f.* Brößling, (Erdbeere), *D.* 2) Grastuch.

Trávnjk, *u, m. sl.* pažiř, ein mit Rasen bewachsener Platz, campus graminosus.

Trávný 3. grasig, grasähnlich, gramineus.

Trbjelka, *y, f. sl. Lypt.* eine Wiege v. Tuch auf 3. Stangen.

Trčjm, *iti, sl.* ragen, prominere, s. trčmjm; 2) s. čumjm, haereo.

Trcým, *yti, ol.* rennen, currere.

Trdélce, *n. dim.* v. trdlo.

Trdelnjk, *u, m.* Prügelkrapfen, *m.* Spießkuchen, *m.* placenta in veru ligneo cocta.

Trdlena, *y, f.* einfältige Weibsperson, stulta foemina.

Trdlenec, *nce, m.* s. trdlo 2).

Trdlice, *f.* s. trlice 2) *K.*

Trdlo, *a, n.* Stößel, *m.* pistillum; 2) s. nemehlo, *D.* 3) (*sl.*) hölzerner Bratspieß, zum Backen der Spießkuchen, veru ligneum cylindriforme.

Tré, *ého, n.* (verkürzt aus troge), drey, tres: tré knjžat, *B.*

Třeba, *adv.* nöthig, (ohne Substantive), opus, necesse, necessarium: netřeba mi gjného domu, *K.* 2) *conj.* folg. zlau při pěkné ljci a premuže, třeba pro pár střewjců, *K.*

Třebas, *conj.* wenn, auch, a) wofern auch, gesetzt auch daß, etiam si, b) wenn auch sogar, si vel: ano zepteg se třebas howad, *B.*

Třebule, *f.* Kerbel, *m.* caerefolium, od. chaerephyllum, *Colum.* scandix cerefolium, *Linn.*

1. **Treffa!** *interj.* getroffen!

2. **Treffa**, *y, f.* Treffer, *m.* sors victrix.

Trefjm, *fut. ex.* *il, iti,* treffen, schlagend od. stoßend, ferire, icere, *B.* hrom do něho trefil, *B.* 2) jemand begegnen, finden, antreffen, offendere, obvium esse, *B.* y tento aučinek trefj někdy na swau pomstu; 3) kommen, treffen an -, incidere in -: trefili na gedno mjsto; 4) někam, s. pohodjm 2; 5) w něco, es treffen zu machen: newjm abych w to trefil.

II. *rec. impers.* trefj se, ilo, iti se, sich zutragen, cadere, accidere: gaké se trefj ſemeno, *B.* Benedykta trefilo se w

bjlau sobotu, *Vel.* 2) passen, anståndig, zutråglich seyn, congruere, quadrare; 3) angehen, pertinere: to se mne trefiti může, das mag mich angehn, ego petor.

Trefný 3. angemessen, treffend, accommodatus, aptus, congruus, *D.* 2) gefållig, officiosus; -nost, i, *f.*-heit; 2)-keit, *f.*-sitas.

Trefugi, -se, owati, s. trefjm, -se.

Trefugi se, owal, owati, passen, quadrare; 2) sich bequemen, se accommodare.

Die Anm. unter Fedrunk gilt auch von den vorstehenden Ausdrůcken.

Trefunk, u, *m. obs.* s. přjhoda.

Třébranost, i, *f.* s. třjbranost.

Třelce, *n. sl. Lypt.* s. struhadlo.

Trem, el, eti, *sl.* s. tru.

Třemcha, y, *f.* s. střemcha.

Třemenisstě, *n.* Steigriemen, *m.* Riemen am Steigbůgel, lora stapedum, *R.*

Třenj, *n.* Reiben. a) z. B. der Augen ꝛc. tritus; b) Krauen, Krapen, *n.* fricatus, frictus, frictio; c) Zerreiben, *n.* tritus.

Třenice, *f.* Streit, Zank, *m.* rixa, dissidia: třenice byly na sněmě mezy stawem panským a rytjřským o to -, *Vel.* 2) *mor.* s. prkno.

Třénohý 3. s. třjnohý.

Třenownj 1. s. zub.

Třený 3. *part. pass. constr.* v. tru.

Třepačka, y, *f. sl.* s. trlice 1).

Třepám, al, ati, klatschen, insonare, crepare: prssj gen třepá, es regnet daß es klatscht, *D.* 2) schlagen, ferire; konopě tř., *sl.* i. e. třjti, s. len; do polévky tř., querlen, s. zatřepám.

II. *rec.* třepati se, al, ati, zappeln, z. B. ein Huhn ꝛc. palpitare, trepidare.

Trepan, u, *m.* wrtáčko, Trepan, choinicion, *vulgo* trepanum, *R.* -nugi, owati, trepaniren.

Trepelka, y, *f.* s. trpělka.

Třepenatý 3. franzig, fimbriatus, *D.*

Třepenj, *n.* Franze, *f.* z. B. am Kleide, fimbria; 2) *pl.* auch Quasten, *f. pl.* lemnisci, *R.*

Třepetám se, al, ati, zappeln, zittern, palpitare, trepidare: vsta třepetagjcý, *Lomn.*

Třepjm, il, iti, auftrennen, etwas Gewebtes, retexere.

II. *rec.* třepiti se, sich fådeln, sich fasern, filatim solvi, fila emittere.

Trepka, y, *f.* Holzschuh, *m.* calceus ligneus.

Třepna, y, *f.* s. klepna, *D.*

Trepotám se, *sl.* s. třepetám se.

Trérohý 3. s. třjrohý.

Třesawý 3. zitternd, tremens, tremulus, tremebundus; třesawé weyce, weichgesottenes Ey, ovum sorbillum.

Trescy, trestati, s. trestám.

Třesenj, *n.* Zittern, *n.* tremor; tř. srdce, Herzklopfen, *n.* palpitatio cordis; tř. zymničné, Anfall des Fiebers, accessio febris; země třesenj, Erdbeben, *n.* terrae motus.

1 Třesk! *interj.* paff!

2 Třesk, u, *m.* s. třeskot.

†Třeska, y, *f.* s. sstokfiš, (*russ.*)

Třesknu, *fut. ex.* kl, knauti, krachen (einmal), fragorem edere, crepare; 2) *sl. act.* schlagen (daß es kracht), ferire.

Třeskot, u, *m.* Krachen, *n.* fragor.

Třeskutý 3. krachend; třeskutá zyma, grimmige Kålte, intensissimum frigus.

Třesky plesky, f. žať, *Ryb.*
Třeslawý 3. s. třesawý, *D.*
Třeslice, *f.* Zitteraas?
Třesomozk, *a, m.* Narr, *m.* mente captus.
Třesořitka, *y, f.* s. třasořitek.
Třesosrdečný 3. dem das Herz zittert, cui cor palpitat.
Třešně, *f.* Kirsche, *f.* cerasum; 2) Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Linn.*
Třešňowý 3. z. B. tř-ý strom, Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Id.* t-wá pecka, Kirschkern, *m.* os cerasinum, nucleus cerasinus; t-wé barwy, kirschfarbig, cerasinus.
Třešpičatý 3. dreyspitzig, tricuspis, tridens, trisulcus.
Třeštidlo, *a, n.* Stocknarr, ein Schuß, v. Menschen, sannio.
Třeštjk, *a, m.* Verrückter, Wahnsinniger, insanus, delirus, vesanus, mente captus.
1. Třeštjm, *il, iti,* verrücken; hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem: sebe y giné třeštj černým wměnjm, *Com.* b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem; c) *sl.* s. třesknu 2).
II. *rec.* třeštiti se, toben, saevire, furere, tumultuari.
2. Třeštjm, *ěl, ěti,* krachen, fragorem edere, crepare; 2) wahnsinnig werden, vesanum (insanum, amentem, delirum) fieri.
1. Trest, *u, m.* Strafe, *f.* poena.
2. Třest, (trst), *i, f.* s. trtina; 2) † třest octowá, aether aceticus?? *Bercht.*
Trestám, trescy, 3. *pers. pl.* trestcý, *Vel.* tal, tati, tán, *imper.* trescy, *part. pl.* trescýce, *Vel.* strafen, punire aliquem, animadvertere in aliquem, od. in aliquid; 2) züchtigen, castigare; - ámám, al, ati, *fr.*
Trestánj, *n.* Strafen, *n.* punitio, poenitio; tr. na hrdle, Lebensstrafe, poena vitae, poena capitis; 2) Züchtigung, *f.* castigatio.
Trestatedlný 3. z. B. auřad, Strafamt, *n.* munus puniendi.
Trestatel, *e, m.* Strafer, punitor.
Třesu, třásl, třásti u. trjsti, schütteln, motitare, quatere, quassare, *B.*
II. *rec.* třásti se, zittern, tremere.
Třesýtko, *a, n.* Zitternadel?
Tret, *u,* Tritt, *m.* Sprung, s. trety.
Třetáčka, *y, f. sl.* s. třetnice.
Třeťák, *a, m. sl.* der dritte Schwarm aus einem Bienenkorb
Třetj 1. der, d., das, dritte, tertius, a, um.
Třetice, *f.* das Dreyzählige, Dreymahlige, trium vicium, trium partium, trinum: může se do třetice w swé při oprawiti, Pr. wšeho dobrého do třetice, *prov.* alle gute Dinge sind drey, omne trinum perfectum.
Třetjdennj 1. dreytägig, was alle 3. Tage od. allemal den dritten Tag geschieht, tertianus: třetjdennj zymnice, s. třetnice.
Třetina, *y, f.* Drittel, *n.* tertia pars, auch triens; - nka, *y, f. dim.* 2) das Drittel v. Rösel, *Com.*
Třetjrozený 3. drittgebohrner, tertio genitus, *Haj.*
Třetnice, *f.* dreytägiges Fieber, tertiana, febris tertiana: zymnice wezdegšj proměnila se w třetnicy.
Třeвhelný 3. s. trjvhelný.
Třewdawa, *y, f., ol.* třewdala, Hirschkraut, *n.* Diptam, *m.*

dictamnus, -mnum, *hung.* ez-r jó fü, szarvas gyükér.
†Třezalka, y, *f.* zr., hypericum.
Trh, u, *m.* Kauf, Kaufhandel, *m.* venditio et emtio, mercatura, *D.* trh zawřjti, -schließen, *D.* -- se rozchàzý, der Kauf geht zurück, -dissolvitur. *D.* 2) Markt, *m.*: a) öffentliche Verkaufung, mercatus; b) Marktzeit, *f.* Markttag, Wochenmarkt, Jahrmarkt, *m.* nundinae; bez peněz do trhu, bez soli do domu, *prov.* c) Marktplatz, Ring, *m.* forum; na trh něsti, přinesti, zu Markt bringen, ferre in forum; trh dřewný, Holzmarkt, a) Verkauf des Holzes, mercatus lignarius; b) Ort, wo Holz verkauft wird, forum lignarium; t. dobytčj, Viehmarkt, *α*) der Ort, forum pecuarium; *β*) Verkauf, mercatus pecuarius; t. obilný, owocný, Getreidemarkt, Obstmarkt, *α*) Ort, forum frumentarium, pomarium; *β*) Handel, mercatus f-rius, - p-ius; trh rybný, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 3) bess. trhnutj; s. auch trhem.
Trhačka, y, *f.* Blumen- od. Obstpflückerinn, *f.* carptrix; 2) d. Pflanzen aus der Erde auszieht; 3) Bügel, *m.* Brustbein v. jungen Hühnern, womit man spielt, wer das längere Stück abbricht.
Trhám, al, ati, reißen, a) schnell nehmen, hinreißen, hinschleppen, hinziehen, rapere, abripere; trhati někým, jemand reißen, - raptare; herausreißen, eripere; trhati konopě, len, den Hanf, Flachs aus der Erde heraus nehmen (ausreißen); wlasy z hlawy, d. Haare aus dem Kopfe, evellere capillos; herabreißen od. wegreißen, avellere; niederreißen, ruere; b) spalten, zerreißen, rumpere, scindere, secare; c) quälen, torquere; d) ryby trhati, Fische reißen, exdórsuare; c) ssaty na hostu t., den Gast noch zu bleiben sehr nöthigen, *Syl.* 2) ausziehen, herausziehen, z. B. Pflanzen, aus der Erde, einen Zahn, educere, extrahere; 3) pflücken, abzuflukken, abbrechen, z. B. Blumen, Obst, carpere.
II. *rec.* trhati se, reißen, (*neutr.*) a) entzwey gehen, rumpi, abrumpi; b) einen Riß bekommen, rumpi, findi; 2) na někoho, s. potrhàwati se; 3) sehan, zukken, sich bewegen, movere, jactare se: sebou hněwy trhal, *Cyr.*
Trhan, a, *m. sl.* s. otrhanec.
Trhance, *m. pl. sl.* Mehlspeise.
Trhaně, *f.* gedörrter Teig? *sl.*, *hung.* tarhonya, *Lesch.*
Trhánj, *n.* Reißen, *n.* a) Hinreißen, *n.* raptus; b) Zerreißen, *n.* scissio, ruptio; c) im Leibe, tormina; 2) Pflücken, Abpflükken, *n.* carptura; 3) Zuckung, a) Zucken, *n.* Bewegung, z. B. eines Gliedes, tractus, motus; b) Konvulsion, *f.* spasmus, convulsio.
Trhawka, y, *f.* Bügel, *m.* das biegsame Beinchen, *D.*
Trhem, *adv.* käuflich, trhem koupiti, käuflich an sich bringen, *D.* trhem wolati, öffentlich auf dem Markte ausrufen.
Trhlý 3. verrückt, s. třeštěný.
Trhnu, *fut. ex.* hl. hnauti, trženi, *imper.* trhni, s. trhám; 2) sich

schnell wenden, losbrechen, vibrare: trhnauti na zwěř; neštěstj. bjda ꝛc. nan trhne; 3) wozem, mit dem Wagen rükken; 4) pérem, einen Zug, Strich mit der Feder machen.

Trhnutj, n. verb. Riß, Zug, m. ꝛc.

Trhowisstě, n. Marktplatz, m. forum; 2) d. Seestadt Triest, Triestum, Tergestum.

Trhowni 1. z. B. trhowni zápis, Kaufcontract, Kaufbrief, m. pactum emtionis, Pr. b) folg.

Trhownjk, a, m. s. trmal?

Trhowý 3. z. B. trhowá smlauwa, Kaufvertrag, m. pactum emtionis; t-wá cena, Kaufpreis, Marktpreis, Kaufschilling, m. pretium forense, pretium (emtionis); auch vom Getreide, annona; t-wý chléb, Kaufbrod; trhowé dcky zemské, Vel.

Trhugem se, owati, sl. s. tržjm se.

Tři, nom. masc. auch třj, gen. třj, drey, tres, tria; po třech, je drey, allemal od. jedem drey, trini, terni; třj páni, triumviri, Vel.

Třjb, u, m. Dreschwagen, m. Dreschwalze, f. tribula, tribulum.

Třjbjm, il, iti, dreschen, nach der Römer Art, exterere, tribulare; 2) hin u. her treiben, (plagen), agitare, (vexare), Iz. 30, 28. y giné mnohé neřesti se třjbily, Vel. 3) sichten, cribrare, fig. pokussenjmi diwně cwičj, třjbj, K.-jwám, al, ati fr,

Třjč, e, m. barew, Farbenreiber, Mahlerjunge, m. tritor colorum; -čka, y, f. -inn, f. ꝛc.

Třjček, čku, m. mor. kleiner Mörser, mortariolum.

Třičtwrtiletý 3. neunmonatlich, novimestris, Vel. N.

Třjčtwrtnjk, a, m. sl. Besitzer v. 3/4 eines Bauernhofes.

Třicý 1. zum Reiben dienlich, z. B. třicý kámen, Reibstein, m. lapis tritorius.

Třjda, y, f. Klasse, Abtheilung, f. z. B. in der Schule, třjda žáků, Vel. N. classis, ordo; 2) †Fakultát, f. bey einer Universität, facultas, P.

Třidcátek, tku, m. Dreißigstamt, (Zollamt), n. in Ungarn, insg. tricesima, ae, f.

Třidcaterý 3. nom. u. acc. pl. třidcaterý, v. 30 Arten, triginta generum; 2) dreißig, triginta.

Třidcátný, ého, m. sl. s. folg. 2) D.

Třidcátnjk, a, m. Dreißiger, m. (den Jahren nach), homo tricenarius, triginta annorum; 2) sl. Dreyßigstbeamter, s. celný.

Třidcátý 3. der, d., das dreyßigste, tricesimus, trigesimus.

Třideet, u. třidceti, gen. třidceti u. třidcýti, dreißig, triginta: po třidcýti, je dreyßig, jedem dreyßig, triceni.

Třidcetkrát, adv. 30mal, tricies.

Třidcýtidennj 1. dreyßigtägig, triginta dierum.

Třidcýtiletý 3. dreyßigjährig, tricenarius, 30 annorum.

Třjdennj 1. dreytägig, was 3 Tage dauert, od. gedauert hat, triduanus, trium dierum.

Třjdjm, il, iti, ablösen im Amte, per vices succedere in officio vel functione.

Třjdnjk, a, m. s. střjdnjk.

Třidrátowý 3. dreydräthig, trilix, D.

Trjeska, y, f. sl. s. třjska.

Trjezwý 3. sl. s. střjzliwý.

Třjhlawec, wce, Dreykopf, triceps.

Třjhlawý 3. dreyköpfig, triceps.
Třjhranjk, u, m. Dreyeck, m. triangulum.
Třihranim, dreyeckig machen?
Třjhraný 3. dreyeckig, dreykantig, triangulus, trigonus, triquetrus, tres angulos habens; -nost, i, f. dreyeckige Beschaffenheit, Figur, D.
†Třikončitka, y, f. zr., Mathiola.
Třjkorec, rce, m. 3 Drittel Scheffel, trimodium, Com.
Třikrát, -te, adv. dreymal, ter.
Třikrátnásob, adv. auf dreyerley Art, triplici ratione.
Třiletý 3. dreyjährig, trimus, triennis, trium annorum.
Třjliberka, y f Dreypfünder, (Kanone), tormentum trilibre.
Třjliberni 1. dreypfündig, trilibris.
Třilich, u, m. Drillig, m. trilix.
Třilistnjk, u, m. Biberklee, m. menyanthes trifoliata, D.
Třilka, y, f. Triller, m. (Musik), tremula, R.
Třjlotowý 3. dreylöthig, sesquiuncialis, D.
Třjmám, al, ati, sl. s. držjm.
Třimecýtma, drey u. zwanzig, viginti et tres; -tmý 3. drey u. zwanzigste, tertius vicesimus.
Třiměsýčný 3. dreymonatlich, trimestris.
Třindruct, u. -cte, gen. třinácti, dreyzehn, tredecim, decem et tres. po tř-cti, je dreyzehn, jedem 13. terni deni, od. deni terni.
Třináctery 3. von 13 Arten, tredecim generum; 2) dreyzehn, tredecim.
Třináctiletý 3. dreyzehnjährig, tredecim annorum.
Třináctkrát, adv. dreyzehnmal, terdecies.
Třináctý 3. der, d., das dreyzehnte, tertius decimus.

Třinitenný 3. dreyfädig, z. B. parkan, trium liciorum, R.
Třjnohý 3. dreyfüßig, dreybeinig, tripes; t-hé ohřiwadlo, Dreyfuß, m. tripus.
Třjnožnjk, u, m. Dreyfuß, tripus.
Třinožka, y, f. Dreyfuß, Schusterstuhl, m. sedile tripes, R.
Třipjdný 3. drey Spannen lang, trium spitamarum.
Třipramenný 3. tergeminus; s. pramen, u. trogitý.
†Třjřečnjk, u, m. Wörterbuch v. 3 Sprachen, lexicon trilingue, P.
Třjrohý 3. s. třihraný; b, s. třizubý 2); kotwice třjrohá, K. widličky třjrohé, B.
Třjroký 3. s. třjletý, Vel. N.
†Třirožnjk, u, m. zrostl., tricera.
Třjsáhowý 3. dreyklafterig, trium orgyarum.
Třjsečný 3. dreyhauig, dreymähdig, (trinae falcaturae).
Třjska, y, f. Span, Holzspan, m. ramentum, assula; Spänchen, Stückchen Holz, ramentum, assula: třjsky roztřjskané lodj, Bruchstücke, fragmina. Com.
Třjskám, al, ati, krachen, fragorem edere, crepare; 2) pochen, stark klopfen, vehementer (valde) pulsare, pultare; na něco, an etwas, rem, z. B. na dwéře, an d. Thür, januam; 3) schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare, hauen, caedere.
Třjslnj 1. Loh-, třjslni stoupy, Lohmühle, f. molendinum coriarium; třjslnj woda, folg.
Třjslnice, f. t-nj woda, Lohbrühe, f. aqua pulvere coriario infecta.
Třjslo, a, n. Scham, f. Scham-

glieder, *pl.* pubes; Schamseite, *f.* inguen; 2) Lohe, Gärberlohe, gestampfte Rinde, Kiff, *m. D.* cortex coriarius (contusus); třjslem wyděláwati, lohen; 3) tjm třjslem ta země táhne se?

Třjslowý, z. B. hnůg, s. třjslnj, *Vel.* 2) Scham-.

Třjsné, *f. pl., sl.* strasno, Trobbel, Zettelgarn, *n.* Trasen, *m.* peniculi, funiculi.

Třjsnjm, il, iti, bemackeln, maculare, commaculare.

Třjsstka, y, *f.* s. třjsta.

† Třistanka, y, *f.* zrost., Tristania.

Třjsti, s. třesu.

Třisto, *sl.* s. tři sta, unter sto.

Třistý 3. der, d., das dreyhundertste, trecentesimus.

Třjtisýcý 1. dreytausendste, ter millesimus.

Třjt, třjti, - se, s. tru, - se.

Třjohelnice, *f.* Triangel, *m.*

Třjohelný 3. s. třjhraný *D.*

Třjwěderní 1. dreyeimerig, trium urnarum.

Třiza, y, *f.* Kur, Bergtheil?

† Třjzrnec, nce, *m.* zr., cneorum.

Třizubec, bce, *m.* Dreyzack, *m.*

Třjzubý 3. z. B. hák, was 3 Zähne hat, tridens, 1 Sam. 2, 13.; 2) dreyzackig, tridens.

Trkám, al, ati, stoßen, wie das Rind mit dem Horn rc. petere, z. B. aliquem; 2) stutzen, stoßen, wie ein Hammel, arietare; - ánj, *n. verb.*

Trkawý 3. stößig, z. B. Ochs, petulcus.

Trknu, *fut. ex.* kl, knauti, stoßen (einmal), s. trkám.

Trlenda, y, *f. fors quod* trdlena.

Trlice, *f.* Breche, *f.* zum Flachse, frangibulum; 2) Block, Kloß, *m.* woran Verbrecher geschlossen werden, codex.

Trlo, a, *n. sl.* (*Lypt.*) das obere Holz, bey der Flachsbreche; 2) d. Begattung der Fische, Frösche rc.

Trmácým, el, eti, strapaziren, (zumal mit Herumtreiben), fatigare, exercere, vexare.

II. *rec.* t-eti se, herum streichen, sich herumtreiben, vagari; taulati a sem y tam trmáceti se musyli morděti, *Vel.*

Trmal, a, *m.* Marktschreyer, *m.* circumforaneus.

Třmen, u, *m.* Steigbügel, stapia.

Trn, u, *m.* Dorn, *m.* an den Gewächsen, spina, vepres: řjmský trn, Kugeldistel, *f.* echinops, *Linn.* - njk, u, *m. dim.* za mládi se trnjk ostřj, *prov. sl.* urit mature, quod vult urtica manere.

Trnawa, y, *f.* d. St. Tyrnau in Ungarn, Tyrnavia.

Trnawec, wce, *m.* ein Tyrnauer, Tyrnaviensis; - wský 3. Tyrnauer, Tyrnaviensis.

Trnj, *n.* Dornbusch, - Strauch, dumus; psý trnj, *mor.* s. zymoleyz.

Trnisstě, *n.* Dornhecke, *f.* dumetum, vepretum.

Trnka, y, *f.* Schlehe, *f.* bacca pruni spinosae; 2) Schlehendorn, Schwarzdorn, *m.* prunus spinosa. (Sehr unrichtig im Neutr. Kom. für karlatka).

Trnostiwka, y, *f.* Krieche, *f.* Kriechling, *m.* prunus insititia, *Linn.*

Trnowatý 3. dornicht, spinosus.

Trnowice, *f.* Dornstecken, *m. D.*

Trnowisstě, *n.* s. trnisstě.

Trnowka, y, *f.* s. trnowice, *D.*

Trnownjk, u, *m.* (*russ.*) s. akacye.

Trnowý 3. dornen, spineus.

Trnož, e, *m.* (v. tru), Tischgestell, *n.* statumen mensae, pedamentum mensae; fig. gsau nepoddanj a trnože se na lawice stawěti chtěgj, *Vel.*

Třjhlawý 3. dreyköpfig, triceps.
Třjhranjk, u, m. Dreyeck, m. triangulum.
Třihranim, dreyeckig machen?
Třjhraný 3. dreyeckig, dreykantig, triangulus, trigonus, triquetrus, tres angulos habens; -nost, i, f. dreyeckige Beschaffenheit, Figur, D.
†Třikončitka, y, f. zr., Mathiola.
Třjkorec, rce, m. 3 Drittel Scheffel, trimodium, Com.
Třikrát, -te, adv. dreymal, ter.
Třikrátnásob, adv. auf dreyerley Art, triplici ratione.
Třiletý 3. dreyjährig, trimus, triennis, trium annorum.
Třjliberka, y f Dreypfünder, (Kanone), tormentum trilibre.
Třjliberni 1. dreypfündig, trilibris.
Třilich, u, m. Drillig, m. trilix.
Třilistnjk, u, m. Biberklee, m. menyanthes trifoliata, D.
Třilka, y, f. Triller, m. (Musik), tremula, R.
Třjlotowý 3. dreylöthig, sesquiuncialis, D.
Třjmám, al, ati, sl. s. držjm.
Třimecýtma, drey u. zwanzig, viginti et tres; -tmý 3. drey u. zwanzigste, tertius vicesimus.
Třiměsýčný 3. dreymonatlich, trimestris.
Třináct, u. -cte, gen. třináctí, dreyzehn, tredecim, decem et tres. po tř-cti, je dreyzehn, jedem 13. terni deni, od. deni terni.
Třináctery 3. von 13 Arten, tredecim generum; 2) dreyzehn, tredecim.
Třináctiletý 3. dreyzehnjährig, tredecim annorum.
Třináctkrát, adv. dreyzehnmal, terdecies.
Třináctý 3. der, d., das dreyzehnte, tertius decimus.

Třinitenný 3. dreyfädig, z. B. parkan, trium liciorum, R.
Třjnohý 3. dreyfüßig, dreybeinig, tripes; t-hé ohřiwadlo, Dreyfuß, m. tripus.
Třjnožnjk, u, m. Dreyfuß, tripus.
Třinožka, y, f. Dreyfuß, Schusterstuhl, m. sedile tripes, R.
Třipjdný 3. drey Spannen lang, trium spitamarum.
Třipramenný 3. tergeminus; s. pramen, u. trogitý.
†Třjřečnjk, u, m. Wörterbuch v. 3 Sprachen, lexicon trilingue, P.
Třjrohý 3. s. třihraný; b, s. třizubý 2); kotwice třjrohá, K. widličky třjrohé, B.
Třjroký 3. s. třjletý, Vel. N.
†Třirožnjk, u, m. zrostl., tricera.
Třjsáhowý 3. dreyklafterig, trium orgyarum.
Třjsečný 3. dreyhauig, dreymähdig, (trinae falcaturae).
Třjska, y, f. Span, Holzspan, m. ramentum, assula; Spänchen, Stückchen Holz, ramentum, assula: třjsky roztřjstané loďj, Bruchstücke, fragmina. Com.
Třjskám, al, ati, krachen, fragorem edere, crepare; 2) pochen, stark klopfen, vehementer (valde) pulsare, pultare; na něco, an etwas, rem, z. B. na dwéře, an d. Thür, januam; 3) schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare, hauen, caedere.
Třjsłnj 1. Loh-, třjsłni stoupy, Lohmühle, f. molendinum coriarium; třjsłnj woda, folg.
Třjsłnice, f. t-nj woda, Lohbrühe, f. aqua pulvere coriario infecta.
Třjsło, a, n. Scham, f. Scham-

glieder, *pl.* pubes; Schamseite, *f.* inguen; 2) Lohe, Gärberlohe, gestampfte Rinde, Kiff, *m.* *D.* cortex coriarius (contusus); třjslem wyděláwati, lohen; 3) tjm třjslem ta země táhne se?
Třjslowý, z. B. hnůg, s. třjslnj, *Vel.* 2) Scham-.
Třjsné, *f. pl.*, *sl.* strasno, Trobbel, Zettelgarn, *n.* Trasen, *m.* peniculi, funiculi.
Třjsnjm, il, *iti*, bemackeln, maculare, commaculare.
Třjsstka, *y, f.* s. třjsta.
† Třistanka, *y, f.* zrost., Tristania.
Třjsti, s. třesu.
Třisto, *sl.* s. tři sta, unter sto.
Třistý 3. der, d., das dreyhundertste, trecentesimus.
Třjtisýcý 1. dreytausendste, ter millesimus.
Třjt, třjti, - se, s. tru, - se.
Třjohelnice, *f.* Triangel, *m.*
Třjohelný 3. s. třjhraný *D.*
Třjwěderný 1. dreyeimerig, trium urnarum.
Třiza, *y, f.* Kux, Bergtheil?
† Třjzrnec, nce, *m.* zr., cneorum.
Třizubec, bce, *m.* Dreyzack, *m.*
Třjzubý 3. z. B. hák, was 3 Zähne hat, tridens, 1 Sam. 2, 13.; 2) dreyzackig, tridens.
Trkám, al, *ati*, stoßen, wie das Rind mit dem Horn rc. petere, z. B. aliquem; 2) stutzen, stoßen, wie ein Hammel, arietare; - ánj, *n. verb.*
Trkawý 3. stößig, z. B. Ochs, petulcus.
Trknu, *fut. ex.* kl, knauti, stoßen (einmal), s. trkám.
Trlenda, *y, f. fors quod* trdlena.
Trlice, *f.* Breche, *f.* zum Flachse, frangibulum; 2) Block, Kloß, *m.* woran Verbrecher geschlossen werden, codex.
Trlo, *a, n. sl.* (*Lypt.*) das obere Holz, bey der Flachsbreche; 2) d. Begattung der Fische, Frösche rc.
Trmácým, el, *eti*, strapaziren, (zumal mit Herumtreiben), fatigare, exercere, vexare.
II. *rec.* t-eti se, herum streichen, sich herumtreiben, vagari; taulati a sem y tam trmáceti se musyli morděři, *Vel.*
Trmal, *a, m.* Marktschreyer, *m.* circumforaneus.
Třmen, *u, m.* Steigbügel, stapia.
Trn, *u, m.* Dorn, *m.* an den Gewächsen, spina, vepres: řjmský trn, Kugeldistel, *f.* echinops, *Linn.* - njk, *u, m. dim.* za mládi se trnjk ostřj, *prov. sl.* urit mature, quod vult urtica manere.
Trnawa, *y, f.* d. St. Tyrnau in Ungarn, Tyrnavia.
Trnawec, wce, *m.* ein Tyrnauer, Tyrnaviensis; - wský 3. Tyrnauer, Tyrnaviensis.
Trnj, *n.* Dornbusch, - Strauch, dumus; psý trnj, *mor.* s. zymoleyz.
Trnisstě, *n.* Dornhecke, *f.* dumetum, vepretum.
Trnka, *y, f.* Schlehe, *f.* bacca pruni spinosae; 2) Schlehendorn, Schwarzdorn, *m.* prunus spinosa. (Sehr unrichtig im Neutr. Kom. für karlatka).
Trnostiwka, *y, f.* Krieche, *f.* Kriechling, *m.* prunus insititia, *Linn.*
Trnowatý 3. dornicht, spinosus.
Trnowice, *f.* Dornstecken, *m.* *D.*
Trnowisstě, *n.* s. trnisstě.
Trnowka, *y, f.* s. trnowice, *D.*
Trnownjk, *u, m.* (*russ.*) s. akacye.
Trnowý 3. dornen, spineus.
Trnož, *e, m.* (v. tru), Tischgestell, *n.* statumen mensae, pedamentum mensae; fig. gsau nepoddanj a trnože se na lawice stawěti chtěgj, *Vel.*

... torpesce- ... werden, ... torpescere; 3) ... zu liegen, per- ... a) z. B. ... torpor; b) ... ſt, f. tor- ... Erſchrecken, n. ... trochäiſch, trochai- ... m. trochaeus. ... adv. ein wenig, modicum. ... flüſſigen u. trocknen ... ſagt man troſſku, böhm. ... andern, d. man ... backt ec. ſagt man ... böhm. auch drobet.

Trochyſſek, ſſku, m. Koláček, Zelt- ... τροχίσκος, Syl.

Trochyſka, Rauchkerzchen?

Trojak, u, m. ſ. tři oka, unt. oko.

Trojazyčný 3. in drey Sprachen, trilinguis.

Trojediný 3. dreyeinig, triunus.

Troji 1. nom. sing. auch trůg, dreyerley, a) drey, tres, tria; b) dreyfach, triplex, tergeminus, trigeminus; 2) dreyeinig, trinus.

Trojice, f. Dreyfaltigkeit, Dreyeinigkeit, trinitas; 2) Dreyfaltigkeitsblume, f. viola tricolor, Linn. - ční I. z. B. neděle der Dreyfaltigkeitsſonntag, dominica trinitatis.

Trojilſtek, ſtku, m. Dreyblatt, n. ophris trifolia, Vel.

Trojiliſtý 3. dreyblätterig, Vel.

...gina, y, f. drey Dinge, fors ... Dreyheit, ternarius numerus, triplex genus, Syr. 26, 2.

Trojitý 3. ſ. trojnáſobný, Vel.

Trojka, y, f. eine Drey, Dreyer, m. ternio, D.

†Trojkřídlice, f. zr. triopteris.

†Trojliſteň ... m. zr. triphasia.

†Trojmezničný rým, ein Reim, wie: hauſſka, -pauſſka.

Trojnáſobný 1. folg.

Trojnáſobný 3. ſ. troji b); - nk.

Trojník, u, m. Dreyer, 1/2 Kreuzer, D. auch Dreyling, D. ſemiobolus, od. auch nach unſerer alten Art, trinummus; 2) ſ. trojice 2); - jček, čku, m. dim.

Trojnitěnný 3. ſ. trojnitěnný, R.

Trojſlabičný 3. dreyſylbig.

Trokář, u. trokyř, e, m. obs. Träger, gestor, bajulus.

2. Trokar, u, m. Trokar, m. (Viehbohrer), Puchm.

Trolím, il, iti, bröſeln, grieſeln, comminuere.

Tronjk, u, m. ſ. trojník, D.

Tropa, y, f. (obs.) Trupp, Menge, f. copia.

Tropjm, il, iti, begehen, thun, erregen, ausüben, v. böſen Handlungen, patrare, committere: zhauby, ſtraſti ſſkody tropí, Vel. to růžnice, ſſarwátku tropí; - bauřku (wlibu), Aufruhr erregen, seditionem concitare; wálky z wálek tropiti, Vel.

Troſka y, f. Wrack, fragmentum? Lesch. 2) sl. ſ. truſka 1).

Troſkawice, f. sl. Lypt. ſ. truſkawice.

Troſkotám, al, ati, ſ. potroſkotám; rauſchen, strepere: zubami brýzli, až gimi troſkotali, Vel.

II. rec. t-ati ſe, zertrümmert werden, confringi, conquassari: troſkotal ſe konec lodí, K.

Troſſka, y, f. Handvoll, wenig.

modicum: malička trosska gich zachowána bude, *K.*
Trossku, *adv.* s. trochu.
Trosst, u, *m.* Vertröstung, *f.* consolatio; *pl.* trossty, Hoffnung.
Trosstugi, owal, owati, trösten, vertrösten, Hoffnung machen.
D. Anm. unter Fedruňk, gilt auch v. den vorstehenden.
Trpák, a, *m. sl.* ein pöbelhaft od. gemein slowakisch sprechender u. des Wortes trpow (teprw, jetzt, erst) sich bedienender Slowak; - áčka, eine solche S-inn.
Trpasljk, *a, m.* Zwerg, *m.* pumilio, nanus; - lice, *f.* - inn, *f.* Zwerginn, *f.* pumilio, nana; - jček, čka, *m. dim.* - glein, *n.* - ičj, 1. Zwerge.
Trpce, *adv. comp.* trpčegi, *superl.* neytrpčegi, herb, eigentlich u. trop. - acerbe, austere.
Trpěliwý 3. geduldig, patiens; - wě, *adv.* - enter; - wost, i, *f.* Geduld, *f.* patientia.
Trpělka, *sl.* pipjška, *y, f.* (*masc.* pepjch, *a, m.*) Haubenlerche, *f.* alauda cristata, *Kl.*
Trpjm, ěl, ěti, leiden, erdulden, ausstehen, pati, perpeti, ferre, perferre, tolerare; - enj, *n. verb.* perpessio, toleratio.
Trpka, *y, f. sl.*, střemcha, Maibaum, *m.* Traubenkirsche, *f.* prunus padus, *hung.* vad tseresnye-fa, zelnicze-fa.
Trpkost, i, *f.* Herbe, *f.* Herbigkeit einer Sache, z. B. des Obstes, der Worte ec. acerbitas, austeritas.
Trpký 3. *comp.* trpčegssj, *superl.* neytrpčegssj, herbe, a) v. Geschmack, z. B. Früchte, Geschmack ec. acerbus, austerus; b) trop. z. B. Worte, acerbus, austerus, asper.

Trpný 3. - ně, - nost, i, *f.* s. trpěliwý, - wě, - wost.
Trpow, *adv. sl. Göm.* s. teprw.
Trpyt, u, *m.* Rotz, *m.* pituita.
Třpytjm se, ěl, ěti, schimmern, lucere, fulgere, coruscare: třpytjcý se meč, *B.*
Trpytowatý 3. rotzig, pituitosus.
Trs, u, *m. pl.* trsy, Stock, *m.* z. B. Blumenstock, planta, stips, thyrsus, *D.*
Trsek, sku, *m* trseček, čku, *dim.* vorh.
Trskot, *a, m. sl.* s. kwjčala.
Trst, i, *f.* 1) *sl.* s. třtina; 2) *sl. Lypt.* s. paprslek, růc.
Trstěnice, *f. sl.* spanisches Rohr.
Trstěnný 3. *sl.* s. třtěnný.
Trsti, *n. coll. sl.* s. třtj.
Trstinka, *y, f. sl. dim.* s. třtina.
Trstka, *y, f. sl. Nitr.* s. čep 1).
Trt, u, *m. sl.* Furz, *m.*
Třtěnný 3. v. Rohr, arundineus.
Třtj, *n. coll.* Rohr, *n.* arundines.
Třtina, *y, f.* Rohr, *n.* ein Gewächs, arundo, canna.
Třtinisstě, *n.* Rohrbusch, *m.* arundinetum.
Třtinowatý 3. Rohr-; třtinowaté moře, i. e. rudé moře, *K.*
Třtinowina, *y, f.* s. třtinisstě.
Třtinowý 3. s. třtěnný, *B.*
Tru, (třu), třel, třjti, reiben, schaben, terere; cestu třjti, bahnen, viam terere, *D.* chudobu, naužy třjti, Noth leiden, in angustiis versari, premi paupertate, malis, *K.* 2) drücken, plagen, verfolgen, zusetzen, premere: nelјtostiwě židy třeli; za nepřátely ec. třjti, verfolgen, insistere.
II. *rec.* třjti se, sich reiben, v. Begattung der Fische: ryby se trau, - coëunt; 2 sich drängen, se obtrudere, se ingerere: w auřad se třjti; na přednj mj-

Trnu, ul, auti erstarren, a) starr werden, rigescere, torpescere; b) empfindungslos werden, obstupescere, torpescere; 3) erschrecken, sich entsetzen, percelli, Ez. 26, 16.

Trnutj, n. Erstarrung, a) z. B. vor Kälte rc. rigor, torpor; b) Empfindungslosigkeit, f. torpor, stupor; 3) Erschrecken, n.

Trocha, y, f. s. trosska.

Trochaický 3. trochäisch, trochaicus.

Trocheus, ea, m. trochaeus.

Trochu, trosstu. adv. ein wenig, parum, modicum.

Anm. B. flüssigen u. trocknen Sachen sagt man trosstu, böhm. auch krapet; v. andern, d. man schneidet, hackt rc. sagt man kaufstek, böhm. auch drobet.

Trocyssek, sstu, m. Koláček, Zeltlein, τροχισκος, Syl.

Trocyssta, Rauchkerzchen?

Trogák, u, m. s tři oka, unt. oko.

Troggazyký 3. in drey Sprachen, trilinguis.

Troggediný 3. dreyeinig, trinunus.

Trogj 1. nom. sing. auch trůg, dreyerley, a) drey, tres, tria; b) dreyfach, triplex, tergeminus, trigeminus; 2) dreyeinig, trinus.

Trogice, f. Dreyfaltigkeit, Dreyeinigkeit, trinitas; 2) Dreyfaltigkeitsblume, f. viola tricolor, Linn. - čnj I. z. B. neděle der Dreyfaltigkeitssonntag, dominica trinitatis.

Trogil stek, stku, m. Dreyblatt, n. ophris trifolia, Vel.

Trogilistý 3. dreyblätterig, Vel.

Trogina, y, f. drey Dinge, fors Gedritt, ternarius numerus, triplex genus, Syr. 26, 2.

Trogitý 3. s. trognásobný, Vel.

Trogka, y, f. eine Drey, Dreyer, m. ternio, D.

†Trogkřidlice, f. zr. triopteris.

†Troglisteň, tně, m. zr. triphasia.

†Trogmezničný, rým, ein Reim, wie: haussťka, - paussťka.

Trognásobnj 1. folg.

Trognásobný 3. s. trogj b); - nť.

Trognjk, u, m. Dreyer, 1/2 Kreuzer, D. auch Dreyling, D. semiobolus, od. auch nach unserer alten Art, trinumus; 2) s. trogice 2); - jček, čku, m. dim.

Trognitěnný 3. s. třjnitěnný, R.

Trogslabičný 3. dreysylbig.

1. Trokář, u. trokýř, e, m. obs. Träger, gestor, bajulus.

2. Trokar, u, m. Trokar, m. (Viehbohrer), Puchm.

Troljm, il, iti, bröseln, grieseln, comminuere.

Tronjk, u, m. s. trognjk, D.

Tropa, y, f. (obs.) Trupp, Menge, f. copia.

Tropjm, il, iti, begehen, thun, erregen, ausüben, v. bösen Handlungen, patrare, committere: zhauby, strasti sskody tropj, Vel. to různice, ssarwátku tropj; - baurku (w lidu), Aufruhr erregen, seditionem concitare; wálky z wálek tropiti, Vel.

Troska y, f. Wrack, fragmentum? Lesch. 2) sl. s. truska 1).

Troskawice, f. sl. Lypt. s. truskawice.

Troskotám, al, ati, s. potroskotám; rauschen, strepere: zubami hrýzli, až gimi troskotali, Vel.

II. rec. t-ati se, zertrümmert werden, confringi, conquassari: troskotal se konec lodj, K.

Trosska, y, f. Handvoll, wenig,

modicum: *maličká troffka gich zachowána bude*, *K.*

Trossku, *adv.* s. trochu.

Trosst, u, *m.* Vertröstung, *f.* consolatio; *pl.* trossty, Hoffnung.

Trosstugi, owal, owati, trösten, vertrösten, Hoffnung machen.

D. Anm. unter Jedrunk, gilt auch v. den vorstehenden.

Trrák, *a, m. sl.* ein pöbelhaft od. gemein slowakisch sprechender u. des Wortes trpow (teprw, jetzt, erst) sich bedienender Slowak; - *áčka*, eine solche S-kinn.

Trpasljk, *a, m.* Zwerg, *m.* pumilio, nanus; - *lice*, *f.* - inn, *f.* Zwerginn, *f.* pumilio, nana; - *jček*, *čka*, *m. dim.* - glein, *n.* - *ičj*, *1.* Zwerge.

Trpce, *adv. comp.* trpčegi, *superl.* neytrpčegi, herb, eigentlich u. trop. - acerbe, austere.

Trpěliwý 3. geduldig, patiens; - *wě*, *adv.* - enter; - *wost*, *i*, *f.* Geduld, *f.* patientia.

Trpělka, *sl.* pipjsska, *y*, *f.* (*masc.* pepjch, *a, m.*) Haubenlerche, *f.* alauda cristata, *Kl.*

Trpjm, ěl, ěti, leiden, erdulden, ausstehen, pati, perpeti, ferre, perferre, tolerare; - enj, *n. verb.* perpessio, toleratio.

Trpka, *y*, *f. sl.*, střemcha, Maibaum, *m.* Traubenkirsche, *f.* prunus padus, *hung.* vad tseresnye-fa, zelnicze-fa.

Trpkost, *i*, *f.* Herbe, *f.* Herbigkeit einer Sache, z. B. des Obstes, der Worte ꝛc. acerbitas, austeritas.

Trpký 3. *comp.* trpčegssi, *superl.* neytrpčegssj, herbe, a) v. Geschmack, z. B. Früchte, Geschmack ꝛc. acerbus, austerus; b) trop. z. B. Worte, acerbus, austerus, asper.

Trpný 3. - *ně*, - *nost*, *i*, *f.* s. trpěliwý, - wě, - wost.

Trpow, *adv. sl. Göm.* s. teprw.

Trpyt, u, *m.* Rotz, *m.* pituita.

Třpytjm se, ěl, ěti, schimmern, lucere, fulgere, coruscare: *třpytjcý se meč*, *B.*

Trpytowatý 3. rotzig, pituitosus.

Trs, u, *m. pl.* trsy, Stock, *m.* z. B. Blumenstock, planta, stips, thyrsus, *D.*

Trsek, sku, *m* trseček, čku, *dim.* vorh.

Trskot, *a, m. sl.* s. kwjčala.

Trst, *i*, *f.* (*sl.*) s. třtina; 2) *sl. Lypt.* s. paprslek, růc.

Trstěnice, *f. sl.* spanisches Rohr.

Trstěnný 3. *sl.* s. třtěnný.

Trstj, *n. coll. sl.* s. třtj.

Trstinka, *y*, *f. sl. dim.* s. třtina.

Trstka, *y*, *f. sl. Nitr.* s. čep 1).

Trt, u, *m. sl.* Kurz, *m.*

Třtěnný 3. v. Rohr, arundineus.

Třtj, *n. coll.* Rohr, *n.* arundines.

Třtina, *y*, *f.* Rohr, *n.* ein Gewächs, arundo, canna.

Třtinisstě, *n.* Rohrbusch, *m.* arundinetum.

Třtinowatý 3. Rohr=; *třtinowaté moře*, i. e. *rudé moře*, *K.*

Třtinowina, *y*, *f.* s. třtinisstě.

Třtinowý 3. s. třtěnný, *B.*

Tru, (třu), třel, třjti, reiben, schaben, terere; cestu třjti, bahnen, viam terere, *D.* chudobu, nauzy třjti, Noth leiden, in angustiis versari, premi paupertate, malis, *K.* 2) drücken, plagen, verfolgen, zusetzen, premere: nelјtostiwě židy třeli; za nepřátely ꝛc. třjti, verfolgen, insistere.

II. *rec.* třjti se, sich reiben, v. Begattung der Fische: ryby se trau, - coëunt; 2 sich drängen, se obtrudere, se ingerere: *do auřad se třjti*; *na přednj mj-*

ka a k zprawowánj ginýchͦ-; mezy wogáky se třjti, *Vel.* do něčeho se třjti.

Truba, y, *f.* s. trauba.

Trubač, e, *m.* Trompeter, tubicen, buccinator; -čka, y, *f.* 2) Lümmel, Bengel, Maulaff, *m.* stipes, caudex.

Trubec, bce, *m.* Drohne, Brutbiene, *f.* fucus.

Trubice, *f.* Röhre, *f.* fistula, canalis, tubus; průdussnj trubice, s. dychawice; močowá t., Harnröhre, urethra; kljčowá t., d. Röhre am Schlüssel, *Vel.* -čka, y, *f. dim.* s. trubka 1); 2) s. oplatek.

Trubiroh, a, *m.* kdož na roh traubj (Zinken- od. Hornbläser), cornicen, buccinator, *Vel. N.* 2) *sl.* hie u. da Tölpel, s. trubač 2).

Trubka, y, *f. dim.* Röhrchen, *n.* tubulus, canalicula; 2) Trompetchen, *n.* parva tuba, parva buccina; lowecká t., Hiefhorn; 3) d. Hülse an der Uhr, *D.* 4) Mundstück, *n.* tubulus fumarius, od. fistula fumaria superior, oralis.

Truc, u, *m.* Widerspenstigkeit, *f.* contumacia; 2) Widerstand, *m* renisus; někomu na truc, jemand zum Trotz, ad resistendum alicui; truc tobě! Trotz sey Dir geboten! male tecum agetur; na truc mi to robj, *sl.* das thut er mir zum Trotz.

Truchlenj, *n.* Trauern, luctus.

Truchljm, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere; pro něco, um etwas, rem.

Truchliwost, i, *f.* Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia.

Truchliwý 3. (*abs.* truchliw, -wo), traurig, a) in Traurigkeit befindlich, voll Betrübniß, z. B. Mensch, tristis, moestus; b) Traurigkeit anzeigend, z. B. Miene, Gesicht, Stimme, Worte rc. tristis, moestus; c) Traurigkeit bringend, unangenehm, z. B. Nachricht, Brief rc. tristis; d) nicht heiter, z. B. Wetter, Stirn rc. tristis; - wě, *adv.* moeste, triste.

Truchlý 3. - lost, s. truchliwý, truchliwost.

Trůčky, *f. pl. dim.* v. trůky.

Trucle, eine gewiße Speise, *Haj.*

Trucugi, owal, owati, trotzen, ferocire; 1) widerspenstig seyn, contumacem esse; 2) sich widersetzen, obsistere: smrti trucowati, - trotzen, *Com.*

Trud, u, *m.* s. trápenj, *obs.* namáhánj; 2) s. trudowatost.

Trudjm, il, iti, s. trápjm.

II. *rec.* truditi se, *ol.* s. namáhati se.

Trudný 3. s. truchliwý; 2) s. bjdný, *Syl.* - ně, *adv.* s. truchliwě; -nost, i, *f.* s. zármutek.

†Trudolomný 3 sorgenbrechend.

Trudowatý 3. räudig im Gesichte, mit Ansprunge behaftet, mentagra affectus, *R.* - tost, i, *f.* Ansprung, *m.* ein gewisser Ausschlag der Haut, mentagra.

Trudowitý 3. s. trudowatý; 2) kupferig, z. B. das Gesicht: opilcy magj trudowité twáři, - os cuprinum.

Trulant, a, *m.* ?

Trulo, a, *n. sl.* s. trubiroh 2).

Trůg, trogjho, s. trogj.

Trůgče, ete, *n.* Dreyling, *m.*; *pl.* -čátka, drey Kinder auf einmal gebohren, trigemini.

Truhla, y, *f.* Kiste, Lade, *f.* Kasten, *m.* cista, arca; maučná t., s. maučnice 1); t. pro ssaty, Kleiderkasten, arca vestiaria,

cista vestiaria; vmrlčj truhla, s. rakew.

Truhlář, e, *m.* Tischler, scrinarius, opifex scrinarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -řčin, a, o, *adj. poss.* der Tischlerinn gehörig; -řůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Tischler gehörig; -řowic 1. *indecl.* dasselbe; -řský 3. Tischler-; -řstwj, *n.* Tischlerhandwerk, *n.* ars scrinaria; kunstownj truhlář, Ebentischler, *D.*

Truhlice, *f.* s. truhla; tr. na penjze, Geldkasten, *m.* arca pecuniaria; -ička, y, *f. dim.* Kistchen, Kästchen, *n.* cistula, cistella, arcula.

Truhljček, čku, *m. dim.* Schubkästchen, Subládchen, *n.* forulus reciprocus.

Truhljk, u, *m.* Schubkasten, *m.* Schublade, *f.* forulus reciprocus.

Trukšas, a, *m.* Truchseß, dapifer, *Cyr.* 2) (králowský), kön. Truchseß (in Ung.) aulae familiaris.

Trůky, *f. pl.* s. štjrka, Trog, *m.*

Trulo, a, *m. sl.* s. trubač 2).

Trůn, u, *m.* Thron, *m.* thronus, solium.

Truňk, u, *m.* (*obs.*) Trunk, *m.* potus; s. auch podušška.

†**Trunugi**, owal, owati, thronen.

Trupel, ple, *m.* ein unförmliches Stück, z. B. Holz, besonders Thon, etwa massa, truncus: trupel stromu giž na swrchku země ležj, *Com.* lidé gsau trupel hljny, *K.* hrnčjř rukama swýma formuge trupel, *B.*

Trus, u, *m.* 1) co se natrausý z sena rc. Mist, *m.* 2) der Koth vom Geflügel, z. B. slepičj trus, s. slepičí; holubj trus, s. holubacynec.

Truska, y, *f.* Schlacken, *m.* z. B. des Erzes rc. recrementum, scoria, retrimentum; 2) s. okuge; 3) s. troska 1)?

Truskawec, wce, *m.* Wegetritt, *m.* Wegegras, *n.* polygonum aviculare, *Linn. hung.* portsfü; 2) s. omeluch, *Vel. N.*

Truskawice, u. trusklawice, *f. sl.* eine Art besserer Erdbeeren.

Trusstjm, ěti, *sl.* s. traustám 2).

Trutnow, a, *m.* Trautenau, eine Stadt Böhmens, Trutnovia.

Trwácnost, i, *f.* s. trwánliwost, *D.*

Trwalý 3. -le, -lost, s. trwánliwý, -wě, -wost.

Trwám, al, ati, (vgl. δηρόν, duro, u.) dauern, a) aushalten, durare; b) verbleiben, verharren, durare, manere; c) unverletzt bleiben, durare, integrum manere; d) währen, durare; trwati w bytu, währen, exsistiren; 2) zuweilen, hoffen, (viell. für traufám): dnes, trwám, přigde, heute wird er hoffentlich kommen, *D.*

Trwánliwý 3. dauerhaft, firmus, diuturnus, constans; 2) s. setrwánliwý; -wě, *adv.* -wost, i, *f.* -tigkeit, Dauer, *f.* constantia, firmitas; 2) s. setrwánliwost.

Trybljk, u, *m.* Klopfkeule, *f.* Triebel, *m.* beym Böttcher, tudicula, *D. & sl.*

Trychtýř, e, *m.* s. nálewka 1); 2) zu den Würfeln, orca, pyrgus.

Trypet, u, *m.* Trieth, Bäheschnitten v. Semmeln, mit Wein begossen u. gewürzt, *K.*

Trybun, a, *m.* tribunus plebis: trybunowé obecnj, *Vel.*

Tryllich, u, *m.* s. třilich, *Dlab.*

Tryplika, y, *f.* Triplik, *f. Vel. N.*

Tryšt, u, *m.* s. cwál, *D.*

Tryštám, ati, s. cwálem gedu.

Tryton, *a) m.* Triton.
Tryumf, u, *m.* Triumph, Sieg, *m.* triumphus: tryumf sławili, *B.* tryumf nad nepřátely obdržel; 2) Freude, *f.* jubilum, jubilatio: tryumf držeti, wésti.
Tryumfugi, owal, owati, den Sieg erhalten, triumphiren, vincere; 2) sich sehr freuen, triumphiren, jubilare, triumphare: tryumfugj nad zkázau naššj, *Com.*
Trýzeň, zně, *f.* Qual, *f.* afflictio.
Trýznjm, il, iti, foltern, s. mučjm; 2) quälen, plagen, affligere, exagitare: trápenj ge trýznilo; 3) *sl. Arv.* s. rozpráwjm.
Třenj, *n.* Ritz, *m.* rima; 2) Feilschen, *n.* licitatio; 3) d. Lösung des Geldes; 4) tr. na mysli, s. poffetiloft, *Syl.*
Tržený 3. *part. pass.* 1) v. trhnu; tržený, od. tržený na mysli, verrückt, geschoßen, inops mentis, *Syl. R.* 2) vom folg.
Tržjm, il, iti, feilschen, auf d. Waare bieten, liceri rem, licitari (rem); 2) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 3) Handel, Kauf machen, nundinari.
II. *rec.* tr-ti se (o něco), handeln, unterhandeln, nundinari: oni se o tu kaupi netržj, *K.* tržili se o to až na gistau summu.
Tržiště, *n.* s. trhowiště 1); 2) Kaufplatz, *m.* emporium, *D.* 3) *ol.* s. rynk.
Tržné, ého, *n.* Marktgeld, *n.* pecunia nundinalis.
Tržnj 1), Kauf-, Markt-, rc.
Tržnjk, u, *m.* Ehrenpreis, *m.* veronica.
Tržný, ého, *m.* Marktmeister, Marktvogt, *m.* agoranomus, nach römischer Art, aedilis plebejus; 2) (nach *Syl.* smlauwce trhu, Mittler, Unterkäufer, proxeneta); tržný chleba, Brodschätzer, - Beschauer, *D.*
Tu, *adv.* hier, hic; 2) tu, - tu, bald, - bald, jam, - jam: tu na nebj, tu zas na led ho kládli, *Com.* tu plakala, tu se smála.
Tuberoza, y, *f.* Tuberose, *f.* hyacinthus tuberosus.
Tuca, *ol.* s. krupobitj; mračno.
Tucet, ctu, *m.* (mittellat. duzena, franz. douzaine, ital. dozina, engl. dozen, v. duodecim); Dutzend, *n.* numerus duodenarius, od. duodecim &c. dwanáct tuctů, Groß, *n.*
†**Tučenec**, nce, *m.* Speckstein, *m.* steatites.
Tuchnu, s. potuchnu 1), 2): dobřj mrawowé tuchnau, *K.*
Tučjm, il, iti, fett machen, pinguefacere.
Tučky, *pl.* s. přjkořj? od. Intriguen? činj tučky půwodowi, *Pr.* otrhánj, tepné tučky, *Vel.*
Tučnice, *f.* Speck-, od. Griesenwurst, *f.* farcimen pingue.
Tučnjm, ěl, ěti feist, fett werden, pinguescere.
Tučný 3. feist, fett, pinguis, opimus, obesus; - nost, i, *f.* - tigkeit, Feiste, *f.* pinguitudo, pinguedo, obesitas, opimitas.
Tuctowý 3. Dutzend-.
Tudjž, *adv.* bald, in kurzem, mox, brevi; 2) *ol.* s. tu, tam.
Tudy, *adv.* da, hier, hic; 2) hindurch, dadurch, a) vom Orte, hac (int. via od. parte), od. per hunc locum; auch per hunc, per hanc, per hoc, per hos &c. *int.* locum, urbem, oppidum, homines &c. c)

vom Mittel, durch diese Sache, hac re, od. hoc; auch per hanc rem, per hoc; auch hoc, hac; his, od. per hunc, per hanc &c. wenn es auf ein Substantiv bezogen werden soll.

Tudyto, *adv.* hiedurch, hac.

Tufarnjk, *a, m. mor.* Krügelmacher, etwa urcearius.

Tuha, *y, f. obs.* s. bjda.

Tuhawka, *y, f.* Stuhlzwang, *m.* tenesmus.

Tuhnu, *hl,* *hnauti*, erstarren, starr werden, rigescere; b) s. brnjm.

Tuhost, *i, f.* Steifheit, *f.* rigor; 2) Zähigkeit, *f.* tenacitas; 3) Strenge, Rauhigkeit, Härte, *f.* asperitas, austeritas, duritia, durities; 4) Stärke, *f.* 6) Heftigkeit, vehementia.

Tuhý 3., *comp.* tužšj, *superl.* neytužšj, steif, a) starr, unbiegsam, rigidus; b) fest, firmus, stabilis; 2) zähe, tenax; 3) strenge, hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte, durus, asper; 4) stark: tuhý zwuk trauby; 6) durchdringend, heftig, vehemens: tuhý wjtr; w swých spisých gest přjsný a tuhý.

Tuhýk, *a, m. mor.* s. seyček.

Tuk, *u, m.* Fett, *n.* a) pingue; b) Fettigkeit, *f.* pinguitudo, pinguedo; 2) Schmeer, *n.* adeps; rybj tuk, s. rybj.

Tukám, *al, ati,* tupfen?

†Tukowina, *y, f.* Thran?

Tulák, *a, m.* - čka, *y, f.* der u. d. hin u. her schweift, vagabundus, - da; 2) Landstreicher, - inn, *f.* erro, planus, - na.

Tulakyně, *f.* s. vorh. - čka, *K.*

Tulec, lce, *m. dim.* v. taul.

Tuleg, *e, m.* Spießeisen, *n.* spiculum.

Tulich, *u, m.* (δολων), Dolch, *m.* pugio, sica; kleiner, im Stecken verborgener Degen, telum.

Tulipán, *u, m.* Tulpe, Tulipane, *f.* tulipa, *Linn.* 2) s. trubiroh 2).

Tulpas, *a, m.* s. trubiroh 2)?

Tumlugi, owati, (*obs.*) d. Pferde tummeln, equos agitare, exercere.

Tumpach, bess. tompach.

Tuna, *y, f.* Tonne, *f.* a) ein großes Faß, orca, amphora, cadus; b) tuna zlata, eine Tonne Goldes, d. i. Hundert tausend, centum millia.

Tůně, *f.* Tiefe, *f.* tiefer Ort im Wasser, Dümpfel, Kolk, *m. D.* altum, profundum; 2) Fischhälter, *m.* vivarium: w strubách, tůnjch rc. lowiti, *Pr.*

Tunka, *y, f.* kleine Tonne.

Tunný 3. (v. tuna) eingesalzen, salinus: tunné ryby, eingesalzene Fische, pisces muria conditi, salsamenta; tunný losos, eingesalzener Lachs, salmo salinus, *Syl.* tunných a slaných zbožj -, *Pr.*

Tuoň, *i,* u. tuoňa, *y, f. sl.* Schatten, *m.* umbra.

Tupič, *e, m.* Tadler, vituperator.

Tupikos, *u, m.* s. chrpa, modrák.

1. Tupjm, *ěl, ěti,* stumpf werden, hebescere.

2. Tupjm, *il, iti, en,* stumpf machen, hebetare; 2) tadeln, vituperare, reprehendere, culpare; tupenj, *n. verb.*

Tupisrp, *u, m.* s. tupikos, *Vel.*

Tuplhák, *u, m.* Doppelhaken, *m.* sclopetum duplicatum, *R.*

†Tupolistný 3. obtusifolius, *Ber.*

Tuponosý 3. Stumpfnase, obtusi nasi.

Tupost, *i, f.* Stumpfheit, *f.* hebetudo, hebetatio.

Tupý 3. stumpf, nicht scharf, nicht spitzig, z. B. Messer, Schneide, Spitze, hebes, obtusus; daher tropisch, z. B. Verstand, Gesicht, Witz, hebes, obtusus.
Tur, a, m. Auerochs, m. urus, taurus, *D*. auch *polon*. tur.
Anm. Nach Adelung bedeutet tur, groß, auch einen Berg, u. bey den Tartaren Butter, (daher *hung*. túró, Käse). Vgl. turý.
Turák, u, m. *sl*. ehemalige Kupfermünze, 2 1/2 Kreuzer, Polturake, insgem. poltura.
Turbán, u, m. folg. 1).
Turbjt, u, m. (turecký), Turban, tiara, cidaris, *Syl*. 2) t. bjlý, Weißturbit, alypia, alypum, *R*.
Turbugi, owati, betrüben, beunruhigen, turbare, *Lomn*. & *sl*.
Turčan, a, m. ein Thuróczer, Thuróciensis; -nka, y, *f*. Th-sis; -nský 3. Thuróczer, Th-sis.
Turče, ete, n. ein türkisches Kind, ein kleiner Türke.
Turčjn, u, m. *sl*. Art Weintrauben.
Turčina, y, *f*. Psebenkraut, n. herba peponis; 2) das türkische Wesen, Einrichtung 2c.
Turec, rce, m. der Fluß Thuróz, 2) Thuróz, od. das Thuróczer K., comitatus Thuróczіensis.
Turecký 3. türkisch, turcicus; 2) s. zůřiwý: zůřiwá turecká, zjdowská slowa, *Syr*. -cky, *adv*. -ice.
1. Turek, rka, m. Türke, m. Turca.
2. Turek, rku, m. Psebe, pepo, cucurbita pepo, *Linn*.
Tuřj 1. den Auerochsen betreffend, taurinus.
Tuřice, *f*. *pl*. *sl*., s. letnice, Pfingsten; 2) Ortsnahme.
Tuřjn, u, m., *sl*. kwaka, y, *f*. Runkel, Runkelrübe, Bete, *f*. Mangold, Dickrübe, Burgunderrübe, Klumpenrübe, *f*. Turnipse (in Preßburg Kwake, *f*.) beta.
Turkow, a, m. d. Stadt Torgau, Torgavia.
Turky, *f*. *pl*., *gen*. Turek, d. Türkey, Turcia, *Vel*.
Turkyně, *f*. Türkinn, *f*. femina Turcica.
Turnag, e, m. Turnier, m. ludi equestres, certamen equestre, decursio equestris; 2) (*sl*.) Lärmen, Getös, m. tumultus, strepitus; -gský 3. z. B. plac, Turnierplatz, circus, *Com*.
†Turowka, y, *f*. zrostl., turraea.
Turško, a, n. (*ol*.) ein Feld unweit Prag, *Vel*.
Turý 3.? d. Bedeutung dieses Wortes, welches viell. mit tuřj dasselbe ist, u. in vielen Ortsnahmen, z. B. in Ungarn: Turec, Stará Turá, Turó (Turé) pole, Turany, in Böhmen: Tuřice, Turško, in Mähren: Tuřany 2c. vorkommt, wie auch dessen Ableitung, ist ungewiß. *Lesch*. meynt, es sey viell. soviel als zelený, grün, weil tuřice auch Pfingsten bedeute, wo schon alles v. neuem grünt 2c.; mir hingegen scheint d. Ableitung v. tur, u. d. derselben gemäße Bestimmung des Sinnes dieses Wortes wahrscheinlicher u. richtiger.
Turýn, a, m. d. Stadt Turin, Taurinum, Augusta Taurinorum; - nský 3. turinisch, Turiner, taurinensis.
Turyně, *f*. Thorn, Thorunum, *V*.
Turynky, s. Durynky.
Tussjm, il, iti, ahnden, etwas dunkel vorher empfinden od. ahnden, praesagire, divinare, (*sl*. báďám): hned sem zle tussil přjbytku geho, *B*. tu swobodu

hned někteřj zle tuffiti začali; 2) dafür halten, glauben, (wo es manchmal auch durch vermuthlich überſetzt werden kann, putare, existimare, credere: tuffjmť ſe nazpět chuť dělá, wrtochu! *Com.* tuffjm žeby ſe gich málo naſſlo, *Vel.* tuffjm nemá peněz, *sl.* er hat vermuthlich kein Geld.

II. *rec.* tuffiti ſobě, ſich dünken laſſen, ſich getröſten, confidere: tuffj ſobě, že pohltne Jordan, *B.* tak ſobě dobře tuffiti budau, že nás s pole wytlačj, *Cyr.* 2) ſchwanen, praesagire, *Ryb.*

1. Tuk, i, *f.* ſelten für rtuť, *D.*

2. Tuk, ſ. tu.

T'uka, y, *f.* ſ. ťuko, *Syl.* 2) ſ. hřuw, *D.*

Tutlám, al, ati, verhehlen, occultare.

Tutlatel, e, *m.* -tkyně, *f.* ſ. tagitel.

Tutmák, a. *m. sl.* heimtückiſcher Menſch, subdolus.

Tuto, der *acc. foem. sing.* v. tento; 2) *adv.* hier, an dieſem Orte, hic, hoc in loco.

Tutok, *adv.* hierſelbſt; hicce.

Tužba, y, *f.* ſ. taužení.

Tuze, *adv.* (v. tuhý), *comp.* tauže, *superl.* neytauž, neytauže, feſt, knapp, arcte, adstricte; 2) ſehr, valde, magnopere, admodum; iſt es ſoviel als heftig, ſo ſteht auch vehementer; u. iſt v. böſen Dingen d. Rede, z. B. zürnen, zornig ꝛc. ſo ſteht auch graviter.

Tužebně, *adv.* kläglich, miserabiliter; 2) ſehnlich, a) mit Sehnſucht, cum desiderio; b) heftig, vehementer, ardenter.

1. Tužebnjk, *a, m.* Kläger, der ſich beklagt, beſchwert, unzufrieden iſt, querulus, querens; -nice, *f.* -inn, *f.* -la, querens.

2. Tužebnjk, u, *m.* der rothe Steinbrech, spiraea filipendula, *Linn*, *hung.* varjú mogyoró, *Lumn.* 2) Holztraube, *f.* oenanthe, *D.*

Tužebný 3. kläglich, in kläglichem Tone, erbärmlich anzuhören, miserabilis, flebilis; 2) ſehnlich, vehemens, ardens; 3) *ol.* ſ. ſmutný, *Dal* -noſt, i, *f.* Klage, *f.* Aeußerung ſeiner Unzufriedenheit, questus, querela, querimonia; 2) Sehnſucht, *f.* desiderium; po něčem, nach etwas, rei.

Tůzek, *a, m.* ſ. tůzok.

Tužjm, il, iti, befeſtigen, feſt machen, firmare, confirmare, stabilire: ſobj ſe, a tužj, *Com.*

II. *rec.* tužiti ſe, ſtärken, heftiger werden, fieri vehementiorem: wjtr ſe tužil, *Harant.*

Tůzok, *a, m. sl.* ſ. droff.

Twá, ſ. twůg.

1. †Twar, idea? *D.* forma? *Jung.*

2. Twář, i, (u. e), *f.* Wange, *f.* Backen, *m* gena, mala; 2) Geſicht, Angeſicht, *n.* Geſichtsbildung, *f.* twář němá, unvernünftiges Geſchöpf, twář ſw. Jana, ſ. Aron.

Twářnoſt, i, *f.* Geſtalt, *f.* a) äußere Beſchaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus; b) Beſchaffenheit überhaupt, species, forma, facies, figura; c) Art od. Gattung, z. B. v. Thieren ꝛc. species, forma, figura, *Com.* d) Bild, *n.* species, imago, forma: twářnoſti pekelné mi zaſtupugj ceſtu, *Neg.* S. auch dám.

Twářný 3. ſcheinbar, speciosus: twářný ſwědce, *K.*

Twaroh, u, *m.* Quarg, Käſequarg, *m.* coagulum lactis.

[illegible] 3. aus Käsequarg, [illegible] twarohowé [illegible], Quargkäse, globuli [illegible] caseacei, 2) mit [illegible], z. B. twaro-[illegible] twarožnjk.
[illegible] f. s. twaroh.
[illegible] u, m. (sl.) Quargku-[illegible] placenta caseata.
[illegible] 3. (sl. s. twarohowý; [illegible] míšek, Quargsäckchen, sacculus casearius.
Twarůžek, žku, m. dim. v. twaroh.
Twor, u, m. Geschöpf, n. a) was geschaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geschöpf, animans, animal: čtwernožý tworowé, Com.
Tworec, rce, m. s. twůrce.
Tworenj, n. verb. v. twořjm.
Twořjdko, u. twořidlo, a, n. Käseform, f. Käsenapf, m. forma casearia, D.
Twořidlnjk, a, m. Käseformmacher, D.
Twořjm, il, ili, schaffen, hervorbringen, creare, producere, efficere: mistry (doktory) twořili, Com. 2) bilden, formen, einer körperlichen Sache eine Gestalt geben, fingere, effingere, formare.
Tworný 3. schöpferisch, Fantasie-; - nost, ,, f. Einbildungskraft, f.
Twrdě, adv. hart, dure, duriter.
†Twrdeň, dně, m. zrostlina, sideroxylon.
Twrdjm, il, iti, zen, härten, durare, indurare; 2) bejahen, adfirmo, ajo; 3) bestättigen, bekräftigen, befestigen, bestärken, gültig machen, z. B. eine Sache durch Beyspiele, Aussage etc. firmare, confirmare, probare: ztwrzen mu aurad nejwyššjho kněžstwa; obyčegem ztwrzená wzteklost.
Twrdnu, dl, dnauti, verhärten, hart werden, durescere, indurescere, obdurescere.
Twrdný 3. obs. s. pewný.
Twrdočelný 3. der harte Stirne hat, obfirmatae frontis, Ez. 3, 7. K.
Twrdohlawec, wce, m. Hartkopf, m. pervicax, contumax.
Twrdohlawý 3. hartköpfig, starrköpfig, pervicax; 2) s. newtipný, Syl.
Twrdohubý 3. s. twrdoustý, D.
Twrdorohý 3. harthufig, D.
Twrdošjgný 3. (das j ist in K. lang), halsstarrig, hartnäckig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; - ně, adv. - nacciter, - citer, - citer, - te; - nost, i, f. - keit, - keit, f. - nacia, - cia, - cia.
Twrdost, i, f. Härte, f. a) d. harte Beschaffenheit, z. B. des Holzes, Eisens, duritia, durities, duritas; b) Unempfindlichkeit, duritia, durities, duritas; c) harte Lebensart, f. duritia, durities, duritas; d) Hartherzigkeit, Strenge, f. rauhes Betragen, duritia, durities, duritas; e) Rauhigkeit, z. B. des Winters, duritia, durities, duritas, asperitas.
Twrdotina, y, f. s. twrdost 1) Ryb. 2) ol. s. pewnost 2).
Twrdotylný 3. - nost, s. twrdošjgný, - nost, Syl.
Twrdoustý 3. hartmäulig, duri oris, duro ore; twrdoustý kůň, Vel. 2) s. twrdošjgný; syn twrdoustý a bosfořný, B. - tost, i, f. Hartmäuligkeit, f. Syl.
Twrdý 3. (abs. twrd, twrdo), comp. twrdšj, superl. neytwrdšj, hart,

a) nicht weich, durus; b) unbeweglich, steif, unbiegsam, durus; c) beschwerlich, mühsam, unangenehm, schwer, z.B. Winter, durus, molestus; d) hart gewöhnt, an Strapazen u. harte Lebensart gewohnt, durus; e) rauh, z.B. Lebensart ꝛc. durus, asper; f) hart im Betragen, im Gefühle, hartherzig, durus, ferreus; g) twrdý tolar, (*sl.*) harter Thaler; h) twrdé spánj, fester Schlaf.

Twrz, *e, m.* ein festes Schloß, Festung, Veste, Bergfestung, *f.* arx, castellum; Bollwerk, *n.* castellum, *Syl.*

Twrzenj, *n. verb.* v. twrdjm.

Twrzka, *y, f. dim.* kleine Burg.

Twrznjk, *a, m.* böhmischer Zuname.

Twůg, *twá, twé, pron. poss.* (v. *ty*, dorisch τεος, tuus, engl. thine, *hung.* tiéd), dein, deine, dein; der, d., das Deinige, tuus, tua, tuum.

Twůrce, *m.* s. stwořitel.

Tureč, *rka, m. dim.* v. twor.

Ty, (συ, dorisch τυ, engl. thou, persisch tu), du, tu.

Tyber, *u, m.* der Fluß Tiber, in Italien, Tiberis, *Vel.*

Tyč, *e, m.* Stange, *f.* pertica; 2) ein schwacher Pfahl, palus; 3) Meßruthe, Meßstange, *f.* Meßstab *m.* decempeda.

Tyčjm, *il, iti,* pfählen, mit Pfählen versehen, stützen, z. B. d. Reben, palare, statuminare.

†**Tyčinky**, *pl.* flocci herbarum.

Tyčka, *y, f.* s. tyč 2); tyčka winičná, Rebenpfahl, Weinpfahl, *m.* pedamen, pedamentum, ridica, palus vitiarius.

Týčowj, *n. collect.* v. tyč.

Týden, *dne, m.* Woche, *f.* a) sieben Tage, hebdomas, septimana; b) wöchentliche Amtsverrichtung, vices hebdomadales; weliký t., s. sw. týden.

†**Týdennjk**, *u, m.* Wochenblatt, *n.* etwa hebdomadarius.

Týdnowý *3* s. týhodný.

Týdruh, *a, m.* s. takowýž, *Syl.*

Týhoden, *dne, m.* s. týden

Týhodný *3.* wöchentlich, hebdomadalis; - *dně, adv.* singulis hebdomadibus, per singulas hebdomades.

Tygi, *tyl, týti,* sich mästen, fett werden, pinguefieri, pinguescere, *B.* dobytek tyge, *Cyr.*

1. **Týkám**, *-se, al, ati,* s. tknu, -se.

2. **Tykám**, *al, ati,* duzen, jemand du nennen, aliquem secunda persona alloqui; *tykati* sobě sich mit jemand duzen, secunda persona se invicem alloqui.

Tykanec, *nce, m.* Pfannkuchen, *m.* teganita, *Syl.*

Tykew, *kwe, f.* Kürbiß, *m.* cucurbita; -*wný* *3.* Kürbiß-; *t-ná zahrada*, Kurbißgarten, *m.* cucumerarium, *B.*

Tykwice, *f.* vorh.; 2) Kürbißflasche, *f. D.* planá t., Coloquinthe, *f.* colocynthis; křjžawá t., s. křjžawý, - *čka, y, f. dim.* ein kleiner Kürbiß, cucurbitula.

Tykyta, *y, f.* Taffet, Taffent, *m.* taffetus, pannus taffetus od. taffeticus.

Týl, *e, m.* s. teyl.

Týle, beß. tele.

Týlec, *lce, m. sl. Nitr.* s. obuch 2).

Tylo, *a, n. mor.* s. teyl.

Týmě, *gen.* těmene, s. těmeno.

Tymenec, *nce, m.* s. temenec; mořský temenec, i. e. tok, aestus maris.

Týn, (tyn), *u, m.* (*obs.*) s. ohrada: tynem ohradil winicy,

(daher Radotjn, Wostejn [illegible] [illegible] [illegible], auch Teyn.)

T[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], be[illegible] [illegible] sepire, munire. [illegible]

T[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

T[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ty[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

T[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] als Ty[illegible] [illegible] [illegible] regieren: ty[illegible] [illegible] [illegible]

T[illegible] [illegible] [illegible] am Hute, [illegible] [illegible] [illegible] n. apex, [illegible] [illegible] 3) Gießzapfen, [illegible] apex.

T[illegible], [illegible] titulus; tytul [illegible] tytulem wysokým [illegible] tytul dal té hy[illegible] [illegible]

T[illegible] Titulaturbuch, Ti[illegible] n. index titulorum.

T[illegible] owal, owati, tituliren, [illegible] titulum tribuere. [illegible] rec. t-wati se, sich tituli[illegible]: Herodes králowským [illegible] se tytulowal.

T[illegible], adv. immerdar, v. Zeit zu [illegible], iteratis vicibus, subinde.

T[illegible] týž, též, gen. téhož, též, téhož, eben derselbe, eben dieselbe, eben dasselbe, idem, eadem idem.

T[illegible] v týž, s. tytýž, B.

Týden, dna, m. sl. s. týden.

Týždňowka, y, f. sl. d. wochenweis zu verrichtende Frohnarbeit.

W.

W, praep. 1) cum gen. a) bey, apud: v dwora, bey Hofe, apud aulam: v hlaw; v swěta obecný; b) an: nehty v rukau y v noh, palce; 2) cum acc. auf d. Frage: wohin? in was, in, (w, we): v witr mluwiti; v wýsost nawrak se, B. v welikau to summu wzrostlo, Vel. obrátil wodu v wjna, Id. 3) mit der Lokalendung, in, darinn, auf d. Frage wo? (meistens vor einem w), in: v wené mu přinesla králowstwj, Id. v wodě i. e. we wodě, v wjně; v welikém počtu; v welikém trápenj, v wěčné bjdě, v wjře; b) mit, cum: gdi v pokogi; v wětssj skálosti a s wětssjm daufánjm B. profyli; v weliké prudkosti, mit großer Heftigkeit; c) s. na, (selten): gá sem v přjčině, že rc.

II. in der Zusammensetzung: ab, ent, er, ver, todt.

Wběhám, fut. fr. al, ati, ablaufen, durch Laufen abnützen, decurrere, currendo deterere: nohy sy wběhal; 2) durch Laufen ermüden, currendo defatigare; 3) sl. im Laufen überwinden, currendo vincere.

Wběhnu, fut. ex. hl, hnauti, davlaufen, aufugere; 2) s. wbjhám 2).

II. rec. w-ti se, sich müde laufen, currendo fatigari.

Wberu, fut. wbral, wbrati, reg. gen. s. wbjrám.

Wbeywám, al, ati, s. wbýwám.

Wbezpečenj, n. Versicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, cautio, satisdatio.

Wbezpečilý 3. s. bezpečný; - lost, i, f. Sorglosigkeit, Sicherheit, incuria: to zlau wbezpečilost wwodj na lidi; - le, adv. sicher, tuto: domnjwati se wbezpečile.

Wbezpečjm, fut. il, iti, versichern,

a) jemand mit Worten, confirmare, affirmare alicui; b) etwas in Sicherheit stellen, reddere rem tutam; c) etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel etc. cavere alicui de re, satisdare alicui.

II. *rec.* o-čiti se, sich verlassen, sich sicher glauben, confidere, *D.*

Obezpečugi, - se, owati, verb.

Oberu, *fut.* bral, obrati, erschöpfen, erpressen, exhaurire, expilare: města obrati; poddané swé náramně objragi a přetahugi, *Vel.*

Običugi, *fut. ex.* s. bičugi.

Obigák, u, *m. sl.* Stampfe, *f.* Schlägel, (Steinm.) tudes.

Obigi, *fut.* obil, obiti, obit, abbläuen, abprügeln, verberare, percutere, z. B. fuste &c.

Objhám, al, ati, s. oběhnu; 2) w něco, verfallen, anlaufen, incidere, delabi; ob. w mnohé hřjchy, *B.* cýrkew w hrozné temnosti oběhla; z gednoho bezcestj do druhého objhagi; objhati w mnohé pomsty.

Objráček, čku, *m. dim.* kleiner Hobel, dolabella.

Objrák, u, *m.* Bestoßhobel, *m.* dolabra, *D.*

Objrám, al, ati, *reg. gen.* abziehen, wegnehmen, z. B. etwas v. der Summe etc. deducere de summa, detrahere, subtrahere; 2) abschöpfen, dehaurire, demere, hauriendo; 3) s. oberu; - áwám, - se, al, ati, *fr.*

II. *rec.* objrati se, s. beru se.

Obitý 3. *part.* s. obigi; 2) *sl.* gebahnt, tritus; - cesta.

Oblizenj, *n.* Beleidigung, *f.* offensio, laesio.

Oblizjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. dat.* beleidigen, zu nahe treten, laedere, offendere aliquem, od. bess. alicujus animum.

Oblizowánj, *n.* s. oblizenj.

Oblizugi, owati, s. oblizjm.

Obodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, stechen, pungere.

Oboby, s. aubohý.

Obozátko, a, *n.* s. nebozátko.

Obozstwj, *n.* Elend, *n.* egestas.

Obránjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* im Stande seyn zu beschützen, zu vertheidigen, posse (sustinere) defendere, defensare, tueri, tutari; před někým, od. před něčjm, wider jemand od. etwas, contra aliquem, ab aliquo.

II. *rec.* o-ti se, mit u. ohne Dat. sich erwehren, durch Wehren v. sich abhalten, arcere aliquid, z. B. muchám, zloděgům etc. der Fliegen, Diebe etc. od. defendere se a re, od. ab aliquo; bändigen, besiegen, domare, vincere.

Obraušek, ška, *m. dim.* ein kleines Tischtuch, mappula.

Obraušým, *fut. ex.* yl, yti, mit dem Ackus. abwetzen, a) durch Wetzen wegschaffen, z. B. d. Spitze etc. acuendo tollere; 2) mit dem Genit. abwetzen, z. B. das Messer, acuendo attenuare.

Obrman, a, *m.* arbiter, smjrce.

Obrocený 3. befeuchtet, besprengt, madefactus, tinctus.

Obrodjm, *fut.* il, iti, s. brodjm.

II. *rec.* o-ti se, im Waden naß werden, madefieri.

Obrus, u, *m.* Tischtuch, *n.* mappa.

Obudu, *fut.* obyl, obyti, abgehen, vermindert werden, decedere; 2) *impers.* mit dem Genit. abnehmen, sich verwindern, decrescere, minui.

[illegible] 3. [illegible] abgenommen.
[illegible] m. [illegible] Ver-
[illegible] decrementum.
[illegible]
[illegible] meře,
[illegible] mě-
[illegible] des Mondes.
[illegible] bzdjm.
[illegible] vkaurjm;
[illegible], fuligine ob-
[illegible]
[illegible] durch Schleppen besu-
[illegible]
[illegible], *fut.* owal, owati, *reg.* [illegible] behexen, incantare.
[illegible]edlnjk, *a, m.* Lehrjunge, Lehrling, *m.* discipulus, tiro; 2) Schüler, a) ein jeder lernender, discipulus; b) der auf einer Schule ist, discipulus; c) Anfänger, tiro; 3) Jünger, *m.* a) Schüler, discipulus; b) Anhänger, *m.* assecla, sectator; -nice, *f.* Schülerinn, discipula.
Včazený 3. *part. p.* s. včadlý.
Včeliwý 3. gelehrig, docilis; 3 wost, i, *f.* -keit, -itas.
Včeň, čně, *m. sl. & mor.* Handwerksjunge, *m.* tiro.
Včené, *adv.* gelehrt, docte, erudite.
Včenec, ňce, *m.* s. včedlnjk.
Včenj, *n.* Lehren, *n.* Unterricht, *m.* institutio, disciplina; 2) Lernen, *n.* discere; 3) Lehre, a) Unterweisung, *f.* Unterricht, institutio, eruditio, doctrina, disciplina; do včenj dáti k někomu, in d. Lehre geben bey jemand, tradere aliquem alicui in disciplinam, tradere alicui aliquem erudiendum; do včenj wzýti, in d. Lehre nehmen, sumere aliquem docendum, erudiendum; na včenj býti, in der Lehre [illegible]ehen, esse in alicujus disciplina; b) was gelehrt wird, der Inbegriff der Lehre od. Wahrheiten, z. B. včenj křesťanské, d. christliche Lehre, doctrina christiana; vč. o mrawjch, Sittenlehre, doctrina morum, ethica; vč. o bozých, Götterlehre, mythologia; 3) včenj obecné, od. blos včenj, auch wysoké včenj, *Vel.* s. ſkola wysoká: včenj Pražské, *Vel.* professoři w včenj Pražském, *Id.* vč. filozofické, studium philosophicum, lyceum, *Sedl.*
Včenost, i, *f.* Gelehrtheit, Gelehrsamkeit, *f.* doctrina, eruditio.
Včený 3. gelehrt, a) unterwiesen, doctus, eruditus; b) Gelehrsamkeit, besitzend, doctus, eruditus, z. B. včenj lidé, d. Gelehrten, docti, eruditi: wysoce včený, hochgelehrt, doctissimus, longe eruditissimus, summe eruditus; vč. w pjsmě, s. včitel pjſma sw.
Vceptjm, *fut.* il, iti, s. vcýtjm.
Vcháč, e, *m.* Großohr, auritus; 2) Milchtopf mit 2 Henkeln.
Vchatjm, il, iti, *sl.* Henkel machen, (Töpferey), ansas efficere.
Vchatý 3. großohrig.
Vcházým, el, eti, entgehen, weggehen, decedere: vcházeti před lſtiwým nepřjtelem; sýla mi vcházý, d. Kraft entgeht mir; 2) *cum gen.* s. vtjkati: zapowěděných wěcý vcházeti; s. auch vgdu.
II. *rec.* vcházeti se, einkommen klagend, queri per litteras; 2) ansuchen, o něco, um etwas, rogare, petere.
Vchláchol jm, *fut. ex.* il, iti, besänftigen (durch Streicheln), lenire, mitigare, placare.

Uchmatnem, *fut.* tl, (tol), tnauti, *sl.* s. uchwátjm.

Ucho, a, *n.*, *dual. nom.* ussi, *gen.* ussj, *dat.* ussjm, *acc.* *voc.* ussi, *loc.* ussjch, *instr.* ussima; *pl. nom.* ucha, *dat.* uchům 2c. Ohr, *n.* a) womit man hört, auris. Hier muß immer der Dual anstatt des Plurals gebraucht werden; za ussima se sskrábati, sich hinter den Ohren kratzen, scabere aures; za ucho táhati, am Ohre zupfen, vellere aurem; do ucha powědjti (posseptati), ins Ohr sagen, dicere in aurem; ussi nastawiti, nastawowati, d. Ohren spitzen, um aufmerksam zuzuhören, aures arrigere od. erigere; b) Griff, Henkel, *m.* ansa, manubrium; c) Oefnung, *f.* Loch, *n.* foramen; wolowé ucho, *sl.* breiter Wegerich, plantago major; *hung.* úti fű.

Uchodjm, *fut.* il, iti, zer, abtreten, durch Treten absondern, calcando solvere; durch Gehen ermüden, defatigare ambulando.

II. *rec.* u-ti se, sich müde gehen, defatigari eundo, ambulando.

Ucholák, -ár, a, *m. sl.* s. sskwor.

Uchopjm, *fut.* il, iti, erwischen, ergreifen, arripere; -penj *n. v.*

Uchowám, *fut.* al, ati, bewahren, behüten, schützen, custodire, tueri, servare, z. B. něčeho, vor etwas, a re, contra rem; uchowey Bůh! bewahre Gott! a) Gott wende das ab! quod Deus avertat! b) beyleibe nicht! ganz u. gar nicht! minime od. minime gentium! od. nihil minus! 2) ersparen, durch Sparsamkeit erwerben, z. B. Geld, parsimonia acquirere.

Uchowár, a, *m. sl.* s. sskwor.

Uchowatka, y, *f.* Ohrlöffel, *m.* auriscalpium, *Leschka.*

Uchránjm, *fut.* il, iti, s. uchowám 2): djtkám uchrániti něco.

Uchwacugi, owal, owati, folg.

Uchwátjm, *fut.* il, iti, s. uchopjm; b) erhaschen, an sich reißen, rauben, rapere, *B.* uchwátil hraběnku zuerda.

II. *rec.* uchwátiti se, exhauriri; chůzý se u-til; s. ochwátjm se.

Uchwátnu, *fut.* tl, tnauti, verb.

Uchýljm, *fut.* il, iti, ablenken, wegſenken, abneigen, beugen, deflectere, declinare, avertere, detorquere, *B.* ussi od wolánj uchýliti.

II. *rec.* uchýliti se, sich lenken, flectere se od. flecti; 2) abweichen, abgehen, z. B. s cesty, vom Wege, decedere, recedere, discedere, aberrare, deerrare, declinare; 3) einkehren, devertere, *B.* k mnohowám se uchylowal, a swé pohodljčko u nich mjwal.

Uchylugi, -se, owati, verb.

Uchystám, *fut. ex.* al, ati, zurichten, zubereiten, parare, apparare, praeparare.

Uchytjm, *fut.* il, iti, fassen, ergreifen, anfassen, capere, prehendere, apprehendere, arripere.

II. *rec.* u-ti se, *cum gen.* ergreifen, corripere: nemoc ho uchytila.

Učigi, *fut.* il, iti, *reg. acc.* s. ceytjm.

Učjhám, *fut. ex.* al, ati, s. čjhám.

Učjm, il, iti, lehren, docere; někoho, jemand, aliquem; něčemu, etwas, rem; někoho zpjwati učiti, singen lehren, docere aliquem canere; unterrichten, erudire, instituere;

...jemand, aliquem;
... in etwas, re.
... včiti se, lernen, Kenntniß etwas erlangen, discere;
... se Boha práwě znáti, Syr.
Včinjm, fut. ex. il, iti, s. činjm; smrt včiniti, mactare supplicio; hrdinské tažený včinili Čechowé; psánj k někomu -, an jemand schreiben, dare litteras ad aliquem; - poděkowánj rc. - odpowěd rc.; b) anthun, erweisen, praestare, testari; včinil mu tu službu a pohodlj; 2) betragen, machen, efficere: summa včinj, d. Summe macht rc.
Včinek, nku, m. s. aučinek.
Včinitel, e, m. Urheber, Schöpfer, auctor, factor, B.
Včinný, - nost, s. aučinný.
Včistjm, fut. il, iti, sstěn, säubern, purgare, expurgare, mundare; 2) abläutern, liquare, purgare.
II. rec. včistiti se, klar od. hell werden, vom Wasser, Bier rc. clarum, perspicuum, pellucidum, limpidum fieri.
Včitel, e, m. Lehrer, m. magister, doctor, praeceptor; včitel pjsma swatého, Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum; -lkyně, f. -rinn, f. magistra.
1. Včjti, s. včigi.
2. Včiti, s. včjm.
Včjwám, al, ati, frequ. v. včjm.
Včlowěčjm se, fut. il, iti, sl. höflich seyn, Höflichkeit erweisen.
Vcpám, fut. al, ati, verstopfen, z. B. eine Oeffnung rc. obturare, obstruere, oppilare; - áwánj, al, ati, frequ.
Vctěnj, n. (vcta, y, f.) Beehrung, Ehrenbezeugung, f. honoris contestatio, cohonestatio.
Včtenj, n. Berechnung, f. computus, rationes: zaplat podlé včtenj.
Vctjm, fut. ex. il, iti, ehren, honorare, colere, honore adficere, venerari; mit Respekt, observare; 2) traktiren, mit einem Schmause bewirthen, excipere convivio: hosti swé skwostně vctil, Vel.
Vctiwý 3. ehrerbietig, observans, (mit dem Genit.) venerabundus, reverens; - wě, adv. - enter, cum observantia; - wost, i, f. - gkeit, Ehrerbietung, Ehrfurcht, f. observantia, veneratio, reverentia.
Včtu se, fut. včtl, včjsti se, s někým, sich berechnen, Abrechnung halten, Rechnung abschließen, ausgleichen, sich mit jemand, computare: komora se s nimi včtla, Vel.
Vcuchám, fut. ati, beschlumpern, D
Vcýdjm, fut. s. cýdjm 1), 2).
Vcýtjm, fut. il, iti, s. ceytjm.
I. Vdá se, impers. vdalo se, vdáti se, cum dat. pers. sich zufällig treffen, contingere: vdá se to neb giné slyšeti, K. w tom se mi pohleděti vdá, Com. koho se gi vdalo, toho chytila, Id. to se mu vdalo.
Vdalost, f. bess. skutek, přjhoda.
2. Vdám, fut. ex. ati, s. wydám b); 2) angeben, verklagen, deferre nomen alicujus.
3. Vdám se, fut. ex. sich begeben, sich verfügen, abire: vdal se do -.
Vdarugi, fut. ex. owal, owati, mit Geschenken bestechen, gewinnen, corrumpere donis: vdarowané knjže; vdarowati saudce, Cyr.

Wdatný 3. tapfer, muthig, z. B. im Kriege ꝛc. fortis; -tně, *adv.* - iter, animose; - nost, i, *f.* -keit, *f.* fortitudo.

Wdawač, e, *m.* Angeber, delator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Wdáwám, al, ati, *fr.* v. wdám.

Wdáwjm, *fut.* il, iti, erwürgen, z. B. jemand, suffocare, strangulare: spěcy wdáwila muže, 1 Král. 3, 19.

II. *rec.* wd-ti se, ersticken, (*neutr.*) z. B. brzybych se byl wdáwil; bald wäre ich erstickt, suffocari, strangulari.

Wdělám, *fut. ex.* s. dělám 1), 3), 4); wdělati někoho za zpráwce, - bestellen, - praeficere; 2) *cum dat. pers.* s. porobjm 2).

II. *rec.* w-ti se, werden, entstehen: wdělalo se tam bláto.

Wdělјm, *fut.* il, iti, gewöhnlich mit dem Genit. (částku wdělil, *Rom.* 1, 11), verleihen, geben, dare, schenken, donare.

Wdělugi, owal, owati, vorh.

Wdenina, y, *f.* *sl.* s. wzenina.

Wderenj, *n.* s. whozenj.

1. Wdeřj, *fut.* il, iti, *impers.* es wird schlagen, z. B. d. Uhr, audietur, sonabit; wdeřilo 5 hodin; z kusu bylo wdeřeno, man hat ein Stück losgebrennt, emissus est ictus: wdeřilo mu z ruky do hlawy, *prov. sl.* er hat sich betrunken.

2. Wdeřjm, *fut.* il, iti, s. whodjm; treffen, ferire: paprskowé wycházegjcýho slunce naň wdeřili; lermo giž wdeřil, s. lermo, *Vel.* b; s. whodjm 3); když sylnègssj parno wdeřj, *Puchm.* nenadále wdeřj wicher, *Com.* 2) überfallen, irruere in, adoriri: na nepřjtele; 3) (*sl.*) s. trhnu 2): wdeřjm na Bystřicy, *P.* 4) - o zem někým, něčjm, um d. Erde werfen, allidere terrae, projicere ad terram; to mne o zem wdeřilo, *sl.* trop. das hat mich zu Grunde gerichtet.

II. *rec.* w-ti se, s. whoditi se; 2) na někoho, s. obořjm se: střetj se na mne wdeřj, proč, rač Bůh žehnat, nevjm, *Com.*

Wdice, *f.* Angel, *f.* zum Fischfange; hamus; 2) Messerangel, hamus cultri, quo in manubrio haeret; - čka, y, *f. dim.* eine kleine Angel, hamulus.

Wdidlář, e, *m.* Gebißmacher, *m.* - řka, y, *f.* - inn, - ský ꝛc.

Wdidlo, *a, n.* Gebiß, n. Zaum, Brechzaum, *m.* frenum; wdidlo twrdé, Scharfgebiß, *n.* lupatum.

Wdjljm, el, eti, s. wdělugi, *Com.*

Wdjm, il, iti, zen, räuchern, durch Rauch härten, z. B. Schinken ꝛc. fumo durare.

Wdobraučhám, - se, *fut.* al, ati, *mor.* s. wdobřiti se.

Wdobřjm, *fut.* il, iti, wieder gut machen, s. smjřjm.

II. *rec.* wdobřiti se, wieder gut werden, s. smjřiti se.

Wdomlauwám, al, ati, zureden, mit Worten abstrafen, verbis animadvertere in aliquem.

Wdržjm, *fut.* el, eti, erhalten, zurückhalten, retinere: wkrutenstwj w mezech wdržeti.

Wdusslіwý 3. erstickend, suffocans; - wost, i, *f. subst.*

Wdussugi, owal, owati, folg.

Wdusým, *fut.* il, iti, ersticken, a) jemand, suffocare, strangulare; b) trop. α) v. Gewächsen ꝛc. suffocare, strangulare, β) dämpfen, z. B. ein Feuer, restinguere, exstinguere; γ) unterdrücken, supprimere: semeno zlých wěcý w přirozenj

[illegible] obuſyti, [illegible] w crinné gſau, - in [illegible] supprimere; 2) dám- [illegible] beym Feuer lang- [illegible] z. B. Fleiſch, carnem [illegible] vase coquere, vapore [illegible].

I. rec. obuſyti ſe, erſticken, [illegible]) suffocari, strangulari, v. Gewächſen, suffocari, strangulari.

(† Vydwernjk, a, m. Thürhüter?

Vydwihnu, fut. sl. ſ. zdwihnu.

Vydychim ſe, fut. il, iti ſe (sl.), durch Saufen faſt aus dem Athem kommen.

Vydychugi, owal, owati, viell. ſchwer athmen.

Vyfákám, al, ati, ganz beſudeln, inquinare: vyfákaná potwora.

Vyfám, ati, (ol.) ſ. baufám.

Vyfaſugi, (obs.) einfaßen; b) - ſobě, verbindlich machen.

Vyfiſugi, vyfeſugi, - ſe, owati, ſ. fiſugi, ſich übermäßig putzen.

Vyfrujm ſe, iti, ſich begeifern.

Vygarek, rku, m. sl. ſ. okurka.

Vygatý 3. part. v. vygmu.

Vygčená, é, f. der Schweſter Tochter, sororis filia, R.

1. Vygčený, ého, m. der Schweſter Sohn, filius sororis, R.

2. Vygčený 3. vygčený bratřj, Vetter, vygčené ſeſtry, der Mutter-Bruderskinder, R.

Vygčiná, é, f. sl. Mutterſchweſter.

Vygdu, fut. ex. vyſſel, vygiti, imper. vygdi, dav. gehen, abire; 2) entgehen, a) weggehen, z. B. ſyla mu vyſſla, d. Kräfte ſind ihm entgangen, decedere; b) entſchlüpfen, decedere, elabi; c) entkommen, entwiſchen, vermeiden, elabi, evadere, evitare, devitare, vitare, z. B. periculum; d) ein Stück Weges zurücklegen, - absolvere, emetiri: vyſſli den ceſty, B. S. auch Trew.

II. rec. vygiti ſe, ſich müde gehen, defatigari eundo, ambulando; 2) cum dat. pers. sl. Nitr. etwas bekommen, nanciſci: vygde ſe ti néco; 3) ſ. unter vygma.

Vygec, gen. vygce, m. Oheim, Mutterbruder, m. avunculus.

Vygednoſtaynjm ſe, fut. il, iti, sl. ſich ind. Ordnung feſt ſetzen.

Vygedu, fut. ex. vygel, vygeti, imper. vygeď, dav. fahren od. reiten, avehi; 2) ſ. vygdu d): weliký kus leſa vygel.

Vygeſt, ě, m. sl. Lypt. Bockſeiſe für großes Wild, für Bären, Wölfe, z. B. ein todtes Pferd.

Vygetj, n. ſ. vygma.

Vygidawý 3. - mě, ſ. giglíwý: gloſtné, gizliwá a vygidawé ſe poſmjwá, K.

Vygjm, fut. vygedl, vygiſti, imper. vygez, mit dem Genit. abeſſen, eſſen, v. etwas, edere de &c. wlk mu nohy vygedl, Vel. 2) cum acc. jemand auffreſſen, exedere aliquem.

Vygjmám, - ſe, ati, reg. gen. ſ. vygmu.

Vygjmání, n. verb. v. verb. 2) mor. Grimmen, n. tormina, pl.

Vygiſtění, n. Verſicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechſel, Handſchrift, cautio, satisdatio, Com.

Vygiſſtugi, - ſe, owati, folg.

Vygiſtjm, fut. ex. il, iti, ſſtěn, verſichern, a) jemand mit Worten, confirmare, affirmare alicui; b) etwas, d. i. jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechſel &c. cavere alicui de re, satisda

re alicui; vgiſſtěni gſau ſpa-ſenjm, *B.*

II. *rec.* v-ti ſe, verſichert werden, - ſich verſichern, certum reddi; 2) *cum instr.* ſich bemächtigen, potiri, auch comprehendere: vgiſtiti ſe oſobau ku práwu neoſedlau, Pr.

Vgjti, - ſe, ſ. vgdu, u. vgmu, -ſe.

Vgjždjm, ěl, ěti, ſ. vgedu.

Vgma, y, *f.* Abbruch, 1) Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum: vgmu má na wěcech žiwných, *K.* bez vgmy twé ſwobody, *Com.* vgma na poctiwoſti, Pr. b) Schade, Nachtheil, *m.* detrimentum, jactura: na vgmu ſwobody Němcůw, *Vel.* 2) v. ſelbſt, eigenmächtig, suapte: netru ſe w to wſſetečné o ſwé vgmě, *K.* o ſwé vgmě ſáhati na ſtatek giného; ſám o ſwé vgmě to činil, *Vel.*

Vgmu, *fut. ex.* vgal, vgjti, u. vgmauti, *part. pass.* vgat, *imper.* vgmi, faſſen, ergreifen, anfaſſen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere: tu powěſt rádi vgali; 2) benehmen, adimere, demere, auferre, entreißen, eripere; 3) (*cum gen.*) abbrechen, abziehen, vermindern, z. B. platu, an der Zahlung, ſchmälern, de pretio detrahere, de mercede &c vgimagj dnů, *B.* 5) abnehmen, vermindern, abkürzen, im Stricken, contrahere, od. auch maculas (Maſchen) minuere od. contrahere; 6) antreten, v. der Beſitznehmung einer Sache: vgal dědičné ſtatek; 7) nehmen, d. i. verſtehen, accipere: zle vgal ta ſlowa, *Com.*

II. *rec.* vgjti ſe, u. vgmauti ſe, bekleiben, v. einer Pflanze, Pfropfreiſen ꝛc. inolescere, adhaerescere; ſſtěpy mohlo ſe vgjti, *K.* auch v. Pflanzen, radices agere; b) fig. Wurzel faſſen, aufkommen: nemohla ſe ta ſekta mezy židy vgjti; 2) gähren, effervescere: ſlad, geſtli ſe hned neb druhý den neſwaří, tak ſe piwo nevgjmá, - gährt nicht; 3) *cum acc. & praepos.* o, *rarius cum gen.* ſich annehmen, curare (sibi cordi sumere), *B.* o Geremiáſſe ſe vgal, *K.* o ně ſe vgjmati bude, *K.* vgmeme ſe obecné obrany a ochrany těch zemj, *Vel.* vgal ſe o ſlowo otce wěčného, *Com.* 4) ſich unterfangen, occipere: vgjmati ſe proti důſtogenſtwj wrchnoſti.

Vhádnu, dl, dnauti, ſ. vhodnu, *D. & sl.*

Vhágjm, *fut.* il, iti, ſ. vbránjm.

Vhamugi, owati, *obs.* hemmen.

1. Vhánjm, ěl, ěti, ſ. vženu; 2) uneig. dav. laufen.

2. Vhanjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. zhanjm.

Vharka, y, *f. sl.* ſ. okurka.

Vhaſnu, *fut.* ſl, nauti, ſ. zhaſnu; b) fig. vhaſla zmužiloſt, *Vel.*

Vhaſſugi, owal, owati, ſolg.

Vhaſým, *fut. ex.* yl, yti, auslöſchen, etwas brennendes, exstinguere; 2) löſchen, z. B. žjzeň vhaſyti, Durſt löſchen, sitim sedare; wápno vh., Kalk löſchen, calcem exstinguere, od. macerare; 3) ablöſchen, z. B. glühendes Eiſen, refrigerare, tingere; 4) unterdrücken, supprimere.

1. Vházým, *fut. fr.* el, eti, todt werfen, jaciendo interficere.

2. Vházým, el, eti, *durat.* treffen, im Werfen: vházým na cýl.

Vhel, *gen.* vhlu, *m.* Kohle, *f.* car-

do; čeřawý uh, s. čeřawé; [illegible] (uhašený) uh., carbo ater; [illegible]) Ecke, f. Winkel, m. angulus; ostrý od. [illegible] angulus acutus, Ver. [illegible] [illegible] [illegible] zu, [illegible] Him- [illegible] pálnoč- [illegible] mundi; b) [illegible] des Himmels, [illegible]

[illegible] Kohlenkammer, [illegible] cella carbo- [illegible]

[illegible] [illegible]ný u. huk.

[illegible] Winkelmaß, n. nor- [illegible] uhelnj.

[illegible] ka, m. Kohlmeise, f. [illegible] ater.

[illegible] m. Kohlentopf, m. ol- [illegible] carbonaria; 2) Kohlenwa- [illegible] Kohlensaite, currus [illegible]narius.

[illegible]iště, n. s. hromadiště.

[illegible]ný 3. Kohlen betreffend, carbonarius; uhelný koš, Kohlenkorb, m. corbis carbonarius; 2) Haupt-, vorzüglich, cardinalis; u-ný kámen, (auch hlawa uhlowá, B.) Eckstein, m. lapis angularis.

1. Uher, sl. Uhor, gen. Uhra, m. (aus u horý?) ein Ungar, Unger, Hungarus, Ungarus.

Anm. Uhor ist älter, als Uher; daher mag das, auch mit dem latein. übereinstimmende deutsche Ungar, Ungarn, wenigstens so gut, wenn nicht richtiger seyn, als Unger, Ungern.

2. Uher, gen. uhru, m. Finne, a) im Gesichte, varus; b) bey den Schweinen, nodulus, granum.

Anm. D. Slowaken, Čechen, Russen, Pohlen rc. nennen den Ungar u. d. Finne, Uhor, Uher, Ugor, Vengier &c. u. d. Deutschen gebrauchen das Wort sowohl v. einem Finnen, (Finnier, Finnus,) als v. der Finne; woher diese Benennung? D. Ungarn, u. d. Finnen haben einen u. denselben Ursprung, auch dieselbe Sprache, - sagt *Leschka*.

Uherčina, *sl.* uhorčina, *y, f.* das Ungrische, d. ungrische Sprache, lingua hungarica; 2) Hunnisch, eine Art Weintrauben, uva hungarica, *R.*

Uherka, *y, f.* Ungarinn, hungara.

Uherkyně, *f.* Herzbräune, *f. D.*

Uherský 3. ungarisch, ungrisch, hungaricus; - sky, *adv.* - ce.

Uheybám, *al, ati,* s. uhýbám.

Uheyčkám, *fut. al, ati,* z. B. zpjwánjm, einsäuseln, *D.*

Uhladjm, *fut. ex. il, iti,* zen, abglätten, glatt machen, laevigare, leve, (laeve) aliquid reddere, polire; 2) s. uchlácholjm, *Syl.*

†Uhlan, *u, m.* Kohlenstoff, *m.* carbonas, *Bercht.*

Uhlář, *a, m. sl.* s. uhljř 1).

Uhlaupjm, u. uhlaupjm se, *fut. il, iti,* albern handeln, stolide agere: welmi se uhlaupili!

Uhlawjm, *fut. iti, ol.* hlawu snu.

Uhlawnj, s. auhlawnj.

Uhlédám, s. uhljdám; uhlédati swau chwjli, *Vel.*

Uhlj, *n. collect.* Kohlen, *pl.* carbones; uhlj prodáwati, Kohlen verkaufen, carbones vendere; uh. páliti, kohlen, Kohlen brennen, carbones coquere; uhlj z dřjwj páliti, Holz kohlen, zu Kohlen brennen, in carbones redigere lignum; kamenné uhlj, Steinkohlen, lithanthraces, lapides car-

bonacei, od. carbones lapidei fossiles.

Whljček, čku, *m. dim.* Köhlchen, carbunculus.

†Whličnjk, u, *m.* carbonis, od. carbonides, (Chem.) *Bercht.*

Whljdám, *fut.* al, ati, sehen, etwas sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem.

†Whljk, u, *m.* s. whljček; 2) (passender, whlina od. whlinka), carbonas, *Bercht.*

Whljř, e, *m.* Kohler, Kohlenbrenner, Kiener, *m.* carbonarius, coctor carbonum; - řka, y, *f.* - inn, - inn, - inn, *f.* -ria, -řský, - ſtwj 2c. 2) Kohlfuchs? (Pferd): ganky a whljři, *Cyr.*

Whljna, y, *f.* s. whelna.

Whlisstě, *n. sl.* s. hromadisstě.

†Whlopůda, y, *f.* Torfboden, *Sedl.*

Whlowý 3. s. whelný, Mat. 22.

Whnám, awý, beſſ. hubňám, - awý.

Whnati, whnat, s. wzenu.

Whnetu, *fut.* tl, whněſti, u. whnjſti, kneten, s. wmjſym; 2) durch Kneten zubereiten, subigendo, depsendo fingere, formare, *B.*

Whnu, *fut.* nul, nauti, lenken, z. B. Pferde 2c. flectere, wohin, vertere, ablenken, deflectere, declinare, avertere.

II. *rec.* whnauti se, z. B. s ceſty, weichen, declinare.

Whoda, y, *f.* beſſ. přjhoda.

Whodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; 2) einschlagen, in einem Ort schlagen, z. B. der Blitz, tangere (icere) locum, selten ingruere: hrom whodil na kostel, *Vel.* 3) einfallen, v. der Witterung, ingruere; 4) s. treffim 3): whoditi na nepřjtele; 6) treffen, tangere: - na cýl; w prawdu whoditi, treffen.

II. *rec.* whoditi se, sich stoßen, z. B. o ſtůl, an den Tisch, offendere; o něco, an etwas, rem; whoditi se do hlawy, mit dem Korfe stoßen, sich an den Kopf stoßen, offendere capite, od. caput; whodit se přes kapsu, *prov.* sich angreifen, d. Tasche liberal öffnen, spendiren, liberalem se praestare.

Whodnu, *fut.* dl, dnauti, errathen, conjectura assequi, conjicere, divinare; - pohádku, ein Räthsel, -solvere, explicare.

Whonek, nku, *m.* Beute, Ausbeute.

Whonjm, *fut.* il, iti, einholen, erreichen, adsequi, consequi; 2) durch Jagen ermüden, pellendo defatigare; 3) někomu něco, k. p. koriſt, abjagen.

II. *rec.* whoniti sobě, erringen, erlangen, consequi: přeſtaň na tom, cos sobě whonil; radabys ty sobě něco odemne whonila; 2) erwischen, davon tragen, sich zuziehen, accipere, affici (malo): whoniti sobě ránu, zymniey, *Vel. Cyr.*

1. Whořjm, *fut. ex.* el, eti, wegbrennen, (*neutr.*) durch Feuer vertilgt werden, comburi, cremari, conflagrare; 2) verbrennen, im Feuer umkommen, comburi, cremari.

2. Whořjm, *praes.* iti, s. auhořjm.

Whorka, y, *f. sl.* s. okurka.

Whorſſjm, *fut.* il, iti, schlechter thun: swůg swému newhorſſj.

Whoſpodařjm, *fut.* il, iti, erſparen, parcere.

Whozenj, *n. verb.* v. whodjm.

Whozugi, owati, s. whodjm.

Whradjm, iti, s. ohradjm, *Syl.*

Vhranu, *fut.* ul, auti, s. vrknu.
Vhražený, *n. verb.* v. vhradjm.
Vhřegi se, *fut.* řjl, řjti sich erhitzen, z. B. durch Laufen, calefieri.
Vhři, *nom. pl.* v. Vher.
Vhřiwý 3. (hrčkowatý), finnig, drusicht, z. B. Fleisch, nodosus, granosus; 2) kupfrig (im Gesichte), porriginosus, cuprinus; - wost, i, *f.* finnige Beschaffenheit; 2) Kupfer im Gesicht, rubor cuprinus.
Vhrowatý 3. - tost, vorh. 2) *Vel.*
Vhrozým, *fut.* yl, yti, s. vstrassjm.
Vhry, *f. pl. gen.* Vher, *dat.* Vhrům, *acc.* Vhry, *loc.* Vhřjch, *instr.* Vhry, Ungarn, ein Land, Hungaria, Ungaria; 2) *sl.* d. Gegend, wo Ungarn wohnen; 3) *pl.* v. vher, hru, *m.*
Vhryn, a, *m. sl.* s. Vher.
Vhrynka, y, *f. sl.* s. vherka.
Vhryzu, *fut.* zl, vhrýzti, abnagen, derodere, auch praerodere, wenn es vorne geschieht.
Vhýbám, - se, ati, s. vhnu, - se.
Vhýřjm se, iti, sich abschwelgen, *D.*
Vkáljm, *fut.* el, eti, beschmutzen, commaculare, inquinare.
Vkamenugi, *fut.* owati, zu Tode, steinigen, lapidando necare.
Vkauřjm, *fut.* iti, beräuchern, mit Rauch erfüllen, fumo implere.
Vkauřený 3. *part. pass.* beraucht, fumosus, fumidus.
Vkausám u. vkaussi, *fut. fr.* sal, sati, abbeißen (durch mehrere Bisse absondern), mordicus auferre, od. tollere, demordere, demorsicare; 2) zu Tode beißen, mordendo necare.
Vkausnu, *fut.* sl, snauti, abbeißen, (durch einen od. wenige Bisse absondern), mordicus (morsu) auferre od. tollere, demordere, demorsicare.

Vkaz, u, *m.* Erscheinung, *f.* was erscheint, od. sich sehen läßt, visum, species; vkaz w powětřj, Lufterscheinung, Phönomen, *n.* phoenomenon, visum aetherium.
Vkázalý 3. z. B. vkázalj lidé, ansehnliche, ausgezeichnete Menschen, - conspicui, *Com.*
Vkazatel, e, *m.* Zeiger, Zeigefinger, *m.* digitus, index; 2) v-tel kniby, Blattzeiger, *m.* Register, *n.* index, *Syl.*
Vkáži, *fut. ex.* vkázal, vkázati, *imper.* vkaž, zeigen, a) weisen, z. B. jemand eine Sache, Weg, ostendere, monstrare; b) beweisen, darthun, z. B. etwas, ostendere, probare, beweisen, an den Tag legen, ostendere, declarare.
II. *rec.* vkázati se, sich sehen lassen, sich zeigen, se ostendere; 2) ersehen, a) sichtbar werden, sich sehen lassen, conspici, videri, comparere; b) sich zeigen, apparere, comparere, conspici; 3) sich zum Schein stellen, simulare.
Vkážka, y, *f.* Zeigen, *n.* ostensio; 2) (*sl.*) Muster, *n.* specimen.
Vkazugi, owal, owati, s. vkáži.
Vklad, u, *m.* s. auklad.
Vkladač, e, *m.* Nachsteller, insidiator; - čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.
Vkládám, -se, al, ati, s. vložjm, -se; 2) stillen, sedare: vkládati bolesti, bolenj, *Vel.* 3) *cum praep.* o, *aut* proti: nachstellen, insidias struere: vkládá o keř geho, *Id.*
Vkladně, s. aukladně.
Vklauznu, *fut.* zl, znauti, *imper.* vklauzni, entschlüpfen, entwischen, elabi, effugere, evadere.
Vklepám, *fut.* s. klepám.

Vklid, u, *m.* Wegschaffung, Wegräumung, amotio, sublatio, *K.*
Vklidjm, *fut.* il, iti, wegräumen, tollere, auferre, od. tollere de medio; s klidjm.
Vklidný 3. der alles hübsch zusammen räumt.
Vklinkám se, *fut. ex.* sich berauschen, inebriari: někteřj tjm wjnem tak se vklinkali, až se po poljch a vlicech wáleli.
Vkljzým, el, eti, s. vklidjm.
Vklonjm se, *fut.* il, iti, sich verbeugen, eine Verbeugung machen, corpus inclinare.
Vklubám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel zersetzen, tödten, configere rostro: kawky ho nosy vklubaly.
Vklubnu, *fut. ex.* bl, u. bnul, vorh.
Vklusám, u. vklussi, *fut. ex.* al, ati, wegtraben, entschlüpfen, abire, elabi.
Vklusnu, *fut.* sl, nauti, vorh.
Vkogjm, *fut.* il, iti, säugen, d. Kinder, lactare; 2) besänftigen, lenire, mitigare.
II. *rec.* v-giti se, besänftigt werden, conciliari, placari: vkogiti se k někomu.
Vkogitedlný, s. *oppositum* (das Gegentheil) nevkogitedlný.
Vkogugi, -se, owati, s. vkogjm-se.
Vkoljbám, *fut. ex.* al, ati, einwiegen, z. B. ein Kind, cunarum agitatione sopire; 2) sorgenlos machen, securum reddere; -ánj, *n. verb.*
Vkoljbawka, y, *f.* Wiegenlied, *n.* cantus ad cunas.
Vkoljssem, *fut.* vkoljsati, *sl.* s. vkoljbám.
Vkonám, -se, ati, s. vnawjm, -se.
Vkopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben entziehen, z. B. jemanden etwas vom Acker, fodiendo demere od. auferre; 2) im Stande seyn zu graben, posse fodere; -áwám, *al, ati, fr.*
Vkoptjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, fuligine obducere.
Vkowám, *fut.* al, ati, durch Schmieden verfertigen, procudere; 2) fig. sskartička, z njž by sobě přjčinku vkowali rc. *Vel.* 3) anschmieden, mit Ketten an etwas befestigen, accudere, cudendo adjungere; 4) in Eisen od. Ketten legen, vincire catenis: do wězenj wzýti a vkowati.
Vkrácenj, *n.* Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; Abkürzung der Worte, Abbreviatur, *f.* compendium scribendi.
Vkrácený 3. *part. pass. constr.* abgekürzt, curtus; -ně, *adv.* kurz, compendiose.
Vkracugi, owati, s. vkrátjm.
Vkrádám, al, ati, folg.
Vkrádka: na vkrádku, s. kradj.
Vkradnu, *fut. ex.* vkradl, vkrasti, vkraden, *imper.* vkradni, stehlen, furari.
II *rec.* vkrasti se, sich wegstehlen, sich wegschleichen, se subducere.
Vkradomky, *adv. sl.* s. kradj.
Vkrátjm, *fut.* il, iti, cen, *reg. gen.* abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, circumscribere, contrahere; Wörter abkürzen, verba contrahere, per compendia scribere; vkrácenj chwjle, Zeitvertreib, *m.*
Vkrautjm, *fut.* il, iti, cen, abdrehen, durch Drehen absondern, losdrehen, torquendo avellere, z. B. einem Vogel den Kopf.
Vkřjm se, *fut.* s. křiti se.
Vkreywám, al, ati, s. vkrýwám.
Vkřikjm se, *fut. ex.* el, eti, sich ab-

schreyen, clamando se defatigare.

Vkřikám, *fut.* al, ati, někoho, anschnarchen, increpare, *B.*

Vkřiwdjm, *fut.* il, iti, někomu, *sl.* Unrecht anthun, injuria afficere.

Vkřiwjm, *fut.* il, iti, folg.

Vkřiwugi, owati, vsta, das Maul rümpfen, - intorquere; - hlawu; - wowánj, *n. verb.*

Vkřižugi, *fut.* s. křižugi a).

Vkrocenj, *n.* Besänftigung, *f.* placatio, mitigatio; Stillung, *f.* sedatio.

Vkrogek, gku, *m.* Abschnitt, *m.*

Vkrogjm, *fut.* il, iti, abschneiden, z. B. ein Stück Brod, abscindere.

Vkrop, u, *m. sl.* heißes Wasser, *croat.* krop.

Vkrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *reg. acc.* besänftigen, lenire, mitigare, placare, auch sedare, wenn es so viel ist, als stillen.

II. *rec.* v-titi se, still werden, mitescere, sedari; sich besänftigen, placari.

Vkrutenstwj, *n.* s. vkrutnost.

Vkrutně, *adv.* grausam, crudeliter, atrociter; unmenschlich, inhumane; heftig, vehementer.

Vkrutnjk, a, *m.* Tyrann, tyrannus; - nice, *f.* - inn, *f.* - na.

Vkrutnost, i, *f.* Grausamkeit, *f.* z. B. eines Menschen, crudelitas, immanitas: vkrutnost proti lidem, *K.* b) einer Sache, atrocitas.

Vkrutný 3. grausam, a) grausam gegen andere, schrecklich sich betragend, crudelis, immanis, z. B. Mensch, Naturell, Thier ꝛc. ist es so viel als unmenschlich, so steht auch inhumanus; b) schrecklich zu sehen od. zu hören, entsetzlich, atrox, auch crudelis, horrendus; ist es soviel als heftig, so steht nur vehemens.

Vkrygi, *fut.* vkryl, vkryti, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occultare; ist es soviel, als sich etwas nicht merken lassen, so steht auch dissimulare; 2) verbergen, a) verstecken, abscondere, occultare, celare; b) verhehlen, occultare, tegere, celare.

II. *rec.* vkryti se, sich verbergen, se abscondere, od. abscondi &c. vkrýwati se s něčjm (před někým), s. vorh. 2).

Vkrytý 3. *part. pass.* verdeckt, a) zugedeckt, tectus, contectus, opertus, obtectus; b) verhehlt, tectus, contectus, opertus.

Vkrýwám, -se, ati, s. vkrygi, - se.

Vkugi, *fut.* ul, kauti, s. vkowám.

Vkwapjm, *fut.* il, iti, na někoho, übereilen, a) überraschen, opprimere; b) machen, daß sich jemand übereilt, conjicere aliquem in nimiam festinationem.

II. *rec.* v-iti se, sich übereilen, accelerare nimis: vkwapili se na nebohého toho člowěka, *Vel.*

Vkydám, *fut.* al, ati, mit Mist, Unflath bewerfen, stercore illinire; vkydagi tě ohawnými wěcmi, *K.* 2) fig. vkydanj Bohowé, Götzen, stercorei dii, *B.* neprawostmi vkydané srdce, swědomj.

Vlauzenj, *n. verb.* v. vlaudjm.

Vlahodjm, *fut.* il, iti, treffen, attemperare, accommodare.

Vlákám, *fut.* al, ati, anlocken, pellicere: vlákali ho dary; vlákala ho krásau swau, *Vel.* vlákati někoho, aby vwěřil, pellicere ad credendum, *Syl.* b) entlocken, s. vlaudjm.

Wlakomjm se, *fut.* ěl, ěti, na něco, aus Habsucht etwas an sich reißen, per avaritiam ad se pertrahere: na ten djl kráľowstwj se wlakoměl, *K.*
Wlámi, *fut. fr.* al, ati, s. wlomjm.
Wlamugi, owal, owati, *vorb.*
Wlawdjm, *fut.* il, iti, weglocken, entführen, abducere: Paris Helenu wlaudil do Troje, *Cyr.*
Wlécjm, *fut.* il, iti, heilen, heil machen, kuriren, z. B. einen Menschen, Krankheit, Geschwür, sanare aliquem, curare aliquem, mederi alicui; -cenj, *n. v.*
Wlegi, *fut.* il, iti, abgießen, etwas, defundere. 2) ausgießen, durch Gießen auslöschen, aqua exstinguere, aqua superfusa (aquæ vi) exstinguere, (restinguere) ignem.
II. *rec.* w-ti se, sich stark begießen, se perfundere; b) durch Gießen gebildet werden.
Wlehnu, *fut.* hl, hnauti, sich schlafen legen (v. vielen), decumbere, ire cubitum; 2) sich legen, stillen: wlny wlehly.
Wleknu, *fut. ex.* kl, nauti, erschrecken, in Schrecken setzen, z. B. jemand *x.* terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere.
II. *rec.* wleknauti se, erschrecken, in Schrecken gerathen, terreri, perterreri, exterreri, terrore percuti, &c.
Wlepjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. wljpám.
II. *rec.* w-ti se, sich anhängen.
Wlet, u, *m.* Wegfliegen, avolatus.
Wletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, wegfliegen, dav. fliegen, avolare.
Wlewa, y, *f.* Nachlaß, *m.* Mäßigung, remissio, temperatio.
Wlewjm, *fut.* il, iti, nachlassen, a) einem etwas erlassen: z. B. trestu, (*gen.*) v. der Strafe *x.* remittere. b) nicht mehr so heftig seyn, z. B. die Hitze Kälte, Wind, Schmerz *x.* se remittere od. blos remittere; ist es so viel als sich vermindern, so steht auch minui. c) vermindern, minuere: wůle Božj léta lidem přidáwagjcý aneb wlewugjcý; honosenj swého wlewiti.
Wlewugi, owal, owati, *vorb.*
Wleyzánj, *n.* s. wosmjwánj, *Ryb.*
Wlezelý 3. teig, v. Birnen *x.* fracidus; 2) vom Boden, Acker, lang brach gelegen, s. aulehlina.
Wlezjm, *fut. ex.* el, eti, durch Liegen abfertigen, entgehen, decumbendo evitare, effugere: wlezeti bjdy, swady.
II. *rec.* wlezeti se, durch od. im Liegen reif od. teig werden, maturescere, fracescere; 2) ausruhen durch Brachliegen.
Wlezjwám, -se, al, ati, *vorb.*
Wlezu, *fut.* wegkriechen, s. lezu.
Wljatý, 3. *sl. part.* v. wlegi.
Wljbám, *fut.* al, ati, zerküssen.
Wlice, *f.* Gasse, a) in der Stadt, platea, via. b) im Lager, via. c) fig. etwa Raum: hustě na lid střjleli, až w něm wlice dělali, *Vel.*; -cka, y, *f. dim.* Gäßchen, *n.* angiportus, angiportum.
Wlicený 3. *partic.* übertüncht, fuco obductus. 2) geschmückt, cultus: wljcená řeč.
Wljsilý 3. reizend?
Wljcjm, *fut.* il, iti, übertünchen, fuco obducere.
Wljcnjk, a, *m.* Gassenjunge, *m.* puer vagus, puer de trivio; -cnice, *f.* Gassenmensch, *n.* femina vaga.

Vljpám, *fut. ex.* al, ati, durch Schmieren aus Thon bilden, fingere, Maud. 16, 16.
Vljtám, *fut. fr.* ati, s. vletjm.
Vlitj, *n.* Abguß, *m.* defusio, rc.
Vljtnu, *fut.* tl, tnauti, s. vletjm.
Vlkám se, *fut. ex.* al, ati, sich abächzen, gemitu confici.
Vlnu, *fut. ex.* nul, nauti, kleben bleiben, haften, adhaerescere, *B.*
Vlom, u, *m.* Abbruch, *m.* Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum.
Vlomek, mku, *m.* Bruchstück, *n.* fragmentum, fragmen.
Vlomjm, *fut. ex.* il, iti, en, abbrechen, etwas v. etwas, z. B. einen Ast, defringere.
Vlowjm, *fut.* il, iti, erjagen, fangen, capere, venari, *B.* 2) erfischen, capere. 3) wegfischen, abfangen, rapere.
Vložení, *n.* Aufhebung, Verwahrung, *f.* servatio. 2) Auflegung, z. B. des Geldes, collatio. 3) Bestimmung, *f.* destinatio. 4) Rath, Beschluß *m.* decretum, consilium, *B.* 5) Niederlegung, z. B. eines Kindes zum Schlafen, illatio lecto.
Vložjm, *fut. ex.* il, iti, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; 2) auflegen, zu etwas verpflichten, befehlen, imponere, injungere; 3) bestimmen, festsetzen, z. B. d. Zeit, auch beschließen, destinare, constituere, definire; vkrutnosti něgakau mjrnost vložiti; to což sem vložil, k cýli swému přiwedu, *K.* 4) niederlegen, vorh. 5).
II. *rec.* vložiti se, sich schlafen legen, dare se somno, *Cyr.* 2) sich legen, vom Wind rc. conquiescere; -sobě, s. vorh. 3).
Vluzugi, owati, s. vlaudjm.
Vlýzám, al, ati, *freq.* v. vlezu.
Vm, u, *m.* (v.ia-ti? *Linde.*) *ol.* und *sl.* s. rozum, mysl.
Vmáčám, ati, *sl.* s. smáčjm.
Vmaljm, *fut.* iti, s. vmenssjm, *Syl.*
Vmastjm, -se, *fut.* s. mastjm, -se, *B.*
Vmaunjm, *fut.* iti, besudeln?
Vmažj, *fut.* vmazal, vmazati, vmazán, *imper.* vmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, foedare, inquinare, maculare.
Vmdlenj *n.* Ermüden; vgl. folg.
Vmdléwám, al, ati, müde, schwach, matt werden, fatigari, confici, *B.*-ánj, *n. verb.*
Vmdljm, *fut. ex.* il, iti ermüden, schwächen, debilitare, frangere.
Vmělec, lce, *m.* Künstler, *m.* artifex.
Vmělý 3. vernünftig, verständig, ratione praeditus; 2) gelehrt, kundig, gnarus, sciens, peritus. 3) kunstreich, artificiosus, *B.*-le, *adv.* mit Vernunft, ratione, prudenter; - lost, i, *f.* Einsicht, Gelehrsamkeit, *f.* scientia, peritia, doctrina, eruditio.
Vměnj, *n.* Kunst, Wissenschaft, *f.* ars; vměnj hwězdářské, Sternkunde, *f.* Sternwissenschaft, *f.* astronomia; v. lékařské, Arzneykunst, Arzneykunde, A-ywissenschaft, medicina, ars medica, ars medendi; v. početnj, Rechenkunst, *f.* arithmetica; v. psánj, Schreibkunst, ars scribendi; v. přirozených wěcý, Naturlehre, *f.* physica, doctrina de rebus naturae; mrawné v., Sittenlehre, do-

ctrina morum, ethica; v. práwnj, Rechtsgelehrſamkeit, juris prudentia; v. hogenj ran, Wundarzney, f. Wundarzneykunſt, chirurgia, ars chirurgica; v. řečnické, Rednerkunſt, ars oratoria; v. poetſké, Dichtk. poetica; v. maljřſké, Mahlerkunſt, ars pictoria; ſwobodná v., d. freyen Künſte, artes liberales, D. ſ auch černý, pěkný.

Vmenſſjm, fut. il, iti, vermindern, verringern, minuere, imminuere, deminuere.

II. rec. vmenſſiti ſe, ſich vermindern, minui, deminui, decrescere.

Vmenſſugi, owal, owati, vorh.

Vměſtjm ſe, fut. ex. il, iti, sl. ſich vollends eine Stelle machen.

Vmetu, fut. ex. vmetl, vmeſti, abkehren, a) mit dem Beſen wegſchaffen, z. B. Staub, averrere scopis od. peniculo auferre; b) durchs Kehren reinigen, z. B. den Fußboden ꝛc. verrere scopis od. peniculo purgare; 2) auskehren, a) z. B. Staub, Unflath; b) z. B. ein Zimmer, das Haus ꝛc. everrere, scopis purgare.

Vmeywadlo, beſſer vmywadlo.

Vmjem, ěl, ěti, sl. ſ. vmjm.

Vmjerám, ati, sl. ſ. vmjrám.

Vmjm, ěl, ěti, können, wiſſen od. verſtehen, scire; řecky, latinſky, od. řeckau ꝛc. řeč vměti, griechiſch, lateiniſch können, scire graece, latine, scire linguam graecam &c. vměti pěkně malowati, čjſti ꝛc. inne haben, tenere, z. B. ſwau lekcý, řeckau řeč ꝛc.

Vminek, nku, m. mor. folg.

Vmjnénj, n. Vorſatz, Entſchluß, m. consilium, propositum, sententia, animus.

Vmjnjm, fut. ex. il, iti, einen Vorſatz faſſen, ſich vorſetzen, ſich vornehmen, consilium capere, constituere, decernere, proponere.

Vmiňugi, owal, owati, vorh.

Vmjráček, čku, m. Todtenglocke, f. campana funebris.

Vmjrám, ati, ſ. vmru; -ánj, verb.

†Vmirňugi, owati, mäßigen.

Vmjſým, fut. yl, yti, durchkneten, depsere.

Vmjtám, al, ati, werfen, ponere, B. 2) bewerfen, conspergere.

†Vmka, y, f. Muſe, f. Musa.

Vmknu, fut. ex. kl, knauti, entwiſchen, elabi: aby gim z rkj̊ ze nevmkl Kryſtus, K.

Vmlátjm, fut. il, iti, ausdreſchen, durch Dreſchen herausbringen, excutere (flagello); 2) zu Tode prügeln, fustibus (fuste) occidere.

Vmlauwám, -ſe, ati, ſ. vmluwjm.

Vmlčjm ſe, fut. il, iti, absol. & cum gen. ſchweigen, verſchweigen, silere, B. zdaliž ſe gim vmlčjš? vmlčeti ſe y ſprawedliwého odporu, B.

Vmlčugi ſe, owati ſe, vorh.

Vmlknu, fut. ex. kl, knauti, aufhören zu reden, verſtummen, conticescere.

Vmlkugi, owal, owati, vorh.

Vmluwa, y, f. Vertrag, m. Verabredung, Vergleich, m. pactum, pactio, conventum, conventus (compactata, pl.).

Vmluwjm, fut. ex. il, iti, verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem.

II. rec. v-ti ſe, ſich verabreden.

Vmluwný 3. geſprächig, gern mit andern freundſchaftlich redend,

affabilis; b) fein im Reden, urbanus; -nost, i, f. -keit, f. affabilitas; b) Feinheit im Reden, urbanitas.

Vmnjm, iti, *obs.* s. vmenssjm.

Vmný 3. *ol.* s. wtipný.

Vmočjm se, *fut.* il, iti, s. sstjm.

Vmocnjm, *fut. ex.* il, iti, stärken, roborare.

Vmoklý 3. s. mokrý - besstěm.

Vmoknu, *fut. ex.* kl, knauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.

Vmořjm, *fut. ex.* il, iti, umbringen, tödten, necare; hladem, Hungers sterben lassen, necare fame; 2) abschaffen, cassiren, vertilgen, abolere: vmořil staré zřjzenj; zkazyl a vmořil wssecky zápisy a listy na dluhy. *Vel.* 3) s. *opp.* nevmořjm; -řenj, *n. verb.*

Vmrlčj 1. z. B. vmrlčj smrad, s. vmrlčina 3); v. barwa, Todtenfarbe, *f.* luror; v. hlawička, s. hledjk, *Vel.*

Vmrlčina, y, *f.* Leiche, *f.* Leichnam, *m.* funus, cadaver; 2) Aß, Aas, *n.* cadaver; 3) Leichengeruch, *m.* odor cadaverosus.

Vmrlec, lce, *m.* ein Todter, eine Leiche, mortuus, funus: dnes králem, zytra vmrlcem, *prov. Syr.*

Vmrlina, y, *f.* s. vmrlčina.

Vmrlnj 1. ? vmrlnj list, (Todtenschein) těhož zemřelého, *Kram.*

Vmrlý 3. todt, verstorben, mortuus.

Vmrtwjm, *fut. ex.* il, iti, ertödten, a) tödten, occidere &c. b) bezähmen, z. B. tělo, das Fleisch, domare cupiditates od. opprimere cupiditates.

Vmrtwugi, owal, owati, *verb.*

Vmru (ku), *fut.* řel, řjti, *imper.* vmři, sterben, mori.

Vmrzugi, owati, s. zamrazugi, durch das Frieren bilden.

Vmukenj, *n.* z. B. vmučenj Krystowo, das Leiden Christi, mors Christi cum doloribus conjuncta.

Vmučjm, *fut. ex.* il, iti, en, zu Tode peinigen, cruciando necare; 2) zu Tode foltern, torquendo occidere.

Vmygi, - se, yti, s. mygi, - se.

Vmysl, s. aumysl.

Vmysljm, *fut.* il, iti, s. vmjnjm.

Vmywadlo, a, *n.* Waschbecken, *m.* pelvis.

Vmýwám, - se, *fr.* v. vmygi, - se.

Vnáčjm se ? sich berauschen, *Ryb.*

Vnáhljm, - se, *fut.* il, iti, s. vkwapjm, - se, *K.* - lenj, *n. verb.*

Vnáhliwý 3. zur Übereilung geneigt, præceps, præcipitans.

Vnáhlugi se, owal, owati, *verb.*

Vnássjm, il, iti, s. vnesu.

Vnawenj, *n.* Ermüdung, *f.* fatigatio, defatigatio; - ný, *part.*

Vnawilý 3. s. vstalý, *Syl.*

Vnawjm, *fut. ex.* il, iti, en, ermüden, fatigare, defatigare, lassare, delassare.

II. *rec.* vnawiti se, müde werden, fatigari, fessum fieri.

Vncowaný 3. z. B. vncowané střjbro, s. tažené.

Vndám (se?), ati, s. seru, cacare.

Vnečistjm se, *fut.* il, iti, *verb.* *Vel.*

Vnesu, *fut. ex.* sl, sti, vnesen, *imper.* vnes, ertragen, sustinere, ferre, perferre; 2) dav. tragen, auferre; 3) entführen, vi abducere, rapere.

Vngelt, u, *m. ol.* Ausfuhrzoll, portorium pro rebus exportatis.

Vnjžený 3. *sl.* demüthig, s. ponjž.

†Vnonka, y, *f.* zrostlina, unona.

Vnor, a, m. Hornung, m. Februarius.
Vnos, u, m. Entführung, f. raptus.
Vnugi, u. vnugi se, owati. sl. ermüden, sich ennuyiren, fatigari, taedio capi.
Vnúwám, al, ati, sl. Mühe machen, lästig seyn, fatigare, molestiam facessere; 2) neutr. vorh.
Vnyforma, y, f. Uniform, f. vestitus uniformis, Kram.
Vnyformugi, owal, owati, uniformiren, P.
Vobaljm, fut. iti, s. obaljm.
Vosk, i, f. sl. Aehrenspitze; -tj, s. ostj.
Vpachtugi se, fut. owati, sl. sich sehr abmatten, z. B. im Ringen, delassari.
1. Vpadám, praes. fallen, cadere.
2. Vpadám, fut. fr. ati, wegfallen, abfallen, (stückweise), decidere, delabi.
Vpadnu, fut. dl, dnauti, fallen, cadere, decidere, labi; 2) wegfallen, abfallen, decidere; delabi; 3) gerathen, verfallen, incidere: w podezřenj někomu; w nenáwist, w ossklivost rc.
Vpáljm, fut. ex. il, iti, en, wegbrennen, durch Feuer vertilgen, deurere; 2) verbrennen, z. B. einen Missethäter, cremare, comburere, concremare; - lenj, n. verb.
Vpalugi, owal, owati, vorh.
Vpamatugi, owal, owati, erinnern an etwas, monere: to mne na to vpamatuge, Kram. 2) jemand zur Besinnung bringen: vpamatowati se nedadj, K. II. rec. v-ati se sich besinnen sich fassen, se colligere, ad se redire.
Vpausstjm, kl, kti, ablassen, a) herauslassen, z. B. wody (gen.), Wasser rc. emittere; b) erlassen, ob. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re.
Vpawice, pl. f. sl. Nitr. weißer Fluß der Frauenzimmer.
Vpečem, fut. vpekl, sl. s. vpeku.
Vpečetjm, versiegeln, s. pečetjm.
Vpeku, fut. kl, vpécy, part. vpečen, imper. vpec, s. peku.
Vpěnj, n. Klaggeschrey, n. D.
Vperu, fut. ex. vpral, vprati, abprügeln, verberare: bláznen nebýwá maudrý, lec ho vperau, prov. piscator ictus sapit, Syl.
Vpewněnj, n. Befestigung, a) das Machen, daß etwas fest u. unbeweglich od. unveränderlich sey, firmatio, confirmatio; b) Verwahrung wider den Feind od. allen Schaden, z. B. eines Lagers, der Stadt rc. munitio.
Vpewnjm, fut. ex. il, iti, ěn, reg. acc. befestigen, a) fest machen, od. machen, daß etwas fest stehe, od. fest bleibe, nicht wanke rc. firmare, confirmare, stabilire; b) verwahren, in Vertheidigunsstand setzen, munire.
Vpewňugi, owal, owati, vorh.
Vpeypačka, y, f. eine Spröde, aspera.
Vpeypám se, al, ati, spröde thun, sich zerren, spreitzen, affektiren, asperum se gerere; -ánj, n. v.
Vpeypawý 3. spröde, zerricht, der sich zum Schein weigert, asper, durus, fastidiosus; - wě, adv. - re, - re, -se; -wost, i, f. Sprödigkeit, f. asperitas, fastidium.
Vpichnu, fut. ex. chl, chnauti, stechen, pungere.
Vpigi, selten, vpjm, fut. ex. vpil, vpiti, imper. vpj, abtrinken, das Obere abtrinken, bibere summum od. de summo; 2)

act. někoho, betrunken machen, inebriare.

II. *rec.* wpiti se, *fut.* il, iti, s. opigi se.

Wpjgjm, -se, el, eti, vorh. wpjgjm sobě od. sy, einen Trunk nach dem andern behaglich thun, pocula sensim evacuere.

1. Wpjm, *praes.* ěl, ěti, seufzen, gemere suspirare: welikými prosbami k němu wpěgjce; o to wpěgi, *Com.*

2. Wpjm, *fut.* il, iti, s. wpigi.

Wpjrám, bess. zapjrám, s. wpru.

Wpláči se, *fut.* wplakal se, wplakati se, sich abweinen, flendo se conficere: wplakané oči, *Neg.*

Wpláčym, el, eti, s. wplatjm.

Wplatek, s. auplatek, *B.*

Wplatjm, *fut. ex.* il, iti cen, *reg. acc.* abzahlen, bezahlen, solvere; 2) bestechen, corrumpere pecunia.

Wplaz, u, *m. sl.* Fenster, n. an der Scheune; 2) der Gang in einem tiefen, unwegsamen Thal, wo nur Ziegen gehen können.

Wpligi, *fut.* lil, liti, s. wplwám, *B.*

Wplowu, *fut. ex.* wplaul, wplauti, weg od. dav. schwimmen, abnatare; 2) wegschiffen, sich zu Schiffe entfernen, avehi nave (od. navibus v. mehrern.)

Wplundrugi, *obs.* sehr beschimpfen

Wplwám, *fut. ex.* al, ati, bespeyen, conspuere.

Wplynu, *fut.* ul, auti, s. wplowu; 2) verfließen, dahinfließen, wie d. Zeit, effluere.

Wpnu, *fut. ex.* wp'al, wpnauti, fest zuknöpfen, globulis fibulatoriis adstringere.

Wpohlawkugi, *fut.* owal, owati, mit Kopfstücken bedecken.

Wpokogjm, *fut. ex.*, *reg. acc.* s. spokogjm; zemi wpokogiti, *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, still u. ruhig werden, placari, sedari.

Wpokogugi, -se, owati, s. vorh.

†Wpoljn, u. *m.* zrostl. trollius.

Wpomjnač, e, *m.* Einforderer, exactor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Wpomjnám, al, ati, mahnen, flagitare; někoho o něco, einen wegen etwas, aliquem de re, od. rem ab aliquo; auch appellare aliquem de re.

2) einfordern, ermahnen, eintreiben, exigere; auch cogere, v. mehrern. (3) unrichtig für připomjnám); ánj, *n. verb.*

II. *rec.* w-ti se, vorh. 1); peněz se od něho wpomjnal.

Wponjžjm se *fut.* il, iti, *sl.* sich demüthigen, se humiliare.

Wporný 3. hartnäckig, trotzig contumax, ferox, wporný w žádostech swých, *Com.* -ně, *adv.* -aciter, -ociter: wporně se proti lidu B. zatwrzugj.

Wposlechnu, *fut.* s. poslechnu.

Wposmjwám, *fut.* al, ati, verlachen.

Wpotjm, *fut.* il, iti, beschwitzen, sudore madefacere od. humectare.

II. *rec.* w-ti se, sehr schwitzen.

Wpracem, wpratal, *sl.* s. wklidjm.

Wpracowaný, 3. s. wstalý, *Syl*

Wpracugi se, *fut. ex.* owal, owati, sich abarbeiten, laborando confici, *K.*

Wpřáhám, *fut.* al, ati; (wola), zähmen, an das Joch gewöhnen, domare; b) fig. s. newpřáhaný.

Wprámjm se, *sl.* s. wprjamjm se.

Wprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, bestäuben, pulvere conspergere.

II. *rec.* wprássiti se, bestauben, pulvere conspergi.

Wprassiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit

der Raude anstecken, scabie inficere.

Wyrat, -ti, s. wyperu.

Wyratugem, owati, *sl* s. wklizým.

Wyrawný 3. s. *auprawný*.

Wyrázdnjm, *fut.* il, iti, weichen, Platz machen, cedere, -někomu; 2) *neutr.* ?entfliehen? z. B. z města.

II. *rec.* w-niti se, sich Muße verschaffen, sumere sibi otium, vacare; sich Zeit nehmen, wyrázdniti se k někomu, *Cyr.* -k modlitbám, *K.* a) w-ti sobě, sich Raum und Ruhe verschaffen, expedire se, sich abmüßigen; b) -před někým, jemand sich vom Halse (aus der Welt) schaffen.

Wyrdnu se, *fut. simpl.* dl, se, dnauti se s. wrdjm.

Wyrjamjm se, *fut.* il, iti, *sl.* na něco, hartnäckig begehren.

Wypřjm, *fut. ex.* il, iti, ablaugnen?

Wypřjmě, u. wypřjmně, *adv.* aufrichtig, ohne Verstellung, vere, simpliciter, aperte, ingenue, sincere; z. B. mluwiti, myslitì, činiti, ꝛc. reden, denken, handeln ꝛc.

Wypřimlauwám, al, ati, *obs.* s. domlauwám.

Wypřjmo, *adv* grad, a) in grader Linie, nicht krumm od. schief, recte, recta. b) grades Weges, grade zu, z. B. -gjti, gehen, recta via, od. recta; auch recte.

Wypřjmost u. wypřjmnost, i, *f.* Aufrichtigkeit, eines Menschen, Gemüths, ꝛc. sinceritas, candor, probitas.

Wypřjmý u. wypřjmný 3. eigentlich grade, rectus: řeka wypřjmým tokem šsla, *Cyr.*; üblicher 2) aufrichtig, ohne Verstellung, z B. Mensch, Gemüth, probus, simplex, verus, sincerus, ingenuus, candidus, probus.

Wyrodám, *fut. ex.* al, ati, *reg. gen.* etwas v. einer Sache verkaufen, aliquid de re vendere, *K*; dwám, al, ati, *fr.*

Wyrostranjm, *fut. ex.* il, iti, Platz, Raum machen, vacuefacere, dilatare: wyprostraňuge w sſauženj *B.*; wstaupiti a wyprostraniti někomu; wyprostraniti stezku, *B.*

Wyrosým, *fut.* il, iti, erbitten, a) durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus. b) durch Bitten bewegen, exorare.

Wypru (ru), *fut.* wypřel, wypřjti, ablaugnen, z. B. eine Schuld ꝛc. infitiari; 2) heften, z. B. oči, zrak, figere, defigere.

II. *rec.* w-ti sobě, na něco, starrhälsig sich vorsetzen: nač sobě wypřel, na to ho natáhnauti chce, *Com.*

Wysánj, *n.* s. aupis.

Wyssim, *fut.* il, iti, stechen, pungo.

Wytám, *fut. ex.* al, ati, erfragen, exquirere: wytán býti nemohl, *Pr.* wssého gesstě wytáno býti nemohlo.

II. *rec.* w-ti se, *reg. gen.* vorh. wytal se wyručeného, *Pr.* wytati se spasenj chtěli, *K.*

Wyusstěnj, *n. verb.* v. wyusstjm.

Wyust, u, *m. sl.* *Lypt.* s. štrk.

Wyustjm, *fut. ex.* il, iti, ablassen, herauslassen, z. B. wody, Wasser ꝛc. emittere; c) erlassen od. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re; 2) fallen lassen, aus der Hand, emittere.

Wřadjm se, *fut. ex.* il, iti, beschließen, einen Vorsatz fassen, consilium capere, decernere: wradiwsse se na to, *K.*

Wřadnj 1. u. -dný 3. s. auřadnj.

Vrauhám, *al*, *ati*, *cum dat. pers.* s. rauhám se: padauchowé gim vrauhali, *Com.*

Vrausám, *fut.* al, ati, bethauen.

Vrazčiwý 3. anstößig, offendens.

Vrazenj, *n. verb.* v. vradjm.

Vraženj, *n. verb.* v. vrážjm.

Vrazený 3. *part. pass.* v. vradjm; wěc vrazená, consultum, *Syl.*

Vrážjm, se, *praes.* el, eti, en, u. jn, s. vrazým, -se; w mozek vražený, auf den Kopf gefallen, mente motus.

Vrážka, s. aurážka; 3) Anstoß *m.* Aergerniß *n.* scandalum, *B.*

Vražliwý 3. beleidigend, laesivus.

Wrazým, *fut.* yl, yti, žen, *imper.* vraz, abschlagen, durch Schlagen absondern, hinweg schlagen, decutere; z. B. kus kamene vrazyti, ein Stück v. einem Steine abschlagen. 2) verletzen, laedere, violare, 3) s. pohorssjm. 4) -cesty, ein Stück Wegs zurücklegen: cesty vrážel, vstawičně pohádage, *B.*

II. *rec.* v-zyti se, sich verletzen, laedi; 2) nad něčjm, Anstoß nehmen, sich ärgern, insgem. scandalizari. 3) *cum instr.* od. *cum præp.* na, aufmerksam (vorsichtig) werden, gleichsam durch Daranstoßen: mnohá znamenj zkázu Geruzalema předessla, ale se njmi vrazyti nechtěli; lidé se njmi vrazyti a pokánj činiti nechtěgj; na giném se vrazyti, durch fremden Schaden klug werden, sapere alieno periculo, *Syl.* 4) anstoßen: kůň se vrážj, -stoßt an, offendit.

Vrbura, y, *f.* königliche Einkünfte v. den Bergwerken, reditus regii ex fodinis *R.*

Vrburnj, jho, auch -rýř, e, *m.* Bergmeister, magister metallicorum.

Vrčjm, *fut. ex.* il, iti, en, bestimmen, festsetzen, destinare, constituere, definire; -enj, *n. verb.* Bestimmung, *f.* definitio; 2) s. vloženj 3).

Vrčitý 3. bestimmt, präcis, destinatus, definitus, constitutus: na vrčitý den, Pr. proroctwj gsau vrčité předzwěstowánj, *Lesch.* -tě, *adv.* definite; -tost, *i*, *f.* Bestimmtheit, Präcision, *f.* accuratio, acribia, *D.*

Vrda, *y*, *f. sl.* d. dickern (und bessern) Schaafmolken (žinčice).

Vrečjem, *fut.* vrect, *sl.* s. vřknu.

Vřezám, vřeži, *fut. fr.* vřezal, vřezati, vřezán, *imper.* vřezey u. vřež, abschneiden, wegschneiden, amputare, desecare, abscindere, resecare, præcidere.

Vřezek, zku, *m.* Abschnitt, *m.*

Vřitjm se, s. vbychtjm se?

Vřjznu, *fut.* -zl, znauti, s. vřezám

Vřknu, *fut. ex.* kl. knauti, *part. pass* vřknut, *imper.* vřkni, berufen, beschreyen, mit Worten bezaubern, fascinare, incantare.

Vřknutj, *n.* Beschreyung, Bezauberung, *f.* fascinatio, incantatio.

Vrno, *adv. obs.* s. prudce.

Vrobjm, *fut.* il, iti, *sl.* thun, verrichten, b) anstellen, c) verbrechen.

Vročjm, il, iti, jährliche Zinsen entrichten, vectigal solvere.

Vrodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti.

II. *rec.* v-ti se, gerathen, provenire, z. B. wjno, owoce,

obilj se vrodilo, der Wein, das Obst, das Getreide ist gut gerathen. 2) entstehen, den Anfang nehmen, provenire, nasci, existere, oriri: z čeho se potom vrodilo to.

Vronjm, *fut.* il, iti, s. ronjm 1), 2).

Vrostlý 3. aufgewachsen, groß, wohl gewachsen, hoch, adultus; procerus, *Vel. N.*-lost, i, *f. subs.*

Vrosým, *fut.* yl, yti, s. vrausám.

Vrownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, æquare, complanare, æquum reddere. 2) schlichten, a) grade machen, æquare. b) ordnen, disponere, ordinare, componere; 3) vergleichen, vereinigen, z. B. streitende Partheyen, conciliare, auch componere. 4) ausgleichen, complanare; -ánj, *n. verb.*

II. *rec.* v-ti se, s. smluwiti se b).

Vrozenj, *n.* s. im folg. vrozenost.

Vrozený 3. adelich, nobilis, generosus. 2) wohlgeboren, Wohlgebohrner, ein Titel, Illustris (in Ung. Spectabilis); wysoce vrozený, a) *boh.* hochgebohren, Illustrissimus: Oswjcené a wysoce vrozené knjže! *Vel.* b) *sl.* Wohlgebohrner, Spectabilis; -nost, i, *f.* Adel, *m.* adeliche Geburt, *f.* Adelstand, *m.* nobilitas od. nobilitas generis.

Vrozumjm, -sobě, s. srozumjm.

Vrputilý, *beß.* zarputilý.

Vrputný 3. (v. puk?) hartnäckig, starrköpfig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; -ně, *adv.* -aciter, -aciter, -aciter, -te; -nost, i. *f.* -keit, -keit, *f.* -acia, -acia, -acia, -atio animi.

Vručjm, *fut. ex.* il, iti, etwas durch Bürgen versichern, cavere alicui de re, satis dare alicui.

Vrukugi, owal, ati, *verb.* vrukowánj pro škodu, *Pr.*

Vrwalec, lce, *m. sl.* zurwalec, lce, s. čtwerák.

Vrwalý, 3. s. čtweráký.

Vsad, *m. sl.* Kreuzweh, *n.* sciatica.

Vsadjm, *fut.* il, iti, zen, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere. 2) einsetzen, constituere: -saudce, biskupa.

II. *rec.* vsaditi se, sich setzen, a) sich niedersetzen, sich niederlassen, sido, consido, subsido, resido. b) zu Boden od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen, sido. consido, resido, subsido. c) das Trübe verlieren, hell werden, subsido. d) sich wo lagern, consido, subsido. e) seine Wohnung wo aufschlagen, sich häuslich niederlassen, consido, resido. 2) sich ansetzen, sich anlegen, hangen bleiben, ankleben, adhærescere, inhærescere.

Vsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, entscheiden, decernere, judicare, dijudicare; 2) gerichtlich erkennen, judicare, ferre judicium: vsaudil ge za newinné.

Vsauzenj, *n.* s. vsudek, *B.*

Vsauzený 3. *part. pass.* v. folg.

Vsaužjm, -se *fut.* il, iti, s. vtrápjm, -se.

Vsazený 3. *part. p.* v. vsadjm.

Vsazugi, owati, s. vsadjm.

Vschlý, 3. verdorret, aridus; -ost, i, *f.* -heit, *f.* -ditas.

Vschnu, *fut. ex.* vsechl, vschnauti, verdorren, exarescere, *B.*

Vschránjm, *fut.* il, iti, s. vspořjm.

Vsedám, ati, s. vsaditi se a); 2) srdce vsedá, das Herz möch-

Vraubám, al, ati
s. raubám se
vraubali, (
Vrausám, fu
Vrazčimý 3.
Vrazenj, n.
Vraženj, n.
Vrazený 3
wěc vrc
Vrážjm,
jn, s.
vraž
len,
Vrážk
m.
Vra
Vrc
v

...igari.
...ež, m.
...dimen,
... gesetzt hat;
...-lost, i, f.
...nsäßigkeit, f.
...igenatus, do-
...dlost w Polsku

... nauti, s. vsedám.
... ati s. vtnu: ruce
...komu, *Vel.*
... kl, nauti, vorh.
...aufsehen u. entdecken?
...*tr.* vskákati, s. vskočjm.
... vskákati se, sich müde
...en, saltando defatigari.
...i, owal, owati, vorh.
...jm, *fut.* il, iti, abkar-
... durch Kargheit entziehen,
...imonia detrahere. 2) er-
...agen, ergeizen, corradere,
...mparcere: na swém hrdle
... vskaupil, er hat es seinem
...eibe abgespart, genium de-
fraudavit, *D.*

...kok, *a, m.* Überläufer, Deserteur, *m.* desertor, s. odběhlec.

Vskočjm, *fut. ex.* il, iti, wegspringen, absilire. 2) umspringen; 3) entspringen, desertieren, signa deserere, *D. & sl.*

Vskrbjm, *fut.* il, iti, s. vskaupjm.

Vskrownjm, *fut.* il, iti, verringern, minuere, imminuere, deminuere: kdeby vskrowniti a vskrbiti měl, *Vel.* vskrownění nákladu, *Id.*

Vslinjm, *fut. ex.* il, iti, begeifern, saliva polluere.

Vslyssjm, *fut.* el, eti, hören, audire, accipere, od. auribus accipere.

Vsmeknu, *fut.* kl, nauti, wegraffen, rapere: něco samorostlého s pole, *K.*

Vsmjssenj, *obs.* s. vsmjwánj.

Vsmiwáček, čka, *m.* s. vsklibáček.

Vsmjwám se, al, ati, lächeln, subridere; b) fig. vsmjwá se na tebe sstěstj, *Neg.* c) hohnlächeln, irridere.

Vsmjwánj, *n.* Lächeln, *n.* subrisio; b) Hohnlachen *n.* irrisio.

Vsmoljm, s. posmoljm; 2) vsspinjm, beschmutzen, foedare.

Vsmrcenj, *n.* Tödten, interfectio.

Vsmrcugi, owal, ati, s. vsmrtjm.

Vsmrkanec, nce, *m.* Rotznase, ein Kind, das eine v. Rotz triefende Nase hat, puer mucosus.

Vsmrtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, tödten, des Lebens berauben, interficere, necare, occidere, interimere.

Vsmysljm sobě, *fut. ex.* il, iti, sich eines Bessern besinnen, recolligere se, resipiscere, melius consilium capere.

Vsmysslenj sobě, *verb.* v. vorh.

Vsněný 3. ledern? - měssec.

Vsnesu se, *fut.* sti se, na něčem, beschließen? (v. mehrern).

Vsnjm, *fut.* il, iti, einschläfern?

Vsnu, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* vsni, einschlafen, entschlafen, in den Schlaf gerathen, obdormiscere, somnum capere.

Vsnugi, *fut.* abzetteln, s. snugi.

Vsnutj, *n.* Einschlafen, *n.* somnus.

Vspánj, n. Einschläferung, f. sopitio.
Vspáwám, al, ati, f. vspjm 1).
Vspilý 3. eingeschläfert, sopitus.
Vspjm, fut. al, ati, (K. il, iti, Saud. 16, 19.) einschläfern, sopire; 2) sorglos, träg machen, reddere lentum.
Vspjssjm, fut. ex. il, iti, übereilen, überraschen, opprimere; - na někoho, jemand, aliquem; s těmi wěcmi vspjssjeno a vkwapeno gest, Vel. -enj, n. v.
II. rec. vspjssiti se, sich übereilen, præmature agere: - s gjdlem.
Vspokogugi, owati, f. spokogjm.
Vspořádám, ánj, f. spořádám, Ls.
Vspořjm, fut. ex. il, iti, reg. genit. ersparen, 2) sparen, erübrigen, parcere, compendium facere rei. b) durch Sparsamkeit erwerben, z. B. Geld rc. parcendo acquirere; c) überhoben seyn, sich überheben, supersedere re, od. facere compendium rei (compendifacere rem).
Vsráně, ěte, n. vsránek, nka, m. Scheißbube, (Schimpfwort).
Vsrozumjm sobě, f. vsmyslim sy.
Vssák, a, m. zagic, rc. f. vssatý a).
Vssák, u, m. f. latka.
Vssanugi, fut. owati, f. vssetřjm.
Vssatko, a, n. Ohrdöhrlein, n. (Weißgärb.) terebella cava.
Vssatnice, f. zrost. anastatica.
Vssatý 3. mit Ohren, besonders langen, versehen, auritus. b) Ohren-: vssatý swědek, Ohrenzeuge, m. testis auritus, Pr.
Vssetřenj, n. verb. v. folg.
Vssetřjm, fut. ex. il, iti, verschonen, parcere; někoho neb něčeho, jemand od. etwas, parcere, temperare, z. B. alicui. 2) f. vspořjm b); 3) werthschätzen, carum habere: wysoce ho sobě vssetruge; 4) verpflegen: chudých lidj vssetřiti; seltner 5) f. ostřjhám (z. B. prawidla žiwota rc.), u. 6) verwahren: před střelau.
II. rec. v-ti sobě, erübrigen: vssetřiti sobě nočnj čas k nawsstjwenj někoho.
Vssi, f. vcho: po vssi wězý w tom, K.
Vssinu se, fut. ex. nul, auti, straucheln, labi, offendi, Ps. 73. 2) abkommen, abschweifen, abgleiten, abweichen (vom Wege), aberrare: vssinuwsse se, sessli se na gednom a témž mjstě, B. od zákona geho daleko se vssinuli, K. - s prawé cesty, Com.; -nutj, n. verb. -tý 3. part.
Vssissmám, fut. al, ati, f. vsspinjm.
Vssklebugi se, owati, posmjwati se, grinsen, irridere, D.
Vssklibáček, čka, m. Hohnlacher, m. irrisor, - čka, y, f. - inn, f. - trix, D.
Vssko, a, n. f. aussko.
Vssskodjm, fut. il, iti, f. sskodjm.
Vsskopjm, il, iti, sl. entwenden.
Vsskozenj, Verletzung, f. laesio.
Vsskrcugi, owal, owati, f. vssrtjm.
Vssknjm se, fut. iti, sl. subridere.
Vsskrtjm, fut. ex. il, iti, erwürgen, suffocare.
Vsskwrnu se, fut. ex. nul, auti, ein wenig lächeln, subridere.
Vsskubnu, fut. ul, nauti, abkneipen
Vsslapám, fut. al, ati, niedertreten, z. B. Gras rc. conculcare, procalcare.
Vssnj I. f. aussnj; 2) vssnj hausliczky, f. brndačka.
Vsslechtilý, 3. edel, a), in Ansehung der Gesinnung, Denkungsart, Lebenswandels rc. generosus, liberalis, inge-

nuus. 6) [illegible], schicklich für edle, [illegible] Menschen, ingenuus, liberalis, generosus, z. B. Lebensart, rc. 2) sehr schön, herrlich, schön v. Gestalt, speciosus; -le, adv. edel, a i edle, anständige Art, generose, liberaliter; b. herrlich, præclare; -kost, i, f. Ssleschetnost; 2) schöne Gestalt; herrliche Beschaffenheit, splendor, forma preciosa, præclara.

W[illegible] 3. müde v. Gehen, fessus [illegible].

W[illegible], fut. auti, hinwegsäbeln.

W[illegible]lám, fut. ex. al, ati,

W[illegible]em, fut. kl, sl. s. wsskorjm.

[illegible]leifen; zu Tode schleifen.

W[illegible] 1), z. B. wssnj pardoko [illegible] lžička, Ohrlöffel m. auriscalpium.

W[illegible]njk, u, m. tubus acusticus, P.

Wsspincem, -intati, sl. s. wsspinjm.

Wsspiněný 3. part. v. folg.

Wsspinjm, fut. ex. il, iti, beschmutzen, inquinare, foedare.

Wsstědřjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. reichlich geben od. schenken, largiri.

II. rec. w-ti se, freygebig werden: wjce se k cyzým, nežli k domácým wjry wsstědřiti.

Wsstipáček, čka, m. Spötter, m. ludificator, irrisor, derisor, cavillator; -čka, y, f. -inn, f. -atrix, -latrix.

Wsstjpám, fut. fr. al, ati, z. B. dřjwj (genit.), wsstjpati, (etwas od. viel) Holz hacken, hauen, zerhacken, zerhauen, Holz spalten, zerspalten (paulum lignorum (vel multa) ligna findere, diffindere. 2) abspalten, findendo separare. 3) zu Tode stechen, z. B. wie d. Bienen, Schlangen, pungendo necare. 4) erbeißen, todt beißen, z. B. wie d. Gänse, mordicus necare. 5) abkneipen, z. B. mit den Fingern, Nägeln, Zange rc. avellere, auferre, tollere.

Wsstjpánj, Spötterey, f. Spotten, n. ludificatio, illusio, irrisio, cavillatio.

Wsstipečný 3. spöttisch, cavillatorius, cavillans; wsstipečný člowěk, ein spöttischer Mensch, cavillator; -nost, i, f. vorh.

Wsstipek, s. ausstipek; pl. -pky, Stifte, in der Orgel, claviculi orichalcei, R.

Wsstipka, y, f. s. ausstipek.

Wsstipnu, fut. ex. pl, pnauti, abspalten, diffindere. 2) stechen, z. B. wie d. Biene, Schlange, pungere. 3) beißen, z. B. wie d. Gans, mordere. 4) abkneipen, abzwicken, avellere, auferre, tollere; -nutj, n. verb.

Wsstipný 3. antastærisch, mordax; wsstipná řeč, Schimpfrede, f. Schimpfwort, n. convicium, maledictum; -ně, adv. spöttisch, cum cavillatione.

Wsstipugi, owal, owati, abspalten, findendo separare. 2) abkneipen, avellere, auferre, tollere. 3) spötteln, sticheln, perstringere.

Wsstknu, fut. ex. wsstkl, auch wsstknul, B. wsstknauti, beißen, z. B. wie der Hund, mordere. 2) stechen, z. B. wie d. Schlange, pungere; -nutj, n. verb. Beißen, morsus; b) Stechen, n. punctio.

Wsstwu, fut. ex. wsstwal, wsstwati, zu Tode hetzen, z. B.

ein Stück Wild, persequendo, agitando necare.

Wsswábjm, *fut. ex.* il, iti, den Schwanz abschneiden, decurtare, caudam abscindere.

Wsta, (bess. als austa), *genit.* wst, *n. pl.* Mund, *m.* os.(oris).

Wstalý 3. müde, matt, ermüdet, fessus, defessus; - lost, i, *f.* Müdigkeit, lassitudo, fatigatio.

Wstánj, *n.* s. vorh. wstalost.

Wstanowenj, *n.* Verordnung, *f.* a) Verordnen, *n.* z. B. Einsetzung, Bestellung, der Lehrer rc. Festsetzung eines Gesetzes rc., constitutio, institutio. b) Befehl, *m.* z. B. der Obrigkeit, edictum, præscriptum, lex, decretum.

Wstanowený, 3. *part. p.* v. folg.

Wstanowjm, *fut. ex.* il, iti, en, verordnen, a) anordnen, befehlen, constituere, edicere. b) anordnen, einsetzen, anstellen, z. B. Personen, constituere, instituere. c) anordnen, festsetzen, bestimmen, instituere, sancire. d) befestigen, confirmare, stabilire, *B.* mysl wstanowiti, obfirmare mentem, animum, *Syl.*

II. *rec.* na někem se wstanowiti, s. wstrnauti na někem: na tom se wstanowili a snesli, *Vel.*

Wstanowitel práwa, e, *m.* Gesetzgeber, *m.* legislator.

Wstanowugi, owati s. wstanowjm

Wstanu, *fut. ex.* wstal, wstati, müde werden, ermüden, fatigari, fessum fieri; 2) (selten) Ende nehmen, cessare.

Wstát, - ti se, s. wstogjm, - se.

Wstaupilý 3. der gewichen, cedens.

Wstaupjm, *fut. ex.* il, iti, weichen, zurückgeben, cedere; nachgeben, cedere. 2) *cum gen.* a) ablassen v. etwas, abtreten, cedere: swého wstaupiti nechce, *Cyr.* raděgi swého práwa wstaupiti, *Br.* wstupowati swé wůle nechce, *K.* b) verlassen, abtreten, deserere: wstaupil wjry křesťanské; 3) *cum dat.* nachgeben, cedere: wstaupil zlosti kněžské; - penj, *n. verb.*

††Wstaw, u, *m.* Institut, *n.* Anstalt *f.* institutum.

Wstawa y, *f.* Grundsatz? wstawa těla, Körperbau?

Wstáwám, al, ati, s. wstanu.

Wstawičný, wstawný 3. beständig, a) standhaft, constans, firmus, stabilis; b) immerwährend, perpetuus, constans; čně *adv.* - anter, - miter. b) immer, - tuo, semper, nunquam non; - nost, i, *f.* - gkeit, - tigkeit, - antia, - mitas, - litas. β) beständige Fortdauer, perpetuitas, constantia.

Wstawičstwj, *n. obs* s. wstawičnost.

1.Wstawjm, *fut.* ěl, ěti, erbauen, z. B. ein Haus, ædificare, exstruere.

2.Wstawjm, *fut.* iti, s. wstanowjm a), b), c): swátost wstawugi, *K.*

II. *rec.* w - witi se, sich befestigen, stabiliri. 2) sich fest vornehmen, firmiter constituere in animo, pewně se wstawil w srdcy, *B.* na tom se wstawili.

Wstawný, - ně, s. wstawičný, - ně *Syl.*

Wstawugi, - se, owati, s. vorh.

Wsteli, *fut.* wstlal, wstlati, wstlán, *imper.* wstel, s. steli.

Wstka, *n. pl.* Mündchen, osculum.

Wstogjm se, *fut. ex.* wstál, wstáti, sich müde stehen, defatigari

nuus. 6 [illegible]
für ed [illegible]
schen, [illegible] [illegible]ras
gener [illegible]
2c. 2) [illegible] [illegible]i, s.
w. G [illegible]
adv. [illegible] [illegible]zdám.
ge A [illegible] [illegible] entwen-
ter; [illegible] [illegible]re, sur-
-kost, [illegible] [illegible]erverte-
schön [illegible] b)wegneh-
scha [illegible] [illegible]ripere, adi-
ma [illegible] c) neutr. ent-
Wssly [illegible]
eun [illegible] [illegible]owati, vorh.
Wssm [illegible] [illegible] iti, abängsti-
Wssm [illegible] [illegible], pavore con-
Wssm [illegible]
ab [illegible] [illegible]iti se, sich abäng-
Wssn [illegible] pavore conficere
an [illegible]
sc [illegible] [illegible]. iti, na něčem, an-
†Wss [illegible] etwas, offendere.
Wssp [illegible] s. wstrk.
Wssp [illegible] sobě, fut. il, iti sobě,
Wssp [illegible] leben, continere se a
[illegible] intemperantia, Syl.
Wss [illegible]m, fut. iti, abschießen.
g [illegible]m, fut. al, ati, zerschnei-
[illegible] discindere.
[illegible]nu, fut. ex. hl, hnauti,
[illegible]neiden, abseco, abscindo.
[illegible]bugi, owal, owati, vorh.
[illegible]jkám, fut. ex. al, ati, besprü-
[illegible]en, spargere, adspergere,
W[illegible] conspergere.
[illegible]rk, u, m. Anstoß, offendiculum
[illegible]rkadlo, a, n. vorh. Com.
[illegible]rkugi se, owati, s. wstrčjm se, B.
Wstrnu, fut. ex. ul, auti, behar-
ren, permanere, manere, perstare, perseverare; na někem, auf etwas, in &c. wstrnu-li na myšlenkách marných, B. gá na tom pewně a stále sem wstrnul; 2) erstaunen, stupere, obstupescere, stupescere.

II. rec. w-ti se, sich erbarmen, misereri; nad někým, über jemand, alicujus.

†Wstrog, e, organon herbae, Ber.

†Wstrogj, n. organismus, Id.

Wstrogjm, fut. il, iti, s. wstrogjm: šperkowně wstrogené, Com.

Wstrogný 3. wohl zugerichtet? kostbar, prächtig?

Wstudjm se, fut il, iti, s. nastydnu.

Wstupek, pku, m. abgelegener Ort, secessus, latebra, B. b) Erker, s. pawlač, moenianum.

Wstupný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; -nost, i, f. -keit, f. -litas.

Wstupugi, owal, owati, s. wstaupjm; 2) nachstehen, geringer seyn, inferiorem esse: wdowstwj wstupuge panenskému stawu.

Wstuzenj, n. verb. v. wstudjm se.

Wstýchám se, ol. s. ostýchám se.

Wstydám, al, ati, s. wstydnu.

Wstydjm se, fut. ěl, ěti, sich scheuen, vereri.

Wstydnu, fut. ex. dl, dnauti, erkalten, frigescere.

II. rec. w-ti se, s. wstydjm se, B.

Wsudek, dku, m. Urtheil, n. judicium, sententia.

Wsussjm, fut. ex. il, iti, s. sussjm.

Wsuzugi, owati, s. wsaudjm.

Wswadnu, fut. nauti, s. swadnu.

Wswědčjm, fut. ex. il, iti, beurkunden, documentis firmare.

Wswita, y, f. Morgendämmerung, f. diluculum.

Wsylé, besser folg.

Wsylj, n. s. ausylj.

Wsylowánj, n. Mühe, Bemühung, Bestrebung, Anstrengung, f. conatus, nisus.

Wsylugi, owal, owati, sich bemühen, bestreben, sich anstrengen, conari, niti, eniti; anniti, mo-

liri; b) o něco usylowati, nach etwas ringen, eniti, *B.*

Utagjm, *fut. ex.* il, iti, verhehlen, occultare; utagiti zuby, d. Zahnschmerzen stillen.

II. *rec.* u-ti se, schweigen, conticescere; 2) sich verbergen, sich verheimlichen, occultari, occulere se; smjchy se nemocy utagiti, das Lachen nicht bergen, nicht halten können; 3) sich zurückziehen, retrahere se.

Utahák, u, *m.* s. pawůznjk.

Utahám se, *fut. ex.* al, ati, sich abarbeiten, defatigari.

Utáhlý 3. enge, knapp, z. B. utáhlý oděw, enge Kleider, angusta (arcta) vestis.

Utáhnu, *fut. ex.* hl, od. hnul, hnauti, im Stande seyn zu ziehen, zu zerren, posse trahere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) *sl.* abziehen vom Lohne ꝛc. detrahere; 4) *neutr.* wegziehen, proficisci, abire: nepřjtel pryč utáhnul; prwnjho dne nedaleko utáhli, *Cyr.*

II. *rec.* u-ti se, d. Kleider stark zusammen ziehen, constringere vestem; 2) s. utahám se; 3) sich zu sehr schwächen (in der Oekonomie, Nahrung ꝛc.)

Utahowač, e, *m.* s. pawůznjk.

Utahugi, -se, owati, s. utáhnu, -se.

Utantugem, *fut.* owati, *sl.* sehr plagen, durch Herumtreiben müde machen, defatigare.

Utauljm se, *fut.* s. tauljm se.

Utečenj, *n.* Entfliehen, *n.* effugium, fuga.

Utěcha, y, *f.* s. potěssenj.

Uteku, (ku), *fut. ex.* utekl, utecy (utect), *imper.* utec, entfließen, effluere, elabi; 2) entfliehen, aufugere, effugere, avolare; 3) fliehen, schnell vergehen, z. B. Zeit, fugere, labi.

II. *rec.* utecy se, sich übereilen, praecipitanter agere: doskočný utekł se před časem, *B.* s důtklivau keřj na něho se utekl, *Vel.* 2) - k někomu, zu jemand fliehen, seine Zuflucht nehmen, confugere ad aliquem

Utěrač, e, *m.* der etwas abwischt, qui abstergit, detergit; 2) Lichtputzer, qui candelas emungit; 3) *sl.* s. utěrák.

Utěracý 1. zum Putzen gehörig, z. B. utěracý nůžky, folg.

Utěradlo, *a, n.* Lichtputze, Lichtscheere; Lichtschneuze, *f.* forfex candelaria, *B.*

Utěrák, u, *m.* *sl.* Handtuch, mantele, mantile, *n.*

Utěssené, *adv.* angenehm, jucunde, svaviter; 2) wohl, a) sehr, bene; b) gehörig, recht, recte.

Utěssenj, *n.* s. potěssenj; utěssenj očj, Augenlust, *f.* voluptas oculorum.

Utěssený 3. angenehm, anmuthig, unterhaltend, gratus, jucundus, suavis: utěssená knižka; 2) fein, artig, liebenswürdig, bellus, praeclarus: utěssený mládenec; nemjti žádné utěssené chwjle, keinen ruhigen Augenblick haben; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Anmuth, *f.* jucunditas, suavitas; b) - heit, Artigkeit, Lieblichkeit, *f.* pulchritudo.

Utěssjm, *fut.* il, iti, s. potěssjm.

Utěssitel, - lkyně, s. potěssitel.

Utětj, *n.* Abhauung, amputatio.

Utěžjm, *fut.* il, iti, s. wytěžjm 2).

Utichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, still, ruhig werden, conticescere; 2) sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere: wjtr utichl.

Utjerňa, y, *f.* *sl.* d. Mette, sacra antelucana, *plur.*

stando. 2) sich setzen, α) s. vsaditi se b); β) s. vsaditi se c), das Trübe verlieren, subsidere.
Wstrachugi se, *fut.* owal, owati, s. vstrassiti se.
Wstrádám, ati, s. nastrádám.
Wstranjm, *fut. ex.* il, iti, entwenden, a) stehlen, abripere, surripere, avertere, intervertere, auferre, furari; b) wegnehmen, entwenden, eripere, adimere, abripere; c) *neutr.* entfliehen, profugere.
Vstraňugi, owal, owati, vorh.
Vstrassjm, *fut.* il, iti, abängstigen, z. B. jemand, pavore conficere aliquem.
II. *rec.* vstrassiti se, sich abängstigen, se pavore conficere od. confici.
Vstrčjm se, *fut.* iti, na něčem, anstoßen, an etwas, offendere.
Vstrčka, y, *f.* s. vstrk.
Vstřjdmjm sobě, *fut.* il, iti sobě, mäßig leben, continere se a luxu et intemperantia, *Syl.*
Vstřeljm, *fut.* iti, abschießen.
Vstříhám, *fut.* al, ati, zerschneiden, discindere.
Vstříhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, abschneiden, abseco, abscindo.
Vstříhugi, owal, owati, vorh.
Wstřjkám, *fut. ex.* al, ati, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.
Wstrk, u, *m.* Anstoß, offendiculum
Wstrkadlo, a, *n.* vorh. *Com.*
Wstrkugi se, owati, s. vstrčjm se, *B.*
Wstrnu, *fut. ex.* ul, auti, beharren, permanere, manere, perstare, perseverare; *na něčem,* auf etwas, in &c. vstrnuli na myšlenkách marných, *B.* gá na tom pewně a stále sem vstrnul; 2) erstaunen, stupere, obstupescere, stupescere.

II. *rec.* v-ti se, sich erbarmen, misereri; nad někým, über jemand, alicujus.
†Wstrog, e, organon herbae, *Ber.*
†Wstrogj, *n.* organismus, *Id.*
Wstrogjm, *fut.* il, iti, s. vstrogjm: sperkowně vstrogené, *Com.*
Wstrogný 3. wohl zugerichtet? kostbar, prächtig?
Wstudjm se, *fut* il, iti, s. nastydnu.
Wstupek, pku, *m.* abgelegener Ort, secessus, latebra, *B.* b) Erker, s. pawlač, moenianum.
Wstupný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; - nost, i, *f.* - keit, *f.* - litas.
Wstupugi, owal, owati, s. vstaupjm; 2) nachstehen, geringer seyn, inferiorem esse: wdowstwj vstupuge panenskému stawu.
Wstuzenj, *n. verb.* v. vstudjm se.
Wstýchám se, *ol.* s. ostýchám se.
Wstydám, al, ati, s. vstydnu.
Wstydjm se, *fut.* ěl, ěti, sich scheuen, vereri.
Wstydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, erkalten, frigescere.
II. *rec.* v-ti se, s. vstydjm se, *B.*
Wsudek, dku, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia.
Wsussjm, *fut. ex.* il, iti, s. sussjm.
Wsuzugi, owati, s. vsaudjm.
Wswadnu, *fut.* nauti, s. swadnu.
Wswědčjm, *fut. ex.* il, iti, beurkunden, documentis firmare.
Wswita, y, *f.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.
Wsylé, besser folg.
Wsylj, *n.* s. ausylj.
Wsylowánj, *n.* Mühe, Bemühung, Bestrebung, Anstrengung, *f.* conatus, nisus.
Wsylugi, owal, owati, sich bemühen, bestreben, sich anstrengen, conari, niti, eniti; anniti, mo-

liri; b) o něco usylowati, nach etwas ringen, eniti, *B.*

Vtagjm, *fut. ex.* il, iti, verhehlen, occultare; vtagiti zuby, d. Zahnschmerzen stillen.

II. *rec.* v-ti se, schweigen, conticescere; 2) sich verbergen, sich verheimlichen, occultari, occulere se; smjchy se nemocy vtagiti, das Lachen nicht bergen, nicht halten können; 3) sich zurückziehen, retrahere se.

Vtahák, u, *m.* s. pawůznjk.

Vtahám se, *fut. ex.* al, ati, sich abarbeiten, defatigari.

Vtáhlý 3. enge, knapp, z. B. vtáhlý oděw, enge Kleider, angusta (arcta) vestis.

Vtáhnu, *fut. ex.* hl, od. hnul, hnauti, im Stande seyn zu ziehen, zu zerren, posse trahere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) *sl.* abziehen vom Lohne 2c. detrahere; 4) *neutr.* wegziehen, proficisci, abire: nepřjtel prýč vtáhnul; prwnjho dne nedaleko vtáhli, *Cyr.*

II. *rec.* v-ti se, d. Kleider stark zusammen ziehen, constringere vestem; 2) s. vtahám se; 3) sich zu sehr schwächen (in der Oekonomie, Nahrung 2c.)

Vtahowač, e, *m.* s. pawůznjk.

Vtahugi, -se, owati, s. vtáhnu, -se.

Vtantugem, *fut.* owati, *sl.* sehr plagen, durch Herumtreiben müde machen, defatigare.

Vtaulјm se, *fut.* s. taulјm se.

Vtečenj, *n.* Entfliehen, *n.* effugium, fuga.

Vtécha, y, *f.* s. potěssenj.

Vteku, (ku), *fut. ex.* vtekl, vtecy (vteck), *imper.* vtec, entfliehen, effluere, elabi; 2) entfliehen, aufugere, effugere, avolare; 3) fliehen, schnell vergehen, z. B. Zeit, fugere, labi.

II. *rec.* vtecy se, sich übereilen, praecipitanter agere: dostočný vtece se před časem, *B.* a důtklivan kečj na něho se vtekl, *Vel.* 2) - k někomu, zu jemand fliehen, seine Zuflucht nehmen, confugere ad aliquem

Vtěrač, e, *m.* der etwas abwischt, qui abstergit, detergit; 2) Lichtputzer, qui candelas emungit; 3) *sl.* s. vtěrák.

Vtěracý 1. zum Putzen gehörig, z. B. vtěracý nůžky, folg

Vtěradlo, *a, n.* Lichtputze, Lichtscheere; Lichtschneuze, *f.* forfex candelaria, *B.*

Vtěrák, u, *m.* *sl.* Handtuch, mantele, mantile, *n.*

Vtěssenĕ, *adv.* angenehm, jucunde, svaviter; 2) wohl, a) sehr, bene; b) gehörig, recht, recte.

Vtěssenj, *n.* s. potěssenj; vtěssenj očj, Augenlust, *f.* voluptas oculorum.

Vtěssený 3. angenehm, anmuthig, unterhaltend, gratus, jucundus, suavis: vtěssená knjžka; 2) fein, artig, liebenswürdig, bellus, praeclarus: vtěssený mládenec; nemjti žádné vtěssené chwjle, keinen ruhigen Augenblick haben; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Anmuth, *f.* jucunditas, suavitas; b) - heit, Artigkeit, Lieblichkeit, *f.* pulchritudo.

Vtěssjm, *fut.* il, iti, s. potěssjm.

Vtěssitel, - lkyně, s. potěssitel.

Vtětj, *n.* Abhauung, amputatio.

Vtěžjm, *fut.* il, iti, s. wytěžjm 2).

Vtichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, still, ruhig werden, conticescere; 2) sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere: wjtr vtichl.

Vtjerňa, y, *f.* *sl.* d. Mette, sacra antelucana, *plur.*

stando. 2) sich setzen, α) s. vsa-diti se b); β) s. vsaditi se c), das Trübe verlieren, subsidere.
Wstrachugi se, *fut.* owal, owati, s. vstrassiti se.
Wstrádám, ati, s. nastrádám.
Wstranjm, *fut. ex.* il, iti, entwenden, a) stehlen, abripere, surripere, avertere, intervertere, auferre, furari; b) wegnehmen, entwenden, eripere, adimere, abripere; c) *neutr.* entfliehen, profugere.
Vstrañugi, owal, owati, vorh.
Vstrassjm, *fut.* il, iti, abängstigen, z.B. jemand, pavore conficere aliquem.
II. *rec.* vstrassiti se, sich abängstigen, se pavore conficere od. confici.
Vstrčjm se, *fut.* iti, na něčem, anstoßen, an etwas, offendere.
Vstrčka, y, *f.* s. vstrk.
Vstřjdmjm sobě, *fut.* il, iti sobě, mäßig leben, continere se a luxu et intemperantia, *Syl.*
Vstřeljm, *fut.* iti, abschießen.
Vstřjhám, *fut.* al, ati, zerschneiden, discindere.
Vstřjhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, abschneiden, abseco, abscindo.
Vstřjhugi, owal, owati, vorh.
Wstřjkám, *fut. ex.* al, ati, besprützen, spargere, adspergere, conspergere.
Wstrk, u, *m.* Anstoß, offendiculum
Wstrkadlo, a, *n.* vorh. *Com.*
Wstrkugi se, owati, s. vstrčjm se, *B.*
Wstrnu, *fut. ex.* ul, auti, beharren, permanere, manere, perstare, perseverare; na něčem, auf etwas, in &c. vstrnuli na myssleňkách marných, *B.* gá na tom pewně a stále sem vstrnul; 2) erstaunen, stupere, obstupescere, stupescere.

II. *rec.* v-ti se, sich erbarmen, misereri; nad někým, über jemand, alicujus.
†Wstrog, e, organon herbae, *Ber.*
†Wstrogj, *n.* organismus, *Id.*
Wstrogjm, *fut.* il, iti, s. vstrogjm: ssperkowně vstrogené, *Com.*
Wstrogný 3. wohl zugerichtet? kostbar, prächtig?
Wstudjm se, *fut* il, iti, s. nastydnu.
Wstupek, pku, *m.* abgelegener Ort, secessus, latebra, *B.* b) Erker, s. pawlač, moenianum.
Wstupný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; - nost, i, *f.* - keit, *f.* - litas.
Wstupugi, owal, owati, s. vstaupjm; 2) nachstehen, geringer seyn, inferiorem esse: wbowstwj vstupuge panenstému stawu.
Wstuzenj, *n. verb.* v. vstudjm se.
Wstýchám se, *ol.* s. ostýchám se.
Wstydám, al, ati, s. vstydnu.
Wstydjm se, *fut.* ěl, ěti, sich scheuen, vereri.
Wstydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, erkalten, frigescere.
II. *rec.* v-ti se, s. vstydjm se, *B.*
Wsudek, dku, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia.
Wsussjm, *fut. ex.* il, iti, s. sussjm.
Wsuzugi, owati, s. vsaudjm.
Wswadnu, *fut.* nauti, s. swadnu.
Wswědčjm, *fut. ex.* il, iti, beurkunden, documentis firmare.
Wswita, y, *f.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.
Wsylé, besser folg.
Wsylj, *n.* s. ausylj.
Wsylowánj, *n.* Mühe, Bemühung, Bestrebung, Anstrengung, *f.* conatus, nisus.
Wsylugi, owal, owati, sich bemühen, bestreben, sich anstrengen, conari, niti, eniti; anniti, mo-

liri; b) o něco usylowati, nach etwas ringen, eniti, *B.*
Utagjm, *fut. ex.* il, iti, verhehlen, occultare; utagiti zuby, d. Zahnschmerzen stillen.
II. *rec.* u-ti se, schweigen, conticescere; 2) sich verbergen, sich verheimlichen, occultari, occulere se; smjchy se nemocy utagiti, das Lachen nicht bergen, nicht halten können; 3) sich zurückziehen, retrahere se.
Utahák, u, *m.* s. pawůznjk.
Utahám se, *fut. ex.* al, ati, sich abarbeiten, defatigari.
Utáhlý 3. enge, knapp, z. B. utáhlý oděw, enge Kleider, angusta (arcta) vestis.
Utáhnu, *fut. ex.* hl, od. hnul, hnauti, im Stande seyn zu ziehen, zu zerren, posse trahere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) *sl.* abziehen vom Lohne ꝛc. detrahere; 4) *neutr.* wegziehen, proficisci, abire: nepřjtel vryč utáhnul; prwnjho dne nedaleko utáhli, *Cyr.*
II. *rec.* u-ti se, d. Kleider stark zusammen ziehen, constringere vestem; 2) s. utahám se; 3) sich zu sehr schwächen (in der Oekonomie, Nahrung ꝛc.)
Utahowač, e, *m.* s. pawůznjk.
Utahugi, -se, owati, s. utáhnu, -se.
Utantugem, *fut.* owati, *sl.* sehr plagen, durch Herumtreiben müde machen, defatigare.
Utaulim se, *fut.* s. taulim se.
Utečenj, *n.* Entfliehen, *n.* effugium, fuga.
Utěcha, y, *f.* s. potěšenj.
Uteku, (ťu), *fut. ex.* utekl, utecy (utect), *imper.* utec, entfließen, effluere, elabi; 2) entfliehen, aufugere, effugere, avolare; 2) fliehen, schnell vergehen, z. B. Zeit, fugere, labi.

II. *rec.* utecy se, sich übereilen, praecipitanter agere: bosko-čný utekte se před časem, *B.* s důtkliwau řečj na něho se utekl, *Vel.* 2) - k někomu, zu jemand fliehen, seine Zuflucht nehmen, confugere ad aliquem
Utěrač, e, *m.* der etwas abwischt, qui abstergit, detergit; 2) Lichtputzer, qui candelas emungit; 3) *sl.* s. utěrák.
Utěracý 3. zum Putzen gehörig, z. B. utěracý nůžky, folg
Utěradlo, *a, n.* Lichtputze, Lichtscheere, Lichtschneuze, *f.* forfex candelaria, *B.*
Utěrák, u, *m. sl.* Handtuch, mantele, mantile, *n.*
Utěšeně, *adv.* angenehm, jucunde, svaviter; 2) wohl, a) sehr, bene; b) gehörig, recht, recte.
Utěšenj, *n.* s. potěšenj; utěšenj očj, Augenlust, *f.* voluptas oculorum.
Utěšený 3. angenehm, anmuthig, unterhaltend, gratus, jucundus, suavis: utěšená knižka; 2) fein, artig, liebenswürdig, bellus, praeclarus: utěšený mládenec; nemjti žádné utěšené chwjle, keinen ruhigen Augenblick haben; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Anmuth, *f.* jucunditas, suavitas; b) - heit, Artigkeit, Lieblichkeit, *f.* pulchritudo.
Utěšjm, *fut.* il, iti, s. potěšjm.
Utěšitel, - lkyně, s. potěšitel.
Utětj, *n.* Abhauung, amputatio.
Utěžjm, *fut.* il, iti, s. wytěžjm 2).
Utichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, still, ruhig werden, conticescere; 2) sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere: wjtr utichl.
Utjerňa, y, *f. sl.* d. Mette, sacra antelucana, *plur.*

Wtjhnu, *fut.* nauti, fortschleichen *D*

Wtjkám, al, ati, s. wteku 1.32; fliehen, a) schnell laufen, fugere; gá wtjkal, gakby mi hlawu zapálil; b) schnell vergehen, z. B. d. Zeit, fugere, labi; - ánj, *n. verb.* s. autěk.

II. *rec.* v-ti se k někomu, s. wteku.

Wtjkawý, flüchtig, leicht fliehend, fugax; -wost, i, *f.* - keit, *f.* fugacitas.

Wtjnám, ati, s. wtnu; -ánj, *n. verb.*

Wtjrák, u, *m.* Abwischhader, *m.*

Wtjrám, al, ati, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere; 2) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere; 2) putzen, das Licht, d. Nase, emungere.

Wtisk, u, *m.* s. autisk, wtiskowánj.

Wtiskač, e, *m.* Unterdrücker, Bedränggeist, *m.* oppressor.

Wtjskám, al, ati, folg.; 2) erdrükken, incumbere alicui, elidere, Job. 39, 3.

Wtisknu, *fut. ex.* kl, knauti, wtisstěn, *imper.* wtiskni, unterdrükken, bedrücken, Menschen, opprimere; b) wegdrücken, retrudere: wtjskage od toho, *Vel.* od wýpowědi králowské se wtisknauti nedali, *Id.* 2, *sl.* - se na něco, aus Noth etwas thun; - nutj, *n. verb.* s. wtiskowánj.

Wtiskowač, e, *m.* s. wtiskač.

Wtiskowánj, *n.* Bedrückung, Unterdrückung, *f.* defraudatio, oppressio, *B.*

Wtiskugi, owati, s. wtjskám.

Wtissenj, *n.* Beruhigung, Besänftigung, Stillung, Stille, *f.* placatio, tranquillatio, sedatio, repressio.

Wtissjm, *fut. ex.* il, iti, ssen, beruhigen, besänftigen, z. B. einen Zornigen rc. placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; ist es soviel als stillen, so steht auch sedare, reprimere, coercere &c.

II. *rec.* v-ti se, s. wtichnu.

Wtisstěnj, *n.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* adflictio, res tristes.

Wtisstěný, *part. pass.* v. wtisknu.

Wtjt, wtjti, s. wtnu.

Wtkám, *fut.* al, ati, *al.* ergreifen, anfassen, prehendere, apprehendere, arripere; 2) *sl.* s. tkám.

Wtkáwám, al, ati, *fr.* vorh.

Wtlačjm, *fut. ex.* il, iti, unterdrücken, supprimere.

Wtlaukám, al, ati, wegschlagen, abschlagen, z. B. ein Stück, decutere.

Wtluku, *fut. ex.* wtlaukl, wtlaucy, wtlučen, *imper.* wtluc, s. vorh. 2) todt schlagen, zu Tode schlagen, feriendo, verberando necare; 3) zerstoßen, z. B. Gewürz, contundere.

Wtnu, *fut. ex.* wťal, wtjti (wtnauti), *part. pass.* wťat, *imper.* wtni, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere; auch, wenn es unten geschieht, succidere, subsecare.

Wtonu, *fut.* ul, auti, versinken, z. B. lodj wtonula, das Schiff ist versunken rc. mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* s. wplynu.

Wtopenj, *n. verb.* Ertränken, *n.*

Wtopjm, *fut. ex.* il, iti, ertränken, ersäufen, mergere, submergere.

II. *rec.* v-ti se, ertrinken, ersaufen, z. B. Menschen, Saat, Getreide, in aqua perire, mergi.

Wtrácenj, *n.* Ausgeben, Zehren, *n.* expensae, consumtio.

Vtrácým, el, eti, s. vtratjm; b) ausgeben, zehren, expendere, consumere; w vtrácenj staupým býti; staupě vtraceti, *Syl.*

Vtrápený 3. *part.* abgekränket, abgehärmt, moerore confectus.

Vtrápjm, *fut.* iti, en, abkränken, abquälen, moerore conficere.

II. *rec.* v-ti se, sich abkränken, sich abhärmen, abgrämen, moerore conficere se od. confici.

Vtratjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. vtrácým b); marně vtratiti, verschwenden, z. B. Geld, prodigere, dilapidare, effundere; 2) hinrichten, tödten, als eine Strafe, supplicio afficere.

Vtratné, ého, *n.* Zehrpfennig, *m.* viaticum.

Vtrausým, *fut.* yl, yti, verstreuen, spargere; 2) s. trausým 2).

Vtráwjm, *fut.* iti, s. vtrácým b), *B.*

Vtreych, u, *m.* Arsenik, *m.* arsenicum, Operment, *n.* Kupferrauch, *m.* auripigmentum.

Vtrhač, e, *m.* s. pomluwač.

Vtrhačný 3. bess. vtrhawý.

Vtrháček, čka, bess. vtrhač.

1. Vtrhám, *praes.* al, ati, někomu, s. pomlauwám.

2. Vtrhám, *fut. fr.* ati, s. natrhám.

Vtrhánj, *n.* Verleumdung, *f.* -na cti, Ehrabschneidung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.

Vtrhawý 3. verleumderisch, obtrectatorius, criminatorius, auch criminosus.

Vtrhnu, *fut.* hl, hnauti, abreißen, etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere; 2) abpflücken, z. B. eine Blume etc. carpere, decerpere; 3) abbrechen, a) sobě vtrh. sich etwas abbrechen, z. B. an der Speise, fraudare se victu suo, auch se, od. genium suum; swé hubě vtrh., sich es seinem Munde abdarben, sich nichts zu gute thun, defraudare genium; b) abziehen, vermindern, z. B. an der Zahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. 4) někomu, s. pomlauwám

II. *rec.* vtrhnauti se, abreißen, (*neutr.*) avelli: vtrhl se kámen s hůry, *K.*

Vtrhugi, - se, owati. vorh.

Vtrmácým se, *fut.* el, eti, sich abarbeiten, abstrapaziren, abrakkern, defatigari.

Vtroba, y, *f. ol.* Eingeweide.

Vtrpenj, *n.* Leiden, *n.* z. B. vtrpenj Krystowo, das Leiden Christi, Christi perpessio malorum (passio Christi); 2) s. autrpnost.

Vtrpjm, il, iti, leiden, perpeti, tolerare; poddanj neywjc v. trpěli, *K.* nic gim o to nerjkeg, nechcessli od nich vtrpěti, *K.*

Vtrpnost, s. autrpnost.

Vtrpný 3. widrig, adversus, acerbus: buď vtrpné, buď pohodlné, *K* üblicher 2) criminal, peinlich, den Hals betreffend, capitalis, auch criminalis; vtrpná pře, s. pře; v-né práwo; 3) s. autrpný 1).

Vtru (tu), *fut.* vtřel, vtřjti, s. vtjrám; 2) abreiben, reiben, zerreiben, z. B. Farbe etc. terere, conterere; 3) vtřjti len, den Flachs brechen, - frangere.

Vtrussugi, owati, s. vtrausým.

Vtržek, žku, *m.* s. vgma 1); 2) das gelöste Geld, aes acceptum.

Vtržjm, *fut. ex.* il, iti, s. vtěžjm.

II. *rec.* v-ti sobě, s. vhonjm sy.

Vtržka, y, *f.* s. vtrhánj.

Vtuchlý 3. erloschen, exstinctus, vtuchlý oheň, *K.* b) veraltet, obsoletus.

Vtuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, er-

löschen, veraltern, gleichsam absterben, exstingui, exolescere, aboleri: vtuchl, popkesstál plamen, *K.* ctnosti starých vtuchly, *Vel* zpráwa povtuchla, *Id.* nařjzenj toho práwa vtuchlo, *Id.*

†Vtulný 3. s. aulisný.

Vtunu, *fut.* nul, nauti, s. vtonu? od přjlissných dessťůw semena obilj w zemi docela vtunau neb wyhynau, *Vel.*

Vtutlám, *fut. ex.* al, ati, verhehlen, vertuschen, unterdrücken, celare, occultare, tegere, supprimere.

Vtužjm, *fut.* il, iti, (folg. a).

Vtwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, befestigen, firmare, roborare; b) bekräftigen, bestätigen, erhärten, affirmare, confirmare.

Vtwrzený 3. *part.* v. vorh.

Vtwrzugi, owati, s. vtwrdjm.

Vwábjm, *fut.* il, iti, ablocken, hinweglocken, abducere.

Vwáděnj, s. vwedenj.

Vwadlý, - lost, s. swadlý 1).

Vwadnu, s. swadnu.

Vwaha, y, *f.* bess. vwáženj.

Vwal, u, *m. obs.* s. auholj.

1. Vwáljm, *fut. fr.* el, eti, *sl.* vwalám, ati, auswirken, ausfneten, durcharbeiten, subigere, depsere; 2) s. vsspinjm; - lenj, *n. verb.*

2. Vwaljm, *fut. simpl.* il, iti, im Stande seyn zu wälzen, posse volvere; 2) na se, na někoho, zuziehen, wälzen, Ursache seyn, daß jemanden ein Übel widerfahre, contrahere, conflare: něčj nenáwist, břemeno ꝛc. na se vwaliti.

Vwařiwý 3. leicht kochbar.

Vwařjm, - se, *fut.* il, iti, s. wařjm.

Vwarugi, *fut. ex.* owati, behüten, bewahren, tueri, servare; 2) verhüten, praecavere, avertere: - roztržitosti, *Vel.*

II. *rec.* v-wati se, *reg. gen.* vermeiden, evitare, devitare.

Vwázenj, *n.* s. vwodenj.

Vwáženj, *n.* Erwägung, *f.* consideratio, reputatio.

Vwáži u. vwjži, *fut.*, vwázal, vwázati, vwázán, *imper.* vwaž, anbinden, durch Binden befestigen, alligare, deligare, devincire.

II. *rec.* v-zati se, w něco, etwas in Besitz nehmen, recipere, possessionem adire: Cyrus se vwázal w ty pewnosti, *Cyr.* w grunt se dědičně vwázal, *Pr.* - w králowstwj se vw., das Königreich antreten.

1. Vwážjm, *praes.* eti, s. vwezu 2).

2. Vwážjm, *fut.* il, iti, *reg. acc.* erwegen, perpendere, expendere, auch considerare, reputare.

Vwáznu, *fut. ex.* zl, znauti, stecken bleiben, z. B. im Moraste, haerescere; vwázl za pás, a tak wisel, *Com.*

Vwazugi, owal, owati, s. vwáži.

Vwažugi, owati, s. vwážjm, *fut.*

Vwedenj, *n.* Hineinführung, gehend, inductio; b) Einleitung, *f.* introductio.

Vwedu, *fut.*, dl, vwesti, vweden, hinein führen, gehend, introducere, inducere; b) einleiten, introducere; we dsky vwesti, einschreiben, inscribere, tabulis inferre; w zwyk a zkussenj sy něco vwesti; do Czesstiny vwesti, etwas in's Böhmische übersetzen; w pořádek vwesti, s. pořádám 2); něco na někoho vwesti, einem etwas zuziehen; s. auch spis.

Vwěřjm, *fut. ex.* il, iti, glauben; někemu, etwas für wahr halten, credere rem; někomu něco vw., einem etwas glauben, credere alicui aliquid; 2) borgen, auf Borg geben, z. B. Waren, credere merces, s. půgčjm, *Syl.* vwěřili gj kdo co, *Vel.*

II. *rec.* v-ti se, na auwěrek wzýti, borgen, mutuari, *D.*

Vwězi, *obs.* s. vwázi.

Vwezu, *fut. ex.* zl, zti, im Stande seyn zu führen (fahren), posse vehere; 2) wegführen, zu Schiffe, zu Wagen, avehere.

Vwidjm, *fut.* ěl, ěti, s. vhljdám.

Vwigi, *fut.* vwiti, s. wigi.

Vwjgjm, il, iti, vorh.

Vwinjm, *fut. ex.* il, iti, z něčeho, beschuldigen, accusare, criminari; b) verklagen, accusare, vocare in jus: vwinil ty zrádce, *B.*

Vwjtám, *fut.*, al, ati, (feyerlich) bewillkommen, empfangen, salutare: král od stawů slawně vwjtán, *Vel.*

Vwjznu, *fut.* zl, nauti, s. vwáznu.

Vwod, u, *m.* s. vwedenj.

Vwodjm, *praes. & fut.* iti, s. vwedu

Vwoljm, s. přiwoljm, swoljm.

II. *rec.* v-liti se, vorh. sich antragen: vwolil se dlužnjk wěřiteli w pokutu, *Pr.* w to se vwolugi, že sám chcy rc. *Pr.*

Vwozhřenec, nce, *m.* s. sopliwec.

Vwozhřený, rotzig, mucosus.

Vwozugi, owati, s. vwodjm.

Vwozým, *fut. fr.* il, iti, s. vwezu 2); 2) s. vssjpinjm.

Vwrem, vwreti, *sl.* garkochen.

Vwrhu, vwržeš, *fut. ex.* vwrhl, vwrcy, vwržen, *imper.* vwrz, werfen, stürzen, jacere, praecipitare; -někoho w bjdu; -na někoho břemeno, eine Bürde aufladen, onus imponere.

Vwrženj, *n. verb.* v. folg. vwrženj na wodu, missio manus in aquam, *Dur. B. Slav. I.* 228.

Vwrznem, *fut.* zl, (zol), nauti, *sl.* s. vklauznu, sich wegstehlen.

Vwundám, *fut.* abstrapaziren?

Vz od. vž, *ol.* s. haužew, vzel.

Vzamykám, *fut.* al, ati, alle Thore, Thüren verschließen, versperren, omnes januas, portas, occludere.

Vzdrjm, iti, *sl.* rösten, frigere.

Vžas, s. aužas.

Vžaslý 3., entsetzt, erschrocken, territus, trepidus; 2) erstaunt, obstupefactus, stupens; -lost, i, *f.* Entsetzen, *n* horror; b) Erstaunen, *n.* stupor.

Vžásnu se, u. vžasnu se, *fut.* ásl, u. asl se, ásnauti, u. asnauti se, sich entsetzen, horrescere, cohorrescere, obstupescere; 2) erstaunen, stupere, obstupescere; - nutj, *n.* s. vžaslost.

Vzawjrám, *fut. ex.* al, ati, alle Thüren, Fenster rc. zumachen, zusperren; omnes januas, &c. claudere, praecludere.

Vzda, y, *f.* Zaum, *m.* z. B. des Pferdes, frenum, habena; w vzdu pogjti, den Zaum anlegen, injicere frenum, z. B. equo; na vzdě držeti, im Zaume halten, cohibere, coërcere, frenare; fig. pustiti vzdu y otěž libostem těla, *Syl.*

Vzdář, e, *m.* s. řemenář.

Vzdenica, y, *f. sl.* s. ohlawka.

Vzdjm, il, iti, aufzäumen?

Vzdrawjm, *fut. ex.* il, iti, heilen, sanare.

Vzdrawugi, owal, owati, vorh.

Vzek, *abstr. ol.* s. auzký.

Vzel, *gen.* vzlu, Knoten, der geknüpft wird, z. B. eines Fa-

dens, nodus; 2) Bündel, n. fascis, sarcina; 3) sl. z. B. uzel mauky, soviel als in ein Taschentuch u. drgl. gebunden werden kann.

†Uzelnjk, a, m. žjžalowý, Insektenknotenwurm, gordius insectorum, P.

†Uzemj, n. Parterre, n.

Uzenák, e, m. Selcher, Fleischselcher, suffumigator (carnium); - ćka, y, f. - inn, f. - trix; - ćský 3. - stwj, Fleischselcherey.

Uzenj, n. verb. v. udjm.

Uzenina, y, f. Selchfleisch, geräuchertes Fleisch, caro infumata.

Uženu, fut. uhnal, uhnati, das Vieh wegtreiben, abigere; 2) s. schwátjm, müde treiben.

II. rec. uhnati se, s. unawiti se, 6).

Užernjk, a, m. (sl.) s. lichewnjk.

Užerný 3. sl. gewinnsüchtig.

Užeru, užral, užrati, reg. gen. anfressen, adedere, edendo deminuere; 2) reg. acc. abfressen, trop. z. B. das Herz ꝛc. exedere, conficere &c.

Užest, ol. s. užaslost.

Užjarjm, fut. sl. s. užárjm.

Užigi u. užiwu, fut., užil, užiti, reg. gen. genießen, a) mit Nutzen od. Vergnügen haben od. besitzen, frui: pokoge užiti; b) essen, vesci, edere: gá té husy málo užigi.

Užilý 3. nicht karg gegen andere, gastfrey, wohlwollend, liberalis, non malignus; - lost, i, f. Wohlwollen, m. Gastfreyheit, liberalitas, hospitalitas.

Užina, y, f. s. aužina; 2) enger Paß im Gebirge, fauces: w užině těch hor se postawili, Com. 3) Erdzunge, f. isthmus, Lesch.

Užjrám, al, ati, s. užeru.

Užitečný 3. nützlich, nutzbar, utilis; - ně, adv. - iter; - nost, i, f. - keit, - keit, f. - litas.

Užitek, tku, m. Nutzen, m. utilitas, fructus, usus, commodum.

Užjwám, al, ati, part. pr. pl. užiwauce, K., reg. gen. nützen, a) gebrauchen, Gebrauch machen, benützen, uti, usurpare; b) genießen, frui; 2) zle užjwat, mißbrauchen, abuti, z. B. re; 3) einnehmen, z. B. Arzney, sumere: keychawka může se do těla beze škody užjwati, Vel.

Užjwánj, n. Gebrauch, m. usus; zlé užjwánj, Mißbrauch, abusus: 2) Einnehmen, z. B. der Arzneyen, usus.

Užjwatel, e, m. Nutznießer, usuarius, Pr. - lkyně, f. - inn, f - ria.

Užiwenj, Ernährung, sustentatio

Užiwjm, fut. ex. il, iti, im Stande seyn zu ernähren, posse sustentare, nutrire, alere.

II. rec. u-ti se, im Stande seyn, sich zu ernähren, se sustentare, alere, nutrire.

†Uzkolistý 3. schmahlblätterig.

Uzljček, čku, m. dim. Knötchen, n. nodulus; 2) Bündelchen, Päckchen, n. fasciculus.

Uzljk, u, m. ein kleiner Knoten, nodulus; 2) kleines Pack, fasciculus.

Uzljm, il, iti, Knoten machen, nodare, Syl.

Uzlowatý 3. knotig, voller Knoten, nodosus; - tost, - keit, - sitas.

Uzmoljm, fut. il, iti, vollends völlig zermantschen.

Uznalý 3. erkenntlich, gratus, memor; - lost, i, f. - keit, f. gratus animus.

Uznám, fut. ex. al, ati, án, erkennen, a) für etwas erkennen od. halten, cognoscere, agnosce-

re aliquem, z. B. als König, za krále, regem; b) einsehen, finden, befinden, sehen, agnoscere, cognoscere; c) zugestehen, einräumen, für wahr halten, agnoscere, concedere; d) Urtheil sprechen, decernere, sententiam ferre, pronuntiare, judicare; wznám, wznáwám za dobré, für gut finden, genehm halten; -áwám, al, ati, fr.

Wznánj, n. verb. v. vorh.

Wzralý 3. reif, gereift, maturus; fig. wzralý traup; - lost, i, f. Reife, f. - ritas.

Wzkjm, fut, el, eti, s. wyhljdám.

Wzučký 3. dim. sl. sehr schmahl.

Wž, adv. sl. schon, jam.

Wžwádám, fut. ati, s. wžweykám.

Wžweykám, fut. al, ati, zerkauen, mandere, mandendo, (manducando) comminuere; -ánj, n. Zerkauung, f. manducatio.

Wžugem, fut. wžil, wžwati, vorh.

W.

W, vor mehrern Mitlautern we, z. B. wedne, praepos., auf d. Frage wohin? mit dem Akkus., u. auf d. Frage wo? worinn? mit dem Lokal, in, in: we gméno, im Namen, in nomine; wiž gest w chlebě, w nj rc. er hat sich an das Brod gemacht; w čas, zeitlich, mature, K. we přj býti; we psech pohřbený. Es wird zuweilen nachgesetzt, also: w tom we wssem, K. mluwil, psal w tato slowa, - mit diesen Worten; s. auch den, noc, prawda, wylěwat se rc.

II. In der Zusammensetzung: ein, herein, hinein, herauf, hinauf.

Wáběnj, n. Lockung, Anfechtung, f. Anlocken, n. allectatio.

Wábik, e, m. Locker, Anlocker, allector; - čka, y, f. - inn, - trix.

Wábjk, u, m. sl. Lypt. Lockpfeife, f. fistula aucupatoria.

Wábjm, il, iti, locken, herzulocken, anlocken, herzureizen od. rufen, allicere, allectare.

Wábně, adv. lockend.

Wábnj 1. u. wábný 3. lockend: wábnj pták, folg. -bná pjsstalka, s. wábjk.

Wábnjk, a, m. sl. Lockvogel, m. illex.

Waček, čku, m. Wattsack, m. bulga, pera, vidulus; 2) sl. Tasche, Ficke, f. s. kapsa.

Wáčka, wáčzka, y, f. sl. s. auwod 2)

Wačkář, e, m. Wattsäckmacher; - řka, y, f. - inn, f. &c.

Wáclaw, a, m. Wenzel, Venceslaus.

Wáclawka, y, f. honcule, Herbstschwamm, fungus autumnalis.

Wacow, a, m. u. Wacowo, a, n. d. bischöfl. Stadt Waßen (Waißen), in Ungarn, Vacium.

Wačssj, sl. s. wětssj.

1. Wada, y, f. Fehler, m. Gebrechen, n. vitium, mendum.

2. Wáda, y, f. Zank, m. lis, rixa, jurgium, contentio, litigium; - dka, y, f. dim.

Wadj, ilo, iti, impers. cum dat. pers. ein Gebrechen haben, vitio, vitiis laborare; b) s. překážj, sskodj: to nic newadj, das schadet nichts, nil obest.

Wadil, a, m. Zänker, a) der zankt, rixator; b) der gern zankt, litigiosus, rixosus; - lka, y, f. - trix, rixosa, jurgatrix.

Wadjm, il, iti, někoho s někým, zum Zanken anhetzen, concitare aliquem ad rixam; gedny s druhými kruhuge a wadj, K.

Wadjm se, il, iti, zanken, litiga-

re, rixari, jurgare; s někým, mit jemand, cum aliquo; sich od. unter sich, inter se; -jwám se, al, ati, fr.

Wadiwý 3. s. swarliwý.

Wadnu, dl, dnauti, verwelken, flaccescere, marcescere.

Wadný 3. fehlerhaft?

Wádrle, wadrlátko, a, n. Fächer der Frauenzimmer, flabellum, D.

Wádzám, al, ati, sl. eine Wöchnerin einsegnen, introducere.

Wagčák, a, m. sl. s. Hyjssk.

Wagečko, a, n. dim. Eylein.

Wagečnjk, u, m. Eyerstock, m. ovarium, D. 2) Eyerkuchen, m. intritum ex ovis et lacte, R.

Wagečný 3. d. Eyer betreffend; skořjpka wagečná, Eyerschale, f. testa ovi; bjlek wagečný, Eyweiß, n. album ovi, albumen; žlautek wagečný, Eyerdotter, n. vitellus; wagečná čárka, Eystrichlein, n. (Schreibkunst.) P.

Wagjčko, a, n. s. wegečko.

Wagko, a, n. sl. s. wagjčko.

Wáh, u, m. der Fluß Wag, f. in Ung. Vagus.

Wáha, y, f. Wage, f. a) zum Wiegen, libra, statera, trutina. b) am Himmel, libra, jugum. c) am Wagen (aber nur plur. wáhy), jugum; 2) Schwengel, Brunnenschwengel, tollena. 3) s. zdwažj; 4) sl. Gewicht n. pondus: dukát nemá wáhy; s. auch senný.

Wáhám, al, ati, säumen, zaudern, morari, cunctari, cessare.

Wahan, u, m. (v. wáha), sl. Wagschale, lanx. 2) s. ořjn. b) (Nitr.); -něk, u, m. dim.

Wáhawý 3. langsam, zauderhaft, tardus, lentus, K. -wě, -de, -te; -wost, i, f. -keit, -tigkeit, -ditas.

Wak, u, m. Wattsack, m. bulga, pera, vidulus; wak v sedla, Satteltasche, f. pera sellaris. hippopera; wak na broky, Schrottbeutel m.

1. Wal, u, m. Sturz, Antrang, m. impetus; welikým walem a swěřenjm naň se obořili; s. auch walem; 2) Schanze, f. vallum, agger munimentum, Cyr.; walem obehnati, schanzen, verschanzen, vallum ducere, B. 3) Walzholz in der Mühle, cylinder (auch russ. wal; 4) Woge, f. ?? Jungm.

2. Wál, u, m. Wirkbrett, n. Wirktisch, m. tabula pistoria. 2) s. wálec.

Walach od. Wallach. a, m. Wallach, a) einer aus der Wallachey, Vallachus; b) ein verschnittener Hengst, canterius, equus castratus; 2) Schäfer, m. opilio; 3) das Gestell der Hürden, im Bräuhause; 4) s. lenoch? D.

Walachy, pl. (auch Walachye, f.), d. Wallachey, Vallachia: w Walassjch, Kram.

Wálam, ati, sl. das Brod walken.

Wálanice, od. -čka, y, f. sl. ein Tuch auf den Brodkorb beym Backen auszubreiten.

Walaský 3. wallachisch, Vallachicus. 2) Schäfer -; walaské owce, sl. d. langhaarigen Schaafe; walaské sukno, grobes (weißes) Tuch; -sky, adv -ce.

Walasska, Wallasska y, f. Wallachinn, f. Vallacha. 2) des Schäfers Weib, uxor opilionis; 3) od. walasstice, sl. Schäferart, f. Handbeil, n. securis opilionum.

Walaur, u, m. s. kolkárna, D.

Walausy, *pl.* Knebelbart, Schnurbart, *m.* mystax, *m.*
Wálček, -wáleček, čku, *m. dim.* v. wálec.
Walcha, y, *f.* Walkmühle, *f.* mola fullonica, auch blos fullonica.
Walchář, e, *m.* Walker, Walkmüller *m.* fullo.
Walchugi, owal, owati, walken, subigere; 2) meistern, durch d. Hechel ziehen, perstringere: walchowati saudy Božj, *K.* mé wssecky wěcy walchugj a přewracegj, *K.*; práwa falssowati, walchowati, *Vel.*
Wálčjm, il, iti, s. bogugi.
Wálčiwý, 3. kriegsüchtig, bellicosus, -wost, i, *f.* Kriegsucht, *f.*
Wálcowni 1. Walzen-, Rollen-: w. prkénka, *K.*
Waldyně, seine gewiße Speise, *Haj.*
Wálec, lce, *m.* Rolle, Walze *f.* cylindrus; Wirkholz, *n.* Walker, *m.*
Walečka, y, *f.* Schwellege?
Wálečnj 1. s. wálečný, *Cyr.*
Wálečnjk, a, *m.* -nice, s. bogownjk, -nice, Krieger, -inn. *f.*
Wálečný 3. Kriegs-, bellicus, militaris; wálečná přjprawa, Kriegsrüstung, apparatus bellicus; w-ný lid, Kriegsvolk, *n.* Kriegsvölker, copiæ militares, auch blos copiæ, exercitus.
Waledykugi, owal owati, *sl.* Abschied nehmen, valedicere.
Wálek, lku, *m.* s. wálec. 2) lange, runde Bauziegel v. Koth.
Walem, *adv.* stürzend, haufenweise: walem se k němu lid hrne, *Vel.* pogednau a gako walem k zahynutj přicházegi, *Id.*
1. Wáljm, el, eti, *fr.* v. waljm, wälzen, volvere, volutare: koho gme, toho wálj w nawy-

klostech zlých bez konce, *Com.* 2) wirken, kneten, depsere, subigere. 3) mangen, (mandeln), lævigare machina lævigatoria: sukna wáleti, *D.* 4) (*ol.*) s. wálčjm.
II. *rec.* wáleti se, sich wälzen, volutari, volvi, volutare se: na pecy se wáleti; moře se wlnami wálelo, *Com.*
2. Waljm, il, iti, wälzen, volvere, volutare.
II. *rec.* waliti se, sich wälzen, volutari, volvi; 2) zuströmen, v. vielen: do domu haufem se walj, *B.*, bog se na něg walj, *K.* -těžké wálky, *Com.*
Wálka, y, *f.* Krieg *m.* bellum.
Walkugi, owati, *sl.* s. mandlugi.
Wálky, *pl.* s. otýpky? Bündeln.
Wallach, s. Walach.
Walnj 1. massiv, vastus: walnj a poslednj sklep (na hradě Pražském), *Vel.* 2) was in Massa geschieht, s. hlučný, hromadný: walnj, hlučný sněm, *Dal.* walnj sněm, *Vel.* walné wogsko, *Ruk. Kr.* wlasti walné, *Id.* weliký a walnj mor, *K.* -ně, *adv.* catervatim, valde: walně otjká, *Cyr.* walně naň přiklopotaly djwky, *Haj.* slusy hlawy do hrdla a do ust sylněa walně padagj, *Vel.* haufně a walně sebe hubj lidé, *Id.* neywalněgi lichwj ti, *Id.* to nenj tuze walně, das ist nicht besonders tüchtig.
Walný 3. vorh. wálný werk? *Puchm.*
Wálow, u, *m. sl.* s. hrant.
Wálowec, wce, *m. sl.* Hemmschuh, *m.* lignum retinens, sufflamen.
Waly, u, *m. pl.* s. wal, Schanze.
Wandali aneb Srbi, *Vel.* k. 610.

Wandr, u, m. s. paut. 2), u. folg. K.
Wandrowka, y, f. sl. Wanderschaft f. peregrinatio.
Wandrowná, é, f. sl. folg.
Wandrownice, f. s. kurwa, Syl.
Wandrugi, owati, s. putugi.
Wandrownjk, a, m. Wanderer, viator; -nice, f. -trix, Syl.
Wané f. s. wanna, Badwanne, D.
Waněk, ňka, m. s. Wáclaw, Vel. s. auch porabiti se.
Wánj, n. Wehen, n. flatus.
Wanička, y, f. dim. Kumpf m. Kumpen.
Wanna, y, f. Wanne, f. labrum Syl.
Wánoce f. plur. genit. wánoc, dat. wánocům, Weihnachten, festum natale Christi.
Wánočnj 1. Weihnachts-; w-nj swátkowé Weihnachtsfest, vorh.
Wánočnice, f. Strițel, m. panis oblongus, triticeus.
Wantroky, plur. s. hrant.
Wanu, fut. nauti, s. powanu.
†Wanylnjk, u, m. zrost. vanilla.
Wápenatý 3. s. wápenitý.
Wápenice, f. Kalkhütte, f. Kalkofen, m. calcaria, fornax c-ria.
Wapenjk, a, m. Kalkbrenner, calcarius.
Wápenjm, il, iti, kalken, D.
Wápenitý 3. kalkartig, kalkicht.
Wápenka, y, f. Kalkwasser, n. aqua calcaria, D.
Wapenný 3. wápený, den Kalk betreffend, calcarius; w-ný kámen, Kalkstein; -ná zemé rc.
†Wápnatěnka, y, f. gorgonium (fos.)
Wápno, a, n. Kalk, m. calx; nehaſſené wápno, ungelöschter Kalk, calx viva; haſſené w. gelöschter Kalk, calx extincta od. macerata; w. haſyti, Kalk löschen, calcem exstinguere od. macerare; w. páliti, Kalk brennen, coquere calcem.
War, u, m. Gebräude, n. einmahliges Brauen, Sud, m. coctura cerevisiæ; 2) Sprudeln des Wassers, bullitus aquæ, Durich. 3) ol. s. parno, wřelost.
Wára, y, f. sl. s. wařiwo 2).
Wařecha, y, f. mor. s. wařeka.
Wařečka, y, f. dim. v. wařeka.
Wařečnj 1. (v. wárka), Brau-, z. B. práwo, řád, D.
Wařeka, y, f. Kochlöffel, Schaumlöffel, m. ligula, trulla.
Wařenj, n. Kochen, n. coctio. 2) Gemüs, Gemüse, n. obsonium, Com.
Wařený 3. gesotten, elixus.
Wařeſſka, y, f. dim. s. wařečka.
Warhanář, e, m. Orgelbauer, effector organorum (spiritalium); -řka, y, f. des Orgelbauers Frau, uxor effectoris organorum; -ſtwj, n. d. Orgelbaukunst, ars construendorum organorum; -ſký 3. rc.
Warhanjk, a, m. Organist, Orgelspieler, organoedus; -nice, s. -inn, f. uxor org-di.
Warhánky, pl. dim. v. folg.; warhánky prsnj, Brustpositiv, m. pars pectoralis organi. 2) od. záhyb, Eselsohr, n. in Büchern, sinus. 3) Feuerzüge im Bräuhause, spiramenta ignis.
Warhany, f. pl. Orgel, f. das bekannte musik. Instrument, organum od. organum spiritale (pneumaticum.)
Wařič, e, m. Sieder, coctor; wařič soli, Salzsieder, m. salinator od. coctor salis.
Wařička, y, f. Köchinn, f. coqua. 2) (beſſ. wařečka,) Kochlöffel, m. ligula, rudis.

Wařjm, il, iti, kochen, (*active*), z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fische rc. coquere, elixare. 3) brauen, coquere (cerevisiam.)
II. *rec.* wařiti se, kochen(*neutr*), sieden, Wasser rc. fervere, æstuare.
Warito, *ol.* ein musik. Instrument (vgl. βαρβιτον?) *Ruk. Kr.*
Wařiwo, *a, n.* s. waření, Hülsenfrucht, *f.* legumen, *D.* 2) *sl.* jede gekochte Speise, ferculum.
Wárka, *y, f.* Brauen, Gebräu, *n.* coctio (cerevisiæ.)
Wárnjk, u, *m. sl. Lypt.* s. hrnec.
Warowčjk, *a, m. sl.* Hüter, z. B. Obsthüter, custos; -čice, *f.* -inn *f.*
Warowčiwý 3. *sl.* s. schránliwý.
Warowkyně, *f. sl. f.* s. pěstaunka.
Warta, *y, f.* s. stráž.
Wartugi, owati, s. stráž držjm, *K.*
Warugi, owal, owati, s. ostřjhám, z. B. owoce, Obst hüten, custodire; 2) meiden, weichen, declinare: warug s cesty, gehe aus dem Wege, decede de via, *Syl.*
II. *rec.* w-wati se, *reg. genit.* meiden, vitare, devitare; 2) sich hüten, cavere sibi.
III. *rec.* warowati sobě od. sy, *sl.* aufbewahren, sparen, parcere, custodire: warug sy, budeš mjt.
Wary, ů, *m. plur.* warme Bäder, thermae; 2) *sl. adv.* s. zdaž, snad: wary ste blázen!
Wáš, wásse, wásse, euer, euere, euer, vester, vestra, vestrum.
Wassek, sska, *m.* s. Wáclaw.
Wássen, ssně, *f.* s. náružiwost.
Wassjček, čka, *m. dim. v.* Wassek.
Wassinec, nce, *m.* einer v. euern Leuten, aus euer Nation rc. vestus.
Wassinský 3. *sl.* was euch gehört.
Wássniwý 3. s. náružiwý.
Wassnost, i, *f.* (wáš-most, Wasse milost? *Jungm.*) ein Titel: Ew. Ehrwürden, *D.* Wassnost Pane, Ew. Gestrenge.
Wassnostiný? z psanj Wassnostinébo, *'Zerot.*
Wát, wáti, s. wégi.
Watawa, *y, f.* Watawa, ein Fluß im Prach. Kr. Watawa.
Wateň, *ol.* d. weibl. Scham, vulva.
Wáti, wehen, s. wégi.
Watka, *y, f.* Zuggarn, *n.* verriculum, funda.
Watra, *y. f. sl.* ein Haufen Feuer; *illyr.* watra, Feuer.
Watrál, *a, m. sl.* Keule, Schäferkeule, *f.* fustis.
Watrjm, il, iti, Feuer im freyen Felde machen, ruri ignem excitare.
Watrščj, *n.* rožbj, Kniebusch, *D.*
Watršek, šku, *m.* rožbj, Kröpel, Kropf, *m. D.*
Wawra, *y, m.* Lenzel, Laurentius.
Wawraus, *e, m.* vorh.-aussek, sska, *m. dim.*
†Wawřjn, u, *m.* (*pol.*) s. bobek 1).
Wawřinec, nce, *m.* Lorenz, Laurentius.
Wawrusse *f.* ein Weibsnahme.
Waz, u, *m.*, *sl. pl.* wazy, Genick *n.* cervix; 2) d. rothe Rüster, ulmus ptelea, *Linn.*, *sl.* auch brest, *russ.* waz.
Wazač, *e, m.* Garbenbinder, etwa manipularius; 2) (knih.) s. knihwazač.
Wazačý 1. z. B. wazačý gehla, Stricknadel *f.* acus textoria, *D.*
Wazák, u, *m.* lano, Seil, *n.* womit man d. Ochsen (in der Schlachtbank) anbindet, restis.

-nost, i, f. -keit, f. gratitudo; b) Annehmlichkeit, suavitas, gratia, jucunditas.

Wděk, (sl. wďak), z. B. učiniti, Gefallen erweisen, gratum facere alicui; wděk neb newděk, s. wol neb newol, unter woljm, s. auch zawděk.

Wdělám, fut. ati, hinein machen, hinein bringen, z. B. Stein.

Wdolek, lku, m. mor. & sl. (snad že ge do důlkowatého křjnožnjka legj.) Talke, f. eine Mehlspeise, D. R. s. auch dolky.

Wdowa, y, u. wdowice, f. Wittwe, Wittfrau, f. vidua.

Wdowák, e, m. Hurenjäger, der den Wittwen nachjagt, D.

Wdowec, wce, m. Wittwer, Wittmann, m. viduus.

Wdowička, y, f. dim. v. wdowa.

Wdowský 3. Wittwen-, vidualis.

Wdowstwj, n. Wittwenschaft, Wittwenstand, m. viduitas, B.

We, s. w.

Webrati se, s. wberu se.

Wěc, gen. wěcy, f. Sache, f. res; wěcy z dřjwj, Holzwerk, n. opera lignea; wěcy saukenné aneb lněné, K. 2) Gang, m. (Bergw.) vena: prawá wěc, grader Gang, vena recta; přjčnj (křjžowá) wěc, vena transversa; s. auch ssarowá ž.

Weč (für w co), worinn, in was, quo, in quid, in quam rem &c. bj brome, wssak máš weč! Žal.

Wece, verb. def. sagt, inquit.

Wečer, a, m. Abend, m. Abendzeit, f. vesper, vesperus, vespera, tempus vespertinum; wečer, (wečjr), v wečer, s wečera, abends, am Abend, vespere od. vesperi; k wečeru, k wečerau, pod wečer, okolo wečera, gegen Abend, ad vesperam, ad vesperum; sstědrý wečer, s. sstědrý.

Wečeřadlo, a, n. Speisesaal, m. coenaculum, coenatio.

Wečeře, f. Abendessen, Nachtessen, Nachtmahl, n. Abendmahlzeit, f. coena; wečeře Páně, s. oltárnj swátost.

Wečeřjm, el, eti, zu Abend essen, nachtmahlen, coenare.

Wečeřisstě, n. bess. wečeřadlo.

Wečernj 1. Abend-, was abends geschieht, vespertinus; wečernj čas, Abendzeit, f. tempus vespertinum; w. saumrak, Abenddämmerung, crepusculum.

Wečernice, f. s. můra, Drude, f.

Wečerniwka, y, f. zrost., hesperis.

Wečeros, adv. heut abends, hodie vesperi, hoc vespere. Klat.

Wěchet, chtu, m. Strohwisch, m. peniculus stramineus: se wssjm gako swině s wěchtem pohrdáwá, K. & Com.

Wěchtjk, u, m. sl. s. wěchýtek.

Wěchtowj, n. coll. vorh. Schaftheu.

Wěchýtek, tku, m. dim. v. wěchet.

†Wěčněbytný 3. s. wěčný, ἀιὲν ἐών, Neg. Il.

†Wěčnowěký 3. folg. od wěčnowěkých wěků, Neg.

Wěčný 3. ewig, aeternus, sempiternus, perpetuus; -ně, perpetuo, in aeternum; -nost, i, f. -keit, f. aeternitas.

Wecpám, fut. ex. al, ati, hinein stopfen, infarcire; 2) hinein bringen, durch Reden od Unterricht beybringen, imprimere (infigere) animo od. memoriae.

Weď, sl. s. wssak (auch Com. weď se ti nezgewj, anižbych gim radil?)

Wěda, wědauc, part. v. wjm.

Wěduch a, m. sl. Böm. ein Zauberer od. ein weissagender Geist.
1. Wedenj, n. Leiten, z. B. der Menschen, des Wassers 2c. ductus, ductio; b) wedenj djtek, Erziehung, educatio, K. R.
2. Wěděnj, n. Wissen, n. scientia.
Wěderce, n. Kübel, m. lacus, sinum, urna: wěderce wody swěcené, Weihkessel, m. aquiminarium, Vel. N. 2) s. wědro a); Gelte, f. Krug, m. labrum? Ryb.
Wěderni 1. eimerig, unius urnae.
Wěděti, wěděti, s. wjm.
Wedlé, praep. reg. gen. neben, gleich dabey, juxta, secundum, ad, apud, propter; 2) nach, darnach, zu Folge, ad, secundum, Jz. 8, 20. 3) an der Seite, juxta; wedlé cýsaře mnozý proti Čechům powstali.
Wedlegssek, sska, m. sl. nebengelegene Seite, nebengelegener Theil.
Wedlegssj 1. Neben-, nebenseitig, lateralis (collateralis); wedlegssj ulice, Com.
Wedne, adv. bey Tage, interdiu.
Wedomec, mce, m. sl. ein weiser Mann, Wahrsager, divinator; - mkyně, f. W-inn, f - trix.
Wědomj, n. Wissen, scientia, notitia, cognitio; s. auch swědomj 1).
Wědomý 3. bewußt, bekannt, od. was man weiß, notus, cognitus; - mě, adv. wissentlich, mit Wissen, sciens: wědomě a widomě, scienter prudenterque, Syl. - most, i, f. Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kenntniß, f. Wissen, n. scientia, cognitio, notitia; wědomost mjti, Wissenschaft haben, habere scientiam, z. B. rei, od. scire, nosse rem.
1. Wedro, a, n. Hitze, f. (der Sonne), aestus; fig. wedro prokletj Božjho, K.
2. Wědro, a, n. Eymer, m. a) als ein Gefäß, Wassereimer, Schöpfeimer, situla, modiolus; b) als ein Maß flüßiger Dinge, z. B. Weins 2c. amphora.
Wedru se, fut. ral, rati se, sich eindrängen, se intrudere.
Wedu, wedl, wésti, weden, fut. powedu, imper. weď u. weďte, werden gebraucht, wenn d. Bewegung v. dem redenden weg geschehen soll, sonst aber poweď u. poweďte; führen, a) voran gehen, praeire, ducere; b) führend wohin bringen, z. B. jemand ins Gefängniß, in sein Haus, Garten, ducere; swědky wésti, Zeugen stellen, vorführen, testes adducere, Pr. kač začatau dále wésti, K. c) leiten, z. B. einen Blinden, jemand d. Hand beym Schreiben, Wasser wohin leiten 2c. ducere; d) zubringen, z. B. žiwot wésti, ein Leben führen, agere vitam; e) wognu, boy wésti, Krieg führen, bellum gerere; f) při wésti, einen Proceß führen, agere causam; saud wésti, Gericht halten, judicare, B. g) kupectwj wésti, Handlung führen, mercaturam facere, od. tractare; obchod wésti, ein Gewerb od. Handlung führen, artem tractare, quaestum exercere; práci při něčem, náklad na něco wésti, Arbeit, Kosten auf etwas verwenden, laborem, sumtus impendere; aurad wésti, ein Amt verwalten, munus gerere, administrare; rozkoš spolu wedlt; h) hegen, z. B. Lehre, fovere: w swé zemi kažbau wjru wésti dopustj; odpor-

né učenj náboženstwj židowské-mu wedli; i) anführen, (allegare): k swé při něco za průwod wésti; wedli naň y to, že 2c. k) dazu bringen, treiben, bewegen, perducere, movere: nauze ho k tomu wedla, K. k něčemu wésti (a měřiti), wohin leiten, zielen, vergere, collimare.

II. *rec.* wésti se, gehen, z. B. dobře, zle se mi wede, es geht mir wohl, übel, agitur mecum bene, male; wésti se za ruce, Hand in Hand gehen, manibus junctis ire.

III. *rec.* wésti sy, sobě, seyn, sich benehmen, se gerere: směle, hrdě sy wede, er ist kühn stolz, audax est, superbit; slawně, wysoko, autratně, howadsky 2c. sobě wésti; hrdinsky a mužsky -, *Cyr.*

Wědýrko, a, *n. dim.* v. wědro.

Wegacá, *sl.* z. B. wegacá lopata, Worfschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegce, *gen.* weyce u. wegcete, (vgl. mit Ey), Ey, *n.* ovum; čerstwé weyce, frisches Ey, ovum recens; w. galowé (wětrné), Windey, ovum irritum, od. hypemenium, ovum zephyrium; w. na měkko (wařené), weich gesottenes Ey, o. sorbile; w. na twrdo (wařené), hart gesottenes Ey, o. coctum; w. (na máslo) sazená, gesetzte Eyer, ova frixa; wegce nésti, s. nesu 6); na weycých seděti, auf den Eyern sitzen, incubare ova, (ovis).

Wegdu, *fut. ex.* wessel u. wšel, wgjti, *imper.* wegdi, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; a) eingehen, inire: wessel s nim w známost a w dobré přátelstwj; 3) wgjti w radu, beschließen, decernere, Iz. 8, 10.

II. *rec.* wgjti se, s. směstknám se.

Wěgečka, y, *f.* Worfschaufel, Sturzschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegem, wál, wáti, *sl.* folg.

Wěgi, wál, u. wjl, wáti, u. wjti, wehen, flare, spirare; 2) worfeln, z. B. Getreide, ventilare.

Wěgice, *f.* s. wěgečka; 2) Leimruthe, *f.* virga viscata.

Wěgička, y, *f. dim.* eine kleine Leimruthe.

Wěhlas, -snost, *obs.* s. opatrnost.

Wehnati, s. wezenu.

Wěk, u, *m.* Alter, *n.* aevum, aetas; wěky wěků, s. wěčnost, *Syl.* na wěky wěků, s. wěčně, *Id.* starý wěk, s. starost 2) b); proti wěku, nenj léku, *prov.* wěk zlatý, das goldene Alter, aetas aurea, *K.* 2) Jahrhundert, *n.* saeculum; 3) für Zeitperiode, (periodus, aera), scheint es gesetzt zu seyn 2 *Esdr.* 6, 9.

Wěko, a, *n. sl.* s. wjko.

†Wěkoletý 3. Jahrhunderte alt? strom wěkoletý.

Wěkoma, *adv. sl.* ewig.

†Wěkostálý 3. Jahrhunderte dauernd? *Sſte'pn.*

Wela, *adv. sl.* s. welo.

Welblaud, a, *m.* Kamel, *n.* camelus; 2) Ankerseil, Ankertau, *n.* ancorale.

Welblaudař, e, *m.* Kameltreiber, *Cyr.* -řský 3. den Kameltreiber betreffend: ssik welblaudařský *Cyr.*

Welblaudj 1. Kamel-, camelicus

Welblaudice, *f.* das Mutter-Kamel, camelus femina.

Welblaudnjk, a, *m.* s welblaudař.

Welblaudohlaw, a, *m.* anabula, animal aethiopicum *Pl. K.*

Welblaudohlawec, wce, m. Chamäleon, m. lacerta chamaeleon.

Welblaudowý 3. s. welblaudj.

1. Wele, adv. ol. s. welo.

2. Wele, n. rumpál, Wellbaum, Rennbaum, sucula, Vel. N.

Welebjm, il, iti, empor bringen, excitare; 2) preisen, celebrare, praedicare: welebil matku za blahoslawenau, Cyr. tak gsau sylnj, gakž ty ge welebjš, Vel.

II. rec. w-ti se, sich rühmen, preisen, efferri: welebila se nad Jùdu, B.

Welebitel, e, m. Emporbringer, excitator; 2) celebrator.

†Welebnooký, 3. s. welkooký, P.

Welebný 3. herrlich, ansehnlich, rühmlich, magnificus, splendidus; 2) ehrwürdig, hochehrwürdig, hochwürdig, venerabilis, D. welebná swátost, das hochwürdige Sakrament, Gut, venerabile sacramentum; 3) als Titel: Hochwürdiger Herr, Venerabilis dominus; welebná matka, Hochwürdige Frau, D -ně, adv. -fice, -dide; welebně a slawně připrawen a ozdoben byl Cýrus, Cyr. -nost, i, f. Herrlichkeit, hohe Vortrefflichkeit, z. B. Gottes, magnificentia; 2) Hoheit, Herrlichkeit, Majestät, majestas, Com. cýsařská welebnost, Pr. welebnost cýsařskau urážegj, s. wina; welebnost Božj; 3) als Titel der Geistlichkeit: Ew. Hochehrwürden, od. Hochwürden.

Welebystrý 3. (ol.) lebhaft, scharf, welebystrá maudrost, Kuk. K.

†Welemaudrý 3. hochweise, πολυμητις, P. Il.

Weleslawjm, il, iti, hoch loben, rühmen, verherrlichen, celebrare, magnificare, B.

Weleslawný 3. herrlich, magnificus; 2) löblich, als ein Titel, amplissimus od. spectabilis.

Welice, adv. sehr, höchlich, valde, magnopere, admodum; 2) hoch, z. B. - sobě wážiti, jemand hochschätzen, od. achten, magni facere, aestimare, pendere.

1. Weličjm, el, eti, sich vermehren, wachsen, augeri, crescere, Syl.

2. Weličjm, iti, s. množjm, wětšjm, Syl. b) sl. s. welebjm 2).

II. rec. sl. weličiti se, sich erheben, groß thun, efferre se.

Weličižný 3. sehr groß, immanis.

Welićná, é, f. ein Marktflecken im Arver Komitat, Welitschna.

Welikanoc, gen. welikonocy, B. acc. welikunoc, B. Ostern, pascha, (atis), n.

Welikočinný 3. groß v. Thaten.

†Welikokřjžnjk, a, m. Großkreuz (eines Ordens), magnae crucis eques.

Welikomluwný 3. großsprecherisch. z. B. gazyk, magniloquus.

Welikomocný 3. großmächtig, großmächtigst (auch in Titeln), potentissimus: welikomocný králi! Žal. -ně, adv. gewaltig, mächtig, potenter; - nost, i, f. s. welebnost 1); auch v. Gott od. Königen, Fürsten, majestas.

Welikomyslný 3. großmüthig, sapiens, altus, excelsus; - ně, adv. sapienter, animo excelso; - nost, i, f. Großmuth, f. animus magnus, animi magnitudo, sapientia.

Welikonoc, s. welikanoc.

Welikonočnj 3. Oster-, paschalis.

Weliký 3. comp. wětšj, sup. neywětšj, groß, magnus; - kost, i, f. Größe, f. magnitudo.

né učenj náboženstwj židowské-mu wedli; i) anführen, (allegare): k swé při něco za průwod wésti; wedli naň y to, že 2c. k) dazu bringen, treiben, bewegen, perducere, movere: nauze ho k tomu wedla, *K.* k něčemu wésti (a měřiti), wohin leiten, zielen, vergere, collimare.

II. *rec.* wésti se, gehen, z. B. dobře, zle se mi wede, es geht mir wohl, übel, agitur mecum bene, male; wésti se za ruce, Hand in Hand gehen, manibus junctis ire.

III. *rec.* wésti sy, sobě, seyn, sich benehmen, se gerere: směle, hrdě sy wede, er ist kühn stolz, audax est, superbit; slawně, wysoko, autratně, howadsky 2c. sobě wésti; hrdinsky a mužsky -, *Cyr.*

Wědýrko, a, *n. dim.* v. wědro.

Wegacá, *sl.* z. B. wegacá lopata, Worfschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegce, *gen.* weyce u. wegcete, (vgl. mit Ey), Ey, *n.* ovum; čerstwé weyce, frisches Ey, ovum recens; w. galowé (wětrné), Windey, ovum irritum, od. hypemenium, ovum zephyrium; w. na měkko (wařené), weich gesottenes Ey, o. sorbile; w. na twrdo (wařené), hart gesottenes Ey, o. coctum; w. (na máslo) sazená, gesetzte Eyer, ova frixa; wegce nésti, s. nesu 6); na weyeých seděti, auf den Eyern sitzen, incubare ova, (ovis).

Wegdu, *fut. ex.* wessel u. wssel, wgjti, *imper.* wegdi, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; a) eingehen, inire: wessel s nim w známost a w dobré přátelstwj; 3) wgjti w radu, beschließen, decernere, Iz. 8, 10.

II. *rec.* wgjti se, s. směstknám se.

Wěgečka, y, *f.* Worfschaufel, Sturzschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegem, wál, wáti, *sl.* folg.

Wěgi, wál, u. wjk, wáti, u. wjti, wehen, flare, spirare; 2) worfeln, z. B. Getreide, ventilare.

Wěgice, *f.* s. wěgečka; 2) Leimruthe, *f.* virga viscata.

Wěgička, y, *f. dim.* eine kleine Leimruthe.

Wěhlas, -snost, *obs.* s. opatrnost.

Wehnati, s. wezenu.

Wěk, u, *m.* Alter, *n.* aevum, aetas; wěky wěků, s. wěčnost, *Syl.* na wěky wěků, s. wěčně, *Id.* starý wěk, s. starost 2) b); proti wěku, nenj léku, *prov.* wěk zlatý, das goldene Alter, aetas aurea, *K.* 2) Jahrhundert, *n.* saeculum; 3) für Zeitperiode, (periodus, aera), scheint es gesetzt zu seyn 2 *Esdr.* 6, 9.

Wěko, a, *n. sl.* s. wjko.

†Wěkoletý 3. Jahrhunderte alt? strom wěkoletý.

Wěkoma, *adv. sl.* ewig.

†Wěkostálý 3. Jahrhunderte dauernd? *Sste'pn.*

Wela, *adv. sl.* s. welo.

Welblaud, a, *m.* Kamel, *n.* camelus; 2) Ankerseil, Ankertau, *n.* ancorale.

Welblaudař, e, *m.* Kameltreiber, *Cyr.* -řský 3. den Kameltreiber betreffend: ssik welblaudařský *Cyr.*

Welblaudj 1. Kamel-, camelicus

Welblaudice, *f.* das Mutter-Kamel, camelus femina.

Welblaudnjk, a, *m.* s welblaudař.

Welblaudohlaw, a, *m.* anabula, animal aethiopicum *Pl. K.*

Welblaudoblawec, wce, m. Chamäleon, m. lacerta chamaeleon.
Welblaudowý 3. s. welblaudj.
1. Wele, adv. ol. s. welo.
2. Wele, n. rumpál, Wellbaum, Rennbaum, sucula, Vel. N.
Welebjm, il, iti, empor bringen, excitare; 2) preisen, celebrare, praedicare: welebil matku za blahoslawenau, Cyr. tak gsau sylnj, gakž ty ge welebjš, Vel.
II. rec. w-ti se, sich rühmen, preisen, efferri: welebila se nad Júdu, B.
Welebitel, e, m. Emporbringer, excitator; 2) celebrator.
†Welebnooký, 3. s. welkooký, P.
Welebný 3. herrlich, ansehnlich, rühmlich, magnificus, splendidus; 2) ehrwürdig, hochehrwürdig, hochwürdig, venerabilis, D. welebná swátost, das hochwürdige Sakrament, Gut, venerabile sacramentum; 3) als Titel: Hochwürdiger Herr, Venerabilis dominus; welebná matka, Hochwürdige Frau, D - ně, adv. - fice, - dide; welebně a slawně připrawen a ozdoben byl Cýrus, Cyr. -nost, i, f. Herrlichkeit, hohe Vortrefflichkeit, z. B. Gottes, magnificentia; 2) Hoheit, Herrlichkeit, Majestät, majestas, Com. cýsařská welebnost, Pr. welebnost cýsařskau urážegj, s. wina; welebnost Božj; 3) als Titel der Geistlichkeit: Ew. Hochehrwürden, od. Hochwürden.
Welebystrý 3. (ol.) lebhaft, scharf, welebystrá maudrost, Kuk. K.
†Welemaudrý 3. hochweise, πολυμητις, P. Il.
Weleslawjm, il, iti, hoch loben, rühmen, verherrlichen, celebrare, magnificare, B.
Weleslawný 3. herrlich, magnificus; 2) löblich, als ein Titel, amplissimus od. spectabilis.
Welice, adv. sehr, höchlich, valde, magnopere, admodum; 2) hoch, z. B. - sobě wážiti, jemand hochschätzen, od. achten, magni facere, aestimare, pendere.
1. Weličjm, el, eti, sich vermehren, wachsen, augeri, crescere, Syl.
2. Weličjm, iti, s. množjm, wětšjm, Syl. b) sl. s. welebjm 2).
II. rec. sl. weličiti se, sich erheben, groß thun, efferre se.
Weličižný 3. sehr groß, immanis.
Weličná, é, f. ein Marktflecken im Arver Komitat, Welitschna.
Welikanoc, gen. welikonocy, B. acc. welikunoc, B. Ostern, pascha, (atis), n.
Welikočinný 3. groß v. Thaten.
†Welikokřjžnjk, a, m. Großkreuz (eines Ordens), magnae crucis eques.
Welikomluwný 3. großsprecherisch, z. B. gazyk, magniloquus.
Welikomocný 3. großmächtig, großmächtigst (auch in Titeln), potentissimus: welikomocný krali! Žal. -ně, adv. gewaltig, mächtig, potenter; - nost, i, f. s. welebnost 1); auch v. Gott od. Königen, Fürsten, majestas.
Welikomyslný 3. großmüthig, sapiens, altus, excelsus; - ně, adv. sapienter, animo excelso; - nost, i, f. Großmuth, f. animus magnus, animi magnitudo, sapientia.
Welikonoc, s. welikanoc.
Welikonočnj, Oster-, paschalis.
Weliký 3. comp. wětšj, sup. neywětšj, groß, magnus; - kost, i, f. Größe, f. magnitudo.

Weljm, el, eti, befehlen, verlangen, haben wollen, jubere; 2) *obs.* sagen.
Weljnský papjr, Velinpapier, charta velina, *Neg.*
†Welitel, e, *m.* Commendant? *Sed.*
Welkomožný 3. *sl. Nitr.* & *Poson.* gnädig, als Titel, insgem. Spectabilis; 2) *sl. Göm.* &c. hochwohlgeboren, gnädig, als Titel, insgem. Magnificus, *hung.* Nagyságos; - nost, i, *f.* Ew. Gnaden, insgem. Dominatio Spectabilis, Magnifica.
Welkonoc, y, *f.* s. welikonoc.
Welkooký 3. großäugig, βοωπις, *Neg. Il.*
Welký 3. s. weliký; welký kolocer, s. vcho wolowé; 2) *sl.* erwachsen, adultus.
Welmi, *ol.* welim, *adv.* sehr, valde, magnopere, admodum.
††Welmož, e, *m.* Magnas.
Welo, *sl.* & *ol.* s. mnoho.
Welryb, a, *m.* (welryba, y, *f.*) Wallfisch, *m.* balaena, *Linn.* welryba ledni, Eisfisch? *D.*
†Welrybák, e, *m.* Wallfischfänger, piscator balaenarum, *P.* - ský 3. z. B. - ská lodj.
Welý 3. *ol.* s. weliký, *Dal.*
Wemeno, a, *n.* Euter, *n.* uber.
1. Wen, *adv.* heraus, hinaus, foras; wen řjkati, i. e. zpaměti ř.
2. Weň, für w něho, *K.*
Wěnček, ečku, *m. dim.* Kränzchen, *n.* kleiner Kranz, corolla.
Wěnčjm, il, iti, kränzen, serto redimere, *D.*
Wěncowj, *n.* Kranz, *m.* (Buchbind.) corona, *R.*
Wěncugi, owati, s. wěnčjm, *Neg.*
Wendám, *fut.* al, ati, dám do něčeho, einthun, imponere, *D.*
Wěnec, nce, *m.* Kranz, *m.* sertum, corona: wěnec někomu poslati, zum Kampf heraus fordern, provocare ad pugnam, *Syl.* 2) *trop.* vwiti někomu wěnec, *sl.* s. omluwjm; 3); s. swjtek 2).

Wěneček, s. wěnček; 2) Fallhut, *m.* Fallmütze, *f.* etwa munimentum frontis, *D.* 3) Kränzlein, ein viereckiges Rähmlein am Deckengriff, regula quadrata, *R.*
Wěnečkář, e, *m.* folg. - řka, y, *f.*
1 Wěnečnjk, a, *m.* Kranzmacher, coronarius; - nice, *f.* - inn, *f.* coronaria.
2. †Wěnečnjk, u, *m.* zr., crateria.
Wěnečný 3. was da dient, einen Kranz zu machen, coronarius; w-né zlato, Krongold, *n.* aurum coronarium; s. auch žjla.
Wěnjk, u, *m.* wěnec, bess. wjch, 2) ein Bündel v. Laub od. Blumen, sertum, *Gen* 3, 7. 3) bess. wjnek; 4) *pl.* wěnjky, Schürzen? *R.* (wahrscheinl. nach dem Deutschen in *Gen.* 3, 7.)
Wěnko, a, *n. dim* v. wěno.
Wenkow, u, *m.* Land??
Wenkowský 3. Land-, rusticanus: wenkowský lid Landleute, rustici, agrestes; w-ský statek, Landgut, *n.* praedium, (bonum).
Wenku, *adv.*, *sl.* auch wenka, draußen, außerhalb, od. außerhalb des Hauses, der Stadt, od. eines sonstigen Ortes, foris; z wenku přigjt, *sl.* v. draußen kommen.
Wěnnj r. zur Mitgabe, zum Heurathsgute gehörig, dotalis.
Wěno, a, *n.* d. Mitgabe bey der Ehe, Mitgift, *f.* Heurathsgut, *n.* dos.
Wentyl, e, *m.* (w trubách), Ventilröhrchen, forricula, *Vel. N.*
Wěnugi, owal, owati, d. Mitga-

be, Mitgift bestimmen, begiften, doti dicere.
Wenýk, e, m. Pfosten des Thürgestells, postis; pl.-ke, Thürgestell, n. thyroma, n. anthae, pl. R.
Wepchám, fut. ati, sl. s. wecpám.
Wepchnem, wepchol, sl. s. wpichnu
Wepnu, fut. wp'al, nauti, einknüpfen, einknöpfen, innectere.
Wepř, e, m. Schwein, n. männlichen Geschlechts, porcus; besonders ein geschnittenes, majalis; -řjk, a, m. dim. Schweinchen, n. porcellus.
Wepřowina, y, f. Schweinfleisch, n. caro suilla, caro porcina.
Wepřowý 3. v. Schweinen, suillus, porcinus.
Wepsat, -ti, s. wpjsti.
Wepsý, s. gsem, b).
Wera, y, f. sl. s. námluwy; 2) Borg, m. Borgen, n. mutuatio.
Werastugem, owati, sl. wachen, s. bdjm; russ. bedrostugem.
Werbena, y, f. Eisenkraut, n. verbena.
Werbjř, e, m. Werber, m. conquisitor, R. conductor, -řka, y, f. - inn -, f. - trix; -řský etc.
Werbugi, owal, owati, werben, conquirere, (conducere.)
Werbunk, u, m. s. čtwrt, Com. & sl.
Weřege, f. slaupy v dweřj, Pfoste, Thürpfoste, f. postis.
Weřegně, adv. öffentlich, palam; 2) sämmtlich, (gemeinschaftlich), communiter, universim, Jud. 16, 4.
Weřegnost, i, f. Oeffentlichkeit, Publicität, ratio publica, manifesta; 2) Aufstand, m Insurrection, (in Ung.), gemeinschaftliche od. allg. Ergreifung der Waffen wider den Feind, insgem. insurrectio: swolena(na snčmu, weřegnost proti Turkům, y ginýmkaždým, kdožby královstwj sskoditi chtěli, Vel. pro opatřenj země swolena hotowost a weřegnost, tak aby z 2000 kop - wyprawen byl kůň geden, Id. weřegnost proti němu wyzdwihli, Com. wogácy na pospěch k weřegnosti w čas náhlé potřeby swolanj a sebranj, R. 3) Allgemeinheit, f. Inbegriff aller Dinge, das All, universitas, Com. a) das ganze menschl. Geschlecht, universitas generis humani; b) d. ganze Welt, Weltall, n. rerum universitas: Bůh wssecku zu wssech wěcý weřegnost w swé mocy má; (4) bey wenigen Neuern, (sl.) das Publicum, homines (lectores).
Weřegný 3. d. Thürpfosten betreffend: weřegný hák, Angel, cardo, Syl. 2) öffentlich, publicus. 3) gemeinschaftlich, sämmtlich, das Ganze betreffend, universus.
Werenec, nce, m. sl. der Verlobte, sponsus; - nice, f. - the, - sa.
Wěřjcý 1. partic. gläubig, fidens; 2) ein Gläubiger, fidelis Christi); 3) beglaubigend; wěřjcý list, Creditiv, Beglaubigungsschreiben, n. litterae fidem adserentes, insgemein (literæ) credentionales.
Wěřjm, il, iti, glauben, a) etwas für wahr halten, něčemu wěřiti, credere rem: někomu něco w - ti, jemand etwas glauben, credere alicui aliquid: co se podlé wygewenj Božjho wěřiti neb činiti má; každý to wěřil, co se mu ljbilo; b) trauen, Glauben beymessen, credere alicui, fidem habere alicui; c) in der Theo-

logie, z. B. w Boha, w Krysta w-ti, an Gott, an Christum glauben, α) glauben, daß ein Gott sey, credere Deum; β) sein Vertrauen auf ihn setzen, fiduciam ponere in Deo, credere in Deum &c. o nesmrtedlnosti duffj wěřiti, an d. U.-; wěřjm o žiwotu wěčném, Com. d) borgen, auf Credit geben, credere; wěřiti bez základu, K.
Wěrjm se, iti, sl. s. wěrugi se.
Wěřitedlný 3. glaubwürdig, credibilis; 2) anvertraubar, credibilis: mjsta wěřitedlná, (kapitoly), loca credibilia? P.
Wěřitel, e, m. Gläubiger, Schuldherr, creditor; -lkyně, f. -inn, f. quae credit, (-trix).
Wěrný 3. (abs. wěren), treu, getreu, fidelis, fidens, (selten so viel als wěřjcý); -ně, adv. treu, getreu, treulich, getraulich, fideliter, fide; -nost, i, f. Treue, f. fides.
Werpánek, nku, m. Werkbank, f.
Wersálnj 1. Versal-, z. B. wersálnj litera, Versalbuchstabe, m. litera major.
Wers, e, m. Vers, a) eine poetische Zeile, versus; do werssů pogiti něco; b) Absatz, m. Strophe, f. z. B. eines Liedes 2c. articulus, versus, stropha.
Werssowec, wce, m. Poet, poëta.
Werssownjk, a, m. verb. - jček, čka, m. Dichterling.
Wěrtel, e, m. Viertel, n. der vierte Theil eines Striches u. einer Metze, quadrans, quartarius.
Wěrtýlek, lku, m. dim. v. vorh.
Wěru, adv. (interj. D.) auch na mau wěru, Com. bey meiner Treu! auf meine Treu, per fidem meam!
Wěrugi se, owal, owati, bey meiner Treu oft sagen.

Wes, gen. wsy, f. Dorf, n. vicus, pagus; 2) ol. s. wssecken. Welká wes, s. Welicná.
Wesdy, adv. ol. s. wždy.
1. Wesele, adv. fröhlich, lustig, hilariter, laete.
2. Wesele, bess. folg. 2) ein Marktflecken in Mähren.
Weselj, n. Fröhlichkeit, Lustigkeit, f. hilaritas, laetitia; 2) Lustbarkeit, f. hilaritas, oblectatio; 3) (sl.) s. swadba.
Weseljan, a, m. sl. Hochzeitgast, m. nuptiator.
Weseljm se, il, iti, sich freuen, gaudere, laetari.
Weselka, y, f. aufgeweckter Mensch, homo hilaris.
†Weselomyslný 3. aufgeweckt, hilaris, D.
Weselost, i, f. s. weselj 1).
Weselý 3. (abs. wesel, a, o,) fröhlich, lustig, hilaris, laetus.
Wéska, y, f. s. wýska.
Weský 3. vom Dorfe, vicanus, paganus, rusticus.
Weslář, e, m. Ruderer, Ruderknecht, m. remex; - řský 2c.
Weslo, a, n. Ruder, n. remus.
Weslowý 3. Ruder-.
Weslugi, owal, owati, rudern, remigare.
Wesměs, adv. ohne Unterschied, promiscue; 2) sämmtlich, communiter: w. něčeho užjwati.
Wesna, y, f. ol. bohyně gara?
Wesnák, s. wesnjk.
Wesnice, f. s. wes.
Wesnický 3. s. weský.
Wesnjk, a, m. Dörfler, Dorfbewohner, vicanus; s. swětský.
Wesno, a, n. mor & Pest. s. garo.
Wespěčky, ol. im Schlafe.
Wespolek, adv. einander, invicem, inter se.

Weš, gen. wši, f. Laus, f. pediculus.
Wěssadlo, a, n. folg.
Wěssák, u, m. Brodhänge, f. D.
Wěssjm, el, eti, hängen, aufhängen, aufhenken, suspendere.
Wesska, y, f. dim. Läuschen, n. pediculus; 2) Milbe, f. acarus; 3) pl. wessky, a) das Jukken (in Fersen -); b) sl. Frostbeule, f. pernio.
Weskeren, (wessken), wesskera, wesskero, ganz, gesammt, sämmtlich, universus.
†Wesskerenstwo, a, n. s. wekegnost: smrti! wekiká wlastnice wesskerenstwa, Neg.
Wěsstba, y, f. Wahrsagerey, f. vaticinatio, Cyr.
Wěsstec, tce, m. Wahrsager, vates, (croat. wesch, expertus).
Wesstice, f. sl. s. wěsstkyně.
Wěsstj 1. zur Wahrsagerey gehörig, vaticinus, fatidicus; wěsstj duch, Wahrsagergeist, spiritus Pythonis, B.
Wěsstjm, il, iti, sl. wahrsagen, vaticinari, praedicere.
Wěsstkyně, f. Wahrsagerinn, f. vates, (fem.).
Wěsstnj 1. s. wěsstj:-ptactwo, Cyr.
Wěssťský 3. s. wěsstj: wěsstské umění, Wahrsagerkunst, f. Cyr.
Wěst, wěsti, s. wedu.
Wěstě, obs. s. známě.
†Wěstitel, e, m Verkündiger Jung.
Wesýlko, a, n. dim. v. weslo, R.
Wet, ol. s. na, tu; wet čas, ol. i. e. w ten čas.
1. Weta, y, f. s. odměna, Syl. N.
2. Weta, interj. es ist geschehen, es ist aus, actum est: weta po wssem dobrém: giž tě po giných weta, K. weta bylo po říssi Německé, Vel. weta po nás byla (sic!) Id. giž weta po mně bylo, (sic).

Wetchý 3. comp. wetssegssj, Com. alt, abgenutzt, vetus, attritus, B. wetchá kossile, (sl); - chost, i, f. abgenutzte Beschaffenheit, attrita indoles.
Weter, tra, m. sl. s. wjtr.
Weteš, e, f. alte Lappen, veteramenta, plur.
Wetessnjk, a, m. Altflicker, der alte Sachen flickt, Altriß, Altpapper, m. veteramentarius; b) der sich mit alten Sachen abgibt: wetessnjkům a starým babám to nechati; - ctwj, n. Altflickerey, f.
Wětew, twe, f. Ast, f. ramus.
Wetjm se-wrchowatě, fors wetten
Wetkám, fut. al, ati, einweben, einschlagen, intexere, D.
Wetknu, fut. tkl, tknauti, hinein schlagen, od. stechen, infigere, immittere.
Wetnu, fut. wťal, wtjti, imper, wtni, hinein hauen, incutere. z.B. mit dem Degen, gladium.
Wetowaně: newetowaně, i.e. rownym za rowné neodplacené, Syl.
Wětr, wjetr, u, m. sl. s. wjtr.
1. Wětrák, a, m. Windbeutel, Windmacher, vanus, vaniloquus; -kyně, f.-inn. f. -na, -qua.
2. Wětrák, u, m. sl. s. mlýn wětrný.
Wětrám, al, ati, s. wywětrám.
Wětrem, instrum. v. wjtr.
Wětřice, f. s. wichřice.
Wětřjček, čku, m. dim. Windchen, n. ventulus; Lüftchen, n. aurula.
Wetrjem, trel, sl. s. wetru.
Wětřjm, il, iti, flattern, s. třesstjm, D. - za holkami, den Mädchen nachjagen; 2) sl. worfeln, ventilare, Lesch. důwod wětřj? fors: ist windleicht.

Wětrnice, *f.* Windbüchse, *f.* sclopetum pneumaticum, *R.*

Wětrnjk, u, *m.* Windfang, *m.* receptaculum venti; 2) Segel, *n.* velum: wětrnjky neb plachty na lodj, *K.*

Wětrný 3. (*abs.* wětrno), windig, voller Wind, z. B. Tag, ventosus; w. mlýn, s. wětrák; - nost, i, *f.* Wind, *m.* Blähung, *f.* ventus, flatus.

Wetru, *fut.* třel, třjti, *imper.* wetři, einreiben, infricare.

II. *rec.* wetřjti se, sich eindringen, se ingerere, obtrudere.

Wětry, *pl.* v. wjtr; 2) s. wětrnost.

Wětšj, größer, s. weliký.

1. Wetšjm, el, eti, veralten, sich abnutzen, veterascere, atteri, exolescere, *B.* fig. aby pomalu wetšelo kacýřstwj, *Com.*

2. Wětšjm, il, iti, größer machen, majorem facere, reddere.

II. *rec.* w-ti se, wachsen, zunehmen, größer werden, augescere, crescere, *Syl.*

Wetugi, owati, palpitare, *Reschel.* (nach *Syl.* wetten).

Wětwj, *n. coll.* viele Aeste, dicke Zweige, frondes.

Wětwička, y, *f. dim.* Aestchen, *n.* ramulus, ramusculus.

Wětwowj, *n.* s. wětwj, *B.*

Wewerčj 1. vom Eichhorn.

Wewe̊rice, *f.* s. wewerka.

Wewe̊řička, y, *dim.* Eichhörnchen.

Wewe̊řičnjk, a, *m.* Eichhornfänger (Hund), canis venans sciuros.

Wewerka, y, *f.* Eichhorn, *n.* sciurus

Wéwoda, s. weywoda.

Wéwodjm, il, iti, *obs.* s. panugi.

Wey -, Weybawa, Weyge̊zd, weysada, weysadnj, weyskám, weyš, weytržnjk und andere dergleichen Wörter (größtentheils Substantive) siehe man unter Wý-, Wýbawa, wýge̊zd, wýsada 2c.

D. Alten schrieben way; d. Spätern wey. D. Kralitzer Bibelübersetzer aber führten das wy, statt des im gemeinen Leben üblichen wey aus guten u. wahrscheinlich auch aus den Gründen ein, weil d. Stammzeitwörter solcher Substantive wy, u. nicht wey darstellen u. darbieten, u. weil der Böhme ohnehin das ý als ey (ej) lesen kann, u. wirklich liest.

Weyce, s. wegce.

Weyhel, e, *m.* (geptišek), Schleyer, *m.* velum.

Weymrda, y, *f.* Essigkrän, *m.*

Weyr, a, *m.* Uhu, *m.* ulula chalcis, *Kl.* sonst bubo, strix bubo, *L.*

Weyrugi, owati, s. ze̊wlugi.

Weyšk, u, *m.* Jauchzer, jubilus, *D.*

Weyskám, ati, jauchzen, jubilare, ovare, triumphare, laetitiam voce declarare; -ánj, *verb.*

Weyskot, u, *m.* s. weyšk.

Weyš, s. wýš.

Weyt, u, *m.* Weid, Färberblume, *f.* isatis glastum.

Weyton, u, *m.* Aufschwämme, *f.* s. náplawka, *D.* 2) Wassermaut, *f.* Ufergeld, *n.* powinen gest cly, meyty a wýtony, *Pr.*

Weywoda, wéwoda, y, *m.* (v. *obs.* woy, *gen.* woge, exercitus, verkürzt wie dwé, tré, - u. v. wodjm,) eigentlich Heerführer, dux exercitus, jetzt üblicher 2) Herzog, *m.* dux; wýwoda Moldawský, *Vel.* weliký w., Großherzog, magnus dux; - dkyně, Heerführerinn, dux, *Puchm.* -dowá, é, *f.* Herzoginn, *f.* dux: weliká wýwodowá

Cusstanská, *Kram.* 3) der Fürst, das Haupt, dux, Mat. 2, 6. -dstwj, *n.* Heerführerwürde, Amt, dignitas, munus ducis; b) Herzogthum, *n.* ducatus; -ský 3. herzoglich, ducalis.

Wezdegssj 1. (*v. obs.* wezdy, i. e. wždy, *D.* od. v. zde), täglich, alltäglich, z. B. Brod, quotidianus, (quotidie necessarius), *Akt.* 6, 1; b) s. časný b): wezdegssj časné wěcy, *K.* wěcy žiwné a wezdegssj, *K.* wezdegssj doheň, *opp.* wěčný, Žal. s. auch třetnice.

Wěže u. wěž, *gen.* wěže, *f.* Thurm, *m.* turris; fig. wěžj pewnau mu gest, *Com.*

Wězeň, zně, *m.* Gefangener, *m.* captivus; 2) Arrestant, Eingezogener, *m.* captivus.

Wězenj, *n.* Gefängniß, *f.* Kerker, *m* carcer, custodia, vincula.

Wezenu, *fut.* wehnal, wehnati, *imper.* wežeň, eintreiben, hineintreiben, hinein jagen, intro pellere, intro compellere; někoho do chobotu wehnati, - in d. Klemme bringen, *D.*

Wězeti, s. wězým, stecken.

Wezjem, wézti, *sl.* s. wezu.

Wezmu, (v. wez, wz, u. gmu), *fut.* wzal, wzýti, *part. pass.* wzat, *imper.* wezmi, nehmen, sumere, capere, accipere; wzýti město, eine Stadt einnehmen, erobern, - occupare; expugnare; za swé wzýti, verderben, umkommen, ins Gras beißen, perire; koně na ostruhy, - d. Spornen geben, - calcaria subdere; *Vel.* za muže, za ženu wzýti, ehelichen, heurathen; w nenáwisst někoho- rc. wzala auraz, spadssj s koně, *Vel.* 2) (někomu) wegnehmen, adimere, rapere; wzýti statek někomu; woda wzala most, *Vel.*

II. *rec.* wzýti se, woher kommen, entstehen, venire, provenire, existere: odkud se wzal, *Vel.* kde gste se tu wzali?

Wěžnjk, a, *m.* Haushund, Kettenhund, *m.* canis domesticus.

†Wěžowka, y, *f.* zrostl., turritis.

Wezu, (vgl. mit veho), wezl, wézti, *fut.* powezu, *imper.* wez u. powez, wezme, wezte, u. powezte; powez u. powezte werden gebraucht, wenn d. Bewegung auf den Redenden zu geschehen soll, sonst aber wez u. wezte; führen, fahren, z. B. Waaren führen, vehere.

II. *rec.* wézti se, fahren, geführt werden, vehi, z. B. na lodj, auf einem Schiffe, nave (navibus); na woze, auf einem Wagen, curru, auch ohne nave, curru; 2) rutschen, labi.

1. Wězým, yl, yti, im Gefängniß halten, in vinculis tenere, *B.* b) halten, zurück halten, tenere, retinere.

2. Wězým, el, eti, stecken, (hapern), fest worinn seyn, z. B. im Schlamme, in der Noth, in Schulden, in Unglück, im Kopfe rc. haerere; w chobotu wězeti, in der Klemme seyn, esse in angustia, (in angusto), *D.*

Wgedu, *fut. ex.* wgel, wgeti, *imper.* wgeď, einfahren, hinein fahren, invehi, ingredi: slawně do Prahy wgel, *Vel.*

Wgezd, u, *m.* Einfahrt, *f.* a) Eingang, *m.* ingressus; 2) Ort des Einfahrens, aditus, ostium.

1. Wgjti, s. wegdu.

2. Wgitj, *n.* Eingang, *m.* Hineingehen, *n.* introitus, ingressio, ingressus.

Wgjžďjm, ěl, ěti, s. wgedu.
Whánjm, ěl, ěti, s. wežonu.
Whážým, *fut. fr.* el, eti, s. whoďjm.
Whloďjm, *fut.* iti, *sl.* einschlagen, hineintreiben, incutere.
Whltám, al, ati, verschlingen.
Whnjzďjm se, *fut.* sich einnisten.
Whod, z. B. učiniti, einem einen Gefallen thun, gratum facere alicui; - se činiti někomu, - sich gefällig verhalten: we wſſem dobrém se mu whod činj, *K.* 2) grade, (just), recht, justo tempore, *D.*
Whoďjm, *fut.* il, iti, zen, hineinwerfen, intro jacere, injicere, immittere.
Whodný 3. gelegen, günstig, gefällig, favorabilis, favens.
Wjac, *sl.* s. wjc.
Wjaznem, wjazl, *sl.* s. wáznu.
Wjc, wjce, wjcegi, der Comparativ v. mnoho; wjce a wjce, immer mehr u. mehr, magis magisque.
Wičenec, nce, *m.* eine Art Klee; † wičenec wrtiwý, hedysarum gyrans.
Wice-Sſpán, *sl.* s. mjſtoiſſpán, *P.*
Wjch, u, *m.* Zeiger, *m.* Weinzeichen, Bierkranz *m.* hedera, index; 2) Auctionszeichen, *n.* hasta: pod wjchem prodán gest, - sub hasta, *Vel.*
Wjcha, y, *f. sl.* s. wjch 1).
Wicher, chru, (wichor, u,) *m.* Windwirbel, *m.* turbo.
Wichřice, *f* Ungewitter, *n.* tempestas, procella; b) fig. Sturm, *m.* procella; wichřice wſſech těžkostj, *K.* - hněwu Božjho, *K.* diwné nynějſſjho žiwota wichřice, *K.* 2) vorh.
Wichrowý 3. Sturm-, wichrowá bauře, vorh. a), *B.*
Wichrugi, owati, herumtreiben, jagen, ultro citroque agitare, Iz. 22, 10. - owánj, *n. verb.*

Wjcka, y, *f. dim.* v. wěc, *Phil.*
Wjčko, a, *n. dim.* v. wjko, ein kleiner Deckel, operculum; ſklenice s wjčkem, Deckelglas, *n.* vitrum cum operculo; wjčko (oka), Augenlied, *n.* palpebra; wjčko ſſauſtacý, Schieber, des Büchsenm., operculum ductile.
Wictum, a, *m.* vicedominus, proconsul (in provinc.) *Vel.*
1. **Wid**, u, *m.* Gesicht, *n.* visus; 2) Gesichtspunkt, s. pohled, *Les.*
2. **Wiď**, 2da *pers. sing.*, wiďte, 2da *pers. pl.* gelt? nonne?
1. ††**Wida**, y, *f.* Idee, idea, *Jung.*
2. **Wida**, *part. praes.* v. widjm; 2) od. wida, wida, sieh, sieh!
Wjdám, al, ati, *fr.* v. widjm.
Widaucý 1. *part. praes.* v. widjm.
Widaurek, rka, *m.* Kleinäugiger, lucinus.
Wjdáwám, al, ati, *fr.* v. wjdám.
Widědlný, beſſ. widitedlný, *Vel.*
Wjdek, u, *m.* s. wjdeňſký.
Widék, u, *m. sl.* s. frag, *D.*
1. **Widen**, dne, *f.* d. Stadt Vienne in Frankreich, Vienna.
2. **Wjdeň**, dně *f.* Wien, *n.* Vienna Austriae, Vindobona.
Wjdeňčan, a, *m. sl.* s. Wjdňan.
Widěnj, *n.* Sehen, *n.* visus, spectatio, visio; 2) Erscheinung, *f.* Gesicht, *n.* was erscheint, od. sich sehen läßt, d. Gestalt, im Traume, in der Phantasie, z. B. ein Gespenst, visum, species.
1. **Widenſký** 3. aus der St. Vienne, in Frankreich, *Vel.*
2. **Wjdeňſký**, ého, *n.* s. groš.
3. **Wjdeňſký** 3. Wiener, Viennensis, Vindobonensis.
Widjk, (widjek), u, *m. sl.* s. widék; 2) Horizont? *Lesch.*
Widjm, ěl, ěti, *imper.* wiz, (vgl. εἴδω, video,) sehen, videre.

Widj se, *impers.* ělo, ěti se, (*cum dat. pers.*), scheinen, videri; *widělo se mi za slussné, abych* etc. *B.* k tomu pán, gak ž mi se widj, *radj, Cyr.* 2) s. ljbiti se: *toho se mi včiniti newidělo, Cyr.* což se koli widěti a ljbiti bude, *K.*

††**Widina**, *y, f.* Ideal, *n. Jung.*

Widitedlný 3. sichtbar, was man sehen kann, adspectabilis (visibilis); - nost, *i, f.* -keit, *f.* -tas.

†**Widka**, *y, f.* Idee, *f.* *mjrnými widkami owinut rozum, Neg.*

1. **Widlák**, *a, m.* Gabelhirsch, *D.*

2. **Widlák**, *u, m.* s. unter čerw.

Widle, s. wid; widle, s. widly.

Widličatý 3. - čkowatý, gabelicht, gabelig, furcillatus, *D.*

Widlice, *gen.* widlic, *f. pl.* Ofengabel, *f.* furca fornacalis; 2) Gabel des Büchsenmachers, forcula, *R.* 2) *sl.* eine Gliederkrankheit des Hornviehs.

Widličky, ček, *f. pl. dim.* Gäbelchen, furcilla, furcula; 2) Gabel, *f.* zum Essen, furca, (d. zweyzackige), fuscina, (d. dreizackige Gabel); trop. widliček někomu podáwati, sticheln, spötteln? *K.* *okem na mne mhaurá, widličky mi vkazuge, Com.*

Widlon, *ě, m.* Neptunus?

Widly, *f. pl.* Mistgabel, *f.* furca stercoraria; *widly k stlánj*, Streugabel, furca stratoria; s. auch senný.

Wjdňan, *a, m.* - ňka, *y, f.* ein Wiener, - inn, *f.* Viennensis.

Widno, *a, n. sl.* Licht, *n.* lux; tu nenj widno; při widně, bey Licht, in lumine, luce; giž ge widno, es ist schon Tag, Licht.

Widomý 3. sehend, visu praeditus; 2) s. widitedlný; - mě, *adv.* sichtbar, evidenter, manifeste.

Wjeden, dně, *f. sl.* s. Wjdeň.

Wjem, wěděl, *sl.* s. wjm.

Wjenok, nku, *m. sl.* s. wjnek.

Wigáček, čku, *m. dim.* v. folg. 2) Knäulgarn, *n.* glomus, *R.*

Wigák, u, *m.* Garnwinde, *f.* Windeholz, *n.* rhombus, girgillus, *R.*

Wigi, wil, wjti, flechten, winden, wickeln, nectere: - wěnec.

II. *rec.* wjti se, sich winden, sinuari: *had se sem y tam wige.*

Wigilj, Festabend, *m. Syr. D.*

Wjhlaw, *a, m.* Halsdreher, Wendehals, *m.* picus torquilla, *Kl.*

Wiklám se, al, ati, wanken, vacillare, labare, nutare.

Wiklawý 3. wankend, vacillans; b) wankelmüthig, inconstans; - wost, *i, f.* z. B. v wjře, Wankelmuth, *m.* im Glauben.

Wjko, *a, n.* Deckel, *m.* z. B. eines Fasses, einer Schachtel, operculum; eines Brunnens, puteal.

Wikýř e, *m.* s. arkýř; 2) s. poklop.

Wila, *obs.* s. blaud, *Dal.*

Wilno, *a, n.* d. Stadt Wilna.

Wilný 3. - nost, s. chlipný, - nost.

Wjm (verkürzt aus *obs.* wědém), wěděl, wěděti. *imper.* wěz, wissen, scire, nosse; kdo wj, wer weiß es; b) es steht dahin, *D.*

Wina, *y, f.* Schuld, *f.* Versehen, Verbrechen, *n.* culpa, crimen, noxa, noxia: *wina vražené welebnosti*, Majestätsverbrechen, *n.* crimen (laesae) majestatis, *Com.*

Winař, *e, m.* Winzer, Weingärtner, Rebmann, *m.* vinitor; 2) Weinhändler, negotiator vinarius; - řský 3. den Winzer betreffend, vinitorius; - řstwj, *n.* das Metier des Winzers.

Winařjm, *il, iti*, einen Winzer abgeben, vinitorem agere.

Wjnažraut, *a, m.* Weinsäufer, vini potor, *Vel.*

Wincaur, *a, m.* s. winohradnjk, *Syl.*

Windra, f. trocha: - peněz, *Sedl.*
Wjnečko, a, n. *dim.* f. wjnko.
Wjnek, nku. *m.* Stirnbinde *f.* tænia frontalis, vitta frontalis.
Winen, winna, winno, f. winný: až se winni dadj, *B.* f. dám.
Winice u. winnice *f.* Weingarten *m.* vinea, vinetum.
Winičný 3. den Weinberg betreffend, vinealis, vinearius, vineaticus.
Winjm, il, iti, beschuldigen, accusare, incusare, insimulare aliquam rei, criminari aliquem de re &c. od. dare alicui aliquid crimini. b) někoho z něčeho (před prawem), verklagen, accusare, Pr.
Wjnko, a, *n. dim.* Wein, *m.* villum.
Winnjk, a, *m.* ein Verklagter, Beklagter, Schuldiger, reus, debitor.
1. Winný 3. v. wina, (*abs.* winen, winna, winno), schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius: ctitelé Božj musegj bezbožným wždycky winni býti, gako onen beránek wlku, *K.*
2. Winný, 3. (v. wjno), aus Wein, vineus; winný kmen od. keř, f. kmen; winný list, Weinblatt, *n.* folium vitis, pampinus, f. auch poljwka; 2) v. Wein, vinaceus; winné zrno, Weinbeere, *f.* acinus, od. acinus vinaceus winná pecyčka, Weinbeerkern, vinaceum, od. acinus vinaceus; winná kožka, Weinhülse, *f.* vinaceum. 3) den Wein betreffend, vinarius; f. sklep, sud, mol, ꝛc.
Wjno, a, *n.* (vgl. οινος, vinum), Wein, *m.* vinum; wjno loňské, vorjähriger Wein, vinum annotinum, *Syl.* w. střžené, s drožđj stažené, abgelassener W. vinum diffusum, *Vel. N.* f. auch kořenný; 2) Weinstock, (Weinreben, Weinbeeren) *Vel.*
Winobranj, *n.* Weinlese *f.* vindemiatio, *B.*, *K.*
Wjnodus, a, *m.* f. wjnažraut, *R.*
Winohrad, u, *m.* f. winice.
Winohradnjk, a, *m.* Weingärtner, *m.* vinicola; -cký 3. Weingärtner-, (vinicolaris); -ctwj, *n.* - rey, *f.* cultura vini.
Winopal, a, *m.* Brandweinbrenner, cremati (siceræ) coctor.
Winopalna, y, *f.* Brandweinbrennerey *f.* der Ort, wo der Brandwein abgezogen wird.
Winopalnice, *f.* Brandweinbrennerinn, coctrix cremati (siceræ)
Winopalnjk, a, *m.*, f. winopal.
Winš, e, *m.* Wunsch, *m.* votum.
Winssownjk, a, *m.* Wünscher Gratulant, gratulator; -nice, *f.* - tinn, *f.* - trix.
Winsstjk, e, *m.* Weinstein, *m.* tartarum, lapis vini, *Vel.*
Winssugi, owal, owati, *reg. gen.* wünschen, vovere, apprecari.
Winterka, y, *f.* zrost. Vintera.
Winu, ul, auti, wickeln, weiden, volvere; někoho k sobě, jemanden an sich ziehen.
II. *rec.* w - ti se, f. wigi se; b) sich wohin wenden, sich schmiegen, seine Zuflucht nehmen, confugere: pod stjn zásluhy Kr. vtjkati a winauti se, *K.*
Wiohlaw, a, *m* f. wjhlaw, *Vel.*
Wjr, u, *m.* (v. wru, ferveo?) der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, vortex, gurges; fig. wjr motanin lidských také nás w sebe zachwacuge.
Wjra, y, *f.* Glaube, *m.* fides; slepá wjra, Köhlerglaube, fides cæca, *D.* 2) Treue, fides; na

mau wjru, bey meiner Treue; wjru držeti, Wort halten, fidem servare, exsolvere, *Syl.* s. auch mácka; 2) od. kruh, Tischring, *m.* basis, *Vel. N.*

Wirǧám, *al, ati, sl.* ausschlagen, v. Pferden, calcitrare.

Wjrvhodný, s. hodnowěrný, *Syl.*

Wisáček, *čku, m. dim.* v. folg.

Wisák, *u, m.* Satteltasche, *f.* pera sellaris, hippopera; 2) Ranzen, *m.* Felleisen, *n.* bulga.

Wysálka, *y, f.* s. ssibenice.

Wiselec, *lce, m.* Galgendieb, Galgenschwengel, - vogel, - strick, - schelm, *m.* trifurcifer.

Wiskám, unrichtig für giskám 2).

Wisle, *f.* Weichsel, *f.* der Fluß, Vistula, *Vel.*

Wjssek, *ssku, m. dim.* v. wjch, Strohbündel, *n.* Strohwisch, *m.* manipulus.

1. **Wissňák**, *a, m.* Braun, *m.* (Pferd.)

2. **Wissňák**, *u, m.* Weichselcider.

Wissně, *f.* Weichsel, Weichselkirsche, *f.* cerasum apronianum, insgem. merasum; 2) der Baum, cerasus apronianus; mořská w. s. boborelka, *D.*

Wissňowice, *f.* s. wissňák, *u, m.*

Wissňowý 3. v. Weichseln, merasinus; 2) s. rudý, *D.*

Wisutý 3. hangend, pensilis, z. B. wisutá police, zahrada, peček, wysutý most, wůz, zámek.

Wisým, *el, eti,* hangen, pendere; 2) s. zwisým: *na tom punktu wěčnost wisý*, in hoc puncto æternitas pendet, *Com.*

1. **Wjt**, *wjti, verb.* v. wěgi.

2. **Wjt**, *a, m.* Veit (Nahme), Vitus (a Swatowito, Rugiano idolo? *Dubrav. Ann. II. p.* 64.)

Wjtám, *al, ati,* bewillkommen, jemand sagen: willkommen! salutare, dicere, salve! wjtám tě! willkommen! sey willkommen! salve! b) s. zowu: wjno mor k sobě wjtá aneb zůwe.

Wjtečnjk, *u, m.* zrost. spartium.

Wjtek, *tka, m.* der kleine Veit.

Wjtěz, *e, m.* Sieger, *m.* victor.

Wjtězný 3. Sieges-, sieghaft, siegreich, triumphalis; wjtězná pjseň, Siegeslied, *n.* carmen triumphale; w-né znamenj, Siegeszeichen, *n.* tropæum.

†**Wjtězoslawný** 3. siegberühmt, *Kr*

Wjtězský 3. siegreich, victoriosus; - sky, *adv.* - se, *Gen.* 32, 28.

Wjtězstwj, *n.* Sieg, *m.* victoria: neywětssj wjtězstwj, sebe saméhu přemocy, *Vel.*

Wjtězým, *yl, yti,* siegen, vincere.

Wjtězytedlnjk, - nice, bess. folg.

Wjtězytel, *e, m.* Sieger, *m.* victor; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Wjti, wehen s. wěgi.

Wjtr, *gen.* wětru, *m.* Wind, der weht, ventus: wjtr wěge, - weht od. geht, v-s flat: wjtr se strhuge, der W. erhebt sich, v. oritur; w. se tissj, der W. legt sich, v. quiescit, venti vis cadit; wětrowé vhelnj, pobočnj, Haupt-, Seiten- od. Nebenwinde, venti cardinales, collaterales; wýchodnj wjtr, Ostwind, v. orientalis, v. solanus, v. subsolanus, apheliotes; západnj w. Westw. favonius. zephyrus; pulnočnj w. Nordw. septentrio, caurus (corus), boreas, aquilo; fig. lecgakým wětrem včenj cyzýho se točiti, *K.* kam wjtr, tam plásst, *prov.* ein geschossener flatterhafter Mensch; der den Mantel nach dem Winde dreht, Proteo mutabilior; aliud stans, aliud sedens, *Syl.* 2) Bauchwind, flatus.

Witroljm, *u, m.* Kupferwasser,

Vitriol, *n.* vitriolum, chalcanthum.
Wiwianka, *y, f.* Vivianía.
Wiz, *s.* widjm.
Wjzi, wázati, *s.* wázám; b) zurück halten, detinere: nemoc ge wjže.
Wjžka, *y, f. dim.* Thürmchen, *n.* turricula.
Wižla, *y, f. sl.* *s.* wyžle.
Wkapám, *fut.* al, ati, eintröpfeln, instillare, *Vel.*
Wkaupjm se, *fut. ex.* il, iti, sich einkaufen, locum pretio emere, (parare) sibi: - w aukady, *K.*
Wklad, u, *m.* Hineinlegen, *n.* Einlage, *f.* impositio, insertio; b) do desk u. dgl. Einlage, Einschreiben in d. Landtafel *rc.* *D.* illatio, insertio, inscriptio (intabulatio); - w kniby městské, *Pr.*
Wkládám, al, ati, *s.* wložjm.
II. *rec.* w-ti se, sich einmischen, immiscere se rei: w aukad kněžský nemagj, se wkládati: w náboženstwj se gim ne wkládali.
Wklauznu *fut.* zl, znauti, hineinschlüpfen, introlabi, illabi.
Wkořeněný 3. eingewurzelt, z. B. Krankheit, Meynung, inveteratus, confirmatus.
Wkořenilý 3. vorh. *K.*
Wkořenjm se, *fut. ex.* il, iti, einwurzeln, a) eigentlich, z. B. v. Bäumen *rc.* radices agere, &c. auch insidere, hærescere, confirmari, b) trop. z. B. eine Meynung *rc.* radices agere, auch insidere, hærescere.
Wkořeňugi se, owal owati, vorh.
Wkrácjm, el, eti, *s.* wkročjm.
Wkraugi, owal, owati vorh. přjbuzenstwjm w trhy wkracowánj, *Pr.*
Wkrádám se, al, ati, folg.
Wkrádu se, *fut. ex.* wkradl, wkrásti se, einschleichen, sich einschleichen, schleichend hinein kommen, irrepere, clam intrare.
Wkročjm, *fut. ex.* il, iti, eintreten, hineintreten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; w cestu někomu, nežemu wkročiti, *s.* překazým *Vel.* 2) antreten, adire, possessionem adire: wkročil w statky sobě náležité, *Pr.*
Wkropjm, *fut.* il, iti, *s.* wkapám, *K.*
Wkwapjm, *fut.* il, iti, vorh. *Vel.*
Wkwapugi, owal owati, vorh. *Id.*
†Wkwartyrugi, owal, owati, z. B. wogáky, einquartiren, hospitio illocare, *P.*
Wkydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, wkydám, al, ati, *s.* kydám.
Wlačák, u, *m. sl.* (že se wláčj), Ziehseil, remulcus, funis nauticus, *hung.* alatság.
Wlačec, čce, *m.* Egger, *m.* occator.
Wláčenj, *n.* Eggen, *n.* occatio.
Wláčenice, *f. sl.* ein Stück Holz, das man nach sich schleppt.
Wlach, a, *m.* ein Wälscher, Italiäner *m.* Italus.
Wlachy, *f. pl. gen.* Wlach, *dat.* Wlachům, *acc.* u. *voc.* Wlachy, *loc.* Wlassjch, Italien, Welschland, *n.* Italia.
Wlačebnjk, a, *m.* *s.* wlačec?
Wláčidlo, a, *n.* Egge, *f.* irpex, *m.*
Wláčjm, el, eti, *fr.* *s.* wleku; 2) eggen, occare, cratire. 3) *sl.* besudeln, inquinare.
II. *rec.* wláčiti se, sich schleppen, trahi: sukně se gi wláčj; 2) gehen, (öfters), někam, wohin.
Wláčka, *y, f.* Eggen, *n.* occatio; 2) der fliegende Sommer.
Wláčkowitý 3. zähe, lentus, tenax: wjno w-té.
Wlačuha, *y, f. sl.* *s.* saně, *pl.*
Wláda, *y, f.* Macht, Gewalt, *f.*

Vermögen, n. potentia; potestas, vires; 2) Eigenthumsherrschaft, Bothmäßigkeit, potestas, dominatus: na kom wláda, na tom prawda, prov. sl.

Wládám al, ati, (sl.) vermögen, valere: newládal to vnesti; 2) s. wládnu 1): on tam newládal nic, er besaß dort nichts.

Wládař, e, m. Besitzer, Inhaber, m. possessor, dominus; auch regierender Herr: wládař domu Rožmberského, Vel. 2 Landpfleger, Gouverneur, præses provinciæ, satrapa, Cyr. -řka, inn, inn, f. -na; -řstwj, n. Besitzung f. possessio; Eigenthum, n. peculium; 2) Gebiet, n. Bezirk, m. territorium; 3) Amt, n. Würde, f. des Landpflegers; -řský, 3. ꝛc.

Wládařjm, il, iti, herrschen, dominari.

Wládce, Gebieter, m. dominus.

Wladislaw, a, m. Vladislaus.

Wládnu, wládl, wládnauti, reg. instr. besitzen, inhaben, possidere, tenere, obtinere, potiri; 2) herrschen, dominari. 3) bewegen od. rühren können, posse movere, z. B. rukau; 4) s. wládám 1): tu žádné vměnj lidské newládne; powětřj wládne.

Wládný 3 sl. stark, vegetus; nost, i, f. Stärke, f. vigor.

Wládycký 3. z. B. staw, adelich, nobilis, Syl. ctwj, n. Edelmanschaft f. nobile, generosum genus, Syl.

Wládyka, y, m. (weniger als Šlechtic, Dur. Edelmann, m. homo (vir) nobilis, homo generosus, auch blos nobilis, generosus od. eques; (auch Landvogt, satrapa ?? Th.)

Wládzem, wládal, sl. s. wládnu.

II. rec. wládati se, sl. vermöglich seyn, valere opibus; b) wohl auf, bey Kräften seyn, vigere.

Wláha, (wlaha), y, f. Lauigkeit, Laulichkeit, f. tepor, R. trop. Modliwá w pobožnosti wlaha, K. 2) Feuchte, Feuchtigkeit, f. humor; Erdfeuchte, f. uligo.

Wlagi-se, wlál, wláti se, Wellen werfen? Jungmann.

Wlak, u, m. s. smyk, K.

Wlakem, adv. (gakoby: wláčje se,) sl. langsam, lente: wlakem gjti.

Wlákence, n. sl. dim. v. wlákno.

Wláknowitý 3. fasig, fibrosus.

Wlákno, a, n. ungesponnener Faden v. Flachs, Hanf, fibra; 2) nach Bercht. überhaupt Faser der Pflanzen, fibra; 3) wollähnliches Wesen, lanugo, (besſ. wlnka): bjlé wlákno roste na wrbách (seltene Bedeutung); -owitý 3. fasig, z. B. Fleisch, D.

Wlámám, wlámi se, fut. al, ati se, einbrechen, effringere, B.

Wlas, u, m. Haar, n. auf dem Kopfe, capillus, auch crinis; wlasy ssediwé od. bjlé, graue Haare, cani; žiwý wlas, ein um sich fressendes Geschwür, phagedæna; ženský wlas, sl. Frauenhaar, asplenium adianthum nigrum, árva-leány haja; na wlas, genau, accurate: wsse cko wj nawlas, D. b) haarklein, D. c) od. za wlas, nicht ein Haar breit, ne hilum quidem, Syl. ani mu za wlas nevstaupjm, K. tam za wlas newládne, Žal. wlasu zssjřj, haarbreit.

Wlasáč, e, m. folg. 1).

Wlasáček, čka, m. ein Haarichter, crinitus, comatus; 2) † Fadenwurm, m. gordius (projektirt v. D.) wie auch Hautwurm, gordius aquaticus.

Wlasák a, m. vorh. 1),

Wlasář, e, m. Haarhändler, D. ?

negatiator crinarius, D.
†Wlasatice, f. s. kométa.
Wlasatim, ěl, ěti, starke Haare bekommen, bene crinitum fieri.
Wlasatý 3. haaricht, behaart, auf dem Kopfe, crinitus, comatus.
Wlásek, sku, m. dim. Härchen, n. auf dem Kopfe, capillus tenuis.
†Wlasenec, nce, m. Haarbeutel m. sacculus capillitius, R.
Wlasenjk, a, m. Perückenmacher m. capillamentarius, R.
Wlásenka, y, f. Perücke, f. capillamentum, caliendrum.
Wlásenný 3. hären, z. B. sjtko wlásenné, Haarsieb, n.
Wlaská, é, f. Wallendorf, ein Marktfl. in der Zips.
1. Wlaský 3. welsch, italiänisch italicus; 2) dem Italiäner gehörig, italicus; Wlaská země, s. Wlachy; - sky, adv. italice.
2. Wlásky, plur. v. wlásek.
†Wlasomastk? i, f. s. pommáda, R.
†Wlasoprach? u, m. s. pudr, R.
†Wlasowka, y, f. zrostlina, trichomanes, Bercht.
†Wlasownjk, u, m. vorh. idem Ber.
Wlasowý 3. a) Haare betreffend, capillaris; b) haarförmig, capillaris: wlasowá čárka (Schreibk.); c) bess. wlasatý.
Wlássenj, n. coll. d. Fasern der Wurzeln, fibræ, pl. capillamentum. (D. auch sing. wlássenj, Faser, f. fibra); - jčko, a, n. dim. coll. d. Fäserchen, z. B. an den Wurzeln, Pflanzen, fibræ.
Wlassina, y, f. d. italiänische Sprache, lingua italica, Vel.
Wlasska, y, f. eine Welsche, Italiänerinn, Itala.
Wlasstina, y, f. sl., zelj, Kohl, m. Kohlkraut, n. olus, brassica oleracea, Linn.
Wlasstowice, ol. s. lasstowice.
Wlast, i, f. (v. wládnu), Vaterland, n. patria: nenj tam wlast, kde se člowěk rodj, ale kde se mu dobře wodj, prov. sl.
Wlastenec, nce, m. Patriot, m. Freund des Vaterlandes, amans patriæ, civis bonus.
†Wlastenecký 3. patriotisch, amans patriæ, (patrioticus); -ctwj, n. s. im folg. - stwj 1).
Wlastenský 3. vaterländisch, patrius; - sky, adv. služebnjcy a otrocy newlastensky mu slaužj, K. - stwj n. Vaterlandsliebe, Patriotismus, amor patriæ; 2) Eigenthum, Eigenthumsrecht, n. proprium, jus proprietatis.
Wlásti für wládnauti, Cyr.
Wlastimila, y, f ein Weibsnahme.
Wlastně, adv. eigentlich, eigenthümlich, proprie; wlastně mu to řekl, er hat es ihm gewiß gesagt, certe ei dixit.
Wlastnj 1. eigen, freyeigen, proprius: tok gest wěc y samého Boha wlastnj, K. wlastnj gméno, opp. přjgmj, K. 2) leiblich, natürlich, durch d. Geburt geworden, z. B. wlastnj otec, bratr, leiblicher Vater, Bruder ic. germanus, auch naturalis.
†Wlastnjk, a, m. Eigenthümer, m. dominus, possessor; - nice, f. - inn -, f. na, Neg. s. wesskerenstwo.
Wlastnoručnj 1. eigenhändig, sua manu: - podpis, Neg. - ně, adv.
Wlastnost, i, f. Eigenschaft, f. a) eigenthümliche Kraft od. Beschaffenheit einer Sache, z. B. des Erdbodens ic. proprietas, auch natura; wlastnost mluwenj, Idiotismus, K. b) Beschaffenheit, ratio, natura; c) eine einzelne Eigenschaft, attributum.

Wlásyna, y, f. ein langes Schwanzhaar, capillus.

Wlaudjm se, iti, s. wkradu se.

Wlažička, y, f. dim. v. wláha.

Wlažím, il, iti, befeuchten, humectare; 2) lau machen?

Wlažnu, ul, auti, laulich, lau werden, tepidum fieri, tepescere.

Wlažný 3. lau, laulich, tepidus, tepens; fig. wlažný ůmysl, Com. 2) ol. & sl. s. wlhký;-nost, i, f. Laulichkeit, f. laue Wärme, z. B. des Wassers rc. tepor; b) Mangel des Feuers od. Eifers, Kälte, Kaltsinn, m. languor, tepor, frigus.

Wlčátko, a, n. dim. s. wlče.

Wlčatý z. B.-tá barwa, schwarzgelb, ravus color, Vel. N.

Wlče, ete, n. dim. folg. I).

Wlček, čka, m. dim. Wölfchen, n. parvus lupus; 2) Nebenschoß, Nebenzweig, m. stolo; s. auch wlčky.

Wlčenec, nce, m. s. prasynec.

Wlčj 1. v. Wölfen, ihnen gehörig od. eigen, lupinus; wlčj gahoda, wlčj střessnč, s. žilek; wlčj huba, s. bledjk; wlčj tma, sl. Nachtnebel, m. hebetudo oculorum; má wlčj tmu, est myops; wlčj gablko, sl. s. podražec; wlčj oko, sl. Einbeere, f. paris quadrifolia, s. auch lyko.

Wlčice, f. Wölfinn, f. lupa.

Wlčjmor, u, m. s. wowěy.

Wlčina, y, f. Wolfsbeschaffenheit, Wolfsnatur, f. lupina indoles: wlčina poswrchu rauchem owčjm přikrytá; 2) Wolfsgeruch, m. odor lupinus.

Wlčko, a, m. sl. Nahme der Hunde.

Wlčky, wlčkowé, pl. d. ersten Zähne der Kinder, dentitio; 2) Nebenzweige, s. wlk; 2) gewisse alljährig in den Hundstagen wehende Winde, etesiae, (ventorum), m.

Wlnuka, y, f. sl. auch wlčj bunda, Wolfspelz, m. pellis lupina.

Wlekem, -se, wlekl, wlécy, sl. s. wleku, -se.

Wlečenj, n. verb. v. wleku.

Wlečka, y, f. Schleppe, f. an Frauenkleidern, syrma, (atis), R. 2) d. Schleppe beym Legen des Papiers, auf d. Ecken zu legen, trahea gravans, R.

Wlegi, fut. ex. wlil, wlíti, eingießen, hineingießen, infundere.

Wleku, wlečeš, wlekl, wlécy od. wljcy (wljct), wlečen, imper. wlec, schleppen, schleifen, ziehen, trahere; geschieht es mit Gewalt, so steht auch raptare; ocho wlécy, s. pozorugi, Syl. po liboch ossi wlécy, s. poslauchám, sspehugi, Cyr.

II. rec. wlécy se, sich schleppen, sich ziehen, trahi: w Syloe se woda ponenáhlu wlekla, K. wlekau se nemocy, d. Krankheiten schleichen umher, grassantur; přes přjwotý nécu w., prov. bey den Haaren herbeyziehen; co se wleče, neuteče, prov. aufgeschoben ist nicht aufgehoben, quod differtur, non aufertur; wláčiti se někam, s. smeykati se 2).

Wletjm, fut. ěl, ěti, hinein fliegen, involare; b) darauffliegen, advolare: mušky na konomu wletnauti mohau, Vel.

Wletnu, fut. ul, auti, verb.

Wléwadlo, a, n. Einguß, m. infundibulum, R.

Wléwám, al, ati, s. wlegi.

Wléwánj, n. Eingießen, n. infusio; 2) Influenz, f. K. moc wléwánj činiti, slunce má wětssj

neẑ gjná wěc stwořená, *Vel.* (selten).

Wlezu, *fut.* zl, zti, *imper.* wlez, hineinkriechen, intro repere, irrepere: gá se tu zawru, aby na mne žádný newlezl; 2) hinaufsteigen, adscendere, escendere.

Wlha, *y, f.* s. žluwa; (nach *D.* žluwa zelená, Grünspecht, *m.* picus viridis, *Linn.*

Wlhce, *adv.* feucht, humide.

Wlhčjm, *il, iti,* s. wlažjm, *Vel.*

Wlhko, *a, n.* folg.; 2) s. wlhce.

Wlhkost, *i, f.* Feuchtigkeit, humor.

Wlhkostnj 1. v. der Feuchtigkeit entstehend: wlhkostnj nemoc.

Wlhký 3. (*abs.* wlhko), feucht, humidus, humectus.

Wlhnu, hl, hnauti, feucht werden, humescere, humidum fieri.

Wljdný 3. leutselig, humanus, comis, benignus; -ně, *adv.* -ne, -iter, -ne; -nost, *i, f.* -keit, *f.* -nitas, -mitas, -nitas; b) *sl.* als Titel der untern u. Dorfschullehrer: Wasse Wljdnost, insgem. Vestra Humanitas.

Wligi, besser wlegi.

†**Wlistugi**, owal, owati, einregistriren, bello adscribere, *Neg.*

Wljpám, *al, ati,* einsenken: kladiwo wljpá do kamene, co do hljny.

Wljtám, *fut. fr.* ati, s. wletjm.

Wlitý 3. eingegoßen, infusus; 2) eingeflößt (v. der Natur), instillatus: lidem ta wážnost gako wlitá a přirozená gest, *K.*

Wljwám, bess. wléwám.

Wlk, *a, m.* Wolf, *m.* ein bekanntes Thier, lupus: wlk změnj srst, ne powahu, *prov.* der Wolf läßt v. Haaren, aber nicht v. Art, lupus pilum mutat, non mentem, ingenium, *Syl.* s wlky wlcky, *prov.* sich nach andern richten: nepravili ti: s wlky wlcky, *K.* mladé wlky krmiti, *prov.* einem Undankbaren Wohlthaten erweisen, *Syl.* b) das Wundreiben, z. B. vom Reiten, intertrigo, s. ssaustám; c) um sich fressendes Geschwür, herpes; 2) Nebenschoß, Nebenzweig, *m.* stolo; 3) Hohlkreisel, Kugelkreisel, *m.* trochus, *D.* 6) ein Haken, etwas aus dem Brunnen herauszuziehen, Wolf, harpago; 6) Wolf, ein kürbißförmiges Holz mit Furchen, beym Seiler, etwa lignum cucurbinum; 7) Grube, *f.* im Bergw. für das zusammenfließende Wasser, colluvies fodinae, *K.*

Wlkolak, *a, m. sl.* s. hlton, žrák; 2) s. lakomec bezedný; 3) nach *Kyb.* Hyäne, hyaena?

Wlna, *y, f.* Wolle, *f.* lana; 2) d. Welle des Wassers, unda; besonders des Meeres, Flusses, fluctus, unda; *pl.* wlny, Fluthen, *pl. D.*: wlny wyhazowati, Wellen werfen, z. B. Meer, Fluß, fluctuare, undare; auch vom siedenden Wasser im Kessel, undare: wlnami sem y tam se zmjtati, v. den Wellen hin u. her geworfen werden, z. B. ein Schiff, fluctuare; *trop.* wlnami starostj a péče se zmjtati, in Aengsten stecken, curarum fluctibus agitari, *Syl.*

Wlnař, *e, m.* Wollenhändler, *m.* negotiator lanarius; -řka, *y, f.* -inn, *f.* -řstwj, -ský, Wollenhandel, *m.* negotiatio lanaria.

Wlnatný 3. wollig, laneus, *Neg.*

Wlněný 3. wollen, aus Wolle, laneus.

Wlnićnjk, *a, m.* Wollenspinner?

Wlnobitj, n. Wellen, Wogen, *pl.* fluctus.

Wlnobitný (-tý) 3. wogig: -moře.

Wlnonesný 3. wolletragend, laniger, *D.*

†Wlnopratec, tce, *m.* Wollwäscher, lotor lanae, *R.*

Wlnotepec, pce, *m.* Wollkämmer, pectinans lanam.

Wlom, u, *m.* Einbruch, *m.* irruptio, effractio.

Wloni, *adv.* fährt, im vorigen Jahre, anno superiore.

Wložjm, *fut. ex.* il, iti, einlegen, hineinlegen, Sachen, z. B. Holz rc. imponere, injicere, inserere; 2) auflegen, auferlegen, imponere: wložen aukad na mne, *Cyr.* wložil na knihu dwa prsty, *Vel.* 3) -do knihy, eintragen, einschreiben, inserere, inscribere; s. auch odpor.

II. *rec.* w-ti se, s. wkládám, se.

Wltawa, y, *f.* (nach *D.* aus dem deutschen Wuldacha, nach *Haj.* v. wlltám), s. Moldawa.

Wluzugise, owati, s. wlaudjm-se.

Wměnjm, *fut.* il, iti, einlösen, z. B. das Papiergeld, reluere, *P.*

Wmetám, wmecy, *fut.* wmetal, wmetati, s. whážým.

Wměssugi, -se, owati, s. wmjsým.

Wměstknám se, s. směstknám se.

Wmjsým, *fut. ex.* yl, yti, einmengen, einmischen, immiscere, admiscere, intermiscere.

II. *rec.* w-ti se, sich einmischen, einmengen, se alicui rei immiscere, intermiscere; b) hinein taumeln, z. B. w neznabožstwj.

Wnaba, y, *f.* Lockspeise, Körnung, *f.* Köder, *m.* esca; 2) *ol.* s. náwěstj, *D.*

Wnadjm, il, iti, anködern, anlocken, inescare: -ryby, *R.*

†Wnadný 3. anlockend, alliciens; -nost, i, *f.* Reiz, *m.* illecebra, *Neg.*

Wnássjm el, eti, s. wnesu.

Wnak, bess. nak.

Wnauče, ete, *n.* folg. *gen. Com.*

Wnaueek, čka, der kleine Enkel, nepotulus.

Wnawná kost, Überbein, *n.* ganglion, apophysis, *R.*

Wně, *adv.* außen, außerhalb, extra.

††Wněssný 3. bess. zewnitřnj, *J.*

Wnesu, *fut.* sl, wnésti, *imper.* wnes, eintragen, hinein tragen, z. B. in einen Ort rc. inferre.

Wniknu, *fut.* kl, knauti, eindringen, penetrare: do těch zemj wnikl, *Vel.*

Wnitř, *adv.* inwendig, innerlich, intra, intus, intrinsecus: wnitř y zewnitř, inwendig u. auswendig, intra et extra; do wnitř, einwärts, introrsus, introrsum.

Wnitřek, třka u. třku, *m.* das Innere, Inwendige, interiora, *plur.*, pars interior, *B.*

Wnitřnj 1. inwendig, innerlich, intestinus, internus; auch interior, wenn es dem auswendig entgegen steht.

Wnitřnost, i, *f.* s. wnitřek; *pl.* -nosti, das Innerste, viscera, *R.*

Wniweč, *adv.* z. B. wniweč obrátiti, vernichten, zu Grunde richten, ad nihilum redigere.

Wnočjm, iti, *ol.* s. wrazým.

Wnosým, *fut. fr.* yl, yti, s. wnesu.

Wnowě, *adv.* neu, nove, recens.

Wnučka, y, *f.* Enkelinn, neptis.

Wnuk, a, *m.* Enkel, *m.* nepos.

Wnukám, ati, folg. -ánj, *n. verb.* -přirozené, Instinkt, *m. Lesch.*

Wnuknu, *fut. ex.* kl, knauti, eingeben, in den Sinn, suggerere, subjicere, monere.

Wnuknutj, *n.* Eingebung, das

Eingeben in den Sinn, monitus.
Wnukyně, *f.* s. wnukka, *Vel.*
Wnutkám, *fut.* al, ati, něco do někoho, einzwingen, jemand etwas, vi ingerere alicui rem, cogere aliquem ad sumendum.
Wňutri, *sl.* s. wnitř.
Wnuž, *ol.* s. gako.
Wo, *sl.* s. w, we.
Woblo, bess. oblo.
Wobřew, Ortstricke an den Jagdtüchern, womit sie ausgespannt werden, etwa epidromides, *R.* 2) Seil am Segel? Spreizsegel?
Wochlář, e, *m.* Hechelmacher, etwa pectinarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - ria; - řský 3. - stwj *rc.* wie bey pekař.
Wochle, *f.* Hechel, *f.* pecten.
Wochlice, *f.* Hechelkamm, *m.* pecten Veneris, *Vel.*
Wochlička, y, *f.* Kratzel, *n.* *D.*
Wochlowačka, y, *f.* Hechelweib, *n.*
Wochlugi, owal, owati, hecheln, pectinare; 2) s. přetřepáwám.
Wochomůrka, bess. muchomůrka.
Wočjm se, iti, s. papenjm se.
†Wod, u, *m.* Leiter, z. B. bey der Volt. Säule, conductor, *P.* s. auch wodič; 2) *ol.* s. wedenj, *Dal.*
Woda, y, *f.* (vgl. ὕδωρ), Wasser, *n.* aqua; stogatá woda, stehendes Wasser, aqua stagnans; tekutá w., fließendes W., aqua profluens; řjčná w., Flußw., a. fluvialis; studničná w., Brunnenw., a. fontana; žiwá, pramenitá w., Quellw., a) das hervorquillt, a. viva, scaturigo; b) aus der Quelle geschöpftes W., a. fontana; deštowá w., s. deštowka; dobrá w., Heilbrunnen, a. salubris, salutifera, *D.* pálená w. (wodička), abgezogenes W., a. destillata; w. w krwi, das W. im Blute, lympha; zrawá woda, s. flatwaser; pro wodu choditi, gjti, W. holen, petere aquam od. aquari; gest weliká w., es ist groß W., z. B. durch Austretung der Flüße, magnae sunt aquae; 2) beym Gewebe, das Gewässerte, z. B. vbrus s wodau, gewässertes Tischtuch, mappa undulata, *R.* 3) (selten) s. mok 1).

Wodačka, y, *f.* Wasserträgerinn, aquatrix.
Wodák, a, *m.* Wasserführer, *m.* a) Wasserhohler, aquator; b) Wasserleiter, *m.* aquilex.
Wodař e, *m.* Wasserträger, aquator; - řka, y, *f.* - inn; - ský *rc.*
Wodárna, y, *f.* Wasserbehältniß, *n.* z. B. auf Schiffen, lacus.
Wodič nitj, Fadenleiter beym Seidenwirker, cynosura filorum, *R.*
Wodjček, čku, *m.* *sl.* s. wodjdko.
1. Wodička, y, *m.* s. wodopigan, *Reschel.*
2. Wodička, y, *f.* *dim.* Wässerchen, aquula; 2) s. woda 1).
Wodjdko, a, *n.* Leitband, *n.* fascia ductaria; b) Gängelwagen, etwa incessorium, *D.*
Wodidla, *pl. gen.* del, folg. *D.*
Wodidlo, a, *n.* s. wodjdko, *D.*
†Wodjk, u, *m.* hydrogenium *Ber.*
Wodjm, il, iti, *fr.* v. wedu; 2) *sl.* wodj, *impers.* es gehet nicht richtig zu, irre führen, z. B. das Irrlicht.
Wodjtko, a, *n.* s. wodjdko.
Wodka, y, *f.* s. kořalka.
Wodmeň, *adv.* *sl.* neulich, nuper.
Wodňanka, y, *f.* zrostlina, hydrocharis.
Wodnář, e, *m.* Wassermann, am Himmel, aquarius; 2) Hydrauliker, hydraulicus, *D.* - řstwj, *n.* Hydraulik. *f.* *D.* - řský 3. *rc.*
Wodnatý 3. wässerig, voll Wasser,

aquosus, aquaticus; -tost, i, f. -keit, f. -sitas, conditio aquosa.

Wodnj 1. zum Wasser gehörig, es betreffend, aquarius; wodnj džbán, Wasserkrug, m. hydria; w. kolo, Wasserrad, n. rota aquaria; w. konew, Wasserkanne, f. cantharus aquarius, urna, situla; w. mleyn, Wassermühle, mola a-ia; 2) im od. am Wasser lebend, wachsend, aquaticus; w. blecha, myš, Wasserfloh, - maus, f. pulex, mus aquaticus; w. pawauk, Wasserspinne, f. tippula, aranea aqca; w. pták, Wasservogel, m. avis aquatica; w. kos, (černá kačka), das schwarze Wasserhuhn, fulica atra; w. mušška, Wassermücke, f. mulio; w. gitrocel, Froschlöffel, Wasserwegerich, m. alisma plantago, Linn. D. w. česnek, sl. Wasserknoblauch, Wasserlauch, m. teucrium scordium, hung. vizi foghagyma, vizi fodorka; 3) wasserähnlich, aqualis; s. auch barwa, strog rc.

Wodnice, Wassereimer, m. aqualis urna, hydria; 2) od. bjlá řepa, Wasserrübe, f. rapum longum, Vel. nach R. wilde Kresse, bunium; 3) kožennný pytel, Wasserschlauch, (Bergb.) uter coriaceus; 4) Nix, m. Nixe, f. Wassergeist, m. etwa spectrum aquatile.

Wodnjk, a, m. Wassermann, (Gespenst); s. vorh.

Wodnokrewný 3. phlegmaticus; - nost, i, f. phlegma, n.

Wodnotedlný 3. wassersüchtig, hydropicus, hydrope laborans; - nost, i, f. Wassersucht, f. hydrops.

Wodnotelný 3. (aus wodné tele? D.) vorh.

Wodnozemnj 1. s wodozemnj, D.

Wodný 3. s. wodnj: wodná brána, B.

Wodokrewný, s. wodnokrewný.

Wodolaz, a, m. s. morec.

Wodopád, u, m. Wasserfall, m. Wassercascade, f. cataracta (artificiosa), R.

Wodopigan, a, m. Wassertrinker, hydropota, aquae potor, Com.

Wodopisec, sce, m. Wahrsager aus dem Wasser, hydromantes; hydraulicus, K. Cyr.

Wodotok. u, m. Wasserleitung, f. aquae ductus.

Wodozemnj 1. z. B. wodozemnj swět, mundus terraqueus, Neg. wodozemnj žiwočich, Amphibium, n. amphibium.

Wodra? s. odr 1), Ryb.

Wog, e, f. Deichsel, f. z. B. am Wagen, temo; 2) (masc.) ol. Heer, n.

Wogáček, čka, dim. v. wogák.

Wogačka, y, f. Soldatenfrau, - weib, n. uxor militis.

Wogácký 3. Soldaten-, soldatisch, militaris; - ctwj, n. Soldatenleben, n. vita, status militaris.

Wogák, a, m. Solda', Kriegsmann, m. miles; starý w., ein alter Soldat, veteranus; dobrowolný w., Volontär, Freywilliger, m. volo, voluntarius, miles voluntarius; w. na wodě, Sees., m. maritimus; za wogáka od. na wognu se dáti, s. wogna; s. auch nowáček 2) u. prostý.

Woganda, y, f. Soldatenmensch, n. Soldatenhure, f. scortum.

Woganka, y, f. sl. s. wogácka.

Wogen, ol. s. wogák.

Wogenský 3. d. Soldaten od. den Krieg, od. den Kriegsdienst betreffend, militaris; adv. - sky, soldatenmäßig, nach Kriegsart,

militari, castrensi ratione, *B.*
††Wogenstwo, *a*, *n*. Militär.
Wogetjm se, iti, *sl.* kreischen.
Wogna, *y*, *f*. Krieg, *m*. bellum, w. obhagná, Schutzkrieg, *m*. bellum defensivum, *Com.* na w-nu bráti, rekrutiren, tyrones legere; dáti se na w-nu, sich anwerben lassen, sich unterhalten lassen, dare nomen militiae, *R.*
Wognice, bess. ognice.
Wogsko, *a*, *n*. Kriegsvolk, *n*. Kriegsvölker, Armee, *f*. Kriegsheer, *n*. copiae, exercitus, copiae militares; wogsko na zemi, Landmiliz, *f*. milites defendendae terrae; w. na moři, Seemacht, *f*. copiae maritimae; ztracené w. (bitwu začjnagicý), Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, *Vel.N.*
Wogtěssa, *y*, *f*. *mor.*, bohatý getel, s. lucerna 2).
Wohladě, *e*, *m*. *sl.* s. ohledčj.
Wohlady, *pl.* *sl.* Freywerben, *n*.
Wokaun, *a*, *n*. Bars od. Barsch, *m*. ein Fisch, perca.
Wokraget, bess. okraget.
Wol, wolem ꝛc. s. wůl.
Woláč, *e*, *m*. wolatý holub, Kröpfer, *m*. Kropftaube, *f*. columba gutturosa, *Linn.*
Wolako, *sl.* s. něco.
Wolák, *a*, *m*. Ochsenhirt, *m*. bubulcus, pastor boarius, subsequa; 2) Ochsentreiber, *m*. subsequa.
Wolám, al, ati, rufen, vocare; s. auch neboh; -áwám, al, ati. *fr.* II. *rec.* w-ti se, s. odwolám se.
Wolánj, *n*. Rufen, *n*. vocatus.
Wolátko, *a*, *n*. *dim.* Kröpfchen, *n*. z. B. des Menschen, strumella.
Wolatý *3*. kropfig, strumosus; s. auch woláč.
Woláwám, ati, *fr.* v. wolám.

Wolawec, wce, *m*. Lockvogel, *m*. illex, illix.
Wolawka, *y*, *f*. Reiger, *m*. ardea cinerea, *Linn.* s. auch peřestý.
Wolawý *3*. z. B. pták, s. wolawec.
Woldřich, s. Oldřich.
Wolče, ete, *n*. folg.
Wolček, čka, *m*. *dim.* Oechschen, *n*. buculus, juvencus.
Wole, *gen.* ete, *dat.* eti ꝛc. Kropf, *m*. a) verhärtete Halsgeschwulst, struma, scrophula, od. scrofula; b) bey dem Körnerfressenden Geflügel, d. Kehle, Schlund, *m*. guttur; nesyté wole, s. Kraut, *Syl.*
Wolek, lka, *dim.* s. wolček.
Wolenec, nce, *m*. Wähler, *m*. elector, delector: wolenec na 8. ceduljch? *Vel.*; 2) s. kurfirst.
Wolenj, *n*. Wahl, *f*. Wählen, *n*. delectus, lectio, electio; zu einem Amte, lectio, electio, creatio, cooptatio.
Wolenisstě, *n*. Wahlort, *n*. locus electionis (comitiorum).
Wolhary, *f*. *pl.* Bulgaria, *Kram.*
Wolhyně, *f*. Volhinien, Volhinia: Wolhynj opanowal, *Vel.*
Woljar, *a*, *m*. *sl.* Ochsenknecht.
Woljm, il, iti, wählen, z. B. etwas od. jemand, legere, deligere, optare; zu einem Amte, creare, legere, eligere, auch cooptare: wolen gest králem, er ist zum König gewählt worden; 2) lieber wollen, malle; auch mit raděgi: woljm raděgi vmřjti, *K.* wol neb newol, wolme, newolme, nolle velle, *Vel.*
Woljn, *u*, *m*. s. wolenisstě, *Lesch.*
Wolisko, *a*, *n*. *sl.* *augm.* v. wůl.
Wolitel, -tyně, s. wywolitel.
Wolkám, al, ati, *sl.* *cum dat. pers.* po wůli dáti, den Willen lassen, voluntati indulgere; 2)

wolkati sobě na někom, jemand müllkührlich behandeln.

Wolky, newolky, *adv. sl.* s. wol neb newol, unter woljm.

Wolno, unbefangen, folg.

Wolný 3. (*abs.* wolen, wolno), willig, dienstwillig, libens, lubens, promtus: on gest snadný a wolný k rozmlauwánj, Pr. wolné slyssenj, *Vel.* k službám wolný, dienstwillig, dienstfertig, officiosus; 2) fertig, behend, paratus, promtus, expeditus: aby wolněgssj byl, zawazebly se neobtěžug, *Com.* meč se hbitěgi (wolněgi) z pošwy wyšmekal; 3) frey, an nichts gebunden, liber: wolen gsem sobě swými audy a činy, *Com.* kdo sobě wolen gest, *Id.* wolno bylo manželku propustiti, *Id.* 4) weit, nicht enge, nicht knapp, geräumlich, z. B. Schuh, Rock sc. laxus, amplus: w bezcestj průchod wolný způsobuge, *K.* dwa wozowé wolně sebe mohli minauti, *Cyr.* 5) unbefangen, integer; - ně, *adv.* promte, libenter; parate, promte, expedite; libere; laxe; integre; - nost, i, *f.* Willigkeit, Dienstwilligkeit, *f.* animus promtus; 2) Weite, Geräumigkeit, *f.* laxitas; 3) Unbefangenheit, integritas.

†Wolnoslužebný 3. dienstwillig.

Wolopjch? *Hne'wkowsky.*

Wolowatjm, ěti, *sl.* dumm werden

Wolowatý 3. s. wolatý, *Vel.*

Wolowec, wce, *m.* Rindsauge, *n.* Rindsblume, buphtalmum, *L.*

Wolowý 3. v. Ochsen, bubulus: w-wý lalok, Wammt, *f.* am Halse der Ochsen, palear; w-wý gazyk, Ochsenzunge, *f.* a Zunge des Ochsen, lingua bubula; b) Ochsenzunge, anchusa officinalis, buglossum angustifolium majus, *hung.* ök..r nyelv, mezei atratzél, *Lumn.* w-wé oko eine Art großer Weintrauben; planý w-wý gazyk, *sl.* wilde Ochsenzunge, echium vulgare, *hung.* töviskes od. vad atratzél, *Id.* s. auch diwizna.

Wolsse, *f.* Erle, *f.* alnus od. betula alnus, *Linn.* w. lepká, alnus glutinosa; wolsse zpilowaná, serrulata -.

Wolssička, y, *f. dim.* v. vorh.

Wolssowj, *n.* Erlenwald, *m.*

Wolssowý 3. erlen, alneus.

†Woltanka, y, *f.* d. voltaische Säule, columna Voltæ, *P.*

Woměg, e, *f.* Eisenhütchen, Eisenhütlein, (Pflanze), aconitum.

Womok, s. omok.

Won, *sl.* s. wen.

Woňačka, y, *f. sl.* s. woňawka.

Wonka, *sl.* s. wenku.

Wonakwý 3. anständig, was angeht, auch ordentlich, aptus, consentaneus, tolerabilis; 2) vorzüglich, ausgezeichnet, distinctior, *Ryb.*

Woňawka, y, *f.* s. kytka, *Syl.* 2) Riechfläschchen?

Woňawý 3. riechend, odorus.

Woněhda, - kda, *sl* s. onehdy.

Woněnj *n.* Riechen, *n.* odoratus, odoratio, olfactus.

Wonjam, al, ati, *sl.* folg.

Wonjm, ěl, ěti, riechen, einen Geruch v. sich geben, z. B. růže pěkně wonj, olere; das, wornach etwas riecht, steht im Instrumental, z. B. wjnem woněti, nach Wein riechen, vinum olere; 2) k něčemu woněti, an etwas riechen, odorari rem; 3) *cum dat. pers.* behagen, pla-

cere: powěrné nábozenstwj gim wonj, K. 4) act. riechen odorari: cozkoli slyssj, wibj, wonégi, Com.
Wonnost, i, f. Duft, m. Wohlgeruch, m. odor: w cedrowých wonnostech chowati; wůně wonnosti newystizitedlné, B.
Wonný 3. wohlriechend, odorus, bene odorus.
†Wonostrom, u, m. zrostlina, mirodendrum.
Wonuce, bess. onuce.
Wopchám, sl. s. wepchám.
Wopleči, bess. opleči, Unterkleid um d. Schulter, humerale.
Wor, u, m. Floß, n. Flöße, f. ratis; -rek, rku, m. dim.
Worám, worné ꝛc. s. orám.
Worowý 3. s. dřjwj.
Woř, unrichtig für oř.
Worssile, f. Ursula, f.
Worssilinka, y, f. Ursulinerinn, Ursulina, Dlab.
Wos, wosa, s. os, osa.
Wosk, u, m. Wachs, n. cera; parunkowý (lipowý) w. Weißwachs, cera candida, Syl.
Woskář, e, m. Wachszieher, m. cerarius, cereorum confector; -řstwj, n. ars tractandi ceram; -řka, -řký ꝛc. wie bey pekař.
Woskowaný 3. part. z. B. w-né plátno, Wachsleinwand, n. linteum ceratum.
Woskowice, f. Wachskerze, f. Wachslicht, n. cereus, D.
Woskowý 3. wächsern, cereus.
Woskugi, owal, owati, wichsen, mit Wachse überziehen, cerare, incerare, cera obducere.
Wosleyř, e, m. s. kaukol.
Wosný 3. Achsen-; wosná stolice, Schneidebank, f. (Bürstenb.) equuleus, R.
Wosskjm, il, iti, sl. s. woskugi.

Wossitka, bess. ossitka.
Wosskeruse, wotěz, wotka, ꝛc. s. d. richtigern osskeruse, otěz ꝛc.
Wosstěný, 3. sl. s. woskowý.
Wosstj, n. s. osyna.
Wosstina, y, f. Wabe, Gehre, f. Wachsscheibe, f. favus.
Wotule, f. rozni sena? Ryb.
Wogtěch, a, m. Adalbert, Adalbertus; -tjssek, sska, m. dim.
Woz, u, m. sl. s. wůz.
Wozárna, y, f. sl. Wagenschoppen, m. Wagenremise, f. tectum vehicularium.
Wozatag, e, m. Fuhrmann, m. a) der einen Wagen fährt, Kutscher, Fuhrknecht, m. auriga, Cyr. b) der für Lohn Waaren u. Personen fährt, auriga, vehicularius, vector; c) ein Gestirn, auriga, heniochus; -stwj n. folg. 1).
Wozba, y, f. Fuhrwesen, n. res vehicularia, D. 2) Fahrt, f. D.
Wozeyček, čku, m. dim. kleiner Wagen, curriculum, plostellum.
Wozher. hru, m. und wozgr, u, m. Rotz, m. mucus.
Anm: Da sowohl d. Slowaken wozgr, als auch d. Russen, Pohlen, Serben wozgra sagen; so ist auch das böhmische wozher richtiger, als ozher.
Wozhřiwka, y, f. Schnupfen, m. gravedo.
Wozhřiwý 3. mit dem Schnupfen behaftet, gravedinosus; -wost, i, f. vorh.
Wozka, y, f. s. wozatag a).
†Wozné, ého, n. Fuhrlohn, n. pretium vecturæ, P.
Woznj 1. d. Wagen (Wägen) betreffend, vehicularis; w. kolo, Wagenrad, n. rota vehicularis.
Woznice f. Wagenfaß, n. vas vehiculare; 2) s. wozárna; 3) Fahrweg, m. via currulis, D. 4)

Fischfaß. dolium piscarium D.

Woznjk, a, m. woznjkůň; b) m. wůl, s. wažný kůň, wůl, 2 Par. 1, 17. (wo dieß Wort treffender ist, als das deutsche Wagen, das ungr. szekér, u. selbst als das lateinische quadriga.)

Woznŷ, 3. s. woznj; wozné clo, Achsengeld, n. vectigal pro plaustro, D.

Wozowŷ, 3. s. woznj; wozowá cesta, s. woznice 3).

Wozub, bess. ozub.

Wozyč, e, m. s. wozatag b).

Wozýček, čku, m. s. wozeyček.

Wozýk, u, m. ein leichter Wagen, curriculum.

Wozým, -se, yl, yti, fr. v. wezu: w-yti se po někom, auf jemand herum reiten, ihn hunzen.

Wozýwám, ati, fr. 2. v. wezu.

Wpád, u, m. Einfall, m. Hineinfallen, n. z. B. der Feinde ins Land 2c. irruptio, incursus; des Flußes ins Meer, incursus.

Wpadám, ati, fut. fr. v. wpadnu.

Wpadlý 3. was hineingefallen ist, illapsus; 2) eingefallen, z. B. wpadlé oči, oculi latentes.

Wpadnu, fut. ex. dl, dnauti, imper. wpadni, einfallen, hineinfallen, a) unversehens, incidere, illabi; b) mit Fleiß, z. B. ins Land 2c. irruere, irrumpere: wpadagi do domů, Com.

Wpaussťjm, ěl, ěti, s. wpustjm.

Wpeřjm, fut. il, iti, ruce, antasten, angreifen, invadere: do cyzýho statku ruce wpeřiti, Vel.

II. rec. w-ti se, vorh. tak se lichwa do lidj wpeřila, že 2c. Vel.

Wpich, u, m. wpichowé, Einstecher (Färb.) bacilli, R.

Wpichnem, fut. wpichol, nauti, sl. hinein stechen, infigere.

Wpigi, fut. il, iti, einsaugen, imbibere.

II. rec. w-ti se, sich einsaugen, imbibi: wpige se wóda do mauky, K.

Wpjssi, fut. ex. wepsal, wepsati, einschreiben, inscribere, inferre litteris.

Wpisugi, owal, owati, vorh.

Wplazým se, fut. yti se, s. wlezu.

Wpletu, fut. tl, wplésti, hineinflechten, innectere; s. auch kolo; trop. do mnohých těžkostj něk.

Wplisstjm, fut. iti, s. wkydnu, K.

Wplýžjm se, s. wplazým se.

Wplodjm, fut. iti, einpflanzen.

Wpochlebugi se, owati, sich einschmeicheln, adulando se insinuare: w-ti se do stolic, Com.; - w aurad, w službu 2c.

Wprawjm, fut. ex. il, iti, hinein bringen, inferre, ingerere &c. do rozkossnjků gjdla obmyšly wprawugi, Com. mořenjm wprawiti, einätzen, D.

II. rec. w-ti se, hinein kommen, einziehen 2c. se inferre: do města s wogskem swým se wprawil, Cyr. 2) sich darein finden, schicken, einrichten, sich einstudiren, accommodare se: do obchodu se wprawiti, Com. wprawil se do gazyka polského, Id. Časům rozuměti, a do nich se wprawiti.

Wprchnu, fut. chl, chnauti, hineinlaufen: wprchla mezy giné ženy, Wrat.

Wpřirozenjm, fut. il, iti, sobě, sich ganz aneignen, angewöhnen: to sem sobě wpřirozenil.

Wprosým, fut. yl, yti, durch Bitten hinein bringen: wprosyti něco do někoho.

II. rec. w-ti se, durch Bitten einkommen, precibus se insinuare: do stolic, w aurady 2c. Com.

Wprossugi, -se, owati, vorh. Id.

Wpustjm, fut. ex. il, iti, sstěn, ein-

lassen, hinein lassen, immittere.
Wrabčátko, a, n. dim. ein kleiner Sperling, passerculus.
Wrabče, ete, n. vorh.
Wrabčj 1. v. Sperlingen, passerinus.
Wrabec, bce, m. Sperling, m. (Spatz m.) passer, Kl. fringilla domestica, Linn.
Wrabeček, ečka, m. s. wrabče.
Wrabj 1. z. B. wrabj sýmě, Meerhirse, f. lithospermum officinale, Linn.
Wracám, ati, sl. folg. 2) s. hligi.
II. rec. w-ati se, sl. aufs neue wieder rindern, v. den Kühen.
Wracým, el, eti, s. wrátjm.
Wrag, sl. s. prý, sagt, inquit.
Wrah, a, m. Todtschläger, Mörder, homicida; wrah otce, matky, Vater-, Muttermörder, parricida, matricida, Syl. w. krále Königsmörder, interfector regis; w. samého sebe, Selbstmörder, se ipse occidens; w. cti, Ehrenräuber, ereptor famæ, Vel. s. auch wrahbj. 2) ol. & russ. Feind, m. hostis.
Wrahbj, m. Brudermörder, m. fratricida.
1. Wrana y, f. sl. s. swačina; o wysoké wraně, ungefähr um 3, - o nizké w., um 6 Uhr nachmittag.
2 Wrána, y, f. Krähe, f. cornix, corvus cornix, Linn. wrána wráně oka newykline, prov. eine Krähe hackt der andern kein Aug aus.
Wrančjm, iti, s. maučjm.
Wranj 1. v. Krähen, z. B. wranj noha, Krähenfuß, m. 1) eigentlich. 2) eine Pflanze, coronopus, plantago coronopus, L. w. oko, Krähenauge, n. (Pflanze) strychnos, nux vomica Linn.; pl. w. oka, s. dor úwky 2).

Wranistwý 3. z. B. obilj, s. bugný, Puchm.
Wranka, y, f. sl. der Spund am Faß; russ. woronka, Trichter.
Wraný 3. rabenschwarz, coracinus; wraný kůň, Rappe, m. ein schwarzes Pferd, equus ater.
Wráska, y, f. Runzel f. ruga.
Wrasstjm se, il, iti, sich runzeln, Runzel bekommen, rugas facere: pečowánjm se wrasstiti; gá opět se wrasstiti, Com.
Wrat se zase, Harnkraut, Flachskraut, n. linaria.
Wrata, gen. wrat, n. pl. Thor, n. porta; w. do zahrady od. zahradnj, Gartenthor, porta horti; w. do dworu, Hofthor; 2) Mündung eines Flußes, ostium: Dunag sedmj wraty do moře padá.
Wrátce, tec, pl. s. wrátka.
Wrateň, Thorflügel?
Wratidlo, a, n. Weberbaum, m. jugum (textorium).
Wrátjm, fut. il, iti, zurückgeben, reddere, restituere; 2) einen zurück gehen lassen, jubere redire: wrátil ho s cesty.
II. rec. w-titi se, zurückkehren, reverti, redire, serecipere.
1. Wratislaw, a, m. Mannsnahme.
2. Wratislaw, i, f. Breßlau, in Schlesien, Vratislavia; - an, a, m. -nka, y, f. ein Breslauer, -inn, f. Vratislaviensis; -ský 3.
Wrátka, tek, n. pl. dim. Pförtchen n. portula.
Wrátký 3. co se rádo zwrátj, unstät, inconstans: zbožj w-ké.
Wrátná, é, f. s. wrátný.
Wrátnice, f. des Thorwächters Stube, f. conclave janitoris.
Wrátno, ol. s. zpátky.
Wrátný, ého, m. Thorwärter, Thürhüter, Thürwärter, m. ja-

nitor; - ná, é, f. - inn, -inn, ꝛc. f. - trix.

Wrátyk, e, m. Rainfarn, m. tanacetum vulgare, hung. varadics, gelesztа-virág.

Wraubek, bku, m. dim. v. wrub, Einstrich, m. auch Kerbe, f. stria, D. mnoho zaubků a wraubků, Com.

Wraubjm, fut. ex il, iti, einkerben, striare; 2) fut. sekeru wraubiti, i. e. wtjti.

Wraubkugi, owati, verb. D.

Wraucně, adv. inbrünstig, ardenter, vehementer, cum animi impetu.

Wraucnost, i, f. Inbrunst, Hitze f. ardor, vehementia.

Wraucý 3. siedend, fervens, fervidus; 2) inbrünstig, ardens, vehemens; 3) jäh, hitzig, rasch, præceps: k zlému přjliš wraucý a klopotnj gsau, h.

Wrawa, y, f. sl. Gerede, n. mnoho wrawy, málo zprawy, prov.

Wrawjm, il, iti, sl. s. prawjm.

Wráworám, al, ati, zurück schlagen, zurück prallen, zurück fahren, zurück stürzen, recellere, retro ferri, Syl. wráworánj zpátkem, reciprocatio, Id.; zurück taumeln: wráworá podnapilý zbor, Puchm.

Wrawússka, y, f. sl. Plauderer.

Wray, sl. s. prý, sagt, inquit.

Wráž, e, m. sl. s. ssrám, Strieme, vibex; - žek, žku, m. dim.

Wražba, y, f. sl. Hexerey, f. fascinatio.

Wražda, y, f. Todtschlag, Mord, m. cædes, homicidium: wražda nad bratrem spáchaná, Brudermord, fratricidium; w. nad otcem sp-á, Vaterm. patricidium, parricidium.

Wrázdjm, iti, st. d. Thür viel aufmachen.

II. rec. w-iti se, aus u. eingehen.

Wražebnice, f. sl. s. stryga.

Wražebnjk, a, m. sl. s. strygon.

Wražec, žce, sl. s. wražedlnjk.

Wražedlnjcký 3. s. wražedlný.

Wražedlnjctwj, n. Mordsucht, f. cupiditas cædis.

Wražedlnjk, a, m. - nice, f. kterýž (neb která) w půtce neboližto z hněwu, w swáru, dle pomsty, druhého zabigi, Pr. Todtschläger, - inn, f. homicida, m. f. percussor; vgl. mordéř.

Wražedlný 3. mordsüchtig, mörderisch, sanguinarius, cupidus cædis: -město, -lidé, -meč. B. b) den Todtschlag betreffend, sanguinarius: - skutek; - ně, adv. mörderisch, more homicidarum; w-ně na někoho sáhnauti.

Wražice, f. sl. s. wražedlnice.

1 Wražjm, iti, cum praep. na et dat. jemanden hold seyn, bene velle, favere alicui, Kyb. 2) sl. hexen, fascinare.

2. Wrážjm, el, eti, s. wrazým.

Wrážka, y, f. sl. s. wrážek.

Wrazým, fut. ex. yl, iti, zen, imper. wraz, einschlagen, a) hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl, ꝛc. infigere, defigere; b) hinein thun, z. B. Eyer in d. Suppe, immittere, inserere, injicere; c) auf jemand od. etwas stoßen, anrennen, impingere, illidi, offendere, incurrere; d) hinein stürzen, intro praecipitare, impellere, B.

II. rec. w-ti se, eindringen, hinein dringen, z. B. in etwas, penetrare, invadere, mit Gewalt, irruere, irrumpere. 2) einschlagen, einwärts dringen,

z. B. d. Blattern ec. intus penetrare; 3) hinein stürzen, schnell herein kommen, irruere, irrumpere: w dluhy se wrázeli, *K*.

Wrba, *y*, *f*. Weide, *f*. Weidenbaum (Felberbaum), salix; křehká w. Bruchweide, salix fragilis; bjlá w. Kopfw. s. alba *Linn*.; ssiroká, w. Seilw. West? s. caprea, *Ryb*. w. plačiwá (bess. smutkowá od. babilonská), Trauerw. s. babylonica, *Bercht*.

Wrbj, *n*. *coll*. Weiden, salices; mladisstwé w. Weidenholz zum Flechten, vimen salignum.

Wrbice, *f*. s. wrbka, *D*. 2) (*sl*.) Weiderich, *m*. epilobium, *Linn*.

Wrbička, *y*, *f*. *dim*. kleine Weide.

Wrbičná kossile, s. rdesno, *Vel*.

Wrbina, *y*, *f*. Weidenbusch, *m*. salictum; 2) Weiderich, *m*. lythrum, salicaria, *L*. (auch lysimachia spicata purpurea, piros-füzény); žlutá w. gelber Weiderich, *Lumn*.

Wrbisstě, *n*. Weidenbusch, *m*. Gehölz v. Weidenbäumen, salictum.

Wrbka, *y*, *f*. s. rdesno; sladká wrbka, s. potměchut.

Wrbowý 3. weiden, aus Weiden, aus Weidenholz, salignus.

Wrčenj, *n*. *verb*. v. wrčjm; 2) Brummen, Murren, *n*. murmur: w. gedněch proti druhým.

Wrch, *u*, *m*. Berg, *m*. mons, *K*. *pl*. wrchy, Gebirg, *n*. juga montium; 2) Gipfel, *m*. z. B. des Daches, Berges, culmen, cacumen, fastigium; wrch hory, Berggipfel, vertex, cacumen; w. stromu: haluzý a wrchů, *K*. w. hlawy, der Wirbel des Hauptes, Scheitel, *f*. od wrchu hlawy, až do spodku paty, vom Scheitel des Kopfes, bis zur Ferse des Fußes, a capite ad calcem; 3) d. obere Seite, z. B. na wrch, oben darauf, auf d. obere Seite, supra; na wrchu, oben drauf, auf der obern Seite, supra; 4) ein Haufen über dem ordentlichen Maße, cumulus; 5) das Höchste, Beste, der höchste Grad, summum: wrch práwa, summum jus; dal gim magestát na wrch práwa, aby od nich odwolánj nebylo, leč na krále, *Vel*. wrch sstěstj a mocy, *Vel*. wrch prawé maudrosti, *K*. wrch wtipu lidského, *Com*. -maudrosti, *Id*. tam ge wrch Ina-

1. **Wrchnák**, *a*, *m*. *pl*. wrchnácy, *sl*. s. wrchnj 2) b).

2. **Wrchnák**, *u*, *m*. *sl*. der (obere) Deckel, operculum.

Wrchem, *adv*. eigentlich der Instrum. v. wrch: dolů wrchem, bergab; 2) gehäuft, geschlichtvoll, beym Messen; 3) *sl*. ober sich: wrchom ho hnalo, es hat ihm ober sich getrieben.

Wrchně, *adv*. s. powrchně, *Syl*.

Wrchnj 1. der, d. das obere, a) der Lage nach, superius, supremus, u. unter zweyen, superior; b) der Macht, dem Ansehen, Vorzügen nach, superior; 2) der, d. das oberste, a) der Lage nach, supremus, summus; b) der Größe, der Macht, dem Ansehen nach, supremus, summus; superior, wenn d. Rede v. zweyen ist; 3) *mor*. s. auřednjk, zprawce.

††**Wrchnjk**, *a*, *m*. Obrister.

Wrchnost, *i*, *f*. Obrigkeit, *f*. magistratus, Herrschaft, *f*. ein Herr, dominus; auch Herr u. Frau, domini; 2) d. höchste Gewalt, Oberherrschaft, *f*. summa im-

perli: wrchnost y přednost w zemi dosáhnauti, rerum potiri; při dwořjch král. neywjce wrchnostj mohau pochlebnjcy, -haben die überlegene Macht.
Wrchnostenský 3. obrigkeitlich, ad magistratum pertinens; 2. herrschaftlich, dominicus, *D.*
Wrcholek, lku, *m.* s. wrchowec?
Wrcholjk, u, *m.* Dolde, *f.* an den Pflanzen, umbella; 2) Knopf *m.* Dolde auf dem Wagen, apex (apices) rhedæ superimpositi, *R.*
Wrchowatý 3. gehäuft, überschwänklich, überflüßig, cumulatior; w-tá pomsta, *K.* - tě, *adv*, - te: toho se wám wrchowatě odplatjm, *Cyr.*
Wrchowec, wce, *m. sl.* Baumgipfel, *m.* fastigium.
Wrchowisstě, *n.* Quelle, *f.* fons.
Wrčjm, el, eti, d. Zähne blecken, ringi; 2) (*sl.*) etwa brummen: pes wrčj, když gesstě nesstěká.
Wřecausstko, a, *n. dim.* v. folg.
Wřece, *n. sl.* s. měch 1), pytel.
Wřecko, a, *n. sl. dim.* v. vorh.
Wřecússko, a, *n. sl.* vorh.
Wřed, u, *m.* Geschwür, *n.* ulcus; 2) *sl.* (*mor.* břed), Fraiß, *f.* analepsis, *D.*
Wředowina, y, *f.* ? *Ryb.*
Wředowitý 3. voll Geschwüre, ulcerosus.
Wřelý 3. siedend, brühheiß, fervens, fervidus; - lost, i, *f.* siedende Beschaffenheit.
Wrem, wreti, *sl.* s. wru.
Wřenj, *n.* Wallung, *f.* Brausen, *n.* aestus, fervor; w řenj krwe, Aufwallung des Geblüts.
Wreptám, u. wrepcy, *fut.* al, ati, hinein murmeln, immurmurare.
Wřes, u, *m.* Heyde, *f.* eine Pflanze, erica; b) Unkraut, *n.* myricae, *Ger.* 17, 6.

Wřesk, u, *m.* Quäken, *n.* der Hasen, Ziegen od. Böcke, vagitus; 2) das Quacken der Frösche, Gequacke, *n.* coaxatio; 3) Geschrey überhaupt: chlauba, daremnj wřesk, *K.* mnoho wřesku, málo zysku, *prov.* viel Geschrey, u. wenig Wolle.
Wřesklawý 3. quäckend, clamorosus: wřesklawá žába, *Vel.*
Wřesowisstě, *n.* ein Ort voll Heidekraut, ericetum; b) s. pustina, lada, *D.*
Wřesstjm, ěl, ěti, quäken, schreyen, wie ein Hase, Ziege, vagire, wie Frösche, coaxare.
Wřeten, a, *m. sl.* s. wřetenice.
Wřetenář, e, *m.* der d. Spindeln verfertigt od. verkauft; - řka, - řský ꝛc.
Wřetenice, *f. sl. Lypt.* Kupferschlange, *f.* coluber chersea.
Wřeteno, a, *n.* Spindel, *f.* Spille, *f.* a) zum Spinnen, fusus; přjtel po wřetenĕ, *Vel.* i. e. po přeslicy, s. krewnj; b) jede Welle, um d. sich ein Ding schraubenförmig dreht, cylindrus, fusus; v presu, Spindel, Schraube, *f.* cochlea; lepawé w., Klebspindel, fusus tenax; ostré wř. Scharfsp., f. acutus; zubaté w., Zähnleinsp., f. dentatus, *R.* c) Triebstange, *f.* in der Mühle.
Wřetenko, - týnko, a, *n. dim.* Spindelchen, Spillchen, *n.*
Wřetenowatý 3. spindelförmig, fusiformis, *R.*
Wrh, u, *m.* Wurf, *m.* jactus.
Wrhcáb, u, *m.* Brettstein, *m.* calculus.
Wrhcábnj 1. das Spielbrett betreffend; w-j hra, Brettspiel, *n.*

das Spielen im Brette, alea, lusus aleae.

Wrhcábnice, *f.* Spielbrett, alveus lusorius, tabula lusoria.

Wrhcábnjk, *a, m.* Brettspieler, *m.* aleator.

Wrhký 3. flink, alacer; -kost, *i, f.*

Wrhnu, nul, *nauti*, folg. w-ti se po někom, arten, *D.*

Wrhu, wržeš, wrhl, wrcy, werfen, jacere; okem na někoho, einen Blick werfen; přes přjworu wrcy, s. prowinjm, *Syl.* II. *rec.* wrcy se, s. swrcy se 2); b) wohin kommen, pervenire: mol sè do drahého stawu wrže; newjm se kam wrhnauti; wrcy se do nebezpečenstwj, *Syl.*

Wřjdek, dku, *m. dim.* Geschwür, *n.* ulcusculum.

Wřjem, wřeti, *sl.* s. wřu.

Wřjt, wřjti, s. wřu.

Wřjtenice, *f.* Aaleidexe, *f.* lacerta anguina, *Com.* Otter, aspis: wřjtenice, gesstěrky, *K.*

Wřiwý 3. *sl.* was leicht kocht, z. B. Erbsen.

Wrkám, *al, ati*, girren, v. der Taube, gemere.

Wrkoč, *e, m.* Haarnest, *n.* Haarnestel, (cirrus?) *D.* b) *sl.* α) dergleichen Flechte überhaupt, z. B. wrkoč česenku, cybule; β) der Mantel auf dem Rohrdache des Hauses.

Wrkolak, *a, m. sl.* Währwolf, *m.* homo specie lupi indutus.

Wrkotám, wrkocy, *tal, tati, sl.* s. žwu: newrkoc! schwatze nicht!

Wrkotawý 3. s. žwawý? vgl. vorh. wr-wý pomluwač, *K.*

Wrlauže, verkürzt aus w hrdlo lže, er lügt in den Hals.

Wrnčjm, *il, iti*, s. bručjm 2)

Wrogjm se, *fut.* *il, iti*, sich einbauen, v. den Bienen.

†††Wrš, *m.* ganz schlecht für werš; s. auch wrsse.

Wrssček, u, *m. sl.* s. wrssek.

Wrsse (wrš), *e, f.* Reuse, Fischreuse, *f.* nassa.

Wrssek, sku, *m.* eigentl. *dim.* v. wrch, Hügel, *m.* collis; 2) Gipfel, z. B. wrssek hory, der Gipfel eines Berges, vertex, culmen, cacumen.

Wrssjm, *fut.* *il, iti*, s. dowrssjm.

Wrsska, *y, f. dim.* v. wrsse.

Wrstewnice, *f.* Fischerkorb, *m.* sportula, fiscella; 2) gleiches Alters, Weibsperson, coaetanea.

Wrstewnjk, *a, m.* gleiches Alters, coaetaneus.

Wrstwa, *y, f.* Schichte, Lage, *f.* z. B. Erdschichte, auch wrstwa obilj, snopů, dřew, *Cyr.* tabulatum, stratum; 2) selten, s. powaha 1).

Wrtač, *e, m.* der da bohrt; 2) Holzkäfer, *m.* cerambix, *Linn.*

Wrtádko, *u, n. dim.* s. nebozýzek.

Wrtadlo, *a, n.* s. nebozez; zednjcké wrtadlo, Steinbohrer, *m.* terebra murariorum.

Wrták, *u, m.* großer Bohrer, *D.*

Wrtám, *al, ati*, bohren, terebrare, forare; w twrdém wrtati, harte Nüße aufbeißen.

Wrtidlo, *a, n.* w němž se máslo wrtj, Buttereimer, *D.* 2) Rührstange? rutrum, rutabulum, *Tomsa.*

Wrtjlka, *y, f.* Dreher, *m.* zum Zwirnen ꝛc. fusus; 2) *sl.* ein Spielzeug der Kinder. Kreisel, *m.*

1. Wrtjm, *il, iti*, rühren, buttern, butyrum conficere.

2. Wrtjm, *ěl, ěti*, drehen, hin u. her bewegen, versare; wrtěti hlawau, a) den Kopf drehen, versare caput; b) den Kopf schütteln, quatere, quassare caput.

II. *rec.* wrtěti ſe, ſich drehen, versare se.

Wrtkám, al, ati, ſ. wrtjm: ſebau wrtkati nedopauſſtj.

II. *rec.* wrtkati ſe, ſich herumdrehen, vertere se ultro citroque; 2) wanken, vacillare: wrtkati ſe na myſli, 1 *Cor.* 4, 8. ſtálý bez wrtkánj, *K.*

Wrtkawý 3. wankelmüthig, inconstans, mobilis, instabilis, levis; - wě, *adv.* - iter, - iter, - viter; - woſt, i, *f.* Wankelmuth, *f.* - thigkeit, - ntia, - litas, - itas.

Wrtký 3. unſtät, inconstans, mobilis: oči wrtké a krwawé, *Lomn.* 2) vorh. 3) *sl.* ſ. wrhký; - koſt, i, *f.* vorh. wrtkawoſt, *B.*; b) Unbeſtändigkeit, inconstantia: wrtkoſt a marnoſt wſſech wěcý, *K.* c) *sl.* Behendigkeit, *f.* alacritas.

Wrtnu ſe, *fut. ex.* tl, tnauti ſe, ſich umdrehen, vertere se.

Wrtoch, *a, m.* ein Unſtäter, inconstans, *Com.* 2) *pl.* wrtochy, Hirngeſpinſt, *n.* ſ. heyble, *D.*

Wrtohlaw, *a, m.* wrtohláwek, wka, *m.* ſ. wjhlaw.

Wrtohlawec, wce, *m.* Grillenfänger; b) Flatterer, Flattergeiſt, *m.* vertiginosus, homo levis; 2) ſ. wlčj gahoda.

Wrtohlawý 3. den Kopf drehend: wrtohlawá owce, Dreher, *m.* 2) flatterhaft, unſtät, levis, vertiginosus, mobilis, *Syl.* 3) grillenhaft, wunderlich, mirus; - woſt, i, *f.* Flatterhaftigkeit, levitas; W-keit ꝛc.

†**Wrtowka**, *y, f.* mořſké zwjke, terebella.

Wru (wřu), wřel, wřjti, (vgl. ferveo), ſieden, (*neutr.*) wallen, fervere; *trop.* krew wře, - kocht, - fervet, aestuat, *D.*

Wrub, *u, m.* Kerbholz, *n.* Kerbſtock, *m.* talea: to gde, bere ſe na můg wrub, das gehet auf mein Conto, *D.*

Wrútdk, Schraube ? ?

Wrygi, *fut.* wryl, wrýti, eingraben, ſ. rygi; močenjm wrýti, einätzen, *D.*

Wrzám, *al, ati*, knarren, knirren, stridere, crepitare.

Wrzánj, *n.* Knarren, z. B. der Thüre, des Wagens ꝛc. stridor, crepitatio.

Wrzawky, striges, *Harant.*

Wrzawý 3. knarrend, knirrend, stridulus.

Wržjm, il, iti, *sl.* vorh. ſněh wržj (pod nohama), *mor.* ſněh ſſkřjpá.

Wrželina, *y, f. sl.* od. těžká wrželina, Epilepſie, *f.* epilepsia.

Wrženj, *n. verb.* v. wrhu; b) od. wrženina, *y, f. sl.* Apoſtem, *n.* apostema, (atis), *n.*

Wržlina, *y, f. sl.* ſ. oſýpky.

Wſadjm, *fut.* il, iti, zen, einſetzen, a) hineinſetzen, z. B. etwas an einem Ort, imponere; iſt es ſo viel, als hinein fügen, z. B. Steine, Zähne ꝛc. ſo ſteht auch inserere, immittere, v. Pflanzen, inserere, plantare, ponere; b) ins Gefängniß ſetzen, dare in custodiam.

Wſáknu, *fut.* kl, nauti, ſ. wpigi ſe.

Wſaký 3. *ol.* ſ. wſſeliký.

Wſát, wſatý, ſ. wſegi.

Wſázým, *fut. f.* eti, ſ. wſadjm.

Wſedám, al, ati, ſ. wſednu.

Wſedlooký 3. hohläugig ?

Wſednu, *fut. ex.* dl, wſednauti, u. wſýſti, aufſitzen, ſich auf etwas ſetzen, insidere (v. insido); na koně wſednauti, aufſitzen.

Wsegi, *fut.* wsyl u. wsel, wsýti, *part. pass.* wsyt u. wset auch wsát, *B.* einsäen, inseminare.

Wskáči, *fut. ex.* wskákal, wskákati, folg.

Wskakugi, owal, owati, folg.

Wskočjm, *fut.* il, iti, auf, od. in etwas springen, insilire; *na koně,* aufs Pferd springen, insilire in equum, auch blos equum; do wody w.; w řeč wskakowati, *Com.*

Wskrytě, *adv.* verborgen, nicht öffentlich, occulte, *B.*

Wskůře, *adv.* s. brzo.

Wsrknu, *fut.* kl, nauti, einschlürfen, sorbere; - nutj, *n. verb.*

Wssady, *Syl.*, *sl.* wssadě, s. wssudy.

Wssak, *conj.* doch, dennoch, jedoch, tamen; *a wssak,* wssak wždy, ale wssak, doch aber, aber doch, attamen; 2) aber, at, sed, verum, vero, autem; 3) ja, allerdings, utique; 4) wohl, gewiß, scilicet; profecto, sane: wssak ty sy vtržjš něco; s. auch dyž.

Wssakowý 3. *sl.* s. wsseligaký, (*russ.* wšaky, s. wsseliký).

Wsse, *sl. Göm.* s. wždy; vgl. folg.

Wsseckèn, u. wssecek, wssecka, wssecko u. wsse, *gen.* wssého, wssj wssého, *nom. pl.* wssickni, wssecky, wssecka, all, aller, alle, alles, sämmtlich, gesammt, omnis: předewssjm, vor allen Dingen, ante omnia; s tjm sewssjm na nic přigdeš, ungeachtet alles dessen 2c. *K.* Wssecko für wssickni, -cky 2c. nemohau být wssecko páni, *Lomn.* tehdáž wssecko gesstě pohané byli.

†Wsseckost, i, *f.* Gesammtheit?

Wssednj 1. alletag gewöhnlich, sehr gemein, vulgaris, quotidianus: hřjch welmi obyčegný a wssednj; přjklad wssednj newšednosti; wssednj den, Werktag, *m.* dies profestus.

Wssedobr, u, *m.* Meisterwurz, *f.* imperatoria, *Linn.*

†Wssedobrý 3. allgütig, summe bonus, *D.*

Wssehdy, *sl.* s. wždy, auch zdenssi.

Wssejonsko, *a, n.* Panjonium, *Cyr.*

Wsselico, *n.* Allerley, *n.* varia, *pl.*

Wsseligak, *adv.* auf alle Art, omnimodo, omnimode.

Wsselikteraký 3. s. wsseligaký.

Wsseliký 3. allerley, allerhand, a) v. allen Arten, omnimodus, omnis generis, omnium generum; b) statt mancherley od. v. mancherley Art, varii generis, varius.

Wsseligaký 3. vorh.

Wsselka, *y, f.* s. wčelka.

†Wssemaudrý 3. allweise, summe sapiens; - ost, *i, f. subst.*

†Wssemocný 3. folg.

Wssemohaucný 3. s. wssemohaucý

Wssemohaucnost, *i, f.* Allmacht, *f.* omnipotentia.

Wssemohaucý 1. allmächtig, allgewaltig, allwaltend, omnipotens.

Wssemožně, *adv.* auf alle mögliche Art, möglichst.

Wsseobecný 3. allgemein, omnibus communis, universus, universalis; - nost, *i, f.* - heit, *f.* universitas.

Wsseokrauhlý 3. ganz rund: wsseokrauhlý wysoký kámen, *Har.*

†Wsseostrow, Wsseostrowstwj, *n.* s. Ostrowsko, Polynesien, *Puchm.*

†Wsserzidjcý 1. allwaltend, omnia regens.

Wsseruby, *pl.* Schörau, ein Städtchen im Pils. Kr. Wserubium.

Wssz suð, *a, m.* censura vulgi, *C.*

Wssesyl, *m.* Topas?

Wssztecka, *y, m.* s. wssetýčka.

Wssetečný 3. vorwitzig, neugierig, curiosus; b) muthwillig, lascivus, petulans; 2) verwegen, audax, temerarius, confidens; - ně, adv. - se; - ve, - anter; - acter, temere, - enter; - nost, i, f. Vorwitz, m. a) Neugierde, f. curiositas; b) Muthwille, m. lascivia, petulantia; 2) Verwegenheit, audacia, confidentia, temeritas.
Wssewěďaucnost, i, f. Allwissenheit, scientia omnium rerum.
Wssewěďaucý 1. allwissend, sciens omnium rerum.
†Wssewědomý 3. vorh. D.
Wssewidaucý 1. allsehend, D. - nost, i, f. Allsicht, f.
†Wssewládný 3. i.e. wssjm wládnaucý: - láška, Neg.
Wssezwěd, a, m. ein Neugieriger, curiosus, Com.
Wssjčka, y, f. dim. s. wesška 1).
Wssjmám, al, ati, (sobě), achten auf etwas, rationem habere rei, attendere.
Wssjmnu, fut. ex. nul, naut, vorh.
Wssjně, ěte, n. s. wesška 1).
Wssiwáctwj, n. Lauserey, f.
Wssiwák, a, m. sl. s. wssiwec 1).
Wssiwec, wce, m. ein Lausichter, Lauskerl, Lausewenzel, pedicolosus; 2) Lausekraut; a) herba pedicularis, h-a ped ria; b) (zuweilen) Mäusepfeffer, m. stachys sylvatica.
Wssiwý 3. lausig, voller Läuse, pediculosus; 2) d. Läuse betreffend, pedicularis, pedicularius; wssiwá nemoc, Lausekrankheit, Läusesucht, f. phthiriasis, pediculatio; - wost, i, f. subst.
Wsstjpjm, fut. il, iti, einpflanzen, inserere; oƒýpky wsst., d. Blattern einimpfen, D. - penj, n. verb.
Wsstjpitel, e, m. Impfer der Blattern, (projektirt v. D.)

Wssu, fut., wssáti, s. wpigiti
Wssudy, adv. allenthalben, überall, ubique, ubivis.
Wssudybud, a, m. folg.
Wssudybyl, a, m. Hans in allen Gassen, der alte Überall.
Wssudybytný 3. allgegenwärtig, omnipraesens, K. - nost, i, f. Allgegenwart, f. omnipraesentia.
Wssudypřjtomný, - nost, vorh.
Wstánj, n. Aufstehen, n. surrectio.
Wstanu, fut. ex. wstal, wstáti, imper. wstaň, aufstehen, sich aufrichten, z. B. v. der Erde, aus dem Bette aufstehen rc. surgere de terra, lecto; před někým wstáti, vor jemand aufstehen (ihm zu Ehren), adsurgere alicui; z mrtwých wstáti, vom Tode aufstehen, redire in vitam, resurgere a morte.
Wstaupenj, n. Eintritt, m. Eintreten, n. in einen Ort, introitus, ingressus; 2) Aufsteigen, n. Aufsteigung, f. adscensio, conscensio; na nebe wstaupenj, Himmelfahrt, f. (Fest), adscensio (Christi), adscensus in coelum.
Wstaupjm, fut. ex. il, iti, eintreten (neutr.), hinein treten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; 2) aufsteigen, in d. Höhe steigen, mit den Füßen, adscendere, escendere, conscendere, scandere; 3) treten, wohin treten, intrare, ingredi, inire; wstaupiti w staw manželský, in den Ehestand treten, inire, ingredi, mit dem Akkus.; - na mjsto něčj, nachfolgen, succedere: na mjsto geho wstaupil syn geho Bohdan, V.
Wstawáč, e, m. Knabenkraut, Hundshödlein, n. Stendel, m. orchis, satyrium, priapiscus;

wstawáč králowský, Kreuzblume, *f.* polygala amara, *Linn. D.*

Wstáwám, al, ati, f. wstanu: wstáwage y léhage to čiň, *prov.* - stets, - semper, *K.*

Wstawjm, *fut.* il, iti, auffetzen, etwas auf etwas setzen, imponere: - wěnec na hlawu, *Cyr.*

Wstrčjm, *fut. ex.* il, iti, hinein stoßen, a) stoßend hinein bewegen, intrudere; b) hinein stechen, infigere; c) hinein fügen, inserere, immittere; wstrčenj těla na 4 koly; - aukao na někoho, auferlegen, delegare, obtrudere, *Syl.* trop. nos strká weč mu netřeba, *Com.*

Wstřeljm, *fut. ex.* il, iti, hinein schießen, intro jaculari, (tela); trop. takowé žádosti gim w srdce wstřelowal, *K.*

Wstřelugi, owal, owati, verb.

Wstřetjm, iti, begegnen?? *Jungm.*

Wstřjc, *adv. reg. dat.* entgegen, obviam; wstřjc gjti, wygjti, obviam ire, occurrere; w. běžeti, entg. laufen, occurrere, obv. currere; w. wygeti, entgegen fahren od. reiten, vehi (curru, equo) obviam; b) trop. begegnen, f. ywarugi, yřekazým; tomu wstřjc wygjti chtěl, co celé zemi zkáhubu neslo, *K.* tjm se wycházelo wstřjc kacýřům, *K.* w. tomu wssemu wygjti, *Cyr.*

Wstřjljm, el, eti, f. wstřelugi.

Wstrkám, *praes.* u. *fut. freq.* al, ati, f. wstrčjm: dal okolo 3000 na koly wstrkati, *Cyr.*

Wstupugi, owati, f. wstaupjm.

Wstýčjm se, f. wztýčjm se.

Wsypám, wsypi, *fut.* al, ati, einschütten, hineinschütten, z. B. Mehl, in ein Faß, infundere.

Wsysti, f. wsednu.

Wsýwám, al, ati, *fr.* v. wsegi.

Wtáhnu, *fut.* hl, hnauti, hinein ziehen, intro trahere.

II. *rec.* w-ti se, eingesogen werden, imbibi, insinuare se: ta nákaza wtáhla se mezy nesčíslné národy.

Wtekám, al, ati, f. wleku.

Wtekánj, *n.* f. wtok.

Wteknu, *fut. ex.* kl, u. knul, wtécy, einschlagen, einsenken, befestigen, figere, infigere: hřeb wtécy.

Wteku, *fut. ex.* wtekl, wtécy, einfließen, influere.

Wtělenec, nce, *m* ein Eingefleischter, (incarnatus): ďáblowi wtělency čarodějnjcy, *Cyr.*

Wtělenj, *n.* Einverleibung, *f.* conjunctio, incorporatio; 2) Menschwerdung, *f.* z. B. Christi, adsumtio corporis, adventus corporalis in mundum

Wtěljm, *fut.* il, iti, einverleiben, conjungere, (incorporare).

II. *rec.* w-iti se, Mensch werden, corpus adsumere: ďáblem wtělenj čarodějnjcy, *Cyr.*

Wterý, *ol.* (δευτερος), f. druhý.

Wtjerám, *sl.* f. wtjrám.

Wtip, u, *m.* Anlage, *f.* Kopf, *m.* Genie, *n.* ingenium.

Wtipek, Witzling?

Wtjpjm se, *fut.* il, iti, errathen, (leicht) bemerken, fassen, conjicere, animadvertere.

†Wtipka, y, *f.* d. Witzige, *Hne'wk.*

Wtipný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; 2) der einen guten Kopf u. Anlagen hat, boni ingenii; 3) verständig, kunstverständig, weise, artis peritus; 4) kunstvoll, nach der Kunst verfertigt, artificiosus, *Ex.* 36, 10. 33. - ně, scharfsinnig, acute sagaciter, ingeniose; b) kunstvoll, künstlich,

artificiose, scite; - nost, i, f. Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, ingenium.
Wtjrám, - se, ati, s. wetru, - se.
Wtisk, u, m. s. wtlak.
Wtisknu, -se, fut. knauti, s. wtlačjm
Wtlačený 3. part. v. folg.
Wtlačjm, fut. il, iti, en, eindrücken, hinein drücken, imprimere. II. rec. w-ti se, sich eindrängen, sich eindringen, se ingerere, se intrudere.
Wtlak, u, m. Eindruck, impressio.
Wtlkjem, wtlkám, sl. s. folg.
Wtluku, fut. hineinschlagen.
Wtok, u, m. Einfluß, influxus, m.
†Wtorovhlíčnjk, u, m.? (Chem.)
Wtrausým, fut. yl, yti, einstreuen, inspergere, spargere.
Wtrhnu, fut. ex. hl, hnauti, wtrzen, hinein reißen, intro rapere; 2) einrücken, mit der Armee, intrare, ingredi, cum exercitu.
Wtrhnutj, n. Hineinreißen, n. attractio; b) Einrücken, n. ingressus.
Wtrussugi, owati, s. wtrausým.
Wtrženj, n. s. wtrhnutj.
Wtwořjm, fut. il, iti, schaffen, in etwas, creare in rem.
Wtýkám, al, ati, s. wteku.
Wůbec (w-obec), adv. insgemein, vulgo; wůbec vžitečný, gemeinnützig; 2) öffentlich, palam: Nyřoděm se za včedlnjka Krystowa wůbec newydáwal.
Wůči, i. e. w oči, ins Gesicht, B. to mu wůči mluwil, Pr.
Wučjm, el, eti, summen, sumsen, z. B. Bienen, susurrare.
Wůdce, m. Führer, Anführer, m. dux, ductor.
Wukle, f. pl. sl. Haarlocken.
Wůkol, adv. herum, a) ringsherum, circa, circumcirca, circum; b) in der Gegend, wenn es gleich nicht ringsherum ist, circa, circum; c) s něčjm wůkol gjti, mit etwas umgehen, sich beschäftigen, agere, tractare: - sel ži wůkol gjti: s slowem Božjm wůkol zacházeti.
Wůkolj, n. Umkreis, Umfang, m. ambitus, circuitus; 2) s. okolj 2): města w tom wůkolj; 3) (selten) im Umkreise, in circuitu.
Wůl, genit. wola m. Ochse, m. a) ein verschnittener Ochse, bos, bos exsectus; wůl tažný, Zugochse, bos vectarius; w. diwoký, der wilde O. bison; b) ein Schimpfwort, bos.
1. Wůle, f. Wille, m. a) Wollen n. das was man will, Neigung, voluntas: nad man želkau geho swau nestydatau wůli prowedl, Vel. b) Gutbefinden, n. Willkühr, f. voluntas, arbitrium: nedáweg mu wůle za mladu, B. na dobré a swobodné wůli měl obětowati, neb tak nechati, K. 2) der Raum eines Ortes, spatium; 3) dobrá wůle, Gelage, n. Unterhaltung f. Schmaus, m. recreatio, convivium, compotatio: na dobrau wůli pozwáni byli, Vel. dobrau wůli strogiti.
2. Wůle, n. bess. wole.
Wuol, gen. wola, sl. s. wůl.
Wundám, al, ati, schieben, wickeln, wohin thun, imponere, implicare: kůže pod prowazy wundati.
Wůně, f. Geruch, m. den etwas v. sich gibt, odor; wůni wydáwati, einen Geruch v. sich geben, odorem edere, spargere.
Wůnička, y, f. dim. s. vorh; 2) wohlriechende Spezereyen, pl.

wstawáč králowský, Kreuzblume, f. polygala amara, Linn. D.

Wstáwám, al, ati, s. wstanu: wstáwage y léhage to činí, prov. - stets, - semper, K.

Wstawjm, fut. il, iti, aufsetzen, etwas auf etwas setzen, imponere: - wěnec na hlawu, Cyr.

Wstrčjm, fut. ex. il, iti, hinein stoßen, a) stoßend hinein bewegen, intrudere; b) hinein stechen, infigere; c) hinein fügen, inserere, immittere; wstrčenj těla na 4 koly; - aukad na někoho, auferlegen, delegare, obtrudere, Syl. trop. nos strčá weč mu netřeba, Com.

Wstřeljm, fut. ex. il, iti, hinein schießen, intro jaculari, (tela); trop. takowé žádosti gim w srdce wstřelowal, K.

Wstřelugi, owal, owati, verb.

Wstřetjm, iti, begegnen?? Jungm.

Wstřjc, adv. reg. dat. entgegen, obviam; wstřjc gjti, wygjti, obviam ire, occurrere; w. běžeti, entg. laufen, occurrere, obv. currere; w. wygeti, entgegen fahren od. reiten, vehi (curru, equo) obviam; b) trop. begegnen, s. vwarugi, předkazým; tomu wstřjc wygiti chtěl, co celé zemi záhubu neslo, K. tjm se wycházelo wstřjc žacýřům, K. w. tomu wšemu wygjti, Cyr.

Wstřjljm, el, eti, s. wstřelugi.

Wstrkám, praes. u. fut. freq. al, ati, s. wstrčjm: dal okolo 3000 na koly wstrkati, Cyr.

Wstupugi, owati, s. wstaupjm.

Wstýčjm se, s. wztýčjm se.

Wsypám, wsypi, fut. al, ati, einschütten, hineinschütten, z. B. Mehl, in ein Faß, infundere.

Wsyšti, s. wsednu.

Wsýwám, al, ati, fr. v. wsegi.

Wtáhnu, fut. hl, hnauti, hinein ziehen, intro trahere.

II. rec. w-ti se, eingesogen werden, imbibi, insinuare se: ta nákaza wtáhla se mezy nešťistné národy.

Wtekám, al, ati, s. wleku.

Wtekánj, n. s. wtok.

Wteknu, fut. ex. kl, u. knul, wtécy, einschlagen, einsenken, befestigen, figere, infigere: hřeb wtécy.

Wteku, fut. ex. wtekl, wtécy, einfließen, influere.

Wtělenec, nce, m ein Eingefleischter, (incarnatus): ďáblowi wtělency čarodějnjcy, Cyr.

Wtělenj, n. Einverleibung, f. conjunctio, incorporatio; 2) Menschwerdung, f. z. B. Christi, adsumtio corporis, adventus corporalis in mundum

Wtěljm, fut. il, iti, einverleiben, conjungere, (incorporare).

II. rec. w-iti se, Mensch werden, corpus adsumere: ďáblem wtělenj čarodějnjcy, Cyr.

Wterý, ol. (δευτερος), s. druhý.

Wtjerám, sl. s. wtjrám.

Wtip, u, m. Anlage, f. Kopf, m. Genie, n. ingenium.

Wtipek, Witzling?

Wtjpjm se, fut. il, iti, errathen, (leicht) bemerken, fassen, conjicere, animadvertere.

†Wtipka, y, f. d. Witzige, Hus'wk.

Wtipný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; 2) der einen guten Kopf u. Anlagen hat, boni ingenii; 3) verständig, kunstverständig, weise, artis peritus; 4) kunstvoll, nach der Kunst verfertigt, artificiosus, Ex. 36, 10. 83. -ně, scharfsinnig, acute sagaciter, ingeniose; b) kunstvoll, künstlich,

artificiose, scite; - nost, i, f. Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, ingenium.
Wtjrám, - se, ati, s. wetru, - se.
Wtisk, u, m. s. wtlak.
Wtisknu,-se, fut. knauti, s. wtlačjm
Wtlačený s. part. v. folg.
Wtlačjm, fut. il, iti, en, eindrücken, hinein drücken, imprimere. II. rec. w-ti se, sich eindrängen, sich eindringen, se ingerere, se intrudere.
Wtlak, u, m. Eindruck, impressio.
Wtlkjem, wtlkám, sl. s. folg.
Wtluku, fut. hineinschlagen.
Wtok, u, m. Einfluß, influxus, m.
†Wtorovhlíčnjk, u, m.? (Chem.)
Wtrausým, fut. yl, yti, einstreuen, inspergere, spargere.
Wtrhnu, fut. ex. hl, hnauti, wtrzen, hinein reißen, intro rapere; 2) einrücken, mit der Armee, intrare, ingredi, cum exercitu.
Wtrhnutj, n. Hineinreißen, n. attractio; b) Einrücken, n. ingressus.
Wtrussugi, owati, s. wtrausým.
Wtrženj, n. s. wtrhnutj.
Wtwořjm, fut. il, iti, schaffen, in etwas, creare in rem.
Wtýkám, al, ati, s. wteku.
Wůbec (w-obec), adv. insgemein, vulgo; wůbec vžitečný, gemeinnützig; 2) öffentlich, palam: Nykodém se za včedlnjka Krystowa wůbec newydáwal.
Wůči, i. e. w oči, ins Gesicht, B. to mu wůči mluwil, Pr.
Wučjm, el, eti, summen, sumsen, z. B. Bienen, susurrare.
Wůdce, m. Führer, Anführer, m. dux, ductor.
Wukle, f. pl. sl. Haarlocken.
Wůkol, adv. herum, a) ringsherum, circa, circumcirca, circum; b) in der Gegend, wenn es gleich nicht ringsherum ist, circa, circum; c) s něčjm wůkol gjti, mit etwas umgehen, sich beschäftigen, agere, tractare: - sel žj wůkol gjti: s slowem Božjm wůkol zacházeti.
Wůkolj, n. Umkreis, Umfang, m. ambitus, circuitus; 2) s. okolj 2): města w tom wůkolj; 3) (selten) im Umkreise, in circuitu.
Wůl, genit. wola m. Ochse, m. a) ein verschnittener Ochse, bos, bos exsectus; wůl tažný, Zugochse, bos vectarius; w. diwoký, der wilde O. bison; b) ein Schimpfwort, bos.
1. Wůle, f. Wille, m. a) Wollen n. das was man will, Neigung, voluntas: nad man želkau gehoswau nestydatau wůli prowedl, Vel. b) Gutbefinden, n. Willkühr, f. voluntas, arbitrium: nedáweg mu wůle za mladu, B. na dobré a swobodné wůli měl obětowati, neb tak nechati, K. 2) der Raum eines Ortes, spatium; 3) dobrá wůle, Gelage, n. Unterhaltung f. Schmaus, m. recreatio, convivium, compotatio: na dobrau wůli pozwáni byli, Vel. dobrau wůli strogiti.
2. Wůle, n. bess. wole.
Wuol, gen. wola, sl. s. wůl.
Wundám, al, ati, schieben, wickeln, wohin thun, imponere, implicare: kůže pod prowazy wundati.
Wůně, f. Geruch, m. den etwas v. sich gibt, odor; wůni wydáwati, einen Geruch v. sich geben, odorem edere, spargere.
Wůnička, y, f. dim. s. vorh; 2) wohlriechende Spezereyen, pl.

odoramentum, odoramen.
Wůsa, y, f. beſſ. oſa.
Wůz, gen. wozu, m. Wagen, m. currus, vehiculum; wiſutý (krytý) wůz, Kutſche, f. pilentum, carpentum; komornj od. ſſpjžnj w.- ſ. tárný w. Vel. w. s čtyřmi koňmi, ein vierſpänniger Wagen, quadriga; w. s dwěma koňmi, ein zweyſpänniger W. biga; w. na nebi, der Wagen am Himmel, plaustrum, septentriones, Vel. lehký wozjk, ein leichter W. mit 4 Rädern, rheda, mit zweyen, cisium; ſ. auch náklадnj.
Wy, ihr, vos. 2) eine untrennbare Partikel, welche in der Zuſammenſetzung aus, auf, vor, be, ent bedeutet, u. oft ſo wie d. Vorwörter na, při, za, lang wird.
Wybádám, al, ati, ſ. wybjzým? předpowjdánj wybádati od někoho.
Wybaulený 3. hervorgewachſen, hervorragend, protuberans, extuberans.
Wybauljm, fut. ex. il, iti, ſ. wywaljm: wybaulili oči weliкau tluſtoſtj, K.
Wybaurjm, fut. il, iti, ausſchwärmen, ausbrauſen debacchari.
Wybauſſjm, iti, sl. ſ. wyblekmu.
Wýbawa, y, f. ſ. wýprawa 3).
Wyběhám, fut. fr. al, ati, ablaufen, durch Laufen erlangen, bekommen, currendo consequi, adsequi; -ánj, n. verb.
II. rec. w-ti ſe, genug laufen, satis currere; 2) ſich auslaufen, ſich durch Laufen ſtärken, currendo se firmare; 3) někomu (w něčem), Genüge thun, den Vorwürfen, der Nachrede entgehen, satis facere: w řečech y ſſkutcých nižádný ſe gim wyběhati a zachowati nemůže, K. pomluwačům ſe nelze wyběhati.
Wyběhljk, u, m. Auflauf (Speiſe,) m.
Wyběhnu, fut. ex. hl, hnauti, auslaufen, herauslaufen, z. B. aus dem Hauſe ꝛc. excurrere; v. flüßigen Dingen, effluere, perfluere; - nutj, n. verb.
Wýběr, u, m. (wýběrka, y, f.) ſ. wýbor 1); bez wýběrky, ohne Auswahl, citra selectum.
Wyberám, ati, sl. ſ. wybjrám.
Wyběračný 3. ſ. wybjračný.
Wýběrčj, jho, m. Einnehmer, m. exactor.
Wýběrek, rku, m. das Ausgeklaubte, Ausgeleſene, Ausbund, m. delectum, flos.
Wyberu, fut. ex. wybral, wybrati, ausnehmen, a) heraus nehmen z. B. Eyer, Vögel, aus dem Neſte ꝛc. excipere, eximere; b) ſich ausſuchen, eligere, deligere; 2) einnehmen, einfordern, einkaſſiren, exigere; 3) ausplündern, z. B. Stadt Haus, diripere, depopulari; 4) ausleeren, evacuare: gámu kamenjm zaſypanau wybrati. 5) herauskriegen, im Handel, löſen: z mauky prodané 12 kop gr. wybrala a ſtržila; 6) někomu: etwas recht derb hernehmen, graviter (male) tractare, habere.
II. rec. w-ti ſe, ſ. wygaſniti ſe a); 2) wegziehen, ſich wegbegeben, discedere: -z měſta.
Wybeyknu, fut. kl, knauti, hervorbrechen, wie d. Rauch, erumpere.
Wybeywám, ſ. wybýwám.
Wýběžný 3. ſtreifend, excurrens.
Wybjdka, y, f. ſ. wybjzka.
Wybjdnu, fut. ex. dl dnauti, part. pass. wybjdnut, imper. wybjd

ni, ausfordern, herausfordern, provocare.

Wybjgáky, *m. pl.* (auch klady) *sl.* Oelpresse, *f.* Oelkelter, trapetum, torcular olearium.

Wybjeljm, *sl.* s. wybjljm.

Wybjgenj, *n. verb.* v. wybigi.

Wybjgený 3. z. B. wybjgené (od. worýwané) djlo, getriebene (Goldschmieds.) Arbeit, anaglypha(orum), *R.* 2)(*sl.*)durch Ausschlagen gebildet, z. B. Lettern.

Wybigi, *fut. ex.* wybil, wybiti, *part. pass.* wybit, *imper.* wybj, genug schlagen, satis ferire, pulsare, verberare; 2) heraus schlagen, schlagend heraus jagen, pulsando ejicere; 3) alle Leute an einem od. mehrern Orten tödten, omnes homines interficere, necare; 4) wybjgeti domy rc. einbrechen, plündern, effringere, expilare, *Vel. Cyr.*; 5) prkny wybjgeti, austäfeln, contabulare; 6) durch Ausschlagen bilden, z. B. mit Nägeln d. Buchstaben rc. 7) ausprägen, signare.

II. *rec.* w-ti se z dluhů, sich aus den Schulden heraus hauen, liberare se debitis, *D.*

Wybjgjm, -se, el, eti, vorh.

Wybjhám, ati, s. wyběhnu; -ze sebe, ausschweifen, s. bláznjm *D.*

Wybjljm, *fut.* il, iti, en, ausweißen, dealbare, tectorio inducere; 3) ausbleichen, candidum reddere aliquid.

Wybjráček, čka, *m.* Kostveräch- ter, (ein Häckliger), fastidiosus (victus quotidiani); -čka, y, *f.* -rinn, *f.* s-sa.

Wybjračný 3. beff. wybjrawý.

Wybjrák, u, *m.* Hohlhobel, *m.* dolabra sinuum.

Wybjrám, -se, s. wyberu, -se; kdo wybjrá, přebere, *prov.* Wahlsucht ist betrüglich; w-rá se, s. wygasniti se.

Wybjrawý 3. ausklauberisch, fastidiosus, *Com.*

Wybitý, 3. *part. pass.* v. wybigi; 2) geübt, ausgelernt, (abgedreht), edoctus, exercitatus: w chytrostech wycwičený a wybitý, *K.* na wsseckо wssudy wybitým býti, *Cyr.* w zápasenj welmi schopný a wybitý, *Id.*

Wybjzka, y, *f.* Ausforderung, *f.* provocatio.

Wybjzým, el, eti, s. wybjdnu.

Wybjzytel, e, *m.* Ausforderer, provocator.

Wybláznjm se, *fut.* il, iti, ausnarren, cessare a stultitia.

Wyblekn u, *fut.* kl, nauti, ausschwatzen, ausplaudern, ausplappern, effutire.

Wyblekugi, owal, owati, vorh.

Wybleptnu, nul, auti, vorh.

Wyblknu, *fut.* kl, nauti, auflodern, in flammam erumpere.

†Wybočený rým (wybočenec), ein Reim, wie: činj-mjnj. *Puch.*

Wybodnu, *fut. ex.* wybodl, wybůsti, ausstechen, herausstechen, durch Stechen herausholen, z. B. Erde, ein Auge rc. effodere, excidere.

Wýbog, e, *m.* s. autok; 2) Hausstürmen, Pr. *Dur. B. I. p.* 325.

Wybogowáwám, *fr.* s. wybogugi.

Wybogownjk, a, *m.* Überwältiger, expugnator, *R.* - nice, *f.*

Wybogugi, *fut. ex.* owal, owati, besiegen, debellare; 2) erobern, einnehmen, z. B. Stadt, capere, occupare, potiri; auch expugnare, wenn es durch Bestürmung geschieht; 3) erstreiten, pugnando lucrari, *D.*

Wýbor, u, m. Wahl, Auswahl, f. selectus; na wýbor, nach der Wahl; na wýbor wybraný, K. měly na wýbor oběti oběťowány býti, K. 2) Ausbund, Ausschuß, m. homines, res selectiores, flos: wýbor wogska, s. gádro.
Wybořjm, fut. ex. il, iti, einbrechen, niederbrechen, eruere, diruere: brány wybořiti, K.
Wýborný 3. vortrefflich, (excellent), egregius, eximius, præstans, excellens; ně, adv. -gie, -mie, -enter, -nost, i, f. -keit, f. præstantia, excellentia.
Wybrakugi, fut. owat, ausmerzen.
Wybranec, nce, üblicher, pl. wybrancy, Corps d' élite, selecti (milites).
Wybrausým, fut. yl, yti, ssen, auswetzen, a) herauswetzen, exacuendo demere; b) wetzen, acuere, exacuere.
Wybředu, fut. dl, wybřesti, herauswaten; fig. z pokussenj-, K. -z nemocy, sl.
Wybreptám, wybrepcy, fut. fr. al, ati, herausstottern, balbutiendo proferre; 2) s. wybleknu.
Wybrknem, fut., kl, (kol), nauti, sl. schnell ausfliegen.
Wybrodjm, fut. iti, genug schwemmen, satis lavare, s. brodjm.
Wybubnugi, fut. owal, owati, auspaucken, s. bubnugi.
Wybudu, fut. byl, byti, imp. wybuď, bleiben, verbleiben, manere, permanere: wybyl tam rok; 2) bleiben, übrigbleiben, manere, reliquum fieri, relinqui.
II. act. des Eigenthumsrechts über eine Person sich förmlich begeben, sie seiner Gewalt entlassen, emancipare; děti nezletilj á newybytj, Pr. 2) ausstatten, z. B. eine Tochter, dotare filiam, filiæ dotem dare; 3) robotu wybyti, s. robotugi; 4) entfernen, submovere: podruha z domu wybýwati, Pr. wybýwati někoho ze země.
Wyburcugi, fut. owati, aufschröcken, durch Poltern: ta náhoda mne ze sna wyburcowala; nerádbych ho wyburcowal, Cyr.
Wýbytek, tku, m. Uiberschuß, m. residuum.
Wybýwám al, ati, s. wybudu.
Wýbytek, tku, m. Überschuß, m. residuum.
1. Wybytj, n. d. förmliche Losgebung einer Person od. Sache aus seiner Gewalt, z. B. seiner Tochter, emancipatio; 2) Ausstattung, f. z. B. einer Tochter dos, dotis datio; 3) s. robotowánj.
2. Wybytý 3. part. v. wybudu.
Wybýwám, al, ati, s. wybudu.
1. Wyčápkám, fut. ati, sl. s. čapjm 2).
2. Wyčapkám, fut. ati, sl. verschütten, verschweppern.
Wyčastugi, fut. owati, traktiren, mit einem Schmause bewirthen, excipere convivio.
Wyčasý se, fut. yl, yti, s. wygasniti se, a).
Wycaudjm, sl. s. wycýdjm.
Wycedjm, fut. ex. il, iti, ganz ausfließen lassen, alles vergießen, z. B. Blut, krew wyceditit, effundere, profundere, B.
II. rec. w-ti se, ganz ausfließen, profundi.
Wyčekám, fut. al, wyčekati u. wyčkati, auswarten, bis zu Ende warten, exspectare finem rei, D.
Wycepugi, fut. owal, owati, abhobeln, fig., polire, D.
Wycerjm, fut. il, iti, sl. d. Zähne herblecken.
Wyčesám, fut. auskämen, s. česſi; 2) trop. někomu-, den Schopf beuteln; aushunzen.

Wyčessem, sati, *sl.* vorh.
Wycepchugi, auszeichnen, s. cepch.
Wycezugi, owati, s. wycedjm.
Wycházenj, *n.* s. wygitj.
Wycházým, el, eti, s. wygdu; 2) zu Ende gehen, terminari: končuge se a wycházý; 3) *impers.* wycházý, es geht auf, es wird ausgefolgt, insumitur, dependitur: na wogáky každého roku wycházelo --; plat mu wždy bez zdržowánj wycházel, Pr. - zenj, *n. verb.*
Wychladjm, *fut. ex.* il, iti, auskühlen, s. chladjm.
II. *rec.* - se, s. wychladiti se; 2) na někom, sein Müthchen abkühlen, sich rächen, explere suum animum: na židech se wychladiti chce, *K.*
Wychladnu, *fut.* auskühlen, s. chladnu; fig. z prwnj horliwosti wychládl, *B.*
Wychlaustnu, *fut.* tl, nauti, vollends austrinken.
Wychlazugi, owati, s. wychladjm.
II. *rec.* w-owati se, s. wychladiti se; 2) erkalten, refrigescere: často se stáwá, že náružiwj mladj lidé se z wássnj swých s lety wychlazugj.
Wychlipnu, *fut. ex.* pl, nauti, ausschlürfen, exsorbere.
Wychlopcem, *fut.* tati, *sl.*, ausfressen, u. aussaufen.
Wychlpčjm, *fut.* iti, *sl.* zerzausen.
Wychlubugi se, owati, etwas v. sich rühmen, od. sich rühmen wegen etwas, gloriari re, od. de re.
Wychmatnem, *fut.* tl, tnauti, *sl.* herausreißen, eripere.
Wýchod, u, *m.* Ausgang, *m.* a) Ausgehen, *n.* exitus, egressus; b) Ort, wo man ausgeht od. ausgehen kann, Oeffnung, *f.* exitus; 2) Anfang, a) Aufgehen, *n.* z. B. der Sonne, Sterne ꝛc. ortus; b) d. Gegend, wo d. Sonne aufgeht, Morgen, *m.* Morgenland, *n.* oriens: na wýchod, na západ rozssjřená B. cýrkew, *K.* c) s. konec: nerwy a wýchody gegich, *Vel.*
1 Wychodjm, *præs.* iti, s. wycházým
2. Wychodjm, *fut. ex.* il, iti, im Stande seyn zu gehen, z. B. den ganzen Tag, posse tota die ire, incedere &c. 2) durch Gehen erhalten, ambulando consequi; 3) *sl.* ausgehen, all werden, consumi: penjze mi wychodj.
II. *rec.* w-ti se, genug herum gehen (einhergehen), satis incedere, ambulare; 2) genug herum schweifen, satis vagari.
Wýchodnj 1. morgenländisch, orientalis; 2) gegen Aufgang gelegen, od. wohnend, orientalis.
Wychowám, *fut ex.* al, ati, unterhalten, ernähren, sustentare, alere; 2) erziehen, auferziehen, educare.
Wychowánj, *n.* Unterhaltung, Nahrung, *f.* sustentatio; 2) Erziehung, *f.* z. B. der Kinder, educatio.
Wychowáwač, wychowáwatel, e, *m.* Erzieher, educator; -čka, y *f.* - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Wychowáwám, ati, s. wychowám.
Wýchoz, e, *m.* Ausgang (gerichtlicher), exitus, (oculata): wýchoz pro spatřenj stawenj, Pr. wýchoz učiniti.
Wýchoznj 1. Ausgangs-, (Beschaungs-): wýchoznj práwo, Pr.
Wychřadlý 3. dürre, mager, ausgezehrt, aridus, macer; - lost, i, *f.* Dürre, Magerkeit, *f.* macies, ariditas, siccitas.
Wychřadnu, *fut.* dl, dnauti, auszehren, (*neutr.*) tabescere.
Wýchrček, čku, *m.* Auswurf aus

der Brust, Geifer, *m.* sputum, mucus.
Wychrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Wychrknu, *fut.* kl, knauti, ausräuspern, exscreare.
Wychrkugi, owal, owati, vorh.
Wychrtlý 3. ausgehungert, hager, ausgemergelt, macer; -lost, i, Magerkeit, *f.* macies.
Wychwacugi, owal, owati, entreißen, (*act.*) eripere.
Wychwáljm, il, iti, *fut.* folg.
Wychwalugi, owal, owati, rühmen, lobpreisen, celebrare, praedicare.
Wychwátjm, *fut.* s. wychwacugi.
Wychýljm se zc. s. vchýljm.
Wychytám, *fut. fr.* wegfangen, z. B. alles Wild, omnes feras cupere.
Wychytřjm, *fut. ex.* il, iti, ablisten, dolo auferre.
Wyčichám, ati, s. wyšťakugi? *D.*
Wyčichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, verriechen, ausriechen, den Geruch verlieren, odorem amittere.
Wyčjhám, *fut.* al, ati, das, worauf man gelauert hat, erblikken, erlauern, erwischen, quod speculatus sis, conspicere &c.
Wyčišťugi, owati, s. wyčistjm.
Wyčjst, wyčjsti, s. wyčtu.
Wyčistjm, *fut.* il, iti, ištěn, ausreinigen, expurgare; 2) s. čistjm.
Wyčjtám, al, ati, hererzählen, (nach der Reihe), enumerare, recensere; chwály a ctnostné skutky něčj wyčjtati, *Com.* 2) vorrücken, vorhalten, vorwerfen, objicere, exprobrare: to mu wyčtli, *Cyr.* -ánj, *n. verb.*
Wýčitka, y, *f.* Vorrücken, Vorwurf, *m.* objectio, exprobratio.
Wyčkám, ati, s. wyčekám.
Wycljm, *fut. ex.* il, iti, vermauthen, pendere vectigal pro mercibus: wyclil statek, který wezl, *Pr.*
Wycpám, *fut. ex.* al, ati, ausstopfen, z. B. ein Küssen zc. farcire, differcire; -ánj, *n. verb.* wycpáwané dylo, *Com.* wycpáwaná a slibná řeč.
Wycpáwám, al, ati, vorh.
Wyctjm, *fut. ex.* il, iti, s. wyčastugi, *Cyr.* 2) ausschmählen, auf jemand schmählen, schelten, objurgare.
Wyčtu, *fut. ex.* wyčtl, (u. wyčetl, *Pr.*) wyčjsti, auslesen, durchlesen, perlegere, ad finem legere; 2) herzählen, vorzählen, enumerare, *Pr.*; 3) u. 4), s. wyčjtám 1), 2).
Wyčuchám, *fut.* al, ati, ausstöbern, s. wyslídjm, *D.*
Wýcudky, *m. pl. sl.* Gerdsel, *n.*
Wycwičený 3. unterrichtet, gebildet, cultus; -nost, i, *f.* Ausbildung, Bildung, Kultur, *f.* cultura.
Wycwičjm, *fut.* iti, s. cwičjm 1), 2).
Wycwrkám, *fut.* al, ati, *sl.* alle Tropfen ausmelken.
Wycýdjm, *fut.*, iti, s. wyčistjm.
Wycýljm, *fut.* iti, s. wymezým, *S.*
1. Wycyzený 3. *part.* v. wycyzým.
2. Wycýzený, *part.* v. wycýdjm.
Wycyzým, *fut. ex.* iti, entfernen, wegjagen, eliminare, exigere: wycyzen a wywržen gest, *Vel.*
Wýdag, e, *m. sl.* s. wydánj.
Wydágim, el, eti, *iterat.* ausmelken, emulgere.
Wydám, *fut. ex.* al, ati, ausgeben, a) herausgeben, etwas v. sich, edere: knihu, ein Buch, librum edere: wydáwal od sebe gasný blesk, *Vel.* wůni wydáwati zc. b) ausgeben, anbringen, expendere, erogare (pecuniam); c) wyd. swědectwj, Zeugniß geben, testimonium

praebere; wsudek na někoho, sententiam ferre, Pr. d) herausliefern, überantworten, tradere, Joz. 20, 6. e) geben, ablegen, z.B. počet, Rechnung, rationem reddere; f) bringen, tragen, ferre: w. aurodu, *B.* doly wydáwali kyzy, *Har.* g) aufgeben, auferlegen, proponere, imponere: w. pokutu na někoho; w. hrubau pohádku na někoho, eine große Frage aufgeben; h) preisgeben, aussetzen, exponere: w posměch, w pohaněnj ꝛc. h) *sl.* s. wdám.

II. *rec.* wydati se, z.B. z peněz se wydati, sich ganz ausgeben, exhauriri, nudare se omni pecunia; z pokladůw se wydati, *Vel.* 2) na cestu se wyd., sich auf d. Reise machen, dare se in viam, suscipere iter; 3) na něco se w., a) sich ergeben, darauf legen, sich verlegen, se dedere, se impendere: wydali se na to, aby ꝛc. *K.* wydati se cele na čjtánj pjsma sw.; -na nemjrné pitj a ožralstwj; b) od. w něco, sich ergeben, über (an) etwas machen, dedere se, adgredi: we wšelikau bezbožnost a ukrutnost *K.* w hřjchy; w nic neslušného; - w pochlebenstwj sobě se newydati; wek se proti němu wydali; w nebezpečenstwj -, einer Gefahr sich aussetzen, periculum adire; 4) *sl.* s. wdám se.

Wydánj, *n.* Ausgabe, *f.* a) Ausgebung, z.B. eines Buches, editio; b) was ausgegeben wird, Aufwand, *m.* Kosten, *pl.* impensa, sumtus.

Wydaný 3. *part. pass.* v. wydám; 2) hervorragend, prominens, eminens, exstans, arkýř a giná wydaná stawenj, *R.*

Wydařjm se, *fut. ex.* il, iti se, gerathen, z.B. v. Kindern, provenire; 2) auskommen, sich hervorthun, eminere: prwnj se wydařil, genž se ohrozyl, Plac. málo takowých lidj se wydařilo.

Wydawač, *e, m.* Ausgeber, a) in der Wirthschaft, promus, od. promus condus; b) bess. s. wydawatel.

Wydáwám, -se, *ati*, s. wydám, -se.

Wydawatel, *e, m.* Herausgeber, eines Buches, editor; -kyně, *f.* -inn, -trix.

††**Wydawatelna** nowin, Zeitungsbureau, Zeitungscomtoir.

Wydáwenina, s. dáwenina.

Wydáwjm, *fut. ex.* il, iti, herausdrücken, exprimere; 2) herausspeyen, durch Erbrechen v. sich geben, evomere.

Wýdawky, *m. pl. sl.* s. dáwenina.

Wydchnu, *fut.* chl, chnauti, ausblasen, herausblasen, efflare, exspirare; 2) ausathmen, exhalare.

II. *rec.* w-ti sobě (sy), ausschnauben, wieder zu Athem kommen, ausruhen, respirare, spiritum recipere.

Wydědilý 3. enterbt, exheres, exheredatus.

Wydědjm, *fut. ex.* il, iti, enterben, exheredare, exheredem facere; - děnj, *n. verb.*

Wyděkugi se, *fut.* owal, owati, genug danken: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* čjm se tobě wyděkugi za -, *Id.*

Wydělám, *fut.* al, ati, verdienen, erwerben, gewinnen, z.B. Geld ꝛc. merere, parare, lucrum facere; 2) gerben, z.B. Leder, subigere; -ánj, *n. verb.*

II. *rec.* w-lati se, sich abarbeiten, sich genug bewegen ꝛc.

w těch prácech se wyděkali, *Cyr.*
Wydělawám, - se, ati, vorh.
Wýdělek, lku, *m.* Verdienst, Erwerb, *m.* d. Frucht der Arbeit, quaestus, lucrum.
Wyděrjem, wydrati, *sl.* prügeln.
Wyděssugi. owati, folg. to mi radost z srdce wyděssuge, *Neg.*
Wyděsjm, *fut.* yti, s. děsým.
Wydjrám, al, ati, s. wydru.
Wydiwjm se, *fut.* il, iti, sich genug wundern, mirari, demirari: tomu se wssecken lid nemohl wydiwiti, *Haj.*
Wydlabám, wydlabi, *fut.* al, ati, aushöhlen, excavare.
Wydlabugi, owati, vorh.
Wydlaždjm, *fut.* il, iti, folg.
Wydlažjm, auspflastern, s. dlažjm
Wydlužjm se, *fut. ex.* il, iti, entlehnen, mutuari.
Wydmu, *fut. ex.* ul, auti, s. wydchnu 1; 2) aufblähen, aufblasen, inflare; 3) aufschwellend machen, tumefacere.
II. *rec.* wydmauti se, sich aufblähen, inflari, intumescere; 2) aufschwellen, tumescere, intumescere, turgescere.
Wydmýchnu, *fut.* il, iti, hauchend herauskommen, spirare: cosy wydmýchlo wen, *Com.*
Wydobrjm, *fut. sl.* heil werden.
Wydochnem. *fut.* chl. nauti, *sl.* auskrepiren, v. vielen.
Wydogjm, *fut.* il, iti, *sl.* aussäugen, nutricari.
Wydogjm, *fut.* s. wydágjm.
Wydowádjm se, *fut.* ěl, ěti, genug schäkern, hüpfen u springen, rollen, satis lascivire.
Wydra y, *f.* Fischotter, *m.* (*n.*), lutra vulgaris, *Linn.* lytra.
Wydrancugi, owal. owati, ausplündern, expilare: domy - město wydrancowali, *Vel.*
Wydrápám, wydrápi, *fut.*, pal, pati, auskratzen, eradere, exsculpere; oči, die Augen, eruere oculos.
II. wydrápati se, hinausklettern, eniti; s. wylezu 3).
Wydrazenj, *n.* Einschnitt, *m.* eingeschnittener Zapfen (Bauw.), incastratura, *Ex.* 26, 17. *B.cath.*
Wydrbám, wydrbi, *fut.* al, ati, auskratzen, eradere, exsculpere; 2) wydrbati někomu, gerben, prügeln, verberare.
Wydřený 3. *part.* v. wydru; wydřený mandel, i. e. s kožky swlečený, *Vel.*
Wydrganec, nce, *m. sl.* Buttermilch.
Wydrhnu, *fut.* hl, nauti, ausscheuern, intus tergere.
Wydřiduch, a, *m.* s. dráč 1), *K.* - dusska, y, *f.* - inn, *f. D.*
Wydřjmám se, *fut.* al, ati, genug schlummern, satis dormire.
Wydřjt, wydřjti, s. wydru.
Wydrobjm se, *fut.* s. drobiti se.
Wydru (ku), *fut. ex.* wydřel, wydřjti, entreißen, eripere.
II. *rec.* w-ti se, sich entreißen, eripere.
Wydrtjm, *fut. ex.* il, iti, ausreiben, herausreiben, z. B. d. Körner, exterere.
Wydrženj, *n. verb.* v. folg. w-nj let práwnjch, Verjährung, praescriptio temporis, *Vel. N.*
Wydržjm, *fut. ex.* el, eti, aushalten, a) erdulden, ertragen, ferre, perferre, sustinere, tolerare; b) ausdauern, bis zu Ende bleiben, standhaft bleiben, perseverare, permanere, perdurare: wydržel aurad swůg za dwě létě; c) zu Ende bringen, beschließen, finire: radnj pánj, kteřj toho roku aurad purkmistrský wydrželi;

- slawnost wydržeti; d) im Singen aushalten, den letzten Ton länger machen, als andere; claudere cantum ceterorum, post reliquos audiri.
Wydržugi, owati, vorh. d).
Wydugi, ul, auti, s. wydutjm.
II. rec. wydauti se, sich hervor thun, exporrigi.
Wýdunek, nku, m ein leeres Ey.
Wyduti, n. jede bauchförmige, auswärts gebogene Rundung, venter.
Wydutjm, fut. il, iti, hervor thun, hervor strecken, protrudere instar tuberis, exserere.
Wydutý 3. konvex, erhaben, hohl convexus; -tost, i, f. Erhabenheit, (convexitas).
Wydychám, fut. al, ati, ausathmen, exhalare, exspirare.
Wyfalssugem, fut. owal, ati, sl. durch Falschheit zu Wege bringen
Wyfikaný 3. durchtrieben, vafer.
Wyflarjm, fut. il, iti, sl. verliederlichen, perdere, dilapidare.
Wyflikuu faňoru, s. wytnu.
Wygáděrjm, fut. ex. il, iti, erörtern, auslegen, enucleare, enodare, Syl. Eskulapius lékařstwj wygáděril a naprawil; abych to gruntowněgi wygáděril, přiwedu tuto text-, Vel. gá to swětlegi wygáděrjm, Cyr.
Wygasnjm, fut. ex. il, iti, ausheitern, heiter machen, z. B. den Himmel, serenare, serenum reddere; 2) entrunzeln, erugare, serenare, exhilarare, D.
II. rec. w ti se, sich ausheitern, sich auswölken; wygasnilo se, der Himmel hat sich ausgeheitert, coelum factum est serenum; b trop. heiter werden, exhilarari: wygasňuge se mysl, Com.
Wygazyčjm, fut. ex. il, iti, sl. ausplaudern, effutire.
Wygde, fut. impers. wysslo, wygiti, es geht auf, wird verwendet, consumitur, insumitur.
Wygdu, fut. wyssel, wygjti, imper. wygdi, ausgehen, herausgehen z. B. aus dem Hause, aus der Stadt ꝛc. exire, egredi, z. B. domo, urbe, u. ex urbe &c. v wjtr, dymem wygiti, zergehen, zu nichts werden, in auras abire, Syl. 2) aufgehen, a) hervorwachsen, v. Pflanzen ꝛc. provenire, enasci, existere; b) hervor kommen, sichtbar werden, v. der Sonne, Monde, Sternen ꝛc. oriri, exoriri; na gewo wygjti, an den Tag kommen, in lucem venire; oheň wyssel od pekaře, Vel. oheň wyssel w Nowměstě, Id. c) verzehrt, od. verbraucht, erschöpft werden, absumi, consumi; d) zu Ende seyn exire: přjměřj wyssl, R. e) s. přeběhnu e): tolik let wysslo od N. Kr. P. až do -; f) sl. hinauf steigen, ascendere: - na strom. S. auch vorh.
Wygednám, fut. ex. al, ati, befreyen, los kaufen, redimere; 2) zu Wege bringen, ausmachen, opera consequi (exoperari); - ánj, n. verb.
Wygedu, fut. wygel, wygeti, imper. wygeď, ausfahren, (neutr.) wegfahren, evehi, auch exire; 2, auffahren, in d. Höhe fahren, z. B. mit Wagen, Schiffe, evehi; 3) na koni wygeti, auch blos wygeti, ausreiten, zu Pferde abreisen, equo evehi, equo exire, auch blos exire, wenn sich equo verstehen läßt.
1. Wygem, sl. s. wygjm.
2. Wýgem, gmu, m. s. wýminka.

Wygetj, *n.* Ausfahren, Abfahren, *n.* evectio; 2) Auffahren, *n.* in d. Höhe, z. B. mit dem Wagen, evectio; 3) Ausreiten, *n.* Abreise zu Pferde, initium equitationis; od. blos excursus, exitus, wenn sich das Pferd denken läßt.

Wygewjm. *fut.* iti, entdecken, offenbaren, enuntiare, indicare. II. *rec.* w-ti se, offenbar werden, patescere, patefieri; 2) eintreffen, in Erfüllung gehen, z. B. ein Traum, exitum habere, evenire.

Wygewugi, - se, owati, vorh.

Wýgezd, u, *m.* s. wygetj.

Wygi, wyl, wýti, heulen, v. Wölfen, u. Hunden, ululare.

Wygjdám, al, ati, *fr.* folg. *B.*

Wygjm, *fut. ex.* wygedl, wygjsti, *imper.* wygez, ausessen, d. Speise rc. exedere; 2) auszehren, consumendo evacuare, vacuefacere.

Wygimám, al, ati, s. wygmu 2), s. wymjnjm 2), ausdingen.

Wygjt, - ti, s. wygdu u. wygmu.

Wygitj, *n.* Ausgang, *m.* Ausgehen, *n.* exitus, egressus.

Wygjzdjm, ěl, ěti, s. wygedu; b) *trop.* na někoho, jemanden anfahren, invehi in aliquem.

Wygmenugi, *fut.* owati, nennen (nach der Reihe), nominare (ordine, ex ordine).

Wygmu, *fut. ex.* wyňal, wynjti, (u. wygmauti), *part. pass.* wyňat (wygmut), ausnehmen, a) herausnehmen, excipere, eximere; b) Ausnahme machen, ausschließen, excipere.

Wyhádám, *fut. ati*, ausstreiten, etwas, abdisputiren, disputando alicui eripere, extorquere.

Wyhafrjm, *fut.* iti, *sl.* abprügeln.

Wyhaljm, *fut.* il, iti, s. odhaljm.

Wyhánjm, ěl, ěti, s. wyženu.

Wyhánka, y, *f. mor.* s. wýhon 2).

Wyhárám, *ati, sl.* s. wyhořjm.

Wyhasnu, *fut.* sl, snauti, ausgehen, verlöschen, exstingui, z. B. Feuer.

Wyházka, y, *f.* Auswerfen, ejectio: má penjze na wyházku, *Kr.*

Wyhazugi, owal, owati, auswerfen, a) hinaus werfen, Menschen, od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld rc. rejicere, secernere; 2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem, od. sublime.

Wyházým, *fut. fr.* eti, vorh.

Wyheň, hně, *f.* s. wyhně.

Wyheybám se, s. wyhýbám se.

Wyhlad, u, *m. sl.* s. okno.

Wyhladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, auspoliren, polire, expolire, perpolire; 2) vertilgen, delere, exstinguere, tollere.

Wyhladowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri, famen concipere.

Wyhládzám, al, ati, *sl. iterat.* v. wyhladjm.

Wyhlassugi, owal, owati, folg.

Wyhlásým, *fut. ex.* yl, yti, öffentlich bekannt machen, promulgare; za swatého w., heilig sprechen, insgem. canonizare, in sanctos referre, *D.* wyhlassugte sprawedljwa, *B.* saud těžký wyhlassuge židům.

Wyhlaubjm, *fut. ex.* il, iti, austiefen, tief machen, profundum reddere.

Wyhlawjm, *fut.* il, iti, *sl. Nitr.* ausrotten, exstirpare.

Wyhlazenj, *n.* Vertilgung, deletio.

Wyhlazugi, owati, s. wyhladjm.

Wýhled, u, m. Ansicht, s. pohled, D.

1. Wyhlédám, al, ati, (praes.) heraus sehen, spectare foras.

2. Wyhledám, fut. ex. al, ati, aussuchen, auslesen, deligere, eligere; 2) hervorsuchen, exquirere; erforschen, disquirere, indagare; gruntowné se to wyhledalo, Pr.

Wyhledáwám, al, ati, nachsuchen, a) suchen, quaerere: toho na něm newyhledáwáno, K. dobrého gegich wyhledáwati chtěgj, Vel. b) um etwas anhalten, ansuchen, petere; c) erfordern, requirere; wyhledáwá se, es wird erfordert, requiritur; - ánj, n. Ansuchen, Nachsuchen 2c. n. verb

Wyhledáwatedlný 3. erforschbar, scrutabilis; 2) der forschen vermag, scrutans: wssudy wyhledáwatedlné oko Bozj.

Wyhledjm se, fut. il, iti, durch Schauen verlieren: oči sobě wyhleděti, Com.

Wyhlédnu, s. wyhljdnu.

Wyhlédnutj, n. s. wyhljdka: wyhlédnutj na Dunag.

1. Wyhljdám, praes. bess. wyhlédám.

2. Wyhljdám, fut. al, ati, aufziehen, groß ziehen, z. B. Kinder, Thiere, educare, educere.

Wyhljdka, y, f. Aussicht, f. Hinaussehen, n. das vor sich hin Sehen, od. d. Gelegenheit wohin zu sehen, Prospekt, m. prospectus; 2) Gucker, m. im Fenster.

Wyhljdnu, fut. ex. dl, dnauti, heraussehen, prospicere, z. B. per fenestram; oknem, zum Fenster; 2) w-ti sobě (sy), auserseben, auslesen: mjsto sy wyhljdnauti, sich einen Ort aussehen; - nutj, n. verb.

Wyhljžjm, el, eti, vorh.

Wyhlobjm, fut. sl. herausschlagen.

Wyhlubugi, owati, s. wyhlaubjm

Wyhnanec, nce, m. ein Vertriebener, Verwiesener, exsul; -nkyně, f. - ne, f. exsul; - nstwj, f. Exil, Elend, n. exilium.

Wyhnanina, y, f. sl. eine wüste unbewohnte Gegend, desertum.

Wyhnat, - ti, s. wyženu.

Wyhně, f. Schmiedesse, f. ustrina, caminus fabri ferrarii.

Wyhnětu, u. wyhnetu, fut., wyhnětl u. wyhnetl, wyhnjsti, ausfneten, satis depsere.

Wyhněwám, fut. al, ati, durch Zürnen erhalten, irascendo consequi, Ryb.

Wyhnigi, fut. ex. nil, niti, ausfaulen, intus putrescere, putredine intus consumi.

Wyhnogjm, fut. s. hnogjm 1).

II. rec. wyhnogiti se, ausschwären, exulceratione tolli.

Wyhnu, fut. ex. ul, auti, a) od někud, entweichen, evadere: šťastně z Prahy wyhnul, Vel. b) cum vel sine dat. folg. rec.: wyhnul sněmu, nebezpečenstwj, wlkům 2c.

II. rec. w-ti se, cum vel sine dat. ausweichen, vom Wege, excedere via, od. ex via, od. decedere de via; jemand ausweichen, aus dem Wege gehen, es geschehe Ehrenthalben od. nicht, alicui decedere, od. decedere alicui de via.

Wyhnutj, n. (s cesty), Ausweichung, f. (vom Wege), decessus, decessio, declinatio.

Wyhodjm, fut. ex. il, iti, auswerfen, a) hinauswerfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld 2c. rejicere, secernere;

2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem od. sublime.

†Wýhodnost, i, f. Bequemlichkeit, *Jos. Jungmann*, s. pohodlnost.

Wyhogjm, *fut. ex.* il, iti, völlig heilen, persanare.

II. *rec.* w-ti se, genesen, geheilt werden, sanari.

Wyholdugi, *fut.* owati, s. holdugi; 2) aussaugen, exsugere, exhaurire: kraginy wydrancowati a wyholdowati; země z penez a statku wyholdowati.

II. *rec.* w-ti se, *sl.* aufhören herum zu streichen, schmarotzen.

Wýhon, u, *m.* Gemeintrift, *f.* saltus communis; 2) d. mittlere Furche, *D.*

Wyhonjm, *fut. fr.* iti, *sl.* alle hinaustreiben, omnes expellere.

II. *rec.* w-ti se, aufhören zu rammeln.

Wýhor, u, *m.* ein kahler Fleck auf dem Felde, *D.*

Wyhorenec, nce, *sl.* s. pohořelec.

Wyhořjm, *fut.* iti, ausbrennen, exuri: zámek wyhořel, *Vel.* 2) *sl.* übel ankommen: za to sem gá musyl wyhořet.

Wyhosstěný 3. freygelassen, manumissus: w-ný služebnjk.

Wýhost, u, *m.* Freylassung, *f.* eines Leibeigenen, manumissio, liberatio: 2) Entsagung, renunciatio; wýhost dáti, dáwati někomu, něčemu, entsagen, renuntiare: Papeži wýhost dáwati počali; wýhost dáwati wssem hřjchům, *Com.* 3) Freyheitsbrief, in Ansehung der Leibeigenschaft, Freylaßbrief, Losbrief, *m.* litterae libertatem dantes.

Wyhostjm, *fut. ex.* il, iti, freylassen, v. der Leibeigenschaft befreyen, manumittere, libertate donare, emancipare.

II. *rec.* w-titi se, hinweg ziehen, emigrare: wyhostil se z země, 2) sich frey machen, eliberari, emancipari; 3) *sl.* sich satt gastiren.

Wýhostnj 1. u. - ný 3. Freyheit gebend, s. wýhost; 2) Freylassungs-: wýhostnj a oswobozugjcý listowé; 3) Abschieds-, valedictorius, *D.*

Wyhotowjm, s. zhotowjm: w-ti zapis, eine Verschreibung ausstellen, *D.*

Wyhowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, Genüge thun, satis facere.

Wýhoz, e, *m.* Auswurf, *m.* ejectio, *D.* 2) wogáků, Ausschuß, *m.* Detachement, *n.* delecti, delecta manus, *R.*

Wyhrabám, wyhrabi, *fut.* bal, bati, ausscharren, herausscharren, eradere, eruere.

Wýhrada, y, *f.* Vorbehalt, *m.* Cautel, *f.* cautela; b) Sicherstellung, *f.* cautio: s gistými wýhradami o něco s někým narownati.

Wyhradjm, *fut. ex.* il, iti, sicher stellen, cavere alicui; rozkazem swým někoho wyhraditi; b) - sobě, s. wymjnjm 2): schowak hned při počátku to sobě wyhradil, že rc. *Pr.*

Wýhradnj 1. ausschliessich, exclusivus.

Wyhragi, *fut. ex.* wyhral, wyhrati, gewinnen, siegen, z. B. im Treffen, im Prozesse, im Disputiren rc. vincere; bitwu wyhrati, ein Treffen gewinnen, vincere proelio, victoriam reportare, od. consequi; zákład wyhrati, d. Wette gewinnen, vincere sponsione, od. vin-

cere sponsionem; hru w., das Spiel gewinnen, vincere ludo; s. auch pře.

Wyhrané gewonnenes Spiel; za wyhranau dáti, s. dám 3)

Wyhrané, ého, n. Siegesbelohnung f. præmium, palmarium, *Vel. N.*

Wyhránek, nku, *m. mor.* s. zysk.

Wyhrawač, e, *m.* Gewinner, victor; - čka, *v. f.* - inn, *f.* - trix.

Wyhrazugi, owati s. wyhradim.

Wyhřegi, *fut.* hřil u. hřel, wyhříti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere.

Wyhřessim, *fut.* iti, *sl.* recht ausfilzen, graviter objurgare, increpare.

Wýhřew, u *m.* u. wýhřewnost, i, *f.* Hitze *f.* des Ofens, *D.* wyhřewnost dáwati, hitzen.

Wyhrnu, *fut. ex.* ul, auti, hinaus drängen, v. einer Menge, urgere foras, extrudere; 2) hervor drängen, protrudere; 3) aufstreifen, hinauf streifen, z. B. den Ermel, das Hemde, sursum ducere, subducere.

II. *rec.* w-ti se, hinaus bringen (v. einer Menge,) erumpere foras; 2) hervorbringen, hinaus strömen, prorumpere, erumpere; 3) sich aufstreifen, den Arm, das Hemde aufstreifen, nudare se od. brachia.

Wyhrnugi, - se owati, vorh.

Wyhrnutý 3. *part.* v. wyhrnu.

Wyhrožowání, *n. verb.* v. folg.

Wyhrožugi, owal, owati, drohen, Drohworte vorbringen, minas jactare, comminari, minari, minitari: wyhrožowal mu porobau, *Vel.*

Wyhryzu, -se, *fut.* wyhryzl, wyhryzti s. wykausám a), b), c).

Wyhubim, *fut.* s. hubim.

Wyhubugi, gemein, s. wyplisnim.

Wyhuknem, *fut.* kol, nauti, *sl.* schnell u. häufig herausfallen.

Wyhůtám, *fut.* ati, *sl.* erdenken.

Wyhwězdim se, *fut.* il, iti, sternigt werden, sideribus refulgere.

Wyhwizdám, *fut.* ati, auspfeifen, exsibilare, sibilo exigere.

Wýhyb, u, *m.* s. ausstoß 3).

Wyhýbám, -se, ati, s. wyhnu, -se.

Wyhýbání se, *verb.* v. vorh.

Wyhybugi, - se, owal, owati, s. wyhýbám, - se.

Wyhynám, al, ati, folg. *Vel.*

Wyhynu, *fut. ex.* ul, auti, umkommen, perire, interire; 2) sterben, absterben, v. Pflanzen u. Bäumen, mori, emori; 3) auswintern, (*neutr.*) im Winter verderben, vergehen, hyeme perire, interire.

Wyhynugi, owati, vorh. *Com.*

Wyka, y, *f.* s. wykew.

Wykadim, *fut.* iti, s. wykaukim; 2) - wčely, -durch Rauchen vertreiben, tödten.

Wýkal, u, *m.* der Saame des Menschen, semen (genitale), sperma, *n.* wýkalu tok, Saamenfluß, gonorrhoea, wýkal hwězd od. hwězdný, letjcý hwězda, Sternschnuppe, - putze, - schneutze, *f.* Sternschuß, *m.* trajectio stellæ, *Neg.*

Wykapám, *fut.* ál, ati, austräufeln, exstillare; 2) od. wykapi, s. wyhynu: wykapali a zhnili gim z vst gazykowé.

Wykápim, iti, *fut.* auskutten?

Wikař, e, *m.* Vicarius, *Vel.*

Wykasám, -se, ati, s. wyhrnu-se 3)

Wykassem *, se, *fut.* sati, *sl.* vorh.

Wykassli, *fut. ex.* sslal, sslati, aushusten, heraushusten, z. B. Blut 2c. per tussim (tussi, tussiendo) ejicere.

II. *rec.* w-ti se, zu husten aufhören, desinere tussire.

Wykám, *al, ati*, ihrzen, ihr heißen, etwa vossitare.

II *rec.* w-ti sy, sich unter einander ihrzen.

Wykaukám, *ati*, s. wykukugi.

Wykaupám, *fut. ati*, ausbaden, etwas gehörig baden, elavare.

II *rec.* wykaupati se, ausbaden, aufhören sich zu baden, desinere lavari.

Wykaupenec, *nce, m.* ein Erlöster, redemtus, salvatus.

Wykaupjm, *fut. il, iti, en*, loskaufen, erlösen, redimere.

Wykaukjm, *fut. ex. il, iti, en*, ausräuchern, a) des Geruchs wegen, z. B. ein Zimmer, suffire: hroby wykukowali, *K.* b) beräuchern, infumare.

Wykausám, wykaussi, *fut. fr.* wykausal, wykausati, wykausán, ausbeißen, 1) durch Beißen od. mit den Zähnen heraus bringen, mordendo evellere; 2) aus einem Orte hinaus beißen, wie d. Hunden ꝛc. einander, mordendo exigere, exturbare; 3) durch Zanken, Schmähen, Verläumdung ꝛc. wegbringen, z. B. aus dem Hause ꝛc., rixando, criminando exigere aliquem.

II. *rec.* w-ti se, sich durchbeißen, a) z. B. als eine Maus ꝛc. rodendo transire; b) mit Worten, expedire se ope linguæ.

Wykausnu, *fut.* sl, nauti, vorh. 1).

Wýkaz, *u, m.* od. wykázanj, *n.* Anweisung, *f.* assignatio.

Wykáži, *fut. ex.* wykázal, wykázati, *part. pass.* wykázán, *imper.* wykaž, anweisen jemand etwas, durch Anweisung ihm zutheilen, z. B. Aecker, Holz ꝛc. assignare alicui rem.

Wýkazné, *ého, n.* Anweisegeld, Forstrecht *n. D.*

Wykazugi, *owati*, s. wykáži.

Wykazým, *fut. ex.* yl, yti, zen, *imper.* wykaz, stumpf machen, z. B. das Messer, d. Axt, d. Säge, hebetare; b) *sl.* s. kazým: wykazyti les ꝛc.

Wykew. kwe, *f.* Wicke, *f.* eine Hülsenfrucht, vicia.

Wýklad, *u, m.* Auslegung, Erklärung einer Sache, explicatio, interpretatio.

Wyklada, *y, m.* s. otewřhuba, *D.*

Wykladač, *e, m.* Ausleger, Erklärer, interpres; -*kka, y, f.* -inn, -inn, -*f.* int-es; w. snů, s. snář b), *K.*

Wykládám, *al ati*, s. wyložjm.

II. *rec.* w-ti se, sich erklären: w-ti se, coby mjnil.

Wykladaný 3. *part.* ausgelegt, explicatus; b) wykladané djlo, eingelegte Arbeit, z. B. Tischlerarbeit, opus vermiculatum, od. undulatum, sectilibus variatum, *Vel. N., R., D.*

Wykladatel, *e, m.* s. wykladač.

Wýkladnj, 1. Auslegungs-; w-nj garmark, *sl.* Waarenmarkt, der rechte Markt; zytra bude wýkladnj, *prov. sl.* ich wiederhole, erkläre meine Worte nicht.

Wyklagem, *kljati, sl.* ausschelten.

Wyklamám, *fut. ati*, s. wylhu.

II. *rec.* w-ti se, durch List herauskommen.

Wyklauznu, *fut.* zl, znauti, entschlüpfen, elabi, effluere; entwischen, elabi, effugere, evadere, se subducere.

Wyklegi, *fut.* kljl, kljti, in den Bann thun, excommunicare.

Wyklestjm, *fut.* s. klestjm; 2) kastriren, exsecare.

Wyklетý 3. *part.* verbannt, excommunicatus: rota wyklетých posměwačů.

Wyklepkugi se někomu? *Ryb.*

Wykljčjm se, *fut.* il, iti, auskeimen, progerminare.
Wiklickugi, *fut.* owati, auseinander wickeln?
Wyklidjm, *fut.* iti, ausräumen; a) wegschaffen, emovere, efferre, tollere; b) leer machen, z. B. Zimmer, vacuefacere, evacuare; c) reinigen, purgare.
Wyklikugi se, sich heraussitzen.
Wyklinu, *fut.* ul, auti, ausstechen, herausstechen (mit dem Schnabel), z. B. ein Auge, effodere (rostro): oko wyklinau krkawcy, *B.*
Wyklizenj, *n. verb.* v. wyklidjm.
Wyklopjm, *fut.* il, iti, ausstürzen, umstürzen u. ausschütten, effundere.
Wyklopugi, owal, owati, vorh.
Wyklučjm, iti, *sl.* s. poplanjm.
Wyklubám, *fut.*, ati, s. wyklinu.
Wykmássem, sati, *sl.* ausraufen.
Wykmjnjm, iti, *sl.* s. wyklamám.
Wykňazugem, *fut.* owal, owati, *sl.* aufhören Priester zu seyn.
Wykogjm, aussaugen, s. kogjm.
Wykoli, *fut.* klal, kláti, ausstechen.
II. *rec.* w - ti se, *sl.* recht heraus keimen aus der Erde.
Wykonám, *fut.* al, ati, verrichten, agere, facere, conficere, efficere; 2) vollbringen, conficere, perficere, patrare, perpetrare; 3) vollziehen; a) zu Stande bringen, zu Ende bringen, perficere, absolvere, consumare, conficere; b) bewirken, zu Stande bringen, zur Wirklichkeit bringen, efficere, perficere, conficere, exsequi; c) ausüben, agere, exsequi, explere: wsudky sprawedlnosti wykonáwati; wássnė swé wykonali, *K.*
Wykonáwám, al, ati, vorh.
††Wýkonný vm, praktische Vernunft, *Jungm.*

Wykopám, *fut. ex.* al, ati, ausgraben; a) herausgraben, z. B. einen Baum ꝛc. effodere; b) durch Graben aushöhlen od. machen, z. B. einen Teich ꝛc. effodere; c) mit Füßen stark stoßen u. treten, calcitrare.
Wykopáwám, al, ati, vorh.
Wykořenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten; α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; - nenj, *n. verb.*
Wykořeňugi, owati, vorh.
Wykotjm se, *fut.* iti, geworfen werden, wie junge Hunde ꝛc. nasci.
Wykračugi, owati, s. wykročjm; wykračowati sobě, stolz einher treten, superbe incedere.
Wykradu, *fut. ex.* wykradl, wykrasti, herausstehlen, z. B. Geld, furando eximere.
II. *rec.* wykrasti se, sich herausstehlen, se subducere.
Wykrágugi, owati, s. wykrogjm.
Wykrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* wykruť, - herausdrehen, s. wytočjm 1); 2) *sl.* Ausflüchte finden: kdo nemá chuti, lehko wykrautj, *prov. sl.* 3) *sl.* durch Drehen verzieren, z. B. d. Haare.
II. *rec.* w - titi se (někomu), sich entwenden, loswinden, extorquere se.
Wykraužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdrehen, ausdrechseln, tornare, torno facere rem: čjšši wykraužiti; b) auszapfen? *D.*
Wykraužljm, il, iti vorh. *Com.*
Wykrcám, *fut.* al, ati, *sl.* ausspeyen evomere.
Wykřehá mi, ti, ꝛc. folg.
Wykřehne (mi, ti, mu, ꝛc.) *fut.*, hlo, hnauti, *impers.* erfrieren,

v. Kälte durchdrungen werden, frigore rigere.
Wykřesám, wykřessi, *fut.* sati ausschlagen, Feuer, excutere ignem
Wykřičjm se, *fut.* el, eti, ausschreyen, a) durch Schreyen verbessern od. vervollkommnen, z. B. seine Stimme, clamando vocem emendare od. perficere; b) aufhören zu schreyen, clamandi finem facere, desinere clamare.
Wykřiknu, *fut.* kl, nauti, folg.
Wykřikugi, owati, ausschreyen, schreyen, exclamare, clamare.
Wykřjsám se, sich erholen?
Wykřiwjm, *fut.* il, iti, *sl.* austreten, z. B. den Stiefel.
Wykrmjm, *fut. ex.* il, iti, ausfüttern; a) durch fleißiges Füttern groß u. stark machen, enutrire. b) verfüttern, als Futter verbrauchen, z. B. einen ganzen Kasten voll Hafer, omnem avenam pro pabulo dare; 2) ausmästen, völlig fett machen, satis saginare.
Wykročjm, *fut.* il, iti, austreten, hervortreten, heraustreten, procedere, excedere: -ze služby, &c. aus dem Amte &c. austreten.
Wýkrogek, gku, *m.* s. wýřezek.
Wykrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausschneiden, herausschneiden, exsecare, exscindere.
Wykropjm *fut.* il, iti, en durch Sprengen (Spritzen) verbrauchen, spargendo consumere, absumere; 2) besprengen, adspergere, conspergere.
Wykropugi, owal, owati, vorh.
Wykružugi, owati, s. wykraužjm.
Wykuchám, *fut.* al, ati, ausweiden, auswerfen, des Eingeweide berauben, exenterare, intestinis purgare (privare).
Wykučjm, bess. wyključjm, *D.*
Wykukám, ati, *sl.* folg.
Wykukugi, owati, hervor gucken, a) z. B. ein Mensch, prospicere, prospectare; b) hervorragen, eminere; c) z. B. Hemd, prodire, conspici.
Wykunstugi, *fut. sl.* owati, auskünsteln, durch d Kunst bewirken.
Wykupitel, e, *m.* Erlöser, Loskäufer, *m.* redemtor; -lkyně, *f.* -inn, -inn *f.* -trix, *P.*
Wykupugi, owati, s. wykaupjm.
1. Wykukugi, owati, s. wykaužjm.
2. Wykurugi, *fut.* owati, *sl.* heilen, kuriren, sanare.
Wykusugi, owati, s. wykausnu.
Wykutjm, *fut. ex.* il, iti, auskutten, herauswühlen, eradere.
Wykwetám, al, ati, empor blühen, efflorescere.
Wykwetnu, vorh. *Ps.* 90, 6.
Wykwetu, *fut.* tl, kwesti, vorh. *B.*
Wykwětugi, *fut* owal, owati, beblümen, vestire floribus *D.*
Wykwice, *f.* Vogelwicke, wilde Wicke, *f.* vicia cracca.
Wykwišťě, *n.* Wickenacker, *m.* ager viciarius.
Wykwowina, y, *f.* Wickstroh, *n.* stramen viciarium.
Wykwowý 3. d. Wicken betreffend, viciarius.
Wykydám, *fut.* auswerfen, s. kydám.
Wykydnu, -se *fut.* dl, nauti, einmal herauswerfen &c. s. kydám, -se: wykydl bezbožnau dussi swau se krwj, *Com.*
Wykypjm, *fut.* ěl, ěti, überkochen, übersieden, im Kochen (Sieden) überlaufen, effundi coquendo.
Wykysalý 3. ausgegohren, quod deferbuit.
Wykysám, wykyssi, *fut.* sal, sati, ausgähren, vergähren, aufhören zu gähren, defervescere;

fig. wykysá z něho saťťářstwj, *Syr.*
Wylačnělý 3. ausgehungert, *Com.*
Wylahodjm, *fut.* il, iti, erschmeicheln, adulando consequi.
Wylagi, *fut.*, al, áti, ausschelten.
Wylámi, *fut. fr.* mal, mati, *part. pass.* mán, ausbrechen; a) durch Brechen herausnehmen, frangendo eximere; b) durch Brechen heraus reißen, z. B. d. Zähne, evellere, od. frangendo evellere; c) abbrechen, z. B. d. Aeste, defringere.
II. *rec.* w-ti se, durch Brechen herauskommen, sich befreyen, effringendo prorumpere.
Wylamugi, owal, owati, vorh.
Wylaužjm, *fut.* il, iti, s. wyobcugi.
Wylaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, heraus locken, elicere.
II. *rec.* w-ti se, s. wykradnu se
Wylaupám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Wylaupjm, *fut.* il, iti, ausschälen, z. B. Nüsse, Bohnen rc. cortice nudare, exuere, decorticare, e cortice eximere; 2) aushülsen, folliculis eximere, folliculis nudare; 3) ausstechen, z. B. ein Auge, effodere.
Wylaupnu, *fut.* pl, nauti, vorh.
Wylauzenj, *verb.* v. wylaudjm.
Wylegi, *fut. ex.* wylit, wyljti, *part.* wylil, *imper.* wylj, ausgießen, a) herausgießen, z. B. Wasser, effundere; b) ausschütten, auslassen, z. B. seinen Zorn, effundere: hrozné swé trestánj gako něgaký přjwal wylege, *K.* zlořečenstwj, požehnánj, pomstu, hněw swůg rc. na někoho w. *K.* bezpotřebné řeči wylewánj, *K.*
II. *rec.* w-ti se, austreten, aus seinen Grenzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare; 2) *trop.* sich im höchsten Grad ergeben, exardescere: po lakomstwj, po pýsse, po rozkossi a panowánj se wylili, *h.* na to se dussi swau wylili, *K.* na ty nesslechetnosti se wylewagj *Cyr.*
Wylečjm, *fut.* il, iti, s. wyhogjm.
Wylehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich hinaus legen, exterius decumbere; 2) s. wydugi se; 3) wylehnauti do pole, sich lagern, das Lageraufschlagen, castrametari.
Wylenjm se, *fut.* il, iti, *mor.* sich hären, pilos amittere.
Wylenochugi se, *fut.* owati, *sl.* aufhören zu faulenzen; 2) genug faulenzen, satis cessare.
Wýlet, u, *m.* s. česno, *D.*
Wýletné, ého, *n.* Fluggeld, *n.* vectigal apum, *D.*
Wyletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ausfliegen, a) hinaus fliegen, evolare; b) ausgehen, v. flüchtigen Personen, evolare; 2) hinauf fliegen, in d. Höhe fliegen, evolare, sursum volare.
Wýlew, u, *m.* Ausguß, *m.* effusio; 2) kudy se wylewá, Mündung, *f.* fusorium.
Wylézám, al, ati, s. wylezu.
Wyleželý 3. ausgelegen: wyleželé (wyležaté) wjno, ein ausgelegener Wein, vinum defecatum, *D.*
Wyležjm, *fut.*, il, eti, ausliegen, durch langes Liegen hohl machen, diu jacendo cavum reddere; žena ssest nedělj wyležela, *Pr.* wyležeti měsťo, eine Stadt durch Belagerung erobern, obsidione capere; zemi, měsťo rc. hladem w. - aushungern, - fame domare, *Cyr.*
II. *rec.* w-ti se, ausliegen, (*neutr.*) satis diu jacere.
Wylezu, *fut. ex.* zl, zti, auskrie-

chen, erepere, prorepere; 2) aussteigen, z. B. aus dem Schiffe, Wagen, 2c. exscendere, egredi, exire; 3) hinauf kriechen, hinauf klettern, erepere; 4) aufsteigen, in d. Höhe steigen mit den Füßen, z. B. auf das Pferd, Wagen, Hügel 2c. adscendere, escendere, conscendere.

Wylhu, wylžeš, *fut.*, lhal, lhati, án, durch Lügen erlangen, mendaciis consequi.

II. *rec.* wylhati se, sich heraus lügen, mentiendo se expedire; 2) zur Genüge lügen, satis mentiri.

Wylichotjm, *fut* iti, s. wychytřjm.

Wylichwjm, *fut. ex.* il, iti, wuchern, foenoris acerbitate adipisci: tak mnoho wylichwj, *Vel.* b) abwuchern, foenoris acerbitate eripere, *D.* c) někoho, durch Wuchern zu Grunde richten: gednoho pána za druhým wylichwiti usylugj, *Vel.*

Wyljčjm, *fut. ex.* il, iti, ausschmieken, fucare; trop. ausstaffiren, aufputzen, exornare; 2) bess. wylěčjm.

Wyligi, bess. wylegi, *B.*

Wyljhám, al, ati, s. wylehnu.

Wyljhánj, *n. verb.* v. vorh. wyljhánj ptaků, Hecke, *f. D.*

Wyljhnu, *fut.* hl, nauti, ausbrüten, hecken, werfen, parere.

II. *rec.* w-ti se, ausgebrütet, gebohren werden, v. Thieren, excludi, nasci.

Wyljnám, *fut. ati*, aushären, pilos amittere, depilem fieri.

Wýlinek, nku, *m.* abgelegte Haut der Schlange, exuviæ.

Wylinugi, owal, owati, entwerfen, delineare, *D.*

Wyljtám, *fut.* al, ati, s. wyletjm.

Wylitj, *n.* s. wýlew: wylitj Tyberu r. 689 · genž přes zdi Řjmské tekl, *Vel.*

Wyljwám, s. wylewám.

Wyljzám, wyljzi, *fut.* zal, ati, *imper.* wyljzeg u. wyliž, auslecken, lambere, lingere, elingere.

Wýlizek, zka, *m.* junger Lecker.

Wyližem, zati, *sl.* s. wyljzám.

Wylizugi, owal, owati, vorh.

Wýloha, y, *f.* Auslage?

Wylokám, *fut.* aussaufen, s. lokám.

Wylomjm, *fut. ex* il, iti, heraus brechen, etwas, effringere; 2) ausrenken, verrenken, etwas, luxare, emovere.

Wylowjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausfischen, durch Fischen ausleeren, piscando vacuefacere.

Wýložek, žku, *m.*, üblicher *plur.* wýložky (*sl.*), Aufschlag, *m.* an einem Kleide, limbus.

Wyložjm, *fut. ex.* il, iti, auslegen, hinauslegen exponere:- djtě, *B.* 2) erklären, explicare; tagné pjsmo wykládati, entziffern, *D.* 3) enträthseln, solvere, *D.* 4) herauspacken, promere, expromere, depromere; 5) nehmen, interpretari: zle wyloženo bylo Scypionowi, že 2c. *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, s něčjm, vorh. 4): y hned wyložili se s žalobau.

Wylštjm, *fut.* il, iti, s. wychytřjm.

Wylučugi, owati, s. wylaučjm.

Wylupám *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* abprügein, abpuffen, verberare.

Wýlupek, pku, *m.* eine zeitige aus ihrer weichen Schaale herausgefallene Nuß; 2) überhaupt das Ausgeschälte; 3) eine Tracht Schläge: dostati dokonalý wýlupek, tüchtige Schmier, Schläge kriegen, solide verberari (dedolari); 4) s. wýbor 2).

Wyluwugi, owati; s. wylaupjm.
Wylusstěnec, nce, m. Abtrünniger; 2hé Apol. st., s. Frzek.
Wyluzugi, owati, s. wylaudjm.
Wylózám, weit bess. wylézám.
Wymáchám, fut. ati, s. máchám.
Wymáčjm, fut. el, eti, austunken, d. Brühe, jus exhaurire intingendo panem.
Wymačkám, fut. ex. al, ati, ausdrücken, z. B. Wasser, aus dem Kleide, exprimere: wymačkati haubu.
Wymačkáwám, al, ati, vorh.
Wymáhám, al, ati, s. wymohu.
Wymakám, fut. al, ati, durch Betasten erfahren, attrectando cognoscere: y hlaupj sedlácy bludy gegich wymakali.
Wymalugi, owal, owati, ausmahlen, s. malugi.
Wymámjm, fut. il, iti, durch Blendung, Täuschung erlangen.
Wymatu, fut. ex. wymátl, wymásti, entwickeln, explicare, solvere, expedire, Syl.
II. rec. wymásti se, sich entwickeln, herauswickeln, explicari, solvi, expediri.
Wymazám, wymaži, fut., wymazal, wymazati, zán, imper. wymaž, ausschmieren, z. B. einen Topf, Ofen, limas fornacis, ollæ illinere; 2) ausschmieren, verschmieren, illinendo consumere; 3) auslöschen, wegwischen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.
Wymazugi, owal, owati, vorh.
Wýmě, genit. wemene, n. s. wemeno.
Wymečugi, fut., owati, ausglätten, poliren, fegen: železo wymečuge, wypuleruge, wyčistj a wyhladj, Syr.
Wymelek, lku, m. Nutzen, m. emolumentum; 2) Mahlmetze f. molitoris rata, commodum.
Wymeli, fut. ex wymlel, wymljti, ausmahlen, auf der Mühle; a) sehr mahlen, permolere, expinsere; b) durch Mahlen herausbringen, molendo secernere; c) durch Mahlen verdienen, molendo lucrari; 2) auswaschen, durch Waschen aushöhlen, z. B. d. Wege, abluere.
Wýměna, y, f. Auswechsel, m. D.
Wýměnek, nku, m. Ausgedinge, Ausbedungene, n. pactum; 2) dasjenige, was sich ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, zu seinem Unterhalte ausgedungen hat.
Wýměnjk, a, m. ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, u. sich zu seinem Unterhalt etwas ausbedungen hat; - nice, f. eine solche Bäuerinn.
Wyměnjm, fut. il, iti, auswechseln, commutare, permutare; 2) sl. auslösen, loskaufen, redimere.
II. rec. w-ti se, s. obm-ti se 2).
Wymeno, a, n. sl. s. wemeno.
Wyměňugi, owal, owati, vorh. 2) s. wymjnjm, K. Pr.
Wymeřám, ati, sl. s. wyměřjm.
Wýměřj, jho, m. Ausmesser, m. emensor.
Wyměřenj, n. Ausmessung f. dimensio; 2) s. instrukcý: dáti wyměřenj, Syl. 3) Vorschrift, Satzung, f. Beschluß, m. statutum Syl.
Wyměřjm, fut. ex. il, iti, en ausmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) loswickeln, rechtfertigen, enodare, purgare: bratra ze wssého při králi wyměřil a wymluwil; 3) vorschreiben, bestimmen, præscribere, definire: wyměřuge, a rozka-

[illegible] čiti, *Cyr.*
[illegible] wymětugi
[illegible] sám wymě-
[illegible] chowati, *K.*
[illegible] wymětugi, Pr.
[illegible] se, sich recht-
[illegible] se, excusa-
[illegible] removere, *Syl.*
[illegible] chytře se wy-
[illegible]; nemohu se
[illegible]; z nářku se
[illegible] žal.
[illegible] -se, owati, verb.
[illegible] owati, s. wymjsým;
[illegible] ge z počtu bez-
[illegible] *L.*
[illegible] (posledni tanec, Ko-
[illegible] *D.* cum? 2) *sl.*
[illegible] schlag, auf der Haut.
[illegible] s, *m.* wýmeteř, tku,
[illegible] *m.* das Schlechteste.
[illegible] *m.* Ausfeger, *m.* purgator; -tka, y, *f.* -inn, *f.* -trix;
[illegible] 3. ic.

Wymetač, e, *m.* Grathobel, *m.* der d. Späne v. der Seite wegwirft, dolabra recta (egestiva.)

Wymětám, ati, *præs.* s. wymetu.

Wymetám od. wymecy, *fut. ex.* al, ati, s. wyhązým.

II. *rec.* wymetati se, schossen, Aehren bekommen, spicari, spicas emittere.

Wýmětky, ů, *m. pl.* s. směti.

Wymetu, *fut.* tl, mesti, auskehren, verrere, everrere.

Wymeyssljm, s. wymysljm.

Wymeytjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, excidere: lesy wymeytiwsse, tam se osadili.

Wymezugi, owati, folg.

Wymezým, *fut. ex.* yl, yti, begränzen, abmarken, bestimmen, definire, fines designare, determinare: to wsse Bohem wymezeno, *K.* wymezené dědictwj, *K.*

Wymjnám, al, ati, s. wymnu.

Wymjnjm, *fut. ex.* il, iti, ausnehmen, Ausnahme machen, excipere; 2) ausdingen, ausbedingen, paeisci, excipere; 3) vorbehalten, ausbedingen, excipere: wymjnil sy gednu swětnicy.

Wýmjnka, y, *f.* Ausnahme, *f.* exceptio; 2) Bedingung, *f.* conditio.

Wymisskugi, *fut.* s. misskugi.

Wymjsým, *fut. ex.* yl, yti, ausdingen, excipere, üblicher; 2) absondern, separare, segregare; 3) ausknelen, satis depsere.

Wymjtám, al, ati, s. wyhazugi.

Wymizým, *fut. fr.* el, eti, nach u. nach verschwinden, paulatim (sensim) evanescere; s. auch Lože.

Wymknu, *fut.* kl, nauti, ausrenken, luxare, emovere; 2) *sl.* jemand aussperren, excludere.

II. *rec.* w-ti se, entschlüpfen, entwischen, elabi.

Wýmlateř, tku, *m.* Ausdrusch; üblicher b) Drescherlohn, *m.* *D.* Drescherhebe, *f.* insgem. merces trituratorum.

Wymlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ausdreschen, das Getreide, excutere grana e spicis; 2) ausprügeln, a) heraus prügeln, fustibus expellere, b) sehr prügeln, valde (solide) verberare, mulcare aliquem.

Wymlawám, al, ati, s. wymluwjm 1), 2), 3), 4).

II. *rec.* w-ati se, s. w-witi se.

Wýmluwa, y, *f.* Ausrede, Entschuldigung, *f.* excusatio; galowá wýmluwa, calva excusatio, *Syl.*

Wymluwjm, *fut. ex.* il, iti, herausreden, eloqui, proloqui, ef-

fari; 2) ausreden; a) herausreden, aussprechen, z. B. Worte, enuntiare, pronuntiare; b) aus dem Sinne reden, z. B. einem etwas ausreden, α) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere, suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; β) etwas nicht zu thun, eripere alicui consilium rei; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non agat: nedati sobě něřeho wymluwiti sich etwas nicht ausreden lassen, suadendo non posse abduci, z. B. ab opinione (Meynung) od. a consilio, Thun: tu nádhernost z srdcý lidských wymluwil, *Vel.* 3) entschuldigen, excusare, purgare, expurgare, *Luc.* 14, 18. 4) s. wyslowjm; b) ausdrücken; 5) das Reden zu Ende bringen, ausreden, α) v. einer förmlichen Rede, orationem absolvere, finire, perorare. β) v. jedem Reden, sermonem od. orationem absolvere, finire. 6) überreden, zu etwas bereden, persuadere alicui, ut &c. 7) mit od. durch Reden herauslocken: mnjchy z paustě pěkně wymluwiti: 7) wymluwiti někomu, ausschelten, objurgare.

II. *rec.* wymluwiti se, sich ausreden, sich durch Reden heraushelfen, sich entschuldigen, excusatione uti, prætextu uti, se excusare.

Wýmluwný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus: -nost, *i, f.* Beredsamkeit, eloquentia, facundia.

Wymnám, *al, ati, sl.* nalèwati, eutern, (v. der Kuh), ubera replere (lacte), *D.* & *sl.*

Wymnánj, *n. verb.* v. vorh. *D.*

Wymnu, *fut. ex.* ul, auti, ausreiben, a) heraus reiben, exterere, z. B. Körner, *K.* auch terendo tollere; z. B. einen Flecken. b) durch Reiben reinigen, z. B. ein Kleid &c. terendo purgare.

Wymočjm, *fut. ex.* il, iti. auswässern (*act.*) z. B. einen Stockfisch, macerare.

II. *rec.* w-ti se, auswässern (*neutr.*) macerari, od. probe macerari.

Wýmoh, u, *m.* Vollziehung, Vollstreckung, *f.* executio.

Wymohu *fut. ex.* wymohl, wymocy (wymoct), *imper.* wymoz, auswirken, zuwegebringen, efficere, impetrare. 2) befreyen, emancipare.

Wymoklý 3. zu sehr ausgewässert, nimis maceratus.

Wymoknu, *fut. ex.* kl, knauti, zu sehr auswässern (*neutr.*), nimis macerari: durch zu viel Feuchte verderben: wymoklo obilj na poli (od mnoha deššťů), *Vel.*

Wýmol, e, *m.* vom Wasser gemachte Vertiefung; Bachfahrt, aqua cavatum, *B. Maud.* doly a wýmoly, *Com.*

Wýmola, y, *f.* vorh.

Wymořjm, *fut. ex.* il, iti, durch Hunger, Plackerey &c. entkräften, ausmergeln, auszehren, fame, afflictionibus &c. conficere.

Wymotám, -se, *fut.* s. wymatu, -se.

Wymrskám, *fut. ex.* al, ati, ausstreichen, ausstäupen, auspeitschen, a) öffentlich peitschen, in publico aliquem virgis cædere. 6) zur Stadt hinaus peitschen, virgis aliquem per urbis portam cædere.

Wymrsstjm, *fut. ex.* il, iti, mit der Peitsche od. Ruthe ausschlagen,

zuge mu, coby měl činiti, *Cyr.* to z kořistj práwa wyměkugj Bohu, *Id.* těm Bůh sám wyměkuge, gakse měli chowati, *K.* o tom práwa tak wyměkugj, Pr.

II. *rec.* wyměřiti se, sich rechtfertigen, purgare se, excusare se, crimen removere, *Syl.* z toho že wšeho chytke se wymluwil a wyměřil; nemoha se slušně wyměřiti; z nářku se wyměřowal, Žal.

Wyměkugi, - se, owati, verb.

Wyměšugi, owati, s. wymjšým; 2): wyměšuge ge z počtu bezbožných, *K.*

1. Wýmět u, *m* (poslednj tanec, konec,) Kehraus, *n. D. cum?* 2) *sl.* s. smet, Ausschlag, auf der Haut.

2. Wýmet, u, *m.* wýmetek, tku, *m.* Auswurf, *m.* das Schlechteste.

1. Wyměták, e, *m.* Ausfeger, *m.* purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čský 3. ꝛc.

2. Wymeták, e, *m.* Grathobel, *m.* der d. Späne v. der Seite wegwirft, dolabra recta (egestiva.)

1. Wyměťám, ati, *præs.* s. wymetu.

2. Wymetám od. wymecy, *fut. ex.* al, ati, s. wyházým.

II. *rec.* wymetati se, schossen, Aehren bekommen, spicari, spicas emittere.

Wýmětky, ů, *m. pl.* s. směti.

Wymetu, *fut.* tl, mesti, auskehren, verrere, everrere.

Wymeyšljm, s. wymyšljm.

Wymeytjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, excidere: lesy wymeytiwše, tam se osadili.

Wymezugi, owati, folg.

Wymezým, *fut. ex.* yl, yti, begränzen, abmarken, bestimmen, definire, fines designare, determinare: to wše Bohem wymezeno, *K.* wymezené dědictwj, *K.*

Wymjnám, al, ati, s. wymnu.

Wymjnjm, *fut. ex.* il, iti, ausnehmen, Ausnahme machen, excipere; 2) ausdingen, ausbedingen, paeisci, excipere; 3) vorbehalten, ausbedingen, excipere: wymjnil sy gednu swětnicy.

Wýmjnka, y, *f.* Ausnahme, *f.* exceptio; 2) Bedingung, *f.* conditio.

Wymisstugi, *fut.* s. missstugi.

Wymjsým, *fut. ex.* yl, yti, ausdingen, excipere, üblicher; 2) absondern, separare, segregare; 3) ausneten, satis depsere.

Wymjtám, al, ati, s. wyházugi.

Wymizým, *fut. fr.* el, eti, nach u. nach verschwinden, paulatim (sensim) evanescere; s. auch Lože.

Wymknu, *fut.* kl, nauti, ausrenken, luxare, emovere; 2) *sl.* jemand aussperren, excludere.

II. *rec.* w - ti se, entschlüpfen, entwischen, elabi.

Wýmlatek, tku, *m.* Ausdrusch; üblicher b) Drescherlohn, *m. D.* Drescherhebe, *f.* insgem. merces trituratorum.

Wymlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ausdreschen, das Getreide, excutere grana e spicis; 2) ausprügeln, a) heraus prügeln, fustibus expellere, b) sehr prügeln, valde (solide) verberare, mulcare aliquem.

Wymlauwám, al, ati, s. wymluwjm 1), 2), 3), 4).

II. *rec.* w-ati se, s. w-witi se.

Wýmluwa, y, *f.* Ausrede, Entschuldigung, *f.* excusatio; galowá wýmluwa, calva excusatio, *Syl.*

Wymluwjm, *fut. ex.* il, iti, herausreden, eloqui, proloqui, ef-

fari; 2) ausreden; a) herausreden, ausſprechen, z. B. Worte, enuntiare, pronuntiare; b) aus dem Sinne reden, z. B. einem etwas ausreden, α) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere, suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; β) etwas nicht zu thun, eripere alicui consilium rei; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non agat: *nedati ſobě něčeho wymluwiti* ſich etwas nicht ausreden laſſen, suadendo non posse abduci, z. B. ab opinione (Meynung) od. a consilio, Thun: *tu náďhernoſt z ſrdcý liďſkých wymluwil*, *Vel.* 3) entſchuldigen, excusare, purgare, expurgare, *Luc.* 14, 18. 4) ſ. wyſlowjm; b) ausdrücken; 5) das Reden zu Ende bringen, ausreden, α) v. einer förmlichen Rede, orationem absolvere, finire, perorare. β) v. jedem Reden, sermonem od. orationem absolvere, finire. 6) überreden, zu etwas bereden, persuadere alicui, ut &c. 7) mit od. durch Reden herauslocken: *mnichy z paußtě pěkně wymluwiti*: 7) *wymluwiti někomu*, ausſchelten, objurgare.

II. *rec.* *wymluwiti ſe*, ſich ausreden, ſich durch Reden heraushelfen, ſich entſchuldigen, excusatione uti, prætextu uti, se excusare.

Wýmluwný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus: -*noſt*, *i*, *f.* Beredſamkeit, eloquentia, facundia.

Wymnám, *al*, *ati*, *sl.* *nalewati*, eutern, (v. der Kuh), ubera replere (lacte), *D.* & *sl.*

Wymnánj, *n.* *verb.* v. vorh. *D.*

Wymnu, *fut. ex.* ul, auti, ausreiben, a) heraus reiben, exterere, z. B. Körner, *K.* auch terendo tollere; z. B. einen Flecken. b) durch Reiben reinigen, z. B. ein Kleid ꝛc. terendo purgare.

Wymočjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, auswäſſern (*act.*) z. B. einen Stockfiſch, macerare.

II. *rec.* *w-ti ſe*, auswäſſern (*neutr.*) macerari, od. probe macerari.

Wýmoh, *u*, *m.* Vollziehung, Vollſtreckung, *f.* executio.

Wymohu *fut. ex.* *wymohl*, *wymocy* (*wymoct*), *imper.* *wymoz*, auswirken, zuwegebringen, efficere, impetrare. 2) befreyen, emancipare.

Wymoklý 3. zu ſehr ausgewäſſert, nimis maceratus.

Wymoknu, *fut. ex.* *kl*, *knauti*, zu ſehr auswäſſern (*neutr.*), nimis macerari: durch zu viel Feuchte verderben: *wymoklo obilj na poli* (*po mnoha deſſtjch*), *Vel.*

Wýmol, *e*, *m.* vom Waſſer gemachte Vertiefung; Bachfahrt, aqua cavatum, *B. Mand.* *doly a wýmoly*, *Com.*

Wýmola, *y*, *f.* vorh.

Wymořjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, durch Hunger, Plackerey ꝛc. entkräften, ausmergeln, auszehren, fame, afflictionibus &c. conficere.

Wymotám, -ſe, *fut.* ſ. *wymatu*, -ſe.

Wymrſkám, *fut. ex.* *al*, *ati*, ausſtreichen, ausſtäupen, auspeitſchen, a) öffentlich peitſchen, in publico aliquem virgis cædere. b) zur Stadt hinaus peitſchen, virgis aliquem per urbis portam cædere.

Wymrſſtjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, mit der Peitſche od. Ruthe ausſchlagen,

z. B. ein Auge, verbero, flagello, scutica, flagro, virga excutere, elidere. 2) aufschießen, in die Höhe wachsen, adolescere. 3) s. wylomjm 2).

II. *rec.* w-titi se, emporschießen, sich in die Höhe schwingen salire.

Wymru, *fut. ex.* mřel, mřjti, aussterben, a) durch Sterben leer werden, inaniri morte, vacuefieri (vacuari) funeribus. b) durch den Tod geendigt werden, erlöschen, morte deleri, exstingui, interire (deficere): ten rod wymřel, das Geschlecht ist erloschen.

Wymrznu, *fut. ex.* zl, nauti, erfrieren, ausfrieren, frigore interire: wymrzlo sstěpj, *Vel.*-réwj, *Id.*

Wymsstěnj, *n. verb.* v. folg.

Wymstjm se, *fut. ex.* il, iti, sich rächen (zur Genüge,) satis ulcisci, nad někým, *Cyr.* od. nad něčjm, an jemand od. etwas, aliquem od. aliquid, *K.*-jwám se, al, ati, *fr. K.*

Wýmu, s. wygmu, *K.*

Wymučjm, *fut. ex.* il, iti, s. wynutjm; něco na někom, jemand etwas.

Wymustrugi, *fut.* owal, ati, ausmustern, exauctorare (milites).

Wymusým, *fut.* yl, yti, *mor.* s. wynutjm.

Wymydljm, *fut.* il, iti, durch Seifen verbrauchen, saponem consumere, absumere linendo.

Wymygi, *fut. ex.* myl, myti, auswaschen, durch Waschen reinigen, eluere, abluere.

Wýmysl, u, *m.* üblicher folg.

Wýmyslek, slku, *m.* Erdichtung, etwas Erdichtetes, commentum, res ficta.

Wymysljm, *fut. ex.* il, iti, ausfinnen, ersinnen, ausdenken, erdenken excogitare, comminisci, invenire, *Cyr.* mnohé muzyčké nástroge wymýssleγi, *K.*, erdichten, fingere.

Wymysslený 3. erdacht, ersonnen, erdichtet, fictus, comentitius; -ně, *adv.* auf eine erdichtete Art, ficte, falso: w-ně prawjc.

Wymýssljm, el, eti, s. wymysljm.

Wymýwám, al, ati, s. wymygi; 2) entgelten, büßen, luere: často obec to wymýwá, čjm předstawenj gegj winni býwagj, *K.* pomstu krwe té newinné wymýwati musý lid, *K.*

Wynachdózým se, el, eti, *sl.* verfindig seyn, praesto esse.

Wynačudugem se, owati, *sl.* s. wynadiwjm se.

Wynadakugem se, *sl.* s. wyděkugi se.

Wynadám, ati, viel aufheißen.

Wynadiwjm se, *fut. ex.* iti, sich genug verwundern, satis mirari: wynadiwiti se tomu nemohl, *Zal.*

Wynagdu, *fut.* wynassel, wynagiti, s. wymysljm, *Syl.*

Wynahradjm, *fut.* s. nahradjm.

Wynakládám, - se, ati, *iterat.* s. wynaložjm, - se.

Wynalezám, - se, ati, s. nalezнu.

Wynalezatel, e, *m.* Entdecker, detector; b) Erfinder, inventor; - lkyně, *f.* - rinn, - rinn, *f.* - trix, - trix.

Wynaleznu, *fut.* s. naleznu 1), 2).

Wynalezawý 3. erfinderisch, erfindsam, solers, ingeniosus; - wost, i, *f.* - samkeit, *f.* ingenium, solertia, *Neg.*

Wynaložjm, *fut. ex.* il, iti, anwenden, z. B. Geld, Mühe, Zeit rc. auf etwas, impendere rem in rem od. rei; adhibere rem

ad rem od. rei, collocare rem in re; uti re in re; 2) wagen, aufopfern, dicare, devovere; wynaložil dusſi ſwau na ſmrt, B. wynaložte duſſe ſwé pro ſmlauwu B. ſwá hrdla wynakládali pro obhagowánj cýrkwe, K.

II. rec. w-ti ſe, ſich worauf verwenden, impendere se, od. operam: dábel wſſeligak ſe na to wynakládá, aby činil ꝛc. K. na wſſeligaké neprawoſti ſe wynakládá.

Wynaložugi, unrichtig für wynakládám.

Wynaposmjwám ſe, fut. ex. al, ati, sl. viel geſpottet haben.

Wynařjkám ſe, fut. ex. al, ati, zur Genüge weinen, sat superque flere: wynařjkati ſe nad nim doſti nemohau, K. do wůle ſe wynařjkám, B.

Wynarozléwám, fut. al, ati, sl. viel verſchüttet haben.

Wynaſadjm, fut. ex. il, iti, darauf ſetzen, wagen, aufopfern, dicare, devovere: hrdlo, ſtatky pro náboženſtwj-; ſ. naſadjm.

Wynaſazugi, owati, vorh.

Wynaſnaženj, n. Bemühung, Beſtrebung, studium, labor.

Wynaſnažjm ſe, fut. ex. il, iti, ſich bemühen, conari.

Wynaſnažugi ſe, owati, vorh.

Wynáſſjm, el, eti, ſ. wyneſu; 2) ſ. wychwalugi, Vel.

II. rec. w-eti ſe, ſich erheben, ſtolz ſeyn, efferre se, B.

Wynaučenj, n. verb. v. folg.

Wynaučjm, fut. ſ. naučjm.

Wyndám, fut. al, ati, heraus thun, heraus heben, -geben, exponere, excipere: - okném; tegljky z ohně, R.

Wyndém, wyſſel, sl. ſ. wygdu.

Wynekádjm ſe, fut. il, iti, ſich des Unflaths entledigen, cacare.

Wyneſlý 3. z. B. wyneſlá ſlepice, eine Henne, d. nicht mehr Eyer legt.

Wyneſu, fut. ſl, ſti, austragen, heraustragen, efferre; 2) hinauf tragen, sursum portare, sursum ferre; 3) eintragen, Vortheil od. Gewinn bringen, fructum reddere, quaestui esse, quaestum esse, quaestum dare; auch v. Bäumen, ſ. neſu; 4) betragen, efficere, conficere, summam efficere; to wynáſſj 10 zl. - macht aus; 5) austragen, verrathen, prodere; něčj tagemſtwj z domu wynáſſeti; 6) ausſprechen, pronunciare: twrdý a přjkrý ortel wyneſti; to za práwo a ſprawedlnoſt wyneſl, Pr. Na plac něco wyneſti, -vorbringen, aufs Tapet bringen, proferre, adferre, Vel. na ſwětlo ꝛc.

II. rec. w-ſti, ſe, sl. ſich u. das Seinige aus dem Hauſe tragen.

Wynětj, n. verb. v. wygmu.

Wynikám, fut. al, ati, hervorragen, hervorblicken, eminere, Job. 8, 16. wyniká nad wodu z gezera ſkála, Vel. ſ. folg.

Wyniknu, fut. ex kl, knauti, hervorblicken, hervorſchimmern, enitere; 2) entſchlüpfen, entwiſchen, elabi, Cyr. 3) herausfahren, erumpere, Iz. 59, 5. wynikl z ſwých puſtých geſkynj, Vel.

Wynjmám, al, ati, ſ. wygmu.

Wyňmu, fut. ſ. wýmu, K.

Wynjt, wynjti, ſ. wygmu.

†Winořugi, owati, aus der Tiefe hervorbringen? fig. ſ. gewjm? Jos. Jungmann.

Wýnos, u, m. Ertrag, m. z. B. des

Ackers ꝛc. fructus, quaestus; 2) Betrag, Belauf, m. d. Summe, summa.

Wýnosek, ſku, m. vorh.

Wýnosný 3. einträglich, fructuosus, quaestuosus; - noſt, i, f. - keit, f. - sitas, - sitas.

Wynoſým, fut. fr. yl, yti, nach u. nach austragen, paullatim efferre; 2) hinaustragen, sursum portare, sursum ferre.

II. rec. w-ti ſe, ſ. wyneſu ſe.

Wynunwugi, fut. ſ. miſſkugi.

Wynutim, fut. ex. il, iti, cen, něco na někom, abnöthigen, abbringen, abzwingen, exprimere, extorquere.

Wyobaljm, fut. ex. il, iti, aufwickeln, auswickeln, evolvere, Syl.

Wyobcowánj, n. verb. v. folg. Bann, f. Acht, f. proscriptio.

Wyobcugi, fut. owal, owati, excommuniciren, in den Bann thun, excommunicare, anathematizare.

Wyobjmám, fut. al, ati, sl. sehr u. viel umhalsen.

Wyobmýſſljm, fut. ſ. obmýſſljm.

Wyobrazowánj, n. verb. v. folg. 2) Einbildung, f. imaginatio, D.

Wyobrazugi, owal, owati, abbilden, effingere, formare, exprimere.

II. rec. w-zowati ſobě, od. ſy, ſich vorſtellen, ſich einbilden, imaginari sibi.

Wyobrazým, fut. yl, yti, vorh.

Wyokrauhljm, fut. il, iti, ausrůnden, rotundare.

Wyopálám, fut. ex. al, ati, ausſchwingen, a) heraus ſchwingen, durch Schwingen heraus bringen, ventilando elicere; b) durch Schwingen reinigen, ventilare, ventilando purgare.

Wyopytugem ſe, fut. sl. wal, wati ſe, alles ausfragen.

Wyorám, wyoři, fut. al, ati, án, ausackern, exarare, aratro eruere.

Wyoráwám, al, ati, vorh.

Wyoſſkjerám, fut. al, ati, sl. abſchmieren, abprügeln.

Wyoři, ſ. wyorám.

Wypáchnu, fut. ex. chl, nauti, ausriechen, verriechen, odorem emittere, exolere; fig. zloſt z něho wypáchla.

Wypácjm, fut. ex. il, iti, ausheben, herausheben, aus den Angeln heben, z. B. d. Thür, emovere; 2) extorquere; ſ. wytočjm 1): - meč někomu; 3) sl. ausſpähen.

Wýpad, u, m. Ausfall, m. z. B. der Belagerten, eruptio; 2) Ausfluß, m. Ausfließen, n. effluvium, exitus.

†Wýpada, y, f. äußere Geſtalt.

1. Wypadám, praes. al, ati, ausfallen, a) heraus fallen, excidere; b) Ausfall thun, erumpere, eruptionem facere; 2) ausſehen, α) eine äußere Geſtalt haben, speciem habere, specie esse &c. β) ſcheinen, ähnlich ſeyn, videri, similem esse: gakoby z oka wyp. ſ. oko.

2. Wypadám, fut. fr. al, ati, ausfallen, herausfallen, v. vielen od. allen, excidere; -ánj, n. verb.

Wypadáwám, al, ati, fr. v. vorh.

†Wýpadek, dku, m. Reſultat, n. beſſ. náſledek, auzinek.

Wypadlec, lce, m. ſ. odſſtjpenec.

Wypadlý 3. heraus gefallen, exciduus.

Wypadnu, fut. ex. dl, dnauti, ſ. wypadám a), b); 2) einen Ausgang gewinnen, gerathen, evenire, cadere, cedere, succe-

dere, z. B. dobře neb zle wypadnauti, gut od. schlecht ausfallen.

Wypáljm, fut. ex. il, iti, ausbrennen, a) inwendig verbrennen, intus comburere od. exurere; b) durch Feuer reinigen, igne purgare, exurere; b) durch Feuer wegschaffen, exurere; c) gehörig brennen, z. B. Töpfe rc. percoquere; 2) abbrennen, durch Feuer verbrennen, deurere, igni od. flammis tollere od. perdere; kyselé blědicý, gakoby třj wsy wypálil, - scheußlich, aspectu tetrico, Syl. 3) abfeuern, z. B. z kusu wypáliti, eine Kanone abfeuern, mittere tormenta; 4) sl. neutr. a) losgehen, z. B. das Gewehr: newypálilo mu; b) gelingen, succedere.

†Wypalné, ého, n. Brandschatzung, pecunia, qua aedificia ab incendio redimuntur.

Wýpalky, ů, m. pl., sl. pomyge, Brandweinspülicht, n.

Wypalugi, owati, s. wypáljm.

Wypárám, al, ati, s. wyssedrám: někde něco wjce wypárati a wyhledati, Vel. 2) s. párám.

Wypařjm, fut. il, iti, ausdünsten, durch Dünste ausführen: wodnotedlnost wypařuge peltram, Vel. nos a chřjpě wypařuge, Com.

II. rec. w-ti se, sl. aufhören zu dampfen; b) zu schwitzen; 2) viel geschwitzt haben.

Wypařugi, - se, vorh.

Wypasu, fut. wypásl, wypásti, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere; 2) s. napasu; 3) wypásti někoho, abpassen, einen? captare, aucupari.

II. rec. w-sti se, sich ausmästen, pinguescere.

Wypátrám, ausgattern, s. wypárám. A. Neg.

Wypaussjm, él, éti, s. wypustjm.

Wypchám, fut. ati, sl. ausstopfen.

Wypeku, (ču), wypečeš, fut. wypekl, wypecy (wypect), wypečen, imper. wypec, ausbacken, gehörig backen, satis coquere, percoquere; 2) ausbraten, a) durch Braten heraus bringen, z. B. sádlo wypecy, das Fett ausbraten, assando elicere; b) genug braten lassen, satis assare.

II. rec. wypecy se, ausbacken, (neutr.), satis coqui, percoqui; 2) ausbraten, a) durch Braten herausbringen, assando exire, z. B. sádlo se wypeklo, das Fett ist ausgebraten; b) genug braten, satis assari.

Wypeljchám, fut. s. peljchám.

Wypěnugi, owal, owati, schäumend od. eiternd herauslassen, spumando vel suppurando ejicere, B.

Wypeřený 3. voll Federn, mit Federn versehen, copiosus plumis, B.

Wyperu, fut. wyprati, s. wypjrám

Wypestugi, fut. owati, ausfilzen.

Wypjchám, al, ati, folg.

Wypichnu, fut. ex. chl, chnauti, ausstechen, durch Stechen heraus holen, z. B. ein Auge, effodere, excidere.

Wypigi, fut. wypil, wypiti, austrinken, a) etwas Flüßiges, ebibere, educere, exhaurire; b) ein Gefäß, ebibere, exhaurire.

Wypigim, el, eti, vorh. s. wymýwám 2): musyl to prowiněnj wssecken rod geho wypigeti, Vel. hořce wypigeti, Id.

Wypilugi, *fut. ex.* owal, owati, ausfeilen, elimare.

Wypjnám, al, ati, s. wypnu.

II. *rec.* w-ati se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné über andere, supra alios.

Wypjrám, al, ati, auswaschen, abluere; 2) durch Waschen herausbringen, eluere: při potocých zlato wypjrati, *Haj.* 3) s. wypru, Suppl. S. 2.

Wýpis, u, m. Abschrift, Kopie, *f.* exemplar, exemplum: wýpis na čisto, reine Abschrift.

Wypjskám, *fut. ex.* al, ati, abpfeifen, z. B. ein Lied, carmen (tibia, tibiis) cantare, decantare; 2) bess. wypjskám.

Wypsati, *fut. ex.* wypsal, wypsán werden, *imper.* wypiš, ausschreiben, a) herausschreiben, exscribere, transscribere; b) völlig schreiben, z. B. ein Wort etc. vocabulum totum scribere; 2) beschreiben, schildern, mit Worten abbilden, ausdrücken, z. B. einen Mann, eine Schlacht, describere, verbis exprimere, verbis depingere; 3) *sl.* ausstreichen (aus dem Schuldregister), expungere.

Wypiskugi, owal, owati, vorh.

Wyplacenj, *n.* Auslösung, *f.* Befreyung durch Geld, z. B. eines Gefangenen, redemtio; 2) Auszahlung, *f.* solutio.

Wyplakati, *fut.* plakal, wyplakati, erweinen, flendo obtinere.

II. *rec.* w-ti se, viel, genug geweint haben.

Wyplacugi, owal, owati, vorh.

Wypláčým, eti, s. wyplatjm.

Wypláknu, *fut.* ákl, áknauti, ausspülen, ausschwanken, eluere: - mjsu etc.

Wyplakugi, owati, vorh.

Wyplampám, ati, ausschwatzen *D.*

Wyplanjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, abhauen, excidere.

Wyplaňugi, owal, owati, vorh.

Wyplašjm, *fut. ex.* il, iti, verscheuchen, fugare, deterrere.

Wýplata, y, *f.* Lösegeld, pretium liberationis; 2) s. wyplacenj.

Wyplatjm, *fut.* il, iti, cen, auszahlen, z. B. Geld, solvere; 2) auslösen, durch Bezahlung des Lösegeldes jemand od. etwas frey machen, z. B. Gefangene, Pfand etc. redimere; 3) *sl.* s. wyplišnjm.

Wýplatnj z.; z. B. w. penjze, s. wýplata.

Wyplawám, *fut.* al, ati, *sl.* s. wyplowu.

Wyplazugi, - se, owati, folg.

Wyplazým, *fut.* yti, z. B. gazyk, d. Zunge aus dem Munde herausstrecken, - exserere.

II. *rec.* w-ti se, hinauf kriechen.

Wyplegi, *fut.* lil, liti, ausjäten, eruncare, evellere.

Wyplemenjm, *fut.* il, iti, folg.: swátky z cýrkwe -, *Zal.*

Wyplenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) ausreuten, mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten, α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; - nénj, *n.* Ausrotten, *n.* exstirpatio, eradicatio, excidium, excissio, deletio.

Wypleňugi, owal, owati, vorh.

Wyplesftjm, s. wyplišftjm; 2) *sl.* *Lypt.* oči w., s. wywaljm.

Wypletám, al, ati, folg.

Wypletu, *fut.* tl, lesti, herauswickeln, evolvere, explicare, expedire: z bludů někoho -.

II. *rec.* w-sti se, sich heraus

wickeln, se evolvere, expedire, explicare: z dluhů.

†Wýplew, *m.* Ausfluß, *m.* *Neg.*

Wyplepwám, s. wyplýwám.

Wypligi, *fut. ex.* wyplil, wypliti, ausspeyen, exspuere.

Wyplјsnјm, *fut.* il, iti, ausschelten, objurgare, castigare verbis.

Wyplisstјm, *fut.* il, iti, s. wyblekнu: wyplisstj hned swau maudrost, *K.*

Wypljwám, al, ati, s. wypligi.

Wýpliwek, wku, *m.* Geifer, *m.* saliva, sputum.

Wypliwnu, ul, nauti, s. wypligi.

Wypliwowánj, *n.* Ausspucken, *n.*

Wypliwugi, owati, s. wypligi.

Wyplnјm, *fut. ex.* il, iti, ausfüllen, voll füllen, z. B. einen Graben, explere, implere; 2) erfüllen, a) Genüge thun, z. B. seinem Versprechen, einem Befehl ꝛc. satisfacere rei, implere rem; b) z. B. den Befehl, das Gesetz ꝛc. satisfacere, implere; c) wahr machen, z. B. eine Weissagung, satisfacere, exitum rei dare; 3) vollenden, aushalten, explere, complere: čas a dny wyplniti; -něnj, *n.* Erfüllung, expletio, complementum &c. *B.*

II. *rec.* w-niti se, auswerden, umwerden, compleri, *Lev.* 12, 6. 2) in Erfüllung kommen, adimpleri.

Wyplownu, *fut. ex.* wyplaul, u. wyplowal, wyplauti u. wyplowati, herausschwimmen, enare, enatare; 2) (*perf.* wyplaul -), ausschiffen, schiffend herauskommen, enavigare.

Wyplugi, laul, auti, *sl.* verb.

Wyplundrugi, owal, owati, (*obs.*) ausplündern, expilare.

Wýplwek, s. wýpliwek, *Syl.*

Wyplynu, *fut. ex.* ul, auti, ausfließen, effluere, emanare; 2) s. wyplownu 1), 2).

Wyplýwám, al, ati, verb. 2) fließen, entstehen, fluere, manare, gigni, oriri, fieri, sequi.

Wyplznem, *fut.* zol, znauti, *sl.* ganz aushaaren, depilem fieri.

Wypnu, *fut. ex.* wyp'al, wypnauti, ausspannen, herausspannen, z. B. Nähzeug, solvere.

II. *rec.* w-ti se, s. wymrsstјm se.

Wypobjzým, *fut.* el, eti, durch Bitten herausbringen: nemohl ho domů wypobjzeti.

Wypočјtám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wypočtu, *fut. ex.* wypočtl, wypočjsti, wypočten, *imper.* wypočti, ausrechnen, a) durch Rechnen überschlagen, zusammen rechnen, computare, rationes subducere; b) durch Rechnen herausbringen, α) eine Summe, rationes subducere rerum, computando invenire; β) eine einzelne Sache, z. B. einen Tag, enumerare, computando invenire.

Wypodobnјm, *fut.* il, iti, s. wyobrazým.

Wypodobňugi, owati, verb.

Wypohlawkugi, owati, *reg. acc.* viele Ohrfeigen geben, multos colaphos infringere alicui.

Wypotřebugi, owati, verbrauchen, consumere: - mnoho mydla ꝛc.

Wýpowěd, i, *f.* Spruch, Ausspruch, *m.* z. B. des Richters, sententia; 2) Aufkündigung, Aufsagung, *f.* renuntiatio.

Wypowěděnec, nce, *m.* Exulant, Verbannter, Geächteter, exul.

Wypowěděnj, *n.* *verb.* v. wypowjm; w-nj pokoge (nicht wálky, wie *D.*) Kriegserklärung, *f.* denunciatio belli, *R.*

1. Wypowjdám, *praes.* al, ati,

aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui verba, exprimere; 2) aufkündigen, aufsagen, z. B. Miethe, renuntiare (edicere) alicui aliquid; posluſſenſtwj w., *Vel.* wałog w., den Krieg erklären, bellum denunciare, *R.* 3) verbannen, als einen Exulanten, in exilium ejicere; -énj, *verb.*

2. Wypowjdám, *fut. fr.* al, ati, erzählen, a) etwas Vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere; b) hersagen, hererzählen, nach der Reihe, enumerare, exponere; -ánj, *v.*

Wypowjm, *fut. ex.* wypowědél, wypowědjti, *imper.* wypowěz, wypowědjn, aussprechen, a) s. wypowjdám, *praes.* 1); b) ausdrücken, mit Worten ausdrükken, verbis exprimere; ohne Nominativ, z. B. nenj možné wypowědjti, gak welice *ic.* es ist nicht auszusprechen, wie sehr *ic.* dici non potest &c. 2) erzählen, s. vorh. a), b); 3) s. wypowjdám, *praes.* 2), 3).

Wypracem, - tám se, *fut.* tati se, *sl.* s. wynesu se.

Wypracugi, owati, *folg.* sich verdienen, durch Arbeit, merere: to sobě pracně a krwawě wypracowal, *K.*

Wypřahám, al, ati, s. wypřáhnu.

Wyprahlý 3. dürre, trocken, aridus, siccus, torridus; 2) schmachtend, sitibundus; -lost, i, *f.* Dürre, *f.* Trockenheit, *f.* -ditas, -citas.

1. Wyprahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, dürre werden, arescere, exarescere; 2) schmachten, siti confici.

2. Wypřáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, ausspannen aus dem Joche, z. B. Pferde, abjungere, jugo solvere; *fig.* oni pak ze wšeho se wypřáhli, *K.*

Wýprask, u, *m.* Schläge, *pl.* verbera.

Wyprássjm, *fut. ex.* il, iti, ausstäuben, vom Staube reinigen, pulvere purgare rem, pulverem excutere rei; 2) s. wypudjm, *Syl.* & *sl.* 3) *sl.* Schläge geben: wyprássili mu zadek.

II. *rec.* wyprássj se, *fut.* il, iti, *impers.* aufhören zu stauben, cessare pulverare.

Wýprawa, y, *f.* Absendung, *f.* eines Menschen, missio; 2) Ausrüstung der Soldaten, armatus; 3) Ausstattung, Aussteuerung, Aussteuer, *f.* dos od. dotis datio, paraphernum: wěno y s wýprawau, *Pr.*

Wyprawjm, *fut. ex.* il, iti, aussprechen, s. wypowjm, b); 2) s. wypowjdám, *fut.* a), b); 3) abfertigen, schicken, abschicken, z. B. einen Bothen, mittere, legare, ablegare od. allegare; 4) ausstatten, aussteuern, dotare filiam, filiae dotem dare; 5) ausrüsten, armare, instruere; *B.* s. zbrogný; b) wegbringen, tollere: - sspinu; 6) entrichten, reddere, solvere: desátky wyprawowati.

II. *rec.* w-ti se, abgehen, abreisen, decedere, abire, proficisci: na Egypt se wyprawj, *K.* 2) z dluhů se wyprawiti, aus den Schulden kommen, exire aere alieno.

Wýprawný 3. z. B. wogsko, ausgerüstet, bene instructus, *Vel.*

Wyprawotjm, *fut. sl.* s. wysaudjm.

Wyprawugi-se, owati, s. wyprawjm, -se: wyprawowat o něčem.

Wyprázdnjm, (-znjm), *fut. ex.* il, iti, ausleeren, erledigen, exinanire, vacuefacere; b) s. zlehčjm: wyprázněnj aneb zlehčenj práwa, Pr.
Wyprazdňugi, owati, vorh.
Wypredám, *sl.* s. wyprodám.
Wypreklinám, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu verfluchen.
Wyprezerám, *sl.* all. durchforschen
Wyprepsstjm se, *fut.* il, iti, hervor quellen, scaturire, erumpere, scatere.
Wyprisahám (sobě) *fut.* ati, etwas durch Schwören erlangen, Pr.
Wyprodám, *sl.* alles verkaufen.
Wyprodám se, *fut. ex.* al, ati, das seinige alles verkaufen: wyprodali se obtud.
Wýprosa, y, *f.* ein ausgebetenes Fallgut.
Wyprosskugi, owal, owati, folg.
Wyprossugi, owati, s. wyprosým.
Wyprostjm, *fut. ex.* il, iti, erlösen, befreyen, retten, eliberare, emancipare: z poroby-, *K.* wyprosstuge ze zlého, *B.* -z ruky gimagicýho.
Wyprostitel, e, s. wysswobboditel.
Wyprosým, *fut. ex.* yl, yti, ausbitten, orare, rogare, expetere: něco, etwas, aliquid.
II. *rec.* w-yti se, *sl.* sich frey bitten.
Wyprotiwjm se, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören sich zu widersetzen.
Wyprowázým, el, eti, folg.
Wyprowodjm, *fut. ex.* il, iti, begleiten, mit einem zugleich gehen, das Geleite geben, comitari, prosequi.
Wyprsknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausspritzen, herausspritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere, emittere.
Wyprskugi, owal, owati, vorh.

Wyprssjm, *fut.* el, eti, ab- od. ausfallen, vergehen, effluere: posledni hodina mu wyprssela.
II. *rec.* w-eti se, *impers.* ausregnen, aufhören zu regnen: wyprsselo se, pluvia cessat.
Wyprýsskám se, *fut.* ati se, s. prýsskám se, wřjdků se mi nawyhazuge.
Wyprysskugi od. - se, owati, s. wypreysstjm se.
Wyprysstugi, owati, vorh. *B.*
Wypsánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, *f.* a) das Herausschreiben, z. B. einiger Worte rc. descriptio; b) das völlige Schreiben od. Hinsetzen eines Wortes, plenior scriptio, absolutio vocabuli; 2) Beschreiben, *n.* Beschreibung, Abbildung durch Worte, descriptio.
Wypsat, - ti, s. wypjssi.
Wypsskám, *fut.* al, ati, auszischen, auspfeifen, exsibilare, *Syl.*
Wypsým se, *fut.* yl, yti, *sl.* abgerichtet, abgedreht werden.
Wyptám se, *fut.* al, ati, folg.
Wyptáwám se, al, ati, *cum vel sine gen. pers.* ausfragen, ausforschen jemand, percontari, quaerere ex aliquo, expiscari aliquem.
Wypučjm, *fut. ex.* il, iti, hervor recken, exporrigere: - prdel.
Wypučjm se, *fut.* s. pučjm se.
Wypudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, austreiben, heraustreiben, expellere, exturbare, ejicere.
Wypůgčjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* entlehnen, ausleihen, ausborgen, mutuari, sumere mutuo (mutuum, am, um, os, as, a); - enj, *n.* *verb.*
Wypůgčugi, owati, vorh.
Wýpuk, s. puk a), b); 2) s. pupek 3).
Wypukám, *fut.* al, ati, *sl.* ausklo-

chen, erepere, prorepere; 2) aussteigen, z. B. aus dem Schiffe, Wagen, etc. exscendere, egredi, exire; 3) hinauf kriechen, hinauf klettern, erepere; 4) aufsteigen, in d. Höhe steigen mit den Füßen, z. B. auf das Pferd, Wagen, Hügel etc. adscendere, escendere, conscendere.

Wylhu, wylžeš, *fut.*, lhal, lhati, án, durch Lügen erlangen, mendaciis consequi.

II. *rec.* wylhati se, sich heraus lügen, mentiendo se expedire; 2) zur Genüge lügen, satis mentiri.

Wylichotjm, *fut* iti, s. wychytřjm.

Wylichwjm, *fut. ex.* il, iti, wuchern, foenoris acerbitate adipisci: tak mnoho wylichwj, *Vel.* b) abwuchern, foenoris acerbitate eripere, *D.* c) někoho, durch Wuchern zu Grunde richten: gednoho pána za druhým wylichwiti usylugj, *Vel.*

Wyljčjm, *fut. ex.* il, iti, ausschmieren, fucare; trop. ausstaffiren, aufputzen, exornare; 2) bess. wylečjm.

Wyligi, bess. wylegi, *B.*

Wyljhám, al, ati, s. wylehnu.

Wyljhánj, *n. verb.* v. vorh. wyljhánj ptaků, Hecke, *f. D.*

Wyljhnu, *fut.* hl, nauti, ausbrüten, hecken, werfen, parere.

II. *rec.* w-ti se, ausgebrütet, gebohren werden, v. Thieren, excludi, nasci.

Wyljnám, *fut.* ati, aushären, pilos amittere, depilem fieri.

Wýlinek, nku, *m.* abgelegte Haut der Schlange, exuviæ.

Wylinugi, owal, owati, entwerfen, delineare, *D.*

Wyljtám, *fut.* al, ati, s. wyletjm.

Wyliti, *n.* s. wýlew: wyliti Tyberu r. 689. genž přes zdi Řjmské tekl, *Vel.*

Wyljwám, s. wylewám.

Wyljzám, wyljži, *fut.* zal, ati, *imper.* wyljzeg u. wyliž, auslecken, lambere, lingere, elingere.

Wýlizek, zka, *m.* junger Lecker.

Wyljžem, zati, *sl.* s. wyljzám.

Wylizugi, owal, owati, vorh.

Wýloha, y, *f.* Auslage?

Wylokám, *fut.* aussaufen, s. lokám.

Wylomjm, *fut. ex* il, iti, heraus brechen, etwas, effringere; 2) ausrenken, verrenken, etwas, luxare, emovere.

Wylowjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausfischen, durch Fischen ausleeren, piscando vacuefacere.

Wýložek, žku, *m.*, üblicher *plur.* wýložky (*sl.*), Aufschlag, *m.* an einem Kleide, limbus.

Wyložjm, *fut. ex.* il, iti, auslegen, hinauslegen exponere: - djtě, *B.* 2) erklären, explicare; tagné pjsmo wykládati, entziffern, *D.* 3) enträthseln, solvere, *D.* 4) herauspacken, promere, expromere, depromere; 5) nehmen, interpretari: zle wyloženo bylo Scypionowi, že etc. *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, s něčjm, vorh. 4): v hned wyložili se s žalobau.

Wylstjm, *fut.* il, iti, s. wychytřjm.

Wylučugi, owati, s. wylaučjm.

Wylupám *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* abprügeln, abpuffen, verberare.

Wýlupek, pku, *m.* eine zeitige aus ihrer weichen Schaale herausgefallene Nuß; 2) überhaupt das Ausgeschälte; 3) eine Tracht Schläge: dostati dokonalý wýlupek, tüchtige Schmier, Schläge kriegen, solide verberari (dedolari); 4) s. wýbor 2).

Wylupugi, owati, f. wylaupjm.
Wylusstěnec, nce, m. Abtrünniger; 2) d. Apol. st., f. frzek.
Wyluzugi, owati, f. wylaudjm.
Wylózám, weit bess. wylézám.
Wymáchám, fut. ati, f. máchám.
Wymáčjm, fut. el, eti, austunken, d. Brühe, jus exhaurire intingendo panem.
Wymačkám, fut. ex. al, ati, ausdrücken, z. B. Wasser, aus dem Kleide, exprimere: wymačkati haubu.
Wymačkáwám, al, ati, vorh.
Wymáhám, al, ati, f. wymohu.
Wymakám, fut. al, ati, durch Betasten erfahren, attrectando cognoscere: y hlaupj sedlácy bludy gegich wymakali.
Wymalugi, owal, owati, ausmahlen, f. malugi.
Wymámjm, fut. il, iti, durch Blendung, Täuschung erlangen.
Wymatu, fut. ex. wymátl, wymásti, entwickeln, explicare, solvere, expedire, Syl.
II. rec. wymásti se, sich entwickeln, herauswickeln, explicari, solvi, expediri.
Wymazám, wymaži, fut., wymazal, wymazati, zán, imper. wymaž, ausschmieren, z. B. einen Topf, Ofen, limas fornacis, ollæ illinere; 2) ausschmieren, verschmieren, illinendo consumere; 3) auslöschen, wegwischen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.
Wymazugi, owal, owati, vorh.
Wymě, genit. wemene, n. f. wemeno.
Wymetugi, fut., owati, ausglätten, poliren, fegen: železo wymetuge, wypuleruge, wyčistj a wyhladj, Syr.
Wymelek, lku, m. Nutzen, m. emolumentum; 2) Mahlmetze f. molitoris rata, commodum.
Wymeli, fut. ex wymlel, wymljti, ausmahlen, auf der Mühle; a) sehr mahlen, permolere, expinsere; b) durch Mahlen herausbringen, molendo secernere; c) durch Mahlen verdienen, molendo lucrari; 2) auswaschen, durch Waschen aushöhlen, z. B. d. Wege, abluere.
Wyměna, y, f. Auswechsel, m. D.
Wyměnek, nku, m. Ausgedinge, Ausbedungene, n. pactum; 2) dasjenige, was sich ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, zu seinem Unterhalte ausgedungen hat.
Wyměnjk, a, m. ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, u. sich zu seinem Unterhalt etwas ausbedungen hat; - nice, f. eine solche Bäuerinn.
Wyměnjm, fut. il, iti, auswechseln, commutare, permutare; 2) sl. auslösen, loskaufen, redimere.
II. rec. w-ti se, f. obm-ti se 2).
Wymeno, a, n. sl. f. wemeno.
Wyměňugi, owal, owati, vorh. 2) f. wymjnjm, K. Pr.
Wymerám, ati, sl. f. wyměřjm.
Wyměřj, jho, m. Ausmesser, m. emensor.
Wyměřenj, n. Ausmessung f. dimensio; 2) f. instrukcý: dáti wyměřenj, Syl. 3) Vorschrift, Satzung, f. Beschluß, m. statutum Syl.
Wyměřjm, fut. ex. il, iti, en ausmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) loswickeln, rechtfertigen, enodare, purgare: bratra ze wssého při králi wyměřil a wymluwil; 3) vorschreiben, bestimmen, præscribere, definire: wyměřuge, a rozka-

zuge mu, coby měl činiti, *Cyr.* to z kořisti práwa wyměkugj Bohu, *Id.* těm Bůh sám wyměřuge, gak se měli chowati, *K.* o tom práwa tak wyměkugj, Pr.

II. *rec.* wyměřiti se, sich rechtfertigen, purgare se, excusare se, crimen removere, *Syl.* z toho ze wsseho chytře se wymluwil a wyměřil; nemoha se slussně wyměřiti; z nářku se wyměřowal, Žal.

Wyměřugi, - se, owati, verb.

Wyměssugi, owati, s. wymjsým; 2): wyměssuge ge z počtu bezbožných, *K.*

1. Wýmět u, *m* (posledni tanec, konec,) Kehraus, *n.* *D.* *cum?* 2) *sl.* s. smet, Ausschlag, auf der Haut.

2. Wýmet, u, *m.* wýmetek, tku, *m.* Auswurf, *m.* das Schlechteste.

1. Wymětač, e, *m.* Ausfeger, *m.* purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čský 3. *rc.*

2. Wymetač, e, *m* Grathobel, *m.* der d. Späne v. der Seite wegwirft, dolabra recta (egestiva.)

1. Wymětám, ati, *præs.* s. wymetu.

2. Wymetám od. wymecy, *fut. ex.* al, ati, s. wyházým.

II. *rec.* wymetati se, schossen, Aehren bekommen, spicari, spicas emittere.

Wýmětky, ů, *m. pl.* s. směti.

Wymetu, *fut.* tl, mesti, auskehren, verrere, everrere.

Wymeyssljm, s. wymyslim.

Wymeytjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, excidere: lesy wymeytiwsse, tam se osadili.

Wymezugi, owati, folg.

Wymezým, *fut. ex.* yl, yti, begränzen, abmarken, bestimmen, definire, fines designare, determinare: to wsse Bohem wymezeno, *K.* wymezené dědictwj, *K.*

Wymjnám, al, ati, s. wymnu.

Wymjnjm, *fut. ex.* il, iti, ausnehmen, Ausnahme machen, excipere; 2) ausdingen, ausbedingen, paeisci, excipere; 3) vorbehalten, ausbedingen, excipere: wymjnil sy gednu swětnicy.

Wýmjnka, y, *f.* Ausnahme, *f.* exceptio; 2) Bedingung, *f.* conditio.

Wymisskugi, *fut.* s. misskugi.

Wymjsým, *fut. ex.* yl, yti, ausdingen, excipere, üblicher; 2) absondern, separare, segregare; 3) ausknelen, satis depsere.

Wymjtám, al, ati, s. wyhazugi.

Wymizým, *fut. fr.* el, eti, nach u. nach verschwinden, paulatim (sensim) evanescere; s. auch Loze.

Wymknu, *fut.* kl, nauti, ausrenken, luxare, emovere; 2) *sl.* jemand aussperren; excludere.

II. *rec.* w - ti se, entschlüpfen, entwischen, elabi.

Wýmlatek, tku, *m.* Ausdrusch; üblicher b) Drescherlohn, *m.* *D.* Drescherhebe, *f.* insgem. merces trituratorum.

Wymlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ausdreschen, das Getreide, excutere grana e spicis; 2) ausprügeln, a) heraus prügeln, fustibus expellere, b) sehr prügeln, valde (solide) verberare, mulcare aliquem.

Wymlauwám, al, ati, s. wymluwjm 1), 2), 3), 4).

II. *rec.* w-ati se, s. w-witi se.

Wýmluwa, y, *f.* Ausrede, Entschuldigung, *f.* excusatio; galowá wýmluwa, calva excusatio, *Syl.*

Wymluwjm, *fut. ex.* il, iti, herausreden, eloqui, proloqui, ef-

fari; 2) ausreden; a) herausreden, ausſprechen, z. B. Worte, enuntiare, pronuntiare; b) aus dem Sinne reden, z. B. einem etwas ausreden, α) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere, suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; β) etwas nicht zu thun, eripere alicui consilium rei; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non agat: nedati ſobě něčeho wymluwiti ſich etwas nicht ausreden laſſen, suadendo non posse abduci, z. B. ab opinione (Meynung) od. a consilio, Thun: tu náďhernoſt z ſrdcý lidſkých wymluwil, *Vel.* 3) entſchuldigen, excusare, purgare, expurgare, *Luc.* 14, 18. 4) ſ. wyſlowjm; b) ausdrücken; 5) das Reden zu Ende bringen, ausreden, α) v. einer förmlichen Rede, orationem absolvere, finire, perorare. β) v. jedem Reden, sermonem od. orationem absolvere, finire. 6) überreden, zu etwas bereden, persuadere alicui, ut &c. 7) mit od. durch Reden herauslocken: mnjchy z pauſſtě pěkné wymluwiti: 7) wymluwiti někomu, ausſchelten, objurgare.

II. *rec.* wymluwiti ſe, ſich ausreden, ſich durch Reden heraushelfen, ſich entſchuldigen, excusatione uti, prætextu uti, se excusare.

Wýmluwný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus: -noſt, i, *f.* Beredſamkeit, eloquentia, facundia.

Wymnám, *al, ati, sl. naléwati*, eutern, (v. der Kuh), ubera replere (lacte), *D.* & *sl.*

Wymnánj, *n. verb.* v. vorh. *D.*

Wymnu, *fut. ex.* ul, *auti*, ausreiben, a) heraus reiben, exterere, z. B. Körner, *K.* auch terendo tollere; z. B. einen Flecken. b) durch Reiben reinigen, z. B. ein Kleid ꝛc. terendo purgare.

Wymočjm, *fut. ex.* il, iti, auswäſſern (*act.*) z. B. einen Stockfiſch, macerare.

II. *rec.* w-ti ſe, auswäſſern (*neutr.*) macerari, od. probe macerari.

Wýmoh, u, *m.* Vollziehung, Vollſtreckung, *f.* executio.

Wymohu *fut. ex.* wymohl, wymocy (wymoct), *imper.* wymoz, auswirken, zuwegebringen, efficere, impetrare. 2) befreyen, emancipare.

Wymoklý 3. zu ſehr ausgewäſſert, nimis maceratus.

Wymoknu, *fut. ex.* kl, *knauti*, zu ſehr auswäſſern (*neutr.*), nimis macerari: durch zu viel Feuchte verderben: wymoklo obilj na poli (od mnoha deſſtů), *Vel.*

Wýmol, e, *m.* vom Waſſer gemachte Vertiefung; Bachfahrt, aqua cavatum, *B. Mand.* doly a wýmoly, *Com.*

Wýmola, y, *f.* vorh.

Wymořjm, *fut. ex.* il, iti, durch Hunger, Plackerey ꝛc. entkräften, ausmergeln, auszehren, fame, afflictionibus &c. conficere.

Wymotám, -ſe, *fut.* ſ. wymatu, -ſe.

Wymrſkám, *fut. ex.* al, ati, ausſtreichen, ausſtäupen, auspeitſchen, a) öffentlich peitſchen, in publico aliquem virgis cædere. b) zur Stadt hinaus peitſchen, virgis aliquem per urbis portam cædere.

Wymrſſtjm, *fut. ex.* il, iti, mit der Peitſche od. Ruthe ausſchlagen,

z.B. ein Auge, verbero, flagello, scutica, flagro, virga excutere, elidere. 2) aufschießen, in die Höhe wachsen, adolescere. 3) s. wylomjm 2).

II. *rec.* w-titi se, emporschießen, sich in die Höhe schwingen salire.

Wymru, *fut. ex.* mřel, mříti, aussterben, a) durch Sterben leer werden, inaniri morte, vacuefieri (vacuari) funeribus. b) durch den Tod geendigt werden, erlöschen, morte deleri, exstingui, interire (deficere): ten rod wymřel, das Geschlecht ist erloschen.

Wymrznu, *fut. ex.* zl, nauti, erfrieren, ausfrieren, frigore interire: wymrzlo štěpj, *Vel.*-réwj, *Id.*

Wymstěnj, *n. verb.* v. folg.

Wymstjm se, *fut. ex.* il, iti, sich rächen (zur Genüge,) satis ulcisci, nad někým, *Cyr.* od. nad něčjm, an jemand od. etwas, aliquem od. aliquid, *K.*-jwám se, al, ati, *fr. K.*

Wýmu, s. wygmu, *K.*

Wymučjm, *fut. ex.* il, iti, s. wynutjm; něco na někom, jemand etwas.

Wymustrugi, *fut.* owal, ati, ausmustern, exauctorare (milites).

Wymusým, *fut.* yl, yti, *mor.* s. wynutjm.

Wymydljm, *fut.* il, iti, durch Seifen verbrauchen, saponem consumere, absumere linendo.

Wymygi, *fut. ex.* myl, myti, auswaschen, durch Waschen reinigen, eluere, abluere.

Wýmysl, u, *m.* üblicher folg.

Wýmyslek, slku, *m.* Erdichtung, etwas Erdichtetes, commentum, res ficta.

Wymysljm, *fut. ex.* il, iti, aussinnen, ersinnen, ausdenken, erdenken excogitare, comminisci, invenire, *Cyr.* mnohé muzycké nástroge wymýšlegj, *K.*, erdichten, fingere.

Wymyšlený 3. erdacht, ersonnen, erdichtet, fictus, commentitius; -ně, *adv.* auf eine erdichtete Art, ficte, falso: w-ně prawjc.

Wymýšljm, el, eti, s. wymysljm.

Wymýwám, al, ati, s. wymygi; 2) entgelten, büßen, luere: často obec to wymýwá, čjm předstawenj gegj winni býwagj, *K.* pomstu krwe té newinné wymýwati musý lid, *K.*

Wynachádzým se, el, eti, *sl.* vorfindig seyn, praesto esse.

Wynačubugem se, owati, *sl.* s. wynadiwjm se.

Wynadakugem se, *sl.* s. wyděkugi se.

Wynadám, ati, viel aufheißen.

Wynadiwjm se, *fut. ex.* iti, sich genug verwundern, satis mirari: wynadiwiti se tomu nemohl, Zal.

Wynagdu, *fut.* wynassel, wynagjti, s. wymysljm, *Syl.*

Wynahradjm, *fut.* s. nahradjm.

Wynakládám, - se, ati, *iterat.* s. wynaložjm, - se.

Wynalezám, - se, ati, s. naleznu.

Wynalezatel, e, *m.* Entdecker, detector; b) Erfinder, inventor; - lkyně, *f.* - rinn, - rinn, *f.* - trix, - trix.

Wynaleznu, *fut.* s. naleznu 1), 2).

Wynalezawý 3. erfinderisch, erfindsam, solers, ingeniosus; - wost, i, *f.* - samkeit, *f.* ingenium, solertia, *Neg.*

Wynaložjm, *fut. ex.* il, iti, anwenden, z. B. Geld, Mühe, Zeit rc. auf etwas, impendere rem in rem od. rei; adhibere rem

ad rem od. rei, collocare rem in re; uti re in re; 2) wagen, aufopfern, dicare, devovere; wynaložil dussi swau na smrt, *B.* wynaložte dusse swé pro smlauwu B. swá hrdla wynakládali pro obhagowánj cýrkwe, *K.*

II. *rec.* w-ti se, sich worauf verwenden, impendere se, od. operam: ďábel wsseligak se na to wynakládá, aby činil ꝛc. *K.* na wsseligaké neprawosti se wynakládá.

Wynalożugi, unrichtig für wynakládám.

Wynaposmjwám se, *fut. ex.* al, *ati, sl.* viel gespottet haben.

Wynaříkám se, *fut. ex.* al, *ati,* zur Genüge weinen, sat superque flere: wynaříkati se nad nim dosti nemohau, *K.* do wůle se wynaříkám, *B.*

Wynarozléwám, *fut.* al, *ati, sl.* viel verschüttet haben.

Wynasadjm, *fut. ex.* il, *iti,* darauf setzen, wagen, aufopfern, dicare, devovere: hrdlo, statky pro náboženstwj-; s. nasadjm.

Wynasazugi, owati, vorh.

Wynasnażenj, *n.* Bemühung, Bestrebung, studium, labor.

Wynasnażjm se, *fut. ex.* il, *iti,* sich bemühen, conari.

Wynasnażugi se, owati, vorh.

Wynássjm, el, eti, s. wynesu; 2) s. wychwalugi, *Vel.*

II. *rec.* w-eti se, sich erheben, stolz seyn, efferre se, *B.*

Wynaučenj, *n. verb.* v. folg.

Wynaučjm, *fut.* s. naučjm.

Wyndám, *fut.* al, *ati,* heraus thun, heraus heben, -geben, exponere, excipere: -oknem; tegliky z ohně, *R.*

Wyndém, wyssel, *sl.* s. wygdu.

Wyneřádjm se, *fut.* il, *iti,* sich des Unflaths entledigen, cacare.

Wyneslý 3. z. B. wynesla slepice, eine Henne, d. nicht mehr Eyer legt.

Wynesu, *fut.* sl, *sti,* austragen, heraustragen, efferre; 2) hinauf tragen, aursum portare, sursum ferre; 3) eintragen, Vortheil od. Gewinn bringen, fructum reddere, quaestui esse, quaestum esse, quaestum dare; auch v. Bäumen, s. nesu; 4) betragen, efficere, conficere, summam efficere; to wynássj 10 zl. - macht aus; 5) austragen, verrathen, prodere; něčj tagemstwj z domu wynásseti; 6) aussprechen, pronunciare: twrdý a příkrý ortel wynesti; to za práwo a sprawedlnost wynesl, Pr. Na plac něco wynesti, -vorbringen, aufs Tapet bringen, proferre, adferre, *Vel.* na swětlo ꝛc.

II. *rec.* w-sti se, *sl.* sich u. das Seinige aus dem Hause tragen.

Wynětj, *n. verb.* v. wygmu.

Wynikám, *fut.* al, *ati,* hervorragen, hervorblicken, eminere, Job. 8, 16. wyniká nad wodu z gezera skála, *Vel.* s. folg.

Wyniknu, *fut. ex* kl, *knauti,* hervorblicken, hervorschimmern, enitere; 2) entschlüpfen, entwischen, elabi, *Cyr.* 3) herausfahren, erumpere, Jz. 59, 5. wynikl z swých pustých geskynj, *Vel.*

Wynjmám, al, ati, s. wygmu.

Wyňmu, *fut.* s. wýmu, *K.*

Wynjt, wynjti, s. wygmu.

†Winořugi, owati, aus der Tiefe hervorbringen? fig. s. gewjm? *Jos. Jungmann.*

Wýnos, u, *m.* Ertrag, *m.* z. B. des

Ackers 2c. fructus, quaestus; 2) Betrag, Belauf, m. d. Summe, summa.

Wýnosek, sku, m. vorh.

Wýnosný 3. einträglich, fructuosus, quaestuosus; - nost, i, f. - keit, f. - sitas, - sitas.

Wynosým, fut. fr. yl, yti, nach u. nach austragen, paullatim efferre; 2) hinaustragen, sursum portare, sursum ferre.

II. rec. w-ti se, s. wynesu se.

Wynunwugi, fut. s. misskugi.

Wynutjm, fut. ex. il, iti, cen, něco na někom, abnöthigen, abdringen, abzwingen, exprimere, extorquere.

Wyobaljm, fut. ex. il, iti, aufwickeln, auswickeln, evolvere, Syl.

Wyobcowánj, n. verb. v. folg. Bann, f. Acht, f. proscriptio.

Wyobcugi, fut. owal, owati, excommuniciren, in den Bann thun, excommunicare, anathematizare.

Wyobjmám, fut. al, ati, sl. sehr u. viel umhalsen.

Wyobmýssljm, fut. s. obmýssljm.

Wyobrazowánj, n. verb. v. folg. 2) Einbildung, f. imaginatio, D.

Wyobrazugi, owal, owati, abbilden, effingere, formare, exprimere.

II. rec. w-zowati sobě, od. sy, sich vorstellen, sich einbilden, imaginari sibi.

Wyobrazým, fut. yl, yti, vorh.

Wyokrauhljm, fut. il, iti, ausründen, rotundare.

Wyopálám, fut. ex. al, ati, ausschwingen, a) heraus schwingen, durch Schwingen heraus bringen, ventilando elicere; b) durch Schwingen reinigen, ventilare, ventilando purgare.

Wyopytugem se, fut. sl. wal, wati se, alles ausfragen.

Wyorám, wyoři, fut. al, ati, án, ausackern, exarare, aratro eruere.

Wyoráwám, al, ati, vorh.

Wyosskjerám, fut. al, ati, sl. abschmieren, abprügeln.

Wyoři, s. wyorám.

Wypáchnu, fut. ex. chl, nauti, ausriechen, verriechen, odorem amittere, exolere; fig. zlost z něho wypáchla.

Wypácjm, fut. ex. il, iti, ausheben, herausheben, aus den Angeln heben, z. B. d. Thür, emovere; 2) extorquere; s. wytočjm 1): - meč někomu; 3) sl. ausspähen.

Wýpad, u, m. Ausfall, m. z. B. der Belagerten, eruptio; 2) Ausfluß, m. Ausfließen, n. effluvium, exitus.

†Wýpada, y, f. äußere Gestalt.

1. Wypadám, praes. al, ati, ausfallen, a) heraus fallen, excidere; b) Ausfall thun, erumpere, eruptionem facere; 2) aussehen, α) eine äußere Gestalt haben, speciem habere, specie esse &c. β) scheinen, ähnlich seyn, videri, similem esse: gakoby z oka wyp. s. oko.

2. Wypadám, fut. fr. al, ati, ausfallen, herausfallen, v. vielen od. allen, excidere; -ánj, n. verb.

Wypadáwám, al, ati, fr. v. vorh.

†Wýpadek, dku, m. Resultat, n. bess. následek, auzinek.

Wypadlec, lce, m. s. odsstjpenec.

Wypadlý 3. heraus gefallen, excidnus.

Wypadnu, fut. ex. dl, dnauti, s. wypadám a), b); 2) einen Ausgang gewinnen, gerathen, evenire, cadere, cedere, succe-

dere, z. B. dobře neb zle wypadnauti, gut od. schlecht ausfallen.

Wypálim, *fut. ex.* il, iti, ausbrennen, a) inwendig verbrennen, intus comburere od. exurere; b) durch Feuer reinigen, igne purgare, exurere; b) durch Feuer wegschaffen, exurere; c) gehörig brennen, z. B. Töpfe rc. percoquere; 2) abbrennen, durch Feuer verbrennen, deurere, igni od. flammis tollere od. perdere; kyssele hledjcý, gakoby kři wšy wypálil, - scheußlich, aspectu tetrico, *Syl.* 3) abfeuern, z. B. z kusu wypáliti, eine Kanone abfeuern, mittere tormenta; 4) *sl. neutr.* a) losgehen, z. B. das Gewehr: newypálilo mu; b) gelingen, succedere.

†**Wypalné**, ého, *n.* Brandschatzung, pecunia, qua aedificia ab incendio redimuntur.

Wýpalky, ů, *m. pl.*, *sl.* pomyge, Brandweinspülicht, *n.*

Wypalugi, owati, s. wypálim.

Wypárám, al, ati, s. wyssárám: někde něco wjce wypárati a wyhledati, *Vel.* 2) s. párám.

Wypařjm, *fut.* il, iti, ausdünsten, durch Dünste ausführen: wodnotedlnost wypařuge pel- tram, *Vel.* nos a chřjpě wypařuge, *Com.*

II. *rec.* w-ti se, *sl.* aufhören zu dampfen; b) zu schwitzen; 2) viel geschwitzt haben.

Wypařugi, - se, vorh.

Wypasu, *fut.* wypásl, wypásti, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere; 2) s. napasu; 3) wypásti někoho, abpassen, einen? captare, aucupari.

II. *rec.* w-sti se, sich ausmästen, pinguescere.

Wypátrám, ausgattern, s. wypárám. *A. Neg.*

Wypaussjm, ěl, ěti, s. wypustjm.

Wypchám, *fut.* ati, *sl.* ausstopfen.

Wypeku, (ču), wypečeš, *fut.* wypekl, wypecy (wypect), wypečen, *imper.* wypec, ausbacken, gehörig backen, satis coquere, percoquere; 2) ausbraten, a) durch Braten heraus bringen, z. B. sádlo wypecy, das Fett ausbraten, assando elicere; b) genug braten lassen, satis assare.

II. *rec.* wypecy se, ausbacken, (*neutr.*), satis coqui, percoqui; 2) ausbraten, a) durch Braten herausbringen, assando exire, z. B. sádlo se wypeklo, das Fett ist ausgebraten; b) genug braten, satis assari.

Wypelichám, *fut.* s. pelichám.

Wypěňugi, owal, owati, schäumend od. eiternd herauslassen, spumando vel suppurando ejicere, *B.*

Wypeřený 3. voll Federn, mit Federn versehen, copiosus plumis, *B.*

Wyperu, *fut.* wyprati, s. wypjrám

Wypesčugi, *fut.* owati, ausfilzen.

Wypjchám, al, ati, folg.

Wypichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, ausstechen, durch Stechen heraus holen, z. B. ein Auge, effodere, excidere.

Wypigi, *fut.* wypil, wypiti, austrinken, a) etwas Flüssiges, ebibere, educere, exhaurire; b) ein Gefäß, ebibere, exhaurire.

Wypigim, el, eti, vorh. s. wymýwám 2): musyl to prowinění wssecken rod geho wypigeti, *Vel.* hořce wypigeti, *Id.*

Wypilugi, *fut. ex.* owal, owati, ausfeilen, elimare.

Wypjnám, al, ati, s. wypnu.
II. *rec.* w-ati se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.

Wypjrám, al, ati, auswaschen, abluere; 2) durch Waschen herausbringen, eluere: při potočých zlato wypjrati, *Haj.* 3) s. peru, Luk. 6, 2.

Wýpis, u, m. Abschrift, Kopie, f. exemplar, exemplum: wýpis na čisto, reine Abschrift.

Wypjskám, *fut. ex.* al, ati, abblasen, z. B. ein Lied, carmen (tibia, tibiis) cantare, decantare; 2) bess. wypjsskám.

Wypjsti, *fut. ex.* wypsal, wypsati, wypsán, *imper.* wypiš, ausschreiben, a) herausschreiben, exscribere, transscribere; b) völlig schreiben, z. B. ein Wort etc. vocabulum totum scribere; 2) beschreiben, schildern, mit Worten abbilden, ausdrücken, z. B. einen Mann, eine Schlacht, describere, verbis exprimere, verbis depingere; 3) *sl.* ausstreichen (aus dem Schuldregister), expungere.

Wypisugi, owal, owati, vorh.

Wyplacenj, *n.* Auslösung, *f.* Befreyung durch Geld, z. B. eines Gefangenen, redemtio; 2) Auszahlung, *f.* solutio.

Wyplakati, *fut.* plakal, wyplakati, erweinen, flendo obtinere.
II. *rec.* w-ti se, viel, genug geweint haben.

Wyplacugi, owal, owati, vorh.

Wypláčým, eti, s. wyplatjm.

Wypláknu, *fut.* ákl, áknauti, ausspülen, ausschwanken, eluere: - mjsu etc.

Wyplakugi, owati, vorh.

Wyplampám, ati, ausschwatzen *D.*

Wyplanjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, abhauen, excidere.

Wyplaňugi, owal, owati, vorh.

Wyplašjm, *fut. ex.* il, iti, verscheuchen, fugare, deterrere.

Wýplata, y, *f.* Lösegeld, pretium liberationis; 2) s. wyplacenj.

Wyplatjm, *fut.* il, iti, cen, ausgeben, z. B. Geld, solvere; 2) auslösen, durch Bezahlung des Lösegeldes jemand od. etwas frey machen, z. B. Gefangene, Pfand etc. redimere; 3) *sl.* s. wyplissnjm.

Wýplatnj 1. z. B. w. penjze, s. wýplata.

Wyplawám, *fut.* al, ati, *sl.* s. wyplowu.

Wyplazugi, - se, owati, folg.

Wyplazým, *fut.* yti, z. B. jazyk, d. Zunge aus dem Munde herausstrecken, - exserere.
II. *rec.* w-ti se, hinauf kriechen.

Wyplegi, *fut.* lil, ljti, ausjäten, eruncare, evellere.

Wyplemenjm, *fut.* il, iti, folg.: swátky z cýrkwe -, Zal.

Wyplenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) ausreuten, mit der Wurzel ausreissen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten, α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; -nénj, *n.* Ausrotten, *n.* exstirpatio, eradicatio, excidium, excissio, deletio.

Wypleňugi, owal, owati, vorh.

Wyplesstjm, s. wyplisstjm; 2) *sl.* *Lypt.* oči w., s. wywaljm.

Wypletám, al, ati, folg.

Wypletu, *fut.* tl, lesti, herauswickeln, evolvere, explicare, expedire: z bludů někoho -.
II. *rec.* w-sti se, sich heraus

wickeln, se evolvere, expedire, explicare: z dluhů.

†Wýplew, m. Ausfluß, m. Neg.

Wypleywám, s. wyplýwám.

Wypligi, fut. ex. wyplil, wypliti, ausspeyen, exspuere.

Wypljsnjm, fut. il, iti, ausschelten, objurgare, castigare verbis.

Wyplisstjm, fut. il, iti, s. wybleknu: wyplisstj hned swau maudrost, K.

Wypljwám, al, ati, s. wypligi.

Wýpliwek, wku, m. Geifer, m. saliva, sputum.

Wypliwnu, ul, nauti, s. wypligi.

Wypliwowánj, n. Ausspucken, n.

Wypliwugi, owati, s. wypligi.

Wyplnjm, fut. ex. il, iti, ausfüllen, voll füllen, z. B. einen Graben, explere, implere; 2) erfüllen, a) Genüge thun, z. B. seinem Versprechen, einem Befehl ꝛc. satisfacere rei, implere rem; b) z. B. den Befehl, das Gesetz ꝛc. satisfacere, implere; c) wahr machen, z. B. eine Weissagung, satisfacere, exitum rei dare; 3) vollenden, aushalten, explere, complere: čas a dny wyplniti; -něnj, n. Erfüllung, expletio, complementum &c. B.

II. rec. w-niti se, auswerden, umwerden, compleri, Lev. 12, 6. 2) in Erfüllung kommen, adimpleri.

Wyplowu, fut. ex. wyplaul, u. wyplowal, wyplauti u. wyplowati, herausschwimmen, enare, enatare; 2) (perf. wyplaul -), ausschiffen, schiffend herauskommen, enavigare.

Wyplugi, laul, auti, sl. vorh.

Wyplundrugi, owal, owati, (obs.) ausplündern, expilare.

Wýplwek, s. wýpliwek, Syl.

Wyplynu, fut. ex. ul, auti, ausfließen, effluere, emanare; 2) s. wyplowu 1), 2).

Wyplýwám, al, ati, vorh. 2) fließen, entstehen, fluere, manare, gigni, oriri, fieri, sequi.

Wyplznem, fut. zol, znauti, sl. ganz aushaaren, depilem fieri.

Wypnu, fut. ex. wyp'al, wypnauti, ausspannen, herausspannen, z. B. Nähzeug, solvere.

II. rec. w-ti se, s. wymrsstjm se.

Wypobjzým, fut. el, eti, durch Bitten herausbringen: nemohl ho domů wypobjzeti.

Wypočjtám, fut. fr. al, ati, folg.

Wypočtu, fut. ex. wypočtl, wypočjsti, wypočten, imper. wypočti, ausrechnen, a) durch Rechnen überschlagen, zusammen rechnen, computare, rationes subducere; b) durch Rechnen herausbringen, α) eine Summe, rationes subducere rerum, computando invenire; β) eine einzelne Sache, z. B. einen Tag, enumerare, computando invenire.

Wypodobnjm, fut. il, iti, s. wyobrazým.

Wypodobňugi, owati, vorh.

Wypohlawkugi, owati, reg. acc. viele Ohrfeigen geben, multos colaphos infringere alicui.

Wypotřebugi, owati, verbrauchen, consumere: - mnoho mydla ꝛc.

Wýpowěd, i, f. Spruch, Ausspruch, m. z. B. des Richters, sententia; 2) Aufkündigung, Aufsagung, f. renuntiatio.

Wypowěděnec, nce, m. Exulant, Verbannter, Geächteter, exul.

Wypowěděnj, n. verb. v. wypowjm; w-nj pokoge (nicht wálky, wie D.) Kriegserklärung, f. denunciatio belli, R.

1. Wypowjdám, praes. al, ati,

aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui verba, exprimere; 2) aufkündigen, aufsagen, z. B. Miethe, renuntiare (edicere) alicui aliquid; posluffenstwj w., Vel. pokog w., den Krieg erklären, bellum denunciare, R. 3) verbannen, als einen Exulanten, in exilium ejicere; -ánj, verb.

2. Wypowjdám, fut. fr. al, ati, erzählen, a) etwas Vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere; b) hersagen, hererzählen, nach der Reihe, enumerare, exponere; -ánj, v.

Wypowjm, fut. ex. wypowěděl, wypowěděti, imper. wypowěz, wypowědjn, aussprechen, a) s. wypowjdám, praes. 1); b) ausdrücken, mit Worten ausdrücken, verbis exprimere; ohne Nominativ, z. B. nenj možná wypowěděti, gak welice etc. es ist nicht auszusprechen, wie sehr etc. dici non potest &c. 2) erzählen, s. vorh. a), b; 3) s. wypowjdám, praes. 2), 3).

Wypracem, - tám se, fut. tati se, sl. s. wynesu se.

Wypracugi, owati, folg. sich verdienen, durch Arbeit, merere: to sobě pracně a krwawě wypracowal, K.

Wyprahám, al, ati, s. wyprahnu.

Wyprahlý 3. dürre, trocken, aridus, siccus, torridus; 2) schmachtend, sitibundus; -lost, i, f. Dürre, f. Trockenheit, f. -ditas, -citas.

1. Wyprahnu, fut. ex. hl, hnauti, ausdorren, dürre werden, arescere, exarescere; 2) schmachten, siti confici.

2. Wypráhnu, fut. áhl, áhnauti, ausspannen aus dem Joche, z. B. Pferde, abjungere, jugo solvere; fig. oni pak ze wsseho se wypráhli, K.

Wýprask, u, m. Schläge, pl. verbera.

Wyprássjm, fut. ex. il, iti, ausstäuben, vom Staube reinigen, pulvere purgare rem, pulverem excutere rei; 2) s. wypudjm, Syl. & sl. 3) sl. Schläge geben: wyprássili mu zadek.

II. rec. wyprássj se, fut. il, iti, impers. aufhören zu stauben, cessare pulverare.

Wýprawa, y, f. Absendung, f. eines Menschen, missio; 2) Ausrüstung der Soldaten, armatus; 3) Ausstattung, Aussteuerung, Aussteuer, f. dos od. dotis datio, paraphernum: wěno y s wýprawau, Pr.

Wyprawjm, fut. ex. il, iti, aussprechen, s. wypowjm, b); 2) s. wypowjdám, fut. a), b); 3) abfertigen, schicken, abschicken, z. B. einen Bothen, mittere, legare, ablegare od. allegare; 4) ausstatten, aussteuern, dotare filiam, filiae dotem dare; 5) ausrüsten, armare, instruere; B. s. zbrogný; b) wegbringen, tollere: - ssjpinu; 6) entrichten, reddere, solvere: desátky wyprawowati.

II. rec. w-ti se, abgehen, abreisen, decedere, abire, proficisci: na Egypt se wyprawj, K. 2) z dluhů se wyprawiti, aus den Schulden kommen, exire aere alieno.

Wýprawný 3. z. B. wogsko, ausgerüstet, bene instructus, Vel.

Wyprawotjm, fut. sl. s. wysaudjm.

Wyprawugi-se, owati, s. wyprawjm, -se: wyprawowat o něčem.

Wyprázdnjm, (-znjm), *fut. ex.* il, iti, ausleeren, erledigen, exinanire, vacuefacere; b) s. zlehčjm: wyprázněnj aneb zlehčenj práwa, Pr.
Wyprazdňugi, owati, vorh.
Wypredám, *sl.* s. wyprodám.
Wypreklinám, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu verfluchen.
Wyprezerám, *sl.* all. durchforschen
Wyprepsstjm se, *fut.* il, iti, hervor quellen, scaturire, erumpere, scatere.
Wypřisahám (sobě) *fut.* ati, etwas durch Schwören erlangen, Pr.
Wyprodám, *sl.* alles verkaufen.
Wyprodám se, *fut. ex.* al, ati, das seinige alles verkaufen: wyprodali se odtud.
Wýprosa, y, *f.* ein ausgebetenes Fallgut.
Wyprosskugi, owal, owati, folg.
Wyprossugi, owati, s. wyprosým.
Wyprostjm, *fut. ex.* il, iti, erlösen, befreyen, retten, eliberare, emancipare: z poroby-, *K.* wyprossťuge ze zlého, *B.* - z ruky gjmagjcýho.
Wyprostitel, e, s. wysswoboditel.
Wyprosým, *fut. ex.* yl, yti, ausbitten, orare, rogare, expetere: néco, etwas, aliquid.
II. *rec.* w-yti se, *sl.* sich frey bitten.
Wyprotiwjm se, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören sich zu widersetzen.
Wyprowázým, el, eti, folg.
Wyprowodjm, *fut. ex.* il, iti, begleiten, mit einem zugleich gehen, das Geleite geben, comitari, prosequi.
Wyprsknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausspritzen, herausspritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere, emittere.
Wyprskugi, owal, owati, vorh.
Wyprssjm, *fut.* el, eti, ab- od. ausfallen, vergehen, effluere: posledně hodina mu wyprssela.
II. *rec.* w-eti se, *impers.* ausregnen, aufhören zu regnen: wyprsselo se, pluvia cessat.
Wyprýskám se, *fut.* ati se, s. prýskám se, wirjdků se mi nawyhazuge.
Wyprysťugi od. - se, owati, s. wypreysstjm se.
Wypryssťugi, owati, vorh. *B.*
Wypsánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, *f.* a) das Herausschreiben, z. B. einiger Worte *rc.* descriptio; b) das völlige Schreiben od. Hinsetzen eines Wortes, plenior scriptio, absolutio vocabuli; 2) Beschreiben, *n.* Beschreibung, Abbildung durch Worte, descriptio.
Wypsat, - ti, s. wypjssi.
Wypsskám, *fut.* al, ati, auszischen, auspfeifen, exsibilare, *Syl.*
Wypsým se, *fut.* yl, yti, *sl.* abgerichtet, abgedreht werden.
Wyptám se, *fut.* al, ati, folg.
Wyptáwám se, al, ati, *cum vel sine gen. pers.* ausfragen, ausforschen jemand, percontari, quaerere ex aliquo, expiscari aliquem.
Wypučjm, *fut. ex.* il, iti, hervor recken, exporrigere: - prdel.
Wypučjm se, *fut.* s. pučjm se.
Wypudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, austreiben, heraustreiben, expellere, exturbare, ejicere.
Wypůgčjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* entlehnen, ausleihen, ausborgen, mutuari, sumere mutuo (mutuum, am, um, os, as, a); - enj, *n.* *verb.*
Wypůgčugi, owati, vorh.
Wýpuk, s. puk a), b); 2) s. pupek 3).
Wypukám, *fut.* al, ati, *sl.* ausklo-

pfen; 2) auspruegeln, verberare.
II. *rec* w-ti se, s. pukati se 2), 3).

Wypuklý 3. hervorragend, eminens, prominens: lenossi s wypuklýma očima, *Com.*

Wypulerugi, *fut*, owal, owati, auspoliren, perpolire, *K.*

Wypusstěnj, *n. verb.* v. wypustjm; w. nad okny, s. lunety.

Wýpust, u, *m.* Ablaß, *m.* des Wassers, s. spausst, *D.*

Wýpustek, tku, *m.* Ausladung, Hervorragung (Bauk.), podium: wýpustek oltáře, *B.*

Wypustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, auslassen, a) weglassen, z. B. Wörter etc. omittere; übergehen, praeterire; b) heraus lassen, emittere: ratolesti w., - schießen lassen; - pupeny, Knospen bekommen, gemmare.

Wyputugem, *fut* owati, *sl.* durch Pilgerschaft erhalten: chce sy nebo (nebe) wyputowat.
II. *rec.* wyputowati se, aufhören zu reisen.

Wypytugem u.-se, *sl.* s. w-tám se

Wyráčjm se, *fut.* il, iti, *fors* s. wychladiti se 2).

†Wýraz, u, *m.* der letzte Selbstlaut im Reime, *Puchm.* 2) Ausdruck?

Wyražec, žce, *m.* železko k wyrážení hřebjků, Stemmeisen, *n.* ferramentum excussorium.

Wýražek, žku, *m.* Ausschlag, *m.* bey der Wage, trutina, superpondium; 2) Kernmehl, Vorschußmehl, *n.* flos farinae; 2) s. štýblo (slámy), culmus, *Syl.*

Wyraženj, *n. verb.* v. folg. 2) Zeitvertreib, *m.* oblectamentum.

Wyraženina, y, *f.* Ausschlag, *m.*

Wyrážjm, el, eti, s. wyrazým.

Wýražka, y, *f.* s. wýražek, *D.*

Wýražkowý 3. aus Kernmehl.

Wýražnj 1: z. B. w-nj wáha, Ausschlagwage.

Wýražný 3. verb. *D.*

Wyrazým, *fut. ex.* yl, yti, *praes.* wyrážjm. ausschlagen, a) herausschlagen, z. B. ein Auge etc. excutere, elidere: z paměti wyrazyti, excutere e memoria; z mysli někoho, bethören, thöricht machen, dementare, *Syl.* z toho domněnj wyražen, *Vel.* z předěssenj toho wyražen byl, *K.* to wlahu a drjmotu wyrážj; slzy někomu, Thränen auspressen; (z brků w., aus der Fassung bringen?) b) hervorbrechen, zum Vorscheine kommen, erumpere, apparere; pupenj wyrážj, d. Knospen schlagen aus, gemmae erumpunt; zyma wyrážj, d. Kälte schlägt aus, erumpit; 2) ergötzen, (trösten), delectare, oblectare; 3) ausprägen, durch Prägen ausdrücken, signare, od. signando exprimere, auch blos exprimere; s. auch folg.
II. *rec.* w-zyti se, ausschlagen, a) hervorbrechen, zum Vorscheine kommen, erumpere, apparere: rozléhánj wyrážegjcý se z rokljí hor, *K.* wyrazý se gako gitřnj záře swětlo mé, *B.* nežit se wyrazyl; b) einen Ausschlag bekommen, pustulis obduci od. induci; 2) sich seitwärts schlagen, divertere; wyrazyl se na picowánj; z cesty se wyrazyti, vom Wege ausschweifen, *D.* 3) ablassen, remittere: w. se od předsewzetj swého; ze swého sna se wyrazte, *K.* 4) (něčjm), sich ergötzen, se delectare (oblectare), od. delectari, oblectari.

Wyrčenj, *n.* Ausspruch, edictum.

Wyrečjem, rekl, *sl.* s. wyřknu.
Wýřečný, - nost, s. wýmluwný.
Wýřek, řku, s. wyřčenj b) Ausdruck
Wyrewem sa, *fut.* wati se, *sl* aufhören unartig zu weinen.
Wýřewný 3. (wýhřewný?) viel Wärme gewährend; - nost, i, *f.* d. Wärme des Ofens, calor.
Wyrepsugi, owal, owati, abreißen, abmahlen, delineare, depingere *B.*
Wyřezám wyřeži, *fut.*, wyřezal, wyřezati, ausschneiden, a) herausschneiden, etwas, z. B. d. Zunge, exsecare, excidere. b) verschneiden, der Mannheit berauben, kastriren, excidere, exsecare. c) beschneiden, z. B. d. Bäume, putare arbores. d) durch Schneiden machen od. bilden, z. B. Früchte, Männer rc. excidere, secando formare, auch exsculpere, wenn es in harter Materie geschieht.
Wyřezanec, nce, *m.* Ausschnittling, *m.* (Kind), cæso.
Wýřezek, zku, *m.* Ausschnitt, *m.* excissio; b) excissum.
Wyřeži, *sl.* wyřežem, s. wyřezám.
Wyřezugi, owati, s. vorh.
Wyřjdilka, y, *f.* ausrichtsames Weib, d. gutes Mundstück hat.
Wyřjdjm, *fut. ex.* il, iti, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere, exsequi; 2) pozdrawenj wyřjditi, einen Gruß ausrichten, salutem nuntiare.
Wyřjhám, *fut.* al, ati, folg.
Wyřihugi, owati, s. řihám.
Wyřjkám, *fut.* al, ati, hersagen, recitare.
Wyřikugi, owal, owati, vorh.
Wyřiňugi, owal, owati, quillen, sprudeln, bullire.
Wyřjtjm, *fut.* s. řjtjm.

II. *rec.* w - titi se, herausströmen. 2) s. wywaljm se b).
Wyřjzenj, *n.* Ausrichtung, a) Vollziehung, *f.* excusatio, perfectio. b) eines Grußes, nunciatio salutis.
Wyřizugi, owati, s. wyřjdjm.
Wyřknu, *fut.* wyřkl, wyřjcy (wyřjct), wyřknauti, aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui, exprimere.
Wýrobek, bku, *m. sl.* s. wýbělek.
Wýročnj 1. jährlich, anniversarius; - ně, *adv.* quotannis.
Wyrogjm se, *fut. ex.* il, iti, heraus fliegen, a) v. den Bienen, wenn sie schwärmen, evolare. b) schnell heraus od. hervor kommen, v. einer Menge, z. B. Feinde, evolare. 2) aufhören zu schwärmen desinere foetus emittere.
Wýrok, u, *m.* Stimme, Meynung *f.* suffragium: wýroky činiti.
Wyrostám, al, ati, s. wyrostu.
Wýrostek, tku, *m.* eigentl. Auswuchs; Schößling, *D.* 2) junger Mensch, adolescens, *D.*
Wyrostlina, s. zrostlina; wyrostliny olowa? *Haj.*
Wyrostlý 3. aufgewachsen, adultus; 2) entwachsen; z metly (i.e. z dětinstwj. wyrostlý, der Ruthe entwachsen, adultus, ephebus, *Syl.* - lost, i, *f. subst.*
Wyrostu, *fut. ex.* wyrostl, wyrůsti, aufwachsen, in d. Höhe wachsen, groß wachsen, adolescere; 2) auswachsen, zur völligen Größe wachsen, exolescere; 3) entwachsen, excedere ætate: z stawů, z metly wyrůsti rc.
Wyrownám, *fut. ex.* al, ati, ausgleichen, gleich machen, exæqua-

re. 2) ausschlichten, disponere, ordinare, componere.
II. *rec.* w-ti se, s. wrownám se.
Wyrownáwám, al, ati, vorh.
Wýrowý 3. z. B. wýrowá bylina, s. dymégowá bylina.
Wyrozumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, mit u. ohne Dat. verstehen, einsehen, intelligere, perspicere, adsequi, percipere. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.
Wyrozumitedlný, s. srozumit-ý.
Wyrozumjwám, al, ati, s. wyrozumjm.
1. Wyručjm, *fut. ex.* il, iti, durch Bürgschaft befreyen: z zaláře někoho, Pr. na hotowý grôš z wězenj w. Pr. 2) bürgen?
2. Wyručjm sa, *fut.* iti sa, *sl.* s. wyrewem sa.
Wyrumugi, *fut.* owati, vom Schutt befreyen, rudera tollere, *Cyr.*
Wýrunek, nku, *m.* Zahlungsfrist?
Wyrútjm, *sl.* s. wykitjm.
Wyrwáwám, al, ati, folg.
Wyrwu, *fut.* wal, wati, ausraufen, evellere, vellere.
Wyrygi, *fut. ex.* ryl, ryti, *imper.* wyrý, wyrey, ausschnitzen, exsculpere. 2) ausstechen mit dem Grabstichel, cælare, scalpere. 3) auswühlen, eruere, effodere. 4) aufwühlen, ruere, eruere: zem wyryti, aufwühlen.
Wyrytý 3 *partic.* v. vorh.
Wyrywač, e, *m.* s. rytec.
Wyrywáček, čku, *m.* wyrywadlo, a, *n.* Grabstichel, *m.* scalprum.
Wyrýwám, al, ati, s. wyrygi.
Wyrýwánj, *verb.* b. s. wybjgenj.
Wysákem, *fut.*, sácati, *sl.* hinausstoßen (alle,) s. sácým.
Wýsada, *f.* s. prywilegium; Gnadenbrief, *m.* *D.* wýsada kollege Karlowy, *Vel.*
Wýsadek, do moře, s. předhoří.
Wysadjm, *fut. ex.* il, iti, aussetzen, bis zu Ende setzen, fertig setzen, z. B. einen Bogen etc. absolvere, perficere; 2) ausheben, etwas heraus heben, aus einem Orte, z. B. d. Thür, Fenster, emovere, tollere, evellere: wys. dwéře mocý, s. moc; 3) aufheben, in d. Höhe heben, tollere, attollere, levare, allevare; 4) aufzählen, hinzählen, z. B. Geld, denumerare, dinumerare; 5) besetzen, bepflanzen, conserere; winicy etc. 6) privilegiren, Vorrechte, Freyheiten ertheilen, stiften, condere, privilegio donare, (privilegiare): wysadil Nowé město, *Vel.* založil a wysadil kolleg Karlowu; *Id.* wysadil gim strých, *Vel.* za knjžata kragin ge wysadil; 7) hinauswerfen, exturbare, ejicere: ze statku wysaditi někoho.
Wysadnem, dnauti, *sl.* s. wysednu
Wýsadnj 1. privilegirt, Privilegium habend, privilegiatus.
Wýsadnjk, a, *m.* s. wýsadnj; wýsadnjk gruntu, Pr.
Wýsadnost, i, *f.* s. wýsada.
Wysáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, reichen, hinlangen, ausreichen, extendere: co člowěk oběma rukama wysáhnauti může, gest sáh, Pr. 2) s. dosáhnu (selten).
Wýsahy, *sl.* s. bisahy.
Wysákám se, *fut. sl.* s. sákám, -se.
Wysáknu, *fut.* kl, knauti, vertrocknen, exarescere: řeky, *Vel.*
Wysapjm, *fut.* iti, entreißen? wysapil nám z tenet protrhalých to zwjře.
Wysaudjm, *fut. ex.* il, iti, errechten, lite (processu juris) obtinere, Pr. chtěl na něm krá lowstwj wysauditi.
Wysaukám, - se, *fut.* al, ati, aus-

drehen 2c. s. saukám, - se; 2) rukáwy ĝatě, od. se -, s. wyhrnu, - se 3); s. auch saukám.

Wysaužim, *fut.* il, iti, genug plagen, sat vexare, fatigare.

Wysazugi, owati, s. wysadjm.

Wysázým, *fut. fr.*, el, eti, vorh.

Wyscat, - ti se, s. wysstjm se.

Wyschlý 3. dürre, a) s. wyprahlý 1); b) s. wychřadlý; - lost, i, *f.* Dürre, *f.* a) s. wyprahlost; b) s. wychřadlost.

Wyschnu, *fut.* chl, chnauti, austrocknen, exsiccari; s. schnu; 2) s. wyprahnu 1).

Wysedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, lange sitzen, sitzen bleiben, persedere; 2) aussitzen, bis zu Ende einer gewissen Zeit sitzen, justum tempus sedere; 3) durch Sitzen erlangen, sedendo obtinere; daher auch ausbrüten, a) pullos ex ovis excludere; b) aufhören zu brüten, desinere ova incubare.

II. *rec.* wysedětí se, zur Genüge sitzen, satis sedere.

Wysedlý 3. s. wydaný 2): w-lá skála, *B.* -lé oči, *K.* - ost, i, *f.* das Hervorragende, prominentia.

Wysednu, *fut.* dl, dnauti, sich hoch setzen, altiori loco considere, *B.* 2) hervorragen, prominere, extuberare: oko wysedlo.

Wysekám, *fut. ex.* al, ati, aushauen, a) abhauen, excidere, exscindere; b) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere; - áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* w-ti se, *sl.* sich aus einer Schwierigkeit heraus hauen.

Wyseru, s. seru.

II. *rec.* wysrat se, vorh.

Wýsewek, wku, *m.* Aussaat, *f.* sementis.

Wýsewka, y, *f.* vorh.

Wýska, y, *f. dim.* v. wes, Dörfchen.

Wyskáči, *fut. fr.* wyskákal, wyskákati, nach u. nach heraus springen, paulatim (sensim) exsilire, prosilire; 2) *act.* z. B. zabitého wola, austreten, exculcare, *R.*

II. *rec.* wyskákati se, zur Genüge springen, satis salire.

Wyskakugi, owati, vorh. a) s. prýsstjm se: pramen čisté wody wyskakuge z pauhé skály, *Har.*

Wýskám, (*sl.*) s. weyskám.

Wyskaumám, *fut.* al, ati, ergründen, a) den Grund einer Sache erforschen, fundum rei explorare; b) genau einsehen, plane perspicere, adsequi; -ánj, *n. v.*

Wýskoček, čku, *m.* das Herausgesprungene; *pl.* -čky, Vorschußbrantwein, *m.* der geistigste.

Wyskočjm, *fut. ex.* il, iti, aufspringen, in d. Höhe springen, exsilire; 2) herausspringen, exsilire, prosilire; - enj, *n. verb.*

Wýskočný 3. naseweise?

Wýskok, u, *m.* Aufsprung, saltus; 2) Aussprung; 3) Ausfall, *m.* eruptio.

Wyskytlý 3. zum Vorschein gekommen, ereignet, ortus.

Wyskytnu, *fut. ex.* tl, tnauti, hervorrecken, exserere: hlawy wen wyskytnauti nesměli.

II. *rec.* w-tnauti se, hervorragen, eminere, prominere, exstare; 2) zum Vorscheine kommen, sich ereignen, existere, oriri: ewangelium se na swětlo wyskytne, *K.* wyskytla wěc nenadálé, *Com.*

Wyskytugi se, owati, vorh.

Wyslancowá, é, *f.* Gesandtinn, des Gesandten Frau, uxor legati.

Wyslanec, nce, *m.* der Gesandte, legatus, orator.

Wyſlankyně, *f.* Geſandtinn, legata.

†**Wyſlanſtwj**, *n.* Geſandſchaft, *f.* legatio.

Wyſlaný 3. *part.* v. wyſſli; der Abgeſandte, Ablegat, ablegatus: wyſlanj wſſech ſtawů ſwěta, *Com.* kragſký wyſlaný (we Francauzých), *P.*

Wyſlat, wyſlati, ſ. wyſſli.

Wyſlauženec, nce, *m.* Ausgedienter, emeritus.

Wyſlaužilý 3. ausgedient, emeritus, rude donatus.

Wyſlaužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdienen, a) als ein Bedienter ꝛc. adimplere ministerium; b) als Soldat, stipendia conficere.
II. *rec.* wyſlaužiti ſe, vorh.

Wýſlech, u, *m.* Verhör, *n.* interrogatio, quaestio.

Wyſlechnu, *fut. ex.* chl, chnauti, aushören, bis zu Ende hören, z. B. jemand od. etwas, aliquem (rem) audire ad extremum, plane audire, rem totam audire; 2) verhören, z. B. einen Zeugen ꝛc. interrogare aliquem, quaerere ex aliquo, audire aliquem; -nutj, *ver.*

Wyſleychám, al, ati, ſ. wyſlýchám.

Wýſlibky, *pl. m.* angenehme Versprechungen, grata promissa.

Wyſljdjm, *fut. ex.* il, iti, ausſpüren, indagare, investigare.

Wyſljedjm, iti, *sl.* vorh.

Wyſljpám, al, ati, blenden, obcoecare? očj newyſljpatj někomu tjm, co prowinil.

Wyſlowenj, *n.* Ausſprache, *f.* Ausdruck, *m.* enunciatio.

†**Wýſlowj**? (Ausdruck, *m.*)

Wyſlowjm, *fut. ex.* il, iti, ausſprechen, durch vernehmliche Töne ausdrücken, efferre, pronuntiare, enuntiare, eloqui, exprimere.

Wýſlowný 3. vernehmlich, was man verſtehen kann, perspicuus, intelligibilis; w-ný hlas, vox articulata, *R.* 2) ausdrücklich, disertus; -ně, *adv.* -cue, clare; diserte, conceptis verbis; -noſt, i, *f.* Vernehmlichkeit, Deutlichkeit, perspicuitas.

Wyſlowugi, owati, ſ. wyſlowjm.

Wýſluha, y, *f.* čáſtka gjdla z hoſtiny poſlaná, neb přineſená, Beſcheideſſen, *n.* apophoretum.

Wyſluhugi, owati, *sl.* aufwarten.

Wýſlunj, *n.* ſonniger Ort, locus apricus: na wýſlunj, *K.*

Wýſlunný 3. ſonnig, apricus.

Wýſlužka, y, *f.* ſ. wýſluha; *pl.* -žky Bedienung, ministerium *K.*

Wyſlychač, e, *m.* Zuhorcher, auscultator; -čka, -inn, *f.* -trix.

Wyſlýchám, al, ati, ſ. wyſlechnu.

Wyſlýchávám, al. ati, *fr.* v. vorh.

Wyſlyſſjm, *fut.* el, eti, erhören, audire, exaudire, annuere alicui, rationem alicujus habere; 2) ſ. wyſlechnu.

Wyſlyſſitedlný 3. erhörbar, erhörlich, audiendus, *D.*

Wyſmahlý 3. dürre, torridus.

Wyſmahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, exarescere; 2) eindorren, minui torrendo.

Wyſmažjm, *fut. ex.* il, iti, gehörig röſten, satis frigere; ſ. ſmažjm; 2) durch Röſten vermindern, frigendo minuere.

Wyſmégi ſe, wyſmál ſe, wyſmáti ſe, *reg. dat.* auslachen, verlachen, ridere, deridere, irridere.

Wyſmekám, al, ati, *folg.*

Wyſmeknu, *fut ex.* kl, knauti, z. B. meč z poſſwy, das Schwert zucken, stringere gladium.
II. *rec.* w-ti ſe, ſ. wymknu, -ſe.

Wýſměſſky, *pl. m* Hohngelächter, *n.* Geſpött, *n.* irrisio, illusio.

Wysmeyčjm, il, iti, wysmeykám, fut. ati, hinaus schleifen, *D.*
Wysmjwám se, s. wysmégi se.
Wysmoljm, *fut.* il, iti, en, auspichen, picare; s. smoljm.
Wysmolugi, owal, owati, vorh.
Wysmrkám, *fut. fr.* al, ati, ausschneuzen, ausschnupfen, s. smrkám.
II. *rec.* w-ti se, sich ausschneuzen, (se) emungere.
Wysmrknu, *fut.* kl, knauti, vorh.
Wysoce, *adv., comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, hoch, (edler als wýsoko, u. wird v. moralischen Gegenständen gebraucht), magni, summe, longe; wysoce sobě wážiti, hochachten, magni facere; wysoce (nicht wysoko) včený, hochgelehrt, longe doctissimus, summe doctus, longe eruditissimus, eruditus; na tom pokog wysoce záleži, *Vel.* wysoce potřebný, *Id.* a nad to wýsse gest Kr. *K.*
Wysocený 3. s. wydaný: -zuby.
Wysocevrozený 3. hochgeborner, hochwohlgeborner, 1) als Titel, Illustrissimus; 2) *sl.* Wohlgeborner, hochedelgeborner, insgemein Spectabilis; - nost, i, *f.* Hoch- od. Hochwohlgebohren, Illustritas; b) Wohlgeboren, insgem. Spectabilis Dominatio.
Wysočjm, *ol.* s. wysotjm.
Wysoko, *adv., comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, -sse, hoch, in der Höhe, in d. Höhe, alte, excelse, celse, sublime; wysoko státi, seděti, lézti, hoch stehen, sitzen, steigen, alte stare, sedere, adscendere: ne z wysoka, ale od neynižssjch wěcý začjnati, *K.*
†Wysokohřmitel, e, *m.* altitonans, ὑψιβρεμέτης, *P.* w. hřjmagjcý, dasselbe, *Neg. Il.*

Wysokomluwný 3. großsprecherisch, jactabundus, αλαζων, *Cyr.* -nost, i, *f.* -rey, *f.* jactatio.
Wysokomyslný 3 stolz, elatus, *B.* - nost, i, *f.* Stolz, *m.* superbia.
Wysokorostlý 3. hochgewachsen, procer: - lá dřewa, *Ruk. Král.*
Wysokost, i, *f.* Höhe, *f.* altitudo, sublimitas, celsitudo.
Wysoký 3. *comp.* wyšssj, *superl.* neywyšssj, hoch, der, d., das hohe, celsus, excelsus, arduus, altus, sublimis: w-ká powolánj, *Vel.* - ká maudrost, *Syr.* w-ké vměnj, hohe Kunst(?) scientia mathematica, *Vel.* *N.* 2) hell, laut, v. der Stimme, acutus: wysokým hlasem wolal.
Wysoljm, *fut.* il, iti, salzen, salire, sallire; 2) durch Salzen alle machen, consumere saliendo; 3) *sl.* zawdho (políček) wysoliti, s. wytnu.
Wýsost, i, *f.* s. wysokost.
Wysotjm, il, iti, s. wystrčjm 3).
Wyspánj se, *verb.* v: wyspjm se.
Wyspáwám se, s. wyspjm se.
Wyspěgi, *fut.* ěl, ěti, zur Genüge reifen, sat maturescere.
Wyspělý 3. reif, maturus.
Wyspjm se, *fut. ex.* wyspal se, wyspati se, ausschlafen, a) genung schlafen, satis dormire; b) durch Schlafen verlieren, edormire; z ožralstwj - , den Rausch ausschlafen, crapulam edormire.
Wysrdjm se, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören zu zürnen.
Wysrkám, *fut.* al, ati, folg.
Wysrknu, *fut.* kl, knauti, ausschlürfen, exsorbere.
Wyssáljm, *fut. ex.* durch List entlocken, dolo pellicere.
Wyssaustám, al, ati, ausreiben, exterere, extergere; 2) *cum*

acc. pers. ausklopfen, (auspfeifen), explodere, *Syl.*
Wýš, e, *f.* Höhe, *f.* altitudo: wjc na ssjř, než na wýš ratolesti se táhnau, *Vel.* 2) s. wysoce.
Wysſáwám, al, ati, s. wyssu.
Wyssaljem, *fut.* el, eti, *sl.* d. Kraft verlieren, verriechen: - wjno.
Wyssálím, *fut.* il, iti, *sl.* folg.
Wyssantročjm, *fut.* iti, něco na někom, *K.* durch Betrug erlangen, fraude obtinere.
Wyssehrad, u, *m.* Schloßburg, *f.* acropolis, *Syl.* 2) ein Berg in Prag; 3) ein Schloß u. Marktflecken in Ung.; 4) in Pohlen, *Vel.*
Wyssetřenj, *n.* s. wyssetřowánj.
Wyssetřjm, *fut. ex.* il, iti, erforschen, a) durch Forschen erfahren, (ausfindig machen) od. zu erfahren, ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari; b) ausforschen, v. jemand etwas erfahren od. zu erfahren suchen, percontari, sciscitari, expiscari, explorare.
Wyssetřowánj, Erforschung, *f.* scrutatio.
Wyssetřugi, owal, owati, vorh.
Wyssibám, ati, *sl.* s. wymrštám 2)
Wyssigi, *fut. ex.* il, iti, vernähen, durch Nähen verbrauchen, suendo absumere: wsseckу niti wyssiti; 2) ausnähen, nendo exornare; s. auch krumpugi; 3) sobě *ec.* durch Nähen verdienen, nendo promereri.
Wyssikugi, *fut.* owati, hinwegschaffen, amoliri, submovere, removere; zbožj swá na giné ostrowy wyssikowali, *K.*
Wýssjm, il, iti, erhöhen, höher machen, tollere, attollere, erigere, evehere.
Wyssinu, *fut.* ul, auti, aufschwingen, in d. Höhe heben, attollere: kamennau hlawu wyssinul.
Wyssiwak, -ka, s. krumpýř, -řka.
Wyssiwacý 1. zum Ausnähen gehörig.
Wyssjwám, al, ati, s. wyssigi.
Wýsska, y, *f.* s. wýš.
Wysskerjm, *sl.* s. wycerjm.
Wysskoljm, *fut. sl.* iti, s. wyplissnjm
Wysskrabám, wysskrábi, *fut. ex.* al, ati, auskratzen, eradere, exsculpere; oči, d. Augen auskratzen, oculos eradere, effodere.
Wýsskrabek, bku, *m.* das Ausgescharrte; 2) *gen.* a, üblicher posskrabek.
Wysskrabugi, owal, owati, s. wysskrabám.
Wysslakugi, *fut.* owal, owati, ausspüren, indagare, investigare: wysslakug maudrost, *B.*
Wysslapám, *fut. ex.* al, ati, austreten, a) etwas heraus treten, durch Treten heraus bringen, z. B. Körner aus den Aehren, exculcare, calcando elidere, calcando exprimere; b) durch Treten heraus bringen, z. B. Trauben, calcando exprimere; c) durch Treten aushöhlen, calcando excavare.
Wysslechtjm, *fut.* il, iti, ěn, ausschmücken, ornare, exornare.
Wyssli, *fut.* wyslal, wyslati, aussenden, mittere.
Wysslý 3. ausgefahren, egressus, *B.*
Wyssnj 1. *sl.* s. hořegssj.
Wyssňořjm se, s. wysswihnu se: wyssňořený hrad na wysoké skále, *Puchm.*
Wysspárám, al, ati, ausstochern, d. Zähne, *D.*
Wysspárchám, *fut.* al, ati, *sl.* heraus wühlen: -čerwjky z rány.

Wyſſpehugi, *fut.* owal, owáti, ausſpähen, ſ. ſſpehugi.
Wyſſplechtám, *fut.*, al, ati, aus⸗ſchwenken, eluere.
Wyšſſj, ſ. wyſoký.
Wyſſtárám, *fut.* al, ati, ausſtänkern, ausſtöhren, ausſtöbern, durchſuchen, scrutari, perscrutari; wſſecky kauty wyſſtárati, *Vel*, - dům; wyſſtárali ho.
Wyſſkaurám, *fut.* al, ati, verh. *D.* b) *sl.* ſ. wyſſkrkám.
Wyſſtěkám, *fut.* durch Bellen herauslocken, latrando excire: wlka na ſe z leſa wyſſtěkati, *Klat.*
Wyſſtibrem, *fut.* al, ati, *sl.* herausbröſeln, mit den Fingern.
Wyſſtjm ſe, *fut. ex.* ſ. ſſtjm.
Wyſſtjrám, al, ati, ſ. ſſtěrjm.
Wyſſtwalec, lce, *m. sl.* ſ. ſſibal a).
Wyſſtwu, *fut.* twal, twati, durch Hetzen heraus locken.
Wyſſu, *fut.* ausſaugen, ſ. ſſu; b) fig. z peněz někoho, ausſaugen, exsugere; - krew chudých lidj.
Wyſſukám, *fut.* al, ati, durchſtänkern, perscrutari, *D.*
Wyſſwabjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. wyſſlechtjm? koně s zlatými ryſtunky a caňky wyſſwabenj, ἵπποι χρυσοχάλινοι, *Cyr.* 8, 636.
Wyſſwihlý 3. aufgeſchoſſen.
Wyſſwihnu, *fut. ex.* hl, nauti, aufſchieſſen.
II. *rec.* w-ti ſe, ſich aufſtutzen, aufputzen ausſtaffiren, exornare se; 2) ſich aufſchwingen, z. B. aufs Pferd, se tollere.
Wyſtačjm, *fut. ex.* il, iti, auskommen, reichen mit etwas, satis habere; 2) ausreichen, genug ſeyn, sufficere, satis esse.
Wyſtálý 3. ausgeſtanden, perpessus; b) wjno, ſ. wyležely.
Wyſtanem, *fut.* ſtáti, *sl.* ermüden, defatigari; 2) *impers.* hinreichen, sufficere; 3) heraus treten; 4) ſ. wywſtanu.
Wyſtátý 3. *sl.* ſ. wyſtálý.
Wyſtaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* wyſtup, austreten, a) heraus treten, hervor treten, auftreten, procedere, exire, prodire; b) aus ſeinen Gränzen treten, z. B. das Waſſer, inundare, exundare; 2) hinauftreten, ascendere, escendere; 3) aufſteigen, in d. Höhe ſich bewegen, wie der Rauch, sursum ferri, emicare.
II. *rec.* w-ti ſe, *sl.* ſ. wyhnu.
Wýſtaw, u, *m.* Ausſetzen, *n.* Ausſetzung, *f.* z. B. des Biers aus dem Keller zum Verkaufe, expositio.
Wýſtawek, wku, *m.* Markbaum, Gränzzeichen, *n.* signum finium; 2) ſ. wýſtawky.
1. Wyſtawjm, *fut.* ěti, ſ. ſtawjm 3).
2. Wyſtawjm, *fut.* il, iti, en, *imp.* wyſtaw, ausſtellen, ausſetzen, öffentlich hinſtellen, exponere; wyſtawugi ſe za ſprawedliwé, *K.* w. za boha, *Zal.* 2) tadeln, rügen, vituperare, reprehendere; 3) beſſ. wypáčjm 1).
Wýſtawky, *m.* ů, *pl.* Ausſtellung, Rüge, *f.* Tadel, *m.* reprehensio.
Wýſtawný 3. wohlgebaut ?
Wyſtawugi, owati, ſ. 2 wyſtawjm.
Wyſtěhugi, - ſe, ausziehen, ſ. ſtěhugi, - ſe.
Wyſtihám, al, ati, folg. *B.*
Wyſtjhnu, ergründen, ſ. ſtjhám 4).
Wyſtjnám, *fut. ex.* al, ati, niederhauen, alle, concidere: měſto do poſlednjho wyſtjnáno, *Com.*
Wyſtjnjm, *fut.* ſ wyobrazým, *Zal.*
Wyſtiženj, *n.* Ausforſchen, *n.* Erkenntniß, *f.* intelligentia.

… curiose
… mo-
… hnauti, war- … praemonere: … hnauti, Cyr. … wystráhl, Vel. … zbytečného ꝛc. K.

… fut. ex. il, iti, durch … heraus treiben, ter- … pellere: hned samým … dussi z něho wy- … lil.
… ka, y, f. s. wýčitka.
… fut. ex. il, iti, ausstekken, z. B. eine Fahne ꝛc. propo- …, erigere; 2) herausstekken, z. B. den Kopf, exserere, protendere; 3) ausstoßen, hinaus stoßen, fort stoßen, z. B. aus dem Hause ꝛc. expellere, extrudere, exturbare, exterminare, ejicere; 4) nach u. nach geben? z. B. den Lohn.
Wystreckugem se, fut., ati, sl. aufhören zu springen.
Wýstřelek, lku, m. Schößling, m. v. Gewächsen, surculus; 2) s. sswihljk 2); 3) Zusatz beym Brauen, additamentum; 4) pl. -lky, Vorsprung, m. protropum; s. předek 3).
Wystřeljm, fut. ex. il, iti, ausschießen, heraus schießen etwas, ejaculari: sstěp listj swé wystřeluge, Vel. wystřeliti řeč, sl. … se; 2) schießen, ein Schießgewehr losgehen lassen, losschießen, emittere ictum; 3) neutr. rychle wzhůru wyrůsti, aufschießen, celeriter adolescere.
Wystřelugi, owal, owati, vorh.
Wystřetý 3. sl. ausgestreckt; 2) todt, mortuus: ležj wystřetý.
1. Wystřjhám fut. fr. al, ati, s. wystřihugi.
2. Wystřjhám, praes. al, ati, s. wystřáhnu.
II. rec. w-ati se, reg. gen. sich hüten, cavere.
1. Wystřjhnu, fut. hl, hnauti, part. -hnut, u. wystřižen, s. wystřihugi.
2. Wystřjhnu, hl, s. wystřáhnu.
II. rec. w-nauti se, ausweichen, evitare, declinare.
Wystřihugi, owati, ausschneiden mit der Scheere, exscindere.
Wystřjknu, fut. kl, nauti, folg.
Wystřikugi, owal, owati, ausspritzen, heraus spritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere. emittere.
Wystřjljm, fut. fr. el, eti, s. wystřeljm.
II. rec. w-eti se z něčeho, alles verschießen, ausschießen: z těch ssjpů se nikdý newystřjlj, Com.
Wýstřižek, žku, m. Ausschnitt, m. mit der Scheere, D.
Wystřjzliwjm, fut. ěti, folg.
Wystřjzwjm, fut. ex. ěl, ěti, nüchtern werden, solvi crapula, Com. K. - z wjna.
Wystrkám, fut. fr. al, ati, folg.
Wystrkugi, owati, s. wystrčjm.
Wystrnadjm, iti, s. wykausám, D.
Wýstrog, e, m. Ausrüstung, f. instructio; b) Ausstaffirung, Auszierung, ornatus, exornatio.

Wystrogim, *fut.* il, iti, s. wystrágim; 2) ausstaffiren, auszieren, exornare; - pokog kobercy, austapeziren, - tapetibus inducere.

II. *rec.* w-giti se, sich aufmachen, accingere se: -na cestu, *B.*

1. **Wýstrognjk**, a, *m* Ausstaffirer, ornator, exornator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, -trix; -cký 3. *ic.*

2. **Wýstrognjk**, u, *m.* Fürsatz in der Mühle.

Wystudjm, *fut.* iti, s. wystuzugi.

Wystůni se, *fut.* owati se, sehr (genug) krank gewesen seyn.

Wýstup, u, *m.* Austritt, *m.* a) Austreten, *n.* vor d. Leute, processus, processio; b) der Auftritt eines Schauspiels, Scene, *f.* scena

Wýstupek, pku, *m.* Austritt, *m.* Stufe, *f.* gradus; 2) Erker, *m.* Ausladung, *f.* podium; 3) ein Stuhl, der vorsteht u. erhöht ist, cathedra: zde onde na wýstupcých stáli, *Com.* 4) Versehen, Verbrechen, *n* Ausschweifung, Sünde, delictum, (excessus); wýstupky činiti, ausschweifen, excedere (modum), delinquere.

Wýstupná, é, *f.*: na wýstupnau mjti, Abtritt nehmen können od. sollen, excedendum habere.

†**Wýstupnjk**, *a*, *m.* Ausschweifer.

Wýstupný 3. ausschweifend, excedens (modum), delinquens.

Wystupugi, owati, s. wystaupjm.

Wystuzugi, owal, owati, auskühlen, auslüften, refrigerare: wychladiti pokoge a wystuzowati.

Wystydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Wystydugi, owal, owati, vorh.

Wysussjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* wysuš, austrocknen, trocken machen, siccare, exsiccare; 2) ausdörren, dürre machen, arefacere, exarefacere.

Wysussugi, owal, owati, vorh.

Wyswědčenj, *n.* Bezeugung, *f.* Zeugniß, *n.* testimonium.

Wyswědčjm, *fut. ex.* il, iti, bezeugen, testari: swědkowé kšaft wyswědčili, Pr. swědectwj wyswědčil Bůh o synu swém, *B.*

Wyswědčugi, owati, vorh.

Wyswědjm, *fut. ex.* il, iti, vertilgen (versengen), exurere: mráz s sněhem wyswědil winice, *Vel.* - osenj ozymé y gáré, *Id.*

Wyswětlenj, *n.* Erklärung, Auslegung, explicatio, interpretatio, illustratio.

Wyswětljm, *fut. ex.* il, iti, erklären, erläutern, auslegen, explicare, interpretari, illustrare.

II. *rec.* w - liti se, sich erklären, declarare mentem suam.

Wyswobodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, erlösen, liberare, vindicare. b) retten, servare, eripere.

Wyswoboditel, e, *m.* Erlöser, Befreyer, liberator, vindex b) Erretter, servator; - lkyně *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, vindex; b) - inn, *f.* - trix.

Wyswobozenj *n.* Erlösung, *f.* liberatio; b) Errettung, *f.* servatio, ereptio.

Wyswobozugi, owal, owati, s. wyswobodjm.

Wysýchám, al, ati, s. wyschnu.

Wysýlám, al, ati, s. wyssli.

Wysyljm, *fut.* il, iti, *sl.* mit Gewalt zuwege bringen.

Wysypám u. wysypi, *fut.* al, ati, ausschütten, trockene Sachen, profundere, effundere; 2) durch Aufschütten erhöhen, voll machen, z. B. eine Strasse, Grube; auch aufwerfen, z. B. Schanzen, aggerare, aggere replere, *B.*

Wystogjm, *fut. ex.* stál, státi, s. wystrpjm; b) ausdauern, aushalten, perdurare: mnoho let wystáti; wystál sem tu Formacý, *Com.* průby swé newystál, *Id.* auch mit dem Dat.: wssem bjdám musyme wystati; čemu on wystál; c)(*sl.*) durch Stehen erhalten: nic tu newystogjš.

Wystrágjm, el, eti, ausrichten, expedire; 2) ausrüsten, instruere, armare; 3) *sl.* curiöse Sachen treiben; s. dowádjm.

Wýstraha, y, *f.* Warnung, *f.* monitio, monitum.

Wystráhnu, *fut.*, hl, hnauti, warnen, monere, praemonere: chtěl ho wystráhnauti, *Cyr.* před skodau ge wystráhl, *Vel.* wystřjhá od zbytečného ꝛc. *K. Com.*

Wystrassjm, *fut. ex.* il, iti, durch Schrecken heraus treiben, terrendo expellere: hned samým pohleděnjm dussi z něho wystrassil.

Wýstrčka, y, *f.* s. wýčitka.

Wystrčjm, *fut. ex.* il, iti, ausstecken, z. B. eine Fahne ꝛc. proponere, erigere; 2) herausstecken, z. B. den Kopf, exserere, protendere; 3) ausstoßen, hinaus stoßen, fort stoßen, z. B. aus dem Hause ꝛc. expellere, extrudere, exturbare, exterminare, ejicere; 4) nach u. nach geben? z. B. den Lohn.

Wystrečkugem se, *fut.*, ati, *sl.* aufhören zu springen.

Wýstřelek, lku, *m.* Schößling, *m.* v. Gewächsen, surculus; 2) s. sswihljk 2); 3) Zusatz beym Brauen, additamentum; 4) *pl.* -lky, Vorsprung, *m.* protropum; s. předek 3).

Wystřeljm, *fut. ex.* il, iti, ausschießen, heraus schießen etwas, ejaculari: sstěp listj swé wystřeluge, *Vel.* wystřeliti řeč, *sl.* s. wtecy se; 2) schießen, ein Schießgewehr losgehen lassen, losschießen, emittere ictum; 3) *neutr.* rychle w; hůru wyrůsti, aufschießen, celeriter adolescere.

Wystřelugi, owal, owati, vorh.

Wystřetý 3. *sl.* ausgestreckt; 2) todt, mortuus: ležj wystřetý.

1. Wystřjhám *fut. fr.* al, ati, s. wystřihugi.

2. Wystřjhám, *praes.* al, ati, s. wystráhnu.

II. *rec.* w-ati se, *reg. gen.* sich hüten, cavere.

1. Wystřihnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* - hnut, u. wystřižen, s. wystřihugi.

2. Wystřjhnu, hl, s. wystráhnu.

II. *rec.* w-nauti se, ausweichen, evitare, declinare.

Wystřihugi, owati, ausschneiden mit der Scheere, exscindere.

Wystřjknu, *fut.* kl, nauti, folg.

Wystřikugi, owal, owati, ausspritzen, heraus spritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere, emittere.

Wystřjljm, *fut. fr.* el, eti, s. wystřeljm.

II. *rec.* w-eti se z něčeho, alles verschießen, ausschießen: z těch sspjpů se nikdý newystřjlj, *Com.*

Wýstřižek, žku, *m.* Ausschnitt, *m.* mit der Scheere, *D.*

Wystřjzliwjm, *fut.* ěti, folg.

Wystřjzwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, nüchtern werden, solvi crapula, *Com. h.* - z wjna.

Wystrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wystrkugi, owati, s. wystrčjm.

Wystrnadjm, iti, s. wykausám. *D.*

Wýstrog, e, *m.* Ausrüstung, *f.* instructio; b) Ausstaffirung, Auszierung, ornatus, exornatio.

Wystrogjm, *fut.* il, iti, s. wystrá-gjm; 2) ausstaffiren, auszieren, exornare; - pokog kobercy, austapeziren, - tapetibus inducere.

II. *rec.* w-giti se, sich aufmachen, accingere se: -na cestu, *B.*

1. Wýstrognjk, a, *m* Ausstaffirer, ornator, exornator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, -trix; -ckþ 3. rc.

2. Wýstrognjk, u, *m.* Fürsatz in der Mühle.

Wystudjm, *fut.* iti, s. wystuzugi.

Wystúni se, *fut.* owati se, sehr (genug) krank gewesen seyn.

Wýstup, u, *m.* Austritt, *m.* a) Austreten, *n.* vor d. Leute, processus, processio; b) der Austritt eines Schauspiels, Scene, *f.* scena

Wýstupek, pku, *m.* Austritt, *m.* Stufe, *f.* gradus; 2) Erker, *m.* Ausladung, *f.* podium; 3) ein Stuhl, der vorsteht u. erhöht ist, cathedra: zde onde na wýstupcých stáli, *Com.* 4) Versehen, Verbrechen, *n* Ausschweifung, Sünde, delictum, (excessus); wýstupky činiti, ausschweifen, excedere (modum), delinquere.

Wýstupná, é, *f.* : na wýstupnau mjti, Abtritt nehmen können od. sollen, excedendum habere.

†Wýstupnjk, a, *m.* Ausschweifer.

Wýstupný 3. ausschweifend, excedens (modum), delinquens.

Wystupugi, owati, s. wystaupjm.

Wystuzugi, owal, owati, auskühlen, auslüften, refrigerare: wychladiti pokoge a wystuzowati.

Wystydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Wystydugi, owal, owati, vorh.

Wysussjm, *fut.* *ex.* il, iti, en, *imper.* wysuš, austrocknen, trocken machen, siccare, exsiccare; 2) ausdörren, dürr machen, arefacere, exarel...

Wysussugi, owal, owati, ...

Wyswědčenj, *n.* Bezeugu... Zeugniß, *n.* testimoniu...

Wyswědčjm, *fut.* *ex.* il, i... zeugen, testari: swědkow... wyswědčili, Pr. swědect... swědčil Bůh o synu swé...

Wyswědčugi, owati, vorh.

Wyswědjm, *fut.* *ex.* il, iti, ... gen (versengen), exurere... s sněhem wyswědil wini... - ošenj ozymé y gáré, *Id.*

Wyswětlenj, *n.* Erklärung... legung, explicatio, int... tatio, illustratio.

Wyswětljm, *fut.* *ex.* il, iti... ren, erläutern, auslegen, ... care, interpretari, illu...

II. *rec.* w - liti se, sich ... ren, declarare mentem

Wyswobodjm, *fut.* *ex.* il, i... erlösen, liberare, vind... b) retten, servare, erip...

Wyswoboditel, e, *m.* Erlös... freyer, liberator, vind... Erretter, servator; - l... - inn, - inn, *f.* - trix, vi... b) - inn, *f.* - trix.

Wyswobozenj *n.* Erlösung, ... ratio; b) Errettung, *f.* ser... ereptio.

Wyswobozugi, owal, owati... swobodjm.

Wysýchám, al, ati, s. wysch...

Wysýlám, al, ati, s. wysli...

Wysyljm, *fut.* il, iti, *sl.* mit ... zuwege bringen.

Wysypám u. wysypi, *fut.* a... ausschütten, trockene S... profundere, effunder... durch Aufschütten erhöhe... machen, z. B. eine Strasse... be; auch aufwerfen, z. B. ... zen, aggerare, agger... plere, *B.*

[illegible]
[illegible] ein kur-
[illegible] Buches
[illegible] mma.
[illegible] schlagen v.
[illegible]. Kugelzieher.
[illegible] hl, táhnau-
[illegible] ausziehen, a) et-
[illegible] ziehen, z. B. den De-
[illegible] extrahere; b)
[illegible] Kräfte aus den
[illegible] Farbe aus den Klei-
[illegible] ere, extrahere: wy-
[illegible] rolj, s. wyžitá, *R.* c)
[illegible] schreiben, exscribere
[illegible] pere; Auszug aus einem
[illegible] xc. machen, *Vel.* d) in d.
[illegible] ziehen, heben, elevare.
[illegible] pressen, extorquere; f)
[illegible] den, auskundschaften, eli-
[illegible] *na někom něco takowého*
[illegible] g) *neutr.* ausrücken, exire: *[illegible]rda w parádě wytáhla, Kr.*
[illegible] na wognu w.-ziehen, ausziehen, proficisci, *B.*

II. *rec.* *w-auti se*, sich entziehen, subducere se: *-z powinnosti, ze záwazku* xc.

Wytahugi, *-se, owati, verb.* *w-ti z koži*, d. Haut abziehen, excoriare.

Wytalupjm se, *fut.*, *iti*, ? *Ryb.*

Wytančjm se, *fut.* *il*, *iti*, *sl.* sich satt tanzen.

Wytápjm, *ěl*, *ěti*, s. *wytopjm*, 1).

Wytasým se, *fut.* *yl*, *yti*, (*s něčjm*,) heraus rücken, hervorrücken, pro-[illegible]... *mnohokrát se s swým bláznowstwjm wytasý*, *Syr.* *tagnj záwistnjcy, kteřj se prwé wen newytasý*, *Id.*

Wytaužjm se, *iti*, s. *wyžalugi se*.

Wýtažek, *žku*, *m.* *dim.* v. *wýtah*.

Wytaženj, *n.* *verb.* v. *wytáhnu*.

Wytazowánj, *n.* Ausfragen, *n.* percontatio.

Wýtečný 3. anmuthig, reizend, der Gestalt nach, venustus, bellus; b) wohlbeleibt, nitidus, pinguis; *-nost*, *i*, *f.* anmuthige Gestalt, reizende Schönheit, Reize, *pl.* *m.* venustas: *krása a wýtečnost*, *Com.*

Wytěkám, *al*, *ati*, folg.

Wyteku, (*ču*,) *fut.* *wytekl*, *wytecy*, *imp.* *wytec*, ausfließen, effluere.

Wytelјm se, *fut.* *il*, *iti*, abkalben, parere od. parere vitulum.

Wytelugi se, *owati*, *verb.*

Wytenčjm, erschöpfen?

Wytesám. *fut.* *al*, *ati*, aushauen, a) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere. b) durch Hauen od. durch den Meißel bilden, scalpere, cælare.

Wytewřu, *řel*, *řjti*, s. *wytwořjm*.

Wyteykám, *al*, *ati*, s. *wytýkám*.

Wýtěžek, *žku*, *m.* Profit, lucrum.

Wytěžjm, *fut.* *ex.* *il*, *iti*, lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere. 2) gewinnen, profitiren, lucrari.

Wytj, *n.* Heulen, Geheul, *n.* der Wölfe, Hunde, ululatus.

Wytjnám, *al*, *ati*, s. *wytnu*.

Wytjrák, *u*, *m.* Auswischer, *m.* ein Werkzeug bey den Kanonen, penicillum tormentarium.

Wytjrám, *al*, *ati*, s. *wytru*.

Wytjrátko, *a*, *n.* der zum Rohr gehörige Wischer, virga peniculata, *R.*

Wýtisk, u, *m.* Abdruck *m.* impressio; 2) Ausdruck, *m.* expressio; 3) f. wýtisstěk.
Wytisknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausdrücken, heraus drücken, exprimere. 2) heraus drücken, heraus stoßen, protrudere, extrudere; 3) abdrucken, z. B. ein Buch, typis exscribere (imprimere); in Wachs, Thon rc. exprimere; - nutj, *n. verb.*
Wýtisstěk, sstku, *m.* Exemplar, *n.* Abdruck, *m.* exemplar.
Wýtka, y, *f.* f. wýčitka.
Wytkám, *fut. ati*, wirken, texere.
Wytkáwám, al, *ati*, vorh.
Wytkáwaný 3. gewirkt, textus *B.*
Wytknu, *fut.* tkl u. tekl, knauti, wytknut, f. wywinu: - nohu, *B.* 2) abstecken, bestimmen, definire, depalare: cýl, mjru a mjsto gj wytkne, *K.* meze wytknauti; 3) f. wytýkám: to Alexandrowi wytkli, *Vel.* to mu on wytekl, *Id.* 4) *sl.* f. wytewru: z domu ho wytkli.
Wýtlaček, čku, *m.* f. wýtisstěk.
Wytlačjm, *fut.* il, iti, f. tlačjm.
Wytlačugi, owati, vorh.
Wytlaukám, al, *ati*, folg.
Wytluku (ču), *fut.* wytlaukl, wytlaucy (wytlauct), wytlučen, *imper.* wytluc, heraus schlagen, a) durch Schlagen heraus bringen, extundere. b) schlagend heraus jagen, pulsando ejicere: den Feind aus der Stadt rc. ejicere; 2) einwerfen, entzwey werfen, jaciendo perfringere, z. B. okna wytlaucy. 3) f. wybigi 4): dům y dwůr geho wytlaucy chtěli, *Vel.* wssecky hospody, alle Wirthshäuser durchstreichen, - pervagari.
Wytnu, *fut. ex.* wyťal, wytjti, heraus hauen, excidere; poličet ob. fakoru wytjti, eine Maulschelle geben, colaphum od. alapam infringere alicui.
Wytočjm, *fut.* il, iti, ausdrehen, auswinden, heraus drehen, z. B. aus den Händen rc. extorre: střewa z někoho za žiwa wytočiti, *Vel.* 2) verdrehen, verzerren, auf ungestaltete Art verdrehen, z. B. Augen, distorquere, detorquere, pervertere; 3) aussieben, cribro excernere; 4) auszapfen, z. B. Bier rc. heraus zapfen, e dolio promere.
II. *rec.* w - čiti se, hervor treten, prodire: wytočj se z swých krásně ozdobený Drzslaw, *Haj.*
Wýtok, u, *m.* Ausfluß, *m.* Ausfließen, *n.* effluvium.
Wýtoka, y, *f. sl.* vorh.
Wýtoň, f. weyton; wýtuň, Spänlage, wie in den Holzlägen; b) eine Stadtabtheilung zu Podskal, in Prag.
Wýtopek, pku, *m.* Verweis, Ausputzer, *n.* reprehensio: wýtopek dáti, den Kopf waschen, *D.*
Wytopenec, nce, *m. sl. Nitr.* der da durch eine Überschwemmung um das Seinige kam (u. bettelt).
Wytopjm, *fut.* il, iti, ausheizen, probe (recte) calefacere. 2) ertränken, z. B. Saat, Getreide, mergere; - penj, *n. verb.*
Wytřásám, al, ati, f. wytřesu.
Wýtřasky, *gen.* wýtřasek, *pl.* bölzerne Gabel zum Heu, rc. furca.
Wytrausým, *fut.* yl, yti, aus der Tasche, aus dem Sacke, rc. verlieren, amittere, perdere.
Wytráwjm, *fut. ex.* il, iti, aufzehren, ganz verzehren, erschöpfen, consumere, absumere, *B.* 2) verdauen, concoquere.
Wytrčjm, *fut. sl.* il, iti, ausstek-

II. *rec.* w-ti se, verschüttet werden, effundi: wysype se popel, *B.* 2) *sl.* s. wymetati se. 3) *sl.* s. osypám se.

Wysypu, -se, *fut.* al, ati, vorh.

Wysytjm, *fut.* il, iti, cen, ersättigen, satiare, saturare, explere, implere: bohatj a wysycenj, *K.*

Wýt, wýti, s. wygi.

Wýtah, u, *m.* Auszug, *m.* ein kurzer Inhalt, z. B. eines Buches 2c. epitome auch summa.

Wytahák, u, *m.* vorgeschlagen v. *D.* statt ramenzljk, Kugelzieher.

Wytáhnu, *fut. ex.* táhl, táhnauti, wytažen, ausziehen, a) etwas heraus ziehen, z. B. den Degen, educere, extrahere; b) *trop.* z. B. d. Kräfte aus den Pflanzen, d. Farbe aus den Kleidern, educere, extrahere: wytažená rolj, s. wyžitá, *R.* c) heraus schreiben, exscribere excerpere; Auszug aus einem Buche 2c. machen, *Vel.* d) in d. Höhe ziehen, heben, elevare. e) erpressen, extorquere; f) entlocken, auskundschaften, elicere: na někom něco takowého w-ti; g) *neutr.* ausrücken, exire: Farba w parádě wytáhla, *Kr.* h) na wognu w.-ziehen, ausziehen, proficisci, *B.*

II. *rec.* w-auti se, sich entziehen, subducere se: z powinnosti, ze zdwazku 2c.

Wytahugi, -se, owati, vorh. w-ti z kožj, d. Haut abziehen, excoriare.

Wytalupjm se, *fut.*, iti, ? *Ryb.*

Wytančjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich satt tanzen.

Wytápjm, ěl, ěti, s. wytopjm, 1).

Wytasým se, *fut.* yl, yti, (s něčjm,) heraus rücken, hervorrücken, prodire, mnoho krát se s swým bláznowstwjm wytasý, *Syr.* tagný zdwištnjcy, kteřj se prwé wen newytasý, *Id.*

Wytaužjm se, iti, s. wyžalugi se.

Wýtažek, žku, *m. dim.* v. wýtah.

Wytaženj, *n. verb.* v. wytáhnu.

Wytazowánj, *n.* Ausfragen, *n.* percontatio.

Wýtečný 3. anmuthig, reizend, der Gestalt nach, venustus, bellus; b) wohlbeleibt, nitidus, pinguis; -nost, i, *f.* anmuthige Gestalt, reizende Schönheit, Reize, *pl. m.* venustas: krása a wýtečnost, *Com.*

Wytěkám, al, ati, folg.

Wyteku, (ču,) *fut.* wytekl, wytecy, *imp.* wytec, ausfließen, effluere.

Wyteljm se, *fut.* il, iti, abkalben, parere od. parere vitulum.

Wytelugi se, owati, vorh.

Wytenčjm, erschöpfen?

Wytesám, *fut.* al, ati, aushauen, a) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere. b) durch Hauen od. durch den Meißel bilden, scalpere, cælare.

Wytewku, kel, kjti, s. wytwořjm.

Wyteykám, al, ati, s. wytýkám.

Wýtěžek, žku, *m.* Profit, lucrum.

Wytěžjm, *fut. ex.* il, iti, lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere. 2) gewinnen, profitiren, lucrari.

Wytj, *n.* Heulen, Geheul, *n.* der Wölfe, Hunde, ululatus.

Wytjnám, al, ati, s. wytnu.

Wytjrák, u, *m.* Auswischer, *m.* ein Werkzeug bey den Kanonen, penicillum tormentarium.

Wytjrám, al, ati, s. wytru.

Wytjrátko, a, *n.* der zum Rohr gehörige Wischer, virga peniculata, *R.*

Wýtisk, u, *m*. Abdruck *m*. impressio; 2) Ausdruck, *m*. expressio; 3) s. wýtisstěk.
Wytisknu, *fut. ex*. kl, knauti, ausdrücken, heraus drücken, exprimere. 2) heraus drücken, heraus stoßen, protrudere, extrudere; 3) abdrucken, z. B. ein Buch, typis exscribere (imprimere); in Wachs, Thon rc. exprimere; -nutj, *n. verb*.
Wýtisstěk, sstku, *m*. Exemplar, *n*. Abdruck, *m*. exemplar.
Wýtka, y, *f*. s. wýčitka.
Wytkám, *fut*. ati, wirken, texere.
Wytkáwám, al, ati, vorh.
Wytkáwaný 3. gewirkt, textus *B*.
Wytknu, *fut*. tkl u. tekl, knauti, wytknut, s. wywinu: -nohu, *B*. 2) abstecken, bestimmen, definire, depalare: cýl, mjru a mjsto gj wytkne, *K*. meze wytknauti; 3) s. wytýkám: to Alexandrowi wytkli, *Vel*. to mu on wytekl, *Id*. 4) *sl*. s. wytewru: z domu ho wytkli.
Wýtlaček, čku, *m*. s. wýtisstěk.
Wytlačjm, *fut*. il, iti, s. tlačjm.
Wytlačugi, owati, vorh.
Wytlaukám, al, ati, folg.
Wytluku (ču), *fut*. wytlaukl, wytlaucy (wytlauct), wytlučen, *imper*. wytluc, heraus schlagen, a) durch Schlagen heraus bringen, extundere. b) schlagend heraus jagen, pulsando ejicere: den Feind aus der Stadt rc. ejicere; 2) einwerfen, entzwey werfen, jaciendo perfringere, z. B. okna wytlaucy. 3) s. wybigi 4): dům y dwůr geho wytlaucy chtěli, *Vel*. wssecky hospody-, alle Wirthshäuser durchstreichen, - pervagari.
Wytnu, *fut. ex*. wytal, wytjti, heraus hauen, excidere; poličeк od. faňoru wytjti, eine Maulschelle geben, colaphum od. alapam infringere alicui.
Wytočjm, *fut*. il, iti, ausdrehen, auswinden, heraus drehen, z. B. aus den Händen rc. extorquere: střewa z někoho za žiwa wytočiti, *Vel*. 2) verdrehen, verzerren, auf ungestaltete Art verdrehen, z. B. Augen, distorquere, detorquere, pervertere; 3) aussieben, cribro excernere; 4) auszapfen, z. B. Bier rc. heraus zapfen, e dolio promere.
II. *rec*. w - čiti se, hervor treten, prodire: wytočj se z swých krásně ozdobený Drzslaw, *Haj*.
Wýtok, u, *m*. Ausfluß, *m*. Ausfließen, *n*. effluvium.
Wýtoka, y, *f*. *sl*. vorh.
Wýtoň, s. weytoň; wýtuň, Spänlage, wie in den Holzlägen; b) eine Stadtabtheilung zu Podskal, in Prag.
Wýtopek, pku, *m*. Verweis, Ausputzer, *n*. reprehensio: wýtopek dáti, den Kopf waschen, *D*.
Wytopenec, nce, *m*. *sl*. *Nitr*. der da durch eine Überschwemmung um das Seinige kam (u. bettelt).
Wytopjm, *fut*. il, iti, ausheizen, probe (recte) calefacere. 2) ertränken, z. B. Saat, Getreide, mergere; -penj, *n. verb*.
Wytřásám, al, ati, s. wytřesu.
Wýtrasky, *gen*. wýtrasek, *pl*. hölzerne Gabel zum Heu, rc. furca.
Wytrausým, *fut*. yl, yti, aus der Tasche, aus dem Sacke, rc. verlieren, amittere, perdere.
Wytráwjm, *fut. ex*. il, iti, aufzehren, ganz verzehren, erschöpfen, consumere, absumere, *B*. 2) verdauen, concoquere.
Wytrčjm, *fut*. *sl*. il, iti, ausstel-

ken, herworreden, exserere: sli-
mák wytrčj rožky; wytrč kit.
Wytrdlugise, fut. owal, owati, sich
im Tanzen recht abmüden, wie
die Bauern.
Wytřepjm, -se, fut. s. třepjm, -se,
ausfasen, filatim solvi.
Wytrescy, wytřestám, fut. tal,
tati, züchtigen, castigare.
Wytřesstjm, fut, il, iti, s. wywa-
ljm: oči na nás wytřesstili, Wr.
Wytrestáwám, s. wytrescy: zpau-
ru wytrestáwati.
Wytřesu, fut. ex. ásl, wytřásti, aus-
schütteln, heraus schütteln, z. B.
Staub, excutere. 2) zur Ge-
nüge beuteln: wytřásla mne zy-
mnice!
Wytrhám, fut. fr. al, ati, folg.
Wytrhnu, fut. ex. hl, hnauti, wy-
trzen, ausreißen, z. B. einen
Baum rc. evellere, eruere, her-
aus reißen, a) z. B. d. Zunge
rc. evellere, eripere; b) retten
erretten, servare, eripere. c)
zucken, das Schwerdt, stringere.
II. rec. w-ti se, ausreißen.
ausgerissen werden, z. B. d. Nath
riß aus, rumpi. 2) sich heraus
reißen, a) davon laufen, se eri-
pere, se proripere. b) sich ret-
ten, se eripere &c. z myssleneк,
sich der Gedanken entschlagen,
solvere se cogitationibus.
Wytrhnutj, n. verb. v. vorh.
Wytrhugi, owati, s. wytrhnu, B.
Wytřiřitek, tku, m. Arschwisch m. D.
Wytrpjm, fut. ěl, ěti, ertragen,
ausstehen, erdulden, perferre,
sustinere, tolerare, perpeti:
-wedro slunečnj, Cyr. 2) sl. ent-
gelten, luere.
Wytru (ku) fut., wytřel, wytřj-
tí, wytřen, imper. wytři, aus-
wischen, durchWischen reinigen,
extergere, abstergere, deter-
gere. 2) durchWischen wegbrin-
gen, vernichten, delere. 2 Kr.
21, 13. 3) austreiben, heraus
reiben, z. B. Körner, exterere.
4) s. wymazám 3). - kapři se
giž wytřeli, d. Karpfen haben
bereits abgestrichen, D.
Wytrucugi, fut. s. wywzdorugi.
Wytrusstjm, iti, z. B. sobě ruku,
sl. Lypt. verrenken, auskegeln.
Wýtržek, žku, m. s. wýtržnost.
Wytrženj, n. verb. v. wytrhnu. 2)
Entzücken, extra se raptus, ec-
stasis.
Wýtržka, y, f. vorh.
Wytržený 3. part. v. wytrhnu; b)
entzückt, alienatus; extra se
raptus.
Wýtržnj 1. frevelhaft, petulans:
wýtržnj steutek, Pr. - ně, adv.
violenter, petulanter: na
knjže wýtržně sáhl, á něco má-
lo ranil, Vel.
Wýtržnjk, a, m. Frevler, m. homo
petulans (protervus).
Wýtržnost, i, f. Frevel, m. petu-
lantia, protervitas; b) Gewalt-
thätigkeit, f.: wýtržnost slauti
může vis privata, k. p. když
kdo koho suchými ranami wbi-
ge rc. Pr.
Wytwárám, al, ati, s. wytwořjm.
†Wytwářce, Abbilder, Porträteur
Wytwářjm, fut. ex. il, iti, abbil-
den, effingere, formare, auch
exprimere; na sobě něčj oso-
bu, - nachbilden, nachahmen, dar-
stellen, - imitari, exprimere.
Wytwjrám, al, ati, folg.
Wytwořjm, fut. ex. il, iti, jemand
aussperren, vor jemand d. Thür
verschließen, præcludere janu-
am. 2) ausschließen, exclude-
re: wytwořiti ze společnosti. 3)
††schaffen, creare, effingere:
potworu zemne wytwořili.

Wýtyčka, beſſ. wytýkánj, wýčitka.

Wytygi, *fut. ex.* yl, yti, ſ. tygi.

Wytýkám, al, ati, vorwerfen, vorrücken, objicere, exprobrare: oči někomu něčjm wytýkati, *Cyr.* Přjb. *V.* 36. hřjchy, kterými B. lidu ſwému oči wytýká; 2) ſ. wytknu 2): cýle někomu wytýkati, *K.*-ánj, *n. verb.*

Wytylý, *B.* fett, ausgemäſtet, pinguis, nitidus, *B.*-loſt, i, *f. ſubſt.*

Wyobjgjm, *sl.* alles ausſtampfen.

Wyvčená: za wyvčenau dáti, freyſprechen, tirocinio exsolvere.

Wyvčenec, nce, *m.* ein ausgelernter Junge, Jünger, *m.*

Wyvčjm, *fut. ex.* il, iti, en, *cum acc. pers. & cum vel sine dat. rei,* unterrichten, docere, z. B. aliquem, aliquid; od. inſtituere, erudire aliquem, in etwas, re. 2) mit u. ohne Dativ der Sache, auslehren, plane docere, satis docere.

II. *rec.* wyvčiti ſe, auslernen, a) aufhören zu lernen, desinere discere; als ein Schüler od. Lehrjunge, absolvere tirocinium. b) recht lernen, plane discere, satis discere.

Wyvčowánj, *n.* Lehre, *f.* Lehren, *n.* doctrina.

Wyvčugi, owati, unterrichten, docere, inſtituere, erudire.

Wyvdlý? dürr?

Wyvmetám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein abkehren.

Wyvpomjnám, *fut.*, al, ati, einfordern, einmahnen, eintreiben, exigere, auch cogere, v. mehrern.

Wyvtjrám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein auswiſchen.

Wywábjm, *fut.* il, iti, auslocken, heraus locken, excire.

1. Wywádjm, ěl, ěti, ſ. wywedu.

2. Wywadjm, *fut.* il, iti, zen, ablöſen, einlöſen, redimere: wjru, přircěnj ſwé wywaditi, ſeiner Zuſage genug thun, fidem exsolvere, *Syl.* wywazuge dluhy a záwady. *R.* 2) auflöſen, befreyen, extricare, expedire. 3) entkommen, ſich heraus winden, los machen, expedire se: newj kudy z těſna wywaditi.

3. Wywadjm ſe, *fut. ex.* il, iti, auszanken, a) aufhören zu zanken, rixandi finem facere. b) zur Genüge zanken, satiari rixando. 2) vorh. 3): wywaditi ſe z rukogemſtwj.

Wywaditedlný ſ. *op.* newyw-ný.

Wywálčjm, *fut.* il, iti, durch Kriegen erwerben, bellando consequi.

Wywáljm, *fut. fr.* el, eti, en, herauswälzen, evolvere, provolvere. 2) auskneten, auswirken, satis depsere, satis subigere. 3) vorh. to ſobě wybogowal a wywálel.

2) Wywaljm, *fut. ex.* il, iti, en, heraus wälzen, evolvere, provolvere; 2) oči wywaliti, glotzen, große Augen machen, mirari, ſtupere, *D.* gazyk wywalowati ꝛc. 2) hinauf wälzen, subvolvere; sursum provolvere.

II. *rec.* w-ti ſe, heraus ſtürzen, erumpere: z nj ſe prudký ohniwý duch wywalowal, *Cyr.* b) ſtürzen, umſtürzen, everti, procumbere, labi.

Wywalugi, -ſe, owati, vorh.

Wywařjm, *fut. ex.* il, iti, auskochen, ausſieden, a) durch Kochen od. Sieden heraus bringen, z. B. das Fett, excoquere. b) durch Kochen od. Sieden reinigen, coquendo purgare, auch wohl excoquere. 2) einkochen, einkochen laſſen, decoquere.

II. *rec.* w-řiti ſe, auskochen,

zur Genüge kochen, percoqui. 2) einkochen, einsieden (*neutr.*) decoqui: woda se wywařila, - ist eingekocht, - decocta est.

Wywarowatedlný, s. *opp.* newywarowatedlný.

1. Wywarugi se, *fut.* owati, *reg. gen.* vermeiden, vitare, devitare, evitare.

2. Wýwažek, žku, *m.* Uibergewicht, *n.* was über das gehörige Gewicht ist, superpondium, cumulus; Zugabe, *f.* additamentum, corollarium, *Syl.*

Wywážení, *n. verb.* v. folg. 2.) *verb.* v. wywážím, s. wýwoz.

1. Wywážím, *fut.* il, iti, ausschöpfen, a) heraus schöpfen, exhaurire, educere. b) durch Schöpfen ausleeren, exhaurire. c) austrinken, saufen, haurire: wywáži kalich, *K.* umí wywažowati, *K.*

2. Wywážím, *præs.* eti, s. wywezu.

Wywáznu, *fut.* s. wywadím 3).

Wywazugi, owati, s. wywadím. 2) ausbinden? (eine Columne in der Typographie.)

Wywažugi, owati, s. 1 wywážím.

Wywedu, *fut. ex.* wywedl, wywesti, wyweden, *imper.* wywed', ausführen, heraus führen, Menschen od. Thiere, educere: 2) herauf u. hinauf führen, sursum ducere. 3) abwenden, abziehen, avertere, deflectere: lid z hřjchů wywoditi, *K.* z předsewzetj wywesti; z omylu ge wywedl, *Vel.* 4) hervorbringen, producere: Mogžjš wywedl wodu z skály, *Vel.* nowá stwořenj wywodil *B. Lesch.*; (*sl.*) auch s. dowedu 2). Při (bráníti) a wywesti, den Proceß gewinnen, *K.*

II. *rec.* wywesti se, z něčeho sich rechtfertigen, purgare se: z něčeho se wywesti, a newinnu swau ukázati, *Pr.* z nářku se wywoditi, *K.*; 2) ausfliegen, v. dem Fliegen der jungen Vögel aus dem Neste, evolare, nidum relinquere.

Wywěgi. *fut. ex.* wywál, wywáti u wywjti, *imper.* wywěg, *part.* wywjt, *K.* durch Worfeln reinigen, eventilare.

Wýwěgky, ů, *m. pl.* dasjenige, wov. das Getreide durch Worfeln gereinigt worden.

Wywěřjm, *fut. ex.* borgen, erborgen, mutuare: wywěřiti na swau dussi něco, accipere sine numerata.

II. *rec.* w-řiti se, borgen: wywěřiti se we wlnu a w kůži, emere - sine numerata, *Lom.*

Wýwěšek, šku, *m.* Aushang, *m.*

Wýwěšnj 1. aushäng-, z. B. wýwěšnj arch, Aushängbogen.

Wywěšsjm, *fut. fr.* eti, folg.:-ssaty.

Wywěssugi, owal, owati, folg.

Wywěšým *fut.* yl, yti, hinaus hängen, foras suspendere: wjch wywěšyti.

Wywětralý 3. verrochen, z. B. Wein 2c. vapidus; - lost, *subst.*

Wywětrám, *fut. ex.* al, ati, verriechen, od. sich verriechen, d. Kraft verlieren, wie der Wein, verwittern, auswittern, auch ausduften, *D.* vim, spiritum, odorem &c. amittere.

Wywezu, *fut. ex.* wezl, wezti, wezen, *imper.* wywez, ausfahren, durch Fahren etwas heraus schaffen od. ausführen, evehere, 2) hinauf führen od. fahren, jemand od. etwas, evehere, subvehere.

Wywjerám, *sl.* s. wywjrám.

Wywinu, *fut. ex.* ul, auti, ver-

renken, luxare, z. B. ruku nohu sobě w., sich d. Hand, den Fuß verrenken, K. 2) entwickeln, evolvere: wogsko wywinauti a wyplesti od nepřátel, Cyr.
Wywinutj, Verrenkung, luxatio.
Wywinutý 3. verrenkt, luxatus.
Wywjrám, al, ati, hervor quillen, aufbrausen, ebullio.
Wywláčjm, fut. fr. el, eti, s. wywleku; 2) auseggen, occatione (occando) evellere rem.
Wywlačowánj, verb. v. folg. na wywlačowánj nohawic 99 loket tykyty zpotřebowal, Vel.
Wywlačugi, owal, owati, verb.
Wywleku (ču), fut. ex. wywlekl, wywljcy (wywljct), wywlečen, imper. wywlec, ausschleppen, heraus schleppen, extrahere; 2) folg.
Wywljknu, fut. wywljkl, wywljknauti, den Faden aus dem Öhre der Nadel heraus ziehen, filum ex acu extrahere.
Wywlikugi, owal, owati, verb.
Wýwod, u, m. Entschuldigung, Rechtfertigung, f. excusatio, purgatio, expurgatio; 2) sl. s. počet 2): wýwod z peněz dáti.
Wýwoda, y, m. s. weywoda.
†Wýwodek, dku, s. wywodina.
Wywodjm, - se, praes. & fut. fr. s. wywedu, - se; 2) herleiten, derivare: půwod hřjcha wywodj od toho, Leschka.
†Wywodina, y, f. eductum, (Chemie), bess. wýwodek, od. rozpogek.
Wýwodkyně, f. Heerführerinn etc. dux; s. wýwoda, Puchm.
Wywolawač, e, m. Ausrufer, m. pronuntiator.
Wywolám, fut. al, ati, ausrufen, etwas öffentlich durch Worte bekannt machen, 2) heraus rufen, evocare, provocare, excire.
Wywolawám, al, ati, verb.
Wywolenj, n. Auswahl, Auswählung, f. delectus, selectio, electio.
Wywoljm, fut. il, iti, en, erwählen, praeoptare.
Wywolitel, e, m. Wähler, Auswähler, m. elector, delector; - kyně, f. - inn, - inn, f. - trix, - trix, K.
Wywolowánj, n. s. wywolenj.
Wywolugi, owal, owati, verb.
Wyworám, bess. wyorám.
Wýwoz, u, m. Ausfuhr, f. evectio.
Wywozugi, - se, owati, s. wywezu, - se, Cyr.
Wywrácenec, nce, m. s. odštjpenec: wywrácenec od wjry.
Wywrácenj, n. Umwerfung, f. eversio, subversio; 2) Zerstöhrung, z. B. einer Stadt, eversio.
Wywrachjm, el, eti, s. wywrátjm.
Wywracugi, owal, owati, verb.
Wywrasstidlo, a, n. Ausbrecheisen, beym Weißgärber, ferrum erugatorium.
Wýwrat, u, m. ein vom Winde umgeworfener Baum.
Wýwratek, tku, m. das Ausgebrochene, Ausgespeyte, vomitus.
Wywrátjm, fut. il, iti, cen, umwerfen, evertere, subvertere, sternere; 2) zerstöhren, z. B. Häuser, Städte etc. evertere, subvertere; 3) s. wydáwjm; 4) umkehren, das Kleid auf d. untere Seite, vertere.
II. rec. w-titi se, umfallen, umstürzen, corruere.
Wywrázdjm, sl. durch das Aus- u. Eingehen d. Stube entwärmen.
Wywrhnu, hl, nauti, bess. w-hu.
II. rec. w-auti se, ausschlagen, (auf der Haut), ausbrechen, adparere, erumpere: prysskyř se mu na noze wywrhl

hljza se w zemi Německé wywrhla.

Wywrhu, wywrzeš, *fut.* wywrhl, wywrer, wywrzen, *imper.* wywrz, auswerfen, a, hinaus werfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, rejicere, secernere; c) aussetzen, bestimmen, z. B. Geld, Pension, definire, constituere; 2) s. wydáwjm.

Wywrhugi, owal, owat, vorh.

Wywrssjm se *fut.*, il, iti, (na někom), *sl.* s. pomssjm se, sich rächen.

Wywrtám, *fut.* al, ati, án, ausbohren, a) durch Bohren herausbringen, exterebrare; b) durch Bohren aushöhlen, terebrare, terebrando cavare.

Wywru, *fut.* ře', řjti, einsieden, s. wywařiti se 2 ·.

Wywrzám, *fut.* ati, s. wywrázdjm.

Wýwrzek, zku, *m.* Auswurf, *m.* das Ausgeworfene, ejectum, ejectamentum; 2) Ausschuß, im übeln Sinne, Auswurf, *m.* deterrimum quidque.

Wywrženj, *n.* Auswerfung, *f.* ejectio.

Wywstanu, *fut. ex.* wywstal, wywstati, sich in d. Höhe richten, aufstehen, exsurgere.

Wywstáwám, al, ati, vorh.

Wywýssený 3. erhaben, hehr, exaltatus, celsus; 2) s. powyšaný, unter djlo, *Vel. N.* -nost, i, *f.* -nheit, *f.*: wywýssenost rady a mysli, *Vel.* Eminenz, *f. D.* -tatio, celsitudo; 2) als Titel: Hoheit: G. c. k. Wywýssenost, Arcyknjže ꝛc. S. k. k. Hoheit-, Celsissimus &c. auch wohl Serenissimus, (insgem. Sua od. Vestra Celsitudo).

Wywýssjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Wywyssugi, owal, owati, erhöhen, a) z. B. einen Thurm ꝛc. tollere, attollere, erigere, evehere; b) in Ansehung der Würde, des Rangs ꝛc. tollere, attollere, evehere, efferre; c) vergrößern, z. B. den Werth ꝛc. augere; d) rühmen, tollere, praedicare.

II. *rec.* w-ti se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.

Wywzdorugi, *fut.* owal, owati, austrotzen, ertrotzen, pertinacia obtinere, *D.*

Wyza, y, *f.* Hausen, *m.* ein Fisch, huso, od. acipenser huso, *Linn.*

Anm. So nennt richtig der Slowak diesen in Ung. häufig vorkommenden Fisch, u. nicht wyzyna, (das Fleisch od. Gericht dav. wie howězyna, beranina ꝛc.) Auch *polon.* wyza.

Wyzáblý, -lost, s. wychřadlý.

Wyzábnu, *fut.* wyzábl, wyzábnauti, (-bsti), mager werden, macrescere, macrum fieri.

Wyžádám, *fut.* al, ati, erbitten, durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus, auch ohne precibus.

Wyžalugi se, *fut.* owal, owati, seine Klage ganz ausschütten, profundere querelas.

Wyzauwám, - se, ati, s. wyzugi.

Wyzdjm, *fut.* il, iti, ěn, *imper.* wyzdi, ausmauern, lapidibus, lateribus, (mit Backsteinen), exstruere.

Wyždjmám, *fut.* al, ati, ausdrücken, z. B. wodu z ssatů, exprimere; haubu w., den Schwamm ꝛc. 2) auswinden, z. B. das Wasser aus der Wäsche ꝛc. torquendo exprimere humorem; d. Wäsche, torquendo liberare lintea humore.

Wyžďmu, *fut.* wyžďal, wyžďmauti, vorh.

Wyzdwihnu, *fut.* wyzdwihl, wyzdwihnauti, wyzdwižen, erheben, in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf ꝛc. tollere, attollere, efferre; 2) errichten, condere, erigere: hrob wysoký gim wyzdwihli, *Cyr.* psaným ustawil a wyzdwihl tu památku, *K.* 3) aufstellen, aufrichten, erigere, statuere: obraz někomu w.; 4) bauen, erbauen, aedificare, exstruere, *B.* aufbringen, einführen, inducere: wyzdwihl nowau a prwé neslýchanau služebnost; ustanowenj a nařjzenj ta zase obnowil a wyzdwihl; 5) anheben, anfangen: wyzdwihl wálku, *K. Vel.* zgewnau wognu proti Řjmanům wyzdwihl, - bellum movit; - baurku; 6) einsetzen, erhöhen, bestellen, constituere: wyzdwihl za hlawu giných měst Lubek, *Vel.* za swatého wyzdwižen byl; - za heytmana ho sobě wyzdwihli; wyzdwihl ge sobě za bohy; 7) heben, erheben, ausheben, tollere: lid služebný z krajiny wyzdwihnauti; welikau summu peněz z chrámu wyzdwihl, *K.* powaleče wyzdwihowati, *Pr.* 8) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, abolere, tollere, rescindere.

II. *rec.* w-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere, attollere, surgere; b) empor steigen, v. Dingen, tollere se, surgere; c) stolz werden, efferre se; d) empor kommen, emergere: wyzdwihugj se nynj znamenitj mužj.

Anm. Eines v. den wenigen Wörtern der böhm. Sprache, d. entgegengesetzte Dinge bedeuten.

Wyzdwihugi, - se, owati, vorh.

Wyzdwiženj u. wyzdwihnutj, *n. verb.* v. wyzdwihnu.

Wyžebrám, wyžebři, *fut.* al, ati, erbetteln. durch Betteln erhalten, emendicare, mendicando accipere.

Wyženu, *fut.*, wyhnal, wyhnati, wyhnán, *imper.* wyžen, austreiben heraus treiben, z. B. Menschen ꝛc. expellere, exturbare, ejicere; das Vieh, expellere, propellere pecus; den Schweiß, sudorem elicere, oxcutere; *trop.* z. B. d. Bosheit, Eigensinn ꝛc. expellere, exturbare, ejicere, auch compescere, coërcere, reprimere, &c 2) zed stawenj ꝛc. wyhnati, s. wyzdwihnu 4), *K. Pr.*

Wyžigi. *fut.* il, iti, aussaugen, entkräften, z. B den Acker, Menschen, exsugere, exhaurire; 2) *sl.* s. užiwjm se.

Wyžjnám, al, ati, s. wyžnu.

Wyžinek, nku, *m.* Schnitterlohn, *m.* messorum proemium.

Wyžitý 3. z. B. wyžitá rolj, ausgesogener Acker, ager effoetus, *Syl.*

Wyžiwenj, *n.* Unterhalt, *m.* a) Unterhalten, *n.* sustentatio. b) was zum Unterhalte gehört, Nahrung, Kost, *f.* victus.

Wyžiwjm, *fut. ex.* il, iti, unterhalten, ernähren, sustentare, alere.

II. *rec.* w - iti se, sich ernähren, se sustentare.

Wyžlabek, Kehle, Kehlrinne, *f.* am Dache, canalis, stria, *D.* wyžlabek dělati, kehlen, striare, *D.*

Wyžle, ete, *n.* s. jl, důjk, *K.*

Wyzlekem, *fut.* kl, cy, *s.* s. swlek u.

Wyžlenec, nce, m. vorh:

Wyžmjkám, fut. sl. s. wyždjmám.

Wyznalý 3. eingestanden, confessus.

Wýznam, m. bess. wyznamenánj.

Wyznám, fut. al, ati, bekennen; a) gestehen, es geschehe freywillig od. ungern, fateri, confiteri; na někoho w-ti, auf jemand bekennen, indicare aliquem. b) öffentlich heraus sagen, profiteri.

II. rec. w-ti se, reg. gen. sich bekennen, gestehen, fateri: wyznati se toho hřjchu, K.

Wýznama, y, f. (předoznámenj, znamenj, Anzeichen, n. omen, signum, D.

Wyznamenám, fut. al, ati, abzeichnen, delineare, adumbrare, lineis describere.

Anm. für das neue aus dem deutschen buchstäblich übersetzte wyznamenati se, sich auszeichnen, sage man lieber mit den Klassikern: ukázalým od. patrným se stati, včiniti, K. Com. auch ukázati se, předčiti, přewyšsiti.

Wyznamenánj, n. Bedeutung, f. Sinn, Begriff, m. der im Worte liegt, vis, potestas, significatio.

Wyznamenáwám, al, ati, bezeichnen, bedeuten, significare, denotare: co to slowo wyznamenáwá?

Wyznánj, n. Bekenntniß Geständniß, n. a) Bekennen, n. freywillig od. nicht, confessio, professio: b) d. Worte, der Text des Bekenntnisses, verba confessionis od. professionis; auch confessio od. bess. professio; wyznánj wjry, Glaubens bekenntniß, confessio (professio) sacrorum, symbolum. (Sehr ungeschickt u. unrichtig für prodag: wěčné wyznánj, fassio perennalis, Jus (Hung.).

Wyznawač, e, m. confessor, Com.

Wyznáwám, al, ati, s. wyznám.

Wyžnu, fut. ex. wyžal, wyžjti, imper. wyžni, (heraus) mähen, schneiden, demetere; b) durch Schneiden verdienen, metendo promereri. c) beym Schneiden auffinden, z. B. ein Vogelnest, metendo reperire.

Wyzobi, fut. ex. bal, bati, wegfressen, vom Geflügel, exedere.

Wyzowý 3. s. wyzý, D.

Wyzpowjdám se, fut. al, ati, ausbeichten, alles bekennen, confiteri.

Wyzpytugi, fut. owal, owati, ausforschen, a) etwas, expiscari, inquirere aliquid, percontari aliquid; b) jemand, quærere ex aliquo, percontari ex aliquo.

Wyzpěwugi, owal, owati, singend preisen, cantu celebrare: Božsku dobrotu wyzpěwowati, - 2) zu Ende singen, cantum finire.

Wyzpjwám, fut. ex. al, ati, vorh.

Wyzradjm, fut. ex. il, iti, zen, verrathen, prodere.

Wyzragi, fut. ál, áti, reif werden, maturescere.

Wyzrazenj, n. (wyzrada?) verb. v. wyzradjm, Verrathen, n.

Wyzregem, fut. zrál, wyzráti, sl. reifen; maturescere.

Wyzrazugi, owati, s. wyzradjm.

Wyzugi, wyzaul, wyzauti, d. Schuhe, Strümpfe ausziehen, entschuhen, exuere; 2) trop. entziehen, berauben, denudare: z leženj swého wytlačen a wyzut byl.

II. rec. w-auti se, sich entschuhen, exuere coturnos &c.

Wyzwánjm, ěl, ěti, ausläuten, durch Läuten anzeigen, z. B. einen Todten ausläuten, někomu wyzwáněti, mortem alicujus sono campanarum (campanæ) significare.

Wyzwanjm, plump aussprechen?

Wyzwědač, e, m. Auskundschafter, m. Ausspäher, Spion, m. speculator, explorator; -čka, y, f. -rinn, -rinn, f. -trix, -trix.

Wyzwězugi, owal, owati, auskundschaften, erforschen, explorare, sciscitari: ze ftiew wyzwězowali budaucý wěcy, Cyr.

Wyzwjdám, ati, vorh. z-ánj, verb.

Wyzwjm, fut. wěděl, wěděti, vorh.

Wyzwonjm, fut. ex. il, iti, s. wyzwánjm; 2) trop. ausplappern, ausplaudern, ausschwatzen, effutire, deblaterare: sama na sebe wyzwonj, Syr. 3. sl. s. dozwonjm; wyz-ěti nohama, sl. d. hängenden Füße vor- u. rückwärts bewegen.

Wyzý, I. v. Hausen, Hausen.

Wyzyna, y, f. Hausenfleisch, n. caro husonis; s. unt. wyza.

Wyzýskám, fut. al, ati, erwerben, gewinnen, erlangen, consequi: swau ſſlechetnoſtj lásku sobě v lidj w.; mnohé wyzýſkal; -ánj, n. verb.

Wyzýwám, ati, schwer, mit Ausstoßung eines lautes Athem holen. (2) freq. v. wyzowu?)

Wyzýwnu, fut. wyzýwl, wyzýwnauti, vorh. b) den Geist aufgeben, animam efflare.

Wz, eine untrennbare Partikel, auf, er, ent.

Wzácný 3. selten, rarus; 2) ansehnlich, Ansehen habend, angesehen, illustris, amplus, insignis, z. B. Mann; -ně, adv. z. B. wzácně wážený, hochgeehrter, maximopere colendus od. amplissimus &c. wzácně milý! Dbl. -nost, i, f. Seltenheit, raritas. 2) Ansehen, n. worinn man steht, auctoritas, dignitas.

Wzadu, s. zadu, D.

Wzáteř; tku, m. s. krádež: weliký wzateř aneb krádež, Pr. 2) s. dar, K. üblicher pl. wzátky (auch wzatky), Geschenke, dona, munera, pl. n.

Wzbudjm, fut. ex il, iti, erwecken, expergefacere; ermuntern, excitare.

Wzburcugi, s. wyburcugi.

Wzbuzenj, n. s. powzbuzenj.

Wzbuzowánj, n. verb. v. folg.

Wzbuzugi, owati, s. wzbudjm.

Wzcházým, el, eti, gewöhnlich v. Gewächsen, keimen, hervor wachsen, progerminare, enasci: sýmě wzchází, K. b) s. wzegdu:

Wzchod, u, m. üblicher wýchod:

Wzchopjm se, fut. ex. il, iti, sich aufraffen, auffahren, celeriter surgere.

Wzchytjm se, fut. il, iti, vorh.

Wzdálený 3. entfernt, remotus, distans; -ně, adv. procul; -nost, i, f. Entfernung f. Zwischenraum, m. intervallum, distantia.

Wzdáljm, fut. ex. il, iti, en, imp. wzdal, entfernen, a) jemand, amovere, removere, ablegare, amandare, amoliri. a) etwas, amovere, removere.

II. rec. w-ti se, sich entfernen, discedere, abire.

Wzdalugi, owati, vorh.; -se, cum gen. sich entfernen, meiden, devitare, declinare; 2) s. -zbraňugi se: tu cest přigjmati se wzdalowali.

Wzdám, fut. ex. al, áti, übergeben, tradere; 2) ducha wzdáti, den Geist aufgeben, exspirare, ani-

mam exspirare; djky wzdáti, Dank sagen, gratias agere.

II. *rec.* w-áti se, sich ergeben, se dedere, deditione recipi. 2) sich verloben, sponsalia celebrare.

Wzdánj, *n. verb.* v. vorh.; Uebergabe; Ergebung, *f.* s. auch zdánj.

Wzdáwám, - se, *ati*, s. wzdám.

Wzdechnu, *fut.* chl, chnauti, s. wzdychám: žalostné wzdechw Krésus, *Vel.* -nutj, *n. verb.*

Wzdělám, *fut.* al, *ati*, erbauen, exstruere: chrám, most ꝛc. 2) erbauen, im moral. Sinn, prodesse, nützen, befördern, provehere (ædificare): po wssem swětě swé čisté službų wzdělá, *K.* cýrkew, sskolų wzdělávali, *K.* ctnost wzdělávati ꝛc. 3) bilden, formare, ausbilden, erudire: mládež se w sskolách wzdělává; wzdělaný člowěk, s. wzdělanec; -ánj, *n. verb.*

†**Wzdělanec**, *nce*, *m.* ein gebildeter Mann, homo cultus.

Wzdělanost, *i*, *f.* Bildung, *f.* Kultur, *f.* cultura.

Wzdělávám, *al*, *ati*, s. wzdělám; 2) (selten) bestellen, ernennen.

Wzdělawatedlný 3. erbaulich, musterhaft, ad studium pietatis fovendum aptus, (ædificationi inserviens) exemplaris; 2) (seltner) bildsam, formabilis; -ně *adv.* erbaulich; -nost, i, *f.* -chkeit, *f.* 2) Bildsamkeit, *f.*

Wzdlužjm se, s. zdlužjm se: w tu summu se v něg wzdlužil, Pr.

Wzdor, u, *m.* od. auch wzdora, y, *f.* s. truc? na wzdoru ist wohl üblich, z. B. na wzdoru swatým, i. e. na truc, zum Trotz, *K.*

†**Wzduch**, u, *m.* (eigentl. *russ.*) æther, athmosphæra.

Wždy, wždyckų, *adv.* immer, allezeit, stets, semper, omni tempore. 2) *conj.* doch, tamen: pakliby wždy ginák býti nemohlo. wždy někdy, doch einmal, tandem tamen: wždy někdy *těm* bjdám konec bude, *K.*

Wzdychám, *al*, *ati*, seufzen, suspirare.

Wzdychánj, *n.* Seufzen, *n.* suspiratus, suspiritus.

Wždyť, *conj.* verkürzt dyť; s. vorh. 2): wždyťbych gá rád wěděl, ich möchte doch gern wissen, *Com.* wždyť giž neprssj, es regnet doch nicht mehr.

†**Wždy** žiwec, wce, *m.* aizoon.

Wzeberu, *fut.* brati, s. zeberu 3).

Wzegdu, *fut. ex.* wzessel, wzgjti, aufgehen, a) s. wzcházýma); b) hervorkommen, sichtbar werden, v. der Sonne, Monde, Sternen ꝛc. oriri, exoriri. c) s. pocházým 1): z toho hlad a drahota wzessla; mor wzessel; powěst ꝛc.

Wzepnu se, s. zepnu se, *Com.*

Wzepru se, s. zepru se.

Wzeptám se, *fut.* s. ptám se, *B.*

Wzesstj, *n. obs.* s. počátek.

Wzetj, *n.* Annahme od. Annehmung, z. B. einer Sache, acceptio; na nebe wzetj P. Marye, Himmelfahrt Mariä, assumtio in coelum &c. 2) Wegnahme *f.* ablatio, privatio; wzetj zbraní, Entwaffnung, exarmatio.

Wzezřenj, *n.* Ansehen, *n.* Blick *m.* das Sehen auf etwas, Anblick, *m.* adspectus, intuitus. b) Aussehen, *n.* Miene, *f.* species, vultus, os (ora, *pl.*)

Wzezřu, *fut.* řel, řjti, ansehen, respicere, *Luk.* 1,48.

Wzhled, u, *m.* s. wzezřenj a).

Wzhlédám, -se, *ati*, s. wzhlédnu-se.

Wzhledem, *adv. cum gen.* rücksichtlich, intuitu, respectu,

Wzhlédnu, *fut. ex.* wzhlédl, nauti, aufblicken, in d. Höhe ſehen, sursum adspicere, oculos elevare; b) beſehen, respicere, *Lucae* 9, 38.

II. *rec.* wzhlédnauti ſe, w něco, do něčeho od. wel, ſich beſchaut haben, considerare se: wzh-ti ſe w zrcadle, *K.*-do zrcadla, *Vel.*

Wzhůru, *adv.* aufwärts, sursum; 2) *interj.* auf! surge! surgite! wzhůru dolů, auf u. ab, sursum deorsum.

Wzkázanj, *n.* Entbietung, *f.* nunciatio.

Wzkáži, *fut.*, wzkázal, wzkázati, *imper.* wzkaž, ſagen laſſen, jubere dici; někoho wzkázati pozdrawowat, einen grüßen laſſen, mittere salutem ad aliquem; ſlužbu ſwau wzkazugi W. Miloſti, *Cyr.*

Wzkazugi, owal, owati, vorh.

Wzkládám, al, ati, ſ. wzložjm.

Wzkřeſugi, owati, ſ. wzkřjſým.

Wzkřjſſenj, *n.* Auferweckung von Todten, excitatio a mortuis, revocatio ad vitam, inſtauratio vitæ. 2) Auferſtehung, resurrectio, z. B. Chriſti, mortuorum.

Wzkřjſým, *fut. ex.* yl, yti, ſſen, auferwecken, v. den Todten erwecken, excitare a mortuis, in vitam revocare. 2) zurecht bringen, wieder herſtellen, z. B. einen Kranken, sanare, restituere.

Wzláſſtnj, -ně, *obs.* ſ. zwláſſtnj.

Wzložjm, *fut. ex.* il, iti, auferlegen, auflegen, z. B. Laſten, Pflichten ꝛc. imponere, injungere.

Wznáſſenj, *n.* Erhebung, elevatio.

Wznáſſjm, el, eti, erheben, heben, attollere, elevare, *B.* wzneſlo králowſtwj to na wrch ſſtěſtj, *Vel.* 2) einem etwas angeben, deferre; 3) angeben, verklagen, deferre alicujus nomen: to wzneſl na ſaudce, na práwo, *Pr.*

II. *rec.* wznáſſeti ſe, ſchweben, z. B. in der Luft, pendere, impendere. 2) ſich erheben, aufſchwingen, hoch fliegen, ascendere, sublime ferri, *Ez.* 1, 19.

†Wzneſſenecynce, *m.* eine Art Reime, wie: hrauda - bauda, *Puchm.*

Wzneſſenj, *n.* Angabe, Angebung, Anzeigung der Anklage, delatio; -ſe, Aufſchwung, ascensio.

Wzneſſený s. ſ. wzneſu. 2) ſ. ſlawný: wzneſſen geſt v wſſech národů, *B.* -noſt, i, *f.* Erhabenheit, Hoheit, sublimitas (celsitudo); b) Ruhm, *m.* celebritas.

Wzneſu, *fut.*, wzneſl, wzněſti, ſ. wznáſſjm.

II. *rec.* w-ſti ſe, ſich empor ſchwingen, empor heben, sublime ferri.

Wzpjnám ſe, ati, ſ. ſpjnám ſe.

Wznik, u, *m.* ſ. počátek, *D.*

Wzniklý, s. entſtanden, ortus.

Wzniknu, *fut.* kl, nauti, entſtehen, oriri, enasci.

†Wzor, u, *m.* Muſter, *n.* paradigma, *n.* (iſt eigent. pohlniſch).

Wzroſtu, *fut. ex.* wzroſtl, wzrůſti, aufwachſen, in d. Höhe wachſen, groß wachſen, v. Menſchen, Thieren, Pflanzen, adolescere, pubescere, crescere.

Wzrub, *adv.* ſ. rub, na ruby: wſſecko wzrub na ljc obraceti.

Wzrůſt, u, *m.* ſ. zrůſt.

Wztáhnu, *fut.* wztáhl, wztáhnauti, wztažen, *imper.* wztáhni, folg.

Wztahowánj, *verb.* v. wztahugi; Ausſtrecken, extensio, *Zj.* 6r, 9

[illegible] : [illegible] adgredi. 3) [illegible] paudere super [illegible] wati se, sich erstre- [illegible] tendi, porrigi, perti- [illegible] hausowé gegich na [illegible] mile se wztahowali, *Vel.* [illegible] sich beziehen, Bezug haben, pertinere ad, *Ez.* 12, 10.

Wztažený 3. *part.* v. vorh. -meč.

Wztek, u. m. zlost, Gift, *n.* Wuth, *f.* furor; 2) Koller, *m.* mania; *fig.* wzteka míti, den Koller haben, maniacum esse, *D.*

Wztekám se, al, ati, wüthend, rasend, (toll) werden, furiosum (rabidum) fieri. 2) wüthen, sævire, insanire, furere.

Wzteklec, lce, *m.* Wütherich, *m.* homo sævus, immanis, tyrannus.

Wzteklik, a, *m.* s. wzteklec, *Com.*

Wzteklice, *f.* s. Furye.

Wzteklý 3. toll, a) rasend, unsinnig, z. B. Hund ec. furiosus, insanus. b) wüthend, sehr zornig, furiosus, sævus, insanus; -le, *adv.* -se, -ne; b) -se, -ve, -ne; -wztekle smělý, tollkühn, temerarius, *Syl.* -lost, i, *f.* Tollheit, *f.* a) Raserey, *f.* furor, rabies, insania. b) Wuth, *f.* sævitia, furor, insania.

Wzteknu se, *fut. ex.* wztekl se, wztecy se (wztect se), *imper.* wztec se, toll werden, in Tollheit gerathen, furiosum (rabidum) fieri. 2) uneig. auf der Stelle verschwinden, repente disparere: kam pak se to wzteko? wo ist es denn hin verschwunden?

Wztýčím se, *fut.* yl, yti se, sich schnell erheben, empor richten, surgere, elevare se.

Wzýt, wzýti, s. wezmu.

Wzýwač, e, *m.* -ka, y, *f.* s. klanitel.

Wzýwám, al, ati, anrufen, zu jemand bittend rufen, invocare, implorare; -ání, *n. verb.*

X.

X ist aus fremden Sprachen, so wie alle damit geschriebene Wörter (Eigennahmen), entlehnt.

Y.

Y, 1) *conj.* und, &, ac, atque, que; b) auch, &, etiam, quoque; mit dem Nebenbegriffe einer Steigerung wird es dem *a* u. andern Gliedern nachgesetzt: a y wám, u. auch euch & vobis quoque; c) also, folglich, daher igitur, ergo; y-y, sowohl, als, &-&, tum-tum: y zrak, y sluch, sowohl das Gesicht, als das Gehör; y owssem, allerdings, πανυ μεν ουν. *Cyr.* 2) *interj.* je! Oh! Y mùg milý synu, kterak ec.? *R.* Y tak prý, když gsem ec. *Cyr.* y sskodo toho člowěka! *Id.* y ta (příčina gest), kekau ženy, abychom se progižděly, *Vel.* y ty ossemetnice! Lekla sy se? *R.* y ne; y nu! je! J nun! *D.*

†Yrypa, y, *f.* zrost. cynometra.

Ywa, y, *f.* strom, s. giwa. 2) s. giwj. 3) wilder Hanf, Erdkiefer, *m.* Schlagkraut, *n.* teucrium chamæpitys, *Linn.*, *hung.* kalniczafü, földi fenyö.

Ywka, y, *f. sl.* vorh. 2).

Yzop, u, *m.* Isop, *m.* hyssopus.
Anm. Jene Wörter, d. vormals Einige, z. B. Reschel, mit y geschrieben haben, wie: Yabloň, yablko, yahoda, rc. schreibt man jetzt richtiger mit g: gabloň, gablko, gahoda rc.

Z.

Allgemeine Anmerkung: Viele Wörter auf z od. ze (zuweilen za), kommen in der Bedeutung mit jenen überein, d. mit po od. auch s zusammengesetzt sind, als: zlepssjm, - polepssjm, zhnigi, - pohnigi rc. rc.

Z, vor mehrern Mitlautern ze, *praepos. reg. gen.* aus, a) wenn ein Ort angezeigt wird, auf d. Frage woher? e, ex, z. B. z lesa, z postele rc. aus dem Walde, Bette rc., z té dusse, s. ten; z ze srdce; z ruky do ruky; byťby on angel z nebe byl, *Com.* b) wenn es den Stoff anzeigt, woraus etwas ist od. gemacht wird, ex, e; c) wenn es eine Ursache od. Bewegungsgrund anzeigt, per, wegen, um, propter, pro; z hněwu, aus Zorn; z toho geg chwálj, deswegen -, *K. Cyr.* děkowal mu z toho, dafür -, pro; tresce ho z neprávosti, -wegen; pochwálen bud ze wssech dobrodinj, - pro -; d) unter, von, z. B. geden z nich, einer von ihnen, ex, de, inter; e) für, pro, ex: ze mzdy wzdělal město, *Cyr.* z peněz sobě nagjmali towarysse, *K.* pět ze sta, fünf procent, *D.*
II. In der Zusammsetzung: ver, aus, auf, be.

Za, *praepos.* mit dem Akkus. a) für, α) anstatt, pro, z. B. za někoho zaplatiti, für jemand bezahlen; za penjze pracowati, für Geld arbeiten, β) für mit was, aa) quis, quae, quid &c. wenn es soviel ist, als wer od. was, z. B. co gest to za člowěka? was ist das für ein Mensch? quis est hic vir; bb) qualis, wenn es soviel ist, als: wie beschaffen? z. B. co gest to za wěc? was ist das für eine Sache? qualis est haec res? b) für, od. statt, als, pro, instar: Perssané oheň za boha ctili; za winu gim dáwali, že gsau lidé baukliwj; Krysta za messydsse poznati; za knjže wolen, *Vel.* za nessleehetnost to odsaudili; za prawé prokázati něco; za práwo vstanowiti, *Com.* zbor ho za kacýře potupil; za weliké potěssenj to měl; za sýmě ďáblowo gsau, kteřj po něm postaupili; to za řád a práwo gest; c) für, wegen, pro: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* nechce morděři za žiwot swůg děkowati, -sein Leben einem Mörder verdanken -, *Vel.* d) um: za wýpis ssaftu prosyl, er bat um eine Abschrift, *Pr.* žádám za polehčenj, *Com.* e) bey, mit, wenn es ein Werkzeug anzeigt: za nohy wzýti, bey den Beinen fassen, pedibus &c. cýsař Zykmund za nohy powěssen, se wyhogil, *Vel. Calend. hist. ad a.* 1408. s. auch pařesy; f) in, auch innerhalb, binnen, intra; za osm dnj zas přigdu, in acht Tagen komme ich wieder; za dobrau chwjli, eine gute Weile, *Vel.* za mjli na dýl, *Id.* za nebet neodstaupiti od smyslu swého; s. auch wlas; g) unter, während, sub; za panowánj, unter der Regierung; za cýsaře Augusta; za starého zákona,

K. za ſwětla, za roſy, za ſlunce ꝛc. 2) auf d. Frage wohin? mit dem Akkuſ., hinter, post; gdi za mnau, gehe hinter mir (verſchieden v. gjti po někom, jemand nachfolgen, jemand nachgehen); za nehty gim ſſpičaté třtiny bili, *Com.* b) auf d. Frage wo? mit dem Inſtrum. in, bey ꝛc. apud &c. za kamny ſe wždy newáleg, - hinter dem Ofen -, *Lomn.* dluhy za nim má, - bey ihm *Vel.* za ſebau zdržowati něco bližnjmu. Beſondere Redensart za přjčinau mau nic nepečug.

II. in der Zuſammenſetzung ein, er, vor, ver, weg, ein wenig, zu.

Anm. Das za wird öfters lang, ſo wie d. Vorwörter na u. při; ſ. d. dabey gemachte Anm.

Zababaušſjm, *fut.* iti, *sl.* mit Tüchern das Geſicht ſtark verhüllen, daß man kaum ſehen kann.

Zababřelý 3. gekrümmt, wie ein altes Weib, decrepitus.

Zababrem, -ſe, ati, *sl.* ſ. zaſſpinjm.

Zabarwugi, owal, owati, ſich färben, colorem ducere.

Zábawa, zábawka, y, *f.* Zeitvertreib, *m.* temporis oblectamentum; 2) Sperre, *f.* detentio.

Zabawjm, *fut. ex.* il, iti, jemand unterhalten; b) aufhalten, morari aliquem; c) arretiren, ſ. zatknu.

II. *rec.* zabawiti ſe, ſich unterhalten, tempus fallere; b) ſich aufhalten, moram ducere, nectere, morari.

Zábawný 3. *sl.* ſ. kratochwilný.

Zabednjm, *fut.* il, iti, ſ. bednjm.

Zabedňugi, owal, owati, vorh.

Zaběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ſich verlaufen, ſich durch Laufen od. im Laufen verirren, z. B. Kind, Schaf ꝛc. aberrare, deerrare; 2) *akt.* někoho zaběhnauti, jemand den Weg verlaufen, viam intercludere alicui.

Zaberu ſe, *fut. ex.* bral, brati ſe do něčeho, ſich in etwas viel einlaſſen, verſenken, vertiefen, dedere se; 2) někam, ſich begeben, abire.

1. Zabigák, a, *m.* Todtſchläger, occisor; - kka, y, *f.* - inn, *f.*

2. Zabigák, u, *m.* Kopfreißer, vom Weine, vinum vehemens, capitis dolores faciens, *R. D. sl.*

Zabigi, zabjm, *fut.* zabil, zabiti, *part. p.* zabit, *imper.* zabj, tödten, interficere, necare, occidere, vita privare, interimere; 2) ſchlachten, abſchlachten, mactare, jugulare; 3) ſ. zabednjm 2); verſchlagen, z. B. Faß

Zabjgjm, el, eti, vorh.

Zabjljm, *fut. ex.* il, iti, verweißen, dealbare, albo inducere.

Zabjm, *fut.* il, iti, ſ. zabigi.

Zabitec, tce, *m.* ein Getödteter?

Zabitj, *n.* Todtſchlag, *m.* occisio, interfectio; zabitj krále, Königsmord, *m.* caedes regis, caedes regia, *P.*

Zablatjm, *fut.* il, iti, ſ. poblatjm.

Záblatnjk, u *m.* ſ. zákolnjk, *Kram.*

Zablaudjm, *fut. ex.* il, iti, ſich verirren, aberrare, deerrare.

Zablauzenj, *n.* Verirrung, *f.* aberratio, erratio, error.

Zableſknu, *fut.* kl, nauti, ſ. oſwjtjm: zableſklo ho ſwětlo s nebe, *K.* - nutj, *n. verb.* Bliß, (einmaliger), Blitzer, *m.* fulgor.

II. *rec.* z-ti ſe, blitzen (einmal), a) beym Gewitter, fulgurare; b) ſchimmern, fulgere, micare: ſkulinkau ſe mi ſwětlo zableſklo, *Com.*

Zableſkugi, -ſe, owati, *dur.* vorh.

Zablyſkugi, owati, očima (na

někoho), sl. gehäſſige, gräſsliche Blicke v. der Seite auf jemand werfen, torva tueri.

Zábod, u, m. Anſpornung, f. 2) Galopp, m. cursus equi citatus.

Zabodám, al, ati, ſ. zabodnu; 2) galoppiren, a) im Galoppe, im Sprunge reiten, equo admisso vehi, equum admittere; b) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri.

Zabodnu, fut. ex. dl, dnauti, u. zabůſti, einſtechen, infigere; 2) anſpornen, z. B. ein Pferd, equo calcaria subdere.

Zábog, e, m. Oeldruſen, Oeltreſter, pl. fraces, amurca; 2) ſ. Oelmühle, olegnice 1).

Zábognjk, a, m. Oelmüller, molitor olearius; -nice, f. -inn, f. -cký 3; -ctwj, n. Oelmüllerhandwerk.

Zabohowanec, (u. zaſtobohowanec), nce, m. sl. Göm. ein ſehr roher, verwilderter Menſch.

Zabořjm, fut. il, iti, mit Schutt u. drgl. verſchütten: zabořená brána ctnoſti, Com.

II. rec. z-ti ſe, verſchüttet werden.

Zabožjm ſe, sl. ſ. zaduſſjm ſe.

Zábradlj, n. u. zábradlo, a, n. Geländer, n. adminiculum.

Zabránjm, fut. il, iti, verwehren, vetare, prohibere; 2) zueggen, occare, occando tegere.

Zabraňugi, owal, owati, vorh.

Zabředu, fut. ex. dl, zabřjſti, eigentlich im Waden ſich vergehen, in Schlamm, Tiefe gerathen, vadendo aberrare, de vado declinare; 2) trop. ſich vergehen, auf Abwege gerathen, in errores, vitia delabi: hluboce zabředli ſynowé Izraelſſtj, B.

Zábřeh, u, m. ſ. zábřežj, D.

Zábřeſký 3. ſcharf (u. gut): Bier.

Zabřeſkuge ſe, impers. d. Morgendämmerung bricht an, diescit: zabřeſkuge ſe, giž záře wzchodj.

Zábřežek, žku, m. ſ. folg. u. zágežek? beydes nach D.

Zábřežj, n. Kai, m. an der Küſte, crepido, (inis), f.

Zábřežý, n. Kr. viell. irrig für vorh.

Zabrodjm ſe, fut. il, iti, sl. ſich naß machen (im Gehen).

Zabrugi, ati, ſ. trauſým, (Berg.)

Zabubnugi, fut. owati, sl. anfangen zu trommeln.

Zabudu, (-dnem), sl. ſ. zapomenu.

Zabylý 3. verrucht?

Zábywka, y, f. ſ. zábawka, Wrat.

Zabzdjm, fut. ěl, ěti, ſ. bzdjm.

Zač (für za co), für was; wie theuer?

Začadjm, fut. il, iti, berußen, fuligine obducere.

Zacápám, fut. al, ati, sl. mit Koth ſtark beſchmutzen, bewerfen.

Začaſté, adv. oft, saepe.

Začátečné, ého, n. Anfahrgeld, n. D.

Začátečnj 1. ſ. počátečnj.

Začátečnjk, a, m. Anfänger, a) der etwas anfängt, inceptor; b) der d. Anfangsgründe einer Sache lernt, tiro; -nice, f. -inn, -trix.

Začatý 3. part. pass. angefangen, coeptus, inchoatus.

Zaceljm, - ſe, fut. ſ. zahogjm, - ſe.

Zacenjm, fut. iti, ſ. procenjm, D.

Začepčjm, fut. il, iti, sl. folg.

Začepjm, fut. ſ. očepjm.

Začepugi, fut. owati, zuſtopfen, mit dem Zapfen, obturare.

Začernalý 3. ſ. náčerný.

Začernjm, fut. iti, verſchwärzen, ſchwarz machen, denigrare; 2) sl. ſchmutzig machen (d. Wäſche, im Tragen,) maculare.

Začerňugi, owal, owati, vorh.

Začerwenalý 3. ſ. náčerný.

Začerwenám ſe, ati, ſ. zardjm ſe.

Začerwenjm, fut. iti, sl. roth färben, rubefacere.

Začerwenjm se, *fut.* il, iti, vorh.
Začetj, *n. verb.* v začnu.
Zacházka, y, *f.* Umweg, *m.* circuitus; 2) Umgang, *m.* consvetudo.
Zacházým, el, eti, vergehen, fortgehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, evanescere, decedere, abire: kow ten rzý zacházý, *K.* saman wetchosti zacházy, *Com.* 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere; 3) umgehen, a) mit jemand, α) ihn behandeln, ihm begegnen, z. B. freundlich, hart, habere aliquem, s. mám se 2); β) Umgang mit ihm haben, uti aliquo; 4) mit etwas, sich damit beschäftigen, es behandeln, versari in re, tractare rem, occupari re: s černým vměnjm zacházeti, *Com.* - s orbau, s wlnau rc. 5) od. zacházeti sobě (sy), umgehen, Umweg nehmen, circuitu uti, s auch wůkol u. zagdu.
Zachce se (mi, ti rc. něčeho), *fut.* zachtělo se, zachtjti se, nach etwas lüstern werden, (mich gelüstet darnach), appetere rem, cupidum esse rei, cupiditas incessit me, te &c. rei.
Zachcy, - chceš rc. s. zechcy.
Zachlosstjm, *fut.* il, iti, *sl.* einen halb todt schlagen, valido ictu prosternere.
Zachmůrjm se, *fut.* il, iti, *sl.* trüb, finster düster werden, nubilari.
Záchod, u, *m.* Abtritt, *m.* heimliches Gemach, Retirade, *f.* latrina, secessus.
Zachowacý 1. z. B. list, s. list.
Zachowalý, (dobře z-lý) z. wohlverhalten, probus; - lost, i, *f.* Wohlverhalten, *n.* boni mores.
Zachowám, al, ati, erhalten, a) behalten, nicht drum kommen, tenere, tueri, obtinere, servare, conservare; b) aufsparen, aufbewahren, tenere, servare, conservare; 2) halten, beobachten, servare, conservare; 3) (selten) s. vchowám 1): zachoweg nás středce newděčného, *Com.*

II. *rec.* z-ati se, sich verhalten, sich betragen, sich aufführen, gerere se; 2) *cum dat. pers.* s. wyběhati se 3), *Com.*; 3) *sl.* zle se z., v. Ledigen, zum Fall kommen; 4) *sl.* z-ti sy, sich merken.
Zachowáwám, - se, al, ati, vorh.
Zachrastjm, *fut.* il, iti, verräumen, verschleppen, alieno loco ponere.
Zachtěnj, *n. v.* v. zachcy, Gelüsten.
Zachule, *f.* s. řit, Arsch, *m.* culus.
Zachutnám, *fut. ex.* al, ati, s. oblíbjm: zachutnal Hospodin oběti, *B.* - áwám, al, ati, dasselbe.
Zachutnáwá, ati, s. chutná: tjm to wogákům zachutnáwá, že gest tam mnoho zbožj, *K.*
Zachwacugi, owal, owati, folg.
Záchwat, u, *m.* Schlafsucht, *f.* Begierde unaufhörlich zu schlafen, veternus, lethargus, lethargia.
Zachwátjm, *fut.* il, iti, cen, hinreißen, wegreißen, abripere, auferre; b) überraschen, s. překwačjm.
Zachyčjm se, *sl.* s. zadychčjm se.
Zachystám, *fut.* al, ati, bereiten, parare: - sobě penjze, *Cyr.*

II. *rec.* z-tati se, s. opatřiti se: - wssemi potřebnými wěcmi, *K.*
Zachystanjčko, a, *n. dim.* ein kleiner Vorrath, copiola, *Com.*
Zachytjm, *fut.* il, iti, erwischen, deprehendere, arripere; 2) erhalten, zurückhalten, z. B. jemand, der fallen wollte, retinere, sustinere.
Začjerám, al, ati, *sl.* schöpfen.
Záčin, u, *m. sl.* s. přječin.
Začjnám, al, ati, s. začnu.

Začjtám, *fut.* *ati*, *sl.* verzählen, im Zählen irren; 2) verzaubern.
Zaclánjm, *el*, *éti*, s. zaclonjm.
Záclona (zástona), *f.* Ueberschattung, obumbratio; 2) *trop.* zástona má! ach müß ffzjte! *Com.* S. auch zástona.
Zaclonjm, *fut.* *il*, *iti*, überschatten, obumbrare, opacare; im Lichte stehen, officere lumini.
Začnu, *fut.* začal, začjti, *part. pass.* začat, *imper.* začni, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare, coepi; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere.
II. *rec.* začjti se, anfangen, den Anfang nehmen, incipere.
Zacpám, *fut.* *ex.* *al*, *ati*, verstopfen, obturare, obstruere, oppilare.
Zacpánj, *n.* Verstopfung, *f.* obstructio, oppilatio.
Zacpawadlo, *a*, *n.* Spund, *m.* (bey den Orgelpfeiffen), obturaculum, *R.*
Zacpáwám, *al*, *ati*, s. zacpám.
Zácpawka, *y*, *f.* s. zátka 1).
Začku, *fut.* nádobau, s. čku.
Záda, *gen.* zád, *n. pl.* Rücken, *m.* v. Menschen, dorsum, tergum.
1. Zadák, *a*, *m* Hintermann, posterior; - *áček*, *čka*, *m.* *dim.*
2. Zadák, u, *m.* der Hintertheil der Flößprame, puppis, *D.*
Zadám, *fut.* *al*, *ati*, někoho někam, i. e. daleko poslati; 2) aufgeben, fahren lassen, missum facere, renunciare; 3) vergeben, schmälern, deminuere?
Zadánj, *n. verb.* v. vorh. zadánj (sdánj, z-ánj, wz-nj) společné statků (mezy manželý), gegenseitige Übergabe des Vermögens, mutua bonorum traditio, *R.* donationes reciprocae, Pr.
Zádatek, tku, *m.* bess. záwdawek, *D.*

Zádawa, *y*, *f.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* Druck, *m.* adflictio: wálky, holdy, berně, a giná zádawa, *K.* weliké zádawy, nátisky a bezprawj, *K.* zádawy a násylj činj, *K.*
Zadáwám, *al*, *ati*, s. zadám.
Zádawek, wku, *sl.* s. záwdawek.
Zadáwjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, erwürgen, suffocare, strangulare.
II. *rec.* z-ti se, s. zalknu se.
Zádawnj 1. verderblich, perniciosus: nyněgšj zádawnj a těžká léta.
Zadček, *gen.* zadečku, *m.* Hinterkeulchen, *n.* clunicula.
Zadechnu se, *fut.* naut, s. zalknu se.
Zadek, dku, *m.* Hintertheil, *m.* pars postica, pars aversa, pars posterior; zadek lodj, das Hintertheil des Schiffes, puppis; 2) der Hintere, a) d. Oeffnung od. Ausgang des Mastdarmes, anus, podex; b) Hinterbacken, *pl.* nates, clunes, *pl.* 3) Hinterthür, *f.* posticum, ostium posticum, postica, od. janua postica: zadkem vgjti; 4) *sl.* Nachbrandtwein, *m.* sicera secundaria.
Zadělám, *fut. ex.* *al*, *ati*, *án*, vermachen, zumachen, obsepire, sepire, claudere; 2) einmachen, den Teig, Zuckerwerk 2c. subigere; zaděláné (zaděláwané) ořechy, wišně 2c. eingemachte Nüße 2c. saccharo, melle condita: 3) hinein legen, drehen, schlagen 2c.: čep zaděláti, einzapfen, embolum incutère.
Zaděláwám, *al*, *ati*, vorh.
Zaděláwané, *n.* gjdlo, Eingemachtes.
Záděr, *u*, *m.* *sl.* folg.
Záděra, *y*, *f.* s. odděrek.
Zadina, *y*, *f.* schlechtes Getreide.
Zadlažjm, *fut. ex.* *il*, *iti*, zupflastern, sternere lapidibus.

Zadlužený 3., *sl.* zadl-ný, 3. folg. *D*
Zadlužilý, 3. verschuldet, obæratus, obligatus ære alieno.
Zadlužjm, *fut.* il, iti, verschulden, in Schulden setzen, obligare, od. obligare ære alieno: welice se v něho zadlužil, *K.*
Zadnj 1., *comp.* zadněgssj, *sup.* n-ssj, hinter, hintere, was hinten ist, posticus, qui a tergo est, aversus; z. dwěře, s. zadek 3); b) untere, inferior: stawowé přednj, zadnj, *Vel.* z. wjno, Nachwein, *m.* vinum secundarium.
Zadnice, *f.* s. zadek 1); b) *sl.* & *mor.* Geburtsglied, *n.* der Kuh, Stute, Sau ꝛc.
Zadogjm, *fut.* iti, *sl.* mit der v. der neuen Schwangerschaft verdorbenen Milch den Säugling krank machen; zadogila djtě.
Zádrapka, y, *f.* *sl.* Anlaß z. Zank.
Zadrapugi se, owati, *sl.* Händel suchen, lites quaerere.
Zadrbám, *fut.* al, ati, s. vodrbám.
Zádrhel, hle, *m.* Rechtschlinge, Verfitzung, *f.* captio; - hliwý 3. verfänglich, captiosus.
Zadrhnu, *fut.* hl, hnauti, (*sl.*) s. zasstrtjm. a) na zádrmo zawázati, zawzliti, verknüpfen, verschlingen, nodare, *Syl.*
II. *rec.* z-ti se, sich verknüpfen: zadrhla se osýbla gegich, *B.* 2) ersticken, suffocari; 3) gazyk mi se zadrhuge (strachem), ich stottere, balbutio.
Zadrhugi, - se, owati, vorh.
Zádrmo, s. zadrhnu u. směčka, *Vel.*
Zadrobjm, *fut.* *ex.* il, iti, einbrocken, interere.
Zadru (ťu,) zadřeš, *fut.* *ex.*, zadřel, zadřjti, hinein stoßen, hinein stechen, infigere.
Zadržjm, *fut.* *ex.* il, iti, aufhalten, retardare, sustinere.
II. *rec.* z-ti se, s. zachowámse 1).
Zádržka, y, *f.* s. nádržka.
Zadu, *adv.* hinten, post, pone, retro, a tergo: s zadu, v. hinten her, v. hinten zu, a tergo, a parte aversa.
Zádušť, u, *m.* s. dussnost 1), 2).
Zadunagčan, a, *m.* od. zadunagec, gce, *m.* (*sl.*), -čanka, y, *f.* einer, eine, der, d. jenseits der Donau wohnt, transdanubianus, -na.
Zádunagj (zadunagj), *n.* das Land jenseits der Donau, regio (circulus) transdanubiana (nus).
Zádunagský 3. jenseits der Donau.
Zádussj, *n.* Kirchengut, *n.* fundus ecclesiasticus, bonum ecclesiasticum. 2) Vermächtniß ? *Ryb.* 3) zádussj chudých, Armenhaus, *n.* *D.*
Zadussjm se, *fut.*, il, iti, *sl.* schwören (bey seiner Seele).
Zadussina, y, *f.* Dampf, vapor, *D.*
Zádussnj 1. der Kirche gehörig; zádussnj statek, Kirchengut, *n.* fundus ecclesiasticus: z. ldžeň, (zádussnj oběd chudým) Todtengedächtniß, *n.* Jahrstag, parentalia, *Vel.* *N.*, *Com.* zádussnj aneb klássterské zbožj, *Vel.*
1. Zádussnjk, a, *m.* (*boh.*) Kirchenvater, *m.* curator bonorum ecclesiasticorum.
2. Zádussnjk, u, *m.* s. openec.
Zadusým, *fut.* yl, yti, ssen, ersticken, (*act.*) suffocare, strangulare.
II. *rec.* z-ti se, ersticken (*neutr.*) suffocari, strangulari; w konopjch se zadusyti, aufgehängt werden, suspendi, *Vel.* & *sl.*
Zadychčjm se, *fut.* il, iti, keichen, anhelare.
Zadymjm, *fut.* iti, *sl.* beräuchern.
Zafaukám, *fut.* al, ati, s. faukám.
Zafauknu, *fut.* kl, knauti, vorh. wjtr dymu na zádnau stranu nezafaukl.
Zafukugi, owal, owati, vorh.

Zagac, a, m. sl. s. zagjc.
Zagatý 3. part. pass. cons. der, d. das gefangene, captus, captivus.
Zagda, y, f. sl. Lypt. s. batoh (croat. zája, a tergo.)
Zagdu, fut., zassel, zagjti, imper. zagdi, vergehen, fort gehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, abire, evanescere. 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere, Com. 3) dazwischen kommen, intervenire: něco zasslo bratra mého. 4) s někým, s. zacházým 3), a): nic milostiwěgi nezassli s nim, gako ꝛc. diwně zagdu s tjm lidem, Žal. 5) s. porussjm se: tak tehdáž zassel swět, že plný byl pokrytstwj a falby; 6) zagjt sobě (sy), s. zacházým 4).

II. rec. z-ti se, sl. sich verziehen, den Athem verlieren: zasslo se djtě.
Zagečj 1. vom Hasen, leporinus: z. kůže, Hasenbalg, m. Hasenfell, n. pellis leporina; běh z. Hasenfuß, m. D. z. sádlo, Hasenfett, n. adeps leporinus. 2) d. Hasen betreffend, leporarius; z. teneto, Hasengarn, n. cassis leporarius; z. slez, Hasenpappel, malva sylvestris, Linn. z. oko, břebjčkowá bylina, Benedikt, m. Benediktenkraut, n. geum urbanum, Linn. D.
Zagečice, -čnice, f. s. ramlice, D.
Zagečina, y, f. Hasenfleisch, n. caro (assa) leporina.
Zagečnjk, a, m. Hasengeyer, m. aquila melanoætus, Kl., D.
Zagedu, fut. ex. zagel, zageti, imp. zageď, wegfahren, verschwinden, avehi, evanescere; 2) reitend sich weg entfernen, avehi equo. 3) irre fahren, irre reiten aberrare. 4) od. zageti sy, a) umfahren, einen Umweg nehmen, vehi per ambages. b) umreiten, einen Umweg reiten, per ambages equitare. 5) überfahren, niederfahren, z. B. djtě.
†Zagehlugi, fut. owati, vernageln, clavis adactis corrumpere: zagehlowané kusy (děla), Kram.
Zagem sy, fut. gedl, sl. s. pogjm.
Zágem, gen. zágmu, m. Gefangennehmung, f. comprehensio, prehensio. 2) Pfänden, n. Pfändung, f. pigneratio.
Zágemce, bess. zagimač.
Zágemný 3. z. B. zágemné kořenj (bylina), das rechte od. blaue Mäusöhrlein, auricula muris.
Zagetj, n. Gefangenschaft, f. captivas.
Zágezd, u, Umweg, m. circuitus.
Zágezdek, dku, m. dim. v. vočh.
Zágezek, zku, m. Flechtwerk, n. Krippe, f. s. oplotec, D. ryby z rybnjka přes zágezky wyskakugj; zágezkem obraditi, krippen, saepire; s. oplotjm, D.
Zagjc, e, m. (vgl. Hase), Hase, m. (Thier), lepus.
Zagjček, čku, m. dim. Häschen, n. lepusculus.
Zagjčkař, e, m. s. zagečnjk, D.
Zagjčky, pl. Hasenklee, n. trifolium arvense, Linn. D.
Zagjdám, al, ati, s. zagjm.
Zagjkám se, al, ati, stocken im Reden, haesitare.
Zagjkawý 3. stockend, haesitans; -wost, i, f. das Stocken im Reden, haesitatio.
Zagjm, fut. gedl, zagjsti, imper. zagez, darauf essen, post edere.
Zagimač, e, m. der gefangen nimmt qui capit. 2) Pfänder, m. (auf dem Lande,) pignerator.
Zagjmám, al, ati, s. zagmu.
Zagimánj, n. s. zágem 4).

Zagisté, adv. denn, enim. 2) in der That, wirklich, enim vero.
Zagistjm, fut. il, iti, sl. versichern, vergewißern, confirmare.
Zagisto, üblicher zagisté 1), Vel.
Zagistý, 3. sl. zuverläßig, certus.
Zagjt, - ti, s. zagdu u. zagmu.
Zagitrjm se, fut. s. zahnogjm se.
Zagitřenj, n. Eiterung, s. zagitřenj.
Zagitřený 3. ei ericht, voller Eiter, purulentus.
Zagjždjm, él, ěti, s. zagedu.
Zagmu, fut. ex. zagal, zagjti (u. zagmauti), part. pass. zagat, imper. zagmi, gefangen nehmen, capere. 2) pfänden, das Vieh auf dem Lande, wenn es an verbothenen Orten weidet, pignerari, sumere pignori.
Záha, ob. viell. zháha, russ. izhaha,) (nach andern žáha), y, f. kyselost, páliwost žaludka, Sodbrennen, n. aestus ventriculi; záhu a nelibku sobě na někom shanětí, sehnati, seinen Zorn über einen auslassen, sein Müthchen kühlen, iram in aliquem evomere, animum explere; 2) s. prým 2) ? ?
Zahabem, fut., ati, sl. verwerfen, verräumen, turbando occulere.
Zaháddám, fut. sl. Räthsel aufgeben.
Zahágjm, fut. il, iti, s. hágjm 2).
Zaháknu, fut. ex. kl, knauti, haken, unco conjungere.
Zahalek, e, m. Müßiggänger, m. deses, cessator, otiosus.
Zahálíwý 3. müßig, otiosus; -wě, adv. -se; - wost, i, f. folg.
Zahálenj, n. s. zahálka.
Zahálím, el, eti, müßig seyn, otiosum esse, otiari.
Zahálka, y, f. Müßiggang, otium.
Zahanbjm, fut. ex. il, iti, beschämen, a) beschämt machen, pudefacere aliquem, pudore aliquem adficere, facere, ut aliquem pudeat. b) übertreffen, superare, vincere, post se relinquere, antecellere.
Zahánjm, él, ěti, s. zaženu.
Zahánka, y, f. Kopffurche, D.
Zaharussjm, fut. iti, sl. mit einem Verweis zum Schweigen bringen, increpando ad silentium redigere.
Zahasprugi, fut. owati, sl. verriegeln, claudere pessulo.
Zahatjm fut., il, iti, (sl. zahatám, ati), eindeichen, aggere praecludere (flumen).
Zahazugi, owal, owati, folg.
Zahážým, fut. fr. el, eti, verwerfen, durch Werfen alle machen, jaciendo consumere. 2) zuwerfen, zumachen, z. B. eine Grube, operire.
Zahejbám, bess. zahýbám.
Zahladjm, fut. ex. il, iti, zen, vertilgen, delere, abolere, exstinguere, exstirpare, tollere. 8) durch Glätten unkenntlich machen, laevigando delere. 3) s. vtutlám.
Zahlazugi, owal, owati, verb.
Zahledjm (zahladjm) se, ěti, sl. sich vergaffen; (auch 2) v. einer Schwangern, wenn durch ihr Angaffen das Kind Mahlzeichen am Leib bekommt, versehen.
Zahljdnu, fut., dl, nauti, erblicken, conspicere, conspicari.
Zahlinjm, fut. il, iti, mit Thon beschmieren, beschmutzen.
Zahlížjm, el, eti, na někoho, s. zablýskugi.
Zahlobjm, fut. il, iti, sl. verschlagen, vernageln, claudere.
Zahlussjm, fut. il, iti, sl. betäuben, mit einem Schlag halb tödten. 2) Gewächse ersticken, nicht wachsen lassen, suffocare.
Zahnogenj, n. s. zagitřenj.
Zahnogený 3. s. zagitřený.

Zahnogim se, *fut.* iti, eitern, purulentum fieri, pus colligere.
Zahnu, *fut.* ul, auti, s. zahýbám.
Zahodjm, *fut.* iti, wegwerfen, abjicere. 2) verwerfen, loco alieno vel ignoto ponere.
II. *rec.* z-ti se, k někomu, einen Ausflug wohin machen, od. v. ungefähr sich wohin begeben, excurrere, divertere, fortuito divertere: zahodil se k němu gednoho času Solon, *Vel.* - k někomu, *Cyr.*
Zahogjm, *fut. ex.*, il, iti, zuheilen (*act.*) z. B. d. Wunde, claudere, claudere sanando.
II. *rec.* zahogiti se, zuheilen (*neut.*), claudi, coire.
Zahom, *sl. Lypt.* s. tussjm, 2).
Záhon, u, *m.* Beet, Gartenbeet; Ackerbeet, *n.* (asy 7, 8. rozorů), Rücken, *m.* area, pulvinus. 2) Ackerfeld, Saatfeld, *n.* Ackerboden, *m.* arvum: místa na březých mořských neb v gezer ležjcý mjwagj dobrý záhon. 3) Kamm, *m.* in der Scheune, *D.* hnogný záhon (aneb lauže), Mistbeet, *n.* pulvinus fimarius, *R.*
Záhonček, *gen.* záhoněčku, *m. dim.* kleines Beet, Beetchen, *n.* areola, pulvinulus.
Záhonec, nce, *m.* s. záhon 1).
Záhonek, nku, *m.* s. záhonček.
Záhorec, rce, *m.* -rkyně, *f. sl.* der, d. jenseits des Gebirges wohnt, ultramontanus, - na.
Záhořj, *n.* d. Gegend jenseits des Gebirgs, regio ultramontana.
Zahořjm, *fut.* el, eti, v. glühenden Kohlen od. vom Kohlendampfe ein Kopfweh od. eine Uebelkeit bekommen, a prunis od. vapore carbonario capitis dolores, nauseam accipere. 2) entbrennen, inflammari: milostj zahořela k mužj, *K.*; -lástkau; 3) v. der Hitze verderben, aduri: zahořelo obilj; hrozny zahořelé.
1. Záhorka, y, *f. sl.* Kriechen, Haferpflaume, prunus insititia.
2. Zahorka, *sl.* zahorúca, s. horko.
Zahořklý 3. bitterlich, subamarus -lost, i, *f.* bitterlicher Geschmack, subamaritudo.
Zahořknu, *fut.* kl, nauti, bitterlich werden, amarescere.
Záhorský 3. *sl.* s. záhorec.
Zahoworjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. zamluwjm 1).
Zahreb, u, *m.* Agram, Croatiens Hauptst. Zagrabia; -ban, a, *m.* -nka, y, *f.* Agramer, *m.* -inn, *f.* Zagrabiensis; - bský 3. v. Agram, Zagrabiensis.
Zahrabám, *fut. ex.* al, ati, einscharren, infodere, defodere; 2) zuscharren, obruere, adobruere, contegere.
Zahrabugi, owal, owati, *verb.*
Zahrada, y, *f.* Garten, *m.* hortus; z-da pro wařenj, Küchengarten, Gemüsgarten, *m.* hortus olearius; rozkossná z., Lustgarten, hortus voluptarius.
Zahradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zumachen, vermachen, claudere, obsepire: nos zahraditi; trop. studnicy bezbožnosti zahraditi.
Zahrádka, y, *f. dim.* Gärtchen, *n.* hortulus; růžowá z-ka, Rosengärtchen, *n.* rosarium, rosetum.
Zahradné, ého, *n.* Gartenzins, *m.* census hortensis.
Zahradnj 1. den Garten betreffend, dahin gehörig, darinn befindlich, hortensis.
Zahradnjk, a, *m.* Gärtner, *m.* der einen Garten besorgt, hortulanus; -nice, od. zahradnjkowá, é, (*sl.* -ka, y,) *f.* - inn, *f.* uxor, conjux, marita hortulani;

-cký 3. gärtnerisch, hortulanus, -icťwj, n. Gärtnerey, *f.* a) Gartenwesen, *n.* res hortensis; b) Gärtnerkunst, *f.* ars hortensis.

Zahrag, e, *m. sl* Rahme der Hunde.

Zahragi u. zahrám, *fut.*, zahrál, zahrati, ein wenig spielen, paulum ludere.

Zahrákn u, *fut.* kl, (kol), knauti, *sl.* durch sein Ansehen zum Schweigen bringen.

Zahrám, aufspielen, s. zahragi.

Zahráwám, al, ati, spielen, scherzen, schäkern, ludere.

Zahrazugi, owati, s. zahradjm.

Zahrdaufým, *sl.* s. zardaufým.

Záhrdlitý 3. was einen engen Hals hat, Flasche, Krug rc. cervice coarctata, *B.*

Záhřeb, u, *m.* Ofenloch, *n.* os fornacis, (praefurnium, *R.*)

Zahřegi, *fut. ex.* zahřjl, u. zahřel, zahřjti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere, fervefacere.

II. *rec.* zahřjti se, warm werden, sich erwärmen, calefieri, calescere, tepescere; 2) sich erhitzen, calefieri.

Zahřjwacý 1. z. B. stunce, wärmend, calefaciens, calidus.

†Zahřjwárna, y, *f.* Treibhaus, *n.* etwa calefactorium plantarum.

Zahřjwám, al, ati, s. zahřegi.

Zahřjžjm, *fut.*, *sl.* zahraužým, s. pohřjžjm.

Zahřmjm, *fut. ex.* řl, řti, donnern, ertönen, tonare, intonare, a) vom Donner; b) v. ähnlichem Schalle: wystřelenj děla zahřmělo; děla hřjmala; z děl hřjmalo, *P.* 2) *trop.* donnern, mit Worten, intonare: tu bratr twůg zahřmjl, *Neg.*

Zahrnu, *fut. ex.* ul, auti, zusammen raffen, a) zusammen scharren, corradere; b) zusammen nehmen, z. B. Kleid, colligere; c) in Menge erhalten, z. B. im Spiele, Handeln, Fangen, consequi, capere, *B.* 2) einstreichen, wie Geld, tollere, auferre.

Záhrob, u, *m.* Graben: w záhrobě při gedné chmelnicy zakopala zamordowané djtě, *Vel.*

Záhrobec, bce, *m.* ein erhöheter Platz, insbesondere beym Ofen in Dörfern, area; (hie u. da záhrob, ě, *f.*); z-ec na zahradě, Gartenbeet, *n.* Rabatte, *f.* area, pulvinus.

Zahrozým, *fut.* yl, yti, drohen, bedrohen, minari, minitari, comminari.

Záhuba, y, *f.* Verderben, *n.* a) Untergang, *m.* pernicies, interitus; b) das was andern Verderben bringt, pestis, pernicies.

Záhružka, y, *f. sl. Nitr.* s. blystěk.

Záhubce, *m.* Verderber, *m.* corruptor, perditor.

Záhubj, *n.* der Busen am Leibe, sinus, *Is.* 40, 11. *ed. a.* 1488.

Zahubjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. acc.* verderben, zu Grunde richten, perdere, pessum dare, evertere.

Záhubnjk, a, *m.* s. zhaubce.

Záhubný 3. verderblich, zum Verderben gereichend, schädlich, perniciosus, exitiosus, exitialis, pestifer, pestilens: záhubné proměny; -ně, *adv.* perniciose, exitiose, pestifere.

Zahustjm, *fut. ex.* il, iti, štěn, verdicken, densare, spissare.

Zahútám se, *fut.* il, iti, *sl.* sich in Gedanken vertiefen.

1. †Záhý 3. s. časný c), d), *Lesch.*

2. Záhy, *adv. comp.* zážegi, bey Zeiten, mature, tempestive, in tempore, *K.*

Zábyb, u, m. Falte, f. plica; na sukně, s. záwal; 2) (listu), Eselsohr, n. sinus.
Zabybáč, e, m. s. kořenec.
Zabybák, u, m. mor. vorh.
Zabýbanec, nce m. sl. vorh.
1. Zabýbám, zabýbi, fut. zabýbal, zabýbati, ein wenig bewegen, etwas Körperliches in Bewegung setzen od. rühren, paulum movere, commovere.
2. Zabýbám, praes. al, ati, wenden, drehen, z. B. wohin, vertere, convertere, versare. 2) aufstülpen, z. B. einen Hut, aufkrämpen, aufstutzen, replicare.
Zábybel, e, m. sl. Lypt. s. swět 2).
Zabynu, fut. ex. ul, auti, untergehen, zu Grunde gehen, gerichtet werden, sein Ende erreichen, umkommen, occidere, pessum ire, perire, interire.
Zabynulý 3. zu Grund gegangen, qui periit, B.
Zabynutj, n. Untergang, m. einer Stadt, eines Hauses, eines Menschen, einer Sache, occasus, interitus.
Zájordanj, n. d. Gegend jenseits des Jordans, regio transjordana, D. -njky 3. wie zádunagský.
Zákabjm, fut. il, iti, s. zakaukjm.
Zákal, u, u. zákalec, lce, m. sl. das Speckigte inwendig an der Brodrinde.
Zákalec, lce, m. w chlebě, sl. vorh.
Zakalený 3. part. pass. v. folg.
1. Zakáljm, fut. fr. el, eti, imper. zakáley, beschmutzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.
2. Zakaljm, -se, fut. ex. il, iti, en, imp. zakal, s. kaljm, il, -se.
Zákampj, n. abgelegener, abseitiger Ort, Winkel, m. locus remotus: neyzadněgssj zákampj Libie, Cyr. srdce newjm kde w zákampj nechwáme, magjce ho proti nepřátelům užjwati.
Zakampugi, fut. owal, owati, einkämmen, wie d. Kehlbalgen, incidere, R.
Zakančjm, fut., il, iti, verkleckſen.
Zakaſſli, fut. ex. lal, lati, gehustet haben, tussire; trop. proti tomu žádný ani zakaſſlati nesmj.
Zakatilý 3. s. zakľaný; zakatilé srdce, Lomn.
Zakaupený, part. v. folg.; 2) erblich gekauft: z-ný rychtář, sl. Erbrichter, m. scultetus.
Zakaupjm, fut. il, iti, (sl.) vorkaufen, aufkaufen, coëmere.
II. rec. z-ti se, sich einkaufen.
Zakaukjm, fut. s. kaukjm a), b), c); 2) sl. s. zatopjm 1).
Zakausnu, fut. ex. ſl, ſnauti, erbeißen, todt beißen, mordicus (od. dentibus necare; 2) darauf essen, post edere, vesci; 3) sl. zakausnauti sobě gazyk, Maul halten, conticescere.
Zakausým, fut. yl, yti, ein wenig kosten, degustare; 2) erfahren, genießen, uti, experiri: sotwa za 1. den zakausyli swobody; zakausyl dwného sstěstj y nesstěstj.
Zakauzljm, fut. il, iti, behexen, verhexen, incantare, fascinare.
Zákaz, u, m. sl. s. zápowěd.
Zakázanj, n. s. zakázka b), Vel.
Zakaždým, adv. sl. jedesmal.
Zakáži, fut. zal, zati, imper. zakaž, s. zapowjm, verbieten; 2) s. zamluwjm 2).
II. rec. z-zati se, sich verpflichten, sich anheischig machen, se obligare, se obstringere, spondere: wysoce se mu zakázal a zawázal, Vel.
Zakázka, y, f. s. zámluwa 1); stře-

-ctý
-ictr
tenw
Gär
Zahra
Zahra
zah
lur
Zahr
sl.
S
Zak
Zak
Za
Zc
Z

... zaklad ... b) ... 2) ... zypotheca; ... ho wywa- ... sponsio mu- ... sponsio, sacra- ... zaklad něco činiti, ... Siegeszei- ... den Wettspielen 2c. ... auum: bězenj o základ ... základ odnáſſj, Com. 5) ... Grundſatz, m. principium: základowé vměnj (ſi- ... Com. D.

Zakládám, al, ati, gründen, z. B. ein Haus 2c. auch Hoffnung 2c. fundare; 2) ſtiften, errichten, den Grund zu etwas legen, z. B. ein Reich, Kloſter, condere; 3) einſchlagen, einwärts biegen, inflectere, intus flectere, od. in Falten legen, complicare; od. einlegen, imponere: založiti dřewce, d. Lanze einlegen (zum Kampf); založiti ruce (ga- ko zahálivý), Vel. 4) ſ. zahý- bám 2); 5) vorſchießen, im voraus geben, z. B. Geld, suppeditare ante, praebere ante: pod- daným pomáhal, ge zakládal, Cyr. gá kupce chcy založiti, Id. ... neměl -, gá ho chcy pe- něžy založiti, Id. založiti chu- dé; 5) verlegen, mit Holz, Steinen 2c. obstruere; 6) sl. ſ. zaſta- wjm, iti, d); -ánj, n. verb.

... z-bati ſe, ſ. založiti ſe: 2) zakládat ſobě na něčem, ſich viel mit etwas wiſſen, ſtolz darauf ſeyn, gloriari; 3) -ſe na něčem, od. w něčem, fußen, ſich gründen, niti: - na moudroſti ſwé neb libſké, K. zakládá ſe w obradách a zbrogi, K. 4) s někým, sl. ſich mit jemand abgeben.

Zakladatel, e, m. Stifter, Errichter, Urheber, z. B. eines Reichs, Kloſters, Inſtituts, conditor, auctor, (fundator); - lkyně, f. Stifterinn, f. conditrix.

Základka, y, f. das, womit man etwas verlegt, vermacht; 2) d. Spreitze in der Mühle.

Základnj 1. Grund-, fundamentalis; -nj zákon, barwa 2c Grundgeſetz, -farbe; - ný 3 Grund habend, gründlich? fundatus.

Zaklal, ſ. zakoli.

Zaklám? zaklagi? zaklati, halsſtarrig machen, obstinare, Syl.

Zaklaný 3. verſtockt, rigidus, obstinatus, Syl.

Zaklátjm, fut. ſ. klátjm: zaklátj Hoſpodin Izraelem, B.

Zaklegi, fut. ex. zaklel, zakljti, part. pass. zaklet, B. fluchen, den Fluch herſagen, maledicere; 2) verwünſchen, a) verfluchen, devovere, exsecrare, detestari; b) bezaubern, incantare; c) beſchwören, mit Schwören einen zu etwas verpflichten od. zwingen, α) mit Anrufung Gottes einen bitten, um Gotteswillen bitten, obtestari; β) durch Anrufung Gottes u. ſeines Beyſtandes zu etwas verpflichten, od. zwingen, od. befehlen, z. B. den Teufel, Schlangen, Geſpenſter, cogere aliquem, imperare alicui

(invocationeDei);3)in d. Acht erklären, ächten, proscribere.

II. *rec.* 3 jti se, sich verfluchen, a) sich verwünschen, se exsecrari; b) durch Fluchen betheuern, imprecando asseverare.

Zakleněný 3. z. B. ruka, *sl.* geballte, verschlossene Faust.

Zaklepám, *fut. ex.* al, ati anklopfen, na něco, an etwas, pulsare; na dwéře, an d. Thür, ostium, januam.

Zaklesstjm, *fut.* il, iti, *sl.* d. Zange anlegen, forcipe capere.

Zaklesskugi, owal, owati, verb.

Zaklestjm, *fut. ex.* il, iti, verhauen, obsepire arboribus stratis; b) versperren, obstruere, intercludere.

Zakletj, *n.* s. zakljnánj, *B.*

Zakljcenj krku, *mor.* s. prým 2).

Zaklj jm, *fut.*, iti, umzingeln?

Zaklinak, e, *m.* Verwünscher, exsecrator, detestator; 2) Beschwörer, z. B. des Teufels, der Gespenster, Banner, Teufelsbanner, Geisterbanner, coactor, - čka, y, *f.* s. kauzedlnice.

Zakljnám, al, ati, fluchen, Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; 2), 3) s. zaklegi.

Zakljnánj, *n.* Verwünschung, a) als Handlung, imprecatio, devotio; b) verwünschende Ausdrücke, dirae; Fluch, *m.* maledictum; c) Bezauberung, incantatio; 2) Beschwörung, z. B. des Teufels, der Gespenster, coactio diaboli per invocationem Dei, exorcismus.

Zakljnjm, *fut.* il, iti, verkeilen, einkeilen, cuneare.

Zaklinugi, owal, owati, verb.

Zaklopjm, *fut.* il, iti, verdecken, contegere, obtegere.

Zaklusám, zaklussi, *fut.* sal, sati, ein wenig traben, a) überhaupt gehen, reiten, paulum ferri: b) besonders vom Reiten im Trabe, a) vom Pferde, wenn es den Trab gehet, paulum tolutim incedere. β) vom Reiter, wenn er im Trabe reitet, paulum tolutim vehi. 2) anfangen zu traben, incipere tolutim vehi.

Zaklznám, *fut.* ati, *sl.* s. ocanugi.

Zakohaugjm se, *fut.* il, iti, roth werden, wie ein Hahn, erubescere.

Zakokrhám, ati, *fut.* s. kokrhám.

Zákoleník, u, *m.* s. zákolník, *R.*

Zakoli, (-lu) *fut.*, zaklal, klati, erstechen, transfigere, configere

Zakoljbám, *fut.* il, iti, ein wenig wiegen, s. koljbám.

Zakoljssem, *fut.* jsati, *sl.* verb.

Zákolník, u, *m. mor.* zdosek, ku, *m.* Linse, (Lünse), Lohne, *f.* Achsnagel, *m.* clavis axis, paxillus, *R.*

Zákon, a, *m.* (aus za u. kon, *russ.* (*ol.*) judicium, s. *Dur. B sl. I. p.* 311.), Gesetz, z. B. Gottes, der Obrigkeit, lex. 2) Testament, u. ein Theil der Bibel: starý, nowý zákon, das alte, neue Testament, testamentum (foedus) vetus, novum. 3) geistlicher Orden, ordo monachicus.

Zakončjm, *fut.* il, iti, s. zasspičatjm.

Zákonnj, 1. das Gesetz betreffend; -ně *adv.* gesetzmäßig, ex lege: legitime: přikázanj zákonně wydaná, *K.*

Zakonnjk u. zákonjk, a, *m.* Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum.

Zákonný 3. gesetzlich?

†Zakonopjm, *fut.* il, iti, lod', kalfatern, reficere, denaare (ist eigentl. russisch.)

Zákonský 3. Ordens- ??

Zakopám, *fut.* al, ati, vergraben, defodere, infodere; trop.

[illegible]
...Zakrogim.
Zakrogim, el, eti, f. zakrogim.
Zakrauzim, einpreben, f. krautjm.
Zakřiknu, fut. ex. kl, knauti, je-mand schweigen heißen, jubere aliquem silere; 2) sl. aufschreyen
Zakřikugi, owal, owati, vorh.
Zakřistia, y, f. f. sakrysta.
Zakřistan, a, m. f. sakrystan.
Zakrnělý 3. verschrumpft, klein-leibig, vietus, rugosus, corrugatus. 2) zasmussilý: oblicey zakrnělý, h. z-lé oči, Vel.
Zakrnjm, fut. kl, ěti, verschrumpfen, corrugari, fieri vietum.
Zakrogim, fut. il, iti, einen Schnitt hinein thun, incidere.
Zakrogugi, owal, owati, vorh.
Zakropjm, fut. iti, ansprengen, besprengen, z. B. mit Wasser rc. adspergere, conspergere aqua.
Zakrpělý 3. sl. f. zakrnělý 1).
Zakrpjm, ěl, ěti, sl. f. zakrnjm.
Zakrsalý 3. verbuttet, male, misere adultus.
Zakrsám, fut. al, ati, verbutten, nicht fort wachsen, male, misere adolescere. haerescere.
Zákrslek, lku, m. das Unausgewachsene, Verbuttete, male, misere adultus, (planta) haerens: zakrslkem aby nezůstal.
Zákrsljk, a, m. ein Unausgewachsenes (verbuttetes) Thier, auch Mensch, Zwerg,) male, misere adultus.

Zakrygi, fut. ex. krpl, krpti, imp. zakrey, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occulere.
Zakrytj, n. Decke, f. tegmen, B.
Zakrýwám, al, ati, vorh.
Zakugi, fut. owati, (sl.) vernageln, (das Pferd), clavo laedere.
Zakukám, fut. ati, sl. anfangen zu schreyen wie ein Kuckuck.
Zakukljm, fut. il, iti, verhüllen, verlappen, z. B. das Gesicht, velare, obnubere, tegere; -enj, n. v.
Zakuljm, fut. ex. il, iti, wegrollen, provolvere.
Zákup, u, m. Erbpacht, Meliorationspacht, m. emphyteusis. 2) Ankauf, m. coëmtio.
Zákupnjk, a, m. -nice, f. Meliorationspächter, Erbpächter, -inn, f. emphyteuta; -ný 3. -Erbpacht-, emphyteuticus.
Zakusým, f. zakausým.
Zakutjm, fut. iti, cen, verscharren, obruere: w popeli zakucen
Zakwassugi, owal, owati, folg.
Zakwasým, fut. ex. yl, yti, einsäuern, z. B. den Teig, fermentare, aciditatem conciliare alicui rei.
Zakysám, zakyssi, f. kysám.
Zakýwám, fut. f. kýwám.
Zalabský 3. jenseits der Elbe, transalbinus.
Zalagem, fut., ati, sl. f. zaklegi 1).
Zalagnjm, sl. mit Mist besudeln.
Zalegi, f. polegi 1); b. ersäufen, mergere, submergere.
II. rec. zaliti se, ersaufen, z. B. v. Menschen, in aqua perire, mergi; Saat, Getreide, f. aqua perire, mergi; krwj se zaliti, am Blutfluß ersticken, Vel.
Zalahnem, nauti, sl. f. zalehnu.
Zalehlý 3. verstopft, obstructus, z. B. zalehlé vssi.

Zalehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, s. zaležjm. 2) versperren, intercludere, obstruere: průchodiště opanowali a zalehli *K.*-sylnice; zalehl mi mjsto, postel rc.

II. *rec.* zalehnauti, verstopft werden, obstrui: vssi mi za-hly.

Zalektwařjm, *fut.* il, iti, mit Latwerge beschmutzen.

Zalepjm, *fut. ex.* il, iti, verkleistern, z. B. ein Loch, glutine oblinere, conglutinare.

Zalepugi, owal, owati, vorh.

Zaletjm *fut. ex.*, ěl, ěti, sich verfliegen, sich im Fliegen verirren aberrare in volando; od. fortfliegen, avolare.

Záletnjk, a, *m. mor.* s. fregjř.

Zaletugi, einlöthen; 2) s. letjm.

Zálety, *m. pl. mor.* Liebesabentheuer, *n.* s. frege: na zálety chodjti, buhlen, amare.

Zalewač, s. polewač.

Zalévadlo, a, *n.* Begießgeschirr.

Zaléwám, - se, ati, s. zalegi, - se.

Zaleželý 3. verlegen, versessen, diu haerens.

Záležj, *praes.* el, eti, bestehen, beruhen worinn, consistere in re, niti; abhängen v. etwas, dependere: na tom mé štěstj zaležj, - hängt ab; 2) gelegen seyn woran, z. B. záležj mi na tom, mir ist daran gelegen, mea interest od. refert; málo, wenig, parum, parvi; mnoho, viel, multum, magni; wjc, mehr, plus, pluris.

Zaležjm, *fut.* el, eti, im Schlafe erdrücken, z. B. ein Kind, per somnum opprimere.

II. *rec.* z-eti se, über d. Zeit liegen, reisen, verlegen werden, situ corumpi; dcera se doma zaleželá, - heurathete nicht zur Zeit, *Syr.*

Zaljahnem, - sa, *sl.* s. wylíhnu, - se.

Zálezlec, lce, *m.* s. ftržek, žka? *K.*

Zálezlice, *f.* s. kaut: w kterýchkoli kautech aneb zálezlicých swěta toho bydljte, *K.*

Zaljbenj, *n.* Wohlgefallen, *m.* 1) Vergnügen, *n.* voluptas, jucunditas; 2) Neigung zu etwas, studium, amor; z-nj w něčem mjti, a) Wohlgefallen an etwas haben od. finden, voluptatem capere ex re; b) Belieben an etwas haben, studio (amore) rei teneri; 3) Adoption, *f.* adoptio.

Zaljbjm, *fut. ex.* il, iti, (sobě), lieb gewinnen, adamare; 2) an Kindesstatt annehmen, adoptare. za syna zaljbeného gegwzal, *Vel.* děti zaljbené aneb wolené, *Pr.* (sonst zaljbený, beliebt, angenehm.)

II. *rec.* z-iti se, gefallen, placere.

Zaljčjm, *fut.* vertünchen. s. ljčjm.

Zaljwám, ati, s. zaléwám.

Zalknu se, *fut. ex.* zalkl u. zalekl se, zalknauti se, ersticken (*neutr.*), z. B. im Rauche, im Wasser, suffocari; zalknauti se plačem

Záloh, u, *m. sl.* s. základ 2); (b) *boh.* bess. základ 1).

Záloha, y, *f.* Hinterhalt, a) Truppen od. Menschen, d. sich wo ingeheim befinden, um auf andere zu lauern, insidiae, *pl.* (auch *vt.* z-hy dasselbe od. Nachstellung); b) der Ort, wo sie sich versteckt haben; 2) üblicher zásoba: w záloze býti, vorräthig seyn, paratum esse, in promtu esse, suppetere; wz-ze mjti, vorräthig haben, habere in promtu.

Záloktj, *n.* der Oberarm, lacertus: na rukau náramky na záloktj připnuté nosý.

Zálom, u, *m.* Rahne, s. wýwrat.

Založenj, *verb.* v. založjm; zalo-

ženj pro chudé, Armenanstalt, f. institutum pauperum, D.

Založený 3. part. v. folg.

Založjm, fut. iti, s. zakládám; 2) verlegen, irgendwo, alieno loco ponere.

II. rec. z-žiti, se, wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: založili se o 20 dukátů, sie wetteten um 20 Dukaten, sponsionem fecerunt, spoponderunt in 20 aureos.

Zálubné, ého, n. was hinter der Einfassung des Mühlsteins bleibt

Zálust, u, m. Groll, m. Picke, f.?

Zamátjm, el, eti, s. zamočjm.

Zamačkám, fut. ex. al, ati, erdrücken, zu Tode drücken, premendo necare; ptáka zamačkati, einen Vogel knicken.

Zamáčknu fut., kl, knauti, vorh.; einknicken, D.; nutj, n. verb.

Zamastjm fut. ex., il, iti, fett machen, mit Fett besudeln, pinguedine foedare, inquinare, maculare.

Zamatu, fut. zamátl, zamásti, verwirren, verwickeln, implicare, impedire.

Zamaučjm fut., il, iti, sl. mit Mehl bestauben, farina conspergere

Zamautjm, fut. il, iti, aufmischen, auftrüben, turbare.

Zamažu fut. ex., zal, zati, zán, imper. zamaž, verschmieren, zuschmieren, oblinere: 2) beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, perungere, foedare, maculare.

Zámček, gen. zámečku, m. dim. kleines Schloß; 2) kleine Burg, castellum, B.

Zamčený 3. part. p. verschloßen, clausus, inclusus, B.

Zamdljem fut., el, en, sl. s. omdljm.

Zaměchowatělý 3. mit Moos bewachsen, musco obductus.

Zaměchowatjm, fut. ěl, ěti, mit Moos bewachsen, z. B. Wiese, musco obduci, Puchm.

Zámecký 3. Schloß-, arcensis: zámecké schody, Schloßstiege, f. scala arcis.

Zámečnjk, a, m. Schlösser, Schlosser, faber serarius (fab. claustrarius); -nice, f. -inn, f. conjux, uxor, marita fabri serarii; -nický 3 das Schloßerhandwerk betreffend; - nictwj, n. Schloßerhandwerk, opificium serarium.

Zamedjm, fut., il, iti, mit Honig beschmutzen, beschmieren.

Zámek, mku, m. Schloß, n. a) wodurch etwas geschlossen wird, z. B. am Gewehre, claustrum; besonders an der Thüre ꝛc. sera, claustrum; b) Burg, f. arx; z. wysutý, Anlegsch., s. pensilis.

Zaměkám, ati, s. měknu: hrozno.

Zámelka, y, f. sl. eine gebröselte Mehlspeise.

Záměra, y, f. Maß, (Geschirr), n.

Zaměřjm, fut. il, iti, zielen, z. B. mit Gewehr, petere; z. B. k něčemu, auf etwas, rem; něčjm, mit etwas, re; od. collineare, dirigere, z. B. hastam, ad rem; z-iti ránu, intentare ictum, R.

Zaměrugi, owal, owati, vorh.

Zaměššjm se, s. zaššaredjm se, Ruk.

Zameškám, fut. ati, s. meškám 1), versäumen, negligere.

II. rec. z-ti se, s. meškati se.

Zaměstknám, fut. al, ati, beschäftigen, occupare aliquem, něčjm, mit etwas, re &c.; auch negotium alicui dare; geschieht es mit mehrern Geschäften zugleich, distinere, distringere.

Zaměſtknánj, *n.* Beſchäftigung, *f.* Geſchäft, occupatio, negotium.

Zaměſtknáwám, al, ſ. zaměſtknám 2) bemühen, beläſtigen, Verdruß machen, molestiam facessere, Luk. 8, 49.; -wánj. *n. verb.* vorh.

II. *rec.* z-wati ſe, ſich beſchäftigen, bemühen, ſich befaſſen, occupari, laborare, *B.*

Zaměſtknu, *fut.* distringere? *Ryb.*

Zámět, i, *f.* zuſammen gewehter Schnee, auch Flugſand, Staub.

Zametám, zamecy, ſ. zaháźym 2).

Zametu, *fut.* zametl, zameſti, auskehren, a) z. B. Staub, Unflath, averrere; b) z. B. ein Zimmer, das Haus ꝛc. everrere, scopis purgare.

Zamezým, *fut.* yl, yti, begränzen, verſperren, verſchränken, intercludere: *k tomu mu ceſtu zamezugeš, Cyr.*

Zamhauřjm, *fut. ex.* il, *iti, imper.* zamhuř, d. Augen zumachen, oculos claudere.

Zamhuřugi, owal, owati, vorh.

Zamjeſſám, *fut.* ati, *sl.* vermiſchen.

Zamilowanec, nce, *m.* ein verliebter, Menſch, amore captus.

Zamilugi, *fut. ex.* owal, owati, lieb gewinnen, adamare.

II. *rec.* z-wati ſe, ſich verlieben, capi amore (inamorari); w něco (do něčeho), in etwas, rei; w někoho (do někoho), in jemand, alicujus.

Zamjnjm (ſobě), *fut.* il, iti, ſich in den Kopf ſetzen.

Zámjnka, y, *f.* ſ. zamyſl, Vorwand.

Zamiš, i, *f.* ſ. girchа.

Zamjtám, al, ati, wegwerfen, abjicere; 2) verwerfen, verſchmähen, tadeln, mißbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) rukama, mit den Händen fechten, auspariren, manibus ictus avertere; zamjtánj, *n. verb.*

II. *rec.* z-tati ſe, něčjm, ſich ſchützen, tutari se, (objecta re): ſſtjtem ſe zamjtati.

Zamknu, *fut. ex.*, kl, knauti, *part. pass.* zamčen, *sl* zamknut, *imp.* zamkni, verſchließen, a) zuſchließen, verſperren, z. B. d. Thüre ꝛc. claudere, occludere; b) einſchließen, claudere, occludere.

II. *rec.* zamknauti ſe, ſich verſchließen, einſchließen.

Zamlauwám, -ſe, ati, ſ. zamluwjm, -ſe.

Zamlčjm, *fut.* el, eti, verſchwingen, reticere, dissimulare.

Zamlčjwám, ati, *fr.* v. vorh.

Zamlčugi ſe, ſ. zacházým ſe.

Zámluwa, y, *f.* Beſtellung, *f.* constitutio; 2) ſ. zákazka b); 3) Bund, *m.* foedus; 4) zámluwa k manželſtwj, Eheverlöbniß, *n.* sponsalia, (orum).

Zamluwený 3. *part. pass.* beſtellt, constitutus &c. zamluwená panna k manželſtwj, ſ. zaſnaubená.

Zamluwjm, *fut.* il, iti, en, das Geſpräch auf etwas anders lenken, verreden, interpellare, interfari, interloqui; 2) beſtellen, mit jemand etwas abreden, constituere rem, od. de re cum aliquo, z. B. střewjce v ſſewce, - Schuhe beym Schuſter, constituere cum sutore de calceis, od. auch mandare sutori, ut calceos conficiat, od. auch curare calceos a sutore conficiendos; 3) ſ. zaſnaubjm.

II. *rec.* z-witi ſe, ſ. zakáži ſe: zamluwil ſe mu, že ꝛc. wſſemi ſlužbami ſe wám zamlauwám; žiwota ſwého polepſſiti ſe za-

mlauwám; w tom se nám P. B. zamluwiti račil, K.

Zamočjm, fut. ex. il, iti, einweichen, macerare.

II. rec. z-čiti se, eingeweicht werden, macerari.

Zamodralý 3. na modro zakalený, angelaufen, D.

Zamodrchám se, fut. ati, s. zapletu se? mluwě, do němčiny se zamodrchati, Rautenkranz.

Zamordugi, fut. ex. owal, owati, ermorden, interficere, occidere, vita privare; zamordowánj krále, s. zabitj krále.

Zámořj, n. das Land jenseits des Meeres, transmarina.

Zamořjm, fut. ex. il, iti, en, s. mořjm 3); b) sl. s. pohřjžjm.

II. rec. z-iti se, sl. sich untertauchen, mergi, demergi, submergi.

Zámořský 3. jenseits des Meeres befindlich, transmarinus.

Zamotám, fut. ati, s. zamatu; b) verstricken, irretire, illaqueare; zamotánj, n. verb.

II. rec. z-ti se, s. motati se.

Zámožnost, i, f. Vermögen, das zeitliche Vermögen, facultates.

Zámožný 3. vermöglich, facultatibus gaudens.

Zamračený 3. part. pass. umwölkt, obnubilus, nubilus; b) trop. zamračený stogj na poli Rayn, N.

Zamračjm, fut. ex. il, iti, umwölken, obnubilare.

II. rec. z-čiti se, sich umwölken, nubibus obduci, - induci; b) sich verdüstern, fig.

Zámraz, u, wenn etwas zufriert.

Zamrazugi, owati, zu Eis machen, gelu inducere, B.

Zamrazým se, fut. yl, yti, mor. sich fest od. unverletzlich machen.

Zamřežowaný 3. part. p. v. folg.

Zamřežugi, praes. u. fut. owal, owati, gittern, cancellare.

Zamrklý 3. verzagt, pavidus, animo carens; - lost, i, f. - heit, f. abjectio animi. 2) s. folg.

Zamrknu, sl. nauti, v. der Abenddämmerung ereilt werden.

Zamrsstěnec, nce, s. Kládbanice, D.

Zamrsstjm, fut. iti, z. B. zagjce, einen Hasen knicken, D.

Zamru, (ku), fut. ex. zamřel, zamřjti, z. B. maso, mürbe werden, macerescere, mollescere; 2) sl. Nitr. s. omdljm.

Zamrzám, al, ati, s. zamrznu.

Zamrzlý 3. zugefroren.

Zamrznu, fut. zl, znaut, zufrieren, glacie obduci, gelu claudi.

Zamrzým, fut. yti, Verdruß verursachen, movere indignationem

II. rec. zamrzyti se, verdrießlich werden, indignari.

Zamuožem se, fut. iti, sl. vermöglich werden, crescere facultatibus.

Zamutjm, fut. s. zamautjm.

Zámutek, tku, s. zármutek.

Zamykadlo, a, n. Verschluß, m.

Zamykám, al, ati, s. zamknu.

Zámysl, u, m. Vorwand, m. causa, praetextus; auch species, wenn es sich mit Schein vertauschen läßt: za zámyslem trybutu.

Zamysljm, s. wymysljm, ersinnen: zamyslil nowý způsob bohenj, Vel. rytjřstá potýkánj, Cyr.

II. rec. z-ti se, tiefsinnig werden, alte cogitare.

Zamysslenj, n. verb. v. vorh. 2) Tiefsinn, m. Tiefsinnigkeit, f. alta meditatio.

Zamysslenky, pl. swémyslnost? K.

Zamysslený 3. tiefsinnig, alte cogitans, melancholicus; b) ersonnen, excogitatus; - nost, i, f. s. zamysslenj 2).

Zań, für za něg, für ihn.
Zánabřj, s. ňádra, *Vel. N.*
Zanáſſám se, *sl.* s. nanáſſám sa.
Zanáſſjm, al, eti, s. zanesu.
II. *rec.* z-ſſeti se, zielen, betreffen, gehören, spectare, tendere: widauce, nač se zanáſſj, - quo res tendat; 2) s něčjm, s. objrám se, *Com.* 3) na někoho, *sl.* ähneln, referre faciem alicujus.
Zanáſſka, y, *f.* objrání se s něčjm, Beschäftigung, 2) (*sl.*) Steigwerk, *n.* in der Mühle, wo d. Gosse ist, superior pars molae.
Zandal, u, - owé dřewo, Sandelholz, *n.* santalum.
Zandám, wohin thun; 2) s. zahradim.
Zanechám, *c. gen.* s. nechám.
Zanecháwám, al, aci, vorh.
Zanečiſſjm, *fut.* il, iti, verunreinigen, inquinare, polluere, contaminare.
Zanécugi, owati, s. zanjtjm.
Zanehodjm, - se, *sl.* s poscat, - se.
Zanehtice, *sl.* -chtice, s. čerw.
Zanedbám, *fut.* al, ati, *reg. gen.* vernachläßigen, negligere.
Zanedbáwám, áwati, vorh.
Zanepráznění, *n.* s. zaměſtknání.
Zaneprázdněný 3. s. zaměſtknaný
Zaneprázdnjm, *fut. ex.* il, iti, én, s. zaměſtknám.
Zaneprázdňugi, - se, s. zaměſtknáwám, - se.
Zánes, u, *m.* das vom Wasser mit Schlamm Überschwemmte.
Zaneſſený (zanesený) 3. *part. p.* v. zanesu; ſtarostmi, prácemi z-ný, s. zaměſtknaný, *Syl.*
Zaneſſwařjm, iti, s. zanečiſſjm.
Zanesu, *fut. ex.* zaneſl, zaneſti, zanesen, *imper.* zanes, vertragen, wo anders hin tragen, alio transferre; auch an den unrechten Ort tragen, transferre in locum alienum; 2) voll tragen, adportatis replere: -ſmětmi ſtudnicy; - celau zanáſſku; 3) überhäufen, cumulare: potupau ho zanáſſel.
II. *rec.* z-ſti se, voll getragen werden: řeky weliké těly mrtwými se zaneſly.
Zánět, u, *m.* s. přjpal; 2) (*sl.*) Entzündung, inflammatio.
Zanewražjm, *fut.* iti, folg.
Zanewru (ku). *fut.* řel, řjti, unhold, feind werden, inimicum fieri; na někoho, jemand, alicui.
Zanjcenj, *n.* Entzündung, Anzündung, incensio, inflammatio.
Zanjtjm, *fut.* iti, cen, *imp.* zaněť, entzünden, anzünden, accendere, incendere, inflammare.
Za ňou, *sl.* statt za nj.
Zanos, u, *m.* s. wěno, *D.*
Zánowec, wce, *m. sl.* Geißraute, *f.* Pestilenzkraut, galega officinalis.
Zanowitý 3. *sl.* fahrläßig.
Zanykl, u, *m.* Sanikel, sanicula.
Zanytugi, *fut.*, owati, vernieten, firmare clavulis.
Zaoblačj se, iti, *sl.* wolkigt werden.
Zaoděgem, *fut.* iti, *sl.* mit Kleidern versehen.
Zaolegjm, *fut.* iti, *sl.* mit Oel zubereiten, oleo condire; 2) mit Oel beschmieren.
Zaopatřjm, *fut.* s. opatřjm.
Zaorám, zaoři, *fut.* al, ati, einackern, inarare; 2) unterackern, subarare.
Zdosek, zdosnjk, u. s. zákolnjk.
Zaosobjm? s. zdsobjm, *Ryb.*
Zaoſtřjm, *fut. ex.* il, iti, schärfen, acuere; 2) oči z-ti, mit den Augen funkeln, scharf blicken; 3) nos proti někomu zaoſtrowati, verachten? naso suspendere adunco, *K.*
Zaoſtřugi, owal, owati, vorh.

Zápacha, y, f. Gestank, m. foe-tor: nelibá zápacha.
Zapáchám, ati, f. páchnu 1); b) trop. [illegible] zábucéřstvím smyslem zapáchagicý, R. bey Lastern zapáchagicý. R.
Západ, u, m. Untergang, m. [illegible] der Sonne, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bey der
[illegible]
[illegible]
[illegible] západnu.
[illegible] i. f.) nörd.
[illegible] Lage, od. Ort,
[illegible] w západčj a na
[illegible] wjno sylněg-
[illegible] zkažený: člowěk, D.
[illegible] westlich, occidenta-
[illegible] iduus; západnj wjtr, [illegible] favonius, zephyrus.
[illegible] fut. ex. zapadl, zapa- [illegible] imper. zapadni, einfallen, hinein fallen, in etwas fallen, in eine dazu bestimmte Oeffnung fallen, v. verschiedenen [illegible] Werkzeugen, incidere: kliko [illegible] zapadá, zapadne, d. Klinke fällt gut ein, 2) untergehen, [illegible] Sonne, Mond, Sterne, occidere; auch Vergehen, occidere: dámné wěcy, nowými zapadagj; 3) verschneyen, mit Schnee bedeckt werden, nivibus tegi, nivibus obduci: on něco zapadne sněhem; 4) sl. empfangen, concipere: před měsýcem zapadla.
Zapágjm, el, etj, wässern, mit Wasser füllen, benetzen, irrigare, Job. 38, 27.
Západnopůlnočnj 1. nortwestlich, caurinus, ad caurum situs, ad caurum versus, Sedl.
Zápal, u, m. Brandopfer, n. holocaustum, victima plane comburenda; 2) s. přjpal, Zunder, m. fomes; zápal w powětřj, feurige Lufterscheinung, f. meteoron, R. 3) trop. folg. b) mnohý k hřjchům zápalowé w swětě, R.
Zápalec, Fidibus, Lunte?
Zapálenj, n. Entzündung, f. a): Anzündung, f. incensio, inflammatio; b) Reizung, f. z. B. des Zorns, eines Menschen zur Liebe rc. inflammatio, incensio, auch irritatio; c) bey Krankheiten, Inflammation, inflammatio.
Zapálenina, y, f. der heiße Brand, gangraena, D.
Zapálený 3. part. p. const. entbrannt, ardens, inflammatus.
Zapáljm, fut. il, iti, imp. zapal, entzünden, a) anzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare; b) Begierde, Zorn, Liebe rc. accendere. incendere, succendere, inflammare; auch irritare, excitare; c) bey Krankheiten, entzunden, inflammiren, inflammare.

II. rec. z-iti se, entbrennen, ardescere; exardescere, inflammari; láskau, vor Liebe, amore; b) sich roth färben, erröthen: sswestky se zapalugj, d. Zwetschken färben sich, D. c) sl. schamroth werden, erubescere.
Zápalný 3. z. B. z-ná oběť, s. zápal; 2) entzündlich, D.
Zapalugi, owati, s. zapáljm.
Zápar, u, m. sl. s. kwas 1).
Zápara, y, f. s. mut 2); pl. -ry, oddáwenina, Verbällen, D.
Zapařený 3. part. p. erhitzt, cali-

dus, fervidus, fervens.

Zapařjm, *fut.* iti, *imp.* zapař, erhitzen, calefacere, fervefacere; 2) *sl.* Brühfutter machen.

II. *rec.* z-řiti se, sich erhitzen, calefieri: seno -, *D.*

Zápas, u, *m.* zápasenj, *n.* Ringen, Balgen, Kämpfen, *n.* lucta.

Zápasnj 1. z. B. zápasnj plac, Ringplatz, *m.* palaestra.

Zápasnjk, a, Ringer, *m.* luctator.

†Zapássnjk, u, *m.* zwost., foetidia.

Zápasým, yl, yti, ringen, sich balgen, luctari.

Zapausstjm, tl, ěti, s. zapustjm.

Zapážjm, il, iti, umzäunen, verschränken, obsepire.

Zapečetjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, *imp.* zapečet, versiegeln, z. B. Briefe, signare, obsignare.

Zapečetugi, owal, owati, vorh.

Zápečka, y, *f.* halbgebackne od. gedörrte Pflaume, Birne rc., semitostum prunum, pirum &c.

Zapekám, al, ati, s. zapeku.

Zapekleněnj, *n.* höllische od. teuflische Verstocktheit, horrenda obstinatio: gegich w zlosti zapekleněnj, *K.* wětssj srdce zapekleněnj, *K.*

Zapekleněný 3. höllisch od. teuflisch verstockt, horrende obstinatus: swůdce w swědomj zapekleněný, *K.* w modlářstwj myssj zapekleněnau wězeli, *Zal.* zapekleněnau záwisstj proti němu hořj, *Id.* - ně, *adv.* - te; w zlém předsewzetj swém zarytě a zapekleněně stogj, *K.*; - nost, i, *f.* s. zapekleněnj.

Anm. zapeklený ist wohl unrichtig statt zapekleněný.

Zapeklý 3. halbgebacken, semitostus; 2) voll Eiter (in den Augen, daß sie zusammen kleben), gramiosus: zapeklé oči.

Zapeku, *fut.* zapekl, zapecy, anfangen zu backen, (*act.*), a) incipere coquere; b) anfangen zu dörren, incipere torrere; 2) anfangen zu backen (*neutr.*), α) incipere coqui; β) -zu dorren, incipere torreri.

Zapěnj (přjkopy), muß wohl zaplnj gelesen werden? *Vel. c. h.*

Zapeřjm, *fut.* iti, mit den Federn verunreinigen, z B. Kleid.

Záperliwý 3. *sl.* streitsüchtig, litigiosns.

Zaperu, *fut.*, -prati, s. peru.

Zápěstj, *n.* Handwurzel, Hinterhand, *f.* metacarpus, carpus.

Zápěstky, *f. pl. sl.* wollene Bekleidung der Vorderhände.

Zápěk, i, *f.* Quartier, Hintertheil, *m.* des Schuhes, pars posterior calcei.

Zápětj, *n.* der unterste Hintertheil des Fußes, calx; w zápětj, auf den Fuß, sogleich, den Augenblick, e vestigio; w zápětj gjti za někým; negde y hned w zápětj pokuta; to nenáwisst gako w zapětj následowala.

Zapeyřjm se, *fut.* iti, s. zardjm se.

Zapeyrugi se, owal. owati, vorh.

Zapigi, *fut. ex.* zapil, zapiti, darauf trinken, post bibere; 2) durch Trinken unterdrücken, vertreiben, ersäufen, poculis expellere: zamutek zapiti a utopiti.

Zapjgjm, el, eti, vorh.

Zapinadlo, a, *n.*, *sl.* zápinka, y, *f.* Spange, *f.* ligula.

Zapjnam, al, ati, s. zapnu.

Zapjradlo, a, *n.* Vorschub, Riegel.

Zapjrám, s. zapřjm, zaperu, zapnu 2).

II. *rec.* zapjrati se, sich steifen, niti, confidere: zapjral se cýsařem, er st-te sich an den Kaiser.

Zápis, u, *m.* Einschreibung, *f.* inscriptio, consignatio; 2) Verschreibung, a) eines Hauses, Ackers, an jemand, transscriptio; b) Schuldverschreibung, Handschrift, *f.* Wechsel, *m* syngrapha, chirographum: zápis na se učinil, er hat sich verschrieben, s. zapjssi 3).

Zápisnjk, a, *m.* -nice, *f.* Unterschreiber, *m.* -inn, *f.* subscriptor; b) Unterschriebener, -ne, *f.* subscriptus, -ta; c) der, d. im Testamente bedachte, legatarius, -ia; d) dem od. der etwas verschrieben wird, besonders Ehegatten; zápisnjk manžel, kterému se zapisem statek dawá od manželky, Pr. -nice, manželka 2c Pr. S. auch zapissi.

Zápisný 3 Einschreib., d. Einschreibung betreffend; zápisné dcky zemské, *Vel.* manské zápisné dwory, Pr.

Zapissi, *fut. ex.* zapsal, zapsati, zapsán, *imper.* zapiš, einschreiben, inferre litteris; inscribere, aliquem, od. někoho, jemand; dáti se zapsati, sich einschreiben lassen, se alicujus nomen inscribendum curare, od. nomen (suum) profiteri od. dare ad rem; 2) verschreiben, schriftlich zueignen od. anweisen, komu statek zapsati, einem ein Gut verschreiben, transcribere -; zapsal ho otec w spisu swém po sobě králem; es ist geschrieben zum Pfande, so steht transcribere pignore, od. auch oppignorare, auch obligare; 3) ächten, proscribere; z města wypowěděni, a na wěčné časy zapsáni, *Vel.* 4) zapsati se, sich verschreiben, z. B. als Bürge, se obligare praedis nomine.

Zapisugi, owal, owati, vorh.

Zaplacenj, *n.* Bezahlung, *f.* a) des Geldes, der Schuld, solutio; b) někomu, jemandes, satisfactio.

Zapláči, *fut. ex.* zaplakal, zaplakati, *imp.* zaplač; ein wenig weinen, paulum flere; 2) anfangen zu weinen, incipere flere.

Zaplácugi, owal, owati, verflicken

Zaplankugi, *fut.* s. plankugi.

Zápláta, y, *f.* s. zaplacenj; 2) Lohn, *m.* z. B. für d. Arbeit, für Verbrechen 2c. merces; zápláta od lázně, Badegeld, *n.* pretium balneare; Belohnung, *f.* proemium; 3) Fleck, ein Stück, z. B. Leder, Tuch 2c. lacinia, segmentum.

Zaplassjm, verscheichen, s. plassjm.

Zaplatjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zaplať, bezahlen, a) něco, etwas, z. B. Geld, Schulden 2c. solvere, persolvere; zboží, d. Waaren, solvere pro mercibus; tu wěc mu zaplatil, Pr. b) někomu, jemand, satisfacere alicui, solvere alicui debitum; mocy zaplatiti, bezahlen können, esse solvendo; nemocy zaplatiti, nicht bezahlen können, non solvendo esse; zaplatilo mu se, er ward bezahlt, abstulit (accepit) debitum.

Záplawa, y, *f.* s. okalek; 2) ein langer Stamm in der Mitte der Wehr.

Zapletám, -se, al, ati, s. zapletu.

Zápletek, tku, *m.* Verflechtung, *f.*

Zapletený, *part. p.* v. folg.

Zapletu, *fut. ex.* zapletl, zaplesti, zapleten, *imper.* zapleť, flechten, plectere, texere; 2) verflechten, flechten, innectere; 3) verwickeln, implicare, impedire; 4) verstricken, illaqueare, irretire; 5) verzäunen, obsepire, *Job.* 19, 8.

II. *rec.* zaplesti se, verstrickt

werden, implicari, irretiri: leckno okolo hlawy mé se zapletlo a zatočilo, *K.* nezapletati se wýmyslky lidskými; nechť se s tebau zapletá, kdo tě gesstě nepoznal, tollat te, qui non novit, *Syl.* 2) *sl.* sich d. Haare einflechten, crines nectere.

Zapligi, *fut.* zaplil, zapliti, verspeyen, conspuere, inspuere.

Zaplistám, *fut.* al, ati, verschmieren, besudeln, inquinare, foedare: mage mu oči otewřjti, gesstě wjce ge zaplisstal, *K.*

Zapljwám, *praes.* u. *fut.* al, ati, s. zapligi.

Záplotnjk, u, *m.* *mor.* s. posed.

Zapnu, *fut.* zap'al, zapnauti, *part.* *p.* zap'at, *imp.* zapni, zuschnallen, fibulare, fibula claudere; 2) zuknöpfen, globulis fibulatoriis connectere; - nutj, *n.* *v.*

Započnu, *fut.* s. začnu.

Zapocugi se, owal, owati, worinn od. wov. schwitzen, insudare.

Zapodjewám se, *sl.* s. zakladám se 4).

Zápog, e, *m.* Schluß (unten, bey der Tuchschererpresse), subscudes ferreae.

Zapogjm, *fut.* *ex.* il, iti, tränken, benetzen, rigare; 2) *trop.* wssickni w geden duch zapogeni býti magj, *K.* zapogen gest gen domněnjm o nesmrtedlnosti dusse, *Com.*

†Zapoletjm, unricht. für zaletjm.

Zápolj, *n.* unwegsame Orte hinter den Feldern; 2) Umschweif, Umweg, *m.* ambages, circuitus: zápolj včinil (w psánj), a od wěcy se poodnesl, *K.* s. auch okolkugi.

Zápoljm, s. pordžjm se, taužjm.

Zapomenliwý, -ost, s. zapomin-ý.

Zapomenu, *fut.* *ex.* zapomenul, zapomněl, zapomenauti, *imp.* zapomeň, něco, něcěho, u. na něco, vergessen, oblivisci, oblivioni dare; - nutj, *n.* *verb.*

II. *rec.* z-nauti se nad něčjm, aus der Acht lassen, vergessen, negligere: zapomenauti se nad P. Bohem, nad dussi, krwj swau, nad plodem žiwota swého rc. Gott rc. vergessen, - oblivisci, immemorem esse, negligere.

Zapomenutedlný 3. was vergessen werden kann, obnoxius oblivioni.

Zapomenutj, *n.* Vergessen, *n.* Vergessenheit, *f.* oblivio.

Zapomenutka, y, *f.* s. sedmikráska *D.*

Zapomjnám, al, ati, s. zapomenu.

Zapominatedlný 3. vergeßlich obliviosus; - nost, i, *f.* - keit, *f.* obliviositas.

Zapomjnawý 3. - w-k, vorh.

Zápona, y, *f.* s. zapinadlo; 2) ein gewisses Kleid od. viell. Halsband der Reuter, *Vel. c. h. p.* 604.

Zapopeljm, il, iti, einäschern.

Zápor, u, *m.* u. zapora, y, *f.* *sl.* Riegel, *m.* pessulus: záporem dwéře zawřjti.

Zápornjk, a, *m.* Läugnen, negator? 2) Abläugnungsgabe? na zápornjk se spolehnauti, sich aufs Läugnen verlassen.

Zapotjm se, *fut.* iti, s. zapocugi se.

Zápowěd, i, *f.* Verbot, *n.* interdictum, vetitum: zápowěd služeb cýrkewnjch, Žal. zápowěd včiniti, aby -.

Zápowěděný 3. *part.* *p.* verboten, interdictus, vetitus.

Zapowjdám, al, ati, verbieten, interdicere, vetare; zapowjdám ti gjsti, ich verbiete dir das Essen, veto te edere; mně, tobě, nám, wám rc. se zapowjdá, mir, dir, uns, euch rc. wird verboten,

Zápis, u, m. Einſchreibung, f. i-
scriptio, consignatio; 2)
ſchreibung, a) eines Sch
kers, an jemand, tran
b) Schuldverſchreibu
ſchrift, f. Wechſel, c
pha, chirographu
ſe wčinil, er hat ſi
ben, ſ. zapjſſi 3).
Zápiſnjk, a, m. - n
ſchreiber, m. - in
ptor; b) Unterſch
f. subscriptus,
im Teſtamente
tarius, - in; c
was verſchri
ders Ehegatt
žel, kterém
dawá od m
manželka
Zápiſný 3
ſchreibun
deky zen
ſné dwo
Zapiſſi, f
pſán,
inseri
někol
ali
ti,
in
m
re
ſc
ſe
ei
tr

... Bethenne, - Gans ꝛc.
... zapředl, zapřjſti,
... anfangen zu ſpinnen,
... nere: 2) einſpinnen,
... mit ꝛc. nendo im-
... re, (inserere).
... rec. zapřjſti ſe, ſich einſpin-
nen, z. B. wie eine Raupe, filis
... is involvi, tegi, abdi.
... ena: na zapřenau, blindlings
auf ein Gerathewohl, oecce, te-
mere: což ſe mi koli namátlo,
na zapřenau ſem ſekal, Cyr.
... ſchwinden, ... geſtauben,
... pulvere
... beſtauben,
... weinmeiſch,
... 2) ſelten für
... v. folg.
... il, iti, en, z. B.
... seine Schuld
... alienum dissol-
... dirn, gámu ꝛc.
... machen, - claudere;
... dělám 2).
... owal, owati, vorh.
... der Platz hinter der
... fut. ex. il, iti, einbren-
... d. Speiſe), incoquere
... cum pinguedine.
... y, f. Einbrenne, f. inco-
... da farina cum pingue-
... lugi, owati, ſ. zaprazjm.
... ek, (tek,) dku, m. ein unvoll-
... menes, unfruchtbares Ey

Zapřež, i, f. Anſpannung, Ein-
ſpannung, f. 2) ſ. potah 3).
Zápřežnj 1. ſ. tažný.
Zápřežnjk, a, m. ſ. potažnjk.
Zapřjm, fut. zapřel, zapřjti, part.
pass. zapřjn, imper. zapři, cum
& sine gen. leugnen, negare, in-
fitiari, infitias ire, diffiteri;
verleugnen, infitiari, negare:
wěc ſchowanau zapřel, Pr. b)
verleugnen, deficere ab -: zapřj-
ti ſlawné předky ſwé, Vel.
Zapřiſahám, al, ati, verſchwören,
ejurare.
Zapřiſáhlý 3. geſchworner, - ne,
- nes, capitalis: zapřiſáhlý ne-
ho nepřjtel.
Zapřiſáhnu, hl, naut, ſ. zapři-
ſahám.
Zaprljm ſe, sl. ſ. zapáljm ſe c).
Zaprodám, fut. ſ. prodám.
Zaproſým, sl. anfangen zu bitten:
jak ſem ho zaproſyl, hned mi dal.
Zaprſkám, fut. al, ati, ſ. prſkám.
Záprtek, tku, m. ſ. záprdek.
Zapru (ku), fut. řel, řjti, ſ. zapřjm;
2) (sl.) verriegeln, claudere, -
(obserare).
Zapſánj, n. ſ. zápis.
Zapſat, zapſati, ſ. zapjſſi.
Zapuchám, al, ati, sl. aufſchwellen,
verſchwellen, intumescere.
Zapudjm, fut. ex. il, iti, zen, imp.

zapuď, vertreiben, wegtreiben, z. B. Menschen, Wolken, Krankheit, Grillen, abigere, pellere, depellere, expellere, fugare, exterminare; - žjzen z., *K.* 2) - manželku, entlassen, divortium facere.

Zapůgčjm, *fut.* il, iti, s. půgčjm.

Zapustjm, *fut. ex.* il, iti, wachsen lassen, z. B. bradu, alere; 2) wild liegen lassen, nicht bearbeiten, incultum relinquere: winnicy, *B.* rolj; 3) -wodau, z. B. zahrady, das Wasser in d. Gärten leiten, ducere aquam in hortos.

Zapuzenj, *n. verb.* v. zapudjm; ljstek zapuzenj, s. ljstek.

Zapuzugi, owati, s. zapudjm.

Zapýřjm, -řug, -se, s. zapeyřjm-se.

Zapýtám, al, ati, *sl* s. zaprosým.

Zára, y, *f. sl.* (záře), Schein, Lufterscheinung, meteorom; 2) d. Röthe der Luft des Nachts, v. einem Feuer.

1. Zaraz, *adv. sl.* bald, mox.

2. Zaraz, u, zaraž, e, Genickfänger.

Zaraž, Saraß, -rraß, *m. D.* 2) vorh.

Zarážjm, el, eti, s. zarazým.

Zarážugi, owal, owati, vorh.

Zarazým, *fut.* yl, yti, žen, *imper.* zaraz, hineinschlagen, um es zu befestigen, impingere, infigere, z. B. Nagel; zaražená na kotwjch loď; stezek neb cest přes pole, lauky, nezarážeti; 2) hemmen, z. B. das Wasser, inhibere; auch im Reden: zaraz! halt ein! *D.* 3) bestürzen, bestürzt machen, perturbare, confundere, percellere; 4) errichten, aufschlagen, bilden, condere, constituere: - nowau sektu, *K.* včenj, akademii, náboženstwj swátek, poswjcenj, hody sobě zarazyti, *K.* -nowý groš, *Vel.* zarazyl sobě hostinský dům, aby hosti chowal, *Id.* - swůg wlastnj dwůr někde, *Cyr.* - sobě palác a hrad, *Zal.* - sobě byt; - konwent, *sl Szakolcz.* 5) někomu wálku, při, - auf den Hals werfen; zaraženj dluhowé, *Vel.* 6) entgegen schlagen, stürzen, ruere: zarazyla mne wůně, *Cyr.* s. auch puch; paprslky slunce bleskem swým zarazyli wšech oči; 7) *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.

II. *rec.* z-zyti se, bestürzt werden, perturbari, confundi, percelli.

Zardaufým, yl, yti, s. zaskrtjm.

Zardělý 3. roth, ruber, rubicundus; -lost, i, *f.* Röthe, *f.* rothe Beschaffenheit, z. B. des Gesichts, rubor.

Zarděnj, *n.* Erröthung, Röthe, rubor suffusio ruboris.

†Zarděnice, *f.* zrostl., erythrina.

Zardjm se, zarděl se, zardjti se, roth werden, erröthen, es geschehe aus Schaam od. nicht, erubescere, rubere.

Zardusugi se, owati, s. zardausým: srdce se zardusuge.

Záře, *f.* Schein, Widerschein, *m.* Licht, *n.* Schimmer, Glanz, *m.* z. B. der Sonne, lux, lumen, fulgor, splendor, *K.* záře ohně, *Com.* záře rannj (gitřnj), Morgenröthe, *f* aurora; z. půlnočnj, Nordlicht, Nordschein, aurora borealis, gest, ist, apparet; bjlá záře, weißer Wiederthon, Erdspinnenkraut, *n.* anthericum, *Linn.* phalangium, *Bauh.*

Zarebrugem, *fut.* owati, *sl.* etwas abschüßig fahren.

Zářečák, u. zářečan, a, *m.* - nka, y, *f.* der, d. jenseits des Flußes wohnt, transfluvialis.

Zarečjem sa, rekol, *sl.* folg.

Zarehtám, - ſe, *fut.* ſ. rehcy.
Zareknu ſe, *fut. ex.* zarekl ſe, zařjcy ſe, verreden, geloben, es nicht zu thun, serio negare; zarekl gſem ſe, ich hab es verredet, serio negavi, me facturum, od. adseveravi, me non facturum; b) betheuern, ſchwören, contestari, *Gen.* 43, 3. ſ. auch zařjkám ſe.
Zárenice, *f.* ſ. topenka.
Zařidlo (za lo), *a, n.* Ofenſtange.
Zareydugi, *fut.* owal, owati, do ceſty, in den Weg einlenken.
Zářez, u, *m.* Einſchnitt, *m.* incisio, incisura; b) Kerbe, Kimme, *f.* stria, *D.*
Zařezám, zařeži, *fut.* zařezal, zařezati, abſchlachten, abgurgeln, jugulare, mactare; 2) einen Einſchnitt machen, incidere.
Zařezugi, owal, owati, *verb.*
Zářj, *n.* (zářig, v. zařigi, ſ. řigi), Herbſtmonat, *m.* september.
Zařjkám ſe, *sl.* zarjekám ſe, *ati,* ſ. zareknu ſe; 2) ſ. zamluwjm ſe, *K.* - ánj, *n. verb.*
Zařjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, verſchütten, bedecken, obruere.
II. *rec.* zařjtiti ſe, verſchüttet werden, obrui.
Zarmaucenj, *n.* Betrübniß, *f.* moestitia, dolor, molestia.
Zarmautjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zarmuť, cen, (aus za, mutjm), betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem; moestum reddere, molestiam alicui adferre, exhibere.
II. *rec.* z-titi ſe, betrübt werden, dolore adfici.
Zarmucowánj, *n. verb.* v. folg.
Zarmucugi, owati, ſ. zarmautjm.
Zármutek, tku, *m.* ſ. zarmaucenj.
Zarobjm, *fut.* iti, *sl.* gewinnen, profitiren, lucrari.

Zárod, u, *m. sl.* b. Frucht im Ey; b) Keim, *m.* germen; c) *ol.* d. Frucht der Thiere, foetus, embrio, *D.*
Zároda, y, *f.* d. Erzeugung v. Thieren, *D.*
Zárodek, dku, *m.* Fruchtknoten, Keim, *m.* germen, *D.*
Zarodjm ſe, *fut.* il, iti, empfangen werden, concipi: w mém žiwotě ſe zarodilo.
Zárodný 3. z. B. zárodné ſemeno, sperma, *n.* ſ. wykal.
Zaronjm ſa, iti, *sl.* ſich wohin ſchlagen, ungefähr begeben.
Zaroſtu, *fut. ex.* zaroſtl, zarůſti, verwachſen, durch Wachſen vergehen, z. B. Blattergruben, Buchſtaben in der Baumrinde, exolescere, abolescere; b) vollwachſen, verwachſen, obsitum fieri; zaroſtlá brána, *Com.* zaroſte země trnjm, *B.*
Zaroſým, *fut. sl.* ſ. vroſým.
Zaroweň, *adv.* zugleich, simul, una; 2) gleichermaßen, gleich, parimodo, pariter, aeque: an boli wyplnil zaroweň s zemj.
Zarownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere.
Zarownáwám, al, ati, *verb.*
Zarputilec, lce, *m.* ein Halsſtarriger, Starrkopf, *m.* pervicax, contumax.
Zarputilý 3. halsſtarrig, ſtarrköpfig, pertinax, pervicax, contumax, obstinatus; - le, *adv.* - naciter, - caciter, - maciter, - nate, obfirmate; - loſt, i, *f.* Halsſtarrigkeit, - nacia, - cacia, - macia, obstinatio animi.
Zarputjm ſe, *fut.* il, iti, halsſtarrig beharren, obstinare animum: neoſtupně ſe zarputili, aneb přemocy, aneb tu na mjſtě zůſtati, *R.*

Záruba, y, *f. sl.* s. záseka 1).

Zaručjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zaruč, vom Gegentheile verlangen, daß er Bürgen stellen soll, daß er zum Termin gewiß kommen werde, od. ihn vor Gericht fordern, u. hier zum Bürgen auffordern, vadari; 2) feyerlich versprechen, spondere solenni modo; 3) *sl.* s. zařičjm, řičjm.

II. *rec.* z-ti se někomu, za něco, od. za někoho, s. slibjm.

Zarucugi, - se, owal, owati, vorh.

Zárugi, owal, owati, vierähren, *D.*

Zárukawj, *n.* ein Stück der Rüstung: zárukawj oděnce, *Vel.*

Zarumugi, *fut.* owal, owati, mit Schutt verschütten, *K.*

Zařwu, *fut. ex.* zařwal, zařwati, s. řwu; trop. gdi pse s cesty! zařwal zeman, *Puchm.*

Zarygi, hineinwühlen; - se, sich.

Zarytý 3. verstockt, obstinatus, pertinax: w swých bezbožnostech zarytj zůstáwagj, *K.* tak zarytý w ortelich swých Bůh nenj, *K.* - te, *adv.* - te, - naciter: zarytě a neokrytě to o sobě rozhlašuge, *Bal.* -lost, i, *f.* sama zpaura a zarytost při nich gest, *K.* zarytost a nekagjcnost, *K.*

Zarzaparilla, y, *f.* Sarsaparilla, *V.*

Zas, zase, *adv.* wieder, a) zurück, rursus; in Zusammensetzung auch re, z. B. zas dáti, wieder geben, reddere; b) v. neuem, rursus, denuo; c) hinwiederum, dagegen, rursus, contra, vicissim.

Zasadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, einheben, z. B. dwéře, okno zasaditi, eine Thüre, ein Fenster einheben (in d. Angel), inserere, injicere; 2) einsetzen, hineinfügen, z. B. Steine, Zähne ꝛc. imponere, inserere, immittere; 3) aufstellen, locare: střelbu zasadjm proti zdém twým, *B.* 4) fassen, einschließen, hineinfügen, z. B. d. Form in d. Druckerpreßrahm, includere, inserere, z. B. gemmam auro; 5) einpflanzen, bauen, inserere; 6) ersetzen, substituere: neměli kým zasaditi, kde kněžj wybyli.

II *rec.* z-diti se, sich zu Tische setzen, considere: račte se zasadit; zasadili se a hodowali; 2) - o někoho, o něco (za někoho, podlé někoho), sich eifrig annehmen, d. Sache führen, vertheidigen, tueri, defendere, contendere pro aliquo; zasazowal se mocně o Geremyáše, *K.* wěrně se w té při zasadil o swé kraginy; - o zákon, o prawdu, *B.* 3) - proti někomu, rechten, oppugnare, resistere.

Zasáhnu, *fut.* hl, hnauti, erreichen, attingere: někteřj y časů Krystowých zasáhli, *K.*

Zasazugi, - se, owati, s. zasadjm, - se.

Zaschnu, *fut.* chl, chnaut, ein wenig trocknen, trocken werden, paulum siccari, siccescere, arefieri.

Zásed, u, *m.* üblicher zasednutj.

Zasedám, al, ati, s. zasednu.

Zasedjm se, *fut.*, il, iti, *sl.* zu lang sitzen bleiben.

Zásednice, *f. Nitr.* s. široká.

Zasednu, *fut. ex.* zasedl, zasednauti, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere; za stůl zasednauti, sich zu Tische setzen, místo zasednauti, einen Ort besetzen, *D.* 2) eine Sitzung halten (v. Gerichten ꝛc.) considere consessum, sessionem habere, consilium celebrare: saud zasedl, *D.* toho dne bylo na saud zasednuto, *Pr.*

Zasednutj, *n. verb.* v. vorh. b) Sitzung, Session, *f.* sessio.

Zasegi, *fut. ex.* zasyl u. zasel, zasíti, *part. pass.* zaset, *imper.* zasey, bestellen, einsäen, sementem facere, serere, seminare.
Zasek, *sl.* s. zas, wieder, rursus.
Záseka, y, *f.* Gehäge, *f.* locus septus (stratis arboribus); 2) Verhack, Verhau, *m.* septum (munimentum) arborum stratarum.
Zasekám, *fut. ex.* al, ati, verhauen, durch einen Verhau verderben, z. B. den Weg 2c. intersepire, arboribus stratis; auch überhaupt versperren, intersepire, obstruere, intercludere; 2) *sl.* klein hacken etwas, in d. Speisen, z. B. Speck.
II. *rec.* z-kati se, sich verhauen, sich damit decken, se obsepire (intersepire) arboribus stratis; auch blos se obsepire od. intersepire.
Zaseknem, (-nu), *fut.* kl, (kol), nauti, *sl.* einhauen; 2) einzwicken, quätschen, z. B. zwischen d. Thür.
Záselky, *pl.* s. námluwy, *D.*
Zaseru, *fut. ex.* zasral, zasrati, bescheißen, concacare; 2) *sl.* s. zabzdim.
Zaseyrám, ati, s. zasypám.
Zasgeldám, *sl.* s. zasýlám.
Zaskočjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* jemand den Weg verlaufen, verrennen, viam intercipere alicui: cestu gim zaskočili, *Cyr.* zaskočili Cýra, *Id.* od lodj ge zaskočil, *Haj.*
II. *rec.* z-ti sy, *sl.* einen Tanz thun.
Zaslauženj, *n.* Verdienst, was man verdient, od. verdient hat, Würdigkeit, *m.* meritum.
Zaslaužilý 3. verdienstvoll, plenus meritorum; 2) verdient, promeritus, wzal swau zaslaužilau odplatu; - lost, i, *f.* das Verdienstvolle, s. zaslauženj: zaslaužilostj Krystowau spaseni gsme.
Zaslaužjm, *fut. ex.* il, iti, *cum & sine gen.* verdienen, a) sich würdig machen, z. B. der Belohnung, Strafe 2c. merere, mereri, promereri, z. B. rem auch reddere se dignum, z. B. re: toho sobě na Bohu zaslaužili, *K.* b) würdig seyn, merere, mereri, mit dem Akkus. od. auch ut, (daß, aby).
Zaslechnu, *fut. ex.*, zaslechl, chnauti, vernehmen, hören, percipere auribus.
Zaslepenec, nce, *m.* ein Verblendeter, coecus, obcoecatus.
Zaslepenj, *n.* Verblendung, *f.* a) Verblenden, *n.* obcoecatio; b) Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.
Zaslepený 3. *part. p.* verblendet, coecus; - ně, *adv.* blindlings, - ce; b) ohne Überlegung u. Wahl, - ce, temere; - nost, i, *f.* Verblendung 2c. s. zaslepenj b).
Zaslepjm, *fut.* iti. s. oslepjm; 2) verblenden, dem Verstande nach, obcoecare, aciem mentis praestringere.
Zaslepugi, owal, owati, vorh.
Zaslibenj, *n.* Verheißung, *f.* promissio, pollicitatio.
Zasljbený 3. *part. p.* v. folg. země zasljbená, das gelobte Land, palaestina, *K.*
Zaslibjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zaslib, verheißen, promittere, polliceri, pollicitari; 2) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschieht es gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; ist es blos so viel als versprechen, polliceri, promittere.
Zaslintám, *fut.* al, ati, angeifern, sputo polluere.

Zástona, y, *f.* Sonnenschirm, *m.* umbella, umbraculum; 2) s. zácłona; 3) Vorhang, *m.* Decke, *f.* velum; nynj giž spadla s mých očj zástona; noc swé zástony rozprostřela.

Zastonjm, (bess. als zaclonjm), iti, s. zastjnjm u. zaclonjm; zastonjte a zastřete sláwu předků swých, *Vel.*

Zaslibugi, owal, owati, vorh.

Zásluha, y, *f.* s. zaslaužení.

Zaslubugi, owati, s. zaslaužjm.

Záslužný 3. verdienstlich, ein Verdienst enthaltend, continens meritum.

Zasmažjm, *fut. mor.* il, iti, s. zaprazjm; - žka, y, *f.* s. zápražka.

Zasměgi se, *fut.* zasmál, z-áti se, *imp.* zasměg se, s. směgi se.

Zasmekáwám, al, ati, folg.

Zasmeknu, d. h. smeku odělám.

Zasmetjm, *sl.* Unrath machen.

Zasmoljm, *fut. ex.* il, iti, verpichen, picare; 2) zupichen, pice claudere; 3) mit Pech beschmutzen, beschmieren, pice commaculare, inquinare.

Zasmolugi, owal, owati, vorh.

Zasmradjm, *fut.* iti, s. smradjm.

Zasmradnu, *fut. ex.* dl, dnauti, stinkend werden, putescere od. putificere.

Zasmudlina, y, *f. sl.* s. připálenina.

Zasmuscugi, - se, bey *Bakovsky*, wo nicht unrichtig, doch gar nicht üblich statt zasmussugi se.

†Zasmussilec, lce, *m.* Sauertopf.

Zasmussilý 3. finster, düster aussehend, zu ernsthaft od. traurig, sauer, sauertöpfisch, obscurus, tristis, z. B. Gesicht, trübe: čerwená se zasmussilé nebe, *B.* - le, *adv.* z-le hleděti, sauer sehen, acerba tueri, acerbo, (tristi) esse vultu; - lost, i, *f.* düsteres saueres Sehen.

Zasmussim, *fut. ex.* il, iti, düster machen, trüben, obscurare, obnubilare.

II. *rec.* z-ti se, düster werden, sich verfinstern, obscurari.

Zasmussugi, - se, owati, vorh.

Zasnaubenj, *n.* Verlöbniß, *n.* desponsatio, sponsalia, *pl.*

Zasnaubjm, *fut.* iti, *imp.* zasnub, verloben, despondere.

Zásnět, i, *f.* Mondkalb, *n.* mola, *D.*

Zasněžjm, *fut.* il, iti, verschneyen.

Zasnubowánj, s. zasnaubenj.

Zasnubugi, owati, s. zasnaubjm.

Zásoba, y, *f.* Vorrath, *m.* z. B. an Waffen, Speise, Büchern, copia: ist es an Speise, so steht auch penus.

Zásobenj, *n.* vorh.; zásobenj přesek k obogku *rc.* Schnallengarnituren *rc.* instructus fibularum, *R.*

Zásobjm se, il, iti, sich versehen, versorgen, mit etwas, se instruere.

Zásobný 3. versehen, instructus, copiosus: město y lidem y mocý y ginými wěcmi welmi zásobné, *K.*

Zasoljm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* zasol, einsalzen, salire, (sallire), sale condire (conspergere).

Zasopljm, *fut.* il, iti, *sl.* mit Rotz besudeln.

Zaspjm, *fut. ex.* zaspal, zaspati, verschlafen, dormiendo transmittere) negligere: zaspal shromáždění, *Com.* prokurátorowé nerádi swého zaspj, *Vel.*

Zasranec, nce, auch zasran, a, *m. sl.* Scheißkerl, Bezchißener; - nice, *f.* Beschißene, *f.*

Zassacený 3. *part. p.* v. folg.

Zassantročjm, *fut.* iti, unterschlagen, s. ssantročjm.

Zassatjm, *fut.* bekleiden, s. ssatjm.
Zassibnem, *fut.* auti, *sl.* zasswihnu.
Zássigek, gku, *m.* Kopfstück, Faustschlag, *m.* colaphus.
Zassigi, *fut. ex.* il, iti, *part. p.* zassit, *imp.* zassj, vernähen, z. B. das Geld, obsuere; 2) zunähen, obsuere.
Zassigkugi, owati, schlagen mit der Faust, colaphizare.
Zassikugi, *fut.* owal, owati, wegbringen, removere, *Syl.* swêdka auplatkem preč zassikowal.
Zassjwám, al, ati, s. zassigi.
Zassteřjm se, gezwungen lachen.
Zásstodnj 1. u. zásstodný 3), *K.* z. B. zásstodnj chasa, d. Soldatenaufwärter im Felde, Troßbuben, caculae.
Zásstodnjk, a, *m.* Räuber, *m.* raptor; 2) *sl. Lypt.* Verderber, corruptor; -nice, *f.* Räuberinn, raptrix.
Zasstrcugi, owati, s. zasstrtjm.
Zasstřirjm, *fut.* ěl, ěti, s. sstřipjm.
Zasstřjtám, al, ati, s. zasspinjm 2).
Zásstrt, u, *m.* Halsgeschwulst, *f.* der Frosch im Halse, tumor colli, rana, ranula.
Zasstrtjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zasstrť, erdrosseln, strangulare, suffocare, gulam frangere.
Zásstwolý 3. s. hubený: dobytek.
Zasslahnem, *sl.* s. zasswihnu.
Zasslapám, *fut. fr.* al, ati, vertreten, niedertreten, proculcare, conculcare; od. durch Treten verderben, ertreten, corrumpere calcando.
Zasslapjm, *fut.* il, iti, folg. b) *trop.* - oči někomu, durch Geschenke d. Augen verblenden, donis corrumpere.
Zasslapnu, pl, nauti, s. zasslapjm.
1. Zassli, *fut. ex.*, zaslal, zaslati, zaslán, *imp.* zassli, versenden, verschicken, einsenden, a) Menschen, ablegare, dimittere; b) Dinge, dimittere.
2. Zasslý 3. verblichen, z. B. Tinte, decolor, decoloratus; b) alt, veraltet, obsoletus; zasslá láska, s. láska 1); -lost, i, *f.* verblichene, veraltete Beschaffenheit; 2) Vergehen, *n.* excessus.
Zassňupkugi, *fut.* owati, (prsty), schnalzen, schnellen, mit den Fingern, concrepare digitis.
Zasspičatjm, s. osspičatjm.
Zasspinjm, *fut. ex.* il, iti, beflecken, besudeln, commaculare, inquinare.
Zasspuntugi, *fut.* zuspünden, obturare embolo.
Zasstrankugi, *fut.* owati, verschränken, includere, *Vel.*
Zášť, ě, *f.* üblicher zášťj.
Zasstan, a, *m. sl.* Brunzer; -nice, *f.*
Zasstawělý 3. bitterlich, säuerlich, amarulentus, acidus; 2) erbittert, erbost, exacerbatus, acerbus: -čas, -lost, i, *f. subst.*
Zasstawjm se, *fut. ex.* ěl, ěti, bitterlich werden, amarescere, acescere; 2) erbittert werden, exacerbari.
Zasstěkám, *fut.* al, ati, s. sstěkám.
Zasstěknu, *fut. ex.* nauti, vorh.
Zášťj, *n.* Groll, *m.* odium occultum, simultas.
†Zásstita, y, *f.* Schutz (nicht üblich.
†Zasstjtjm, *fut.* il, iti, *slavon.* mit dem Schilde beschützen.
Zassubrem sa, iti, *sl.* s. zasspinjm se.
Zassusnu, *fut.* sl, snauti, *imper.* zassusni, s. ssusnu.
Zasswihnu, *fut.* hl, nauti, einen Hieb mit der Peitsche, Ruthe geben.
Zastánj, *n.* Bestreitung ꝛc. s. folg.
Zastanu, *fut.* zastal, zastati, *imp.* zastaň, bestreiten, gewachsen

seyn, behaupten, parem esse &c. z. B. prácy, d. Arbeit, labori par sum, od. vinco laborem; každý měsstěnjn swé mjsto zastáwá, - behauptet -; 2) verwalten, verrichten, z. B. Amt, fungi, administrare, gerere; 3) vertreten, a) jemand, od. jemands Stelle vertreten, esse vicarium alicujus, fungi vice alicujus, obire vicem alicujus; auch d. Stelle einer Sache: musyl Saporowi mjsto podnožnj stoličky zastati, *Vel.* zastati bjlo za někoho; b) sich ins Mittel schlagen, für jemand, intercedere pro aliquo; ihn vertheidigen, defendere, tueri, causam alicujus agere: někoho před někým zastáwati, *K.* für ihn bitten, deprecari pro aliquo, entschuldigen, - excusare; 4) erreichen, attingere ad -: zastal žiwobytjm swým a pamatowal tři krále; 5) ertappen, erwischen, deprehendere, *Dan.* 13, 58; 6) stehen bleiben, subsistere; 7) s. uwáznu: - w bláté s wozem.

Zastaralý 3. veraltet; 2) eingewurzelt, z. B. Krankheit, inveteratus; - lost, i, *f. subst.*

Zastarám se, *fut. ex.* al, ati, veralten, obsolescere; 2) einwurzeln, trop. inveterascere.

Zastarodáwna, *adv.* vor Alters, antiquitus.

Zastaupám, al, ati, s. zastaupjm.

Zastaupenj, *n.* Vertretung, *f.* a) Versperrung, interclusio; b) Vermittelung, intercessio; c) Vertheidigung, defensio, tuitio, patrocinium.

Zastaupjm, *fut.* il, iti, *imp.* zastup, 1) někoho (*acc.*), a) jemand den Weg vertreten, (abschneiden), obsistendo intersepire od. occludere; b) s. zastanu 3): zastaupil ho dobrowolně w té pokuté, a zaň dal; 2) něco, verhalten, abschneiden, intercludere: z-pili gim wody, Sam. 7, 24.

II. *rec.* z-ti se, sich vertreten, v. Pferd, s. odstaupjm 6).

Zástawa, y, *f.* Pfand, *n.* pignus, hypotheca: do zástawy ho wzali; w zástawě zadržená osoba, *Kram.* s. zastawenec; 2) das Ausbleiben der monatl. Reinigung, intermissio menstrui: žena zástawu má; 3) s. zastáwka; 4) Hemmen, Zurückhalten, *n.* retentio, interclusio; 5) s. stawidlo; 6) *sl.* s. praporec.

Zastáwám, al, ati, s. zastanu.

Zástawek, wku, *m.* s. zástawa 1).

Zastawenec, nce, *m.* Geißel, *m.* obses, *Kram.*

Zastawenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zastawjm, *fut.* il, iti, s. stawjm *fut.* 1), 2); b) hemmen, inhibere, prohibere, cohibere; c) einstellen, etwas unterlassen, omittere, desinere; d) versetzen, verpfänden, oppignerare, opponere pignori, obligare.

II. *rec.* z-iti se, halten, still stehen, subsistere; 2) s. stawiti se a), b); 3) einhalten, ablassen, absistere, desistere, cessare; 4) *cum dat. pers.* - někomu, - sich widersetzen, resistere.

2. Zastawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, *imp.* zastawěg, verbauen, durch Bauen bedecken od. verschließen, z. B. einem das Licht, den Eingang ꝛc. obstruere, z. B. alicui rei.

1. Zastáwka, y, *f.* Verweilung, mora, mansio; b. Pause, *f.* pausa.

2. Zástawka, y, *f. dim.* v. zástawa.

Zástawnj 1. u. -ný 3 z. B. z. statek, niedergelegtes Gut, depo-

situm; z. aukad, ſ. půgčka 2); z. oſoba, ſ. zaſtawenec.
Záſtawnjk, a, m. ſ. praporečnjk.
Zaſtawugi, owati, ſ. zaſtawjm.
II. rec. z-wati ſe, ſ. zaſtawiti ſe; 2) nad něčjm, ſich ſtoßen, ſ. pozaſtawugi ſe 2): - nad ſſtěſtjm bezbožných.
Zaſtehnu, hl, nauti, ſ. zaſſigi.
Zaſtěhugi, owati, transportiren, transportare, B.
II. rec. z-ti ſe, ſ. přeſtěhugi ſe.
Zaſtěm, die u. da sl. für zachcy.
Zaſtěňowánj, n. ſ. zaſtjněnj.
Zaſtěňugi, owati, ſ. zaſtjnjm.
Záſtěra, y, f. Schurz, Schürze, f. subligaculum, subligare, praecinctorium; 2) Decke, f. velamen, 1 Cor. 3, 14. 3) fig. Deckmantel, Vorwand, m. species, praetextus: pod záſtěrau náboženſtwj, K. záſtěrau býti nečj neſſlechetnoſti; -rka, y, f. dim.
Zaſtěradlo, a, n. vorh. 2).
Zaſteſknu ſobě, ſ. ſteſknu ſy: zaſteſkl ſobě po wěrném towaryſſi Ekolampádowi.
Zaſtihnu, fut. ex., hl, hnauti, zaſtižen, antreffen, finden, invenire, reperire, offendere aliquem; 2) einholen, adsequi, consequi.
Záſtin, u, m. ſ. ſtinné mjſto.
Zaſtjnawý 3. beſchattet, opacus; ſ. ſtinný: zaſtjnawé mjſto.
Zaſtjněnj, n. Beſchattung, f. obumbratio, inumbratio.
Zaſtjnjm, fut. il, iti, ěn, imp. zaſtěň, beſchatten, opacare, obumbrare, inumbrare: okna zaſtěňowati, Pr.
Zaſtiňugi, owal, owati, vorh.
Zaſtjrám, al, ati, ſ. zaſtru.
II. rec. z-ati ſe, verwenden, ſich entſchuldigen, excusare se: tjm ſe zaſtjragj, že ne ſkrze mohly, ale ſkrze B. přiſahagj, K.
zaſtjrati ſe newymluwnoſtj.
Zaſtkwjm ſe, fut. ex. ěl, ěti, glänzend werden, einen Glanz v. ſich geben, exsplendescere, B.
Zaſtogjm ſe, fut., zaſtáti ſe, sl. über d. Zeit ſtehen bleiben.
Záſtolj, n. der Ort (Sitz) am od. hinter dem Tiſche, locus (sedes) ad mensam.
Zaſtonám, al, ati, ſ. zaſtůni.
Zaſtrábjm, sl. zutheilen, ſ. ſtrábjm.
Zaſtraſſjm fut. ſ. ſtraſſjm.
Zaſtrauhám ſe, fut. al, ati, sl. Göm. drohen, minari.
Zaſtrčjm, fut. ex. il, iti, hin ſchieben, vorſchieben, objicere: mnau chcete wſſudy zaſtrčiti; daher a) verſperren, z. B. den Weg, intercludere; b) verbergen, abscondere, occulere, celare; 2) verriegeln, claudere pessulo, z. B. januam; c) einſtecken, z. B. Schnupftuch.
Záſtřela, y, f. Schuß, m. ictus.
Zaſtřeljm, fut. ex. il, iti, erſchießen, trajicere, transverberare; ſtřelau, mit einem Pfeile, sagitta od. sagitta exanimare; kulkau, mit einer Kugel, glande plumbea exanimare (trajicere).
Záſtřelné, ého, n. Jägerrecht, n. D.
Zaſtřenj, n. verb. v. zaſtru; 2) ſ. záſtěra 2); Vorhang, m. scena.
Zaſtřjkám, fut. fr. al, ati, ſolg.
Zaſtřiknu, fut. ex. kl, knauti, imp. z-ni, beſpritzen, spargere, adspergere, conspergere.
Zaſtřikugi, owal, owati, vorh.
Zaſtřižugi (-ſſugi) ſe, ſich überbarſchen, vom Waſſer, D.
Zaſtrkám, fut. fr. ati, ſ. zaſtrčjm.
Zaſtrkugi, owal, owati, vorh.
Zaſtrognice, f. zdwihacý ſtrog, Ziehgatter, machina elevatoria, D.
Zaſtru (ku), zaſtřeš, ſtřel, ſtřjti,

zastřen, *imp.* zastři, verhüllen, velare, obnubere, tegere; 2) zuziehen, vorziehen, z. B. Vorhänge, obtendere; 3) trop. beschirmen, protegere.
Zastudjm, *fut.*, iti, zen, *imper.* zastuď, erkälten, refrigerare, frigefactare.
Zastůni, *fut. ex.*, stonal, zastonati, in Seufzer ausbrechen, ingemiscere.
Zástup, u, *m.* Haufen, *m.* Menge lebender Geschöpfe beysammen, turba, coetus, agmen, multitudo.
Zástupce, *m.* Vertreter, a) Stellvertreter, *m.* vicarius, fungens vice alicujus; b) Mittelsperson, intercessor; c) s. prokurátor.
†Zástupnjk, Lieutenant?
Zastupugi, owati, s. zastaupjm.
Zastydjm se, *fut.* ěti, s. stydjm se.
Zastydnu se, dl, nauti, vorh. *B.*
Zasugi, *fut.* zasul, zasauti, verschütten, bedecken, obruere.
Zasutiny, *f. pl.* s. rum, *Vel.*
Zaswatjm, *fut.* iti, *sl.* gebieten zu feyern, heiligen: - den.
Zaswěcugi, owal, owati, folg.
Zaswětjm, *fut.* il, iti, cen, glänzend machen; zaswěť oblíčeg swůg nad námi, *B.* 2) zum Fest machen, zaswěte swátek Bálowi, *B.* zaswěcený swátek, gebotener Festtag.
Zaswinjm, *fut.*, iti, s. zakřjtám.
Zaswitá u. zaswitáwá, alo, ati, s. rozedný se.
Zaswjtjm, *fut.* il, iti, scheinen, leuchten, schimmern, lucere, fulgere, splendere.
II. *rec.* z-titi se, licht werden, lucescere; 2) glänzen, fulgere, splendere, nitere.
Zasýdljm, *sl.* d. Schlinge zuziehen.
Zasýkám, *fut.* al, ati, bebrunzen.
Zasýlám, al, ati, versenden.
Zasýlka, y, *f.* Versendung, *f.*
1. Zasypám, zasypi, *fut.* al, ati, án, *imp.* zasypey u. zasyp, verschütten, bedecken, obruere, tegere; trop. zasypati se dluhy, *Com.*
2. Zasýpám, *praes.* ati, vorh.
Zak, a, *m. sl.* s. zek.
Zatabáčjm, *fut.*, il, iti, *sl.* mit Schnupftabak bestreuen.
Zatáčjm, el, eti, s. zatočjm.
Zatagjm, *fut.*, il, iti, verhehlen, vertuschen, celare, occultare, tegere, dissimulare; 2) *sl* verdecken, ganz überschwemmen: wsseckо woda zatagila.
II. *rec.* z-ti se, *sl.* vorgeben lassen, daß man nicht zu Hause ist; 2) sich stellen, als wäre man ohnmächtig od. todt.
Zatagugi, - se, owal, owati, vorh.
Zátah, u, *m.* Zuziehung; s. folg.
Zatáhnu, *fut.* zatáhl, zatáhnauti, zatažen, *imp.* zatáhni, verschlepen, wegschleppen, auferre; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere.
Zatahugi, owal, owati, vorh. z-wati na stráž, auf d. Wache aufziehen, ad excubias procedere.
Zatápjm, ěl, ěti, s. zatopjm.
Zatarasugi, owati, verrammeln, oppilare, intersepire: - brány.
Zatarasým, *fut.* yl, yti, vorh.
Zatatý 3. *part. p.* v. zatnu; b) z. B. z-tá pěst, geballte Faust, pugnus.
Zatauljm, *fut.* il, iti, s. zacpám: vsta někomu -.
Zatchnu se, chl, chnauti se, ersticken, suffocari: Bůh mohl dopustiti, aby se zatchl, než se narodil
Zátek, tku, *m.* Verarrestirung.
Zateknu, *fut.* kl, s. zatknu.
Zatemnělý 3. verdunkelt, obscuratus; - le, *adv.* - te.

Zatemnénj, *n.* Verdunkelung, *f.* obscuratio.

Zatemnjm, *fut.* il, iti, *imp.* zatemni, verdunkeln, z. B. den Himmel, das Zimmer ꝛc. obscurare; trop. sláwa wlasti témi skutky se zatemňuge, *Vel.*

Zatemňugi, owal, owati, vorh.

Zateskněly 3. muthlos, consternatus; -lost, i, *f.* -sigkeit, -tio.

Zatesknost, i, *f.* vorh. -lost.

Zatesknu sobě, *fut.* skl, sknauti, betrübt seyn, den Muth sinken lassen, despondere animum, consternari; -nutj, *n.* vorh.

Zatepljm, *fut.* iti, s. zatopjm 1) *D.*

Zatjm, *adv.* hernach, postea: potom do kolenau, zatjm do pasu, *K.* 2) indessen, a) unter der Zeit, mittlerweile, *Vel.* b) zatjm když, indessen da, od. indessen daß, interea dum od. blos dum; c) dessen ungeachtet, gleichwohl., nihilo minus od. tamen; d) übrigens, caeterum: zatjm a pod tjm, *Sedlác'ek.*

Zatjnám, al, ati, s. zatnu.

II. *rec.* z-ati se v mluwenj, s. zagikám se, *Syl.* na něčem, sich an etwas stoßen.

Zátinok, nku, *m. sl.* Theil d. Tenne.

Zatjrám, al, ati, zustreichen, zuschmieren, verschmieren, oblinire, obterere.

†Zátisk, u, *m.* was man einschiebt, od. vorschiebt; b) der Einschub bey den Doppelbienenstöcken, *P.*

Zatisknu, *fut.* kl, knauti, z. B. wůz pod sýni; záworu dobře zatisknauti, hinschieben, trudere, promovere.

Zatjsnjm, *fut.* il, iti, s. tjsnjm.

Zátka, y, *f.* (v. zatknu), Propf, Stöpsel, Stöpfel, *m.* obtraculum embolus; b) Verstopfung, *f.* obstructio: zátka se vdělala na řece, *Vel.*

Zatkám, *fut.* al, ati, *sl.* zustopfen.

Zátkawec, wce, *m. sl.* s. zátka a).

Zatknu, *fut. ex.* zatkl, zatknauti, verkümmern, verarrestiren, detinere; kázal biskupa gjti, a w domě geho zatknauti, *Vel.* b) od. záworu z., s. zastrčjm 2); c) (*sl.*) s. zacpám.

Zatkýnám, al, ati, *sl.* vorh.

Zatláčjm, *fut. ex.* il, iti, z. B. mrtwému oči, zudrücken, claudere.

Zatlaukám, al, ati, einschlagen, hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl ꝛc. infigere, defigere; 2) verschlagen, zumachen, claudere.

Zatluku, (ču), zatlučeš, *fut.*, zatlaukl, zatlaucy, zatlučen, *imp.* zatluč, vorh. 1), 2); 3) anklopfen, na něco, an etwas, pulsare; na dwéře, an d. Thür, ostium, januam.

Zatměle, *adv.* dunkel, a) finster, ohne Licht, obscure; b) undeutlich, unverständlich, obscure.

Zatmělost, i, *f.* s. zatměnj; 2) Dunkelheit, *f.* a) Finsterniß, *f.* obscuritas, tenebrae; b) Unverständlichkeit, z. B. eines Wortes ꝛc. obscuritas.

Zatmělý 3. verfinstert, obscurus, tenebris obductus, tenebricosus; 2) dunkel, a) finster, ohne Licht, z. B. ein Zimmer, Wald ꝛc. obscurus; b) unverständlich, schwer einzusehen, obscurus, impeditus.

Zatměnj, *n.* Verfinsterung, z. B. des Himmels, obscuratio; slunce, Sonnenfinsterniß, *f.* měsýce, Mondfinsterniß, defectio (defectus) solis, lunae.

Zatmjm, *fut.* ěl, jti, ěn, *imp.* zatmi, verfinstern, z. B. Himmel,

Stube, obscurare, tenebris obducere.

II. *rec.* z-iti se, sich verfinstern, obscurari; auch v. der Sonne u. Monde, deficere.

Zatmjwám, se, al, ati, verb.

Zatnu, *fut.* zaťal, zatjti, *part. p.* zaťat, *imper.* zatni, hinein hauen, mit einem scharfen Werkzeuge, incidere; 2) žjlu zatjti, s. pustjm 1); zuby zatjti, a) zusammen beißen, mit den Zähnen, collidere dentes; b) sich verbeißen, so fest zubeißen, daß man den Mund nicht mehr öffnen, od. d. Zähne nicht mehr v. einander bringen kann; pazaury zatjti, d. Klauen einschlagen, injicere ungues, ungulas.

II. *rec.* z-jti se, sich verstocken.

Zatočjm, *fut. ex.* il, iti, umdrehen, intorquere, circumagere, invertere; 2) einwickeln, involvere, obvolvere: wlasy zatočowati, a w uzel swazowati.

II. *rec.* z-iti se, sich umdrehen, se vertere, verti, converti.

Zátočina, y, *f.* s. wjr.

Zátočka, y, *f.* s. wýžlabek, *D.*

Zatočugi, owati, s. zatočjm.

Zátoka, y, *f.* Krümme, *f.* z. B. des Flusses, Meeres, sinus; zátoka mořská, Meerbusen, Golf, *m.* sinus, sinus maritimus, sinus maris.

Záton, ě, *m.* s. záseka; 2) *sl.* Sandbank, *f.* z. B. in der Donau, syrtis, *f.*

Zátopa, y, *f.* Überschwemmung, *f.* inundatio.

Zatopenj, *n.* s. utonutj; *verb.* v. folg.

Zatopjm, *fut.* il, iti, einheizen im Zimmer, calefacere cubiculum; 2) überschwemmen, inundare; - pole, *D.*

II. *rec.* zatopiti se, s. utopiti se.

Zatracenec, nce, *m.* der Verdammte, damnatus ad infelicitatem aeternam, *Cyr.*

Zatracený, á, é, verdammt, *f.* in der Hölle befindlich, damnatus ad infelicitatem aeternam; b) gottlos, sceleratus, scelestus.

Zatracugi, owal, owati, verb.

Zatratjm, *fut. ex.* il, iti; cen, *imp.* zatrať, verdammen, damnare ad infelicitatem aeternam.

Zatraubjm, *fut.* il, iti, s. traubjm.

Zatrausým, *fut. ex.* yl, yti, überstreuen, verstreuen, aspergere, conspergere.

Zatřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. instr.* zupfen, vellere, vellicare; 2) flattern, d. Flügel bewegen, movere alas; β) (*sl.*) masku do wody z., quirlen, versare rudicula; polewku weycem zatřepati, d. Suppe mit einem Eye abziehen.

Zátřepka, y, *f.* (*sh*) das Eingequirlete; b) Einquirlen, *n.*

Zatřesu, *fut. ex.* zatřásl, zatřásti, *imp.* zatřes, erschüttern, z. B. zemj, domy u. d. Erde, Häuser rc. quatere, concutere, quassare.

II. *rec.* zatřásti se, erschüttern, erschüttert werden, z. B. dům se zatřásl, das Haus erschütterte, quati, concuti, quassari, conquassari; 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.

Zatrhám, al, ati, verstoßen, fehlen, delinquere, *Ryb.*

Zatrhnu, *fut.* hl, hnauti, zatržen, *imp.* zatrhni, einreißen, einen Riß darein machen, scindere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) verfilzen, intricare; 4) cestu někomu, auch něčjm, den Weg versperren, viam intercludere, *B.*

Zatrhugi, owal, owati, vorh.; w řeči, gebrochen sprechen, interrupte loqui, *D*.
Zatřjskám, *fut.* al, ati, anpochen.
Zatrnjm, *fut. ex.* il, iti, mit Dornen vermachen, sentibus obsepire.
Zatrolený 3. verdorben, verzweifelt; zatrolený swět; - ně, *adv.* zatrolené sspatná kůže.
Zatru, *fut.* třjti, s. zatjrám.
Zatrussknem, *fut. sl.* knirschen.
Zatuchnu, *fut.* s. stuchnu.
Zatutlám, ati, s. vtutlám.
Zatwjrám, al, ati, s. zawru.
Zatwrdlý 3. verhärtet, induratus; 2) störrig, verstockt, obstinatus: hněw, srdce; - le, *adv.* - nate; - lost, i, *f.* - tung, - ratio; b) - gkeit, - heit, - natio.
Zatwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *imp.* zatwrď, verhärten, hart machen, durare, indurare, obdurare; ist es so viel als verstopfen, so steht auch obstruere; 2) verstocken, hartnäckig machen, obfirmare, obdurare; - rzenj, *n. v.* II. *rec.* z-ti se, sich verhärten, obdurare, obstinatum reddi.
Zatwrdlý 3. s. twrdý, ztwrdlý, erhärtet; 2) s. otrlý.
Zatwrdnu, *fut. ex.* dl, dnauti, erhärten, hart werden, durescere, indurescere.
Zatwrzelec, lce, *m.* ein Verstockter, obstinatus, *D*.
Zatwrzený 3. s. zatwrdilý.
Zatwrzugi, owati, s. zatwrdjm.
Zatyčjm, *fut.* il, iti, verstäben, *D*.
Zatykač, e, *m.* Steckbrief, Haftbrief, *m.* literæ de comprehendendo malefico; nepoctiwým zatykačem někoho zatknauti, *P*.
Zatykacý 1. Haft-; -list, vorh.
Zatýkám, al, ati, s. zatknu; 2) s. zateku.
Zátyň, ě, Halbbarn, *m. D*.
Zátyně, *f.* Unterschlag, *m.* s. přečin.
Zaubeček, čku, *m.* folg.
Zaubek, bku, *m.* Zähnchen, denticulus; telecý zaubek, Kornwicke, *f.* orvum hirsutum, *Linn*.
Zaubožený 3. verarmt, ad inopiam redactus, pauper factus.
1. Zaubožjm, *fut.* žti, s. zchudnu.
2. Zaubožjm, *fut.* il, iti, s. zchudjm.
Zaubkowatý 3. zackig, denticulatus, serratus: listj, pilnjk.
Zavcho, a, *n. sl.* s. záffigek.
Zavčugi, - se, einlehren, - lernen.
Zaufale, *adv.* verzweifelt, hoffnungslos, desperanter.
Zaufalec, lce, *m.* - lkyně, *f.* Verzweifler, - inn, *f.* desperans, exspes.
Zaufalost, i, *f.* folg.
Zaufalstwj, *n.* Verzweiflung, desperatio.
Zaufalý 3. verzweifelt, desperat, desperatus, perditus; b) ruchlos, scelestus.
Zaufám (v. za-vfám) u. zaufám sobě, *K.* al, ati, verzweifeln, desperare, spem abjicere; - ánj, *n.* s. zaufalstwj.
Zaufánliwý, wě, s. zaufalý, - le.
Zavgjmám, - se, ati, s. vgmu, - se.
Zaumyslá, - ný rc. s. zomysla.
Zauplna, s. zoplna.
†Zauplnjm? vervollständigen.
Závssnice, *f.* Ohrendrüse, *f.* glandula, parotis; 2) ein Geschwür bey den Ohren, parotis, *Vel*.
Zauti, s. szauti, unter szugi.
Zauwák, u, *m.* Stiefelknecht, *m.* ein hölzernes Werkzeug.
Zauwám, al, ati, s. szugi.
Zavzljm, *fut.* iti, s. vzljm, *D*.
Záwada, y, *f.* s. překážka; 2) Verhaftung, comprehensio.
1. Zawadjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zawaď, anstoßen, o něco, an et-

was, offendere, impingere; nemjti čjm o zub zawadit, nichts zu brocken haben; 2) verpflichten, obligiren, obligare: wjru zawaditi, zawázati, Zusage thun, fidem interponere, *Syl.* zawadil zbožj gegich, *Vel.* 3) w dluhy, s. wrážeti se: zawadil we mnohé a weliké dluhy, *Vel.* 4) (*sl.*) s. wadj b): zawadilo mu z očj.

2. Zawádjm, ěl, ěti, s. zawedu.

1. Záwadnj 1. mangelhaft, Gebrechen od. Fehler habend, z. B. Pferd, vitiosus.

2. Záwadný 3. Haft-, -né penjze, Verhaftgeld, *D.* 2) verhaftet, (belastet mit Schulden 2c): nezáwadný statek, *Pr.*

Zawadzám, al, ati, *sl. cum dat. pers.* s. zawazým, hinderlich seyn.

Záwal, u, *m.* záhyb chybný na sukně, Aal, *m.* Bug, *m.* plicatura; záwal chleba, ein Knollen Brod, *D.*

Zawálenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zawáljm, *fut. fr.* el, eti, *imper.* zawáley, hinwälzen, provolvere; vorwälzen, advolvere; 2) durch Zuwälzen großer Massen versperren: brána zawálená, *Com.* 3) *sl.* s. zasspinjm.

2. Zawaljm, *fut.* il, iti, en, verb. 1), 2): cestu zawaliti, *K.* 2) zuwälzen: prácy zawaliti, Mühe machen, laborem creare; 3) nesstěstj zawaliti, in Unglück stürzen, infortunio mactare; kragic zawaliti, s. vkrogjm, (ein großes Stück).

Zawalitý 3. s. složitý.

Zawalugi, owati, s. zawaljm.

Zawánjm, ěl, ěti, (*iterat.* v. folg. u. v. wonjm), anwehen, afflare; 2) duften, halare, olere.

Zawanu, *fut.*, nul, nauti, verb.

Zawárám, al, ati, *sl.* einkochen.

Zawařjm, *fut.*, il, iti, abkochen, decoquere.

1. Zawarugi, owal, owati, verb.

2. Zawarugi, *fut. ex.* s. warugi.

Zawazadlo, *pl.* zawazadla, *n.* co zawazý, s. záwada 1) u. zawazedla.

Zawázalý 3. kernig, solidus: plece zawázalé a swalowité, *Vel.*

Zawázanj, *n.* Verbindung, *f.* das Verbinden, z. B. der Wunde, adligatio, obligatio; 2) Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.

Zawázaný 3. *part. pass.* verbunden, z. B. d. Wunde, adligatus, obligatus; 2) verpflichtet, obligatus.

Zawazedla, *gen.* zawazedl, *n. pl.* Gepäck, *n.* Bagage, *f.* impedimenta, *pl.* sarcinae, *pl.*

Záwazek, zku, *m.* s. zawázanj 2): záwazkem ztwrzená a zapečetěná řeč; 2) *sl. Lypt.* s. zárod.

1. Zawázi, *fut. ex.*, zawázal, zawázati, zán, *imp.* zawaž, verbinden, a) zubinden, z. B. d. Wunde, den Arm, Fuß 2c. adligare, obligare, devincire; geschieht es fest, auch obstringere, adstringere; djtěti při křtu zawázati, einem Kinde bey der Taufe einbinden; b) verbindlich machen, adligare, obligare, devincire, obstringere, adstringere; 2) pfänden, pignori dare, obligare, *Syl.*

II. *rec.* z-ti se, *sl.* empfangen, angesetzt werden, concipi.

2. Záwažj, *n.* Gewicht, *n.* d. Masse, d. man z. B. in d. Wage legt, pondus, libramentum; 2) Bleywage, *f.* libella.

Zawážjm, el, eti, s. zawezu.

Záwažnj 1. vertikal, s. kolmý, *D.*

Zawazowacka, y, f. Haarband, n. vitta crinalis, D.

Zawazugi, owal, owati, s. zawázi u. zawadjm.

Zawazym, el, eti, hindern, hinderlich seyn, officere, Com.

Zawčerom, adv. sl. vorgestern.

Zawdám, fut. al, ati, Angeld, Handgeld geben, arrham &c. dare, Pr. 2) zu trinken geben, propinare; 3) veranlassen, geben, dare: z-ti pohórssenj; zawdala se mi tato přjležitost.

II. rec. z-ti se, sl. sich treffen.

Zdawdanek, nku, m. folg.

Zdawdawek, wku, m. Angeld, n. was man darauf giebt, a) beym Kaufe, arrha, arrhabo; b) beym Dienste, Handgeld, auctoramentum.

Zdawdawnj 1. z. B. penjz, vorh.

Zawděčjm se, fut. s. wděčjm se.

Zawděk, adv. fürlieb: to zawděk přigal od Boha, - satis habuit, contentus erat, K.

Zawedu, fut. ex. zawedl, zawesti, zaweden, imp. zaweď, wegführen, abducere; 2) verführen, vom rechten Weg abführen, a via vera avertere, in errorem inducere, K. 3) hinführen, deducere; swědky, - anführen; panny k tancy z., - zum Tanz aufführen; 4) anleiten, anführen, abrichten u. dazu anhalten, ducere, docere, impellere; čtjtánj rozgjmánj, a wykladánj pjsem sw. ge zawedl, K. - mladého kněze k prwotinám auřadu kněžského; zawodj w práce syny, K. wolawce zawesti, aby zwěř hnali, Haj. w práce zawozug syna, B. do pjsem zawozowati lidi, Com. aby počátečnj (ždcy) snadze zawozowáni byli, Id.

Zdwég, e, f. Windwehe, Windwehe, f. der vom Winde zusammengewehter Schnee, nives per ventum congestae.

Zawégi, fut. zawál, zawjl, zawáti u. zawjti, verwehen, flando auferre; 2) verstöbern, z. B. sněh zawége cestu, - verstöbert, d. i. bedeckt, tegit, od. versperrt, obstruit; zawáti se, verstöbert werden (durch Schnee), tegi od. obstrui nivibus volaticis.

Zawěrač, e, m. Schließer, der schließt, z. B. d. Thür, claudens.

Zawěrák, u, m. Taschenmesser, n. culter plicatilis.

Zdwěrek, rku, m. Schluß, m. clausula, finis; 2) Beschluß, m. Ende, n. finis.

Zawerjm se, fut. iti, sl. folg.

Zawěrugi se, owati, s. wěrugi se.

Zdwěs, u, m. pl. záwěsy, na dweřjch, (sl.) s. pant.

Zdwěsek, sku, m. s. přjwěsek.

Zawěssák, u, m. Hängesäule, D.

Zawěssenj, n. Umhang, Vorhang, m. velum; 2) Hängen, ungewiß seyn, pendere: což pokud tak w zawěssenj zůstáwalo, Com.

Zawěssugi, owal, owati, folg.

Zawěsym, fut. yl, yti, imp. zawěs, anhängen, appendere: wssecko ssčěstj krále zawěsseno bylo toliko na gednom člowěku, Vel.

Zdwetrj, n. sl. windstiller Ort.

Zawezmu, fut. ex. zawzal, zawzjti, s. wezmu: do hlawy, sich in den Kopf setzen, inducere in animum: co w hlawu zawzal, na tom stál, Com. 2) einen Theil bekommen, - accipere.

Zawezu, fut. ex. zl, zti, verführen, ausführen, z. B. Waaren, exportare; 2) vollführen, complere; z. studnicy rumem.

Zawjčka, y, *f.* Frauenzimmer-kopfhülle, velum, vitta.

Záwidjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *cum dat. pers. & cum gen. rei*, beneiden, invidere.

Zawigák, u, *m. sl.* ein Tuch der Weiber um den Kopf.

Zawigek, čku, *m.*, Kopfhülle.

Zawigi, *fut. ex.* zawil, zawiti, einschlagen, umwickeln, involvere, obnubere, *B.* swé hlawy zawjgegj; 2) *sl.* s. čepjm.

II. *rec.* z-ti se, sich verhüllen, operire se, obtegere se; *B.*

Zawjgjm, -se, eti, vorh.

Zawilý 3. stočený, gedreht, verstrickt, hart, tortus, durus: dřewo zawilé, křiwé a suký prorostlé, *K.* pařez zawilý, *Vel.* daher 2) hartnäckig, verstockt, obstinatus, obfirmatus: zawilé pokolenj, *K.* srdce zawilé, *B.* -lost, i, *f.* Härte, duritas; b) Verstockung, s. zarputilost.

Zawinač, e, *m.* Weinraupe, *f.* involvulus.

Zawiňák, u, *m. sl.* eine Art Kuchen, Striezel.

Zawinilý 3. schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius.

Zawiňjm, *fut.* il, iti, *imp.* zawiň. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, committere.

Zawinu, *fut.* ul, auti, s. zawigi.

Zawinugi, owal, owati, vorh.

Zawjradlo, *n.* Verschluß, Gesperr.

Zawirák, u, *m.* s. zawěrák.

Zawjrám, al, ati, s. zawru; 2) schließen (Logik), colligere, concludere: z čehož zawjráme, že *rc. Lesch.*

II. *rec.* z-ti se, sich einschließen, (z. B. in ein Haus), includere se; 2) enthalten werden, contineri: přestaupenj ta summowně w tom se zawjragj, *Cyr.*

Zawjrka, y, *f.* s. záwěrek, *K.* 2) zawjrka (od. záwjrka, *D.*) v wozu, Sperrkette (Radsperre), *f.* sufflamen, *R.* catena retinens, *Schell.*

†Záwisnjk, u, *m.* s. khynk.

†Záwisný 3. abhängig, dependens, *D.*

Zawiš, e, *m.* ein Mannsnahme.

Záwist (záwisk), i, *f.* Neid, *m.* invidia, invidentia.

Záwistiwý 3. neidisch, invidus, malignus; -wě, *adv.* -ne.

Záwisým, el, eti, abhangen, dependere; ten, na němž wšecka summa gednánj něgakého záwisý, a točj se gako dwéře na weřegjch, *K.*

Zawjtám, *fut.* al, ati, erscheinen, kommen (schön u. poetisch statt přigdu), adparere, venire, *B.* wstřjc mu půgdu, kdykoli zawjtá, *Com.* zawjteg k nám s dary swými.

†Záwitek, tku, *m.* Gewinde, *n.* Schraubengang, meatus cochleae, *Jungmann.*

Zawitj, *n. verb.* v. zawigi.

Zawýwám, al, ati, *sl. fr.* v. wygi.

Záwlač, e, *f.* -čka, y, *f.* s. záwora.

Zawláčjm, *fut. fr.* el, eti, s. zawleku; 2) eggen, occare; 3) einеggen, inoccare; 3) *sl.* s. zaspinjm.

Zawlačugi, owal, owati, vorh.

Zawlažjm, *fut.* iti, s. swlažjm 1); 2) ein wenig einheizen, z. B. im Zimmer, paulum calefacere cubiculum.

Zawlažugi, owal, owati, vorh.

Zawleku, *fut.* (ču), zawlékl, zawlécy, od. zawljcy, zawlečen, *imp.* zawlec, verschleppen, wegschleppen, auferre.

Záwod, (nach einigen zábod), Ren-

nen, *n.* cursus; 2) Rennbahn, *f.* curriculum, spatium, stadium; 3) Galopp, *m.* cursus equi incitatus; w záwod běžeti, wettrennen; allein *Cyr. IV.* 1. 2. o (sic) záwod s nim běžjm, (um den Siegeslohn, praemium); w plném běhu koně w záwod paussteti; w záwod honiti, *Syl.* 3) Siegeslohn, *m.* praemium: na tom koni záwod wyhral, *Cyr*

Zawodám, *al, ati*, (nach andern zabodám), galoppiren, a) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri; b) im Galoppe reiten, equo admisso vehi, equum admittere.

Zawodjm, *il, iti*, s. zawedu.

Záwodnj 1. z. B. plac, s. záwod 2)

Záwodnjk, *a, m.* Wettläufer, *m.* cursor, z. B. in stadio, in circo; - *nice, f.* - inn, *f.*

Záwog, *e, m. ol.* s. rausska, *Dal.*

Zawolám, *fut. al, ati*, s. wolám.

Zawonjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ein wenig riechen, (*neutr.*) olere.

Záwora, *y, f.* Riegel, *m.* pessulus, obex, repagulum; -řka, *dim.*

Zaworám, zaoři, bess. zaorám.

Zawozugi, owal, owati, *fr.* v. zawedu; 2) installieren, inaugurare, tradere munus solenniter

Zawracám, *ati, sl.* zurück treiben.

Záwrat, *u, m.* Schwindel, *m.* vertigo; - *tiwý* 3. schwindlich, perturbatus, vertiginosus; - *wost*, *i, f.* Schwindelgeist, *m.* vertigo; - *tliwý* 3. - *tliwost*, dasselbe.

Zawraubjm, *fut. il, iti*, někam, einlenken, z. B. in eine Schenke.

Zawrazdjm se, *fut. ex.* il, iti, kämpfen, streiten mit Waffen, pugnare, certare, contendere: pospěš se s Neklanem zawrazditi, *Haj.*

Zawrem, *fut.*, *eti, sl.* s. zawru.

Zawřenj, *n.* Verschliessung, *f.* a) Zuschliessung, z. B. der Thüre, occlusio; b) Einsperrung, inclusio; c) Gehäuse, *n.* capsula, hodinky w trogjm zawřenj, *Kram.* d) Beschluss, *m.* decretum, *Syl.* üblicher snessenj.

Zawřený 3. *part. p.* v. zawru.

Zawřet, *n.* üblicher klášter, *Press.*

Zawrhnu, hl, nauti, folg.

II. *rec.* zawrhnauti se, sich erniedrigen, abjicere se, *D.*

Zawrhu, zawržeš, *fut.* zawrhl, zawrcy, zawržen, *imp.* zawrz, werfen, hinwerfen, jacere: kotwe zawrcy, d. Anker werfen, *Har.* - sstjt 2c; ráně zawrcy, auspariren, ictum avertere, *Vel.* 2) verwerfen, verschmähen, tadeln, missbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) *sl.* s. zawundám.

II. *rec.* zawrcy se, z. B. sstjtem, ictus clypeo excipere.

Zawrhugi, - se, owati, vorh.

Zawrtám, *al, ati*, verbohren.

Zawrtawač, *e, m.* Verbohrer.

Záwřitý 3. verschlossen, clausus; b) zum Verschliessen gemacht.

Zawrtjm, *fut.* il, iti, s. wrtjm: hlawau.

Zawru (ru), zawřeš, *fut.* zawřel, zawřjti, zawřjn u. zawřen, *imp.* zawři, zumachen, z. B. Thüre, Buch, Augen, claudere, operire; 2) verschliessen; a) zuschliessen, versperren, z. B. d. Thüre 2c. claudere, occludere; b) einschliessen, claudere, includere; 3) beschliessen, decernere: v sebe zawřjti, *Syl.* w radě spolu zawřeli, aby 2c. *K.* artykulowé na sněmě zawřjni; 4) w ně zawřjti, aussperren, s. wytwořjm 1) *Syl.*

Zawrženec, nce, m. Verschmähter, reprobatus.

Zawrženj, n. Hinwerfen, n. injectio; 2) Verwerfung, f. rejectio, repudiatio, spretio.

Zawrženj, n. Hinwerfen, n. injectio; 2) Verwerfung, f. rejectio, repudiatio, spretio.

Zawržený 3. part. p. verworfen, rejectus; - ně, s. potupně; - nost, i, f. vorh. 2).

Zawſſe, zawždy, adv. sl. immer.

Zawſſiwjm, fut. il, iti, mit Läusen ganz anstecken.

Zawundám, fut. al, ati, verkramen, alieno loco ponere.

Zazdjm, fut. ex. il, iti, ěn, imper. zazdi. vermauern, z. B. ein Fenster, Schatz rc. muro claudere; 2) zumauern, obstruere muro; 3 einmauern, mit Stein u. Kalk befestigen, ope calcis et laterum inserere aliquid.

Zazdjwám, al, ati, vorh.

Zazdrawkám, fut. ati, sl. s. připigi.

Zážegi, comp. v. záhy.

Zažehám, -se, al, ati, s. zapalugi.

Zažehnám, fut. ex. al, ati, verwünschen, verfluchen, devovere, exsecrari, detestari.

Zažehnáwám al, ati, vorh.

Zazelenám se, fut. al, ati, aufgrünen, grün werden u. aufwachsen, virescere.

Zaženu, fut., zahnal, zahnati, zahnán, imp. zažeň, s. zapudjm 1).

Zažeru se, fut, zažral, zažrati se, sich einätzen, sich einfressen, D.

Zazerzawjm, fut. ěl, ěti, einrosten, rubiginem ducere.

Zažhnu, zažhu, - se, fut. ex. zažhl, u. zažehl, zažhnauti, zažehnauti, u. zažžjcy (ol. zažecy), s. zapáljm, - se; trop. zažhnu se w hněwě swém.

Zažigi, fut. zažil, zažiti, verdauen, Speisen, concoquere, coquere; 2) mit dem Zusatz: zlým, zle, od. dobrým, u. mit dem Genit., wohl, nicht wohl bekommen, bene, male vertere, evenire: zlým toho zažiweš, Com. přátelstwj swého s nim přenesſťastně zlým zažil; dobrým toho nezažil; dobrým zažiti: toho časně y wěčně zle zažjwati budau, Com.

Zážinek, nku, m. od. pl. - nky, der Anfang der Erndte.

Zažitedlný 3. s. zážiwný.

Zažitj, n. Verdauung, f. concoctio

Zážitný 3. s. zažitedlný?

Zažitý 3. part. verdaut, concoctus; - tost, i, f. Magensaft, m. chylus? R.

Zažiwacý 1. z. B. prášek, d. Verdauung befördernde Pulver; Vel.

Zažjwám, al, ati, s. zažigi.

Zažjwánj, n. s. zažitj.

Zážiwný 3. verdaulich, concoquibilis, digestibilis, aptus concoquendo, facilis concoctu; - nost, i, f. - keit, f. natura apte concoquendo.

Zazljm se, fut. il, iti se, erbost werden, iratum fieri: proti Římanům se zazlili, Vel.

Zazlobjm se, fut. il, iti, vorh.

Zažlutám, al, ati, folg.

Zažlutnu, fut. tl, tnauti, gelb werden, flavescere.

Zaznamenám, fut. al, ati, verzeichnen, niederschreiben, consignare, perscribere; - ánj, n. verb.

Zažnem, fut. nauti, sl. s. zažhnu.

Zaznjm, fut. erschallen, s. znjm.

Zazpjwám, fut. al, atj, singend sich hören lassen, singen, incinere.

Zázračjm, Wunder thun?

Zázračný 3. wunderthätig, efficiens miracula: zázračný obraz, Gnadenbild, imago miraculo-

sa; 2) *comp.* z-čněgšj, *sup.* nay-z-šj, außerordentlich, übernatürlich, portentosus: stil se zázračný přjwal; w moři gsau mnohem wětšj a zázračněgšj welikosti žiwočichowé; -ně, *adv.* wunderbar, mirabiliter, mire.

Zázrak, u, *m.* Wunderthat, *f.* facinus admirabile, miraculum; 2) ein Zeichen in der Luft, phoenomenon; 3) Wunderzeichen, *m.* ostentum; *sl.* s. auch obiwa.

1. Zazřjm, *fut.* -el, jti, erblicken, conspicere, conspicari, adspicere.

2. Zázřjm, *fut.* il, iti, s. záwidjm; 2) eifern, zelotypia laborare.

Zázrost, i, *f.* s. záwist; 2) Eifersucht, *f.* zelotypia.

Zazubadljm, *sl.* il, iti, s. ocaňkugi.

Zazwonjm, *fut. ex.* iti, s. zwonjm.

Zázwor, u, *m.* Ingber, Ingwer, *m.* amomum, zingiber, *Linn.* zingiberi, zimpiberi, *Plin.*

Zazýrám, al, ati, s. zablyskugi.

Zažžehám, -se, s. zapalugi, -se.

Zažženj, *n.* s. zapálenj.

Zbabělý 3. feig, ignavus.

†Zbabjm, *fut.* ěl, ěti, feig werden, ignavum fieri, *Puchm.*

Zbachratjm, *fut.* ěti, *sl.* einen großen Bauch bekommen.

Zbadám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* & *Chr. Boles.* inne werden, s. badám.

II. *rec.* z-ti se, *sl.* gewahr werden, sich besinnen: neškoro se zbadal.

1. Zbahnjm, *fut.*, *ex.* il, iti, sumpfig machen, paludosum efficere.

2. Zbahnjm, ěl, ěti, *fut.* sumpfig werden, paludosum fieri.

Zbarwjm, *fut.* il, iti, s. barwjm.

Zbauchám, *fut.* al, ati, zusammen pfuschen; 2) abpuffen (jemand).

Zbauřenj, *n.* Beunruhigung, a) Handlung, turbatio, perturbatio; b) Unruhe, perturbatio, sollicitudo; 2) Empörung, seditio.

Zbauřjm, *fut.*, s. bauřjm 3), 4).

II. *rec.* z-ti se, unruhig werden, turbari: - moře; 2) sich empören, seditionem movere.

Zbawjm, *fut. ex.* il, iti, *cum acc. personae* & *gen. rei*, los machen, befreyen, liberare; 2) berauben, jemand einer Sache, spoliare, privare aliquem re; z. iti stromu korábowého, entmasten, *D.*

II. *rec.* z-witi se, los werden.

Zbawugi, owal, owati, vorh.

Zbědowaný 3. *part. p.* v. folg.

Zbědugi, *fut.* s. bědugi 1).

II. *rec.* zbědowati se, sich abächzen, gemitu confici.

1. Zběh, a, *m.* s. poběhlec, *Lomn.*

2. Zběh, u, *m.* üblicher přjběh.

Zběhám, al, ati, folg. 2).

Zběhlec, lce, *m.* s. poběhlec.

Zběhlý 3. der entflohen ist, flüchtig, fugitivus; od wjry zběhlý, *Vel.* 2) erfahren, bewandert, peritus; - auch *cum gen.* zběhlý práwa, peritus juris, *Vel.* - w knihách, belesen, multae lectionis; -lost, i, *f.* Erfahrenheit, peritia; 2) Kunstgriff, *m.* ars, artificium, (seltene Bedeutung).

Zběhnu, *fut.* hl, hnauti, entlaufen, entfliehen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem, nevěstu zběhnauti, *sl.* - im Stich lassen; 2) durchwandern, peragrare, obire: město zběhati; - wšecky kauty swěta; 3) eilends laufen, excurrere, percurrere, *B.* s. auch sběhnu.

II. *rec.* z-ti se, sich ereignen, accidere, evenire; s. auch sběhnauti se.

Zbělelý 3. grau, leucophaeus, *Syl.*

Zbělým, *fut. ex.* el, eti, weiß werden, album fieri, albescere.

Zběř, i, *f.* Gesinde, Gesindel, *n.* gemeine liederliche Leute, homines nequam, faex.

Zběrač, e, Sammler, collector, zběrač wjna, Weinleser, vindemiator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* quae colligit; 2) s. opěnowačka.

Zberba, y, *f. sl.* s. zběř.

Zběřičný 3. z. B. zběřičná chasa, - ný lid, s. zběř.

Zberu, *fut. ex.* zebral, zebrati, wegnehmen, auferre, demere, tollere; 2) wegraffen, abripere; 3) ausplündern, z. B. Haus, Vermögen, diripere, depopulari; s. auch seberu.

Zbesnjm se, *sl.* wüthig werden.

Zbezpečjm, *fut.* s. obezpečjm, b), c).

Zbičugi, *fut.* s. bičugi, *B.*

Zbigi, *fut. ex.* zbil, zbjti, prügeln, schlagen, verberare, mulcare; 2) erschlagen, occidere, sternere, exanimare; 3) folg.

Zbjgjm, el, eti, zusammen schlagen, a) zusammen fügen, conjungere, conserere, z. B. prkna zbjgeti; b) aus Brettern rc. etwas verfertigen, contabulare; c) todt schlagen, v. mehrern, contrucidare, *B.* 2) *sl.* Straßenraub üben, praedari.

Zbjhám, al, ati, s. zběhnu.

II. *rec.* z-ati se, üblicher, *impers.* zbjhá se, es ereignet sich, accidit; proměny weliké se zbjhaly; b) es kommt ein, wird eingenommen, redire: ročnjho trybutu do 200 talentů se zbjhalo.

Zbjljm, *fut.* s. bjljm.

Zbjrám, al, ati, s. seberu: z dřewa nesmrtedlnosti owoce zbjragj; čelo swé proti němu zbjrá, nos zaostřuge, *K.* - ánj, *n. verb.* s. zbjrka a).

Zbjrek, rku, *m.* eine ungrische Koppe, (Schaaf), *f. D.*

Zbjrka, y, *f.* Sammlung, *f.* a) Sammeln, *n.* Lese, *f.* collectio; z. wjna, s. winobranj; z. klasů, s. paběrowánj; zbjrka na chudé, Poč. b) zusammen gesammelte Dinge, collectus, collectio: sebral zbjrku do 2000, *B.*

Zbitec, tce, *m. ol.* s. zabitý.

Zbitj, *n. verb.* v. zbigi.

Zbla, *Com.* (stbla), s. stblo, u. ani.

†**Zblahoslawjm**, *fut.*, eti, glückselig werden, beatum fieri.

Zblaudilý, verirrt, devius.

Zblaudjm, *fut.* il, iti, sich verirren, auf der Straße rc. aberrare, deerrare; 2) fehlen, einen Fehler machen, peccare.

†**Zblažjm**, *fut.* iti, glücklich machen.

Zbláznénj, *n.* Narrheit, *f.* amentia; - ný 3. närrisch, wahnwitzig, vesanus; zbláznilý 3. dasselbe.

Zbláznjm, *fut.* iti, én, zum Narren machen, infatuare.

II. *rec.* z-ti se, ein Narr werden, e mentis potestate exire, amentem fieri.

Zbledažlutý 3. bleichgelb, flavidus.

Zblednu, *fut.*, dl, dnauti, erblassen; expallescere.

Zbligi, - se, s. bligi.

Zbljza, *adv.* üblicher zbljzka.

Zbljžegi, *comp.* v. zbljza, näher; zbljžegi na něco popatřiti; - někoho znáti.

Zbljzka, *adv.* in der Nähe, nah, cominus, propius.

Zblo, a, *n. mor.* Kern des Flachses, s. wlákno, *D.* (s. auch zbla.)

Zblochan, u, *m.* s. rosyčka nebeská, Mannagras, Himmelsthau, *D.*

Zbludugi, owal, owati, jemand eines Irrthums überweisen.

Zbočjm se, *fut.* s. bočjm se.

Zbodu, *fut.* dl, zbůsti, s. zpjchám.
Zbog, e, *m. sl.* Straßenraub, *m.* latrocinium.
Zbogce, *m.* üblich folg.
Zbognjk, a, *m.* s. nákeřnjk, Straßenräuber; 2) ein Schimpfwort.
Zbohacugi, owal, owati, folg.
Zbohatjm, *fut.*, il, iti, cen, *imper.* zbohať, bereichern, ditare, locupletare, divitem reddere.
Zbohatnu, *fut.*, tl, tnauti, *imper.* zbohatni, reich werden, ditescere.
Zbohazdarma, s. newinně, *Syl.*
Zboku, *sl.* von der Seite, a latere.
Zbonka, y, *f. sl.* s. obenka.
Zbor, u, *m.* (v. seberu se), Versammlung, Zusammenkunft, *f.* (Klub, *m.*) congressio, conventus, coetus; b) d. versammelte Anzahl, z. B. Menschen, coetus, conventus, concilium: zbor Konstanský, i. e. sněm, *Vel.* c) bey den böhm. Brüdern Gemeine, *f.* ecclesia; (in der Folge schämte man sich dieser Benennung); d) Abtheilung, Haufen Soldaten, manus, *Pontan.*
Zbořenj, *n. verb.* Einsturz ꝛc.
Zbořenina, y, *f.* Ruin, Schutt, *m.* ruina.
Zbořenisstě, *n.* Schutthaufen, vorh.
Zbořený 3. *part. p.* v. zbořjm.
Zboři, *obs.* s. hromadně.
Zbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* zboř, einreißen, niederreißen ꝛc. diruere, disjicere.

II. *rec.* z-ti se, einfallen, zusammenstürzen, z. B. ein Haus, corruere.

Zbòrnjk, a, *m.* ein böhmischer od. mährischer Bruder, (v. zbor, c).
Zbortjm se, *fut.* s. bortjm: vrkno.
Zbožj, *n. coll.* s. nábytek; 2) Waare, *f.* merx; drobné zb., kurze Waare; -jčko, a, *n. dim.* Wohlstand, *m.* Vermögen, *n.* fortuna.
Zbožnělý, *K.* -něný, -nilý 3. vergöttert, divus, deificatus; 2) gottselig, pius.
Zbožnice, *f.* Götzentempel, fanum.
Zbožňugi, owal, owati, übermäßig verehren, immoderate, cultu divino colere, *Sap.* 15, 18. 2) vergöttern, deificare: swaté zbožňowati, *Žal.*
Zbožný 3. s. zbožnělý 1); b) seelig, divus: od zbožných předkůw nasstch, *Vel.* 2) s. vbohý? wdowy, syrotcy a ginj lidé zbožnj, *Pr.* 3) s. pobožný, *Syl.*; 30. srpna den S. Sstastného Zbožného (v. zbožj?) *Id.* zbožná P. Marye (*sl.*); 4) *sl.* das Getreide betreffend: z-ná gáma, Fruchtgrube
Zbraň, i, *f.* Waffen, gegen den Feind, a) überhaupt arma; b) insbesondere zum Angriffe, tela.
Zbranář, e, *m.* Büchsenschmied, *D.*
Zbránjm, *fut.* il, iti, s. zabránjm.
Zbraňka, y, *f.* s. hrábě, j, 1), *Lesch.*
Zbraňugi, owal, owati, vorh.

II. *rec.* z-wati se, sich weigern, renuere, recusare: zbránil se toho včiniti, *Vel.* Papež té služby přigjti se zbránil, *Id.*

Zbřechnu, *fut.* chl, nauti, *sl.* bellen, s. sstěkám; b) übel reden.
Zbřidjm, *fut.* il, iti, s. zostřjm.
Zbřidnu, *fut.* dl, nauti, fett werden, adipe obduci, *B.*
Zbrocený, *part. p* v. folg.
Zbrodjm, *fut. ex.* il, iti, cen, feucht machen (im Waden), immergere: noha zbrocená we krwi, *B.* we krwi zbrocen, *Cyr.*
Zbrog, e, *f.* s. zbraň: zbrog na sobě, přednj y zadnj kus, *Vel.*
Zbrogjř, e, *m.* Zeugschmied, Waffenschmied, *m.* faber armorum, *D.*
Zbrogmistr, a, *m.* polnj, Feld-

zeugmeister, m. magister rei tormentariae.
Zbrognice, f. Zeughaus, Arsenal, n. armamentarium.
Zbrognoš, e, m. Waffenträger, Knappe, m. armiger; - sse, f. -rinn, f. -ra.
Zbrogný 3. bewaffnet, armatus: kůň zbrogný, dobře wyprawený, Vel. -ně, adv. armate: zbrogně chobiti, Vel. potkali se s nimi zbrogně; b) durch Waffen, mit Waffen, armis, vi armata: lid obecný se zbrogně pozdwihl; zbrogně přemoženi nebyli, Com.
Zbrýlým, el, eti, sl. Nitr. herumstreichen, vagari.
Zbryndám, fut. al, ati, manschen, verwirren, turbare.
Zbudu, fut. zbyl, zbýti, imp. zbuď, reg. gen. los werden, solvi; 2) los seyn, z. B. v. etwas rc. solutum esse re; kdo chce sskody zbýti, nedeg gisstře ohněm býti, prov. 2) beywohnen, consuescere: s manželem zbýti nemůže, Pr.
II. neutr. übrig seyn, reliquum esse, restare; übrig bleiben, relinqui, reliquum esse.
††Zbudek, s. zwýssek u. zbytek 2).
Zbudjm, s. wzbudjm.
Zbůgnjk, s. zbognjk, Bandit.
Zbugnjm, fut. ěl, ěti, s. bugnjm.
Zbůhdarma, adv. blindlings, auf gut Glück, coecus, temere.
Zburcugi, s. wyburcugi.
Zbyhněw, a, ein Mannsnahme.
Zbyt, u, m. s. zbytek, Syl.
Zbytěјm, il, iti, ersparen, parcendo acquirere, Ryb.
Zbytečný 3. überflüßig, a) sehr reichlich, abundans, redundans; b) unnöthig, unnütz, supervacaneus, - cuus, superfluus; -ně, adv. -anter, -anter, abunde; b) supervacuo, praeter rem; - nost, i, f. Überfluß, m. an etwas, abundantia.
Zbytedlný 3. s. snadný 2): wlјdný, sstědrý, zbytedlný, K.
Zbytek, tku, m. s. zbytečnost; 2) Rest, m. Uibriges, residuum.
Zbytj, n. verb. v. zbyti, Loswerden, rc. widauce, že zbytj nenj, na běh se oddali, Vel.
Zbýwám, al, ati, s. zbudu.
†Zbywek, üblicher, zbytek 2).
Zcela, adv. s. docela.
1. Zceljm, fut. il, iti, dicht, derb machen, solidare, consolidare.
2. Zceljm, fut. ex. el, eti, dicht, derb werden, solidescere.
Zcepenjm, fut. ex. ěl, ěti, verrecken, mori, perire: zcepeněl hned náhle Giřjk Embs, Vel.
Zčernalý 3. schwarz, verbrannt v. der Sonne, atratus, adustus, B. - lost, i, f. subst.
Zčernám, fut., al, ati, s. černám.
Zčernazelený 3. schwarzgrün, dunkelgrün, nigricans e viridi.
Zčernažlutý 3. schwarzgelb, Vel.
Zčernjm, fut. il, iti, s. černjm.
Zčerstwjm, fut. ex. ěl, ěti, sich erfrischen, erquicken, recreari, refici.
Zčerwenám, fut., ati, roth werden.
Zčerwenjm, fut. il, iti, s. čerwenjm.
Zčerwiwělý, s. čerwiwý.
Zčerwiwjm, fut. s. čerwiwjm.
†Zčesstjm, fut. il, iti, ins Böhmische übersetzen, vertere &c.
Zchatrnjm, fut. ěti, gering werden.
Zchňápem, sl. sehr abprügeln.
Zchromený 3. part. p. v. folg.
Zchromjm, s. ochromjm.
Zchudjm, - dnu, s. chudjm, - dnu.
Zchudobnjm, fut., ěti, sl. vorh.
Zchurawjm, fut., ěti, erkranken, s. churawjm.
Zchutnám, al, ati, s. zachutnám.

Zchýrjm, *fut.* il, iti, *sl.* ein Gerücht ergehen lassen.
Zchytjm se, *fut.* s. wzchopjm se.
Zchytralý, - lost, s. chytrý 2).
Zčistadobra, v. freyen Stücken.
Zcukrowatjm *fut.* s. cukrowatjm.
Zcýpám, ati, - nu, ýpl, s. scýpnu.
Zcylozjm, *fut.* il, iti, s. cyzolozjm.
Zda, zdaž, *conj.* s. zdali.
Zdakkám, *fut.* al, ati, zerquetschen, contundere, compressare.
Zdaleka, *adv.* v. weitem, eminus, e longinquo, procul.
1. Zdali, zdaliž *conj.* ob, num, an, ne, utrum, si.
2. Zdálj, *n.* s. wzdálj, dalekost.
Zdám, *fut. ex.* al, ati, s. wzdám.
1. Zdám se, ál, áti se, scheinen, dünken, videri; 2) träumen, Träume haben, somniare.
2. Zdám se, *fut.* átise, s. sfnaubjm se
Zdánj, *n.* Meynung, *f.* opinio, sententia; 2) Träumen, *n.* somniatio; 3) s. zadánj.
Zdarbůh, (-boh), Gerathewohl, *n.* fors, *D.* üblich in der Redensart: *na zdarbůh činiti, auch přigjmati, Com.* aufs Gerathewohl -, temere.
Zdarená:, *na zdarenau, vorh.*
Zdařilý 3. wohlgerathen, herrlich, probus, eximius; - le, *adv.* feliciter; - lost, *subst.*
Zdařjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zdař, beglücken, eine Sache, Glück dazu geben, fortunare, secundare: zdař P. Bůh! Glück auf! Glück zu! quod Deus bene vertat! Deus secundet!
II. *rec.* z-ti se, gelingen, v. statten gehen, cedere, succedere, procedere; 2) gerathen, v. Gewächsen, Gedichten, Kindern ꝛc. provenire, succedere.
Zdarný, - nost, s. zdařilý, - lost.
Zdauwám, al, ati, s. nadýmám, *D.*
Zdáwám, - se, s. zdám, - se.

Zdáwjm, *fut.* il, iti, s. podáwjm; 2) s. stisknu, comprimere, *Syl.*
Zdáwky, *f. pl. sl.* s. sfnaubenj.
Zdáwna, *adv.* s. oddáwna.
Zdaž, s. zdali.
Zde, *adv.* hier, hic; zde onde, hie u. da, passim.
Zdechlina, y, *f. sl.* s. mrcha.
Zdechnu, *fut.* chl, nauti, umkommen, perire, *K.* 2) s. scýpnu, *K.*
Zděditý 3. erblich, hereditarius.
Zdědjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zděď, s. dědjm; 2) erblich überlassen, haereditate transferre: zdědil heytmanstwj y na syna swého.
II. *rec.* z-ti se, vererbt werden: powaha rodičů nezdědj se na rodinu.
Zděgi, viell. beff. als 2. zdjm.
Zdehleč, hierselbst, hicce, *D.*
Zdělám, *fut. ex.* al, ati, an, verarbeiten, z. B. Holz, Silber ꝛc. elaborare; b) aufarbeiten, consumere laborando; 2) bestellen, den Acker, agrum colere, auch curare; 3) anrichten, machen, creare, adferre: weliké škody, - náspy zdělal; zdělal ge pány.
Zděláwám, al, ati, vorh.
Zdélj, (z délj), lang, longus.
Zděljm, se, *fut. ex.* il, iti, theilen, partiri, dividere, s někým, něčjm, mit jemand, cum aliquo.
Zdělugi se, owal, owati, vorh.
Zdena, y, *f.* Sidonia, (we čtwrtek po ochtábu 3 králů, *Vel.*)
Zděný 3. *part. constr.* v. zdjm.
Zděř, i, *f.* Wagenring, Achsenring, Nabenring, Deichselring, *m.* annulus (axis); 2) Hohlring, Steinring, Gründelring in der Mühle.
Zděrka, y, *f.* vorh.
Zderu se, *fut.*, zdráti se, s někým, raufen, pugnare.

Zděsseni, n. Erschreckung, territio.
Zděsým, *fut.* yl, yti, ssen, *imper.* zděs, erschrecken, s. přestrassjm. II. *rec.* z-yti se, erschrecken, terreri, perterreri, exterreri.
Zdětinjm *fut.*, ěl, ěti, kindisch werden, repuerascere.
Zdeyssj 1. hierortig, hiesig, hujas.
Zdicý 1. Mauer-: kámen, cyhla -.
Zdjljm se, el, eti, s. zdělugi se, *Cyr.*
Zdjlný, 3. freygebig, mittheilsam, liberalis; - nost, i, *f.* Mittheilung, liberalitas; zdjlnost w pokrmjch, *Cyr.*
1. Zdjm, *praes.* il, iti, ěn, *imper.* zdi, mauern, a) *neutr.* Steine mit Kalk verbinden, lapides (od. lateres) calce vincire; b) etwas mauern, munire.
2. Zdjm *fut.*, zděl (zdjl), zdjti, ausrichten, verrichten, exsequi, perficere; zdjti poselstwj, *Vel.* - poručenj, *Syl.* 2) *ol.* s. oděláme.
Zdjrám, al, ati, s. sederu, pozdjrám
Zdiwjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* s. zdiwočjm.
Zdiwočelý 3. wild, efferatus.
1. Zdiwočjm *fut.*, il, iti, s. zplassjm; 2) wild machen, efferare.
2. Zdiwočjm *fut.*, el, eti, scheu werden, pavescere, pavidum fieri; 2) wild werden, efferari.
Zdlauha, *adv.* langsam, nicht schnell, tarde, lente.
Zdlauhawý 3. langsam, tardus; - wě, *adv.* - de; - wost, i, *f.* -keit.
Zdlužjm se *fut.*, s. wzdlužjm se.
Zdmýchnu *fut.*, chl, nauti, *imper.* zdmýchni, s. sdmýchnu; 2) durch Blasen zuwege bringen, flando conficere, efficere.
1. Zdobřjm, *fut.* s. vdobřjm.
2. Zdobřjm *fut.*, eti, *sl.* gut werden.
Zdobýwám *fut.*, *fr. reg. gen.* al, ati, heraus ziehen, gewinnen, extrahere, educere; 2) erobern, einnehmen (v. mehrern), capere, occupare, potiri; durch Bestürmung, expugnare.
Zdochnem, nauti, *sl.* s. zdechnu 2).
†Zdokonaljm *fut.* il, iti, (nach einigen Neuern) vervollkommen.
Zdola, *adv.* s. zespod, *D.*
Zdraby, *m. pl. mor.* s. hadr.
Zdráhám se, al, ati, sich weigern, recusare, detrectare.
Zdrápám, zdrápi *fut.*, al, ati, zerkratzen, dilacerare.
Zrastjm, s. drastjm; 2) s. drázdjm 2).
Zdráwě, *adv.* gesund, nicht krank, salve, sine morbo; b) heilsam, salutariter, salubriter; 2) reiflich, diligenter, accurate: zdráwě to rozsaudil, *K.*
Zdrawj, *n.* Gesundheit, a) d. gesunde Beschaffenheit, *α*) dem Körper nach z. B. des Menschen, des Leibes, sanitas, salubritas, auch salus; auch valetudo bona; (na) zdrawj pjti, Gesundheit trinken, bibere in salutem alicujus; dobré zdrawj, auf deine Gesundheit, bene te! od. bene tibi! *β*) auch anderer Dinge, z. B. der Seele, des Verstandes, des Holzes 2c. sanitas, salubritas; b) Befinden, n. es sey schlecht, mißlich od. gut, valetudo.
Zdrawissté (sska), *n. sl. augm.* v. vorh. dost zdrawisska, genby bylo chlebisska.
†Zdrawost, gesunde Beschaffenheit.
Zdrawý 3. (*abstr.* zdráw, a, o,) gesund, a) nicht krank, *α*) dem Körper nach, sanus, auch salvus, validus, z. B. gsem zdráw, ich bin gesund, valeo; zdráw buď! Heil dir! salvus sis! nicht gebrechlich, z. B. nicht bucklicht, sanus, sanis membris; *β*) v. der Seele u. andern Dingen, sanus; zdrawé včenj. *K.* zdrawá rada; b) der Gesundheit

zuträglich, heilsam, z. B. Speise, Arzney, Luft rc. salutaris, saluber, auch sanus.
Zdrážđjm *fut.*, il, *iti*, s. drážđjm.
1. Zdražjm *fut.ex.*, il, *iti*, vertheuern, augere pretium rei.
2. Zdrážjm *fut.*, el, *eti*, *sl.* theuer werden, pretium increscit.
Zdrbám *fut.*, *al*, *ati*, s. drbám.
Zdrchám *fut.*, *al*, *ati*, zerzausen.
Zdřewenjm *fut.*, ěl, *ěti*, zu Holz werden, fio lignum; 2) s. ztrnu.
Zdřewnatjm *fut.*, ěl, *ěti*, holzig werden, lignosum fieri.
Zdrhnu, *fut.* s. odrhnu.
Zdřjmalý 3. schlummernd, dormituriens.
Zdřjmám *fut.*, al, *ati*, einschlummern, einschlafen, indormire, *B.*
Zdřjmnu *fut.*, nul, nauti, vorh.
Zdřjzhám, *sl.* zdrúzgám, *fut.*, *al*, *ati*, zerschellen, zerschmettern, conterere, contundere: zdřjzhané kosti, *Vel.*
Zdrmoljm, *fut.* il, *iti*, s. zdrobjm.
Zdrobjm *fut.*, il, *iti*, zermalmen, conterere, frendere, comminuere.
Zdrobna, *adv.* kleinweis, minutim: *zdrobna kráčeti, B.*
Zdrog, s. pramen, fons? *Jungm.*
Zdrponjm *fut.*, il, iti, s. zdrobjm: *Mogžjš tele zdrponil.*
Zdrsnatělý 3. s. drsnatý.
Zdrsnatjm *fut.*, s. drsnatjm.
Zdrtjm *fut.*, il, *iti*, s. drtjm.
Zdrúzgám *fut.*, *ati*, *sl.* s. zdřjzhám.
Zdržák, u, *m. sl.* Halfter.
Zdrželiwý 3. enthaltsam, abstinens, continens, temperans; 2) haltend, erfüllend, observans, tenax: *přjměřj zdrželiwý, Vel.* -wě, *adv.* - nenter, nter; -wost, *i*, *f.*-mkeit, *f.*-ntia, -ntia; 2) - antia, - citas.
Zdržjm *fut.*, el, *eti*, erhalten, a) s. zachytjm 2); b) aufrecht erhalten, nicht fallen, od. zu Grunde gehen lassen, sustinere, servare: *což na nich bylo, wšecky w kádu zdržowali, K. kdo w swětě zdržugj, Com.* 2) aufhalten, a) verzögern, morari, detinere, retardare; b) ab- od. zurückhalten, z. B. d. laufenden Pferde, den Feind, sustinere, retinere; 3) nachachten, observare; 4) erfüllen, halten, servare: *wjry mu nezdržel;* 5) *w sobě*, enthalten, continere.
II. *rec.* zdržeti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; 2) *cum gen.*, *interdum c. pr.* od, sich enthalten, se abstinere od. blos abstinere, continere se, temperare sibi, z. B. od něčeho, v. etwas, a re, auch bey abstinere blos re, z. B. od *gjdla*, des Essens rc. *zdržeti se škákánj nemohli, Com.* Besondere Redensart: *nemocy se smjchy zdržeti*, sich des Lachens nicht enthalten können, risum tenere non posse.
Zdržugi, -se, *owati*, -se, vorh.
1. Zduchownjm *fut.*, ěl, *ěti*, geistlich werden, pium fieri; 2) geistig (moralisch) werden: *to zduchowněné podobenstwj na Galatské obracý, K.*
2. Zduchownjm *fut.ex.*, il, *iti*, geistlich machen, pium reddere.
Zdugi, *fut.*, aufblasen, s. dugi.
II. *rec.* zdauti se, anlaufen, anschwellen, intumescere; aufwallen: *zdutj moře, B.*
Zdůlu, *adv.* v. unten, ab imo.
Zdůra? s. wzdor, - *ra*; *na zdůry*, zum Trotz, ist wohl üblich, *B.*
Zdurný, s. spupný? aufgeblasen, *D.*
Zdussjm *fut.*, il, iti, vergeistern, *D.*
Zdůstognjm, *fut.* *iti*, folg.
Zdůstognugi, owati, erheben, efferre: *nástedownjky swé, Zel-*

Zdutěl, a, *sl.* d. i. hněwiwý člowěk.
Zdusým se, *fut.* yl, yti, ersticken, (*neutr.*) suffocari, strangulari.
Zdutj, *verb.* v. zdugi, s. zdugi.
Zdužjm *fut.*, il, iti, (v. duh) *sl.* stark (dick) werden
Zdwihacý 1. Hebe-; z. B. z-cý most, s. most; z-cý kléšťě, dřewno, Hebezange, -balken, *m.* vectis.
Zdwihač, e, *m.* Aufheber, *m.*
Zdwjhám, -se, al, ati, s. zdwihnu.
Zdwjhánj, *verb.* vorh. Hub, *m.*
Zdwihnu *fut.*, hl, nauti, zdwižen, *imp.* zdwihni, heben, in d. Höhe heben, tollere, levare; 2) s. wyzdwihnu 6): wálku zdwihl Matyáš proti němu, *Vel.* boge zdwihá proti nim; -při, žalobu; zdwihl proti nim Hunny, -excitavit; 3) s. wyzdwihnu 8): zákon zdwihnauti; -nutj, *verb.*
II. *rec.* z-nauti se s. wyzdwihnauti se a), b); oblaky, wlny se z-hagj; zemětřesenj se z-hlo; bauře mořská; pokrm se mi zdwjhá, d. Speise stößt mir auf; 2) aufrührerisch werden, seditionem excitare, movere; 3) (na cestu), sich aufmachen, abire, *B.* 4) trüb werden, v. Wein, turbidum fieri; 5) entstehen, aufkommen, oriri: sekty a roty se zdwjhagj.
Zdwihugi, -se, owati, -se, vorh.
Zdwihutý, *Haj.*, üblich zdwihacý.
Zdwjž, Aufhub des Getreides, *D.*
Zdwiženj, *n.* *verb.* v. zdwihnu.
Zdwižné, ého, *n.* Hebemahl, *D.*
Zdwogjm *fut.*, iti, s. dwogjm 1); 2) vereinigen (2 Sachen), combinare.
Zdwognásobnjm *fut.*, il, iti, s. dwogjm.
Zdwořilý 3. höflich, humanus; -le, *adv.* -ne, -niter; -lost, i, *f.* -keit, *f.* höfliches Betragen, humanitas.

Zdychám, s. wzdychám, *Vel.*
Ze, s. z, von, aus etc. ex.
Zebe, záblo, zábsti, *impers.* (mne, tě etc.) z. B. w nohy, es friert mich an den Füßen.
Zeberu, -se, s. seberu, -se.
Zechcy *fut.*, chtěl zechtjti, haben wollen, v. mehrern, poscere: wěřitelé swému zechtěli; 2) s. zachce se: zechtělo se dussi twé.
Zeď, (zeď), *gen.* zdi, *f.* Mauer, *f.* murus; zeď proti ohni, Brandmauer, murus arcendo incendio; *fig.* ge gako zeď ohniwá obhaguge, *K.* zeď ohniwá wassého Lessna, *Com.*
Zednj 1. Mauer-, muralis.
Zedničjm, il, iti, Maurer seyn.
Zednjk, a, *m.* Mäurer, Maurer, *m.* faber murarius, faber caementarius, auch blos caementarius; -nice, *f.* dessen Frau; -čin, a, e, -kůw, owa, owo, *adj. poss.* derselben, dem Maurer gehörig; -cký 3. Mäurer-; ctwj, *n.* Maurerhandwerk, *n.* ars muraria.
Zegdnuna, y, *f.* Seitenbrett, *n.* (Bergb.) asser lateralis.
Zegdu, s. segdu.
Zegi, zál, zýti, stark athmen, hauchen, spirare.
Zegmě, *f.* (lnu), Raute, *f.* Knocke, *f.* eine Reiste Flachses.
Zegména, *adv.* namentlich, nominatim.
Zegmu se, zňal se, s. segmu se 1).
Zehrám se *fut.*, al, ati se, Lust zu spielen, zu schäkern bekommen, lascivire.
Zelen, u, *m.* *sl.* s. zelené; 2) eine Art Trauben.
Zelenáček, čka, *m.* folg.
Zelenák, a, *m.* *sl.* Grünfink, zwonek
Zelenám se, al, ati, grünen, virere, grün Laub haben, frondere; anfangen zu grünen, od. grün

werden, virescere; 2)fig. vigere: wěrnj w cýrkwi gako myrtowj vstawičně se zelenagj, kwetau rc. *K.* geho kosti gesstě se zelenagj, tu kde ležj, *Syr.*
Zelenář, -řka, s. zelinář.
Zelené, ého, *n.* Laub im Kartensp.
Zelenec, nce, *m* s. ožanka mensfj; 2) s. barwjnek; 3) *sl.* s. pussvan.
1. Zelenjm, il, iti, grün machen, viridare; 2)grün färben, colore viridi inficere.
2. Zelenjm, ěti, s. ozelenjm.
†Zelenina, y, *f.* zelená pjce, Grüne, *f.* (versucht v. *D.*)
Zelenka, y, *f.* eine Art grüner Pflaumen.
Zelenohlawek, wka, *m.* Grünling (Vogel), virio, *f. R.*
Zelený 3. (*abs.* zeleno), grün, viridis, zelený gako tráwa, grasgrün, prasinus, porraceus, graminei coloris; popelatě zelená barwa byliny na maku, *Vel.* zelenau někomu vdělati, *prov.* einen blauen Dunst vor d. Augen machen; - ně, *adv.* s. barwjm; - nost, i, *f.* Grün, *n.* viriditas.
Zelj, *n.* Kraut, *n.* Kohl, *m.* olus; hlawaté z., s. hlawatice; z. naložiti (nakládati), Kraut einmachen, olus condire; s. auch kyselý, krauzjm; -jčko, a, *n. dim.*
Zelina, y, *f.* Kraut, *n.* jede Pflanze, herba, (nach *Bercht.* herba, d.h. eine Pflanze, deren Wurzel 1 Jahr dauert).
Zelinář, e, *m.* Kohlgärtner, (Kräuter), olitor; - řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor olitoris; - řský 3. rc.
Zelinka, y, *f. dim.* v. zelina.
Zelinkowé wjno, Kräuterwein, *D.*
Zelnj 1. s. zelný.
Zelnice, *f.* Kohlgarten, *m.* hortus olitorius, *D.* 2) Küchengarten? *D.* 3) *mor.* Krautmesser, *n. D.*

1. Zelnjk, *a, m.* s. zelinář.
2. Zelnjk, u, *m.* Krauttalke.
Zelnisstě, *n. sl.* kapustnice, Krautacker, *m.* ager olerarius.
Zelný 3. d. Gartengewächse betreffend, olitorius, zelný čerw, Kohlraupe, *f.* eruca; zelný trh, Kohlmarkt, *m.* forum olitorium
Zem, i, *f* (*sl.*) s. země.
Zemák, u, *m. sl.* s. krumple.
Zeman, *a, m.* Edelmann, *m.* nobilis, eques; - nka, y, *f.* Edelfrau, nobilis *f.*; - nský 3. adelich, nobilis; - stwj, *n.* Adel, *m.* nobilitas, nobile genus; - stwo, *a, n.* Adel, *m.* d. Adelichen, nobilitas, nobiles.
Zemánek, nka, *m.* Landjunker.
Zemčák, *u, m. mor.* solg.
Zemče, *n. pl.* - čata, s. krumple.
Zemdlenj, *n.* Mattigkeit, *f.* languor, lassitudo; 2. Schwächung z. B. des Leibes, infirmatio.
1. Zemdljm *fut.*, el, eti, matt, schwach werden, languescere.
2. Zemdljm *fut.*, il, iti, schwächen, schwächer machen, infirmare, debilitare, frangere.
Zemdljwám, al, ati, vorh.
Zemdlugi, owal, owati, vorh.
Země, *f.* Erde, *f.* terra, tellus, humus; 2) Land, *n.* a) im Gegensatze des Meeres u. Wassers, terra, tellus, *f.* ssiroká země, continens, *Com.* děděčná země, Erbland, *n.* provincia haereditaria; z děděčných zemj, erbländisch; swatá země, gelobtes Land, palaestina, *Vel.* b) Landschaft, *f* terra.
Zeměhnutj, *n.* s. zemětřesenj, *D.*
Zemek, mka, *sl. & ol.* s. fragan.
Zemelem, *fut.*, mleti, *sl.* s. semeli.
†Zeměles, lwa, *n.* Erdlöw, *m.* chamaeleon, (mutans colorem), *R.*

Zeměměřič, e, m. Geometer, geometra; - čký 3. - ctwj, n. Erdmeßkunst, f. geometria, D.
Zeměnjn, a, m. (-nka, y, f.) indigena, D. - nstwj, Indigenat, n. indigenatus.
†Zeměpis, u, m. Erdbeschreibung, geographia, (versucht v. D.)
Zeměpisec, sce, m. Wahrsager aus den auf der Erde gemachten Strichen, (geographus, Lesch.)
Zeměplaz, u, m. ein kriechendes Thier, reptile.
Zemětřesenj, n. Erdbeben, n. terrae motus.
Zemězluč, i, f. Tausendguldenkraut, centaurium, cen-reum.
Zemina, y, f. der Geschmack v. der Erde, z. B. má to chut zeminau, das schmeckt nach der Erde, sapit terram.
Zemletý 3. sl. part. p. v. zemelem.
Zemlička y, f. s. zeymička, D.
Zemnatý 3. erdig, erdartig, terreus, terrenus; 2) erdicht, voller Erde, terrosus; - tost, i, f. irdische Beschaffenheit, terrea indoles; 2) bess. zemstwj.
Zemnice, f. unterirdische Stube; 2) Erdbeere, f. fragum, Lesch.
Zemnj 1. erdig, terreus, terrenus.
Zemnička, y, f. s. zeymička, D.
Zemnjk, u, m. s. kobzole, sol. tub. D.
Zemnowodnj 1. s. wobozemnj.
Zemplinský 3. z. B. Z-ská stolice, (v. zembla, i. e země?) d. Sempliner Gespannschaft.
Zemřelý 3. todt, gestorb., mortuus
Zemru, s. vmřu.
†Zemskotabulnj 1. (zápisný) landtäflich, z. B. statek, Gut, in Mähren, P.
Zemský 3. irdisch, d. Erde betreffend, terrenus, terrester; 2) in od. auf der Erde wachsend, sich befindlich, terrestris: zemské aurody, Feldfrüchte; 3) den Acker betreffend, agrestis; práce zemské; 4) das Land, Vaterland, den Staat betreffend; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium, regimen terrae; zemská rada, Staatsrath, consiliarius de summa republica, insgem. status consiliarius; zemský pán, mocnář, Landesherr, Vel. N. zemský domácý přjklad; s. auch pán.
Zemstwj, n. irdisches Wesen, irdischer Sinn, studium terrestrium, Com.
††Zemstwo, a, n. Staat, m. D.
Zeperu, se, fut. prati, s. peru, 1), 2).
Zepnu, - se, s. sepnu; spjnám se.
Zeprànj, n. verb. v. zeperu.
Zepru'ku, se fut., přel, zepřjti se (někomu), sich stemmen, sträuben, widersetzen, niti, reniti, reluctari, obluctari.
Zepsylý 3. unzüchtig, unehrbar, inhonestus, impudicus.
Zepsým se fut., yl, yti, zum Schalk (unzüchtig) werden, scelestus fio.
Zeptám se fut., al, ati, s. ptám se.
Zerwu fut., zerwati, s. rwu.
Zerzaun, a, m. Fuchs, (Mensch), rufus, s. ryssaun.
Zerzawjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Zerzawý 3. rostig, rubiginosus; 2) rothharig, rothköpfig, rufus.
Zesmradjm se, sl. s. zsmradjm se.
Zesnu, fut., nul, nauti, s. vsnu; 2) entschlafen, sterben, s. vmru.
Zesnulý 3. verstorben, mortuus.
Zespod, adv. v. unten auf, ab imo.
Zespolka, adv. s. společně.
Zessaljem fut., sl. s. wyssaljem.
Zessumugi, sl. s. ssumugi.
Zestarám se, s. sestarám se.
Zeť, ě, m. Schwiegersohn, gener.

Zetlelý 3. vermodert, putridus, situ corruptus; -loſt, i, f. subſt.

Zetljm fut., el, eti, vermodern, putrescere, situ corrumpi; 2) verglimmen, desinere ardere, desinere, gliscere.

Zetru, ſ. ſetru 2), (beſſ. zetru.)

Zewlaun, a, m. ſ. otewřhuba, D.

Zewlugi, owal, owati, ſ. lelkugi.

Zewly, ů, pl. ſ. lelky, Mauloffe.

Zewnitř, adv. äuſſerlich, extra, extrinsecus; -nj 1. äuſſerlich, externus; -noſt, i, f. d. Auſſenſeite, externa, pl. w z-tech wěcjech.

Zewření, n. Brauſen, Gähren, Aufbrauſen, n. aestus.

Zewru fut. ex., zewřel, zewřjti, aufbrauſen, z. B. der Wein, Bier, Waſſer ꝛc. effervescere.

Zewrub, adv. genau, akkurat, diligenter, exacte: zewrub pilně počjtati roky, K.

†Zewrubnj 1. co geſt na ruby, Proch. 2) pünktlich, richtig, accuratus, Ryb.

†Zewrubnoſt, i, f. Genauigkeit.

Zewſſad, adv. ſ. odewſſad.

Zeyk, u, m. Gergel, m. crena; zeyk dělati, gergeln.

Zeytra (aus z gitra), adv. morgen, cras, crastino die.

Zeytřek, třka, m. der morgende Tag, dies crastinus; k zeytřku, auf morgen, in crastinum diem.

Zeytřj, n. vorh.: k zeytřj, B.

Zeytřegſſj 1. der, d., das morgende, crastinus.

Zežeru, -ſe, ſ. zžjrám ſe, ſežjrám ſe.

Zezpjwám fut., al, ati, abſingen, decantare.

Zezránj, n. verb. v. zežeru.

Zezřenj, n. ſ. wzezřenj.

Zežru, ſ. zežeru.

Zežulka, -lenka, y, mor. ſ. žežhule.

Zfalſſugi fut., ſ. falſſugi.

Zfanfrnjm ſe, gem. ſ. ztřeſſtjm ſe.

Zfantjm fut., il, iti, ſ. zmámjm.

Zfantený 3. flatterhaft, geſchoſſen.

Zflabrowaný 3. zſekaný: Krog, J. cl.

Zflakám fut., al, ati, abprügeln.

Zgabre, f. sl. bjlé pryſkýře na gazyku a dáſnjch, Mundſchwämmchen od. Fröſchchen, rana.

Zgalowjm fut., ěl, ěti, unfruchtbar werden, sterilescere.

Zgaſnjm ſe fut. ex., il, iti, hell werden, illucescere.

Zgazdugem, owati, sl. erſparen.

Zgednám fut. ex., al, ati, dingen, conducere aliquem; 2) anſchaffen, einſchaffen, kaufen, parare, comparare, emere, B. 3) ausrichten, bewirken, efficere.

II. rec. z-ti ſe, sl. behandeln.

1. Zgedowatjm fut., ěl, ěti, zu Gift werden, in virus verti.

2. Zgedowatjm fut., il, iti, mit Gift anſtecken, viro inficere: hánliwým gazykem wſſe z-watiti.

Zgedu ſe fut., zgel, zgeti ſe, ſich abreiten, equitando defatigari; 2) durch Reiten abgegangen werden, equitando absolvi: we 2 nedělých mnoho ſe zgede.

Zgem, fut. zgedl (zedl), zgeſti (zeſti), zgez (zez), sl. ſ. ſnjm.

Zgewenj, n. Offenbarung, f. a) Bekanntmachung, Entdeckung, f. patefactio; insbeſond. göttliche Eingebung, monitus divinus; zgew. ſw. Jana, Off-ung Johannis, apocalypsis; z. Kr. Pána, festum epiphaniae; b) eine offenbare Sache, res patefacta; daher ſtatt Bibel, libri divini; c) Erſcheinung, apparitio, D.

Zgewjm fut. ex., il, iti, offenbaren, entdecken, eröffnen, aperire, patefacere, palam facere; zgewené náboženſtwj, d. geoffenbarte Religion, religio revelata, Leschka.

II. *rec.* zgewiti se, erscheinen, apparere, *D.*

Zgewný 3. offenbar, a) augenscheinlich, sichtbar, klar, manifestus, praesens, apertus; z-né gest, es ist offenbar, patet, apparet, manifestum est; -ně, *adv.* aperte, manifeste.

Zgewugi, -se, owati, s. zgewjm.

Zgezdilý 3. vielgereist.

Zgezdjm, s. sgezdjm.

Zgezernatělý 3. zum See geworden: zgezernatělé wody.

Zgezernatjm *fut.*, ěl, ěti, zum See werden, paludem fieri.

Zgiechám, al, ati, *sl.* gähnen.

Zgikrnatjm *fut. ex.*, ěl, ěti, voll Rogen werden, wie d. Fische; 2) trop. den Bauch voll bekommen, impregnari; s. podkowa.

Zgimám *fut. fr.*, al, ati, s. gmu.

Zginačjm *fut. ex.*, il, iti, en, verändern, mutare, immutare, commutare, vertere.

Zginačugi, owal, owati, vorh.

Zgisskugi, owal, owati, folg.

Zgistjm *fut. ex.*, il, iti, stěn, bekräftigen, vergewißern, confirmare, affirmare.

Zgitřenj, *n.* Schwären, *n.* suppuratio; 2) Erbitterung, *f.* exacerbatio.

Zgitřjm *fut. ex.*, il, iti, schwärend machen, exulcerare; 2) erbittern, exacerbare: gedni proti druhým zgitřeni byli, *R.* zgitřenj protiwenstwj.

II. *rec.* z-ti se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) erbittert werden, exacerbari.

Zgitřugi, -se, owal, owati, vorh.

Zgizwjm, *fut.*, il, iti, vergiften, giftig machen, venenare, veneno inficere: zgizwený meč, *Vel.* 2) voll Geschwüre od. Schwielen machen, *Job.* 16, 16.

II. *rec.* z-ti se, voll Geschwüre, Schwielen werden, exulcerari.

Zhrlan, *a, m. sl. Nitr.* s. skupák.

Zhagugi, owal, owati, (někomu), wehren, inhibere.

Zhampeysugi, *fut.* verludern.

Zhanjm *fut.*, ěl, ěti, s. hanjm.

Zhanobjm, *fut. ex.*, il, iti, schänden, vermehren, dedecorare, dehonestare; b) zur Hure machen, scortum facere, stuprare, *B.*

Zhasnu *fut.*, sl, slnauti, auslöschen (*neutr.*), exstingui: swětlo.

Zhassugi, owati, vorh. u. folg.

Zhasým *fut. ex.*, yl, yti, auslöschen, z. B. etwas brennendes, exstinguere.

Zhasynák, u, *m.* zhasydlo, *a, n.* Löschhorn, *n.* Löschhut, *D.*

Zhasytedlný 3. auslöschbar, exstinguibilis; -nost, i, *f.* -keit.

Zhasywám, al, ati, s. zhassugi.

Zhauba, y, *f.* -bce, s. záhuba, -bce.

Zhaupám se, *fut.*, ati, v. der Schaufel herabfallen; 2) fig. ins Unglück kommen, fortunam novercam experiri.

Zhedwábnjm, *obs. i.e.* hedwábem ossigi.

Zhepralý 3. schwelgerisch, luxuriosus.

Zhladjm *fut.*, s. zahladjm.

Zhlaubkenj, *n.* (malowánj), Vertiefung.

Zhlaubj, eigentlich der Tiefe nach (z hlaubj), tief, profunditate.

Zhlaupjm *fut.*, s. zhlupjm.

Zhlawec, wce, *m. mor.* s. podusska.

Zhlawj, *n.* z. B. z-j méchu, Balghaupt, Ziehpanzer, caput; 2) Gezänge am Pfluge, capitulum aratri, *R.* -jčko, *a, n.* Zapfenstöcklein, *n.*

Zhlazenj, *verb.* v. zhladjm.

Zhlcem, *fut.*, zhltat, *sl.* s. hltám.

Zhlechnu *fut. ex.*, chl, nauti, taub werden, surdescere.

Zhlupjm; *fut. ex.*, ěl, ěti, dumm werden, stupidum fieri.
Zhmoždjm *fut.*, iti, ěn, zerstoßen, contundere.
Zhmaukjm, il, iti, d Augen zumachen, oculos claudere, *Puchm.*
Zhmukky, *pl.*, *sl.* zmurky, s. m žjtek.
Zhnetu, *fut.*, tl, zhnjsti, ausdrükken, z. B. im Reiten aufreiben, atterere.
Zhniliěelý 3. teig, z. B. Birnen ꝛc. fracidus.
Zhniličjm, *fut.*, el, eti, teig werden, fracescere.
Zhnjzdjm se, s. shnjzdjm se.
1. Zhnusým *fut.*, *sl.* ekelhaft machen
2. Zhnusým se *fut. ex.*, yl, yti, zum Ekel werden, nauseari.
Zhodjm *fut.*, il, iti, s někým, sich vergleichen, Gemeinschaft haben, consuescere, *Syl.* s. auch shodjm, shodnu ꝛc.
Zhogenj, *n.* Heilung, *f.* sanatio, curatio; 2) Genesung, *f.* recuperatio sanitatis, salus.
Zhogjm, -se, s. hogjm, vzdrawjm.
Zhogitedlný 3. heilbar, sanabilis
Zhola, *adv.* bloß, nur, allein, solum, tantum, modo; 2) durchaus, glatterdings, prorsus.
Zhonjm *fut.*, il, iti, s. dohonjm.
Zhok, bess. tchok, *D.*
Zhora, *sl.* v. oben.
Zhořčjm *fut. ex*, il, iti, bitter machen, reddere amarum.
Zhořelice, Hořelec, s. Hořelice.
Zhořknu *fut.*, kl, knauti, bitter werden, amarum fieri.
Zhorssjm, -se, *fut.* iti, s. horssjm, -se.
Zhorssiwý 3. ärgerlich, a) zum Ärgerniße geneigt, leicht sich ärgernd, iracundus, ad iram proclivis; b) anstößig, offendens; - wost, i, *f.* - chkeit, - dia.
Zhosskugi, - se, owal, owati, folg.
Zhostjm *fut.*, il, iti, *reg. gen.* sstěn, los machen, entledigen, liberare, solvere.
II. *rec.* z-titi se, los werden, liberari: zhostiti se někoho, *Cyr.*
Zhotowjm *fut. ex.*, il, iti, verfertigen, fertig machen, parare: zhotowili knihy, verfaßten -, *Com.*
II. *rec.* z-ti se *sl.* s. přistrogit se 1).
Zhotowugi, - se, owati, vorh.
Zhowadilý 3. viehisch, brutal, verwildert, brutalis; - le, *adv.* more brutorum: z-le vžjwati dobrodinj B. - lost, i, *f.* viehische Beschaffenheit.
Zhowadjm *fut.*, ěl, ěti, viehisch werden, brutum fieri (brutescere.)
Zhowadnjm *fut.*, ěti, vorh. *Ryb.*
Zhozy, *obs.* s. shodjm.
Zhranjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* vermodern (verrotten), humore corrumpi.
Zhraudjm, demolieren, schleifen?
Zhrbatjm *fut.*, ěl, ěti, s. hrbatjm.
Zhrda, *adv.* stolz, superbe.
Zhrdám, al, ati, s. zhrzým.
Zhrdnu *fut.*, dl, dnauti, něčjm, s. zhrzým; 2) s. hrdnu.
Zhreby, *m. pl. sl.* Werg, *n.* stupa.
Zhřessjm *fut. ex.*, s. hřessjm.
Zhrknu *fut.*, kl, nauti, stürzen, ruere, perire: brzo zhrkneš antykryste! Hal.
Zhrozým, *fut.* yti, s. přestrassjm, *B.*
II. *rec.* z - ti se, *cum & sine gen.* erschrecken, in Schrecken gerathen, exterreri, perterreri, terrore percuti.
Zhruba, *adv.* grob, s. hrubě.
Zhrublý 3. vergröbert, crassus; 2) voll Schwiele, callosus, callo obductus: z - lé ruce.
Zhrubnu *fut. ex.*, s. hrubnu; 2) voll Schwiele werden, callo obduci; 3) verstockt werden, obdurari.

Zhryzu *fut.*, zhryzl, zhrýzti, zernagen, corrodere, erodere; 2) verbeißen, etwas sich nicht merken lassen, zurück halten, als Unrecht, Verlust rc. premere, supprimere, dissimulare: zhryz to(mlčenjm pomiň!) *Com.*
Zhrzým, eti, verachten, contemnere, aspernari, spernere.
1. Zhubenjm *fut.*, ěl, ěti, mager, abgemergelt werden, macescere; 2) geschwächt werden, attenuari: králowstwj wálkami zhubeněło.
2. Zhubenjm *fut.*, il, iti, schwach, mager machen, ausmergeln, emaciare, attenuare.
Zhubjm, *fut.* iti, s. zahubjm; 2) umbringen, trucidare, *B.*
Zhubnu, *fut.* bl, nauti, s. zhubenjm.
Zhurta, *adv.* mit Getös, *Puchm.*
Zhůru, *adv.* in d. Höhe, sublime; fig. o to býwagj zhůru a repcý, - werden aufrührerisch.
Zhusta, *adv.* häufig, zahlreich, in Menge, frequenter.
Zhustjm, s. zahustjm.
Zhustlý 3. s. hustý.
Zhwězděný 3 mit Gestirn versehen: zhwězděnau oblohu má w twáři.
Zhýknem *fut.*, kol, nauti, *sl.* d. Interjection hý! vor Verwunderung laut aussprechen.
Zhynu, - nutj, s. zahynu, -nutj.
Zhyzdjm *fut. ex.* il, iti, s. hyzdjm.
Zkálám *fut.*, s. kálám.
II *rec.* z-ti se, nach der Begattung sich sehnen, v. den Kühen, venerem appetere: krámy zakusýce konopice (orobaňky) hned se zkálagj, štěkugj a k býkům pospjchagj, *Vel. Herb.*
1. Zkáljm *fut.*, el, eti, en, *imp.* zkáley, besudeln, beschmutzen, inquinare, commaculare, foedare.
2. Zkaljm *fut.*, il, iti, en; *imp.* zkal, trüben, trübe machen, z. B. Wasser, turbare, reddere turbidum.
Zkameněłina (-nilina), y, *f.* Petrefact, *n.* petrefactum, *P.*
Zakameněłý, *Ryb.*, zkamenilý 3. *R.* versteinert, petrefactus; 2) verstockt, obstinatus.
Zkamenjm *fut.*, ěl, ěti, versteinert werden, verti in lapidem, lapidescere.
Zkántrjm *fut.* iti, *sl.* s. Klidjm 2).
Zkarbugi, *fut.* owal, owati, treten, z. B. Trauben, calcare, *Ryb.* 2) s. karbugi 2).
†Zkatoličjm, iti, katholisch machen
Zkaussenj, *n.* (v. zkaussjm), Prüfung, *f.* spectatio, examen, exploratio, probatio; 2) Versuch, *m.* periculum, experimentum, tentamen.
Zkaussjm, el, eti, s. zkusým.
Zkausska, y, *f.* s. zkaussenj 2) *D.* zkausska o člowěku, Versuch, (Essay) rc. (v. Pope), *Neg.*
Zkáza, y, *f.* Verderbniß, Untergang, *m.* interitus, pernicies; 2) Verderbung, *f.* perditio, corruptio.
Zkázce, *m.* s. záhubce, *K.*
Zkaženj, zkazenj, *n. verb.* folg.
Zkazým *fut.*, yl, yti, žen, *imp.* zkaz, verderben, *act.*, a) zu Grunde richten, z. B. Menschen, Kleider, Freude, Hoffnung rc. perdere, pessumdare, evertere; na hlawu geg zkazý, *K.* b) schlecht machen, z. B. Menschen, Gemüther, Kleider rc. perdere, corrumpere, depravare.
II. *rec.* zkazyti se, verderben, (*neutr.*), a) zu Grunde gehen, z. B. Menschen, perdi, pessum ire, corrumpi, interire; b) schlechter werden, perdi, depravari, interire, corrumpi.
Zklamám *fut. ex.*, al, ati, lügen,

a) nicht wahr reden, mentiri, mendacium dicere; b) hinter- gehen, trügen, mentiri, fallere; 2) belügen, durch Lügen hinter- gehen, mendacio (mendaciis) od. mentiendo fallere ali- quem, mentiri alicui.
Zklawjm, ěl, ěti, sl. starr werden.
Zklegowatjm fut., ěl, ěti, leimig werden: zklegowatělá země, P.
Zklepechalý 3. herabhangend, schlapp, flaccus, Ryb.
Zklesnu, dahin sinken, s. klesnu.
Zklinowatjm, vergöhren, -ehren D.
Zklučkugem fut., owati, sl. verdre- hen, seine Worte anders deuten.
Zkmássem fut., sati, sl. zerzausen.
Zkmetilý 3. sehr veraltet.
Zkmjnjm, s. wykmjnjm.
Zkoljm fut., il, iti, z. B. gehně, tele, skopce, schlachten, abste- chen, mactare.
Zkolowadlo, a, n. s. skolowadlo.
Zkontraktělý, kontrakt, clinicus.
Zkontraktjm fut. ex, ěl, ěti, kon- trakt werden, clinico morbo affici, arthritide laborare.
Zkopám, s. skopám u. kopám.
Zkoprnjm, einschlafen, v. Glie- dern? s. brnjm, trpnu.
Zkorawjm, ěti, s. skorám: země, P.
Zkořistugi fut., s. kořistugi.
Zkormautjm fut., s. kormautjm.
Zkowám, al, ati, s. zkugi.
Zkožnatjm fut. ex. ěl, ěti, lederar- tig werden: ssupina mandlowá zkožnatj, Vel.
Zkracugi, verkürzen, s. krátjm.
Zkrapnu, fut. nauti, s. zcepenjm, Lě.
Zkrátka, adv. kurz, kurz u. gut, breviter, verbo.
Zkřehlý, 3. erstarrt, starr, rigidus.
Zkřehnu fut. ex., hl, hnauti, er- starren, starr werden, z. B. zy- mau, vor Kälte, rigescere, torpescere.
Zkřepenjm, s. vorh. u. strepenjm.
Zkřjesým fut., yti, sl. s. wzkřjsým.
Zkřiwjm, - se, fut. s. křiwjm, - se.
Zkrwawělý 3. blutrinstig, folg.: z. wogák; nost, i, f. blutrinstige Beschaffenheit, cruenta forma.
Zkrwawjm, fut. il, iti, blutig ma- chen, cruentare, cruentum reddere.
Zkuchám fut., s. kuchám: hanebně zkuchán a zamordowán, Vel.
Zkugi fut., zkul, zkauti, umschmie- den, recudere; 2) s. vkugi.
Zkulhawjm fut., s. okulhawjm.
Zkundoljm, fut., s. kundoljm.
Zkurwjm se fut., s. zmrhati se.
Zkussená, é, f. folg. 2): pro zku- ssenau to činj, Com.
Zkussenj (v. zkusým), s. zkaussenj 1), 2); 2) Erfahrung, a) Kennt- niß, f. peritia; b) wenn man durch sich selbst etwas erfährt, versucht, empfindet 2c. experi- entia &c. usus.
Zkussený 3. part. p. versucht, pro- birt, tentatus, expertus; b) bewährt, erprobt, certus: z-né lékařstwj; 2) erfahren, Kennt- niß habend, peritus; - nost, i, f. s. zkussenj 3).
Zkussugi, owal, owati, s. zkusým.
Zkusylý 3. s. zkussený 2), Syl.
Zkusým fut., yl, yti, reg. gen. prü- fen, spectare, explorare, pro- bare; 2) versuchen, einen Ver- such machen, tentare, experiri, periculum facere; 3) erfahren, a) Erfahrung v. etwas durch sich selbst bekommen, etwas selbst finden od. versuchen, experiri, sentire; c) s. okusým.
Zkwárjm, fut., iti, sl. s. zkántrjm u. kwárjm.
Zkwetám (zkwětám), ati, s. zkwetu
Zkwetlý 3. aufgeblüht, florens.
Zkwetu, u. zkwetnu fut., tl, tnauti, aufblühen, efflorescere.
Zkwjljm, anfangen zu weinen,

in Weinen ausbrechen, in lacrymas solvi; s. kwjljm.
Zkynu, *fut.*, ul, auti, aufgehen, wie der Teig, effervescere, fermento, (auch ohne fermento) intumescere, auch fermentescere.
Zkynulý 3. aufgegangen, s. vorh.
Zkypřjm *fut.*, iti, auflockern, mollire, solvere, laxare : - zem.
Zkysám, zkyssi, *fut.* s. kysám.
Zkyseljm *fut.*, iti, eigentlich sauer machen, acidum reddere; 2) erbittern, exacerbare, iram movere alicui: spolu ge zkyselil a swadil, *Haj.*
II. *rec.* z-iti se, sauer werden, acescere; 2) sich erbittern, zornig werden, exacerbescere.
Zkyslý 3. s. kyselý; zkyslé olowo, Bleyzucker?
Z'ačnjm *fut*, ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri.
Zlacnjm *fut.*, něl, něti, *sl.* folg.
1. Zlacynjm *fut.*, ěti, s. lacynjm.
2. Zlacynjm, iti, wohlfeil machen?
Zlahnem, *fut.*, hla, *sl.* s. slehnu.
Zlakomělý 3. s. lakomý.
Zlakomjm *fut.*, ěl, ěti, geizig werden, avarum fieri.
†Zlámanina, y, *f.* Beinbruch, *m.*
Zlámawý 3. zerbrechlich, fragilis; - wost, i, *f.* - keit, - itas.
Zlámi *fut*, al, ati, brechen, etwas zerbrechen, frangere, confringere, rumpere: děd hlawu zlomil, *K.*
II. *rec.* z-ti se, brechen, entzwey gehen, frangi, confringi, rumpi.
Zlapám *fut. fr.*, al, ati, s. lapjm.
Zlaškomjm *fut*, ěti, stumpf werden, d. Zähne, obstupescere.
Zlátám, *fut.*, al, ati, zusammen stoppeln, conflare.
Zlataussek, ška, *m.* Goldkind, dulcissimus, dulcissima, -um.
Zlatě, *adv.* z. B. zlatě žlutý, goldfarbig, aureus, aureolus, fulvus.
Zlátenice, *f. sl* Gelbsucht, *f.* icterus
Zlatice, *f. sl.* s. zlatoleyčj.
†Zlatjm, il, iti, golden, vergolden, inaurare; fig. zlatilo běsýdřu slunce, *Neg.*
Zlatka, y, *f.* s. zlatowka.
Zlatnice, *f.* des Goldschmieds Frau, uxor (marita) aurificis.
Zlatnjčka, y, *f. sl.* vorh.
Zlatnický 3. d. Kunst der Goldarbeiter betreffend.
Zlatnictwj, *n.* d. Kunst der Goldarbeiter.
1. Zlatnjk, a, *m.* Goldschmied, Goldarbeiter, aurifex.
2. Zlatnjk, u, *m. sl.* Eingulденstück.
Zlato, (*K.* auch zlatto), a, *n.* aurum; ryzý, čisté zlato, Feingold, aurum obryzum, sincerum; strogené zlato, künstliches Gold, aurum artificiosum; dwognásobné z., Doppeltgold, a. duplicatum; prosté z., Zwischg., *n.* a. foliatum, mistum; praskacý (praskawé) z., Knisterg., Rauschg., Flitterg., bractea aurichalci; picý zlato, Goldtinktur.
†Zlatochwostka, y, *f.* zrostlina, chrysurus.
Zlatoděg, e, *m.* Goldmacher, Adept, *m.* alchymista; - ský 3.; - gstwj, *n.* Goldmacherey, *f.* alchymia.
Zlatohlaw, u, *m.* goldener Brocat, ein mit Gold geschmücktes Kleid, vestis aurata; 2) Goldatlas, Goldstoff, aurum textile.
1. Zlatohláwek, wka, *m.* Gimpel, Goldfink, *m.* pyrrhula; 2) Goldkäfer, scarabeus auratus, *Linn.*
2. Zlatohláwek, wku, *m.* Goldwurz, *f.* wilde Lilie, türkischer Bund, lilium martagon, *Linn.*

Zlatohlawnjk, *a*, *m.* -nice, *f.* der, die den goldenen Zeug verkauft.
Zlatohlawowý 3. mit Gold geschmückt, auratus.
Zlatolepčj, *n.* Goldweide, Dotterweide, salix vitellina, *D.*
†Zlatolist, u, *m.* zrostlina, chrysophyllum.
†Zlatoplod, u, *m.* zrostlina, chrysobalanus.
Zlatořitek, tka, *m.* Weißdornspinner, phalaena bombyx chrysorhea, *Linn.*
Zlatostřjbřj, s. zlato prosté, *D.*
Zlatotepec, pce, *m.* Goldschläger, bractearius.
†Zlatotrůnný 3. goldenthronend, χρυσόθρονος, *Neg. Il.*, *P.*
Zlatoustý 3. Goldmund, chrysostomus.
Zlatugi *fut.*, owal, owati, umschwärmen, umlaufen, percurrere: wssecky vlice a kauty zlatowati, Lesák.
Zlatusstý 3. *sl.* ganz golden; 2) Schmeichelwort: můg zlatusstý!
Zlatowka, y *f. sl.* ein Guldenschein od. Bancozettel.
1. Zlatowlásek, ska, *m.* v. goldgelben Haaren, auricomus
2. Zlatowlásek, sku, *m.* Goldhaar, *n.* chrysocoma, *Linn. D.*
1. Zlatý, ého, *m.* ein Gulden, insg. florenus, (aureus rhenanus.)
2. Zlatý 3. golden, aureus; zlatá zeň, Golderndte, fig. *Vel.* zlatý penjz, Goldstück, *n.* aureus nummus; 2) allerliebst, dulcissimus: můg zlatý Pawljčku! s. auch bál.
Zlaupjm, *fut.*, il, iti, *imp.* zlup, berauben, plündern, spoliare, diripere.
1. Zle, *adv.*, *comp.* hůře u. hůř, *superl.* neyhůře u. neyhůř, böse, male, improbe; 2) schlimm, male; 3) übel, male.
2. Zlé, ého, *n.* Übel, *n.* malum, infortunium: s welikým zlým těch zemj, *Vel.*
Zléhám, s. sléhám, *B.*
Zlehčilý 3. gering, levis.
Zlehčjm, *fut.*, iti, erleichtern, leichter machen, levare; 2) geringer machen, attenuare: zlehčenj mince na zrnu, *Vel.* 2) schänden, verunehren, dedecorare, dehonestare; 3) verachten, vilipendere.
II. *rec.* z-ti sobě (sy), vorh. 3.)
Zlehčugi, owal, owati, vorh.
Zlehky, *adv.* langsam, *Press.*
Zléhnu, zljhnu se, s. wyljhnu se.
Zlenjm *fut.*, ěl, ěti, faul werden, pigrescere, segnescere.
Zleniwjm *fut.*, ěl, ěti, vorh.
Zlepcem, *fut.* ptati, *sl.* verschlicken.
Zlepssjm, *fut.*, il, iti verbessern, a) v. Fehlern befreyen, emendare, corrigere; b) bessern, besser machen, mutare in melius, meliorem reddere: důchody chrámu zlepssil, *K.* zlepssenj swobod, *Com.*
Zlepssitel, e, *m.* Verbesserer, *m.* emendator, corrector.
Zlepssugi, owati, s. zlepssjm.
Zletilý 3. mannbar, puber, pubes.
Zlezu. *fut.*, zl, zti, durchkriechen, (*akt.*), perrepere, perreptare; s. auch slezu.
Zleyduch, a, *m.* Bösewicht, *m.* scelus.
Zleželý 3. s. zaleželý, verlegen.
Zležjm se, *fut.* s. zaležjm se.
Zljbám *fut.*, al, ati, abküßen, mit Küßen bedecken, deosculari.
Zljčjm *fut.*, *obs.* s. počjtám.
Zlidnjm, il, iti, bevölkern?
1. Zlibám *fut.*, *sl.* al, ati, s. selhu.
2. Zljbám, s. sléhám.

Zloba, y, f. obs. & sl. s. zlost.

Zlobina, y, f. böse Menschen, nequam, improbum genus hominum.

Zlobjm, il, iti, zornig machen, iratum reddere, irritare, iram alicujus concitare.

II. rec. z-iti se, zürnen, irasci: zlobj se na wsseckey, Cyr.

Zlobiwec, wce, m. ein zorniger Mensch, iracundus.

Zlobiwý 3. s. zlostný; 2) bösartig, malignus: zlobiwý wřed, Vel. - wě, adv. s. zlostně; - wost, i, f. s. zlost: b) - gkeit, f. - nitas.

Zloboch, a, m. ein wüthender, unsinniger Mensch, homo furibundus; 2) s. ďábel, zlý duch, Syl.

Zločin, u, nicht üblich, s. zločinstwj.

Zločinec, nce, m. Übelthäter, Missethäter, Verbrecher, maleficus, malefactor, sons; - nkyně, f. - inn, - inn, f. malefica, D.

Zločinný 3. boshaft, a) geneigt andern zu schaden, malitiosus; b) gottlos, pravus, improbus; zločinný kus prowesti, Syl. - nnost, i, f. Bosheit, a) Geneigtheit zu schaden, malitia; b) Gottlosigkeit, improbitas, malitia.

Zločinstwj (zločinstwo, a,) n., Uibelthat, Gräuelthat, Missethat, f. Verbrechen, n. maleficium, malefactum.

Zloděg, e, m. Dieb, m. fur; obecný zloděg, peculator, Syl. když zloděg dozrá, sám se na ssibenicy dá, prov. Syr.

Zloděgiček, čka, m. dim. ein kleiner Dieb, Spitzbübchen, furunculus.

Zloděgka, y, f. Diebinn, fur; 2) Raubbiene, f. fucus.

Zloděgský 3. diebisch, furax.

Zloděgstwj, n. Dieberey, f. Diebstahl, m. furtum.

Zlohám, al, ati, sl. s. selhu.

†Zlohlasnický rým, ein übellautender Reim, wie: hlas - wás.

Zloleyce, m. Flucher; - eykyně, f. - inn, diris verbis utens.

Zlomeček, čku, m. dim. v. folg.

Zlomek, mku, m. Bruchstück, m. fragmentum; zlomky lodj, K.

Zlomjm fut. il, iti, s. zlámi; stalo se! zlomiti tomu hlawy giž nelze factum infectum reddi nequit, Ohl.

Zlomugi, owal, owati, vorh.

Zlomyslný 3. - nost, s. zlowolný.

†Zloplod, u, m. zrostl., sapium.

†Zlopowěstnjk, a, m. folg.

Zlopowěstný 3. berüchtigt, übel berüchtigt, infamis, malae famae; - ně, adv. - iter: z-ně žjti.

Zlořečenj, n. Fluchen, n. dira verba, exsecratio; 2) folg.

Zlořečenstwj, n. Fluch, m. a) Verwünschung, detestatio, exsecratio; b) Drohung eines Unglücks, comminatio mali; c) Unglück, n. malum; od. Strafe, f poena.

Zlořečený 3. verflucht, devotus, detestatus; 2) der gern flucht, maledicus; 3) schädlich, improbus, scelestus; 4) unglücklich, gestraft, poenae, malo subjectus.

Zlořečjm, il, iti, fluchen, a) Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; b) verfluchen, α) v. Gott, poenam minitari; β) v. Menschen, exsecrari, detestari; někomu, jemand, aliquem, od. maledicere alicui.

Zlořečnjk, nicht üblich st. zloleyce.

Zlosmutný 3. Ryb.

Zlost, i, f. Bosheit, a) Geneigtheit zum Zorne, Hitze, iracundia, saevitia animi; b) Geneigtheit zu schaden, malitia; c) Gottlosigkeit, f. improbi-

tas, malitia; d) eine böse That, scelus, flagitium.
Zlostjm se, il, iti, zürnen, irasci.
Zlostliwý 3. *sl.* bösgesinnt.
Zlostnjk, *a, m.* s. zloboch; 2) s. zlosyn 1), *Ps.* 38, 9. 3) böser Geist, malus genius; -nice, *f.* s. furye.
Zlostný 3. boshaft, a) zum Zorne geneigt, hitzig, iracundus; b) geneigt andern zu schaden, malitiosus, improbus; d) gottlos, pravus, improbus; - *ně, adv.* - de; b) - se; c) - ve, - be.
Zlosyn, *a, m.* Bösewicht, *m.* maleficus, flagitiosus; 2) des Lasters der beleidigten Majestät überweisen, laesae majestatis reus; - *nný* 3. s. zlotřilý, *D.*; - stwj (-stwo, *a,*) *n.* Gräuelthat, *f.* crimen, flagitium: zlosynstwo a auklad owé proti otcy; 2) das Verbrechen der beleidigten Majestät, crimen (laesae) majestatis.
Zlota, *y, f. sl.* s. zlost.
Zlotřilý 3. ruchlos, verrucht, lasterhaft, flagitiosus, profligatus; - lost, *i, f.* - sigkeit.
Zlotřjm se *fut.*, il, iti, lasterhaft, verrucht werden, profligatum, nequam fieri.
Zlotřugi se, owal, owati se, vorh.
†Zlowěštěc, ěce, *m.* Unglücksseher, vates malorum, *P. Il.*
Zlowolný 3. übelgesinnt gegen jemand, hämisch, malivolus, hostiliter affectus; - *ně, adv.* - le: zlowolně se w hřjchy nawracugj, *K.* - nost, *i, f.* üble Gesinnung gegen jemand, invidia, invidentia, malevolentia, *Syl.*
†Zlowýražnj rým, eine Art schlechter Reime, wie: chléb-střep.
Zlý 3. *comp.* horšj, *superl.* neyhoršj, böse, a) schlecht, malus; zlé wjno; zlé pljce, kranke Lunge; b) schlimm, malus; c) heftig, hitzig, *α*) v. Personen, iracundus, vehemens, saevus, acer; *β*) v. Thieren, acer, vehemens, saevus; d) zornig, iratus; e) übel, schädlich, malus, noxius; f) übel od. schändlich, turpis; g) bösartig, z. B. Krankheit, malus, malignus; h) gottlos, malus, improbus, pravus; i) *sl.* verdorben: zlý stuol.
Zmáchám, *al, ati,* s. zmákám.
Zmachlám, *fut.*, *al, ati,* s. zmotám.
Zmačkám *fut.*, zerquetschen, conterere, obterere, *Vel.*
Zmáhám se, *ati se,* s. zmohu se.
Zmak, *a, m.* s. zmok.
Zmákám, *ati,* s. zmočjm, *Pref.*
Zmalátnjm *fut.*, ěti, s. malátnjm.
Zmalen, *u, m.* der verjüngte Maßstab, *m.* scala geometrica, *D.*
1. Zmaljm *fut.*, el, *eti,* klein werden, abnehmen, diminui.
2. Zmaljm *fut.*, il, iti, klein machen, verringern, diminuere, *D.* chléb zmalený, Pr.
Zmálomocnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, erkranken, in morbum incidere; üblicher 2) den Aussatz bekommen, lepra adfici.
Zmálomyslnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, kleinmüthig werden, despondere animum.
1. Zmalugi *praes.*, owal owati, s. zmaljm.
2. Zmalugi *fut.*, owati, jemand übel zurichten, male mulcare, *D.*
Zmámenj, *n.* Verblendung, a) Verblenden, *n.* obcoecatio; b) das Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.
Zmámjm *fut.*, il, iti en, verblenden, dem Verstande nach, coecare, obcoecare, coecum reddere aliquem, aciem mentis praestringere.

Zmar, u, m., pl. zmary: na zmar přigjti, verderben, verloren werden, pessum ire.
Zmařilý 3. d. i. zmařený, s. folg.
Zmařjm fut., il, iti, en, verderben, vernichten, corrumpere, inanire: dcera na poctiwosti zmařena, - geschwängert, Pr. 2) unnütz zubringen, perdere, B. II. rec. z-iti se, inanire se, abdicare se, Sil. 2, 7. 2) s. zmrhati se, v. Töchtern.
Zmatečný 3. z. B. zmatečný půhon, unrechtmäßige Ladung (Citation), vocatio injusta (haud legitima).
Zmatek, tku, m. Verwirrung, Unordnung, Zerrüttung, f. implicatio, perturbatio, confusio.
Zmatený 3. verwirrt, in Unordnung, zerrüttet, beunruhigt, z. B. Haar rc. turbatus, conturbatus, perturbatus, perplexus; so auch Verstand, Gemüth, turbatus, turbidus, conturbatus, perturbatus; - nost, i, f. s. zmatek; 2) Verlegenheit, perturbatio.
Zmaťhám fut., al, ati, folg.
Zmatu fut., zmátl, zmásti, zmaten, imper. zmať, s. smatu; b) beunruhigen, z. B. das Gemüth, perturbare; zerrütten, implicare, turbare, conturbare, perturbare.
Zmaza, y, f. Fleck, m. Mackel, macula, (bey einigen Neuern).
Zmažám, zmaži fut., zmazal, zmazati, zmazán, imper. zmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, ungere, perungere, foedare, inquinare; (smažám, auslöschen - -).
Zmecy fut., zmetati, s. pomecy.
Zmek, a, s. zmok; b) mor. s. zmyge.
Změkčjm fut., il, iti, erweichen, weich machen, z. B. Horn, Holz, Beule rc. mollire, mitigare, mitificare; - čenj, n. verb.
Změkugi, owal, owati, vorh.
Změknu, fut., kl, knaut, weich werden, molliri, mollem fieri.
Změlčjm, fut., il, iti, seicht machen: změlčil řeku, Cyr.
Zmeli fut., zemlel, s. pomeli.
Změlknu fut., kl, nauti, seicht werden, Leschka.
Změlnjm, fut., il, iti, auflockern, z. B. d. Erde, mollire, solvere.
Zmelugi, owati, zermalmen, Ryb.
Změna, y, f. s. proměna.
Změnjm fut., il, iti, s. proměnjm: twář geho se změnila, er entfärbte sich, expalluit, D.
Zmenssjm fut., s. vmenssjm.
Zmerawjm fut., ěl, ěti, sl. starr werden, derigere.
Změřjm fut., il, iti, abmessen, metiri, emetiri, demetiri.
Zmesskám fut. s. zamesskám.
Změt, u, m. Wirrwarr?
Zmetám, s. pometám 2).
Změtawka, y, f. verwirrt Stroh, D.
Zmetek, tku, m. eine verworfene Frucht, Kalb rc. Mißgeburt, f. monstrum; 2) Abart, f. degeneratio, D.
Zmetenec, nce, m. ein verworrener Mensch, homo confusus.
Zmetenice, f. Abartung, s. zmetek.
Zmjlám, ati, nagen, benagen, derodere, Syl. 2) s. zmeli.
Zmilelička, y, f. ol. s. milenka.
Zmilelý 3. ol. s. přemilý.
†Zmilosstněnj, n. Begnadigung?
Zmjněnj, n. s. zmjnka.
Zmjněný 3. part. p. besagter.
Zmjnjm, nach Syl. zmjnjm se, (wenig üblich) fut., il, iti, erwähnen, o něčem, einer Sache, memorare, commemorare, tangere, mentionem facere (injicere) rei.

[illegible] Kom-
[illegible] zmjnku
[illegible] Vermahnung thun,
[illegible]
[illegible] milost Božj
[illegible].
Zm[illegible], [illegible], s. zmjnjm.
[illegible]m, fut., il, iti, mäßigen, [illegible]: lásku zmjrniti.
Zm[illegible]m, al, ati, hin u. her werfen, z. B. wie das Meer d. Schiffe rc. jactare; hlawau zmjtati na wěkým, R. 2) worfeln, ventilare; 3) s. smjtám 2); -ánj, n. v.

II. rec. z-ti se u. sebau, hin u. her geworfen werden, jactari, agitari; 2) sich erheben, attolli, Jer. 46, 7.

Zmjtak, e, m. Schütter der Münzstücke in den Glühofen, injector.
Zmizým fut., el, eti, verschwinden, evanescere, se subducere.
Zmládi, s. mládě.
Zmladjm se, fut., s. mladiti se 1) 2).
Zmladnu fut., s. mladnu.
Zmlátjm fut., il, iti, cen, abprügeln, abpuffen, verberare.
Zmlazugi, owati, s. zmladjm.
Zmlknu fut., s. umlknu.
Zmnohonásobjm fut., il, iti, vervielfältigen, multiplicare, Syl.
Zmnožjm fut., iti, s. rozmnožjm.
Zmochlaný 3. kauderwälsch, obscurus, D.
Zmočjm fut., il, iti, naß machen, madefacere.
Zmocněný 3. part. p. v. folg.
Zmocnjm fut., il, iti, bekräftigen, stärken, confirmare, roborare; 2) bevollmächtigen, plenam potestatem rei dare alicui, od. potestatem rei dare alicui; 3) vergrößern? - něnj, n. v.

II. rec. z-iti se, sich fest machen, mächtig, überhand nehmend werden, confirmari, firmiorem reddi, B. 2) sich bemächtigen, bemeistern, z. B. mjsta, v: měnj, B. eines Ortes, der Wissenschaft, potiri re; in potestatem suam redigere.

Zmocňugi, -se fut., owati se, vorh.
Zmodralý, s. zamodralý.
Zmodrám fut., al, ati, blau werden, livescere.
Zmohu, s. přemohu: chlast ho zmohl, der Trunk hat ihn übernommen.

II. rec. zmocy se, überhand nehmen, invalescere, crescere, ingravescere.

Zmohžjm fut., s. zhmožďjm, Vel.
Zmok, a, m. (zmak, zmek), sl. & siles. ein Geld zubringender Geist od. Hausgott, in Gestalt eines nassen Hühnleins.
Zmoklý 3. naß, vom Regen, pluvia madefactus.
Zmoknu fut., zmokl, zmoknauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.
Zmokřjm fut., il, iti, s. zmočjm.
Zmolowatjm fut., s. molowatjm.
Zmordugi, s. pomordugi.
Zmořjm fut., il, iti, abhungern, fame conficere; zmořiti se, sich abhungern, fame conficere se od. confici; 2) abmergeln, enervare, attenuare, exhaurire; bis zum Tode quälen. 3) beitzen, macerare: w octě zmořené nevžitečné železo, Vel.
Zmotám fut., al, ati, verwirren, implicare, impedire, turbare, conturbare, perturbare.
Zmotanina, y, f. Gewirre, n. perturbatio.
Zmotrchám fut., al, ati, s. zmotám.
Zmožďjm, s. zhmožďjm.
Zmožený 3. part. p. v. zmohu; 2) entkräftet: zmožená po porodu.
Zmozolowatjm fut., él, éti, s. mozolowatjm, Schwiele bekommen.

Zmrazek, zku, *m.* (hruda), Holper, *m.* salebra, *D.*
Zmrazkowitý 3. holperig, salebrosus, *D.*
Zmrhám. *fut.* al, ati, verschwenden, effundere, profundere, perdere; auch verscherzen, z.B. milost něčj, z., 2) zu Falle bringen, entehren, schänden, schwächen, stupriren, vitiare, stuprare, pudicitiam eripere.
II. *rec.* zmrhati se, zu Falle kommen, vitiari, stuprari.
Zmrlý 3. s. mrtwý, *Com.*
Zmrk, u, *m f.* Kluft, *f.* fibra: křjžowý z. Kreuzkluft, fibra transversa; s. auch drakowitý u. hant.
Zmrkám *fut.* (mehrere) s. mrzkám.
Zmrtwělý 3. erstarrt, ohne Empfindung, (starrsüchtig), torpidus; - lost, i, *f.* Erstarrung, Empfind-slosigkeit, torpor, stupor.
Zmrtwěnj *n.* s. rohr. - lost.
Zmrtwjm *fut.* ěl, ěti, erstarren, empfindungslos werden, obstupescere, torpescere.
1. Zmrzle, -látko, a, *n.* Hagapfeel v. der sauern Art.
2. Zmrzlé, ého, *n.* Gefrornes *D.*
1. Zmrzljk, *a, m.* ein für Kälte empfindlicher Mensch, frigoris impatiens.
2. Zmrzljk, u, *m.* böhmischer alter weißer Groschen.
Zmrzlina, *y, f.* vorh. *D.*
Zmrzlý 3. erfroren, a) was durch den Frost umgekommen, quod frigore periit. b) starr v. der Kälte, rigidus; moře zmrzlé, Eismeer, *n.* mare glaciale.
Zmrznu *fut. ex.*, zl, znauti, erfrieren, a) durch den Frost umkommen, frigore perire. b) sehr frieren, erstarren, frigore rigere.
Zmrzý se mi ti ꝛc. *impers.* folg.
Zmrzým sobě *fut.*, el, eti, es verdrießt mich etwas, ist mir schon zum Verdruß, taedet me, *K.*
Zmuchlám, *fut.*, verfitzen, s. zmotám
Zmučjm *fut.*, il, iti, martern, foltern, torquere, cruciare, excruciare.
1. Zmudřjm *fut.*, ěl, ěti, gewitzigt werden, sapere, *D.*
2. Zmudřjm *fut.*, iti? klug machen?
Zmušťkawjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* Würmer in sich bekommen, vom Getreide, v. Erbsen ꝛc.
Zmustrugi *fut.*, s. mustrugi 1.)
Zmužilý 3. tapfer, fortis. 2) (selten) mannbar, männlich, virilis; - le, *adv.* fortiter, strenue, - lost, i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo.
Zmužjm se *fut.*, s. zstdnatjm, *K.*
Zmyge *f.*, Unke, Hausschlange, *f.* coluber od. coluber herus, *L.*
Zmygi, zmýti *fut.*, s. mýgi.
II. *rec.* z - ti se, baden, balneare.
Zmykſugem *fut.*, owal, owati, *sl.* zerzausen, lacerare.
Zmýljm *fut.*, il, iti, fehlen, errare, Spr. 2, 7. 2) vorübergehen, fehlgehen, praeterire, Job. 6, 15 3) fehlschlagen, fallere: zmýlj naděge, střelce, *K.* - lučiſſtě, Z. l., ſſtěſlj, *Vel.* zmýlena gest naděge Francauzů, *Id.* ta rada ge zmýlila, *Id.* obáwá se, aby mu nezmýlilo, *Id.*
Zmylný 3. irrig. 2) trieglich, fallax.
Zmyſſjm se, itisl. kollern v. Pferden.
Zmyſſlinek, nku, *m.* s. smyſſlénka.
Znáč, e, *m.* Kenner? peritus.
1. Značený 3. *sl.* s. znamenaný.
2. Znáčený 3. *sl.*, *Lypt* s. zděſený.
Znachor, a, *m. sl.* Bengel, gleichsam ungestaltetes Kind, (Schimpfw.)
Značjm, il, iti, *sl.* s. znamenám.
Značky, *adv. sl.* s. znak.
Značný 3. *sl.* ně, s. znamenitý - tě, t. 9
Znábla, plötzlich, subito repente.
1. Znak, *adv.* rücklings, rückwärts,

... retrorsum; leží (spí) ... znal er liegt (schläft) ... jacet (dormit) supi- ... ... králem D. ... znak do bahna ... Vel. ... znamenj, Mahl, n. ... insignis, no- ... i, f. -keit, f. ... kennen, a) Kennt- ... von Jemand od. etwas haben, ... znám ho, ich kenne ihn; ... kam se o sprawedlnosti ... vtjkati magj, Pr. znáti dáti, anzeigen, zu wissen thun, wissen lassen, indicare, Syl. znáti dánj s. oznamenj, Id. 2) erkennen, bemerken, wahrnehmen, agnoscere. 3) s. vmjm: znal zpjwati Puchm. & sl.

II. rec. znáti se, sich bekennen, profiteri: k náboženstwj ewang. se znáti; B. se k takowým ctitelům znáti nechce, K. 2) eingestehen, fateri: znáti se w tom, že nevmj; k něčemu se znáti, buď zřegmě neb okolkem; kewssemu se dobrowolně znal; 3) kennen, intelligere: znáti se na obrazy, D.

Znamenám, al, ati, zeichnen, mit einem Zeichen versehen, signare, notare. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire. 3) bedeuten, anzeigen od. heißen, v. Wörtern, significare, valere, sonare. seyn, gelten, esse, valere: má služba mnoho neznamená; ten muž mnoho znamená.

Znamenaný 3. part. pass gezeichnet, signatus, notatus.

Znamenj, n. Zeichen, n. signum, nota. 2) Anzeichen, n. omen: šťastné znamenj, Cyr.

Známjm se, s. seznámiti se.

Znamenitý 3. merklich, bedeutend, notabilis, conspicuus, insignis: znamenité skoky zdělal, Vel. 2) merkwürdig, notabilis, notatu dignus, insignis, memorabilis, notandus. 3) vorzüglich, excellens, praestans, eximius, egregius, praecipuus; -tě, adv. -biliter, insigniter. 2) eximie, egregie, excellenter, praecipue; znamenitě nebezpečná wěc; -nost, i, f. Vorzüglichkeit, f. praestantia.

Znamenka, y, f. Spur, f. Zeichen, n. vestigium: z některých měst ani znamenky nezůstalo.

Známjm se, iti, sich bekannt machen, notescere, innot-re, Syl.

Známka, y, f Zeichen, Kennzeichen, n. Marke, dergleichen z. B. der Färber ausgiebt, das zum färben gebrachte daran zu erkennen, signum: nařezánjm známky dělá, R.

†Známkugi, owal, owati, mit dem Akzente bezeichnen, D.

Známost, i, f. Kenntniß f. scientia, notitia, cognitio, z. B. něčeho, v. etwas, alicujus rei. 2) Bekanntschaft, das Kennen einer Person od. Sache, notitia rei &c.; ist es so viel als Umgang, Vertraulichkeit, so steht familiaritas, usus.

Známý 3. (abs. znám, známo), bekannt, a) bewußt, was ich od. andere kennen od. wissen, notus, cognitus. b) der bekannt mit jemand ist, notus, auch familiaris, wenn's soviel ist, als vertraut, od. mit dem man Umgang hat, z. B. známý, ein Bekannter, notus, műg, v. mir, mihi od. familiaris mihi; gak (wůbec) známo, bekanntermaßen, uti notum; -mě, adv.

†Znamýnko, a, n. Akcent, m.
Znamýnkugi, s. známkugi.
Znapágjm fut., el, eti, tränken, mehrere, potum exhibere.
†Znatel e, m. Kenner, z. B. der Sprache, peritus, D. -lkyně, f. Kennerinn, f. perita, D.
Zňatřtjm fut. ex., il, iti, wittern, odorare, sentire: gak náhle geg zňatřj.
Znátſſený 3. sl. Nitr. mit Schnupfen behaftet, gravedine affectus.
Znechutnjm fut., ěl, ěti, zum Ekel werden, nauseari: wjno až do znechutněnj do sebe legj, K.
Znedužiwělý 3. erkrankt.
Znedužiwjm fut., ět, s. znemocnjm
Zneljbjm se fut. ex., il, iti, mißfallen, displicere, Com.
†Znělka, y, f. Sonette, f.
†Zněmčilý 3. deutsch geworden, insgem. germanizatus.
†Znemčjm fut., iti, verdeutschen, germanice interpretari.
†Zněmčjm se fut., il, iti, deutsch werden, germanum fieri.
Znemocnjm fut., ěl, ěti, erkranken, in morbum cadere (incidere), aegrum fieri, aegrescere.
.Znenáhla, adv. allmählich, nach u. nach, sensim, paulatim, pedetentim; langsam, lente: chodit.
Znenáhlost, i, f. Zauderung, Langsamkeit, Bedenklich-t, cunctatio.
Zněnj, n. Klingen, n. sonitus, sonus; das helle, tinnitus; zněnj w vſſjch, das Klingen der Ohren (als ein unangenehmer Zufall), tinnitus aurium. 2) Laut, m. Lauten, n. Sinn, m. tenor: weďlé zněnj proroctwj, zákona.
Znepokogjm fut., s. nepokogjm.
Znezſtěſtj se, impers. ilo, iti se, nicht gerathen, male evenire, Syl.
Zneuctjm, fut., il, iti, entehren.
Znewaha, y, f. sl. s. znewážený.
Znewážjm fut., il, iti, verachten.
Zneměſtělý 3. sl. nach Weibern lüstern, mulierum cupidus.
Zneměſtjm se fut., ěl, ěti, sl. nach fremden (jungen) Weibern lüstern werden.
Znewidomjm fut., ěti, erblinden.
Zničemnjm fut., ěl, ěti, zu nichts werden, vernichtet werden, ad nihilum venire, redigi. 2) sl. nichtswürdig werden.
1. Zničjm fut., el, eti, vorh. 1), K.
2. Zničjm fut., il, iti, vernichten, zu nichts machen, zerstöhren, zu Grunde richten, ad nihilum redigere, delere, exstinguere.
Znik, u, m. Entstehen, Aufkommen, incrementum, progressus: zlému zniku nedáwali, K. Bohu winu dáwagj, že nemohau zniku mjti.
Znikám, al, ati, folg.
Zniknu fut. ex., kl, knauti, entstehen, z. B. různice, ein Streit, oriri, nasci, existere. 2) mit u. ohne Genitiv, entgehen, entrinnen, elabi, evadere, evitare, devitare, z. B. periculum.
Znjm, ěl, ěti, u. jti, imper. zni, part. zněgjcý, ertönen, sonare; auch tinnire, wenn es hell klingt: w vſſjch znj, es klingt in den Ohren, aures tinniunt; zněla ſwatyně (zpěwem), B. to dobře znj, das läßt sich hören, D.
Zniwečjm, wočjm, sl., s. 2. zničjm.
Znog e, m. sl. & ol. Hitze; b) Schweiß
Znogemský 3. Znaimer, Znaimensis, Vel.
Znogený 3. ol. s. rozhřátý, Ruk. Kr.
Znogjm se, iti, sl. schwitzen, sudo.
Znogmo, a, n. Znoym, u, m. d. St. Znaim, Znaym, in Mähren, Znaima, Vel.
Znosým fut., s. snesu; 2) sl. ausschelten, objurgare.

Znowa, znowu, *adv.* von neuem, rursus, denuo.
Znowuzrozenj *n.* d. Wiedergeburt *f.* regeneratio, *B.*
Zňutra, *adv. sl.* v. innen, interius.
Znuzylý 3. verarmt ; s. folg.
1. Znuzým *fut.*, el, eti, s. zchudnu.
2. Znuzým *fut.*, yl, yti, s. ochuzugi.
Zo, *sl.* statt s, se, mit, con, u. z.
Zob, u, *m.* d. Speise des Federviehes, esca ; žlutý zob, Haffdorn, Stechdorn, hippophae, *Linn.* s. auch ptačj. 2) Schnabel, *m.* rostrum : zobem pochytiti.
Zobadlo, s. zubadlo (nach *R.* Mundstück, *n.* postomis.)
Zobám, al, ati, s. zobi.
Zobauwám *fut.*, v. mehr. , s. obugi.
Zobecnělý 3. alltäglich geword., *J.*
1. Zobecnjm *fut.*, ěl, ěti, gemein werden, familiarem fieri, *Com.*
2. Zobecnjm *fut.*, il, iti, gemein machen, familiarem facere, *K.*
Zobecňugi, owati, vorh. *K.*
Zoberem *fut.*, brati, *sl.* pfänden.
II. *rec.* zobrati se, *sl.* sich dav. machen; 2) sich einand. heurathen.
Zobi, zobám, al, ati, mit dem Schnabel sammeln, rostro colligere.
II. *rec.* z - ti se, sich schnäbeln.
Zobkám, al, ati, *sl. dim.* leise mit dem Schnabel auflesen.
Zobky, *pl. m. sl.* halbgekochte Linsen, Erbsen, semicocta pisa &c.
Zobláčjm *fut.*, il, iti, v. mehrern, s. obleku, ankleiden, induere.
Zobudjm, - se *fut.*, il, iti, *sl.* s. wzbudjm, - se.
1. Zobyčegjm *fut.*, il, iti, in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden, invalescere : *ten skutek zobyčegil, Vel.*
2. Zobyčegjm se, vorh. *Lomn. D.*
3. Zobyčegjm sobě (sy) *fut.*, iti, sich angewöhnen, adsvescere : to sobě lidé z - ili, *Vel*, *Lomn.*
Zobyčegnjm sobě (sy) *fut.*, il, iti, vorh. Mnohé žalmy tak sobě zobyčegnili, že ge vměgj, gak rc.
Zoceljm *fut. ex.*, el, eti, zu Stahl werden, in chalybem verti, *D.*
Zochabělý 3. schlapp, remissus.
Zochabnu *fut.*, bl u. nul, schlaff werden, flaccescere.
Zochotnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, aufgeweckt, hurtig, bereitwillig werd.
Zočjm *fut.*, il, iti, erblicken.
II. *rec.* z - iti se, Knospen (Aeuglein) bekommen, gemmascere: na winicých a ssčepnicých se giž zočilo, *Vel.*
1. Zoctjm, (*sl.* - se) *fut. ex.*, ěl, ěti, zu Essig werden, anlaufen, acescere : wjno zoctělo, *Pr.*
2. Zoctjm *fut.*, iti, essigsauer machen
Zockugi (se, *Ryb.*) owati, vorh.
Zodgjmám *fut.*, v. allem, s. od-ím.
Zodhalugi *fut.*, owati, v. mehrern, s. odhalugi, aufdecken, retegere.
Zodkládám *fut.*, alle, s. odkládám.
Zodkrýwám *sl.* folg.
Zodkrýwám *fut.*, ati, s. zodhalugi.
Zodmykám *fut. fr.*, s. odmykám.
Zodpowědný 3. verantwortlich, *D.*
Zodpowjm *fut.*, wěděti, verantworten, rationem reddere.
Zodrážjm *fut.*, alle, s. odrážjm.
Zodtjnám *fut.*, ati, alle, s. odtnu.
Zodtrhám, ati, alles, s. odtrhám: wssecky brány gim z - al, *Cyr.*
Zodtrhugi, owati, vorh.
II. *rec.* zod - ti se, sich losreissen, abreißen, v. allen : zodtrhowali se gim, *Com.*
Zodwjrám *fut.*, alle, s. odwjrám.
Zoháňám, ati, *sl.* s. sebenu.
Zohawjm *fut.*, il, iti, s. ohawjm.
Zohybugi, owati, *sl.* biegen.
Zohyzdjm *fut.*, il, iti, s. ohyzdjm.
Zohyždugi, owati, vorh.
Zokl, u, *m.* Sockelstein, Anlagstein

(Bauk.), lapis contiguus terræ.
Zolhám *fut.*, ati, *sl.* s. selhu, lügen.
Zolwica, y, *f. sl.* Manns-Schwester.
Zomáldm *fut.*, ati, *sl.* zerkauen, all.
Zonačjm *fut.*, il, iti, abändern.
Zopálám *fut. ex.*, al, ati, aus-schwingen, durch Schwingen rei-nigen, eventilare, ventilando purgare; 2) fig. durchhecheln (jemand); zopálané tlachy, abgedroschenes Geschwätz.
Zopjchám *fut.*, ati, s. opichám.
Zoprawugi *fut.*, alle, s. op-jm, *B.*
Zopru se, v. allen, s. opru se.
Zopsým se, *sl.* s. zepsým se.
Zoraw, a, *m.* Kranich, Vogel, grus.
Zorám, al, ati, s. zoru.
Zore, *f. ol. & sl.* s. dennice.
Zorj se, iti, *sl.* Morgenröthe geht auf.
Zornička, y, *f. sl.* Augapfel, *m.*
Zornj 1. *ol.* s. gitřnj.
Zoru, zoři *fut.*, zorati, s. orů.
Zosazugi *fut.*, owati, z. B. stráži města, mit Wachen besetzen, *K.*
II. *rec.* z-wati se, sich ansie-deln, incolatum facere: w swých zemjch se z-wali.
Zoslowatjm *fut.*, ěl, ěti, eseldumm werden.
Zosobjm *fut.*, s. osobjm, an sich bringen: swětskau y duchownj zprávu sobě zosobil.
Zosobugi *fut.*, owati, s. osobugi.
Zosožjm *fut.*, s. osožjm.
Zosskliwjm *rc. fut.*, s. osskliwjm *rc.*
Zostřjm, -se *fut.*, il, iti, s. ostřjm, -se: zostřili pokutu, *Com.*
Zostřugi, -se, owati, vorh.
Zotawjm se *fut.*, s. otawjm se.
Zotrapa, y, *f. ol.* s. otrapa.
Zotwjrám, s. odwjrám, (alle.)
Zowčj, jho, *m.* s. zwáč, Einlader.
Zowu, zowem, s. zůwi.
Zpaběrugi, s. pab-i, Saud. 20, 45.
Zozwáňám, *sl.* zusammenläuten.
Zpáchám *fut.*, al, ati, s. páchám.
Zpáčjm se *fut.*, iti, s. páčiti se 2): zpáčili se, a na mjstě zůstali, *K.* b) *ol.* umschlagen, everti, *B. ant. ed.*
Zpamatugi, s. spamatugi.
Zpaměti, auswendig, s. paměť.
Zpančtjm (-sstjm?) *fut.*, il, iti, herrisch verzärteln?
Zpankhartilá wáben? *Vel.*
Zpapežjm, eti, *sl.* päbstisch werden.
Zpar, u, *m.* Laze, *f.* ungula, *Rybl*
Zpátečnj, umgekehrt, Rück-, re-trogradus, reversus; zp. ta-ženj, Rückzug, *m. Kr.*
Zpátečný 3. umgekehrt, inversus: z-ým způsobem; z-ým tokem.
Zpatra, s patra, s. patro.
Zpátkem u. zpátky, *adv.* zurück, retro, retrorsum.
Zpaura, y, *f.* s. zpurnost: zpaura proti Bohu, *K.*
Zpauzým se, el, eti, unwillig seyn, indignari, stomachari: -na proroka, *K.* b) (proti), sich sträu-ben, widersetzen: zpauzeti se proti prawdě.
Zpečetjm *fut.*, il, iti, versiegeln: smrt podnikali, aby ewange-lium zpečetili, s. auch spečetjm.
Zpěčjm se, il, iti, üblich folg.
Zpěčugi se, owati, s. zbraňugi se.
Zpěněný 3. schäumend: wody, *K.*
Zpěnežjm *fut.*, iti, zu Geld machen, divendere parata. 2) ums Geld geben, pecunia commu-tare, *B.*
Zpěrek, rku, *m.* ein Stückchen, Stümmel Seife, welches nach dem Waschen übrig geblieben ist.
Zperu, zpráti, s. zeperu.
Zpeskugi, owati, s. wypljsnjm.
Zpět, *adv.* s. zpátkem.
Zpěw, u, *m.* Gesang, *m.* Singen, *n.* v. Menschen, Dichtern u. Vö-geln, cantus.
†Zpěwáctwj, *n.* Singkunst?
Zpewacý 1. singbar, Sing-.
Zpěwák, a, *m.* Sänger, *m.* cantor,

cantator, zpěwakyně, *f.* - inn, -inn, *f.* -trix, -trix.
Zpěwawý 3. z. B. zpěwawý pták, Sangvogel, *m.* avis cantrix.
†Zpěwec, wce, *m.* Sänger, *Ssť'epn.* -kyně, *f.* -inn, *f* ?
Zpewnjm, -něnj, s. opewňjm.
†Zpěwný 3. Sing., z. B. Singkunst, Sänger..
†Zpěwohra, y, *f.* Gesangkunst, *f.* musica, *R.* (in diesem Sinne nicht üblich; die Oper könnte eher so heißen.)
Zpeyčnu *fut.*, verpuffen ? *D.*
Zpjchám *fut.*, zerstech., confodere.
Zpjčjm se, s. il, iti, s. zepru se.
Zpigi, -se *fut.*, s. opigi, spigi, -se.
Zpjlám, s. spjlám.
Zpjrám se, al, ati, s. zepru se.
Zpjrek, rku, *m.* s. zpěrek.
Zpitomělý 3. zahm gemacht, cicuratus.
Zpitomjm *fut.* ěl, ěti, zahm werden, mansvescere, cicurari, cicurem fieri. 2) betäubt werden?
Zpjwám, al, ati, singen, v. Menschen, Vögeln rc. canere, cantare: kohaut wjtězstwj zpjwá, -singt den Sieg, -victoriam canit, *R.* Pope člowěka zpjwal, *Neg.* s. auch mše.
Zplanjm *fut. ex.* ěl ěti, verwildern, von Bäumen, sylvescere, vom Acker, vastum fieri: rolj nechá zplaněti, *Vel.* 2) *sl.* schlecht, verdorben werden, degenerare, depravari.
Zlanu *fut.*, auti, verfackeln, *D.*
Zplasám *fut.*, ati, zersetzen ?
Zplassjm *fut.*, iti, s. plassjm.
Zplaz u, *m. sl.* Pflugbrett, *n.*
Zplesám, fröhlich werden, s. plesám.
Zplesniwjm *fut.*, ěl, ěti, verschimmeln, mucescere, s. plesniwjm.
Zplesstjm *fut.*, il, iti, glatt drücken, machen, planum reddere.

Zplisnjm *fut.*, il, iti, s. wyplisnjm.
Zplnomocnjm *fut.*, iti, s. zmocnjm 2); -něnj, *n. verb.*
Zplodjm *fut.*, il, iti, zen, erzeugen, hervorbringen, creare, procreare, gignere, generare.
II. *rec.* z-iti se, s. ploditi se.
†Zplodina, y, *f.* productum, (Chem.)
Zplozenj, *n.* Erzeugung, Hervorbringung, *f.* procreatio, generatio.
Zplozugi, -se, owati s. zplodjm.
Zplýwám, s. spleywám.
Zpňowatjm *fut.* ěl, ěti, zu einem Pflock werden, converti in stipitem.
Zpnu se, zp'al se, s. spjnám se 2).
Zpochabjm se *fut. sl.* närrisch werd.
Zpodepru (ru), s. podepru.
II. *rec.* z-jti se *fut. ex.*, el, eti se, sich anlehnen, fulciri.
Zpodliniti, s. podlinky.
Zpodpjrám, -se *fut.*, s. podepru, -se, v. vielen od. allen.
Zpodtjnám *fut. fr.*, s. podetnu.
Zpodwracým *fut.*, el, eti, s. podwrátjm, v. vielen od. allen.
Zpohanilý 3. zum Heyden geworden, ethnicus factus, *Cyr.* -loß.
Zpohanjm *fut. ex.*, ěl, ěti, zum Heyden werden, ethnicum fieri, *K.*
Zpokořjm *fut.*, il, iti, demüthigen, deprimere, frangere.
Zpolehnu rc. s. spolehnu.
Zpomenu *fut.*, zpomenul u. zpomněl, zpomenauti, *imp.* zpomeň, erinnern, někomu něco, jemand (*acc.*), monere, admonere, commonere, commonefacere aliquem de re oder rei. 2) od. sobě zp-ti, sich erinnern, sich entsinnen, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci, rem (hominem) od. rei (hominis); co sobě to zaszpomněl! was fiel ihm wie-

der ein! quidnam ei in mentem venit!

Zpomenutj, *n. verb.* v. vorh.

Zpomjnám, al, ati, vorh. 2) s. odměnjm: tu službu mu král milostiwě zpomjnati chce, *Vel.* 3) zpomjnati zlým, entgelten, rächen, bestrafen, vindicare, *Id.*

Zpomáhám, al, ati, s. zpomohu.

Zpomocy, s. zpomohu.

Zpomocnjk, a, *m.* Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, *f.* -inn, *f.* adjutrix, auxiliatrix.

Zpomohu *fut. ex.*, zpomohl, zpomocy, *imper.* zpomoz, helfen, Hilfe leisten, auxiliari, succurrere, opem ferre, juvare, adjuvare: 2) abhelfen, consulere, mederi.

Zpomoženj, *n.* Hilfe, Hilfleistung, auxilium, praesidium. 2) Abhilfe, Abhelfung, *f.* remedium, sublevatio.

Zpopeljm *fut.*, eti, zu Asche werd.

Zporážjm *fut.*, s. porazým, v. vielen.

Zporný 3. zwistig, s. sporný, *Jung.*

Zpotwořený 3. *part.* s. folg.

Zpotwořilý 3. verunstaltet, turpis, deformis: brada zpotwořilá, *Vel.* - lost, i, *f.* häßliche Gestalt, turpitudo, deformitas.

Zpotwořjm *fut. ex.*, il, iti, sehr verunstalten, deformare, *K.*

II. *rec.* z - iti se, sich sehr verunstalten, deformari, monstrosum fieri.

Zpowěd, i, *f.* Beichte, *f.* Bekenntniß, *n.* der Sünden, peccatorum confessio.

Zpowědač, e, *m.* Beichtvater, sacerdos audiens confessionem peccatorum; insg. confessarius.

Zpowědnj 1. z. B. zpowědnj cedulka, Beichtzettel, *m.* documentum confessionis peccatorum.

Zpowědnjk, a, *m.* Beichtkind, der beichtet, confitens peccata; gewöhnlicher 2) s. zpowědač; - nice, *f.* d. beichtet, Beichtkind, confitens, *f.*; b) Beichtstuhl, *m.* sella ad quam homines peccata sacerdoti confitentur.

Zpowjdagjcý se, Beichtkind, *n.* *D.*

Zpowjdám, al, ati, Beichte sitzen od. hören, confessionem excipere.

II. *rec.* z - dati se, beichten, confiteri peccata sacerdoti. 2) erzählen, s. wyzpowjdám se.

Zpowolna, *adv.* sanft, leise, lente.

Zpozdilý 3. langsam, a) nicht schnell gehend, z. B. Mensch, tardus; langsam im Denken, im Besinnen, träumerig, tardus, lentus; langwierig, tardus, serus. b) spät, tardus; - le, *adv.* tarde, lente; b) sero, tarde; - lost, i, *f.* Langsamkeit, auch das träumerige Wesen, tarditas.

Zpozdjm se, s. opozdjm se.

Zpráchniwělý 3. morsch, putridus, marcidus: zp - lé dřewo, faules Holz, *D.* (vgl. práchno); - lost, i, *f.* Morschheit, Mürbigkeit, besonders des Holzes, caries, marcor.

Zpráchniwjm *fut.*, ěl, ěti, morsch (mürbe, faul) werden, marcescere, putrescere.

Zpracugi *fut.*, owati, abarbeiten, labore conficere.

Zprassiwjm *fut.* ěti, s. prassiwjm.

Zpraužka, y, *f.* *sl. dim.* v. zpruha.

Zpráwa, y, *f.* Ausbesserung, *f.* reparatio, refectio. 2) Nachricht, mündliche, nuntius; schriftliche, literae; 3) Instruktion, a) Unterricht, *m.* institutio. b) Vorschrift, *f.* praescriptum, praeceptum, praeceptio. 4) Regierung, Verwaltung, Ver-

cantator, zpěwakyně, *f.* - inn, -inn, *f.* -trix, - trix.
Zpěwawý 3. z. B. zpěwawý pták, Sangvogel, *m.* avis cantrix.
†Zpěwec, wce, *m.* Sänger, *Ssi'eps.* -kyně, *f.* -inn, *f* ?
Zpewnjm, - něnj, s. vpewnjm.
†Zpěwný 3. Sing., z. B. Singkunst, Sänger.
†Zpěwohra, y, *f.* Gesangkunst, *f.* musica, *R.* (in diesem Sinne nicht üblich; die Oper könnte eher so heißen.)
Zpeychnu *fut.*, verpuffen ? *D.*
Zpjchám *fut.* zerstech., confodere.
Zpjčjm se, s. il, iti, s. zepru se.
Zpigi, - se *fut.*, s. opigi, spigi, - se.
Zpjlám, s. spjlám.
Zpjrám se, al, ati, s. zepru se.
Zpjrek, rku, *m.* s. zpěrek.
Zpitomělý 3. zahm gemacht, cicuratus.
Zpitomjm *fut.* ěl, ěti, zahm werden, mansvescere, cicurari, cicurem fieri. 2) betäubt werden?
Zpjwám, al, ati, singen, v. Menschen, Vögeln rc. canere, cantare: kohaut wjtězstwj zpjwá, -singt den Sieg, - victoriam canit, *R.* Pope člowěka zpjwal, *Neg.* s. auch msse.
Zplanjm *fut. ex.* ěl ěti, verwildern, von Bäumen, sylvescere, vom Acker, vastum fieri : rolj nechá zplaněti, *Vel.* 2) *sl.* schlecht, verdorben werden, degenerare, depravari.
Zplanu *fut.*, auti, versackeln, *D.*
Zplasám *fut.*, ati, zersetzen ?
Zplassjm *fut.*, iti, s. plassjm.
Zplaz u, *m.* *sl.* Pflugbrett, *n.*
Zplesám, fröhlich werden, s. plesám.
Zplesniwjm *fut.*, ěl, ěti, verschimmeln, mucescere, s. plesniwjm.
Zplesstjm *fut.*, il, iti, glatt drücken, machen, planum reddere.

Zplisnjm *fut.*, il, iti, s. wyplisnjm.
Zplnomocnjm *fut.*, iti, s. zmocnjm 2); -něnj, *n.* *verb.*
Zplodjm *fut.*, il, iti, zen, erzeugen, hervorbringen, creare, procreare, gignere, generare.
II. *rec.* z-iti se, s. plodіti se.
†Zplodina, y, *f.* productum, (Chem.)
Zplozenj, *n.* Erzeugung, Hervorbringung, *f.* procreatio, generatio.
Zplozugi, - se, owati s. zplodjm.
Zplýwám, s. spleywám.
Zpňowatjm *fut.* ěl, ěti, zu einem Pflock werden, converti in stipitem.
Zpnu se, zp'al se, s. spjnám se 2).
Zpochabjm se *fut. sl.* närrisch werd.
Zpodepru (ru), s. podepru.
II. *rec.* z-jti se *fut. ex.*, el, eti se, sich anlehnen, fulciri.
Zpodliniti, s. podlinky.
Zpodpjrám, - se *fut.*, s. podepru, - se, v. vielen od. allen.
Zpodtjnám *fut. fr.*, s. podetnu.
Zpodwracým *fut.*, el, eti, s. podwrátjm, v. vielen od. allen.
Zpohanilý 3. zum Heyden geworden, ethnicus factus, *Cyr.* - lost.
Zpohanjm *fut. ex.*, ěl, ěti, zum Heyden werden, ethnicum fieri, *K.*
Zpokořjm *fut.*, il, iti, demüthigen, deprimere, frangere.
Zpolehnu rc. s. spolehnu.
Zpomenu *fut.*, zpomenul u. zpomněl, zpomenauti, *imp.* zpomeň, erinnern, někomu něco, jemand (*acc.*), monere, admonere, commonere, commonefacere aliquem de re oder rei. 2) od. sobě zp - ti, sich erinnern, sich entsinnen, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci, rem (hominem) od. rei (hominis); co sobě to zaszpomněl ! was fiel ihm wie-

der ein! quidnam ei in mentem venit!
Zpomenutj, *n. verb.* v. vorh.
Zpomjnám, al, ati, vorh. 2) s. odměnjm: tu službu mu král milostiwě zpomjnati chce, *Vel.* 3) zpomjnati zlým, entgelten, rächen, bestrafen, vindicare, *Id.*
Zpomáhám, al, ati, s. zpomohu.
Zpomocy, s. zpomohu.
Zpomocnjk, a, *m.* Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, *f.* -inn, *f.* adjutrix, auxiliatrix.
Zpomohu *fut. ex.*, zpomohl, zpomocy, *imper.* zpomoz, helfen, Hilfe leisten, auxiliari, succurrere, opem ferre, juvare, adjuvare: 2) abhelfen, consulere, mederi.
Zpomoženj, *n.* Hilfe, Hilfleistung, auxilium, praesidium. 2) Abhilfe, Abhelfung, *f.* remedium, sublevatio.
Zpopelјm *fut.*, eti, zu Asche werd.
Zporážјm *fut.*, s. porazým, v. vielen.
Zporný 3. zwistig, s. sporný, *Jung.*
Zpotwořený 3. *part.* s. folg.
Zpotwořilý 3. verunstaltet, turpis, deformis: braba zpotwořilá, *Vel.* - lost, i, *f.* häßliche Gestalt, turpitudo, deformitas.
Zpotwořjm *fut. ex.*, il, iti, sehr verunstalten, deformare, *K.*
II. *rec.* z - iti se, sich sehr verunstalten, deformari, monstrosum fieri.
Zpowěd, i, *f.* Beichte, *f.* Bekenntniß, *n.* der Sünden, peccatorum confessio.
Zpowědač, e, *m.* Beichtvater, sacerdos audiens confessionem peccatorum; insg. confessarius.
Zpowědnj 1. z. B. zpowědnj cedulka, Beichtzettel, *m.* documentum confessionis peccatorum.
Zpowědnjk, a, *m.* Beichtkind, der beichtet, confitens peccata; gewöhnlicher 2) s. zpowědač; - nice, *f.* d. beichtet, Beichtkind, confitens, *f.*; b) Beichtstuhl, *m.* sella ad quam homines peccata sacerdoti confitentur.
Zpowjdagjcý se, Beichtkind, *n. D.*
Zpowjdám, al, ati, Beichte sitzen od. hören, confessionem excipere.
II. *rec.* z - dati se, beichten, confiteri peccata sacerdoti. 2) erzählen, s. wyzpowjdám se.
Zpowolna, *adv.* sanft, leise, lente.
Zpozdilý 3. langsam, a) nicht schnell gehend, z. B. Mensch, tardus; langsam im Denken, im Besinnen, träumerig, tardus, lentus; langwierig, tardus, serus. b) spät, tardus; - le, *adv.* tarde, lente; b) sero, tarde; - lost, i, *f.* Langsamkeit, auch das träumerige Wesen, tarditas.
Zpozdjm se, s. opozdjm se.
Zpráchniwělý 3. morsch, putridus, marcidus: zp - lé dřewo, faules Holz, *D.* (vgl. práchno); - lost, i, *f.* Morschheit, Mürbigkeit, besonders des Holzes, caries, marcor.
Zpráchniwjm *fut.*, ěl, ěti, morsch (mürbe, faul) werden, marcescere, putrescere.
Zpracugi *fut.*, owati, abarbeiten, labore conficere.
Zprassiwjm *fut.* ěti, s. prassiwjm.
Zpraužka, y, *f. sl. dim.* v. zpruha.
Zpráwa, y, *f.* Ausbesserung, *f.* reparatio, refectio. 2) Nachricht, mündliche, nuntius; schriftliche, literae; 3) Instruktion, a) Unterricht, *m.* institutio. b) Vorschrift, *f.* praescriptum, praeceptum, praeceptio. 4) Regierung, Verwaltung, Ver-

wesung, rectio, regimen, gubernatio, imperium; Verfassung, constitutio: zpráwa swětská, *Vel.* -obcý, -králowstwj, *Id.* města od. městská, *Vel. N.* -obecná, Staatsverwaltung, *Cyr.* 4) Gewährleistung: zpráwau mi saukup powinen, *Pr.* b) Sache, d. man zu thun hat, negotium: tuto gest s Bohem zpráwa. 6) s. odpowěd, *Syl.*

Zpráwce, *m & f.* Verwalter, z. B. eines Amtes, Wirthschaft, Amtmann, Directeur, *m.* praefectus, administrator, procurator, insbesondere einer Landwirthschaft, villicus; zpr. domu, s. hofmistr, *K.* zpr. lesu, s. forstmistr. *D.* z. lodj, Schiffskapitán, praefectus navis; z. města, sskoly zc. 2) s.ředitel, -lkyně: byla zpráwcým Nyderlantských zemj Markéta, C. Karla V. dcera postrannj; *Vel.* 3) Gewährsmann, fidejussor, evictor: zpráwce swého, to gest saukupa swého, od koho ten grunt kaupil zc. *Pr.*

Zpráwčj, jho, *m. mor.* vorh. 1).

Zpráwcowá, é, *f.* Verwalterinn, *f* uxor praefecti.

Zprawidlo, a, *n.* Leitfaden, *m.* s. prawidlo; zprawidlo na sstke, gubernaculum, *Resch.*

Zprawjm *fut. ex.*, il, iti, eben machen, planum, rectum, reddere, complanare: křiwé wěcy budau zprawený, *B.* 2) s. oděllám, *Cyr.* knihy zprawiti. i. e. složiti, *Com.*; ausrichten: gednjm swým obětowánjm wjce zprawil, nežli wssecky oběti, *K.* to vři králi tak mnoho zprawilo, *Com.* dobré slowo mnoho zprawj, ein gutes Wort findet eine gute Statt, *D.* 3) berichten, certiorem facere, nuntiare, *B.* zprawil ho o tom 4.) verschaffen, comparare: obgednal a zprawil penjze. 5) zurichten, adparare: zpraw koně; 6) bezahlen, berichtigen, solvere: zprawiti dluhy zaražené, *Vel.* gsme zpraweni, wir sind richtig, z. B. in der Rechnung. 7) s. powěřjm, *Syl.* 8) Gewähr leisten, evincere: slibuge zprawiti podlé práwa městského, *Pr.* (vgl. zpráwce 3). 9) rechtfertigen, erweisen, docere,: newinu swau rozpáleným železem zprawowali, *Vel.* 10) s. zprawugi 1).

II. *rec.* zprawiti se, *cum gen.* sich rechtfertigen, purgare se, defendere se, rationem reddere: aby se Urypus wčenj swého zprawil, *Vel.* toho se gim zprawil, a počet wydal, gakau žiwnost wede, *Id.* zprawil se toho, co naň žalowáno, *Id.* toho skutku se před nim zprawil. 2) sich richten, nach etwas, se regere, accommodare: tjm napomenutjm se měli zprawiti, *K.* čjmby se w čas zármutku zprawowati měli, *K.* zprawuge se tělo dussj, *Com.*

Zpráwka, y, Flickerei, s. plácanina

†Zpráwnjk, u, *m.* s. registřjk.

Zpráwný 3. recht, ordentlich eingerichtet, accuratus: zpráwné záwažj, *B.* zpráwná střela, *K.* 2) ordentlich, Ordnung liebend, ordinis amans; ist es in der Wirthschaft, frugi, z. B. homo frugi od. frugalis; -ně *adv.* recht, ordentlich, fein, diligenter, frugaliter, belle.

†Zprawowna, y, *f.* Anweisung zum Regieren (Zid.)

Zprawugi, owal, owati, s. opra-

wugi, z. B. Kleider, Wege. 2) richten, lenken, wenden, regere. 3) regieren, a) lenken, richten, regere, gubernare: ſtatky zpr-ti, Pr. b) herrſchen, imperare, dominari: zle zprawowal, regierte, -Vel. kterýž nynj zprawuge, Id. 4) ſ. zprawjm 1), 2), 3), 5), 6), 7), 8), 9).
II. rec. zprawowati ſe, ſ. zprawiti ſe: zdrawým rozumem ſe zprawowati, B.
Zpreinačjm, iti, sl. ſ. zonačjm.
Zprem fut. sl. ſ. poprem.
Zpřerážjm fut., eti, ſ. přerazým, v. mehrern: zpřerážel ſtromy, B.
Zpřetjnám fut., ati, ſ. přetnu, v. mehrern, dissecare, Cyr.
Zpřewracým, -ſe fut., el, eti, ſ. přewrátjm, -ſe, v. mehrern, B.
Zpřjčjm ſe fut., il, iti, ſich der Queere nach wenden; b) ſich widerſetzen, obniti.
Zpřjmjm fut., il, iti, grade machen, erigere, rectificare, B.
II. rec. z-iti ſe, ſich aufrichten, erigere se, B. b) ſich erſtrecken, extendere se.
Zpřipjnám fut., al, ati, ſ. připnu, v. mehrern oder allen.
Zpřjtomnjm fut., il, iti, vergegenwärtigen, repraesentare, Les.
Zprobjgjm fut., el, eti, durchbohren (mehrere), transverberare.
Zprobodám fut., al, ati, ſ. probodnu, v. mehrern.
Zprodám fut. fr., ati, ſ. rozprodám.
Zpronewěřilec, lce, m. treuloſer Menſch, homo perfidus.
Zpronewěřilý 3. treulos, perfidus, perfidiosus, infidelis; -loſt, i. f. Treuloſigkeit, f. perfidia, infidelitas.
Zpronewěřjm ſe fut. ex., il, iti, untreu, ungetreu werden, agere perfide (infideliter): zpronewěřili ſe mi, K.
Zpronewěřugi ſe, owati, vorh.
Zpropadám ſe fut., ati, ſ. propadnu ſe, verſinken, v. vielen.
Zprorážjm fut., eti, ſ. prorazým, durchbohren, v. mehrern: některé ſſipy zprorážj, Com.
Zproſſtěnj, n. verb. v. zproſtjm.
Zproſta, adv. grade, directe. 2) durchaus, prorsus: nic zproſta ſem o tom neſlyſſel.
Zproſtjm fut. ex., il, iti, cum gen. befreyen, entledigen, liberare.
Zproſtitel, e, m. Befreyer, liberator; -kyně, f. -inn, -trix.
Zproſtopáſſnjm fut., ěl, ěti, ausgelaſſen, zügellos werden, petulantem fieri.
Zproſtředčjm fut., il, iti, vermitteln, ſ. proſtředkugi, K.
Zprotiwjm ſe fut., ſ. protiwjm ſe.
Zprowjgjm, eti, durcheinander ſchlingen, winden, implicare.
Zprowodjm, ſ. ſpro-m, gleiten.
Zprſka, y, f. Klämperlein, n. D.
Zprubugi fut., owati, verſuchen, prüfen, erproben, tentare, probare: obněm zprubugi, K.
Zprudiloſt, i, f. ſ. puchýř.
Zprudjm fut. ex., il, iti, aufreiben, z. B. d. Haut, exulcerare. 2) ſ. ſpařjm ſe.
Zpruha, y, f. sl. ein Stück gebogenes Holz, Eiſen ꝛc. das d. Federkraft hat, Feder, elater, ſ. péro.
Zprużj, n. zpružina, y, f. sl. Lypt. Leiterſproſſen, gradus scalae.
Zpružný 3. elaſtiſch? vgl. zpruha.
Zpruzugi, owati, ſ. zprudjm.
Zprýmetjm, il, iti, sl. ſ. zpryſkugi.
II. rec. z-titi ſe, ſ zprýſſtjm ſe.
Zpryſkugi, owal, owati, Geſchwürchen machen, exulcerare: pryſkýrnjk zpryſkuge, Vel.
Zprýſſtjm ſe fut., il, iti, Geſchwürchen bekommen, exulcerari.

Zprznělý 3. befleckt, foedus, *Syl.*
Zprzněnj, *n.* Besudelung, Befleckung, contaminatio, pollutio.
Zprznjm *fut.* il, *iti, én*, besudeln, beflecken, inquinare, contaminare, foedare, polluere, maculare.
Zprzňugi, owal, owati, vorh.
Zpuchlina, y, *f.* s. oteklina.
Zpuchnu *fut.*, chl, nauti, s. oteku.
Zpuchřjm *fut. ex.*, el, eti, Blasen bekommen, pustulis obduci.
Zpukalý 3. ganz zerborsten, ruptus, disruptus: zrno.
Zpukám se *fut.*, al, *ati*, ganz zerbersten, zerplatzen, disrumpi.
Zpukkelý 3. morsch?
Zpupný 3. hochmüthig, aufgeblasen, superbus, inflatus; 2) s. wlastnj: zpupný statek, Allodialgut, *n.* bonum allodiale; -ně, *adv.* -be, -te; -nost, *i. f.* Hochmuth, *m.* superbia.
†Zpurnjk, *a, m.* ein Widerspenstiger, Trotzkopf, contumax.
Zpurný 3. widerspenstig, contumax; -ně, *adv.* -aciter; -nost, *i, f.* -keit, *f.* -acia.
Způsob, u, *m.* Art, a) Gattung, genus: způsob zprawy obecné, Konstitution, *Vel.* b) natürliche Beschaffenheit, indoles, natura. c) Gewohnheit, *f.* Gebrauch, *m.* mos, consuetudo; způsob mluwenj, Redensart, formula loquendi, phrasis; d) Weise, *f.* Manier, *m.* modus; na wssecken způsob, auf alle Art u. Weise; podobným způsobem, gleicher Gestalt, similiter. e) gute Art, Artigkeit, Geschicklichkeit, Anstand *m.* ꝛc. commoditas, decor. 2) folg.
Způsoba, y, *f.* Gestalt, *f.* äußere Beschaffenheit, species, forma, facies; figura, habitus.

Způsobený 3. beschaffen, comparatus.
Způsobilý, -le, -lost, s. způsobný, způsobně, způsobnost.
Způsobjm *fut. ex.*, il, iti, bewirken, efficere. 2) anschaffen, parare, comparare, acquirere, auch providere aliquid. 3) formen, formare, concinnare: dessťku způsobuge, -formirt (der Buchbinder), *R.* 4) *sl. Lypt.* s. omluwjm, verleumden.
Způsobný 3. geschickt, a) passend zu etwas, sich dazu schickend, schicklich, geeignet, aptus, idoneus, accommodatus, auch v. Menschen, neyzpůsobnégssj, 2 *Reg.* 10, 3.; k něčemu, zu etwas, rei, ad rem; auch par, wenn es so viel ist, als gewachsen, z. B. labori, k prácy, zur Arbeit; b) klug, artig, fein, geschickt, scitus, -ně *adv.* apte, accommodate, convenienter; b) scite; -nost, i, *f.* Geschicklichkeit, *f.* Talent, *n.* Fähigkeit, *f.* z. B. des Leibes, Verstandes ꝛc. virtus, dos, (dotes, *pl.*)
Způsobugi, owati, s. způsobjm, *R.*
Zpusstěnj, *n.* Verwüstung, Verödung, z. B. der Städte, Aecker ꝛc. vastatio, depopulatio, desolatio.
Zpustatjm *fut.*, il, iti, *sl.* folg.
Zpustjm *fut. ex.*, il, iti, verwüsten, z. B. Land, Aecker ꝛc. vastare, devastare depopulari: chrám Páně zpustili a zawřeli *Vel.*
Zpustina, -lina, y, *f* Wüste, (Wüstheit), *f.* vastitas, desolatus locus: zpustliny hrozné, *Zal.*
Zpustlý 3. verwüstet, vastatus, desolatus.
Zpustnu *fut. ex.*, tl, tnauti, wüste werden, devastari, desolari, *B.*
Zpýchám *fut.*, al, ati, s. pýchám.
Zpýssjm *fut.*, il, iti, s. zpyssnjm, *Ryb.*

Zpyssna, *adv.* stolz, superbe.
Zpyssnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stolz werden, superbia inflari, *K.*
Zpyták, a, *m.* Späher, explorator.
Zpytatel, e, *m.* Forscher, Untersucher, *m.* investigator, zp. přirozenj, Naturforscher, investigator naturae, physicus; zp. bylin, botanicus.
Zpytowáwám, al, ati, *fr.* v. folg.
Zpytugi, owal, owati, erforschen, durch Forschen zu erfahren oder ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari.
Zrábám, al, ati, *sl.* s. zrobjm; 2) Muthwillen treiben.
Zračjm se, iti, *obs.* s. vřážj se: sen se mi zračj, in Erfüllung gehen, ? Snář, *Ms.*
Zračný, *sl.* nicht finster, mondlicht, sublustris: noc zračná.
Zrada, y, *f.* Verrätherey, *f.* proditio; zr. zemská, Hochverrath, *m.* perduellio, *D.*
Zrádca! *interj. exhorrentis*, *sl.* ach zrádca!
Zrádce, *m.* Verräther, *m.* proditor; zr. zemský, Hochverräther, *m.* perduellis.
Zradjm *fut.*, il, iti, zen, *imp.* zraď, verrathen, prodere. 2) widerrathen, dissuadere. 3) nad někým, untreu werden, frangere fidem alicui, perfide agere: nad swým náboženstwjm, nad swau dussj, ženau y djtkami zraditi, Wrat.
Zrádnjk u, *m. sl.* Epilepsie, wřed 2).
Zrádný 3. verrätherisch, proditorius, treulos, perfidus, perfidiosus; zrádný tulich, Stecher, sica, *Vel. N.* s. auch cedule, zlotřilý, *Syl.* -ně, *adv.* -rie, -de, -ose; 2) sceleste, nefarie.
Zradugi se *fut. ex.*, owal, owati, sich erfreuen, laetari, gaudere, laetitia, adfici.
Zragi, zrál, zráti (vgl. ὡϱιοσ, maturus?) reifen, reif werden, z. B. Aepfel, Geschwür ꝛc. maturescere.
Zrak, u, *m.* Gesicht, *n.* d. Fähigkeit zu sehen, visus, oculi, oculorum acies: bystrý zrak, ein scharfes Gesicht, acres oculi, tupý, stumpfes, oculi hebetes; *dual.* zraky, *obs.* s. zřjtedlnice (*russ.* zroc'ki).
Anm. D. *sl.* Flüche: sto zrakou do nich! bodag ťa zrak wzal! auch: do zraka! co to robjš? -zum Henker! -scheinen auf irgend ein böses Wesen, Gottheit, Zrak, a, *m.* (od. Erscheinung, monstrum? gleichsam zázrak?) hinzudeuten.
Zralost, i, *f.* Reife, *f.* maturitas, tempestivitas.
Zralý 3. (vgl. ὡϱιοσ?) reif, z. B. Obst, Getreide, maturus.
Zrám, zráti, *sl.* s. zragi.
Zráňám, al, ati, *sl.* folg.
1. Zránjm *fr.*, ěti, (*sl.*) s. ronjm.
2. Zranjm *fut.*, iti, ěn, s. ranjm.
Zřásým, yl, yti, falten, complicere: wlasy na hlawě.
Zrazu, *adv. sl.* plötzlich, schnell.
Zrazugi, owati, s. zradjm, *B.*
Zrcádko a, *n. dim.* Spiegelchen.
Zrdcadlnjk, a, *m.* Spiegelmacher, *m.* opifex specularius, *Vel.* -cký 3., ctwj ꝛc.
Zrcadlo, a, *n.* Spiegel, *m.* speculum; zapalowacý zr. Brennspiegel, speculum ustorium, (causticum); z. slawných činů, Ehrenspiegel; zr. sláwy české, Ehrenspiegel Böhmens, *D.* w zrcadle se wzhlédnauti, wzhlédati, sich im Spiegel besehen, contemplari se in speculo od. intueri sese in speculo, *Syl.*

Zrcek, *cka*, *m.* Weindrossel, *m.* turdus iliacus, *Rybay.*
Zřebřjm se *fut. sl.* s. řebřjm se.
Zřeby, *sl.* s. zhřeby.
†Zřecý punkt, Gesichtspunkt.
Zředjm *fut.*, il, iti, s. zředugi.
Zřednu *fut.*, zředl, nauti, s. řednu.
Zředugi, owal, owati, verdünnen, diluere, *Vel. Herb.*
Zřegem, zřeti, *sl.* s. zrám.
†Zřegmjk. u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, (versucht v. *D.*)
Zřegmý, -mě, s. patrný, -ně.
Zřelý len, s. unter len; 2) *sl.* s. zralý.
Zřeň, *ě*, *m.* s. dřeň, *Ryb.*
Zřenj, *n. verb.* v. zřjm, Sehen, *n.* visus, spectatio. 2) Ansehen, *n.* worinn man steht, auctoritas, dignitas. 3) Rücksicht, *f.* Augenmerk, *m.* ratio, attentio: neweliké k němu zřenj měli.
Zřetedlný 3. ansehnlich, Ansehen habend, angesehen, illustris, amplus, insignis, z. B. Mann; üblicher 2) verständlich, perspicuus, planus; -ně, *adv.* -cue, -ne; -nost, *i*, *f.* -chkeit, -cuitas.
Zřetel, *e*, *m.* s. zřenj; 2) s. zrak: ke mně swůg zřetel obrátili, a mně se na ruce tele položili, *R.* malý zřetel mjti, in geringem Ansehen stehen, nullius existimationis, auctoritatis esse, *Vel. N.* wssech zřetel na sebe obrátiti, aller Aufmerksamkeit, aller Augen auf sich ziehen, wenden.
Zřezi (střezi), zřezám *fut.*, zřezal, zřezati, zřezán, *imp.* zřezey u. zřež, aufschneiden, alles schneiden, z. B. Stroh ꝛc. stramentum omne secare. 3) abschneiden, absecare, praescindere: nemocného zadáwj a zřežj gemu hlawu, *Mand.* 3) s. rozřezi.
Zřjcenina, *y*, *f.* Schutthaufen, *m.* rudus, Iz. 46, 11. üblicher *pl.* -ny, Trümmer, Ruinen, rudera.
Zřjdjm *fut. ex.*, il, iti, zen, *imper.* zřeď, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere. 2) einrichten, etwas, eine Einrichtung treffen, ordnen, z. B. den Staat, die Wirthschaft ꝛc. instituere, constituere, componere, instruere. 3) verordnen, a) anordnen, einsetzen, z. B. Personen, constituere, instituere; b) anordnen, vorkehren, festsetzen, z. B. Gesetz, instituere, sancire.
Zřjdka, *adv.* selten, raro.
Zřjdlo, *a*, *n.* statt wřjdlo, Quelle, *f.* Brudel, *m.* scaturigo. latex, *Com.* 2) s. vsta, hrdlo, 1. *Reg.* 7, 31.
Zřjedjm, *fut.*, il, iti, *sl.* richten, parare; -se, sich anziehen, induere se.
Zřjedjm *fut.*, iti, *sl.* s. zředjm.
Zřjem, el, eti, *sl.* s. zragi.
Zřjkám, al, ati, hersagen, recitare.
Zřjlo, *a*, *n.* *Lypt.* der Eingang in den Keller; s. ssíje u. vgl. zřjdlo 2)
Zřjm, zřel, zřjti (vgl. ὁράω), sehen, cernere, videre, tueri.
Zřjtjm *fut. ex.*, il, iti, niederreißen, niederwerfen, dejicere, ad terram demoliri, *B.*
II. *rec.* z-titi se, zusammenstürzen, wie eine Mauer, corruere.
Zřjzek, zku, *m.* Stürzel, z. B. am Weinstocke, resex.
Zřjzeně, *adv.* s. unter wážjm.
Zřjzenj, *n.* Einrichtung, *f.* a) das Einrichten einer Sache, Bringen in Ordnung, institutio, constitutio. b) Beschaffenheit, Verfassung, ratio; ist es soviel als Ordnung, ordo. c) Einrichtung, Anordnung im Hause, Staate ꝛc. i. e. Gewohnheit, institutio, institutum (ordinatio): zřjzenj zemská, Landesordnung, Institutionen; d) Anstalt, *f.* institutum, *D. P.*

Zrkadlo, (auch zrkalo), a, *n. sl.* Spiegel, speculum, s. zrcadlo; *russ.* zerkalo.
Zrnastý 3. *sl.* vollkörnig.
Zrnatjm, ěl, eti, körnen, körnig werden, vom Getreide, in grana abire.
Zrnatý 3. voll Körner, körnig, granosus. 2) große Körner habend, magnorum granorum.
Zrnce, *sl.* s. zrnko.
Zrnečko, a, *n. dim.* v. zrno.
Zrněná měď; Kernkupfer, *n.*
Zrnj, *n. coll.* Körner, grana: zrnj snopů vřsj, *K.* b) z. winičné, Weinbeeren, acini vinacei, *B.*
Zrnjčko, a, *n. dim.* v. zrnj.
Zrnko, a, n. Körnchen, n. granulum
Zrno, a, n. (vgl. granum), Korn, n. ein einzelnes od. Saamenkorn des Getreides, Mohns, Lorbeere, der Olive rc. granum bacca; ragské zrno, Cardamome, *f.* cardamomum, *D.* 2) (dobrota mince), Korn der Münze, valor intrinsecus monetae, *R.* 3) Gran, als Gewicht, granum. 4) *sl.* Getreide, Korn, *n.* fruges.
1. Zrnowatjm, ěl, ěti, sich körnen, kernen, wie das Salz, *D.*
2. Zrnowatjm, il, iti, körnen, in grana redigere, *D.*
Zrnowatý, 3. körnicht, s. zrnatý, *D.*
Zrnýčko, a, n. besser zrnéčko.
Zrobjm *fut. ex.*, il, iti, verrichten, verarbeiten, consumere laborando, *R.*
Zrocenj se (auch ohne se), *n. verb.* v. zrotjm se, Zusammenrottung, *f.* Aufruhr, *m.* seditio.
Zrobilý 3. gebohren, natus.
Zrobjm *fut.*, iti, s. porobjm.
II. *rec.* zr-ti se, entstehen, nasci: z toho welká válka-, *B.*
†Zrohatjm *fut.*, ěl, ěti, Hörner bekommen, *Puchm.*
Zrohowatjm *fut.*, ěl, ěti, zum Hor-ne werden, *D.*
Zrogjm se *fut.*, il, iti, sich anhäufen, conglomerari: gako wčely proti němu sezrogili a zbauřili; zrogené národy.
Zrok, *adv.* z. B. z rok do roka, v. Jahr zu Jahr, singulis annis.
Zronjm *fut. ex.*, il, iti, s. ronjm.
Zrosolowatjm *fut.*, ěl, ěti, kamigten, schimmelichten Geschmack bekommen, nur vom Weine, mucescere.
Zrosolugi se *fut.*, owati, s. zoctjm se, essigsauer werden.
Zrostám, al, ati, s zrostu.
Zrostlina, y, *f.* Gewächs, *n.* Pflanze, *f.* planta; -nka, y, *f. dim.*
Zrostlý 3. aufgewachsen, ziemlich groß gewachsen, adultus.
Zrostu *fut. ex.*, zrostl, zrůsti, aufwachsen, a) in d. Höhe wachsen, groß wachsen, v. Menschen, Thieren, Pflanzen, adolescere, pubescere, crescere. b) zunehmen, crescere, augere; c) erwachsen, entstehen, oriri: odtud wogna zrostla.
Zrotjm (srotjm) se, s. spiknu se 2).
Zrowna, *adv.* grade, a) in grader Linie, nicht krumm oder schief, gradezu, z. B. gehen, recta via od. recta, auch recte. c) gradezu, ohne Umschweife, z. B. reden, recte, recta via oder recta.
Zrozeňátko, a, n. Wochenkind, n. *D.*
Zrozenj *n. verb.* v. zrodjm, - se.
Zrozrážjm *fut.*, eti, s. rozrazým, zerschlagen, v. mehrern.
Zroztjnám *fut. fr.*, ati, s rozetnu, entzwey hauen, v. mehrern.
†Zrudjm *fut.*, il, iti, verer zen, *D.*
Zrussjm *fut. ex.*, il, iti, s. russjm.
Zrůst, *gen.* zrostu, *m.* Wachsthum, *n.* incrementum.
Zrůstám, al, ati, s. zrostu.
Zruta, y, *f. sl.* Ungeheuer, ungeheure Größe, Menge; -tný 3. u-r.

Zrútjm, -ſe *fut.*, iti, *sl.* ſ. zřjtjm, -ſe.
1. Zryſſawjm *fut.*, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.
2. Zryſſawjm *fut.*, il, iti, roth machen, z.B. Haare, rufare.
Zrza, y, *f. sl.* ſ. rez, rza, Roſt, *m.*
Zſekám *fut.*, al, ati, aufhauen, alles hauen, z. B. Holz, lignum omne caedere. 2) ſ. rozſekám: zſekal ho, *Vel.* 3) zerhauen, *fig.* zſekaný, zſladrowaný krog, *Id.*
Zſmradjm ſe *fut.*, il, iti, ſtinkend werden, putescere, putiscere.
Zſnětiwjm *fut.*, ěl, ěti, brandig werden, robigine corrumpi.
Zſrdnatjm *fut.*, ěl, ěti, Muth faſſen, ſich ermannen, animum capere.
Zſſálený 3. ſ. ſſjlený.
Zſſáljm ſe *fut.*, ſ. ſſáljm ſe.
Zſſelmilý 3. viehiſch, gottlos, verrucht, scelestus (brutalis:) zſſelmilá vkrutnoſt, *Com.* zſſelmilá kněžſká zloſt, *Bal.* mezy zſſelmilými národy bydliti; -le, *adv.* sceleste: to geſt zſſelmile, *Com.* -loſt, *i, f.* Gottloſigkeit, Verruchtheit, Brutalität, *f.* indoles scelesta (brutalis).
Zſſelmjm ſe *fut.*, iti ſe, gottlos, brutal werden, scelestum fieri.
Zſſera, *adv.* ſ. ztemna.
Zſſeredjm *fut.*, iti, ſ. zohawjm.
Zſſikugi *fut.*, owal, owati, in Schlachtordnung ſtellen, aciem formare, disponere, *B.* ſſik ſwůg zſſikowal, *Cyr.* heytmané ge ſebrali, zſſikowali a w řádu drželi, *K.*
†Zſſipjm *fut. ex.*, il, iti, jemand mit Pfeilen niederſchießen.
Zſſjřj (z-ſſjřj), *adv.* breit, latitudine.
Zſſwrknu *fut.*, kl, nauti, ziſchen bey Anbrennen.
†Zſſlechtjm *fut.*, il, iti, veredeln, perficere, nobilius reddere.
Zſtarám ſe *fut.*, ſ. ſeſtarám ſe.
Zſtrauhám *fut.*, al, ati, abſchaben, ſ. ſtrauhám.
Zſtřjhám, ſ. ſtřjhám: z-ánj liſtu, d. Kerbe an den Gewächsblättern, crena, lacinia, *Vel. N.*
Zſwětlamodrý 3. lichtblau, candicans e caeruleo, *D.*
Zſwětlazelený 3. hellgrün, lichtgrün, e viridi candicans, *Vel.*
Zſwětlažlutý 3. lichtgelb, candicans e gilvo, *D.*
Zſyljm, -ſe *fut.*, iti, ſ. ſyljm -ſe 1).
Zſylugi, owati, verh. *Prov.* 31, 17.
Zſynaljm *fut.*, iti, ſ. zſynám.
Zſynalý 3. blau unterlaufen, fahlgelb, lividus; -loſt, *i, f.* ſ. modřina.
Zſynám *fut. ex.*, al, ati, blau, fahlgelb, todtenfahl werden, livescere.
Ztáhnu, -ſe, ſ. ſtáhnu, ſtahugi -ſe.
Ztápjm, ěl, ěti, einſenken, verſenken, demergere: -rozwody, *D.*
Ztaſſkařjm ſe *fut. ex.*, il, iti, zum Spitzbuben werden, furacem fieri.
Ztažugem ſe, owat, *sl.* ſ. ſtěžugi ſy.
Ztěkám, al, ati, ſ. těkám.
Ztekám, al, ati, folg.
Zteknu *fut. ex*, kl, nauti, überfallen, opprimere, repente advenire: na nepřjtele ztěknauti; tabořj wypadſſe z hradiſſtě, ztekli na měſtečko, *Vel.* ztekli na zámek, *Id.*; auch ohne na: ztekl měſto nočnjm čaſem, überfiel, erſtieg, - irrupit, *Id.*
Ztemna, *adv.* dunkel, z.B. z temna modrý, ztemnazelený ꝛc. *Vel.* dunkelblau, dunkelgrün, ex caeruleo, viridi subniger.
1. Ztenčjm *fut. ex.*, el, eti, dünn werden, tenuescere.
2. Ztenčjm *fut. ex.*, il, iti, verdünnen, a) dünn machen, z.B. ein Brett, einen Faden, tenuare,

extenuare. b) vermindern, schwächen, z.B. das Vermögen, tenuare, extenuare, minuere.
Ztenkugi, owal, owati, verb. 2) für gering ansehen, : hřjchy swé ztenčowati.
Ztenka, *adv.* s. tence.
Ztepilý 3. wohlgestaltet, gerade, schlank, procerus, formosus, s. osobný, vrostlý, *Vel. N.*
Zteplim *fut.*, el, eti, s. zahřegi se; 2. s. zwlažnu.
II. *rec.* zt - iti se, warm werden, incalescere.
Ztepu *fut.*, al, ati, s. tepu.
Ztěžjm *fut.*, s. otěžjm; (*ol.*) s. zýskám.
Ztěžugi, - sobě, s. stěžugi.
Zticha, *adv.* leise, sanft, lente, remisse; zticha mluwiti, *B.*
Ztjžj, *adv.* schwer, pondus, gravis: zlatý řetěz ztjžj železného.
Ztjžjm, s. stjžjm, stěžugi.
Ztlisska, *adv. sl.* folg.
Ztlausstj, *adv. cum. gen.* dick, crassitie.
Ztlučený 3. *part. pass.* v. folg.
Ztluku, ztlučeš *fut.*, ztlaukl, ztlaucy, ztlučen, *imper.* ztluc, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere. b) sehr abprügeln, contundere. 2) zerbrechen, z.B. ein Glas, frangere, diffringere. 3) zerstoßen, contundere, elidere. 4) penjze něgaké, ein Geld auftreiben.
Ztlustnu *fut.*, nauti, s. tlustnu.
Ztlustjm *fut.*, il, iti, dick machen, verdicken, crassum reddere.
Ztonu *fut. fr.*, auti, s. otonu.
Ztopjm, - se *fut. fr.* s. otopjm (viele).
Ztracenec, nce, *m.* ein Verlorner, perditus; 2) s. droslař, *Com.*
Ztracenj, *n.* Verlieren, *n.* Verlust, *m.* amissio; ztr. hrdla, Lebensstrafe, *f.* poena capitis, poena capitalis; 2) s. zhauba, Verderben, *n.* perditio.
Ztracený 3. *part. p.* verloren, a) eingebüßt, amissus, perditus. b) übel angewendet, perditus; z-né wogsko, Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, *Vel. N.* ztracená stráž, die verlorne Schildwache, *D.* za ztracenau dáti (něco), etwas verloren geben, *D.*
Ztrápjm *fut*, iti, quälen, affligo.
Ztráta, y, *f.* Verlust, *m.* jactura, damnum, detrimentum.
Ztrátce, *m.* Verlierer, amissor, *Kr.*
Ztratjm *fut. ex.*, il, iti, cen, einbüßen, verlieren, amittere, perdere; bitwu ztratiti, d. Schlacht verlieren, proelio vinci, *Cyr.* ztratili Turcy sturm, *Vel.*
II. *rec.* ztratiti se, verloren gehen, amitti, perdi. 2) sich verlieren, vergehen, verschwinden, abire, se subducere.
Ztraudnatjm *fut.*, s. práchniwjm.
Ztráwjm, - wugi, s. stráwjm.
Ztřesstěnec, nce, *m.* ein Verrückter, amens, demens, *Com.*
Ztřesstjm *fut.*, il, iti, verrücken, hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem. b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem.
II. *rec.* zt - ti se, ein Narr werden, amentem fieri.
Ztrhám *fut. fr.*, al, ati, zerreißen, mehrere, lacerare, dilacerare.
Zstřjkám *fut.*, ati, bespritzen.
Ztřjskám *fut.*, al, ati, gewaltig zusammenschlagen, zertrümmern (mit Getös), conquassare; zerprügeln, concutere, verberare (solide), *D.*
Ztrnu *fut. ex.*, ul, auti, erstarren, starr werden, rigescere, torpescere. 2) stumf werden, v. Zähnen, s. lakominy; 3) be-

stürzt werden, s. trnu: ztrnul sem, jak sem to spatřil, *Com. B.*
Ztrnulý 3. s. ztrnutý, *B.*
Ztrnutj, *n.* Erstarrung, *f.* a) z. B. vor Kälte, rigor, torpor. b) vor Erschröckung, stupor. c) Empfindungslosigkeit, *f.* torpor, stupor. d) (zubů) Stumpfheit der Zähne, stupor dentium.
Ztrnutý 3. *part. p.* v. ztrnu.
Ztroskotám, ztroskocy *fut.*, tal, tati, zertrümmern, zerschlagen, zerschmettern, confringere, contundere, comminuere.
II. *rec.* z-tati se, zu Trümmern gehen, gebrochen, zertrümmert werden, confringi, contundi.
Ztroskotugi, - se, owati, vorh.
Ztrýznjm, zermartern, s. trýznjm.
1. Ztupjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stumpf werden, hebescere.
2. Ztupjm *fut.*, il, iti, stumpf machen, hebetare: 2) s. zhanjm.
Ztupnu *fut.*, nul, nauti, s. 1. ztupjm.
Ztupugi, owal, owati, vorh.
Zturčjm *fut.*, el, eti, Türk werden, Turcam fieri, *Vel.*
Ztužjm *fut.*, s. otužjm, tužjm.
Ztwrdjm *fut.*, s. zatwrdjm 1):
Ztwrdlý 3. erhärtet, verhärtet.
Ztwrdnu, s. zatwrdnu.
Ztwrzugi, owal, owati, vorh.
Ztyčjm se *fut.*, iti, s. wztyčjm se.
Ztýrám, ati, s. zpracugi, stýrám.
Zub, u, *m.* Zahn im Munde, auch was ihm ähnlich ist, z. B. der Säge, eines Kammes rc. (*sl.* auch der Eggenzinken), dens; přednj (kausacý) zubowé, die vordersten Zähne, dentes adversi; třenownj od. čelistnj, s. stolička 3); zadnj zub v konj, Eckzahn; za zubů se chleba nagjsti, *prov.* das Eisen schmieden, weil es warm ist, cudere ferrum dum candet; na zub brátí, s. přetřepáwám; s. auch kly, boleni, kotlawý, řeži, střjpenj. 2) der Knebel am Spieße, fusticulus obliquus, *D.* zub kotwy, Ankerzinken, dens ancorae, *K.*; *plur.* zuby; der Kamm am Schlüssel, pecten, *D.*
Zubáč, e, *m.* Großzahn, dentatus.
Zubadlo, a, *n. sl.* s. caňk, vdidlo.
Zubadljm, iti, *sl.* s. caňkugi.
1. Zubák, a, *m.* 1jähriges Lamm, *D.*
2. Zubák, u, *m.* Zahnhobel, *m.* dolabra denticulata, *R.*
Zubaňa, y, *f. sl.* d. große Zähne hat.
Zubatjm, ěl, ěti, zahnen, dentire.
Zubatý 3. Zähne habend, dentatus, denticulatus. 2) s. zubáč.
Zubec, bce, *m.* Zahn, Zinken, dens.
Zubj 1. (üblich statt zubnj), z. B. zubj paráďko; s. auch lůžko.
Zubikláč, e, *m. sl.* s. paráďko.
Zubjm se, il, iti, höhnisch lachen.
Zubitrh, a, *m.* Zahnbrecher, dentiducus, dentifrangibulus, *Vel. N.*
Zubkyně, *f.* ein hundszähniges Lamm oder eine alte Schaafmutter.
Zubožjm *fut.*, iti, s. zchudjm.
Zubr, a, *m.* Auerochs, *m.* urus.
Zubřj 1. Auerochs -.
Zubřice, *f.* Auerkuh, urus foem.
Zugi (aus z-bauti, exuo (in-duo), ex-δυω, *D.*) s. szugi.
Zwgjždjm *fut.*, ěl, ěti, davon fahren oder reiten, von vielen.
Zufánek, nku, *m.* s. ssufan.
Zumpa, y, *f.* Sumpf, *m.* wo sich das Wasser sammelt, lacus, *Vel. N.*
Zvmysla, *adv.* vorsetzlich, consulto, de industria.
Zvmyslně, *adv.* vorh.
Zvmyslný 3. vorsetzlich, voluntarius; - nost, i, *f.* - keit, *f.*
†Zuna, y, *f.* Unkraut (Windhafer, ?) *n.* zizania; zapučená zuna, eingenuchertes Unkraut, *D.*

Zunugem, *sl. fut.*, owati, etwas überdrüßig werden, ablassen: robotu; 2) *rec.*-se, sich ennuyiren.
Zvpalugi *fut.*, owal, owati, versengen, verbrennen, (von mehrern), deurere: audy přirozenj gim zvpalowal.
Zvpichám *fut.*, al, ati, s. vpichám.
Zvpjm *fut.*, ěl, ěti, einen Seufzer von sich hören lassen.
Zvplna, *adv.* s. plně. 2) einschlüßig, inclusive: zvplna o. dnj, *Vel.*
Zvpřjma, *adv.* gradezu, directe.
Zurážený 3. *part. p.* öfters beleidigt, offensus, s. pospokogjm.
Zvrážjm *fut.*, el, eti, öfters oder mehrere beleidigen.
II. *rec.* z-eti se, anstossen, fallen, v. mehrern, offendi, *B.*
Zůřenj, *n.* Ergrimmen, *n.* excandescentia, saevitia.
Zůřjm (se), il, iti, s. zpauzým se.
Zůřiwý 3. grausam, wüthend gegen andere, schrecklich sich betragend, crudelis, immanis; - wě, *adv.* - liter; b) s. přjsně; - wost, i, *f.* - mkeit, *f.* - litas, - nitas: 2) Grimm, *m.* excandescentia, asperitas; 3) s. přjsnost, *Syl.*
Zurwal, a, *m.* zurwalec, zurwalce, *sl.* Possenreißer, scurra.
Zusstipugi *fut.*, owal, owati, abkneipen, viel, avellere.
Zůstalý 3. überblieben: dědictwj.
Zůstanu u. zustanu (*K*), zůstal, zůstati, *imper.* zůstaň, bleiben, manere; na placy od. na mjstě zůstati, occumbere, *Vel.* zustati wězeti, seděti, stecken, sitzen bleiben. 2) *act.* (selten), lassen, fahren lassen, desistere: swých zlých nawyklostj zůstati nemohl.
Zůstáwám, al, ati, vorh. 2) wohnen, habitare.

Zůstawek, wku, *m.* zbytek, Ueberrest, residuum, *D.*
Zůstawjm *fut. ex.*, il, iti, übrig lassen, relinquere. 2) hinterlassen, relinquere: vmřel, zůstawiw po sobě dědice, *Haj.* 3) belassen, relinquere: při přirozené swobodě, práwjch-kaž-dého zůstawil, *Vel.* zůstawen gest při pokuté o zhaněnj, *Pr.* podlé té pokuty zůstawen bude hlužnjk, kterau zápisem na sebe vwedl, *Pr.*
Zůstawugi, owal, owati, vorh.
Zvstřihugi *fut.*, owal, owati, abschneiden, v. mehrern, s. vstřihnu.
Zvtěkám (zvtjkám) *fut.*, al, ati, v. einander laufen, davon laufen (v. mehrern), fuga elabi, diffugere: do okolnjch měst zvtěkali, *K.*
Zvtjnám *fut.*, al, ati, abhauen, v. mehrern, absecare: zvtjnal wssecky okowy v studnic, *Vel.* ruce, nohy mu zvtjnali.
Zvtracým *fut.*, el, eti, hinrichten, mehrere, supplicio afficere: mnohé z nich zvtraceti dal, *Vel.*
Zvtrhám *fut.*, al, ati, abreißen, mehrere, avellere.
Zuwač, e, *m.* der Badediener, der die Kleider auszieht, *Pr.*
Zuwadlna, y, *f.* Ausziehzimmer, *n.* wo man die Kleider auszieht (im Bade), apodyterium.
Zvwazugi, -se, s. vwázi, -se, v. vielen
Zůwerjm se *fut.*, il, iti, *sl.* sich aufwerfen, z. B. ein Brett.
Zůwi (zwu), zwal, zwáti, *imp.* zow (zwi), einladen, z. B. zu Gäste, invitare, vocare.
Zuza, y, *f. sl.* gemein. s. Zuzanna.
Zuzáky, *m. pl. sl.* s. opekance.
Zvžjm, s. ssaužjm.
Zuzka, y, *f. sl. dim.* v. Zuza.

Zúzyk, u, *m. sl.* Gans- oder Hühner = 2c. Magen.
Zwáč, e, *m.* Einlader, auch Hochzeitbitter, *m.* invitator.
Zwah, u, *m.* Uebergewicht, *n.* (praepondium), *D.*
Zwalaſſjm *fut.*, il, iti, verschneiden, exsecare, *Cyr.*
Zwálčjm *fut.*, il, iti, mit Krieg überziehen: zemi z-ti, *Cyr.*
Zwán, u, *m. sl.* ein Stein, z. B. des Salzes, salis petra.
Zwancugi, owal, owali, ſ. zweykám, v. Vieh, ruminare, *D.*
Zwápenatjm *fut.*, ěl, ěti, zu Kalk werden, in calcem converti.
Zwara, y, *f. sl.* gekochte geronnene Milch, eine Speise, Milchsuppe.
Zwaradlo, a, *n. sl.* Wäschstande, *f.* Sechtelschaff, *n.* labrum lotorium.
Zwarák, u, *m.* vorh.
Zwárám, al, ati, *sl.* sechten, sächteln, die Wäsche laugen, lavare, proluere lixivio.
Zwařjm *fut. ex.*, il, iti, alles kochen, coquere. 2) aufkochen lassen, fervefacere: wodu zwařiti.
Zwárka, y, *f.* ſ. ſwárka, Absud, *m.*
Zwáſſnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, den Leidenschaften sich ergeben, ausgelassen werden, effrenem fieri: tělo rozmazaně chowané rádo zwáſſnj, gako kůň 2c. *K.*
Zwáti, ſ. zůwi.
Zwáwám, al, ati, *fr.* v. zůwi.
Zwážjm, *fut.*, abwiegen, ſ. wážjm.
Zwáznu *fut. fr.*, ſ. vwáznu.
†Zwěčnjm *fut.*, il, iti, verewigen, immortale reddere (æternare)
Zwěčňugi, owal, owati, vorh.
Zwěd, u, *m.* üblicher zwědy, *pl.* Kundschaft, *f.* speculatio, exploratio: na zwědy wygeti, auf Kundschaft ausreiten, ire speculatum.

1. Zwedák, u, *m.* Hewer, Hebewinde, *f.* trochlea, sucula, *D.*
2. Zwědák, a, *m.* ſ. zpyták.
Zwědám, ati, (*sl.*) sich erkundigen.
Zwedený 3. wohl erzogen, bene educatus; w cwičenj a kázni zwedený, *Vel.* 2) artig, urbanus: neſwedené a ſedlſké mrawy, *Syl.* 3. ſ. ſtydliwý, pudicus, *Vel. N.* -noſt, i, *f.* Wohlerzogenheit; b) Artigkeit, urbanitas.
Zwěděti, ſ. zwjm.
Zwedu *fut. ex.*, zwedl, zwéſti, ſ. odchowám. 2) ſ. ſwedu 6); 3) na penjze, ſ. zpeněžjm.
II. *rec.* zwéſt ſe, ſ. zdařiti ſe.
Zwegem *fut*, zwál, zwáti, *sl.* alles worfeln.
Zwelebenj, *n. verb.* v. folg.
Zwelebjm *fut.*, il, iti, emporbringen, excitare. 2) etwas in Aufnahme bringen, rei incrementum adjuvare od. rem adjuvare. 3) preisen, celebrare. 4) 4) ſ. ſſjřjm, wzděláwám: grunty ſwé zwelebowati, *Pr.*
Zwelebowatel, e, *m.* Emporbringer, excitator, provector. 2) Preiſer, celebrator. 3) ſ. wzdělátel.
Zwelebugi, owal, owati, vorh.
Zwelićený 3. *part. p.* v. folg.
1. Zwelićjm *fut.*, il, iti, vergrößern, amplificare, exaggerare, augere: zwelićuge hřjchy ſatan, *Com.* konané ſwé ſlužby zwelićuge, *Id.*
2. Zwelićjm *fut.*, el, eti, wachſen, zunehmen, größer werden, crescere.
Zwelićugi, owal, owati, vorh.
1. Zwěř, a, *m.* (vgl. mit fera oder *russ.* swirjep, wild), *sl.* & *ol.* ein wildes Thier, fera od. fera bestia; zabili zwěra, gelena, wepra 2c.

2. Zwěř, i, *f.* Wild, *n.* a) die wilden Thiere, ferae; b) s. vorh. čerwená zwěř, roth Wildpret, *D.* zwěř wysoká, Hochwild, fera alta, *R.*

Zweredlo, *a, n. sl.Zempl.* Spiegel.

Zwěřina, *y, f.* Wildpret, *n.* Fleisch v. wilden Thieren, caro ferina; zw-áк, *e, m.* zw-áкka, *y, f.* der, d. es verkauft.

Zwěřinec, nce, *m. sl.* folg.

Zwěřinice, *f.* s. obora, Thiergarten

†Zwěřobýl, *e, m.* Thierpflanze, *f.* zoophyta, *D.*

†Zwěřopis, *u, m.* Thiergeschichte, *f.* zoologia.

Zwěssjm *fut.*, *el, eti,* s. wěšým.

Zwěst, *obs.* s. známý, powědomý.

Zwěstě, *obs.* s. wědomě.

Zwěstl, *obs.* s. zwěděti.

Zwěstowánj, *n.* Verkündigung, *f.* nuntiatio, denuntiatio.

Zwěstowatel, *e, m.* Verkündiger, nuntiator; -lkyně, *f.* -inn, -trix.

Zwěstugi *praes.* u. *fut.*, owal, owati, verkündigen, nuntiare, denuntiare.

Zwětkalý 3. verrochen, vapidus: zwětkalé wjno, verrochener Wein, vappa.

Zwětrám *fut.*, *al, ati,* verriechen, vim amittere: na kwasnicých nezwětrá, *K.*

Zwetssělý 3. veraltet, obsoletus.

Zwetssenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zwetssjm *fut. ex.*, el, eti, veralten, sich abnützen, obsolescere; fig. vdatnost giž w nás hanebně zwetssela, *Vel.*

2. Zwětssjm *fut. ex.*, il, iti, vergrößern, amplificare, exaggerare, augere.

Zwětssowacý 1. z. B. sklo, Vergrößerungsglas, microscopium, *D.*

Zwětssugi, owati, s. zwětssjm.

Zwicý, *adv.* in der Größe, magnitudine: bukwice zwicý gednoho lotu w medu pitá, *Vel.*

Zwjdám u. zwjdám se (*Syl.*), *al, ati,* erforschen, s. zpytugi.

Zwjdawý 3. neugierig, curiös, curiosus; -wost, *i, f.* -keit, Neugierde. -sität, *f.* curiositas.

Zwidralý 3. *sl.* verschlagen, versutus.

Zwjem, zwěděl, *sl.* s. zwjm.

Zwjera, *aka, n. sl.* s. zwjře.

Zwiklám *fut.*, *al, ati,* wankend machen, schwächen, motitando labefactare: dopustil se z předesslé stálosti swé zwiklati, *Vel.*

II. *rec.* z-ati se, wanken, vacillare, nutare: stolice se zwiklala a rozsmekla.

Zwikow, *a, m.* Klingenberg, ein Städtchen auf der F. Schwarzenbergischen Herrschaft Worlik, Zwikovia (bekannt wegen der daselbst auf einem alten Thurm entdeckten Runenschrift).

Zwjm *fut.*, zwěděl, zwěděti, erfahren, Nachricht erhalten, comperire, discere, certiorem fieri, cognoscere.

Zwinjm *fut.*, *il, iti, sl.* s. prowinjm.

Zwjrám, *al, ati,* aufsieden, sich siedend erheben, bullire, effervescere; s. auch zewru.

Zwjře, *ete, n.* (*russ.* swirjep, wild), Thier, ein unvernünftiges Thier, bestia, bellua; diwoké zwjře, s. zwěř 2).

†Zwjřectwo, *a, n.* Thierreich, *n.*

Zwjřecý 1. wilde Thiere betreffend, ferinus; z. kůže, Thierhaut, *f.* cutis bestiae.

Zwjřednice, *f.* -tnice *D.*), Abendstern, *m.* Venus od. Veneris stella, auch Hesperus od. Vesper, Vesperus.

Zwjtězugi, owati, s. zwjtězým.

Zwjtězylý 3. der gesiegt hat (drückt

das *particip. aoristi* der Griechen aus), qui vicit, *Cyr.*
Zwjtězým *fut. ex.*, yl, yti, siegen, vincere, victoriam reportare.
Zwjtězytel, *e, m.* Sieger, victor; - lkyně, *f.* -inn, -trix.
Zwláčjm, s. swleku, ausziehen ꝛc.
Zwlaćkowatjm *fut.*, ěl, ěti, zähe werden, v. Wein, flaccescere.
Zwlássť, zwlásstě, *ol.* wzlásstě (aus zwlásstě), *adv.* besonders, a) abgesondert v. andern, seorsim, separatim, auch solus, auch singulatim (singillatim) wenn es soviel ist, als einzeln. b) vorzüglich praecipue, unice, maxime; ist es soviel als zumal, so steht praesertim.
Zwlásstnj 1. besonder, a) abgesondert, separatus, secretus. b) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis.
Zwlásstnost, i, *f.* Absonderung, *f.* separatio. 2) Vorzüglichkeit, *f.* praestantia, excellentia: znamenitá zwlásstnost libstého pokolenj. 3) Sonderlingssucht, *Ryb.*
Zwlažjm *fut.*, s. zawlažjm.
Zwlažnu *fut.*, nauti, s. wlažnu.
Zwlčjm *fut.*, el, eti, verwildern, wild an Sitten werden, sylvescere (lupi naturam induere).
Zwlkjm se *fut.*, il, iti, vorh. *Ryb.*
Zwlek, u, (swlek), zwleček, čku, *m. pl.* zwlečky, die abgezogene Haut, oder ausgezogene Kleider, Raub, *m.* exuviae.
Zwlhčjm *fut.*, il, iti, s. zawlažjm.
Zwlhčugi, owati, s. zawlažjm.
Zwnik, u, *m.* üblich znik.
Zwobyčegnjm sy, bes. zobyč-msy.
Zwočjm, - se, besser zočjm, - se.
Zwoctjm, besser zoctjm.
Zwod, u, *m.* Einführung, *f.* inductio, besonders Einweisung in d. Güter, missio in bona debitorum, *Pr.*

Anm. Den Unterschied zwischen zwod u. swod s. auch bey *Durich Bibl. sl. I. p.* 318. *sqq.*
Zwodca, *m. sl.* s. swůdce.
Zwodjm *fut.*, il, iti, herum oder überall hin führen, circumducere: po wssem chrámu ho zwodil, *K.*
Zwodněnj, *n.* Anlauf, *m.* des Wassers, tumor.
Zwodnjm se *fut.*, il, iti, anlaufen, schwellen, anschwellen, tumescere, intumescere: řeka se zwodnila, - ist angelaufen.
Zwodňugi se, owal, owati, vorh.
Zwolám *fut. ex.*, al, ati, ausrufen, exclamare.
Zwolatjm *fut.*, ěl, ěti, s owolatjm.
Zwole, *f.* üblicher zwůle.
Zwolen, *a, m.* d. k. freye Bergstadt Altsohl, im Sohler K., Vetusolium, Veterosolium, Zólyom; -nčan, *a, m.* -nka, *y. f.* ein Altsohler; - inn, *f.* Vetusoliensis; - nský 3. Altsohler, Vetusoliensis. 2) Sohler, Zoliensis: Zwolenská stolice, d. Sohler Gespanschaft, comitatus Zoliensis.
Zwolenice, *f. ol. i. e.* zwolená.
Zwolený 3. *part. pass.* v. zwoljm. 2) syn z - ný, s. syn zaljbený, *K.*
Zwoljm *fut. ex.*, iti, s. wywoljm; za syna z-ti, adoptiren, an Kindesstatt annehmen, adoptare
Zwolnůstka, y, *f. dim.* v. z-nost, folg
Zwolný 3. s. wolný: cesta zwolná a protřená, *K.* 2) s. pohodlný, bequem, ergötzlich, commodus, jucundus: máme zwolný byt w Jůdstwu; zwolný žiwot; -nost, i, *f.* Freyheit, *f.* libertas: z-nost k wybáwánj spisů miti. 2) Bequemlichkeit, Ergötzlichkeit, commoditas, jucunditas, deliciae.

Zwolowatjm *fut.*, *ěl*, *ěti*, *sl.* *ocy*. ſicht, dumm u. ungeſchickt werden.
Zwolugi, owati, ſ. zwoljm.
Zwon, u, *m.* Glocke, *f.* campana. 2) *sl.* Schellen in der Karte.
Zwonař, *e*, *m.* Glockengießer, *m.* fusor campanarum, campanarius; -řka, *y*, *f.* -inn, -ria; -řſký 3. -ſtwj, *n.* wie bey pekař.
Zwonček, ečku, *m.* *dim.* folg. 2) čerwený z. od. ſwatojanſká zelina, Hartheu, Johanniskraut, *n.* hypericum perforatum, *hung.* orbanczfű, csengő virág.
Zwonec, nce, *m.* Glöckchen, *n.* campanula, tintinnabulum.
Zwoneček, čku, *m.* ſ. zwonček 1): hrawé zwonečky, Glockenſpiel, *n.* tintinnabulum, *R.* 2) Glockenblume, *f.* campanula, *Lin.* ſ. denní ſen. b) *sl.* Wieſenglocke, *f.* campanula rotundifolia.
Zwonehljk, *a*, *m.* folg.
1. Zwonek, nka, *m.* Grünfink, Grünling, *m.* coccothraustes viridis, *K.* loxia chloris, *Linn.*
2. Zwonek, nku, *m.* ſ. zwonec.
Zwoněnj, *n.* Läuten, *n.* sonus campanarum, pulsatio campanarum.
Zwonice, *f.* Glockenthurm, *m.* turris campanaria. 2) *sl.* auch Glockenſtuhl, *m.* campanile; 3) des Glöckners Eheweib, ſ. folg.
Zwonjk, *a*, *m.* Glockenläuter, pulsator (agitator) campanarum. 2) Glöckner, Küſter, aeditimus, aedituus.
Zwonjm, *il*, *iti*, läuten, campana od. campanis pulsare, auch blos pulsare; k pohřbu, zur Leiche, zu Grabe, campanarum sono prosequi funus; do koſtela, in die Kirche, sono campanarum in templum vocare, insgem. in templum pulsare; ráno, wečer, poledne z. Morgen, Abend, Mittag läuten, sono campanae indicare initium diei, vesperam, meridiem: z. klekánj, zum Abendgebet läuten, ſ. auch hrana; ſlyſſel miſtr Martin zwoniti, ale neſlyſſel ſezwáněti, *prov.* das Gehörte nur zum Theil wiſſen. 2) *sl.* (*et russ.*) ſ. znjm: zwonj mi w vſſjch; - jwám, al, ati, *fr.*
Zwonkowatý 3. glockenförmig.
Zwonku, *adv.* *sl.* ſ. zwenku.
Zwonowina, *y*, *f.* Glockenſpeiſe, *f.* aes campanarium.
Zwor, u, *m.* ſ. lán.
Zworám, beſſ. zorám, zoru.
Zwrácenj, *n.* *verb.* v. zwrátjm.
Zwracugi, owati, ſ. zwrátjm.
Zwrat, u, *m.* Umſturz, *m.* eversio.
Zwrátjm *fut.*, *il*, *iti*, umwerfen, z. B. den Wagen ꝛc. evertere, subvertere. 2) fällen, einen Baum, sternere, dejicere.
II. *rec.* z-titi ſe, umfallen, subverti, collabi, corruere.
Zwratný 3. z. B. wůz, ein Wagen, der ſich leicht umſtürzt.
Zwraubjm *fut.*, *il*, *iti*, z. B. vlice, hoſpody, durchſtreichen, in die Runde, pervagari.
Zwrbljk (viell. zwrtljk) ſ. přeſlen.
Zwředilý 3. voll Geſchwüre, ulcerosus.
Zwředowánj, *n.* z. B. vſt, Ausſchlag des Mundes bey Kindern, aphthae, *pl.* *Vel.*
Zwředowatjm *fut.*, *ěl*, *ěti*, voll Geſchwüre werden, exulcerari.
Zwrtám *fut.*, *al*, *ati*, durchbohren, mit dem Bohrer, alles od. überall, transterebrare, perforare; 2) durchſtechen, transfigere, transfodere, *Bar.* 6, 19.
II. *rec.* z-ati ſe, *sl.* ſich umdrehn.
Zwrtjm *fut. ex.*, *il*, *iti*, verdrehen,

werrücken, invertere.
Zwrtkám, -se, s. zwiklám, -se.
Zwrtnu se *fut.*, auti, s. zwrtjm se.
Zwrtohlawjm *fut.*, ěl, ěti, dreh-köpfig werden, v. Schaafen.
Zwrželina, y, *f. sl.* s. zmetek 1).
Zwssednjm *fut.*, ěl, ěti, allgemein (alltäglich) werden, invalescere: to syc za hřjch pokládali, ale giž gim to zwssedněło.
Zwu, zwáti, s. zůwi.
Zwučenj, *n.* Schallen, *n.* sonus, sonitus.
†|Zwučice, *f.* Tonkunst?
Zwučjm, el, eti, schallen, tönen, sonare, resonare.
|Zwučka, y, *f.* Klinge, *f.* z.B. des Säbels, Hirschf-s, lamina, *R.*
Zwučný 3. schallend, sonorus.
Zwuk, u, *m.* Schall, *m.* sonus, sonitus. 2) Geräusch, Getöse, *n.* strepitus, fremitus.
Zwůle, *f.* Vergnügungen, *pl.* deliciae: zwůle a rozkoš, *K.* wsseligaké zwůle a ljbosti, *Cyr.* lepssj zwůli magj oslowé, ne z-, *Vel.* zwůle swěta požjwati.
Zwyboguji *fut.*, s. wyboguji, v. mehrern: mnoho měst z-áno, *V.*
Zwyk, u, *m.* s. zwyklost.
Zwykám, al, ati, s. zwyknu.
Zwyklost, i, *f.* Gewohnheit, *f.* das Gewohntseyn, consuetudo.
Zwyklý 3. mit u. ohne Dativ, gewohnt, adsvetus.
Zwyknu *fut. ex.*, kl, knauti, mit u. ohne Dativ, gewohnen, gewohnt werden, sich an etwas gewöhnen; nutj, *n. verb.* adsuescere, consvescere: zwykne těm obyčegům, *Haj.*
Zwyplacugi, owal, owati, folg.
Zwyplacým *fut.*, el, eti, auszahlen, mehrere, solvere.
Zwypowjdám *fut. fr.*, al, ati, verbannen, mehrere, *Vel.*
Zwyrážjm *fut. fr.*, eti, s. wyrážjm.
Zwysoka, *adv.* hochaus, s. wysoko.
Zwýssek, sska, *m.* s. zbytek 2).
Zwýssenj, *n.* Erhöhung, *f.* Erhöhn, *n.* 2) erhöhter Ort, locus editus.
Zwýssenost, i, *f.* (gako wrssek), Erhabenheit, *f.* altitudo, sublimitas.
Zwýssj, *adv.* lang, longitudine.
Zwýssjm *fut. ex.*, il, iti, erhöhen, attollere, efferre: cenu; stůl sedm noh zwýssený od giné podlahy, *Vel.*
Zwypopomjnám *fut. fr.*, s. wypopomjnám, v. mehrern: dluhy.
†Zyb, u, *m.* Moor, Mohrerde, *f.* etwa terra uliginosa, (ist eigentlich *russ.*), *Sedl.*
Zybeby, s. cybeby.
Zybet, a, *m.* Bisamthier, *n.* Bisamkatze, *f.* zibethus. 2) wohlriechender Moschus dav. moschus, *Vel.*
Zybnu, bl, nauti, frieren, algere.
Zybrybugem *fut.*, owal, owati, *sl. Schemn.* übrig behalten.
Zýdšm *fut.*, zyssol, zýti, *sl.* s. segdu. II. *rec.* zýti se, zu gut kommen.
Zýdka, y, *f. dim.* v. zed, Mauer.
Zykmund, a, *m.* Siegmund, Sigismundus.
Zykrnatjm, *sl.* s. zgikrnatjm.
Zyma, i, *f.* (vgl. χειμα) Kälte, *f.* frigus; zyma mi, mich friert, algeo; zyma nastáwá, es wird kalt, frigus ingruit; b) es wird Winter, hyems ingruit; zyma olewuge, die Kälte läßt nach, frigus remittit. 2) Schauer, Schauder, *m.* od. Zittern, *n.* z.B. bey der Kälte, beym Fieber, Erschrecken etc. horror; zyma mne láme, zyma mnau lomcuge, zyma mne napadla, ein Schauer überläuft mich, horror me incessit (occupat) oder horror

percurrit membra mea. 3) Winter, *m.* hyems, bruma, (in dieser Bedeutung wird in einigen Gegenden zeyma gesprochen, auch zýma geschrieben); tuhá, slabá (měkká) zyma, ein harter, ein gelinder Winter, dura (aspera) hyems, mitis, (lenis), hyems; s. auch krutý, třeskutý. 4) *adv.* (*comp. sl.* zymſſge, *sup.* nayz-ě), kalt: dnes ge zyma, heut ist kalt.

Zymar, u, *m.* Eschbaum, *Resch.*

Zymawý 3. z.B. zymawá nemoc, das kalte Fieber.

Zymj se, *impers.* ilo, iti se, *sl.* es wintert, fit hyems. 2) *act.* zymjm se, *sl.* sich der Kälte aussetzen.

†Zymnak, e, *m.* ornus.

Zymnj 1. winterhaft, hibernus, hyemalis; z. ſſaty, Winterkleid, *n.* vestis hiberna, vestis hyemalis; z. leženj, Winterlager, *n.* castra hiberna, auch bloß hiberna, auch hibernacula.

Zymnice, *f.* Fieber, *n.* febris; Wechselfieber (das kalte Fieber), auch přestáwagicý zymnice, *Vel.* febris remittens; pálčiwá z. das hitzige Fieber, febris ardens; žlučná od. pěnohorká (*R.*) z. Gallf. f. bilosa, *D.* tegná, mořiwá (bey *Vel.* tagemná zaſtaralá) z. schleichendes F., f. lenta; zhnilá od. hnilá, s. hnilý; s. auch wezdegſſj, třetjdennj, třetnice, čtwrtodennj, čtwrtáčka; zymnicy mjti, na zymnicy stonati, das Fieber haben, febricitare, febri laborare, febrem habere; zymničku vhoniti, zymnice dostati, das F. bekommen, in febrem incidere; přestala mi zymnice (*sl.* auch zymnicy sem ztratil), ich verlor das F., f. decessit: zymnice nepřiſſla, das F. ist ausgeblieben, f. decessit; -čka, y, *f. dim.* Fieberchen, *n.* febricula.

Zymnicár, a, *m. sl.* der das Fieber hat.

Zymničnj 1. s. zymničný.

Zymničnjk, a, *m.* s. zymnicár.

Zymničný 3. fieberhaft, febriculosus, febrilis; třeſenj zymničné, Fieberschauer, *m.* motus febris, motus febriculosus (oder febrilis).

Zymoleyz, e, *m.* Leinholz, *n.* Rainweide, *f.* ligustrum vulgare, *D.*

Zymomrawky, *pl. sl.* der Frost im Körper. 2) Gänsehaut.

Zymomřiwec, wce, Fröstler, folg.

Zymomřiwý 3. frostig, frigoris impatiens.

Zymostráž, e, *m.* s. zymozelen.

Zymowiſko, a, *n. sl.* Ueberwinterungsort, hiberna, *pl.*

Zymug', owal, owati, *sl.* wintern, hyemare: někde z-ti, den Winter wo zubringen. 2) *act.* überwintern, (aushalten), hyeme alere: zymowati dobytek.

Zymozel, a, *m. sl.* folg.

Zymozelen, u, *m. sl.* s. barwjnek.

Zymzelen, u, *m. sl.* vorh. 2) *sl.* hie und da, s. kruſſpán.

Zyſček, čku, *m. dim.* Profitchen, *n.* lucellum.

Zyſk (aus z-giſk, s. folg.), u, *m.* Gewinn, (Gewinnst), Profit, *m.* quaestus, lucrum; zyſku žádostiwý, chtiwý, gewinnsüchtig, quaestuosus, quaestus od. lucri cupidus od. cupiditate lucri flagrans.

Zýſkám, (aus z-giſkám), al, ati, gewinnen, a) Profit (Gewinn) haben, lucrum (quaestum) facere. b) etwas gewinnen, etwas profitiren, lucrari rem, lucri facere rem.

II. *rec.* z-ti sobě, vorh.; c) sobě, kriegen, bekommen, con-

sequi, Syr. 20, 23. zyſſkati ſo-
b: za nepřjtele někoho; láſku
něčj ꝛc.

Zbyſſtjm *fut.*, ěti, vorh. Jak. 4, 13.

Zyſſtný 3., *comp.* něgſſj, *sup.* ney-
zyſſtněgſſj, Gewinn bringend,
lucri plenus; -noſt, i, *f.* [.] wýno-
ſnoſt; 2) ſ. Gewinnſucht R. D.
- ně, *adv.* mit Gewinn, *comp.*
- něgi, mit mehr Gewinn: leh-
čegi a zyſſtněgi ſe žiwiti.

Zyſteček, čku, *m.* ſ. zyſček, *Vel.*

†Zyſtém, u, *m.* Syſtem, systema, *n.*

Zyſtjm *fut.*, iti, *sl.* erfüllen: Wort.

Zýti, ſ. zegi.

Zýtra, - reyſſj ꝛc. ſ. zeytra, -regſſj.

Zywačka, y, *f.* Gähnſucht, oscedo.

†Zywák, a, *m.* Gähnfiſch, *m.* Gähn-
maul, *n.* channe, hiatula, *R. D.*

Zýwám, al, ati, (vgl. hio), *sl.*
auch zýwá ſe mi, (ti ꝛc.), gähnen
(jähnen), oscitare, oscitari;
zýwánj, *n. verb.*

Zýwanice, *f.* ſ. zýwačka.

Zýwawý 3. gähnend, oscitans;
zýwawě, *adv.* oscitanter.

Zýwerjm ſa, *sl.* ſ. zíwerjm ſa.

Zýwnu *fut.*, zýwl, zýwnauti, gäh-
nen, (einmal), oscitare.

Zyzám, ati, *sl.* begierig hinein ſehen.

†Zyzlila, y, *f.* ſ. Wenuſſe, Venus.

Zzagjmám *fut.*, ati, gefangen neh-
men ꝛc. mehrere, ſ. zagmu.

Zzáwratiwjm *fut.*, ěl, ěti, ſchwind-
lich werden, vertigine corripi.

†Zželeznjm *fut.*, ěl, ěti, zu Eiſen
werden, in ferrum converti:
fig. ſrdce zželeznělo.

Zželj ſe mi, ti ꝛc. zželelo ſe, zžele-
ti ſe, *impers.*, *cum gen. rei*, es
reuet mich, dich ꝛc. poenitet me,
te, &c. zželelo ſe toho Bohu,
K. čehož zželeyž ſe Bohu ſa-
mému! *K.*

†Zzemjm *fut*, il, iti, vererben, *D.*

Zženiloſt, i, *f.* Weichlichkeit, mol-
litia, mollities.

Zženilý 3. weibiſch, weichlich, un-
männlich, feige, effeminatus,
muliebris, mollis.

†Zženkyljm, eti, weibiſch werden.

Zženkylelý 3. vorh.: myſl, *Vel.*

Zženkylý 3. vorh.: zž-lj lidé, *Cyr.*

Zžeru, -ſe *fut.*, žral, žráti, ſ. zžjrám.

Zžerzawjm *fut.*, ſ. zerzawjm.

Zžidjm ſe *fut.*, iti, ein Jude werden.

Zžjrám, al, ati, auffreſſen, durch
Freſſen alle machen, edendo
absumere, devorare; fig. li-
chwáu z lichwy dlužnjka zžjrá,
Com. b) verſchlingen, devora-
re; c) abfreſſen, depascere.
II. *rec.* zž - ti ſe, ſ. ſžjrati ſe.
2) *sl.* s někým, mit jemand im
Zank und Hader leben.

Zžjrjm *fut.*, el, eti, verglühen,
(*neut.*) desino candere, *D.*

Zžlutnu *fut.*, nauti, ſ. žlutnu.

Ž

Žába, y, *f.* Froſch, *m.* a) ein Thier,
rana; zemſká ž. Kröte, *f.* bufo;
třepnatá (ſtřepnatá) ž. ſ. želw.
b) Krankheit an der Zunge, ra-
na, ranula, (batrachus); 2. ſ.
žába. 3) (s železným plechem),
Froſch, *m.* (beym Tuchſcherer),
rana, trabs quercina. 4) *sl.*
Schimpfwort, Nichtswürdiger!

Žabač, e, *m.* d. Stadt Sabatſch, *Kr.*

Žabacý, *sl.* ſ. žabj.

Žabča, ača, *n. sl.* folg.

Žábě, ěte, *n.* junger Froſch.

Žabj 1. die Fröſche betreffend; ž.
weyce, Froſchlaich, *m.* ova ra-
narum; ž. kámen. Krötenſtein,
chalonitis, lapis bufonius; ž.
ſtřewce, ſ. kukjmor.

Žabice, *f. sl.* Kieſelſtein, *m.* silex.

Žabička, y, *f. dim.* Fröſchchen, *n.*
ranula, ranunculus.

Žabiklác, *e, m. sl.* ein schlechtes Messer, schimpfsweise.
Žabinka, *y, f. i. e.* ſſkořepiny žabj ? *Vel. Herb.* 412. *C.*
Žabinec, nce, *m.* s. rdesno. 2) Krötengerippe, Lebergras, *n.* conserva, *D. Bercht.*
Žabiny, *f. pl.* s. žabj weyce.
Žabka, *y, f.* s. žabička; 2) s. kosyřjk; 3) Bogenfröschlein, ranula, jugum plectri, *R.* 4) *pl.* žabky, Fröschel, worinn die Wellen gehen, ranulae cylindrorum.
Žabokřeky (= ſſkřečiny) *pl., sl.,* s. žabiny. 2) zwey Dörfer dieses Namens, in Ungarn.
Žáček, *čka, m. dim.* Schülerchen.
Žáčka, *y, f.* Schülerinn, scholaris, *f.*
Žácký 3. Studenten-; s. žákowský.
Žádám, *al, ati, reg. gen.* begehren, a) begierig seyn nach etwas, cupere, velle, cupidum esse rei. b) verlangen, fordern, petere, poscere, postulare. 2) wünschen, anwünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere; precari: nežádám gim, aby toho zkusyli; žádánj, *n. verb.*
†**Žádacý** způsob, modus optativus (*Gramm.*), *Ziegler.*
Žádaný 3. erwünscht, optatus.
Žádaucý, 1. (*ol.*) vorh.
Žáden, dna, o, (*ol.*) begierig, cupidus; 2) *sl.* s. žádný.
Žádničký 3 *dim.* gar keiner; Ohlášš.
Žádný 3. kein, nullus, v. zweyen; 2) niemand, nemo.
Žadoněnj, *n.* s. žebránj ? *D.*
Žadonjm, *il, iti,* geilen, *D.*
Žádost, i, *f.* folg. -wost. 2) Verlangen, *n.* desiderium. 3) Wunsch, *m.* votum, optatio. 4) Begehren, a) Begierde, *f.* cupiditas, cupido; b) Verlangen, *n.* petitio, postulatio, voluntas, preces.
Žádostiwý 3. (*abstr.* žádostiwo), begierig, cupidus, avidus; 2) erwünscht, wünschenswerth, lieblich, jucundus, suavis, *B.* -wě, *adv.* -de, -de; -wost, *i, f.* Begierde, Begier, *f.* cupido, cupiditas, appetitus.
Žagdljk, *sl.* s. žeydljk.
Žáha, *y, f.* Sodbrennen, s. žáha.
Žahadlo, *a, n.* Stachel, *m.* z. B. der Biene, Wespe, aculeus.
Žáhám, *al, ati,* mit dem Lichte schöckern, *D.*; 2) (*sl.*) brennen, urere: žáhawka žáhá, -brennt.
Žáhawka, *y, f.* Brennessel, *f.* urtica urens, *Linn.*
Žáhawý 3. s. pálivý.
Žák, *a, m.* (vgl. διακονος), *pl.* žácy, Schüler, a) ein jeder Lernender, discipulus. b) der aus einer Schule ist, Student, adolescens scholasticus. c) Anfänger, *m.* tiro. d) *ol.* s. duchownj, clericus.
Žákowský 3. die Schüler, Studenten betreffend.
Žákowstwo, *a, n. coll.* Studenten, scholastici (studiosi). 2) (*ol.*) Klerisey, *f.* clerus; s. duchowenstwo.
Žalář, *e, m.* Kerker, *m.* Gefängniß, *n.* carcer, custodia.
Žalařnj, *jho, m.* Kerkermeister, praefectus custodiae.
Žalářnjk, *a, m.* vorh.
Žalářný 3. zum Gefängniß gehörig: žalářná wěže, Gefängniß, *n.* turris captivorum.
Žalařugi, *owal, owati,* někoho, einkerkern, captivare, in custodia tenere: žalařowánj, *n. verb.*
Žalaudek, s. žaludek.
Žalm, *u, m.* Psalm, *m.* psalmus.
Žaloba, *y, f.* Klage, *f.* gerichtliche

Klage, a) überhaupt, actio, dica, querela; b) betriffts Verbrechen, accusatio. c) betriffts eine Forderung, z. B. Gelder, Aecker, petitio; křiwá ž. falsche Klage oder Chicane, calumnia.

Žalobnj 3. klagbar, Klag-; ž. spis, Klageschrift, scriptum accusatorium.

Žalobnjk, a, m. Kläger, m. gerichtlicher, actor; ist es in Forderungen, z. B. wegen Geldes, petitor, actor; wegen Verbrechen, accusator, actor; křiwý ž-k, falscher Kläger, Chicaneur, calumniator; -nice, f. -inn, f. gerichtliche, actrix, accusatrix.

Žalobný 3. klagbar, ž-ně, adv.

Žalost, i, f. Leid, n. Betrübniß, Traurigkeit, f. Gram, m. dolor, moeror, tristitia.

Žalostim, il, iti, Leid tragen, dolere: žalostě nad sebau, K.

Žalostiwý 3. kläglich, a) beklagenswerth, bedauernswerth, miserandus, miserabilis, commiserandus, miser; b) in kläglichem Tone, miserabilis, flebilis; ž-wá pjseň, Klagelied, n. elegia: ž-wě, adv. kläglich, miserabiliter.

Žalostný 3. elend, betrübt, kläglich, miserabilis, flebilis, miserandus: do žalostného mjsta přissel; -ně, adv. s. žalostiwě.

Žalowánj, n. verb. v. žalugi.

Žaltář, e, m. Psalter, a) ein Instrument, psalterium, Cyr. b) Psalmbuch oder die Psalmen, psalterium.

Žaltářnjk, a, m. der auf dem Psalter spielt, Ps-rspieler, psaltes.

Žalud, u, m. (vgl. glans, dis), Eichel, f. Frucht des Eichbaumes, glans; pl. žaludi, Eicheln, im Kartenspiel.

†Žaludčina, y, f. Magensaft, m. succus gastricus, chylus.

Žaludek, dka, m. Magen, z. B. eines Menschen rc. ventriculus, stomachus, venter; dobrého žaludka člowěk, eustomachus.

Žaludkowý 3. Magen betreffend.

Žaludný 3. s. žaludowý.

†Žaludnonosný 3. eicheltragend, glandarius.

Žaludowý 3. Eichel-, glandarius.

Žalugi, owal, owati, klagen, gerichtlich, od. bey einem Vorgesetzten, a) na někoho, wider jemand, agere in aliquem, (schriftlich), dicam scribere, accusare aliquem, z. B. furti, z krádeže. c) betrifft es Forderungen, z. B. des Geldes rc. z peněz, petere ab aliquo, na někoho, wider jemand od. agere in aliquem; křiwě žalowati, fälschlich klagen, calumniari. 2) sich beschweren, querulari: stjžněgi žalowati a naříkati králi na swé nesstěstj, bjdu rc.

Žampion, u, m. Champignon, s. pečárka, D.

†Žanowec, wce, m. zr. coluthea.

Žár, u, m. k swařenj železa, Schweißhitze.

Žárenice, f. sl. geröstete Brodschnitte.

Žárjm, il, iti, sl. prägeln, rösten an der Glut.

†Žarliwost, i, f. s. řewniwost.

Žart, -ugi rc. sl. s. žert, žertugi.

Žat, sl. s. žjt, erndten, schneiden.

Žatec, gen. Žatce, m. die Stadt Saaz, Zatecium.

Žatecký 3. Saatzer, Zatecensis; Žatecký kraj, folg.

Žatecko, a, n. der Saatzer Kreis, provincia Zatecensis.

Žatwa, y, *f. sl. & mor.* s. žeň.
Ždán, *sl.* s. ždán.
Žblunkot, u, *m.* Rieseln, *n.* murmur: žblunkot vtěssený potůčka, *Sedl.*
Ždám, ždáti, *obs.* s. čekám.
Ždjm, il, iti, *ol.* s. čekám, vorh.
Ždimadlo, *a, n.* Windeeisen, *D.*
Ždimák, u, *m.* Windeknittel, *n.* beym Weißgärb., ferrum contortum, exprimendae e lotis pellibus aquae.
Ždjmám, al, ati, s. wyždjmám.
Ždmu, ždal, ždjti, vorh.
Že, *conj.* daß. a) weil, quod; b) nach sagen, schreiben, bekennen, läugnen 2c. wird že, daß, im Lateinischen durch den Ackusativ mit dem Infinitiv ausgedrückt; c) nach fürchten, ne; d) nach *non dubito, non dubium est, nemo dubitat*, quin; e) nach so, so sehr, so groß 2c., ut. 2) s. aby, in höflichen Redensarten (nach prosým u. drgl.): prosýme, že W. Cýs. Milost milostiwau ruku nad námi držeti ráčjte, Pr. čtenáře žádáme, že sobě stěžowati nebude 2c. *Cyr.* 3) *sl.* statt des epenthetischen ž: deyže mu teby, deg!
Žeberný 1. (bess. žeberný) d. Rippen betreffend: ž. hljza, pleuris.
Žebráček, čka, *m. dim.* v. žebrák.
Žebračka, y, *f.* Bettlerinn, Bettelweib, Bettelfrau, mendica.
Žebráčký 3. bettelhaft, bettelmäßig, mendicus, mendico dignus; -čky, *adv.* mendice, more mendicorum; -ctwj, *n.* Betteley, *f* mendicitas, egestas.
Žebráčnice, *f. sl.* das Vorhäuschen an einer Kirche, porticus.
Žebracý 1. z. B. list, Bettelbrief, *m.* literae mendicantes.
Žebrák, a, *m.* Bettler, Bettelmann, mendicus: někoho na žebráka přiwesti, jemand zum Bettler machen, ad mendicitatem redigere: mossnu od žebráka žádati, *prov.* aquam e pumice postulare. 2) eine Stadt im Berauner Kreise.
Žebrákow, *a, m.* ein Dorf im Prach. Kreise.
Žebrám, žebři, žebral, žebrati, *part.* žebřjcý, *Vel.* betteln, mendicare: 2) *sl.* zudringlich bitten, flagitare.
Žebránj, *n.* Betteln, mendicatio.
Žebráwám, al, ati, *fr.* v. žebrám.
Žebrawý 3. bettelnd, mendicans; žebrawý mnich, Bettelmönch, monachus mendicans; žebrawý žák, Bettelstudent; -wě, *adv.* bettelhaft, mendice.
Žebřjk, bess. žebřjk, *Gen.* 28, 12.
Žebro, *a, n.* Rippe, bess. žebro.
Žebrota, y, *f.* Betteln, *n.* mendicatio: po žebrotě choditi; žebrotau swětem gjti.
Žebrowánj, *n. verb.* v. žebrugi.
Žebrowna, y, *f.* Fege, Kornfege, *f. D.* Kornrolle, *f.* vannus.
Žebrugi, owati, Getreide fegen (säubern), s. prosýwám; *fig.* žebrowánj rozličná, *Com.*
Žechtár, *a, m. sl.* s. flechtár, sskopek.
Žeftár, u, *m. sl.* s. žechtár.
Žehnačka, y, *f.* s. lekowačka.
Žehnám, al, ati, segnen, a) beglücken, z. B. v. Gott, fortunare, beare; benedicere. b) Gutes anwünschen, precari alicui bona. c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare. d) segensprechen, s. lekugi: žehnánj a zaklјnánj čarodějnjků, *K.* e) na zuby (někomu), ausfilzen, ausschelten, increpare, *Syl.*

II. *rec.* ž-ati se, sich mit dem Kreuze bezeichnen, cruce se si-

gnare. 2) s někým, Abschied nehmen, valedicere, discedere.

Žehnánj, n. Segnen, n. Segnung, f. b) Beglückung, f. fortunatio: 2) Anwünschung des Segens, precatio bonorum. 3) Segensprechen, n. sortilegium. 3) Abschied, m. Fortgehen, n. abitus, discessus.

Žehnatel, e, m. Segensprecher, sortilegus, piaticus, *Com.*

Žehrák, a, m. ein Eifersüchtiger, zelotypus, *D.*

Žehrám, žehři, al, ati, z. B. jemand, objurgare, increpare aliquem; žehrati na hřjchy, gegen die Sünden eifern, -declamare; na swau ženu žehrati, mit seinem Weibe eifern? *D.* -ánj, n. verb. -áwám, al, ati, fr.

Žehrawý 3. scheltsüchtig; 2) + eifersüchtig, zelotypus, *D.* žehrawost, i, f. Eifersucht, f.

1. Žel, adv. s. ljto, *cum gen.*: žel mi toho, *K.* té záhuby nám žel, *Haj.* toho mu on, bud wěděl anebo žel, postaupiti musý, *Vel.* 2) *interj.* leider! proh! pro! Bohu žel! proh dolor!

2. Žel, e, m. Reue, f. Leid, n. poenitentia; žel a ljtost, Reue und Leid.

3. Žel se, *interj.* (eigentlich *imper.* v. želj se, s. zželj se), leider! proh! žel se Bohu y lidem!

Železák, u, m. eiserner Nagel.

Železce, n. eisernes Instrument. 2) Eisenhemd.

1. Železnjk, a, m. Eisenhändler, m. negotiator ferrarius; 2) *sl.* s. kyrysar; -nice, f. -inn, f. uxor -ris- rii. 2) ein Städtchen im Kön. Kr. 3) *sl.* Hechel, f. pecten ferreus; -ictwj, n. Eisenhandel, m. negotiatio ferraria; železnjcký, 3.

2. † Železnjk, u, m. *sl. & russ.* Eisenkraut, n. verbena, *hung.* szaporafű.

Železný 3. eisern, aus Eisen, ferreus. 2) Eisen betreffend, ferrarius; železná ruda, Eisenstein, m. Eisenerz, n. minera ferri; ž-né hory, Eisenbergwerk, ferri fodinae &c. 3) dem Eisen ähnlich, eisenhart, ferreus, *Deut.* 28, 23. železné srdce mjti; 4) eisenhältig, continens ferrum. 5) (*sl.*) Eisenburger, castri ferrei: Ž-ná stolice d. Eisenburger Gespanschaft, in Ung. comitatus castri ferrei; Ž-né město, Eisenstadt (daselbst), Castrum ferreum, Kis-Mártonium.

Železo, a, n. Eisen, n. ferrum; ž. holowé, Stangeneisen, n. massa ferri, *D.* ž. wyblabacý, Hobleisen, ferrum cavatorium; twrdý gako železo, vorh. 3); *pl.* železa, Eisen, Fesseln, compedes; na rukau, Handschellen, (*pl.*) Handfesseln, manicae.

Železowatjm, ěti, zu Eisen werden.

Željm, el, eti, *cum & sine gen.* bejammern, bedauern, deflere, deplorare, lacrymis prosequi rem. 2) bereuen, poenitet. 3) (*ol.*) begehren, cupere; čeho oči newidj, srdce neželj, *prov.* ignoti nulla cupido.

Željř, željar, a, *sl.* s. domownjk.

Želizko, a, n. Eisen, z. B. ž. na rány od. ž. ohledacý, Wundeisen, Sondir- od. Grundeisen, Sonde, f. specillum; ž. ostjpu, Spießeisen, spiculum; ž. soustružnj, Dreheisen, *D.* 2) želizko, *i. e.* kladiwo hawjřské, w sstjtu hawjřském, Fäustel, malleolus, *R.* 3) *pl.* ž-zka, Rückspitzen, die

dem Diamant nachfolgen (Steinschneid.) spicula subsequa.

Želw, a, m. (ol. D.) Schildkröte.

Žemnička, y, f. Käutel, Reisten, (30 in 1. Kloben, d. h. klaub, kocaurek), spira, R.

Žemle, f. Semmel, f. panis similagineus, insgem. semella; - lička, y, f. dim.

Žemlowý 3. Semmel.; ž - wá mauka, Semmelmehl, n. simila.

Žeň, genit. žni, f Erndte, Ernte, f. a) Mähen, n. messis. b) Erndtezeit, f. messis; hier wird oft der plur. statt des Sing. gebraucht: po žnjch, nach der Erndte, D. když se přibljžj ke žnům, Ryb. S. auch ženu.

Žena, y, f. Weib, n. a) Weibsperson, mulier, femina. b) Ehefrau, Gattinn, f. conjux, uxor, marita. 2) partic. v. ženu.

Ženáč, e, m. sl. ein Beweibter.

Ženář, e, m. Hurenjäger, der den Frauen nachjagt; -řský, -ſtwj ꝛc.

Ženatý 3. beweibt, uxoratus.

Ženauc, partic. v. ženu.

Ženba, y, f. folg.

Ženěnj, n. Heurathen, v. Mann.

Ženjem, hnal, hnáti, sl. s. ženu; ženje mne, ich habe einen starken Durchfall. 2) keimen, pullulare.

Ženice, f. ein leichtfertiges Weib, levicula (mulier.)

Ženich, a, m. Bräutigam, m. sponsus.

Ženiklevt, u, m. Sanikel, m. sanicula, Linn.

Ženjm, - se, s. oženjm, - se.

Ženina (ol. ženima), y, f. Kebsfrau, f. Kebsweib, n., a) rücksichtlich des Ehemannes, concubina, z. B. alicujus. b) rücksichtlich der dadurch beleidigten Gattinn, pellex.

†Ženitba, y. f. Heurath, f. Heurathen, n. tempus ducendi uxorem (gar wenig üblich).

Ženka, y, f. Weibchen, n. bey Menschen, muliercula. 2) Hure, Bübinn, f. meretrix, B. obecná ženka, Com.

Ženkyl, a, m. (v. žena), který se ženě dá mustrowati, Weiberknecht, Weiberlümmel, Windelwäscher, Siemann, (Siemandl), uxorius, R.

Ženkylný 3. memmisch, ficulinus, mollis: sýle přirozené překážj moc ženkylná.

Ženská, é, f. s. žena 1).

Ženſko, ženiſko, a, n. sl. augm. v. žena, großes Weib. (2) boh. junges Weibsbild?

Ženský 3. weibisch, muliebris. 2) das Weib betreffend, dem Weibe gehörig, femininus, muliebris: ženský běh, ženská krása, ženské raucho, B. - ſky, adv.

Ženu, (sl. ženjem), hnal, hnáti, fut., po ženu, part. pass. hnán, imper. žeň u. požeň, treiben, in Bewegung setzen, z. B. Vieh, Schaafe, Feinde, agere, pellere. 2) neutr. sich fortmachen, eilen, celerare iter, petere; Mogžiš hnal po paussti, až přissel k hoře, Vrb. wprkem na někoho hnáti, Vel. hnáti k ſſturmu, Sturm laufen, s ſſturmuji; - na penjze, in Geld setzen; s. auch honjm u. ženjem.

II. rec. hnáti se, vorh. 2).

Ženuſſka, y, f. dim. v. žena, Lomn.

Žeřáw, a, m. ol. s. geřáb, Kranich, m. grus (polon. žoraw, russ. 'zurawl.)

Žerď, u, m. (in B. žerď), Stange, f. contus, 2. Sam. 23, 7.; 2) Vogelstange, zum Vogelfange, pertica aucupatoria.

Žernow, u, *m.* Mühlstein, *m.* lapis molaris; -wý 3.

Žernowek, *pl.* -wky, s. unter oko.

Žernownice, *f.* Mühlsteinbruch, (der Ort), lapicidina m-a.

Žernůwky, s. žernowky.

Žerowina, y, *f.* flikwa, Trunkelbeere, *f.* vaccinium uliginosum, *Linn. D.*

Žert, u, *m.* Scherz, *m.* jocus; z žertu, im Scherze, aus Scherz, per jocum; bez žertu, ohne Scherz, Scherz bey Seite, citra jocum.

Žertjk, u, *m. dim.* v. vorh. *B.*

Žertownj 1. žertowný 3. scherzhaft, jocosus; žertowně, *adv.* -se.

Žertownjk, *a*, *m. sl.* Spaßvogel, *m.* jocosus; žertownice, Spaßmacherinn jocosa.

Žertugi, (*sl.* auch -se), owal, owati, spaßen, scherzen, jocari.

Žertýř, e, *m.* s. žertownjk.

Žeru, žereš, žral, žráti, *imper.* žer, fressen, vorare; fig. rez železo žráti začala, -fressen, *D.*

II. *rec.* žráti se, sich grämen, s. trápjm se: na mysli se trápiti, žráti, *Syl.* nad cyzým sstěstjm žeře se a horssj, *Id.* 2) *sl.* s někým, s. zžjrati se 2).

Žerucha, y, *f. sl.* s. řeřicha.

Žetj, *n.* Schnitt, *m.* messis.

Žeybrugi, owati, s. žebrugi.

Žeydljček, čku, *m. dim.* Nößelchen, Seidlein, *n.* hemina.

Žeydljk, u, *m.* ein Trinkgefäß, *n.* sextarius, *Marci* 7, 4. 8.; 2) Seidel, *n.* Nößel, *m.* hemina, sextarius. 3) trop. für das Getränk selbst: ti žeydljky wjna, piwa.

Žeydljkowý 3.) z. B. žeydljkowý hrnek, Töpfchen v. 1 Nößel.

Žežhule, *f.* Guckguck, *m.* cuculus.

Žežhulka (zezhulka) y, *f.* s. vorh.

2) Knabenkraut, Hundshödlein, *n.* Stendel, *m.* orchis u. satyrium auch priapiscus.

Žezl? Rahe, *f. russ.* reyna, *D.*; žezlo, s. unter žezlo.

Žezlenice, *f.* zrostl. brabejum.

Žezlo, auch žezlo, *a*, *n. ol.* žezl, Szepter, sceptrum; 2) Mastbaum, *m.* malus: 3) Osterluzey, s. podražec, *Ryb.*

Žezlowý 3. den Mastbaum betreffend.

Žgal, (žjal) u, *m. sl.* s. 2. žel.

Žǧance) *pl. m. sl.* geröstete Mehlspeise, mazae (arum).

Žgeňa, ata, *n sl.* (*dim.*) s. ženka, 1).

Žger, *a*, *m. sl.* d. Processionsraupe.

Žhám u. žhnu, žhal, žháti, brennen, urere.

Žhář, e, *m.* Mordbrenner, incendiarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* incendiaria; žhářstwj ꝛc.

Žhaucý 1. brennend, urens.

Žhawý 3. vorh.: pumy ꝛc. *Kr.* ž-é, powětřj, brennbare Luft, phlogiston

Žhmurky, žmurky, *pl. sl.* s. mžjtek.

Žhnu, nul, nauti, s. žhu: železo.

Žhu, žehl, žžjti, *imp.* žži, glühen, brennen, candere.

Žibrynka, y, *f. sl.* Froschfisch, Kopfkeule, Kielfrosch, gyrinus.

Žichrugi, owal, owati, verpichen, z. B. Fäßer, picare, *Herb.*

Žičjm, il, iti, *sl. Lypt.* někomu, s. přegi, gönnen, wünschen, (dožičjm, *i. e.* dopřegi, nežičjm ꝛc.) žičiti sobě tento žiwot, *Ryb.*

II. *rec.* ž-iti se, fremde Sachen brauchen, alieno uti (vgl. požičjm, -sy): nassjm zbožjm se žičj, *Hajek.*

Žid, *a*, *m.* (vgl. *Judaeus*), Jude, Judaeus; wěčný žid, Irrgeist, homo vagus, *D.* židem smrděti, jüdeln, Judaeum olere; w židech, in der Judenstadt.

Židáček, čka, *m. dim.* vorh.
Židáčka, y, *f. sl.* židowka.
Židák, a, *m.* verächtlich, s. žid.
Židátko, a, *n. dim.* s. žjdě.
Židauš, e, *m.* s. židák, *D.*
Žjdě, ěte, *n. dim.* Judenkind.
Židký 3. weich, mollis, *B.* 2) zähe, lentus, tenax, s. lepký.
Žjdle, židlice, *f.* Stuhl, *m.* z. B. in der Stube, sella.
Žjdlička, y, *f. dim.* Stühlchen, *n.* sellula.
Židlicowý 3. Stuhl-, sellarius.
Žjdlo, a, *n.* s. zřjdlo, *D.*
Židowina, y, *f.* Judenvolk, *n.* populus Judaicus. 2) Judengestank? *D.*
Židowiny (dafür hört man gemeiniglich žilowiny), *f. pl. D.* Schläfe (am Kopfe), d. Dünnen, tempora (orum).
Židowka, y, *f.* Jüdinn, *f.* Judaea.
Židowna, y, *f.* Judenhaus, *n.* domus Judaica.
Židowský 3. jüdisch, Juden-, Judaicus; židowské gablko, üblicher cytron; ž-ský, po ž-sku, *adv.* judaice.
Židowstwj, *n.* Judenthum, *n.* judaismus.
Židowstwo, a, *n.* das Land Judäa, *Vel.* 2) *coll.* die Juden, Judaei.
Žigi, žjl, žiti, leben, das Leben haben, vivo, v. Pflanzen, vigeo.
Žigle, *f. Nitr.* Gemüsekasten, *m.*
Žihadlo, a, *n.* s. žahadlo.
Žiham, ati, -awý, s. žham, -awý.
Žjhawka, y, *f.* s. žáhawka.
Žihlawa, y, *f.* Brennessel *f.* urtica (*sl.* die größere Art dav.)
Žjla, y, *f.* Ader, *f.* vena; křečnj od. naběhlá ž. Krampfader, varix, žiwotnj ž., Schlagader, arteria, s. pulsownj; mléčná ž. Milchader, vena lactea; suchá ž., Spannader, tendo, nervus; wěnečná ž., Kranzader, Kranzblutader, vena coronaria; zlatá ž., die goldene Ader, haemmorhoides, *pl.*; bitj žjly, Aderschlag, *m.* s. puls, s. auch křewnj swazowý, pustjm rc.; *plur.* žjly, Gefäße (Blutgefäße), vasa, *pl.* 2) Geißel, *f.* Ochsenziemer, mastix, taurea, 3 Mach. 7, 11
Žilečka, y, *f.* s. žilka.
Žilina, y, *f.* Sillein, *n.* Marktfleck im Trentschiner Kom. Solna.
Žilka, y, *f. dim.* Aederchen, *n.* venula. 2) Fiber, *f* Zäserchen, fibra.
Žilkowitý 3. Fiber-, fibrosus; žilkowité dřewo, s. fladr.
Žilna, y, *f.* Nerve?
Žilnatjm, ěl, ěti, aderịcht werden.
Žilnatý 3. aderịcht, voller Adern, venosus. 2) voller Krampfadern, varicosus.
†Žilnatina, y, *f.* contextus vascularis (corporum).
Žilowaný: dobře ž-ý pukléř. *Haj.*
Žilowatina, y, *f.* Sehne, *f.* tendo, *Rybay.*
Žilowatý 3. s. žilnatý 1).
Žinčice, *f.* Schaafmolken, serum, serum lactis medicatum, sisera, ae, *f.*
Žindawa, y, *f.* s. ženikleyt, *D.*
Žjně, *f.* ein langes Schwanzhaar, pilus. 2) grobes, härenes Tuch, cilicium.
†Žjněnka, y, *f.* Matratze, *f.*
Žjněný 3. aus grobem härenen Tuche, cilicinus.
Žjnka, y, *f.* (vgl. σχοινιον) ein härener grober Lappen; 2) *sl.* Strick, *m.* (oft von Roßhaaren. 3) unrichtig für ženka.
Žjr, u, *m. sl.* (*et D.*) Eichelmast, *f.* sagina glandaria (*russ. et hung.* 'zjr, Bett, *n.*)

Žiřjm, el, eti, s. žhu.
Žjrka, y, f. Nitr. s. čerwenka 1) u. žřenj.
Žjrný 3. sl. z. B. ž-ná swině, Eichelschwein, D.
Žit, žjti, s. žigi u. žnu.
Žitko, a, n. (sl.) dim. v. žjto.
Žitné, ého, n. (ol.) Korngeld, n. ein Schifferzoll auf der Elbe bey Leutmeritz.
Žitnice, f. s. sepýpka, D.
Žitnjk, a, m. Kornkäfer, m. D.
Žitniště, n. Kornacker, m. Kornfeld, n. ager secalicius.
Žitný 3. Rocken-, Korn-, secalinus: žitný rok, Kornjahr, n. annus uber secali: žitný chléb, Kornbrod ꝛc.
Žjto, a, n. (vgl. σιτος), Frucht, f. fruges, frumentum, insbesondere Korn, Rocken, m. secale, Linn. ž. turecké, s. kukuryce.
Anm. Im Neutraer Kom. ꝛc. unrichtig für pšenice, Weizen.
Žiw, žiwa, žiwo, s. žiwý.
Žiwáň, a, m. sl. Racker, Hungerleider.
Žiwaušek, ška, m. Männchen, Kerlchen: ani žiwauška doma nebylo.
Žiwaucý 1. lebend, vivens.
Žiwě, adv. lebhaft, voller Leben, vivide: žiwě k zbrogi sáhnauti, Vel. žiwě se měl k nim (na ně vdeřil), Cyr.
Žiwel, wlu, m. Element, n. dasjenige, woraus etwas zusammengesetzt ist, oder besteht, elementum.
Žiwelnj 1. elementarisch, elementitius, elementarius; ž-nj oheň, das elementarische Feuer, ignis substilissimus, tenuissimus.
Žiwenj, n. obs. s. žiwobytj.
Žiwice, f. Harz, n. s. pryskyřice.

Žiwjm, il, iti, ernähren, nähren, alere, nutrire, sustentare, sustinere. 2) erhalten, beym Leben lassen, sinere vivere, 2 Reg. 7, 4. ani kočky nežiwil: prov. sl. Szabolcz.
II. rec. žiwiti se, sich ernähren, se sustinere, (sustentare, nutrire).
Žiwitel, e, m. Ernährer, m. nutritor, -lkyně. f. -inn, f. -trix.
Žiwnost, i, f. Nahrung, f. a) Unterhalt, m. victus. b) Metier, Gewerbe, Verdienst, m. quaestus; žiwnost prowozowati, Gewerb treiben. 2) Gut, Landgut, Bauerngut, n. praedium, rus.
Žiwnůstka, y, f. dim. kleine Nahrung, kleines Gewerbe. 2) y, m. Schmarotzer, Tellerlecker, parasitus.
Žiwný 3. belebend, vitalis, z. B. žiwná moc, belebende Kraft, Lebenskraft, f. vis vitalis. 2) nahrhaft, a) Nahrung gebend, nutribilis, alens, nutriens, aptus nutriendo (alendo): žiwný pokrm; b) Unterhalt verschaffend, z. B. ein nahrhafter Ort ꝛc. victum praebens facile: žiwné wěcy, Lebensmittel, pl. Mundvorrath, m. victus, K.) begierig seine Nahrung zu suchen, z. B. Mensch, studiosus quaerendi victum; 3) s. možný: ti gsau bohatj, žiwnj, možnj, Vel.
Žiwobytj, n. Leben, n. vita. 2) Lebzeiten, pl. tempus vitae.
Žiwočich, a, m. ein lebendiges Geschöpf, animans, animal.
Žiwočissj 1. thierisch, animalis: tělo žiwočissj, Ryb.
†Žiwočissný 3. vorh. D., P.
Žiwok, a, m. obs. s. žiwočich.

Žiworjm se, il, iti, *sl.* sich kümmerlich nähren.

Žiworodný 3. viviparus, *D.*

Žiwost, i, *f* Lebhaftigkeit, *f.* Leben, *n.* vividitas: duch a žiwost obrazu toho, *Zal.*

Žiwot, a, *m.* Leben, *n.* vita. 2) s. žiwobytj 2): až do žiwota mu to zastawil, *Vel.* 3) Leib, Unterleib, Bauch, *m.* alvus, venter; žiwot weliký Schwangerschaft, *f* graviditas; 4) eine Art Rock, z. B. lněný žiwot, leinener Rock, linea tunica, *Syl.*

Žiwotek, tka, *m.* *sl.* s. žiwůtek.

Žiwotnj 1. das Leben betreffend, vitalis. 2) leiblich, natürlich, durch die Geburt geworden, z. B. žiwotný bratr, leiblicher Bruder, frater germanus; 3) Leib-: žiwotnj lékař, Leibarzt, *m.* medicus peculiaris; als ein Titel, Archiater, Archiatrus; žiwotnj myslịwec, Leibjäger, eigner Jäger, venator peculiaris; žiwotnj wěno, Leibgedinge, *n.* reditus ad mortem durantes; žiwotně, *adv.* persönlich, corporetenus, insgem. in persona: sám žiwotně do města přissel; žiwotně wytáhnauti k bogi; tři léta při nich žiwotně obcowal.

†**Žiwotopis**, u, *m.* Lebensbeschreibung, *f.* biographia.

Žiwůček, čka, *m.* s. žiwauček.

Žiwůtek, žiwotek, tka, *m.* Mieder, Brustleib, *m.* strophium, *D.*

Žiwý 3. (*abstr.* žiw, žiwa, žiwo), lebendig, lebend, vivus, vivens: žiwu býti, leben, am Leben seyn, vivere, in vita esse, vita frui, in vivis esse: za žiwa opáliti, lebendig verbrennen, vivum cremare, comburere; do žiwého přigjti, einbeißen, von Schlägen, *D.* práwě wás do žiwého dogme (bjda *etc.*) *K.* gak žiw, co gsem žiw, so lange ich lebe, mea vita; gak žiwi předtim na wřadě nebyli, *Vel.* kdož se gak žiw nenaučil, což gest sprawedliwé, *Id.* gakté žiw rád, für sein Leben gern; žiwý oheň, *sl.* s. sýra; žiwé střjbro, *sl.* s. rtuk. 2) der Sterbliche, mortalis, homo, üblicher *plur.*: kdyby poznali žiwj, *Vel.* 3) *comp.* žiwěgssj, *superl.* neyžiwěgssj, lebhaft: einwirkend, vividus, gravis, potěssenj žiwé a prawé *K.* mocněgssj a žiwěgssj býwá rozmlauwánj, *K.* gako žiwými barwami maluge, *K.* slowa welice žiwá a pronikawá; žiwá barwa, lebhafte Farbe; to ge žiwý chlapec, *sl.*

Žiz, *obs.* s. žjzeň.

Žjž, e, *m.* Sechse, *f.* die 6 Punkte auf den Würfeln, senio; žjž za eš odplatiti, *prov. Lomn.*

Žika, y *f.* *sl.* brennendes Licht.

Žjžala, y, *f* Ungeziefer, *n.* a) Insekt, *n.* insectum. b) Wurm, *m.* vermis; -lka, y, *f* *dim.*

Žizawek, wku, *m.* *sl.* folg.

Žjžek, žka, *m.* Kornwurm, *m.* curculio.

Žjzeň, (žjžeň), zně *f* Durst, *m.* sitis; *trop.* žjzeň statkůw nassich, *Vel.*

Žižjk, a, *m.* s. žjžek.

Žižka, y, *m* Einäugiger, cocles: Wilém I. přigmjm cocles, t. g. žižka, *Vel.*

Žižkugi, owal, owati, den J. Žižka nachahmen.

Žizn, *obs.* fertilitas.

Žjznjm, il, iti, dursten, sitire; auch *cum gen.*: žizniti Boha, *B.*

Žjzniwý 3. durstig, a) begierig zu trinken, sitiens. b) dürre, aus-

[illegible] die Räder [illegible] ...pený, Sturz- [illegible] sima inversa; [illegible] Rinnleiste, f. sima [illegible] c) Krippe, f. für's Vieh, [illegible] praesepis.

[illegible] m. dim. Rinnchen, [illegible] canaliculus, stria, sima.

[illegible] m. eine kleine Rinne, [illegible] zum Wasser, canaliculus, [illegible] canalicula. b) jede ähnliche Vertiefung, z. B. an der Säule, canaliculus, canalicula, stria. 2) Kripphen, n. parvum praesepe (3) Falz, stria, D. s. [illegible])

Žlábkowec, wce, m. s. lisstownjk.

Žlábkowitý 3. Kehl-, rinnenförmig, striatus, žlábkowité železo, Kehleisen, D.

Žlabowice, f. Hohlziegel, Kehlziegel, f. imbrex.

Žlautek, tku, m. Dotter, m. im Ey, vitellus.

Žlautenice, f. Gelbsucht, f. morbus arquatus; auch morbus regius.

Žlautenka, y, f. vorh.

Žlautkowý 3. dottergelb, luteus.

Žláza, y, f. Drüse, Glandel, f. glandula.

†Žlázonitec, tce, m. zr. ephielis.

Žlázowitý 3. drüsig, glandulosus.

Žlč, i, f. sl. s. Žluč.

Žlknem, nauti, sl. s. Žlutnu.

Žlna, y, f. sl. s. Žluna.

Žlták, u, m. sl. Golddukaten.

Žltek, tku, m. sl. s. Žlautek.

Žltý 3. sl. s. Žlutý.

Žluč, i, f. (vgl. χολη) Galle, f. im Körper, fel, bilis.

Žlučina, y, f. Gallenblase, f. vesica fellea.

Žlučný 3. Gallen-, bilosus: Žlučowý 3. vorh.

Žlubička, y, f. Füllhassel, n. instrumentum fartoris.

Žluna, y, f. Hohlkrähe, f. Schwarzspecht, m. D.; nach andern, s. Žluwa.

Žlutáček, čku, m. gelbe Bohne.

Žlutář, u, m. Kuhblume, f. D.

Žlutě, adv. gelb.

Žlutidlo, a, n. s. swětlice, Safflor, D. (nach Ryb. Waid, m.)

Žlutice, f. Ludiz, eine Stadt im Saazer Kreise, Lutitium.

Žlutjm, il, iti, gelben, gelb machen, gilvum (helvum, helvolum etc.) reddere.

†Žlutina, y, f. s. Žlutost, D.

Žlutnjk maucnj, Timotheusgras, n.

Žlutnu, žlutl, žlutnauti, gelb werden, flavescere.

Žlutobjlý 3. gelbweiß, albigilvus.

Žlutonohý 3. gelbfüßig.

Žlutost, i, f. Gilbe, f. flavedo.

Žlutowlasý 3. gelbhaarig.

Žlutowlhkost, i, f. gelber Saft? Vel.

Žlutucha, y, f. Wiesenraute, f. thalietrum flavum, Linn. D.

Žlutý 3. (abs. žluto, vgl. fulvus), gelb, flavus, gilvus, helvus, helvolus, luteus; auch luridus, besonders v. Zähnen: má žlutých, er hat Füchse (Geld); žlutá holubička, sl. gelber Täubling, (Schwamm), agaricus variegatus.

Žluwa, y, f. Bienenspecht, Immenwolf, m. merops apiaster, L.

Žmaulim, il, iti, (hrýzti, chraumati), knaupeln, hin und her kauen, D.
Žmikám, al, ati, sl. s. žďjmám.
Žmoch, (u, m.): na žmoch ztřjskati, krumm und lahm schlagen; na žmoch se zpjti, sich voll saufen.
Žmoljm, il, iti, digitis aliquid versare.
molky, pl. sl. Nitr. Klümpchen des Mehls oder Brocken des Teiges.
Žmu, ol. s. žďjmám.
Žmurjm, il, iti, sl. die Augen zumachen, oculos claudere.
Žmurky, sl. s. žhmurky.
Žnec, gen. žence, m. Schnitter, m. messor.
Žnjem, žal, žati, sl. s. žnu.
Žnice, f. Schnitterinn, f. metens, f.
Žniwo, a, n. sl. hie und da, s. žeň.
Žnu, žal, žjti, part. p. žat, imper. žni, schneiden mit der Sichel, erndten, metere, demetere.
Žobrák, -brem rc. sl. s. žebrák rc.
Žoch, u, m. s. žok.
Žochtár, u, m. sl. s. žechtár.
Žok, u, m. (vgl. saccus), Schlauch, m. uter. b) großer Sack, saccus: žok s bawlnau, Kram.
†Žokugi, owati, einsacken, D.
Žold, u, m. Sold, m. stipendium.
Žoldán, a, m. Sultan, Sultanus.
Žoldnéř, e, m. Soldat, m. miles.
Žrák, e, m. Fresser, Freßwanst, m. vorax; 2) Säufer, potator; žráčka, y, f. -inn, -inn, f.
Žrádlo, a, n. Fressen, n. a) die Handlung, voratio, K. b) Fraß, m. Speise, f. cibus: ptačj žrádlo, K.
Žrání, n. s. žrádlo, a); 2. mor. f. žření.
Žranice, f. Fresserey, f. voratio.
Žrát, žráti, s. žeru.

Žraut, a, m. s. žrák; nenasycený žraut peněz, Cyr.
Žrautstwj, n. Gefräßigkeit, f. voracitas, edacitas.
Žráwám, al, ati, fr. v. žeru.
Žrawost, i, f. Freßgier, f. voracitas.
Žrawý 3. gefräßig, vorax, edax.
Žrď, i, f. žrďka, y, f. (sl.) s. žerď.
Žrebča, žrgeba, ata, n. sl. s. hřjbě.
Žrebec, žrebjm se rc. sl. s. hřebec, hřebjm se rc.
Žrebice, f. sl. Mutterfüllen, equula.
Žrebný 3. sl. s. ožrebný, trächtig, foetus.
Žřenj, n. Grimmen, n. im Leibe, tormina, pl.; střewnj žřenj, Darmgift, f. passio iliaca.
Žřjdlo, a, n. s. zřjdlo.
Žru, žral, žráti, s. žeru.
Žubrinka, krutohlawka, y, f. s. žibrinka.
Žuchlám, al, ati, mor. s. žwykám.
Žufa, žufka, y, f. sl. s. žuffnička.
Žufán, žufánek, nku, m. s. ffufán, opěnowačka, Schaumkelle, f. Schaumlöffel, m. trulla, ligula, (spatha, Syl.)
Žrjedlo, a, n. sl. vorh. 2) sl. Kellereingang; 3) sl. wo das Wasser aus der Rinne in das Mühlrad fällt.
Žuffeň, ffně, m. s. mefftreych, gesottener Wein, Traubenmost, m. sapa, defrutum, Syl. R. winný žuffeň.
Žuffna, y, f. (žuffně), Suppe, f. jus: w žuffni weyce.
Žuffnička y, f. eine gute Suppe, Weinsuppe, jusculum (vineum).
Žugem, žuwal, žuwati, sl. s. žwýkám, kauen, mandere.
Žuhrawý 3. sl. zanksüchtig, mürrisch, s. žehrawý.

getrocknet, v. Pflanzen, Aeckern, aridus, sitiens. c) Durst machend, z. B. Wetter, siticulosus, sitim gignens; žjzniwě, adv. sitienter; žjzniwost, i, f. Durstigkeit, sitis. 2) dürre Beschaffenheit, ariditas: ž-wost země.
Žlab, u, m. Rinne, f. zum Wasser, canalis; auch v. Holz, z. B. in der Mühle, wo sich die Räder drehen, žl. překlopený, Sturzrinne (Bauk.) sima inversa; žl. rowný, Rinnleiste, f. sima recta. 2) Krippe, f. für's Vieh, praesepe, praesepis.
Žlábček, ečku, m. dim. Rinnchen, n. canaliculus, stria, sima.
Žlábek, bku, m. eine kleine Rinne, a) zum Wasser, canaliculus, canalicula. b) jede ähnliche Vertiefung, z. B. an der Säule, canaliculus, canalicula, stria. 2) Kripphen, n. parvum praesepe (3) Falz, stria, D. s. žlab.)
Žlábkowec, wce, m. s. lišstownjk.
Žlábkowitý 3. Kehl-, rinnenförmig, striatus, žlábkowité železo, Kehleisen, D.
Žlabowice, f. Hohlziegel, Kehlziegel, f. imbrex.
Žlauteк, tku, m. Dotter, m. im Ey, vitellus.
Žlautenice, f. Gelbsucht, f. morbus arquatus; auch morbus regius.
Žlautenka, y, f. vorh.
Žlautkowý 3. dottergelb, luteus.
Žláza, y, f. Drüse, Glandel, f. glandula.
†Žláznonitec, tce, m. zr. ephielis.
Žlázowitý 3. drüsig, glandulosus.
Žlč, i, f. sl. s. Žluč.
Žlknem, nauti, sl. s. žlutnu.
Žlna, y, f. sl. s. žluna.
Žltáк, u, m. sl. Golddukaten.
Žlteк, tku, m. sl. s. žlauteк.
Žltý 3. sl. s. žlutý.
Žluč, i, f. (vgl. χολη) Galle, f. im Körper, fel, bilis.
Žlučina, y, f. Gallenblase, f. vesica fellea.
Žlučný 3. Gallen-, bilosus: zymnice.
Žlučowý 3. vorh.
Žlubšťka, y, f. Füllhalsel, n. instrumentum fartoris.
Žluna, y, f. Hohlkrähe, f. Schwarzspecht, m. D.; nach andern, s. žluwa.
Žlutáček, čku, m. gelbe Bohne.
Žlutáк, u, m. Kuhblume, f. D.
Žlutě, adv. gelb.
Žlutidlo, a, n. s. swětlice, Saffior, D. (nach Ryb. Waid, m.)
Žlutice, f. Ludiß, eine Stadt im Saatzer Kreise, Lutitium.
Žlutjm, il, iti, gelben, gelb machen, gilvum (helvum, helvolum etc.) reddere.
Žlutina, y, f. s. žlutost, D.
†Žlutnjk maucnj, Timotheusgras, n.
Žlutnu, žlutl, žlutnauti, gelb werden, flavescere.
Žlutobjlý 3. gelbweiß, albigilvus.
Žlutonohý 3. gelbfüßig.
Žlutost, i, f. Gilbe, f. flavedo.
Žlutowlasý 3. gelbhaarig.
Žlutowlhkost, i, f. gelber Saft? Vel.
Žlutucha, y, f. Wiesenraute, f. thalietrum flavum, Linn. D.
Žlutý 3. (abs. žluto, vgl. fulvus), gelb, flavus, gilvus, helvus, helvolus, luteus; auch luridus, besonders v. Zähnen: má žlutých, er hat Füchse (Geld); žlutá holubička, sl. gelber Täubling, (Schwamm), agaricus variegatus.
Žluwa, y, f. Bienenspecht, Immenwolf, m. merops apiaster, L.

Žmauljm, il, iti, (hrýzti, chraumati), knaupeln, hin und her kauen, *D.*
Žmjkám, al, ati, *sl.* s. žďjmám.
Žmoch, (u, *m.*): na žmoch ztřjskati, krumm und lahm schlagen; na žmoch se zpjti, sich voll saufen.
Žmoljm, il, iti, digitis aliquid versare.
[Ž]molky, *pl.* *sl.* *Nitr.* Klümpchen des Mehls oder Brocken des Teiges.
Žmu, *ol.* s. žďjmám.
Žmurjm, il, iti, *sl.* die Augen zumachen, oculos claudere.
Žmurky, *sl.* s. žhmurky.
Žnec, *gen.* žence, *m.* Schnitter, *m.* messor.
Žnjem, žal, žati, *sl.* s. žnu.
Žnice, *f.* Schnitterinn, *f* metens, *f.*
Žniwo, *a, n. sl.* hie und da, s. žeň.
Žnu, žal, žjti, *part. p.* žat, *imper.* žni, schneiden mit der Sichel, erndten, metere, demetere.
Žobrák, - brem ꝛc. *sl.* s. žebrák ꝛc.
Zoch, u, *m.* s. žok.
Zochtár, u, *m. sl.* s. žechtár.
Zok, u, *m.* (vgl. saccus), Schlauch, *m.* uter. b) großer Sack, saccus: žok s bawlnau, *Kram.*
†Žokugi, owati, einsacken, *D.*
Žold, u, *m.* Sold, *m.* stipendium.
Žoldán, a, *m.* Sultan, Sultanus.
Žoldnéř, e, *m.* Soldat, *m.* miles.
Žrák, e, *m.* Fresser, Freßwanst, *m.* vorax; 2) Säufer, potator; žráčka, y, *f.* - inn, -inn, *f.*
Žrádlo, *a, n.* Fressen, *n.* a) die Handlung, voratio, *K.* b) Fraß, *m.* Speise, *f.* cibus: ptačj žrádlo, *K.*
Žránj, *n.* s. žrádlo, a); 2. *mor.* *f.* žřenj.
Žranice, *f.* Fresserey, *f.* voratio.
Žrát, žráti, s. žeru.

Žraut, *a, m.* s. žrá[k]; nenasycený žraut peněz, *Cyr.*
Žrautstwj, *n.* Gefräßigkeit, *f.* voracitas, edacitas.
Žráwám, al, ati, *fr.* v. žeru.
Žrawost, i, *f.* Freßgier, *f.* voracitas.
Žrawý 3. gefräßig, vorax, edax.
Žrď, i, *f.* žrďka. y, *f.* (*sl.*) s. žerď.
Žrebča, žrgeba, ata, *n. sl.* Z hřjbě.
Žrebec, žrebjm se ꝛc. *sl* s. hřebec, hřebjm se ꝛc.
Žrebice, *f.* *sl.* Mutterfüllen, equula.
Žrebný 3. *sl.* s. shřebný, trächtig, foetus.
Žřenj, *n.* Grimmen, *n.* im Leibe, tormina, *pl.*; střewnj žřenj, Darmgift, *f.* passio iliaca.
Žřjdlo, *a, n.* s. zřjdlo.
Žru, žral, žráti, s. žeru.
Žubrinka, krutohlawka, y, *f.* s. žibrinka.
Žuchlám, al, ati, *mor.* s. žwykám.
Žufa, žufka, y, *f. sl.* s. žuffnička.
Žufán, žufánek, nku, *m.* s. ssufán, opěnowačka, Schaumkelle, *f.* Schaumlöffel, *m.* trulla, ligula, (spatha, *Syl.*)
Žrjedlo, *a, n. sl.* vorh. 2) *sl.* Kellereingang; 3) *sl.* wo das Wasser aus der Rinne in das Mühlrad fällt.
Žuffeň, ffně, *m.* s. messtreych, gesottener Wein, Traubenmost, *m.* sapa, defrutum, *Syl. R.* winný žuffeň.
Žuffna, y, *f.* (žuffně), Suppe, *f.* jus: w žuffni weyce.
Žuffnička y, *f.* eine gute Suppe, Weinsuppe, jusculum (vineum).
Žugem, žuwal, žuwati, *sl.* s. žwýkám, kauen, mandere.
Žuhrawý 3. *sl.* zanksüchtig, mürrisch, s. žehrawý.

Zubrem u. zubrem se, *sl.* s. žebrám
†Zula, *y, f.* Granit, *m.* granites, *Bercht.*
Zumpa, *y, f.* s. zumpa; 2) Pumpe??
Zumpeysen, snu, *m* s. folg. oder rycowé železo, *Vel. N.*
Zumpeyz, *e, m.* njmž se sſkála ſſvamuge, Rißeisen, *n.* ferramentum fissorium.
Zuna, *y, f. mor.* s. žluwa.
Zumpizna, *y, f.* ein großer Sumpf. 2) s. bachor, Wanst, *m.* großer Bauch, magnus venter.
Zupan, *a, m.* (v. *pol.* 'zupa, Gericht, — daher auch ſſpán, *hung.* ispán?), Gerichtsherr; 2) *gen.* u, (langes) Ehrenkleid. 3) Schlafrock, *m.* amiculum cubicularium.
Zupice, *f.* Juppe, *f.* supparum, *R.* župice konopná, eine zwillichene Juppe (Kittel), Levidense, *R.*
Zur? *D.*
Zurliwý *&. sl.* s. zůřiwý.
Zúžel, *a, m. sl.* Kohle? carbo, *Ryb.* černý gako zúžel, kohlenschwarz, scarabeo nigrior; (*russ.* 'zu'zel, Schaum der Metalle, Eisenschlacken.)
Zwáč, *e, m.* Schwäßer, Plauderer, *m.* garrulus.
Zwáchám, *al, ati, sl.* s. žwýkám.
Zwačka, *y, f.* unnüßes Geschwäße, Schwäßerey, s. žwanina, žwachtánj: žwačky roznáſſeti, Klatschereyen verbreiten.

Zwachták, *a, m.* s. žwáč.
Zwachtám, *al, ati,* schwaßen, plaudern, garrire, blaterare.
Zwachtánj, *verb.* v. vorh. Geplauder, *n.* Plaudern, *n.* garritus.
Zwama, *y, f.* Rachen, *m.* fauces, gula.
Zwancugi, s. zwancugi, kauen, vom Viehe.
Zwanec, nce, *m.* das Gekaute, mansum; 2) Schlozer, Schnoller.
Zwánj, *n.* Kauen, *n.* manducatio; 2) folg.
Zwanice, *f.* s. žwachtánj.
Zwanina, *y, f.* Geschwäß, Plauderzeug, *n.* fabulae, nugae, *pl.*
Zwát, žwáti, s. žwu.
Zwatlám, *al, ati,* lallen, lallare, *R.*
Zwátora, *y, m.* s. žwáč, *Blahosl. N. T.*
Zwátořjm, *il, iti,* s. žwu.
Zwawý *&.* schwaßhaft, plauderhaft, garrulus, loquax.
Zwawost, *i, f.* Schwaßhaftigkeit, Plauderhaftigkeit, *f.* garrulitas, loquacitas.
Zwem, žwal, žwáti, *sl.* s. žwýkám.
Zweykám, *al, ati,* s. žwýkám.
Zwu, žwal, žwáti, folg. 2) schwaßen, plaudern, unnüß reden, garrire, fabulari.
Zwýkám, *al, ati,* kauen, mandere, manducare, *Lev.* 11, 33.
Zwýkané, ého, *n.* co se dětem dáwá, Gekautes, manducatum, *R.*

Deutsches Wortregister.

Vorläufige Anmerkungen:

1. Die in diesem Register nicht vorkommenden Substantive, wie auch ihre etwannigen Föminina und Diminutive, suche man bey den Beywörtern (Adjectiven) oder auch Substantiven, v. denen sie abgeleitet sind, z. B. Geduld, Landsmännin, -mannschaft ꝛc. stehen bey den Adjectiven: geduldig, trpěliwý, Landsmann, Kragan. Ja oft ist auch das Verbum darneben, z. B. bey Abgang, Abschrift, Aufguß, Kreuz ꝛc. ist auch abgeben, abschreiben, ausgießen, kreuzigen; sammt andern Derivatis und Compositis, wie bey gemein, obecný, Gemeinde, Gemeinheit, -niglich, Gemeinarbeit, -schreiber ꝛc. zu finden. In diesem Falle ist denselben und andern Stammwörtern das (ꝛc.) angehängt.

2. Bey oder nächst den Substantiven suche man ihre Adjective, die in diesem Register nicht besonders angeführt sind, z. B. jugendlich, tugendhaft, bey Jugend, Tugend ꝛc.

3. Die vielen deutschen Composita kann man entweder nach dem erstern, oder nach dem zweyten Theil derselben aufschlagen, z. B. Donnerkeil, -stiefel, Ziegenstall ꝛc. suche man unter Donner, Ziege; Handpferd, Prachtkleid ꝛc. aber findet man unter Pferd, Kůň, Kleid, oděw ꝛc.

4. Bey den Zeitwörtern (verba) stehen die Reciproca, Passiva, Participia, Verbalia, welche letzten hie und da auch vom Anfange gesetzt, übrigens selbst von Anfängern leicht zu bilden sind. Jene mit den Partikeln zusammengesetzten, die hier nicht alle besonders angeführt sind, schlage man nach diesen Partikeln und nach den Zeitwörtern selbst auf. Es entspricht nehmlich

das ab (zuweilen herab) dem od (ode), seltner s, (se), v.	das er dem z (ze, za) u. wy
- an, dem při	- fort, - od
- auf - na, nade, (roz.)	- über - pře
- häufige aus, (auch bey den Substantiven, wy (wý); auseinander - roz.	- um - pře u. o, ob
- be dem po (seltner při, o, z)	- un - ne, selten bez
- bey - při	- ver - pro, pře (v, za, z)
- durch - pro, (prů)	- vor - před, (od, ode)
- ein, zuweilen hinein, - w, we	- weg, hinweg, dem od, ode
- ent - od, u. wy; entzwey - pře	- zer, - roz
	- zu - za (při)
	- zusammen, - s, seltner se.

Z. B. abtreiben, abwischen, abzahlen, abbrechen, ausreiben, auskehren, durchwerfen, überspringen, zerbrechen, zu-

[illegible] 2c. 2c. [illegible] nach den Zeitwörtern selbst: trei-[illegible], [illegible], [illegible], zahlen 2c. und den Partikeln ab, aus, [illegible], [illegible], [illegible] odeženu, setru, splatjm, vlomjm, (odlo-[illegible]) [illegible], prowrhu, přeskočjm 2c. gefunden werden.

[illegible] selbst von dem ortanzeigenden Haupt- und Bey-[illegible], [illegible] pomořj, předdunagj, -gský, předpeklj, zabu-[illegible] [illegible], -řský, zářečák 2c. die der Deutsche nur um-[illegible]

5. Jene, welche die Beendigung oder Aufhören einer Hand-[illegible] anzeigen, sind mit do, seltner mit wy; das Erlangen aber [illegible] eine Handlung (That), anzeigende, mit diesem wy zusam-[illegible], z. B. dostawjm, doslaužjm, dokupčjm, dossigi 2c. aufhören zu bauen, zu dienen, zu handeln 2c.; wypracugi, wy-bogugi, wyžnu, durch Arbeit, durch den Krieg, durch Schnei-den 2c. erlangen, verdienen.

In eine Handlung recht hineinkommen, oder sich darein vertiefen, drückt der Slawe mit Hilfe der Partikel roz kurz und sehr gut aus; man sehe rozkwjljm se, rozpigi se, rozpjssi se 2c. Wenn sich die Handlung 2c. auf mehrere Gegenstände bezieht oder von einer kurzen Dauer ist; so ist das Verbum im erstern Falle mit z (selten mit po), im zweyten mit po zusammengesetzt, z. B. zdobýwám, zroztjnám, zpřerážjm, zbigi, oder pobigi, poobjrám; poprodljm, popoběhnu, popogedu 2c.

6. Die Inchoativa findet man bey ihren Stammwörtern, z. B. břichatjm, krowatjm, tělnatjm 2c. bey břicho, krowj, tělo 2c.

7. Findet man hier sonst ein Wort nicht; so schlage man sein Synonym nach: bey abkränken, z. B., bey leichtsinnig, sich abhärmen, steht unter trápjm, -se, lehkowážný, auch abquälen, sich ab-grämen und leichtfertig.

A.

F.

H.

K.

Siehe auch C.

[illegible]
[illegible] -ichen, za:
[illegible], wdauwnjček.
[illegible] Stadt 906
[illegible] 2580
[illegible], wýchodnj země,
[illegible] 776
[illegible], lewita, žáhen.
[illegible], slownjk; - in drey Sprachen 2441
Leyer 358. - er 588
Liberey, Livree 783
Libethen, Bergst. 184
Licht, swětlo; swětlý; - benehmen 124. - blau 2869. -chen 2308. - blende, stiniblo; -braten 2309. dussenice; -ten, zlehčjm; oswjtjm; -gelb 2869. -grün 75. - erlosch, plápolagjcý; - holz, lauč; -kappe 1810. - knecht 409. 1421. - los 51. - messe 438. - mücke 965. 2074. 2184. - putzer, utěrač; - scheere 1936. - scheu, potrywačný; - schirm 2250. - schnuppe, oharek; - stecher 409. - wurm 2074
Licitation 790. 621. odhad.
lieb, -be, -haber - beln rc. rc. 894. sq. 1298-9. 1759. - gewinnen 2747
liebäugeln 77. očkem házet.
Liebe rc. 741. 820. 894. sq.
Liebchen 894
Liebden, Ew. láska wasse.
Liebesabentheuer 2746. - gott, bůh lásky; -gras, třesulka; - lieder 2308. - trank 1519
liebeln 896
lieben 899. 1039. 820. 1619
Liebenau, Städtch. 390
liebenswürdig 2519
Liebhaber, milownjk, 1207
liebkosen, - lich 735. 742.
[illegible] 894. 625. 1766.
[illegible]
[illegible] 565. 298. 894
liebreich 1855
Liebstöckel 783. - reiz 247. wab k lásce ? - schaft, láskastreg; - stöckel, libček.
Lied 1491-3. zpěw; - lohn 1976. 2235
liederlich 1166. 1134. 813. 2022. 2028
Lieferant 1910. 792. - ern 1652. 209 225. 239
Liefland 792
Liegegeld, čekané
liegen rc. 1032. 779. 217. 793. 327. - lang 1757. - am Halse 426. - in letzten Zügen 2280 - sich wund 1880. - er (tuchsch.) ležák; - tag odpočinek.
Lieutenant 777
Leye 777
Lilie 799
Lilienarmig 722
lillen 2159
Limbaum 795
Limone, - nie 794. - ade, limonáda.
Limpf, wrcholek stromowý
Lindse rc. 797. - ern 760
Lindern, polehčjm, wlewjm.
Lindwurm, saň, drak.
Lineal, linyál, 1725
Linie rc. 141. 795-6. 1993. -enschiff, řádnj lod; -truppen, řádnj wogsko.
Linie, liný, přjmoliný rc.
Link 651. 776. - er 68. 775. - u. rechts 1215
Linse rc. 162. 2064. 766. - Lohne 2743. - enbaum, čečká senes.
Lippe rc. pysk, rty.
Lire, přjhonka.
Lippe, lippig, pyskatý.
Lisianthus 150
Lispeln, šeplám; šusstjm.
List 124. 359. 740. 772. 788. 1210. 295. 1715. - ig 1758
Liste, poznamenánj, lista.
Litaney 804
Literär 804
Literat rc. 804
Litthauen 806
Litze, šňůrka.
Livree 806. (Pfund); liberag
Licitation 621. 790
Lizenziat 787
Lob rc. 117. 1539. -ben 1735. 2104. - brede 118. -dner, falsch 667. - gesang, písen chwály; - preisen, welebjm; -redner, chwalořečnjk; - singen, prozpěwugi; - spruch, pochwala.
Loch, 191 808. 2404. -baum, lisnjk; - taube 177
Lockaas, wnada.
Locke 695. 746. 750. 1096
locken rc. wábjm, 1758. kaderjm.
locker 654. 728. oslablý; sypký; rozpásaný; -machen 2044
lockig 473
Lockherd, humence.
Lockspeise 1080. wnada; -vogel 1934
Lode, hadr, kloc; -en wyhánjm.
Loderasche 407. 1953
lodern 1500. žjřjm.
Löblau 785
löblich, chwalitebný.
Löcherig 186 192. 1318
Löffel, - kraut rc. rc. 828-9. 249 - bohrer 1101. - ley 820. -eln, šmaurám se; -gans, - reiher 452. 826. - eln 2362
Löffler 828
Löhne 813. 739. - er mzdnjk; - ung plat; placenj.
Löschbrand 374. opalek; - kohlen, uhlj hassené.
Lösche, loska; hasýrna; maur.
Löschen rc. 555 868
Löschhorn, -hut 2825. -papier 1440. - wedel 680
Lösegeld, wýplata.
Lösen, rozwážj; - Geld 1618. 2285. tržjm; - die Zunge 1570. wystřeljm,
Loth . . letownj; - thig, lotowý; ryzý.

O.

Q.

Richter ic. 2095 2082. -fal=
: scher 669.
richtig, náležitý, prawý,
1011. 1724
Richtkorn. mussta; -maß,
obecná mjra; -platz, -statt,
- stätte 2006. 1637. -scheit
1725. -schwerd 871. 1637.
- schnur, ssnura; záwažj;
- steig, stezka; - stock, le=
ket; - weg s. -platz; prü=
fest, průšek, tenetnice;
- ung 2175-9. 1037. - ha=
ben 49. 881
Ricke, srna; hawran.
Ridicul 470
Riebsel, rybes.
riechbar, wonitedlný ?
riechen, wonjm, 97.155.147.
1420. 1973. 162-7. 1043.
- übel 267. stark 163. - oft
1053. 1412. - er, strác.
Riechfläschchen, - wasser
2591. - strauß 730
Rieb s. Rieth 1988
Riedel, swlak.
Riedgras 2331. 2068
Riefe, žládek.
Riegel 2796. 2759. 2763.
2397. braucht sochor; -bey
den Jägern, přičjna; - b.
d. Zimmerl., zatykač, zá=
wčka; - im Zimmer, po=
lice, ssrák; - beym Sei=
fens., brus; - wand 2247
Riemen ic. ic. 2072. - blu=
me, řemenice? -pferd,
opratnj kůň.
Riemerdocke, sslužka.
Riepel, kocaur; tulák.
Riesche, sbeh, spád.
Riese, obr; - inn, obryně.
Riesel, pjha.
rieseln, hrčeti, mžiti, 2894
Riesen=, obrowý, welikan=
ský; - gebirg 674. - mä=
ßig, - schritt 1221-3.
Rieß, rys (papjru).
Rieste, nárt; záplata; kleč.
Rieth, rákos; rdr; teme=
nisstě; - gras, ssargan;
- kamm, brdo.
Riff, násyp; -fe, lař; -fel,
drhlen, -eln, drhnu, ssau=
stám.

Rigolen siehen 219
Rille, strauhá; rokle.
Rind., howězý dobytek.
Rinde, kůra; - 820. 112.
2365. 2284. - bekommen
1324. 604
Rindenkäfer, zákornjk.
rindern 415.421 běhati se;
- zum zweyt. 1551
rindfällig, odkoralý.
Rindfleisch, - braten 415
rindig, koratý.
Rinds=, howězý; - auge,
- blume, wolowec; -leber
358. -flecke, drůbky; dvieh
415. 207. - suppe 415
Ring, kolo, 648. 684 571.
1224. Isto; zděř; - in der
Mühle, opas, 2063 plac;
rynečný; - bahn 571
Ringelkunst, zápasnictwj.
Ringel, kraužek 620. -blu=
me 886. 1119 580. -icht,
prstenkowatý; -eln, pr=
stenkugi; - raupe, prste=
nice; schmied 649 -spatz,
ssteček; taube, hřiwnáč,
433. - weitzen, černeys.
ringen 2758 931. 427. - die
Hände, lomjm, 1451. -er
571. zápasnjk, 571. 55
Ringfutter, prstenice: -mau=
er, zeď do kola; -rennen,
prstennj kolba.
rings, -herum 571. wůkol.
Rinken, kruh; přezka.
rinnen, teku, 93
Rinnsal, řečisstě, a. fyřisstě.
Rippe, žebro; kleč.
rippeln, sich, wrtěti se.
rippen, žebyrkugi.
Rippenbraten 1484. - stoß,
vděřenj do žeber; - stück
2386
Rippspeer, schab.
rippstapps 244. 246. 754
risch, rychlý; sběh.
Rischt, podgižďe, podýždě.
Rispe, s. Riffe, lat.
Rispengras, běhohřjbek,
- das schwimm., odemka,
bohatá swětlice.
rispig, latitý.
Riste, powesmo.

Riß, trh, 2438. 1099. 2027.
2034 1907. rys, wytry=
sowánj, nářrch; -ig, trhlý
Rist, der Pferde, kohautek;
- am Fuße, nárt; - an
der Hand, swrssek ruky.
Ritt, pogezd
Rittelgeyer, postolka.
Ritten, zymnice
Ritter ic. 598. 2065 -5.
- irrender, dobrodruh;
- pferd, oř (komoň); mo=
teplice; - sporn 1261.
2297. - klings, okročné;
- meister 2005
Ritz 2030. 2145. 1895. 2452.
- habend 186. -en, ssrráb=
nu, 1643. - eisen 2062
Ruvularia 1678
Robath ic. robota.
Robertskraut, Boží milost.
Rocambole, hadj česnek.
Roche 1980. 436. hawra.
rochen, krachen 1983.
Rochette, rocheta.
Rock 469. 2292. 1895. 360
Rocken 2904. 399 497 329.
1981. 716. žitný; - mut=
ter, námel; - reise prástí=
wa; - stock, kužel; -tre=
spe, stoklasa.
röcheln 114
Rödelkraut, wssiwec.
rödeln, auwjnem zapnu.
Röhrbein, hnát.
Röhre 2428 485. 1971. 678.
2254. 2448. 262. -en, chřčjm
fyčjm; řigeti; -endobrer,
trubnjk; - meister, wo=
dák, raurnjk.
Röhrgeschwür 2277. 290.
1908
Röhrkasten, kassna, 1971.
- kraut, plesska; - leiter,
wodák; -erlen, 138. trub=
kugi; - wasser, raurnj
woda.
Römer ic. 2080. baňatá
winná sklenice.
Roemeria 1985
römisch, řjmský.
Rösche, sběh, spád.
Röste, močidlo.
Rösten 2173. 1729. 935.

S.

ken 548. -halter 739. -junge. plawčjk; -laube, weytoň, -meister 910. -mühle, lodnjk, lodňák; -rose, wětrnice; -seil, lano; -schere 1455. -kapitän 2856. -lager 776. -schpatron, patron; -werft, lodenice 2236 -schzimmermann, lodnář; -zoll, přjwozné, lodné; -junge 358
schiften, s. schäften.
Schiffsparren, nadstawek.
Schikanen, *pl.* pletichy (?)
Schild 2c. 1459. 2380 1939. terč; puklе; lomenice, štjtse; -der Handwerker, štjt.
Schilderhaus, strážnice.
schildern 2664. 841. cywěti.
Schildklee 2138. -knappe 599. štjtnjk; -kröte, želwy 2271. 612. -tenschale, želwina; -laus, čerwec; -macher 2380. -reiber, -ger, lelek, 631. -träger, pawéznjk; -wache, stráž, warta; -d. verlorne 2871.
Schilf 1968. trtj; sskřjpj; -gras, bělohřjbek? -rohr, s. Schilf
Schill, candát, lupice.
Schillern 879
Schillerwein, bel, tarant.
Schilling 1444. 2345. 104
Schimmel 81. 42. 1512. 2326., 682 -kraut, protěž.
Schimmer, -mern 770-1. 793. 59. 60. 2252. 1771.
Schimpf, -lich 358-3. 1066. -en 448. 458. end 1971. -nahme, přezdjwka, 2449. -red 469. 470. -wort 1241. 2513
Schindanger 951. 244
Schindel 2c. šindel.
schinden 255. 186. 1021
Schinder, ras, pohodný.
Schindergrube s. Schindanger, -knecht 396
Schindluder 817. -mähre, herka, mrcha.
Schinken 547. 366. ššunka.
Schinus 1471
Schirm, ochrana, záclona; stjnidlo; -er 1216
schirren, koně strogiti.
Schirrmeister, nádwornjk, powozný; -beym Schmid, buffic.
Schlacht 53. -bank, gatky, 2138. -ten 53. 1642. -brücke 55. -feld 65. -haus 715. -hof 2558 -messer 1180. žabář, zabigák; -opfer, žertwa. -ordnung 2344. 1362. 2868. -schwerdt 87, 1509. -vieh, krmný dobytek.
Schlacke, trusska, 1409
Schläfe 2902. -er, spěč; -rig, ospalý; -fern, -frig 251
Schläge 2669. 444
schlägerant, otlučený.
Schlägel, kyganka, 1495. 44 nabigečka, der Winzer, kopta; -grube, podtrubj, (poltrubj); -milch, podmáslj.
Schlauder, s. Schleuder.
Schläger, prák, s. schlagen.
Schlaks, mamlas.
Schlämmen, čistjm; heyřjm; -er, ryžownjk.
Schlängeln, krautjm se; winu se.
Schlaf, -mittel 2c. 2202. sen, 2902. -beere, lilek? -en, spjm, (hagatl 87.); brujm 257.
schlaff 1240. -machen 2c. 1371. -gänger, náměsýčnjk, -geld; nocležné; -gemach, -kabinett, -kammer 759. 818-9. 184. -gesell, spolunocleháč? -kraut, psý wjno; bljn; lilek; -los 48. 1144. -mittel, -trank, spánek; -mütze, -haube, nočnj čepice; ospalec; -rock, župan; -sucht 2725 -trunk, -zimmer 759
Schlag, uděrenj, 31. 36. 291. 84. 1972. 955. rána; druh; wýprask; poklop; paseka, zálom, wýwrat; -an der Kutsche, dwjřka;
mutwilný; bitý; -ader, s. žjla; -band; stahowač; -bar, meytný; -bauer, proklopec; -baum, sstank, zapadacý záwora; -bank 186 -brücke, zdwihacý most; -ge, palice; -geisen, cepchowačka.
schlagen 2c. 52. 916. 104. 36. 381. 436. 878. 1004. 984. 868. 257. 1024. 1475. 1767. 1720. 1726. 1240. 2407 2441. 2419. 2438. 1580. zaobaljm; sklopjm; -zu viel 1733. -öfters 2c. 1677. -mit der Faust 1479. -mit der Ferse 597. 360. -mit Knitteln 726. -sich 116. 1476. 1214
Schlagfluß, ssľak; -holz, chrastj, 1459. -hüther, semenač; -kraut 2717. zwa; -regen, přjwal; -uhr 52. 388. -wand, zábradlj; -wort 1055. hlawnj slowo
Schlamm 475. nános, 963. ; fisch, bahnjk; -grube, splawnice; -peißker, pisskoř, *pl.* čjk; -werk, ryžownictwj; -pampe 521. -pen 366
Schlampe, šeuchta, 699. ssundra; -en, heysuzi; chlemtati; cárati; -ig, plisskawý.
Schlange, had, zmige, 2253. -gehörnte 345. -geflügelte 662
Schlangenbrut 695. -förmig, hadowitý? -gurke, hadyně; -haut 2648. -knoblauch, -kraut, -zunge, -fresser 346. 168. -marmor 948
schlank 258. 593. 769. 2870. sstjhlý, ztepilý; -el 1194
schlapp, schlaff 2828. 2849
Schlappe, facka, wýtopek; -en, chlemtati, chleptati; krapati se; -ern 769. 102-4
Schlaraffe, lenoch: otrapa ssundra; -fenland, tramtarye.
schlarfen, krápati se.

ken 548. -halter 739. -jun-
ge. plawčjk; -lande, wey-
toň, -meister 910. -müh-
le, lodnjk, lodňák; -rose,
wětrnice; -seil, lano;
-schert 1465. -kapitän
2856. -lager 776. -schpa-
tron, patron; -werft, lo-
děnice 2236 -schimmer-
mann, lodnář; -zoll, přj-
wozné, lodné; -junge 558
schiften, s. schäften.
Schiffsparren, nadstawek.
Schikanen, *pl.* pletichy (?)
Schild ꝛc. 1459. 2380 1939.
terč; puklé; lomenice, świ-
ſle; -der Handwerker, ſſṫjt.
Schilderhaus, strážnice.
schildern 2664. 841. cy-
wěti.
Schildklee 2138. -knappe
599. ſſtjtnjk; -kröte,
želwy 2271. 612. -ten-
schale, želwina; -laus,
čerwec; -macher 2380.
-reiber, -ger, lelek, 631.
-träger, pawěznjk; -wa-
che, stráž, warta; -d. ver-
lorne 2871.
Schilf 1963. třtj; ſſkřjpj;
-gras, bělohřjbek? -rohr,
s. Schilf
Schill, candát, lupica.
Schillern 879
Schillerwein, bel, tarant.
Schilling 1444. 2345. 104
Schimmel 81. 42. 1512.
2326., 682. -kraut, proteč.
Schimmer, -mern 770-1.
793. 59. 60. 2252. 1771.
Schimpf, -lich 358-3. 1066.
-en 448. 458. und 1971.
-nahme, přezdjwka, 449.
-rock 469. 470. -wort 1241.
2513
Schindanger 951. 244
Schindel ꝛc. ſſindel.
schinden 255. 186. 1021
Schinder, ras, pohodný.
Schindergrube s. Schindan-
ger, -knecht 396
Schindluder 817. -mähre,
herka, mrcha.
Schinken 547. 366. ſſunka.

Sebinus 1471
Schirm, ochrana, záclona;
stinidlo; -er 1216
schirren, koně strogiti.
Schirrmeister, nádwornjk,
powozný; -beym Schmid,
bussjć.
Schlacht 53. -bank, gatky,
2138. -ten 53. 1642. -brü-
cke 55. -feld 65. -haus 715.
-hof 2358 -messer 1180.
žabář, zabigák; -opfer,
žertwa. -ordnung 2344.
1362. 2868. -schwerdt 87,
1509. -vieh, krmný do-
bytek.
Schlacke, trusska, 1409
Schläfe 2902. -er, spěč; -rig,
ospalý; -fern, -frig 251
Schläge 2669. 444
schlägesaml, otlučený.
Schlägel, kyganka, 1495.
44 nabigečka, der Winzer,
kyga; -grube, podtrubj,
(poltrubj); -milch, pod-
máslj.
Schläuder, s. Schleuder.
Schläger, wrác, s. schlagen.
Schläks, mamlas.
Schlämmen, čistjm; hey-
řjm; -er, ryžownjk.
Schlängeln, krautjm se; wi-
nu se.
Schlaf, -mittel ꝛc. 2202.
sen, 2002. -beere, lilek?
-en, spjm, (hagati 87.);
drujm 257.
schlaff 1240. -machen ꝛc.
1371. -gänger, náměsýč-
njk, -geld; nocležné; -ge-
mach, -kabinett, -kammer
759. 818-9. 184. -gesell,
spolunocléhác? -kraut,
psý wjno; bljn; lilek; -los
48. 1144. -mittel, -trank,
spánek; -mütze, -haube,
nočnj čepice; ospalec;
-rock, župan; -sucht 2725
-trunk, -zimmer 759
Schlag, uděřenj, 31. 36.
291. 84. 1972. 955. rána;
druh; wýprask; poklop;
paseka; zálom, wýwrat;
-an der Kutsche, dwjřka;

mutwiľný; bitý; -ader,
s. žjla; -band; stahować;
-bar, meytný; -bauer,
proklopec; -baum, ſſrank,
zapadacý záwora; -bank
186 -brücke, zdwihacý
most; -ge, palice; -gei-
sen, cepchowačka.
schlagen ꝛc. 52. 916. 104.
36. 381. 436. 878. 1004.
981. 268. 257. 1024. 1478.
1767. 1720. 1726. 1240. 2407
2441. 2419. 2432. 1380.
zaobaljm; ſſklopjm; -zu
viel 1733. -öfters ꝛc. 1677.
-mit der Faust 1479. -mit
der Ferse 597. 360. -mit
Knitteln 726. -sich 116.
1476. 1214
Schlagfluß, ſſlak; -holz,
chrastj, 1459. -hüther,
semenač; -kraut 2717.
zwa; -regen, přjwal; -uhr
52. 388. -wand, zábradlj;
-wort 1055. hlawnj slowo
Schlamm 475. nános, 963.
; fisch, bahnjk; -grube,
ſplawnice; -peißker, pi-
skoř, *cl.* čjk; -werk, ry-
žownictwj; -pampe 521.
-pen 366
Schlampe, ſ cuchta, 699.
ſſlundra; -en, heyſugi;
chlemtati; čárati; -ig, ſſli-
ſkawý.
Schlange, had; zmige, 2253.
-geschörnte 345. -geflügel-
te 697.
Schlangenbrut 695. -för-
mig, hadowitý? -gurke,
hadyně; -haut 2648.
-knoblauch, -kraut, -zun-
ge, -fresser 546. 168. -mar-
mor 248
schlank 158. 593. 769. 2870.
ſſjhlý, ztepilý; -el 1194
schlapp, schlaff 2828. 2849
Schlappe, facka, wýtopek;
-en, chlemtati, chleptati;
krapati se; -ern 769. 102-4
Schlaraffe, lenoch: otrapa
ſſlundra; -senland, tram-
tarye.
schlarfen, krápati se.

schlau ꝛc. 124. 164. 788
Schlauch 871. ssaurek.
Schlauder, kloktaika; -ern, kloktati (cýwka); slézeti se, giti na zwrat (sané)
schlecht 1114. 175. 789. 116. sspatný; prostý; -werden 99. -machen 510. -erzogen 1167. -ter thun 2483. -ter werd. 150 408. -terdings 1027. zhola; -thin, -weg 754. 2220. 1896
Schlecker, mlsáček, lahůdkář, -bissen, mls; -haft 563. -ern, pomlasskáwám, mlasskám.
Schlegel, s. Schlägel.
Schlehe ꝛc. trn.
schleichen, plazým se, plížjm se, 746. 2141 passugi.
Schleicher, padalec, zeps; laudal, plazyč, pošmaurnjk.
Schleichhandel 2331. paš; -bier, passerák; -weg, oklika.
Schleifbank, brusnice; baum der Weber, wálec.
Schleife, oko pletka, 282. masslle smyčka, 2184 807. klauzačka; sponka; smyk; wlak; -der Jäger, wnada.
schleifen ꝛc. 82. 74. 92. smýkám; wleku; zbořjm; -zu Tode 2512.
Schleifhamen, sak; -kanne, korbel; -nadel, ženilička; -stein ꝛc. 82
Schleihe, lin (ryba).
Schleim ꝛc. 2361. 293. -beißer 1493. -lerche 795. -ig 768. -suppe, raubenina.
Schleiße, dračka, pošwět; třápy; třepenj; sslewssky; -en 561. 186. 2108. -schnitzer, dřinčák, laučnjk.
schlemmen, -er 365. 696. 1234.
schlendern, cákám, drndám
Schlendrian, kremj; -dem Schlendrian folgen, kretiti.
Schlenge, zágezek, gimka.
schlenkern 1345. zmjtám; plahočjm se; mrsstjm; wyrazým.

Schleppe, wlečka; -en, wleku, 1507. 1042. 1086. 92. 2177. -sich 814. -enträger, wlečkář; -per, pohrabačky, beyky; -pfuß, pletinoha; -pnetz 148. -sack, sak, 2362. cára; zbehlice.
Schlesien ꝛc. 2156. 1615
Schleuder, házečka, prak, torach; -ern 821. kloktám; (schleudern), 1974. ledabylo dělám; mrsstjm, hodjm; er 1710. -risch 97. 349
schleunig 718. spěssný.
Schleuse, gemčina; nadymač; splaw; -an der Mühle, stawidlo; rzepha.
Schleusenzoll, poběžne, wýhradné; -kämmer, hál.
Schleye 795
Schleyer, -macher ꝛc. rausska, 47. 2561. 802. 2361. 1970
Schlich, kaut, skrzyš; obmysl.
Schlicht, rowný; prostý; -beil, ssirocina; -te, sslichta; -ten, 1992. 2362. 1768. hladjm; -er 1992. -hammer 518. -hobel 367. -mond, přihladič.
Schlick, gil; -grund, gilowisstě; -krapfen, rawiolský koblika.
Schlickermilch, stočky.
Schlief, brus zákal; -en, lezu, saukám se.
Schließe, klíšťě, záwlač; -an der Deichsel, záwlačka; -am Vorlegschloße, petlice; -am Buche, zápona.
schließen 2794. 589. 222. 717. zkončjm, 1856
Schließgeld, žalářné.
schließlich, konečně.
Schließsäge, cynkowka.
schlimm ꝛc. 2833-7. 1113
schlimmer, horssj, hůře.
Schlinge 700. 1514. smyčka, 536. -stellen 754-5.
Schlingel 349. 450. mamlas.

schlingen, hltám; točjm se.
Schlitten ꝛc. sané, 666
Schlittschuh, kosle, 549
Schlitz, rozparek, 2204. 2024. -en, rozřjznu, rozpárám; -graben, spláwek.
Schloß 2749 1280. hrad; zámecký; berg 1679. -beutel 883 -burg 2684.
Schloße, -en 647. 54. hrád.
Schlößer ꝛc. 3749.
Schloßgrund 1655. -hauptmann 1941. -nagel, wok. 429 430. -ring 684. -stätte, hradisstě; -stiege 2749. -wächter 245
Schlot, rzepha, stoka; dymnjk; -te, palucka, typha.
Schlotter, chřestačka; -apfel chřesták; -faß, tanlec, tulegka; -rig, cauzawý; -milch, kysska; -tern, chwěgi se, třesu se.
Schlößer ꝛc. 131. 1338
Schlucht, klauza; wýmol.
schluchzen 2380. sskytém, zlikám, 289. sskytawka.
Schluck 808. 2168. dausssek; -en 737. 379. -er, armer, chudas; -fieber, sskytačka.
schlucksen 161
schlüpfen, klauznu.
schlüpfrig 526. 2172. 1766. plzký, oplzlý.
schlürfen 104. 2268. 2226
Schlürfer, střebiwegce.
Schlüssel u. d. Arten ꝛc. klíč; -bein 616. -blume 679. 87. -büchse, bambitka; -ring, trybna; -fenster, -verwahrer 536
Schluft, klauza.
Schlummer, -ern 251. -erfieber dřjmačka.
Schlump 699. -pe, cára, -en, wissým, caurám, cárám; plaužjm se.
Schlumps, *adv.* blunk.
Schlund 1704. 379. propast
Schlung, polknu; slupto
Schlupfloch, -winkel 2142
Schluß ꝛc. 2393. wsudek, sneffenj, konec; -baum, swjrka; -bier (Maur.)

-weseind, auslawnj nepřjtel; -en, předu 807. -er 1713-4. -inn 1742 -rad 580. -rocken 716. 1772. 399. -stube 1721.
Spint, klihowatina; des Holzes, blána, oblana.
spintisiren, hlaubám.
Spion ꝛc. špehý 2710
Spirikur, pikulјk.
Spiritus, lih, wodka.
Spital ꝛc. špitál.
Spitz, Hund, špiclјk; Mäuschen, špička, opice; špičatý; -ambos 1987 -bube ꝛc. 164. 551 s. Schelm.
Spitze ꝛc. 2367. 700. wrch, ostrna; čelo; tytljk; -en ꝛc krajky ꝛc. 952. 158.
- findig, zchytralý; -hacke 1174. střihowačka (Wagn.)
- hammer, osskrd; -haue, 1174. (sspic), ig, -machen 589. 1817 -werden 1384. -kopf 106. -maulig, tsspicohubý; -maus 2325 1521. -meisel, osskrdjk; -morchel, smrž; -nahme ꝛc. 2787. -der ihn hat, přezděnec; -nuß, kotwice; -säule, gehlanec?-schwam, sspička; -wegerich 146. -weide, giwj; -winkelig, tostrovhelný; -zahn 515. 549 sspičák; hák; -zange 533-4. -zirkel 2364
Spleiße, očuge; -en, štjpám (dřjpám), rozsstjpnu se.
Spleißofen 2370
Splint, blána; třjsska.
Splitter 246. 956. třjsska, (drapa); -ig, třepiwý; -richter, přetřepáwáček 2292. -nackend 159
splittern, roztřepjm, -se, spötteln 2513
Spötteley, ausměšky 2513
Spötter ꝛc. 2512-3. 2609 1655. 269
Sponde, ložnice.
Spondeus ꝛc. 2216.
sporen, hnigi; -stich, hore.
Sporer, ostružnjk.
Sporen, zápředek.
Sporn ꝛc. 1392 ostružnj; -geld, ostružné; -blume, straka; -neu, bodnu; -streich, cwálem, tryskem.
Sporteln, halafance.
Spott, -en, posměch, ausslebek 1838. hanba, rauhám se; -feige 289. -geld, mrcha penjz; -nahme, s Spitznahme, -vogel, s. Spötter, posměwáček, sedmihlásek (pták); -wohlfeil, přelacyný.
Sprache, řeč, mluw 368. 1064. d. böhmische, deutsche, ungr., griech. ꝛc. ꝛc. češstina 1122. 2481. řečtina, latina, russtina, polština, wlasstina, francauzčina ꝛc. Muttersp. mateřsstina; -holperige 254. -fehler, omyl w gazyku; -kundig, zběhlý w gazyku, w gazycých; -kunst, -lehre, učenj gazyka (mluwnice); -los, oněmělý 964 njma; meister, učitel gazyka; s. Spötter (Vogel), -menger, brynda, motlacha; -rohr tdalekomluw; -verderber 510 -verwandter 1793 -zimmer, tmluwjrna.
sprechen 921-2. 2069. 2017 416. řjkám; -gebrochen 2788. -durch d. Nase 298. -heftig 432. -frey, oswobodjm; za wywčenau dám
Sprecher, řečnjk.
Spreißhacken, okuntáč.
spreiten, rozeprnu.
Spreizbaum, přjma.
Spreize 2023. -en, prasskám, roztahugi; rozkročjm se; opřu se; -sich, zdráhám se; wypjnám se.
Sprengbänder 1484. -boden 680
Sprengel, biskupstwj 1366
sprengen, skočjm, wrazým, sypám 679 rozrazým; -herum, semotam posypám.
Sprengkanne 591. -kessel ꝛc. 679 -esel, konjček polnj; -wage, wáha; -wedel, kropáč; -werk mijžowina; -wisch, střeychowačka.
Sprenkel 2174 pomeč, sklopka 1921 wessák; -in, pokropjm; -lein, krupička; -lich 524. 679.
Spreu 1516 -sieb 10 -staub, wýwěžky.
Sprichwort, přjsslowj.
Spriegel, obruč, oblauk.
Spriessel, sspryšl; ein gespaltenes Holz, žďár.
Spriet, sossťka, kber; drábec.
Spring, pramen; -auf, konwalinka; -brunn, twodomet.
springen ꝛc. 2130-1-8. 2268. puknu 954. 650. trhám se.
Springhengst 1947 -käfer, kowáříček; -kraut, nedotyka; -ochse, býk; -spinne, skokan; stock, klacek.
Sprinz, modrák, raroh.
Spritze, stříkačka 2254
spritzen, stříkám 2199. 1915 -enhaus. klona. střjkárna; -instrument 2277
Spritzfisch, prskanec; krapfen, kotauč; -kuchen, mechura; -leder, bočnj kůže na kočáře, (bočnjk) -schlange, syčawka; -wall syčawka ?
sprock, křehký; -weide, křehká wrba.
sprode ꝛc. 685 2499. [illegible]
Sprosse, obnož, wýstrelek; sspryšl 2390. -gewinnen, prautiti se 81. pučiti se.
Sprosser 2158. nočnjk.
Sprößling, s. Sprosse.
Spruch 1689. 2069 2667,
Sprudel, -ln 544. 2637. pramen, prameniti se.
sprühen 1060. 1916. 332
sprützen, s. spritzen.
Sprung, skok; 117. 1661. 1980. plena, koňnjk, puklina; -riemen, poprush.

Spuden, pligi 226. 1523. 1052. - Kräßchen 1518
Spude, přiſyj ſſka.
spülen, pléknu.
Spülfaß, - ſchaff, twymywadlo; - icht 1623. - junge, ſukač; - keſſel, wanička, - magd, myčka; - rad, kolečnjk, ſaukadlo.
spünden, bednjm, ſſpuntugi, ſtřihugi; - er, ſrotyř, ſklabač; - bſtig, šlihewatý.
spüren x. 2158. ſſlakugi 155 - thund, ſljdnjk; - ſchnee, nowina.
spürzeln 2169.
Spuck ſtraſſidlo 864. hluk; buráceny; brykule, wrtochy.
Spule 138. Schleſiſch. Kun, (v ſtablce) - en, ſaukám.
Spulwurm, hljſta; kauka, 2356
Spund 2370. zátka; čep; im Holze, blána; - band, plaň; - baum, vor dem Mühlgerinne, prah; in der Wehre, zeplawa; - bier, ſſaſſowé piwo, - bohrer 362. - geld, ſſrůtka; - hacke 2370. - hefen, ſwrchnj kwaſnice; - hobel, ſſpuntownjk; - nagel, ſſpuntowák; - ſäge, zlobegka; - ſtück, ſſpuntownice.
Spur 2260. 2554. 2245. 2291. in der Mühlpfanne, náraz; - biene, zwědka? - ren, tuchnu.
Staar 43. 2365. - ſchwarzer, čynk; - ſtecher, lékař očj.
Staat, mocnářſtwj, kragjny, země; nádhernoſt, ſtaw, (k.p. holandſſtj ſtawowé) - tengeſchichte, přjběhy, hyſtorye mocnářſtwj; - sbedürfniß, obecná zemſká potřeba; - bürger 884. 2187. - kleid, nádherný oděw; - klug, polityčký; - körper 2403. - mann, zběhlý w práwjch zemſkých; - miniſter, miniſtr zemſký; - rath 2819 - verbrechen, prcti iměnj zemſké; - wiſſenſchaft, polityka, (politye), uměnj o zpráwě zemſké.
Stab 450. 393. 44. 250 Generalſtab, wrchnj ſſtáb; (ſſtob); - en, napřed řjkati; - enaeb, dwaukrujnjk; - bhebel 1327. - holz, dauhowé dřjwj; - bkoſſizier, oficyr od ſſtobu; - quartier, hlawnj byt; - wurz 81. 249
Stechel x. 1387 - 8. 63 - 4. 463. 2891. oſtj, oſyna; - bars, - ſiſch 327. - beere 106. - kraut, gehlice; - nuß, kotwice; - ſchnecke 376. - ſchwamm, kuřátko, gelenka? - ſchwein, mořſká ſwiňka.
Stacket 2392 (teyn).
Stadel, ſtodola.
Stadium, hon.
Stadt, - recht x. x. 885. - pflichtig, měſſkn poddaný; - haus, radnice; - knecht, holomek, biřic; - vogt 366
Städter x. měſſťan.
ſtählen, - ern 1258. 1817 - 23
Stähr, beran.
Stämmeiſen, dláto 2672 - meiſel 195
ſtämmen, porážjm 1359. 63. dlabám; nadržugi (wodu); - mig, kmenowý, zawalitý.
Stämmleiſte, liſſtně; der Ring daran oben, náliſſnjk, unten, náliſſnj oko; - ring, náprſtek.
Stämpel, tlukadlo 867. 991. 1919 bigák, cepchowačka, ſſtempl; - amt, ſſtemplownj auřad; - geld, ſſtemplowné; - kammer, ſſtemplowna; - eln, ſſtemplug; - ſchneider, ſſtemplownjk; - papier ſſtemplowaný papjr 577
ſtämpen, probugniti.
Stämper, pjch, bigák.
Ständchen, zaſtawenjčko, (wečernj hudba pod okny), ſſténdrle
Ständer 2242. 2372. Bierſtřez; am Leibe, kogan; am Dache, ſlaup; - hock, ſtändiſch 2245 [ſkogák.]
Stängel, ſtaupek 615
Stänker, bzdoch; kolomaz, ſchoř, ſſtěral; - ern, čmuchém, ſſtěrám, ſmradjm.
Stärke, - en, ſýla 926 102 2356. blaue 2363. 1671
Stärkkraut 375 - mittel, poſylňugicý lék.
ſtät, - ig, ſtálý 2245.
Stätte 908. 2235 - 6. 2253
ſtäuben, - ern, práſſjm, ſſugjm; - er, koſynka; wyžle.
ſtäupen 953
Stafete, ſſtafeta.
Staffel, ſtupeň; ſ. Stapel.
ſtaffiren, wyſtrágjm 2387. ein Kleid 1206
Stag, lano; lodnj prowaz.
Stahl x. ocel, im Bügeleiſen, želízko; dazu werden, 2849 - damit beſleid. 1828 - ſchneider, ocelář
Stahr, ſſpaček, sl. ſſkorec.
Staken, tyč.
Stall 104. 2253. konice, krawjn, hnjſynec, chlew, pſynec x. - baum, kobyla, přjwora; - bruder, kamarád, - en, močjm, o koních; ſhodnauti ſe; - fütterung, krmenj na ſtěnj, - knecht 855. - meiſter 593 2381. - ung, ſtěnj, ſtég.
Stamm 549. 1467. 1687. 1985. - ältern, prwnj rodičowé, - baum, ſtrom rodu; - buch 556 prťobopiſ; ſtammeln 76. zagikám ſe 569
ſtammen, pocházým; - ende 651. odzemek; - geld, pařezné; gut, kmenný zpupný ſtatek; - haus, půwodnj dům; - holz, býl; - ring, náprſtek; - ſchwarm, rog pro chowánj; - ſprache, půwodnj, kořenný gazyk; - vater, půwod rodu; - wort, půwodnj, kmenné ſlowo.
Stampfe x. 2240 - 2.
ſtampfen x. 1350 1462. 2418. 266.

Stampfgerüst, osnowa; -hammer 518. -hauer 52 -kloß, placák; -mühle 2288. 648. pjchář; -rolle, žeybrowačka; -schlägel, pjch, (pěch); -spreu, otlučky, -trog, staupa.

Stand, staw; des Krämers, kránj, stawadlo. Pferdstand 2235. -arte, standára; -des Fuchses, prut; -baum 1389 -bild, socha; -de, s. Stänber 472 -desherr, stawowonj pán; -mäßig, podlé stawu; -desperson, osoba od stawu; -geld, plat od stawadla, od místa, mjstné; -dhaft, stálý; -bort 2233-5-6

Stange 2282. 2796-7. tyč, 2159. 1633. 1443. 52. žerd 74. 2372. -am Pferdegebisse, stranice; Gold-, Eisenstange ec. prut, hůl; -eneisen 2372. -holz, tyčowé dřjwj, tyčj; -leuchter 1663. -pferd, kůň při ogi; -enzaum, stranické vdidlo

Stank, Gestank, smrad.

Stapel, kůl, hromada, sklad; -eln, hromadati se skladati; -platz, skladné místo; -recht, skladné práwo; -stadt 885.

stark, sylný, 307. 606. 619. 270. 250. 999. tuhý, prudký, walný, zběhlý; -geistetes, twolnowěrstwj; -kraut, hledjk.

Starke, Stärke, galowice.

Starost 2239.

starr, tuhý, ztuhlý, zdřewělý, ztrehlý; zawilý 604. -en, tuhnu 655 dřewěnjm; -knochen, caheyl; -kopf 2304-373. 890. -leinwand, klijžené plátno; -sinn 573. 880. -sucht, ztrnutj.

Station 2235-6.

Statistik, statystyka.

statt, místo; -haben 49. zu statten kommen, wděk býti; -gehen, dařiti se; -thaft 908. 1506. -halter ec. 909 1037

stattlich 1663. wýborný.

Statne 2240-2. 2573

Statur, postawa.

Statut 2242. vstanowenj.

Staub, -en (503. 116.) -ig ec. ec. 1711. 1719 1720. 503. 116. 1056. -erde, prst; -federn, prach, (prapor?) -haar, peyřj; -lamm, hnidák; -laus, wssené; -regen, mrhulka; -weg, mateřnjk.

Stauch, česlice; rukáwec; -che des Flachses, kozyčka, rozkráček, 154. -en, zarazjm (wodu); dusím (maso); nakládám (zboží); wytknu; len kláštj na rozkráčky.

Staude, -ig ec. ker 681. 1551. 515.

Staudenkorn, křibice 1931. -schnapper; -vögel, pěnice.

staunen, v žasnu se.

Staupbesen, mrskánj. štipec, wýstupek; -pe, nákažliwá nemoc; der Schase, wrtohlawost; poch-en 2361. 953.

Stechapfel, kraw'k; 859. -bahn, kolisstě; -baum ec. 1431. -beere, wlčj lyko; -beutel, sstroké dláto; -dorn 2848. řeſſetlák; -eisen, rypadlo; -chen ec. 1483-4. 2235. 163. 573. 29. 63-4. 1931. 599 747. 2417 522. vpíchnu, rygi, kolj; klánj.

Stecher, kolec; 2862. bardýř; -am Gewähre, spaussť, Aalst. kýr, kronsle; rytec; střeček.

Stechkraut, ostropes; -messer, zabiják; -nadel 1887, -palme 320. 2309. -spiel, kolba; -staude, srstka; -winde 2312.

Steckbirn, hedbáwnice; -brief 2788. -ken, hůl, v. Eichenholz, dubowka; v. Mehldorn, jahohowka; v. Dorn, Haselnuß ec. trnowka, lískowka; klokočka, dřjnowice (dřjnka, w. dřjnka), sspanyelka ec; wězým, wáznu; hatiti se, střjti, nastrčiti; in Brand, zapáliti, ec. -enknecht, podjop; -pferd, konjk.

Steckerbsen, sázený hrách; -garn, -netz, tenátka; -kasten, -katarr 497. -nadel ec. 2366. -reis, wrub, -rübe 577. -wicke, wáz.

Steffen, Sstěpán.

Steg 751. 942-3. -zu der Säge, přjčka mezy wideli; -über den Durchlaß, chodba; im Mühlgraben, kobylice; -auf der Geige 563

Stegereif, třmen; aus dem Stegreife, z patra.

stehen, -nd, -des Wasser, -den Fußes ec. 2254 5-6. 2255. 1776. přistogjm, -bleiben 1662. -machen 1179 stehlen 635. 2516. 1600. -nebstbey 1352. -er s. Dieb.

steif, tuhý 604. s. starr, nuceně; klijzený, prputilý; -er, ssrobnin kostirem; -sich, spolehám. -leinwand, klijzené plátno; -fox, 610

Steig, chodnjk, s. Fußsteig, -bohne, fazoly; -bügel, střmen, třmen; -ge, schody; -geisen, kotwice; -gen 776. 780. wstaupjm, wsednu, připlaceti; -er, ssteygýř, lezec.

steigern, drážjm, předražjm, wýšjm.

Steigeröhre, stogan.

Steigriemen, střmenníček.

Steigwerk, zanáška.

steil, přjkrý, strmý.

Stein, -brecher, (2131) -bruch, -schneider, -gut ec. ec. 480-1-2. 1465-4. -adler, skalnj orel; -alt, prahstarý; -beere, brusnice ec. -beißer 2115. dlask; -birn 592. -bock 631 -brand, snět pecykowitá; -bruch 812. -der rothe,

twjčbnjk, bedrnjk, wetjk; - büche, habr; - druck, tka: menotiſſk; - drüse, ohřiw: ka; - eiche 95. dub (ſkal: nj) eule, - kauz, kulich; - fels, ſkála; - fink, blaſk; - gall, - ſchmack, - ſchmatz, poſtolka; - geſchütz 829. - grube, - bruch 481. - gut, ſkamenina; - hammer 1936 - hane, ſſpičák; - hauſen 436 - hirſe, - ſame, kameyka; - huhn, ſſkřemenči; lagopus; - kenner, ſkame: nák; - klee 2119. 584. - kohlen 483. 2481. 79. - kraut, ſ. Bau, - kreſſe, ſkenilnjk; - leberkraut, ga: trnjk; - lerche, linduſſka. - mahl, žálubné; - nuß 615 480 - obſt, 1465. - öhl, ohnj: wý oleg; - pfeffer, pim: pinelle, bedrnjk; - pflanze, ſkamenobeylj; - reich, pře: bohatý; kořiſtwo? - roß, hřjbčý; - ſalz, krulec 462 - ſchnitt, wřez kamene; - ſchrift, nápis na kame: ni; - ſchüle, rekowiſſtě; - ſchwalbe, koreyk; - ünter, kawalirný kámen; - wall, mate: njk, - wurzel, oſledič.
Steiß 2051. prdel; - bein, řitnj koſt.
Stellbaum, ptačidlo.
Stellboden, galowé dno.
Stelle 908. wrad, ſlužba.
ſtellen 2243. 1663. kladu 253. 1. - ſich 54. 2235-6 2243. 233 167. - keck 497 - er, ſtawěč.
Stellmacher, kolář; - rad, ſtawěcý koleſko; - ſtange, ſoſſka; - lung 1663. - ver: treter 2782. 909. 1037. - weg, prúšek, tenetnice.
Stelze 115. 2374. dřewěná noha; - zner ſſtihlák, chodák.
ſtemmen ꝛc. ſ. ſtämmen.
Stempel ꝛc. ſ. Stämpel.
Stendel, muſkatka 2611.
Stengel, ſ. Stängel.
Stephan, Sſtěpán.
Steppe, draha 2.6. 2247. - en, ſſtepugi, přeſſjwám.
Sterbebett 2185. 1834. - fall, aumrtj, odaumrt; - glocke 2495. - hemd, - kleid, rubáš; hubn, ſeyc; - jahr, rok ſmrti; - lied, pohřebnj pjſ. - liſte, popſánj umrlých ſterben 955 - 6. 2159. 1260 2113. 1622 bie auf ... ſmrt, mřenj ꝛc. - endkaul, na ſmrt nemocný.
ſterblich ꝛc. 2184-5.
Stereocaulon, ... pewno: peněc.
Sterlmasstrice, tlukadlo; im ... turljk.
Stern ..., ſterlink.
Stern ꝛc. ꝛc. 455. - bild, - ge: ſtirne, hwězdenj; - deuter, hwězdář; - ist werden 2039. - leberkraut 2318. - rose, trynok petečný; - ſchnuppe, - buß 1500. ... hwězdy; die Sterne ... 6.
Sterzberg 2278. - gia 2247 Sterz, Sterze, klec, tehle; ... den Thieren ocas; bey Menſchen řit; ... gen, opačina; Speiſe, ... mauch, ſuſka, ſſkubán: ka; 2173. - en, pohjhám, plahočjm.
ſtetig, ſ. ſtätig.
ſtets, vſtawičně, wždy; - während, celoročnj, wždy trwagicý.
Steuer ꝛc. 45. das; 1543. - bar 306. - mann 856. (wrtámý?) - ern 72. 1730 - lang 99. - rendugi; pod: piřém ſe; das platjm, - den Armen, ... - na: gel, zákolejnjk; - ruder 1343. - ſtange, ſochor.
Steyermark ꝛc. 2384.
Stich, pichnutj 65. ſ. ſte: chen, verlaſſen; důtka; - hal: ten, držjm; 251 - 4. 2235 Stein = Felſen, ſlug; im Teiche, lowiſſtě; beym Handel, i. e. Stichhandel, Stich um Stich, zraucky
ze raucky; in den Karten, ſtych; - art, ſtřjž; - balken, hlawa, ſtych; - blatt, ... ſtk. kopyt, ... karta)
Stichel, rydlo; - en, důtky 1035. - ein 2369. dogjmám; - rede, - wort 22. 1055. důtka.
Stichling 895 ... - ſäge, zlodějka; ... 61.
Stick-, ... - en ꝛc. 685 ... - luft, duſný kaſſel (duſſet?) - na: del 655. 320. - werk, wy: ſſjwánj; - wurz, pojed.
ſtieben, rozprchám ſe, roz: prčjm, rozprýſſjm.
Stieber, ...
Stief 1157. polau: ; - bru: der, - ſohn 1158. 73.
Stiefel 70. 2352 - nagel 161 - holz, dřewo na boty (botáky?) - lappe 487. - knecht 2789. - ein bott, obautj; tyčitj 606. - rö: te, - ſchaft 395.
Stiefgeſchwiſter, - kinder, paſtorata 1450 - mutter 830. ſohn, - tochter 1450 2120. - vater 1420.
Stiege, ſchody.
Stieglitz 2240. ꝛc. ſtehlík.
Stiel, rukowět 1648 1070. 1. 418. 52. 1583. 619 - am Gebäu, kořjnk; - an der Schlittenpeitſche, žiliſſtě; Meſſerſtiel, ſtřenka; - am Obſte, ſtopka; - len 1020. - ſtappe ocepek.
Stier ꝛc. 86 89. - im Bräu: hauſe, beyk; dim. 46 88-9. 544. - en, běhati ſe; - zum 2ten, 1098. - tiſch, zaſr: nelý; tier 177
Stift 574. - am Bande, ... ſlička; in der Schnalle, o: zubec, ſtyſt.
ſtiften, - er 2740. 1090. 2296. 239. ſ. anrichten 2243. tropič.
ſtiftiſch, - tiſch, ſſtyſtownj; - tiſ: oder - tungsbrief, na: dacý liſt; - herr, - frau, kanownjk, - cice; - kirche,

Stilett, sstylet, bodec.
still, stille, -en, -werd. 2415.
919. 2c. 1620. 2520. 2244.
2413 6. 2488. -stand 1819.
postánj; lhůta.
Stimme, menschl., artik.
-recht 2c. 308-9. 449. wý-
rok, 1820. 1814. 267. -en
369. 2227. sstemugi; na-
strogjm.
Stimmhammer, strognjček;
-stock 267
Stinkbaum, střemcha.
stinken 2182-5. nach dem
Schuster, -hund, Ziege,
sserwčinau, psynau, kozy-
nau 2c. smrděti; -end 2185.
werd. 2868. 2119. 1075
Stinkfliege 91. -käfer, ge-
žek? -ratz, tchoř; -stein,
tsswinjk, tsmrďák.
Stint, Stinz, pulec.
Stirn 2c čelo; čelnj; -band,
-binde 2568. -rad, čelnjk;
-riemen, -blatt, -zierde 2c.
996. -wand 1919
stochern 713. 196. pobodati,
párati (zuby), rýpati w
nose.
Stock, kmen, keř, trs; hůl,
2294. (s. Stecken) 44. 1428.
1444. vonebj; -der Jäger-
stock der Wagner, strího-
wač; hňup; -Stock-, pau-
hý, pra-, prah-; pařez-
zowý; -aar, krahulec;
-dumm, welmi hlaupý.
stocken, nawalugi (Tuchm.)
zastawugi se; wězým,
2751. 293.
Stockerbse, polnj hrách;
-eule, kulich; -fisch, treska,
2381. 1372. -geige, sskřip-
ky; -gut, -raum, ukládeni-
na; -hammer 1467. -haus
961. žalář; -holz, dřjwj
pařezowé; -isch, zawilý;
vrputilý; -meister, žalář-
njk; -narr, neholený blá-
zen, 2434. -still, -taub,
docela tichý, hluchý; -uhr
369. -ung, zástawa, -wand
2246. -werk 1649. 1625.
-zahn 2259, 2878

Stöber, wyžle.
stöbern 116. 2365. sstárám.
Stöcheskraut, plesniwec
Stöckel am Pfluge, podnjž-
ka, 2365. 767. 523. -schnei-
der 2365. -en, do klády,
trlice dáti.
stöhnen, hekám.
Stöpsel im Ofen, zátka.
Stöpsel, zácpawka, vorsch.
Stör 325 515. 2260
stören, sstárám; russjm,
překazým; nepokogjm,
störrig, twrdossigný. [970
Stößel 867. 1429. 2431. 2419
am Pflugbalken, pretykač.
Stößer 682. drawý pták.
Stößerey, strkanice.
stößig, trkawý.
Stoff 744. 862. (582)
stoisch 2252
Stollblech 471
Stolle, hauska; -große, cal-
ta; Christstolle, wánočka,
sstědrowka; Butterstolle,
pomazánka.
Stollen 2381 485 796. 1418.
am Bette, noha (ložnj);
rozpjnám, -blech 471
Stolperer, brkač.
stolpern, potknu se, 545 br-
kám, pochčp berň; -prian,
pochčp, brdauc.
stolz 2c. 425-7. 1954. 1767.
1483. 1005. 2663. -seyn
1010. 265. -ziren 1004.
1525. 1952
stopfen 128. 356. 280. 292.
-holz 128. -klöschen, -nu-
deln 2548. 2585
Stoppel, strnisstě; stonek
(sspenka); -eln, sylacým,
zlátám; paběrugi.
Storax, sstorax.
Storch 2c. der weiße 63. 141.
-der schw. ssatan, bočan.
Stoß 150. strčenj, rána,
trknutj, 2200. 2384. Elsst-
třenice; -am Federvieh,
biskup; -am Weiberrocke,
podloženj, 422. -aar, s.
Stößer; -bank 2381. -bil-
lard, čuheyda; -degen,
plec, 589. -eisen 814

stoßen 2267. 2279. 2398.
2253. 2419. 20. 2200. 2483.
2084 252. 382. 2253. 2442.
kopám; -oft, viel 1081-4.
234. -darauf 1065. -sich an
etw. 990. vrážjm se, 2483.
-zusam. 2252. -v. Amte,
swrhu; -in etw. wrazým.
Stoßgebeth, -seufzer, střel-
čj modl. wzdých. -vogel
stottern 76. 569. 510 [682
strack 2234. -ks, přjmo, hned
sträflich, winný; trestu hodný
Strähne, přeденo, 1715
sträuben, -sich, gežiti, -se,
čepeýřjm se, zpěčugi se.
Sträuchlein, křjček.
Strafe, -en 1603. trest, 498.
220. 1024. -oft 1089
straff, ztuha napjatý.
straffällig, prowinilý.
Straflosigkeit 1119. 1151.
-mark 433. -predigt 509
Strahl 1716. 1441 hrom;
střela; -am Roßhufe, střel-
ka; -eisen, potápka; -en,
1442. 1476. -muschel,
thřebenka; -strich, hrom.
Strahow 2261
stramm, s. straff. [páм.
strampeln, -pfen, cupám, ču-
Strand, břeh mořský;
břežnj; -den, wrazyti na
břeh; rozbiti se; tápati;
-gut, trozbitiny; -läufer
77. -recht, pobřežnj prá-
wo; -reiter, pobřežný;
-vogel, tpobřežnjk.
Strang 1908. 1898. -tasche
1532
strapezieren, trmácým.
Straße, cesta; vlice, střjda,
1640. aužina; -lebh. 380.
-enbaum, beym Sägewa-
gen, cestka; -enbereiter
1872. -räuber 816. 1022.
2804. -raub, zbog, 1022.
-zoll, sylničné. [stice.
Straube, kotauč, kosma-
Straubhuhn, trausnáč; -big
rausný, kosmatý, -rad, ſpa-
dék.
Strauch, keř, 659. 112. -v. Hei-
delb. 302. -dieb, nákeřnjk.

T.

Stück, poštaw, 1970.1499. -v. Flachs u. Wolle (der Dudrte), powcswenka, powcowanina; -reichtes 152. -graues 502. -bärenes, Jiné; -lartätschtes 15.. -bereiter, -scherer, postřihač; -en, saukenný; -fabrik, dílna na sukno; -frisierer, kudrnějník; -balten 348. -macher zc. 2095-6. 533. -tasch
Tüchlein 2332 [1968
tüchtig 390. 2535. 1033. 233
Tücke, -isch, potuteďlný.
Tümmelchen, -mler, čišťka.
Tümmler, vorh. eine Art Tauben, burclik, brunclik.
Tümpel, -pfel, tůně.
Tünche, obmjtka; -en 787. 1032. 1210. -er 279. 42. -pinsel 42. -scheibe, fpodidlo.
Tüngel, Kraut, swjzel.
Tüpfel, tuk, puntjk; -ig, p-kowatý; -ein, p-kowati. [watí.
tüpfen, tukati.
Türk, -en zc. 2456-7. -werden 1683. 2872. -entopf, turek; -kischer Bund 2851
Tugend zc. ctnost.
Tulpe, tulipán; -enbaum, † tulipnjk.
Tummel, zámrat, mach, rauš; -eln, rcydjm, zátáčjm; 353. -platz 680. 1979
Tunke 1301. 1035, -en 831 tupfen, fftanchám.
Turban, turbán, 2456.
Turnier zc. 571. turnag, ol. fedání; -en 599. klátí; burácetí.
Turnipse, bjlá řepa engl.
Turoß, -er zc. Turec.
Turrea. †turowka.
Turritis 2563.
Turteltaube, hrdlička.
Tusche, tuš; -machen, -hmátí; -en, tussowati, tussem rcyisowati; tutlati
Twalch. s. Lolch.
Twäre, ffitjr.
Typha 1765
Tyrann zc. tyran, 245. 1084
Tyrnau, Stadt, Trnawa.

U.

Ucht, sammrak, xřjtmj.
Uebel, zlý; na nic, 2855-6. -wada; -genannt 2856. -feit 870-1. 182. 608. -klang, zlozwučnost; -lautend, zlehlasný, 2588. -stand, nesluffnost; -thäter, zlosyn; -that 2874
üben zc. 151. 215. 587.
über, přes, nad; při, pro; 34; o, 468 984-8. -all 2611
überantworten 1263. 2676.
-aus, přewelmi, nad míru; -bauen, nadstawjm, přestawjm; -bein 2583. -bieten 1008. -blättern, přeběhnu (knihu); -bleiben, -bsel 2709. 2384. -bringen, přenesu; donesu, dodám, -bonnern zc. 2729. -drüssig, -sein 2247 2248. -eck, napřič; -eignen, odewzdám; -eilen, předstihnu; -sich 2489. 2519. -ein, steyně; -kommen 2192. -stimmen 2227 -8. 518. -treffen 2269. -essen, sich 1749. -fahrt 1857. -fallen 1824. 2869. -fliessen 1353. 1779. -flügeln, překřidljm? -fluß zc. 1002. 2806. -frieren, zamrznu; -führen 1782-3. 1767. -fuhre, přjwoz; -rgeld, přjwozné; -gang 1734. 1750. -geben 1263. 209. 2711. -sich 60. 697. -gehen, přegdu, přeteku, 1353. pominu; -gelehrt werden 1781. -gewicht, † zwah, přjzwah; -gießen. polegl, 1758. -golden, pozlatjm; -hängen 1784. -häufen 1760. obsypám; -hand nehm. rozmohu se; -hals u. Kopf 1755. 1058. -harfen, oforati; ftrupatěti; -haupt, wůbec, 17. -beben, zbawjm; -sich, wypjnati se; -hin, pře.; běžně; -hören, wyslechnu, 1771. -holen, předstihnu; -jahrt,

přeletalý; -irdisch, nebeský; -kleid, swrchnj; kabát; -klug, -klügeln 1762. -kochen, kypjm; -kommen, přegdu; dostanu; -können 1759. -kunft, přjgití, přjchod; -laden 1778 2249. 1733. -lader 1251. 1732. 2598. -lass fem 1759. -langen, dosáhnu; dodám; -lassen 1948. 2. 5. 1662. oddati se; -lauf 1779. -lästig. s. lästig, -lassen 727. 1752 1757. 592. -laut, přilis hlasně; -leben 1781. 1735. -legen zc. 1758. 2047. 2008. 1646 9. 1688. mocnégssj; -gurz 2340. 1959. -gangstrait, rozmyšlnost; -liefern, odewzdám; -listen 1735. 1572-8. -machen, předěljm; odesslu; -macht, přjliffná moc; -mäßig, přjliffné; -mannen, přemohu; -maß, přeměřenj; nesmjrnost; -menschlich, nesirjssený; -mögen, přemohu, přetéhnu; -morgen 1704. -muth 1952. -thig 1954. -nachten 1172. 1763 -nächtig. přenocenj; -nahme, přjgem. přewzetj; -natürlich 1007. 2801. -nehmen 1804 1750. přetahugi; -sich 1761 -rasschen, přepadnu; 2489. 1009. překwapjm; -rechnen, přepočtu; -reden 1760. 989. 1040. 1576. -diem 1040. -reichen, podám; -reiten, přegedu; zchwátjm; -ter, pogezdnj; -rest 1002. 2875. -rock, swrchnj kabát; -rück, kuzel; -rücks, znak, na znak; -rumpeln, klopotem přepadnu, přihřmjm; přechwátjm; -säen, osegi; přesegi; -schatten, zastjnjm; -schicken, odessli; -schlag, wýmažek; wylozek; zběžný počet; -gen, přechýljm se; přemrsstjm

[illegible] -that, zlosynstwj; -[illegible] [illegible], po [illegible] [illegible] -[illegible] [illegible], [illegible] -über- [illegible] [illegible], -treff- [illegible] [illegible]lich, ne- [illegible], [illegible]upený, [illegible] [illegible], neoh- [illegible]; [illegible]lich, ne- [illegible]dlný; -verbesser- lich 1120. -verbrüchlich, ne- zrušitedlný; - verdaulich 1103. -keit 2325. -verdros- sen, neomrzelý; ochotný; -verehlicht 1164. -vergeß- lich 1162. - vergleichbar, -lich 1138 wýborný; -ver- gnüglich 720. -verhalten, netagný; - verhofft 1116. -v. rhoblen 1152 -verjährt, -nepropadený; -verlöschbar 1152. -vermeidlich 1160-1. -vermerkt, neznamenaný; newědomky, tepně, 1155. -vermögend 1125. -verrückt, nepomknutý, 1123. -ver- rückbar 1152. - verschämt 1148. 1763. - verschuldet, nezasslaužený; nezadlužený; - verschnitten 1140. - versehens, nenadále; 1155. -versehrt, neporu- ssený; - verständlich 1145. -verträglich 1145. 789. neshodný; -verwandt, ne- odwrácený, wpřené (oči); -verwelklich 1154. verwes- lich 1124. -verwindlich, ne- nabytý; -verzüglich 1138. -wahrheit 1136. 284. 854. -wegsam 1142. 1108. -werth, nehodnost; -wesen různi- ce, newole; - wetter, ne- hoda; -wichtig, newážný; nedůležitý; - seyn 1154. - widersprechlich, gistý, ne- omylný; -wiederbringlich, nenabytý, - wille 405-6. 1158. -lig 958. 1168. - seyn [illegible] -wirksam, neau- činný, 956. -wirthbar, ne- [illegible]ditedlný; - wissend, - [illegible]heit 1135. 1152-5. 370. - [illegible]er 1896. - zahlbar, ne- splatný; -zählbar 1142. 47. -ligmal 50. -ze, dwa loty; -zeit, nečas; -tig 1114 1107 -zertrennlich 1140. 1130. -zucht 1139. 1897. 2178. -züchtig 2177-8 1139. 104. 1763. 1355. - zufrieden, nespokogný, 2248. 1620. - zugänglich 1138 1142. -zulänglich 1105. -zulässig, nedopusstěný; -zuverlässig, negistý, 1114.

Uippig, bugný, 1442

Ur-, prwotnj; -ältervater, -enkel, -mutter 1717. - äl- tern, praprarodiče; před- rodiče, předkowé; - ahn- -herr, praděd; -ahnfrau, prabába; - alt 2237 - 8. 2240. -altvater, -mutter, praděd, prabába.

Uranus 1106

urbar, orný, těžný; n. g'runt; -bethe, bede, g'run- townj daň; -enkel 1717-25. -erbe, hlawnj dědic; -ewig, mimrawý; -fahr, přjwoz; -fehde, přjsaha nemsty, přjsežný slib nemsty; -gicht, přiznánj přestupnjka, zwlásst w mučenj; -gott 1710. großmutter, -vater 1710 - 15 - 7. -hab, -heb, rozkwásek, kwas; hey- badla, kwasnice; -hahn, tetřew; -heber 1951 -ian, pan Johannes? Burian - Onsah - -in, moč, sstiny, scanky; - kunde, swede- ctwj; pjsmo; -kunden, do- swedčugi; -laub 241. 1287. dopust; -ochs, tur; -plötz- lich, náhlý; -quelle, pra- men; -sache 1795. -er, pů- wodce; -schlag, aurocky; -sprung, -glich 1534. 1925-6 549. -stoff, prwotnj lát- ka; -theil, -en, saud, 2517. 1031. 2177. - lssprecher, sudič; -lskraft, saud, saud- ná moc.

Ururältermutter, prapra- prabába, atavia; -vater, prapraprađed, atavus.

Urgroßmutter, prapra- bába, abavia.

Urgroßvater, prapraděd, abavus.

Urwesen, prwobytnost; - zeit, starožitnost, pr- wotný čas.

Utraquist 1565.

V.

Vagabund 61. 2288.

Valant, čert.

Vampyr, wampýr, † wl- kodlak.

Vasall 1057. 550. 848.

Vater rc. 1438. tatjk, 1152. -bruder, strcyc; - rsohn 73. - land, rc. rc. wlast; - sliebe, láska k wlasti; - los 1599. - mord 1598. -mörder 1402. schwester, streyna, teta; -söhnchen, miláček otcůw; -stadt, do- mow; -unser 1401.

Vehe, popelice.

Veilchen, fiala.

Veit, Wjt; -tsbohne 2556. -tentanz, podaucý nemoc.

Velinpapier 2552.

Veltliner (Traube), Velte- ner Wein, cywola, něm- čina.

Venedig, St. Benátky.

Ventilator, † wětrnjk.

Ventilröhrchen 2553.

Venus 2888. 734. 644. -beu- le, dymége; -haar, netjk; - schuh, střewjčnjk; -seuche, francauze, fr-ská nemoc

verabfolgen, wydám; -ab- reden 2180. 1. 2495. 1992. -det 1037. -abscheuen 1382. -schieden, propustjm; -ach- ten rc. 1590. 1354-6. 887. 1683. 1619. -ändern 879. 1881. 1749. - alten 2778. 2878. 2360. 2524. - tet 2828. -anlassen 169. způ- sobjm, přjčinu dám; -lung

-sich, déti se, pustiti se; přechmátnauti; -grödern 2327. -größern 28[illegible]-8. 18[illegible]. 4009 -[illegible]glas 25[illegible]8. -günstigen. [illegible] gi; -gütern [illegible] 1057.51. [illegible] -hak, za[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]mám; [illegible], tr[illegible] [illegible].121 [illegible] za[illegible] [illegible]-haft, pro[illegible] [illegible], cforjm; [illegible] hauchen, wy[illegible] [illegible] -heilen 219. -he[illegible] [illegible] 1[illegible]1. 2274. -hee[illegible] [illegible] plénjm. -hehlen [illegible] 548 tytlćm; -heim[illegible] [illegible] 691. vorh. -hetra[illegible] [illegible], ženjm, wdám, 1689. [illegible] 2c 2157-8. 2773. -helfen 225. 1653. -herrli[illegible] [illegible] 1371. 2629. 2551. -he[illegible] [illegible] 2759.1644 1574. -hin[illegible] [illegible] 1754.72. -höhnen 458. 1655. -hüllt 2758. -hör 2c. 2630. přeslechnu; -hüllen, zastřti; -hungern 366-7. -hunzen, zohawiti, 510. -hüthen, zabránjm; pro-pasu; -jagen, zaženu; -jäh[illegible] ren, zástarám; wydržjm léta, promlčjm; -interes[illegible] siren, † zaurociti. -irren 2721.2803. -jüngen, -gern 915-6. 1275. 2098. -gt Maßstab 287

Verkalken, zwápnjm; -käl[illegible] ten 1083. -kappen 2745. -kaufen 2c. 1868.2026.226. -flich 1254.2026. -zu treu[illegible] [illegible] 1781. -kehr 1188. -keh[illegible] ren 1784-5. 1343-4.1801. obrátjm; -kehrtschnabel 669. -keilen 2[illegible]2. 540. -kennen 1[illegible]8[illegible] -kerkern [illegible] -[illegible], za[illegible] 2c -[illegible], za[illegible] -[illegible] 2c [illegible] [illegible] -[illegible] 2c 1234 [illegible] -[illegible]mmen, [illegible] -[illegible]ern, za[illegible] [illegible], -[illegible], wazba[illegible] [illegible], [illegible]lepjm; zale[illegible] [illegible] 1773. oblo[illegible] [illegible]n ([illegible]ře); -kleinen, [illegible], zmenssjm, zma[illegible] [illegible]; -knoten 536. -knüpfen 2[illegible]28. swáži. -kohlen na vhlj páljm; -körpern, ztě[illegible] lnil -kösten, -tigen 2266. -kramen, zandám; -krö[illegible] pfen (Nagel) zbakulatěti; -krümen, -meln, drobjm; -krüpel 957. -krummen, ochromjm; -kühlen 1901. -kümmern 2785.1226. za[illegible] horčjm. -künden, -digen 2878 369. 1874. -kuppeln kuplugi, *russ* swodničjm; -kürzen 2487. 2141

Verlachen 2501. -längern 197. 1869. 1870. -läßig, gi[illegible] stotný; -läugnen, zapi[illegible] rám; -langen; -žádám, žádost 99. 2261. -larven, zakukljm; -laß, -ssenschaft, pozůstalost; vmluwa; -las[illegible] sen 1360.2222.2474.1529. 1619.893. -sich 50. -lauf, -en, proběhnu, 2720. -laut, powěst; -lautbaren 1935. -lauten 1874. 456. -leben, stráwjm; -bter, zemřelý; -lechzen 2034. -ledern, † zakožjm; -legen 1757. 2748.1880 2251. 1023-4. -sich, oddám se; -leibdin[illegible] gen, zawěnjm; -leiden, zošskljwjm; -leihen, vdě[illegible] ljm, půjčjm; -leiten, na[illegible] wedu, swedu; -lernen, za[illegible] pomenu; -letzen, ranjm, 2504 2056. 66. -läumden 1378 1203. 1620. 2369. -der, sok, 1759.2197. -lie[illegible] ben, sich 2750. 248. 820. -liegen sich, zaležeti, sle[illegible] žeti se; -lieren 2c. 2428. 2870-1. 1886. 1706.1679. 1802. -im Handel 1869. 1879. -durch Bauen 1896. -durch Liegen 1880 -den Prozeß 1732. -lust 1277. -d. Haare 1524. sich 2423. -loren zeichnen, na ztrace[illegible] no reysugi; -loben 2775. 2231. -bniß 1765. 1040. 2772, -bte 1257. -lockern, kroheyřjm; -logen, lžiwý; -lohnen, odplatjm; -lö[illegible] schen, zhasnu, zahasnu; -loosen 2015. -ludern 2833. -lust 2871. 1869 1885. 1920. -lustig, zbawen.

Vermachen 2727.2764.1264 1641. -mächtniß 1268.1647. 693. -mählen, s verhei[illegible] rathen, -mauthen, wy[illegible] cljm; -mehren 2017.1841 760. -sich 1278 1051. roz[illegible] plodjm se; -meiden, wy[illegible] hnu; -meint 221. -messen, změřjm; -sich, opowážjm se; *fig.* zaklinám se; drzý; -metzen, mířičné odwe[illegible] du; -miethen, pronagmu; -mindern 1422.1881. zten[illegible] čjm; zlehčjm; -sich 857. -mischen 2179 1882. -miß[illegible] sen 1591. nedostáwati se; -nheit 1952. -mitteln 2c. 1899.2859. -mittelst 2144. -modern 2829. -möge 1525. -mögen 934-5. moc, 945. 337. 833.2752 2241.1746. -jemand, zu etwas, nawe[illegible] du, namluwjm; -möglich, mocný, možný; -mumen 963. -muthen 972. 221. 1003. nadánj; -thlich, do[illegible] mnělý, 71. -thung 901. 975. 1000. 2188. 221

Vernachlässigen, zanedbám; -nageln 2731. 2745 za[illegible] tluku; -narren, probláz[illegible] njm; -naschen 1882. -neh[illegible] men 230.502.2773. -mlich 2c. 2681. 2228. -neigen sich, poklonjm se; -nei[illegible] nen, řjcy ne, zapjrati,

924. -dunst, -schrot, ptačj
broky; -ler, -lfänger 2c.
166. 6. 160. -flinte 1934.
-frey, pjanec; -garn 2325.
-handel 1934. -haus, klec,
1648. -hand 155.450. -kir-
sche 2270. ptáčnice; zymo-
lepz; -kloben 2205. -kraut
2271.711.1934. -leim, lep;
-meier 60. -milch 1364. ry-
bulka? -nest, ptačj hnjz-
do; deywořec, 141. -netz
2013. -schauer 1935. -schen-
che, hastrouš, strašák; -schlag
1597. -spötter, posměwá-
ček, sedmihlásek; -stange,
žerď, práčidlo; -stellen,
čjha; -steller, čihař; -strich,
-zug, ptačj tah; -wand, syť;
-wicke 2645. -gler 156. 1934
Vogt, powručnjk, zwrátwce
(hoswodářský); rychtář
(žebrácký); -feld, polnj hlj-
dač; -bar, zletilý, dospělý;
-tey, wládařstwj; -land 295
Volk 790. národ; chasa, zběř;
heyno; -reich werd. 791.
380. -lks, pro lid; lidu; -tri-
bun 166. -kwerschling. 792
Voll 1519. 598. celý; den Hut
voll, s klobauk; -machen 241
-werd. 224. opiti se; -schrei-
ben, popjsti; voller Schlaf,
rozespalý; Blitzvoll, na
šmoch zpitý; -auf, na-
zbyt, plno; -blütig 660.
-bringen 215 wyplnjm;
-er 1518. -bürtig, wlastnj;
-enden 2c. 215. 589 -den
Hauf. 241. -ends, zauplna,
do konce; -ertrinken 237.
-füllen 1032. 224. -fressen,
sich 1092. -gedrungen 1088.
-gepropft 993. -gerüttelt
1084. -gießen 217. -herzig,
plnosrdný; -jährig, zle-
tilý; -kanntig, otesaný;
-kommen 215. docela; -ma-
chen 224 241. -macht,
-wort 1518. -meier 550.
lénjk; -mond. 19. -saufen,
-sich 1241. -spänner, lánjk;
-ständig 19. 215 -stimmig,
plnohlasitý; -stopfen 1048
949. -strecken, wykonám;
-wichtig, † dobrowážný;
-zählig, doplněný; -ma-
chen, doplniti; -ziehen 2066.
2642 587. -ung 2055. -zug,
wykonánj.
Volontär 2687. 206. 30 [ka.
Voltaische Säule, twoltan-
von, s; o; od; z, ze, 987. v.
hohem Wuchse, wysokého
wzrostu; blau v. Augen,
modrých očj, 2c. der K. v.
Preußen, král Pruský;
ein Sachse v. Geburt, ro-
dem Sas; ein Abscheu von
einem Menschen, ostuda
člowěk; v. einander, roz-
rozlomjm; rozkálám, roz-
táhnu 2c -nöthen, potřebj.
Vor, před; od; (dřjw); vor
etw. erschrecken, něčeho se
leknauti; vor Hunger ster-
ben, hladem vmřjti 2c.
-abend, swatwečer, -blich
1747. -acker, zahaůka, sau-
wrat; -ältern 1740. -an
1088. 1637. -gsenden 1740.
Vorarbeit, přednj práce;
-arm, přednj rameno; -auf,
napřed; -aus 1088. 1637.
-sagen, napřed řjcy, 1744.
-schicken 2c. předeslati; -se-
tzen, položjm; -vorausge-
setzt, daß -, deyme tomu, že;
-zahlen, předplatjm.
Vorbaß, (*obs.* fürbaß) dález
-bauen, předstawjm, před-
cházým; -bedacht, rozmy-
sl, -tig -t- ný; deuten, před-
oznámjm, 1747. -bezahlt,
-en 2637. 2655. zadržjm;
-benannt, předgmenowa-
ný; -bereiten 1831. 413.
-bericht, předmluwa; -be-
scheid, půhon, důhon, ob-
sylka; -bestimmen 1747.
-beugen, nakloňjm; pře-
degdu; -bey, okolo, mimo;
-seyn; pominauti; weta
býti; fliegen 1788. -gehen,
streichen, mimo gdu, minu
-lassen, opominu; -bild,
obraz, 289. 911. twořor,
966 -bilden, předobrazým;
nastjnjm; -blick, podobiz-
ný? -bitte 1365. -both, ob-
sylka; -bothe, předchůd-
ce; -bringen 1848. -ung
1039. -brust, předplečnjk;
-bühne, přednj částka di-
wadla; -burg 1741.
Vordach 1038. 1845
vorder 1742. -bug, -grund,
přednj ohyb, základ, djl;
-flügel, předkridlj; -giebel
2311. -haar 168. -band, pře-
drucjk -hals 1555. -haupt
2403. -haus, -hof 1739.
-mann, předák; -satz, tpředo-
sázka; -schuh, nárt; -theil
1739. 1743. des Hauptes
371. -der Weinkleider, před-
nice; -thür, tpřededweřj;
-zahn, přednj zub; -zeug
předtiny.
Vordeuten, předoznámjm;
-drängen, napřed tlačjm;
-bringen, k předu postaupu-
gi; -drücken, k předu tisknu
Voreid, přjsaha pro lest;
juramentum calumniae.
-eilen, předběhnu; -eilig
1916. 1765. 718. im Reden
1897. -thun 1015. 718.
2489. -empfindung 1739.
-enthalten, zadržjm za se-
bau; -erben, napřed dě-
djm; -erst, napřed; -erwäh-
nen, předzmjnjm.
Vorfahr, předek, 1742. -en,
předgedu, 1004. -fall 1824.
propadnutj; -en, přiho-
diti, 1039. -enheit, přjho-
da; -fechter, předsterwyř;
-fest, swatwečer; -finden,
nalezu; -sich 997. -fordern,
předwolám; -frage, před-
běžná otázka, -frühger,
předák; -führen 1250.
předwedu.
Vorgang 95. přjklad; Braut-
wein, wýsřelek; přjbeh;
přednost; -gänger, wůdce,
1740. 1738. *f.* 1737. -gän-
gig, předběžný; -geben,
dám, napřed dánj přede-
stru; prawjm; -gebirge
1741. 1858. -geblich, praw-

-eiche, s. Steineiche, -en=distel, máčka; -herr, wolitel; - kind, zaljbenec; - platz, -statt, bogisstě; - recht, práwo k wolenj; -reich, wolitedlná řjsse? -spruch 364. -stimme, hlas wolenj; -sucht, wybjračnost; -tag, den wolenj.
Wahn, prázdný, galowý; -ne, bez; *subst.* domněnj; - bett, prázdný pelech; -bürtig, z lewého boku; -ehre, bezectnost; -gläubig, newěrný; -glaube, domnjnka; -korn, hluché zrno; -schaffen, potwórný; -schluß, chybná zawjrka; -sinn, -witz, -ig 1090. 1620. 517-8. 2434. 1335.
wahr, prawý, 1725-4. -haft, -tig, -heit 1724. 1358. 1783 -lich, wěru; -nehmen 2272. 1708. 2844. -redend 1724. -sagen, -er ic. 2558. 346. 1935. wěsstj, wěsstcj; aus Loosen 816. aus d. Eingew. 1083. - aus dem Fluge d. V. 1935. 561. -aus den Linien 2818. -scheinlich 1565. 1724. -zeichen, znamenj.
Waid, weyt; -bauer, -händler, weytař; -mühle, weytnjk.
Waise, -enstand, - haus ic. 2324. -verwalter, syrotčj, *sl.* syrotnjk.
Wald, les, lesýk; -junger, mláz, lesnj; -gehägter 347. - dazu werden, -mann ic. 770-1. -äppich, břečtan; -aufseher 107. -bauer, podlesák; -bereiter, -er 1608. -beute, brt; -bruder, paustennjk; -dosten 203. -eisen, cejchowačka; - fink 78. -flachs, kokotice; -gehäge, lesnj hágemstwj; -glöckchen, náprstek; -häher, sogka; - hammer 97. -hornist 1987. -huhn, sskřemenáč; - hüther, - knecht, hágný; -kirsche 1730. -latte, hrázka; - lerche, linduska 2356. - mangold 795. -mann, lesnj člowěk; -meise s. Kohlmeise, -meister 295. -nymphe, lesnj panna; -rabe 674. -rebe 1650. -röthlein, červenka; -schnepfe 2167. sluka; -seite 338. - sperling, sstěček; -streu, strauhanka; -stroh 2323. -taube 261. -teufel, chlupáč; -thier 1608. - ung, lesyna, les; -weg, cesta do lesa, z lesa; -zeichen, liz, liska; -machen, lizugi; zeisig, babwalgen, -gern, wáljm. [ka?
Walke, -er, -en 2534. -erkessel, klobaučnjcký kotel; -roche 1980. -ribbe, záhyby.
Wall, wal, 1085. *pl.* war.
Wallach ic. 2533. - er, Nemwěř.
Wallbaum 531. -bruder, -er, pautnjk; - en 45. wřjti; wqliti se; putowati, -fahrt 1951. 1457. -ter 1458. -fisch 2552. -keller, kasamáta; -nuß 1362. -rath, welrybj tuk; -roß 2184. † mrž; - samen, ? kres obecný; -stroh, powazka? - ung, wřenj; -wurz 2297. 94
Walm, wjr; - am Dache, walba; - en, walbugi; -stein, prcyz.
walten 409. wládnu, 2724.
Walzbaum 1092
Walze ic. wálec, 431
Wamme 737. an den Seiten, slabizna; - d. Bäuche der Fellen, bělizna; Fett, -plsek, plsnj sádlo; -er, suk.
Wammes 469. kazagka.
Wampe, lalok; terbuch.
Wand, stena.
Wandel 1189. chyba; Handel u. W. kupectwj, 1189. -bar, běžný, 879. -ln 654. měnjm, chodjm; -ung (bey d. Messe) pozdwihowánj.
wandern ic. 1677. 1908. 1778. 2536. 1536
Wandkraut 2347. 185. -laus, stěnice; -leuchter, 2809. -nagel 450. -säule 1845. -schmid, s. Holzwurm, -uhr 389.
Wange, lice, lýcko; -en 790
Wanke, wanka; zawiklánj.
Wankelmuth ic. wrtkawost 570. 525
wanken 2567. 731. 569. 118.
wann, kdy.
Wanne, opálka, wanna; -en, opálám; odkud; -enweber 1665
Wanst 29. panděro, ter=
Wanze 2247. 1520. stěnich.
Wanzenkraut 1520. 2249
Wappen ic 281. -schneider, erbář; -enkunst, uměnj erbů, (erbownj).
Wardein, wardeyn.
warm ic, 2406-7. 405
warnen 2688. napomenu.
Warte, stráž, 377. 780
warten ic. 577. 155. 1636. 1651. 1237. 145. 1542. 96
Wartfrau, pěstaunka, chůwa; -geld, čekané; -thurm
Warum, proč?   369
Warze ic. bradawice.
was? co? oč; něco; so was, cosy; was für einer ic. 504. 694. -einer 573
wasch-, mytcý, pracý; -en 2497. -en 970 6. -erin, 1210. 1716 1549. 2203. - v. neuem 1765. přemj; tlachám; -faß, pracý sud; -erheer 1713
Waschfrau 1713. -haft, žwawý; -haus, prádelna; -kessel 1720. -magd, myčka; -maul, žwáč; klepha; -trog 1713. 1111. -zettel 1712. 94
Wasen, drn; -amt, rasowstwj; -holz, oklessky; -meister, ras.
Wasser u. d. Arten 2586. W. das ins Maul kommt 742. -vom Dache 486. -Eimer 753. -reißend 2279. eimer (605). -mann, rad ic. 2585 sq. -verhältniß 929. 2008. -blase 84. -blau 502. -fall 1711. -fang 360. -farbe 33. -farbig, sedý; -fluth 1679. -galle 935. -gemälde 840. -geschirr, báň. 662. -huhn 1673. -käfer 773. -kasten 98. 294. -krug 651. 2242. -kunst

[illegible]
- [illegible] - [illegible]
- [illegible] - [illegible]
[illegible] 350. - [illegible]
[illegible]
[illegible] 2203 -röhre
[illegible] -ruhe [illegible] -schau-
[illegible] - schlange 345.
-[illegible] -steige 2130.
-[illegible] - stadt 1693.
-[illegible] -uhr 589. -vogel
[illegible] -wegerich 334. -wehre
[illegible] 1008. -winde 2119
[illegible], brod, -en, bředu.
Wathe, Watte, watka.
Watsack, tlumok, wak.
watscheln, patolím se.
Watte, wata.
Wau, fart.
Webe, sstuka, sstučka.
weben, -er rc. 2417. 1675
Weberbaum 2597. -blatt [illegible]
růr; - distel, sstětka; - ge-
reiß, třjsnę; -gestell, -stuhl
2243. 680. -junge, tkadlčjk;
- kamm 75. - knecht 613.
-schemmel 1564. -schiffchen
162. -zettel 1376
Wechsel, měna, 2174. 244.
[illegible], 2270. -balg, -kind
1579. - brief 2175. 879.
-feld, odmlad; -geld, - ge-
wicht, směnné penjze, prá-
wo; -gesang 2276. - herr,
s. Wechsler, - [illegible], -sten
-haus rc. 878-9. 1274. 2276.
Briefe, [illegible]; -seitig
1486. 1274. -lsweise, pře-
gimagje se, střjdau; -wei-
sen, přestřídačka; - wirth-
schaft, proměnné (střjda-
wé?) hospodářstwj.
Wechsler rc. penězoměnec,
[illegible] -[illegible], Weihn. rc.
s. Stolle; Butter, Domole.
Wecken rc. 85. 243. [budický
Weckuhr, budicy hodinky;
Wedel, ocas; -le, [illegible].
weder, ani, aniž.
Weg 96. 244. 1457. - ge-
bahnter 1972. - bahler 25.
weg, pryč; gehe weg, hyn-
[illegible], haydy, wary! weg
[illegible] ist weg 2395

[illegible], nevšighu; -bren-
nen, spálím; shořím;
-bringen 2274-6. 1277
Wegeaufseher, dohljžitel
cest, - bau, cestářstwj; -be-
reiter, cestný; - breit, gi-
trocel; - dorn, řešetlák;
- geld, - zehrung, cestné;
- lerche, chocholauš; - en,
pro; -rich 334. 2140. -schei-
de 1996. - schnecke 2158.
-[illegible] 376. -senf 1512. -ssen,
wygjm; ssupám; - stroh,
s. Wallstroh, - tritt 2451.
aupor; - kleine Wegetritt
chmerel, drobeyssek; -wart
140-6. -fischen, -gabeln,
-kapern, -schnappen 2492.
2206. -fliehen, vteku; -füh-
ren, odwedu, -wezu, 1775.
2792. -haben, wezjm sy;
mám; -haschen, vchňápnu;
-hauen, vtnu; -lassen, ne-
chám, wpustjm; -machen,
oddělám; -sich, odeberu
se; peitschen, wymrskám;
-practisiren, obpartykugi;
-räumen 1269. 1651. 2136.
-er 537. -raffen 2509. 1996
-er 417. rollen, odkulím,
2745. -rücken 1293. 1258.
-schaffen 1286. 557. 2684.
- schießen, vstřeljm, 1667.
-schnapp. s. -haschen, -schwim-
men 1282. 2500. -setzen 1293
-sich, wypjnati se; nedbati,
wynássetі; - seyn, pryč
gsem; pominu; pogdu;
-sprengen, na koni vhá-
njm, odcwálám; odra-
zým; - stehlen, sich 635.
-sterben, pomřjti; - thun
1300. -trachten, pryč my-
slím; -treiben 1260. 2528.
-weiser 476. -werfen 2734.
1619. -ziehen, -zug 1298
1775.
Wehe, weh 40. 66. 7. 408.
-thun 68. -sich, vblijžím sy.
Wehfrau, -mutter, bába.
wehen, wěgi, 1688. 236. 298.
2536. plápolám.
wehklagen 40. 41. 408-5.
700. 1066

Wehre, gez [illegible]; -baum,
záplawa; -re 311. -en 72.
1780. hágjm; zamezým;
-geld, russ. wira; -haft,
branný; - stand, wogen-
ský stanw; -zahn, kel.
Weib rc. žena; -altes 28.
550. 2237. -unfruchtb. 48.
-männl. 967. -witzig. 2613.
-hohes 2102. s. Frauenzim-
mer, -bey den Thieren 2089
bey den Schaafen 396
Weiber, ženský; -hemd 144
-kittel 730. - kleid 1504.
-korset 605. -lümmel, mann
-narr, ženkyl, 604. -raub,
vnos ženy; - mantel 544.
-rock, sukně; v Leinw. plá-
těnka, 174. 312. 497. von
Zeug, caykowka; v. Un-
kora, krandrasska, -kom-
drasska; der unterste am
Hemd, spodnička; v. Kat-
tun, kartaunka; v. Zitz,
cycowka, v. Kanafaß, ka-
nafaska, v. Mesulan, me-
zulánka, -süchtig, ženky-
lý; - zeit 721
weibisch 29 2889
weiblich, ženský, 2089
Weiblosigkeit, bezženstwj.
Weibsbild 2898 9. ein ar-
mes 115. -faules 778 -gro-
bes 112 -langes 102. loch-
na, - kleines, drmolička;
- schmutziges, ssundra, cá-
ra. - sen, ženka; -mensch,
-stück, člowěčice, 16. -volk,
ženy, ženské (ženstwo?)
Weich, -ling, -wein -machen
rc. 876-7. 869. 654. žjdký,
1276. 2016. -bottig, káď;
-darm, slabizna, -en 2263
2482. 1661. 2515. 1686. 2511.
močjm, -se, 2147. 2911. 877.
-enbruch, kyla; -chsüßig,
- haarig rc. 876-7. -herzig,
- müthig 99. -lich 362. 781.
měkaunký, 2015. -ling
868. 2015
Weichsel, -cider (-wein) rc.
2570. -wasser, wissňowka;
-zopf, koltaun.
Weide 1451. wrba, 1718.

568. -rothe 152.-gelbe, potoćnice; Mandelw. mandlowka; Korbw. gjwj;-darm 591. -land 1451. -loch, řit; -mann, myslinec; -messer, myslinwecký nůž; -en, pasu, 1448. wrbowý, gjwowý; -enbaum ꝛc. 2600.-holz 334. -dorn 2848. -mücke, plaſka; -palme, řasa, 565. -sperling, hwjzdek

Weiderecht, práwo k paseni; -rich, wrbina; -tasche, wátoſſna; -werk, mysliwectwj; zwěř; honba.

Weidgang, pastwa; -dicht, wrbj; -bling, člun, člunek.

Weife 944. 2510. an der Sägemühle, rámec; -en, motat

weigern, sich 2805. 2811. 648. 1421

Weihbischof, podbiskupj, -brunnen 679

Weihe, káně, 825 2302. 1669 -en 2503. -er, rybnjk.

Weihkessel 679. 2546. -nachten ꝛc. 2536. -sabend 2374. -tsstritzel, wánočka; -rauch ꝛc. 473. -wedel 679. -zweige 500

weil 1626. protože; kdyz.

weiland, někdy; swého času.

Weile, chwjle, 222. -en 883. -er, chalupy.

Wein, -berg, -händler ꝛc. ꝛc. 2567-8 9. -gesotten. 884. -gebrannt. 1496. -verdorb. 740. -gemachter, strogený. winný; -apfel, -ling, weylimek; -bergstrich 2285. -birn, hedbáwnice; -blume, tužebnjk; -drossel 128. 152. 2864. -en ꝛc. 1499. pláči, 725. 1654. -fächser, kázar; -faß, sud; 479. von 20 Maaß, bubnjk; -geist 777. -geländer, obrý; -hülse 583. -jahr, winný rok; -land, winná kragina; -maaß 1605. -meister, winohradnjk; -meth 523. -monath 2079. -öhl, -presse, lis, 148. -raupe 2794. -rede, réwa, 818. 1925. -rose, ſſjpek wonný; -säuerlich, nawinulý; -säufer 267. 936. 2567. -schank, -schenke, -en 2337. (winná křjš); -stock 1978. 651. 550 -träber, -triester 503. -trauben 439. 440. d. Arten dav. 253. 279. 296. ꝛc. -trinker, winák; -wurz, zagečj oko; -zeichen, wjch.

weise 866. 962. 2843. 2860. 156. 41. 96. 903. -en, ukázi; wessli; -er, ukazowatel; ručička; (oder -el), matka (wčel).

Weisheitszahn, maudrý zub; -slich, maudře.

weiß, -seyn, -en, -kopf ꝛc. 42. 43. 53-4. 920. -werd. 1195. 2802. -machen, bělmo udělati někomu, namluwiti někomu něco.

weissagen, -er, s. wahrsagen.

Weißbäcker, pekař; -baum, linda; -binder, bednář; Schwarzb. bečwař; -brasen, ſcháb; -büche, habr; -dorn, hloh; -nspinner 2832 -ße, -en, -er 42. 43. 787. 54. -er Fluß 2499. -falk 44. -fieber, bledá nemoc; fisch 43 -gar, zámis; -gärber ꝛc. 331. 43. -lachs, nelma; -lich 991. 1530. -werd. 1864. -mischer, tenčjř; -nagelschmied 132. -pappel, linda; -pfennig, bjlý; -tanne 315. -turbit 2456 -wasser, St. 42. -wurz 568

weit 168.-9. 2347. 1898. v. w. 2808. 1700. -te, zdálj, dýlka, dálka; ſſjřka; läufig, -schichtig 1226. 95. 1190-1. 1898. -sichtig, † dalekozraký; -ung, ſſjřka.

Weitzen ꝛc. 1931. -leimiger, klihowka; -mehl 42

welcher 694. 324-5. 725. gaký, 125 ký; -icher 755

welk, uwadlý; ochablý, suchý; -boden, waleˇka; -en, wadnu, chřadnu; ſuſſjm.

Wellbank, zhlawj.

Wellbaum, wele; hřjdel.

Welle ꝛc. 2581-2. 344 (kleine) machen, čeřabiti se, čeřiti se; hřjdel; -en, swařjm; -förmig, wlnowatý; -erarbeit, ljpacý djlo; -ermauer, zed na hljnu; -ern, lepjm; -erwand, lepenice.

Wels, Fisch, sum.

Welsch, s. Wälsch 2573-4.

Welt ꝛc swět; lidé, 2308. -all, -kreis 1214. -bau, gebäude 2204 -bürger, † swěťan; -erfahren 1861 -geistlicher, swětský duchownj; -kind, -ling, mensch 2306. -kundig, wůbec rozhláſſený; we swětě zběhlý; mann, swěták; člowěk dle swěta; -meer, wysoké moře; -pol, uhel swěta; -priester, cýrkewnj kněz; -sinn 2306. -weise 962

Wendefahrt, odkrka, pſſjrka; -graben, rozwod, halen wenthák; -hals 2567-9 688. -kreis, -zirkel, točnj kruh; -elbaum, wrtidlo; -stecken 1218. -treppe 2101. ſſnek.

Wenden, Srbi, Srbsko.

wenden, -sich 1217 2057 8. 228. 173 435 točjm, 2858. den Acker, mjsým, oburugi, pſſjrugi.

Wendepflug, rádlo; -schämel, oplin; -spindel, -stock 1218. palička; -ung 1216. 25. in der Sprachkunst, tobrat.

wenig 837-8. 441. 253. trocha; -er, méně; -gstens, aspoň, 1161. 1042

wenn, kdy, když; by; li; -auch 90. 387. 2431. 513. -immer, -nur 513-4

Wenzel, Wáclaw, Waſſek.

Wer, kdo; -denn? kdo pak? -immer 512. 755. 472

werben 2554. s. bewerben.

werden 2256 135 340. -reich, gesund, gebohren ꝛc ꝛc zbohatnu onemocnjm, narodjm se ꝛc. -er, násyp, ostrow

werfen ꝛc. 339. 360. 113. 821. 887. 1760. 954. Unrein,

725. wrhu; Junge 30.622 1312. 1384. -sich 388. 871. 1421. 69. auwerzim se.
Werft 2236.1809. osnowa; -te, wrba; rokyti; zeybro: wařka; -tenhänge, sstrek; -tweide, rokytj; -zeug, ná: stroy k házenj, totach.
Werg ꝛc. 501. 3825. 1420
Werk 2146. 191. kus; -bank 2556. -bret, kragecý prk: nd; - eisen, struh; -feltag 2609. - len, kaudelný; -haus, dilna; -heilig 2298 -mann, dělnjk; - meister, starowerssstatnjk; -messer, kneyp; -ruthe, rul; látro; -schub, střewjc, noha; -sil: ber, rudnj střjbro 1424. -statt 191. 661. -stück, sstu: kowj; -tag 2609. 183 - 5. -thätig, skutečný; - tisch, dělacý stůl; - verständig, vmělý, w djle zběhlý; -zeug 1081. 1006
Werle, 2383. 1229
Wermuth, pelyněk.
Werre, sstir, s. Werle.
Werrig, kaudel.
Werth 391. cena; - seyn 2256. -nichts werth, 1168. - schätzen 925.
Wesen 1573. 90. wěc, hluk, sermo; Hausw., Fuhrw. ꝛc. 410. 2593. -heit, -tlich, 1573 - 4.
Wespe, wos, wosa, osa.
Weß, wessen, čj.
weßhalb, weßwegen 1867
West ꝛc. západ.
Weste 736. 1662. westa.
Wette 2245. 2740
Wetteifer, horliwost; stihá: nj n: koho; - ern, snažiti se, za někým stihati.
wetten 2085 2741-8.
Wetter, kdo se zakládá; ꝛc. 438-9. 143. 1691. čas; bau: ke (295) -heiteres 307. 1587 -übles 1098. slota 1108. 1516. s. schönes W. werd. 2630. 2621. ; powětrný; - bach 1697. 1030. -eilung přehánka; -fisch 156. -ge: wölb 947. -glas, teploměr;
-hahn 568. -haufen, kupi: sstě; -häuschen, i wlhoměr; kolna, kůlna, -hütte, terl, 439. - luft, rozsedlina; -launisch, mlizywý; leuch: ten, blýskati se; -loch, djra we skále neb hoře; -man: tel 1426. - rn, hřjmati; 439. -pfaff 439. -prophet, prorok počasý; - scheide, parnaté mjsto; -schlag 687. -strahl, hrom; -vogel, ko: lihak-wendisch, mlizywý; fiřidlo; -zeiger, wětrnjk; -zeug 439
Wettlauf, -rennen, -läufer 2796. -streit, půtka w zá: wod.
wetzen, brausým, ssaustám.
Wetzstein ꝛc. 82. 74. 1370
Wichse, wiks; wýprask; -en 1097. 2592. práskati, bjti.
Wicht, darebák; mrně; -el, můra; wnada ptákům; -kopf, koltaun; -ig, wážný, 264. 1488. -gste 374. 1220.
Wicke, wika; knot. [2012
Wickbohne, s. Feigbohne.
Wickel zum Zwirn, přiwi: nowačka; -band 1691. -feln, wigi, 1995. 1692. 2615. winu, -dazu 1850. -raupe 2794. -werk, -zeug, zawitj.
Wickenacker ꝛc. 2645 [501
Wickfutter, směska.
Wickler 1232. -rey 1513
Wicklwacki 944
Widder ꝛc. 44. skopec.
wider 1903. pro 899. -bel: len 1294. - bessern 1253. -böhme 1903. -druck, tpro: titisk; -fahren 1676. 211. stati se; -käufer 345. -hal: ten, zadržim; -lage, pod: pora; obwěněnj; - legen ꝛc. 1302-3. 2179. -lich 1283. ossklíwý; -murren 1253. 1289. -rn, odnechtjti se; - part, sauper; odpůrce, odpor; -prallen, -rathen 1289. - rede 1276. - rist, -borst, kohautek; -ruf 1303. -sacher 2097. 1254. -schall 1418. 1309. -en 1284. -schein 1903-4. -setzen, -sich 1359.
1904. 620. 2244. 2469. 2858, 1112. -lich 1905 -sinn, odporný smysl; nesmysl; - ig 1143. neobyčejný; -spenstig 1101. 2860. -spiel, opak; -sprechen 1276. -spruch 1283. 1903. -stand, -streit 1283. -stehen 1280-4. odo: lám, 2255. -er 1283. -stoß, limonka; -streben, streiten 1280-4. 1359. 157. -thon, (weiß.) bjlá záře; -wärtig 1283, 1904-5. 1158. -wil: len 1120-1. 1812. -tig 48
widmen 1257. obětugi.
widrig 1283 48. 1156-8 1904 -5. 1801. -genfalls 2519. ginák, pakli ne.
Widmol 1665
wie 693-4. 302-3-4. wie alt -groß, -nur, oft, viel ꝛc. 574-5-6
Wiebel, pilaus, filaus; Erb: senwurm, hrdlák; -eln, hemziti se.
Wiede, hauzew; am Weber: stuhl, tampel; -baum, kru: ssina; -hopf, dedek, 262
wieder, zase, zas, opět, zpět; -bekommen, bringen ꝛc. zpět dostati, přinesti ꝛc. ꝛc. -blü: hen 1879. -bringlich 1029. -einsetz. 1097. fährte, zpá: tečnj stopa; -geburt 2848. -hall, -schall 1309 321-68. -herstellen 1816. 1822. -hoh: len 1212. 1343-4. -lauen 1788 882. - lehr, - kunst 1098. -schelten, -schimpfen 1265-6. -schlagen, odbigi; -strahlen 1220. -taufe, od: křtěnj; -täufer 1177. -um, zase; - vergeltung 1280. -wachsen 1401. -wuchs, mláz
Wiege, -en 574-6. wážjm; -enband 1690. -bret 572. -lied 2486. -macher 572
Wiegwehe 1665
wiehern, řehtati.
Wieke, cupowánj.
Wien ꝛc. Wjdeň.
Wiesbaum, pawuza.
Wiese 747. 1427. -enwachs, laučné; -el 571. 744. -wei: se 111.

fer 1570. -ein 2548. 1570.
-lzins, wčelné.
Zeigefinger, zeigen 2485.
-sich 1885. -er 2049. 1962
zeiden, winjm.
Zeiland, wlčj lyko.
Zeile, řádek, řada; pořadj;
-gerste, gemen řádkowý;
-semmel, pletenka.
Zeisel, sysel; -bär, pitomý n.
Zeisig 160. kraut, kuřjmor.
Zeit, čas, 119 201. kdy, 185.
-lange, -in turz. lang. Z. ꝛc.
142-3 316. 331. 1257. bey
Zeiten, z hy; -zu gewisser
Z. 513. liebe Zeit! nastog-
te! -alter, wěk; -buch 774.
-folge 1652. -forschung,
-kunde, časozpyt? genoß
2216. -häckel, zubák; -her,
od té doby; -ig, zralý, 243.
230. 1182. -igen, s. reifen,
-kub 305. -lang 196. -lebens,
gak žiw; -lich 143. 1182. -lose
1248. messer, † časoměr;
-punkt 119. doba; -raum
1476. -rechner, -ung, čas-
soslow? -wj? -schaft 2873.
-schrift, časopis; -ung,
-ungsschreiber, -Comtoir
ꝛc. ꝛc. 1176-7. -vertreib
634. 647. 2720. 2672. -ver-
wandt 2216. -wort, slowo,
† † slowesa
Zelle 2136. 384. im Bienenst.
buňka; -engang, ambity;
-gewebe 2136. -iernuß, bj-
lý panenský ořech.
Zelt 2234-5-6. klus, 839
Zelteln, celtle, 940
Zelter 900. -gang 258
Zeltleinwand 1951
Zeltnergasse 94
Zeltschneider, stanař.
Zementwasser 95
Zemmel, ročnj réwa.
Zenne, gjwa.
Zent, hrdelné práwo.
Zentner 95 schwer, ztjžj c-e
Zepter, träg. 44. 2901. 2100
zerängstigen, sich, vsaužjm
se; -arbeiten, sich, vpracu-
gi se; -brechlich 2830. 687.
654. 739. -fallen 1995. 2621
-9. 2031. dělitj se; s. -trennen,
sich, -fetzen 248. 2264 roz-
žžlém? -fleischen 2030.
246. -fließen, -gehn 2024-8.
2036 gen, ſkádljm; -glie-
dern 1994-9. -greifen, roz-
trhám; -hauen 2030. 1072
-knacken 2013. -knicken, zlo-
mjm; -knirschen 926. -ung
2142. -lassen 2028. -lech-
zen 1348. 2034. -lumpt
1407. 1381. -mahlen 2001.
-malmen 926. 687. 112.
1999. 2812. -mantschen
2529 -martern 2872. -met-
zeln, rozsekám; -nagen
2825. -plagen 2522. ztey-
rám; -platzen 2027. 1039.
-quetschen 2837. -raufen,
rozcuchám; 619 697 714.
2028. 2009. 1999. -tes
Weib 248. reißen 92. 1755
1780-1. 1681. 1307. 2020.
-1-8 -ren, smeykám, dru,
osškljbám se; -renbaum,
cer; -rennen, ljti železo;
-rütten 864. zkazým; roz-
tržka; sägen 2023. -schel-
len 2812. -schlagen 2000.
2029. 2036-7. 1994 2870.
-ein wenig 1088. na zmar
přigdu; -schmettern 2038.
2812. 257. 1571. -schröten,
2371. 255. -setzen, rozpo-
gjm; -splittern 2032-8. -for-
gen, sich 1078. -stieben 2027
1998. -stöhren 2703. 447.
-stossen 2036. 2824. -streu-
en 2027. 2003. 1089. 2673.
-streut 2039. 2058. 1069.
-stückelt, -teln, na kusy
rozdělém, 1999. -stümmeln,
rozdroponjm, 1539. -stu-
fen, roztluku; -te, smlau-
wa pjsebné; -treten 2032.
-trümmern 2871-2. 2812.
2371. 2445. -weichen 2018.
-wirken, rozrussjm; -wüh-
len, rozrygi, 248. 2012.
2037. -zausen 248. 714. s.
-raufen, -zaust 2264
Zetergeschrey, -naříkánj;
-junge, -mädchen, nezbeda.
Zetscherlein 144
Zettel, -bank 94. osnowa;
-ende, cetljk; -eln 2195.
-träger, cedulkář.
Zeug, m. 862. látka, 392.
1061. 1831. cayk; těsto;
n. 1006. šlachy; slota, 348.
943. -amt, zbrognictwj?
-baum 2597.
Zeuge 2302. -mutter 1984.
-fällig, nesmějcý bráti
swědky; -en, plodjm, 1521.
2302. 1069. -er 1984. plo-
ditel.
Zeughaus 2806. -jagen, hon-
ba w tenata; -knecht, ho-
nec; macher, -weber 1977
-meister 2806. -niß 2305.
2691. -geben 1084. -speit-
sche 1511. -schmied 2805.
626. -ungs-, plodjcý;
-gwärter, zbrognicj??
Zibebe 133. hrozynka.
Zibeth, zybet
Zick werden, kysati.
Zicke, Zücklein, kozle.
zickeln, kozliti se.
zickzack, sykšak.
Zider 299. 444
Zieche 1692. cýcha.
Ziege, koza.
Ziegel, -steinerne 134. -un-
gebrannte, truple; wepřo-
wice; -schwacher, topinka;
cyhlowý, cyhelnj; -bren-
nen, -er, -streicher 134.
truplář; -decker 1602. -hüt-
te 134. -ofen 2401
Ziegen-, kozý; -bart 71. ko-
zák; -bock 92. 627. -fell,
-fühler ꝛc. 631-2-3. 627.
-kraut, gestřabina; kozy-
necý -loth 62. -schurz, be-
Ziegler, cyhlář. [dnařjk.
Ziehdarm, heyble; -band,
-ring, stahowačka; -bank,
stolice; -beinchen 2439. -he,
cwik, strawa; -eisen 2400.
1320
ziehen 2393. 1580. 2177.
1672. 93. zusamm, 2287.
-vom Leder 1681. -an sich
1096. -viel, oft 1086. -bey
Haaren 717. 2625. 1775.
2246. -er 2393. krokwice;

-garn, ſýřna ptáky; -gat-
ter 2781. -kind 2102. -klo-
ben; -klinge, -ſcheibe, pro-
tahowačka; -loch, čeſno;
-maſchine (Bergb.), mihadla, pl. -mutter, wychowačka; -panzer 2823.
-ſeil 2573. lano.
Ziel, -en 155. 53. 881. 2175.
2749. 1037. chowati (obilj)
ziemen, ſlušſjm; -er 75. ce-
mr, gelenj hřbet; žjla.
ziemlich groß, viel ꝛc. 244.
395. 1121.
Ziepdroſſel 132. -en, cwrčjm
Zier 1414. -affe, opeypač-
ka; -ath 682. 137. -de ꝛc.
1414. 611. -en 134, 645.
1931. 683. -ſich, -ling ꝛc.
Ziffer, blatt 134 [2499. 866
Zigeuner, cykán.
Zimmer 1598. 2308. großes
350. ſorok teſařſký; -art,
beil 373. 1384. 1071. -de-
cke, ſtrop, podſebitj; -hand-
werk, -holz, -mann, -ern
ꝛc. 2407-8. 657. -wärter
1599. -werk 1969 [2140
Zimmet, Zimmt, -baum
Zink, pěrka, zynek, cynek;
Naſe, chřapáč.
Zinke 2873. 136. an der Ga-
bel, noh; paroh; -beym
Tiſchl. ſſkrabádko.
Zinn ꝛc. 97. -ne 135. -en
2250. -ern 36. -kraut 1772
Zinnober, cynobr.
Zins ꝛc. 1634. 136
Zinſe, aurok; -en, činže
wynáſſeti; poplatky dáti;
-sfällig, -pflichtig, poplat-
nj; -zahl, počet římſký.
Zipf, třpjt, tipec, 136
Zipfel, -ig 97. roh; -pelz,
pelješek.
Zippe 128. 130-1-2.
Zipperlein, dna, pl. 1546
Zips, ſ. Zipf; od. Zipſen ꝛc.
in Ung. Spiš.
Zirbelbaum 795
Zirgelbaum, kopřiwnjk.
Zirkel 137. 989. 578. -linie,
ſkružná (?) linea; -eln 649
-rund 1527

zirken, crkám, cwrkám.
Zirneiche, cer.
zirpen, ſ. zirken.
ziſchen 124. 1657. 2322
Ziſer, cyzrna.
Ziſterne 137. 159
Ziſtenroſe 137
Zits, cyc; -ſen, cycowý; -ner
Weiberrock, cycowka.
Zitſcherlein, čečetka.
Zitter, liſſeg; -aal, -fiſch, le-
noch; -äſe, pappel, oſyka?
-er, třeſaun; -gold, -nadel,
-putz 783. 2435. -gras 2434
-holz 672. -mahl, liſſeg,
2433-5. 252. 531. -wurzel,
Zitwer, cycwar. [ſſkowjk.
Zitz, ſ. Zits.
Zitze, cecek, cyc.
Znaim ꝛc. Znogmo, 2847
Zobel 2196. -fänger, ſobol-
Zober 179. 472 [njk.
Zockelſtein 2849
zögern, meſſkám, dljm.
Zögling 110. 2102
zöllig, caulný.
Zöllner 94. 1935
Zoſe, ſlužka, panſká.
Zoll, caul; clo, mýto; -amt,
-bar ꝛc. 976. 94. -zahlen
124. -beamte, -einnehmer,
-haus 94. -en, clo platjm,
wycljm; -frey, ſwobodný
od cla; -maß, caulnj mjra;
-ſtab, -ſtock, prawjdko; caul-
Zone, páſmo země? [njk
Zoologie, † zwěřopis.
Zopf 764. cop; -geflocht. wr-
koč, 951. ende, wrcholek;
-ſtange, těžadlo.
Zorn, f. diwoká kachna; m.
584. 2005. -ig 384. 1009.
2225-9. -werd 729. 2048.
-machen, rozhněwám.
Zote, (Zottel); koſma, cáp;
cancaur, capart, 105. 697
Wetterzoten, cacochy; -eln,
kančjm; -ig, werd. 613-9
697. 714
zotteln, cautati; čárati.
zu, k, ke, na, do, od, o, po,
při, w, z, za, v, pořád;
zur Thür hinaus, dweřmi
wen; zu Fuße, pěſſky; zur

andern Zeit, giným čaſem
ꝛc. ꝛc. zu ſeyn, zawřenu
býti; zu! zu! gen do toho!
gen pořád! 1790. -d. Ehre
ihn zu ſehn, čeſt geg wi-
děti; zu ſehr 1817. zu groß,
přjliš weliký; zu viel 1817
-gehen 1737
Zubehör, ſ. Zugehör.
Zuber, džber, (čtbřjk).
zubereiten 2281. 122. 413
1830-1. 1846 -durchs
Brenn. 1087 -er 2282.
1082. -ung 2280.
Zuberſtange, powřek, 2197
zubringen 2430. 2216. -ſchla-
fend 1817. -tanzend 1778.
-laufend 1732. et, -inn 213
2344. -buße, přjdawek;
-büßen, přidám.
Zucht 509 cwik; rud, 905. ple-
meno, 130 -biene, matka;
-fähig 494. -haus 265. 509
494. 714. -los 1119. -mei-
ſter 131. 1478 507. poru-
čka? -ochs, beyk; -ruthe
888. 1962. -ſau 1719. -ſtut-
te 540. -vieh 1500
zucken, trhám, 2696. 2681.
1600. napřcháám.
Zucker, -bäcker, -cand, -ern,
-ſied. -werk ꝛc. 130-1 -kira
875. -büchſe, † cukřinka;
-doſe 633 erbſ. 419 -hut
599. -küglein 569. -mehl
866. -ſüß, cukrowé ſlad-
koſti; we. d. 150. -tanne,
limba; -taube 2177. -zäng-
lein 534
zudecken 1811-3. 1846. 69r.
operu; zpigi; -denken, při-
myſljm; obmyſljm; -d än-
gen, -dringen, deru ſe; do-
tážjm; hrnu ſe; -glich, do-
tjrawý, dotěrawý, 1129.
-drücken 2785. 1799
züchtig 507. 1157. 2289. -en
1562. 52. 490. 131. 2271.
2435. 1377. 1847
Züge, cýcha, powleka.
Zügel 1405. 2234 uzda; -los
derner 2249. -los, bezu-
zdný 1119. 2028
zünden 2757. 122. -dholz

Druckfehler:

(Billig sollten in jedem Wörterbuche die Druckfehler, selbst die unbedeutendern, dem folgenden Beyspiele gemäß, verbessert werden. Wäre es doch auch im neuesten deutsch-böhm. Wörterbuche v. J. Dobrowský, Puchmayer ꝛc. wenigstens bey den wichtigern, geschehen!)

Spalte, Zeile
IV 21 22 dem, lies: den
XIII 4. nach Cyropädie streiche die aus. [dum.
1 31. macidum. l. madi-
11 5. m f. l m.
— 6 Apollinarus. l. A-ris
13 5 5 Ernest, l. Ernst.
66 51 oculis, l. oculus
77 38 brezno, l. Brezno:
88 4 adde: doch bedeutete das oos. vron, weiß.

Sp. Zeile
82 25 Preußelb. l. Preißelb.
— 36 blýkawý, l. blikawý
84 27 fr. n l. fr. von
85 25 Wachen, l. Wecken.
— 44 Buda, Buda, l Buda
86 44 we, l. kwe. [re.
88 29 incollere. l. incole-
91 32 Sauder, l. Sander.
92 18 Reisern z) l. Reusern.
97 32 olfoacre. l. olfacege
103 30 a, l. čka.

Sp. Zeile [stall, st.
104 56 Kuhstall b) l. Kuh:
105 37 chlupáčka, l. chlu:
— 46 piol l. polon. [patka.
109 34 il, iti, l. el, eti.
110 9 der Hand, l. dem Arm.
113 8 pikonosé. l. piknosé.
— 21 jacire, l. jacere.
114 3 roaptma. l. rhonchus.
126 8 kot, l. cot.
128 ckk, l. ckh. [cyclicae.
137 19 circulatoriae. l. cn.

144 ?etelina, l. Kotkowina,
145 19 *voc.* l. *loc.* [ctrix.
148 4 consfetrix. l. confe-
152 40 color, l. colore.
153 25 craiosus, l. cariosus
154 23 Gansenweitzen, l. ein Gansen-Weitzen. [tillus.
155 24 l. vaccinium myr-
161 44 nicht, l. nicht mehr.
163 43 parasceves. l. viri-
170 37 dáli, l. dáti. [dium.
191 1 anhelari l. anhelans
192 13 locherrig, l. löcherig.
193 9 ausfüh. l. ausführen.
194 16 mir-s. l. morositas.
206 21 dobre, l. dobré.
218 9 dolky, *adde:* wbol-
221 33 *adv.* l. *adv. sl.* [ky.
230 36 *n. f.* l. *f.* [dörigen.
— 32 gehörigen, l. zum ge-
— 34 -jwám, l. -pjwám.
235 39 plenitus. l. penitus.
137 47 benebla. l. benebeln.
138 42 l. dowádzám.
256 36 andertelts, l. anderer-
257 17 druž, l. drúže [seits.
— 37 spalte, l. spaltet.
258 34 *nom.* l. *Comm.*
263 23 prodest. l. prodest
267 10 *subst.* l. *verb.* [ei.
271 17 duodenanus, l. d-ri-
— 34 l. bigrossarius. [us.
272 42 odewjm, l. odkwjm.
276 12 sylva. l. *Vel. Sylva.*
277 20 appelere. l appete-
278 30 l aster atticus. [re.
— 36 tresse, l. kresse.
279 45 *adde:* doch s. wýbyt und D. Lehrgeb. S. 562
287 18 bylo y konal *K* fedr-rowal, l. bylo, fedrowal y konal, *K.* [ského.
— 25 lekársk-, l. lékař-
288 19 l. Gertenkraut.
— 26 l. seyfarka. [städtl.
296 39 Neubäusel, l. Frey-
300 41 gabiussko, l. g-ka.
201 20 gádrný, l. gabrný.
306 1 ganek 2c. l. ganek, nka
— 2 tollerig? l. tollerig, maniacus; gankugi se, tolleta, furere.
309 7 lungula. l. lingula.
311 l. gebrl-ka od. geptis
316 37 vorh. l. folg. [ska.

316 8 jinský, *adde* Bürlein
— 16 tergus. l. tergum.
325 2 nach fast setze (,)
— 4 nach lagopus kein (,)
326 30 nach oxalis kein (,)
— 44 nach manifestum (,)
338 46 der, l. das
346 27 nach Arum kein (,)
350 2 nedéle, *adde* scherzw.
355 31 nach axis kein (,)
359 18 nach owoce : *prov.*
361 2 rectes. l. vectes.
362 13 l. virga pithometri-
369 24 nice, *n.* l. nice, *f.* [ca.
378 14 hlukobý, l. hluboký.
387 36 Kom. l. Comit.
389 37 Taschenuhr, l. Taschen-
392 46 Lindemmem. [uhr.
394 31 l. parasitus.
401 24 celcre. l. colore.
411 1 1700 l. 1728
414 25 l. veterinarius.
415 4 obodom, l. obádám.
426 26 pula. l. gula.
428 40 spadáč, l. spadáž.
429 39 l. autophylli.
439 39 zřebný, l. žrebný.
455 31 l. besäete.
466 jwera, -rja, l. *sl.* jwera.
474 9 sandella. l. c-ala.
479 44 l tomarys. l. s. t-š.
481 38 *Vel.* l. *Vel.* -3)
482 37 kam. l. kamizola.
483 13 l. Kamsyce.
490 47 acer. l. odor.
494 7 vor a setze (;)
496 42 l. kasám se.
517 4 Gefäß, l. Gesäß.
523 16 l. Krawinec.
525 30 l. Knieholz.
526 23 sklzawý, l. klzawý.
527 23 Klec, l. Klec; Pflugsürze, l. Pflugsterze.
— 35 l. Kniebügler.
539 30 podhe. l. po chr-ách.
544 25 zawjrat, l. zwjrati
547 8 scus. l. discus.
567 nach betreffend, *adde:* -istwj, *n.* Buchbinder-
569 23 l. caseata. [kunst.
575 21 quo. l. quot.
576 *K.* l. Kis-Hont.
584 17 nach museum (,)
591 24 precise. l. praecise.
— 35 l. irrigatorium.

595 36 k-fist, v. l. Ausfüllung
— 38 od. k-kt, l. Konterfekt.
599 19 l. verutum.
601 37 nach sea-ria (,)
606 21 l. aromatarium.
607 18 l. aromatarium.
617 44 hy-x. l. hierophy-
624 40 l. aucuparia. (lax.
628 40 l. compactio.
637 8 l. Schneidewerkzeug.
640 17 auch, l. auch kräftig.
646 23 halitus. l. halitu.
— 30 Alter, l. kurzes Alter.
648 46 nach siphonis (,)
651 42 *m.* f. l. *in.* besser.
654 4 nach 2) *adde: gen. a.*
657 8 lies prepelica.
665 37 Zyps, l. Lyptau.
669 20 Sic-, l. Sycophanta.
674 17 f. *pl.* l. ū. *pl.*
— 25 l. Rübenkerbel.
676 12 spr-, l. prácheniwý.
— 26 ex-vum, l. exactum.
— 44 1. a), l. 1)
682 14 Weise, l. Weihe.
683 25 scrophulus, l. scrophula. (scrofula).
687 12 l. förnen.
688 22 prineum. l. pineum
689 20 missio. l. missio; b).
690 39 f. *dat.* l. *dat.* von.
693 44 nach coma setze (,)
699 14 téssicý, l. tessicý.
711 16 Nicoc-, l. Nicotiana.
712 37 musice, l. musica.
720 39 l. quaesitio. [*f.*; *pl.*
723 30 l. nete. *f.*; *pl.*
724 44 kutna, l. kūlna.
733 7 des l. l. des f.
735 11 cobola, l. kobola.
754 40 unr-, l. unwichtig.
757 4 parvae. l. res parvae
761 45 lek pro 2c. streich aus
767 18 pow-, l. prowoditi
— 25 jenoch, *adde: gen. a.*
777 35 nach ictum, b)
782 39 *ob,* l. ob (deutsch).
784 21 lubure. l. lubere.
787 11 D L-d, l. der Leinwand
799 19 licheue. l. lichen.
— 40 Lorche, l. Lorche.
806 27 vice. l. vicem.
818 23 thorus. l. torus.
823 23 lūnowa, l. lūnowý o.; lūnowá.

— 27 nach Bis. ʃ (f.)
— 28 gralea, l. gralla.
829 28 ligen, l. liegend.
859 41 Krenz-, l. Kränzsalbe.
862 4 cy-, cae. l. cy, -ee.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu. l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdlým.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 medoauředj, l. medoauřednj. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern ꝛc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, mérau, l. wérau.
912 26 mlsy, l. mišý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-nych.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Ausz-, l. Aufzieh.
951 37 cobilis. l. cobitis.
— Kreble, l. Krabbe.
965 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesie, l. Poesie.
991 9 accepi. l. accipi.
999 10 nácisto, adde: beßer: nátissto (v. nátcha)
1010 31 adde: aufgeblasen.
1038 13 adde: Nachtwand-
— 17 statt ꝛc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 eku, l. eku.
— 12 nar-j, l. néramennj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagez. l. nasrsse-
. rým.
1106 26 nemoc, l. s. nemoc.
— 35 l. diffidere; -rný.
1108 28 indigena, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale,
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekannter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepraguý.
1140 31 nefyt, l. nesyt.
— 84 wolati, l. woleti.
1156 10 -de. -se. l. -se.
1159 14 aussätzig, l. aussätzig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41. l. 14.
1166 24 -wezy-a, l. wez-an.
1174 43 woch, l. v. woch.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Reutr, l. Reutra.
1300 11 2) sl. aufgeblasen, tumidus gehört zum folg.
1306 29 folg., l. s. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach a. l. a. statt a.
— 37 Grund, l. Grünel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 verb. l. s. obláw.
1311 16 nach f. adde: Schaumuster, paradigma. a.
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. obnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1316 25 massiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (barý.
— 32 oblauný, l. obtrn-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. ř. l. hlas. česky.
— 27 vegl. l. vergl.
1319 1 se streiche aus
— 16 geb-d, l. gebauened.
— 42 s. oklep, l. s. otep.
1320 16 stjka, m. klacek, l. stku, m. klacek.
— 21 ku, l. tek.
— 20 obtuitu. l. obtutui.
1322 1 nach B setze :).
— 17 Quatar. l. quater
— 27 fünfter, l. fünfer ꝛc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 area. l. arca.
— 37 okřikli, l. okřjbli.
1328 1 clare. l. inclamare.
— 14 sl. s. l. 2) sl. s.
— 25 abg-n, l. andgesht.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 46 l. Erdenwand, n.
1329 2 nach K setze r).
1329 13 okrauji, l. okruji.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-der, l. Walachei
1332 4 lofa, l. los, a.
— 11 l. : lrwaten.
— 22 l. Dieaster
— 36 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. mirysná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach Vel. kein sl.
— 26 l. fleischfarbes.
— 43 feim. l. falcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá-
— 12 l. abulasen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmelzenes.
1336 28 omelo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäunen, l. zäunen.
1365 22 Orscy, l. Orsey.
1373 14 l. Eselsfurz.
1399 13 Granne, l. Granne.
1492 28 nach wühlen adde: s. pýřkém se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, ob. bledé
1627 43 ablösen, l. ablesen.
1647 19 der, l. der die
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aussiel-, l. ausstich-
— 29 l. přehlidám (ten.
— 32 II. voc. ꝛc. gehört vor přehlebugi.
— 45 iti, l. s. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 besor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-rium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti.
— 41 přeworch, l. přeworcy
1792 20 35 41 l. propinqu..
— 56 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zeben, l. Zehe, f.
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 ffissima, l. ffissima.
2365 31 adde: Spange.
2870 20 pondus. l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (ris

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gebrauchten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbeßern.

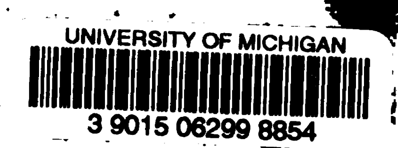

— 27 nach Ziff. 6 (f.).
— 28 gralea. l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kretzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 cky-, cae. l. cky, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu, l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdlim.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 medoauředj, l. medoauřednj. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 28 am obern rc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlsy, l. missy.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-nych.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Aufz-, l. Aufzieh.
951 37 cobilis, l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
965 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesie, l. Poesie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 nácisko, adde: besser: nátisko (v. nátcha)
1010 31 adde: aufgeblasen.
1038 13 adde: Nachtwand-
— 17 statt rc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 ťku, l. eťku.
— 12 nar-j, l. náramennj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. nažřsenym.
1106 26 nemoc, l. s. nemoc.
— 35 l. diffidere; -ny.
1108 28 indigena, l. indi-
— 29 na, l. na. (gena.
1116 2 l. irrationale.
1120 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekannter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepragny.

1140 31 nesyt, l. nesyt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 10 -de, -se, l. -se.
1159 14 aufsässig, l aufsässig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41. l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 wnos, l. v. nos.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Reutr, l. Reutre.
1300 11 2) sl. aufgelossen, tumidus. gehört zum folg.
1306 29 folg., l. f. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach a- l. m. statt n.
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 verb. l. s. oblaw.
1311 16 nach f. adde Schaumuster, paradigma, n.
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. obnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1316 25 massiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (burg.
— 32 obhrmny, l. obhrn-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. ř. l. hlas. česky.
— 27 vegl. l. vergl.
1319 1 so streiche aus
— 16 geh-6, l. gehauenes.
— 42 s. oklep, l. s. otep.
1320 16 stjka, w. klaček, l. stku, w. klacek.
— 21 ku, l. ke.
— 20 obtuitu, l. obtutui.
1322 1 nach B setze s).
— 17 Quatar. l. quater
— 27 Fünfter, l. Fünfer rc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 area. l. area.
— 37 okřikli, l. okřjdli.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 sl. s. l. 2) sl. s.
— 25 abg-n, l. ausgespr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 46 l. Erdemund, n.

1329 2 nach K setze s).
1329 13 okraušj, l. okrušj.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chr, l Walachei
1332 4 losa, l los, a.
— 11 l. .. lowatem.
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. mirysná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach Vel. kein sl.
— 26 l fleischfarbes.
— 43 knim. l. kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá- (kám.
— 12 l. zahnlosen.
— 28 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzenes.
1336 28 omelo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1463 24 zäumen, l. zäunen.
1565 22 Orsey, l. Orsey.
1373 14 l Eselsfurz.
1399 13 Granne, l Granne.
1492 28 nach wühlen adde: l. pyskám se.
1496 26 bílé, l. bíjé, ob bledé
1627 43 ablösen, l. ablesen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufsol-, l. auflösche-
— 29 l. přehlijbám (ten.
— 32 II. voc. rc. gehört vor přehlebugi.
— 45 iti, l s. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1781 9 befor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-arium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. prewalití.
— 41 přewrch, l. přewrchy
1792 20 35 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zehen, l. Zehe, f.
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 fissima, l fissima.
2365 31 adde: Spange.
2870 20 pondus. l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (ris

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gedruckten Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbessern.

— 27 nach Löff. s (f.)
— 28 grales. l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kretzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 čý-, cae. l. čy, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu, l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 mědoauředj, l. mědoauředni. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern rc. l. an der Stimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlsy, l. mjsý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných,
937 26 Morch, l. March.
942 32 Auss-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis. l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesie, l. Poesie.
991 9 accepi. l. accipi.
999 10 nácissko, *adde*: besser: nátsissko (v. nátcha)
1010 31 *adde*: aufgeblasen.
1038 13 *adde*: Nachtwand:
— 17 statt rc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 čku, l ečku.
— 12 nar-, l. náramenný.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagez. l. naskrsse-ným.
1106 26 nemoc, l. f. nemoc.
— 35 l. diffidere; -ný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale.
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekannter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepraqný.

1140 31 nefyt, l. nefýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 10 -de. -se. l. -se.
1159 14 aufsätzig, l aufsätzig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41. l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1278 10 vor nowý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 a) *sl.* aufgelaufen, tumidus, gehört zum folg.
1306 29 folg., l. f. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. ail.
1307 21 nach a- l. m. statt s.
— 37 Gränl, l. Gränel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 verb. l. f. ohlaw.
1311 16 nach *f. adde*: Schaumuster, paradigma. a.
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1316 25 massiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (burg.
— 32 obšmný, l. obhrn.
1318 15 N-gen, l. Neunange.
— 26 hl. k. l. Hlas. český.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 ac streiche aus
— 16 geh-s, l. gehauenes.
— 42 f. oklep, l. f. otep.
1320 16 stjka, m. klaček, l. stiku, m. klacek.
— 21 ků, l. kel.
— 20 obtuitu. l. obtutui.
1322 1 nach B setze a).
— 17 Quater. l. quater
— 27 Fünfter, l. Fünfer rc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca. l. area.
— 37 okřikli, l. okřjbli.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* f. l. 2) *sl.* f.
— 25 abg-n, l. ausgespr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenmund, n.

1329 2 nach *K* setze *e*).
1329 13 okraují, l. okruží.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chr, l Walachei
1332 4 losa, l los, a.
— 11 l. .. lowalen.
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. mirýsná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach *Vel.* kein *sl.*
— 26 l fleischfarbes.
— 43 kalm. l. kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá-
— 12 l. gabulosen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzenes.
1336 28 omtlo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäumen, l. zäunen.
1565 22 Orscy, l. Orsey.
1373 14 l Eselsfurz.
1399 13 Granne, l Granne.
1492 28 nach wühlen *adde*: l. pýskám se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, od. bledé
1627 43 ablösen, l. ablesen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufschl-, l. aufschlich-
— 29 l. přehljdám (ten.
— 32 *II. voc.* rc. gehört vor přehlebugi.
— 45 iti, l f. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 besor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-urium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti.
— 41 přeworch, l. přeworcy
1792 20 35 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2865 22 Zehen, l. Zehe, *f.*
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 fissima, l fissima.
2365 31 *adde*: Spange.
2870 20 pondus, l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (ris

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gedruckten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbessern.